Grāmatica Antonij Nebrissensis cū cōmento.

4,840
Resp

En opus tibi cādidissime lector post quartam editionē auctius atq; adeo elimatius Aelij Antonij Nebrissensis. Additis sparsim nōnullis nullibi antea (vt videre est) excusis: que studiosissimus quisq; ⁊ optabat: ⁊ expectabat: Verte si videtur hāc pagelle faciem: liquido videbis in Elencho que in hoc principe opere contenta: que adiectitia: si prius fueris conspicatus eorum nomēclaturam quorum sunt vel opera: vel scholia: idq; erit volupe tibi.

Aelius Antonius Nebrissensis

Prestantium virorum noia quorum diligentia hoc opus emendatins atq; multo copiosius redditum est: hec sunt.

Frater Baptista Mantuanus Car.
Franciscus Ruyzius a Valle Oletana.
Raymundus Palasinus Albigeñ.
Lucius Christophorus Scobar.
Andreas Vaurentinus Serranus.
Hieronymus Saguinus Vindocinus.
Hylarius Bertulphus Ledius Gandauus: qui nuperrime post diligentissimam castigationē huic opere. omplures adnotationes adiecit: hac nota * ab alijs secretas.

BIBLIOTHÈQUE UNIVERSITAIRE DE TOULOUSE

In hoc volume
Anthonius nebriten sis
Laurentius vallen

M.ccccc. xxiiij.

Totius operis syllabus.

ANTONIUS

Liber primus. De primis grāmatice rudimentis. folio. iiij.
Secūdus de nolm genere dēclinatione ꝙ boꝝ preteritis ⁊ supinis. fo. xx.
Tertius de etymologia primum oīonis. fo. lv.
Quartus de earum cōstructione. fo. lxxv.
Quintꝰ de syllabaꝝ quātitate metris accētu. fo. xcix.
Interpretatio barbarismi donati. fo. cxlvj.
Differentie excerpte ex Laurētio valla Nonio Marcello Seruio Honorato. fo. cxl.
De punctis clausularum plenius. fo. cxxxvij.
Xerxes dictionū p totū opus sparsarū. fo. clvij.
De accentu dictionum peregrinarum. fo. cxxxv.
De vi ⁊ potestate literaꝝ opus eximiū ⁊ laudatissimum. Repetitio prima. fo. cxxxviij.
De barbarū vocibꝰ coꝝptis. Repetitio scōa. fo. cxliij.
De ordine partium orationis. fo. cxlvj
De orthographia. fo. clx.
Sapientum grecie vafre dicta carmine. fo. clxxxix.
Eiusdē ad varios carmina ⁊ horū ad illum. fo. ccc.

SCOBAR

In singulos Antonij libros adnotationes.
De causis coꝝpte locutionis libros tres. fo. ccj.
De verbis excepte actionis Dialogus. fo. ccvj
De verbis impersonalibus. fo. cc.
De fico in Laurentium. fo. ccij.
De virgine cuius generis sit. fo. cciij
In locū Gellij de Capella homeri adnotatio. f. ccv.
De digitoꝝ gestu ex dicto Hieronymo. fo. ccv.
Pro Prisciano de expositione sui perlatiui in Vallam apologia. fo. ccvj.
Expositio Laurentiani capitis de facio. fo. ccvj.
Epistola qua Antonij respondet, epistole cui est inium Joannes flunialus. Nam prioꝝ plane est suppositicia ⁊ adulterina.

¶ Finis.

¶ Aelius Antonis Nebrissensis grāmaticus. L. Christophoro scobari non minus literato ꝙ diserto. S. D.

* Bertul. Taz sapiūt b stylū Antonij ꝙ sozba ficū

NOn iniuria tetuamq; maxime semper feci doctrinā ⁊ lr̄aturā mi Luci amicoꝝ inclytissime ac suauissime: que multo ꝙuis abdita ⁊ veluti in tenebris delitescens fuerit tpe in medium tm̄ flāma velut edax que ī ficcas late rsti pulas subito oīa occupat, prozipuit ⁊ in largifluos passim diffusa est riuos: nō secus ac rabidus iteratis imbribꝰ auctus spargit in varios torrens riuos ac fontes: nō pōt enim ciuitas super montem posita diutius latere: sed nec fax in tenebris. Sed quoꝝsum hec (inquies) quid sibi insolita ⁊ multoꝝm iudicio nō absentādi genere procul aliena. quid ista hec verborum ineptiarum monstri prorendunt? Tene istthec diutius suspensum tenea: rē cape. Deuenit in nostras manus paulopost ꝙ sculpta fuerat Lugduni pridie nonas Augustas grāmatica nr̄a quam nō mō mendis plusculis quibus librarioꝝ passim scatebat incuria refersti: illam verum in oībus in qua immunita erat parte additamentis nō minus vtilibus ꝙ necessarijs ornasti, eriaz p mei animi voto decorasti. Et vt paucis absoluā: addidisti nihil qō ex suis mea (si meo cōsilio fuisses vsus) nō iunxisses. In qro tanto in multoꝝm perniciem tuam litera tura m absc̄ditam tempore quanta fit ⁊ ꝙ subtilis vel ex eo demonstrasti: ꝙ in quibus in dicendo vel allegando fueram parcus ea ampliasti forma vt mea officina ⁊ cum reliquis emanasse credantur: ⁊ ficubi cōtrarios habebam opinioni mee grāmaticos: tali eoꝝm cum mea suia collegisti mō: vt nō mō cōtrarij vno verum oze fuisse omnes locuti iudicemur. Dempsimus autem panzilla a postrema illa sculptura que minus nr̄o operi cōducibilia sunt visa: ferteq; illaz ad te cum quarta nr̄a sperata editione cognoscas quatenus ex illo opere te intentatum nihil ⁊ preter spem nostram adiunxisse: sed qō quarta illa editione fueramus (nisi per te qō nō dolemus ꝑuenti) edituri. Rogatos autem velim hoc epistolio ludi magistros omnis barbaroꝝq; multoꝝ vulgus vtra nri operis interpretatione audacis ⁊ pol nimiū temerarias arceant manus: cum multa emendent que, si ad esse m̄ p̄tio esset tuturus egide addantq; permulta qō nos alio diuisse loco totum si perlustrent opꝰ liquido cōperient. At si forte temeritas eoꝝ nr̄is nō dabit locum pcibus. Jacentem aculeis excitarum ⁊ sopitum leonē nō secus ac libycum in pecudes illas seuire cognoscent: ⁊ tam esse ioui primum vt fulmina nostra ex hispanijs nō qualia Salmoneus: sed qualia ipse inppiter iratus celi demittat ab arce in osores meos me demissuz perpendet: ſz neq; prius ꝙ facto periculo. Calcographos vero hoc monemus epistolio (qō operis nr̄i fronti applicari amabo) vt nr̄m nō adulteretur exemplar. Illud vero ad vnguē imitari: ꝙ primum sunt edituri nostram grāmaticam illius instar sculpant: rem mihi gratiozem nō facturi ⁊ vale: valeantq; qui nos volunt. Ex methymna idibus Septembris. M.D. cccc xiij.

F. R. ad adolescentes prepticiū carmen.

¶ Aelius Antonius Nebrissensis grāmaticus Christophoro Scobari perq̄ doctissimo viro atq̄ iucundo amico. S. D.



Johānes fluuialis (libet nāq̄ mihi more hispano fingere noīa) vir pbus⁊ q̄ eiꝰ ꝓbis atq̄ diligentia potui cognoscere pbitatis tue studiosissimꝰ: narrauit mihi sepissime quāta ingenuorū adolescentū frequētia literulas nr̄as isti tot⁹ orbis trarū insula p paganeris atq̄ vt tibi amice ingenue q̄ fatear fuit id mihi piucūdū: cū videā nomē meū tā tū i retenui crescere tū indies. Qō si mihi per rei familiaris rōnē me in secessum quēdā iāpridē destinatum recipe⁊ (id qō nūc in hac curia regia multoꝝ) efficerem pfecto vt nō mō siculi: sed vniuersa italia me ex ingenij mei opibus cognosceret te pserti⁊ vindice atq̄ precone. Requiris q̄ ea sunt lōgū est enūerare. Nā eodē labore multa facienda erāt. Quū eodē oīa quodāmodo ptinebāt vnū⁊ op⁹ est in sacris lr̄is cōtinens rōnē nois hebraicorū: sine illa sint ppria virorū⁊ feminaꝝ sine locorū sylua multis annis intacta: vbi deprehensi sunt innumeri errores incuria librariorꝝ in recentiores codices trāscripti vulgoq̄ recepti. Adiecimus q̄ artificiū qō septuaginta primū deinde reliqui interpretes tā greci quā latini secuti sunt: vñ facile dignosci pōt que dictio recte: q̄ perperā scripta sit. alterū opus ptinet ad cosmographiam: in quo redigunt in lexicō ex ordine alphabetario oīa que ad illā artē pertinent. Tertiū opus est ō nouibus pprijs virorū⁊ feminarū: sine illi sint clari: sine obscuri: narrās summatim q̄d egregiū cuiq̄ acciderit. Quartus est vocabulariū collectū ex nominib⁹ reliquisq̄ partibus orationis opus imensi laboris quippe qō in septingentas duplices chartas fit explicitū. Absoluī preterea superioribꝰ diebꝰ glossemata in christianos poetas. Sedulīū. Iuuencū. Aratorē: prudētiū aliaq̄ minutiora opuscula: quorū nō potui tibi facere copiaz: quā manent apō me vnico erēplari signata: ipimēda tñ aī kalendas⁊ decembres. superiori anno edidi opusculum de vi atq̄ potestate literarum cōtra cōem literas pferendi vsum. eum libellū ad te mitto: tu quid de illo: q̄d alij sentiant cōperimū nactus eris tabellarios rescribito atq̄ tibi persuadeto te mihi eē charissimum incūdissimumq̄. Vale⁊ ignosce imbecillitati mee. Ex methymna. vj. kalē. Octobris.

¶ Christophorus Scobar Bethicus Aelio Antonio Nebrissensi preceptori suo. S. D.

Nescio an quicq̄ dū viri iucūdius acceperim cōsūmatissime ꝑceptor cōq̄ quas lr̄as Johānes fluuialis vir vere ingenuus abs te attulit mihi⁊ pietatis⁊ eruditionis plenissimas: quas nō solū⁊ veneratus: sed deosculatus: sed demiratus: ac non secus quidē cōq̄ quib⁹ mihi marimo splendore vinere cōtingeret dignitatis tue vel tuende vel augende accinctissimo⁊: insperi i illis quāta me cōplectare pietate⁊ quanto conatu p te cui omnia debeo indies fit enitendum. ¶ Suscepi igit̄ pperuā ꝓpugnationē p eruditiōe latina tua: atq̄ p ornamentis tuis. Vereor tñ ne videar tibi meas Thrasonico more cicatrices euarrare. Dicā tñ rē cōq̄ verissimā: plus quinquagies cū variis latinitatis ꝓceptoribus⁊ apud Siculos⁊ alibi decertaui: vbi nullū fanū nullū forū: nulla pulpita: tuū Christophorū nōui derunt tametsi patria barbarū: quid mihi semp ꝑclaro assumptū honori iugiter victorē: quo ad facere deditionē ingenue fatentes tuas latinitatis introductiones ordine: breuitate: pbatione: ⁊ pspicuitate, ceteris oībus anteire. Addo etiā ꝑceptionum capacitate integerrima psuasu inuictissimus sum pfessus maxime authoratꝰ eas impressi vel attrectatoribus cōpulissimus: ac randē sum cōmentus ociosissimus: vt quē otiū ipsum ad negotium sūmi amoris vir vtrerim philtratū detruserit. Adieci nonnulla opuscula: sed q̄ sint ea cape. Laurentius Vallēsis. ficus. eiusdē Laurē. caput de facio. vt in eūdem Laurē. p ꝓsis. suplatinū expositis in Alex. pro tuo nomine virgo pulcherrima. Dialogus de excepte actiōis verbis: de verbis aprosopicis longa disertio⁊ alia minutiora. que omnia ad te intra paucos ad modū dies euolabunt tanq̄ numen suū adoraturā: tuamq̄ limam subitura. opusculū tuū de vi ac ptāte literarū qō ad me misisti nō siculi modo: sz itali tanti faciunt quāti relatine ante hac de istiusmodi ratione opusculum aliud nō fecerunt magis vnq̄ nisi q̄ latiū apud hispanos renasci: cum id vident persancte testantur. valeq̄ rescribe eruditissime preceptor. Nā qō ad me attinet efficiā plane splendidissimū nomē tuū indies magis magisq̄ subolescere. quod⁊ veneraboꝝ⁊ obseruabo perpetuo. Vale ex episcopio carmensi. Idibus Julij.

¶ Francisci Ruizij ad adolescentes prorepticium carmen.

Soluite vela noto candentia cultra iuuentꝰ.
Nauigeras sulcet pauula pupis aquas
Stupea iam laxet perduros ora rudentes.
Nam prospera canit grande celeusma bonus.
Castora vel fratrem aut qui personat equora cōcha.
Cernite iam faciles nō phibere vias.
Tonsaq̄ tranquillas leuis deuerberet vndas.
Nec trepida tiphis dirigat arte ratem.
Ipse gubernator clauū protendat in equor
Lucida iamq̄ helicen iam cinosura pater.
Adsartia cesaream sedes quā romā vocabat
Emicat: ⁊ tutū per freta monstrat iter.
Litora prorumpus melicertaq̄ summa legentes.
Excipit. ⁊ fausta carbasa tenta manu.
Et numerosa coit ples genitusq̄ tholosa.
Concita cerulei quo cadit ira maris.
Adonstra latinorū totū bachata per equor.
Bethicus e vitreo iussit abire salo.
Raucaq̄ nō latrat rabide vertigo malee.
Qua sublimis aper astra rorata gerit
Quo trahit egeo fessos de gurgite currus.
Qui trahit a nando nota natus ope.
Bosphoree stabunt fixe super equora rupes
Nec dubiuz syrtis iam dabit ulla mare.
Sicana nō cecis canibus vallata charibdis.
Uexabit laccre robora fracta ratis.
Unus vt immensas domuit tyrinthius hydras
Atq̄ triumphator victor ab orbe redit.
Haud secus Antonij superasti noxia ligue.
Ad onstraq̄ victrici cuncta subacta pede.
Gloria nec maior Libicis antea cadentez.
Finibus hirsuta compliciisse manu.
Ter geminūq̄ ducem hesperis effundere in armis.
Iaus minor⁊ futuum bethis habere pecus
Senius huic cedat populi qui fama quirini.
Primus sardoa conditus ense humo.
Grecula mallore fileat iā musa crateros.
Grammata romulidis qui dedit ista prior.
Queq̄ palemonij peperunt culta laboꝝ.
Nec tribuit larga dogmata charta manu.
Utq̄ dionean venerem depinxit apelles.
Et macedo vultus ambitiose tuos
Praxiteles scripsit syrasq̄ gratia marmoꝝ.
Utq̄ myron vinā duxit ab ere bouem.
Sic arpinates Antonius retulit annos.
Atq̄ corymbiferi grandia serta dei.
Hanc decet hercinea circūdare tempora fronde.
Barbara subq̄ grauī tundere colla iugo.

Francisci Ruizij Interpretatio.

¶ Antonis vita.

✳ Bertut. Digna hec q̄ in fronti spicio ꝛ sū ma ponan tur i arce.

MOcigitur noster Antonius animo complectens postq̄ sub preceptorum sue patrie nebrisse institutis ac grāmaticalib⁹ rudimentis logicesq̄ preceptis suam explenit puericiā salmaticis exercitijs annos quinq̄ diligenter operā dedit: quib⁹ completis mente volueus se nō satis eruditū esse Italiaz petijt anno eius vigesimo: vt illic latine lingue authores iam multis ante seculis ab hispania exules vt amissam possessionem patrie longa per itinera magnosq̄ labores restitueret: vbi (multis cōsumptis tēporibus) rū grāmaticam tum poeticā artē affluenter potauit. Demū reditū facere intendens ad patria hanc scripsit elegiam salue parua ꝛc.

¶ Vos ergo p labores nr̄i tpis iuuenes redarguunt. q̄ si semel libellos legerint. si iterū ac rursū pulpitū ascēderit: oratoriā facultatē se posse dere arbitrantur: valete iuuenes. Accipite q̄ leti dogmata nostri libelli.

¶ Epistola eiusdē. R. P. ad lectores corroborans nostri doctoris doctrinam.

✳ Bertu. De crimine grammatici ꝛ de etymologia benemeritum.

QUāms laudes doctoris eiusq̄ doctrinarū vtilitatē haud verbis consequi valeo: nā secūdus hispan⁹ nobis natus Antonius summulas dedit: grāmaticas: vt primus nobis contulit logicas. o felicem fertilēq̄ plagā que nobis tātos meruit enutrire sapientes. nō immerito Antonius nominatur: nā (authore richardo) conueniūt rebus nomina sepe suis. Dicitur quippe Antonius ab ana quod est sursum ꝛ tonans quasi sursum tonans. is enim ceteris grāmaticis authoribus altius intonuit: nā quāq̄ multi multa in hac arte vtilia dixerint: pauca tamen probarunt: iste vero que nulla pbatione indigeant improbata reliquit tum peritorum authoritate tum poetarum exemplo fretus: idcirco non sine causa dixit capite p̄mo de etymologia. grammatica est scientia recte loquendi rectēq̄ scribendi: doctissimorum virorum vsu arq̄ authoritate collecta. predictis stantibus concludere licz illos nō grāmaticos: sed grāmatellos posse appellari. qui nec vsu nec authoritate freti sunt: hunc q̄ audiendū tenendum preceteriscq̄ extollendum cuz non vana sed firma ac probata procedat via.

¶ Exhortatio cū huius operis authoris cōmendatione magistri Raymundi Palasini suos ad tyrūculos.

✳ Nihil ve nastius ni hil vetusti?

QUm mi iuuenes (teste Tullio ad hortensium) multis cognitio sit obstructa difficultatibus: tum in ipsis rebus insit obscuritas nostrisq̄ in iudicijs infirmitas necne vita (teste Hyppocrate) brevis ars vero longa experimentū fallax sine desidia studio inuigilandum est: quemadmodum veteres sapientie amatores vigilarunt: vnde Socrates se nihil scire dicebat: tamen (vt ait Ualerius libro octauo) addiscere quotidie non desistebat: de Pithagora etiam fertur q̄ doctrinis iugiter insistebat. vnde Ennodius dicit artium magistra instantia est: nouercaq̄ eruditionis est negligentia: ideo non immerito moralis precipit. Instrue preceptis animum ne discere cesses. Nam sine doctrina vita est quasi mortis imago. Diuus quoq̄ Seuerinus: in libro de disciplina: diligentia cuiuslibet operis obtusitas permollitur. Idem in tertio capite. quid enim in dilectionis opusculo lucidius constantia: quid inconstantia nequi⁹? prima perit: secunda parta dissoluit.

¶ Francisci Ruyrij Uallis oletane in antonij Siluam interpretatio.

ANtonij nebrissensis. Consueuere sepenumero hi qui magno excellentiq̄ ingenio prediti sunt tum vt doctrine sue robur exploreut: tum vt immortalitatis sacerrimo quos diligunt munere donent: tū deniq̄ vt ad maiora facilius aspirent quibusdā preludere versibus. Hinc illa vario carminis genere emissa epigrāmata ꝛ Eulicem legimus Aldaronis dicente Aldar. Qui modo vir eulicem fleuerat ore rudi. Et batrachomyomachiam Homeri. vnde idē epigrāmatarius. Aspice meonio cantantes carmine nas: ꝛ frontem nugis soluere disce meis. Nec quisq̄ est illustrium poetarum qui non aliquid operibus suis

Sylua q̄d

✳ Alias cui vel in q̄ q̄ placet ipse suis.

stylo remissiore pluserit vt Pap. ait: q̄ carminis genus Sylua Quinti. appellat: in quo ex antiquis Statius papinius extat. Hanc igit elegiam antonij recte sylua direxit cū pertim Aldus ancinellus huic similium carmē † Sylua inscripserit. ¶ Antonij. Totius elegie argumentum hoc titulo cōprehenditur. Anto. nomen p̄prium est. Nebrissensis patriam de authoris nōie ꝛ oppido. Absurdū certe videret post

Antonij nebrissensis salutatio ad patriā suā multis annis non visam ✣ ꝛ memorata infantia sua: facta quoq̄ excusatione tālōge more pollicet post emeritos sue p̄fessionis annos se in patriam rediturum.

tanti viri vocē aliq̄d addere: illinc ergo petenda sunt q̄ huic loco necessaria videbuntur: queq̄ vir ille ad cōem vtilitatē genit⁹ psa, oroue feliciter p̄secut⁹ est: nec min⁹ fili⁹ decinit. Salutatio q̄ patriā salutat: actiue nāq̄ significat. ¶ Ad patriā suā ad nebrissam itellige nō ad hispaniā aut bethicā: nā subdit. Hic p̄mū rosei. Est aūt patria vbs aut oppidū: vñ ortus sum⁹ vt ✠g. in buc. nos patriā fugim⁹? aliqñ ēt puincia patriā dicim⁹? cui⁹ amor nulli post deum secūdus ē. Author ē Lice. in offi. Sua bōa reciprocatio est. ¶ Ad ultis annis nō visā. Scribit antonij pfatiōe illi⁹ operis q̄ lexicon notare voluit his ✠bis. Atq; vt omittā ināt pueritie mee annos laboriosissime actos in p̄ria sub pedagogis atq; artis grāmatice ac dialectice p̄ceptorib⁹. vt omittā q̄nq̄ ānos quib⁹ Salmātice dedi operā: ꝛ deinde subdit post pauca: atq; cū essem annos nat⁹ undeuiginti me in italiam tuli nō qua ceteri id faciunt rōne: vt aucupem reddit⁹ ecclesiasticos aut vtriusq; iuris formulas reportem: aut permutēt merces: sz vt latine ligue authores iā multis seculis ab hispania exules patrie amisse possessioni quasi longo postliminio restituerē: quib⁹ ediscendis cū decem illic annos cōsumpsissem: atq; iam de redi

Ouidius.

cogitarem: allectus sum i fis pē Reuerendi ac perinde sanctissimi alphōsi Foncete archiepi Hispaniēsis. pa ꝛ plura alia ibidē auth. Quib⁹ verbis facile colligimus multis annis p decēnali tpe ponit: vt sit numerus indeterminatus pro determinato. Ad ultis annis ergo decem intelligas: non visam ex affectu dictū est: molestē enim patria caremus. hinc Ouid. f. de ponto. Nescio qua natale solū dulcedine cūctos ducit: ꝛ immemores q̄ fuit esse sui. Bene ergo multis annis p decem dixit.

† Dicitur ꝛ de imaginatis.

Plinius. Nec tum

¶ Et memorata. Carmīe decantata: aut in memoriā reducta: atq; id certo p̄ graphice.

¶ Infantia natiuitate ꝛ infantie studijs cōmemoratis † infantia a p̄fecte loq̄le puuaritione dicta ē: q̄ illa etas teneat nōnunq̄ tñ adiectiuū repies: vñ ora ifātia. i. nō loquētia dicim⁹. Ut infantes theologi cui ꝛiū eloq̄ntes

¶ Facta q̄z excusatione excusat se a mora perutile ꝛ honestū dicēs gloriosius quidē esse ob bonarū literarum acquisitionem patria carere: quā in ea indoctus in gloriusq; viuere. Tā m longe more diu turne atq; decēn-

lis more tardationis dilationis. Sed non sunt longa quibus nihil est quod demere possis.

¶ Infantia memorata facta quoq; excusatione in effectiuo seu manis ablatiuo absolute ponuntur.

¶ Pollicetur promittit ibi. Sed si frigida mors et reliqua: pollicetor hoc loco deponens est: aliquando commune reperitur: vt Priscianus docet Ouidius: pollicitis diues quilibet esse potest.

¶ Post emeritos. Non ab re fuerit hoc loco annotare id qđ fortasse ab his qui nuper in gallijs hoc opꝰ publice profitentur minꝰ pficiare aliaduersum est. Fuit eñ mos apud priscos Romanos: vt qui eloquentiã reliquasq; humanitatis artes publice profiterentur: vt vocationẽ haberẽt et ad magistratꝰ admitterẽtur. Qđ postea lege cautũ est: vt in. xij. lib. C. Iusti. l. grãmaticos. Grãmaticos inquit tã grecos qꝫ latinos sophistas eruditos peritos in hac regia vrbe professionẽ suã exercentes et inter statuta cõmmeratos si laudabilẽ in se probis moribꝰ vitam esse monstrauerint. Si docẽdi peritiã facundiãq; dicendi interpretandiq; subtilitatẽ copiã disserendi sẽ hꝫre patefecerint et certo amplissimo iudicãte digni fuerint estimati cũ ad annos viginti obseruatione iugi ac sedulo docendi labore peruenerint placuit honorari: et his qui sunt ex vicaria dignitate cõmmerari. Nec imperator quod Quintilianus libro primo oratoriarum institutionũ. Post impetratã studijs meis quietem quam per viginti annos erudiendis iuuenibus impenderam. quod etiam eo loco regi diligenter aũaduertit que etiã Iter in salmaticẽ si academia sanctissime obseruat: vt qui publicis ad profitẽdũ scholasticorũ suffragijs semel electi sunt: publicis ab eisdem honestissimis stipendijs donantur qui honos apud Salmanticenses vita terminatur. Cum ad. xx. annũ peruenerint et quo electi sunt vocationẽ habeant atq; stipendia nihil inde diminuto recipiant. Cum ergo ad poeticã et grãmaticam interpretandã electus Antonius a salmaticensibus fuerit: qui honos multi certe illic ante eum contigit nam semper duobus cõmittebatur: vt alter grammaticam: alter poeticam artem profiterentur merito dixit. Post emeritos sue professionis annos: hoc est si post. xx. adhuc annos vita suppfuerit in patriã reuertar. Emeritos translatio est a militia: illi enim emeriti dicuntur qui militia sunt functi labore ac senio confecti. Mederere enim stipendia facere significat et a mercede fit. Luca. lib. vj. Scena viro nomen castrorũ in plebe merebat. Aute feras rhodani gẽtes. Statius lib. iiij. thebaidos. Non hi tibi soluz amphiarae merent. Quod verbum frequens est apud Liuium historicum. Mederere seu maereo est tristor ꝛ a mariceo derivatur: vt Varroni placet. Plinius loquẽs de apibꝰ lib. xj. c. xviij. Rege hac peste consumpto moerent plebs ignauo dolore. Aliquando emeritos etiam bones dicimus et alia animalia. ¶ Sue professionis siue officij: publiq; muneris. Est autem profiteri si ad preceptorẽ referas docere humanitatis artes. Et professio ipse docendi legendiq; actus. ¶ In patriã in nebulissam. ¶ Reuersum rediturum. Erit igitur ordo. Salutatio Antonij nebulissensis est vel sequitur ad patriam suã nõ visã multis annis et infantia sua memorata facta qꝫ excusatione tam lõge more pollicet: scz Antonius sereditum in patriam post annos emeritos sue professionis. ¶ Salue parua domus. Carmen est dimetrum distrophon elegiacum constat hexametro et pentametro. ¶ Salue ab effectu et veneratione salutationem eroditur ac si diceret o domus tam desiderata cuius presentia diu frui non licuit. Salue. sic eneas apud Vergilium post diuturnam ac longinquam nauigationem ad italiam. vij. enei. Salue fatis mihi debita tellus: vosq; ait o fidi troie saluete penates. Salue et aue venieti quadrãr. Ver. v. enei. Salue sancta parens iterũ saluete recepti. ne qcq; cineres. Aliqñ Salue discedenti cõgruit. Ver. vj. Salue eternum mi maxime palla eternũq; vale. Parua domꝰ modeste sane de se loqꝫ qđ de parentibꝰ alio loco canit. Ingenui et media conditione pares. ¶ Pariter una simul. Penates dij domestici sunt penates qui domi coluntur: ait Seruius. Dicti autem sunt penates quasi penes nos nati. alij a penu derivari contendunt. Macro. lib. iij. fatur. cũ quedam ex Nigidio Cornelio Labeone et Varrone recitasset subdit. Sed qui diligentiꝰ querunt veritatẽ penates esse direrũt pꝫ quos penitꝰ aspiramꝰ pꝫ quos halemꝰ corpꝰ pꝫ qs rõnẽ animi possidemꝰ: et in calce illiꝰ tituli addit idẽ Macro. et Nigidij authoritate penates vocari deos patrios. ¶ Atq; lares. Lares veruntas deos urbium presides edituq; priuatarum custodes credidit et coluit quos induros canũ pellibus effingebãt adhibito ad pedes ciusdẽ gñis alij. Argumẽto qꝫ hi nõ sec̃ ac canes pꝫ domibꝰ excubarẽt. vt Plutar. scribit. vñ Tibullꝰ. dij patrij seruate lares. Colebant domi. Lares ipso foco qui deorũ penatũ area est: vt Acron. et Porphirio scribũt. Plerisq; ponit pꝫ domo. Qui. j. de amo. dij tibi dent nullosq; lares inopesq; senectam: et lõgas hyemes pretiaq; sitim. hñ ergo patriã salutãs lares penatesq; et ethnicorũ nõ ex suo sensu salutauit. ¶ Turba cõscia. i. q̃ nosti meã natiuitatẽ natalesq; horã: Est autẽ appositio ad illud nomẽ domus. Lares et penates: vt Ver. vj. eñ. primus ille procat Troiane gloria gentis. Scius et cõscius gtñ post se desiderant. Salu. in cati. Quo inter se fidi magis forent alius alij tanti facinoris cõsci. Ver. vj. eñ. Tuq; o sanctissima vates pscia venturi. Sepe tñ cũ dtõ construitur. Ouid. in epi. sapphus. Antra nemusq; pero tanꝫ nemus antraq; possint. Cõscia delitijs illa fuere meis. Scius et cõscius. Nonius differre putat: vt sciꝰ secũ cõsciꝰ cũ alijs sit. ¶ Ortus mei mee natiuitatis. Lice. i offi. Nõ nobis solũ nati sumꝰ ortusq; nostri partẽ patria vẽdicat partẽ amici. ¶ Hic primũ in hac inqt domo e multis vtero primũ in lucẽ editus sum. Hic in hac domo pnomen est pro aduerbio. Ver. Hic illũ vidi iuuenẽ. Primus in principio imprimis. ¶ Rosei pulchri ꝛ delectabilis. Quid eñ luce pulchriꝰ qđ delectabiliꝰ. Ver. j. eñ. Dixit et auertens rosea cernice refulsit. Claudia. de raptu proserpine. li. ij. ceruleusq; sinus roseis radiatur alumnis. ¶ Vitales aures. Periphrasis est vite: nihil enim aliud est vita nisi. recipere cibos spũs: vt docet Seruiꝰ. ¶ Carpimus accipimus aut certe capiẽdo minuimus qñ viuẽdo abbreuamus atq; id proprie carpẽ significat. cõpꝫ reprehendo aliqñ significet. Macr. carpere vel noli nostra vel ede tua. ¶ Hic in hac domo primũ lacte pastus sum. ¶ Nutrit a nutriendo dicta est. De nutricibꝰ. Quin. li. j. oratoris. Ante oĩa inqt ne sit vitiosus sermo nutricibus quas si fieri posset sapientes Chrysippus optauit: certe optimas eligi vult. Et mox quedã in hac duble prior ratio est recte tñ etiã loquant: has primũ audiet puer: harũ verba effingere imitando conabitur. Et natura tenacissimi sumus eorũ que rudibꝰ annis percipimꝰ: vt sapor quo noua ibus durat nec tanarũ colores quibꝰ simplex ille cãdor mutariꝰ est elui põt. Et hec ipsa magis pertinaciter herent: que

ca minor gra in cibo ifantes bolisti hoc est parui.

Salue parua domus: pariter saluete penates.
Atq; lares: ortus conscia turba mei.
Hic primum rosei vitales luminis auras
Carpimus: hic nutrix ubera prima dedit.

Emeriti.

Mederere.

Bertul. Alia lectio odrat mei li. nã hoc pacto non mihi pluas deo scripsis

Penates.

Lares.

Scius. Conscius.

Nutrix.

Lactis virtus.

deteriora sunt. Nã bona facile mutantꝛ in peius. nã qñ in bonũ verteris vitia. hec ille. ¶ Hubera prima papillas vel quod magis placet lac ex huberib⁹ erpssum. Oui. iiij. me. et q̃ dedit hubera nutrix. ẽtũ momẽtũ ĩ lacte sit oñdit phanoriu⁹ apud Gel. xij. c. noctiũ atticarũ. vbi post multa q̃ de lacte differit cõcludit his ꝟbis quam obrẽ non frustra creditũ. est sicuti valeat ad fingẽdas animi corporisq; similitudines vis et natura seminis non setus ad eandẽ rẽ lacti q̃ ingenia et ꝓprietates valere. neq; in hoibus id solũ: sed in pecudib⁹ q̃ aĩaduersum est. ⁊ postea addit. In nobis⁹ iolescendis magnũ fere artẽ ingeniũ nutricis et natura lactis ⁊c. hec et plura alia Gel. q̃ quia longa sunt: ad eũ curiosus lectorẽ remittem⁹ p alimoniã nãq; lactis ait Donat⁹. Alij ores pueris infundunt quod et Ciceroni placet q̃ educationi oratoris iubet ꝑcipuas adhiberi nutrices cũ per obseqa hubere natura alia in aliã mutetur. Hinc illa ad Eneã dictus erprobratio apd Uer. iiij. eñ. Nec tibi diua parẽs gñis nec Dardanus author pfide sed duris genuit te cautibus horrẽs cau casus hircaneq; admorũt hubera tigres.

Parens.

¶ Dedit. potuerit admonit ori impssit. ¶ Dic in hac domo. ¶ Alij ibi nascẽti. tps est p. tpe hoc est mihi nato. ¶ Risere riserunt. Solẽt eñ parẽtes masculine pstrim plis ortu marie gestire gaudio. atq; et Uer. sumptus est in huc. incipe parue puer cui non risere parentes. ¶ Parentes pater. Joannes et mater Katherina parentes et si cõmunis generis dicãt apud veruttissimos tñ gñis tñ masculi. fuit etiã p mre. vñ e illud. Sacrũ. Te sol immoco vt mihi potestatẽ des inquirẽdi mei parẽtis. i. Alcides certi⁹ tñ sm cõe ꝓtulit. Uergi. ij. eñ. Hoc erat alma parẽs q̃ me p tela per hostes.

Hic mihi nascenti primum risere parentes.
Vagitusq; meos audiit iste locus.
Hic fuerant cune q̃ me sopiere iacentem.
Hic cecinit mater carmina dum vigilo.
Et collo patris onus hic predulce pependi.
Et matris gremio sarcina grata fui.

Vagire.

¶ Vagitusq; meos ploraũ. ¶ Vagire ꝓprie pueroũ est atq; infantũ. Uerg. s. eñ. Cõtinuo audire voces vagitus ⁊ ingens infantũq; aie flentes in limine primo. Et hymnographus. Vagit infans inter arcta positus ꝑpia. Sta. li. v. Siluarũ. cũq; tibi vagiret terti⁹ infans dicit. et vagor. Lucre. Ad iscet funere vagor: recteq; a Plinio et eleganter dictũ est in plogo septimi libri naturalis hystorie Do minẽ nũ mudũ et ĩ nuda humo natali die abijci ad vagit⁹ statim ⁊ ploratũ multisq; aĩaliũ aliud ad lachrymas ⁊ has protinus vite principio. at hercule risus precor illi et celerrimus ante quadragesimũ diẽ nulli dat ab hoc lucis rudimento q̃ ne feras quidẽ inter nos genitas vincula ercipiũt et oĩm mẽbroũ nerꝰ at homo infelicis ter natus iacet manibus pedibusq; deuinctis flens aĩal ceteris imperaturũ. et a supplicijs vitã auspicat vnaq; tñ ob culpã q̃ natũ est. ¶ Audijt ꝓ audiuit: sic Uer. v. eñ. audiit ops. nã audijt presentis tpis nõ patit rõ carminis cũ eo loco dactylus debeat poni. ¶ Iste locus metaphora est ab inaiali ad aĩale. tridnit enim audiẽdi sensum loco qui animã non habet: vt Uer. s. eñ. Jamq; ascendebã collem qui plurimus vrbi imminet: aduersasq; aspectat desuper arces. Iste locus hec domus. ¶ Hic exponẽ vt docuimus. ¶ Fuerãt fuerunt. vt sit tps pro tpe. Sic enim ipse Anto. precepit vt quotiens preteritũ plusq̃ pfectũ ꝓterito pfecto nõ comparet. nihil amplius significet q̃ preteritũ pfectũ. Oui. de reme. Legerat huius amor titulũ nomẽq; libelli. et supra dixit risere et audijt. ¶ Cune ſ incunabula et cunabula. Hoc loco pro lectulis vbi infantes i cunis accipiãs: vt Cato apd Cice. in lib. de senectute. q̃ si quis deus mihi largiat vt ex hac etate repuerescã et in cunis vagiã valde recuses. Uer. in huc. ipsa tibi blandos fundent cunabula flores. aliquando loca vbi nascantur significant dicte autem sunt cune a verbo greco κυω quod est cubo: vt Seruius putat. Sopiere pro sopiuere per syncopam. i. somnũ indurere. Ad iros videverbũ nulsere obrepsit atq; calcographis insertũ sit. cur tanta iniuria fieri debeat authori: vt quod ille scripsit erpungat: su diectũq; verbũ recipiamus. Nã etsi nec syllabe quantitas nec sensus repugnet vt mulsere legatur reponendũ tamen est quod Anto. ipse fatetur se scripsisse. Ait enim lib. v. de littera o ante p. Sopio primã habet longã. Uergi. s. eñ. Nunc ego sopitũ somno super alta cithera. Sopitus tamen eandem breuiat. Oui. fi. amo. Purpureo iacuit semisopita thoro. idẽ in epi. ariadnes. Theseã pressuras semi sopita manus. ¶ Ex quo suspicamur primã habere indifferentẽ: itaq; de industria breuẽ posuimus quodam in loco vbi patriam salutauimus. Hic fuerant cune que me sopiere iacentẽ: vides ne vt ipse Antonius sopiere non mulsere pro suo agnoscat: deleas ergo quod male se immiscuit. Hic in hac domo. ¶ Cecinit vt sit sensus hic me lachrymarer vigilijs cantibus a matre mulcebar. Cecinit cantauit modulata est. Carmina cantilenas cantica. ¶ Dum vigilo q̃n vel q̃diu. ne. s. vagirẽ. nec mirũ videri ds si infantes carmine mulceanꝰ cũ et aĩalia quedã musica oblectentur vt de delphino et arione herodotus. Au. Gel. li. xxj. c. xix. et Pli. lib. ix. c. viij. Nam ⁊ pueri q̃ tomagis crescunt min⁹ dormiũt. Pli. li. x. c. vj. Nõ genitus pmiꝰ somno per aliquot menses: deinde iõ gior indies vigilia. ¶ Et collo patris optimus ornatus varietate q̃situs. Collum iugulo cerniceq; cõstat. q̃ et multis ꝟtebratisq; orbiculationib⁹ flexibilis ad circũspectũ articulorũ nodis iũgit. gula nervo et carne cõstat author est. Pli. li. xj. c. xxxj. Sic sta tius de filio adoptato. li. vj. Siluarũ. reprãtq; solo demissus ad oscula dextra ereti blandoq; sint iamiãq; nitentes erecpe genas: dulcesq; arcescere somnos. Paris ioãnis. ¶ Quis pdulce pondus amabilissimũ: est aũt appositio ad illud pnomẽ quod super ꝟbo pependi subinteligi ds. ¶ Pependi pendẽs subsitẽrat⁹ sum. est aũt oro pathetica a mõde õ vide Ad acro. li. iiij. satur. Et mirũ gremio. Sensus est Jã grandiusculus collo pris pendẽs mirisq; gremio insidẽs: stãsq; illis blãdiebar: nã gremio ꝑpositis ĩfanti⁹ matres obseqa tãtule erati necessaria ministrant. Hinc ille blãditie surgũt hinc amor: ab ũde natos idẽ eroscultantur. ¶ Gremio. gremiũ est intra cõplexũ femoroũ femineve quẽadmodũ sin⁹ intra brachioũ ⁊ pectoris ait Valla. li. iiij. elegã. Uer. s. eñ. Et totũ gremio dea tollit in altros. Stati⁹. iij. achillei. ls ille sonãtib⁹ antris et edos aduerse gremioq; premat aquose nereos. transferẽ tñ ad res aliag. et gremiũ terre dicimus. vñ e illud Laronis apud Lice. in li. de senectute q̃ q̃ non mõ fructꝰ quidẽ me sed etiã ipsius terre vis ac natura delectat q̃ cũ gremio mollito ac subacto semen sparsum ercepit. gremium etiam terre appellauit Pli. lib. ij. c. lxv. natu. hist. sic hominẽ mater illa vt celũ dixiq; nos nascentes ercipit: natos alit: semel editos sustinet. Sp nouissime cõ plera gremio iam reliqua natura abdicatos matricet mater operiens. hec ille. ¶ Sarcina grata pondus amabile atq; dulce. Est aũt sarcina ꝓprie vtensilium ad vsumq; necessariorũ. Valla. li. iiij. gratus et iucundus quõ differant: docet Lau. iiij. elegan. ¶ Repsimus hic in hac domo ob plãtarũ reliquoruq; mẽbroũ imbecillitatẽ cũ recte ambulare neq̃rẽ repti. est autẽ repere supra pect⁹ ventrẽq; gradi hinc reptilia dicim⁹. ¶ Pueri. ego

Tactis virtus.

*Demutri cibus Fabij et Belli hand aspernanda. Donatus.

Vagire.

Ꝑdũ plusq̃ pfectus ꝓ perfecto.

Cune.

¶ Inde cunire verbũ authore festo: qõ est stercus facere: et incunare.

Gremium Sinus.

Sarcina.

Repere.

Antonij filia.

Repsimus hic pueri: breuis hec tulit area primum.
Quadrupeduz teneras sustinuitq; manꝰ
Hic primũ steterã bipes ⁊ crepitacula gessans
Blanditias matri blesaq; verba tuli.
Hic locus infantẽ paribus colludere vidit.
Perdere: ⁊ ancipiti vincere sorte nuces.
Hic serta ludens equitauit in arundine lõga.
Atq; trochiscus erat maxima cura mihi.
Accipe me reducẽ per tanta pericula vectũ.

Antonius puer. nisi velis de isto cũ alijs intelligere qõ nõ placet. Breuis area plateola ante domum vel intra domuz vbi pueri repere consueuerunt. Nã loca edificijs pura in vrbe areę dicuntur ad similitudinẽ areę vbi fruges terũntur. Nam ab areo dicta est inquit Varro. Oẽm igitur locũ siue in vrbe siue in domo edificijs vacuũ areã dicim⁹ vt tradit Festus. ¶ Breuis angusta exigua. ¶ Quadrupedes. quatuor pedibus gradientem atq; perreptãtem. Vincilla cõquestio plinliana i prohemio. vij. nat. hist. Heu demens ma ab his initijs existimantiuz ad superbiam se genitos prima roboris spes' primum repotis minus quadrupedi simile facit quãdo hoi incessus qñ vor quantũ firmũ cib⁹ quãdiu palpitans verter. Sume inter cuncta alia im becillitatis indicium. ¶ Ad annus teneras molles ⁊ delicatas quales puerorũ sunt. ¶ Sustinuit sz area. Tener. nãq; ἀτρεπτ einsdem significationis greca voce deducitur inuersis syllabis author est Verrius. ¶ Hic primum. i. in hac domo perfectus iã puer ꝛgbozatisq; membris rectus et ore sublimi steti. ¶ Steterã. steti tẽpus p tpe quẽadmodũ et ipsius Antonij suã supra memoratum⁹. ¶ Bipes terrestrũ solus hõ bipes vni inguli. vni humeris. ceteris armis. vni vulne. Pli. li. xj. c. xliij. na. hist. ¶ Crepitacula quassans crepitacula perstrepens ⁊ personas crepitacula autem instra sunt vt sistra alia puerorꝫ crepũdia. Ad dart. si quis plozato: collo tibi vernula pendet hec quatiat tenera garrula sistra manu. ¶ Quassans. percutiens. aut cõcutiẽs. Verg. i buc. florẽtes fernlas ⁊ grãdia lilia quassãs. ¶ Blãdicias dulces assentationes: adulationes ¶ Blesa verba ĩperfecta qualia pueri pferunt. Vier. ad paulã. Ad ore infantiũ balbutiẽtiũ qui fari gestiũt q̃ cunq; audiunt cũ nõdũ possint ad plenũ ꝛba formare. Sũt aũt blesi q̃ in pferendo literã aut syllabã expungunt: aut vitio aliq; ꝛba iucunda pferũt qõ fere ꝛsuuenit pueris. ¶ Tuli diri. Hic locus hec dom⁹. ¶ Infantem me antoniũ puerũ. ¶ Paribꝰ eq̃is arq; eiusdẽ etatis vt illo trito adagio pares cũ paribꝰ ve teri puer bio facilime cõgregant: nã p ludo q̃ par ĩpar dꝰ frigidi nsale dicas. ¶ Colludere simul ludere. ¶ Vicit metaphora ẽ. vt superius vagitus q̃ meos audiit iste locus. ¶ Perdere admittere ⁊ ludo iacturam facere. ¶ Ancipiti forte dubio euentu ⁊ fortuna. Ver. iiij. eũ. verum anceps pugne fuerat fortuna. idẽ anceps pugna dim. est enim sors ludiuaria ĩcertoq; euentu. ¶ Vincere. lucrari. ¶ Nuces lud⁹ nucũ puerilis est de q̃ plura Ser. Hora. ij. ser. sa. iij. postq; te talos ante nuces q; ferre simul laxo donare ⁊ ludere vidi nuces a nocendo dicte Ouid. qñ fata lede re credo. cultus. i. extremis margine fundus hz; nã q̃ duro cortice tegunt nuces dicim⁹. x. i buc. castaneasq; nuces mea q̃s amarillis amabat. ⁊ pli. li. xv. c. xviij. nuces ꝛ vocam⁹ ꝛ castaneas q̃q; accõmodatiores glãdinum gñi nuces tñ iuglandes per excellẽtiã dicim⁹ de quib⁹ pli. lege. li. xv. c. xvij. Vic serta ludẽs sertis redimit⁹. serta nãq; corolle sũt variis floribꝰ digeste a serẽdo dicta. tibull⁹ seu verus in trinio florida serta lapis. potent igitur ab latini casus eẽ ⁊ subintelligãt corolla serta: ait eñ Ser. sertũ ⁊ serta cũ nihil adijcit dicim⁹ vt hoc loco: si aut sertos dixero addo flores: si sertas addo coronas. hec ⁊ alia. Ver. Zu. r. phar. accipiũt sertas nardo florẽte coronas. Sinaũt velis cõtinere serta ĩ pli tñ inflectis ⁊ eẽ actꝰ casus recta poni põt breuis p longa q̃n in semipẽ temimeri ẽ Luc. ij. cũ sanguis inerat dũ vis mirua pegit. Iu. sa. vj. Quis nescit aut q̃s nõ vidit vulnera pali q̃bus in locis breuis p longa est erit igit diastole. Eq̃tanitã ar. horatianũ ẽ suptũ er. ij. ser. sa. iij. Edificare casas plastello adiungere mures ludere par ĩpar eq̃ tare ĩ arũdine lõga. Si quẽ barbatũ delectat amẽtia ꝛsat arundi nibus aũt; ptibus pueri p eos vtunt. ¶ Atq; trochiscus studia sunt ꝓ certe puerilia q̃b⁹ matre interi pueri sũt est aũt trochiscus diminutiuũ. troche ꝛo rota q̃ scurica a pueris agitat ait Acro. dict⁹ aũt trochꝰ a τροχος qõ rota reuolutio seu cursus ĩterpretat trochũ greci fuen erũt dicente Vo. li. iij. car. ludere doctior seu greco iube as trocho: flagellis nãq; agunt. Ver. ij. eñ. seu quodã torto volutãs sub ꝛbere turbo: quẽ pueri magno ingiro vacua atria circũ intenti ludo exercẽt ille act⁹ habena curuatis ferẽ spacijs: stupet inscia turba impubesq; manꝰ mirata volubile buxum. Tibul. nãq; agor vt p plana citus sola ꝛbere turbo q̃celer assueta versat ab arte puer. ¶ Ad alia cura sũmũ studiũ ⁊ diligẽtia accipite me ad hoc dicat ꝓ nis te o pria q̃s aspectu diuinus frui nõ potui redeuntem tñ boniscq; predictũ literis accipe. ¶ Reducẽ a periculis liberatũ ac redeũtẽ: eos enĩ reduces appellamus q̃ a periculis in tuti reducunt ac periculo euadũt. Ver. s. eñ. nãq; tibi reduces socios classemq; relatã. rẽ in eodẽ vt reduces illi ludũt si rideribꝰ alis. ¶ Per tãta pericula loc⁹ a difficultate vt magis officiũ doctri nãq; cõmender. per tanta pericula quãta pfugi apud ceteras natiões patiunt: ⁊ q̃b⁹ tota hoim vita vallata est. Pro pter. vndiq; circũstãt ĩcertis fata piclis. Vincilla ercãdescẽtia plinliana li. vij. tu q̃ corporis fidis vinib⁹: tu qui fortune munera ampleteris ⁊ te ne alũnus q̃dẽ ei⁹ existimas sz partũ. Tu cuius semp in victoria mens qui re deum credis aliquo successu tumẽ tãti tñ perire potuisti. Atqui etiã hodie minoris pores quãtulo serpentis ictu dente aut ẽ vt Anacreon poeta adiso vue passe. Ut Fabius senator: pretor in lactis haustu vno pilo trãsgulatus. is demum pfecto vitã equa lance pensitabit qui fragilitatis humane memor fuerit.

¶ Post annos multos accipe me reducem
Accipe me reducem nec dedigneris alũnum.
Qui tibi magnus honos gloria magna fuit.

¶ Post annos multos hoc est decẽ tot enĩ apud Italos fuit vt er ipsius testimonio docuim⁹. ¶ Ad ultros et desyderio dixit. ¶ Accipe reducẽ. nũc absenti ĩ suã ab honesto ⁊ vtili cõmẽdat. dixitq; nõ se esse eum quẽ pria reliciat: sed quẽ tãq; de se bene merentẽ amplecti debeat: accipe me reducem anaphora est atq; anadiplosis vt Ver. s. eñ. Nate mee vires mea magna potẽtia solus nate patris summi. idẽ. x. eñ. vbs ethrusca solo sequitur pulcherrimus astur. Astur equo fidens: et versicolo ꝛbus armis. ¶ Nec dedigneris. ne indigniũ reputes: dedigneris deponens est. Sic Ver. xj. iiij. eñ. quos ego fum sortiens iam dedignata maritos. Alũnum ciuem tuum indigenam erate mutrium passiue ponitur. Ut Laurentius valla sentit: magnos certe assertores Laurentius

Enigmata
Spingo
Bertu
Se isti dis
ti⁹ sese to
querẽt co
sul eud⁹ ẽt
ipse Anto
ni⁹. vel Ar
chetypon
ipsiũ imus.
Nã qs cre
dat scripsi
se a ntoniũ
serta adeo
ad serẽdi casus
seu sit dan
di casus
seu adferẽ
di aut firũ
aut mobi
le in Cõiec
tura ẽ pro
bilis imo
sane aliqui
bus codici
bus pbatũ
sic habere
hic vel his
certare stu
dẽs. esseq;
inuersas li
teras. c. s. l.
Eum n da
ctyl⁹ q̃drat
p totã Ele
giã tñ ĩ car
mine eque
stri et eque
stri curricu
lo potissi
mum sensa
deniq; su
periorum
carminum
id qz decla
rant.
Hilarius.
Nuces.
¶ A nocendo. vñ illõ
Qui fata le
dẽt credor.
Cult⁹ in ex
tremo
margine fũ
dus habet
nõ a nocte
vt voluit.
Ad. varro
Serta.
Trochiscꝰ
Trochus.
Reduces.
Plinius
Alũnum.

habet. Ut ea etiã que in illũ accurate Mãcinellus edidit conantur dissoluere ⁊ in eũ spicula retorqueãt: acerrime autem ⁊ cũ Laurẽtio raphaele regio in Quintiliani eiaculatione. Sed non nostrum inter tantos viros tantas componere lites. Nos tamen apud Virgilium alumnum in carmine ad Mãc essalam in actiua significatione legimus si mõ Virgilianũ est. Mãgna queror: nec vt illa quidẽ cois alũna omnibus mictra tellus tumulabit arena. ⁊ apud Tacitũ in dialogo de claris oratoribus est magna inquit illa ⁊ notabilis eloquentia alũna licentie quam simul libertatem vocant.

Bertul. Mãci exemplo tergiuersando arguitur puta pasiue ireptatur.

¶ Qui. Antonius. ¶ Mãgnus honor decusque Ouidius. Mãtua. Virgilio gaudet Verona Catullo. Peligne gentis gloria dicor ego. Consentiens laus bonorũ gloria appellatur author est. Quint. Nec certe alumno. O Nebrissa si tam stirpe vetus famaq; obscura iaceres: vt de patre Statius canit. v. Sil. maxima oĩm seculorũ celebritate laudaberis. ¶ Nec

Succesere

mihi excusat mora honestã vtriq; hoc est sibi ⁊ patrie matriq; vtilẽ ne succesere noli mihi irasci. Est aũt succesere potioris in re grauis ⁊ iuxta irasci: vt Donatus sentit. Terẽ. in phor. Sed parũ ep nunc oĩbus succẽset senec.

Pietas.

¶ Pietas patrie. Amor cultus ⁊ obseruantie. Est aũt pietas que erga patriã aut parẽtes aut alios sanguine coniunctos officium seruare docet ait Li. li. ij. rheto. veteris. est ⁊ cultus erga deũ: vt Augu. ⁊ Lice. scribunt. Verg. vtriq; cõiungit. j. eñ. Sum pius eneas ⁊ pter patrẽ seruatũ ⁊ propter deos ab igni raptos. Reciproce et pietas a dijs in homines ostr. Ter. ij. dij si qua est celo pietas q̃ talia curet. ¶ Parne patrisq; quẽ erga patrem patriq; habere cogor. ¶ Oõ qr gẽitale solũ patriã in qua genitus alitusq; sum. Visere ad videndum ire: significat aũt actũ corporis nõ effectũ mentis. vt ait Laurẽtius cõtra Pris. j. elegãtiarũ. ¶ Zẽtus deses tardus

Bertui. Carere pro carminare

hic penelope Ouidiana. Hanc tua penelope lẽto tibi mittit vlysses. Erit igitur ordo. O pietas, patrie ⁊ patris ne succense mihi ep eraq; lẽtus visere solũ natale. Quodq; tuo carui. Caremus eñ rebus desideratis careo cũ abitõ cõstruitur aut gtõ. nã qõ Plau. dixit tanã carere figura est anti prosis: vt scribit Mãrcel. ¶ Tuo vultu hoc est tua psentia facie ⁊ cõsuetudine ponit nonnunq; vultus p visu vt dixi? Sedulius in pascha. discute nocturnas extinctis vultibus vmbras. Claudia. li. iij. de raptu. Ergo hanc vt dubiovit tandẽ agnoscere vultu enatuit q̃ visu nõ vultu multi apud Claudi. legant. ¶ Tam longo. decennali mora. ¶ Qui vultus. ¶ Loco numinis

Prosis.

tanquã numen. Terẽ. si te in germani fratris dilecti loco reperendũ est verbũ succense ep carui. ¶ Nam si cõplexu me argumentũ est a cõparatione si mansissem inquit in patria apud parentes cognatosq; memoriam mei vita terminasset nunc vero doctrina nostra ego tr patria in eternũ viuemus. ¶ Cõplexu ⁊ dulci cõsuetudine. ¶ Detinuisset fouisset. ¶ Inertẽ ignauũ otiosum. Unde iners dicatur quere apud Lice. i fluuius. ¶ Dic quid vteraq; foret: ac si dicat nihil. ¶ Illa quidẽ per expositionẽ declarat q̃n dicat dic quid vteraq; foret illa pria latuisset abscondita ateq; ignorata fuisset. ¶ Forte bonũ tem peramentũ. ¶ Obscurũ non memoratũ. ¶ In

Profugi.

orbe. inter homines. ¶ Literulis. doctrina plusq; decuit se deprimit ne palemonis arrogãtie accusetur: est siquidem vir in omni disciplinarum genere eruditissimus. ¶ Nunc venit. memoratur. Si ipse alio loco debemus patrie plus tñ illa mihi. illa mihi dedit hunc vite mortalis honorẽ: sed studijs nostris illa perhennis erit. ¶ Uteraq; ego et patria. ¶ Et fama. vnde Arius lusitanus. vinet ineternum vinet tua fama decusq;. Antoni etherea dum vehet astra polus. ¶ Idq; peragrato. ꝺ cõmodi et illa longa: extra patriã mora sit cõsecutus

Profugi.

exponit bonarũ. s. litterarũ copiã. ¶ Peragrato discurso circumdato ⁊ perterrato: vt Ouid. de cadmo. dixit. ¶ Orbe hiperbolicos dictum est: mundi formã in speciem orbis absoluti globatã esse nomen in primis consensus in eo mortalũ ordem appellatũ. author est. Pli. li. ij. c. ij. natu. ¶ Dum profugi a patria et propriis sedibus longe positi: sunt autem profugi qui a sedibus suis vagantur quasi pozo fugati. vrdocet Ser. Luca. in. iii. profugiq; a gente vetusta gallorum celte miscentes nomen iberis. Salustius in catili. qui enea duce profugi in certis sedibus vagabantur.

¶ Sequit. vnde Pie. ô Platone. Denicq; cũ litteras quasi toto orbe fugiẽtes psequit. Quod didicisse iuuat delectat. Ter. ii. eñ. iuuat ire et dorica castra deserto sq; videre locos litturisq; relictũ. Sz si frigida promittit se nisi morte interceptus fuerit in patriã reuersurũ atq; inter cognatos animã effaturũ. ¶ Frigida mors ab effectu

Mors.

dicitur: eo ep mortuos frigere videmus. Ter. iii. eñ. Et cũ frigida mors aĩa seduxerit artus. Idẽ. vj. eñ. corpusq; lauant frigentis et vngũt. ¶ Mors. est aũt mors nil aliud ep anime a corpore segregatio: mors aũt a poetis

Ouidius.

nocturnis filia dicit q̃n eius saltez diem nouit nemo. Nunc tibullus mortem atrã appellat. Ab stineat mors atra precor. ⁊ Ouid. de morte Drusi. ossa sub leges mors vocat atra suas. de multiplici genere mortis plurima apud Gellium ⁊ Mãcrobiũ leges. ¶ Irruperit. i. interceperit. abscederit. ¶ Animos vitam que animis termina

Ter climatica.

tur ateq; per annos numeratur vel stellige annos quibus aliquis per naturam viuere potest. ¶ Climaticam legem diligentissimus latini sermonis indagator. nec non greci idiomatis eruditissimus interpres. Au. Gel. quid sit ter climatica ateq; annus climatericus vberrime prodidit li. xv. c. vij. noctiũ atti. Obseruatũ inquit Gellius in multa hominũ memoria experiũq;

Annus climatericus

est senioribus plerisq; oĩbus seragesimũ tertiũ vite annũ cũ periculo et clade aliqua venire aut corporis mor-

Aul. Gel.

biq; grauioris aut vite interitus aut animi egritudinis. Propterea qui rerum verborumq; istiusmodi stu-

Me mihi succesisse pietas patriecq; patrisq;
Quod genitale solum visere lentus eram
Quodq; tuo carui tam longo tempore vultu
Qui mihi debuerat numinis ẽ loco
Nam si compleru me detinuisset inertem
Dulcis amor patrie: dic qd vteraq; foret:
Illa quidem multos latuisset forte ep annos.
Obscurumq; esset nomen in orbe meum.
Literulis vero nostris nunc venit vteraq;
Et famam nobis secula multa dabunt.
Idq; peragrato tantum sumus orbe secuti.

Dum profugi sequimur qõ didicisse iuuat.
Sed si frigida mors mihi non irruperit annos.
Climaticam legem si superare datur.

dio teneñ eũ etatis annũ appellant κλιμακτηρ᷑ v climaticõ. i. scalariũ. Nocte quoq; ista prima supiore quũ libũ epistolarũ dñi Augu. quas ad nepotẽ suũ scripsit legeremus ducereturq; elegãtia oratiõnis neq; morosa neq; anxia: sed facili hercle ꝛ simplici idipm in quadã epla sup eo anno scriptũ offendim᷒ eiusq; eple ecẽplũ hoc ẽ. viij. kal. octobris. Aue mi calime᷒ Aselli᷒ ñ cũctissim᷒ quẽ semp mediussidi᷒ desydero quũ a me abes sed precipue die᷒ hodierñ᷒ oculi mei reqrere mecũ Sanũ quẽ vbicũq; hoc die fuisti spero letum ꝛ benuolentẽ celebrasse quartũ ꝛ septuagesimũ natalẽ meũ. nã vt vides Climateria. i. scalariũ cõem oĩm senioꝝ tertiũ ꝛ septuagesimũ ascensus annũ. Cui᷒ rei rõnẽ qm annus climatericus septenario numero constat calcarius erequit. Idẽ Gellius li. iij. c. x. Varro in. j. lib. qui hebdomadas vl de imagin᷒ inscribuñt septenarij numeri quẽ greci hebdomada appellant virtutes potestatesq; multas variasq; dicit. Is nãq; numerus in quit septẽtriones maiores minoresq; facit in celo. Itẽ vergilias quas greci πλειαδας ꝓleiadas vocant. Fac ẽt stellas quas alij erraticas. ꝑ. Nigidius errones appellat. Circulos ait in celo circũ longitudinẽ. axis septem esse equeis duos queis minimos qui arem ertimũ tangunt πολους ꝓpolos. i. axes appellari dicit ꝙ eos in spera que cicrote. i. spera ptisa vocaꝝ ꝓter breuitatem nõ inesse. Atq; ipse zodiacus septenario caret numero. Nã in septẽ signo fit solstitiũ a bruma. In septimo bruma a solstitio. In septẽ eqnoctiũ ab eqnoctio Dies deinde illos q᷒ halcyones hyeme anni in qua indulant eos quoq; septẽ esse dicit. Preterea scripsit lune curriculũ ꝑfici integrũ quater septenarijs dieb᷒. Nã duodecricesimo luna inqt er quo vestigio pfecta ẽ eodem redit. Autor eq; opinionis hui᷒ aristidẽ eẽ samiũm qua re rõ id solũ animaduerti debere dicit q ꝗter septenis. i. octo ꝛ vigiti dieb᷒ ꝓficere iter luna suũ: ꝙ is numer᷒ septenari᷒ ñ ab vna pfect᷒ dñ ad semeri psum ꝓgredi᷒ oĩs ꝓgressus est nũeros cõprehẽdat ipsumq; se addat facit numeri ꝛ octo. xx. quot dies sunt curriculi lunares. Id hoies aduerte lector quoq; nascẽdos vim nũeri ifti᷒ ꝓorigi primeq; ait. Nã cũ in vtꝛ inquit mulieris genitale semẽ datũ est primis septẽ dieb᷒ ꝓglobaꝝ coagulaturq;: fitq; ad capiẽdã figurã idoneũ. Post deinde quarta hebdomade qõ ei᷒ viri le fetus futurũ est caput ꝛ spina q est in dorso informaꝝ. Septima aũt fere hedomade. i. nono ꝛ. xl. die totus inqt hõ in vtero absoluiꝝ. Illã quoq; vim numeri hui᷒ observatã refert ꝙ ante mensem septimũ neq; femina salubriter ac ẽ naturã nasci põt ꝛ ꝙ hi qui inbissimi ẽ vtero sunt post. cccxx. dies postq; sunt concepti quadragesima deniq; hebdomada ita nascũtur. Pericula q; vite fortunarũq; hoim qui climateras chaldei appellant grauissima q; fieri septenarijs affirmat. Preter hoc modum esse dicit summũ adulescendi humani corporis septem pedes: qõ eẽ magis verum arbitramur ꝙ qõ herodotus hõ fabulator in primo historiarũ muenũ esse sub terra scripsit Ozeitis corpus cubita longitudinis habens septem que faciunt pedes duodecim ꝛ quadrantẽ. Nisi vt Homerus opinatus est. Gastiora pliora q; fuerint corpora hoim antiquorum: ꝛ nunc quasi iam mũdo senescẽte: rerũ atq; hoim detrimenta sunt. Dẽces quoq; ꝛ m᷒ annis septẽ mẽsibus ꝛ septenos et vtraq; parte gigni ait: ꝛ cadere annis septenis ꝛ gemi nos aut asci annis fere bis septenis venas etiã in hoibus vl porius arterias medicos musicos dicere ait numero moueri septenario qõ ipsi appellãt περι διαστεματων συμφωνιαν diatesseron simphoniã. i. per quatemariam consonãtiã q̃ fit in collatione quaternarij numeri. Discrimina ẽt periculoꝝ in morib᷒ maioꝝ vi fieri putant in dieb᷒ que cosiciũtur ex numero septenarij eosq; dies oĩm mariẽ ita vt medici appellãt κριτικους criticos ꝛ crisimos. i. iudiciarios vel iudiciales cuiq; fieri primã hebdomadã ꝛ scdam ꝛ tertiam. Nec non id ẽt est ad vim facultatesq; eius numeri augẽdas ꝙ quibus media mori cõsiliũ est septimo demum die morẽ operiunt. Nec ille. Ex quibus elici põt per oĩum vitã septimũ quẽq; annũ periculosum esse. Sed ex his ostendi duos annos climatericos difficilli mosq; leginus. Annũ videlicet quadragesimũnoũ quẽ septem septies ꝓficiunt ꝛ annũ. lxiij. quẽ nouẽ septẽ complent qm̃ hi duo numeri decretorij sunt ꝛ malefici atq; ad vitam succidendã ꝓtentes. Ad eminit ꝛ ꝓlinius lib. viij. c. xlix. Annũ aũt seragesimũ tertiũ climaterici cũ appellari confirmat ꝓhilelphus epistolarũ lib. xvj. Nec me climatericus annus quem chaldei nominãt vlla ex parte fecit sua inclinatione deteriorem ꝛ post pauca subit idem. Ago iam tertium ꝛ seragesimũ etatis annum qõ ipsum tpis cuꝝ ob septenariũ numer᷒ tũ ob penultimũ cõis etatis hoim fletũ phythagorici putant esse periculosum. At ego septenariũ numerũ in vtrãq; fortunã vehementẽ existimo. Nec ꝓ hi. Nos aũt Antonium superasse hunc annum compertum habemus qui illum septuagenarium fere Salmatice conspeximus. Recte igit Antonius legem climatericam dixit hoc est scansilem seu gradariam. Climax nãq; scala dicitur: vnde fit climatericus ꝛ climatricus. Addidissemus preterea et Censor o. ꝛ Macrobio multa: nũ q̃ satis aptum locum credimus atq; etiam nimis prolixe tractantur libro primo de somno Scipionis.

¶ Si datur. ñ a deo pmitt ẽ ꝛ concedi᷒ a naturali fatalitq; vi. ¶ Superare trãsĩre ꝛ vincere. ¶ Climatericaq; legẽ annũ climatericũ. ¶ Ad vltã humanitatis disciplinis. ¶ Trãquilla senectus ꝗeta. ¶ Nec ꝑperat expolitio est color rhetoricus que fit quũ in eodem loco manẽres aliud atq; aliud dicere videmur: vt Clergi. s. enei. quem si fata virum seruant si vescitur aura etherea nec adhuc crudelib᷒ occubat vmbris. ¶ Properat. ꝛ accelerat festinat. ¶ Lachesis. Vide ar. li. j. epist. Nil dicit penso lachesis fusoq; sororꝝ explicat ꝛ semper ō trib᷒ vna necat. Sunt autem parce tres a partu per ire immutationem. vt Varro vult: ꝛ Aulus gellius libro. iij. c. xvj. confirmat: vel a parco aut partior quoniã parcissime impartiunt vitaꝝ hoibus dicte: vt Dathus autumat. Apuleius tres parce inqt tria fata sunt numero cum rõne tpis faciẽtia si ptãrem earum ad eiusdẽ similitudinem rẽporis referas. Nã qõ in fuso perfectum est preteriti tpis hz speciẽ: ꝛ qõ torqnetur in digitis momenti pñtis indicat spaciũ: ꝛ qõ nõdus extolo tractum est subactũq; cura digitoꝝ id futuri ꝛ cõsequentis secuti posteriora vt ostendere hec is cõditio ex noĩm proprietate cõtigit vt atropos ꝓteriti tpis fatũ quod ne deus quidem redderet infectum ꝛ futuri tpis. Lachesis a me cognominata qõ etiã ijs que futura sunt finẽ suũq; de᷒ dederit. Cloto pñtis tpis

Si datur emeri q̃ multis tranquilla senectus
Nec properat lachesis frangere seua colos
Que genuit tellus: que me tulit habere largo
Componet cineres erepta q̃ meos.
Hic vite portus requies: hic certa laborum
Hic mihi defuncto pulue leuamen erit.
Hic vbi casta iacet mater: pariterq; sorores
Quos immaturo funere mors rapuit.

Augustꝰ.

Gellius.

Vocis ꝑ vtero matris formatio.

Homerus ꝙd opinaꝝ

Dies criticꝰ.

Anni climaterici duo.

Copia.

†. A paro sunt ꝑpero ex ꝓpero. ꝛ nõ a ꝓpe.

Atropos.

Lachesis.

Cloto.

habet curā vt ipsius adiectionib⁹ suadeat necā solers reb⁹ oīb⁹ defit: lachesim dictā volunt a λαχειν lachian qō est sortiri q̄ppe net ac filum ducit cloto q̄ fusum torquēdo filū trahit: t in ipso fuso colligit. Nā greci torq̄re t circūuoluere κλοθειν clothin dicūt. Atropō inconmutabilem q̄ indepcabilis sit t a decreto nunq̄ moueat Siq̄dē grecis ατροπος atropos īmutabilis ē. Stra. placitoq; ignara, mouēri atropos. Claudia. Clau. li. j. ō raptu. quarum sub iure tenent oīa q̄ serē farot pollice ducūt lōgaq; ferratis; euoluūt secula pēsis: dicūtur aūt parce hre candida filia t nigra: cādida felicitatē: nigra infelicitatē designār. Pap. Jāq; dies aderat parcarū condit⁹ atro vellere. Qui. in ibin. Diuerat t cloto iussit p̄missa valere. Venit t infesta stamina bulla manu. Aldar. si mihi lanifice ducunt nō pulla sorores stamina nec surdos nor hz ista deos. Dicūtur aūt erebi filie: vt ait Li. de na. deo. p̄pter obscuritatē ignorationēq; causarum. Noīa aūt latina parcarum sunt. Nona. Decima. Aldortave poti⁹ nera vt annotauit Parrasi⁹. Lachesim igit p atropo posuit. vt Ver. in buc. quas illi philomena dapes progne. Frāger e rūpere: scindere. Seua. īmitis: crudelis: īplacabilis: inexorabilis. Aldar. li. j. epi. Lanificas nulli tres etorasse puellas contigit: obseruāt quē stamnere t pensa. Colosvite stamē t pensa. Que genuit in qua genitus sum. Tulit alnit. Ver. est. iij. eā. que vos a stirpe parentū p̄ria tulit tellus: eodē vos hubere largo accipiet reduces. Hubere leto. Fecunditate felici pingui. Cōponet. cōdet. Oui. iiij. meta. cōponi tumulo nō inuideatis eodē. Cineres et antiquoz more locut⁹ est apud ās cadauera comburebant atq; colligebant cineres qō a romanis facti tatū fuit: vt docet Pli. li. vij. c. liij. Silla aūt apō romanos primo oīm i cornelia domo cremat⁹ est timēs talionē. cp̄ autē varius sepeliendi mos fuerit quibusq; modis id agerē apud diuersos vide Trogū Strabonē t Valeriū maximū: vel per cineres pulnerem intelligere: vñ est illud notissimū sed sanctissimū. Aldemento hō qz cinis es t in cinerē reuerteris. Excipiet. colliget: videlicet tellus que genuit. Portus. Vic vite portus. Alde taphora a nautis sumpta q̄ tūc maxime quieti, credūtur atq; securi cū portū tenēt. Ver. s. geor. ceu p̄ce cū iā portum tetigere carine: puppib⁹ t leti naute imposuere coronas. Oz aūt portus a portādis exportāddisq; mercib⁹. Reqes hic Vergilianū est li. iij. eā. Is locus vbis erit requies ea certa labor. Certa. secura. Laborum. quibus vita obnoxia est t plena. Vic in patria. Defuncto. mortuo t sepulto. Dulce. leuamē solatiū. Est aūt aliquid in patria mori. Vic Licero dixisse ferē moriar in p̄ria sepe seruata. Vbi. in q̄ p̄ria. Casta nis consumata laus in femina. Aldar. Casta suo gladius cum traderet aria peto. Jacet sepulta est t cōdita. Aldar. non alr cineres mando iacere meos. Pariter. vna simul. Quas. sorores. Immaturo funere: intempestiua morte. est aūt trāslatio ab īmaturis fructibus. Vergi. vs. eā. Abstulit atra dies t funere merfit acerbo. Aldors. rapuit. Nā mors et oīb⁹ diis neq; muner ib⁹ neq; p̄missorz spe capit: vt caut Aschilus: nec ordinis: nec etatis: nec fortune rōnem hz. Ouid. de morte Drusi. fata manent oēs vmbras expectat auar⁹ portitor t turbe vir satis vna ratis tēdimus huc oēs sedē p̄peramus ad vnā. Oia sub leges mors vocat atra suas. Idem de morte Tibul. Scz oē sacrum mors iportuna pfanat oīb⁹ obscurus inuisit illa manus. Nota. li. ij. ser. saty. vs. Neq; vlla aut magno aut parno lethi fuga quo bñ circa dū lz in reb⁹ iuuidis vine beatus: vine memor q̄ fis eni breuis. Rapuit. abstulit violenter extinxit. de quo gñe mortis plura Cato apud Li. li. de sen. t apud Au. gel. t Aldacro. Nam quid apostrophe est ad extinctum fratrem qui aso se p̄ xpi fide p̄riaq; tuēda occubuit ab agarenis iterfect⁹. q. d. qb⁹te laudib⁹ q̄ carmine p̄sequar gñose xpi p̄rie qz miles cū inmalida pene mea carmina sint ad te extollēdū. Ego. antoni⁹. Dicā. narrē laudē. Ver. ij. geo. Et quo te carmine dicā. Frater. Frater. frater dict⁹ est q̄si fere alter: t arguite Nigidi⁹ declarat apud Au. gel. li. iiij. c. p̄. sicut Labeo apud eūdē sozor inquit dicta t q̄ q̄si seorsum nascit: separaturqz ab ea domo in qua nata est t in aliā familiā trāsgredit. Charissime. dilectissime. Bene. pulchre honeste. Religiōe. p fide. Est autē religio a religando dicta: vt xpianoz eloquētissim⁹ Lactā. ait li. iij. instī. diui. Hac cōditiōe gignimur vt nati nos iusta deo t debita obseqa p̄beam⁹ hūc solū nouerim⁹ hūc seq̄mur. H vinculo pietatis obstricti t religati sum⁹. Unde ipsa religio nomē accepit: nō vt q̄ Li. aiūt religādo. lib. iij. de na. deo. hec t plura Lac. Li. ij. rheto. vete. religio est qua superioris cuiusdam nature quā diuinā vocant curā cerimoniāq; affert. Christi. xps vt Lac. li. iiij. c. vij. instī. diui. scribit nō p̄priū nomē est sed nūcupatio prātis t regni. Erat indeis ante preceptū vt sacrum conficerent vnguētum: quo perungi possent hi qui vocabant ad sacerdotium vel regnū. Et sicut nūc romanis inducmentū purpure ifigne est dignitatis assumpte sic illis vnctio sacri vnguēti nomē ac prātem regiam cōferebat. Verū q̄n greci veteres χριστον christe dicebāt vngi qō nūc aliphere sicut indicat homericus versus ille τον δε Διομηδεα ανακτα προσηυδα τω dedmo leusan aſſeloao. i. hunc autē famule lauerunt t vnxerūt oleo. Ob hāc rōnem nos eū xp̄m nūcupam⁹. i. vnctū q̄ hebraicis Aldessias ōr hec Lac. Jaces extic⁹ es. occubuisti. Luc. lib. iiij. Ante iaces q̄ dira duces pharsalia confert. Pro p̄ria hinc illud Lic. li. j. of. memoratu dignissimum: sz cū oīa rone aloq; lustraueris, Licero. oīm societatū nulla ē gratior: nulla iclarior q̄ ea que cū rep. est vnicuiq; nrz. Chari sunt parētes: chari liberi: p̄pinqui: familiares: sz oēs oīm charitates p̄ria vna cōplexa est. Pro qua quis bon⁹ dubiret mortē opperere si ei sit pro futurus. Informe cadauer erate mortuū. Vergi. viij. eā. P edibusq; informe cadauer p̄tra hitur. Cadauer a cadendo dictum est. Vulturibus seuis species p genere. Vultures p quibusq; Vultur. animibus: carnivoris posuit. quoq; cadauera laniant. Pli. li. x. c. vj. Unicum p̄cualēt nigri: nidos nemo attingit: ideo etiam fuere qui putarent illos ex aduerso obuolare falso: nidificāt etiam in excelsissimis rupibus: secus quidam sepe cernunt fere bini triduo aut amplius aut biduo volare eos vbi cadauera futura sunt: hic illa matris curialis miserabilis cōquestio apud Ver. lib. x. eā. Deu terra ignota canibus data p̄da latinis alitibusq; iaces. Animusq; deo. hinc illud saluatoris nostri in euangelio. Nolite timere eos qui corpus occidunt: animam autem nō possunt occidere. Vic repete aspericoribus. Vic mihi defuncto dulce leuamen erit. Vic inquit vbi maiores mei totaq; familia sepulta est.

Nam quid ego te frater charissime dicam.

Quis bene pro christi religione iaces.

Qui bene pro patria cecidisti: informe cadauer.

Vulturibus seuis dans animasq; deo.

Hic vbi cū proauis t auis pater ipse iacebit.

Hic vbi permixto puluere tota domus

At quoniam vobis carui: dum vita manebat.

Orbatus saltem lumine morte fruar.

¶ Proauis t auis. pro oībus maioribus proauos t auos posuit. Est eñ proauus aui paterni vel materni pater auus aute pris aut matris pater. ¶ Pr ipse iacebit sepultus erit. Joānes pr. ¶ Permixto puluere pmixtis corporibus in puluerē redactis. Nā oīa mors equat: vt canit Clau. li. ij. de rap. pro. Sic apud Prudētium Hoc pdo solū qō pibit oībus regi dicti pauperiqz t diuiti. Sic vernularū sic senatorū caro tabescit: immo cum sepulchro condita est. Iratis diis propitiisqz moriendum est. Hoc hz inter cetera iustitie sue natura pciput q cū ad finēvētū est. Oēs in equo sum⁹. vt ait Sen. Domus familia. vt Ver. Hic dom⁹ euee cūctis dñabit oris. Idē in. v. domus tenet a quo sergia nomē. Carui vobis pñtia vra dulciqz cōsuetudine. Dū vita manebat et Vergilio sumptū est li. v. eñ. Nate mihi vita quondā dum vita manebat chare magis. Vita manebat dum vi uebam. Orbatus priuatus. Lumine vita. Ast orte fruar. quod in vita non potui. Vale.

¶ Finis. Audistis Anserem Audite nunc Olorem.

¶ Expositio Raymundi Palafini in supradictam elegiam.

HOc in titulo dicit quattuor in precedenti elegia cōtineri. primū salutatio patrie. scām memoratio infantie. tertium excusatio longe more. quartū est promissio regressionis future. primum tangitur salue. secundum hic primum. tertium quod genitale solum. quartum. sed si frigida.

Professio est confessio palam facta: et inde possessor qui publice fatetur. Secundo dicit professor qui liberales artes docet: t inde professio gradus magistralis.

Hec est prima huius elegie ps in qua Antonius suaz salutat domū et est in prima pre tropus. i. metaphorica locutio: nam domus accipitur pro contētis in domo sua: scz parētibus ac oībus sibi consanguineis pariter tc. deinde more poetico salutat sibi familiares t amicos quos p penates t lares † intelligit nam penates t lares sunt dii priuati t domestici domibus presidentes nā lar nympha fuit q iunoni furta iouis patefecit. ideo lares deos domesticos significat qui ad vrbis cōmoda vigilare dñr: alij vero dicūt lares deos agrorum. penates vero deos domorū nominant: sed quoniā tam lares q penates priuatorū domibus preesse creduntur factum est vt vtrumqz istorum vocabulorum pro ipsis domibus vsurparetur: vt habet Seruius. ij. eneidos. Conscia tuba appositio est: nam penates et lares sunt turba conscia ortus mei: ideo penates t lares specificantur per li turba conscia. Lirae lire.

Et nota q mendosi codices male habēt verba: dicunt eñ penates t lares turba. i. socierasconscia. i. sciens ortum meum. i. nati uitatē vel diē natalitiū ipsius Antonij. Est eñ ortus gtūs singularis quarte inflexionis rect⁹ ab illo termino: conscia. conscia añr adiectiue inflexū. cōscius a. um. est adiectiuū de li turba p quā habitatores domus intelligit qui suum scire potuerunt ortum: vt parētes ceteroscz familiares et domesticos.

Parua. paruā vocat domuz. i. genus suū rōne humilitatis. non enim nobili genere diuitibusve parent ib⁹ ort⁹ est sed mediocribus quorum nomina fuerunt Joānes t Katherina.

¶ Hic primū. hec est secunda pars huius elegie in qua ponit cōmemorationē infantie describendo ea que circa ipsum infantē acta fuere. dicit igitur primo quod illa pua domus quā salutauit locus fuit in quo primo viuere ac solis splendorem videre cepit. vnde per auras vitales rosei luminis intelligit solis splendorē virtute cui⁹ vita animātibus in terra largitur.

Nascenti. i. nato. pses participij pro preterito capitur. Nam non solent parentes in puerorum partu ridere: sed post partum: vnde Joānis. vos. mulier cum parit tristitiam hz: sed cum peperit nō meminit pressure tc. Risere. i. riserunt. tertia persona preteriti perfecti numeri pluralis.

Vagitus. i. gemitus infantie: nā vagire puerorz est. vt in hymno. vagit infans iter arcta positus presepia. Audist pro audiuit syncopa est.

Iste locus tropus est. i. translatio termini a propria terminatione ad impropriam qō alij vocāt methonomiā. qz locus pro hominibus in loco contentis sumitur.

Lunee. arcum. eñ plurāliter inflexum lecruli sunt in quibus infantes primo reponunt t iacent: vulgo berseau.

Sopiere. nota q quāq multe erē posset stare ein metro cū tam o añ p. q u añ l breues sint amboūcz signo quenianti. tñ cauendo lectore ne legas mulcere. nam noster Anronius asserit se scripsisse sopiere. t hoc capitulo ārto in primis syllabis de litera o ante p. vbi in glossa dicit suspicamur. t sopio primam habere indifferentem. (ideo brevē vt iongā vm matri exigētiam) itaqz de industria (ideo p nostra subtilitate) brevē posuimus qdā in loco vbi patriā salutauim⁹. hic fuerāt cune que me sopiere iacētē. iō lege sopiere. i. mihi somnū indurere. est eñ tertia persona preteriti perfecti sopini sti. it. imus. istis. sopiuerūt vel sopiuere. sed per syncopā legitur sopiere pro sopiuere metri cā. igitur incorrecti codices male habent mulcere. Princeps hic orthographorz Dū vigilo. i. qñ vigilabam. tps p tpe ponit. t refertur ad precedentia t sensus est. quando vigilabā mater mea cantabat carmina. i. cantilenas: solent enim pueri (dum vigilant) vagire ac lachrymari nisi matrum aut nutricum canticis eorum aures mulceant ad somnumqz incitentur.

Et collo quasi dicat ego Antonius tūc existens onus. i. pondus valde gratum parētibus pepēdi in collo pris cum vehemēter amplexando. vt solēt infantes t est implicita cuocatio. nā in verbo pepēdi includitur pronomen ego quod cuocat li onus predulce ad primam personam.

Repsimus repo is. pp. ie ad alia pedibus carētia pertinet que pectore gradiūtur vt reptilia t hic methaphorice sumit: nā vt reptilia et tēso corpore sup terrā reuunt sic pueri pedū firmitate carētes more serpentum repunt hicqz etiam euocatio implicita cum intelligat nos in verbo repsimus quod euocat li pueri. etqz sensus ego serpētum more corpus super terram extēdi cum vellem ambulare.

Area est locus vbi frumētum terit. t hic p domus latitudine t spacio mūdo in domo vel ante domū accipit. Quadrupedū. i. more alioū quatuor pedes habētiū gradiētē. nā pedib⁹ manibusqz sup terram ambulauit.

Crepitacula crepi taculum: est instrumentum muficum manibus percussum: veniqz a verbo crepito as. quod est crepitum. i. sonum facere quo instrumēto antonius (vt pueri facere solēt) sonabat.

Hic locus etiam tropus est: nā p cōtētis in loco sumitur. Jn arūdine arūdo arbor est cōcana t infructuosa.

Serta ludēs. serta est abl tūs singularis de sert⁹ t declinat adiectiue t intelligit corona: sensusqz est. Ego Antonius ludēs serta. i. p serta corona vel p pter coronā sertā de floribus factā eqtani tc. als nō staret versus qvltimā ds habere lōgā q nō esset si li serta eet actūs de serta sertorum. in solo plurali declinato: qō significat coronas et floribus factas. nam a terminalis lōga est. breuiat tūs actūs t vctūs vtriusqz numeri: sic serta ablatiuus producit a tūs t actūs; breuiant ex quo patet q serta est abltūs nominis adiectiui singularis numeri.

Proauus. Auus. Prudēti⁹.

Seneca. Domus.

Deꝰ bone. q̄ suaue ps ludium.

Professio

✳Imo domus pro familia. Penates. †Lares. alias hoīs demones eē: t et hoibus fieri author: plotinus phs.

Lune. ✳Vlsen p ssi plz. ✳Bertul. De industria. i. pro nra subtilitate: nota diligēter puer.

Et nō in.

Repo.

Area.

Crepitaculum.

Arundo. ✳Nota q̄d sit harūdo.

Trochisco ꝛ Atq; trochiscus erat trochiscus instrumentū in modum rote factum alias tropillus quo pueri ludere solent
¶ A sedeo si currere faciendo super terram. Atticus lepos.
cut sella. Accipe triplicat ad captandum beniuolentiam: necnon ad denotandum affectionem erga patriam suam.
Authore. Nec dat causam sui reditus que fuit amor patrieque illum genuit et patris qui ipsum genuit atq; nutriuit.
Stella ide Quid interrogatiue legendū est et subintelligitur ñ queras scilicet quid est cur tentus eram et est tertia pars
ꝓbū soleo. huius elegie in qua ponitur excusatio longe more.
et soli dus Solū ¶ i. substantiuū est signatq; terrā: quasi dicat forsan aliquis q̄reret quare tardauī videre terrā genitalē.
nō ꝙ teran tur: vt pu tauit. Ald. Uarro. Numen. Numen inis. deitas est quasi dicat terrā que me genuit debebam tanq̄ diuinū bonū appetere et non tardare.
Nam ratio quesiti subiungitur que duplex est. prima fuit honor patrie quem honorē consecuta est per eloquen
ra que cōscripsit. secunda fuit fama laudabilis quam adeptus est Antonius per opera que edidit que nō ede
re potuisset si amor patrie ipsum detinuisset: non enim peritos audijsset preceptores doctrinis quorum opus
hoc composuit.
✳ Bertul. Quid vteq; foret. quasi dicat nec mihi, nec patrie fuisset vtile.
Hoc et ca tholicon te vel mamo trectō: vel certe lada niano. Zachetis. ꝓ ortus Jmo belli ssima meta phora. Cōponere ✳ Dō ly barbascule vocāt Dia lectici Ap posite dici posse. Reid q̄ grecani ce auctor est Bap tista pius. Aldatur? .
Latuisset nec legas latuisse cū habeat rectū pro suppositō: scilicet illa quem infinitiuus regere non potest. in correcti codices habent latuisse.
Jdq;. dat rationē cur hunc consecutus est honorē dicens ꝙ causa fuit: quia per orbē pagranit vbi multa et audiuit et vidit que non vidisset nec audijsset nisi a patria profugisset.
Sed si. hec est quarta et vltima huius elegie pars in qua promittit se redituꝝ post sue professionis annos pauentes fratrem et sorores deplorando in sepulchro quorum dicit se sepeliendum.
Frigida actue dictum est. nam corpus mors frigidum reddit.
Climatericam legem lex climatica est tempus seraginta annorū estq; terminus astrologicus et dicitur clismatica. i. dubia: nam chaldei clismateras vite pericula appellant vel fortunas hominum que in septenarijs grauissima fieri dicuntur: nam censorinus dicit septimū quēq; annum periculosum esse: vnde dicus Augustinus gaudebat se septenariū expleuisse. Alij vero dicunt annū seragesimūtertium clismaticū et periculosum esse: sed consule si vis theoricos: in hoc enī non est immorandū sed satis est nobis vt ea que ad litterā spectant sciamus.
sensus est. si deus tantam mihi dederit gratiam vt vltra predictos annos viuere, valeam dico me rediturum in patriam.
Zachetis est vna er parcis. i. mortibus. nam tres dicuntur sorores. s. cloro que colum baiulat. lachesis q̄ filat. atropos que filum frangit. vnde Aldartialis. Zanificas nulli tres exorare puellas Contigit: obseruant quem frature diem. Que portenta verborum.
Portus us. est locus ad quem naues reducunt̄ et in quo tēpore hyemali conseruant̄ idcirco similitudo est.
Nam vt ad portum naues post cursum reducunt̄: sic ipse Antonius dicit se post labores ad patriā rediturum.
Componet cineres: componere in proposito finire et claudere est vt apud Uergilium: ante diem clauso cōponet vesper olympo.
Excipiet. i. absondet sic apud Plautum: nec partem tibi ab eo indipisces: (i. monstres). necq; furem excipies. idest absondes. O plauti interpretem egregio indipisco acquiro.
✳ Bertul. Cineres meos. i. puluueres corporis mei: incorrecti codices cineros habent quod nūq̄ latinus legi: sed scriptorum vitio positum puto. metrum autem vult cineres. est em̄ finalis longa. es sicut os. q̄ est arpius.
Certe hic optimum addidit co lophonē b fuit vel aq̄ la vel adeo ipo fluuio oculatior. qui montē hūc inuenerit ꝛ ex mō re hoies b esse cala bre. ꝛeptū putat qō ē militib? oī bus aptissi mū. b pla re arguūt hūcnō pin de exercita tū esse ꝛ pli nio atq; est fluuius sine quo nemo diem? noīe grāmatici vr incipit.
Leuamen quasi dicat post mortem meam preces mea penis leuabūt ꝛ oblationes ꝛ suffragia pro me in hoc loco facienda.
Funere: funus quatuor habet acceptiones interdum est pompa que fit in exequijs mortuorum: vt apud Ennium nemo me lachrymis decoret. nec funera fiant. i. faciat. Interdum *significat mortem* vt apud *Uergilium* nec morītura tenet crudeli funere dido. Interdum est cadauer. i. corpus mortuum vt apud Terentium in andria: effertur funus. Interdum est sepulchrum vt apud Uergilium. *ergo instauramus polidoro funus*: hic vero pro corpore mortuo ponitur.
Jmmaturo. i. non maturo. nam maturus rarum. quod antiquus a. um. componitur cū in ꝛ dicimus immaturus estq; sensus mors violenter illos accepit tempore iuuentutis funere immaturo. i. corpore non senili.
Nam ad fratrem suum conuertit elegiam qui mortuus non sepultus fuit in parentum sepulchro cuꝝ in bello ceciderit. Proipsi religione. hic pro accipitur loco secundum vel in vt sedente autem pro tribunali. i. in tribunali. Informe. hic ꝛ hec informis ꝛ hoc informe est res sine forma. i. corpus mortuum.
Athlantes fecerit. Nā etiā si mōs b esset cala brie. ꝛeptū putat qō ē militib? oī bus aptissi mū. b pla re arguūt hūcnō pin de exercita tū esse ꝛ pli nio atq; est fluuius sine quo nemo diem? noīe grāmatici vr incipit.
Cadauer dicitur quasi carens vere: idest amenitate vel dicitur quasi caro data vermibus: nam vtrūq; cōtingit corpori mortuo. Ipsissimum Etimum.
Uulturibus: vultur aliquando est auis rapax carnivora ꝛ sic non accipitur hic. nec enī ineptum esset credere istū dedisse suum corpus auibus sed vultur secundo est mons in apulia inter damiam ꝛ calabriam, cuius montis homines in bello contra hispanos lato antonij fratrem interfecerunt. ideo hic continens pro contento sumitur sq; vulturibus pro hominibus in monte vultur habitantibus.
Cum proauis: proauus est vna dictio ꝛ significat auum vel auie patrem.

Deinde expergiscebar.



Ald ibi. Alloquitur artez suam Antonius quasi filiam quandam et se genitam: que cum sit multo iam tēpore domi caste integreq; ab illo educata iubet ipsam valere atq; et latebris domesticis in lucem emitti. Quod tamen virgo est erasq; iudicio erpolita additillis glossemata quasi comites stipatores que illam deducant atq; ab iniquorum iniuria defendant asserantq; : dat illi preterea mandata vt suo nomine salutet discipulos quoscunq; aut vbicunq; nacta sit imperat quoq; illi: vt imprimis regiam do-



Ald artem suam author.
Ubi ibi p multos caste nutrita labores
Ars mea: quā genui: tps io oē vale.
Tps io oē vale. nec em̄ tu? addere quicq;
Sed nec q̄ genitor demere possit: habet.
Quem sua nunc etas opera ad maiora remittit.
Quicq; sibi fuerint inuidiosa minus.

Et te iam grandē latebras exire paterni
Liminis: et media viuere luce decet.
Sed ne sola domo vadas: glossemata iunxi.
Que se circunstent quotlibet ire velis.
His comitata metu posito cōtenere vulgus.
Et detractorū verba maligna potes.
Qui non agnoscant cū te: mera somnia fingunt.
Qui nihili ✝ versus suppoſuere meis.
Ito bonis auibus: tamen impartite salute
Multa discipuli sunt vbicunq; mei.
Sine ego quos docui vel si quis doctus ab illis:
Nam licet: et fas est dicere vtrosq; meos.
At si forte roges quo primū vertere cursus.
Quamq; tibi iubeā protinus ire viam.
Te prius ad nostre hinc auguste limina perfer.
Musquā tota tibi est ianua aperta magis.
Inueries illic ab eadem stirpe sorores;
Que te subcollent: excipiantq; sinu.
Altera: quā nostro mutatur sermo latinus:
Altera: que hispane pectere verba docet.
Preterea fratres alia sed matre gemellos.
Inueries: quos tu non aliena petes.
Alter enim latio sermonem reddit iberum.
Alter ab hispanis verba latina refert.
Si regina tuos repetet: voluetq; libellos:
Vtq; solet: vultus forte serenus erit.
Pauca tū referes memor: hec mādata parentis.
Temporibus vestris nō nihil iste dedit.
Quod si tu nobis felicia tempora dones:
Et meus illustrat secula vestra parens.

mū reuerenter adeat: vbi nō omo erit hospes quippe que illic sit innētura sorores fratresq; ad quos diuertat. Deinde precipit vt suis verbis pauca regine ipsi dicat. O inquit ars mea quā genui. ¶ Translatio frequens est: nam eo modo poete opa sua dicunt gignere atq; amare quo parentes filios author est. Aristo. in li bro ethi. viij. ¶ Tēpus in omne. i. eternū: sic Dulcius. Effice me meritis tēpus in oē tuū. Et vergilius. Salue mihi maxime palla: eternumq; vale. tempus in omne iucunda repetitio. Sappho poetisse frequentissima. tuus genitor. i. author: perstatq; in allegoria. hz quod possit addere aut demere. Nā in recte factis: vt ait Aristoteles secūdo ethi. comm. nec addi nec detrahi quicq; potest. ¶ Et te iam grandē ac si dicat imbilem ac viro maturam exire latebras. Ubi antehac latuisti. Et viuere in media luce. i. versari in oculis hominum ac frequentia. ¶ Sed ne sola. Quod in virgine periculosum est. ¶ Glossemata. i. glossulas. hic enim greci appellant que author et lectioni enarratores de suo addunt viua vt ait nuncupatiue. ¶ Que te circunstent. i. satellitio quodam stipent: eodem namq; modo glossule apponūtur lectioni quo stipatores cingunt latus atq; circunstant eum quem comitantur. ¶ Quotlibet. i. in quācunq; partem. ¶ Comitata his sex glossamatis. ¶ Vulgus. i. multitudinem imperitam. ¶ Verba maligna ab inuidia detractorum nascentia. ¶ Qui. scilicet homines imperiti ⁊ detractores. ¶ Cum non agnoscant te. i. intelligant quid cōtineas. ¶ Mera somnia. i. pura: et q̄ nihil significent nā sūt etiam aliquid significantia: illa que sunt videlicet pituita purgatissima. Mihi dar. semp mane mihi de me mera somnia narras. Uergi. in bucco. An qui amant ipsi sibi somnia fingūt. ¶ Uersus nihil otiosos et nullius momenti. ¶ Suppoſuere meis idest q̄si supposititios inseruerunt.

Mihi per multos. Loquitur author cum sua arte tanq; filia quam ita percaste educauit: vt nihil prorsus: sed neq; cultus: neq; disciplina gerere vidrat quominus edes patrias exire atq; in media luce viuere possit: multo etiam labore sui custodiende gubernandeq; patrie sublenabit. *Qui rebus momentū maioris imi* noxiq; inuidie iam deinceps est tempus indulsurus: sed ne sola proficiscat domo atq; eat: est enim grandiuscula satis a sectratrices ei largiatur ancillas. i. cōmentationes reuera lucidissimas quarū clypeo detractor obtrectamenta facile refellere possit: etiā vult author se suis discipulis plurimū esse ab ea cōmendatis. Nec quo tū adeat potius quā regina hispanā inbet: vbi et inueniet fratres inuenietq; sorores oblectatissime se receptures. Quid deniq; sue p̄cipi est dictura paucis subdit author. ¶ Ō si regina dextra tēpestate felicissime optimeq; merita eius etiā authoris incubrationibꝰ atq; vigilijs nro tpe hoies erūtlōge eruditiores. ¶ O mihi. i. a me q̄s hec ars alijs edita est: nō quidē author. ¶ Per multos labores. his autē ad optimū rerū iter finē. vñ illud maronis. insignē pietate virū tot adire labores. Quippe sine his laudē adinueniet nemo. ¶ Caste nutrita. translatio in feminis in quibus castitas potissimū circūspicit: sic etiā in libris ne q̄d vitij ostendam? vehemētissime laborat. ¶ Ars mea. Solēt poete obiter cū suis codicibꝰ loqui. Mar. li. iij. Romāvade liber: si veneris vñ reqret. Emiliane dic de regione vie. Genui. authores sepe se parere libros dicunt. Pli. i. pemio. opꝰ natus apō me prima fetura. ¶ Tēpus in oēvale. Poete et sepenume ro ita salutant atq; extollunt. Ouid. li. j. de tristibꝰ. Esto salutandi tēpus in omne mihi. Flora. iij. car. in omne virgo nobilis euum. hec eñ est anadiplosis figura: nā finis carminis p̄cedētis p̄incipius sequētis est. ¶ Nec eñ est autē ordo: neq; eñ tuꝰ genitor hz q̄cq̄ q̄ possit addere. sz neq; hz q̄cq̄ q̄ possit demere. i. tollere. Lector bonus et amicus: et qui in alienis libris nimium ingeniosus est. velim intelligat hoc dici quantum ad latis-

✳ Bertul. Dic tu potius p̄ religiōe tuēdataces suppie occisus seu defendenda. i. ad tuēdā religionē cauete circunscribat puer iste pene, dipisse palā. Auscultra poti doctissimo ruyzio ✳ Poetisse poetrie poetidi ficut gellius sacerdotissa.

† Plau. In militē glioso. Uemihi miserocui pemdum est pter nihili bestiam.

Apud persium.

Mihi. i. a me.

Glossa.

nas introductiones attinet: qñ ad totius latinitatis cõsummatissimũ opꝰ spectat: nemo est adeo delir⁹ q̃ de se talia polliceret atq; pstaret. Latebras primi liminis piphrasis gymnecij est. ¶ Glossemata. i. cõmentarios: glossa grece lingua exponit: vñ Quin. glossemata quasi voces min⁹ vsitatas interpꝛat. ¶ Te circũstet. lege p anastrophã. i. stet circũ te. ¶ Sõna fingũt. alludit vel ad illud ver. sibi sõnia fingũt: vel ad illud Aldar. de me mera sõnia narrãt.

Suppone re.

¶ Supposuere meis. i. adulterinos atq; supnacaneos suos ꝓsus meis ꝓsib⁹ subdiderũt Quale est illud. li. iiij. quũ de ablõ absoluto loquit auth⁹. Rege ferdinãdo mũda i deditionẽ ꝓpianoꝝ venit p quo iacob⁹ aloza ꝑceptor me⁹ subdidit mũda ꝓpianitas venit: et id q̃dẽ satis insulse. ¶ Supposuere meis supponere ꝓ rẽ adulterinã suppositiãq; significat. Li. ii. s. de legib⁹ testamẽta falsa supposuere. Ver. vij. li. quis dedala circe supposita de matre natos furatos creauit. ¶ Aut ito bonis auib⁹. i. auspiciis felicib⁹. Auti qui eñ fine augurio nihil inciptebãt. ¶ Impertire salute multa. i. saluta meis ꝓbis discipulos meos sic Te rẽ. in ennucho. plurima salute. Parmenonẽ summũ suũ imprit gnato: vtroq; eñ mõ declinat impti⁹ z impertio. Utroscz. s. discipulos. z discipulos discipulorũ. At si forte. Qz pmittit auth⁹ artẽ suã libere vagari: sua det illi vt domũ regiã i primis adeat. ¶ Auguste limina. i. regine: nã vrores Cesarũ Auguste appellant. Ver. s. eñ. Sperge mõ atq; hic te regine ad limina pfer.

Auguste.

Subcollo

¶ Nunq̃. i. nullo alio in loco. ¶ Tota ianua. sic Aldar. Nulli tota magis ianua poste ptz. ¶ Sorores duas artes grãmatice. Alterã quã ipsi⁹ regine impio e regiõe versũ. Hispaniesem fecim⁹ alterã in qua sermonẽ hispanũ sub regulas atq; artis ꝑcepta ꝓtraxim⁹ op⁹ eiusdẽ regine auspiciis editũ. ¶ Que te subcollẽt. Nũero z collo ferãt. Varro i. iij. de re rustica de apib⁹: regẽ inq̃t suũ sequũt: et fessum sublenãt: z si neq̃t volare subcollant. Sueto. in Othone. Donec omissa meta subcollatus. ¶ Preterea fratres. i. duo vocabularia. ¶ Alia matre. i. diuersa vocabulorũ materia. Nã alterũ ex sermone latino in hispanũ. Alterũ ex hispano in latinas conuersus dictiões forma vero est quã ars inducit. nota z verba aliasq; ptes orationis quadrans ad sermonis structurã: vñ signãter dixit. Alia mre: alludẽs ad materiã vocabulor⁹. ¶ Gemellos ꝓ: q: simul geniti atq; editi sũt. ¶ Latio. i. latino sermoni. Iberũ. i. hispanũ. Si regina. q̃d ipsi regine dicat oñdit.

Xiconie senectute sessos parẽtes subcollant.

† Gemelli latine dicũtur q̃ grece didymi hebraice.

Thome.

¶ Nõ mihi aliq̃d: z modeste de se loq̃t atq; ex Aldar tiale sũptũ est. Qõ si dicas o regina te dare nobis tempora felicia: et meus parens sua doctrina facit secula vestra illustriora. ¶ Ehti. Ito bonis auib⁹. vt Iuue. q̃d tã dextro pede cõcipis: cui⁹ oppositũ ẽ sinistro pede siue sinistris auib⁹ Oui. i epi. cui mea ꝓginitas auib⁹ libata sinistris. ¶ Imptire. Ualla negat dici posse impti⁹ iris. sz ex licẽtia poetis cõcessum est. Salute multa imitatio est ouidiana li. s. de tri. vade liber ꝓbisq; meis loca grata saluta. Nãq; z fas est sepenumero hec duo fas est z q; cõiunguñ. Oui. li. s. fas. si q; z fas est vates rege vatis habenas. Aldar. li. r. Nũc q; z fas est sub principe diuo Auguste limina perfer. z alludit ad illud Ver. pge modo atq; regine ad limina perfer. ¶ Nusq̃ ianua quasi difficillimũ: vt Nota. li. ij. ser. nõ cuiuis hoi contingit adire corinthũ. Allusio est ad illud Aldar. nulla magis toto ianua poste patet. ¶ Subcollẽt subcollo z ercollo atq; decollo cõposita sunt a collum: que corporis pars est notissima. Altera qua sermo. dupliceꝫ igit editi ouẽ author facit alterã qua sermo latinus: alteram qua hispanus continet: de quarũ secũda ita author ipse in hoc libro primo loquitur. Quomodo qui era q̃ en aquella arte en qua puse de baro de artificio el tegna se castellano z reliqua. scripsit etiã alterã qua latin sermo exponit in hispanũ de qua author ita scribit in prologo vẽturo vt introductiones meas quas de sermone latino edideram e regione versus hispanienses facereimus.

¶ Nectere verba. i. loqui. Ouiõ. lib. iiij. de pon. nectere verba iuuat. ¶ Preterea fratres. i. duo vocabularia. Quorũ altero latinã altero hispanã mutuo lingua exponit. ¶ Alia ex matre: forte qui prefecto dalcantara non quidem regine illos fratres. i. vocabularia nuncupauit. vel forteq; non ex grammatice preceptine constant modo verũtiam omnũ disciplinarũ vocabulis. Gemellos. recte hi quos filios appellaueris fratres inter se nuncupantur. Oui. s. fast. illic aspicies positos ex ordine fratres. Quo studium cunctos euigilauit idem. ¶ Hec mandata parentis alludit ad illud Uergi. lib. xj. vadite z hec memores regi mandata referte. ¶ Temporibus vestris. ad illud Aldar. li. vij. alludere videtur. Qñ diterunt tẽporibus prestat nouihil iste tuis neq; pnuandus me hercule sua ipsius gloria author est. nã si q̃d latinitatis apud hoies nationis nostre est ab hoc author acceptum ei tanq; fonti potissimũ referri debet. ¶ Finis.

¶ Aelius antonius Nebrissensis Isabelle principi sue. S. D.

In titulo cuiusq; opis q̃ sint annotãda. Titulus. Inder. Inscriptio

Cum introductiones meas pclarissimo tuo nõe recognitas atq; interpratas edere cepissem multa me petierunt: vt illum ipsum plogum quo sum ꝓelistitus diuẽ tuam prefatus enarrarem: tum quod pꝓpter eas antiquitates que in eo perstringuntur subobscurus atq; difficilis cognitu videretur tũ etiã q̃ rei rarie professores a proemio librorũ semp auspicari ꝓsueuerũt. Et q̃q; multa erant que me id facere prohiberent: tum q̃ cõmentarios commentariis inculcando ninnis apparatu tempus insumebatur tum: q̃ officium interpretis est multa in commendationem authoris illius dicere quem exponit: tum denicz q̃ nullo exemplo aut per q̃ raro id fieret: vt quisq; author opus suum interpretaretur: gessi tamen illis morem quibus nihil denegare potui. Expositionem igitur prefationis aggrediamur. Ad optimam eandemq; maximam in titulo fine indice siue inscriptione cuiusq; operis duo precipue annotanda sunt: nomen authoris z subiecta libri materia. Quidam addunt z personam cuius nomine opus illud inscribitur. quẽ si expressa non fuerit nihilominus tamen intelligimus librũ publice lectorum vtilitati dedicatum. Author igit est Ael. Antonius Nebrissẽ. Grãmaticus. Materia est recognitio cũ cõmentariis introductionũ suarũ quas de sermone latino iã bis ediderat. Persona cui opus dedicat est optima eadeq; maxima augusta isabella. Titulus nõt quidẽ furore petri diuinãtis tritane hoc ẽ a sole dicit: qz illustrat qua de re i alio ope disputat: sz author festo titulus a tutando venit: qui tuet z phibet ne plagiarij q̃spiã libri alieno labore ptũ p suo edant: inder ꝓ ordine ab eo qõ z author is nomẽ simul z materiã indicat: z quasi digito demõstrat. Inscriptio q̃ appellat: qz prima statim frõte atq; libri initio inscribit. Sed q̃q; ordo nature desiderat vt uomẽ authoris ꝓponi debeat: deinde materia subiungi: tum demũ pso na cuius nomine opus editur: nos inani quadã ambitione pduasi omnia inuertimus postponimusq; qõ fuerat ꝓponẽdum. Pari sunt in errore qui in hunc modum loquuntur. Rex z tu ergo venimus. Nam si verum est quod grammatici dicunt verbum digniori respondere debere: eadem ratione dicendum fuit: Rex z ego z tu venit. Quod non minus absurdum q̃ ridiculum est dicere: quoniam in orationis serie non tam rerum dignitas q̃ personarum ordo desideratur. Quare in titulo dicendum fuit potius Aelij Antonij Nebrissensis. Grammatici prefatio in recognitionem commentariosq; introductionum suarum ad optimam eandemq; maximam Augustam. Sed quo-

tiam auctor. Aristo. multitudinis arbitrio loqui oportere sentiendū vero esse cum paucis in titulo qui multitudini legendus proponit Augustā nostrā anteposuimus. Ad optimā eandēq; maximā. Ego non alio potissimū dignitatis epitheto dignatus sum Hispaniarū reginā quā qō antiquitas dedit suo ioui quē Greci Iarce diuinitatis cū posuisset. Optimū maximūq; appellauit optimū vero ppt bñficētiā. Ad maximū vo: q: sup: enū gradū vniuersitate rerū obtinere putabat. Jde ppevaleret si dixissem. Ad altissimā eandēq; clarissimā augustā. Nā altissimū est qō in summo rerum fastigio collocatū est. Clarissimū vo qō virtutis splēdore cōspicuū atq; illustre reddit. vñ gloria illa resultat quā cicero dixit esse consensum bonorū atq; incorruptā vocē bñ iudicantiū de excellēti quadā virtute: tametsi in epistō. ad Lucillū Seneca gloriā a claritudine distare putat: vt gloria sit cōsensus multorū: claritudo vo tm bonorū. Qō vo nōnulli reges serenissimos appellāt id neq; virtute neq; ppte: neq; latine dr. Nam si vultus serenitas que animi tranquillitatē pmittit virtus est: si iustitia fortitudo serenitas: grauitas: magnitudo animi: largitas: bñficētia: liberalitas: virtutes: regie sunt vt Cice. pro rege. Deiotaro scribit non minus tamen ad subditos pertinent. Regum igit propria est celsitudo claritasq;: et si ambitiose nimium. Ulpianus in libris digesto. ritu. de senatoribus. dicat senatores quoq; posse claros appellari. Augustam. Quemadmodū vxores regum Regine: sic imperatorū: vt vulgus loquit non imperatrices sed auguste appellant. Augustā igit dixim? siue ab augusto augurio q̄ huic? auspicijs res ois hi spana restituta est: siue ab augendo: q: ipsa vires subministrante ductu atq; imperio dulcissimi cōiugis rei? publica Hispana aucta ppagataq; fit. Jsabellā Hispanus termo nomen hoc a diui Joannis baptiste mre Elisabe vt hebrei dicunt siue elizabet p t exile in fine deprauisse videt: atq; vt greci vtrobiq; penultima acuta nō Elisabeth p th atq; accentu acuto in fine. vt corrupte in oibus libris legebatur proferebatur corrupti?. Sed quia declinationis latinē exigebat vt ab Elisabet Elisabeta diceremus: idq; durū tum pleriscq; tum eidē ipi regine visum est ab elisabel voce hispana nono casu isabellam potius q̄ ex Elisabet voce hebraica Elisabetā fecimus. Huius nāq; huius nois regina fuit Ludouici illius filia qui primus in Gallia hoc nois regnauit. quā duxit vxorē. A Iphonsus ille qui hispaniarū imperator est cōsalutatus. Scā: fuit huius nostre ex Joāne secundo mater felicissima Hispanie. Dec a grecis ab ibero amne siue ab iberis q̄ illā incoluerunt iberia dicta est. A latinis vero Hesperia minor eadē rōne qua Hesperia maior. Italia est a grecis appellata. A iunioribus deinde ab hispali hispania vt nominaretur obtinuit. Ac insularū nostri maris qō vulgus mediterraneū vocāt latini nostrū siue herculeū mare appellant. cum mediterranea potius dicant loca mari remota: vt si dixeris. Toletū est vrbs mediterranea insularū vero ambitiose dixit cū non oīm sit regina sed mñ pityusarū. † Balearū. Sardinie. Corsice. Sicilie cū reliqs illi adiacētibus insulis. Reginam qua ratione vxores atq; filie regū a latinis regine dicunt: sed q: regnū Hispaniarū illi dotale fuit. Aelij Antonij Nebrissensis grammatici vt Aelius sit prenomen. Antonius nomen. Nebrissensis cognomen. Grāmaticus vo agnomē ex pfessiōe sumptū. Solēt multi a me rrere cur Aelij prenomen mihi adoptauerim. cū prenoia gentilia esse debeāt hoc est familie cuiusq; propria. Quibus ego mdendū esse opinor hoc in loco simul omnibus qō sum singulatim respondere solitus: illā videlicet fuisse mihi causam pnomē hoc assumendi q̄ nebrisse atq; in agro nebrissensi cōplura sint antiquitatis monumēta in quibus Aeliorū atq; Aelianorū familia marmoribus incisa legunt. Licuit mihi ergo tamq̄ a maioribus meis hereditario quodā iure prenomē hoc adoptare: cum presertim in tota Bethica Aeliorū familia fuerit clarissima: ex qua sunt Ael. Traianus Ael. Hadrianus Eclarum pst antistitum: qui mihi fuere sūt ppe dixerim cōterranei. Dicet vo quispiā Aelij atq; aeliani quos tu dicis Nebrissam tuā coluisse: quoscq; fatio maiores tuos fuisse iactitas quos ipsa nomina p se ferunt. Romanos fuisse cōstat: q̄ post annos circiter septingētos a Gothis Vandalisq; Nebrissa pulsi sūt. Atq; rursus Gothi Rodericho rege a penis Mauritanisq; quos tandem post annos circiter quingentos Ferdinādus tertius oim gentis gothice regū clarissimus atq; inde sanctissimus tā diuturna possessiōe tecit. Quo igit iure qua ve iniuria tibi inde hereditariū nomē vsurpas cuius stēma totiens interruptum est. Dis ego possum illud adhuc indere. Et si fortuna illius oppidi quē admodū t aliaq; res sepe mutata est: licuisse mihi tñ ar omanis patrie quōdā mee colonis quoruq; virtutis sum admirator: si nō p naturam saltē per adoptionē aut pythagoze palingenesiam hoc est regenerationē. Aut per Anaxagoze potius homeriomeriam. i. oīm primum atq; medioq; inter se similitudinē quā Mauro. iiij. eū. libro significare visus est cū Ulisses his vbis interpellantem inducit. Exoria ale aliqs nris ex ossibus vltor: q̄ face dardanios ferroq; sequare colonos. Nā quēadmodū dido optat atq; precat: vt ex cineribus suis aliqñ oriatur qui iniurie sibi ab Enea illate sit vltor: qd Hānibal postea fecisse putat: eadē quoq; rōne possum ego dicere me vnū ex posteritate romanorum esse ex quoz cineribus nō minus ego sum ortus quā Hānibal mitt ex ossibus Elisse. Antonius nomen est genti mee frequētissimū: quo noie fuit mihi auus atta auusq; materni: viuitq; adhuc soror Antonia que noie quoq; ipso pauiā refert Nebrissensis. De antiquitate illius oppidi qñ multa in alijs quoq; locis carmine et pla oratione pscripsim?: illō tñ in hoc loco nō est dissimulādū. Nebrissam q̄ alio noie Veneraria est appellata. Tuderta noz esse oppidū p q̄ vetustū in bethica positū a libero pre quo tpe victor hispaniā lustrabat inter etruria. Bethis quemadmodū authores sunt Strabo. Plin. t. Ptolome?: appellataq; Nebrissam a nebridibus dāmaq; pelli b?quaq; erat vtus in sacris: q̄ Bacch?illo in loco instituerat: dicēte Syllio italico punicorum lib. iij. At Nebrilla dionysei pscia tyrsis. Quā satyri colere leues redimitaq; sacra nebride t hortano menas nocturna lyeo. Nā tribus scōi belli punici iā floruisse Nebrissaz atq; singularē in eo bello operā Hānibali nauasse. idē Syllius refert. Grāmatic? nomē est pfessiōis: neq; eñ dedignati sumus nos a pfessiōe censeri que nobis tā honoris peperit quātum etiam me tacēte obtrectatores mei cōfitent. Prefatio. Sic latine & qui grece plogus siue pemiū appellat in recognitionē cōmentariosq;. Et cur vtrūq; fecerit causas i ipa prefatione narrabit introductionū tā ab ipso statim opis initio pfitemur nos nō artē grāmatice absolutam t cui nihil addi possit: sed introductiones tm latinas scribere: ne q̄ scp possit calūniari nos aliqd omisisse eorū q̄ ad grāmaticen pertinere existimātur: qō assequi erat infiniti cuiusdam opis: qō magis obesse q̄ pdesse poterat ijs maxime quibus introductiones nre scribunt. Bis ediderat. Pudores ad perq̄ reuerēdum patrē ac illustrissimum dñm Petrū Al. endozan. S. R. E. Cardinalē Hispanuz. Que q: hoibus carmini Alexādrino assuetis nō multū placebāt: sedam adiecimus ad nobilissimū adolescentē Guterriuz a Toleto: in qua illa tñ versibus cōpleri sumus que cū sint varia atq; dereb? minutissimis differentia: in promptu pueris habenda erant: quod videtur posse facilius carmen de se.

Finis.

Optimum maximum.

*Bernal. Ab hac tempestate creasse reges serenissimos vocat et appositē tamen aliter

Augusta.

Jsabella.

Hispania. Iberia. Hesperia minor.

†Pityuse dicte a fructice pineo ibi abūdante.

*Lucaelius dicta.

Nebrissa.

Syllius.

¶Recapitulatio.

¶Hinacephaleosis earū rerū que in toto hoc grāmatices opere continētur.

¶Liber primus de primis grāmatice rudimentis.

¶De nominū declinatione. Capi. primū
De pronominū declinatione. capi.ij.
De nominū grecorū declinatione. capi.iij.
De nominū barbarorū declinatione. capi.iiij.
De quatuor coniugationibus. capi.v.
De formatione verborū regulariū. capi.vj.
De verbis irregularibus et defectiuis. capi.vij.
De primis puerorū preexercitamentis. capi.viij.

¶Liber secūdus de genere et declinatione nominū Atq; de preteritis et supinis et verborum.

¶De genere nominum. Ca.primū.
De declinatione nominū capi.ij.
De nominibus anomalis et defectiuis. ca.iij.
De preteritis verborum. ca.iiij.
De supinis verborum. Capi.v.
De supinis verborū deponentiū ⁊ cōmuniū. capi.vj.
De verbis carentibus supino. capi.vij.
De varietate quadā verborum. capi.viij.

¶Liber tertius de erotymatis omniū mēbrorū atq; partium artis grammatice.

¶De grammatice erotymatis. capi.j.
De orthographie erotymatis. capi.ij.
De prosodie erotymatis. capi.iij.
De ethymologie erotymatis. ca.iiij.
De nominum erotymatis. ca.v.
De pronominum erotymatis. ca.vj.
De verborū erotymatis. Ca.vij.
De participiorum erotymatis. capi.viij.
De prepositionum erotymatis. capi.ix.
De aduerbiorum erotymatis. capi.x.
De interiectionum erotymatis. capi.xj.
De coniugationum erotymatis. capi.xij.
¶De partibus orationis que alie pro alijs: ⁊ pro se inuicem ponuntur. capi.xiij.
De sinthatis erotymatis. capi.xiiij.

¶Liber quartus de constructione partiū orationis.

De verborum actiuorum constructione. capi.j.
De verborum passiuorum constructione. capi.ij.
De verborum neutrorum constructione. capi.iij.
De verborum deponentium constructione. cap. iiij.
De verborum cōmunium cōstructione. ca.v.
¶De verbis diuersorum generum atq; sub eodē genere diuersarum formarum. capi.vj.
De verbis impersonalibus. capi.vij.
De infinitiuo. capi.viij.
De gerundiis. capi.ix.
De supinis verborum. capi.x.
De participij constructione. cap.xj.
De nominis constructione cum alio casu. capi.xij.
De aliarum partium constructione. cap.xiij.

¶Liber quintus de prosodia.

¶De quibusdam regulis generalibus. capi.j.
De crementis nominum. cap.ij.
De crementis verborum. capi.iij.
De primis syllabis. capi.iiij.
De mediis syllabis. capi.v.
De vltimis syllabis. capi.vj.
De pedibus carminum. capi.vij.

¶Finis.

Thales ille milesius. Hec prefatio in tres partes distribuitur. Prima enumerat causas cur author introductiones suas iā bis editas recognouerit. Scōa cur in illas cōmentarios adiecerit. Tertia cur Isabele hyspaniarum regine potissimum dedicauerit. In prima p̄fatiōis parte artificiosa q̄dā insinuatiōe vtit. Nā cū incōstantie aculeitatis nec minus ignorātie stigmā videri posset tories idē opus edere excusat se authoritate Aldilesij Thaletis qui cum aliq̄n interrogaretur quis eēt sapiēs: rndit tē pus qō oīa i nuenit. Hoc igit̄ author dicit q̄ dā opi suo adiecisse: q̄dam rursus detraxisse. Deinde subdit aliā adhuc causaz opus illud emēdandi q̄ inscitia quorūdā atq̄ ignorātia impssoz librariorūq̄ multa fuerit ex erēplari depranata q̄ tñ suis locis reddēda sunt. Dicit igitur p̄ponens. ¶ Thales Aldilesij. Quē admodū diogenes laerti⁹ scribit. Thales patriā habuit phenicia: postea xo ciuis mileti ascriptus que fuit vrbs in ionia clarissima, ob tinuit vt milesius potius q̄ phenix cognominareť. ¶ Ille hoc in loco emphasim quādaz hz authoze Ualla. Qui fuit vnus ex numero vij. sapiētū. ¶ Idēq̄ primus in ordine. s. illoz septē. nam cū adulescentes ionij iactū rhetis a piscatoribus emissent: esseq̄ inter illos de tripode aureo cū piscib⁹ educto exorta p̄tio et Apollinis oraculo dō inbebat vt trip⁹ ille sapientissimo traderē vtriusq̄ partis cōsensu Thaleti datus est. Vic igit̄ primū sophie. i. sapientie nomē exordit: quēadmodū philosophia a pythagora. Illoz septez hi ppe oīm ꝓsensu fuerunt. Thales milesius. Solon salaminius. Chilo lacedemonius. Pittacus mitileneus. Bias prieneus. Cleobolus lidius. Periāder corinthius: q̄q̄ Plato in pthagora huius loco misonem cheneuz nnmeranit. ¶ Sapiētie studiosos. i. sapientes nō illi q̄dem simplr sapiētes illa. s. sapiētia quā adhuc mortalis nemo est cōsecutus: sed vt vulgus vi taq̄ cōis loquit̄ que appellat sapiētes viros ingenio doctrina q̄ pstātes. ¶ Interrogatus aliq̄n interrogādi causa illa fuisse vr̄ q̄ cuz sapientie nomen vt paulo ante diximus nu per esset inuentum: atq̄ illi septē qui sapientes esse putabantur pfessionem tanti nois recusarent interrogatus thales quis eēt sapiens. Ips rndit z subdidit cām qz oīa inueniat. ¶ Uestigio. i. cōtinuo z statim dicuz ab eo q̄ in eodē vestigio insistētia sit. Deinde p posā tām sniam cōmendat simul z exponit dicens. ¶ Preclara me hercule vox hercule aduerbiū est iurandi. qō tamen̄ videtur si gnificare per herculem. Vel ita mē hercules amet† q̄ pō nos tñ aduerbium est del obtestatione aliquid affirmantis nam qō diuus Piero. p̄hibet nos q̄ hmōi sermonibus vti scribēs in illud euange li⁹ de filio p̄digo z frugi. Absit ab ore christiano iupiter ops z me hercule me castor loquēdi modus ille sua etate fuerit forte periculosus cuz adhuc Rome complures ex gentilitia te superessent: nō xo seculo quis adeo infirmus est vt offendatur sine vt greci dicunt scandalizetur cū audit me hercule: me castor: z qō poeta noster dixit. Aquel conquinen iupiter tuo ualuzelo.

Optimam vri vel non vri inscribendis prohemijs rhetorico artificio p̄ñt authores quippe id hūani ingenii solum refert: laborāt igit̄ authores artificiose se dicere si quid negotij habent qō artē mereri videať. Qualis p̄seus plogus est. Quē si quis artētissime aduertat nihil inueniet qō nō z arte z laude dignissimum iudicet. ¶ Ad optimaz pauci authores personā ad quā sue plogus sine epistola mittatur persone mittenti p̄tul erūt: vt author hoc fecit loco. Quāq̄ quē imitet habuit Aldartiales ad Domitianuz lib. viij. ita scribentē imperatoi Domitiano Cesari augusto Germanico dacio Valeri⁹ Aldartialis salutem. ¶ Optimam eandemq̄ maximam. Nescio an semel hec duo epithera optim⁹ maxim⁹ in idioma latino copulent mediante cōiunctione quin potius citra cōiunctionē offendunt. Gallu. in inuecti. Iuppiter optim⁹ maxim⁹ in Celiū deoz admisit. Ci. in Clodiū. Reperietis p patria vocē ionis optimi maximi p monere. Lactātius insti. li. s. Nec iuppiter optimus maximus tanta religione cōstrictos. Plautus xo in mechmis pluraliter scripsit q̄q̄ sint optimi maximi. Ualla tñ in iliados trāslatione ita pnomen interposuit. Iuppiter pater idem optimus maximus: cum alijs xo nominibus aliquid interponere nō dubitauerim: vt

Anto. Nebrissensis hic author dicit cur has introductiones suas iā bis editas recognouerit.

Thales ille phenix.

Unus idēq̄ primus.

Trip⁹ aureus. Thaleti datus.

Sapiētes septem.

Bertulphus.

q̄q̄ Joan. Gualterius grammatici esse dicit illius preferre nomen ad quē scribim⁹ diu⁹ tñ Piero. Cic. rpi id fecit haud q̄q̄ adulator: quē nō verenť irrimitari Erasm⁹ z Badius doctissimi zipi. Quid q̄ Cic. ipse vel Cesari vl̄ Pōpeio scribēs pedetā partibus q̄ eēt iust⁹ antoritate ꝓpi⁹ z digni tate sese ñ prefert sed suū nomē prefert. †Cicero in oratore magis probat me hercule: q̄ me hercules.



Thales ille Milesius qui fuit vn⁹ idemq̄ primus illoz septez: quos grecia iactat sapiētie studiosos: interrogatus aliq̄n quisnam esset sapiens. Ips inquit: subiecitq̄ cue

idem in eodem opere. o iuppiter maxime ⁊ augustissime. Lice. cñ lib. iij. de finibus ꝓiunctionem interposuit atq; etiam iouem equum optimū ⁊ maximū dicimus: quā tamē ob rem ioui hec duo epitheta dētur. Lic. pro domo explicuit dicens quo circa capitoline iuppiter quem po. Ro. propter būficia optimum: ꝑter vim maximum nolauit: quū de alijs rebus ꝓeter iouem loq̄mur liceat cōiunctione vti. Varro de carne loquens lib. ij. de agricul. equis succidias galli optimas ⁊ maximas facere consueuerūt: idē de asinis ꝺcipiens: ego inq̄t de asinis potissime dicā vbi optimi ⁊ maximi fiunt. ¶ Eandēq; dictio cōposita ab is ea id demum est significat aliquando etiam: vt Li. est id cōiuncta beneficentia: quā eandem vel benignitatem vel liberalitatē appellare licet. ¶ Thales ille: ex Lactantij firmiani institutionū lib. j. excerptus est hoc ait eñ Thales ille milesius qui vnus ex numero septem sapientium fuit qui primus omniū ⁊ reliqua. Sapientie studiosos. idē Lactantius lib. ij. At eñ verecūdie causa studiosos se sapiētie nō sapientes vocauerūt. ¶ Vox ꝓclara. Ciceronis imitatio est officioꝝ lib. iij. Magnifica vero vox ⁊ magno digna sententia: q̄ declarat illū: ⁊ in otio de negotijs cogitare ⁊ in solitudine secum loqui solitum. Anto. Tali viro emphasim habet quasi velit dicere illo qui sit in omnibus sapientissimus iudicatus. ¶ Humano ingenio. Nā que diuinitus reuelantur temporis momento possunt infūdi q̄q̄ ⁊ ille tempoꝝ diuturnitate quibus nō sunt reuelate acquirantur. ¶ Absoluat hoc per accidens fit. Nam Aristotele authore lib. phisicorum. iiij. Tempus corruptionis per se causa est generationis vero per accidens. Vnde eodem teste prouerbium fuit apō grecos omnia tempore senescere atq; corrumpi. ¶ Vnde ⁊ aristoteles. Superior Thaletis sententie astipulari dicit Aristotelem qui primo de moribus libro scribit: tempus esse qō res inuenit adiuuatq;. ¶ Tempus inuentor adiutorq;. nam teste Prisciano masculina ⁊ feminina vel duoꝝ communia in or inueniuntur etiam neutris coniuncta vt Ver. x. enei. Italiam petist fatis authoribus esto. Illud quoq; figurate dicitur tempus res inuenire cum intelligendum sit ab hominibus in tempore inueniri. ¶ Unde. i. a quo tēpore. Sic Ver. genus vnde latinum. i. a quo latio. ¶ Artium siue ille sunt practice siue theorice. ¶ Facta sunt additamenta. Nam sic artes absoluuntur. si nūs atq; aliorum inuentis quotidie aliquid addamus. Sed quēadmodum dicimus hoc per accidens fit. nam p se tempus causa est oblitionis atq; artium interitus. ¶ Quod cum a Thalete primum. Quod Thales primo deinde Aristoteles in genere diterunt. Tempus ola inuenire. Leobolus ꝓprie eas artes cōtrarit: quas sermocinales appellauit. Nam oēs artes siue scientie. aut sunt de rebus aut de sermonibus. De rebus aut sunt practice quarum finis est actio siue opus: aut theorice quarum finis est cōtemplatio quo in genere sunt Phisica: Mathematica: Theologia. Circa sermones quoq; tres versantur. Grāmatica: Dialectica. Rhetorica. ¶ Post annos trecētos. Nam floruisse Thaletē circa olimpiada quinquagesimā quo tempore iudeorum captiuitas fuit Babylonie: authores sunt Laertius: diogenes atq; Eusebius Paphili. Aristotelem ꝙ circa olympiada centesimā vigesimā oēs cōfitent. Leobolus. Dic quēadmodū superius memoratum est vnus fuit ex numero septē sapientiū. Euagore filius natus Lindi: que fuit vrbs nobilissima insule Rhodi. Sūt q̄ dicant hūc nō Lindiū sed ex caria fuisse: que regio ꝓxima Rhodū in Asie cōtinēti sita est. ¶ Thaleti cōtēporaneus. Nā septē illi quos diximus oīm ꝓpe ꝙsensu fuisse sapiētes synchroni hoc est cōtemporanei fuerunt quā quidē circa olimpiada quinquagesimā floruisse oēs fatent. ¶ Ad eas artes cōtrarit. i. restrinxit ⁊ erigeemere ad spēm reduxit. ¶ Que sunt circa sermones. i. quas greci logicas latini sermocinales appellant. ¶ Qualis est grāmatice. i. quo in gñe est habēda qīn circa sermonis ꝓpriuitatē Ῥsak. i. quēadmodū rhetorica circa ornatū. Dialectica circa veri falsiq; disserti onē. ¶ Eni⁹. Hoc est Leoboli verba q̄ illa soluta ꝛone dixit nos addita metri necessitate redegimus in distichō. i. in duos versus hoc mō. ¶ Copia ꝺ verboꝝ rerūq; inscitia versat ꝛc. Quasi velit dicere hoīes in adolescētia duabus rebus inuoluunt hoc est rerū ignoratiōe ⁊ Ῥboꝝ abūdantia: sed postea etate perficiuntur ⁊ sapiūt. ¶ Quā suam filiūtudine quadam deinde exponit dicēs: q̄ quēadmodū in frumento saro multa ꝓcreantur que nihil ad rē pertinēt: quib⁹ neglectis tm̄ semina legunt: sic homines cū rerum inscitia tenētur abundāt verbis quasi herbis floribusq; quibusdā: cū Ῥo incipiunt sapiēte grana legere verboꝝ illam redūdantiā cōtēnunt. ¶ In frumenti satione. i. in frumento iā saro. ¶ Luxuries illa segetū. Que ex matima terre atq; anni fertilitate puenit. ¶ In herba tenera depascenda. Id debere fieri ꝓlinius libro secundo naturalis hystorie his verbis precepit. Luxuria segetum castigatur dente pecoris in herba dum tarat ⁊ depasta, quidem vel sepius nullam in spica iniuriam sentiunt. Maro precepit. Uergi-

Et is non simpler est sed venit a ꝙsvt argute probat stella. Eademq;. Lic. ro. Thales.

Figura est cuz er aliq̄ dicto aliꝙd latens ernitur. Anto.

Tēpus dat rerum. Ola tpe se nescunt.

Ita res habet vel ita seres hz.

Artium diuisio.

Thales, ⁊ Arist. quo tpe floruerunt. Eleobul⁹ alij scribūt

†Non accipiendo dicta: sed a coꝛs quasi coozs. i. diuos. Adolescentes duob⁹ inuoluunt.

sticio causam. Sō oia inueniat. Preclara me hercule vox ⁊ tali viro digna snia: que declarat nullam esse artem ex his que sunt humano ingenio adinuente quā nō temporis lōgi quitas absoluat. Hinc ⁊ Aristoteles tempus inquit rerū repertōr est ādiuꝛtorq; probus: vnde ⁊ artiū facta sunt additamenta. Sō cum a thalete primo: deinde ab Aristotele post annos circiter trecētū dictū sit: Cleobolus Lyndius qui fuit prope Thaleti ⁊temporaneus ad eas artes contrarit q̄ sunt circa sermones qualis est grammatice quaz nos profitemur. Cuius ea de re verba nos in distichon sic redegimus.

Copia verborum rerumq; inscitia versat.
Mortales tempus perficit atq; sapit.

¶ Et profecto ita se res habet. Naz quēadmodum in frumēti satione primo luxuries illa segetum procreatur quā in herba tenera de pascendam esse Maro precepit: tum calami ad certa quedā internodia

ti.verba sunt et primo'geor.li. Quid qui'ne grauidis pcumbat culmus aristis. Luxuriã segetum tenera de pabit in herba. ¶ Tunc calami.i. post frumenti herbã calami pcreantur. ¶ Ad certa puta quaterna vel quina intermodia. ¶ Hui.inscita versat mortales: versat frequẽtatiuũ a verto est: est autem versare aliquam rem vltro citroq; innoluere ⁊ versari in aliqua re assiduum esse. Pli.iunior lib.iij. ad voconium vivit tantũ viueteq; semper atq; etiam latius in memoria hominũ ⁊ sermone versabitur. Ver. Nona pectore versat consilia.

tum spice: quarũ gratia glumas illas natura ludens produxerat: quasq; ab agricolarum spe. Vid. Varro dictas esse putauit. Tum vero aristis folliculisq; neglectis grana ipsa deglubuntur: sic in etatis flore in qua homines rerum prope omnium ignoratione tenentur magis abundant verbis: audacius loquuntur: temere asseuerant: vt recte. Quintilianus noster dixisse videatur: quo quisq; minus valet: eo se magis attollere ac dilatare conatur: quemadmoduꝫ statura breues in digitos eriguntur. Cũ vo incipiũt aliqd sapere: min⁹ minusq; vba effundũt: nihil sine tẽpramẽto illo forte affirmant: vt iã nullũ sit maius sapietie signũ q̃ taciturnitas: quẽadmodum ediuerso nullum maius ignoratie q̃ loquacitas. Hec idcirco sunt a me clarissima princeps tam multis repetita: vt nemo miretur si introductionum latinarum editioni secunde cui nil iam addi posse videbatur quedam adiecim⁹: q̃ no bis interim tempus rerum oium inuẽtor suggessit: quedã rursus detrahimusq; vt etatis iam ingrauescẽtis ratio elimare suadebat. An mihi nõ liceat in opere pertim meo facere quod licuit multis sacrarum atq; secularium literarũ scriptoribus? Ex quibus ego quos potui: quos memoria tenui: quos lectio mihi obtulit: quos denique in tam longo studiorum curriculo: tam multa legendo: tam multa audiendo: tam multa scribendo: tam multa docendo: tam multa discendo: tam multa cogitando: tam multa meditando: tam multa animo: tam multa memoria: tam multa ingenio: tam multa iudicio: tam multa experientia: tam multa vsu: tam multa tempore: tam multa labore: tam multa vigilia: tam multa cura: tam multa sollicitudine: tam multa diligentia: tam multa fide: tam multa constantia: tam multa grauitate: tam multa honestate: tam multa integritate: tam multa sanctitate: tam multa religione: tam multa pietate: tam multa humanitate: tam multa modestia: tam multa temperantia: tam multa abstinentia: tam multa continentia: tam multa castitate: tam multa mansuetudine: tam multa clementia: tam multa misericordia: tam multa benignitate: tam multa liberalitate: tam multa magnificentia: tam multa munificentia: tam multa gratia: tam multa auctoritate: tam multa dignitate: tam multa gloria: tam multa laude: tam multa fama: tam multa nomine: tam multa honore: tam multa potestate: tam multa imperio: tam multa regno: tam multa principatu: tam multa dominatu: tam multa tyrannide: tam multa seruitute: tam multa seruitio: tam multa obsequio: tam multa reuerentia: tam multa timore: tam multa pudore: tam multa verecundia: tam multa modestia: tam multa temperantia: tam multa abstinentia: tam multa continentia: tam multa castitate: tam multa mansuetudine: tam multa clementia: tam multa misericordia: tam multa benignitate: tam multa liberalitate: tam multa magnificentia: tam multa munificentia: tam multa gratia: tam multa auctoritate: tam multa dignitate: tam multa gloria: tam multa laude: tam multa fama: tam multa nomine: tam multa honore: tam multa potestate: tam multa imperio: tam multa regno: tam multa principatu: tam multa dominatu: tam multa tyrannide: tam multa seruitute: tam multa seruitio: tam multa obsequio: tam multa reuerentia: tam multa timore: tam multa pudore: tam multa verecundia:

¶ Anto. Internodiũ appellat illud qõ duob⁹ calami nodis hoc est geniculis continetur. ¶ Tum spice. i. post calamos procreantur spice. Quarũ gratia. i. causa vel fine. ¶ Natura ludens. ac si dicat otiosa. qui mod⁹ loquẽdi frequens est. vt apud Pli. lib. ir. cuz de cõchis scribit: in quibus ait est magna ludentis nature varietas. ⁊ in sacris literis. Prouer. c. viij. Ludens coram ea omni tempore: ludens in orbe terrarum: ⁊ illud psalmographi. Draco iste quẽ formasti ad illudẽdum ei. i. cũ quo quasi per otium luderet. Quasq; ab agricolarũ spe. Vid. Varronis verba sunt in. j. libro de re rustica. ¶ Spica autẽ a spe notata videt. Eam enim qõ sperant forte ferunt. ¶ Cũ vero aristis. Eodem authore spica tria hꝫ granum glumã ⁊ aristã. granũ a gerendo dictũ: qz vt id spica gerat frumẽtũ serit: gluma a glubendo: quod eo folliculo detracto deglubatur: hoc est detrahat granũ. Nã gluma ppie folliculus est eius fici: quẽ edim⁹: ⁊ per translationẽ frumẽti filiqua vel vagina: arista vo dicta qõ prima aresc it. ¶ In etatis flore. i. i adolescẽtia vt Iuue. Flos asie ante ipsum pcio maiore paratus. ¶ Ignoratione. Propter rerũ inexperientiã abũdant vbis: qõ vitiũ etatis ⁊ ignoratie est. ¶ Temere asseuerant. i. fine cã asseuerate affirmant. Quin. noster: vel qz hispanus et ea laguri citeriozis hispanie oppido: aut noster quia latinus: aut qz hunc authorez hoc potissimum opere secuti sumus. Verba Quin. oratoriarum institutionũ lib. ij. sunt. Prima ẽ elocutie virtus perspicuitas: ⁊ quo quis ingenio minus valet: hoc se magis attollere ac dilatare conatur: vt statura breues i digitos eriguntur: ⁊ plura infirmi minantur. ¶ Cum vero incipiũt. Ecõtrario dicit omnia senes facere. ¶ Alo inus minusq;. Contra id quod dicit magis abundant verbis. ¶ Nihil sine temperamento illo forte. Contra id quod dicit. Temere asseuerant. ¶ Forte aduerbium. ¶ Tẽperamentũ est philosophorum. Academicorum maxime qui nihil affirmare audent. ¶ Taciturnitas. Unde Iuuena. de simulatis philosophis dixit. Rarus sermo illis ⁊ magna libido tacendi. Loquacitas. Aqua sermo hispanus eleganter quemadmodum ⁊ multa alia furiosos ⁊ insanos appellat locos quasi locunleios ⁊ loquaces. ¶ Decidcirco. Ex superioribus colligit author se tempore admonitum quedã introductionibus suis adiecisse quedam rursus detraxisse: atq; licuisse sibi in opere suo: quod licuit alijs in alieno atq; etiam in proprio opere facere. ¶ Princeps non principissa: aut principissa: quemadmodum nec ducissa aut comitissa vt indocti quidam dixerunt: cum princeps dux: comes: duorum generum communia sint. Tam multis. Subaudi verba repetita: quasi a longe petita. ¶ Quedam adiecimus. Perpauca illa quidẽ ⁊ que locis reddẽda sunt. ¶ Que tẽpus subiecit. i. que inter legendum postea occurrerunt tempore illa suggerente atq; submistrante. Quedam detraximus: sed hec pauciora: ⁊ que etatis ingrauescentis ratione. i. senecta que plerisq; grauis ⁊ molesta videtur vt Cice. in cato. maior ostendit. Elimare. i. lima veluti quadam deterere. ¶ An mihi non liceat. Superiorem conclusionem a preiudicio arguens adhuc confirmat. ¶ In opere presertim meo. Ac si dicat si licet hoc in opere alieno facere: ergo multomagis hoc in proprio opere licebit. Sacrum. Quib⁹ christiana religio continetur. Secularium. i. prophanarum nã quia prophanũ a nostris in malam partem accipitur pro eo quod non est sacrum seculare, dicunt: cuz omnis res aut sacra sit aut prophana seculare vero sit qõ ad seculum pertinet: vt ludi seculares: carmen seculare quod vtrunq; sacrum est. ¶ Christophorus. Quedam adiecimus. alludit ad illud Quintilia. in libro primo. Quare in his quoq; libris erũt eadem aliqua mutata plurima adiecta: omnia vero compositiora: quam nos poterimus elaborata tempus subiecit. Ides hoc precipit Quintilianus capitulo de emendatione. Nec dubium est. At ille optimum esse emendandi genus. ¶ Si scripta in aliquod tempus reponantur: nam ⁊ damnanda sunt que placuerunt ⁊ inuenienda que fugerunt. Temp us inuentor sub hac forma loquendi neutrum ⁊ masculinum genus conueniunt. Licet nõ vo ce conueniunt tamen significatione nomina autem verbalia in tor. ⁊ in trix suapte significatiõe pene adiecti ad neutrũ esse videntur dicimus enim luctator vinũ ⁊ arma victricia. Plautus in aulularia: vinũ luctator

✳ Beniculatritico sũt quaterna farri rena hordeo octona autor Plinius xviij. Quis hanc deus melior litem natura diremit.

spica tria.

Granum. Gluma. Arista.

✳ Lubricum etatis vocat Quintilianus cõmuniter. Quintilia.

Forte.

Loco.

Sacerdotissa apud gelium.

† Sacrum idem qõ venerabile. Uerg. ertulit os sacr. Plautus.

Uergilius

Quintili.

† Inurere proprie significat adhibito igni fingere: qđ gen⁹ picture encaustia dicitur mart. Encaust⁹ phaeton tabula tibi pictus in hac est.

Statue ex materia solida imagines ex coloribus

Apelles faciebat,

Plinius.

Defidero

Calcograph: librar: & biblio pole.

est dolosus. Iuuenalis saty. vj. Ad vlorum rubis & captatore macello. Uer. iij. eñ. Uictricia arma secutus qđ licuit multis. Hypocrates clarus medicine arte videt honestissime fecisse. Quod quosdã errores suos ne poster errarent cõfessus est. Lic. etiã ipse nõ dubitauit aliquos suos iam editos libros dãnare: vt Quin. scribit. enim superuacuus foret in studijs labor longior: si nihil liceret melius inuenire preteritis. In aliorũ libris de hac re sic optime scribit Valla nõ illi iniuriam fieri: qui reprehenditur: si modo recte reprehenditur.

¶ Anto. Infamie nota ostendendo libros illos

¶ Inusserunt. † Quasi igne atq; cauterio signũ impresserũt: qõ seruis erronib⁹ aut fugitiuis fieri cõsueuit. ¶ Libros retractationum. Quẽadmodũ diuus Aurelius Aug. q̃ in opa iam edita libros retractationũ fecit. ¶ In eos qui ante nos. i. a quorũ preceptis atq; doctrina nõnunq; discessimus. Posteris. i. futuris. ¶ Ad e uino & sentiente. Et Ad martiale sumptum est qui libro epigrãmaton primo scribit Lui lector studiose quod dedisti viuenti dec atq; sentiẽti. ¶ Itaq; ergo superioris adhuc cõclusionis rõne exemplo grecoz̃ pfirmat q̃ in operibus ab aliqua pfectis pterito imperfecto tpe subscriptiões apponebant illo significare valentes nullum esse mortale opus cui non aliquid desit: quod tpe suppleri possit. ¶ In hac quoq; parte de qua sũ statim dicturus. Statuis & imaginibus. Statue ex materia solida sunt veluti auro & argento ere ligno marmore. Imagines vero sunt etiam ex coloribus. vt mos artificum est. Qui in basib⁹ statuarũ tabularũq; calcibus noĩa sua subscribere cõsueuerunt dũmodo opa illa nõ essent publicis impẽsis facta. Nã fuit lex que adhuc hodie extat in codice iustiniano ne qđ operi publico liceat inscribere. & Lice. lib. thuscularũ qõnũ primo. Quid enim phidias sui similem spẽm inclusit in clipeo Ad inernecum inscribere non liceret. ¶ Lysipp⁹ fecit aut Polycletus. Tota hec clausula pene ad verbum est Plinij pfatiõe in libros natu. hysto. trãslata est. Ex illis inq̃t nos velim intelligi pingiq; conditoribus quorũ in libellis his inueniẽs absoluta opa illa quoq; q̃ mirãdo nõ satiamur ipendenti inscripsisse vt apelles faciebat aut polycletus tanq̃ inchoata semp arte & imperfectã vt cõtra iudicioũ varietates supereſſet artifici regressus ad veniã velut emẽdaturo q̃cq̃d desideraret si nõ esset interceptus. Lysippus & polycletus Statuarij fuerunt quoz̃ opera idẽ author illustranit. li. xxxiiij. ¶ Fecit tpe pterito pfecto ne significaret opera sua fuisse ad illis absoluta quod nihil illis addi posset qõq; ipsum magne inuidie haberet: vt idẽ Pli. est author. ¶ Sed titu. impendenti quasi tpe infecte Faciebant aut pingebãt qõ faciebant. Ut supereſſet artifici regressus ad veniã. i. ex eo qõ populus de suis operibus iudicaret ipsi opus emendarẽt. Artifici inq̃ velint emendaturo quicq̃d desideraret. i. deficeret nam & hoc. c̃z significat desidero. ¶ Si non esset interceptus: idest morte raptus. vt Luc. in. j. Abstulit ad manes parcarũ Julia seua intercepta manu. ¶ Quid quod & illa Aliã quoq; fuisse cãm recognoscẽdi scõam editionem dicit q: fuerũt nõnulli qui aut ignorantia ausu quodã temerario pleraq; inuerterunt. ¶ Impressoribus. i. qui libros tocularibus imprimunt. quos quidam calcographos appellãt hoc est ereis literis carthas imprimendo scribẽtes. ¶ Librarij. Qui libros calamo vel penna scribunt: nã qui vendunt bibliopole dicunt. ¶ Detorta. i. a vero exẽplo deprauata. ¶ Cum prototypo meo idest primo illo meo atq; archetypo exemplari. ¶ Contuli. i. comparaui. ¶ Ut quod aberrauerat. i. a via recta deprauatum fuerat. ¶ Ad lineã veritatis. i. ad regulã reduri. ¶ Nos vero cõmentarios. Hec est scõa plogi pars: in qua duas affert cãs cur i introductiones suas author hos cõmẽtarios ediderit. ¶ Quaruz prima & reddẽda fuit ratio cur ab antiqs grãmaticis aliq̃ discesserit. ¶ Amicis. Qui putabãt a me fuisse scriptuz qđ nec suspicatus quidẽ sum aut cogitaui. ¶ Alienioribus. i. nõ amicis q̃ suã ignorãtiã simul & malinolentiam in meos libros trãstulerũt. ¶ Adultis in locis. Et q̃lli sunt in ipso cõmẽtariorũ discursu patebit. ¶ Antiquorum puta diomedis. Phoce. Seruij. Prisc. Donati Junioris. Puta Alexãdri. Ebrardi. Catholici: & eoz̃ qui supersunt. Peroti. Uerutani. Nigri. Mancinelli. ¶ Sed cum possemus. Sed id perparce dicit fecisse cum posset adhuc aliis in locis idem facere. ¶ Compendio. idest breviori via: sicut dispendiuz est vie ambagues. Ad dicendum

ptoribus qui nõ modo in aliorũ libris quosdã locos infamie notã iusserũt: verũetiã i ppria opa libros retractationũ ediderẽ. Qõ licuit nobis in eos qui ante nos artis grãmatice pcepta tradiderũt. Qõ denicq; Posteris meq; etiã vino sentiẽte presentibus licebit vt aliquid velis opi meo addere: nõ nihil ẽt detrahere quedã rursus in alium ordinẽ cõmutare. Itaq; ego grecorũ prudentiã quẽadmodũ ceteris in rebus: in hac quoq; parte vehemẽter admiror: q̃ statuis & imaginibus non scribebant: vt mos artificum est. Lysippus fecit aut Polycletus: sed titulo impendenti Lysippus aut Polycletus faciebat: vt contra iudiciorum varietates supereſſet artifici regressus ad veniã velut emendaturo qcquid desideraret si nõ esset interceptus. Quid quod & illa que fuerũt ab impressoribus & librarijs detorta: cum prototypo meo vnde oẽs codices emanarunt: contuli: atq; ad lineaz veritatis quod aberrauerat: quam diligentissime reduxi.

¶ Nos vero commentarios edẽdi causa illa imprimis fuit quod cũ multis in locis a vulgata precipiẽdi via discesserim: reddẽda fuit a nobis rõ tum amicis tum etiã alienioribus: cur antiquorũ iuniorũq; auctoritate neglecta preceptiões quasdam ausus sum in aliã formam commutare. Quod cum possemus pluribus adhuc aliis in locis magno huius doctrine compendio facere: fecimus id quidẽ modice vel

idest cū modo. ¶ Dhū. Addere. detrahere. cōmutare. hoc Quinti. Preceptū est pmere tumentia. humiliare. tollere. inuriantia stringere. inordinata dirigere. Soluta cōponere. ecultrantia cohercere debem⁹. Si nō eēt interceptus. Intercipio is. non poeticū verbū modo est: sed et oratiōū. Quinti. lib. vj. Ut si me. qđ equum optabile fuit fata intercepissent: pceptore tū patre vtere. id q̄dē modice. Nā si quātū de quacūq; re dici pōt prosequamur finis opis nō reperiet. ¶ Anto. Intra modū. i. adhuc artius q̄ in mō. Plurimum intererat. i. magnū cōpendiū atq; emolumētū: vt sic dicā huius doctrine lucrum faceret. Deinde quod cum. Nec est sēa causa cur cōmentarios hos ediderit: q; introductiōes ille fuerunt simplices quippe que puerorum eruditioni scripte sunt. Nunc vero in hoc ope cū adultis vel potius cū ipsis pceptoribus sermo habēdus est. ¶ Ingenio tumultū faceret. Horatianus est. ¶ Stomachoq; tumultū lenta feret pituita vides vt pallidus omnis cena desurgat dubia. ¶ Cū vero iam. q. d. cū erāt pueri ac rudes in studio literarū danda fuit illis doctrina simplex et q̄si lac parvulis: vt apostol⁹ ait. ¶ Sed puerīs et in etate pgressis porrigendus est doctrine solidior quidam cib⁹. i. durior et numerosior. i. magis verus. ¶ Lac pulpamentum. Pulpamētumq; adhuc in trāslatione cibi ad doctrinaz perstat: vt lac pulpamētum nunc sit doctrina simplex et facilis. Nam †pulpamētum est corpus sine ossibus qđ facile mandi cōficiq; dentibus potest. ¶ Ossa vero nervi sunt difficultates doctrine secretioris que nō nisi a grādiusculis penetrari perspiciq; possunt. ¶ Quare nō tā et superioribus infert cur lectori hos cōmentarios scripserimus. Tue vero celsitudini. Nec est tertia pars prefationis in qua ponunt rationes cur hoc opus celsitudini regie dedicatum sit. ¶ Extremum laborez. Quia nobis in ado est postea q̄ a iniquitates Hispaniēses absoluerimus. Omne reliquū vite nr̄e tps in sacris literis q̄sumere. Quāte sit tibi cure. Nec est rō cur frontē perfricuit author: vt rē tenuē atq; ieiunā tante maiestati dedicarit qđ multis argumentis intellererit: quanta illi cura sit ne regno Hispanie hoc vnum sermonis latini ornamentum desit: tum q̄ in eo liberos erudiendos curet: tum q̄ oēs putāt se rē incūdissimā illi facere q̄ dent operā literis pcipuā q; quodq; iam a feminis expectat qđ viri aīi hac vix optare audebāt. ¶ In hac disciplina. Hoc est grammatice de qua nunc scribimus. ¶ Adulescentes eroletos purpuratos regios intelligit. ¶ Olim etatū. Qz etiā adulti iam hec aggrediunt. ¶ Alter sex⁹. s. a virili hoc est muliebris. Nā quid ego. Aliud quoq; signiz affert: cur huic marime cure regina intrēdit: qđ ad author dederit literas humanissime scriptas quibus illū admonebat: vt introductiones latinas e regione versū Hispaniēses faceret ad eū modū quē pstul illiberi tyrannus illi p finisset. ¶ Quas literas. q. d. q̄ comiter atq; clementer scriptas. ¶ Archiepūs Ferdinādus a Calabrica regius Senator atq; illa tēpestate presul Albiensis. ¶ Illiberi tyrannus. illiberi vrbs est que nostro seculo Granata dr. Quecq; annis superioribus in deditionez christianorum venit cū annos circiter octingētos sub dictione penoz mauri tenuerit. ¶ E regiōe

Intercipio. Quinti.

Puerīs dāda est doctrina simplex.

†Pulpamētum.

†A pulpa dictuz. Teren. lepus ture es: et pulpamentū queris.

Bertul. Adolescentes sen adulescentes vtrūq; nō sine authoribus sed adu in carmine. Ado in prosa. Dicta t est Eliberis.

Illiberi al granata.

E regione.

intra modū potius ne alicuius nouitatis essem⁹ authores: nisi vbi plurimū interesset hoc vel illo modo preceptiones quasdā tradi. Deinde qđ cū introductiones nr̄e puerorū eruditioi scripte sint: habenda fuit ratio: vt essent quā simplicissime: ne q̄si cibos redūdantia stomachō: sic preceptor varietas illoz ingenio tumultū faceret. Cū vero iam in literis aliquantulū progressi sunt quasi solidoz quidā numerosioz q; cib⁹ est illis porrigēdus. vt nō modo lac pulpamentūq; degustent. verūetiaz ossa neruosq; possint obrodere. Quare nō tā cū rudib⁹ nouitiisq; rei literarie pfessoribus q̄ cum puectis vel potius cū magistris ipsis sermo mihi in his cōmentarijs habendus est. ¶ Tue vo celsitudini extremum hūc artis grāmatice laborē meū dedicādi illa ratio maxime fuit qđ nemo est qui nō itelligat quāte sit tibi cure respublica hanc hispanā cū ceteris rebus. tum vel precipue in re literaria quā florentissimam efficere. Quāta diligēti a dulcissimos liberos tuos ihac disciplina eruditēdos curaueris. Quā tibi sit iucundū qđ non modo ✳adulescentes nobilissimi/ qui sunt tuo ministerio dedicati/ verūetiā reliq omnes omnium etatū atq; ordinū homines dent operam vel precipuā literis. quas ante hac quasi nimis delicatas atq; aīoz enervatrices oderant. Quodq; alter seruus de se iam prestat. qđ viri ante hac votis omnibus vix audebant eroptare. Haz quid ego referam

i. et oppositio: hoc ē vt sermo Hispaniēsis sit positus cōtra latinū. ¶ Christo. Quas cibos redūdātia de hac re ita Quinti. Nā vt vascula ozis angusti superfusam humoris copiā respuūt. Sensim aūt influentibus etiam stillātibus cōplent: sic animi pueroz q̄tū erci pere possunt videndū est. uā maiora intellectu velut parū aptos ad percipiendū animos subibūt. ¶ Lac pulpamētūq; Quinti. lib. ij. ita pcipit quin ipsis doctoribus hoc cure esse velim: vt teneras adhuc mētes more nutricū mollius alāt: t satiari veluti quodā incundioris discipline cibo lacteq; pat iantur. Ab hinc septennium. Sic frequentius q̄ per ablatiuū. Cicero lib. iiij. in verrē. hoc tū pater ab hinc duos t vigiuti annos mortuus est. Terē. in andria. ab hinc triēnū qđā mulier cōmigrauit

Quinti.

Abhinc.

¶Anto. Hispanienses vero dicit non hispanas q introductiones ille in hispanum sermonē non vsq adeo migrare potuerūt vt non maximam latinitatis partē retinuerint. Naz hispanum est quod in hispania atq ex hispania est. Hispaniense vero qđ non penitus hispanum sed aut in hispaniā ab externis gerit vt bellum hispaniense qđ a romanis in hispania aut extra hispaniam ab hispanis: vt collegium hispaniense quod est bononie ab immortalis memorie viro Egidio Albornozio sancte romane ecclesie cardinali hispano fundatum. Quam differentiam videtur obseruare Martialis cum in epistola. xij. libri epigrammaton scripsit se mittere Romam librum iam non hispaniensem sed hispanum. Nam cum superiores libri magna ex parte fuissent Rome cōscripti: q ab homine hispano hispanicē ses poterant appellari. At vero duodecimus: q in hispania z ab homine hispano recte hispanus dici debuit. ¶Nemo igitur me. Ex superioribus author concludit se non ambitiose fecisse quod opus de rebus leuissimis qualis est grammatice tāte principi dedicauerit: cum presertim ab ipa per literas fuerit ad monitus: vt iisdem de rebus scriberet. ¶Necq petulanter. Cum grammatice non debeat res pua iudicari quod multis rationibus ꝓbatur. ¶Ambitiose. Hoc est quod nos insimulauerimus regie familiaritati: vt honoris aliquā do bonam gratiam aucuparemur a qua suspitione se purgat. Cum dicit se iussum iisdez de rebus scripsisse. ¶Petulanter. i. impudēter z procaciter: quod videlicet illepidus fuerit dominum. Quod est de rebus leuissimis z parui pretij quod tamen excusatur ostendendo rei literarie dignitatem. ¶Ille inquit Quinti. est qui oratoriarum institutionum li. j. hoc scribit. ¶An vero quispiam necessitatem simul z dignitatem huius artis ostēdit. Sermo cōtinetur. Naz prestat hoc ars: vt sermoni vitiū aliquod irrepere non possit. ¶Sacramēta: et mysteria † z sacra secreta. ¶Quasi depositus. Hoc ex Quinti. quoq deductum est qui; deliteris scribens ait. Hic est vsus literaruz vt custodiant voces z velut depositum reddant legentibus. Nam depositum pertinacte seruandum z cum reposcitur summa fide reddendū est. ¶Coagmentata. Coniuncta z continuata. ¶Nec ab illis. Nam in hoc eius dignitas ostenditur quod ab alijs omnibus est absoluta. cum reliqe fine illa consistere non possint. ¶Nam obsecro te. necessitatem huius artis demonstrat: quod nulla vite pars illius officio vacare potest: cum reliqe omnes raro in vsu veniant. Quotam interrogatiue quasi dicat minimam: quia raro de illis fit sermo: cū fine hac nec momēto: vt sic dixerim temporis esse possumus. ¶De numeris. Qđ est Arithmetice opus. ¶De magnitudinibus. Quod est geometrie. ¶De vocum ratione. De quibus est musica. ¶Astrorum. De quibus est astrologia. ¶De moribus. Quod ad ethicem. ¶De rerum natura. Quod ad phisicem. pertinet. ¶De re diuina. Que dicitur grece theologia. Ita presto est. i. presens. ¶Ut si quid legas. Hic locus ex proemio Licero. in libros de officijs translatus est. ¶Nulla inquit vite pars neq publicis neq priuatis: neq forensibus domesticis in rebus neq si tecum agas quid: neq si cum altero contrahas officio vacare potest. ¶Fabius. Marcus Fabius Quintilianus qui oratoriarū institutionum lib. j. hec scribit. ¶Jucunda senibus. Qua etiam circa necessitatem altissimam quoq eruditionez exercere potest. ¶Dulcis secretorum comes. Qua via per illam dulces curas cogitationesq nostras literis mādamus. ¶Cuius amor. i. voluptas: que ex illa percipitur non terminatur: duz in scholis versamur. Sed morte sola

Hispanus. Hispanē se.

Martial.

Quinti.

† A greco mysos: qđ latine secretus dicit.

✳Grāmatice Delphicus gladius.

Vita hoīs nō dz eē sine exercitio.

quas ad me literas abhinc septēnium celsitudo tua dedit. Quas ꝓterea mihi archiepiscopus Illiberitanus ex tuis ỹbis atq sentētia reddēdas curauit. vt introductiones meas quas de sermone latino edidi derā. e regione versum Hispanienses facerem. Nemo igit me equus iudex ambitiose atq petulāter fecisse putabit qđ leuissimis de rebus scribens vigilias meas ausus sum maiestati regie dedicare. cū pſertim quicqd illud est qđ elaboramus. tuis auspiciis. tuoq impio simus aggressi. neq vt ille inquit existimari parua debeāt. sine quibus magna consta re nō possunt. ¶An vero est qui paruā audeat artem illā appellare qua sermo latinus cōtinetur: in quo religionis nostre in primis sacramēta q̄si depositum quoddam fidelissime seruantur. Que cum reliquis omnib⁹ disciplinis ita est coagmētata. vt hec ab illis facile secerni. ille vero ab hac quēadmoduz disiungantur: nec intelligi vllo modo possint. Naz oro te atq per deū immortalē obtestor quotaz sibi vite nostre partē relique oēs discipline vendicant. Quoties in eum sermonē icidimus. vt de numeris magnitudinibusq. Quoties vt de vocuz astrorūq ratione. Quoties vt de moribus rerumq natura. Quoties vt de medicina deq ciuilis et pōtificij iuris sciētia. Quoties vt de religiōe atq de re diuina disputemus: ¶At vo grāmatice oi in loco oiq tē pore ita presto est. vt si quid legas. si scribas. si cum alio loquaris. si deniq tecū qđ cogites. sine illa effi cere nullo modo possis. Atq vt de illa Fabius vberrime scripsit. necessaria est pueris. iucūda senib⁹. dulcis secretorum comes. z cuius amor. vt idem author scribit. non scholarum temporibus. sed vita

¶Hui. Hispanienses ab hispania duo illa nomina que differre vult author vt multa latinorū mōstrāt exempla hispanum t hispaniense de rinātur quibus etiam hispanicum libeat addi. Victruuius li.viij. tomices spato hispanico religentur. Bellius lib.viij. scuto pedestri t gladio hispanico cinctus cōtra gallum stetit. hispānicū.

¶Tecum cogites. locus iste ex secūdo Lice. lib. de legibus pene translatus est. qui ait. Nam illo in loco libētissime soleo vti. Si nequid ipse mecum cogito: siue quid scribo aut lego.

Sensus.

¶Anto. Et quisq; est. Ad prefationis epilogū accedit. A cōi sensu. Nā quēadmodum philici qui potētiam illam superiorem quinq; sensibus cōem sensum appellāt: sed vt Lic. pro eo in quo plerisq; oēs sapientes cōueniunt. Sic Quinti. in. j. Sensum ipsum qui cōis dicitur vbi discet cū sea cōgressu segregarit. Sene. in epist. Hoc phia promittit sensum cōmunem t humanitatem. Hora. Eōi plane sensu caret. Tenuem atq; ieiunā. i. aridā t sterilem. Ad timis principibus. Ut iulius pollux ad cōmodū cesarem de vocabulis atq; arte grāmatica. ¶Duces imperatoresq; vt cesar qui de analogia libros scripsit. ¶Compertissima. i. certa t explorata. ¶Alio in loco repetitione. secūda: in qua de literis disputamus.

¶Hui. Ornamentū amplissimū: vide Quintili. quere si nihil a diis oratione meli⁹ accepimus: Qui id taz dignū cultu ac labore ducam⁹ aut in quo malimus prestare hoibus: q̄p quo ipsi homines ceteris animalib⁹ prestent. t hercle deus ille princeps parensq; rerum fabricatorq; mundi nullo magis hoies separauit a ceteris que mortalia essent animalibus q̄p diceudi facultate. ¶Suppositum. de authoribus grammatice latine in quo doctissimus quisq; consentit. Sed quia nostri seculi scriptoribus earemus fide⁹ adhibenda est quatenꝰ ea q̄ nobis afferuntur ratione pbauerint nemoq; est adeo imperitus qui iam nō intelligat antiqs authoribus ideo assentiendum esse: quia sic locuti sunt: iunioribus vero q; q̄d nobis persuadere volunt illorum authoritate freti pbare cōtendunt: hoc necessariū esse duri hoc in loco demōstrare cp̄ eum fidei scriptorum cuiq; sit habendū. Neq; eīm omnibus illis passim atq; indifferēter credere debemus: sed illis dūtaxat qui floruerūt intra ducentos circiter qui inquaginta annos a bortu Lice. ad Anto. pium: hoc est anne christianū natalē annis centū ad centesimū quinquagesimū: eriquo salutē christianā numeramus. Nam Naimus sermo quēadmodū t cetera mortalia aliq̄n incepit: habuitq; suā infantiā in qua vir quicq̄ effari potuit. Sic locuti sunt ab origenes primum cum Faunis vatibusq;. Sic deīceps latini t albani. Sic postea Ro. ad annū quarūdecimū supra quingētesimum ab vrbe condita. Livius liuij salinatoris libertus fabulam primus latinis versibus edidit. Hunc secuti ex poetis Ennius. Nevius. Plautus. cecilius. Terentius. Lucilius Pacuuius. Accius. Turpilius. Affranius. Titinius. Lucilius. Laberius. Pomponius. Ex oratorib⁹. cethegus. Cato. Ser. Aelius. Gallus. Scipiones. Nasica t duo aphricani. Gracchi pater t duo filij. Lelius alijq; cōplures quos Lice. in li. de claris oratoribus ad sua vsq; tēpora cōmemorat. Ex iurecōsultis. Papyrius Apij duo. Lōnicanus. Artilius. Manilius. Brutus. Rutilius. Virginius. Antipater. L. Crassus. O. Mucius. et Lucilius. Junētius. Fueritq; hec latini sermonis puericia: in qua multa quidē emēdate atq; diligenter: pleraq; tñ nimis antique duriterq; dicta sunt. At vero illius iuuēta in qua t lacertos moueret vires suas ostēdere cepit: cū Lice. ora est: cepitq; cum cesare Hadriano cōsenescere. Hac etate fuerūt authores illi qui latinā lingnam locupletauerūt: quosq; imitādos esse diximus. Ex poetis. Catullus. M. Varro. Lucretius. Ver. Hor. Manilius. Tibullus. Propertius. Ouid. Germanicus. Auienus. Macer. Persi⁹. Seneca. luca. Vale. Flaccus. Silius italicus. Martia. Iuue. Papinius. Ex oratoribus variarūq; rerū scriptorib⁹. Lice. Cesar. Brutus. Seruius. Sulpitius. Pollio. Mes. Varro. Nigidius. Cato vticensis. Celius. Victruuius. Columella. celsus. Vigini⁹. Pedian⁹. Festus. Mardarel. Mela apici⁹ vterq; seneca. vterq; Plin. Quinti. Ex historicis ⁊o Sallu. Nepos. Liuius. Vale. maximus. Fenestella. Soli. Justi. Tranquillus. Tacitus. Curtius. Florus. Aemilius. Ex iurecōsultis. Alphenus. Offilius. Aufidius. Namusca. Flauius. Proculus. Antistius. Celius. Trebati⁹. Casselius. Tubero. Capito. Casl ius. Sabini duo. Labeones tres. Nerua pater t filius pegasus. Jabolenus. Celsus. Neratius. Alburuus. Julianus: post Adrianum cepit indies latinus sermo langnere: t quodā qua si senio contabescere quod nimis factum est sub aduentu Gothorum in Italiam regnumq; longobardorum ad fatalem illam totius humani generis pestem Mahumetam que cū omnibus ingenuis t bonis artib⁹ sermonē quoq; latinū intercepit. Vēcigit recte direrimus latine lingue senectutē: que cū annos prope quadringentos quinquaginta egre fm̄ durisset tandē cū imperio populi Ro. extincta est. Hoc tēporum internallo pauci admodū reperiuntur authores tolerabiles illi quidē: sed qui nullo modo cū superioribus debeāt comparari. Ex poetis t grāmaticis aliarūq; rerū scriptoribus. Ausonius. Claudia. Serenus. Diomedes. Phocas Belinus. Macrobius. Acrō. Sophirion. Victorin⁹. Donatus. Sergius. Ser. Prisc. Apu. Socraticus Apuleius grāmaticus. Vegetius. Frontinus. Ex historicis. Syrianus capitolin⁹. Trebellius. Lāpridius. Volca. Vospicus. Eutropius. Damasus. Orosius. Ex iurecōsultis Arianus. Aphricanus. Arcadius. Laius calistratus

Cur antiquis authoribus cur iunioribus: quib⁹ consentiēdum.

Latini sermonis origo t puericia.

✳ Hec ad vsqnē oīa Hadrian⁹ Cardinal t exactus Latini sermonis vnitas.

florentinus. largꝰ. hermogenes. martinꝰ. modestinꝰ. marcellꝰ. mella. papinianus: paulꝰ. scevola: triphonius. venuleius. vlpianus. Ex his qui pro religione nostra scripserunt. Tertulianꝰ. Juuencus. Cyprianus. Zactarius Ambrosius. Hieronymꝰ. Augustinꝰ. Ruffinꝰ. Sedulius. Lucinꝰ. Prudentiꝰ. Sidonius. Boetiꝰ. Cassiodoꝰ Gregoriꝰ. Isidorus. Proper. Qui sequuntur: quo ad latini sermonis rone attinet: ne digni quidem sunt quorum meminisse debeamꝰ. Qui authores cū sint in triplici temporum diuersitate positi illoꝝ tantū authoritate nitemur: qui fuerunt medij.

A quo dictū libri sū pserit.

DE prima declinatione. Grāmatice artis inchoāde ratio varia fuit apd autho. Prisa voce initiū fecit. Donat. ab octo partibꝰ orationis. Dionie. verō ab ipsiꝰ orationis corpore. Breci a litteris fere omnes. Nos a declinatione nomis: verbi auspicati sumus. Quinti. authoritatez secuti: qui oratoriarū institutionū li. j. scribit. Nomina declinare: verba in primis pueri sciant. Neq; enim aliter peruenire ad intellectū sequentiū possūt. Quare nobis qui latini sermonis introductiones pcipimus: pcipue pueris ediscendas pponimus: visum est in prima huiꝰ operis fronte paucoꝝ noīm. cū pronoibus: quatuor ꝛ boū cū suis formationibꝰ declinationē explicare: et quoz analogia ¶ siue ppositione alia q̄ noīa: ꝛ verba declinari possūt: adiecimus pterea regulas quasdā ijs de rebus q̄ solent inter prima artis grāmatice rudimenta numerari: in quo futurus est huiꝰ pmi libri finis. Cū ꝛo declinationes nouē im quinq; sint posuimus ex ordine tanq; exemplaria oīm q̄ in q; declinationū. Redituri in sequēti libro et pcessimus: atq; limitauim⁹ qđ nūc cōfuso qdā modo pueris ediscendū pponit. Naz q̄ semel cognouerit q̄ musa facit in grō muse: idem ꝛ facile intelliget q̄ et terra gīus erit terre q̄ si pleriq; sit: non tamē vsq; quo verū est cum ex poetica licentia dictū sit terrai frugiferai: ꝛ nemus apud Prisciānū dixerit. Rubeꝰ atq; purpureus filij terras pro terre. Quare iam inde a prin. pueri admonendi sunt in declinandis noibus ꝛ ꝛbis: non semp: sed plerūq; pportionem sequendā esse ne postea miremur si qđ pter pnam rōnez illā inuenerint. Sed qz prime declinationis nō minū tres reperiunt noīa latini terminatiōes in as e es a: ꝛ in as es: oīa sunt greca tm̄ masculina in a partis grece: partim latina: partim masculina: partim feminina. ¶ Qz huiꝰ declinatiōis nullū est neutrū nomē: ponit vnū feminiū nū terminatū in a: hoc est hec musa. et cuiꝰ pportione reliq; in as vel es: vel in a ts terminata declinari possint vt hic eneas enee. hic anchises se. hic hyrtha e. hec terra e. Sed queret fortasse quispiā quid mihi volui cū noīatinis articulos adieci quos in alijs casibꝰ supplsi: aut q̄ fuit cā di scedēdi ab oibꝰ grāmaticis an tiquis ꝛ iunioribꝰ q̄ noīa cū articulis p oēs casus inflectūt: sequēti ꝛo vnū Johānē pastranā q̄ et ntis articulos detrarit. Ego vt in hac cōne dicā semel qđ sentio nō possuz satis mirari cur scriptoribꝰ latine grāmatices placuerit noīa cū articulis declinare cū in serie oīonis nunq̄ latini articulos admittā ꝛ quibꝰ reliq; oēs lingue vtuntur: vt articuli noibus prepositi quid ad gīus destinatione cōferre possint: cū musa nō pterea femininū fit: qz declinat cū hec: sed declinatur cū hec pterea q̄ est femininū: vel ratione significationis: vel qz i a terminatur. Sed video quid illos deceperit quod. s. cū grāmatice latine scriptores tot ier grecis pendēt putauerūt eandē esse gīus rōnē apud vtroq;. Breci naq; cum in serie oīonis articulos admittant interrogati. musa cuius gīus est: Rndebunt feminini: qz declinat ꝛ effertur cū articulo feminino: q̄ rō apud latinos nulli⁹ est momenti cū latinꝰ sermo quē admodū dixim⁹ articulis nō vtat. Cur igit̄ dicer q̄spiā articulos ntis ppositi? Nimirū vt pueris adhuc rudibꝰ: ꝛ q̄ nondū p regulas possunt genꝰ distinguere habeāt quasi gīus in dicem illi⁹ noisq; declinatur: id q; in ipsa ista decli. pma positiōe sufficit cum in ceteris casibꝰ impedimēto potiꝰ q̄ adminiculo fit. cū ꝛo ad. ij. huiꝰ operis libꝝ puenerint nō placebit mihi iā illa rō q̄ musa pterea ge. est fe. qz decli. cum hec q̄n potiꝰ rōne significatiōis p illā regulā. Masc̄ula sunto tibi quasi masc̄ula femineiq; fit q̄ si femineum. Aut rōne termi. p illā regulā. Nomēq; dō fit i a finitū dic mulierē. ¶ De scōa noīs decli. Scōa decli. ser hz nūi positiōes er. ir. yr. um. us. eus. diphthōgon: q̄ vltima terminatio tm̄ grecoꝝ est. sz in er. ir. ur. tm̄ est mas. vt puer ri. hic vir ri. hic satur. ri. in um femininoꝝ ꝛ neutroꝝ: vt hec gliceriū rii. hoc rēplū i. In us masculinoꝝ femininoꝝ neutroꝝ q̄. vt hic dēs dēi. hec pirus ri. hoc pelagus gi. In eus diphr. masculina sunt tm̄: vt hic pētheus i. Huius decli. duo ponit noīa alterū masculinū: et cuiꝰ pportiōe ēt feminina declinant alterū neutrum ad cuius similitudinez etiam ppria nomina feminarū in um terminantur. In fing. declinantur. Sed cū oīa noīa primę decli. eā syllabica sint hoc est pariū syllabarū in ntō ꝛ grō scōe decli. in ir. ur. finita crescūt in grō vna syllaba. In um. us. eā syllabica sunt. In er nq. parti crescūt in grō: partim sunt eā liū syllabarum. ¶ Ehzi. Ntō hic musa.

Regula Prisciani. Quare solis ntis deserit articulos.

✳ Bertu. Opere precium est si ra nō fine mobilibꝰ ꝛ dinare.

Seruius.

Seruiꝰ donatū laudat qđ a pribꝰ oīonis initiū fecit plerigz Seruiꝰ ait artē scribēres a trāz tractu inchoauerunt plerigz a voce: plerigz a diffinitiōe artis grāma. sed oēs vident errasse. Nō enim ppriā rem officij sui tractauerunt: sed cōem ꝛ cū oratoribꝰ ꝛ cū philis. Nā de tris ꝛ oratoꝝ pōt de voce nemo magis q̄ phi tractare. Definitio. Aristo. cōis, est vnde magis propie donatus ꝛ doctius qui ab octo partibus inchoauit: que ad grāma

¶ Prima declinatio noīs. La. j.

¶ Epitome.

Quinq; hz terminatiōes pma inflexio hoc tetrastico enūcratas. Aduena damętas pelides vranieq;. prima dabit: sed i am barbara flecte minus. Aut abrahā: inclines abrahe; magis aut abrahamus. Vectibꝰ romane flectere quādo placet.

NOminatiuo hec musa. Genitiuo muse. Datiuo muse. ¶ Accusatiuo musaz. Uocatiuo o musa. Ablatiuo a musa. ¶ Pluraliter ntō muse. Genitiuo musarū. Datiuo musis. Actō musas. Uocatiuo o muse. Abltō a musis.

¶ Secunda declinatio nominis.

¶ Epitome.

Ser hz terminatiōes scōa declinatio que hoc ꝛsu ;enūerāt Dat bonus ꝛ tēplum pulchre; certusq; ¶ secunda. Flectere ꝛ illiꝰ vir porres esse satur.

NOminatiuo hic dñs. Gtō dñi. Datiuo dño. Accusatiuo dñm. Uocatiuo o dñe. Ablatiuo a dño:. ¶ Plurali ¶ nominatiuo domini. Genitiuo dominoꝝ. Datiuo dñis. Accusatiuo dominos. Uocatiuo o domini. Ablatiuo a dñis.

NOminatiuo hoc tēplū. Gtō tēpli. Datiuo tēplo. Actō tēplū. Uocatiuo o tēplum. Ablatiuo a tēplo. ¶ Plurali ntō tēpla. Gtō tēploꝝ. Dtō templis. Actō tēpla. Uocatiuo o tēpla. Abtō a templis.

ticos pertinēt hucusq; sermus. sed ego nescio cur sic impēsius donat⁹ a sermo extollat qō a partibus icepe rit que nō minus alteri⁹ sunt artificij a grāmatico q̄ litere vor aut diffinitio. oratiōis aūt partes in dialetica in arte poetica. Aristo. querit immo oēs ⁊ dialetici ⁊ oratores. ¶ Quo circa ne donatū quidem artis fundamēta fidelissime iecisse putandū est. Adelius nēpe Ant. renera. Quintiliani authoritate duct⁹ sibi psuasit a noim verboūq; declinatiōe incipere cui⁹ verba ipse Anto. adduxit. ¶ Adoses sic fuit vsus latinis nō qidem moyses. Iuue. tradidit archano quodcūq; volumine moses. Tacitus. lib. xxi. Adosen cū ingenti hoīm cetu ex egypto secessisse. Sedu. lib. i. de diuinis mirabilibus. Adoses vidisse rubū ardere ⁊ non vri. ¶ Idē paulo post virgā a mose in serpentē esse mutatā. Anto. de tertia nominis declinatiōe. Tertia noīs declinatio terminationes habet noīatiui circiter seraginta: quarū tn̄ litere terminales sunt vndecim. prim masculinorum: partim femininorum. partim neutrorū. partim cōmuniū duorū. siue trium. In a.e.o.c.d.l.u.r.s.t.x. vt hoc emblema emblematis. hoc mare maris. hic sermo uis. hec virgo virginis. hic ⁊ hec ho hominis. lac lactis. hic bogud bogudis. hic sal salis. hoc animal animalis. hic titan tiranis. hec firen firenis. hoc nomen noīs. hic cesar cesaris. hec mulier mulieris. hoc torcular torcularis. hic ⁊ hec pauper pauperis. hic ⁊ hec et hoc par is. hic stips stipitis. hec seges segetis. hoc corpus corporis. hic ⁊ hec miles militis. hic ⁊ hec ⁊ hoc prudens prudentis. hoc caput capitis. hic calix calicis. hec perdix perdicis. hic ⁊ hec ⁊ hoc felix felicis. Sed in hac declinatione duo tantum exempla posuimus. alterū masculinū ex cuius proportione femininā q̄ ⁊ duorū generū declinari possent. alterū neutrū ad qō reliqua huius declinationis neutra sunt referenda. Illud quoq; est aduertendum grōs esse aut isosyllabicos. idest equaliū syllabarū. aut peritosyllabicos. i. plurium syllabarū. qui aut crescunt vna syllaba. aut diab⁹ vt hoc mare maris. hic sermo sermonis. hoc iter itineris. Pauca minuuntur vna syllaba vt hic iupiter iouis quod tamen ⁊ hic iupiter ⁊ hic iouis declinatur. ¶ De quarta nominis declinatione. Nec declinatio terminationes habet nominatiui duas in us. masculinorum ⁊ femininoꝝ in u neutroꝝ que in singulari nō declinātur. in plurali declinabilia sunt. vt hic sensus sensus. hec manus manus. hoc cornu cornu. plurali cornua cornuum. Itaq; duo exēpla posuimus q̄ ex proportione masculinorum feminina quoq; declinantur. ¶ De varietate genitiui que in ius vel in uis exit et dativi qui in u vel in ui. libro sequenti plenius disputaturi sumus. ¶ De quinta noīs declinatione. Quinta nominū declinatio positionem habet nominatiui vnā tn̄ ⁊ huius declinationis noīa oīa femi. preterēq; hic dies p so lis ambitu diurno et ab eo cōpositū hic meridies. Nam hec dies pro tempore multitudinis numero caret. quemadmodum ⁊ cōplura alia huius declinationis nomina. Sed cum duo huius tantum ordinis reperiantur integra in numero plurali. hec dies diei. hec res rei. placuit masculinum eligere: ex cuius similitudine reliqua omnia que femininā sunt declinentur: in his casibus quos habent de triplici genitiui diuersitate lib. sequē. disserem⁹. ¶ De noībus adiectiuis prime ⁊ secūde declinationis noīa adiectiua aut sunt prime ⁊ secūde declinationis aut sunt tertie: q̄ quarte et quinte sicut nullū est nomen grecum: ita nec etiā adiectiuū. Si sunt prime et secunde declinationis tres hn̄t varias nti terminationes in us. a. um. vel in er. a. um. vt bonus a. um. tenera. um. Itaq; vnū ponit huius ordinis exēplū p qō reliqua similia noīa ⁊ pnomina et ptcipia declinētur

Seragin ta termina tiones terne declina tionis.

Dī ⁊ lacte Plaut⁹ in menech mis. Nec lacte lacti vsq; similis est.

Dies p so lis ambitu masculini generis.

Dria adiectiuorum.

¶ Tertia declinatio nominis.

Nominatiuo hic sermo. genitiuo sermonis. datiuo sermoni. accusatiuo sermonē. vocatiuo o sermo. ablatiuo a sermone. Plurali nominatiuo sermones. genitiuo sermonum. datiuo sermonib⁹. accusatiuo sermones. vocatiuo o sermones. ablatiuo a sermonibus.

Nominatiuo hoc tempus. genitiuo temporis datiuo tēpori. accusatiuo tempus. vocatiuo o tempus. ablatiuo a tēpore. Plurali nominatiuo tēpora. genitiuo temporum datiuo temporib⁹. accusatiuo tēpora. vocatiuo o tempora. ablatiuo a tēporib⁹.

¶ Quarta declinatio nominis.

Nominatiuo hic sensus. genitiuo sensus datiuo sensui. accusatiuo sensum. vocatiuo o sensus. ablatiuo a sensu. Plurali nominatiuo sensus. genitiuo sensuū. datiuo sensibus. accusatiuo sensus vocatiuo o sensus. ablatiuo a sensibus.

Nominatiuo hoc veru. gtō veru. datiuo veru actō veru. vocatiuo o veru ablatiuo a veru. Plurali nominatiuo verua. genitiuo veruum. datiuo verubus. accusatiuo verua. vocatiuo o verua. ablatiuo a verubus.

¶ Epitome.

Duas habet quarta declinatio terminationes: quintaq; vnam que hoc districho scribuntur. Quarta dabit fructus cornu quoq; flectere clisis. Ordine dat recto cetera quinta dies.

¶ Quinta declinatio nominis.

Nominatiuo hic dies. genitiuo diei. datiuo diei. accusatiuo diem. vocatiuo o dies. ablatiuo a die. Plurali nominatiuo dies. genitiuo dierum. datiuo diebus accusatiuo dies. vocatiuo o dies ablatiuo ab his diebus.

¶ De adiectiuis prime ⁊ secūde declinationis.

Nominatiuo bonus bona bonum.
Genitiuo boni bone boni.
Datiuo bono bone bono.
Accusatiuo bonum bonam bonum.
Vocatiuo o bone bona bonum.
Ablatiuo a bono bona bono.
Plurali nominatiuo boni bone bona.
Genitiuo bonorum bonarum bonorum.
Datiuo bonis. Accusatiuo bonos bonas bona.
Vocatiuo o boni bone bona. Ablatiuo a bonis.

Si adiectiua sunt tertie declinationis aut declinantur per tres articulos etenam terminationem vt hic et hec et hoc prudens. aut per tres articulos et duas terminationes: vt hic ⁊ hec breuis et hoc breue. aut per tres articulos et tres terminationes vt hic acer hec acris hoc acre: que posuimus quasi exemplaria reliquorum nominum pronominum et participiorum que ad tertiam nois declinationem referunt. Sed est animaduertendum quoties in illo casu due sunt terminationes priorem generis esse masculini vel feminini posteriorem vero tantum neutri vt in accusatiuo prudentem ⁊ breuem acrem communia sunt duorum generum prudens vero breue acre generis sunt neutri: eodem modo in vocatiuo breuis ad masculinum et femininum pertinet: breue ad neutrum. Eodem preterea modo in nominatiuo et vocatiuo pluralibus prudentes breues acres masculina ⁊ feminina sunt: prudentia breuia acria neutris tantummodo iunguntur. Ablatiuus tamen eius duas habet terminationes indifferenter ex vtraque tribus generibus copulari potest vt a prudente vel prudenti viro: muliere animali. Quod vero in genitiuo plurali quidam dicunt prudentiu vel prudentium prudentum abscissum est a prudentium: sicut celestiu et agrestum celestium ⁊ agrestium.

*Bertul. Quapropter alij articulos addūt Alij q̄ non minus videt prudentes non declinat substantiua sine adiectiuis nec adiectiua sine substantiuis qm ad multa pueris vtile.

¶ De nominibus irregularibus.

Sūt quedam nomina que non sequuntur pro portionem nominum regulariter declinationum: de quibus libro secundo summus dicturi. Sed ab initio pueri exercendi sunt in quadam irregularitatis p̄gustatione: eaq; hoc in loco posuim⁹ panca nomina in quibus maxima videbatur esse varietas. nominatiuo hec domus quod tū per secundam: tū per quartam: tum per vtraq; nominis declinationē iflectitur. Ambo ⁊ duo que et si ad primam et secundam nominis declinationem referunt: magnam tamen ab ea diuersitatem habent. Plus quoq; tamen tertie est declinationis in singulari: generis est tantum neutri: in plurali vero commune triū generum reperitur. Genitiuo domi vel domus: sed domi vt dicit Laurentius Valla significat domum vbi quis manet. vt sum domi expecta me domi ⁊ nō domus: posterior vero genitiuus qui est quarte ipsum edificium: ⁊ corpus significat ⁊ quod parietibus ⁊ tecto cōstat: vt partem domus demolitus sum. pro familia quoq; sed figurate quarte est declinationis vt habeo rationē domus mee. ideſt familie. Datiuo domui tantū quarte est. Accusatiuo domū tam secūde q̄ quarte. Vocatiuo o domus tantū quarte. Ablatiuo a domo tamen secūde. Plurali nominatiuo domus tantum quarte. Genitiuo domorum vel domuum tam secūde q̄ quarte. Datiuo domibus tantū quarte. Accusatiuo domos tantū secunde. Vocatiuo o domi. Ablatiuo a domib⁹ tantū quarte

Ambo et duo.
*Bertul. Domu apud Bedā aduotauit accurate vt complusculā geogius scanfelarius.

¶ Antonius. Nominatiuo plurali duo. Hoc nomen sicut ⁊ reliqua numeralia caret numero singulari: nec retinet proportionem adiectiuorum prime ⁊ secūde declinationis. Quare visum est hoc nomen cū sibi simili ambo per omnes casus explicare vt illorum irregularitas magis appareat. Illud vero quo pro genere masculino. duos vel duo: ambos vel ambo in accusatiuo posuimus: quia quod rarum est testimonio indiget. Vergilius vndecimo eneidos. Si duo preterea tales idea tulisset terra viros. Horatius primo sermonum. Duo si discordia veret inertes. Idem secundo sermonum. Preterea ne vos titillet gloria iureiurando obstringam ambo. Et Martialis. vij. Epigramma. Lilium possidet ambo nemus

Duos vel duo in accusatiuo pl̄i masc.
*Bertul. Plura vel pluria: autor gellius pro duos ⁊ ambos.

¶ Adiectiua tertie declinationis.

Nominatiuo hic ⁊ hec ⁊ hoc prudens. genitiuo prudentis. datiuo prudenti. accusatiuo prudentē ⁊ prudens. vctō o prudens. ablatō a prudente vel prudenti. Plurali ntō prudentes ⁊ prudētia genitiuo prudentium datiuo prudentibus accusatiuo prudentes ⁊ prudentia. vctō o prudentes ⁊ prudentia ablatiuo a prudentibus.

Nominatiuo hic ⁊ hec breuis et hoc breue. genitiuo breuis. dtō breui. accusatiuo breuem ⁊ breue. vocatiuo o breuis ⁊ breue. ablatō a breui. Plurali ntō breues et breuia genitiuo breuium. datiuo breuibus. accusatiuo breues ⁊ breuia. vocatiuo o breues et breuia. ablatiuo a breuibus.

Nominatiuo hic acer hec acris hoc acre. genitiuo acris. dtō acri. actō acrem et acre. vocatiuo o acer acris acre. ablatiuo ab acri. Plurali ntō acres ⁊ acria. gtō acriū. datiuo acribus. accusatiuo acres et acria. vocatiuo o acres et acria. ablatiuo ab acribus.

¶ Nomina quedam irregularia.

Tolle me. mu. mis. si domus declinare vis.

Nominatiuo hec domus. Genitiuo domi vel domus. datiuo domui. accusatiuo domum vocatiuo o domus. ablatiuo a domo. Plurali nominatiuo domus. gtō domorū vel domuum datiuo domibus. accusatiuo domos. vocatiuo o domus: ablatiuo a domibus.

Nominatiuo plurali duo due duo. genitiuo duorū duarū duorū. datiuo duobus duab⁹ duobus. accusatiuo duos vel duo duas duo vctō o duo due duo. abltō a duob⁹ duab⁹ duobus.

Nominatiuo plurali ambo ambe ambo. gtō amborum ambarū amborū. datiuo ambobus ambab⁹ ambob⁹. actō ābos vel ambo ambas ambo. vocatiuo o ambo ambe ambo. ablatiuo ab ambobus ambabus ambobus.

Nominatiuo hoc plus. genitiuo pluris. datiuo pluri. accusatiuo plus. vctō o plus. ablatiuo a pluri. Nto plurali plures et plura. genitiuo pluriū. datiuo pluribus. accusatiuo plures ⁊ pluria. vocatiuo o plures et plura. ablatiuo a pluribus.

¶Anto. De pronominis declinatione. Quindecim sunt pronomina: quorū nulla est dubitatio apud grammaticos inniores: que oīa ad quatuor genitiui diuersitates reducuntur: vnde facte sunt quatuor pronoim declinationes. Per primā tria declinant. Ego mei. tu tui. grō sui: que tñ apud antiquiores alteros habere grōs. quia exoleuerunt mis. tis. sis. in quorū locū successerunt meus: tuus: suus. Ennius apud Prisciani. Ingens cura mis est concordibus eā parare. ⁊ Plau. in penul. Da diē hunc sospitē rebus mis agendis. Tis cā genitiuo idē author in milite glorioso vtitur. Quis tis inquit egeat ⁊ quia careat. Atq; iterum in mercatore. Si vero nusq; reperitur suspicamur tī fuisse apud antiquiores ex proportiōe illorum mis tis. Sed inter hos binos genitiuos author⁊ Valla illa nimirum differentia fuit: q tis. sis. actiue significabāt: mei. tui. sui. passiue: vt cura mis quod dixit Ennius. i. cura quā ego habeo. Cura mei. i. que de me haberur. Qui. in epistō. Laodomie. Sit tibi cura mei. Eadem quoq; differentia est inter nostrum vel nostri et inter vestrum vel vestri: q nostrum et vestrum actiue accipiūtur: nostri ⁊ vestri passiue: vt copia nostri. i. que de nobis habetur: vt Ouid. iij. meta. Ante ait emoriar quam sit tibi copia nostri. copia nostrū. i. quā nos habemus. Sallust. in catil. Sepe maiores nostrum miserti plebis. ro. i. quos habuimus maiores. Sed q̄q̄ diximus hoc pronomen vocatiuo carere. Donatus habere illum in plurali opinatur. Diomedes etiam in singulari vt si exclamans dixeris. o ego felix. o nos felices. Sed quereret fortasse quispiam cur sustulimus genitiuos illos mis. tis. sis. cum ab alijs appositi sint: atq; econuerso cur addiecimus in datiuo mi: quod nemo alius fecit? Tam cupidus o Antoni res rerum nouarum: vt quod alij ponunt tollas: addas vero statim quod nemo posuit. Atq; illud respondemus nos tantum ijs de rebus precepta tradere que sunt in vsu latini sermonis probatissimo. Nam quemadmodum supra diximus genitiuos illos mis. tis. sis. eruditior etas obliterauit in quorum locum substituit meus. tuus. suus. Plautum vero et Ennium qui genitiuis illis vsi sunt inter priscos authores numerandos esse alibi testati sumus. Mihi vero datiuus ⁊ si frequenter in vsu reperiatur: mi quoq; nonnunq; apud idoneos authores legimus Vergi. vj. eneidos. Et mi genus ab Ioue summo. Idem in eodem. Non vlla laborum o virgo nona mi facies inopina surgit. ⁊ Ouid. xiij. meta. Vic quoq; mi metuendus erat. atq; econtrario me in accusatiuo vsitatum est cum apud antiquos tragediarum scriptores mehe ab eo quod est mihi. Fabi. Quintiliani etate vt ipse dicit scriptum reperiretur: sicut nunc me ab eo quod est mi reperitur vt diximus: quemadmodum seculum eruditius mi quandoq; recipit ita mehe penitus repudiauit. ¶De genitiuo sui i laborat Priscianus ⁊ q̄dez frustra meo iudicio: conaturq; demonstrare cur genitiuo sui nominatiuo careat: atq; in vtroq; numero cur easdem voces habeat. Sed nos qui vsu omnia probaturi sumus: ideo nominatiuo carere dicimus q in vsu nusq; reperitur. Ideo vtriusq; numeri sibes eē casuum voces: quia hoc vsus habet. Usus autem quo melior pari possit ratio quam quod vsus est ego non intelligo.

¶Datiuo sibi. Quintilianus libro primo ait Sibe ⁊ quasi scriptum in multorum libris est. Sz an hoc voluerint authores nescio. Tirum Liuium ita vsum ex pediano comperi: qui ⁊ ipse eum sequebatur. hec nos J litera finimus.

¶Anto. De secunda pronominis declinatione. Ad hanc declinationem quinq; pronomina q hic per numeros ⁊ casus explicantur: ⁊ omnia mittunt genitiuum in ius: ⁊ datiuus in i: preterq; huic ab hic hec hoc quod in fine assumpsit c. Preterea est aduertendum quod in hums ⁊ eius i consonans est huic datiuum consonans tum vocalis reperitur. Vergil. j. georgica. Huic a stirpe pedes nemo protentus in octo. idem primo eneidos. Huicco iunx Sicheus erat ditissimus agri. quibus in locis i consonans est: quia monosyllaba particula est huic. Dissyllaba vero reperitur aliquando: vt apud Papinium libro. j. the. Zetus huic dono videas dare iura nepotes. Plautus in datiuo ⁊ ablatiuo plurali ab hic hec hoc hibus dixit in Eurgulione: para-

Mis tis sis.

Ego vnum hꝫ i vtroq; numero.

Mihe p mihi.

Bertul. Imo vocalis vna est hoc vide in quātitate| syllabarum maior em est questio quā vt hic pueris debeat pponi.

bibus. Vergilius Papi.

¶Prima declinatio pronominis. La.iij.

¶Epitome.

℣ Primi modi pnoīa tria. versus. Flecte ego tuq; sui tria q̄ pronomina primus det modus: ⁊ septem progenuere tibi.

Nominatiuo ego. genitiuo mei. datiuo mihi vel mi. accusatiuo me ablatiuo a me. Plurali nominatiuo nos. genitiuo nostrum vel nostri. datiuo nobis. accusatiuo nos. ablatiuo a nobis.

Nominatiuo tu. genitiuo tui. datiuo tibi. accusatiuo te. vocatiuo o tu. ablatiuo a te. Plurali nominatiuo vos. genitiuo vestrum velvestri. datiuo vobis. accusatiuo vos. vocatiuo o vos. ablatiuo a vobis.

Genitiuo sui. datiuo sibi. accusatiuo se. ablatiuo a se. Plurali gtō sui datiuo sibi. actō se ablatiuo a se.

¶Secunda declinatio pronominis.

¶Epitone.

℣ Secundi modi pronomina quinq; versus. Ille iste ipse is ⁊ hic pronomina quinq; secundus. Continet ⁊ quoruz dat genitiuus in ius. Et velut hec octo declines nomina que sunt. vnus que atq; alter solus ⁊ vllus, vter. Eunq; alius totus q̄s vel qui compositis a totus in his quintum solus ⁊ vnus habet.

Nominatiuo h̄ hec hoc. genitiuo huius. datiuo huic. accusatiuo hūc hāc hoc. ablatiuo ab hoc ab hac ab hoc. Plurali nominatiuo hi he hec. genitiuo horum harum horuz. datiuo his. accusatiuo hos has hec. ablatiuo ab his.

Nominatiuo iste ista istud. genitiuo istius. datiuo isti. accusatiuo istum istam istud. ablatiuo ab isto ab ista ab isto. Plurali nomīatiuo isti iste ista. genitiuo istorū istarum istorū. datiuo istis. accusatiuo istos istas ista. ablatiuo ab istis.

tissimi estis hibus pro his. Nec ab is ea id qđ in dtō t ablō plī facit eis vel ijs in finere sim coeuntibus quem admodū in ntō plurali ei vel ij. Lic. i epi. 'Nā ei cām Bibuii valere cupiebant. Iuue. Implet t ad mechos dat eisdē ferre cynedis: De ij t ijs exēpla oibus in ptoptu sunt. 'Nec fuerit ab re hoc in loco illā Valle driam a nobis tare: qō hic hee hoc rem prime pſone demonstrat. iste ista istud. rē scē. ille illa illud rem tertie pſone. vt hic liber quem ego habeo vel prope me est. iste liber quē tu habes vel prope te est. ille liber quē alioqs hz aut prope illū est. Verg. ſ. eñ. Tua qz hāc aiam effundere dextra. i. meā. Lic. in philippi. Remone paulisper istos gladios. i. tuos. Verg. ſ. eñ. hic illius arma i. Iunonis de qua paulo ante diximus. Quā iuno fertur. † Priscia. inter iste t ille hāc differentiā esse voluit quod iste de spatio propinquioze. ille de longioze dicit in quo auidius a Valla refellit. cū hic t iste ad primā t scōam personā pertineāt: que in sermone quodāmodo sunt presentes t proxime. illeqō est tertie persone de rebus erit absentibus t longioribus vt verg. vij. eñ. Dec erat illa fames id est presens erat quam ante predixerat Anchises. t Terē. in an. Dinc ille lachrymę. Dec illa est mia. Aliquando ille illa illud ponitur ad exprimēdū dignitatē t eminentiā alicuius quē oēs nosse debeant. vt quod dicimus. Alexander ille magnus rales ille milesius. † Ipse ipsa ipsum emphasim quandā habet in se t vehementiā significat: t in reliqs pnoibus atq etiā noib⁹ ad hoc exprimendū addit: vt ego ipse tu ipse ille ipse sui ipsius: hic ipse iste ipse. Anto. ipse Lice. ipse hō. ¶ Ipse antiqui oes pro eo qō est ipse in genere masculino ipsus dicebāt. vt Teren. in an. Ipsus dauus mihi dixit. is ea id in eo q differt ab hic hec hoc: quod is de rebus remotioribus hic de ppinquioribus dicit. vt hic liber quē ego habeo t quasi presentē de mōstro. is liber quē tibi aut ad te mittā quasi de absente loquor. Ab is ea id i accusatino ip eñ in lege duodecim tabularū apud Macrobium. ſ. furtum reperitur. Si nox inquit furtum faxsit. si in aliquis occidit. iure cesus esto.

¶ De tertia pnois declinatiōe. Ad hanc referunt pronoia quinq q er pportione nominū adiectiuoz prime t scōe declinationis nominū inflectunt ea sunt meus mea meū. tuus tua tuum. suus sua suū. noster nostra nrum. vester vra vestrum quē ideo per oēs casus nō explicauimus: qz vt diximus er pportiōe nominū adiectiuoz prime t scōe noīm declinationis inflectunt. Utrū aūt ab eo qō est meus mea meum. expssimus od eā cām qz nō sequit alium pportionem in gūe mascu. Nam pro eo qō debuit esse mee mi dicēdum est. Ter. in adel. O mi aeschine o mi germane. Sed est hoc loco cōsiderandū illud qō Valla in. ij. lib. elegantiaz scri. nō bene. Priscia. sensisse cū putauit nihil interesse inter possessiua pnoia t gtōs suoz primitiuoz. 'Nā t si in noib⁹ ita esse cōptus sit vt idē author præcipit: qz nī valet enādrius enīs quātū Enādri enīs. in pnoib⁹ illa rō nō valet. Nec cū idē est amor meus qō amor mei. 'Nā amor meus est quē ego habeo amor mei est quē alī de me hz qō tū latine potius ōr causa mea vel causa mei. Itaq possumus dicere rogo te hoc facias causa mea t cā mei: sed diuersa in vtroq ratio. qz cā mea est vt sic dixerim respectu illius amoris quo te pseqnor: cā mei vero respectu eius amoris quo tu me psequeris. Recte igit Laurētius sensit quēadmodū supra memoraui mus gtōs primitiuoz nī pronoim nis. tis. sis. nostrum vestrū actiue significare sed illi ab vsu recesserūt in. locum eoz substituta est meus tuus suus: que actiue significarēt eadē quoq rōne noster t vester actiue sunt accipienda sicut t illa nostrum vestrum primitiua que tū in vsu māserunt quēadmodū t illa passiua nrī vrī. ¶ De quarta pronoīs declina. ¶ Ad hāc duo tū pronoia referunt nras nratis vras vratis quoz tū utōs t gtōs singulares expssim⁹ q declinantur er pportione noīm adiectiuoz tertie decli. ¶ Posuimus aūt illa trium generū cōia cum alij duo tū posuerint qō inuenio illa etiā neutris cōiuncta. vt Li. in epi. ad celium. 'Putares ne vnq accidere posse mihi verba deesse nō solū ista vra oratoria sed hec etiā lenia nra. Cato quoq censorius. Rex seleucꝰ arma nostra tia facit. ¶ Hecq id mirū cū noīa etiam gentilia in as finita quoz hec duo pnoia in significatione t terminatione sunt silia cōia sunt trium generū: quēadmodum li. sequēti dicturi sumus. ¶ Oia pnoia. Ratio huius est: qō illa pnoia atq ēt noia tū habere possunt vetū quoz demonstratio diffinit scōam personā presentem: t habent significationem pnois in vetō. Unde prime atq tertie persone pnomina vocatiuum nō habēt: q Valla prisciano astipulatur suus sua suū posse vocatiū habere vr sī dixeris. Benedicite dñe angeli sui: angeli sui vocatiuus est. Sed quemadmodum ille dixit sī nulla huius modi exempla reperiantur propterea quod raro opus sit hz in huiusmodi sermone ratio tamen ipsa tam valida est vt ea possimus esse contenti

Differētia inter hic ille iste. Iste ille differūt

¶ Cōfundūtur ī aliqñ auctore Stella. Ut q iuri'o dī perat is vel ille iusti est

¶ Et ille ego q quōdaz gracili modulatq suena.

Ipsus pro ipse.

Hoc tpe tū doctissimus ōsq vtiq ipsissimus nouato vocabulo.

Ioz t b differunt.

Cā mea et causa mei.

Que pronoia vetō careant t que non.

Suus hz vetū.

¶ De noibus p secundā pnois declinationē infleris. Hec sunt nouē noia cū suis cōpositis: quē ipse diomedes atq; etiā oēs ppe grāmatici añ donati tpa pnoibus annumerāt. Sō aūt declinationis hoīm nōm libro sequēti dissereť cū de prima nōm declinatione agemus. Sed interim de hoc noie quis vel qui cum suis compositis dicamus: atq; illud in primis qō p q̄s interrogamus: p quivero nunq̄ interrogamus sed referimus. Fuit etiā quis apud antiq̄ores gñis femīni. vt Plau. in aulu. q̄s ea est nā opia: et paulopost: dic mihi q̄so quis est quā vis ducere vxorē: atq; ab eo compositū quisq̄. Terē. in eunucho. Tūc oculis nostrarū quisq̄ non vidit. Donatus in illud Terentij. quando illarū neq; quisq̄ te nouit. ¶ Quisq̄ inquit multis exēplis pbatur etiā feminino genere veteres ptulisse: quia queq̄ dicere absurdū est: in accusatiuo quoq; q̄q̄ in genere femīno nemo dicere audebit. z in li. flexuum titu. qui est: de verborum significatione. l. cuius initium est. Si quis tam masculos q̄ feminas complectitur. ¶ Inter qō etiam et quid illa est differentia. quod adiectiuū est: quid vero substantiuū. vt si dicam quod lucrū ide habes. et illud Socratis apō Tice. dij boni quid lucri est emoti. non autem recte possis econtrario dicere quod lucri aut quid lucrum nimirum quia quod adiectiuum est quid vero substantiuū: eadem quoq; ratione dicimus aliquod commodum et aliquid commodi: quoddam bonū et quiddam boni: sed cōmodum et bonum substantiue accipienda sunt. ¶ Cui in datiuo tum monosyllabum tū dissyllabū reperiť quemadmodū de hoc supra dicebamus. Nam si in i consonātem desinit monosyllabū est: vt Uergi. ſ. eneī. Cui pater intactam dederat primisq; iugarat Tunc vero dissyllabum est: cum vtraq; vocalis per se pronunciatur: neq; altera alteram ferit. vt Terē. in carmine sodalitio apud Prīscia. quod constat duobus ionicis a maiori z tribus trocheis verum vt cuiq; est proximitas loci sorori. Qui ablatiuus est triū generum pro masculino. Teren. in eunu. qui cuz parmenone: pro femīno. Uergi. ſ. eneidos. Actam ex equalibus vnaz qui cum partiri curas pro neutro. Hora. ſ. ser. Aut qui famosus magna cum libertate notabant. pro neutro quoq; substantiuo. Idem in eodem. Qui fit mecenas vt nemo q̄ sibi sortem. Quis vel quibus non tantum in ablatiuo quod alij posuerunt: sed etiaz in datiuo reperitur. Uergilius in enei. Quis ante ora patrum Troie sub menib⁹ altis. z Sallu. Quis pcepit vti priuūveteres amicos magnis muneribꝰ explēt ¶ Anto. de compositis a quis vel a qui. Nec in triplici sunt differentia: quia quidam reperiuntur que particulas post se recipiant quedam ante se vnum vero sibiipſi preponitur: et postponitur hoc est quisquis queq; quodq̄ vel qui quid. Que recipiunt post se particulas aut componuntur cum quis aut cū qui: cum quis componunť quinq;. Quisq;. Quisnam. Quispiam. Quisq;. Quispiam. †Cum qui quatuor. Quicunq;. Quidam. Quilibet. Quiuis. Quisquis: vt dicimus sibiipſi preponitur et postponiť. Que vero recipiūt ante se particulas: cōponūť cū quis et sunt quinq; Aliquis. Ecquis. Nequis. Nunquis. Siq̄s. que nominatiuo singulari mutrunt femīna in a atq; etiam nominatiuū actiū z vetū plurales. vt aliquis aliqua aliquod vel aliquid plurali ntō aliqui aliquę aliqua. actō aliquos aliquas aliqua a li qui aliqua in vetō si modo vetū habet eodēq; modo reliqua. Hora. ſ. sermo. Cōtute nūqua tibi virtutū insenuerit olim. Ter. iij. eū. Nic tibi nequa more fuerint dispendia tanti. Idem li. r. Rhebe diu res si qua diu mortalibus vna est. Unusquisq; rursus componitur ab vnus particula prepositiua qui postposita vt fit quarta ratio compositorum a quis vel qui.

¶ De noibus per pronominis scōam infleris.

Nominatiuo vnus vna vnum vnius vni.
Actō nullus nulla nullum. nullius nulli
Nomiatiuo vllus vlla vllum. vllius vlli
Noiatiuo solus sola solum. solius soli.
Nominatiuo totus tota totum. totius toti.
Nominatiuo alius alia aliud. alius alij.
Noiatiuo alter altera alterum. alterius alteri.
Nominatiuo vter vtra vtrum. vtrius vtri.
Noiatiuo neuter neutra neutrū neutrius neutri.
Nomiatiuo vterq; vtraq; vtrumq;. vtriusq; vtricz.
Actō alteruter alterutra alterutrū. alterutri⁹ alterutri
Actō quis vel qui q̄ vel qō vel quid. Genitiuo cuius.
Dtō cui. Actō quē quā qō vel qd. Abltō a quo qua quo vl qui. Plurali ntō qui q̄ qua. Genitiuo quoz quarum quoz. Datiuo quis vel quib⁹. Accusatiuo quos quas que. Abltō a quis vel a quibus.

¶ Epithome.

Adde quarti modi pnoia duo ꝟsus. Nras ꝟras duo sūt pnoia quarti: Ter q̄nq; b pſūt noia certa tibi. Declināt tñ Alius Niger z eoz sēces post ſhocā b̄ z hec nras z hoc nrate Plurali hi z he nrates z hec nratia vras q̄ pariformiter.

¶ Composita a quis vel qui.

¶ Epithome.

A q̄s z q̄ cōpōita hoc tetrasticho scribunť. Quecū quis vel q̄ possunt ꝓponere sunt hec. Siq; putas alicuā: nam: neq; men: en: eq; pia: Necnon q̄s cū q̄s poterit cōponere: sed dā: vis: q; z cum: eq; libet: qui recto adiungere debes.

Nomiatino q̄sq; quecq; quodq; vel qdq̄.
Quisnā quenā quodnam vel quidnam.
Quispiā quepiā quodpiā vel quidpiaz
Quisq̄ quecq̄ quodq̄ vel quidq̄.
Quisputas queputas quodputas vel quidputas.
Quicūq; qcūq; quodcūq; vel qdcunq; cuiuscunq;.
Quidā quedaz quoddam vel quiddam cuiuscdam.
Quilibet q̄libet quodlibet vel qdlibet cuiuslibet.
Quiuis quecuis quoduis vel quiduis cuiusuis.
Quisquis quecq; quodq; vel quidq; cuiusq;
Aliquis aliqua aliquod vel aliquid.
Ecquis ecqua ecquod vel ecquid.
Nequis nequa nequod vel nequid.
Nunquis nunqua nunquod vel nunquid.
Siquis siqua siquod vel siquid
Unusquisq; vnaquecq; vnūquodq; vel vnū quidq;

Quis. Qui. ✳ Bertul. Si cataliqi ne dicaut dialetici a gñe absoluti. Quis z q̄s q̄ femīna. Quid z qō differunt. Cui dissyllabum aut monosyllabum. ✳ Bertul. Etiā cui in teri ī grō vt cui cuius modi. Cicero p Roscio sic Alexander Uergilius. ✳ Qui p quomodo. ✳ Bertul. Tunc q̄s scribūt deflicati. A q̄s z qui cōpōita. † Quispuatas. Antonius stella dicit putaſ aduerbiuz esse: sicut a ge agite vide eū copiose nono. Unusq̄sq;.

Quinti.

De pria declinatione grecorũ noĩm. La.iñ. Sermo latin⁹ quẽadmodũ ꝛ ceterarũ nationũ lingue nõ vsq; adeo pur⁹ est: vt non aliquid sibi aliũde asciuerit. Cũ vero magna illi⁹ pars a sermone grecoꝝ dependeat non modo vocabulorũ filuam ab eo traxit: verũetiam cũ literatura quosdã casus mere grecos vsurpauit. vnde Quin. in. ſ. his verbis scribit. Recẽtiores instituerũt grecis nominib⁹ grecas declinationes potius dare: qõ tamen ipsum non semper fieri potest. Aldhi aũt placet latinã rationem sequi quousq; patiãt decor. ¶ Itaq; ꝛ nobis q̃ visum est: ne declinationes latinas cõfunderemus cũ grecis in hũc locũ noĩm grecorũ declinationẽ cõpigere: nõ illã q̃dẽ mere grecã sed ita digestã: vt facile appareret quos casus ex greca declinatione latini vsurpare consueuerint. ¶ Sed est i primis cõsiderandũ omnia greca gñis eẽ aut masculini aut femininι aut neutri: nam cõia duorũ rara sunt referendaq; esse vel ad primam vel ad ſcõam vel ad tertiaz latinorũ declinationẽ. Et q; greca declinatio fere in noĩb⁹ proprijs grecorũ vsurpaꝝ: quo raro est vsus in nũero plurali tm̃ singularẽ explicauim⁹: cũ pſertim pluralis ad declinationẽ plerũq; latinã referaꝝ: nisi q; gñis plurali q̃ a grecis sp terminaꝝ in on aliq̃n a latinis vsurpaꝝ. Aldar. ſ. epigrã. Tota noꝝ vrbe Aldartialis. Argutis epigrãmaton libellis. Et illud nomẽ dei ineffabile qõ ór tetragrãmatõ. i. quatuor literarũ. ☞ u. Vsurpaꝝ q̃ ntũs actũs ꝛ vctũs plisa noĩb⁹ grecis masculinis ꝛ femininis q̃ crescũt i gtõ singli referũt q; ad tertiã declinationẽ latinorũ: mittũt eoſdẽ casus in s breuẽ cũ ex rõne declinatiõis latine fit: lõga: sed ꝛ actũ in as q; breuẽ vt hic arcas hi arcades: actõ arcades vel arcadas o arcades. b̃ lãpas he lãpades. actõ lãpades vel lãpadas o lãpades. ¶ Illud prerea est aduertendũ q̃ nq; esse declinationes grecorũ quarũ prime quatuor sunt noĩm eỹsyllabicorũ. i. pariũ syllabarũ in gtõ singulari q̃ oĩa reducũt ad primã et ſcõam declinationẽ latinorũ. Ultia est perisyllabicorũ. i. crescẽtiũ in gtõ singli q̃ reducũt ad tertiã latinorũ. ¶ Prima itaq; declinatio grecorũ est desinentiũ in as et in es masculinorũ tm̃ q̃ apud illos mittũt gtũ in u referũturq; ad primã decli. latinã. vt hic eneas enee. hic anchises se. Vsurpaꝝ aũt in his ntũs: qr nullũ nomen latinũ repit in as aut in es terminati qõ hui⁹ fit declinatiõis. Vsurpaturq; actus q̃ in desinit cũ vocali ntĩvt eneã anchisen. Illã cũ m eneã anchisem acti sunt latini. ¶ Vsurpaꝝ prerea vctus o enes o anchises vel anchisa finali pducta. nã latini cẽnt o enea o anchisa finali correpta. ablõ ab enea: ab anchise. quo casu q̃m greci carẽt ab enea mere latin⁹ est: ab anchise ex grece declinationis ſilitudine. q; dtm̃ in e lõgũ emisit: q̃m ab anchisa latinũ esset. ¶ Ex pportione noĩm in es desinentiũ declinanꝝ noĩa pronymica masculina finita in des. q; oĩa sunt greca: nisi qõ ad imaginẽ grecorũ aufi sunt latini q̃dã pauca deducere: vt a Scipione Ver. fecit Scipiades. a Aldẽnio Zucre. Aldẽniades.

Tetragramaton.

Quinq; declinatiões grecorum. Prima.

Dicit ſignãter pauca nã raro fingenda. Secunda decli. grecorum.

¶ Aut. Scõa grecorũ declinatio est desinẽtiũ in e ꝛ in a femininorũ tm̃ q̃ apud illos mittũt gtũ in es atq; etiã aliq̃n in as cũ. ſ. ntũs i a lõgũ purũq; desinit. vel in da. vel in tha. vel in tha vt hec hermenia hermenias: vñ est liber Aristo. pihermenias. i. de interpratione. b̃ leda ledas. hec mera meras. hec martha marthas ad cui⁹ gti ſilitudinẽ latini q̃ fecerũt familia familias: terra terras. referunt autẽ ad primam declinationẽ latinã. ¶ Sed termina torũ in e latini oẽs casus vsurpant: vt b̃ callio pe calliopes calliope calliopem o calliope a calliope. q̃ casus: ꝛ ſi mere latin⁹ est vt dixim⁹ tm̃ in terminatiõe dtõ ſimilis est latine tamẽ sub alia terminatione declinanꝝ b̃ calliopeia e. Ver. in hunc. Orphei calliopeia lino formosus apollo. Eodẽ mõ a penelope es. penelopeia e. Idẽ in pria peia. Aldens erat in cunno penelopeia tuo. Sic prerea. Helene es. Helena e. nymphe es. nympha e. circe es. circa e. Ad horũ pportionẽ declinanꝝ noĩa patronymica feminina i ne. vt hec Nerie es. Adastrine es. i. filia nerei et adastri. ¶ Tertia grecorũ atticorũ declinatio: q̃ ad ſecũdã latinorũ referri pñt: est desinentiũ in os longũ masculinorũ ꝛ femininorũ. et in on. eque longũ neutrorũ mittũtq; apud illos gtũ et dtm̃ in os ꝛ actm̃ in on vel in o. Uctus similis est. gtõ. Ablus dtõ. vt hic androgeos androgeo. androgeo androgeon o androgeos. ab androgeo. Latini huius declinatiõis vsurpãt ntm̃ vt hic androgeos Ver. in cũ. Androgeos offert nobis socia agmina credẽs. vbi os lõgũ est. Iune. Uelificat⁹ athos ꝛ q̃dã grecia mendax. Vsurpaꝝ q̃ gtus vt apud Ver. vſ. cũ. In foribus letũ androgeo tũ pendere penas. Ubi androgeo esse gtm̃ atticũ. Sernius i bidẽ ostendit. Paulus q̃ apls in epla corinthioꝝ prima. Hieronymo interprete. Ego quidẽ sum Paulus: ego aũt appollo. qui gtus est atticus: neq; est indeclinabile: vt quidam in eo loco deliranꝝ: sed declinatur p hanc declinationẽ hic apollos apollo. apollo apollon apollos ab apollo. Item hic io. ablm̃ qui dativo similis est protulit in eadem epi. dicens de apollo aũt frate notum vobis facio. Accusativũ quoq; atticũ protulit in o. Item Hieron. in epi. ad Titũ dicens: zenã legisperitũ ꝛ apollo solliciter permitte. et Uergi. ſ. geo. Aut atho aut rhodopem atq; alta Ceraunia celo deiecit. Nam sic legendum esse ratio suadet: cum accusativus in qu huius declinationis finalem debeat producere: quia per o mega scribit

Tertia greco decli.

Apollo. Paulus.

¶ De prima grecorũ declinatione. La.iñ.

Nõ h eneas. gtõ enee. dotiuo enee. actõ eneã. vctõ o eneas. ablõ ab enea. Nõ hic anchises. gtõ anchise. dtõ anchise. actõ anchisen. vctõ o anchise. ablõ ab ãchise.

¶ De seõa grecorum declinatione.

Nominatiuo hec calliope. gtõ calliopes. dtõ calliope. actõ calliopem. vocatiuo o calliope. ablatiuo a calliope.

¶ De tertia grecoꝝ declinatione.

Nominatiuo hic androgeos. gtõ androgeo. dativo androgeo. accusatiuo androgeo. vocatiuo o androgeos. ablatiuo ab androgeo.

¶ De quarta grecoꝝ declinatione.

Nominatiuo hic logos. genitiuo logi. dativo logõ. accusatio logõ. vocatiuo o loge vel logos. ablatiuo a logo.

Noiatiuo hoc ilion. genitiuo ilij. dativo ilio. accusatiuo ilion. vocatiuo o ilion. ablõ ab ilio.

Noiatiuo hic tereus. gtõ terei vel tereos. dativo terei. accusatiuo terea. vctõ o tereu. ablatiuo a tereo.

¶ De quinta grecorum declinatione.

a grecis: sed qō hoc in loco breuis repiē fit rōne sequētis vocalis vt apud eundē in buc. Tecoridon o alteri tra hit sua quēq; voluptas. Referunt aūt hmōi noīa ad scām noīs declinationē ꝑ apollos declinatione latina apollo apollinis declinaē. Quarta declinatio grecorū est desinentiū in os masculi nozū t femininozū t in on neutrozū mittūt apud illos gtīm in u. et datiuū in o. et actīm in on. vcūs in e vel in os. neutrozū vero in on ablatiuus similis est dtō. Latini huius declinationis frequēter vsurpant ntīm: vt hic logos hec abydos hoc ilion: q; nullū latinū huius ordinis in os terminaē aut in on. vsurpant q; actīm: vt logon abydon ilion et vocatiuū vt o loge vel logos o abyde vel abydos. o ilion. Drūs t ablūs eque greci sunt t latini. Nūs pluralis a latinis vsurpaē in e diphthongō. Lice. de natura deozū. iij. dioscoride pro dioscoridi. Idē actione septima in verē. canephore pro canephori. A plinio quoq; multis in locis hec terminatio vsurpaē. vt in. i. iij. na. insule inquit pare pro pari t in. ij. golge p golgi. et in eodem sole pro soli iterū neutre p neutri. taphre pro taphri. gi necratumene p ginecratumeni. Referunt hec quinq; noīa in secundā declinationē latinā. Quinta declinatio grecorū que crescūt in gtō masculinozū femininozū neutrozūq; varias hz nti terminationes q; i eus diphthō gon definētia referunt ad scām declinationē. vsurpaē ho a latinis ntūs: q; nullū nomē latinū in eus: diphthongon definit t gtūs in os vel in ei diphthongō: q; in eu solutas latinū est t dtūs in ei diphthongō. t accusatiuus in ea: t vcūs in eu: vt tere⁹ pentheus orpheus. Tereos terei. pētheos pēthei. orpheos orphei. Terei. penthi. orphi. Terea. penthea. orphea. Tereu. orpheu. pentheu. Mdartia. in distichis. Flet philomena nephas incesti tereos. Et qui. Ver. in buc. Aut vbi mutatos terei narrauerit artus. Idē in eodem. orphi. callio peia lino formosus apollo. t i eodē. orpheaq; in medio posuit silua aq; sequētes. Idē. s. geor. te pdidit orpheu. quis tantus furor. Et Hora. s. ser. pentheu rector thebarū. t Ouid. accipeme capaneu cineres miscebimus iāt iphias: qui casus semp a latinis vsurpaē. Nō vero diximus in ei diphthongon definentes grecos esse omnes grammatici dicunt datiuos esse pro genitiuis. quare nihil refert gtī an datiui sint.

Quarta gre. decli.

Quinta declinatio grecorum.

Ntō hec sappho Gtō sapphᵒ Dtō sappho Actō sappho Uctō o sappho ablatiuo a sappho.
Nominatiuo hic pan. Genitiuo pannos.
Datiuo pani accusatiuo pana.
Uocatiuo o pan Ablatiuo a pane.
Nominatiuo hec lampas. Genitiuo lampados.
Datiuo lampadi accusatiuo lampada.
Uocatiuo o lampas. Ablatiuo a lampade.
Nominatiuo hoc epigrāma gtō epigrammatos
Datiuo epigrammati Accusatiuo epigramma
Uocatiuo o epigramma blatiuo ab epigrammate.
Nominatiuo hic paris. Genitiuo paridis.
Datiuo paridi accusatiuo parida vel parim.
Uocatiuo o paris vel pari ablatiuo a paride.
Nominatiuo hec genesis. Genitiuo geneseos.
Datiuo genesi accusatiuo genesin.
Uocatiuo o genesis ablatiuo a genesi.

¶ Ant. Ntō hec sappho. Noīa q; feminina in o longū desinentia q; apud grecos in os mittunt gtīm t reliquos casus in o. vsurpaē a latinis in oībus casib⁹ gtīm tīp synesim vsurpant in us: vt sappho sapphus clio clius: mātho manthus. Dido didus. Ouiō. in epistō. Sapphus. an nisi legisses authoris nomina sapphus. Idem in primo de arte. Non mihi sunt vise clio cliusq; sorores. Uergi. Fatidice manthus t tusci filius amnis. nam quod quidam voluerunt huiusmodi nomina ad tertiā declinationē referre atq; genitiuū mittere in onis vt declinentur sappho sapphonis. dido didonis. calypso calypsonis. irridentur a Quin. h is verbis. Neq; enim calypsonē direrim vt junonē. ꝑ q; secutus antiquos. L. Cesar vtiē hac rōne declinādi: sed authoritatem cōsuetudo supauit. Phocas pterea grāmaticus nō contēnendus in declinatiōe greca scribit errant qui didonis aut manthonis genitiuum dicunt: t vocum asperitas t veterū authoritas eiusmodi declinationem repudiāt. Et hac igitur rōne emēdādus est vsus ille in priapeia Uer. Penelopes primā didus si prima sequaē. t in argumēto quodā eneidos Virgiliane. Hospitioq; vsus didonis cuncta benigne p eo qō est hospitioq; vsus didus per cuncta benigne. Nā vtriusq; versus ꝓstructione didus potiusq; didonis desideraē. ꝑ q; Ald acer t Seru. Quintiliani phoceq; authoritate neglecta cesarem cum antiquitate sequuntur: dido didonis t reliqua filia ad eundē modū declinantes. ¶ Accusatiuus in o exit. vt Hor. Aeo lisidibus canentē sappho. t Uerg. iij. eneiō. Nomine dido sepe vocaturum. vbi Seruius notat dido esse posse actīm t vocatiuum. Idem in priapeia athlantiadeq; calypso. t Ouid. in epi. didus. Adiferāq; relinquere dido ¶ Alia nomina huius declinationis mittūt gtīm in os. vt hoc epigrāma epigrāmatos. hic pan panos. hec lāpas lampados. Datiuum in i vt epigrāmati. pani lāpadi. Actūs in a os genitini mutata in a in masculinis t feminā neutra neutrozum rōnē sequunt: vt hoc epigrāma actō epigramma. hic pan. accusatiuo pana. hec lāpas actō hec lampada. Uocatiuū similē habent nominatiuo aut amittūt s. vt o palla vel pallas. Quiocs casus a latinis vsurpantur genitiuis. vt Uer. viij. eē. Parrhasi o dictum patios de more lycei t datiuus vt Pa pinius in achilleide. Palladi tittoree celebrabat scyros honorē. Nam datiuus est grecus cum in i breue terminetur. Accusatiuus vt Mdartia. Pallada prtereo res agit illa tuas. Uocatiuus ab eo quod est pallas pallantos o palla. Uer. in. ꝑ. Quin ego nō alio digner te funere palla. ab eo quod est pallas palladis o pallas dicimus in is vero desinentia que crescunt in genitiuo si habent cōsonantē ante os accusatiuum in a mittūt vt paris paridos parida. eupolis. eupolidos eupolida: nam quod persius ait. Iratum eupolidem prægrandi cum sene pallas. latinam declinationē secutus dixit. Mdittunt etiā accusatiuū in in parium syllabaꝝ cū nominatiuo vt hic paris parin. eupolis eupolin. Quod si vocalem habeant in genitiuo ante os accusatiuus in in semper mittūt: vt adonis adonios adonin. tethys thery thetyn. cuius ablatiuum Plautus in epidico theti protulit dicens. tum ille pgnatus tethi. genesis geneseos. genesin a genes. horum genitiuus apud latinos par est nominatiuo. vsurpatur tamen vt grecus in os: vt Lucanus in primo phar. Tethios vnda vage lunaribus estuat oris: t quod citare solemnus librum Aristotelis perigeneseos p quo ignari declinationis grece dicunt perigenos. Ad similitudinem mittentium genitiuum in dos declinantur nomina patronymica feminina terminata in is. vt priamis priamidis priamida o priami a priamide.

Greca q; genitiuus in os mittunt. Uerg.

Persius.

Lucanus.

✳ Sapphonis vtitur erasmus atq; id genus alijs.

Anto.

Capitulū quartū de barbara declinatione. Qō de greca declinatione paulo añ dixim⁹ cū noibus gr cis pleraq; in latinā migrasse: idē nunc quoq; de barbara dicendū est hebraica maxime in qua re gionis nostre sacramenta iam inde ab initio scripta sunt. Cōstat enim ante natalem christianū an nos circiter bis centū iussu Ptolomei cognomēto philadelphi eius qui post Ptolomeū lagi fili atq; Alexandri comitē proximus in egypto regnauit: septuaginta interpretes veteris instrumēti libros ex hebraico sermone in grecū vertisse. Cūq; vtriusq; lingue varia esset ratio non modo idiomatis verūetiam literarū quod plerūq; sunt apud hebreos quorum voces greci non agnoscunt aut si sunt: viri illi plane doctissimi cum interpretarentur alias in alias commutare. Cūq; hebrei non per casus t declinationes sed per prepositiones et articulos nomina inflectāt ausi quoq; sunt dictionū quarūdam vastitatē declinatione accentuq; greco mollire. Quasdam vero que illis vicine sunt paulo cōtumaciores atq; a greco sermone plurimū abhorrentes indeclinabiles et sub accentu barbaro iacere permiserunt. Vos postea imitati sunt scriptores greci atq; latini: qui pro religione nostra inimo plurima opera scripsere. Quorū aliqui fecerunt adhuc audacius cū illi primi. Septuaginta nāq; non sunt ausi ex Abrahā Jacob Joseph Eleazar quicq; imutare que in nomores in abrahamus Jacobus Josephus Eleazarus verterūt. Sed forasse hoc recte: illud oīno intolerabile cp dictiones barbaras accentu acuto in fine prolatas ausi sunt declinatione latina efferre. vt Adā ade. Abraham abrahe. Daniel danielis. Jesus iesu. Moses mosis. Quod fieri nullo mō posse Pri. li. v. his verbis testat. Noīa barbara indeclinabilia nō soliū in am: sed in alias quoq; literas terminata nulla latina vel greca declinatione sunt moderanda: nisi transferāt in aliquā formā declinabilē. vt quidā historici fecerūt. vt Abraham⁹ ab abrahā. Noe q; dicit ab hebreis a iosepho hac ratiōe dr noens: sicut Chā illius filius chamus. Sed hic error adeo inualuit. vt neq; possit neq; fas si extirpari debeat: nos quoq; horū noīm declinationē nō latinā neq; grecā sed barbarā adiecimus ne mirent postea grāmatici. cū in sacris literis legerint ab Adā abrahā Bel Danid. Ade abrahe belis danidis t reliqua his similia.

¶ Be barbara declinatione. Ca. iiij.

Nominatiuo hic abraham. Hō abrahe. Datiuo abrahe. Accusatiuo abraham. Uocatiuo o abraham. ablō ab abraha. Nominatiuo hoc pascha. Hō paschē. Datiuo paschē. Accusatiuo pascha. Uctō o pascha. Ablatiuo a pascha.

Nominatiuo hic iesus. Genitiuo iesu. Datiuo iesu. Accusatiuo iesum. Uctō o iesu. Ablatiuo a iesu.

Nō hic bel. Hō belis Datiuo beli. Accusatiuo belū. Uocatiuo o bel. Ablatiuo a bele.

Nō hic moses. Hō mosis. Dtō mosi. Actō mosem. Uocatiuo o moses. Ablatiuo a mose.

Ad primā itaq; declinationē reperitur quod in am vel in em terminetur preter vnūquam et tantūdē t totidē. a tantū t idem particula composita que indeclinabilia sunt quantum ad terminationē attinet. Quid q; nō semp nostri huiusmodi noīa declināti ipsa vt opinor veritatis rōne coacti: quēadmodum neq; ausi sunt declinare. Cherubim t Seraphim. que pluralia sunt ab eo qō est cherub t seraph.

Abraham⁹ Pascha q̄liter declinetur. Bel.

Pascha preterea ad hanc reduximus declinationem: qr nullū nomen neutrum in a prime declinationis reperitur preter vnum polenta. Hō Oui. singulari exemplo sub hoc genere protulit. Jesus quoq; ad secundam barbaram declinationem reduximus. qō t si partim latine partim grece declinationis similitudine hz tamen accentu acuto in fine profertur. Bel etiam sicut t michael israel ad tertiam reduximus barbaram declinationem qō accentu acuto in fine pferunt. nam latine hic belus beli declinari debuit. Nam bel primus assyriorum rex fuit quē diuinitatis honore dignum antiquiores putauerūt: t quē postea belum latina declinatione dixerunt. Uerg. s. eū. Qua belus t oēs a belo soliti. t in eodem. de belo phenicum rege t didus pater eneas superiori belo ducebant originem. Auxilio beli genitor tum belus opimam vastabat cyprum: t victor dicione tenebat. Hō oses vero barbarum idcirco fecimus: qr hic moses mosis mosi mosem o mose declinari debuit. Iuue. tradidit archano quodcunq; volumine moses.

† A verbo pascha trāsiuit siue trāsēdit t dr pascha: t ñ pascha hoc enim grecū: illō hebreum. In a neutra. Polēta cuius sit generis.

Chri. Pascha † vnum dūtaxat hoc nomē in libris hz hebreū fit gñis reperit neutri atq; declinatiōis prime. Tertie vero declinatiōis oīno esse nō pōt. Nam huiusmodi declinatiōis noīa greca sunt oia: t in ma finiunt vt emblema thoreuma pblema grānia diadema poema que apud grecos a prima preteriti nascuntur psona ac pasco: qō potior significat ptiō nō habet: qr apud grecos verba in sco finita teste Georgio valla pterīū imperfectum nō excedunt que etiam si preteritū hz ppter mutationem lr̄arum pascha dici nō potuit. h clarius est cp fit plurib⁹ dispurandū. Quo minus Lactantio est credendū. qui pascha a pascym. i. patiendo xbo greco putauit derivari. Bz vt diuus Hieronymus diuusq; Augustin⁹ scripserūt pascha dictionē esse hebream que apud latinos transitū significat. Nesto. fusco. Prisciā. noluit assentiri turia gñis neutri posse prime declina. reperiri demusq; nō esse: ob hoc tū recusari nō poterit: quin possit quēadmodum in oī re vnū aliqd reperiri tanq; crocodilus qui inter cicta afalia solus maxillā mouet superiorem t hermerobius afal solus mutrino tpe oriri t in vespera semp mori: ita in oībus disciplinis aliqd iure vnicū inuenitur. Sitq; hoc nomē pascha qō inter oīa noīa prime declinationis reperiat neutrū. Neq; obstat polenta qō plane generis est feminini. Pli. li. xxiii. Atque polenta addita mitigat. Seneca ad Lucillum epīa. cxj. Habemus aquā habemus polēta. Uersiculus xo ille Ouidianus. Dulce dedit testa qō corerat ante polenta. nō minus ostendit polēta esse gñis feminini cp generis neutri: qō pleriq; oēs affirmāt. Hō vero pascha gñis neutri prime fit declinationis oēs pene codices sacri testant. Iuuēcus lib. iiij. Sed vitare dies pasche nec plebe frequēti. Hieronymus in opusculo illo cuius titulus est de celebratione pasche. Et illō Hymni. ptecti pasche vespere. t paulo post explicuit genus. Jam pascha nostrum christus est.

Anto.

¶ Be quatuor verborum coniugationibus. Ca. v.

An coīugatione verboz explicāda: visum est quedā rpa adūcere: ducti tū antiquaz authoritatetum rōis tū etiam necessitate: adiecimus inq; indicatiuo alterū futurū in voce sile futuro subiunctiuo imperatiuo in vtroq; tpe adiecimus voces alteras sīles futuro optatiuo alteras sīles ptō aut futu-

ro subiũctiui. Optatiuo ꝓterea adiecim⁹ duo tpa. Infinitiuo futurũ ꝓpriũ vltra illa duo circũloquia que vulgo habent. Quod si ꝙs dixerit frustra hec tpa fuisse adiecta cũ ad alios modos tẽpora reduci possint. Frustra igit futurũ optatiui ponim⁹: q; sile est ī voce psenti subiũctiui. Frustra quasdã impatiui psonas cũ similes sint eiusdẽ subiunctiui paribus psonis. Nõ igit per voces distinguunt tpa arcẽ modi ꝛ horũ: sed rõne significationis quemadmodũ in dictionibus p casus declinatis: casus t numeri nõ vocibus: sed significationibus distinguunt alioqn ntũs t vtũs idẽ essent casus: q; plerũcẽ sil' desinũt abltus t septim⁹ casus vtriusq; numeri. Datiuus ꝙ t ablatiuus plurales: q; semp eodẽ mõ terminant. Qõ simulto cõmodius est verboꝝ qualitates cuꝝ suis tpibus distincte poni etiã aliqõ ītrim adiscẽtibus dispẽdiũ fuerit ꝙ oĩa miscere arcẽ inculcare id qõ Jo. pastrana fecit cõfundẽdo modos cũ tpibus cõsulamus boni arcẽ patiamur hãc tãtulã morã q̃ sit nobis postea magnã allatura vtilitatẽ. Adiecimus inquã indicatiuo tps futurũ qõ pfectũ dicim⁹: qm alterum qõ est in vsu frequẽtior impfectũ dicũ opꝛ. Nã qui dicit ego amabo vrore mihil aliud designat ꝙ futurũ esse tps in quo vroreu amare inchoabit qũeadmodũ q̃ dicit amo t amabã. Qui ẋo dicit amauero: nõ minus impositurum esse finẽ vroris amã de significat ꝙ is q̃ dicit: ego amaui t ego amauerã: t ne pro libidine nostra hoc dixisse videamur attulimus. Ad. Varro. ẋba er scõo de analogia li. Quedã inq̃t sunt tpa impfecta vt disco discebã: quedaꝝ ẋo pfecta. vt didici didicerã didicero. Vides inter tpa vocesq; indicatiui modi a Varrone positaꝝ didicero in futuro pfecto qõ est simile futuro subiunctiui modi. Quare si ꝙs dixerit cũ didicero bucolica vergilij cessabo alaboze subiunctiuus est. Qõ si dixerit intra decẽ dies didicero buco. ẋgilij indicatiuus est qũeadmodũ aliubi dixim⁹ pluscp̃ pfectũ indicatiui modi poni p ptõ pfecto si nõ ad aliud ptñ referat: id nũc dixim⁹ de futuro pfecto vt eius manifesta significatio appeat indigere altero futuro ad qõ referat: vt Li. in epi. ad apiũ. t si cuꝝ tu in puincia veneris ego annũ min⁹ cõfecero. i. ante cõfectũ erit. ¶ Impatiui ꝙs modi scõis psonis ptis tẽporis vtriusq; numeri voces futuri optatiui earũdẽ psonarũ siles adiecimus: vt ama vel ames: amate vl' amentis. Terẽ. in heautõ. sollicitudinẽ illã q̃ te excruciat omittas qõ tñ significat cpũꝝ omitte. Hora. iij. car. Per meos fines t aprica rura lenis incedas abeasq; paruis equ⁹ alũnis qõ valet incede t abi. Jã cũ negatione prohibẽdo frequẽs est hic dicendi modus: vt ne neges: ne facias: ne dicas: p ne nega: ne fac: ne dic. Nam phibitiuꝰ modus ad imperatiuũ referẽ qõ phibere quodãmõ est impare. Sed t alias significationes hic modus hꝫ: ẽ enĩ precatiuus. Vergi. Percipio gñi t ppius res aspice nostras est t exhortatiuus: vt o iuuenes tectis succedite nr̃is. Est etiã t cõcessiuus: vt Jsequere Italiã vẽtis pete regna per vndas. Est t execratiuus. Iuue. Ite quibus grata est picta lupa barbara mitra. ¶ In futuro ẋo impatiui cur oẽs voces preteriti pfecti siue futuri subiunctiui preterẽp̃ prime psone addidimus res ipsa nos admonuit: nam voces illeꝑ modũ ꝑpendi frequẽter reperiũt. Lice. in. ij. de oratoꝛ. Tu quẽadmodũ his satisfacis videris. t Iuue. greculus esuriẽs ī cenã iusseris ibit. Persius. dixeris hec inter varicosos Lẽturiones. t illud eiusdẽ. ꝛterit hũc dñs momẽto turbinis erit. Ad marcus dama. Nec est necesse suppleri ꝙiunctionẽ vt ad modũ subiũctiuũ hmõi ꝓstructiones referant. Jã ẋo illa est euãgelio: tu videris t vos videritis satis liquet ad hmõi tps ptinere. Cũ particula negatiua frequentius hec ꝓstructio reperit. Verg. iij. eñ. Vic tibi nequa more fuerint dispẽdia tanti. Hora. in epla. Ad anci pijs locuples egeteris capadocũ rex: ne fueris hic tu. Plau. in pidico. Ubi voles pr̃ esse: ibi esto vbi nolis ne fueris pr̃. Que voces nõ magis subiunctiui sunt ꝙ ille quas futuro perfecto indicatiui tribuimus cũ nõ voces: sed significationũ diuersitas facit distinctos modos. ¶ Optatiui modi ptñ impfectũ extricauimus a pñti: ꝓterea ꝙ in sermone hispano vtrũq; tps sub eadẽ voce diuersos hꝫ sensus. Tps ptñ pfectũ subiunctiui ꝓteritο sile adiecimus: dicti tñ diomedis authoritate: tũ ẽt rõne significationis q̃ in vsu frequenter reperit. Ver. vj. eñ. Hac troiana ten⁹ fuerit fortuna secuta. t Luc. i. ij. Hꝫ cõditoꝛ artis finxerit ista tages. Li. in libello de faro. Posidonius voce magistri dixerim quidã cõminisci videt. ꝙꝙ is dicẽdi modus magis videatur futuri tpis hmõi ꝙ ꝓteriti. Est quoq; figura loquẽdi: cũ officiũ ꝓtermissum fuisse a nobis aut ab alijs cõqueri mur: quelocutio ad hunc modũ referri põt: qualis est illa apud Terẽ. in adria. hẽ prediceres. idẽ in heautõ. forasse imquiꝰ erat patereꝛ. Idẽ in phoꝛ. sumere vel fenoꝛe. ver. iij. eñ. facies in castra tulissem ipsesemq; soꝛos flammis: natũq; patrẽq; cum gñe extinxem memet ꝑ ipsa dedissem. Idem in eodem. eadem me ad facta vocasses. idem doloꝛ ambas ferro arcẽ eadẽ hoꝛa tulisset. ¶ Subiunctiuus cũ ex eo dicat ꝙ aliud verbũ sibi adiũgi desyderet: idcp̃ nisi per cõiunctionẽ fieri nõ possit: nõ oẽs ꝙiunctiones oĩbus tpibus conueniũt: sed quedã quibusdã. Sed ideo hec ꝙiunctio cũ in ẋbo subiũctiuo ꝓponit: q; plerisq; hmõi tpibus aptari põt. Illud tñ aduertendũ subiũctiui tpa nõ esse satis explicita. nã t presens magis significat futuꝝ aut instãs ꝙ tps pñs: vt si dixeris venio vt legã. lege vt intelligã. Ptñ quoq; imperfectum nonnunq̃ in tpe pñti rem fieri significat: vt Verg. v. eñ. Si nunc foret illa iuuẽta. Idẽ in buco. Nec tuus hic meris nec vi neret ipse mendacas. futurũ quoq; tps aliqñ significat: vt Ver. Tyrias olim q̃ euerteret arces. Idẽ qui mare qui terras omni diuine reuerẽt. Ptñ quoq; pfectũ plerũcẽ sensum hꝫ futuri: vt Terẽ. in andr. Si inde te exemerim ego p te molã. Idẽ in eodẽ. Certe si rescierim: arcẽ in vsu frequẽti est: vt si dixerim cum aliqd improprie aut barbare loqui mur. Quare nõ sine causa Bellius in ambiguo reliquit an eiusmodi voces ꝓteriti futuri subiunctiui essent. Est t alia significatio p modũ cõcedẽdi: q̃ quidẽ ẋbi qualitas ab alijs modis distinguẽda fuit vt essent modi ser. Lice. in academicis. Sed fuerint illa vetera si vultis incognita. Idẽ in scõo de finibus. Sed esto fecerit si ita vis. Ver. iiij. eñ. Verũ anceps pugne fuerat fortuna fuisser. In futuro quoq; reperit hic modus: vt Lice. in academi. Age restitero peripateticis: sibstituero epicureos: ꝙ alterũ futurũ simile ꝓterito. Verg. ij. geor. haud alios prima nascentis origine mundi illustrisse dies aliumve habuisse tenoꝛẽ crediderim. Idẽ in eodem. Non ego te mensis t dijs accepta secundis transierim rhodia. De insimitiuo tpe futuri suo loco dicetur.

¶ Christo. Amo as. mirũ est neq; oĩbus in promptu credendũ hoc verbũ amo as. Etiã priscis pueris rudimẽtum fuisse atq; exemplar ad latini tatẽ discendã ꝙpositũ eque vt nunc ꝓponit: qõ facile ex Plauto in mercatoꝛe cognoscas vbi Lysimachus t Demipho loꝛarij inducunt: quoꝝ vterq; ita sermocinat. Demipho. Sed ausim ne ego tibi eloqui liquid velim. Lysimachus. audacter Demipho. aiũm aduerte. Lysimachus. fiet sedulo. Demipho. hodie ire in ludũ occepi literariũ ternas scio. Lysimach⁹ qd remas: Demipho. amo t q̃ sequunt.

¶ Prima coniugatio. Epitome.

Prima coniugatio ex eo cognoscitur q̃ secunda persona presentis indicatiui modi mittit r in as. t habet a productam ante re finalem infinitiui modi.

Duplex indicatiui futurum.

Pñtis imperatiui secunde persone duplices.

Voces futuri subiũctiui futuro pares ī peratiui.

Ptñ imperfectũ optatiui cur a p̃senti extricarum.

Tpa subiũctiui nõ satis explicita sunt.



Amo amas amaui amare:amandi amando amandum : amatum amatu: amans amaturus. Amor amaris amatus amandus.

¶Actiua voce.

Indicatiuo modo

Tempore presenti amo amas amat:amamus amatis amant.
Preterito imperfecto amabã amabas amabat.amabamus batis. bant.
Preterito perfecto amaui amauisti uit.amauimus uistis.uerunt vel uere.
Preterito plusq̃ perfecto amaueram amaueras rat.amaueramus amaueratis amauerãt
Futuro imperfecto amabo amabis amabit.amabimus amabitis amabunt.
Futuro perfecto amauero amaueris amauerit.amauerimus amaueritis amauerint.

¶Imperatiuo modo

Tempore presenti ama vel ames amet. amemus amate vel ametis ament.
Futuro amato vel amaueris.amato vel amauerit.amauerimus amatote vel amaueritis. amanto vel amauerint.

¶Optatiuo modo

Tempore presenti vtinam amarem amares amaret.amaremus amaretis amarent.
Preterito imperfecto vtinam amarem amares amaret:amaremus amaretis amarent.
Preterito perfecto vtinã amauerim amaueris amauerit. amauerimus eritis.amauerint.
Preterito plusq̃ perfecto vtinam amauissem ses.set.amauissemus setis. amauissent.
Futuro vtinam amem ames amet.amemus ametis ament.

¶Subiunctiuo modo

Tempore presenti cum amem ames amet.amemus ametis ament.
Preterito imperfecto cum amarem amares amaret.amaremus amaretis amarent.
Preterito pfecto cũ amauerim amaueris amauerit.amauerimus amaueritis amauerint.
Preterito plusq̃ perfecto cum amauissem ses.set.amauissemus setis.sent.
Futuro cum amauero ris.rit.amauerimus ritis.rint.

¶Infinitiuo modo

Tempore presenti amare.
Preterito amauisse.
Futuro amatum vel amaturum esse vel amatum ire.
Gerundia substantiua amandi amando amandum.
Supina verba amatum amatu.
Participia presentis amans. Futuri amaturus.

¶Uerbo impersonali.

Indicatiuo modo

Tempore presenti amatur.
Preterito imperfecto amabatur.
Preterito perfecto amatum est vel fuit.
Preterito plusq̃ perfecto amatum erat vel fuerat.
Futuro imperfecto amabitur.
Futuro perfecto amatum erit.

¶Imperatiuo modo

Tempore presenti ametur.
Futuro amator vel amatum sit.

¶Optatiuo modo

Tempore presenti vtinam amaretur.
Preterito imperfecto vtinam amaretur.
Preterito perfecto vtinam amatum sit vel fuerit.
Preterito plusq̃ perfecto vtinam amatum esset vel fuisset.
Futuro vtinam ametur.

¶ Subiunctiuo modo
Tempore presenti cum ametur.
Preterito imperfecto cum amaretur.
Preterito perfecto cum amatum sit vel fuerit.
Preterito plusq̃ perfecto cum amatum esset vel fuisset.
Futuro cum amatum erit vel fuerit.

¶ Indicatiuo modo
Tempore presenti amari
Preterito amatum esse vel fuisse.
Futuro amatum iri. vel amandum.

¶ Passiua voce.

¶ Indicatiuo modo.
Tempore presenti. Amor amaris vel amare amatur. amamur amamini amantur.
Preterito imperfecto amabar amabaris vel amabare batur. amabamur bamini bantur.
Preterito perfecto amatus amata amatum sum vel fui.
Preterito plusq̃ perfecto amatus amata amatũ eram vel fuerã.
Futuro iperfecto amabor amaberis vel amabere amabitur imur. imini. amabunt.
Futuro perfecto amatus amata amatum ero.

¶ Imperatiuo modo.
Tempore presenti amare vel ameris ametur. amemur amamini vel amemini amentur.
Futuro amator vel amatus sis. amator amatus sit amemur vel amati simus. amaminor vel amati sitis amantor vel amati sint.

¶ Optatiuo modo
Tempore presenti vtinã amarer amareris vel amarere amaretur emur. emini. amarentur.
Preterito imperfecto vtinã amarer amareris vel ere retur. amaremur amaremini rentur.
Preterito perfecto vtinã amatus amata amatũ sim vel fuerim.
Preterito plusq̃ perfecto vtinã amatus amata amatũ essem vel fuissem.
Futuro vtinam amer ameris vel amere ametur amemur amemini amentur.

¶ Subiunctiuo modo
Tempore presenti cũ amer ameris vel amere ametur. amemur amamini amentur.
Preterito imperfecto cũ amarer amareris vel amarere retur. amaremur mini. amarentur.
Preterito perfecto cũ amatus amata amatũ sim vel fuerim.
Preterito plusq̃ perfecto cũ amatus amata amatũ essem vel fuissem.
Futuro cum amatus amata amatũ ero vel fuero.

¶ Infinitiuo modo.
Tempore presenti amari.
Preterito amatũ amatam amatus esse vel fuisse.
Futuro amandum vel amadũ eẽ vel amandũ iri.

¶ Participia.
Participium preteriti. Amatus amata amatum.
Futuri amandus amanda amandum.

¶ Secunda coniugatio.

¶ Epitome.

Secunda coniugatio ex eo cognoscitur: q̃ secundam personam presentis indicatiui modi mittit in eo habet e productam ante re finalem infinitiui modi.

Doceo doces docui docere docendi docendo docendũ. doctũ doctu docens docturus Doctor doceris doctus docendus.

¶ Actiua voce. ¶ Indicatiuo modo.
Tempore presenti. Doceo doces docet: docemus docetis docent.
Preterito imperfecto docebam docebas docebat: docebamus docebatis docebant.
Preterito perfecto docui docuisti docuit. docuimus docuistis docuerunt vel docuere.

Preterito plusq̃ perfecto docueram docueras docuerat.docueramꝰ docueratis docuerãt.
Futuro imperfecto docebo docebis docebit.docebimus docebitis docebunt.
Futuro perfecto docuero docueris docuerit.docuerimus docueritis docuerint.

¶Imperatiuo modo.

Tempore presenti doce vel doceas doceat.doceamus docete vel doceatis doceant.
Futuro doceto vel docueris doceto vel docuerit:docuerimus docetote docueritis docento. vel docuerint.

¶Optatiuo modo.

Tempore presenti vtinam docerem doceres doceret.doceremus doceretis docerent.
Preterito imperfecto vtinam docerem doceres doceret.doceremus doceretis docerent.
Preterito pfecto vtinam docuerim docueris docuerit.docuerimus docueritis docuerint.
Preterito plusq̃ perfecto vtinã docuissez docuisses docuisset:docuissemꝰ docuissetis sent.
Futuro vtinam doceam doceas doceat.doceamus doceatis doceant.

¶Subiunctiuo modo.

Tempore presenti cum doceam doceas doceat.doceamus doceatis doceant.
Preterito imperfecto cũ docerem doceres doceret.doceremus doceretis docerent.
Preterito perfecto cũ docuerim docueris docuerit.docuerimus docueritis docuerint.
Preterito plusq̃ perfecto cum docuissem docuisses docuisset.docuissemꝰ docuissetis issent
Futuro cum docuero docueris docuerit.docuerimus docueritis ¦docuerint.

¶Infinitiuo modo

Tempore presenti docere.
Preterito docuisse.
Futuro docturum vel doctum ire.
Gerundia substantiua docendi docendo dum.
Supina verba doctum doctu.
Participium presentis docens.
Futuri docturus.

¶Uerbo impersonali.

¶Indicatiuo modo

Tempore presenti docetur.
Preterito imperfecto docebatur.
Preterito perfecto doctum est vel fuit.
Preterito plusq̃ perfecto doctum erat vel fuerat.
Futuro imperfecto docebitur.
Futuro perfecto doctum erit.

¶Imperatiuo modo

Tempore presenti doceatur.
Futuro docetor vel doctum sit.

¶Optatiuo modo

Tempore presenti vtinam doceretur.
Preterito imperfecto vtinam doceretur.
Preterito perfecto vtinam doctum sit vel fuerit.
Preterito plusq̃ perfecto vtinam doctum esset vel fuisset.
Futuro vtinam doceatur.

¶Subiunctiuo modo

Tempore presenti cum doceatur.
Preterito imperfecto cum doceretur.
Preterito perfecto cũ doctum sit vel fuerit¦.
Preterito plusq̃ pfecto cũ doctũ esset vel fuisset.Futuro cũ doctum erit vel fuerit.

¶Infinitiuo modo.Tempore presenti docere.

Preterito doctum esse vel fuisse.
Futuro doctum iri vel docendum.

¶ Passiua voce. ¶ Indicatiuo modo.

Tempore presenti.doceor doceris vel docere docetur.docemur docemini docentur.
Preterito imperfecto docebar docebaris vel docebare docebatur.docebamur mini.bãtur.
Preterito perfecto doctus docta doctum sum vel fui.
Preterito plusq̃ perfecto doctus docta doctum eram vel fueram.
Futuro imperfecto docebor doceberis vel bere.bitur.docebimur mini.buntur.
Futuro perfecto doctus docta doctum ero.

¶ Imperatiuo modo.

Tempore presenti docere vel docearis atur.eamur.emini.vel doceamini doceantur.
Futuro docetor tu vel ille.doceamur docemino docentor.

¶ Optatiuo modo

Tempore presenti vtinam docerer.ris vel rere.doceretur.doceremur doceremini docerent.
Preterito imperfecto vtinam docerer reris.vel rere.retur.doceremur remini. docerentur.
Preterito perfecto vtinam doctus docta doctum sim vel fuerim.
Preterito plusq̃ perfecto vtinam doctus docta doctum essem vel fuissem.
Futuro vtinam docear docearis vel doceare atur.doceamur doceamini doceantur.

¶ Subiunctiuo modo.

Tempore presenti cum docear docearis vel doceare.atur.doceamur doceamini doceantur
Preterito imperfecto cum docerer reris.vel rere.doceretur.doceremur remini. docerentur.
Prererito perfecto cum doctus docta doctum sim vel fuerim.
Preterito plusq̃ perfecto cum doctus docta doctum essem vel fuissem.
Futuro cum doctus docta doctum ero vel fuero.

¶ Infinitiuo modo.

Tempore presenti doceri.
Preterito doctum doctam doctum esse vel fuisse.
Futuro doctum iri vel docendum.

¶ Participia.

Participium preteriti doctus docta doctum.
Futuri docendus docenda docendum.

¶ Tertia coniugatio.

¶ Epitome.

Tertia coniugatio ex eo cognoscitur q̃ secundam psonam presentis indicatiui modi mittit in is correptam habet e breuem ante re in infinitiuo.

Ego legis legi:legere legendi legendo legendum.lectum lectu:legens lecturus.
Lego:legeris:lectus legendus.

¶ Actiua voce.

¶ Indicatiuo modo.

Tempore presenti lego legis legit.legimus legitis legunt.
Preterito imperfecto legebam legebas legebat.legebamus legebatis legebant.
Preterito perfecto legi legisti legit.legimus legistis legerunt vel legere.
Preterito plusq̃ perfecto legeram legeras legerat.legeramus legeratis legerant.
Futuro imperfecto legam leges leget.legemus legetis legent.
Futuro perfecto legero legeris legerit.legerimus legeritis legerint.

¶ Imperatiuo modo.

Tempore presenti lege vel legas legat.legamus legite vel legatis legant.
Futuro legito vel legeris legito vel legerit.legerim⁹ legitote vel legeritis legũto vl legerit.

¶ Optatiuo modo

Tempore presenti vtinam legerem legeres legeret.legeremus legeretis legerent.
Preterito imperfecto vtinam legerem legeres legeret.legeremus legeretis legerent.

Preterito perfecto vtinam legerim legeris legerit.legerimus legeritis legerint.
Preterito plusq̃ perfecto vtinam legissem legisses legisset.legissemus legissetis legissent.
Futuro vtinam legam legas legat.legamus legatis legant.

¶Subiunctiuo modo

Tempore presenti cum legam legas legat.legamus legatis legant.
Preterito imperfecto cum legerem legeres legeret.legeremus legeretis legerent.
Preterito perfecto cum legerim legeris legerit.legerimus legeritis legerint.
Preterito plusq̃ perfecto cum legissem legisses legisset.legissemus legissetis legissent.
Futuro cum legero legeris legerit.legerimus legeritis legerint.

¶Infinitiuo modo

Tempore presenti legere.Preterito legisse.
Futuro lecturum vel lecturum ire.
Gerundia substantiua.legendi legendo legendum.
Supina verba lectum lectu.
Participium presentis legens.
Futuri lecturus lectura lecturum.

¶Uerbo impersonali. Indicatiuo modo

Tempore presenti legitur.
Preterito imperfecto legebatur.
Preterito perfecto lectum est vel fuit.
Preterito plusq̃ perfecto lectum erat vel fuerat.
Futuro imperfecto legetur.
Futuro perfecto lectum erit vel fuerit.

¶Imperatiuo modo.

Tempore presenti legatur.
Futuro legitor vel lectum sit.

¶Optatiuo modo.

Tempore presenti vtinam legeretur.
Preterito imperfecto vtinam legeretur.
Preterito perfecto vtinam lectum sit vel fuerit.
Preterito plusq̃ perfecto vtinam lectum esset vel fuisset.
Futuro vtinam legatur.

¶Subiunctiuo modo.

Tempore presenti cum legatur.
¶Preterito imperfecto cum legeretur.
Preterito perfecto cum lectum sit vel fuerit.
Preterito plusq̃ perfecto cum lectum esset vel fuisset.
Futuro cum lectum erit vel fuerit.

¶Infinitiuo modo Tempore presenti legi.

Preterito lectum esse vel fuisse.
Futuro lectum iri:vel legendum.

¶Passiua voce.Indicatiuo modo

Tempore presenti legor legeris vel legere legitur.legimur legimini leguntur.
Preterito imperfecto legebar legebaris vel legebare batur.legebamur legebamini bãtur
Preterito perfecto lectus lecta lectum sum vel fui.
Preterito plusq̃ perfecto lectus lecta lectum eram vel fueram.
Futuro imperfecto legar legeris vel legere legetur.legemur legimini legentur.
Futuro perfecto lectus lecta lectum ero.

¶Imperatiuo modo

Tempore presenti legere vel legaris legatur.legamur legamini vel legimini legantur.
Futuro legitor vel lectus sis legitor vel lectus sit.legamus vel lecti simus legimino vel lecti

sitis leguntor vel lecti sint.

¶Optatiuo modo.

Tempore presenti vtinam legerer eris .vel ere.etur.legeremur mini legerentur.
Preterito imperfecto vtinam legerer eris.vel rere.retur.legeremur remini.legerenf.
Preterito perfecto vtinam lectus lecta lectum sim vel fuerim.
Preteri to plusq̄perfecto vtinam lectus lecta lectum essem vel fuissem.
Futuro vtinā legar legaris vel legare legatur.legamur mini.legantur.

¶Subiunctiuo modo

Tempore presenti cum legar legaris vel legare legatur.legamur mini.legantur.
Preterito imperfecto cū legerer reris.vel rere.retur.legeremur mini rentur.
Preterito perfecto cum lectus lecta lectum sim vel fuerim.
Preterito plusq̄perfecto cum lectus lecta lectum essem vel fuissem
Futuro cum lectus lecta lectum ero vel fuero.

¶Infinitiuo modo

Tempore presenti legi.
Preterito lectum lectam lectum esse vel fuisse.
Futuro lectum iri vel legendum.

¶Participia.

Participium preteriti:lectus lecta lectum.
Futuri legendus legenda legendum.

¶Quarta coniugatio.

¶Epitome.

¶Quarta coniugatio ex eo cognoscitur quod secundam personam presentis indicatiui modi mittit in is ougā z habet .i.productam an re finalem infinitiui modi.

Audio dis.diui.re.audiendi do.dum.auditū auditu. audiens auditurus.
Audior audiris auditus audiendus.

¶Actiua voce.

Indicatiuo modo

Tempore presenti audio audis audit.audimus auditis audiunt.
Preterito imperfecto audiebam diebas.bat.audiebamus batis diebāt.
Preterito perfecto audiui uisti.uit.audiuimus uistis.audiuerūt vel uere.
Preterito plusq̄perfecto audiueram audiueras audiuerat.audiueramus ueratis. uerāt.
Futuro imperfecto audiam audies audiet.audiemus audietis audient.
Futuro perfecto audiuero audiueris audiuerit.audiuerimus audiueritis audiuerint.

¶Imperatiuo modo

Tempore presenti audi.vel audias audiat.audiamus audite vel audiatis audiant.
Futuro audito vel audiris audito vel audiuerit.audiamus vel audiuerimus.audite vel audiueritis.audiunto vel audiuerint.

¶Optatiuo modo

Tempore presenti vtinam audirem audires audiret.audiremus audiretis audirent.
Preterito imperfecto vtinam audirem audires audiret.audiremus audiretis audirent.
Preterito perfecto vtinam audiuerim audiueris audiuerit.audiuerimꝰ audiueritis rint.
Preterito plusq̄perfecto vtinā audiuissem diuisses.audiuisset.audiuissemꝰ issetis.sent.
Futuro vtinam audiam audias audiat.audiamus audiatis audiant.

¶Subiunctiuo modo

Tempore presenti cum audiam audias audiat.audiamus audiatis audiant.
Preterito imperfecto cum audirem audires audiret.audiremus audiretis audirent.
Preterito perfecto cum audiuerim audiueris audiuerit.audiuerimus audiueritis rint.
Preterito plusq̄perfecto cum audiuissem audiuisses audiuisset.audiuissemus setis sent.
Futuro cum audiuero audiueris audiuerit.audiuerimus audiueritis audiuerint.

¶Infinitiuo modo Tempore presenti audire.

Preterito audiuisse.
Futuro auditurum vel auditum ire.
Gerundia substantiua audiendi audiendo audiendū.
Supina verba auditum auditu.
Participia. Presentis audiens. Futuri auditurus.

¶ Uerbo impersonali. Indicatiuo modo.

Tempore presenti auditur.
Preterito imperfecto audiebatur.
Preterito perfecto auditum est vel fuit.
Preterito plusq̄ perfecto auditum erat vel fuerat.
Futuro imperfecto audietur.
Futuro perfecto auditum erit.

¶ Imperatiuo modo.

Tempore presenti vtinam audiretur.
Futuro auditor vel auditum sit.

¶ Optatiuo modo.

Tempore presenti vtinam audiretur.
Preterito imperfecto vtinam audiretur.
Preterito perfecto vtinam auditum sit vel fuerit.
Preterito plusq̄ perfecto vtinam auditum esset vel fuisset.
Futuro vtinam audiatur.

¶ Subiunctiuo modo.

Tempore presenti cum audiatur.
Preterito imperfecto cum audiretur.
Preterito perfecto cum auditum sit vel fuerit.
Preterito plusq̄ perfecto cum auditum esset vel fuisset.
Futuro cum auditum erit vel fuerit.

¶ Infinitiuo modo.

Tempore presenti audiri.
Preterito auditum esse vel fuisse.
Futuro auditum iri vel audiendum.

¶ Passiua voce.

Indicatiuo modo.

Tempore presenti audio audiris vel audire auditur. audimur audimini audiuntur.
Preterito imperfecto audiebar aris. vel are. atur. audiebamur amini. bant.
Preterito perfecto auditus audita auditum sum vel fui.
Preterito plusq̄ perfecto auditus audita auditum eram vel fueram.
Futuro imperfecto audiar eris. vel ere. etur. audiemur. emini entur.
Futuro perfecto auditus audita auditum ero.

¶ Imperatiuo modo.

Tempore presenti audire vel audiaris audiatur. audiamur audimini vel audiamini iant.
Futuro auditor tu vel ille. audiamur audimino audiūto.

¶ Optatiuo modo.

Tempore presenti vtinam audirer eris. vel ere. tur. audiremur audiremini audirentur.
Preterito imperfecto vtinam audirer reris. vel rere. retur. audiremur audiremini rentur.
Preterito perfecto vtinam auditus audita auditum sim vel fuerim.
Preterito plusq̄ perfecto vtinam auditus audita auditū essem vel fuissem.
Futuro vtinā audiar audiaris vel re. tur. audiamur mini. audiantur

¶ Subiunctiuo modo.

Tempore presenti cum audiar aris. vel are. atur. audiamur diamini. audiantur.
Preterito imperfecto cum audirer audireris vel rere. retur. audiremur mini. tur.

Preterito perfecto cum auditus audita auditum sim vel fuerim.
Preterito plusq̄perfecto cū auditus audita auditum essem vel fuissem.
Futuro cum auditus audita auditum ero vel fuero.

¶Infinitiuo modo.

Tempore presenti audiri.
Preterito auditum auditam auditum esse vel fuisse.
Futuro auditum iri vel audiendum.

¶Participia.

Participium preteriti auditus audita auditum.
Futuri audiendus audienda audiendum.

DE formationibus. Analogia quā proportionē. Quinti. interpretat: in nulla grammatices parte magis deseruit nobis q̄ in verborū coniugatione. vt sola ꝓpemodū possit in hac vna parte sufficere preterq̄ in preteritis et supinis q̄ a ꝓportione pleruq̄ discesserunt. Nā si amo amas facit in preterito imperfecto indicatiui amabā et futuro amabo. possis nullo ꝑcepto: sed sola analogia duce ab eo qō est porto as. et ab eo qō ambulo ambulas facere portabā ābulabā. portabo ābulabo. Q̄ tñ video grecos et latinos circa tēporū formationē atq̄ etiā ꝓsonarū q̄ a prima verbi positione defluxerūt laborasse: nō oīno et nos otiosum esse putauimus hac de re ꝑcepta tradere. ¶Amo doceo lego audio. Cū verborū coniugationes quattuor sint. quarū diuersitas colligitur ꝑcipue ex scōa ꝓsona pñtis indicatiui et pñtis infinitiui ꝓponit quattuor verba: q̄ explicita p oēs voces modos: nūeros et ꝓsonas exhibēt nobis imaginē totius coniugationis: q̄bus locis illius ptes inter se cōueniant. ¶Dicit igitur in primis q̄ prima verbi positio hoc est prima persona pñtis indicatiui nō formaī aliunde: quin potiꝰ ipsa gignit ex se reliqua alia tempora. Est em̄ hic in verbo quod i noīe rectꝰ. Et quēadmodū gignendi casus in noīe ostēdit nobis quote declinationis est nomen eodem mō secūda persona pñtis indicatiui: que primū decessit a verbi positione ostēdit quote coniugationis est verbū. nā q̄ mittit in as sūt prime: q̄ in es sunt scōe. q̄ in is pductā quarte. quā quidā nō quartā: sed tertiā pductā direrunt. Sed quēadmodum prima verbi positio semper terminat in o vel or ꝑterq̄ i ꝝbis defectiuis et irregularibꝰ ita scōa coniugatio hꝫ ꝓpriā terminationē in eo et quarta semp in io. ꝑter eo et queo cū ꝓpositis: q̄ cū sint quarte tñ terminant in eo. Sūt ꝑterea pauca verba prime cōiugationis q̄ terminant in eo vt meo as. creo as. nauseo as. † et aliquādo plura tertie q̄ terminant in io vt facio is. fodio is. fugio is. Prime itaq̄ coniugatiōis positio mittit scōam personā o mutata in as. vt amo as. porto as. Scōe vō o mutata i s: vt doceo es. studeo es. estq̄ minor vna syllaba. Tertie vō cum io definit o mutata in s: estq̄ minor: eque vna syllaba vt facio is. fugio is. Alia tñ eiusdē cōiugationis quaciq̄ ītra ꝓcedente o mutata i is: vt scribo is. scādo is. dico is. lego is. Quarte cōiugatiōis io vel eo mutatis in is vt audio is. polio is. eo is. queo is. Tertia persona fit s finali secūde persone mutata i t: vt amas at. doces et. legis it. audis it. Prima persona plurali fit mus. interposita ter s. fi nalē secūde persone et ꝓcedēte vocalē: vt amas mus. Secūda ꝑsona pluralis fit ti interposita vt amas tis. Tertia ꝑsona pluralis i ꝓma q̄dē et scōa coniugatiōe fit a tertia singularis n interposita ter finalē et vocalē ꝓcedētē: vt amat ant. docet cēt. In tertia vō et quarta fit prime positionis o finali mutata i unt. vt lego unt. facio unt. audio unt. eo eūt. ¶Alma bā docebā. Pñtis imperfectum ꝓme coniugationis atq̄ scōe fit a secūda persona singularis pñtis indicatiui ablata s et addita bā: vt amas bā. doces bā. ¶Legebā et audiebā. Hoc est verba tertie et quarte coniugatiōis fiunt prime verborū positiōis o finali mutata in e et addita bā: vt lego bā. facio bā. audio bā. Eo tñ et queo sequūtur rationē verborū prime et secunde cōiugatiōis q̄ formāt pñs imperfectū. vt dicimus a scōa ꝑsona pñtis indicatiui ablata s et addita bā: vt queo quis bā. eo is ibā. Ad quoꝝ similitudinē antiq̄tes poete ꝑsertim hoc tps formabāt i oīb⁹ verbis quarte cōiugationis. vt Uer. viij. eñ. Tunc mihi prima genas vestibat flore iuuēta. idē in eodē. Ceratis scāmis serpētum auroq̄ polibant ꝓ vestiebāt. et poliebāt. Scōa persona singularis fit m mutata in s: vt amabā bas. Tertia persona singularis fit m mutata i t: vt amabā bat. Prima ꝑsona pluralis fit addita us: vt amabā bamus. Scōa persona pluralis fit m mutata i tis: vt amabā tis. Tertia persona eiusdē numeri fit m mutata in nt: vt amabā bāt. ¶Amaui docui legi audiui. oēs ptī ꝑfecti idicatiui modi prima ꝑsona singularis definit i i quē tñ nullam certam proportionē verboꝝ sequit: a quibus descēdit: nisi q̄ verba prime et quarte coniuga. pleruq̄ formāt a scōa ꝑsona pñtis idicatiui s ablata et addita ui. vt amas ui. portas ui. audis ui. polis ui. ſꝫ de vltimis et penultimis syllabis preteritoꝝ i. isti. capite eli. explicabimus. Scōa ꝑsona singularis fit supra primā sti. assumpta vt amauisti. Tertia ꝑsona eiusdē numeri fit t assumpta vt amauit. Prima persona pluralis fit assumpta mus: vt amauimus. Secunda eiusdem numeri fit stis assumpta: vt amauistis. Tertia eiusdem numeri fit i finali mutata

Quinti.

Uerborū diuersitas vñ cognoscatur.

Quarta cōiugatio tertia ꝓducta dicta est.

† Nauseo vomitu infestor a nauis: q̄ nauigātibꝰ facile excitari soleꝛ: inde nausea vomendi appetitus.

¶Epitome.

Preteriti imperfecti verborū regulariū modi indicatiui docetur formatio et derivatio et preteriti insuper ꝑfecti plusq̄perfecti et futuri eiusdem modi.

AMADO doceo lego audio nō formaī aliū de quin potiꝰ alia tpa formantur ab eis. Amabā docebā formaī a secūda persona singulari presentis indicatiui modi ablata s et addita bam.

Legebam audiebam formaī a prima persona singulari pñtis indicatiui o mutata in e: et addita bā: preter eo is: quod mittit ibā: et queo quis quibam.

Amaui docui legi audiui: nō formaī aliūde quin potius reliqua ex tempora que circūloquit in voce passiua formantur ab eis.

De syncopatis.

in e et assumpta ram: vel re. vt amauerunt vel ere. hoc tẽpus crebras recipit abscissiones nec̃ id mñ in carmine verũetiam in ꝓsa oratione. maxime in verbis prime coniuga. q̃ nutrunt ptñ in aui ꝓterꝫ tam quod ipsiꝰ videtur abscissum ab eo quod est lauaui. nec̃ em̃ possemus dicere lasti pro lauasti: et in verbis tertie ꝛ quarte que mittunt ptñ in iui: sed in verbis prime recipit tñ abscissionẽ in secũda psona singularis et in secunda et tertia pluralis: vt amasti pro amauisti. amastis pro amauistis: amarunt pro amauerunt et in verbis tertie et quarte oĩs persone possunt recipere abscissionẽ: vt sapij sapisti sapit pro sapiui sapiuisti sapiuit ꝛ in plurali sapimus sapistis sapierũt vel sapiere ꝓ sapiuimus sapiuistis sapiuerũt vel sapiuere audij audisti audit ꝓ audiui audiuisti audiuit. Audijmus audijstis audierũt vel audiere. ꝓ audiuimus audiuistis audiuerũt vel ere. Et in oĩbus cõpositis ab eo is. ibi semp fit abscissio vt ꝓterij potius q̃ ꝓteriui redij adij inij pdij: potius q̃ rediui adiui iniui prodiui. et eodẽ modo de reliquis personis vtriusq̃ numeri. Illud etiã est aduertendum in secundis personis vtriusq̃ numeri duplex ij abscissorũ posse per synerefim coire in vnum i longum vt sapisti pro sapijsti. Audar. mbere vis prisco non miror paula sapisti. eodem modo dicimus polisti polistis ꝓ polijsti polijstis. audisti audistis pro audijsti audijstis: facimus etiã syncopen in hoc verbo noui vt nosti pro nouisti: nostis pro nouistis. Ab eo quoq̃ quod est admoneo. Ter. dixit. iij. eñ. Vircanecq̃ admonunt vbera tigres.

Directi pro direxisti.

et primo eñ. ab eo quod est accedo accessi. idem quoq̃ accestis scopulos vos ꝛ cyclopeia saxa. et ab eo qđ est dirigo direxi dixit in. vj. Dardana qui paridis direxti tela manuq̃. Vox. quoq̃ ab eo quod est euado euasti

Euasti pro euasisti.

dixit in. ij. ser. Euasti credo metues doctusq̃ cauebit. Et catullus ad oratam. Et tu non orbũ lustri deserta quibile ꝓ lustrasti a lugeo. ꝛ Qui. xj. mera. Et qui pars admonet abstit pro abstitit dixit. ꝛ ꝓper. quonam raro durxti suspiria morti ꝓ duxisti. ¶ Amauerã. docuerã. legerã. audiuerã. hoc est primã ex circũloquijs vocũ

Lustri pro lustrasti.

passiue que formanꝫ a pfecto indicatiui i fina li mutata in e et addita ram: vt amaui amaueram. docui docuerã. legi legerã. audiui audiueram. Secunda psona fit i mutata in s vt amauerã ras. docuerã ras. legerã ras. audiueram ras. Tertia eiusdẽ numeri fit in mutata ĩ t: vt amauerat. docuerat. legerat. audiuerat. ꝓma pluralis fit addita us vt amauerauꝰ. Secunda eiusdẽ numeri fit in mutata ĩ tis vt amaueratis. Tertia eiusdẽ numeri fit in mutata ĩ nt vt amauerãt. Recipit tñ hoc tps abscissionẽ in verbis fere eisdẽ quibus ꝓteritum pfectũ notã notas rat. notamus atis. notãt. cupierã ras. cupierat. cupieramꝰ atis. rãt. audierã ras. rat. audieramꝰ atis. erant. Ab eo q̃ qđ est removeo dixit Vox. in. iij. ser. Vetũ vbi se a vulgo et ꝑcula in secreta remotã: sed hoc fortasse tñ in carmine qđ ꝓsa oratio non admitteret. et ab eo quod est surripio dixit. Idẽ Vox. iiij. car. Qui me surpuerat mihi pro surripuerat. Idẽ. ij. ser. vnum me surpite morti pro surripite. ¶ Amabo: docebo. Hoc est q̃ futurũ indicatiui modi prime et secũde cõiuga. formantur a secũda persona pñtis indicatiui modi ablata s. et addita bo: vt amas amabo. doces docebo. Secunda persona eiusdẽ numeri fit o finali mutata in is: vt amabo amabis. Tertia q̃ fit o mutata in it: vt amabo bit.

De syncopatis.

Amaueram: docuerã: legeram: audiueram: formantur a prima psona singularis ꝓteriti pfecti indicatiui modi i mutata in e et addita ram.

Amabo: docebo: formanꝫ a secunda psona singularis presentis indicatiui modi ablata s: ꝛ addita bo.

Legam: audiã: formanꝫ a prima persona singularis presentis indicatiui modi o mutata in am: preterq̃ eo ibo: queo quis quibo.

¶ De formatione imperatiui.

¶ Epitome.

℣ Imperatiui modi verborũ regularium docetur derivatio et suorum temporum.

Ama doce audi formantur a secunda persona singulari pñtis indicatiui modi ablata s. Lege formaꝫ a secũda psona presentis indicatiui modi's mutata in e. Dicimus tamẽ dic duc fac. pro dice duce face: et eodem modo de compositis ab illis. Amet: doceat: legat: audiat: et similia sunt tertie psone singularis futuri optatiui modi.

Prima persona pluralis fit o mutata in imus: vt amabimus. Secunda eiusdẽ numeri fit o mutata in itis: vt amabitis. Tertia eiusdẽ numeri fit o mutata in unt: vt amabũt. ¶ Legã: audiã. Hoc est q̃ futurũ indicatiui modi tertie et quarte cõiugationis formanꝫ a prima psona pñtis indicatiui modi o mutata in am. vt lego legã. antiquiores in em terminabant. Quinti. li. j. Quid nõ cato cẽsorius dicã et faciã: dicẽ et faciẽ. eundẽq̃ ceteris q̃ similiter cadunt modum tenuit qđ et veteribꝰ eiꝰ libris manifestũ est. et a messala in li. de s. ꝑa positis. Secunda psona eiusdẽ numeri fit am mutata in es: vt legã leges: tertia eiusdẽ numeri fit am mutata in et: vt legã leget. Prima psona numeri pluralis fit am mutata in emus: vt legã legemus. Secũda ei usdẽ numeri fit am mutata in etis: vt legã legetis. Tertia eiusdẽ numeri fit am mutata in ent: vt legã legent. Duo tñ verba eo is queo quis miserunt hoc tempus in ibo: retinentq̃ alterũ. i. per vtrũq̃ numerũ et oĩs personas: vt ibo ibis ibit. ibimus ibitis ibũt. quibo quibis quibit quibim? quibitis quibũt. Antiq̃ores q̃ ad horũ similitudinẽ declinabant in futuro verba quarte coniugationis vt audibo audibis audibit audibim? audibitis audibunt. Lecilius audibis male si maledicis mihi. Eminus in thalemone. Ubi malorũ strepitũ audibis. ꝓper. lembunt tacito vulnera nostra sono. Plautus in aulula. Festitudinẽ istũ gradibo gradũ. ¶ De formatione imperatiui ama: doce: lege: audi. Quia imperatiuus aliquantulũ diuersitatis hꝫ in declinatione docet formare oĩs personas numeri atq̃ tẽporis vtriusq̃. Tñ aduertendũ est tria illa dic duc: fac: recessisse a formatione aliorũ ne concurrerẽt: vt aiunt cum obliq̃s horũ noĩa dica dice. dux. duce. fax face et ab eis composita: vt maledic: predic. deduc. adduc. benefac. malefac. q̃ apud antiquiores fuerunt dice duce: face: vnde et Ter. antiquitatis amator edice pro edic dixit. Tu voluꝰ armati volscoꝝ edice maniplis. Afacio vero composita ꝓpter positionem acceperint ad regulã. veluꝰ vt inficio infice. Oui. ij. meta. Inficeq̃ tabe tua naturam cecropis vnã. deficio defice. Vergi. vj. eñ. Dubijs nec defice rebus. Illud quoq̃ aiaduertendũ est q̃ omnes fere grãmatici posse runt in futuri tertia persona pluralis esse duplicẽ terminationẽ: vt amanto vel amantote: docento vel docentote. sed terminationes ille secunde discesserunt ab vsu: atq̃ ideo a nobis quoq̃ sublate sunt.

¶ Ehu. dicimus tamen dic duc: et in cõpositis. Lice. v. de finibus quod natura non habet induc in animum

¶Anto.de formatione optatiui:Amarē:docerē:legerē:audirē:hoc est q̄ p̄s optatiui modi formaṫ a ſecūda persona p̄ſentis imperatiui addita rem:vt ama:vtinā amarem:doce.vtinā docerē:lege.vtinam legerē:audi:vtinam audirez.Scōa persona fit m mutata in s.Tertia m mutata in t. Prima pluralis addita s.Scōa eiusdē numeri m mutata in us.Tertia adhuc eiusdem m mutata in nt:vt vtinā amarē res.ret.remus.retis.rent.

¶Sed illa dicerem:ducerē:facerē:ſequunt regulā antiquam a dice:dūce:face.¶Amauiſſez docuiſſem:legiſſem:audiuiſſem. Hoc est p̄ſ perfectum optatiui modi q̄ est vnū ex circūloquijs vocis paſſiue formaṫ a p̄ō perfecto indicatiui modi addita ſ t ſem.vt amauī:vtinaz amauiſſem:docui:vtinam docuiſſem.legi:vtinam legiſſem:audiui:vtinam audiuiſſem.Secunda p̄ſona eiusdē numeri fit m mutata in s t rurſus tertia m mutata in t.t prima pluralis addita us:t ſcōa eiusdem m mutata in tis t tertia eiusdē m mutata in nt.vt vtinā amauiſſem ſes.ſet.amauiſſemus ſetis. ſent. Hoc tps atq̄ etiam p̄teritum pluſq̄ perfectū ſubiunctiui: q̄ est in terminatiōe illi ſimile atq̄ eriā p̄teritū infinitiui:q̄ vtriq̄ m finali ſubtracta ſimilaṫ recipiunt abſciſſionē in oīb⁹ p̄ſonis vtriuſq̄ numeri in verbis p̄me cōiugationis mittentibus p̄ſ in aui.a t u conſonāte/exitis in verbis tertie quarte que mutāt p̄teritum in ui u tantum conſonante diſplosa aut facta ſynereſi t u reiectis.vt vtinā amaſſem cum amaſſem amaſſe p vtinā amauiſſez cum amauiſſem amauiſſe:vtinā cupiſſem vel cupiſſem cū cupiſſem vel cupiſſem cupiſſe vt cupiſſe p̄o vtinam cupiuiſſem cū cupiuiſſez cupiuiſſe:vtinam audiſſem vel audiſſem. cuz audiſſem vel audiſſem audiſſe vel audiſſe: p̄o vtinam audiuiſſem cum audiuiſſez audiuiſſe. Sed he obſciſſiones carmini atq̄ oroni ſolute cōes [illegible] poetice a vno viri virer p viriſſer. Ver.rſ. en. viret cui vitā deus aut fortuna dediſſet: et ab extinguo is. extingui extinxē. Idē.iij.en. Cū ghe extinxē meuret ſuper ipſa dediſſem. Repoſis.repſi repſez. No.ſ.ſer. Nunq̄ erepſemus p erepſiſſemus. Idem in eodez natis diuiſſe duob⁹ p̄o diuiſiſſe ſicut et alio loco dixit ſeruius. Dum munia didit p diuidit. Abſceſſem p abſceſſiſſem. Syl.li.viij. punicoz. Neq̄ abſceſſem thalamo in magna minatus. Ab eo q̄ q̄ est nouī iz in p̄ſa orone dicere vtinā noſſem cū noſſem noſſe. illud ꝯo quod Vora.dixit.ij.ſer. Diſperēt ſummoſſes oēs iz in carmine tm̄ dicere. ¶Amē hoc est q̄ verba p̄me cōiugationis formant futurum optatiui modi finali p̄ſ indicatiui mutata in em vt amo vtinā amē: doceā:legā: audiam: hoc est q̄ in ſcōa tertia t quarta cōiugatione futurū eiusdē optatiui fit ab eadem p̄ma verbi poſitione o mutata in am vt doceo doceā: lego legā:audio audiā. Secūda persona eiusdē numeri fit a p̄ma persona eiusdem futuri m mutata in s.et tertia p̄ſona eiusdē m mutata in t. vt amē ames amet. Prima p̄ſona plis fit a prima persona ſingulari addita us.ſecūda eiusdē numeri ab eadē p̄ma p̄ſona ſingulari m mutata ī tis. Tertia eiusdē nūeri ab eadem p̄ma p̄ſona ſingulari m mutata ī nt. vt amem⁹ tis ent. ¶De formatiōe ſubiūctiui. Amem doceā:legā:audiā:q̄ futurum optatiui ſimile est p̄ſti ſubiūctiui modi:nō est op⁹ hoc loco integro ſomari. ¶Amarē docerē legerē audirem. Idem dicit de p̄tō ſubiūctiui q̄ est ſimile p̄ſti optatiui modi: atq̄ hic nō est neceſſe iterum formari. Amauerim docuerim legerim audiuerim: dicit q̄ p̄tereritum perfectum ſubiūcti

Amemus:doceam⁹ legam⁹.audiamus. ſimilia ſūt p̄me p̄ſone pluralis futuri optatiui modi.

Amate/docete/legite/audite/formātura tertia p̄ſona ſingularī p̄ſentis indicatiui modi addita s.

Ament/doceant/legant/audiāt/ſimilia ſunt tertie p̄ſone pluralis futuri optatiui modi.

Amato/doceto/legito/audito/formantur a tertia p̄ſona p̄ſentis indicatiui modi addita o.

Amemus/doceam⁹/legamus/audiam⁹.t ſimilia ſunt p̄me p̄ſone pluralis futuri optatiui modi.

Amatote/docetoie/legitote/auditote/ formantur a tertia p̄ſona ſingularī eiusdem futuri addita te.

Amanto/docento/legunto/audiūto/formanṫ a tertia p̄ſona plurali p̄ſtis īdicatiui modi addita o.

¶De formatione optatiui.

¶Epitome.

Formatio t formatio optatiui modi t ſuorum tpoꝝ in verbis regularibus hoc capite complectitur.

Tinā amarē docerē legerē audirem formātur a ſcōa p̄ſona ſingularī p̄ſentis iperatiui modi addita rem.

Amauiſſem docuiſſem legiſſem audiuiſſem formātur a p̄ma p̄ſona ſingularī p̄teriti p̄fecti indicatiui modi addita ſet ſem.

Amem formaṫ a p̄ma p̄ſona p̄ſtis īdicatiui modi o mutata in em. Doceā: legam:audiā: formanṫ a p̄ma p̄ſona p̄ſtis indicatiui modi o mutata ī am.

¶De formatione ſubiunctiui.

¶Epitome.

Coniunctiuus modus ſiue(vt a pluribus) ſubiūctiuus ſua tempora a quo oriantur.

Adem:doceā:legā:audiam: eodem mō formantur quo futurū optatiui.

Amarē:docerē:legerē:audirē:eodem mō formantur quo p̄ſens optatiui modi.

Amauerim:docuerim:legerim:audiuerim: formāt a p̄ma p̄ſona ſingularis p̄teriti īmpfecti indicatiui modi i finali mutata in e t addita rim.

Amauiſſem:docuiſſem:legiſſem: audiuiſſem: eodē mō formantur quo p̄teritū optatiui modi.

Amauero:docuero:legero:audiuero: formāt a p̄tō p̄fecto īdicatiui mōi i finali mutata in e t addita ro.

¶De formatione infinitiui.

¶Epitome.

Infinitiuus modus verbi regularis quomodo formatur cum ſuis tempoꝝibus hic docetur.

Mare:docere:legere:audire:formāt a ſcōa p̄ſona ſingularī p̄ſtis īperatiui mōi addita re

Viret p̄o virisset.

Que tpa a p̄tō p̄fecto formētur.

ui modi fit a prima persona ꝓteriti pfecti indicatiui modi i finali mutata in e ⁊ addita rim. vt amauerim docuerim legerim audierim. Scōa psona eiusdē numeri fit ab eadē prima psona m finali mutata in s. ⁊ tertia eiusdē numeri ab eadē prima psona m finali mutata i r. vt amaueris uerit. Prima psona pluralis fit a prima singulari addita us. scōa eiusdē numeri m. mutata in tis. tertia eiusdē quoq; numeri m mutata in nt. vt amauerimus ritis. runt. Recipit tñ hoc tps easdē abscissiones quas reliqua circūloquia q̄ a ꝓtō indicatiui formātur. vt amarim ris. amarit rimus. ritis. rint. audieriꝫ audieris rit. rimꝰ. ritis. erint. Do. ij. ser. ille q̄me cōmouit Syllius qui memet finibus vnq; amarim auſonijs. ¶ Amauissem docuissem ꝙ ꝓteritū. q. d. perfectum subiunctiuum easdē abscissiones formationemq; habet quā ꝓteritum optatiui. ¶ Amauero docuero .i. futuri subiunctiui eodem modo formatur: easdemq; abscissiones habet quas ꝓm perfectum subiunctiui nisi ꝙ

Infinitiui formatio.

ꝓterito addimus rim in futuro. ¶ De formatiōe infinitiui. Presens eo modo formatur quo presens optatiui. ⁊ preteritum eo modo quo preteritum eiusdem optatiui vt amare amauisse ꝛc. ¶ De formatione gerū

Gerūdiorū formatio.

diorum ꝛc. Amādi amando amādum hoc est ꝙ gerundia substātiua formantur a gtō singulari participij presentis tēporis tis finali mutata in di. pro primo gerundio ⁊ in do. pro medio: ⁊ in dū. pro vltimo. quemadmodum vero

Supia vñ formētur.

participium ipsum formet statim dicturus ē. ¶ Amatū amatu. Quod supina nō habēt ali quid prius vñ formem: ⁊ quod de ꝓtō pfecto indicatiui modi dicimus ꝙ nulla sequit ꝓportionem verborum a quibus deriuant. Et ita videtur in verbo tres esse positiones a q̄b⁹ tota ꝓiugatio deducit ꝑs indicatiui ꝓteritū perfectum eiusdem ⁊ supinū ⁊ quēadmodum a ꝓterito formant reliqua ser tpa q̄ circūloquimur in voce passiua: ita a supino formāt participium futuri tēporis actiue vocis ⁊ participium ꝓteriti passiue. ¶ Amās docēs legēs audiēs. hoc est participium ꝑsentis temporis cuiuscūq; coniugationis formāt a prima psona ꝓteriti impfecti indicatiui modi. bā syllaba finali mutata in ns vt amabā amans. Ademi

Participia a quo forment.

neris tñ participia duorum verborum eo is queo q̄s cum suis cōpositis recepisse e mediā scōm rationem huius formationis. Iraq; ab eo is dicimus iens eūtis: ⁊ a queo is. quiens queuntis. quod magis in eorum cōpositis intelligit. vt ꝓteriēs: rediens: prodiēs: nequiens. ¶ Amaturꝰ. Nō participium futuri tēporis actiue vocis formatur ab vltimo supino addita rus: vt amatu amaturus: amatura amaturum. ¶ Amatus. quod participiuꝫ ꝓteriti tēporis vocis passiue formāt ab eodem vltimo supino addita s. vt ab amatu amatus amata amatum. ¶ Amandus amanda amandum. Quod participium futuri tꝫis passiue vocis (cui gerundia adiectiua per oīa similantur ꝓterq; in significatione) formatur a genitiuo singulari participij presentis actiue vocis tis finali i mutata i dus. da. dum. vt amans amātis amandus da. dum. Antiq̄orēs tamen participia ⁊ gerundia tam adiectiua q̄m substantiua tertie ⁊ quarte ꝓiugationis i undus dadum. mittebant. Unde adhuc sunt apud iurisconsultos. titu. de communi diuidundo. et finium regundorum: et familie herciscunde: et apud Plautum in nostris mercimonijs emundis vendundisq; et ius dicundum: sed hec etoleuerunt: preterq; in hoc verbo eo is et suis cōpositis: vt adeundi adeundo adeundum. adeundus da. dum.

Participia ⁊ gerundia apud antiquos i undus terminata.

¶ De formatione indicatiui. Amor doceor legor audior. Hoc est prima psona pñtis indicatiui modi passiue vocis addita r. formatur ab eadem prima persona vocis actiue. vt amo amor. Secūda psona eiusdē numeri formāt ab eadē secūda psona actiue vocis s mutata in ris vel in re. in verbis tñ tertie cōiugationis eiusdē persone is mutata in e. et addita ris vel re. vt amas amaris vel amare. doceor doceris vel docere. legor legeris vel legere. audior audiris vel audire. Tertia eiusdē numeri fit a tertia simili actiue vocis addita ur: vt amat amatur. docet docetur. legit legitur. audit audiretur. Prima pluralis fit a prima simili actiue vocis s mutata in r. Secunda eiusdem numeri tis mutata in mini fit a simili tertia persona actiue vocis. Tertia vero fit a simili tertia psona actiue vocis addita ur: vt amant amamini amantur. docemur docemini docentur. legimur legimini leguntur. audimur audimini audiuntur.

Indicatiui formatio.

Amauisse: docuisse: legisse: audiuisse: formāt a ꝓteriti perfecti prima persona singularis addita s. ⁊ se.

¶ De formatione gerundiorum ⁊ supinorum ⁊ participiorum. ¶ Epitome.

Gerundia supina ⁊ varia verborum regulariū participia a quibus ⁊ vnde veniant ⁊ formentur: hoc habet capitulum.



Amādi amādo amādū. Docēdi docēdo docēdū. Legēdi legēdo legendū. Audiēdi audiēdo audiēdū formant a gtō singulari participij presentis tis mutata in di. do. dum. Amatū tu. doctū ctu. lectū tu. auditum tu. non habent vnde formari possint.

Amans docēs: legēs: audiēs: formant a prima persona preteriti imperfecti indicatiui modi bā finali mutata in ns. Amaturus: docturus: lecturus: auditurus: formantur ab vltimo supino addita rus.

Amatus: doctus: lectus: auditus: formant ab vltimo supino addita s litera.

Amandus: docēdus: legendus: audiendus: formāt a genitiuo singulari ptcipij presentis tis finali mutata in dus da dum.

¶ De formatione indicatiui vocis passiue. ¶ Epitome.

Indicatiuus cum suis tēporibus i voce passiua hic formari monstratur.

Ador: doceor: legor: audior: formant ab eadē prima persona singulari ꝑsentis indicatiui modi actiue vocis addita r.

Amabar: docebar: legebar: audiebar: formant ab eadem prima persona singulari ꝓteriti impfecti indicatiui modi vocis actiue m mutata in r. Amabor docebor: formant a prima psona singulari eiusdē futuri indicatiui modi actiue vocis addita r. Legar audiar: formātur a prima persona singulari eiusdē futuri m mutata in r.

¶ De formatione imperatiui modi.

¶ Epitome.

☞ Imperatiuus item vocis passiue et sua tempora vnde nascantur hec litera docet.

Amare: docere: legere: audire: formant a secūda persona singulari presentis imperatiui modi actiue vocis addita re.

Ametur: doceatur: legatur: audiatur similia sunt tertie persone singulari futuri optatiui modi.

Amemur: doceamur: legamur: audiamur: similia sunt prime persone plurali futuri optatiui.

Amamini: docemini: legimini: audimini: formātur a secunda persona plurali presentis impatiui modi actiue vocis te mutata in mini.

Amentur: doceantur: legant: audiant: similia sunt tertie persone plurali fururi optatiui.

Amator: docetor: legitor: auditor: formāt a tertia psona singulari futuri eiusdē īpatiui modi addita r.

Amemur: doceamur: legamur: audiamur: similia sunt prime persone plurali futuri optatiui.

Amaminor: doceminor: legiminor: audiminor: formant a secunda psona plurali futuri eiusdē impatiui modi actiue vocis. tote mutata in minor.

Amātor: docētor: legūtor: audiūtor: formāt a tertia psona futuri eiusdē īpatiui mōi actiue vocis addita r

¶ De formatione optatiui modi.

¶ Epitome.

☞ Modus explanandi ⁊ que habēt tēpora in verbo passiuo et quo formantur hic habes.

Amarer: docerer: legerer: audirer: formāt a prima psona singulari pñtis eiusdem optatiui modi actiue vocis m mutata in r.

Amer: docear: legar: audiar: formant a prima psona singulari futuri eiusdem optatiui modi actiue vocis m mutata in r.

¶ De formatione subiunctiui modi.

¶ Epitome.

☞ Subiunctiuū cum suis temporibus in verbo passiuo formabis si hanc litteram attendas.

Amer: docear: legar: audiar: eodem mō formant quo futurū optatiui mōi passiue vocis. Amarer: docerer: legerer: audirer: eodez mō formant quo pñs īpatiui modi passiue vocis.

¶ De formatione infinitiui modi.

¶ Epitome.

☞ Verba passiua in infinitiuo modo ⁊ illius vnoquoq; tpe a quo formantur hic docetur.

Amari: doceri: audiri: formant a psenti infinitiui modi actiue vocis re mutata in ri.

Legi format ab eodē infinitiuo actiue vocis re mutata i i. Futurū īfinitiui mōi circūloqt p pri-

¶ Amabar docebar. Hoc est q pteritū imperfectū indicatiui passiue vocis format primā personā singularē a simili persona vocis actiue m mutata in r vt amabar docebar legebar audiebar. Secūda sit ab hac addita is vel e. vt amabaris vel are. docebaris vel are. legebaris vel legebare. audiebaris vel are. Tertia fit a simili tertia persona vocis actiue addita ur. vt amabatur audiebatur. prima persona pluralis fit a simili persona vocis actiue s mutata in r. Secūda a simili persona vocis actiue tis mutata in mini. Tertia a simili persona vocis actiue addita ur. vt amabamur amini. amabantur. docebamur ini. bant. legebamur mini. bātur. audiebamur bamini. bantur. ¶ Amabor docebor. Quod prima persona futuri indicatiui modi vocis passiue in verbis prime et secunde coniugationis format ab eadem prima psona vocis actiue addita r vt amabo amabor docebo docebor. Secūda psona eiusdē numeri fit ab his o mutata in e. ⁊ addita is vel e. Tertia vero eiusdē nūeri a sili psona vocis actiue addita ur. vt amabor amaberis vel amabere amabit: docebor doceberis vel docebere docebit. Prima pluralis fit a prima simili actiue vocis s mutata in r. Secunda eiusdē numeri a simili psona actiue vocis tis mutata in mini. Tertia eiusdē numeri fit a simili persona actiue vocis addita ur: vt amabimur bimini. bunt. docebimur docebimini būtur. ¶ Legar audiar. Quod prima persona futuri indicatiui modi vocis passiue in verbis tertie et quarte coniugatio. format ab eadē prima psona vocis actiue m mutata in r. vt a legā legar. ab audiā audiar. Secunda eiusdē numeri fit ab eadē prima a mutata in e ⁊ addita is vel e vt legar legeris vel legere: audiar audieris vel audiere. Tertia a simili tertia persona actiue vocis addita ur. vt legetur audietur. Prima pluralis a simili persona actiue vocis s mutata in r. Secunda a simili persona vocis actiue tis mutata in mini. Tertia eiusdem numeri a simili persona vocis actiue addita ur. vt legemur legimini legentur: audiemur audiemini audientur.

Que tpa a pterito imperfecto formantur.

¶ De formatione imperatiui: qz psonas oēs vtriusq; tēporis atq; numeri huiusmodi satis explicite formauimus in ipsa operis lectione ad sequentia properemus.

¶ Ant. de formatione optatiui. Amarer: docerer: legerer: audirer. Hoc est presens optatiui modi formatur a prima persona eiusdē presentis optatiui modi actiue vocis m mutata in r. vt amarē amarer. docerem docerer. legerem legerer. audirem audirer. Secunda psona eiusdem numeri formatur a prima persona addita is vel e vt amarer ris vel re. legerer ris vel re. audirer ris vel re. Tertia persona eiusdem numeri fit a prima simili persona actiue vocis addita ur: vt amaretur doceretur legeret audiret. Prima persona pluralis fit a prima simili persona vocis actiue m finali mutata in r. Secunda eiusdem numeri fit ab eadem secunda vocis actiue tis mutata in mini. Tertia eiusdez numeri fit a simili tertia persona vocis actiue addita ur. vt amaremur mini. rentur. doceremur mini. rentur. legeremur mini. rentur. audiremur ini. rentur. ¶ Amer docear legar audiar. Hoc est futurum optatiui modi format a prima persona eiusdē futuri actiue vocis m

Optatiui formatio.

finali mutata in r. vt amē er. doceam ar. legam ar. audiā ar. Secunda persona eiusdē nūeri fit a prima addita is vel e: vt amer ameris vel ere. docear aris. vel are. legar aris. vel. are. audiar aris. vel are. ¶ Tertia eiusdē numeri fit a simili tertia vocis actiue addita ur. vt ametur doceatur legatur audiatur. Prima persona pluralis fit a simili persona vocis actiue s mutata in r. Secūda eiusdē numeri a simili pſona vocis actiue tis mutata ī mini. ¶ Tertia eiusdem numeri a simili persona vocis actiue addita ur. vt amentur amemini amenť. doceamur doceamini docentur. legamur legamini legantť. audiamur audiamini audiantť. ¶ De formatione subiunctiui. Amer. docear. Hoc est pñs subiunctiui eodē modo formať quo futurū optatiui et ptīm impfectū eiusdē subiunctiui eodem mō formanť quo pñs optatiui. ¶ De formatioe infinitiui. Amari doceri audiri. Hoc est cp pñs infinitiui modi prime et secūde et quarte coniugationis formať ab eodē pñti infinitiui modi actiue vocis re mutata in ri. vt ab amare amari. docere doceri. audire audiri. *Legi hoc est pñs eiusdē infinitiui vocis passiue fit ab eodē pñs* infinitiui actiue vocis e mutata in i: vt legere legi: vel breuius a secunda persona pñtis indicatiui vocis actiue ablata s. ¶ Futurū infinitini. *Querō hīt circuloquendi futurū infinitiui tam in voce actiua cp in voce pa*siua. li. iiij. cū de infinitiuo disputabit copiosius dicemus. ¶ Circuloquia vocis passiue. Hoc est septem illa tpa quib⁹ sermo latin⁹ caret. circuloqmur p pticipiū ptī tpis et hocvbū sum es fui. Per pñs eñ et ptīm pfecti indicatiui circuloquimur ipsuz ptīm pfectū: vt amat⁹ sum vel fui. Per ptīm impfectū et ptīm pluscpfectū eiusdē indicatiui circuloqmur ipm ptīm pluscpfectū: vt amatus erā vel fuerā. Per pñs et ptīm optatiui circuloquimur ipsum ptīm optatiui: vt vtinā amat⁹ essem vel fuissem. Per pñs et ptīm pfectū subiunctiui circuloquimur ipsum ptīm pfectū subiunctiui: vt cum doctus sim vel fuerim. Per ptīm imperfectū et pluscpfectum eiusdem subiunctiui circuloquimur ipsum ptīm pluscpfectum subiunctiui: vt cum amatus essem vel fuissem. ¶ Per futurum indicatiui et futurū quocz eiusdem subiunctiui circuloquimur ipsum futurū subiunctiui vt cū amatus ero vel fuero. Per pñs et ptīm infinitiui circuloquimur ptīm ipsum infinitiui vt amatū esse vel fuisse.

Subiūctiui formatio.

Infinitiui formatio. Circuloqū futuri infiniti.

Vocis passiue circuloquia.

Anto.

Sum.

Es impatiui modi.

Site pro este. Gerūdijs sum caret. Ens oi gñe

DE verbis irregularib⁹. Sunt quedā verba q̄ no sequunť analogiā necz formationē verborū regulariū: quedā rursus que deficiūt certis temporibus numeris et pſonis: quare vtilissimum est hoc loco illa cōmodissime debere poni. Atcz in primis hoc verbum sum es fui: cuius tanta irregularitas est vt ptīm imperfectū indicatiui et tempa: q̄ ab eo formanť nihil habeāt sile prime vbi positioi. ¶ Imperatiuo mō. Es vel fis posuimus cp̄ alias diximus fis non esse huiusmodi vocem sed es tm. Nā si habet fit et fim⁹ et fite sint: cur non habeat et fis? Et cū ver. dicit. s. eñ. fis bon⁹ o felix tuis. cur magis sit optatiui sis cp̄ deprecatiui hoc est imperatiui modi. Sed quod de site dixi apud antiquiores tm fuit vt apud Plautū in curgulione. site mihi volentes propitie. et in code. site cā mea lydi barbari. Sustulimus vero qō alij pperā posuerunt essendi essendo essendū. que gerundia nusq̄ apud latinos reperiri verissime scripsit Valla. Ens vo et si latine dici non posse. Bene. in quadā epistola asseuerat posuimus tamē illud: q̄ Priscia. ait apud antiquos fuisse et ab eo composita absens presens adhuc extant: et philosophi necessitate coacti vtuntur eo ad exprimendū quod ex greco interpretatur on vsa ou pro hic ens hec ens hoc ens. Futurum quocz ab alio verbo sumptum est quod in vsu non erat hoc *est fuo fuis: a quo etiam mutuati sumus ptīm* et tempora que ab eo formātur. fore quocz ab eo quod est forē sumptū est pro eo qō futurū est circuloquiūcz futuri infinitiui modi. Cōposita vero ab hoc verbo ratione simplicis sequunť: nisi cp possum a pos et sum aliqñ recipit medium vt potes potest potestis poterant. In imperatiuo potite potitote. In preterito et temporibus ab eo formatis s mutatur in tin: vt potui. In futuro quocz indicatiui interponitur: vt potero. Et in participio presentis temporis: vt potens quod magis nomē

¶ De verbis irregularibus et defectiuis. La. vñ

SUm es fui esse ens futurus.

¶ Indicatiuo modo.

Tempore pre. sum es est. sumus estis sunt

Pre. imper. erā eras erat. eramus eratis erant.

Prete. pfe. fui fuisti fuit. fuim⁹ fuistis fuerūt vel e

P. p. q. per. fuerā ras rat. fueramus fueratis fuer

Futuro impfecto ero eris erit. erimus eritis eru

Futuro pfecto fuero fueris fuerit. fuerim⁹ eritis e

¶ Imperatiuo modo.

Tēpore presenti es sis sit. simus estote vel sitis sin

Futuro. esto vel fueris: esto vel fuerit. fuerim⁹ est vel fueritis sunto vel fuerint.

¶ Optatiuo modo.

T. presenti vtinā essem esses esset: essemus tis. sent

P. imperfecto vtinā essem esses esset. essem⁹ tis. sent

Preterito perfecto vtinā fuerim fueris fuerit: fuer mus fueritis fuerint.

Preterito pluscpfecto vtinā fuissem fuisses fuisse fuissemus fuissetis fuissent.

Futuro vtinam sim sis sit: simus sitis sint.

¶ Subiunctiuo modo.

Tempore presenti cū sim sis sit: simus sitis sint.

Pre. imp. cū essem esses esset: essemus essetis esse

Pre. perfe. cū fuerim eris. erit. fuerim⁹ eritis. erint

P. p. cp̄. p. cū fuissem isses. isset. fuissem⁹ setis. isse

Futuro cū fuero fueris fuerit. fuerim⁹ eritis. erint

¶ Infinitiuo modo

Tempore presenti esse.

Preterito fuisse. Futuro fore vel futurum esse.

esse videꝫ. Inuenimus quoꝙ posseꝫ pro posset. Quadrigarius apud marcellum. cuꝫ nō posseꝫ discerni vtri? putaretur victoria. Poteratur. pro poterat. Lelius apud eundem. sine periculo bellum geri poteratur. Ver. quoꝙ. lib. viij. liquido ve poteſtur electro dixit. Prosum quoꝙ a pro compositum, sequenti vocali. d. recipit. possetur. Uergilius

FEro fers tuli: ferre ferendi ferendo ferēdū: latum latu. ferens laturus.
Feror ferris vel ferre: latus ferendus.

¶Indicatiuo modo.

Tēpore presenti fero fers fert: ferim⁹ fertis ferūt.

¶Imperatiuo modo.

Tempore presenti fer ferat. feramus ferte ferant.
Futuro ferto tu vel ille. feramus fertote ferunto.

¶Optatiuo modo

T.p. vtinā ferrem ferres ferret. remus. retis. ferrēt.

¶Subiunctiuo modo

P. imperfecto ferrem ferres ferret. ferrem⁹ tis. rēt.

¶Infinitiuo modo tpe p̄senti ferre.

¶Passiua voce Indicatiuo modo

T.p. feror ferris vel ferre ferr̄: ferimur mini. rūtur.

¶Imperatiuo modo

Tempore presenti feratur. feramur feramini ranꝫ.
Futuro ferto: tu vl̄ ille. feramur ferimino: ferūto:

¶Optatiuo modo

T.p. vtinā ferrer eris. vel re. reꝫ. remur. mini. rētur.

¶Subiunctiuo modo

P. ip. cū ferrer eris. vel re. reꝫ. remur. mini. rētur.

¶Infinitiuo modo tpe p̄nti ferri.

¶Alia tpa declinanꝫ p pportionē tertie coniuga.

VOlo vis volui velle volendi volēdo volēdū: volitū volitu volens volituruꝰ.

¶Indicatiuo modo.

T.p. volo vis vult: volum⁹ vultis volunt.

Imperatiuo mō caret: sed ab eo cōpositū nolo hz in presenti noli nolite. in futuro nolito nolitote.

¶Optatiuo modo.

T.p. vtinā vellē velles vellet. vellemus letis. lent.
Futuro vtinā velim velis velit: velim⁹ velitis velint.

¶Subiunctiuo modo

Tēpore p̄sen. cū velim velis velit. velim⁹ velitis lint.
P. impfec. cū vellē velles vellet: vellemus letis. lent.

¶Infinitiuo mō tpe p̄nti velle.

Alia tpa formanꝫ p pportionē tertie ꝙiugationis.

¶De verbis defectiuis.

ES est p eo qđ edis edit i scōa ⁊ tertia psona singularis indicatiui modi essem esses esset: essemus etis. ent. In p̄nti optatiui ⁊ in ptō imper. subiunctiui esse in p̄nti infinitiui. Estur i p̄nti indicatiui mo. vo. passiue. Que deficiūt supplentꝫ hoc verbo edo edis. ¶Forē fores foret forent. pro essem esses esset essent. In presenti optatiui modi: ⁊ in preterito imperfecto subiunctiui reperitur et

¶Fero fers. Hoc est alterum ex vbis irregulatibus qō cum ad tertiam coniugationez sit reducendus pro eo quod esse debuit feris in secunda psona singularis presentis indicatiui differentie causa abscissionem fecimus p eo quod ferit in tertia persona fert pro eo qō ferꝭ tis i scōa persona pluralis fertis: imperatiuo quoꝙ pro eo qō est fere in scōa p̄sentis psona singulari dicimus fer. et pro eo qō esse debuit ferite in scōa plurali dicimus ferte. ¶In futuro quoꝙ eiusdē imperatiui pro eo qō est ferito ⁊ feritote dicimus ferto ⁊ fertote. ¶In p̄senti optatiui ⁊ pterito imperfec. subiunct. ⁊ p̄senti infinitiui pro eo qō eē debuit fererē fere re dicimus ferrē ferre. In indicatiuo passiue vocis pro eo qō eē debuit fereris dicimus ferris vel ferre. ¶In secunda persona singulari presentis imperatiui p eo qō esse debuit fere re dicimus ferre ⁊ in futuro pro ferito: ferto:. ¶Auto. in p̄senti optatiui ⁊ in pterito impfecto subiunctiui pro eo qō esse debuit ferrerer reris. vel rere. dicimus ferrer reris. vel rere. et in p̄senti infinitiui pro eo qō esse debuit feri dicimus ferri. Reliqua tēpora ⁊ psone sequuntur rōnem verborum tertie. ¶Uolo vis vult volumus vultis pro volis volit volimus volitis. ¶Imperatiuo caret: quē supplemus ex futuro optatiui: ab illius compōito nolo dicimus in p̄senti. Noli nolite nolito nolitote in futuro ex proportione quarte coniugationis. Dio. tamen in instanti imperatiui in secunda persona fac velis dicit et totum pluraleꝫ ponit velimus velitis velint et in futuro velito velimus velitote velint. Uora. modo velis que tua virtus expugnabilis est. ¶In futuro optatiui et in presenti subiūc. pro eo qō volim dicimus velim velitis velint. cp̄p Lice. ij. de natu. deo. dixit quo facili id quod docere volimus intelligi possit: volimus p velimus scripsit. Alia tpa sequūtur rationē verborū tertie coniuga. Phocas tn̄ carere hoc verbū dicit gerundijs supinis et participijs: sed quia vtūꝫ illis iuniores: ideo posui. Adde cp phocā imitati Aldus manutius et Franci. niger dicunt eum vnicum tantum habere participium. s. volens. ¶De verbis defectiuis. Sunt quedam verba que deficiunt modis aut temporibꝫ aut personis vt es est: cuius non modo prima positio deficit: verūetiā nihil aliud hz cp es est essem esses esset essemus essetis essent esse. Uer. iij. eñ. est mollis flāma medullas. ió. s. geor. vt mala culmos esset rubigo. et Ald ar. si vis esse satur. nostrū potes esse priapū. In voce quoꝙ passiua estur nō pro editur. Adde cp Aldus post Dyo. grecum dicit edo habere passiuum: sicut voro, et deuoro eius ꝙsignificatiua. Es in secunda psona imperatiui numeri singularis Plautus in milite: es bibe animo obsecro me cū. Oui. s. de pōto. Estur. vt occulta vitiata putredine nauis. ¶Forē res ret. rent. neꝙ enim vsqp lectū est: forem⁹ foretis ⁊ qō est in hoc verbo singulari fore p futurū eē in futuro infinitiui ofa alia verba caret: hñt cp ab eo cōpōita alfore ꝛc. Alio p dico dissyllabum est: haberꝙ vim phocā p̄s et pt̄ñ iperfectū. sustulimus tamē aim⁹ et aitis quod ex pportione dicendū erat: qñ eas voces videꝫ aures nre quodā modo

Rones irregularitaꝫ in hoc verbo fero.

Uolo.

De verbis defectiuis. Es; est.

Estur. Edo hz passiuum.

Forem.

Alio.

reformidare. Aiebāt in ptō impfecto. Aiant ī futuro ex pportione. Plau. in rudente. vel tu mihi aias vel neges. Li. de finib⁹ quasi ego id curez qd ille aiat aut neget. adiecimus q̄ secū dam personā singularē pītis imperatiui modi Ai q̄ apud Plau. repit. an nata est spōsa p gnans vel ai: vl nega. vt apud Terē. sepe ain. q̄ Lice. de perfecto oratore. interpretat ain pro ais ne. Aiens. Ap. vs. mi. fic aiens chrystolo de dolatum vascul um tradidit.

Fore p futuz eē ī futuro īfinitiui. Jn alīs locis ōficit Aio is it. aiunt in presenti indicatiui modi. Aiebam aiebas aiebat aiebamus aiebatis aiebāt. ī preterito imperfecto eiusdem modi. Aiā aias aiat. in futuro eiusdem. Ai in secunda psona singularis pīsentis impatiui modi. Aiēs in participio pīsentis

¶ Chri. Utinā vellē cuius cōpositū est nollē nolī nolui: dicimus ēt nō vellē nō velim ⁊ nō volui dictionib⁹ q quibusdam interiectis. Li. p gneo. nō anaritie pfugiū maiores nr̄i in socioz atq amicoz tectis esse voluerūt Quin. li. s. non tm̄ hoc audeo superstitiose eē velim fieri. Idem, non ociosas velim suas habeant. Sz hones stum aliq̄d monēres. Ald. auelim etiā p malim. i. magis velim veteres dicebāt. Plau. in mercatore. Arare me uelim quā fic amare. ¶ Es est p eo qō edis edit: cui⁹ cōpositū comedo analogiaz seruat: vt comedo comest. ⁊ Plau. in epidico. Vulpes pirū comest. ⁊ in passiua estur. Plaut⁹ apō Gellū tūcēt qō est nō estur. ¶ Fore ne gat Valla adi ungi posse cū participio: sed singulari quodā exēplo Licero in cōmētarijs cū participio presen tis adiunxit. Nōnulli etiā Licero nunciabāt cum castra moueri: aut signa fieri iussisse: nō fore dicto audi entes milites. ¶ Alio ais. Diuus Augustinus. Vos adijcientes in malo aistis dixit.

Es est pro edis edit. Fore.

Inquio. ¶ Anto. inquio inquis q̄ q̄ ex pportione vi deat posse declinari p oēs modos tpa ⁊ perso nas tertie cōiugationis: nos tm̄ illa posuim⁹ que in vsu reperiuntur: hoc est inquio Lic. de oratore. Aucupari verba oportebit inquio inquis. Persi. hoc innuat. hic inquis vero quisq̄ fanit olerum. inquit. Juue. quando artibus ī quit honestis. inquiunt. Lice. in verrē. vbi sūt Pamphile inquiūt Sciphi. Reperitur tamē frequentius inquā in prima positiōe indicati ui modi dicente Diomede ⁊ Phoca. Inquam primam personam contra morem omniuz p fert vtrūq̄ numerum modi indicatiui presen tis temporis inquit. Lice. ī. de oratore. tu ve ro ingsti molestus nō eris. Inquiat idem ad herēnium. Quid eīm tibi vis aliq̄s inquiat in que. Teren. in Phormione abs te emittere in uitū eam inquepio eo quod est dic. ¶ Queso. vt dicit Phocas primā habet personā singularē pītis indicatiui modi. hz etiā pluralē eiusdē tpis. vt Lice. ī. s. de legibus. quāobrē ag gredere quesumus. ⁊ Silius. li. xiij. puni. Nō ardua regni q̄sum⁹ aut honora tuis. ¶ Quesit quoq̄ dicit Lucretius in. s. Tu diuum pa cem vatis adit et prece quesit apud Sallustiū quoq̄ referente phoca quesere lectum est. Sz quemadmodū priozibus dictis vti possum⁹ ita his posteriozibus non est vtendū. ¶ Jnsit pro inquit. †Uergi. r. eīn. Tunc pater omnipo tens feriū cui summa potestas insit. in. xij. ita turbidus insit. Varro apud prisci. li. viij. pri mum ponit personam insio. ¶ Quat q̄ pho ca testatm̄ habet tertiam personā singularem pītis indicatini et participiū quans: vt Uer. s. geor. et quantes gutture corui. ¶ Faxo fa. Idē phocas dicit t tum habere futurū indicatiui: nos tantū inuenimus faxo faxit faxitis faxint. Uergi. li. ix. haud sibi cū damni rē faxo ⁊ pube pelasga. et Liuius lib. vs. ab vrbe. faxo ne tuuet vox ista. et Ennius apud Licer. lib. de senectut Nemo me lachrymis decoret nec funera faxit. et Liui. li. xxiiij. Quod faxitis deos omnes fortunare velim. f rint frequenter apud Plautum ⁊ Terentiū legitur. Ausim primā tm̄ ha bere personam futuri indicatini m di testis est phocas. Liui. li. s. Nec si forsan dicere ausim. Uer. quoq̄. ij. geor. Ausim vel tenui vita commit re sulco. vbi Seruius exponit ausim pro ausus sum vel audebo. Fest⁹ quoq̄ pōpe. ausis pro audeas exponi et ausit. Qui. in. vs. meta. Et nihil est qō non inopinoz captus amoze ausit. Catul. in epithalamio. quis hu deo cōparari ausit: sed hoc rarissime inuenitur apud authores. ¶ Ledo cedite. Li. de claris oratoribus. Le do queso orationis sunt eīn. et Juue. in. vs. Ledo si breui parui sortita est lateris spaciū cedite q̄ in plurali dicite. Plautus est vsus cede q̄ pro cedite. Nenius in licurgo apud marcellū pro industria cete regē ppugna tū patrē. Ennius in medea saluete optima corpora cete manus vestras measq̄ accipite. Actius in menalipp enem aliquis cete in conspectū aut nos vbi est ducite ad eum. Pacuuius in atalanta: is vestrū vterq̄ sit ei signum datū est cete. Salue saluete. Uer. v. eīn. Salue sancta parens iterū saluete recepti. Salueo tm̄ in pm positione dixit Plau. in truculento. Saluetinquit satis est mihi tue salutis nil mozor nō salueo. Li. q̄ ad a ticum futurū indicatini est vsus et saluebis ingra meo. Li. ¶ Auete ⁊ auere a phoca tollitur. cum tm̄ apu Ald. reperiatur. Ald. anetibi p me dicit auere liber. et Quinti. dicit in. s. fuisse virū valde lr̄atū q̄ saluta uer

Fxo vl inquā inqs inqt inqunt ī pīti īdicatiui Jnqsti in scā psona pteriti pfecti eiusdē ī dicatiui Jnqniet in tertia singulari futuri eiusdē īdicatiui Jnque in scā persona singulari presentis impera tiui modi. Aliīs in locis deficit.

Queso quesumus. in primis personis vtriusq̄ nu meri pīsentis indicatiui modi reperitur in vsu.

Jnfit p ī quit. ⁊ Quat in tertiis personis singular bus presentis indicatiui modi reperiuntur.

Faxo faxis faxit faxim⁹ faxitis faxint ī futuro ti ndacatiui modi. Ausim ī prima psona singularis futuri indicatiui modi tantum.

Ledo p dic. ⁊ cedite pro dicite in secundis personi tantum vtriusq̄ numeri imperatiui modi.

Salue: saluete: salvere: aue: auete: auere: in eiusdē s cundis personis impatiui ⁊ in pītis infinitini.

Odi odisti. Noui nouisti. Cepi cepisti. Memini m ministi: in voce tm̄ habēt pteritū pfectū indicatini ser tempora que formant ab eo significationē ver etiam omniū aliorū temporum.

Preterito ⁊ tpibus que ab eo formant carēt. Furi is. insaniui. fero tuli ferio percussi. Tollo sustuli q̄tu is. glisco is. cū verbis que dicuntur inchoativa.

Queso.

Quesit.

Jnfit. Jnfio. †Et pro in cipit. Plau. in asinaria. Ne infit p contrarier. Idē in Au lular. Jnfit ibi postu lare. Quat. Faxo. Ausim. Ledo.

Salue. Saluco.

Odi cū ce

sic auete cū abvsu iā defecisse. ¶ Odi odisti. Hec verba cum tm̄ in ptō et tpibus ab eo formatis reperiant: hī

ñ sensum etiã aliorũ tẽporũ econtrario ad ea tẽpora que circũloquimur in voce passiua. Nã quãdmodũ mutamur presens indicatiui ad circũloquendũ illius pñs pfectũ: et pñs impfectũ ad circũloquendũ illi? plusq̃pfectũ: ita ediuerso pñs pfectũ accõmodat suã significationẽ pñti et pñs plusq̃pfectũ ptõ impfecto. Itaq; pñs pfectum horũ verborũ hz sensum pñtis atq; suũ pñs. Pñs plusq̃pfectũ eiusdẽ modi hz suũ sensum atq; etiaz preteriti impfecti. pñs optatiui hz suũ sensum atq; etiã pñtis. Plusq̃pfectũ subiũctiui suũ sensum atq; etiam preteriti imperfecti eiusdẽ modi. Pñs pfectum suũ sensum atq; pñtis eiusdẽ subiũctiui cũ futuro optatiui. Futurũ subiunctiui hz suũ sensum atq; etiã futurũ indicatiui modi. Pñs infinitiui suũ atq; etiã pñtis. Preterito careut. Furio quod aliunde assumpsit iſaniui. Fero quod tuli. Ferio qõ a pcutio sumpsit percussi. Tollo quod olim habuit tetuli: et a sustolo sustuli mutuat? est. Quatio is, qõ i vsu nõ hz quasi: vt dicem? i preteritis terne cõiuga. vbi et de glisco et ichoatiuis. Christ. inquã. Licet lib. v. de finib?: tñ a ppõsito inquã oberrantes. Inquiet in futuro indicatiui. Itẽ inibi. Xeno. beatũ inqt etiã btissimũ q̃ppe inqer. Ausim. sed Statius in xvi. Plur aliter absentib? ausint ista dies dirit ausis. Acti? apõ. Ad arcellũ cur cõponere te ausis mihi. vñ fert? ait. ausis p audeas veteres direre. Ledo non nõ p dic: sed p da etiã repit. Terẽ. Ecyra. siue puerũ. Phidippe cedo ego alã. i. da. Apuleius. ij. apolo. cedo te epistolã: vel porti? da: sed p dic idẽ paulo ãte: reduc vxorem aut quãobrẽ non sit opus cedo. Odi qõ habeat hec defectiua oĩa tpa liqt reperiri si q̃s crebro optimos enolvat authores. Li. li. j. de legib?. q̃ natio ingratos non aspernat: nõ odit. Liuius passiua voce. Tertullianus in apolo. frequens vtitur oditur: ait ergo in hoĩbus idẽ vincimus cum odimur. Piero. in lib. prouer. et ipudentes odibunt scientiam: sunt plurima alia verba defectiua q̃ vir apud authores reperiantur integra vnq̃: vt sapit suat posserur. poteratur: posterur: retinerit frecebunt: sultis: trapit neuult: que iam etate perierunt.

De primis puerorum preexercitamentis. Ca. viij.

Epitome.

Et quot latina lingua struatur orationis partibus hoc capite instruimur et primis illarum imbuimur rudimentis.

Artes orationis octo sunt. Nomẽ Pronomen. Verbũ. Participiũ Prepositio. Aduerbium. Interiectio et Cõiũctio. Quatuor ex his declinant. Nomẽ. Pronomẽ. Verbum. Participiũ. Quatuor nõ declinant. Prepositio Aduerbiũ. Interiectio. Cõiũctio. Nomẽ est quod declinat p casus et nõ significat cum tempore. vt hec musa muse.

Pronomẽ est quod ponit loco nominis propriꝫ: vt

Artes orationis octo sunt. Post simplicẽ nominis et cum eo participii p nominis verbiq; declinationem frequens opera pueris adhibenda est: vt incipiant partes dignoscere: non quidẽ adhuc exacte admodum: sed quantum illa etas capere potest: deinde quomodo iter se cõstruũtur: vt iam incipiant quasi degustationẽ quandam habere eorum que postea enodatius tradenda sunt: dixit igitur in primis q̃ octo sunt orationis partes: q̃s enũerat. Nõ nõ mireꝫ postea cũ dicimus gerundia et supina alis eẽ orationis partes ab octo superioribus: quodcq; li. iij. dicturi sumus alios posuisse tres tm̃: vt Aristoteles et Theodectes: alios quatuor: vt stoici. Alios distinxisse vocabulum et appellationem a nomine: alios adiecisse asseuerationes attractionẽq;. Sed nihil necesse est pueritie teneritudinem tanta veluti ciborum varietate farciri satisq; illi fuerit octo orationis partes distinguere: qui numerus primũ Aristarcho et grecis: deinde Palemoni et latinis placuit. quos deinde omnes grammatici greci et latini secuti sunt. Ita tamen q̃ greci interiectionẽ partem aduerbij esse dixerunt. Latini interiectionem ab aduerbio separant. Articulum vero quia latinus sermo non agnoscit ad pronomen referunt. Itaq; omnino oẽs partes esse octo dicunt. Quatuor et his declinant. Quod et harũ octo partiũ numero quatuor sunt declinabiles: et quatuor rursus indeclinabiles quas explicat: greci quoq; articulũ declinant: latini quoq; gerundiũ et supinũ: et qui distinguũt vocabulũ et appellationẽ a nomine. tria illa eodem modo declinant. Nomen est quod declinat per casus: hec non est diffinitio noĩs: sed quedam proprietas per quam magis puer veniet in nominis cognitionẽ q̃m per diffinitionem quam libro tertio reddituri sumus. Nomen est pars orationis corpus aut rem proprie communiter ve significans: et eodem modo de reliquis partibus orationis quarũ proprietas ponitur: per quas possint a pueris rudibus literarum dignosci: posteavero libro tertio huius operis illarum diffinitiones que magis naturam ostendunt explicabimus. Christo. Quatuor et his declinantur. Asscarius autem Varro analogie lib. j. de partium orationis diuisione his verbis loquitur. Quod ad partes singulas orationis deinceps dicam cuius quoniã sunt diuisiones plures nunc ponam potissimum ius qua diuiditur oratio seruanda vt natura in quatuor ptes: vnã q̃ habet casus: alteraã que habet tpa: et tertiam que habet neutrum: et quartã in qua est vtrũq;. Nomen est: hec vsq; adeo ingeniosa definitio: quã puerorũ mens ingeniorum reformidare possit simillima illi q̃ vtiq; Aristoteles extra hoĩem valeã viri sapientissimi quẽlibet tradere. quidnã fit hõ: est inqt: bipes animal tãq; difficile sit rerũ differentias inertia nostra postliminio iam exules digito p̃mere quominus sint ferendi literatores illi Hemiphysiologi quibus oĩno placet sui nubilũ Donatelli: in primis grãmatices rudimentis scribentis: nomen iõ est: quia significat substantiã cũ qualitate p priaꝛ cõi: que autẽ definitio vel ab ipso chrysippo vir perciperet: ita substantia pellucidat tamen et citra scholas eruditorum: aut dicant mihi. nihilũ. nihil. accidens accidentia noĩa quo significant modo substantiã. Nõ si nihil erudiant extra doctrinã philosophari nõ patiar quidẽ nisi prius eos appellauerit sapientes indoctosq; doctos insipienter. Quocirca verecundari debuissent physiologi nostrates hanc noĩs tenellã definitionẽ: vel potius descriptionem cauillari tãq; minora minoribus non conueniant cui? contrariũ scripsit. Quin. li. j. Ad iuuenẽq; facilius minores pciunt. Cũ tpe. Cũ ppositio semp significat comitẽ authore Valla: vt tpa cum casibus camã. i. tpa et causas. Cesar cum Pompeio appulit. i. Cesar et Pompeius. Nomẽ igit significat. i. habet significationem nõ cũ tpe. i. non significat suã significationẽ et etiã tps. Sed dũrat suam significat significationem: que autem significatio siue tempus siue aliud sit nihil obstat: vt dies diem lapis lapidem representat.

Ant. Priscianus declinabilium orationis ptiũ elegit quedam accidẽtia: sine quibus non põt fieri illa quam dicimus cõstructio in noie

teris cõpositis suis: hz duplices sensum.

Furio. Fero. Tollo.

Bertul. Ledo ad nerbium inquit Donatian? cardinalis qñ qz ab veteribus etiã ad plures referebat.

Li. de senectute. Ledo qui vestrã Remputantam amisistis. et tam cito.

Quidã tñ tres orationis partes quidã quatuor posuerunt.

Quis pio ptes i octo diuiserit.

Interiectio a grecis pro aduerbij pte reposita.

Donatum carpit ob scuritate.

Donatelli.

Ea prepositio semp significat

pronoĩe ⁊ participio genus numerũ ⁊ declinationẽ. In verbo coniunctionẽ vocẽ ſignificationem atq; in oĩbus his ſonam. ¶ De genere nominũ: pronominũ ⁊ principiorũ: qm̃ alijs in locis copioſi⁹ diſputabiſ qđ ad hũc locũ attinet dicim⁹ gña eſſe q̃q;: maſculinũ qđ declinaſ cũ hic ⁊c. Sed hec cp̃ ſufficiẽter dicaſ q̃s non videt. Primũ vt alijs in locis dixim⁹. qz nõ ideo nomẽ eſt aut maſculinum: qz declinaſ cũ hic: aut femininũ qđ declinaſ cũ hec: aut neutrũ qđ declinaſ cum hoc: ſed qz eſt vel maſculinũ vel femininũ vel neutrum: iõ declinaſ aut cum hic: aut cũ hec: aut cum hoc. Deinde cp̃ noĩa adiectiua q̃ p̃mã et ſcõam noĩs declinationẽ inflectunt̃ ⁊ pnoĩa ⁊ participia non declinanſ per hic et hec ⁊ hoc. Sz̃ per ſuas cuiq; gñi terminationes accõmodatas. Preterea qđ dubij ⁊ pmiſcui gñis nullã facit mentionẽ. Sed vt dixim⁹ hec pueris adhuc rudib⁹ p̃ponunt̃ q̃ p̃nectoribus accurate magis poſtea tradenſ. Numeri noĩm. numer⁹ cõis eſt oĩb⁹ partib⁹ oronis q̃ declinanſ. Caſus ẽo noĩ pnoĩ ⁊ pticipio tm̃: ſed de his poſtea copioſi⁹ dicẽ.

¶ Hoĩa cuiſ ſint generis quare.

¶ Pronomẽ quid ſit.

¶ Pro p̃poſitio in compoſitione quid ſit.

¶ Chri. Pronomen eſt. Eſt eñ pnomen. Pro. reſte id pene qđ nomẽ: niſi cp̃ min⁹ plene ſignificat: p̃poſitio autẽ p̃ in cõpoſitione fere ſemper alicuius ſubſtitutionẽ arguit: vt pconſul: prętor: pauus: pnepos: pnuba: pro queſtor. ¶ Loco noĩs ſunt quib⁹ videaſ etiã quis vel qui: pnomẽ eſſe debere vt cp̃ loco noĩs ppriũ poſſit poni dixim⁹ eñ. Plato diſſerit qui deſinit: ⁊ Euandrius enĩs p̃ euandri ⁊ cum poeta pferat. Vergiliũ intelligam⁹ latini atq; alia his ſimilia deliria. Quomin⁹ hec deſcriptio ẽſtet quibus fuerat ſatis dicere quis vel qui. Euandrius poeta licet noĩs ppriũ ponaſ loco: non tm̃ intra quindecim illa ſunt quetam auth⁹ vndiq; ſepſit. Sz̃ iterum repetamus altius id quod queriſ. ¶ Loco noĩs p̃priũ ponit. Eſt autem longe ſecus loco nominis pponi. ¶ Quod tm̃ pronominl accidit cp̃ nomen referre p̃priũ. Quod ⁊ ad nomen ⁊ ad pnomen eque pertinet. Quinti. eque dicimus Plato diſſerit q̃ definit dictio illa q̃ refert Platonẽ nõ quidẽ Platonis loco ponitur. vt hic capitur ponĩ. eſt autem poni circa relationẽ aliquid ſubintelligi. Quod clarius foze ſpero ſi vna exẽplis: facit re pulſantẽ fores interrogẽt quiſnã ſis: reſpodebis vt opinor: ego: nõ añt qui. at ego ponitur loco nominis tui p̃priũ non qui qđ tm̃ te referre potuiſſet: vt ſi diciſſes. Antonius diſſero q̃ diſſimio. Addamus etiã pronomẽ poni loco cuiuſuis noĩs p̃priũ vt ego tu. Euandrius vero aut poeta non cuiuſquis nominis p̃priũ loco ponitur. Sed tm̃ p Euãdro aut Vergilio. Et hoc figurate quidẽ. Qõ ſi q̃s dicat pnomen ita poſſe nomen p̃priũ referre: vt quis vel q̃ ita retulit: vt ſi dicas plato diſſerit: et ille diffinit quo fiet vt ille illa illud nomẽ nõ ſit *pnomẽ qñ ita retulit nomen* p̃priũ ſicut pauloante quis vel qui retulerat aut fatendũ erit eadem ratione quis vel qui p nomen eſſe oportere. et qđ pt⁹ in hoc pnomine ille perliquide in pleriſq; etiam pronominibus poterit conſtare: vt nomina referant p̃pria que dũtaxat cauſa fuit cur quis vel qui p nomen eſſe non potuit. Sed hec ratio nõ procedit qm̃ nõ dicimus quis vel qui: iõ pnomen non eſſe qm̃ referat. *Sed qđ cum referat loco* noĩs p̃priũ poni nõ poteſt: mõ autem ille iſte: ipſe: ſuus cp̃ quis referant etiã loco noĩs p̃priũ poni poſſunt. ille diſſerit. i. plato demonſtrato platone: vnde pronomen non tam dicitur pronomen: quia nomẽ p̃priũ referat cp̃ quia loco noĩs ponaſ p̃priũ. Sit igitur p̃pritium: pro nominis loco noĩs p̃priũ poni: quo cum carnerit pronomẽ eſſe nõ poterit. ¶ Noĩs p̃priũ nihil obſtat obiectio illa hõ differit et ipſe loquitur quominus *dictio ipſe fit pronomẽ* tamẽtſi ponaſ loco noĩs appellatiui: ſcz homo non enim pro natura in cõmuni: ſed pro hoĩe quodam ſingulari capitur penes quem ſunt actus et operationes Ariſtotele authore. Deriuatur ſemper a verbo ſcribit Seruius in illud. iij. eñ. picturas auri ſub tegmine veſtes p̃ticipiũ eſſe picturas ſiue origine verbi quod intelligi putandũ eſt. Quatenus ad conſtructionem ⁊ vocem attinet non autem ad formationẽ et deriuandi propoztionẽ picturarũ eñ a picturo as. plane proficiſcit. ¶ Per appoſitionem et eſt quando caſui deſeruit: vt apud vrbẽ: abſq; ſtipendio. ¶ Per cõpoſitionẽ quando alteri immiſcetur parti: vt amens: pronomini vt mecum: verbo vt adeo: participio vt innocens p̃poſitioni vt aduerſum: aduerbio vt inde: interiectioni fortaſſe vt apage: coniunctioni: vt quocirca: quoniã ſi uentra ſ innemiamus modo iam non prepoſitio: ſed oĩno erit aduerbiũ: vt coram quem queritis adſum. ¶ Voce incondita. Auto. capiſe accentus hocce exponit modo incondita voce id eſt non plane expreſſa ⁊ pre cõmoti affectus qualitate confuſa. ¶ Diuerſas partes orationis. vt Cice. ad trebatiũ. li. vij. Quo mitterẽ aut cui darem neſciebam vbi aut inter quo et cui. i. aduerbiũ ⁊ nomen incidit. Aldela. li. ſ. diuinitus et celeſti igne conceptus vbi conſtitio et cõplectiſ diuerſas ptes orationis. ſ. aduerbiũ et nomẽ vel diuerſas ptes. ſ. diuerſitate indiuidualis: vt Pompeius et Ceſar. ¶ Vel diuerſas partes orationis. i. diuerſe orationis ptes: vt ego amo otiũ ⁊ voluptatem. i. amo otiũ et amo voluptatẽ. Quã malueris habeas igiſ expoſitionẽ. coniungit duo noĩa: vt põpe. ⁊ Ceſar.

¶ Sicut et criſtatus achilles.

ego: tu: ille. et ſunt illa quindecim tantum.

Verbũ eſt quod declinatur per modos et tempora ſine caſu: vt amo amas amaui amare.

¶ Participiũ eſt quod declinatur per caſus cũ tpe: et deriuatur a verbo ſemper vt amãs *amaturus.*

Prepoſitio eſt q̃ p̃ponit nomini p appoſitionẽ et alijs etiam ptibus p *cõpoſitionẽ: vt adeo ad eum.*

Aduerbiũ eſt qđ additũ verbo noĩ aut pticipio ſignificationẽ eius auget aut minuit aut mutat: vt valde amat: minus amat: nõ amat: ſatis doctus.

Interiectio eſt que aliquẽ mẽtis affectũ ſignificatvo ce *incõdita: vt hei mihi: heu me.*

Coniunctio eſt que diuerſas ptes orationis coniungit: vt Pompeius et Ceſar amat et docet.

¶ *Genera noĩm: pnoĩmũ ⁊ pticipiorũ quęq; ſunt.* Maſculinũ qđ declinaſ cũ hic: vt hic dñs. Femininũ qđ declinaſ cũ hec: vt hec muſa. Neutrũ qđ declinatur cum hoc: vt hoc templũ. Cõe duũ quod declinaſ cũ hic ⁊ hec: vt hic ⁊ hec homo. Cõe triũ qđ declinaſ cum hic ⁊ hec ⁊ hoc: vt hic ⁊ hec ⁊ hoc amans.

¶ Numeri noĩm: pnoĩm: verborũ ⁊ pticipiorũ *duo ſunt. Singularis qui de vno tm̃ loquitur. pluralis* qui de pluribus loquitur.

¶ Caſus nominũ pnoĩm ⁊ pticipiorum ſeptẽ ſunt. Nominatiuus. Genitiuus. Datiuus. Accuſatiuus. Vocatiuus. Ablatiuus. Effectiuus.

duo pronomina.ego ⁊ tu.duo verba: vt amat ⁊ docet.duo participia: doctus et eruditus. duo aduerbia: vt Quin.cura bene ⁊ velociter scribendi.duas autem siue cõiunctiones siue interiectiões nullo modo: nisi materialiter: vt logici dicũt coniungere potest. Quint.li.j. Nã ⁊ an ⁊ aut cõiunctiões sunt ⁊ reliqua. ¶ Quinq; sunt author Quintiliani exemplo ductus genus dubiũ atq; epicenũ in aliũ locum precipienda reiecit. Qui ait institutionũ lib.j. Nec ffatim diligentem putabo qui promiscua que epicena dicuntur ostenderit.

Quinq; nominum flexiones.

¶ Declinationes noĩm ad quas etiã reducitur ptici pioꝝ declinatio quinq; sunt. Prima q̃ mittit gtm̃ ĩ ae diphthongon.vt hec musa musae. Scõa q̃ mittit genitiuũ in i:vt dñs dñi. Tertia q̃ mittit gtm̃ in is:vt sermo sermonis. Quarta que mittit gtm̃ in us: vt sensꝰ sensus. Quinta que mittit gtm̃ in ei:vt dies diei.

Declinatiões pnoĩm quatuor sunt. Prima q̃ mittit gtm̃ in i:vt ego:mei:tu tui:sui. Scõa q̃ mittit gtm̃ in ius:vt ille illius. iste istius. Tertia q̃ ad primã ⁊ secũdã nois decli. referꝝ vt meꝰ a.ũ.tuꝰ.a.ũ. Quarta q̃ ad tertiam nois decli. referꝝ vt nostras atis. vestras atis.

¶ Cõiugatiões verboꝝ quatuor sunt. Prima que hz a pductã ante re in infinitiuo:vt amo as.are. Secũda que habet e pductã ante re in infinitiuo:vt doceo ces.cere. Tertia q̃ habet e correptã ante re in infinitiuo:vt lego gis.ere. Quarta que habet i productã ante re in infinitiuo:vt audio audis audire.

Quatuor verboꝝ in cõiugationes.

¶ Voces verboꝝ tres sunt:actiua vt amo as. Impsonalis:vt amatur. Passiua vt amor amaris. Modi verborum quinq; sunt. Indicatiuus. Imperatiuus Optatiuus. Subiunctiuus. Infinitiuus.

Tres vocũ terminationes.

¶ Tẽpora verboꝝ ser sunt. psens:pteritũ imperfectũ:preteritũ perfectum:preteritũ plusq̃perfectũ: futurum imperfectum.⁊ futurum perfectum.

altero verbo diffiniẽdũ est:vt oporet nos legere:bonũ est nos dicimus an pfectũ sit vt ego legebã. Ptrm̃ perfectũ quo ostendimus aliq̃d fuisse pfectũ:vt ego legi. Ptrm̃ plusq̃ pfectũ quo significamus aĩ factũ fuisse aliquid postea q̃ aliqua res facta fuit:vt iã ego legeram cũ tu venisti. Futurũ impfectũ q̃ ondimus aliquid faciendũ eẽ:vt ego legã. Futurũ pfectũ quo ondimus aliq̃d fctm̃ fore:vt ad duas horas legero. Adeo nimisse aũt dz puer non oĩa tpa esse in oĩbus modis: sed in idicatiuo ser in subiunctiuo quinq; in optatiuo ⁊ infinitiuo tria: psens:pteritũ ⁊ futurum. In imperatiuo duo tm̃ psens:⁊ futurum.

¶ Hyl. Habet a pductã. hoc enim ppe verũ est semp pter q̃ in do das.⁊ trib9 er eo compositis: circundo: venũdo:pessundo. Vergi.vs.lib.terentes circundare trũcos. Hã sedare a sedo as. eadẽ pducitur: si modo a ser do cõponitur: vt author li.v. in primis syllabis ostendit. ¶ Qui de vno tm̃ loquitur. Ego vero dicerem singularis quo deuno tm̃ loquimur. nos enim hoĩes loquimur per aliquẽ numerum: non quidem numerus ipse Adnalis. hoc sub prince pe si sapis beata verbis Roma prioribus loquaris.

Antro. Declinatiões noĩm. sunt aũt quinq; tm̃ qui numerus ex gtm̃ diuersitate colligit pnoĩa per duas propias declinationes: et per duas itẽ que ad nois declinationes referuntur Participia per primã ⁊ secundã ⁊ tertiam nominis declinationem variantꝝ. ¶ Cõiugationes verboꝝ quatuor sunt: hec diuersitas ex secũda psona pñtis indicatiui modi accipienda erat: nã verba que mittũt illam in as sunt primecõiugationis: que in es sunt scõe: que in is correptã tertie: q̃ in is pductam quarte: quam quidã tertiã pductã appellãt: sed qꝝ pueri nõdũ percipiunt q̃d sit syllaba pducta: q̃d correpta in fine dictionis: visum est hanc diuersitatem ex infinitiuo distinguere in quo accentus potest ostendere que syllaba sit longa: q̃ brevis in penultimo loco: vt q̃ verba habẽt a pductã ante re finalẽ sunt prime. hoc est q̃ habẽt accentũ in penul.⁊ eodẽ modo de reliqs cõiugationibus. ¶ Voces verboꝝ tres sunt. Quo nõdũ pueri sunt capaces significatiõis verboꝝ q̃ in actiuã: passiuã: neutram: deponentes cõmiscẽtur. de quib9 lib. iiij. dicturi sumus: hoc loco trm̃ admonẽdi sunt tres esse verboꝝ voces. Actiuã: vt amo as. at. Impersonalem: vt amatur batur. dic. Passiuã: vt amor aris. vel are. loquor loqris vel loquere. Quelibet rursus vox dividit in quinq; modos: quos. Quinti. qualitates appellat. Indicatiuus quo indicamus aliq̃d fieri: vt ego amo: tu doces ille legit. Imperatiuum quo imperamus: vt o Virgili audi. Optatiuum quo aliq̃d optam9: vt vtinã venires Antonius. Subiunctiuũ quo Verbus subiungim9: vt si legeris soluã tibi mercedem. Infinitiuũ quo indefinite aliquid dicitur: qõ audire. Modus iterũ dividit in tpa ser: hoc est pñs qõ rem instãtẽ significat: vt ego lego. Preteritũ iperfectũ: quo demonstram9 q̃ aliq̃d faciebam9: sed nõ

Vertul. Instãs nõ capi p presenti ad se uerat Berpius in tu cretium in physicos ⁊ dialeticos Haud ita magni refert.

Tpa participioꝝ tria sunt: presens vt amãs. preteritum vt amatus. futurũ vt amaturus amandus.

Loquũtur hoes non numeri.

Persõe noĩm. pnoĩm ⁊ verboꝝ tres sunt. prima vt ego amo. scõa vt tu amas. tertia vt ille amat. Ver. docet. Dis ntus est tertie psone pterq̃ ego qõ est prime et tu qõ est scõe. ⁊ oĩs vocatiui: qui sunt scõe psone. Nomẽ substãtiuũ est qõ declinat p vnũ articulũ vel pduos tm̃: vt hic dñs: hic ⁊ hec homo. Adiectiuũ qõ declinat p tres articulos. vel p tres diuersas terminationes: vt hic ⁊ hec ⁊ hoc felix: bonus bona bonum. Relatiuũ est qõ refert aliquod antecedens. Antecedens vero est quod refertur ab aliquo relatiuo.

Ista quinq; pnomina rectos a quo referrunt in suas persõas trahimus.

Antro. Tpa participioꝝ tria sunt trm̃. pñs preritũ ⁊ futurũ: preriti imperfecti tpis: ⁊ preriti plusq̃ pfectiad vocẽ participij tpis preteriti reducitur. vt Ver. j. eñ. Et qua vectabas: ⁊ q̃ grãdeuus alethes: qõ exponit Seruius. i. qua vehebatur: qꝝ nos participio preriti iperfecti carem9: qd trm̃ greci hñt. ¶ Persone noĩm. Persona pprium accidens est pnois ⁊ vbi: sed noĩa ⁊ participia cũ sint tertie psone ois vcũs trm̃ ab omnib9 illis est scõe psone: vt paulo post dicturi sumus. ¶ Dis ntus est tertie persone: adidicat. ois dictio que per casus declinat: hoc est nomen. pnomen.⁊ pticipiũ est tertie psone et facta regula. erhis que sunt plura: facit exceptionem huius pnois ego qõ est prie psone at q̃ iterũ hui9 pnois tu: qõ ẽ scõe psone: atq; huius pnois rõne: excipiunt oĩes veri in q̃b9 subintelligit tu in singulari ⁊ vos in plũ. nã quẽ

Substãtiuũ qd fit.

Adiectiuũ quid fit.

Substãtiuũ nomen quare fit. Relatiuũ ↄ añs q̃ sunt

✳Bertul. Hic barbitus hec barbitos hoc barbiton. tres hic diuerse terminatiões Tres articuli eadem significatio. quid nũc dicet? Ut ego q̃s sophistam agam.

✳Hec dictio erulo a rege doctoꝝ ↄ plane latinorum ferit aures.

Prepões sepabiles ↄ insepabiles.

admodũ ꝓnomen ponitur loco nomiꝫ ꝓpriꝫ: ita utiꝫ oium partium que ꝓ casus declinant ponitur loco huius ꝓnois tui. Nomẽ substãtiuũ est qd fit nomẽ substãtiuũ ostẽdit ex qua dã illius ꝓprietate: hoc est q: declinãt ꝓ vnum articulũ vel duos tñ. Adiectiuũ ↄ ealia ꝓ prietate ostendit qd fit: hoc est q: declinantur ꝓ tres articulos vel tres diuersas terminatiões hoc non est docere: sed quasi per qdã figura vel ꝓprietates ostendere qd fit nomen substantiuum: quid adiectiuũ. Sed si ꝓsideremus qualem disciplulũ instituim⁹: nulla potuit aptior diffinitio excogitari: ↄ ex qua magis possit distinguere adiectiuũ a substãtiuo. Illa quẽadmodũ alio loco dicturi sum⁹: nõ ꝓpterea ẽ nomẽ substãtiuũ: qõ per vnũ vl duos articulos declinatur: nec ꝙ ideo adiectiuum: qz per tres articulos vel per tres diuersas terminationes inflectitur: sed qz illud substãtiuo hoc adiectiuo accidit. Accidentia añt ꝯ subst̃ie notiora sunt pueris ꝑsertim rerum oĩm ignaris. li. iii. tñ tertio plenius hac de re instruenẽ. Relatiuũ etiã aliã nois differentiã ostẽdit. Aliud nãq̃ est relatiuũ aliud añs: ↄ quid vtrũq̃ sit ostendit. Ex quo manifestũ est relatiuũ ↄ añs noĩa eẽ ad aliquid dicta: posito enĩ relatiuo necesse est poni añs atq̃ e diuerso necesse ẽ posito antecedẽti poni relatiuũ. ¶Adiectiuũ ↄ substãtiuũ. ꝑonit tria ꝓcepta q̃ nõ sermonis latini ꝓpria: uerũ etiã oĩbus linguis cõia ꝓublica ↄ quodã modo naturalia sunt: si quid est naturale est: vt inquit Aristo. qõ apud oẽs gẽtes idẽ est. Primũ itaq̃ ꝓceptũ naturale ↄ cõtra qõ fi quis peccauerit: nõ tñ indoct⁹ sed plane barbarus habeat̃: est qõ adiectiuũ ↄ substãtiuũ in tribus cõuenire debẽt: in gñe numero ↄ casu: hoc est qõ vtrũq̃ sit eiusdẽ generis numeri ↄ casus. Oñ tñ hoc ꝓceptũ exceptionẽ patit̃ suis locis dicemus. ¶Relatiuũ ↄ añs: hoc est scõm ꝓceptũ naturale: ꝙ relatiuũ et añs in tribus conueniunt in gñe numero ↄ ꝑsona: hoc est ꝙ vtrũq̃ sit eiusdẽ gñis numeri ↄ ꝑsone. De rõne aut huiꝰ cõuenientie li. iiij. copiosius disputabit. Utiꝫ verbũ. Hoc est tertiũ ꝓceptũ naturale: qõ utiꝫ ↄ verbũ cõuenirunt in duobꝰ: hoc est in numero ↄ persona. i. qõ ambo debẽt esse eiusdem numeri ↄ ꝑsone. Figurate tñ aliqñ videtur esse discõuenientia inter utiꝫ ↄ verbũ: quẽadmodũ li. iij. cũ de figuris cõstructionis ageẽ plenius dicendum est. Omne verbũ actiuum subaudi ꝑsonale qõ hz vocẽ actiuã vel actionẽ significãs quale est deponens: cõe ea ꝓte ꝙ significat actionẽ exigit ante se: hoc est in rõne suppositi utiꝫ ꝓ ꝑsona agentis ↄ actiꝫ: sed nõ necessario ꝓ ꝑsona patientis vel alius casum: sed nunc passio illa nõ recte transitiua: sed obliqua est. Omne verbum passiuum quod ẽt de ꝑsonali intelligendũ est: vel passionẽ significans qualia sunt illa. erulo: vapulo: veneo: foueo: uideo: uideor exigit utiꝫ ↄ ꝓ persona patientis: atq̃ in rõne suppositi. ↄ abltñ cũ ꝓpositione a vel ab: vel etiam dativum ꝓ persona agentis: vt ego amor a te vel tibi: erulo a rege. vbi non ausim dicere regi ꝓ a rege. ¶Ehu. Preter ego quod est prime non añt preter me qui sum prime. Nã hoc in loco ego vocẽ non quidẽ ꝑsonã significat idemtidẽ añt intelligit̃ de tu. ¶Tres diuersas terminationes: dũ tñ sit eadẽ significatio: ↄ ea quidẽ adiectiones rei: vnde prunus penna nũ. spicus ca. cũ. adiectiua non sunt. ¶Tres articulos in quibꝰ etiã requirit̃ vna eadẽ ꝙ significatio: nam hic hec hoc acus ꝓ pice: acus ꝑ purgamento: acus eris. ꝓ instro illo ad suendũ: ↄ acus acus. ¶Relatiuũ ↄ añs: de hoc lege opus nostrũ de causis corrupte locutionis vbi amplissime rem disseruimus.

¶Auto. Gerũdia supina ↄ participia. ¶De gerũdiis qõ diximus intelligẽdũ ẽ de gerũdiis substãtiuis actionẽ significãtibꝰ vt veni causa legendi Tergiliũ ↄ inseruiẽdi amicis: ↄ carẽdi voluptatibus ↄ miserendi viduarum. De supinis ꝓtereа intelligendũ est de ꝓmis: nã vltima cũ nullo casu post se costruunt̃: quẽadmodum li. iiij. dicturi sumus: vt eo venatũ feras: inseruitum amicis. Participia vero siue illa sint actiue vocis siue passiue eãdẽ rõnẽ seruant. Illa participia ꝑsentis tpis cũ actionẽ significãt cõstruunt̃ post se cuz actõ: vt amãs virtutes: aut dativo: vt inseruiens amicis. aut abltõ: vt carens voluptatibus. aut grõ: vt miserens filiorꝫ. Eodẽ modo de participio tpis futuri vocis actiue. Participia q̃ vocis passiue passionez significantia cõstruunt̃ cũ abltõ ↄ ꝓpositione a vel ab. aut dtõ: vt amatus a te: amandus ab illis. ¶Prepões actõ deseruiẽtes. Prepões aut separabiles sunt aut insepabiles. Separabiles sunt que possunt apponi casib⁹. Inseparabiles sunt que nunq̃ reperiunt̃ nisi ĩ cõpositione. Desepabilib⁹ itaq̃ ponit ꝓma regulã. Oõ ꝓpositiones actõ deseruientes sunt. ad: apud ante ↄc. q̃ sequunt̃. Deinde subdit ꝓpositiões abltõ deseruiẽtes atq̃ mox q̃ sunt vtriq̃ casui deseruientes: tunc demum ponit ꝓpositiones q̃ nunq̃ reperiunt̃ nisi in cõpõe cuz reliquis

Adiectiuũ ↄ substantiuũ in tribus conueniũt: in genere: numero ↄ casu: vt vir bonus.

Relatiuum ↄ antecedens in trib⁹ conueniunt: in genere: numero ↄ persona: vt ego amo qui docco.

Nominatiuus ↄ verbũ in duob⁹ cõueniunt: in numero ↄ persona: vt ego amo tu doces.

Omne verbum actiuũ vel actionem significẽs exigit ante se nominatiuũ ꝓ persona agente: ↄ accusatiuũ vel alium casum ꝓ persona patiente.

Omne verbũ passiuum vel passionẽ significãs exigit nominatiuum ꝓ persona patiente ↄ ablatiuũ cum ꝓpositione a vel ab: vel datiuũ ꝓ persona agente.

Gerundia supina ↄ participia exigunt post se casum cum quo cõstruitur verbum a quo descendunt.

Prepositiones accusatiuo deseruiẽtes sũt: ad apud ante: aduersus: aduersum: cis: citra: circuz: circa: circiter: contra: erga: extra: inter: ĩtra: infra: iuxta ob: per: propter: prope propius: proxime pridie: procul: post: preter: penes: supra: scõm: secus: trans: yscz: yltra.

Prepositiones abltõ deseruiẽtes sunt: a: ab: abs: absq̃: cum: coră: clam: de: e: ex ꝓ: pre: palam: sine: tenus. que aliquando genitiuo iungitur.

Prepositiones accusatiuo vel ablatiuo deseruiẽtes sunt: in: sub. super: subter.

Prepositiones que tñ in compositione reperiũtur sunt: an: con: dis: di: re: se.

¶De regimine ↄ casuum intitulatione.

¶Epitome.

☞Casus hoc capite inseruiẽt noĩa: ↄ vnde illoꝝ q̃z ↄ singula regatur oratiõis: quãtenus latine sit nobis leuior formatio

NOminatiuus semper regitur a verbo exp̄sso vel subintellecto in rōne suppositi.

Gtūs plerūq; regitur a noīe exvi possessionis: nonnunq; ex natura nominis vel verbi.

partibus oronis. Sed hec vberius explicabūtur ii. iij. vbi de prepositione disseremus. Enumeranimus aūt hic prepositiōes vt pueri habereūt illas i pōptu cū incipiūt partes orationis inter se cōnectere. ¶ Gtūs semper regit a ẏbo. Regi aliam dictionē ab alia nihil aliud est q̄ eē appēdicē illius: vt in ordine ostructionis aliquid significet. Sed cū verbū vt ait Aristo. sit oronis forma: neq; sine verbo possit esse illud qō greci vocant gnoma qō Boetius enūciationē. Lice. tū pronunciatum: tū ploquiū interpretatus est: ꝓnis est vt oēs partes oronis a verbo regant̄ immediata vel media aliqua parte oronis. Dicitgit in primis. qō ntūs regitur a ẏbo. Illā vt ẏbū personale nunq; pōt esse sine nto: sic ntūs sine verbo personali esse non pōt: ergo merito ab illo regit tanq; ab orationis forma: t dat illi suppositū tanq; accidenti. Gtūs preter illā cōemsignificationē qua regit a noīe appellatiuo ex vi possessiōis. Aliq̄n regit ex natura spālis noīs: vt vini plenus. vel verbi: vt impleo vinu vasa. a noīe inq; appellatiuo: q; si propio iungat̄ appellatiuum ibi subintelligitur Ver. s. eñ. vnius obnoxā furias aiacis oilei. Vbi Seruius notat ex figura greca dictus esse qua vtimur circa patres t maritos pñ: vt aiacis oilei. Intelligimus filiū. dei phoebe glauci intelligimus filia. Nectoris andromache: intelligimus vroꝛ. quinīmo figura latinus pater. Nam t Euseb. pamphili dictus est subaudi amicus. t Terē. Chandria. hnius birrhiam: subaudi seruum. Nam pronomen loco nominis propriū ponitur.

Nominatiui regimē.

Genitiui regimen.

¶ Hri. nū in cōpositione: ne intelligas tū has prepositiones in cōpositione inueniri: vel ut preter eas nulle sint alie cōpositioni obnoxie: cum sint plures: vt de: ab: post: t reliq̄. Sed qō he ser ꝓpositiones nusq; nisi cōposite sint repte. Quid qō Valla his tres alias adiūxit: po: pol. pos: vt potēdo: polluceo: possideo. Quibus etiam periculo indicioq; nro ynam addimus ve: vt verro: vestigo: t qñ interponit̄ n: vt vendico vendicas. Que ēt cū dō ꝓiuncta reperiūt: vt ve tibi: ve soli. Qō si quis mihi obiecerit ve esse ꝓiunctionē enclerticā: vt Li. legit scribit ve: cū dicimus ve tibi interiectionē esse non quidē prepositionē. Huic vero pari talione dicere possum: an cū sit ꝓiunctio nil impediri quomin9 fit prepositio cōpositiua: vt ambigo: ambio. Quo circa eq̄ de alterutra iudicādum censemus. ¶ Gtūs semp regitur Scribunt̄ varia lingue latine regimina: quoꝝ primum ntūs est. Regitur aūt ntūs semper a verbo. Quod non apparuerit in clausula per eclipsim vt subintelligatur oportet: vt Ver. dolus an virtus quis in hoste requirat. subintellegit̄ sit. ¶ Gtūs. plerūq; ponuntur tria genitiui regimina quoꝝ primum ex natura possessionis fit: idq; tm a noīe regitur. Sed plz hoc in loco scribere qō de hoc regimine annotarū Valla reliquit. gtūs oīs ait ille (vt taceāmus qui sunt alij modi) aut actiue aut passiue accipitur. Addo ēt possessiue: qō pene pro actiue accipio. actiue vt prouidētia dei: bonitas dei. passiue nimoꝛ dei: cultus dei: ibi deus puidet: t benigne agit. nō ipse puidet̄ t benigne sit. Hic timetur t colitur non timet nec colit. possessiue vt sedes dei: regnū dei: atq; vt in hmōi oronē intellectus apertus: atq; vnus ē ita in illis ambiguus t anceps amoꝛ dei. Charitas' patris suspitio vroꝛis: dubium est de vtro loquaris: an de amoꝛe: quē deus in nos hz: an de eo quē nos in deū: de charitate patris in filios: an filioꝝ in patrem. de suspitione maritali: an de suspitione vroꝛis: hucusq; Valla. Regitur preterea gtūs ex quadam speciali noīs significatione vt similis regis. Teren. Dñi similis est. Regitur etiā ex certa quoꝝdam verboꝝ significatione. Que per oīa verboꝝ gña spargitur: vt indigeo pecuniarum. Lice. pro roscio. quid est in hac causa quod defensionis indigeat: addamus ēt huic triplici regimini aliud quod ex vi prepositionis fit: vt pridie iduum postridie nonarū. Apuleius. lib. vi. Flozidoꝝ. Aquila cum se nubium tenus altissime sublimauit etiam ab hac dictione ergo cum pro causa accipitur. cui usmodi illud Maronis est. Illius ergo venimus. Liuius. Apollinares ludos vicrorie non pestilētie ergo fuisse ostitutos: sz hic possessiue pōt capi. Negat Valla in apologia cōtra Pogiū scribēs vsq; gtūs ex aduerbio posse regi: qō aliquādo fit virtute superlationis in aduerbio latēris atq; sit eius ipsius Laurentij exēplū lib. elegantiaꝝ primo dicentis. Cesar potuit maxime oīm. Aliq̄n etiā ab aduerbio locali Salustius in iugur. ego eo miserico: diaꝝ venturus eram. Reperitur etiam genitiuus sepe numero in cōpositione: vt in presentiaꝝ vbi vis gentiū: interea loci tunc temporis. aliq̄n ex vi suppositi ẏbi impersonalis: vt cum dicimus illius diei venit in mentem pro ille dies. Quam rem latissime patefecimus i opere illo nostro de verbis aprosopicis: mirum est neq; ratio suppeditat neq; authoꝛitas fallit duos genitiuos citra coniunctionem ab eadem dictione regi posse ex vi possessionis. Iuue. vnde illa prioꝝ tribendi simplicitas t que interponuntur. Eiusmodi est illud Luce capite primo Hieronymo interprete. Elizabeth impletum est tempus pariendi vbi Elizabeth genitiuus barbarismus est: vt fit structura tempus pariendi Elizabeth impletum est quale fait illud Iuue. simplicitas scribendi prioꝝ.

Regidictione ab alia quid sit.

Genitiuus regitur a noīe ex vi

Genitiuus regitur a verbo ex vi acquisitiōis nōnunq; vero a noīe ex speciali significatione.

Accusatiuus plerūq; regitur a verbo ex vi trāsitionis vel a parte ante ex natura infinitiui/ vel media ꝓpositione: nōnunq; etiaz a nomine adiectiuo vel verbo vel participio ex vi sinedoches.

Actūs semper regit a verbo scde persone iperatiui modi i rōne suppositi: sunt q aliq̄n ponūt absolute.

Ablūs plerūq; regit a verbo media prepositione nōnunq; ex speciali nominis vel verbi significatiōe.

Effectiuus plerūq; regitur a ẏbo vel participio ex vi instrumēti quo aliquid fit: quādo ex vi compara

¶ Anto. Datiuus plerūq; regitur a verbo ex vi acquisitionis atq; etiam cuiuscunq; rei attributionis sine illa fit vtilis: siue dānosa: sue indifferēs: regitur etiā nonnunq; a nomine ex speciali significatione: vt vtilis amico difficilis vroꝛi: iucundus familiaribus.

De dtō.

Accusatiuus a quo regatur.

¶ Actūs plerūq; regitur a verbo ex vi transitionis: vt amo vroꝛem vel a parte ante ex natura infinitini: vt oportet me amare: vel media prepositione: vt eo ad forum: vel ex vi sinedoches a nomine adiectiuo: vt niger oculos vel a verbo vt expleri mentem nequit: vel a participio vt nodoq; sinus collecta fluentes.

Actūs nōnunq; ponitur absolute.

¶ Vocatiuus. hec regula multum nouitatis attulisse videtur his qui dicebant vocātiū aliquando poni absolute: quod est cuꝝ oratio recta fit obliqua hoc est cum ex secūda ꝑsona ad quā loquimur fit trāsitus ad tertiā ō q̄ loq̄

mur: vt si dicas. o Cesar legat' põpeius intelligimur: ibi audi vel ausculta vel intẽde: qõ ita esse facillime pbat' ex interpretatione psalmi.

tionis aliquando ponitur absolute.

xxij. cuius initiũ est apud hebreos editũ qõ dñs noster atq; saluator dixit in cruce. hoc est hely hely lamasabthani: qõ euãgelista interpretat: deus meus: deus meus: vt qd dereliquisti me. Ar xo septuaginta interpres verbũ subintellectũ vnde vocati unus ille regebat' exposuerũt dicẽtes. Deus deus meus respice in me quare me dereliquisti: an quæ ratio fuit aliquid addendi qõ in hebraico nõ legebat' si nõ erat in illis ipsis verbis cõclusum illud qõ adhuc maius est: ausim affirmare etiã si exprimat' scõa imperatiui modi psona adhuc aliud xbũ qõ attẽtionẽ significet subintelligẽdũ esse a quo vocatiuus ille regat'. Quale est illud qõ Addarci capite. v. legimus dicente dño thabitha cumi qõ interpretat' puella surge ac euãgelista cũ interpretat' tibi dico interpositis qñ tñ valet q; tu audi. qõ erat inclusum in eo qõ dixit puella surge nec; enim saluator noster dicat tibi dico: sz aliquid more adiecit qõ fere semper facimus quotiẽs vocatiuo vtimur vt auditor paret se ad ea que dicturi sumus. Thabitha cumi.

Vocatiuꝰ a grecis rectus dicit'. De effectiuo.

Nã t vocatiuus a grecis rectus dicatur quemadmodum t nominatiuus: qz vterq; recte stans rectã substantiã significet: vnde t verbo suppositũ dare possunt. Ablatiuus regit a verbo media prepositiõe: aut especiali nominis vel verbi significatione. vt plenus vino: impleo vino. ¶ Effectiuus de quo plura. lib. iij. cum de casibus nominũ disputaturi sumus dicenda sunt plerũq; regit' a verbo: vt malo me galathea petit. cesus ferro q; petitus: regit' etiã ex vi cõparationis: vt doctior illo aut ponitur absolute: vt ducente deo expedior: ducte deo non regit': qz per se oratiõnẽ quodãmodo facit: sz impfectaz qualis est subiunctiui modi in quã resolui cõsueuit. vt nato iesu in bethleem pro quo Vero. vertit cum natus esset iesus in bethleem. ¶ Dhzi. Datiuus pleriq; regitur. Duplex scribitur datiui regimẽ. Est enim alteruz a verbo ex vi acquisitionis: vt Ver. quas penas tume mihi dabis vel ex acquisitione quadã cõiunctis verbis cõcepta. Nõ soli sibi postulat te venire. Lice. in verrẽ. Accusauit eũ cui Iunc. erant sibi dixit. Nominũq; xo a noie. Oui. in ibin. ne fis miserabilis ville: t qõ paulo ante dicebamus ad hoc regimẽ asciscamur. Te mihi dei tibi. ¶ Accusatiuus pleriq;. Quadruplex accusatiui regimẽ assignatur: primũ quoq; duplex est quoddã generale: vt anima virũq; cano. Alterũ quorundaz verboꝝ speciale: vt Tertullianus in apolo. Innocẽtia a deo docti sumus. Natura insitiui subintellige personalis. Lice. amicitiã nostrã nõ egere rectibus. Nã genitiuus ille xboꝝ impsonaliũ regule primi: nõ mutatur Tranquillus in iulio. nõ tã sua q; reipublice interesse arbitrabat'. Sed nec; ablatiuus. Lice. puto autẽ mea non nihil interesse. Al parte ante plurimi carpunt hunc loquendi modũ a parte ante a parte post: pro quo dicẽdum putãt a parte anteriori t a parte posteriori. Sed põt excusari singulari Addaronis exẽplo cũ eneid. lib. j. dixit. Nec; eũ iguari sumus ante malozꝝ p anteriozũ malozꝝ. Addedia ppositiõe sub cuius rõne intelligi velim et interiectiones quasdã t aduerbia. Ver. itur in antiquã sylvã. vah hoiem nequã o curas hominum: e ecce hominẽ. Var. apud Addarcellum: apage a domo nostra istã insanitatẽ t reliqua. ¶ A noie adiecti no: hoc xo poetis frequẽtissimum est. Ver. in geor. Faciẽ ppios tauro. Sed aliq; ps a oratione scribẽtes id sibi vsurpãtes raro tñ Bellius frontonẽ graniter pedes egrum. Apu. li. j. asini aurei. Addanus infestus humano cruore. t li. j. regum Deyronimo interprete. scissa veste t cõspersus pulvere caput. Nã illud põpeij Addelle brachari vocum: pus: t idẽ paulo post nisi qua videt etiã ora vestiti dictum est ex speciali xboꝝ trãsitione: quã exposuimus supra Utunt etiã hystorici synecdoche sed in effectiuo. Sallustius. L. Autonius pedib⁹ eger in plio adesse nequibat. Oratores xo pedib⁹ egris dixissent atq; poete pedes eger canerẽt. grãmatici tandẽ nõ ambigerẽt positionẽ subdere in pedibus eger. t vt ora colligã ỏr grãmatice. Vir summus ingenio poetice vir summ⁹ ingeniorum: historice vir summus ingenio: oratorie xo atq; elegãter vir summo ingenio. ¶ Verbo. Apuleius viscera quatior. ¶ Participio. Ver. iiij. eñ. Animum labefactus honore. Aiadu ertẽdum synecdochẽ fieri nõ posse in his rebus q; sunt extra nos posite: nõ enim dicimus potẽs divitias. sed divitijs. nõ dines agros sed agrorum vel agris: non profusus pecunias sed pecuniarum: nõ cupidus honorez sed honoris. Nora. tñ singulari exemplo aliter scripsit in sermonibus pueri ait suspensi loculos. Synecdoche q t qñ vtuntur.

Uocatiuꝰ a q regatur.

¶ Uocatiuus semp regit': sicut nominatiuꝰ qui t rectus est t fine xbo ee nõ põt: ita eque t vocatiuus q; etiaz rectus est: regit' vocatiuꝰ a scõis tñ psonis imperatiui modi vtriusq; numeri. Addartia. li. xij. saltẽ semissem garrice solue mihi. Aliqñ vocatiuus regit' sz a xbo subintellecto idẽ. Aut iussit fieri te theopompe cognum: subaudit' ante fine audi fine attende. Instant Alexandri sectatores vetũ nullo mõ regi posse: sz pnomẽ tu in vetõ latẽs vt qñ ỏr garrice solue mihi: illud garrice nõ ordinet' cum xbo solue: sed pnomẽ tu nã garrice ainunt absoluturz est. Oõ inuentus q; q; fuit nihilipẽdum nos cruciamus quo nup in pnãtas cauillatiões eoꝝ refellamus: fatentur. p libẽter Alexãdrini nm̃ regi oportere. Sz vocatiuus differit' prius: cuz igit' differens qñ subintelligit' tu in vocatiuo cuiꝰ virtute regat'. Ad q quoq; tu subintelligit' in aliis scõis psonis, alioq; modoz: immo t nominatiuꝰ oĩs põt sic subintelligi: ego in prima psona: tu in scõa: ille in tertia: quominus nominatiuus aliqs regi deberet. Addartia. Una vocor lucera. i. ego. Ver. vi. eñ. Ipsa canas oro. i. tu: q; psone sepe explicant'. Nora. in arte. Ego poeta saluto. Addartia. tu dabis ipse tibi etiã t in impatiuo: idẽ Addartia. Tu pallas cesariana veni. vñ nulla rõ est cur tu lateat in vocatiuo: ideo vetũ regi debere. Oõ idẽ tu in aliis scõis psonis latẽs nõ impedit. Quominus nominatiui regant': dicimus autẽ pceptor doceo te. i. ego pceptor doces me. i. tu: pceptor docet nos. i. ille vel aliqs. Quod si noia regi nõ deberẽt: qm̃ pnoia illic latẽtia sunt q; regunt pari rõne pnoia illa regi nõ debuissent. Sz noia ppria latentia intra pnoia. Oñquidẽ pnomen nihil aliud est nisi id qõ loco noĩs ppij ponit'. Si tãtopere latebris vel latibulis siue latenis pspicere volebant. Sed hos nebulones in suis latebris dimittamus nec; digni quidẽ sunt quoz meminisse debeamus. Est tñ causa vt ad diuerti culum redeamus cur vocatiuus regi atq; construi debeat. Nã si nominatiuus semp regit' ab aliquo verbo: ergo t vocatiuus semp regeꝝ etiã ab aliq verbo. Vocatiuꝰ tñ sine nominatiuo intra vocatiuũ existẽti ee nõ põt: q; q; quo possumꝰ vocare quemquã sine sua ipsius nominatione qua nominatur. In vocatione autem alicuius dumodo per nomẽ fiat semp noĩatio inibi est. Quocirca t in vetõ semp vtus pmanet: colliganus igit'. Oõ si tus regit' t regit' vetus qui sine nõ esse nõ põt. At dicet q; spiã regit' vetus fateor. Sed nõ sua soli⁹ virtute sed virtute noĩatiui latentis in vocatiuo cui adhuc tñderi põt. ¶ Oõ aliud volumus preterq; q; vetus regatur: naz de virtute cuius regi põt nunc non disputamus. Quãq; quomodo vocatiuus non põt regi quum vocatiuus ipse sit rectus semper t erit nõ apud latinos modo: sed etiam apud grecos. Virtus antez vnde vocatiuus secundis personis imperatiui modi adhereat est nulla alia preterq; idiomatis latini consuetudo: que vt author est Quintilianus est certis

Uetus tazapõ latinos q; grecos ẽ rectus.

sima loquēdi magistra. An si latini omnes ita essent locuti dominum doce. garricū solue. non nos pariter loquereмur? Loquereмur nēpe: imo dñe doce garrice audi vel solue. Soloecismus esset manifestarius. Est aūt tanta inter nūm atq; vocatiū similitudo non terminatione modo: sed & cōstructione: vt latini authores nō reformidarint vtroq; aliquando indifferenter vti. nūs quod pro vtrō ponatur. Iuue. saty. vj. Tarpeium limen pronus adora. pro prone. Idem saty. ix. temerarius aspice portus pro temerarie. Vergi. vj. eñ. proijce tela manu sanguis meus pro mi. & illud psalmographi. audi populus meus legem meā: pro mi populе. Syncetus pro nō frequenter ponitur. Vergi. iij. vicinos ignare paras inuadere portus. Seruius ait ignare p ignarus aligi vetus & nus simul. Martia. Secretusq; tua cūne lauaris aqua. Persius saty. ij. censor: eq; tuū: vel qō trabeate salutas pro trabeatus. vbi est aduertendum vocatiū posse iungi per oēs casus certum a verbo sub intellecto. Cice. lib. vj. de republica. grates inquit tibi summe sol ago vobisq; reliquis celites Martialis. dabunt omnes te liber esse meum. Sillius. libro. j. te surgente puer matres recusant producere partus. Ablatiuus a quo regit.

Ablatiuus pleruq; regitur tripliciter regitur ablatiuus virtute ppositionis: & hoc indifferenter a vbo & cuiq;. Ouidi. multa de te rogatus abijt. altero modo virtute nois: sed mediante prepositione idem Ouid. si melius numeras a ioue quintus eris. regitur tandem alio modo virtute verbi: sed mediante prepositiōe expressa. Quintilianus lib. ij. neq; a nobis negligenter locus iste transibit vel ppositione subintellecta Martialis lib. viij. diligeris populo non propter premia Cesar. i. a populo: nisi malis esse datiuum. Effectiuus a quo regitur.

Effectiuus pleruq; tria etiam effectiui scribuntur regimina. est enim primum virtute instrumenti semper a prepositiōe abhorrenti: & hoc a verbo & a participio esse potest. Quod vel ex vno exemplo Vergi. iiij. eñ. Liquet his dictis animum incensum inflammauit amore. Ecce inflāmauit animū dictis. animū incensum amore. accusatiuus aliquando effectiuo equipollet: vt Pompo. Mella lib. j. latum inter manus farinam calcibus subigunt: in hoc loco reperendum est quod de duplici & dativo & actō diximus paulo ante. j. cōmuni & singulari identidez effectiuum fore duplicem: singularem. Martia. li. j. Templa vel gr. hano demens spoliauerat auro: generalem atq; omnibus verbis cōmunē. Vergi. iiij. buc. cursum illi cassa vētō tenuisse carinas. Sed vtriq; effectiuū Laurentius in inuectiuis posuit: sumus ait pontifex quingentis aue papilibus aureis sua manu donauit. Ex vi comparationis. Iuuena. saty. j. Ego possideo plus pallante. Aliquando ponitur absolute Ouidius j. de arte. poscente magistro. Verberibus iussas prebuit ille manus. Finis.

Liber secundus de genere et declinatiōe nominū et de preteritis supinisq; verborum.

Caput primum de genere nominum.

Epitome.

Genus sit quotuplex in nomine aliisq; orationis que p genus declinantur partib⁹ hic habet iuuenis: & quo vnumquodq; discrimine ab alio secernet.

Liber secundus. In superiori libro facta sunt prima artis grammatice fundamenta rudia illa quidem & inelaborata: sed que paulatim elimāda sunt & cum puerorum etate coalescere debent. Quale est illud qō de genere nominum pronominum et participiorū dicebamus masculinum esse quod declinatur cū hic femininū qō declinat cū b neutrū qō declinat cū b. In seruore nāq; greco hebraico punico: aut denicq; aliisq; alterius lingue quе articulis vtitur: preceptum illud sufficiens erat: cuius serie orationis nomina pleruq; articulos habeāt connexos. At vbi latinis quibus idiomate articulos ignorant: regula illa nō suffragatur: neq; ob aliā cām fuit ppositum: nisi vt pueri confusā quādā generis haberent cognitionē. Nā si puero interroganti: musa cuius generis: eē femininū respondeas quia declinat per hec. subijcit ille rursus eadem declinat per hec. Respōdebis opinor: eq; generis est femininū: ergo circulum feci sti: quod in doctrina ēp sit vitiosum. Aristo. in posterioribus analecticis preclare demonstrat. Quū si femininū idcirco est: q; per hec declinat: & rursus p hec declinat q; est femininū nunq; oīno scire poterimus musa cuius gñis est. Quare ne pueri diutius a nobis eludantur tradende sunt illis regule quib⁹ nō per articulos qui in sermone latino nulli sunt: sed p significatiōes aut terminatiōes possint, gña noīm cognoscere. Sed quēadmodū supra memoratum⁹ idcirco noīm genus cum declinatione & verborū preterita cū supinis: hoc est capita quatuor sumus carmine pſecuti: quod in tota grammatices arte mihi est tā varium: tā multiplex: tā lubricū & labile: sed neq; qō magis ī promptu sit habēdū: quā rēfacilius carmine assequi poterimus. Illud aūt mihi in hoc loco prefandū est: nō esse carmina hec talia ex q̄ bus laudem mihi posse cōparari sperem: quippe que sunt his de rebus quas muse plurimū auersant atq; reformidant: & quas pleruq; ppter syllabarū cōtumaciam versus heroicus quo facilius res huiusmodi scribūtur non admittit. vt atragē cōparatiua inchoatiua: in quibus syllaba brevis duab⁹ claudit tōgis. Circuiti one vbi cū essemus vsi res ipsa obscuri⁹ dicerē: qō fecimus in illo hemistichio. Et qō dat seruio nomen pro eo qō est seruitus: qō heroicū carmē nō recipit. Cūq; nulla dictio latina per eu diphthōgon scribi possit nos ita hoc nomine neuter neutra neutrū: vsi sumus perinde ac si grecū eēt. Nā eu diphthongon coire sepe fecimus: nisi magis id per fineremus posse fieri. Cū enim scripsi neutra siler. robur si eu nō coeat aut per diphthongon aut per fineresim primus pes pceleumaticus est quē hic vsus recusat. Cū vbi dixi. Dictio non nomen p nomine fit tibi neutra: anapesto vsus sum: qui paria hz tpa cum spondeo & datilo. Femina masq; genus. Premittit regulas generales que colligunt ex noīm significatione gñali: & que terminationū regulis preferende sunt. Est igitur prima significationis regula: q; nomina propria siue appellatiua seruo alterutrius si sūt masculorum generis sunt masculini: si femināū femininī: quā rem solā natura duce possumus intelligere: etiā si nobis id monstrauerit nemo. Nam vt Priscianus ait. duo gña sunt que sola ratio nature nouit. masculinum & femininum. Neq; id solum in humana specie: vt hic vir vir: hec mulier. hic papa: hec obstetrix. hic byrria: hec gliceriun. sed etiā in illis rebus in quib⁹ genitalia mēbra aut certa quedā signa marē a femina separamus quēadmodum equū ab equa: asinū ab asina: cervū a cerua. canem & bonem mares a feminis genitali gallum

Anto.

Latini articulos ignorant.

Circulū facere vitiosum est

In loco vero laudandus & apt⁹ pceleumaticus.

Prima regula generum noīm

In epicenis siue promiscuis q̃liter genus noscatur.

vero a gallina: tum crista: tū etiã cauda: tū etiã calcaribꝫ atq; alias animantes certis quibusdã insignibus natura distinxit. In quibus vero sub altero nũ genere & terminatione vtrũq; seruz intelligimus q̃ualia sunt illa que greci epicena: latini promiscua consueuerũt appellare. si necesse habuerimus seruũ distinguere & additamento id facere possumus. vt q̃m̃ & perdix & genere femineo. sem per latini sermonis vsus pfert si fuerit grãdiuscula: aut calcaribus armata: aut feraz intelligat: aut aliud q̃ddã fecerit. q̃ sit maris propriũ recte possumus dicere hic perdix masculus est. Ambro. quo q; in epistola ad treuiũ tractans illud Viere. cap. vij. clamauit perdix congregauit que nõ peperit sem per perdix genere masculino protulit eodem modo aquila masculus piscis femina. Ouid. in. ij. de arte. Inuenit in media femina piscis aqua. & Uarro. Fabium pictorẽ secutus lupum feminam dixit quemadmodũ. Quinti. in. v. li. refert. ¶ Adascula sunt o tibi. Scõa significatiõis regula ẽ q; nomina earum rerum que seruum discretũ nõ habẽt si res illas tales imaginamur & fingimus: aut de illis ita loquimur quasi sint masculi aut feminei generis sunt masculini aut feminini: vt hic mars: hec venꝰ. sic enim de diis gentiũ poetę fabulantur. quasi seruũ habeãt: & q̃ mars venerẽ adulterauit. quod q; illa ex anchise eneã genuit: & talia quedam que in naturã diuinã cadere nullo modo poterant. Sic preterea illũ pingunt armatũ & viriles pugnas tractantẽ quẽadmodũ & illam fluxioi veste & ununditijs muliebꝫ dedita. Quãquã Uarro in pncipio libroꝝ ũ de re rustica. Uenerẽ iter deos mares posuit q̃ etiam Uerg. significare visus est in. iij. eñ. Ducente deo. i. venere flammã inter & ignẽ expedior. Idem quoq; lib. saturnaliorũ. s. Adacrobius cõfirmat autoritate Lalui lenearistophanisq; poetarũ. Eadẽq; ratione angelor quedã ppria noia generis sunt masculini: vt michael Gabriel raphael: & cacodemonũ vt belzebub sathanas lucifer. Nam appellatiua partim sunt masculina: vt angelus archangelus throno⁹. partim feminina vt virtꝰ dominatio & potestas. partim neutra. vt demonium: cherubin: & seraphin que in numero multitudinis nostri genere neutro protulerunt: cũ tñ authore Priſ. in. v. li. hebraica lingua genus neutrũ non habeat: sed forte fecerunt vt ostenderẽt spũs illos nõ habere seruũ distinctum quẽadmodũ ostreũ: scortũ mancipiũ: seruitiũ famulitiũ sub quibus vtrũq; seruũ intelligi voluerunt. Dicit ergo q̃ nomina quasi masculia sunto. i. sint mascula. i. gñis masculini & nomẽ quasi femineũ sit femineũ gñis feminini. Adars deus belli & Uenus dea amoꝝ sunt pro teste. i. exẽplo. Oõ si per methonymiam Adars pro bello accipiaẽ. Lar pro domo. Neptunus pro mari aut rursus. Uenus pro libidine. Ceres pro frumento. Tellus pro terra: que figura frequens est apud poetas: nihilominus suum genus retinent.

Hebraica lingua genus neutrũ habet.

Christoforo.

LIber secundus de genere. Dic incipit liber secundus. vbi author adulescentulo grãmatico quatuor vndicq; necessaria se pollicetur monstraturũ. s. nois genus: & declinationem. Vbi vero preteritum atq; supinum. Quocirca liber hic biceps erit duas enim orationis partes exponat nomen et verbum. Quas nemo ambigit: vt dialectici monstrant in sermone loquendo obtinere primi patrum vsus. Horatius in arte. Verba nominaq; inuenerunt: quibus voces sensusq; notarent pars prior hinc protendit consq;. ¶ De preteritis supinisq; verborũ. Ubi nominis plus necessaria accidentia enodantur. sunt aũt gen⁹ & declinatio. Sed quia sunt quedam nomina monstruose cuiusdam nature. Quoniam bona dabimus precepciones capere possint que anomala. i. irregularia dicuntur: ideo hanc priorem partem bifariam deduximus. quoniã prius de regulari. consequenter autem de irregulari nomine agetur. Sed nos nec genus quidem aggrediemur exponendum: nisi prius discusserimꝰ genus declinationem: an declinatio genere debeat esse posterior. Sũt enim quos delectet quibusdam quasi argutijs cauillari declinationem generi oño esse preferendã. Argumẽtantur autem illi illius modi. illud autem statim preferrit: atq; anteponi debet: quod si auferas in reliqua vtrioza nullo pacto poteris deuenire. Author tuus caiunt isti. Nisi precognitis declinationibus genus intelligere non poterit. Quas iam precognitas ipse in suo genere satis ostendit dicens. Quod declinatuz dat tertia dicito neutrum. Us declinatũ per quartam siue secundam dic maribus iunctum. & plura alia in quibus satis indicat illorum nominum genus cognosci non possem si priorem cognoueris eorũdem declinationem. Est ẽt altera adhuc causa cur genere prior esse debeat declinatio: & hoc Quintiliani authoritate qui ita precipit. nomina declinare & verba in primis pueri sciant. neq; enim aliter peruenire ad intellectum sequentium possunt. hec ille. Ecce in primis nomina declinare sciant. non genus cognoscere: non partem distinguere ꝑcipit. Quintilianus omnium preceptorũ & optimus & maximus. Uiso igitur quid nonnulli senserint: videamus vicissim quid sit eis respondendũ: etiam cur author hanc rem sic inuerterit erit intuendũ. Sed primo pari argumẽto monstremus genus declinatione esse prius. Quod sic probatum iri confidimus. Nominatiuus q̃ genitiuꝰ prior est. Quare & declinatione genus prius erit. Nemo enim ambigit genitiuũ a nominatiuo exoriri: nũc vero nominatiuus genus: genitiuꝰ autem declinationem mõstrat. prius ergo est genus quod a nominatiuo q̃ declinatio que a genitiuo gignitur. ¶ Est animaduertendũ pro hnius rei consideratione. Quod duoruz que matime opus sunt: illud prius licet sumi: quo rem longe & citius & melius efficiamus: vt si cui eueniat prius vestes eruto: thoraxq; linquenti ambigere vtram rem prius capiat in soto tamen stans subuculam: vt ẽ solitus. Au calceos quos non solet sit calceaturus. At ego si ei essem consulturus. Quoniã soto stans dicũ est monerem vt se primo calceauisset. consequenter cetera de more induisset: illic autem potissimum cauendum est: vnde matrimum damnum prosilire potest. dicunt enim medici nemini licere pedum plantas diluculo frigefacere. Adaioza aut em ac multo crebrioza errata latino occurrũt sermoni ex generis insciticq; & ordinationum ignorantia. Quippe si generis cognitionem amoueas naturales illas preceptiones adiectiui & substantiui: relatiui & antecedentis perimi necesse est. Constat enim potissimum genere consideratio. Longe vo difficilius est cuilibet nomini suum enestigio adiectiuuz impingere q̃ tris quatuorve declinandi terminationes exprimere. Uidemus autem hos qui longas habent orationes. sepius genere quã declinatione labi. qui inter querendum adiectiuum suo generi compar vel insolentes rerum moras. vel varios vultus colores obtenerunt. Quo angore inuisus mihi quidam amicus nuper laborabat. Erat autem amicus vt veteri adagio dictum est. Fronte hilaro: sed corde tristi. ¶ Qui dum porphirij isagogen dialecticam exponebat me interuento: cepit arduis superciliis interpretari illam esse falsam entymeniam: pro illud esse falsum entymema: & paulo post. Dec sunt inquit predicabilia in arbore quodam reposita pro arbore quadam que cum intuisset. nihil prorsus neq; tam illepide: sed neq; tam acerbe dici potest. Tu tuderat aures meas illic meme sumpsi. Ducem illius admodum dolens et latinitatis naufragium contemplatus et homine amplius audire negleri. Est preterea animaduertendum. ¶ Quod sepissime indifferentium circulus deducitur quo magis aliquid est prius modo quodam: eo vero alio modo reperiri posterius: vt de ouo atq; gallina in Ada-

Genus et declinatio duo plus ceteris nominũ accidentibꝰ necessaria.

Genus an declinationem. an declinatio genus ꝓcedere debeat. Bellatula similitudo

Erebriora ex generis q̃ declinatiõis ignorãtia errata occurrũt

Adacrobius.

trobio est. Nemini est dubiū declinationes genere esse siue priores siue posteriores dūmodo differentie consi derent. vnde Ciceronem libro secundo ad Herenn iū recte dixisse putandū est. Nihil est inquit quod aut natu ra extremū aut doctrina primum inuenerit. Declinationū autem duplex doctrina extat. altera in capite sequē ti vbi de vniuersis declinationū casibus: et de singulis vltimis casuum syllabis plane disseritur: quam decli nationum acceptionē videntur argumentationes cum genere comparasse. Sed nihil obstat: quo minus ge nus sciri possit neglectis et oīa casuū appendicibus terminationibus quarū aceruus generi cognoscendo po rius obesse cū prodesse poterit. Est altera declinationū consideratio illa superior et multo simplicior. Qua no men quodcunq; cuius sit declinationis tantū apprehendimus: vt si mittat genitiuū in e. est prima. si in i. est se cunda ꝛc. Vancovero declinationē rudē atq; tenellā doctrinam erigit genus non semper adhuc sed in illis dū taxat exēplis in quibus prius est argumentata ratio. Quamq; iam author generi premisit capite proximo cū pleriscq; aliis puerorum preexercitamentis: ea eē genus indigebat. Quod vero et Quintiliani authoritate alte ra colligit argumentatio: vt in primis pueri declinare sciant nihil ad authoris ordinē qui recte poterit dicere se id iam libro primo fecisse: atq; adeo in primis maxime verbis: qū dixit nouatiuo hec musa. Declinatiō is igit caput gñis capite colligimus esse posterius. ¶Femina mas. gen⁹. Duo sunt gña que sola nature ratio nouit. s. masculinum et femininum. cetera vero non sunt genera: sed hominū vsus ꝛ authoritas conflauit. vnde Uergi. in culice. Et mas quicunq; est illic sua femina iuncta: mutata igitur noīs significatione pleriq; mutatur ꝛ ge nus: vt hic patina: hic stella: hic scola. Aldartia. lib. viij. Fecit hyperbolei celebratoꝛ stella triūphi. nam si stella nomen esset femininū diuisset Aldartia. celebratrit stella non celebratoꝛ. Est eē hic stella nomen proprium viri. Vic patina. Lice. pro milone. nisi publium patinam familiarissimum suum rogaret. Vic scola. idem Lice. pro milone. Lasi Lassi cognomine schola familiaris meus. Que autē noīa terminationis aspectu et in alia significationē generis sunt feminini. Uer. ij. eē. Lapsa per vmbras stella multa cum luce cucurrit. pueri ergo ī gene re cognoscendo duplici egent cura vel significationis: vt hic fenestella: vel terminationis: vt hec fenestella: et sub terminatione um. masculina et feminina significati ratione reperiuntur. Plau. in truculento: quis est ille asaphium: idem in cistellaria. sequere me mea Sillenium. Quū vero dicit femina masq; genus. vbi mari fe minam premisit naturaliter ordinem peruertit. teste Quinti. li. ix. Est naturalis ordo vt viros ac feminas: die ac noctem ortum et occasum dicas potius cū retrorsum. Sed poetas metri ratio excusat. oratoꝛes vero obser uantius scribunt. Plinius iunioꝛ. Aduotasse video facta dictaq; virorum feminarumq; : et que sequunt. vbi author potuit dicere femina virq; genus. Sicut Aldartia. lib. viij. non aliter sunt femina virq; pares. Sed author fortasse non solum ad noīes verūetiam ad ceteras animaliū species respexit. ¶Ald ascula sunto: res quas masculina contēplamur generis sunt masculini. Quas autē feminas femininī: vt hic Athlas. Tiber. Laron hec nox: daphne artos idiomatis cuiuscunq; precepta sunt recepta vt homines loquūtur de rebus nō ḡdē vt se habet res: poete vero vt sunt liberi de arboribus montibus: de fluminibus de syderibus. de ipsis de mq; nominibus eque sunt locuti: atq; si oīa illa essent homines: vt caput: vt faciem: vt mentū: vt actiones: esse cius: et proprietates humanas sint consecute res huiusmodi sepenumero confingūt: nomina preterea instru mentorum que ad imaginem rerum naturaliū constructa sunt eiusdē generis sunt cuius essent naturalia: vt hic aries p tigno illo cuspide serrato. hic equus pro machina illa troiana ꝛ pleraq; id genus. Luca. lib. s. Vic aries actus disyget saxa lacertis. Uer. ij. eē. equū diuina palladis arte edificant. Spiritū etiam nomina de ḡbus author meminit generis mascu. sunt reperta. Numeri capite. vij. Quod erat super archaz testimonii in ter duos cherubin: tradit tū diuus Hieronymus in diuinis neq; sexum neq; genus esse spectandū si quidem a latinis spiritussanctus in masculino genere dicitur a grecis neutro: a hebreis feminino.

Declinatiō noīz duplex cognitio.

Aldasculi nū ꝛ femi nini natu re rōne cognoscim⁹.

Poete ordinē puer tentes metri excusan tur rōne.

Tertia generis noīz regula.

Est duplici genere recipit quod sexus vterq;:
Est cōmune triū qđ ad hec iungis quoq; neutro.

¶Aut. Est duplici gñe. Tertia significationis regula est cū nomina q̄ ex ipsa rerū significatio ne ad mares et feminas primum cōia sunt duo rū generū: vt hic et hec pauper hō testis. Noīa p̄ terea que ex ipsa rerū significatiōe ad mares ꝛ feminas pertinent atq; etiam neutris iungi p̄nt cōmunia sunt trium generū: vt hic et hec ꝛ hoc prudens: sa piens: felix. Sed qm̄ hec regula ad innumeras prope dictiones primer in quib⁹ aliqua fuerit difficultas: quo genere sunt proferende per regulas terminationū facilius explicabit. Dicit igitur illud nomē est duplici gñe. i. duplicis gñis. septim⁹ casus p grō qđ. vterq; sexus hoc est masculin⁹ et femininꝰ recipit. Et illud nomē est cōe triū generū qđ ad hec. i. vltra duo illa gña iungis neutro: qz masculinis et femininis et neutris iungi potest. ¶Christo. Est duplici illa noīa que marium dixit esse masculina atq; feminarū femininā feminina seorsim: nunc vero dicit. Quod si simul in vno noīe reperirent illud tale nomē duorū generū esset cōe: vt hic ꝛ hec agricola: parēs erit: comes. Est autē aduertendum esse aliqua noīa adeo ptinaciter masculina vt et illo gñe ad aliud genus vnq̄ mutent: vt hic seruo culter: limes agris. Sūt ꝛ alia que cū sint proprie masculina facile mutantur in fe minina vt hic et hec homo: nemo: lacerdos: miles: agricola pugil: bos: et similia. Que apud grāmaticos ḋifferenter dicuntur cōmunia. Sunt autem alia ita duorū generū cōmunia. Quod si neutro generi adheserint cō festim erurgunt etiam neutra ꝛ adiectiua: vt diues: locuples: pauper teres: author: cōpos: custos: hebes: pre pes degener. Legimus aūt diues solū locuples rem plū: pauper tugurū: teres membrū. de quibus paulo infe rius latissime dicetur. duplicia igitur sunt noīa cōia quedam ad femininū genus quedā ad neutrum pna. de eisdē tū in hoc loco precipit author. Solent pleriq; in hoc loco querere an sit aliqđ nomē cōe duorū generū masculino ꝛ neutro aut femininoꝛ neutro: vt masculino ꝛ feminino accidit. Quibus rndendū arbitroꝛ tale nomen reperiri posse: sed non subyna aut significatione aut terminatione: aut latinitatis etate. Dicimus au tem hic hoc aurur quando est masculinū. Jouē imberbē. quando vero neutrū oppidū quoddā significat pari ter dicimus hic ꝛ hoc spinter pro viro ꝛ mundo muliebri. Dicimus etiā hec ꝛ hoc acus: qđ ꝛ significatione et declinatione distat hic ꝛ hoc sal: guttur: qui etatē distulerunt. Qđ satis ex authoris commentariis cōstat. Et illa que fuerunt a sua determinatione detorta: vt coxus olim: nunc vero coxa: oleaster ꝛ oleastrū: apiaster ꝛ apiastrū. Colus ꝛ colū: baculus ꝛ baculū. Sed in noībus potius res est cōis duorū generū cū nomen nā cum res etyma eiusdē rei noīa sunt duplicia. vñ nomē cōe masculino ꝛ feminino si diuerse significationis aut eta tis aut terminationis fuerit: tale nomē non duobus gñibus diceret cōe vt hic ꝛ hec eunuch⁹: tyrites: funis: capitalus: frons. Sepes sepa. specus speca. ¶Genere nisi author se exponeret per sancta iurarem non

Aureū no tabile. Nomē cōe masculino ꝛ neutro vel feminino ꝛ neutro. Plaut⁹ in penulo. At heri in tergo meo treis facile coxios tri nisti bubu los. Plautus gutturē co co nō serio

gñe:sed gñi scriptū fuisse. Uersus eñ legitimo non cōstat metro. nā gñe tribrachus est: quē pedē versus exameter non recipit. Est igitur ecrasis figura. Quū ex breui longā syllabā porrexit. Sic etiā Uer. Ola vincit amor et nos cedamus amori: quā penthemimerim heroicā poete frequenter producunt. Est cōe triū. Nomē triū generū esse dicit: cui pter genus masculinū et femininū etiā acciderit neutrū. vt hic t hec t hoc prudēs: vel⁹ simplex vt hic t hec altilis hoc altile mitis et mite: vt hic silvestris hoc silvestre: acer acris acre. Dō si neutrū genus diuersam habuerit significationē iam tale nomen non erit adiectiuū nedū triū generū cōe. Quale est hic et hec uber pro fertili: et hoc uber pro uisceratione interiore mamille: aut si suam genus quodq; seruauerit mancisceē significationē: vt hic et hec et hoc acus p pisce: acu: t scobe: vt hic et hec t hoc spec⁹. Que t si nō significatiōe aut certe declinatione satis differunt. Quibus addant pruinus pruina pruinū. pyrus pyra pyrū. amiculus amicula amiculū. et similia: aut si substantiuā non amiserint significationē: vt spicus a. um. p spica illa nota farcinus a. um. pro nucleo illo fructuū. Sed ista potius videt res cois tribus gñibus quā nomē sicut dicimus de re cōmuni duorū generū. Animaduertendū est latinorū codices nullū nomē: vt ita dicā: actu triū generū habere cōmune. Quod ita facile persuasum iri confidimus. Cū nomē omne triū generū capax: adiectiuū est: nunc vadi ectiuū nomen illius generis semp est: cuius et substantiuū cui adhaeret erit i gitur vel masculini vel feminini vel neutri vel cōis duorū. Quippe substantiuū nomen gñis alius esse non pōt. Quodq; si adiectiuum nomē absq; substantiuo manserit. Jam nulli dubiū quin tñ neutrū censeat. Aldartia. li. v. durū est perdere feriās: nisi voluerit oratione loco nois pon. Figurate tñ vnū tale nomen tria vniuersa gña cōplecti poterit calceum togā atq; iumentū perdidi quibus egeo: nam illud quib⁹ oia gña sepsit in gñe et terminatione vna. Sūt qui nomen quā dovel quinq; etiam pluribus generibus cōmiscuit communne esse oportere. Quando quidem masculino et feminino et neutro cū dubio et epicheno possit esse cōmune. Quibus facile respōsum est generis acceptiones vis vt dicā esse septez: scz masculini t feminini neutri cōis ois dubij t epicheni: at genera tantū tria profitemur: scz masculinū et femininū t neutrū: non enim aliud genus vsq; legitur. Quāq; quis nō videt siue dubium siue epicenum sine masculino aut femmino esse non posse.

¶ Aut. Aldēses cū fluuijs. Quarta regula significationis est cp qz mēsis gñis est masculino mina cp mensiū gñis sunt masc. vt hic aprilis quintilis: sextilis: septēber. Preterea quia fluuius gñis est masc. noia quoq; fluuiorū gñis sunt masc. vt hic arar: garūna: berthis: arar. Properli. ij. Celtis arar rodanusq; celer: magnusq; garunna. Aldar. berthis oliuifera crinem redimite corona. Idē in eo. Quē tremeret forti milite victus arar. Sequūtur tñ aliq̄ genus terminationis. Luc. in. vij. Et dānata diu romanis alia fastis. Oui. iij. fast. Elaniger et tanto est albula porta deo: nā albula is est qui postea tiberis fuit appellatus. Aldar. tñ. xj. mas iuxit. d. Cur rector aquarū albula nauigerū per freta tendit iter. Luca. neutro genere dixit. Nō video quare hoc carmen quod iste ex. ij. Luc. citat crustumium potius censeūdū sit neutri ibi esse gñis cp mas. cñ crustumiū. nū ibi sit casus: cuius: adiectiuū rapar masculinum eque potest esse ac neutrū. Luc. ij. Crustumiūq; rapar t iuncto sapis isaura. Idē in. iiij. t tepidū i molles zephiros discurrit iader crustumiū t iader etiā rōne significationis pñt generis esse neutri: quia flumina intelliguntur: quod Hor. expressit in poetria. d. aut flumen rhenū aut pluuius describit arcus. Idem quarto car. Celtis metaurum flumen et hannibal deuictus: nam testi etiam neutris iungi posse suo loco dicemus.

¶ Hyi. Aldēses cū fluuijs. i. pone mensiū noia cū fluuiorū noibus seruiriti. i. gñis masc. lz fluuiorū noibus paulo inferius reiectis noia mensiū in hoc loco ponant. hic mains: octobers: ser. ilis: tameth duo illa priora terminatione dignosci pñt. Aldensiū noia ola aut derivatiua: vt a iano ianuari⁹ aut ꝓposita ex ibre t octo octobers sunt deducta. Aduertendū est Cesarē suo nomine iuliū mensem q̄ antea quintilis erat appellari edixisse vt octauianū sextilē augustū noiasse aprilis: vt nero: septēber: vt germanicus: octobers: vt domitian⁹ a suis noibus dicerent ediderunt. Quib⁹ hoīm vsus visus est refragari. Sed ad rē nostrā Aldar. li. ir. Quū mereris natales oduī tuos aprules. Hor. s. epi. Sextilē totū mendax desidero: dicim⁹ aūt hoc fuit mēse augusto t mēse augusti. Iuue. augusto recitantes mēse poetas. Li. p lege agraria ꝓstitutū ait i mēsem ianuariū. ¶ Cū fluuijs pōpo. mella. li. s. Aldulucha ille quē dixim⁹ amnis fluuiorū noia gñis esse mas. poterat iri p hatū rla illa masculina sunto tibi quasi masc. Oñquidē de fluuijs pinde atq; de hoib⁹ latini obiter sunt locuti. Oui. s. met. de fluuio eridano: ita scribit. Eridanusq; senex et stat in flectib⁹ auget aquas natasq; misserim⁹ Jo leget: vt amissa vita nō fruat author tñ iō seiunxit: vt clarius patuisset documentum. hic lynis cinga betis Aeas. Aldeander. Aldar. i distichis. Ceruleus nos lynis amat. Lu. ij. li. cāpiscq; coheret. Cinga rapar vetit⁹: vt fluuiorū noia gñis sunt mas. ita et ventorū atq; montiū. vt hic ethesias boreas erit agragas: Li. xv. epi. in suos scripsit ethesias. Aldar. li. viij. Nec boreas ipse manere velit. Sen. in hercule furenti: quecūq; gennit iunius saxa erit. Uer. iij. eñ. Ardnus inde agregas ostentat. Sequūtur tñ aliqñ terminationis genus vt hec etna: oeta. Hora. iij. li. car. Nec peredit impositā celer ignis etnā. Luca. viij. Si tota est herculis oeta. Nec etiā frequēti rōne significationis masculina. Sen. in hercule furenti: euectus equis. Titan summum prospicit oetam.

¶ Tertia ꝓtrarietas vt eē p hoc cp sepe mutata ponit noia aliqū i femmino t aliqñ eadē i alio gñe vt ptz de noibus fluuiorū q̄ dicit masculina tñ poni t albula. femininū: crustumiū vero neutrū q̄ fluuiorū noia sūt. Solu. Sed nulla i hoc ē ꝓtrarietas. nā vnū t idē nomē diuersa pōt hre gña duob⁹ modis. primo rōne diuersorum significatoz. scdo si sit ad diuersa ꝓparatū. t sic nō incōuenit dicere aliqō nomē masculinū rōne significationis et femininū rōne vocis vt garūna masculinū est: qz fluuius et femininū qz in a terminat. quare non immerito ille doctor dicit feminei generis sunt causa significati. in aliis similibus similiter dicendum est.

¶ Aut. Arboris est nomē. Quinta rla significatiōis ē: cp qz arbor ge. ē fe. noia cp arboz ge. sūt fe. vt hec prun⁹ pyr⁹: fo. rbus: pyn⁹. laur⁹. populus. Excipiunt ge. ma. hic rub⁹ hic dum⁹: sz rubus: qz frutex poti⁹ est. qō ad arboris altitudinē non assurgit. Uer. in buc. Ferat et rub⁹ asper amomū cp cp ferens fe. etiā ptulit di. Aldandit apta rubus gingiuis: dumus vo qz nō tam certū quoddā genus fruticis: cp fruticem ipsum si

Ecrasis figura.

Arguti ora eruditora.

Gña quot sunt. Quarta regula gñalis noim.

Aldenses cum fluuijs seru distingue virili.

Crustumium. Jader.

Noia mensium.

Fluuiorum nomina.

Lynis. Cinga.

Additio Raymundi palasiri.

Arboris est nomen muliebre Sed excipiatur.

Hic rubus et dumus foliisq; oleaster amarus

Neutra sile: robur: cum subere iunge laburnum.

Insula cincta mari: nauis cumq; urbe poema.

Feminei generis sunt causa significati.

Dictio non nomen pro nomine fit tibi neutra.
Neutras pone notas seu grecas siue latinas.
Sepe tamen profert muliebres sermo latinus.

gnificat. ¶ Oleaster ꝺ̄z qz degenerat ab oliua masc. genere quasi fruticē ptulit. Ver. ij. ge. In ditio est tractu surgēs oleaster eodē plurim⁹. Ꝺ̄ ꝯo dixit amarus folijs allusit ad illud ver. folijsq; oleaster amaris. Calphurnius tñ neutro genere protulit ī eglogis. Alde teneras salices iuuat aut oleastra putare. aut pōt ee ab eo qꝺ̄ est hoc oleastrū: sic enim possumus dicere oleaster oleastrū sicut a pinus pinaster ⁊ pinastrum a pyrus pyraster ⁊ pyrastrū. Pli. li. xv. pinaster nil aliud est ꝙ pinus siluestris copiosam dat hec materiaz genere femi. dixit hec. Theophrastus ꝺ̄z interpte Theodoro gaza li. iiij. de stirpibus theodoro interpte. qdā robur ⁊ nucē auellanā florere eri stimāt. Idē eodē interpte. lib. ſ. Suber ēt vir ide leue est nisi forte h̄ de ligno locut⁹ neu. gñe ē vsus. Nā Pli. li. xvi. maſ. ge. dixit. serotino autē germine mal⁹ tardissim⁹ suber. Idē ī eodē. in glādes: castaneę: laburnū: alpina hec arbor nec vulgo nota q̄ cū sola materia cēseat merito generis ē neu. pſertim cū gñis neu. terminationē habeat quēadmodū Ver. de materia ebeni dixit. India mgrū fert ebenū. Idē lib. ſ. eiusdē opis ⁊ tomo rasile burū: et vii. eñ. Adiracta volubile burū. Oui. ſ. de amo. Aut nup vile fuistis acer. Alde ulta ptere arboz pegrinarū nota quarū materia tñ ad nos puenit neu. gñe īueniunt ab auth⁹ib⁹ plata vt bdellij: balsami: cinamomi. ¶ Insula cincta mari. Serta regula est ꝙ q̄libet insula nauis vrbs fabula poetria gñis sunt fe. nota ꝺ̄z insularū nauiuz vrbiū fabularū ē rōne significatiōis gñis sunt fe. Itaq; ħtuor pres cōtinet. Pria est ꝙ nota insularuz femina sunt vt Samos: chios: lesbos. Ver. ſ. eñ. Posthabita coluisse samo. Hor. ſ. epi. Quid tibi visa chios bullati nota q̄ lesbos. Sequunt tñ aliqñ genus terminatiōis: vt Oui. ſ. me. Et mytilenei potiunt litore lesbi. Nota igit ⁊ rōne significatiōis pruit lesbos gñe femi. Oui. tñ respiciens terminatiōe z genere masc. Nauiuz ꝺ̄z nota ge. esse. poetaruz vsus ostēdit vt cētaurus pistris argo. Ver. v. eñ. Centauro inuehit magna scyllaq; cloāthus cerulea ⁊ ibidē ptē rostro pmit emula pistris. Idē ī buc. Erit altera q̄ vehat argo delectos heroas. Nota p̄ ea vbiuz gñis sunt fe. vt festos abydos: sagūtos castulo pneste. Oui. ī epi. leādri. vel tua me festos vel te mea sumat abydo. Sil. li. ſ. Seu tota sagūtos igne micet. Idē. lib. iiij. Fulget pcipuis pnatia castulo signis. Ver. vii. eñ. Pneste sub ipsa. ⁊ Iuue. ꝺ̄s timet aut tumuit gelida pneste ruinā. Idē tñ. ſ. geo. terminationē respi ciēs dixit pōtus ⁊ ostriferi fauces tentauit abydi. Luc. in. iij. obsessum peno gessit ꝙ marte sagūtū. ⁊ Iuue. atq; coronatū ⁊ petulās madidūq; talētū. Ver. vij. eñ. Quicq; altū pneste viri. Sil. iij. puni. ⁊ celebre oceano atq; al ternis fluctibus hispal. ⁊ Alde ar. fluct⁹ passer is aut supbus anxur qꝺ̄ oppidū ēt gñe neu. ptulit. Hor. ſ. ser. Im positū satis late cādētib⁹ anxur. ¶ Nota ꝺ̄z poematū hoc ē comediarū tragediarū ⁊ fabularū poeticaruz gñis sunt fe. vt enimuch⁹. Heautōtimoruменos: thyestes: eneis ilias. Terē. Eas se non negat personas transtulisse in enimuchū suā. Idē hodie sum actur⁹ heautōtimoruменō duplex ꝺ̄ est argumento fcta ē simplici. et si cuz Quin. dicant varij thyestes cuilib et grecoū ꝙparāda est. Papi. tij. the. neq; tu diuinā eneida tēta. et pers⁹ nullā tibi vē do iliada. Qꝺ̄ ꝯo Iuue. dixit. Scipt⁹ et in tergo necdū finitus hoc estes: ad virū poti⁹ illū ꝙ ad fabulā respe xit. Sunt qui dicant nomē fabule cum est appellatiuū debere esse ge. fe. Cum vero ppriuz retinere gen⁹ suuz. Nā ꝙ Ver. buc. geo. neu. ge. inscripsit alia figura dictū est: cum neq; illa proprie poemata dicant. q̄ ari. autho. li. de ar. poe. debēt. ee vni⁹ rei z primare: ad qꝺ̄ vr allusisse. Oui. cū ī pn. sue metamorphoseos scripsit. Prius aq; ab origine mundi id mea ppetuū deducite tpa carmē. Dicit igit insula cincta mari ad differētiā ī sule vrbane hoc ē nota isularū ⁊ nauis. i. nota nauiū et poema. i. nota poematū cuz vrbe. i. cū noib⁹ vrbiū simt ge. fe. ex rōne significatiōis. ¶ Dictio nō nomē. Septia rta ē ꝙ dictio q̄ a pria positiōe sua nō est nomē si ponat p noīe gñis et neu. dictiones aūt huiusmodi aut sunt vba: aut pticipia: aut aduerbia: vt hoc amare: viuere: aue: salue: va le. Terē. i eunu. Extrema linea amare nō mihi est. i. amoris. Pers⁹ autē gen⁹ expssit ī. ſ. saty. Istum istud viuere triste asperi. i. no strā istā vitā tristē. Alde ar. aue latinum chere nō pt grecū exprmere. Oui. epi. Laodomie: vt istud potui dicere triste vale. ¶ Participia ē vt hoc incōueniēs accidēs: stringēs: añs gñs. Intellego aut ee p ticipia q̄ nō inunguntur subst̄atiuis masc. aut fe. ge. exprimunt: aut cū supprimunt: nā illa oriēs accidēs masc. sunt qz subintelligit sol pfluēs: pfluēs: torrēs: eque masc. qz subintelligit fluui⁹. Aliqñ tñ aque pfluēs dixit apud Li. ſ. ab vbe. pueros ī pfluēre aquā mitti. Cōtinēs ꝯo fe. ex qz terra subintelligit cōsonās. q: lra facit de his cuz de ēs ptcipio q̄ differē plura dicem⁹. Aduerbia ꝙ gñis sunt neu. vt decenter: belle: enge: sophos: cras. Pers. quam optes rapidus hoc audire decenter. Idē eu ge tuus ⁊ belle hoc ercute totus. Idem ecce aliud cras egerit hoc annos. Alde ar. audieris cuz grāde sophos dum bafia iactas. Idē alio loco. Oꝺ̄ tā grāde sophos clamat tibi turba togata. iterpretat autē sophos sapiēter. ¶ Neutras pone notas. Octaua regula significatiōis ē ꝙ nomina lra uz grece ⁊ latine gñis sunt neu. ⁊ hoc qz grece grāmata dicunt: latine vo elementa. vt hoc alpha: beta: iotha: thita. Alde ar. est ope precium: discere thita nouum. et Pers⁹. et potis es vitio nigrum pfigere thita. Die in euangelio. Nō ptransibit neq; vnuz iota. neq; vnus apex. eadē quoq; rōne dicem⁹. omicron ypsilon. in uum a duo b tria e. Et rōne ē significationis qz lra gñis est fe. Ira nota aliqñ gñe femi. proferim⁹ vnde alias appellamus vocales: alias semiuocales: alias mutas: alias liquidas. Dicit igitur. neutras pone notas: i deſt literas hoc est litterarum nomina siue sint greca siue sint latina et sunt indeclinabilia.

¶ Hyi. Arboris est nomē: dicit arboruz nota ge. ee fe. vt hec querc⁹: capsic⁹. corył⁹ salix. Terē. ī adel. est capsificus magus. Ver. in buc. hic inter densas corilos. ¶ Hic rub⁹. Al. Bel. li. xvii. ſ. et li. xvij. Rubi nāq; curuati gra cilita te deficiunt. Vidi sortē vicinuz rubos late altecq; arbutos: ercidentē. Nā rubi ruboz oppidi nomē pprium ē. Hor. in epi. inde puenimus fessi rubos. ¶ Oleaster. Pau. ad Roma. hic. interpte. Quuz esses oleaster tu autē isert⁹ es. Hac ēt rōne plura arboz nota ī r fruita mas. ee pñt vt h pinaster. apiaster. piraster. Que Valla me minit elegantiaruz suaruz. li. ſ. imitationē potiꝰ ꝙ diminuti onē signficare. ¶ Insula cincta mari. quatuor re gularum. Hoc dictichō capax est. Oꝺ̄ insularuz. Oꝺ̄ nauiuz. ꝙ vrbiuz ꝙ fabulaz nota gñis sunt fe. vt hec Scio rhodos: creta: argo: hispal: tarracho: ampthitrio: thebes. Iuue. vnctaq; cōitum. Alde ar. tarrace cāpano tantum

Quedā arborū nota neutra. Serta rta generis. Samos. Samos. Aldithilene.

Nota poematuz generis fe.

Septima regula generis notz.

Partici pia cuius sunt gñis.

Octauum dogma p gñib⁹ notz Rubo rum oppidum. Insularuz nauium vr bium ⁊ fa bularum nomina ge. fe.

cessurā lyeo. Ad anilius li. ſ. tū nobilis argo ſubducta cucurrit. ¶ Poema. i. nomē fabule pene de hac re ita Quinti. li. ſ. quedā tñ ſunt q̄ faciē ſoloecismi hñt vt dici vitiosa nō pñt: vt tragedia tieſtes t luce floralia. Se quunt interim hec no ia terminationis gen⁹. Poza. ſz vacuū thybur placet. ¶ Noia puinciarū aliq̄ ēt femi. ſunt ſignificationis rōne vt hec egyptus. Li. pro lege agraria. Quid alexādria cūctaq̄ egypt⁹. Zu. li. ij. calida medius incognitus aris Aegypto. Vie. in pſal. trāſlatione. lerata eſt egyptus in p̄tectione eorum. ¶ Dictio nomē p̄cipit dictionē que officio noīs fūgit eē neutrā. Od̄ in ȳbo p̄cipio atq̄ aduerbio ſolū autor cēſet fo mali vt ſic dixerim ſignificatiōe ductus ad nos nō i ſingulis oronis partib⁹ mō: ſz in oratione ipſa t ſyllabis atq̄ literis ita vt ȳſus inferiorā pūri regula cotineri poſſit: pbatū volumus materiali: vt dialecti dicūt ſigni ficatiōe pſuaſi. Nō tñ ſum ignar⁹ ſeruiū ſup illud. v. eſi. hac celebrata ten⁹ ſcripſiſſe oīs em̄ ps oronis quū de ſierit eē id q̄d eſt in aduerbiū migrat. Od̄ marie de p̄ponib⁹ intelligēdū eſt. vt cozā quē q̄ritis adſum. Od̄ no men p voce tñ gñis ſit neutri multiplicia pbāt erēpla. Luc. li. vij. hodie pōpeius erit miſerabile nomē. Ide⁹ lib. ij. liceat tumulo ſcripſiſſe catonis. Ad ar. ſli. iunior ad graiū. Arean⁹ maturi⁹ altinatiū eſt princeps: cū di co princeps nō de facultatib⁹ loquor. Diuus Joā. capite euāgelij primo. Vie. interpte, t inuenim⁹ meſſiā q̄d interptatū tps: t illud q̄d apō grāma. freq̄tiſſimū eſt. reponito inter dur facies cōe addito remex t plurima alia pro lintrem: ducem. remigē. Pro noīs q̄d ponat loco noīs: duplex eſt intellectus. alter q̄n nō exuit ſignifi Participium p voce gene. neutri. cationē p̄noīs. vt ille ego q̄ quōdā: tu tityre lentus in vmbra: tūc em̄ p̄noīs quatuor gña eē p̄nt. de q̄bus ſatis lib. iij. dicēt: alter in quo p̄ter vocē oīa p̄noīa amittit. Quale exēplū in p̄ōptu eſſet illud authoris in capite p̄cedēti. Oīs ntūs eſt tertie p̄ſone p̄ter ego q̄d eſt prime t tu q̄d eſt ſcde vbi ego t tu nō p me t te ſed pro il lis vocibus tu t ego ſcriptū eſt cuius vel ſignū eſſe p̄t. q̄d ſi p ſignificato formali maneret ita eſſet ſcriptus p ter ego q̄ ſum prime: t tu qui es ſcde. hoc igit mō p̄nomē ſemp neutrū eſt. Verbū nō mō: vt Quinti. li. viij. di cit q̄n pro appellatiōe ponit. vt illud perſij. Noſtrū iſtud vinere triſte. atq̄ ver. pulchrūq̄ mori ſuccurrit i armis. Ad ar. velle tuū nolo dicime nolle volo. t illō hymni ſacri. Sumēs illō aue. t alibi dicit dñs. fiat fiat Si etiam quando appellatione ſe exuit: t p voce tñ manet neutrū eſt. vt Quinti. li. ſ. vtiq̄ pro noleo hz p̄dicti Ouiō. in epi. Od̄ deducta meta litera fecit amo. participio idē accidit vt p voce tñ gñis neutri ſit. Ouī. lib. f. prauſus quoq̄ atq̄ port⁹ diuerſum valēt atq̄ indicāt. vbi prauſus vel port⁹ p voce tñ ſcribunt t neutra ſunt noīa. De partibus indeclinabilibus nemo dubitabit iam idem cenſeri. Tereu. in eum. aut dixit nihil mozo. Ad ar. Eras iſtud quāti dic mihi poſſet emi. Terē. in adel. Quid illud prorſus eſt tametſi in his potius ſignificatio ſonat quā tm̄ vox. Syl. li. xvij. optimum heu nomē melius maiuſq̄ triūphis. Amos Vie. interprete. In cūctiſq̄ fore ſunt dicet ve. Sed uſic de literis ſyllabis t oratione ipſa erēpla ponamus: atq̄ primo de literis. Od̄ apparet ex Li. de orato. qui ait inſcriptas fuiſſe literas in parietibus terracine tria. l. l. l. duo. u. u. Verg. priape. Qui mediū. d. vult ſcindere pictus erit. Reperit t femininū. Quin. li. ſ. cū per q. t duas ſequētes. u. u. ſcriberet ac de grecis neutra r. June. hoc diſcunt omnes ante alpha t betha puelle. Ad ar. vnus de titulo to lere iota potes. Vie. in plogo Veſter. alphabetum ex minio vſq̄ ad theta literam feci mus. ¶ Notas pro lite ris. Oui. in epi. his ſarchana notis terra pellagoq̄ ferunt. que ēt elemēta appellant. Poz. ſatyr. ſ. pueris dant cruſtula blandi doctores elemēta velint addiſcere prima: hac rōne neutrum illa vero femininū nomen litere eſt. De oratione ita author ſcribit in ſperſonalibus verbis. Sed oratio integra p̄t dare verbo paſſiuo ſuppoſitū vt apud Oui. xv. met. Queniā interea quis tante pondera molis ſuſtineat. ſed pro pateſcat eſſe neutrum. Tereu. in adelphis vtorē nunq̄ habui. Quod fortunatum iſti putant quod. ſ. nie habere vtorem.

¶ Anto. Nomē q̄d ſit in a. propoſitis regulis gñalib⁹ ad cognoſcēdū genus noīm ex ratione ſignificati: nunc quod reliquū eſt quodq̄ ſub nulla ex illis regulis cōtinetur p terminationes ordinis alphabetarij diſpoſiti: ſic tñ vt pri⁹ vocales deinde ꝯſonātes digerant. Dicit itaq̄ in primis q̄ noīa terminata in a gñis ſunt femi. vt hec muſa grāmatica terra fortuna. Excipiuntur pauca generis masculi. popa cū puenire prepingui accipitur. nam gñis eſſe maſcu. ſphēras teſtatur. Dicit aūt popa venter allu dens ad illud perſij. Aſt illi tremit omēto popa venter: nā pro pingui gñis eſſet femi. Popa etiam dicebant miniſtri ſacrorū ſiue victimarū: proper lib. iiij. ſuccinctiq̄ calēt ad noua ſacra popę. Spartianus in getu. Percuſſit inquit hoſtiā popa noīe. Anto. Perſij vitaq̄ nō tā p pingui t obeſo q̄ p phagone et heluone ventre dixit. Aſt illi tremit omento popa vēter. ¶ Scriba laniſta: ſcurra: lira: quia noīa ſunt officiorū ad ſolos mares p̄tinētia: iō ſub gñe tm̄ maſcu. po nūntur. Adria quoq̄ p mari ſiue adriatico ſinu ſemp maſculinū reperit. Luca. in. v. ſonat ionio vagus adria ponto. Poza. ij. car. Adria diuiſus obiecto remittas q̄rere. t in. iij. improbo, iracūdior adria. t in eodē dur in quieti turbidus adrie. Seſ. in thyeſte. aut ſeno rapidus freto vērōſi tumor adrie. Pri. in pihegeſi. nec non ſi nul adria vaſtus. ¶ Nacia: panſa: ȳna: rabula: cacula: agrippa: t ſi ratiōe ſignifi. ad mares feminaſq̄ p̄tinet p̄nt: nunq̄ nīſi de maſculinis. Noīaſq̄ greca venientia a noib⁹ terminatis in es q̄ apud p̄ma noīs decli. latina Adria mare venetus alij aſpirāt Noīa a grecis i es deſcendētia. referunt ge. ſunt ma. quēadmodū t apud grecos erant: vt hic ſcithes e. ſcitha e. hic nautes e. nauta e. hic ſophiſtes e. ſophiſta e. hic poetes e. poeta e. hic pphetes e. pph̄a e. h̄ thecuites e. thecuita e. hic ſarmates e. ſarmata e. h̄ getes e. geta ſe. animonites e. ammonita e. moabites e. moabita e. Poz. ſi. car. Quid bellicoſus cantaber aut ſcithes. Li. v. thuſ. Scytes anacharſis potuit p nihilo pecuniā ducere. Itē in achade. at q̄s eſt nūc ſophiſtes. Sic appellant q̄ oſtētationis aut q̄ſtus cā philoſophant. Ver. in. v. Conſilijs pare que nunc pulcher rima nautes dat ſenior: nautes em̄ nauta interptat: vñ et pper. nauta cognominat⁹ eſt. q: ex familia nautarū fuit Deute. xxij. āmonites t moabites ēt poſt decimā gñationē nō itrabūt in eccleſiā dñi: et eodē modo de reli

¶ Epitome.

¶ Noia ſin a terminata dēptis aliquot officiorū t grecis noībus t p tertiā declinationē inflexis q̄ ſint gñis feminini hū do monſtrat: t cuius ſint alia quoq̄ nomina generis.

Nomē quod ſit in a finitū dat muliebre.
Accedūt marib⁹ popa vēter: ſcriba: laniſta:
Scurraq̄ cū lira: ſinus: adria: vacia panſa.
Vernaq̄ cū fabula: cacula q̄: agrippaq̄ iūges.
Et quod ab es greco conſtat veniſſe latinum:
Cuius femineū plerūq̄ fit in ta vel in tis.

quis: que oīa sub hac terminatione gñis sunt masculina feminina in tis vel ī tra ereūt vt scytha e. scytis idis. Oui. v. me. Exercere artes scythides: memorant easdē. Eodem modo nauta e. nautis idis. sophista e. sophistis idis poeta e. poetis idis. prophera e. pphetis idis. vel pphetissa. Persi. cornos poetas ꝛ poetridas: non poetridas vt quidam codices habent. Israelita te. israelitis idis. Leui. xxiij. Ecce autem egressus filius mulieris israelitidis quē pepererat de viro egyptio inter filios israel turgatus est in castris cum viro israelita. Prudentius quoq; leuita leuitis gens. Dicit in paschali Ambrosius quoq; in euangelium Luce cum loqueret ca. viij. de Helizabet ꝛ Maria cognata inquit: ambe israelite erant: sed suspicantur mendū esse: qz idē paulo post dicit; vtiq; ruth intrauit in ecclesiam ꝛ facta est israelitis. Madianites madianitis. Nume. xxv. Mulier madianitis que pariter interfecta est vocabat cozbi: ꝛ pauloante qui occisus est cuꝫ madianite. Jezraelita iezraelitis. Carmelita itis. Paralip. j. ca. iij. Dauid habuit primogenitum amon ex achinoen iezraelitide sm Daniel de abigail carmelitide. Judicū. iij. Erat aūt delbora pphetis ꝛ Lucas eodē interprete. erat Anna pphetissa. Amoabita quoq; idē Hiero. facit moabitis idis. li. ruth. Sepe vt hec est moabitis: que venit cum noemi de regione moabitide: ꝛ Sauromata sauromatis. Sp̄onius mella li. iij. Amazones quas sauromatides appellabant a sarmata sarmatis idis. Martia. venit ꝛ epoto sarmata pastus equo. Oui. j. de pō. Terreat ꝛ manes sarmatis vmbra meos. Dicimus tamē a cytharistes cytharista e. cytharistria. tympanistes nista e. tympanistria e. psaltes psalta e. psaltria e. cymbalistes sta. e. cymbalistria e. sambucista e sambucistria e. Liuius ab vrbe condita li b. xxix. Tunc psaltrie sambucistrie ꝛ comunialia ludionum oblectamēta. Iuue. que psaltria pene maioꝛē intulerit. Quinti. masculino vsus est lib. j. si psaltes inquit ꝛ geometres multa dicit dedisse: ab eo quoq; quod est tympanistes tympanistria: fecit Hieron. in psalmo. In medio inquit iuuencularum tympanistrarū. Illud etiam considerandum: est nullum eē nomē latinum quod in ista terminetur vt ignari latini sermonis dicunt iurista. artista. terminista. licet tñ a grecis hmōi denominatiua formare vt hic canonistes vel canonista. origenistes vel origenista. quoꝛ femi. mittūr in tis. vt canonistis idis. origenistis idis. Ratione quoq; significationis inueniuntur nomina omnium in hac terminatione generis masculi. Oui. in ibin. Utq; dedit saltus e summo thessalus ossa: ꝛ in eodē. Plurima qua flammas si cannis etna vomit. idem tamē alibi terminationem reseruit di. ingestaq; olympo ardua deuerum pelion ossa tullit.

¶ Christo. Nomē qō fit in a. Nota in a finita preter pauca oīa sūt feminina: vt hec culcitra vlna polēta. Martialis. Nulla regit fractos nec ianis culcitra lectos. Uer. li. vj. informi limo glaucaq; exponit in vlna. Pli. lib. ix. c. xv. polēta greci, nō aliēnā preferūt: nā qō carmen illud Ouidij monstrat mihi nil est quominus polenta gñis possit esse femi. Quādo dixit: dulce dedit testa qō coꝛerat ante polenta: si ita p̄sertim ordinabis. polenta dedit dulce testa: qō dulce coꝛerat. s. polēta. Simili aūt mō alterū illud carmē cū liquido mixta perfudit diua polenta: vnde satis illud mixta polēta mōstrat gñis esse femi. ¶ Popa ēt ē nomē p̄priū viri. Li. p milone. Qui etiam audiēdus est popa licinius significat ēt popa ministrū cultrariū qui cultro victimat. Tñ trā quil. in caligula. succinctus inqt popaꝛ habitū. ¶ Scriba. Horat. ij. ser. plerūq; recocturus scriba ex quinqueuiro coꝛnuꝫ deinder hiārē. Matthēus ca. viij. Hiero. interprete. Accedēs vnus scriba ait illi. ¶ Lanista Cesar lib. vj. carta compluraq; inultoꝛ lanistas retrarit ꝛ ad cozdubam se recepit. Cice. pro roscio. hic autē nuper ad deum se cōtulit lanistam qui superauit. Est aūt lanista gladiatoꝛ ꝑfectus. ¶ Scurra Plaut⁹ in triūmo. Lues ḡs scurras vocāt. Iuue. saty. iij. Purpure⁹ magni ructaret scurra palati. Idē saty. xiij. fugitiu⁹ scurra catulli cui⁹ diminutiū scurrula est. Apu. li. x. asini aurei q̄da deniq; ait p̄ns scurrula. ¶ Lira. Gallu. in iugurtha. lite permitti cū militib⁹ die noctuq; vagant. Ausonius in gratiaꝛ actiōe ministeria p̄ditoꝛ ītaurare lira. ¶ Scribit festꝰ lirā ḡstus gra exercitū sequi. ¶ Adria. Horat. lib. ij. car. fractusq; rauci fluctib⁹ adrie. ¶ Dacia. Aldarcus Varro lib. ij. analogie. Si ḡs cōsuetudine ambulādi facꝰ sit vacia cōpertus. ¶ Pāsa. Oō nomen p̄priū viri etiā est. Iuue. saty. j. Quū pāsa eripiat quicq̄d tibi nata reliquit. ¶ Uerna. Aldar. li. xij. Dic velit ablatis dā nacus verna lacertis. Oō aliq̄n tamē adiectiuū ponit. Aldar. li. ix. gallū vincere verna liber. Oō ēt in diminutiuo satis cōstat. Iuue. saty. xiij. vinus vernula tres dñi. est etiā adiectiuū vernus a. ū. a vere. Pli. epi. iij. li. j. Quid illa porticus verna semper. Aldar. arboze qō verna luxuriosus ager. ¶ Rabula. Li. apud nonium. nō eū declamatoꝛē aliquē aut rabulā de foro querimus. A. Bel. Nam quum ille inqt rabula audaculus ita postulasset. Lacula. sunt aūt cacule serui militū. Plau. apud festū. Uideo caculā quēdā militarem. ¶ Agrippa. Quinti. li. j. casu nascētium hic agrippa dixit. Pli. li. viij. in pedes nascentē procedere ꝺ naturā est et quo argumēto eos appellamus agrippas. Hoc ille: mulier cū ita nascēs agrippia appellatur. Colligunt plurima cognomina apud authoꝛes. in a terminata gñis masculini que mihi ascisceꝛe hinc opportunū apparuit. Sylla. qñ syllabā frequēter legebat. Sen. qñ senex creat⁹ est. Catilina: qñ fellatoꝛ erat actoꝛ: tumide incedebat vitio pedū. Fuga vorace ſ significat ppria tarditudine dedita. Pāsa crāsis capillis. uerua a fortitudie vestigij dolobella a dolēdo publicola a ppli cultu: murena a nemoso coꝛpe messala a messana denicta. galba a coloꝛe turido. gallus a gallos colebat. Lappa ab inculto capite coacta totū significat. Sura a nemositate suraruꝫ. habula ab oris habitu. Caracalla: qz callidus. Capella a capilloꝛ pilositate. Scenola. qz finistra plus valebat. Fenestella erat eī caluus. columella a coꝛpis proceritate. armina a coꝛporis pinguedine. pergula qñ in pergula latuit ꝛ afina ab ingenuitate coꝛporis. Asinula papillosus erat. Adereda a meridiana cena Aldrula a vellocita te. Nasica a naso cumo. Asinica a coꝛporis breuitate. Porcia pilositate. Barbula a magnitudie barbe. Norma a mediocritate. Leca meretricios⁹. Uappa a vapoꝛe. Ocella a pilis oculis. Fulta humilis. Barbara demens. Bargina quoniam barbare loquebatur. Lamia voraꝛ nocticubaꝛ: qz sopis dormitat. Jacena de fumis galba insultus: ꝛ pleraq; alia id genus masculina q̄ aliq̄n efferunt ppria. ¶ Et qō ab eo greco. literatores hucusq; octo aut nouem exceptis noibus in a masculinis duraꝛat perqua incedebāt gloriabūdi. Quorum puēros secus mōstrari nō potuit. Quā quo vsus mō author est. Ordo accedit maribus latinis. s. nomē in a finitū. i. latina declinatione variatū q̄ cōstat venisse. derivatū esse ab eo greco. i. a noie greco in es finito. vt hic dinastes e. hic dinasta e. Alethes aletha e. acustes acusta e. psaltes ꝺ psaltra e. galastes galasta e. anaglistes anaglipta e. ꝛ bibliopoles bibliopola e. Sicophātes sicophāta e. cometes cometa e. ꝛ alia innumera que magno codice vir caperet. Li. li. viij. in verre. Quādoq; ē iste pyrata celatus est qō grece pyrates e. terminatur: ꝛ cometes te. Idē li. ij. de diuinatione. vidisti ꝛ claro tremulos ardere cometas. Sed ꝛ latinis cadibus aliquādo etiā grece scribit. Hieron. interpres li. iij. reg. ꝛ diuulgauerūt ciuitatē in qua senex ille prophetes habitabat: idem in salomonis ecclesiaste sapiētissimus ecclesiastes docuit. Boe. in diuisionibus in lib. Pla-

✳Ambe israelitides.

Sauromata. Amazones.

Nullū nomē latinū ī ista termīa tur. Alij sicanis. Alij sicel. Idem De spaute.

Polēta cuius gñis. Lanista. quid sit.

Scurrula. quid sit.

Lira. Dacia. Pansa. Uerna. Rabula. Lacula. Agrippa. ✝Refellit a stella festus. ꝛ dicit author Nonio liras dictos ꝙ offīn sustineāt aq̄ vehende quā veteres litā vocauerūt a li quore.

Prophetidem.

tonis qui sophistes Inscribit. Tacta. tñ institutionū li. iiij. femininū scripsit. Dicēt sybillam insanam: mēdacē demū reminiscent mei t nullus postea insanam mēdacē: sz dei magnā prophetē vocabunt me nisi malueris tropicos dictum esse: vt illud Terentij in phormione. virum me naram vellem dixit Sostrata.

Polēte vtrobiq; auferendi est casus.

Bertul. Pascha valle placē tino neutr pne est ꝫ

Prisciani regulam

Budeus i accusandi casu pa

chavtitur qō Aleandro non ad

nider.

¶ Anto. Qō declinatum dat tertia. ꝙ tertie decli ina. noīa in a terminata gñis sunt neutri vt hoc ambleuma atis. toreuma atis. peripetasma peripetasmatis. schema schematis. Antiquiores tamē ꝑ primā declinationē sub feminino gñe ptulerūt. vt Plau. in persa. cū decora schema. Liberius. nec Pythagoreā dogmata doctus. t Pomponius diademam dedit. Qui. tñ singulari exēplo polēta posuit in gñe neutro. cum sit latinum declinationis prime. ait enim Ast etha. v. dulce dedit testa qō coream aī polēta. t paulo post. cum liquido mixta pfudit diua polēta. Tolerabilius nostri māna: mannona t pascha neutro gñe ptulerūt. cū sint barbara t indeclinabilia: ꝙꝫ sunt qui pascha declinari contēdant: tū ꝑ primam: tum per tertiam. ¶ Christo. qō declinatum dat tertia. hec noīa t semp terminantur in ma t greca sunt oīa. vt hoc diadema atis. pegma atis. poema atis. diploma atis. apophthegma atis. hilema atis. thema thematis schema atis. aroma atis. clima atis. Iune. ille crucē pretium sceleris tulit hoc diadema. Nota. scribimus indocti doctiq; poemata passim. aliquando tamen hec nomina t feminina t declinationis prime declinarūt. vt Apuleius lib. r. Asini aurei. caput stringebat diadema candida.

Quod declinatum dat tertia dicito neutrum.

¶ Anto. compositum a verbis. Qō noīa ab verbis cōposita quoz significatio ad mares t feminas pertinet cōia sunt duoꝝ generū sub hac terminatione: vt a gigno is. hic t hec terrigena e. alienigena e. a colo colis. hic t hec cecolicola e. a venio venis. hic t hec aduena aduene. cōuena e. a sequor sequeris. hic t hec assecla assecle. pedissequa e. a fugio is. h t hec trāsfuga. perfuga e. ab ago is. hic t hec auriga e. a cedo is. hic t hec homicida e. parricida e. a lego legas hic t hec collega e. Phocas sub gñe posuit masculino plerāq; ex his: vt assecla: collega: transfuga perfuga. homicida parricida quasi non t sequialium t esse ex corpore alicuius collegij: t transfugere ad hostes t parentē cedere ad feminas etiā multo magis pertineat ꝙ aurigam eē cū Ter. li. rij. eū dicat. nec currus vsq; videt aurigāq; sororem. ¶ Quod vero quidā dicūt verbigenā ex rōne significationis esse tñ gñis masculini: qz vnus tñ Xps Jesus est verbigena nihil ad grāmaticū ptinet qui recte poterit dicere solē verbigenā: lunā verbigenā. Quid qō nec Christus verbigena est. sed neq; debet appellari. cū nonsit verbogenitus: quin potius ipse sit verbum genitum: qz gñatione interna ōra pre t per qō reliqua oīa creata sunt dicēte sancta scriptura. verbo dñi celi firmati sunt: t alio loco ipse dixit t facta sunt. Oīa ergo preter vsū xpm sunt ῥbigena. i. verbogenita. qñ quidez a gigno composita illo mō significāt terrigena terra genitus: martigena ex marte genitus. Junonigena iunone genitus. ex proportione igitur verbigena verbogenitus qō de xpo facere falsum impiū. atq; sacrilegū est. Jnueniūtur quedā ex his nolēb neutro generi adiūcta: vt qō paulo ante diximus oīa verbigena: sed figurate vel potius qō antiquiores hmōi noīa per tres terminationes t tria genera declinabant. Sacinius. Capigeno generi gradibus grassio est. t Lice. in pronosticis. Capigeni gñis cultos. Actius ex taurigeno semine ortum fuisse. hac rōne Vale. mari. in. s. li. dixit duo eiusdē gñis alienigena exēpla. ¶ Neutrū nomen in e. Qō noīa latina terminata in e gñis sunt neutri: vt hoc mare: cubile: monile: t a nobis adiectiuis duoꝝ generū cōtēta sub terminatione is: vt hic t hec brēuis t hoc brēue: hic alacer hec alacris t hoc alacre: vel hic t hec acris hoc acre Greca tamen generis sunt feminini vt hec libie es. synodoche es. pērhecoste es. nerine es. ¶ Vnum nomen in i. Quod *noīa in i definētia generis sunt neutri. ꝙꝫ prisciani secuti vnum tñ posuimus hoc gummi.* Plinius. rij. Gūmi optimū esse ex egyptia spina cōuenit vermiculatum purum deterius ex amigdalis amaris pessimum ex primis. Columella li. rij. de re rustica gñe feminino est vsus sub terminatione is satius eē inquit noua dolia gūmi liquida pulnere t infra serias grassa gūmi liuerūt. t iterū talis materies qualis est gūmis. Eo dē modo sinapi gñe neutro posuit Phocas: vñ Serenus Sepius ergo docet mordax haurire sinapi. atq; in hunc modū semp vsus est. Cornelius celsus. Reperit tñ t sinapis gñe feminino. Plau. in pseudo. Terit sinapis scelerata. t Columella. Seqz lacessenti fletū factura sinapis. amiq; quoq; moly meli. t quedaz alia noīa peregrina sub hac termina. in gñe neutro repiunt plata. Pli. li. xx. est cumino similimū qō greci vocāt ami. qđā vero ethiopicū cuminū. Ter. in priapeia. Quē cur moly vocāt inētula moly fuit. Mel deli quoq; qō mel interpretat hui gñis est: sed nō reperit apud nos nisi in cōpositiōe vt melilothos melimelū. Nihil vero hmōi t quiscemodi genitini sunt casus ab eo qō est nihilū. t modus quēadmodū frugi t māci pi datiui ab eo qō fruges t manceps. vnde apud Plau. sepe legimus est vir bone frugi. Ergo hec noīa non sunt cōia triū generū: vt dixit Phocas: sed quēadmodū Priscianus obliqui casus figurate cum oībus casibus adiuncti.

Neutrum nomen in e. Suliebria sint tibi greca.

Vnum nomen in i: sed neutrum ponito gummi.

Polēte vtrobiq; auferendi est casus.

Bertul. Pascha valle placē tino neutr pne est ꝫ

Prisciani regulam

Budeus i accusandi casu pa

chavtitur qō Aleandro non ad

nider.

Bellio vnio alienigena. Auriga.

Verbigena cuiꝰ sit generis.

Reclamāt alij cū despau.

In e terminata.

In i terminata.

Piperi. Sinapi.

Nihili huiuscemodi

In o terminata.

Reperit Erasmus

Carnis.

Talio ꝫ vallā inqt Despau.

¶ Anto. O finita. Qō noīa in o definētia generis sunt masculini vt h sermo: histrio. vnio p gēma vel margarita potius grādiore nāvitate si vspiā reperiret: gñis esset feminini: ergo addidit gēma: vt significaret lapillum rem corpoream: sed authore Phoca i ante o habētia que rem incorpoream significant: generis sūt feminini vt hec religio: rebellio: talio: perduellio: t que dicuntur verbalia vt lectio: auditio. Caroq; generis est femini quoniam antiquiores hec carnis declinabant. Linius in odyssea carnis ait vinumq; quod libāt. Liuius. rxvij. ab vbe cond. carnis que dari debet data non fuerat. ¶ Cenatio preterea est locꝰ vbi cenamꝰ:

O finita dabis maribus: velut vnio gemma.

Femineis iunges per io: nec habentia corpus.

Auditur atq; caro: cenatio: portio: quodq;

Desinit in do go. Tamen hec sunt mascula predo.

Ordo: pedo: comedo: spado: vdo. cardoq; cerdo.

Et cudo burdoq; harpago/mango/ligoq;.

et sine corpore significat nihilominꝰ tñ gñis est femi. Aldar. Adica vocor quid sim cernis cenatio pua. Portio q̄ qñ rei corpee pars est corpus significat tñ gñis est fe. Supiorib⁹ etiã annumerant defunctia in do vel in go hec albedo: fortitudo: fecundo: farrago: fuligo: virgo: quã nemo vnq̄ apud authores idoneos legit masculino genere etiam sic de ioanne euangelista nostri dicant q̄ illi xpi xpine manꝰ cõmẽdauit. Ab hac exceptoria regula rursus excipiunt pauca noia q̄ duob⁹ versib⁹ prinent q̄m gñis sunt mascu. vt hic pdo ꝛc. ordo inis. pedo onis. est qui pedes hz grandiores: cõedo onis: q̄ nimiũ cõedit. spado ouis. vdo onis. Aldar. in distichõ cuius timus est vdones cilices. et in. ff. titu. de auro et argento legato. l. argumẽto alia inquit est cãvdonum qui vsum calciamenti eis prestant. Cardo inis. cerdo onis. cudo onis. Syl. li. viij. punico. Spicula biua gerunt capiti cudone ferino capitis est armamentũ et cortio. burdo onis. etiã his iũgit. vt. ff. titu. de lega. iij. ite legato sella, inquit vel burdones. iiij. quoq; reg. lib. c. v. Harpago onis. Li ni. xxx. ab vbe cõ. asseres ferreo vnco prefixos harpagones vocant milites. Plau. Noui ego hos harpagones. ¶ Aldango onis. ligo onis.

Udones q̄ sunt.

Harpago quid.

¶ Chri. cõpositũ a xpis est cõe duob⁹. hec regula in substãtiuis tñ noib⁹ vera videt vt hic hec collega e. terrigena e. omnigena e. Li. li. iij. aut si terrigene tẽtarent arma gigantes. Bel. li. iiij. Dat mihi libru grandi volumine omnigenis disciplinis scaturiẽtẽ. Nã ea que adiectiua sunt quũ in a finiunt tñ sunt feminina cuiusmodi sunt a verbis gero et fero cõposita vt armiger a. um. clauiger a. um. oliuiger a. um. lucifer a. um. ⁊ a lego vt sacrileg⁹ a. um. Oui. in ibin. sydera preferant falciferiq; senis. Idẽ in epi. Armiferũ tracẽ qui regat alter erit. Idem in eodem opere. comigerũq; caput pinu precinctus acuta. Val. mari. Alienigena studia dirit. Capito atteius apud Bel. lib. ij. Neq; vino alienigena: sed patrio vsur⁹. de hac dictione sacrilegus a. um. Teren. legenti exẽpla sunt in pẽpru. Sed ea noia q̄ a dictionib⁹ grecis cõponunt tñ sunt femininavt orthographia ab orthos rectũ et grapho scribo. ¶ Neutrũ nomẽ in e. hoc mãrile lis. venerabile lis. Aldar. lib. xij. mantile e mensa surripuit Demogenes. June. saty. xiij. tã venerabile erat pcedere quatuor annos. ¶ Aldubria sunt tibi greca hec cal pces. June. saty. xiij. Sed longe calpe relicta. Quinti. li. institu. pri. tñ nec citra mufice grammatice põt esse perfecta. ¶ Unum nomen in i hoc gũmi. Oui. in medicamine pte minus quarta directũ cortice gummi. columella tamen femininum protulit. Nostrũ tẽporum agricole existimauerunt noua dolia liquida gũmi pluere. idem multi cum semel dolia vel serias crassa gũmi liuerunt. Sed nunc potius a gũmis is. q̄ a gũmi. i. deducit. Naz quod diome. asserit frugi vnicã esse dictionẽ ac per oẽs casus variari putandũ est q̄tum attinet ad constructionem non autẽ ad formationẽ q̄ppe a frux frugis declinat frugi. Ennius dictum factũq; facit frux. Li. in epi. illũ homine frugi et tibi amicũ existimabã. Sue. in claudio. frugi equo phalerato iteraueras. Aldar. tam frugi in no vellet habere iouẽ. ¶ O finita dabis mari b⁹. vt hicvnio pero vmbo. Aldar. li. viij. Nõ iurat gellia: sz pynio nes hos amplectit hos osculat. Ter. vij. eñ. crudusq; egi altera vero. Fruc. galeãq; extẽsus pregit vmbo. ¶ Fe minei is ũges p i. o. vt hec vltio: legio: oratio. June. Prima hec est vltio. Oõ se iudice nemo nocẽs absoluit ea xpoia q̄ corpus habẽt in io. finita masculina sunt vt hic puhio: scorpio: morio: vespertilio. Apu. li. ix. adulter bellissimus ille pusio. ¶ Hec caro. June. saty. ij. Supernaciã cultris abrũpere carnẽ. vñ carũcula deducitur Li. li. ij. de diuinatione carũcule vitulinẽ tp̄ impatoꝝ veteri credere. ¶ Cenatio. q̄d sim cernis cenatio parua. Aldar. ait. Portio. June. breuissima vite portio. ¶ Quod definit in do go. Ter. in ludo verat mentẽ vesana libido. Lu. li. vij. Sua quẽq; premit terroris imago ne te decipiat Alex. hec noia dicẽs semp ee xpalia in o sunt feminina. Cuius oppositũ hz cognoscas vt hic talio rebellio. Bel. li. xix. Nolo hoc ignores hũc quoq; ipz talionẽ. Oõ xpo tñ sit gñis femi. latissime opusculo illo nostro q̄ legas opz disserimus. Predo. Luc. r. felix pdo in cet terrarũ vindice sctũs. ¶ Ordo. June. ⁊ comitũ longissimus ordo. ¶ Pedo. Sed pleriq; nomẽ ppriuz est Aldar. qua tui dom⁹ pedonis. ¶ Comedo Varro apud Bel. cõedones ab edẽdo putat dictos. Lucilius apõ nonũ. vinite lurcones cõedones vinite ventres. ¶ Spado. June. dña fact⁹ spado. Ecclesiastes capi. xxx. Piero. suterpete. Sicut spado cõplexus xpinẽ ⁊ suspirãs. ¶ Cardo. Luc. libr. iiij. ⁊ sumus olimpi cardo. ¶ Cerdo Aldar. sutor: cerdo dedit tibi cultra Bononia munus. ¶ Cudo hũc existimãt plurimũ verũ ee cudẽtez arcq; monetã facitẽ. Syl. tñ li. xvj. p cassidem crudi cozij posuisse vr. Scipio. cõtor: quẽs hastã cudone comãtes difiecit Aldãgo. Aldar. li. viij. Sz mytilenei rosens mãgonis epheb⁹. Oõ Pli. nomẽ femi. posuit li. xxxij. ita pueros negauit mãgo obstetrix. vñ mãgoniũ q̄ artificio mãgonis ⁊ mãgonio. i. cõpono ⁊ recõcinno ad allicidos em ptores. ¶ Ligo. Lu. li. j. vomere auoz passa ligonũ. Joelis. ca. ij. Die. interpte. cudite aratra vra in gladios ⁊ ligones vestros in lãceas duo adhuc alia noia a in do leguntur masculina macedo onis. ⁊ mando onis.

¶ Antro. Ad duo cõis hõ. Oõ hec tria noia homo inis. nemo inis. latro onis. cõmunia sunt duorum generũ. Ter. s. eñ. Nec vor hominẽ sonat o dea certe. Teren. in and. Voc ego scio vnq; neminẽ peperisse hic. Tintinius. Oõ rogas neminem decet bonã. Latro quoq; a neo tericis cõis duoz generũ ponit cũ apud idoneos authores nũq̄ femi. gñe reperiat: ficut nec loc: q̄p dicat seruus esse cõe duoz generũ ⁊ fullo cũ eodẽ authore nõ mittrat femininum in a nisi fit vsurpatum. Nec dissimulandus est hoc in loco circulus quẽ pter vnũ phocã grãmatici oẽs fecerunt in gñe supponẽtes declinationem in declinatione genus. Nã quo reliqui oẽs grãmatici precepta tradiderũt nunq̄ oino scire poterimus noia i do vel in go definẽtia cuius sint gñis aut quẽadmodum mittunt gñi. Est cõ e triũ presto. Oõ hoc nomen indecli nabile presto cõe est trium generum: ⁊ semp iungit hnic verbo sum es fui. vt presto sum: presto fui. pro pñs fui. pñs fui. Li. in epi. ad Appium. Fabius legatus mihi presto fuit. reperit etiã presto est pro efficax est vt Celsus lib. vj. Neq; medicamentum presto est. i. pñs ⁊ efficax. Pseudo propterea non posuimus q: nusq̄ est nisi in cõpositione. vt pseudo propheras pseudo stomos. pseudographia.

Adduo cõmunis homo nemo iunge latronem.
Est commune triũ presto quod sum comitatur.

¶ Chri. ad duo cõis hõ. Li. p cluẽtio quũ de ei⁹ mre loqueret cui ea stultitia est vt eã nemo hoiem appellare possit. Idẽ in epistola li. iiij. ei mortẽdũ fuit qñ hõ nata fuerat hõ quiddã minus q̄ vir significat. Li. ad cesarem li. vij. epist. pbioẽ hoiem meliorẽ virũ prudẽtioremq; neminẽ. idẽ li. vij. nã pre ei⁹ claro hoie ⁊ forti viro plurimũ vsi sumus. ¶ Nemo. Terẽ. i. ennu. Quã nemo specret vltro ad eã venies: antiq; signare hõ ⁊ nemo fre quẽter ꝓsigebãt. idẽ in adel. neminẽ hoiem artiũ magis principẽ. Li. li. ij. õ natura deoz. Nemo hoiz hõ agnoscet. Latro onis. o sce capite. vj. Die. interpte. quasi fauces latronũ viroz hinc colligi põt forte alicui feminam esse latroneu. Oõ nusq̄ offendit. ¶ Presto. Li. ad herẽ. ira vt hirudines estiuo tempore presto sunt fri-

Predo pro primo men.

Ludo q̄d fit.

Oõ solum masculini est generis quid frõtẽ contrahia grãmatice aut capas plautine. id pbo nõ obscure haud scio an oib⁹ persuadeo. in otroueꝛsio lisq; iscripsi in christophoꝛuz scobarez q̄ de xgine p latrone disserat. i calce libri.

Lege sz nõ fine iudicio.

Quid tñ si bonã hominẽ male colloces i grãmatices sophismatis

Nemo presto.

gore pulse. recedũt. ita falsi amici sereno vite tpe ꝓsto simul atq; hyemẽ fortune viderint desolant oẽs. ver. i
erna. presto sunt erãmina semper. Presto ꝙ sum co mitatur nõ recte ergo sed neq; fon tius: sed neq; pogi
Quoꝝ vterq; cũ aliis verbis adiunxerunt ille in. iñ. Satyra Persij non presto cucurrisse. hic vero ego ad vo
presto veniam vtrobiq; presto pro celeriter. propere. cito quam primum positum est sed male.

In u termi nata.

¶ Anto. Neutrũ nomen. Oõ noĩa in u desinen tia gñis sunt neutri. vt hoc cornu: veru: pecu: gelu. genu. tonitru. Ouid. ix. meta. rigidum fe ra dextera cornu dũ tenet. declinat q; hic cornus generemasc. Luca. in. vij. Cornus tibi cura sinistri. Lelius lib. vj. Ceruini cornus combusti. t paulo post q; cornũ habet. Pli. q; multis in locis hoc genere declinatiõis est vsus. ¶ Dicimus q; hoc pecu et hoc pecus oris. Pli. lib. viij. natu. histo. equinoctio verno est et cetera pecuã. admittitur ab eo quod est pecu. dicit pecua. hoc gelu et hic gelus. Lucre. lib. vj. qui sene gelu quod cõtinet in se mittit. Acti Apuleo. pfusus flamine hiberno gelus. ¶ Hoc genu t hic genu Ver. j. eñ. muda genu nudoq; sinus collecta fluctes. Idẽ in. v. gemina egra trahẽs. Li. in laratro: iã dextri genu et decorata lumine sura. Idẽ in eodẽ tertia sub cauda ad genu ipsum lumina pandit. ac rursus ibidẽ. ac pte tenũ genu oi et pte locatas. Hoc tonitru t hic tonitrus. Pli. xxvj. Tonitru intus terrible crisatur. Qui. j. me humanas motura tonitrua mẽtes. Idẽ primo de trisbi. hoc mihi nõ ouiũ fibre tonitruve sinistri. Sel. lib xij. pu. flumineq; t tonitrus t nymbos cõcutit aer. ¶ L. D. neutra dabis. Oõ noĩa definẽtia in. d. vel in. c gñ sunt neutri: vt hoc lac. alec. illud. qõ. quidẽ et de pnoibus id. aliud. istud. nec alia fere inuenies. Antiq; dixe hoc lacte is. declinabant; a quo videt absissum fuisse lac. Plan. in menechmis. neq; lacte est lacti mihi cre vsq; simili. hec lactis aliud significat. est eñ intestinũ p qõ labit cibus. Tintinius. ¶ Graticula. Lerebelli

Lac t lacte Lactis fe minini.

lactis agmina: sed magis vtimur in plurali. Pli. li. j. Aper tricolo lactes in hoe et oue p quas labitur cib. p
Ozo re p lactes tuas. halec q; et hec halecis posse declinari Priscianus autho ritate probi grãmatici cõfirmat. id e
nos fatemur. sed qõ vtrũq; putat nomen esse piscis: id nos asseuerate negamus: cũ haler piscis sit. et quo si
macerato exudabat sanies: qua prebanẽ. p salsamento qõ dicebaẽ halec: sed de pisce Adar. halecẽ sz quã pti
illa vocet. Cato de re rustica: vbi olee comese erunt halecẽ dato. Columella diminutiuo vsus est dicens i esc
piscũ preberi conuenit, haleculas putrẽq; sardinã: et paulo post halecũlã inquit modo captã. Theodorus
libris de aãlibus halecẽ interpretat menã. Halec vero p salsamento posuit Varro. in. j. sermo. Siler halecẽ
cula. coa et in. ij. Ego fecẽ primus t halec. Halec quoq; gñe feminino posuit Pli. li. ix. Adart. apicius inqui
ejecore muloꝝ halecẽ excogitare quocunq; cuiꝰ nũs nõ est halecis: vt Priscia. putauit: sed haleret Pli. li.

Valec t ha lecis et ha ler.

Unguium scabricia tollit haler: et ibidem vitium gari est haler imperfecta nec colata fex. ¶ Al neutrum p

In al terminata.

ne. Quod noĩa in al desinẽtia sunt gñis neu. vt hoc tribunal: cervical: vectigal: aãal: lupercal. Unum, tñ repe
tur generis masc. Vic sal. Pli. lib. xxj. aiunt dẽtes nõ erodi nec putrescere: si q; quotidie mane iejunus sa
continet donec liquescat. Sal. in ingur. Nec salẽ nec alia irritamenta gule querebãt. Et illud Terẽ. i eun

Sal. Capital t capitale.

Qui hz salẽ qõ in te est. i. que res. Antiq; ssimi tñ t iuniores neu. gñe p tulerũt: vt affranius. Quicq; loquim
sal merum est. Serenus. sal mueũ sumẽs b ethicũ qõ noĩe dicũt. t Lucas Viero. interpte bonũ sal est. t Aug
quod si sal infatuarum fuerit. ¶ El duo sunt neutris. q; in el duo tñ reperiunt noĩa generis neutri: hoc m
hoc fel. ¶ Nil nihil est neutrũ: q; nomen nihil atq; ab eo absissum nil generis sunt neutri. ¶ Vigil t pug

Oõ scilicet aliẽas laudes in se trãsferre.

cõia sunt duoꝝ generũ et ratione ẽ significationis: rñ Phocas t priscia. pugilem sub genere tãtum masculini posuerunt. Augustinus in libello de grãmatica in l litera nominatiuus eriẽs in cõibus vigil t pugil. atq; ill
Teren. in eunucho. Si qua paulo est habitior pugilem esse aiunt. Nã t feminas pugilatũ exerceri solitas
Nil t nihil Pugil.

Iune. ostendit in secunda saty. Lucrãtur pauce comedũt coliphia pauce. t in serta. Aspice quo tremitu mo
stratos perferat ictus: t quãto galee curuet pondere. t que sequuntur. Mugil lis. t mugilis declinatur. Pho
cas mugil declinat: vt Pli. li. ix. naturalis historie mugil t lupus mutuo odio flagrãt. Iune. quosdã mecho
t mugilis intrat. ¶ Si in neutro genere pigmenti genus est de quo multa Pli. lib. xxxiij. sil inquit cernit
fil proprie limus est.

Mugil t mugilis.

Sil.

¶ Hyi. Neutrũ nomẽ in u: vt hoc veru: gelu: cornu. Iune. saty. xiij. genua incerare deoꝝ. Gel. li. xvj. Iuba
lu cõcretum est. ¶ L. D. neutra dabis. Ver. in buc. lac mihi non estate nouũ nec frigore defit. Iune. saty. j. a
de aliq; si vis esse aliq; d. Quun. affert ex colũna Rome rostrata pleraq; noĩa i n d. finita: merid: dulced: pro e
dici mus meridies dulcedo. ¶ Al neutrũ pones vt hoc minutal. bidental: lupercal. Iune. saty. xiij. Desti
solitus seruare minutal. ¶ Vic sal. Nota. q; u debent ligna saleq; Victruuius lib. x. Salem addi necesse es
extenuari. Sed in alia significatione Luca. lib. x. equo zeoscq; sales lõgo nitescere tractu et pro facetijs. Ma
tialis lib. iij. lepore tinctos attico sales narrat. Luca. non solitos ludere sales. Seruius putat sal salis pro
dimento in singulari declinari: pro locis vero in plurali tñ reperiri qõ satis constat exemplis. ¶ Neutris
melle fel. Mar. in distichis. nectareũ turbãtis mella phalerum. Seneca in medea fel meduſa racinus. ¶ N
nihil. Mar. li. x. Qui scribit nil t tu nec poeta est. Agretius putat nihil aduerbium esse. Sed nihilũ esse non
Vigil. Iune. saty. xiij. Et vigilem ponendi ad castora numi. Idem saty. xiij. vigile cum febre pati dolore
¶ Pugil. Gel. li. iij. Diagoras tres filios habuit adulescentes pugilem alterum t vnum pancratiastem. ne
rium lucratorem. Pius pontifex maximus in oratione quadam discordiarum manum pugilẽ scripsit: tame

Nitil quin cere hoc re rentiano.

Niniutra fi ẽ est pau lo habitior pugilẽ esse aiũt sz actũ agit.

Rone cõsu le dixit uo mus.

¶ Anto. solus in ol est sol. q; in ol vnum tan tum est masculinum hic sol. Unus quoq; eius dem generis in nl. vt hic consul. t quod Ennius apud Nonium dixit mortalem summum fortuna repẽte reddidit summo regno famul. v roptimus esset: pro famulus famuli dixit ea

Neutrum nomen in u: comu est pro teste gelu q;

L. D. neutra dabis. reperis tamen hec quoq; rar

Al neutrum pones: tamen hic sal debet habere.

El duo sunt neutris cum mel fel annumeranda.

Nil nihil est neutrum. Vigil. et pugil esto duorum

Solus in ol est sol. Hic consul dicitur esse.

Sed tamen ad duo sunt cõmunia presul t exul.

Sit cõmune trium tibi nequam/nec variatur.

Um neutris iunges: exemplum fit tibi templum
Hecum nomen in an ꝛ in in fit semper: ꝛ est mas.
En dabitur neutris: sed sunto mascula lichen.
Ren splen atq; lien sata bagen: cum pectine flamen.
Addis hymen: ꝛ quod cano componit tibi nomen
Nomen in on grecum tibi sit: m aribus q; repones.
Ex his pauca tamen sunt femineis adhibenda.

nãq; dignitas virorum tñ fuit. ¶ Presul tã ꝛ ermiq̃ dia duoꝝ generũ. Macrobius .s. satur. Luna q; corpoꝝ presul est. Sed ꝛ sedulius in paschali etiam neutro iungit ligno presule dicens. ¶ Sit cõe trium tibi neq; quod est cõe trium generũ ꝛ est indeclinabile: qõ ipm argumento est nullum nomen in am terminarum posse declinari. ¶ Um neutris iunges. qõin num definentia gñis sunt neutri: vt hoc tẽplũ: regnum: pomũ: bellum: tectum. ¶ Grecũ nomen in an ꝛ in in. q; noĩa in an ꝛ in in definentia omnia sunt greca gñis masculini: vt hic peam: acarnan: delphin. Pean igit pythonissa manifestum est generis esse masculini: sed p hymno apollinis eiusdẽ generis est. Uer. in. vj. Letũq; chorus peana canẽres. ꝛ Sillius. Herculeũ peana canũt Acarnan pro populo epirotarum. Ue. v. eñ. quorũ vnus acarnã. Delphin qui ꝛ delphis frequentius delphinus dicitur. Perfius: ꝛ qui ceruleũ dirimebat nerea delphin. Anienus in arato. Tum curuus caudam subit inter sydera delphis. Iuue. Quantum delphinis balena britannica maior.

¶ En dabitur neutris. q; noĩa terminata in en gñis sunt neutri: vt hoc fulmen: flumẽ: nomẽ: semẽ: glutẽ: numẽ: solamẽ. Mascu. tñ sunt hic lichen. Mar. li. xj. nec triste mentũ sordidi vel lichenes. interpretatur autem impetigo. Pli. li. xx. impetiginẽ inquit ꝛ scabiẽ: quam ploram ꝛ lichenã vocãt. Utiq; quoq; hoc noĩe hippocrates in amphorismis. Hic rẽ. Lel. li. iiij. Renes dimersi: qui lumbis sub imis coxis inherẽt a parte earum risum: dicitur quoq; hic rien testibus. Phoca ꝛ pisciano. Hic splen: hic lyen vel lyenis. Lel. lib. iij. Lien sub ipso septo a sinistra parte ꝛ ibidẽ. At lyenis vbi assecutus est. ¶ Attragẽ auis q̃ ꝛ attagena dicitur. Hora. in epodo. Non attagen ionicus iucundior. Martia. cõemq; duob attagenã. ꝛ in distichis. ionicarũ gustus attagenarum. attage es. Piero. in epi. Tu attagena ructas. ¶ Pectẽ p pisce ꝛ pube: ꝛ instrumento quo lana ꝛ capilli pectunt sub masculino gñe posuerũt oẽs grãmatici. Pli. i. ix. Pectines i mari ex eodẽ gñe habent recõditi ꝛ ipi in magnis frigoribus. Seruius in illud Uergi. vj. eñ. Jam pectine pulsat eburno pecten p plectro generis esse neutri dicit. Nam qõ Iuue. vj. satyr. dicit. Inguina traduntur medicis iam pectine nigro p pube. ꝛ Uer. in. vij. eñ. Arguto temnes percurrens pectine telas. p instrumento textorio: non põt distingui genus cum eadem sit terminatio masculi ꝛ neutri in ablãtiuo scõe declinatiõis. ¶ Flamẽ p sacerdote masculino. Suetonius in Cesare. flamen dialis destinatus. Nã p feminis flaminea vel flaminia dicimus. Flamen ꝏ p vẽto gñis est neutri. Lice. in arato. Inferior paulo est aries ꝛ flamen ad austri. ¶ Hymẽ pro deo nuptiarũ pñis de gñis esse masculini vel ex significatione gñali põt intelligi eiusdẽ quoq; gñis est p tenui illa mẽbrana qua infantes aligñ nascunt inuoluti. Pro mẽbrana ẽt posuit Aristo. in. ij. de aiali. ¶ Et qõ cano componit q; ab hoc verbo cano canis composita sub hac terminatione masculina sunt: q: omnia mittunt femininũ per a: vt hic rubicẽ: hec rubicina: ridicen ridicina: fidicen fidicina: lyricen lyricina: fitricen fitricina: oscen quoq; oscinis et proportione oscina mittet femininum. Flora. in car. Oscinen cornum prece suscitabo solis ab ortu. ¶ Omen in on grecum. q; noĩa in on definentia greca sunt oĩa gñis masculini: vt hic canon: demon: daphon: platanõ lacon. horizon: bison. Pli. lib. xvi ij. Quẽ canona artifices vocant lineamẽta artis ex eo petentes. Pli. iunior in epi. quid platanon opacissimus. Mar. daphnonas platanonas ꝛ aerias cyparissos. Idem cesus matre in dente lacon: cuius femininum est lacena. iginius horizon circulus appellatus qui terminat ea que ꝑspici aut videri non possunt. Mar. Lesserunt illi bubalus atq; bison. Pli. li. viij. Insigna boum ferarum gña bisontes iubatos. Duo tñ sub hac terminatione reperiuntur feminina barbiton ꝛ sindon. Ouid. in epi. Sapphus non facit ad lachrymas barbiton vlla meas: sic eñ habẽt oẽs codices antiqui pro quo neoterici suppo fuerunt barbitos: a quo Flora. protulit vocatiuum in odis. Age dic latinum barbite carmen. Reperitur quo q; barbiton in gñe neutro. Auso. in epigrã. plectra inquit ꝛ barbita conde: ꝛ iterum lesboum refugit. tendere barbiton. ¶ Non ita q; nego aptius coire: vt dicamus in carmine illo Ouidiano. Nõ facit ad lachrymas barbitos vlla meas quam barbiton vlla cum in on secũde declinationis omnia ppemodũ sunt neutra: sed aurum atq; periculosum est expungere dictionem que vno consensu in oĩbus libris reperit. ¶ Sindon generis esse feminini. Martia. lib. xj. demonstrat cum dicit. Quo tu quo liber otiose rendis cultus findone nõ quotidiana: ꝛ illud ex euãgelio Matthei. xxvii. Involuit eum in syndone munda. Sydon vero vbis nomẽ ad regulam generalem referendum est. Luca. in. iij. preciosaq; murice sydon.

¶ Sol nus in ol est sol. † Sol pro planeta illo quarti celi singularis ẽ. p die⁹ tñ poetice pluralis. Ouid. in ibin. Nec tibi sol clarus ne sic tibi splẽdida phebe. Uer. li. eñ. Tris adeo incertos caecat caligine soles. Repetitur sol nomen pprium oppidi. Mella lib. j. Sol ad mare aliq̃ ignobilis. ¶ Consul. Luca. v. Cõsul vterq; vagos per munia partes: est eti i muchril is. flu. africe. ¶ Presul. ꝛ exul. Iuue. satyr. j. Exul ab octana maiestas bibit. Ouid. in epi. Exul hyperm estra precium pietatis iniquum. ¶ Nequã. Varro apud Gel. meminit. Quod ex non ꝛ volo fit nolo: ita ex ne ꝛ quisnam media syllaba extrita componitur nequã. Matthaeus capite. vj. Hieronymo interprete. Si oculus tuus fuerit nequã. Iuuenalis satyra. vj. Uox blanda ꝛ nequam digitos habet. Gel. lib. vij. enthimema nequã ꝛ vitiosum est. ¶ Grecum nomen in an ꝛ in in Martia. libr. viij. Sic mitilenco ganisus origine delphin: variatur: etiam delphinus i. Iuue. satyra. x. Quanto delphinis Balena britannica maior. Seneca in hercule furenti tirãnas ausos rumpere imperium Iouis. ¶ En dabit nentris. hoc lumen agmen. Uer. .s. enei. Lõgum per valles pascitur agmen. ¶ Ren. Quale est sacrũ illud vre igne sancti spiritus renes nostros. ¶ Flamen. Quod per syncopen a flamen deducitur: quoq; a filo fit generis est masculini. Tranquillus in iulio. ¶ Flamen dialis destinatus. Diuus Hieronymus in Iouinianum. j. Nullum sacerdotum bigamum nullum flamen bimaritum. ¶ Hymen. Uerg. in culice. Sic hymen prefatus dedit cõnubia mortis. Ouid. in epi. vt subito nostras hymen cantatus ad auras. ¶ Quod cano componit hinc tibicen nis. Quin. lib. .s. in qua ponit tibicen qui sacrificanti phrygium cecinerat. perizoniator. Festo authore tibicen olim appellabatur. ¶ Nomen in on grecum hic agnou: thydon: ethion. Luca. lib. vj. ꝛ trabi b⁹ mixtis aui-

Presul neutrum.
Nequam.
In an greca.
Pean.
Acarnan. Delphin. delphinis ꝛ delphin?
In en terminata.
Attragen auis.
Pecten pisces pubes ꝛ instrm.
Flamen.
Hymen.
In on terminata.
Barbiton ꝛ sindon.
✳ Bertul. Alij libros dicũt mendosos tñ Hadrianꝰ cardinalis legit barbiton vlla.
† Primitiuũ aũt dicit ꝛ nõ. de rinatiuus. Stella authore Prisciano.
Delphin ꝛ delphinus
Flamẽ vñ.
Greca in on

dos typhonas aquarum: hic agon. Plinius ad sempronium gymnicus agon. Apud vrnenses ex cuiusdam testamento celebratum. Tertullianus in apologia: nescitis geni os demonas: & inde dicit diminutiua vocis demoninia hec fundon. Ad artia. lib. iiij. In tyria fundone tuus eris. Laurentius in herodoti interpretatione Syndonesq; byssina attiguerunt.

¶ Anto. est neutrū qō in on. Cum noīa in on definentia aut sunt scōe decli. aut tertie: aut in declinabilia: & quēadmodum diximus tertie ō cli. nomina oīa sunt masculina preterq; fundō reliquum est: vt scōe decli. oīa sunt neutra: vt b ilion: epitheton: antitheton. Ver. ij. eñ. Lecdit q; superbum ilion: qō etiaz sub alia termi natione femininum reperitur: vt apud Ouid. Sed mihi quid prodest vestis delecta lacertis Ilios. & que nostri non sunt ausi declinare generis sunt neutri: vt diapason diatesseron: diapendion. ¶ Nomē in ar neutrū. q; noīa in ar definētia gñis sunt neutri: vt hoc pulvinar: nectar: tabular: instar: laquear: lacunar: iubar: & quod Ennius apud Priscianum masculino genere protulit dicēs in terea fugit albus iubar hyperionis cursum. Par quoq; p domo per metonomiam: vt diximus generis ē eiusdem cuius & deus. Par xo & ab eo compōsita compar: impar: dispar: suppar: separ: et ratiōe significationis omnia sunt trīū generū. Reperitur quoq; par substantiuum in genere neutro. Luca. in. vj. Parq; suum videt. & Vota. ser. ij. Audere par impar: equitare in arūdine longa. Vepar grecum est: qō ad nos non pertinet.

¶ Er finita tibi. q; nomina in er definentia gñis sunt masculini: siue illa sint scōe siue tertie declinationis: vt puer pueri: magister stri. asser asseris: passer eris. vesper eris. nusq; eñ q; ego sciam genere neutro reperit: quāpleriq; et iunioribus grāmaticis diterūt. Ver. j. geor. deniq; quid vesper serus vehat. Idem in. iij. Enn frigidus aera vesper temperat. Valer. flaccus. iiij. argonautice. Jam frigidus ethere vesper. Idem in sexto. Jam quoq; Thessalico iam serus ab ethere vesper. Neutra vero sunt que hic digeruntur.

¶ Secūda ꝓprietas videt per hoc qō sepe cōtra authoritatem grāmaticoz venit: vt ps in hoc noīe vesper masculinum multis ꝓbat exemplis: q; Priscianus Diomedes & Alexander neutrū asserāt aliiq; compares. Solutio. Sed in hoc nō dissentit ab illis neq; negat id posse dici: sed peritoz um vsum circa hoc adducit: vt per hoc doceat nos posse vti modis loquēdi quibus periti & eloquētes viri vsi sunt: nam grāmatica nō solum authoritate sed etiam vsu dicitur cōprobata. vt idem dicit diffinitōe eam in ex ordinatis: similiter in multis aliis dicendum est: vt in hoc nomine semoz aliisq;.

¶ Spinter eris. qō fibulā siue armillā in mūdo muliebri significat. Plau. in menechmis. Jubeas spinter meum reconniciarer. & ibidē. Spinter nouū nunq; reperies. Pro cognomēto tñ tenuli spinteris Romani ornatus et significatione generis est masculini. Iter qō etiaz itineris ab antiquoribus: Ad quilius in. j. Astronomicon. Fecit & ignitus itiner cōmercia terris. ¶ Rude qō frequētius rudus eris. declinat: naz ruder adhuc legi preterq; apud grāmaticos. ¶ Lasser eris. Plinius lib. xxx. Lasserpitium inquit quod greci silphiū vocāt in cyrenaica prouincia repertum: cuius succum vocant lasser. Et in libris Koz. de pen. lega. j. nō omne piper nigrum & carreum & lasser. ¶ Papauer eris. piper eris. ver veris. Suer eris. Plinius. xx. Suer errantium similis est effectu. & Solin. iam suer assyrio venit qui semine radit. ¶ Tuber ꝓ māma & ꝓ unitia agri terre. Vota. quoq; aliena capella gerat distārius tuber. & Ver. in. vij. eñ. Non vobis regelatino diuina pruina agri troieve opulentia deerit. ¶ Licer eris. Persius. Licer ingere large rixanti populo. Cadauer eris. Iuuber eris. hanc alij gingiberi. Plinius. li. xij. gingiberim appellat.

¶ Chri. Est neutrū hoc simbolō: distichō: diapason. Qui. li. j. Inuenit simbolon qō est nota. Ad ar. lib. iij. Bidistichon in tefactū esse puras. Ad acro. li. ij. de som. sci. de duplo aūt diapason sinphoniam nasci dicimus.

¶ Nomē in ar neutrū. q; noīa finita in ar neutra sunt oīa: vt hoc subligar: calcar: calpar. Jnne. satyr. vj. tenete subligar acci. Jubar aris. Lōstat masculinū fuisse. Ver. in etna. Surgat iubar aureꝰ austro. Par. cum compositis adiectiuū triū generūq; cōe est. Ver. in buc. & cātare pares & rīdere parati. Luca. li. j. pares aquilas pila minātia pilis. Terē. in eunucho. par pari referto. de cōpositis. Et. de amicitia. Dispares eñ mores disparia studia sequūtur. Idem in epi. Summa defensio: sed contatio dispar. Epar tis. tatine fuisse vsi vel inde apparet. Qō plautus eius deriuatiuum scripsit. ait eñ in curgulio. Te igit mozbus agitat epatarius. Et finita tibi sunt masculina: vt hic culter: ager: imber: halter. Luca. li. iij. Persius: incedat tribus ager hic vesper. Vesperus. viij. Deuero interea ppioz fit vesper olympo. Idem in culice & pige auraro vesper. Ausoniꝰ ertinctus caluit lumine vesper. Statius li. x. theba. Sed vesper opacus lunares iam ducit equos. Reperit etiam & vespera perum. Licero in amicitia. reductus est ad vesperam a patribus. Idem in senectute. Cui fit exploratus fore vesperę esse victurum. puer n. xo duoz generē fuisse olim nomē cōmune constat. Et qz de masculino ambigo nemo de femininō exempla ponamus. Luca. apud Priscia. Sancta puer filia. Saturni regina. Nouius auctor eundem prima incedit ceteri pserpina puer iter. Qui. li. j. Prima eras manifestū iter ad ingenij lumē ostendit. Vasser. Victruuius in architectura. lib. j. Nec cyreneum lasser in ferulis nascetur. ¶ Piper. Ad ar. in distichis. Lerea que patulo lucet ficedula lumbo. Quū tibi forte datum fi sapis adde piper. ¶ Papauer. Vergilius in buc. Pallētes violas & summa papauera carpēs. Qō nomen claz est fuisse olim masculinum. Plautus trinūmo. tu obstiras formicis papauerem. Ver veris. Idez. ij. geor. illud erat ver: & ver magnus agebat orbis.

¶ Cadauer. inibi. Respuet inultum iusta cadauer humus.

¶ Anto. Tuber ꝓ terre callo. sic Pli. li. xix. appellat vbi dixit. Laertio licinio accidisse vt mordenti tuber deprehensus ilide denarius primos dētes inficeret. Pro tumore quoq;. Qui. x. metz. in modico prohibēt tubere tali. & Votarius. j. ser. Qui me tuberibus pro prijs offendat amicum postulat. ignoscet ver-

Est neutrum quod in on declinat tertia nomen.
Nomen in ar neutrum: sed par tria debet habere.
Et finita tibi sint masculina: neutra tamen sunt.
Spinter: iter: ruder: lasser: piper: atq; papauer.
Et cum vere siler: huber: cicer: adde cadauer.

zinziber & tuber, cum matre reponito lynther.

Commune est pauper cū pubere degener: huber.

Jr maribus iunges: ir gadir sint tibi neutra.

Masculi sunt ⁊ in or. Muliebris ponitur arbor
Neutra dabis tantū cor. ador. cūcq; equore marmor
Collatina duplex retinent genus: ⁊ memor/author.
Et quot componit corpusq; colorq; decusq;.

rucis illius: nā p retumida: ⁊ pro arbore ad regulas generales recurrendum est. p illi⁹ arboris pomo. Mar. gñe femineo vsus est dicens: ⁊ verne tuberes. quid tibi cum lybicis. Suetoni⁹ tñ masculino: nisi in alterutro. mēdum est: ait nāq; in domitiano cum oblatos tuberes seruare iussisset in crastinū. ¶ Cū ma tre reponito lynther: ac si dicat q; lynter generis est feminini quēadmodū ⁊ mater: sz mater

Lynter Pauper.

ratione significationis: lynter rōne terminatiōis. Liuius. vj. ab vrbe. ia ⁊ altū expulsa lynthere. ¶ Cōmune est pauper. Quod quatuor hec nota: pauper: puber: degener: vber: cōia sunt duorū generum: tam etiā figurate possunt etiam neutris in obliquis matrime iungi. Ver. in buc. Pauperis ⁊ tuguri cōgestū cespite culmē. ⁊. vj. ene. Luribus paruis ⁊ paupere regno. Idē. iiij. eā. Degeneres animos timor arguit. Lucanus in primo. Degenerē patiere togam. ¶ Puber eris. sic enim iuber Les. declinare in libris de analogia. cum pbus; pubus puberis declinet. ¶ Puber eris. Lucre. in. vj. sequitur grauis iuber ⁊ huber. Lato in originibus. res huber. ante p̄ vastas sent regiones. Idem quo q; de tuber est dicendum. ¶ Ir maribus iunges. Quod nota in ir desinentia generis sunt masculini: vt hic vir. treuir. ⁊ in yr. per y pslon vnū reperitur hic martyr: ⁊ ab eo compositum pthomartyr: ⁊ que apud grecos tantū generis sunt masculini nostri tamē eo quasi duorū generum cōi vtunt. Abadir siue deus: sine lapis ille quē saturnus d̄r deuorasse: ad regulam generalem deferendus. Duo tamen reperiunt neutra hoc ir ⁊ gadir: quod neutro genere protulit. Salustius. iij. hysto. tarth essim; inquit ciuitatē quā nunc tyri mutato nomine gadir habent. ¶ Masculasunt ⁊ in or. q; nomina in or desinentia generis sunt masculini: vt hic amor: dolor: timor: color. ¶ Arbor tamē generis est feminini: que etiā hec arbos arboris declinatur Vergi. ij. geor. Veraleeq; arbos vmbrosa corone: sic ⁊ plurales masculinis vt vapos: colos: labos: pro vapor: color: labor: sor. or: preterea ⁊ pro er significatione feminina sūt. Quatuor vero hec nomina: cor: ador: equor: ⁊ marmor neutra sunt. ¶ Comparatiua vero sub terminatione cōmunia sunt duorum generum: nam neutrum terminationem habet propriā in us: vt hic hec nobilior ⁊ hoc nobilius. Antiquiores etiam genere neutro terminatio nemin or inuenerunt. Tale. antias. prior bellū quod cū his gestum erat. Idem cōmemorans graccho fedus p̄ or: non esse seruandū. Senior. Priscianus dixit tñ generis esse masculini: cum etiam Lorne. celsius in. v. quasi a comparatiuo dixerit. Lorpora seniora tentantur. ⁊ Plinius. xj. natu. histo. de apibus dixerit. seniores in tus operantur qui flores comportant prioribus pedibus: nihil ergo prohibet senior generis esse cōmunis duorum: cum presertim senex etiam femininogenere sit repertum apud Varronem. Vis adduntur: memor ⁊ author. Quod vnus cū videat verbalis formā habere femininū plerūq; reperiat. Ver. xij. author ego audēdi. Alcrodius. vj. satur. natura huius fabrice author ⁊ nutrix. Neutro etiā iunxit Luc. in. v. Italiam si celo authore petis ⁊ auctore. Ver. ⁊. eā. dicens. Italiam petijt fatis authoribus esto: quemadmodū ⁊ memor. Idez. iiij. eā. Si quod non equo fedare amantes cure nomē habet iustū memorq; precatur: ⁊ in. ⁊. nulla dies ynq; memoribus eximet eius: sed figurate sic iungi Priscianus. vij. dicit. ¶ Composita quoq; a corpore: colore ⁊ decore duorum generum cōmunia reperiuntur: discolor: concolor: ⁊ decolor: dicolor: bicolor. Ouid. etiam neutro cōiunxit. iij. elegi. dicit discolor: agmen equis. Aul. gel. lib. vj. noc. atti. tunica mulicbri indutus ⁊ pallio versicolore. A corpore tricorpor fecit. Verg. in. vj. ⁊ forma tricorporis umbre. A decore quoq; ver. indecor. ⁊ Salu. dedecor fecerunt. ¶ Chri. Ubi er idē. iiij. meta. Vir circūeāt distentū cruribus huber. Martialis li. j. asse cicer tepidū cōstatat asseverus. Tuber. Iuue. satyr. xiiij. qui credere tubera terre boletum condire didicit. ¶ Pauper. Iuue. sat. xiiij. nulla exempla beati pauperes esse putat. Luce. v. O vite tuta facultas pauperis. ¶ Puber. Varro apō Macr. cellium puerum puberem cepisti. Diuus bernardus puberes diuitias scripsit. Sed Horatius neutraliter dixit impube corpus. Puber. Ausonius in epigrāmatis. Ego volno libros vberes. Bellius lib. vj. pecuniamq; enumerat et eo questu hu berē. Vis phocas addit inberis cōmune, nomē. sicut Alexander illis superioribus sorularis masculinum. Quod nomen apud diuū Hieronymum in Iouinianū reperio. Sed hic sorular vobis; elegans ⁊ nouū videtur: in cuius significato apud latinos calce⁹. i. frequentissimū est gadir etiam reperitur rōne si gnificationis femininū. Anienus in arato. Gadir prima fretū solida supereminet aree. Masculasunt ⁊ in or. hic clangor: nitor: pastor. Verg. ij. eā. gelidusq; per ima cucurrit ossa tremor. ¶ Arbor idem lib. vij. Femina super arbore sidunt. Idem in bucco. Quod non sua seminat arbos. Sed de hac terminatione in; os ita scribit. Quintilianus lib. j. arbos labos vapos. clamos eratis fuerunt. Voc cor. Martialis lib. iij. Lor solus habes. solus ⁊ ingeniz. ¶ Equoris. Ver. j. geor. Ignotum ferro scindamus equor. ¶ Marmoris. Lum nulla marmora clamant. Iuue. saty. j. ¶ Comparatiua duplex retinent genus: vt hic ⁊ hec iustior. Ouid. in epist. Iustior est animo ventus ⁊ vnda tuo. ¶ Memor. Ouid. in epistolis. At bene cautus eras ⁊ memor ante meo. Verg. j. ene. memorem iunonis ob iram. Author Iuue. saty. x. author qui vertere solum. Ouidius in epistolis. An nisi legisses authoris nomina sapphus.

Ur neutrale dabis. sed masculina sint tibi quinq;:
Turtur auis/piscis/vultur/satur ⁊ astur/ ⁊ assur.
Communis generis tria sunto fur/lygur/augur.
Femineum pones quod in as finitur. vt estas.
Sed iunges maribus as assis/vas vadis/ ⁊ mas.
Neutra tamen/dices vas vasis/fasq; nefasq;.

¶ Anto. Ur neutrale. Oō nomina in ur desinentia generis sūt neutri vt hoc sulphur murmur. Quod masculinum protulit interpres. Ioā. vij. murmur. mult⁹ turba de christo. ☞ Prima ⁊ gñalis ptrarietas esse videtur i eo q; sepe in glossis dicit oppositū illorū que in tertia cōscripta sunt vt patet in multis pcipue in hoc nōe murmur qō pbat masculinū in glosa authoritate Ioā. vij. murmur mult⁹ in turba de christo. tamen litera dicit neutra: le dabis: similiter inter femina plurali carentia posuit vltra tamē glosa mōstrat pluralem habere siue p aīa siue p mō viuendi capiatur. multaq; huiusmodi inuenies contraria.

Senior eē duorū generū ptra Priscianū. Memor opposita de corp⁹ ⁊ colori or ⁊ terminata cōmunia sūt

Bertul. Magnū inter Bergomatē ⁊ Despauterium certamē. ⁊ q̄d ē q̄ minus apud diuū Hieronymum superlatiuus legat venerentur salnis ancrim ab auctore: aut vt Nestor in bonis codicibus inuenit autorē. Sed erasmi ē p̄ quē renat⁹ hieronymus inter tātos tātā cōponere lē q̄ ēt numsp ⁊ citra celle dabis: similiter inter femina plurali carentia ⁊ citra latia posuit vltra tamē glosa mōstrat pluralem habere siue p aīa siue p mō viuendi capiatur. multaq; huiusmodi inuenies contraria.

Solutio. Sed nec mireris in nenis auditor cur ista fecerit cū ipse venustam ac veris comprobatam det rōnē in illo plogo thales ille millesius vbi dicit quedā rursus detrahimus: que videlicet etatis ingrauescentis ratū etimare suadebat. nam copia verborū rerūq; inscitia versat mortales tēpus perficit atq; sapit. vide illic si velis.

Guttur. Turtur. ¶Jecur: fulgur: guttur: qō etiā masculino gñe protulit Plau. in aulularia. ne obturat gutturem ſerioſe. Masculina vo sunt hec quinq; turtur p aue. Qui. ij. elegi. tu tamen ante alios turtur amice dole. Idem de philomena. t castus turtur atq; colūba gemunt. Idē in epistola Sapphꝰ. Et niger a viridi turtur amat aue. Plau quoq; tibi ob istos turtures dicit de pisce q; Juuenalis. cariturus turture magno maiorūq; iubis. Nec audiendus est. Seruius qui dixit posse esse generis feminini turtur: quod pbare nitit carmine e illo Uergi. i buco. Nec genere aeria cessabit turtur ab vlmo: cum aeria ex ratione carminis aptius vlmo q; turturi iungatur quasi non a erius p altus frequētius reperiatur q; quod ille vult pro aerū colorīs: vt Uerg. in buc. Aerii spelunca demonstris in vndas. Idem. ij. eneid. aerie quercus aut conifere cyparissi. t Aldartialis. daphnonas platanos t aerias cyparissos. ¶Sed turtur pro pisce apud vnum tm̄ ex his qui authoritatē habent Ambrosius in

Uultur. hexameron legitur atq; ibi genere tantū feminino deceptus est et eo gō in basilio: vnde opus illud interpretatus est trygon legitur quod um apud grecos tum piscem: tum autē significat: apud latinos tamē nusq; legi turtur pro pisce sed palumbaca: neq; est quam vulgus opinatur trutta: sed ex genere piscium planorum t cartilaginosorum. ¶Uultur quoq; qui t vulturius a vulturis ab antiquioribus est appellatus. Catullus: lingua exerta auido fit data vulturio. Idem suscitat a cano vulturiū capite. Ennius apud Prisc. vulturis in siluis mi

Satur. Astur. serum mandebat homonē. ¶Satur Juue. Satur est cum dixit Horatius ohe cuius femininū satura t neutrum saturū est. Terentius in ecyra. Sed tu cū satura atq; ebria eris puer vt satur sit facito. ¶Astur. Luca. iiij. Erat impiger astur. Sylli. s. puni. auarus visceribus lacere, telluris vescitur imis. genus vo femineum ap

Anxur. posse ſſiuū potius est referendū: vt idem lib. xv. Celius asturica rapidos de gente iugales. ¶Anxur. Aldartius. epigrā. Fluctus passeris aut su perb anxur. Idem alio loco candidus anxur aquis: qō etiam neutro genere posuit Horat. in. s. ser. impositū saris late cādentibus anxur. vtrūq; pro oppido ponitur: nam anxur iouem imberbem significat et rōne significationis masculinū erit. Furfur posuit Serenus in genere masc. numeri singularis. additur excessus ninea similagine furfur. Plerūq; tm̄ in numero multitudinis furfures legim; atq; ō ite pluralē numerū tm̄ habētia posuim. ¶Eōis gñis duorū tria reperiunt fur. Hor. Juli. fragilis pedaci furfure vocam. femininū nō facile reperias. ¶Ligur qō et ligy declinat. Lu. in. s. t nūc tonse ligur quondā p colla dicore. Salu. in iugur. Forte quidā ligy ex cohortib auxiliaribus. Uer. rs. eñ. vane ligy fruſtraq; animis elate superbis. Persi. mihi nūc ligy ora impeter. Sallu. ij. hist. cohorta noſe ligy mulier. Augur cū nomen dignitatis est. ad ros tm̄ primet quorū fuit rome collegiū. cū vero offiū augurādi significat cōe est duor. Uer. iiij. eñ. Nūc augur apollo licet sortes venerē quo recte diterim augurē cū in. s. eñ. ipsa dixit. Ni fruſtra augurū vani docuere parentes. ¶Femineū pones qō i as: qō noīa as, desinentia gñis sūt fe. vt hec estas: bōitas: pietas: pbitas: authoritas: honestas. Masculina vo sunt as. assis. Prisc. de pōderib. sine asse ex quo qō capim pbemur habere vas vadis. Li. iij. offi. Uas factus est alter alteri ſistendi. Idē. v. thu. cū alterū vadē mortis accepissem. femininū vo nusq; reperiē: pterea q; femnis iure interdictū est vadimonium. figurate tm̄ possumus dicere femineo pōt esse vas: sicut neq; cōsul neq; pretor. neq; edilis. Mas maris q; rōne significationis solis cōuenit masculis nā femine sibi maritū masculē potius dicunt: vt apud Hor. tēperat alcei musa pede mascula sappho. ¶Neutra vo sunt tria vas vasis: vt Hor. Sincerū est nisi vas. Fas t ab eo oppositū nefas. Uer. s. geor. Quippe vbi fas

Fas cū cōpositis. Uas. versum atq; nefas tot bella per orbē. ¶Ehū. Ur neutrale dabis: vt hū murmur: iecur. Juue. sat. v. Illis lachrymis meditataq; murmura praestās. Aldar. Aspice quā tumeat magno iecur anſere mai. ¶Turtur. Quid in sappho. Et niger aviridi turtur amat aue. Aldar. in distichis. dū mihi pinguis erit turē lactuca valebit.

¶Uultur. Juue. sat. xiij. necsarū aut vulturis acri. Fur. ris. In gñe femininо. Plau. in pennulo. fures estis ambe. ¶Femineū pones q; in as finit: vt hec etas: dignitas: deitas. Juue. sat. xiij. Nona era sagitur horaq; secunda ferri: admoneor nūc illi qō Valla in suis elegātijs pcepit hic noīa in as finita non a singulis autē dirimunt

Raymundi sequaces rephē dit. noibus derivari a de deitas: a bonus bonitas. Sz nō a diu diuitas: a mal malitas. Quo sunt illi minus sedi qui indifferenter hec noīa erroris erūt q̄les sunt Raymūdini phisiologi dicūt enim a lapis lapitas. ab alter alteritas t reliqua: nisi forte id fecerunt nimis priscorū exēplo ducti. Accius apud Aldar cellū. Neq; dici pōt p magnitate. Varro apud eūdē deprende frontē autūnitatis. De his aūt ita pcepit. Quin. Nec crebra sint: vetera nec magnifesta. Nescio tm̄ venustiore quo Circero mō in epistolis dixit rectissime putāt illā appietatē et lētitatē valere plus apud me q; ornamenta vrtutis. Etiā pollio apud Quin. deprehendit in liuio patauinitatem. Quos philelphꝰ imitat dixit Quintilianū nescio quā sape hispanitatē. Vic as, assis. Aldar. lib. ij. Si plebeius venus gemino. tibi vincit asse. ¶Vic vas dis. Li. in offi. Uas factꝰ est alter vt si ille nō reuertisset moriendum esset sibi. ¶Aldas ris. Aldar. li. ix. Tantaq; sydereos vix apit aula mares. ¶Voc vas cis. Vieron. in plog abacuch. vt vas fragile cur tale vel tale sit disputare. ¶Fas atq; nephas Juue. saty. xiij. Quid fas atq; nefas

Gētile nomen. sapiunt sentire peractis criminalibus. Idem satyr. xiij. credebant hoc grande nefas t morte piandum.

¶Anto. Sit cōe triū. Odi noīa gentilia cōia sunt triū generū vt hic t hec t hoc carpinas p̄ nernas farcinas cafinas tolosas capenas Juue. arpinas. alius volscorū in monte solebat. Aldar. me iāq; latis sarsinate de silua. vnde et Plautus sarcinas est dictus Lini. xiij. vt se in agrū casinatē ducat. Syl. li. viij. pu. p̄uerna tumq; maniplos. Aldar. li. xij. Nec quadra de erat casei tolosatis. Odi vo phocas. t Prisci. hec noīa sub cōi duorū gñe posuerūt refellun tur authoritate Li. qui scribens ad atticum ait. in quo fluꝰ est ad iter arpinas. Idem in alio loco. vt veni i arpinas. i. i agrū arpinatē noīa eñ pdiorū ppe aliqō oppidū ex nomine possessiuo illius oppidi in gñe neutro figura

Sit cōmune triū nomen gentile. Babuntur.
Partim feminina tibi partim mascula greca.
Esto nomen in es muliebre. Virilia sunto.
Limes pes fomes termes cum palmite trames.
Et gurges merges verues cum poplite magnes.
Et paries aries stipes ces pes q; satelles q;.
Atq; dies medius q; dies pro tempore certo.

danū: vt hoc tusculanū i. formianū i. albanū i. cumanū i. eodē modo hoc arpinas atis. prediū iuxta arpinum siue in agro arpinati. Pli. li. xiij. prinernatia vina dixit quēadmodū & Lucil. oleū cassinas: atq; vt in declinatione pnoīm dixim⁹: ex hoc ppositione Li. in epi. ad Lellium. verba nostratia dicere nō reformidat. ¶ Dabuntur partim feminea. q̄ nota greca partim sunt masculina: vt adamas adamantis: elephas elephātis: gigas antis. archas adis. Iuue. Adamas notissimus & beronices factus in digito pretiosior. Nota. ij. epi. Si ne elephas alb⁹ vulgi cōuerteret ora. Ver. de enādro. nō equidē ertimui danaū qō ductor & arcas: & ola nota que ad primā decli. latinā referunt: vt ciaras e. Ver. vij. eñ. Sacerq; tiaras. qualia sunt ventor vt boreas. boree: ecrefias ecrefie: cecias e. apparicias e. Pli. li. ij. appariciās & boreas dicit: & ibidē. perflāt dieb⁹. xl. hs ecrefias vocat. Bel. li. ij. Est ēt ventus quē nole vocāt cecīā. Spartim sunt feminina: vt b olipias adis. helas dis. monas a dis. decas dis. ¶ Esto nomē in es. q̄ nola tertie & q̄nte decli. terminata in es gñis sunt feminini. nā vt dicemus prime decli. ola sūt masculina: vt hec vulpes pis. ples plis: seges etis. reges etis. res rei: pgenies pgenei: scabies scabiei. Alde asculina ho sunt que hic gerunt. Limes limitis. Ver. vij. eñ. Limes agris posit⁹ litem vt discerneret agris. ¶ Spes pedis cuius cōposita cōia sunt triū generū: vt hic hec hoc bipes: ecripes: alipes: preterq̄ vulpes & compes. ¶ Fomes iti s. Luc. in. viij. excitat i nualidas admoto fomite flāmas. ¶ Termes termitis. Bel. lib. iiij. Spalme termes ex arboze cum fructus a nullus spadix dicitur. Nam qō Seruius scribit in illud Ver. s. geor. Aut tēpestiuā siluis euertere pinū impostuno tpe arbozes cese cito termites faciunt opinor debere scribi teredines: cum teredo ppriesit ligni vermis. Naz termes surculus est arboris. Nota. in epodo. Germinat & nunq̄ fallētis termes oliue. ¶ Palmes itis. Bel. lib. xviij. Uberrimos vitium palmites decidit. ¶ Trames itis. Ver. v. eñ. Nulli visa cito decurrit tramite vergor. ¶ Burges itis. Idem. s. eñ. Apparent rari nātes in gurgite vasto. ¶ Aldus erges itis. qui teste Seruio in illud Ver. ij. ge. Cerealia mergite culmi manipulus spicaz est. ¶ Uerres is. que rōne serus & geniture mascu. ge. est. ¶ Poples itis. Luc. in. iij. nisi in poplite lapso vltima cruruati pcederet vngula tauri. ¶ Aldus magnes etis. cū aliis grāmaticis cōmune duoz posierum⁹: nūc vero masculinum esse dicimus: tū q̄ insq̄ femininum reperiē: tū etiam q̄ eius feminiū in magnessa & magnetis exit. quēdmodū in fi. huius capitis dicēt. Paries etis. Ouid. iij. met. fissus erat tenui rima quā duxerat olim cum fieret paries. ¶ Aries etis. rōne serus & geniture mascu. ge. est. ¶ Stipes itis. Ver. in moreto. Parnulus eruto remanebat stipite funus. ¶ Cespes itis. Perſi⁹. nūc & de cespite vino frange aliquid. ¶ Satelles itis. Iuue. dirusq̄ a ponte satelles. ¶ Dies p ambitu solis diurno: & hz numer multimodus: vt dies natalitius: dies lustric⁹: dies dñicus nō natalitia: lustrica: dñica: p tpe xo femininū ē: & caret pl⁹: vt longa dies hoī docuit parere leones. Ver. ij. eñ. Venit summa dies & ineluctabile tps. ¶ A die p es qđ est solis ambitꝰ diurn⁹ aut latio ei⁹ sup horizōta ꝺ meridies: q̄si medius dies eiusdē gñis cū in eadem significatione acciplat: sed posuit medi⁹ dies p meridies qō in carmine heroico vix recipit. Spli. frequētius vt medio die p meridiē. vt de sonte cyroniaco a medio die ad mediā noctem ags ferutib⁹ totidē horis ad mediū diē rigeb⁹. ¶ Chri. Sit cōe triū hic hec hoc nras atinas. Lo. li. vj. illud atinas. Vocuras ōz. Luci⁹ li. s. Belli fide natis cōtagione irritati fuere. ¶ Spartim masc̄la hic papas: elephas: adamas. Iuue. saty. vj. Tumidus pguster pocula papas. Aldar. li. s. Qō pius & supplex elephas te Cesar adorat. Pli. adamas diuinō nisi regib⁹ & his admodū paucis cognit⁹. ¶ Spartim feminea. Decliapas olimpias. Iuue. saty. iij. multū flammarum atq; enea lāpas. Aldar. li. vij. ppter senas audit olimpiades. ¶ Esto nomē in es muliebre. vt hec ples quies. effigies. Lu. li. ij. Scipio lucere q̄ pulcherrima ples. Aldar. li. vij. qđ facit infelix & fugitiua quies. Vic limes. Lu. s. Paruusq; secat vitalia limes. Vic pes. Iuue. saty. xiij. vbi tota cohors pede non est altior vno. Fomes tis. Bel. li. iiij. fomite esse quēq̄ dicēs & inacceptabulū ingenij. Vic palmes tis. Iu. saty. xij. Stratus humi palmes viduas desyderat vlmos. Vic trames tis. Sen. in edipo. ola secto tramite vadūt. Burges tis. Sene. in hercu. furenti: altum gurgitē tygris pmēs. Jo. enā. c. ij. Piero. interpretē. oēs gurgites tui & fluctus tui super me trāierunt. Vic poples itis. Lu. li. s. deposito victū pbebat poplite collum. Quin. li. xij. Tunice prioribus oris infra genua paulū ad medios poplites. ¶ Vic magnes etis. Pli. li. xxxvij. si admotus magnes appbēderit rapiat atq; auferat. Lui⁹ feminiū magnetis idis. Sen. in medea explicuit magnetida. Inqt vidim⁹ ygd. Paries etis. Quin. li. s. vtilius ne si domi an intra pinatos parietes studētē continere. ¶ Stipes tis. Ouid. in epi. Nectua mactasset nodoso stipite thesea. Lespes itis. Ouid. in elegijs. gramineus madidā cespes obūbrat humum. Aldart. li. v. Ad ollia rigidus cespes tegat ossa. Satelles itis. Iuue. saty. iij. Dirus a ponte satelles. Aries etis. Aldar. li. ix. hic aries astris hic leo dignus erat. Aries autem nō id differt a verueq; quod a cinterio equus: maialis a verre: a gallo capus: vt Festus est author. Dies diei. Luc. v. stabatq; dies q̄ erat nona nola festis. Iuue. saty. s. Ipse dies pulchro distinguit ordine rez. Li. in catilinā. etsi non minus nobis incūditatē illustris. ij dies sunt quibus pseruamur quā illi quibus nascimur. Geor. valla ait: dies p tpe certo. Et incerto in singulari reperit vel masculinum & femininum. Sed in plurali semper masculinum. Lu. in iij. Longus summa dies nō permiscuit limis hic longus dies. i. tps in cōi. ¶ Aldediusq; dies. Lorne. Lel. li. s. assumendus medio die est. Apu. tamen fere semp femi. scripsit vt in asino aureo mediū ferme circa diem apparuit: per figurā p meridies: ita Luca. li. s. Quaq; dies medius flagrantibus estuat horis. Meridies apud veteres pro media etiam nocte legitur. Varro apud Aldarcellum: nocti repente circiter meridiem.

☞ Quarta ꝺi etas videt esse in hoc noīe dies qō in gñibus dicit masculinum p tpe certo: tū Augustin⁹ datis p tpe certo femininū ponit & masculinū pcepto duodecimo decimo: cū dicit. qrtā aūt cuiusq; mēsis diez velimus intelligere calēdis nonis idibusve notamus. Itē masculinū cum dicit atq; oēs ij dies qui calēdas nonas intercesserint & cetera. Ubi notandū est q̄ dies p tpe certo masculinū & femininū in ira ponit author idem etiam Antonius femininū ponit p tpe certo in ea elegia est locus hesperie cū dicit. Donec cedere lucifer rum cogeret ora dies. Sed per hoc qō in gñibus dicit atq; dies mediusq; dies pro tpe certo non negat dies masculinum & femininū esse p tpe certo vt supra dictū est: sed negat masculinū dici p incerto: et quo dicendus est q̄ dies femininū p incerto tpe dicimus & pro certo: sed dies masculinum pro certo tm̄ dicimus.

Et grecum prime vel qō dat tertia nomen.

Sed communia sunt miles: comes: atq; superstes.

Greca īas

In es terminata.

Uerres.

Dies cū cō positis.

✳Bertul. Sepi⁹ mas q̄ femina p certo: cōtra p incerto i numero multitudinis solum mas Tibullus venit post multos vna serena dies hicalij mlt as legūt.

Dies gñis cuius.

Additio Raymūdi palatini.

Greca īes per primā vl tertiam declinationē inflexa gñis mas.

de terminatis in a disseruimus. ¶ Hebes leberis: repes etis. cres etis. Oui. in epist. Drisei dis addidit ꝛ fulnos precioso ex ere leberes. Ver. ix. eñ. Armaq; crateraseq; simil pulchroseq; tapetas. Sed reperiuntur etiam in es terminata neutri gñis vt hippomanes: cacoetes: scylites: myrtites. Iuue. tenet insanabile multos scribēdi cacoetes. Ver. iij. geor. Vic demū hippomanes ꝙ nō nosse dicunt pastores lentū distillat ab inguine virus: hippomanes qđ sepe male legere nouerce. Iuue. Hippomanes carmēq; loquar coctūq; venenū. Pli. lib. xxv. aceto scyllite decocti. ꝛ xxvij. idē ex aceto scyllite. Idem li. xiiij. Ad ulta de vino myrtite qūo fiat ex authoritate Latonis. ¶ Sed cōia sunt. ꝙ nosa hic explicata cōia sunt dnorum gñm: vt hic ꝛ hec miles. Oui. ij. met. De calisto. miles erat phebes nec menelaon attigit ylla gratior hac trinie. ¶ Comes itis. Ver. ij. eñ. Nec comitē hz asportare creusam: qđ etiam neutris iungi pōt. Luca. Rerū nos summa sequitur imperiumq; comes. Sup stes it is. Oui. in meta. O socior o coniunx o femina sola supstes. Etiam idem iunxit. iij. elegiarū: post mea mansurū facta supstes opus: huic ēt pōt annumerari prestes itis. Ad artianus capella geminum ēt prestites qđ pstit gerūdis oībus vocauerūt. ꝛ Ad acro. ſ. satur. deos pstites homini nascēti quatuor ee: sed a pstādo potius ꝙ a presidēdo salua Ad artiani authoritate deducū videt. ¶ Antistes itis. Lice. ſ. de ora. Virum q̄ sit primus eius artis antistes. femininū frequētius reperit in a antistia e. Li. in verrē. Sacerdotes cereris atq; illi⁹ fani antistite maiores natu pbate. Ver. i ciri. icta ne barbarico cybeles antistia buxo. Oui. xiij. me. Tracisq; comis antistia phebi. ¶ Cocles itis. qđ; rōne significationis ad vtrūq; sexū pertiet. Pli. li. xj. ab oculis qui altero lumine orbi nascunt cocites vocant. Dines itis. Ver. Carthago dines opum: iungit ēt neutris vt apud Vale. mari. in. ij. Dines ꝛ prepotēs nature regnū scrutatus. Oui. ij. fasto. Pietas p diuite grata est munere. Hospes itis. Luc. in. v. hospes in externis audiuit curia tectis: cuius femininū ēt in a repit apud eidem li. iij. Tunc obtulit hospita tellus puppib⁹ accessus faciles. Ver. iij. eñ. Bellū o terra hospita portas: iungitur ēt neutris. Vo. ſ. epi. Nā que deserta ꝛ inhospita tesquaq; credis. ¶ Sospes itis. cui⁹ femininū ēt in a exit. Oui. ij. fast. de iunone. Sospita delubris credit acta nouis. Pedes itis. Ver. iiij. eñ. congressus pedes hunc venietē cuspide lōga: interps etis. Ver. iiij. eñ. Nunc ioue missus ab ipso interps diuū. Equ es itis. qđ nomē dignitatis est ad viros tm̄ ptinet: cū ꝛo insidētē eq̄ significat ad femmas etiā ptinet sicut ꝛ pedes itis. Indiges etis. Oui. xiij. met. de enea quē turba ḡrini nūcu pacē indigere. Veres dis. cuius significatiōe festū est vtriq; sexui cōpetere. Vebes etis. qđ ēt neutris iungit. Iuue. hebeti lanuisima ferro.

Sophistes ꝛ propheres.

¶ Hri. ꝛ grecū prime: hic sophistes ppheres psaltes. Li. in qōnibus academicis. Quis ē iuxt hic sophistes diuus Piero. in plogo amos. Solus ipse erat ppheres: ꝛ illa q̄ patronymice sunt: vt hic tindarides e. Señ. in hercule furēti. hic clara gemini signa tyndaride meāt. Ver. ij. eñ. Dardanide infensi penas cū sanguine poscunt. Vel qđ dat tertia nomē. Ver. iiij. eñ. Dodoneoseq; lebetes dixit. ¶ Comes tis. Ad ar. li. ij. Sū comes ipe tunis timidiq; ante ambulo regis. Li. in rhetoricis diceres dicēdi pacis est comes. Ad iles tis. Luc. li. vij. Tic miles inuulneratus sequit. Oui. in canace: ꝛ rudis ad partus ꝛ nona miles erā. Supstes tis. Hel. li. v. Ilico cidit ꝛ dñi iam supstitis aiam expirauit. Sene. in otheo. facta supstes philomena suis. Antistes tis. Iuue. saty. ij. sacroꝝ antistes ꝙducēduseq; magister. Vale. ma. li. iij. est sacroꝝ antistes phia. in hac significatiōe est prestes pstitis diterūt festo authore. Dines itis. Iuue. saty. vij. nā didici dines auarus. Idem saty. vj. incorrabilius nihil est ꝙ femina dines. Sospes tis. Luca. li. ij. sospes ꝛ scithicis crassus victor remeasset ab oris. Ver. in culice. Sospes debita felices memorē vita p annos. Pedes tis. Luc. li. iiij. Sic pedes ex facili nullo vigē te receptus. Ver. xj. p camila posuit ense pedes nullo puraq; interrita palma. Interps tis. Ad ar. ij. Horum abfit nostroꝝ simplicitate malignus interpres. Iuue. saty. vj. Interpres legū solymaq; ꝛ magna sacerdos. ¶ Veres dis. Iuue. sa. xiiij. Audit ꝛ heres bulatus. Oui. in epi. Heres laudis amica tua est.

Et teres: ꝛ prepes: locuples: ꝛ perpes ꝛ ales.
Inquies ꝛ vates. Quod format pes sedeoq;.
Est quoq; nomen in is muliebre. Sed esto virile.
Lorbis ꝛ ēdilis fascis quoq; piscis ꝛ axis.
Et collis vermis ꝛ callis follis ꝛ ensis.
Adensis cum vectis: postis: glis fustis ꝛ anguis:

¶ Ant. Teres etis. qđ neutris quoq; iungit Uerg. viij. eñ. sed hec tereti mos est aptare flagello. Lolu. aut teretis mali aut recte cortice grandis. ¶ Prepes ppetis. Luca. in. ix. de perseo ꝛ subitus prepes cillenida sustulit harpē. Enn. neutro ē iunxit Ennius apud Ad acr. vj. satur. Nec respirandi sit copia ppete ferro. Locuples etis. Iuue. Vidua ē locuples q̄ nu pstit auaro: qđ etiam authore Priscia. neutris iungi pōt. Perpes etis. p ppetuus ꝛ cōtinu⁹. Iusti. li. v. Perpeti nocte fortunā publicaz q̄stibus iteranr. ꝛ in hymno perpes corona p̄sulum. potest etiam quēadmodum ꝛ supiora neutris aptari. ¶ Ales itis. Uerg. in moreto. Excubitorq; diem cantu prędixerat ales. Ad artia. Altis ex imi e cauda superba fuit. Inquies trium generum est teste Priscia. Hel. li. viij. Labor hic vigiliarum inquies. Sallustius apud Prisc. in. ſ. histo. Vitio humani ingenij: qđ inquies atq; indomitum semper. Eius quoq; simplex apud antiquiores reperitur trium generum. Enniꝰ. Maniq; eius mentē fecerat fortuna quietē. Lucanius. Non minimopere milites quietes volebant esse. Vates is. Iuue. Sed vatē egregium cui non sit publica vena. Ver. iij. eñ. Aut quem tunc vates cassandra moneret. ¶ Qđ format pes sedeoq;. Quod cōpositis ab hoc nosse pes pedis. ꝛ ab hoc verbo sedeo sedes supioribus annumeranda sunt: sed de compositis a pede paulo ante diximus: ꝛ a sedeo hic ꝛ hec ꝑses idis. reſ es residis: obsses idis. deses idis. Lucanus in. ix. naturā deside rorpet: ꝛ a sedeo quoq; Ad artianus capel: prestes itis. dedurit. ait namq; de philologie nuptijs geniꝰ prestitē ꝙ presit gerundis omnibus vocauerunt. Ad acrobi. in. ſ. satur. Deos prestites homini nascenti quatuor esse. ¶ Est quoq; nomē in is. ꝙ nomina in is desinentia femininia sunt: vt hec auis: puppis: classis nauis: messis. ¶ Ad asculina ꝛo sunt que ponuntur in serie quinq; versuum sequētium. hic corbis is. Seruus tamē. ſ. ge. femineum esse dicit Li. authoritate qui ait messoria se corbe cōterit. Edilis is quod magratus nomē ad viros tm̄ ptinet. Fascis is. Uerg. in buc. ego hoc te fasce leuabo. Piscis is. p femina. Oui. iij. de arte

Ales.

Pes cum cōpositis.

In is terminata.

dirit. Innenit in media femina piscis aqua. ¶ Axis. is idē. ij. met. Aureus axis erat. Collis is. Ver. collē q̄ plurimus vbi immet. Uermis is cui⁹ diminuti nū⁹ mic⁹ maſ. eē oſtēdit. ¶ Callis is. ver. vſ. eñ. ſecreti celant calles. ¶ Follis is. a quo diminu. ē follicul⁹ pus follis. Enſis Iune. Enſe velut ſtricto quotiēs Lucil⁹ardēs cui⁹ diminutiuū enſicul⁹ enſicula ē. ¶ Aldēſis. ver. toroſq; ex ordie mēſes. ¶ Uectis is. Poſtis is. Ver. poſteſq; ſub ipſos nitunt gradib⁹. ¶ Glis ris. Aldar. Sōniculoſos ille porrigit glires. ¶ Fuſtis is. a quo diminutiū declinat fuſticul⁹ i. ¶ Anguis is. Uerg. ij. eñ. Gemini. i menſis ozib⁹ angues. Uale. max. in fe. ptulit: hec anguis. ¶ Lyri. Teres tis. Uer. in viro bono⁹ mūdi ſtar hñs. Teresq; rotūdus. idē ſtati teretes colludere guttas Sed neutrū et innenit. Trāquill⁹ in iulio. fuiſſe tradit excelſa ſtatura: colore cādido. teretib⁹ mēbris. ¶ Locuples tis. Aldar. lib. ij. facturus ſi fiā locuples. Iune. ſat. xiij. paup locupletē oprare podagrā ne dubitet. ¶ Prepes tis. Bel. lib. viij. tu portu illo īclyto quē ꝓperē appellauit. idē inibi. ex quo eſt ꝓiectare ꝓperes appellatas. Auſoni⁹ aurē i epigrāmate neutrū ſcripſit digeſſi faſtos t noīa ꝓperis eui. ¶ Perpes ꝓpetis. Lyptia. ait guber nacula ſpūs ꝓperis. Sacu. apud marcellū. vt ꝓperē ꝓbitatē cōſeruetis. t illud hymni ſacri infirma noſtri corporis virtute firmās ꝓperi. ¶ Uates vatis. Luc. vſ. tibi certior oīa vates ipſe canet. ver. iiij. eñ. inſanā inquit vatem aſpicies. ¶ Uō formant pes. vt hic bipes: tripes: cornipes: planipes: cōpes. Iune. ſat. ix. atq; aliū bipedem ſi bi querit aſellū. Uale. apud Noniū. bipedē belua dixit. ¶ Sedeo t cōpoſita a ſedeo es. vt hic t hec preſes obſes: reſes. Aldar. lib. vſ. nec ſpado nec mechus erit te ꝓſide ceſar. Bel. lib. v. a dño terre illius ꝓſide turiores late treſo: ent. Uer. vſ. eñ. armi potēs belli ꝓſes tritonia virgo. Quin. li. x. Quē ꝓſides ſtudij dee audirent. ſunt aliqua nomina in es finita gñis neutri. vt eleodes. Satylites. cacoetes. Sillius li. v. Eleodes ten⁹ ſub albidum.

¶ Eſtq; nomē in is muliebre dixit q̄ noīa que in is finiunt femina ſunt oia: vt lis: cuſpis: geneſis: piris: vis Aldar. li. vſ. decidit repente magna de ſimu clauis Iune. ſat. iiij. nota. math ematicis geneſis tua. Sed eſto virile. rtir. noīa excipiunt cū noibus in finis t ab aſſe deducta maſculis. ¶ Lorbis is. Ceſar lib. vſ. geſtorū lapidibus plenos. corbes dimiſit. ¶ Edilis is. Bel. li. vſ. eū q̄ ptribu edilē curulē renūciarāt. Enni⁹ m̄ apud Aldar cel. femininū ptulit. Antiqua edilis fides cuſtos corporis. ¶ Piſcis. Iune. ſat. iiij. nō dubitari fugitiuū diſcere piſcem. ¶ Axis horrida vitāda eſt hiſpania gallicus axis. eſt etiā axis aſſiſia ciuitas italie. Prop. Scādentiaq; axis cōſurgit vertice montis. ¶ Follis. Uer. in culice. Iurida quā patulos velabant gramine colles. ¶ Uermis. Pli. lib. xx. medent vermes terreni er aceto illic. ¶ Callis. Joel. Viero. interprete. c. ij. ſinguli calle ſuo ambulabant. ¶ Follis. Iuu. ſat. vij. Tunc īmenſa cani ſpirāt mēdacia folles. ¶ Enſis. Luc. v. pectoris arma ſonāt confractis enſibus enſes. ¶ Aldenſis. Aldar. li. iij. Quā reiecit ferro mēſe ſuperbia venus. Aldenſis i plurali mēſtruū etiā ſignificat muliebre. Pli. lib. vſ. mēſes cier hyperici. vectis. Victru. x. vectes ferreos coegerunt. Nauū. iij. Die. interprete. deuorauit ignis vectes tuos. ¶ Dic poſtis. Uergi. in cyri. caſtos altaria poſtes Glis. auſo. in monoſyllabis. Sōno q̄s opimior eſt glis. Laberi⁹ apud Noni. me optim⁹ atq; ſummus premit glis. Fuſtis. Vo. ij. ſer. porrect⁹ vigilet cū longo fuſte. ¶ Anguis. Aldar. lib. xij. cernimus gelidum ſorbet h̄ alitus anguē ex diminutiuo. Licero lib. ii ij. de finib⁹. Serpere anguiculos nare anaticulas dixit.

Et torris caulis lapis ynguis torquis t orbis.
Et ſanguis cucumis iunges cum vomere pulvis.
Queq; ſilent alij lybis atq; canalis aqualis.
Et quibus n preitis: quod componis ab aſſe.
Adiectiua dabis cōmunia iunge triculpis.

¶ Auro. Torris is. Flacc⁹. iij. argonau. vino q̄ reuixit torre focus. ¶ Caulis. qui etiaz collis dr. vnde colliculus. Vo. ij. ſer. Colle ſubur bano qui ficcis creuit in agris. ¶ Torquis. q̄ frequentius genere ſe. reperit. Bel. libro. viij. Torquis. Torq; er auro quā ex hoſte quē occiderat detractū induit: t paulo poſt. torquē detrahit eāq; ſanguinolentā ſibi in collū iposuit. Iuſtinus ibi. xiij. torque aurea donat⁹. Apu. ij. florido. Circulo nineo veluti aurea torque. Die. q̄s multis locis: vt indicū. viij. preter torques aureas camelor⁹ ſed t maſculinū reperitur. vt apud Silliū. iiij. puni. Colla viri fuluo radiabāt lactea torque. t libro. vij. ab vbe cōdita. intātum vno torque ſpoliauit quē reſperſum cruor. collo circūdedit ſuo. Sueto. in augu. Lapſu delibatū aureo torque donauit. ¶ Queq; ſilent alij. cū oēs grāmatici. lybis t canalis t aqualis cui⁹ ſunt gñis ſil uerint: dicit q̄ gñis ſunt maſculini. Nam cū lybis gēs ſit poſſet quiſpiā putare q̄ eſt cōe duor generū nos dicim⁹ nuſq; repiri niſi gñe maſculino. Aldar. Et lybs in longo pulueres ſudet eques. Et Luc. in. vſ. Cū iaculū parma lybs amentauit arena ei⁹ femininū libyſia t lybiſtis: vt infra dicem⁹. Canalis q̄s cū oēs ſub genere femininō reliquerit. tm̄ Ser. grāmaticus id exp̄ſſit. ait enim illud. Uer. i ij. geo. currentē ilignis portare canalib⁹ vndā: canalis meli⁹ gñe fe. pferimus Ego cōtradixerim vſitati⁹ gñe maſ. eſſe pferēdum. vt Uer. in etna. q̄ ſi diuerſos emittet canales. t iterum. nec tamē in rigidos erit cōtēta canales atq; iterū adhuc. preſſoq; canali huc illuc ageret vētos. Señ. iij. natu. q. Amiſſo canali ſuo flumina primū refundunt. Idē in. iiij. tādē tenuiſſimos canales tenēt per quos anguſta rupium effugiunt. Idē. i. iij. Sulphuratam aquā circa canales ſuos durari: t in eodē quib⁹ torrēs in canali ſuo curſus eſt. Pli. viij. ſanguiſuga vbi in ipſo amne canali ſeſtrit. Liui⁹. xxiij. ab vbe vtaq; in capitolio eſt canali vno diſcreta. Celſus lib. iij. Tulua recta cōtinuataq; ceruice: quē canalē vocāt. Se. in epiſto. cviij. Illū turbā longi canalis anguſtius tractū. Apul. vſ. me. Canali directe pgas ad ipſam orci regiā. t ibidē. anguſti canalis er certo cōtecti tramite: t in libris digeſtorū ti. de riuis. l. ſeru⁹. ſi quis nouū canalē vel phiſtulā. Ei⁹ q̄s diminutiuo vſus eſt Celſus li. viij. Excipiēda ſunt er ferula facto canaliculo. Nō inficior ego apud antiq̄ores i neutri aliq̄ et femininū: vt apud Cato. t apud Var. ſz ego de optimoz vſu loquor. nā cato. t var. q̄tū auctoritatis haberi debeat initio teſtati ſum⁹. ¶ Aqualis. Preterea nemo eſt q̄ ex regulis traditis nō dicat eſſe gñis fe. ſz ſio Varro dixit de origine ligne latine ab aq̄ aqualis eſt dict⁹. vñ et p diminutionē aq̄licul⁹ fit. q̄ ipſum argumēto fuerit alīs ee gñis maſ. Et q̄b⁹ n preitis. q̄ noīa hñtia n añ is gñis et ſūt maſc. vt hic panis: cinis ignis finis: quod gñis eſſe maſ. Ouid. ix. illi diminutiuo funicul⁹ oſtendit. Tamen Lucili⁹ femininō ſit vſus apud Bel. lib. xij. aures de celo ſubmiſit funis t arma. ¶ Amnis is. Iune. ad terrā tremulo deſcendunt clune puelle. Dora. tamē. ſ. ſer. femininum eſſe oſtendit quod pulchre inquit clunes. Amnis quo q̄s antiquiores gñe femineo dixerūt. ¶ Et q̄ cōponis ab aſſe. q̄ ab aſſe compoſita ſub hac terminatiō e generis ſunt maſ. quemadmodum t aſſis: vt ſemis centuſſis: beſſis: treſſis: octuſſis decuſſis: vigeſſis. In libris digeſtorum ti. de vulga-

Uergi.

Sedeo cū cōpoſitis.

Lollis. Callis.

Aldēſis in plurali.

Torris.

Caulis.

Torquis.

† Amnis maſculini ver. ſ. geor. Altū fūda verberat. ānē femini nuz. varro fluit amnis quam oliz albulaz dicunt vocitatam.

Celſus.

Lybis canalis t aq̄ lis.

Is terminata nō pcedēte.

As cū compoſitis.

ri ⁊ pupillari substitutiõe.i.si pater:⁊ vnus semis apud te maneat.' Persius. Certo centusse licetur. Et Lucil.

In is adiectiua dabis cõia duorũ generũ.

apud Bellium lib.ij. Fauni centusseq; misellos. ¶ Adiectiua dabis cõia.q; noia adiectiua sub hac terminatione cõia sũt duorum generũ: vt hic ⁊ hec nobilis: fortis brevis: tricuspis quoq; ⁊ ñ non habet genus neutrũ tricuspe. põt tamẽ m obliquis casibus etiã neutris iũgi. Ouid. s. mera.' Positoq; tricuspide telo.

Orbis. Lucumis.

¶ Ehri. Torris. Accius apud nonii vbi torris interfectus esset flammeus. ¶ Caulis. Iuue. saty. v. 'Pallidus asseretur tibi misero caulis. Lapis. Ver. s. eñ. pariusve lapis circũdatur auro. ¶ Unguis. 'Persius saty. ij. nec puteum cedit nec demorsos sapit vngues et diminutiuo. Cic. lib. iiij. definibus vnguiculorũ oĩum deformitatem. ¶ Torquis. Vegetius lib. ij. torquis aureus solidus virtutis premium fuit. est etiam interim femininus vt apud literas sacras. Viero. interprete Danielis. v. Torquẽ auream habentis in collo. ¶ Orbis. Verg. r. tot circũ astantem lenos equitauit in orbes. ¶ Sãguis. Luc. vj. Vic aliter sanguis terras flueretus in oẽs. ¶ Cucumis. Ver. in copa. ⁊ pendet vnco ceruleus cucumis. Uomis Ver. ij. ge. parientes vomeris vnci. ¶ Pulvis. idem. ij. eñ. mixtos vadentẽ pulvere fumum. ¶ Vic lybis. Adar. lib. iiij. hic quõdam lybis impius pfundo. Lanalis. Ver. in etna. Quod si diuersos emittat terra canales. Idẽ in eodẽ opere. Nec tñ in rigidos erit cõtẽta canales: ⁊ paulopost materiam sylvaq; suã pressiq; canalis. Victruui lib. vj. regule habentes excelsos canilos digitales: idem lib. v. Sunt ad canalẽ qui excipit aquã celestẽ. Frõtinus in opere de aquis canalẽ cõsuerunt dicere. Cornelius celsus lib. j. Largo canali quotidie debet subijcere: sed varro feminino vsus est lib. iij. de re rustica. per canales angustas serpere. his noibus põt addi apis p tauro. Luc. li. viij. Sacer ⁊ in cineres magnus macrabitur apis. Herodotus Taurẽtio interprete: Apis quã greci epaphon vocãt. Et quibꝫ preit is. vt hic funis: amnis: ignis: stratis: cinis: penis: finis penis intelligenda sunt substantiua: quoniã adiectiua duorũ generũ sunt cõia: vt statim dicet: vt hic ⁊ hec iuuenis: solẽnis: bipẽnis inanis. Iuue. saty. iij. primos cũ iam teol ligit ignes. nã qõ Ver. lib. viij. dicit ⁊ oĩs rauca sonãs: rauca aduerbium est nõ nomẽ. Et quod cõponis ab asse vt hic semis trẽssis: vigesis.' Per. nõ est trẽssis agaso. Victruuius lib. iij. et duobus assibus ⁊ tertio semisse sc tertium vocatur Lice. ad atticũ lib. xv j. de tulliano semisse maximã adhibebis.

Bertul. Hallucinãtur ij. quãquis alioq; famigerabiles grãmatici qui putãt Linis esse ge neris femnini apud Latinum Troia viz et virtutũ oĩum acerba cinis.

¶ Ant. Sãnis itis. nõ solum vtriq; serui aptari potest authore. Cesare in lib. de analogia verumetiam antiquiores hoc samnite protulerũt: vt Nevius in car. belli punici. Ziui tñ lib. x. ab vrbe nõ est ausus generi femnino aptare cum nusq; reperiat nisi masculio. ait em cohortũ samnitiarũ pauli sper recruduit pugna ¶ Dis ditis qõ etiam neutro iũctum inuenitur Vor. j. ser. bruto prore tenẽte ditẽ afiã Lu. in. viij. Nõ illic lybici posuerunt ditia gẽtes tẽpla arq; etiã singulari hoc dite: qõ 'Priscian negat reperiri posse. Flaccus iij. argonautice. Nõ pplos. nõ dite solũ nõvlla parẽti regna peto. Testis plerũq; ge. neutro coiunctũ reperitur: vt Luc. i. ir. Teste tulit celo victi dec̃ orionis. ⁊ Vora testis me taurũ flumẽ: ⁊ ppert̃. Sydera testes. Thiero. ad eustochiũ. ¶ Testis est tribunal ante quod iacui. Sunt qui putant

Sannis\itis. iuuenis\ciuis\testis\canis\hostis.

Nomẽ in os dabitur marib⁹ sed femineis sunt.

Hec addenda duo: dos\cos: neutris epos\argos.

Et chaos\atq; melos: iunges os oris ⁊ ossis.

Est commune duum bos\custos atq; sacerdos.

Et que componit potis ⁊ potẽ compos ⁊ impos.

Us declinatum per quartam sine secundam.

Dic maribus iunctũ. Sed femineis referãtur.

Altilis. Alo laris vnde.

ꝺ s

ꝺ

ꝺ

ꝺ

cõcepit in alno. Humus i. qõ gñis feminini semp reperit. Uannus i. Uer. s. eñ. Et mistica vannus iacchi.

¶ Lhri. Iuuenis. Apul. li. vij. visa quadã honesta iuuene. ¶ Nomẽ inos: vt hic flos: tros: mos. Uer. in rosa. dũ flos nouus et noua ples. Oui. in epi. Iuste figebat troas ituros. ¶ Uecdos. Laro apud Nonĩũ. Aduliet magnã dotẽ dat: et magnã pecuniã retinet. Plau. apõ eũdẽ diuitijs maximis dote altili ꝛ optia. ¶ Uec cos tis. Li. li. vij. Lote desumata reddit spẽs. Hora. li. j. car. Sagittas acuẽs cote cruẽta. Argos. Uer. vs. eñ. eri pier ille argos agamẽnoniasq; miscenas. Lu. li. xij. Subitis dãnauit noctib⁹ argos. Laos. Luc. s. anti quũ re petens iterũ Laos. Ald elos. Quin. li. s. vocis rõnẽ Aristotelem⁹ musicꝰ diuisit in rythmõ ꝛ melos et eumetrõ. ¶ Os ossis. Uer. vs. ozaq; centũ ferrea vox. ¶ Os os. Quin. li. s. oẽm succũ ingenij bibũt ꝛ ossa deregũt. ¶ Est cõe duũ bos. Iuue. saty. x. ruit añ arã summi iouis vt vetul⁹ bos. Aldar. li. vij. hesperias tusco latuit in ãne bo nes. ¶ Custos. Li. li. ij. de finib⁹. Sapiẽtiã: tori⁹ hois eẽ custodẽ. Iuue. saty. ij. Quis custodiat ipsos custo des. Lu. li. vs. Lustos pcosevipa cõche. Sacerdos. ver. vs. eñ. rex hoim phebiq; sacerdos. Iuue. saty. iiij. San guine adhucvino terrã subitura sacerdos. ¶ Portis et po. Aldar. li. viij. Quid pote simpli ci⁹. cuius cõposita sunt cõpos ꝛ impos. Tertu. animã negãdi ipotẽ. Plau. apud Nonĩũ. Aldanũ miseriarũ ipotẽ. Lomeli⁹ tñ tacit⁹ neutrũ posuit aureũ inquit seculũ oratorũ ꝛ criminũ ipos fuit i eo ⁊ qõ Alex. logos neutrũ pcipit: ipe viderit et boni authores nusq; eo noie neutrovsi sunt. Li. p cassio scio oẽs logos q̃ ludi dicti sunt. Oui. li. vs. dialogos dedit legendos inq̃rẽde ẏratis. Bel. li. iij. delectabilesq; dialogos cõmẽ⁹est. ¶ Us declinatum per quartã. Od gñis masculini sunt noia ꝛ scõe et quarte decli. i us finita: vt b ramus: calceus: senat⁹: arcus. Uer. vs. Aureus et folijs et lento vimine ramus. Oui. in epi. pce preco⁹ teneros corrũpere febribus artus.

Alnus: humus: vãnus: ficus: domus: ꝛ col⁹: addes.
Porticus: atq; tribus cõiungis: acusq; manusq;.
Etq; vertentes permutant greca latinis.
Hoc plerũq; gradu: maribus quãdoq; repones.
Hec tria neutra facis: virus: vulgus: pelagusq.

¶ Anto. Ficus i. vel fic⁹ us. qõ p arbore ꝛ gña li significatione secunde ꝛ quarte decli. femi. reperit. Iuue. q̃ discutiẽda valent sterilẽ mala roborã fici. Li. de ora. vtorẽ suam se de ficu su spendisse dixit. Pro pomo q̃ reperit vtriusq; de clinationis gñis femi. aliqñ ẽt mas. sed secũde declinationis tm. Suet. in Aug. Laseũ bu bulũ manu pressum ꝛ ficus biferas petebat. Plin. quoq; li. xv. ficos et ficus sub gñe feminino protulit p pomo. Uarro. in. s. de re rusti. Fici inq̃t quẽ edim⁹. et Lucil. Apud Nonium Aldarcel. ficum cũ primos ficos ppalã recen

Ficus.

Uarie de b noie ficus opi.

res protulit pcio ingẽri dat primit⁹ primos. p morbo vero gñis esse mas. atq; secũde declinationis: testat Aldar. cũ. j. epi. li. scri. dicemus ficos ceciliane tuos: quẽ versum ego nõ ignoro a diuersis authoribꝰ alr atq; aliter le gi. Prisciã p morbo quarte decli. eẽ putat gñis mas. atq; ita legi dicem⁹ ficus ceciliane tuos: valla p morbo ge. mas. Pli. astipulat: sed de declinatiõe ab eo dissentit: cõtẽditq; sic debere legi carmẽ: dicemus ficos cecilia ne tuos Geor. meru. non putat Aldarialẽ in eo de morbo sensisse: sed de ipso arboris pomo. Neq; fic⁹ (vt air) ille erat cũ Ceciliano cõtentio: nisi de noĩs decli. quẽadmodũ voluit Aristo. iterpres in li. elenchorũ ac si poeta voluisset dicere nos dicemus ficus quas dicimus in arbore nasci. sed dicemus ficos tuos. i. quemadmodum tu sentis qõ sc̃z ficus p pomo ge. fit mas. Nã qõ galeor⁹ marc⁹ etposuit dicemus ficos tuos. i. seruos ꝛ familia res ficolos ridiculũ est. Od vo geor. putat Aldar. non fuisse adeo impudentẽ: vt tã illoro atq; liberali iocovte retur: ego nõ itelligo cur tã bñ de illo sentiat. cũ sint illius poete alij ioci multi turpiores. Neq; in eo merule assentior. q̃ putat ficũ p morbo nõ ptinere ad ãi circulũ: sed tñ ad caput eiusq; esse quẽ greci sycosim vocant: cũ Aldar. idẽ atq; Uer. in priape in illũ podicis morbũ sepe iocet: qõ de morbo capitis frigidiuscule diceretur.

Grossus.

Grossos q̃ p fico cũ pomũ significat: tũ ge. mas. tũ fe. reperit. Celsus li. v. Grossi inquit in aqua cocti. Pli. li. xv. Deprehensa sic in his hyeme grossos. Domus q̃ colus vtriusq; decli. reperiunt: sed de domo li. s. diximus: de colo. Iuue. sed graue tardas expectare colos. Li. de orato. Quomodo ad me venis cum tua colu. et lana. ¶ Porticus us. tribus us. acus us. manus us. feminina sũt quarte decli. nisi q̃ acus i. p pisce ge. ẽ mas. decli. scõe. ¶ Et ẏvertentes q̃ nota greca in os finita q̃ trãsiit ad nostrã decli. os mutata in us. plerũq; sunt femi. vt hec papyrus i. Aldart. Perdite niliacas: muse mea dãna papyros. Nec biblos biblus i. Luca. in. iij. nondũ flaminijs mẽphis conterere biblos. ¶ Cristallos cristall⁹i. Uer. i priape. Riget dura barbara iũcta cristallo. Lostos costus i. Latul. regia suanis erpirans costus odores. et Luca. in. ix. Loasq; costus. Smaragdos smaragdus i. Pli. li. xxxvij. smaragd⁹ in qua erculpta fuerat amymone. q̃q; idem⁹ author frequenti⁹ vtrũ ge. masc quemadmodũ et Aldart. scitas smaragdos appellauit. ¶ Phaselus q̃ et si gen. fit fe. apud grecos Catullus ge. masc. dicit. Phaselus ille quẽ videtis hospites ait fuisse nauiũ celerrimũ. Dicit igitur tu repones plerũq; in hoc gradu. i. inter feminina illa noia q̃ vertẽtes. i. interptes q̃ et sermone greco in latinũ interpretantur quandoq; terminationẽ latinã respicientes repones illa maribus. i. inter masculina: vt in illo ẏsi. Insula cin cta mari dicimus. Tria ẏo reperiunt ge. neutri. hocvir⁹i. Aldar. vir⁹ vt b alio phalar. pmutet odore. Uulgus gi. Uer. ii. eñ. Scindit incertũ studia ĩ contraria vulgus: in eodẽ q̃ mas. gñe protulit dicẽs. ꝛ spargere voces in vulgũ ambiguas. Sallu. in gur. Uulgũ effusum⁹ oppido cedere. Pli. li. viij. ad vulgũ credidisse video. Pelagus gi. Specus q̃ antiquiores tũ gñe femi. tũ gñe neutro pcedũt. Bel. li. vij. Specũ quandã nactus remotã tene broſamq; penetro. et Pacuuius. Aduenio in scrupulosam specũ. Laro. Specu opposita quo aqua deuia a bi ret frequenti⁹ tñ mas. reperit. Nota. iij. car. quos agor in specus. Oui. iij. met. est specus in medio situs et vi mine dẽsus. Genus i. p eo gõ est genu quẽadmodũ supra de nominib⁹ in u terminatis diximꝰ est ge. neutri. ¶ Penis i. penis us. p scõam et quarta gñis mas. et fe. hoc penis oris. terti e semp est neutrũ. Plau. i pseu do. Nisi mihi annus per abamatoribus cõgerit. Lucil⁹. Aldagna penis paruo spacio cõsumpta peribit. Est preterea titulus in libris digestorũ de penu legata: sed ibidẽ frequentius hoc penus oris. legimus: quẽ admodum apud Hor. portet frumenta pecusq;. Affranius quoq; in penis herile dixit ab eo quod est hoc pe nus. Serus quoq; neutro gñe. Plau. in rudente ptuilt. d. virile serus nunq; vllum habui.

Alnus.

¶ Lhri. Nec alnus q̃ vt fert⁹ vult tñ mulierũ est: ad alẽdũ nũñ nomẽ. Oui. in ibin: vt quos dimisit vastã polis phem⁹ in alnũ. repit interim mas. Aldanil⁹. li. iij. Si q̃s erit q̃ materno excesserit aluo. idẽ medioq; tenus distinguit aluo. ¶ Hec humus. Aldar. li. xij. Scissa nec ad manes: sz cita dies humo. ¶ Fic⁹. Iuue. saty. xiij. Si

vis aliã decerpe ficũ. Ald. at the⁹. c. viij. Piero. interprete. ꝓcoctas ficus desideraui? aĩa mea cui⁹ nois rõne legi plura in ope nostro de ficu supra vallã. Domus. Lu. vj. O miseranda domus tota mihi i orbe videris. ¶ Colus. Oui. in epi. et minuet penus stamine, nra col⁹. Ald. art. li. vij. et rapta satis redibit ipse colos. ¶ Porticus. Iuue. satyr. vij. Porticꝰ ĩũ gestet dñs q̃tiẽs pluit. ¶ Trib⁹. Asconi⁹. ſ. verrinarũ. p has trib⁹ tor⁹. p. diuidebat. ¶ Hecacus us. Ald. ar. li. ij. annulus i certa nõ bñficio acu. ¶ Ald. an⁹. Sene. in hercule furenti. tecũ cõserui pestifera manus. ¶ Et quever greca latinis: vt hec tropus: periodus: abyssus: erem⁹. Quĩ. li. viij. plerũq; has tropos esse existimauit. idẽ li. rj. deinceps periodos: quas si ad illũ modũ perturbes. Luca. iiij. cõserit bibula membris, cymba papyro. Ald. art. li. iij. madida tegas papyro. diuus Piero. in psalmorũ translatione. indicta de abyssus multa. idẽ et mittet cristallũ suã sicut buccellas. ¶ Ald. arib⁹ q̃q; repones hoc erit rõne terminationis. Sed nõ ita frequens est masculinũ: vt femininũ appebat hypodromus. Ald. ar. li. rij. pulueremq; fugax hypodromũ vngula plaudit. ¶ Vocvirus. Ald. ar. li. ſ. mirtũ poĩa plasmare vir⁹. Vulg⁹. Luca. li. vj. in segetẽ cuminis cernit miserabile vulgus. ¶ Pelagus. Iuue. satyr. viij. contẽpsit pelagus fama cõtẽ perat olim. ¶ Anto. Tertia qõ nomẽ. Qõ noĩa in us desinentia tertie declinationis ge. sunt neutri vt hoc tus tris: corpus corporis: sydus eris. vulnus eris. rudus eris. qõ vt diximus ruder q̃ ruderis declinat. ¶ Ald. ascula vero sunt duo hic lepus oris. hic mus ris. ¶ Feminina sunt octo tantũ: hec virtus tis. iuuẽtus tutis. pal⁹ ludis. salus lutis. et quod dat seruio nomen id est ẏbale sine pticipale nomen ab hoc ẏbo seruio nis. hoc est seruitus tis. pecus dis. pro vna tm̃ gregis aĩante: nã pro toto grege hoc pecus oris. dicit. Incus dis. Seneca utis. Subscus udis. femi. q̃ esse oĩdit. Pacuuius apud Festũ dixit: nec vlla subsc⁹ phibet cõpagẽ: req̃re in declinatione. Sunt cõsecta trib⁹ q̃ hui⁹ ordinis duo noĩa reperiunt cõia triũ generum. hic et hec et hocvetus eris. pro quo antiquiores veter eris. dicebãt. Acci⁹. Veter fatorũ terminus sic iusserat. vñ et suplatiuũ declinat: veterrim⁹. Interc⁹ q̃ intercutis cõe triũ est. Bellius li. viij. Liberatum se esse aque intercutis morbo. idẽ li. rj. Intercutib⁹ ipsi vitijs madẽtes quẽadmodũ z cato dixerat intercutibus stupris inquinatus. Duobus sunt coniuncta q̃ duorũ generũ cõia tria tm̃ reperiunt: hic et hec sus suis. Ver. iij. geor. Dẽtesq; exacuit ſabelli cus sus. idem iij. eñ. Innẽta sub illicib⁹ sus. Tigus vel ligur: vt supra dixi m⁹ cõis duorũ generũ est: sed vt ego suspicor ligur ge. est mas. lygus vero cõis duorũ. Grus is. Ver. ſ. ge. Strimonieq; grues. Vo. ij. ser. discerpta ferẽtes ilibra gruis sparsi. ¶ Ald. asculus est hic pres. Qõ in odiphthongo finita duo tm̃ reperiunt. h pres pdis masculinũ. et hoc es eris. neutrũ: z in aus q̃ diphthõgõ. Iré duo feminina. hec laus dis. hec fraus dis. ¶ Smuliebre dat q̃ noĩa finita in s. habẽtia psonã. etiã ante s. ge. sunt fe. vt hec pulstis. hyems is. glans dis. ars tis. frõs dis. p arboris folio quod etiã hec frons dis. declinatur frons frontis. Ver. ſ. eñ. Frõte sub aduersa scopulis pendentibus antrũ. idẽ in. vſ. Sed frons leta parũ z deiecto lumĩa vultu. Gel. nõ. li. rjiij. Tũ rõne analogie nũ authoritate antiquorũ cõtendit rectius debere pferri frons in gñe virili q̃ in femi. citatq; Lecilĩũ q̃ ait. nã ij sint inimici pessim̃ fronte hylaro. et Lato. in. vſ. origiuum dicentẽ: postridie signis collatis equo frõte pugnauit. Probat etiã ex ppositionis ratione: quia oĩa nomina in ns terminata si adiectiua nõ sunt mas. semp reperiũt vt hic mons: pons. fons: dens: que pculdubio masculina sunt. Seps quoq; sepis mas. est pro serpente. addit igitur vulnificus alludens ad illud. Luca. li. r. Ossaq; dissoluens cum corpore vulnificus seps. hunc Plinius. rr. Sepa sepe in genere femineo posuit. Ald. ultra pedẽ inquit lesam greci vocant oblongam pilosis pedibus pecori precipue nocuam. idem. rrij. serasten aut quas sepas vocant.

¶ Ehri. Tertia q̃ nomẽ. hoc litt⁹. opus: pecus: fortis⁹. mains: plus. Ald. ar. li. viij. tãlen e nec bõbit pẽdulus voget opus. ¶ Lepus oris. ¶ Qõ gen⁹ diminutiuũ satis idicat: vt Varro apud Nonĩũ. Lepusculi timẽtes hoc quadrangulũ. Hic mus. Iuue. satyr. vſ. Sibi cõscius vñ fugiat mus. Pecvirtus. Luc. vij. romana q̃ virtus est gitur. Innẽtus. idẽ inibi. regũ aut vilis collecta iuuẽtus. ¶ Pal⁹. Ald. ar. li. iij. illinc paludis maleator hispane. ¶ Salus. Uerg. ij. eñ. vna sal⁹ victis nullã spare salutẽ. Incus. Iuue. satyr. xiiij. incude assidua semp q̃ ardente camino. Seruius. Li. in paradoxis. An eorũ seruitus dubia est q̃ cupiditate peculij nullã conditionẽ recusarũt durissime seruitutis. ¶ Pecus. Ver. vſ. raptasq; ex oĩbus agris iugulant pecudes. olim vero quarte fuit decli. Plautus in rudente. Squamosa pecu. dixit. Subscus. Uitru. li. ir. Schodaces subscu des in capitibus implũbaunt. Senectus. Iuue. satyr. xiiij. iã torquet iuuenẽ lõgo et ceruina senect⁹. Sallustius Xo apud nonĩũ vt adiectiuũ protulit oĩbus ait quib⁹ senecto corpe animꝰ est militaris. Vic z hec et hoc vetus. Uerg. ſ. eñ. implent bacchi veteris pinguisq; ferine. Iuue. satyr. xiiij. et monstrata diu veteris trahit orbita culpe. idem satyr. xiiij. Veteris q̃ tollũt grandia pocula tẽpli. verũ non ad senectutẽ: sed ad antiquitatẽ referẽt. Lic. p plãcio. Factũ ait a iuuene vetere. quodã: olim tm̃ veter eris. dixerunt. Ennius apud Seruiũ. Quum veter occubuit priamus sub marte pelasgo. Intercus tis. hoc nomẽ adiectiuũ esse, vel quedã lucilij apud Nonĩũ author ritas monstrat. Aquã inquit habere intercutẽ. Sus is. Ald. art. in distinguendi. ponat z ochiolo de suidines edat. idẽ li. ſ. granidãsq; leuis suẽ hasta manu. Vic pres. Li. phi. ij. paucus predes tuos vẽderet. Auso. in monosyllabis. Qui cum lis fuerit numeraria dabit pres. Hoc es eris. Ald. ar. li. iiij. es dabo mugis et e mantua carmina famis. ¶ Hec laus. Idẽ li. vſ. et patrias laudes sentiat esse suas. ¶ Hec fraus. Oui. i epi. Lucq; mea pña fraus tua iuncta iacet. ¶ Smuliebre dat: vt hec glans: mens: pars: sors. Ver. ij. geor. Frõs revera ipsi dẽsq; laborum.

Tertia qõ nomen declinat dicito neutrum.
Sed duo masculasunt lepus z mus: iũ gitur illis.
Pus podos hoc est pes: z que cõponis ab illo.
Feminei generis sunt virtus atq; iuuentus.
Et palus atq; salus: z qõ dat seruio nomen.
Atq; pecus pecudis: incus subscusq; senectus.
Sint coniuncta tribus vetus intercusq; duobus.
Sint coniuncta tibi tria tm̃ sus. lygus. z grus.
Masculus est hic pres. Sed neutrũ dicitur hoc es.
Et duo feminea. laus laudis: fraus quoq; fraudis.
Smuliebre datur si consona iungitur illi.
Attamen esto mas: fons: dens: pons: tabificus leps

Colus. Portic⁹. Hypodromus. In us terminata. Vetus. Veter. Intercus. In s ne precedente. Frons. Nõ a fora tu: vt inquit varro: sed qõ animi indiciũ pse ferat sanctore. Stella. Seps. Palus. Pecus. Laus. Fraus. Pons.

¶ Vic fons. Perſi. ſat. ſ. Nec fonte labra prolui caballino. Vic dēs. Mar. li. ſ. ſena ferūt rapido laceranit dēte leonem. ¶ Vic ons tis. Iuue. ſaty. vſ. Quū tibi vicinus ſe prebeat emylius pons.

Calybs.

¶ Ant. Calybs bis. ſiue p illis poſitis prope paphlagoniā populis ſiue p metonymiā p ferro. Ver. ſ. ge. At chalibes nudi ferū. qō ex poſitiōe eo mō facit femininū chalibiſſa quo arabs arabis biſſa. Vic. in plo. Iob. et accepit vxorē arabiſſam. Zybs cū p vētō quē latini aphricū appellant ex ſignificatiōe gnali maſculini generis eſt vt reliqua ventorum noīa.

Zybs.

¶ Polliſyllaba iūge. Qō noīa plurīū ſyllabarū in ps. deſinentia maſc. ge. ſunt vt hydrops hydropis. merops meropis. epops epopis. erops opis. cyclops opis. adeps ipis. māceps ipis. aethiops opis. cuius femininū Vier. poſuit aethiopiſſa e. Nume. tſ. locuta eſt maria et aaron ptra moyſen ptō vxōre eius et hiopiſſa. Repit tñ forceps genere feminino vt apud Ouī. tſ. met. Quē forcipe curua cū faber duxit. Perſi. Labefactent forcipe adunca.

Polliſyllaba in ps.

¶ Et partes aſſis. Qō ptes aſſis ſiue pro libra duodecim vnciarū ſiue pro ſolida hereditate gnis ſunt maſculini: vt hic triens entis. quadrans drantis. quincūs uncis. ſextans antis. ſeptunus cis: dodrans tis. dextans antis. deūs uncis. deūs uncis. Iuue. neq; hz quē porrigat ore trientē. Mar. Et quadrans mihi nullus eſt ī arca. Perſi. de ponde. Septūcē dēpto q̄ncūce vocauerunt. Dodantē reliquū vocant retracto. At ſi dextantem retrahas erit ille decunces. Tñ eſt cōe duorū. Quod quinq; noīa que vno verſu cōpletus eſt cōia ſunt duorum generū. Celebs. Vor. de ſeipſo. iij. car. martijs celebs q̄d agā Kalēdis. idē. ſ. epi. Nil ait eſſe prius melius nil celibe vita. ¶ Princeps. Iuue. Lytharedo principe natus. Ver. p. eñ. Tu mihi nūc pugne princeps: tu diua ſcōdo. Pro quo iuniores diterūt principiſſa: ſicut dux ducciſſa: et comes comitiſſa. Infans p puero et puella: q̄ p etatē fari pñt: nā p nō loquēte cōe eſt triū generū et ſic dixim⁹ ora infantia et hō infantiſſim⁹. ¶ Biſrōs duas hās facies. ver. tſ. eñ. ianūq; biſrontē. et ſic rē quā piā biſrontē poſſum⁹ dicere et dianā triſrōtē quēadmodum. ver. iiij. eñ. Triuirginis ora diane et eñdē ianū quadrifrontē author macro. et Mar. Parens vtergq; i. pr et mr ver. v. eñ. Salue ſancta parens. idē in. ij. Alma parēs ꝓfeſſa deū. Adiectiua trib⁹. Qō noīa adiectiua rone ſignificationis cōia ſunt triū generū vt bō hoc prudēs: iges: diſcors: iers: iops: et a capite cōpoſita: vt biceps: triceps et a capio capis vt particeps municeps: q̄p ī plī vir poſſent neutris iūgi: qō aliud ſignificare viderent municipia principia. ſed manceps ipis: vt dixim⁹ gñis eſt maſcu. qō tñ viris eius ſignificatio cōpetit quēadmoduz edi uerſo forceps gñis eſt maſc. tametſi a capio declinat. Qō vo de rorrens q̄dā obiciūt illi mihi nō videntur. intelligere q̄d rorrens ſignificet neq; tñ eſt fluuius tēporarius: ſed etiā quicq̄d fluit: vt apud Iuue. rorrens dicendi copia et alio loco ipſe o inq̄t rorrētior. ver. ī hunc. Torrētia flumina dixit. Nefrēs q̄p ablactato porcello ab eo actus: vt Ver. in iiij. de re. ruſtica. ſcri. qō nondū fabā aut glandē frēdere hoc eſt frāgere pōt ex rōne ſignificationis nūq; repit niſi gñis maſ. q̄ ſemp ſubintelligit porcellus nec de alia rede. ¶ Neutrū po. c. Iu t neutrū reperitur hoc caput itis. et duo cōpoſita ab illo ſinciput pitis. occiput pitis. nā intercipit qō quidā direruntnō eſt latinū. Iuue. comedā ego flebile nati ſinciput. et Per. Occipiti ceco poſtice occurrite ſamne. Pli. et Celſus nūq; occiput: ſed ſemp occipitiū appellāt. et Sueto. in caio comatos quotiens ſibi occurrerēt occipitio deturpabat. Duo quoq; reperio neutra indeclinabilia hoc git frit. Pli. li. xx. Bit et grecis alij melātiuz et alij melā ſemp: mō vocāt optimū q̄ excitatiſſimi odoris et q̄ nigerrimū. Eſaie ca. xxviij. ſeret git et ciminum ſpargit. Ia ro. ſ. de re ruſti. Illud aūt in ſumma ſpica iā matura quod eſt minus q̄ granum vocatur frit.

Forceps. Partes aſſis. ✳ Bertul. Apō viros latioris elocutiōis pinde ē ac ſi adiectiuū eēt apō viros ꝓnci pes in ꝓnci pe vrbe i ꝓn cipe tēplo. Princeps principiſſa nō dr neq; Ducciſſa. aut comitiſſa latie. Nefrens. Caput cuz cōpoſitis. Bit. Frit. Arabs.

¶ Chri. Calybs is. Luc. vij. extremū maculāt calibē carmīe nullo. ¶ Vic arabs. idē lib. ij. me domit cognouit arabs. ver. tſ. li. vij. argb⁹ declinauit: hircaniſq; arabis ve parēt ſeu tēdere ad indos: hydrops. Lor. Celſus li. v. hydrops aūt ē peior multus. Et ps aſ. vt q̄ncūs: ſertūs: deūs: quadrās. Mar. li. vij. ſeptē vomit meros deūces. Mar. cap. v. Pier. interpte: donec reddas nouiſſimū quadrantē. ¶ In q̄. ante ve. p. litera vt hic cyclops: erops. Bel. li. viij. cyclopas eē vocatos poete ferūt. Ver. in culi. orbus epos meret volucres euectus ī auras ¶ Vic hec ce. Scue. in medea ſi ſatis eſt tibi celebs eſt iaſon. Bias apō Bel. debes ne tradere vxorē animi tam viri ere celibē. et Princeps. mar. li. v. cēſor maxime princeps q̄ princeps. Iuue. ſat. xiij. arguit ipſorum quos ſra geminaq; princeps. Pli. in nioz ad geminū pantominos fouebat eſſuſus q̄ principi femine conueniret.

Infans. ✳ Animāl ſubſtātiue in oi gñe.

¶ Infans. Iuue. ſat. xiiij. Sed peccaturo tibi obſtitat filius infans. Vor. lib. ij. ſer. puella velut ſi luderet infans. Eſt aliq̄n in forfaris participiū. Bel. lib. v. filius creſcit regis. Quum iam p etatē fari poſſet infans erat Vora. ſ. li. ſer. infans nam q; pudor pbibebat plura pfari eſt nunc trium cōe. ¶ Parēs. Ver. in. ſ. eñ. agnouit ꝓlē ambiguam geminoſq; parētes. Stati⁹ li. ſ. achilleidos. Quaq; fida parēs: aſſueta q; pectora mannit. eſt etiam a pareo es. pricipiū trib⁹ gñ b⁹ cōe. Ver. vſ. Famulus dicto parēs. i. obediēs. ¶ Adiectiua trium vt hic hec hoc inſolēs: ingēs pſens. Gallu. in cati. anim⁹ inſolēs malaz rerum. Pacuui⁹ apud Noni. q̄ egritudo inſolēs mētē attērat tuā. Li. apud Bel. fugiēs inauditū atq; inſolēs ꝓhū. Sunt ꝓterea q̄dam noīa q̄ ſuapte natura ſunt cōia trium gñm. Sz et latini idiomatis ꝓpriet ate repiunt maſ. vt hō tonans: rudēs: rorrēs: nefrēs ſerpēs: bidēs: tñ femininū frequēs eſt p oue corda: riuo: porcello: colubro: hoſtia. Iuue. ſaty. xiij. An dubitet ſolitus rorum conflare tonantē. Idē ſaty. vſ. et duros gaudet tractare rudētes. Idē ſaty. eadē. quātus illi men veteris p crura madētia rorrēs. Idē tñ ſa ty. v. adiectiuū poſuit: riparū pingnis rorrēte cloaca. Ver. vij. Et tum lanigeras mactabat rite bidētes. In eo ꝓbo q̄ dicit ſi venit. p. ſra in polliſyllabis maſ. eē illinc excipi debent omnia cōpoſita a capite et capio atq; ope q̄ adiectiua ſunt vt hic hec hoc anceps: particeps: biceps: pceps mops municeps. Mar. li. ſ. huncine o cū figeret pceps. Varro apud Nonium pcipitē cinitarē fecit. Sen. i tie ſte ſcelus alterū dedit in pceps. ¶ Caput. martia. in diſtichis: ne cadat in miſerū noſtra ruina caput. ¶ Bit. Auſo. in monoſyllabis. eſt inter fruges morſu piper equiparant git.

Iuxta monoſyllaba.

¶ Ant. o. Si monoſyllaba. q̄ noīa monoſyllaba in ꝓſīētia gñis ſunt femi. vt hec pax fax lanx nix nox. Maſcula vero. ſunt hic thorax

Si monoſyllaba ſunt: et ī x finita: referto.

Vor. Trax est gallina syro par eius femininū est thraissa non treissa. nam ai diphthongus est greca q̄ soluit nō ei: vt notauit Geor. merū in illud ver. ſ. eſ. vel qualis equꝰ traissa fatigat harpalice. Phrix gis. cuius femini. est phrygia. Ver. ix. eſ. o vere phrygie neq̄ enim phryges hoc est vere femine troiane z nō troiani. ¶ Rex regis. grex gregis. calx calcis pro ea pedis parte qua terraz calcamꝰ. vt Ser. inq̄t in illō. Ver. ſ. eſ. Calcēq̄ terit iā calce diores. Apu. vij. met. Expugnata patientia mea calces validos extulerā. Reperitur etiā femininū hac significatiōe. Ver. ix. eſ. quadrupedēq̄ citū ferrata calce fatigat. Lice. ſ. tuscu. nuncvi deo calcē ad quā cū fit decursum. Hel. li. xiij. Cursus eorū ad eandē virtutis calcē tendētiū nā vtrobiq̄ p translationē p fine finē extrema alicuiꝰ rei pte accipiť sicut planta corporis est terminus. Calxq̄ pro lapide in cineres igniby soluto qua vtimur in structuris gñis est feminini iō dixit hec calx stringit arenā qz sine calce cōtritū est terra sine argila faciles soluiť. vñ Caius Cesar authore tranquillo. Senece' genꝰ dicendi aiebat esse arenā sine calce. Duorū generum cōe est hic et hec dux. Ver. ſ. dux femina faciet pro quo vt supra memoraninus quidā pperā dicunt ducissa. † Coniunx quoq̄ duorū generū cōe est qđ extra ordinē inter monosyllaba posuit. quia solum cū duce in genere conueniebat. ¶ Sunt pollisyllaba in ax. cp nomina pollisyllaba in ax definentia pauca reperiuntur hec fere thorax acis. Sillius li. iij. Passurus dextras atq̄ irrita vulnera thorax. Virgi. xſ. eneid. Bis ser thoraca petitum perfossumq̄ locis. ¶ Nycticorax acis. quod generis est masculi. apud grecos quemadmodum et thorax vnde derivatur. interpretatur enim nycticorax cornus noctis. ¶ Limax acis. ¶ Columel. implicitus conche limax hirsutaq̄ cāpe. ¶ Dropax acis. ¶ Serenus medicus ait posito curantur dropace membra. Adar. li. x. Leuis dropace tu quotidiano. ¶ Sorax acis. Ver. injciri. Non storace ideo flagrantes picta capillo. Declinātur etiam Styrax styracis: z styrace: styracos. sed hoc etiamū genere feminino ¶ Abax acis. quod teste Prisciano idem est cꝰ abacus i. Jabolenus. li. xxxij. digestorū qui est de legatis tertio. l. heres. cui corinthia inquit vasa legata esset abaces quoq̄ eorū vasorū collocandorum causa paratos videri: pro quo in oibus fere codicibꝰ extrita a litera baces nihili verbum reperitur. Duo quoq̄ dicta feminina reperiri. ¶ Similax acis. species hedere est vt refert. Pli. li. xvj. in qua puella dicitur fuisse connessa dicente Ouidio quarto meta. et crocon in parnos vsum cum similace flores. ¶ Formax formacis. ¶ Infinita tibi cp nomina desinentia in ex masculina sunt: vt hic puler. veruex. pollex. vertex. Femininum vero sunt haec aler halecis. nam pro pice et pro garo generis est feminini. quemadmodum probauimus cum de nominibus in e finitis dictum est. ¶ Forpex quoq̄ sicut z forceps generis est feminini: nam alterum ab altero paulisper non dictum est. ¶ Vibex vibicis. Perſi. Si puteal multa cautus vibice flagellas. ¶ Carex caricis. Virgi. in geor. Et carice pastus acuta. ¶ Imbrex imbricis. Pli. lib. xxxv. Primusq̄ personas regularum extremis imbricibus imposuit: que inter initia prototypa vocantur. Seruio. in illud Ver. iiij. geor. Augustiq̄ imbrices arcti: licet hic imbrex lectum sit melius pro Plautum hec imbrex: dicitur ait enim fregisti imbrices meos. Plautus in milite quod meas fregisti imbrices z regulas. Supellex lectilis. Persius. nouis cp fit tibi curta supellex. Culex. Plau. in cassina. ego tu nihili cana culex.

Thrax. ¶ Chri. Si monosyllaba sunt z his par. vt bꝰ laux par crux. Verg. x. Iuppiter ipse duas equata examine lances. ¶ Trax z Ouid. in epi. at mea despecti fugiūt connubia thraces. Adar. ix. phrix puer alterius gaudia vana nimis. ¶ Rex. Ver. ſ. eſ. Rex erat eneas nobis quo non pstantior alter. ¶ Grex. Iuue. saty. vj. Iuga pauca bouis grex paruus equax. Hic calix. ver. xſ. quadrupedēq̄ citū calce ferrato. Persius saty. iij. in porta rigidos calces extēdit. Nec calx. Victrunius li. ij. nisi vti saxum in fornace ad calcē coquēdā vratur. ¶ Hic z hec dux. Ver. vij. eſ. dux inclyte teucrū. Li. lib. iij. de finibus: suam denicq̄ cuicq̄ naturā esse ad vinēdum ducēq̄ ostat. Coniunx. Ver. ſ. eſ. Vnic coniunx sichei eram ditissimus. Adar. li. ij. sit non ditissima coniunx. Trux cꝰ truū genere est cōmune: licet sit monosyllaba dictio. Seneca in oedi. Femina pnasi arx sonitū trucē dedit. idē paulo post truces teguntur. Nenius apud Nonium. Trux munimentum inerunt omnes.

¶ Sunt pollisyllaba in ax. masc. hic thorax. Adar. li. vij. Accipe belligere crudū thoraca minerue. ¶ Nicticorax. Iuuenalis. ¶ Rex. Ver. ſ. eſ. Rex erat eneas nobis quo non pstantior alter. ¶ Grex. Iuue. saty. vj. Iuga pauca bouis grex paruus equax. Hic calix. ver. xſ. quadrupedēq̄ citū calce ferrato. Persius saty. iij. in porta rigidos calces extēdit. Nec calx. Victrunius li. ij. nisi vti saxum in fornace ad calcē coquēdā vratur. ¶ Hic z hec dux. Ver. vij. eſ. dux inclyte teucrū. Li. lib. iij. de finibus: suam denicq̄ cuicq̄ naturā esse ad vinēdum ducēq̄ ostat. Coniunx. Ver. ſ. eſ. Vnic coniunx sichei eram ditissimus. Adar. li. ij. sit non ditissima coniunx. Trux cꝰ truū genere est cōmune: licet sit monosyllaba dictio. Seneca in oedi. Femina pnasi arx sonitū trucē dedit. idē paulo post truces teguntur. Nenius apud Nonium. Trux munimentum inerunt omnes.

¶ Sunt pollisyllaba in ar. masc. hic thorax. Adar. li. vij. Accipe belligere crudū thoraca minerue. ¶ Nicticorax. Iuuenalis. ¶ Rex. Ver. ſ. eſ. Rex erat eneas nobis quo non pstantior alter. ¶ Grex. Iuue. saty. vj. Iuga pauca bouis grex paruus equax. Hic calix. ver. xſ. quadrupedēq̄ citū calce ferrato. Persius saty. iij. in porta rigidos calces extēdit. Nec calx. Victrunius li. ij. nisi vti saxum in fornace ad calcē coquēdā vratur. ¶ Hic z hec dux. Ver. vij. eſ. dux inclyte teucrū. Li. lib. iij. de finibus: suam denicq̄ cuicq̄ naturā esse ad vinēdum ducēq̄ ostat. Coniunx. Ver. ſ. eſ. Vnic coniunx sichei eram ditissimus. Adar. li. ij. sit non ditissima coniunx. Trux cꝰ truū genere est cōmune: licet sit monosyllaba dictio. Seneca in oedi. Femina pnasi arx sonitū trucē dedit. idē paulo post truces teguntur. Nenius apud Nonium. Trux munimentum inerunt omnes.

¶ Sunt pollisyllaba in ar. masc. hic thorax. Adar. li. vij. Accipe belligere crudū thoraca minerue. ¶ Nicticorax. Iuuenalis. ¶ Rex. Ver. ſ. eſ. Rex erat eneas nobis quo non pstantior alter. ¶ Grex. Iuue. saty. vj. Iuga pauca bouis grex paruus equax. Hic calix. ver. xſ. quadrupedēq̄ citū calce ferrato. Persius saty. iij. in porta rigidos calces extēdit. Nec calx. Victrunius li. ij. nisi vti saxum in fornace ad calcē coquēdā vratur. ¶ Hic z hec dux. Ver. vij. eſ. dux inclyte teucrū. Li. lib. iij. de finibus: suam denicq̄ cuicq̄ naturā esse ad vinēdum ducēq̄ ostat. Coniunx. Ver. ſ. eſ. Vnic coniunx sichei eram ditissimus. Adar. li. ij. sit non ditissima coniunx. Trux cꝰ truū genere est cōmune: licet sit monosyllaba dictio. Seneca in oedi. Femina pnasi arx sonitū trucē dedit. idē paulo post truces teguntur. Nenius apud Nonium. Trux munimentum inerunt omnes.

Rex. Grex. Calx.

Adeo pceps inde iscitia eras Lucanꝰ in dice bello.

† Sine scribitur io posuit cuz dix. et dicit a cō z iugū author.

Quintilia. Abax.

Similax.

In ex noia

Uiber.

Culex.

Thrax.

Bertul. Coniux q̄nq̄ nianus scribit Celius etiaz cōiux sed hoc nec q̄ Badius neq̄ frobenius dum obseruāt.

Natrax.

Alex.

In ix terminata.

Tymbrianum cane appēdīū dixit Vuden.

Ex

Fœmineo generi, sed trax phrix masc̄la reperta.
Et calx cum pedis est: nam calx hec stringit arenā.
Ad duo dux facies cōmune: huic adisce coniunx.
Sunt polisyllaba in ax tibi tm̄ masc̄la thorax.
Nicticorax: limax: dropax: cum storace abarq̄.
Et duo feminina tibi sunt cum similace formax.
Ex finita tibi sunt masc̄la feminea haler.
Et forpex: vibex: carex: imbrexq̄ supeller.

Quod nomen fit in ix mulierbre est. Excipe fornix.
Atq̄ cilix: phenix: z onix: mastix: z iapix:
Atq̄ calix: z onix: natrix: calixq̄ varixq̄.

Que dantur maribus: voluor quoq; iungitur illis.
Femineis addes solor celorq; phalanxq;
Lynxq; menynxq; lynx: sed mascula sunto:
Thomynx thomicos spelynxq; pharynxq; plarixq;.

¶ De genere dubio. ¶ Epithome.

Ambigue gñis pauca noīa ꝫ caput ꝓplectit atq; masculina q̄dā q̄ femnina sua in is aut ī terminat.

Ambigui generis tibi tradūt pauca poete

rys. Lucretius lucinius cui? liber etiā fert inscando titulo. Ciceromastix. ¶ Japix gis. pro vento qui spirat ab apulia. Vora. in. iij. car. Ne quid albus peccet iapix. Calix licis. p vase potorio. Idem. secundi calices quem non fecere disertum. Onix onigis. Iuue. et gemulus onix et phenicopterus ingens. ¶ Natrix icis. pro serpente Lucanus in. ix. et natrix violator: aque: qnāq; Lucilius in. ij. saty. femininū protulit di. ñ natibus natricē im pressit crassam et capitatā. ¶ Calix icis. pro ech ino glandis siue castanee. Pli. li. xv. Armatū his echinato calice vallum: dicitur aūt calix a calipto qō est velo as. vñ est apocalypsis revelatio. ¶ Varix icis. Celsus li. ij. At varix ortus vel p ora venarū subita pfluuio sanguinis. ¶ Spadix icis. Verg. iij. geor. Vonesti spadices. Bel. li. iij. Palme termee erarboze cū fructu anulsus spadix dicitur. ¶ Bombix pro materia illa et qua fiunt vestes generis est femi. vnde et Pli. lib. xj. caput inscripsit de bombice coa: et in eodē assyriā inquit bōbicē femi nis credim⁹. p vermē tñ ad genus gñale referri debet vt hic bōbix vermis: hec bōbix lanugo illa. Alcart. Bōbix pendulus vigetopus. ¶ Volnor ocis. et terminatis in or. tñ masculinū est. est em̄ vermis q̄ cōuoluolus t in uoluolus dicitur. ¶ Feminina vero sunt solor ocis. p lana hirta: cp̄q; pōt etiā triū generū ee cōe apō Lucil. mōtano hirto atq; soloce. t Tintini? lana soloci ad purpurā data. Celor ocis. q̄ qō est gen⁹ nauis apud Pli. ī vij. aliosq; authores. Phalanx q̄ addit supioribus. Ver. ij. em̄. Et iā argiua phalāx ilstructis nauib⁹ ibat. et Iuue. Iuncteq; ymbone phalanges. ¶ De gñe dubio. Septē sunt gña noīm quēadmodū li. in sequēti dicturi sumus. Masculinū: femininū: neutrū. cōe triū: pmiscuū. dubiū. sed de q̄nq; supioribus hucusq; dictū ē. Promiscuū ēt ad gen⁹ terminatiōis refert. Nūc vero de gñe dubio dicit eē pauca noīa q̄ authores alio gñe aut sunt pferre cp̄ vsus atq; grāmatices regule exigebāt vt talpa dāma cū rōne termiatiōis ge. sunt fe. vt apud Vo. car. et supiecto pauide natarūt equore dāme. Ver. authoritate sua vtrūq; sub gñe mas. protulit: vt in buc. Cū canibus timidi venient ad pocula dāme et ī. j. ge. aut oculis capti fodere cubilia talpe. Dui. li. ix. fūt t cis ea gen⁹ figure i noīb⁹ nā et oclis capti t dāme timidi a Ver. dicunt. Is subelt rō q: ser⁹ vterq; altero significat. ¶ Chri. Oō fit in. ix. nomē vt hec filix lodix: cernix. Sz tñ ista filix nullo māsuescit aratro. ¶ Vic fenir. Alcart. vij. nigri phenicis ebuñ poetas q̄ras. Filix. Lu. vij. armenij cilices post cui illia bella. ¶ Phenix idem. vij. eoa pōtri phenicis in ora. Onix. Alcart. xij. calcatusq; tuo sub pede luder onix: idē tñ lib. vij. femininū posuit vnguentum fuerat: qō onix qua gerebat. Alcastix. Victrunius li. vj. zoilus q̄ adoptauit nomēvt homeromastix vocaretur. Jaspix. Ver. li. ij. Er quo iaspide fert. ¶ Calix. Alcart. li. nulli calicē tuū propinas. ¶ Onix. Alcart. in distichis. Senus onix cōstat qō mihi morte canū. ¶ Natrix. Alcarcellus putat anguē esse natātē. Duo noīa masculina his etiā addi pñt. s. hic bōbix t medix. Alcart. li. bōbix pendulus viget opus. Proper. li. ij. Que ara dyndimeti dodice pnella. Eminus apud festum summus ibi capitur medix et occiditur alter. Sunt pterea in ix. adiectiua plurima: vt hic et hec et hoc felix: pnix: appendix. et verbalia in plurali tñ: vt victrices victricia. victrices et victricia. Ver. in em̄. arma em̄ victricia dixit. Alcapheus. ri ij. em̄. numine iustas miserunt victricia penas. ¶ Et obliquo. Popo. li. s. Lopedū passus victriciū armoū dedecus. idē li. ij. gotti victricibus signis. Constantinopolim obsident. Celor cis. Var. apud Alcarcellū. Naute remiuagā mouent celocē. ¶ Phalanx. Ver. ij. nunc mesta phalanx tenebri sequūtur. Alcacedones dicūt teste Curtio phalangē peditū stabile agmē. Sūt et in or plurima adiectiua noīa: vt hic et hec et hoc celor: atror: feror. que significationis gñe dignosci possunt equa atq; ea que in ax t in ex finiunt. Sunt igit in ax: ex: ix: ox: ux. Plurima noīa adiectiua triū generū cōia vt duax: vocax: simplex: duplex: felix: appendix: atcor velox trux. Que oīa vno sum⁹ cōpleri xiculo. Sūt trib⁹ ox ux. raro astax et ix. plura. ¶ Ambigui gñis his. xxij. noibus duo etiā noīa adiungi pñt. q̄ indifferenter fere vel mascula vel femininā offendunt. s. serpens et ales. Ouid. in metamor. Ceruleus serpens horrendaq; sibila misit. Solinus. li. j. Serpens nec̄ nascitur nec̄ vivit in uectra. Verg. in etna. Taurus in europē in ledā candidus ales. Seue. in edipo. Seua in visceribus meis incurrit ales.

Cum talpa: dāma: cardo: panthera cupido.
Et margo bubo finis cum puluere clunis.
Torquis stirps: t adeps cū scrobe specusq; penusq;.
Cortex atq; silex cum pumice: lutumq; latexq;.
Et nomen lapidis: quod gignit sardus onixq;.

rat gemino se formice circulus. ¶ Cilix filicis. Luc. O nunc̄ pacate cilix a quo femininū est cilissa. Ouid. j. fastorū. et sonat accentus spica cilissa focis. ¶ Phenix icis. p aue t p vento t pro quacunq; re mascula et phenice regiōe nā femininū mittit phenissa. Verg. j. eñ. Huc phemssa venet dido. et in. iiij. eñ. At nō infelix animi phenissa. Onix chis. Lu. in. x. Toracq; effusus in aula calcabat onix. t Alcar. vnguē tū qō purus onix t ab eo cōpositū sardonix: vt statim dicem⁹: etiā femininū reperit. ¶ Alcastix gis. quod flagellū interpretatur a mastico vel mastizo qō est flagello as. hinc homeromastix: vergiliomastix. Ciceromastix: homeri vergilij: Ciceronisq; reprehensor: sine flagellū. Plinius in proemio lib. naturā. histo. vt obiter hos fugiam homeromastigas. Bellius li. Cilix. Phenix. Homeromastix.. Japix. Onix. Phalanx. Noīm gña q̄t sunt; talpa t dāma mascu. Jaspix. Alcastix. Celor. Serpēs et ales ambigui gñis. Pāthera. Cardo.

¶ Ant. Pāthera nusq; nisi ge. fe. legi vt apō Vora. ij. epi. diuersa cōfusum gen⁹ panthera tamelo apud grecos tñ pāther eris. masc. est Cardo inis. cū plerisq; oēs ma. ge. protulerint. Bracch⁹ in atalanta pportionez secut⁹ dixit o grata cardo regiū egressum indicans. ¶ Cupido inis. p deo amoris gñis ē ma. vel ex regula significatiuis gñali cōperti⁹ habem⁹. nam p cupiditate femininū est rōne terminatiōis hoc tñ in hac etiā significatiōe masculinū protulit. ij. carmi. dicens. cupido sordid⁹ aufert. ¶ Alcargo cp̄ rōne terminatiōis femininū ē vt Alcargo.

Bubo.

apud Iuue. summi plena iã margie libri. Pap. tñ. ij. theba. dixit. Soluerat hesp̃i deuexo margie põti. ¶ Bubo ediuerso gñis ẽ masc. Oui. v. me. Ignau⁹ bubo dirũ mortalibus omẽ. Idẽ in. xv. eiusdẽ sti gi⁹ dedit oia bubo. Pli. li. x. Bubo funebris z marie abhominat⁹. Uer. tñ. iiij. eñ. authoritate sua femininũ prulit dicẽs. Solacẽ culminib⁹ ferali carmine bubo. ¶ Finis z clunis iõ sunt masc. qm̃ n hñt añ is. Ue r. tñ. ij. eñ. Fessũ sub ipsũ finẽ aduentabãt. z Iuue. ad terrã tremulo descẽdũt clune puelle. Uer. tñ. ij. eñ. dixit hec finis pami fatorum e. Uo. f. ser. Qõ pulchre clunes breue qõ lat⁹. Ad iro: seruiũ i illud. Uer. hec finis priami putasse neq; dici posse hic finis neq; hec clunis. ait nãq; his ybis oia latina noia inaia simplicia ; a ybis nõ ueniẽtia ppter finis: ergo Iuue. bñ dixit, tremulo descendũt clune puelle. Uo. male, qd pulchre clunes. ¶ Puluis, eris. masc. est. Uo. f. car. Aut puluere troico nigrũ merionẽ qõ eriã ab illo diminutiuũ cõfirmat puluiscul⁹. Apulei⁹ p magia tenuẽ ci. dificũ nobilẽ puluiscullũ. Prop. tñ li. elegia z. f. femineũ, prulit dicens. Sit mihi pcipue puluis etrusca dolori.

Stirps.

Idẽ li. iij. Et duo sunt versus q̃ nũciaret horrida puluis. ¶ Torq̃s ẽt vt suo loco dixim⁹ frequẽti⁹ femininũ q̃ masc. repit. ¶ Stirps q̃ p arbore tñ masc. tũ femi. esse testatur. Seruius in illud. Uer. vij. eñ. quorũq; an stirpe nouos potes stirpe inq̃t cũ de gñe dicim⁹ tñ femininũ est: vtrobiq; i eodẽ. Ueu stirpẽ inuisam: cũ de arbore masc. z de ge. inueniunt. Uo. Stirpes raptas z pecudes z domos. Sz de masc. Uer. ij. ge. Aut morsu signata in stirpe cauerit. Idẽ li. x. Sz stirpẽ Teucri nullo discrimine sacrũ. ¶ Adeps pis. Apõ corneliũ. Celsũ sp femininũ reperit vt. v. li. adipis anserine. apõ. Pli. Uo sp masc. nisi qd me fallit nunq; eñ aliter loq̃t: nisi adeps anserina⁹ verum humanus. z li. xxviij. admitto anseris adipe senoq; taurorũ. Scrobis bis. er gñali rka femi. est. Luc. li. viij. Exigua posuit scrobe q̃ seruiũ dixisse cõtra artẽ posuisse. Luc. miror cũ ẽt Oui. vij. me. direrit scobis? tellure duabus: ait nãq; in illud. Uer. ij. ge. scrobis⁹ mãdet mutata subactis: nos scrobes dicim⁹ gñe masc. sed Luca. dixit cõtra artẽ exigua posuit scrobe: neq; eñ q: Plau. *in amphi.* dixit scrobes effodito *ossa* exagenos pañ latine. Luc. Quidiuq; dixisse putandi sunt: immo magis ex arte scrobẽ femi. gñe pferentes. ¶ Specu pen⁹ de vtroq; satis multa in gñe diximus. ¶ Corter icis. filex icis. pumex icis. later icis. rõne significatiõis masc. sunt. Uergi. Raptus de subere cortex. z Ouid. Cortice deposito mollis echinus erit. Iuue. Nec melior silicem pedibus qui terit atrũ. Uerg. v. eñ. Tarda dolosa in pumice nidi. Idẽ i. f. eñ. Taricẽq; lieũ. z in. iij. geor. Tarices ifundere cupa lineos. Inueniũt tñ authores ẽt gñe fe. prulisse. Uer. in buc. Ad dusco circũdat amare corticis. vbi Seruius ait. masc. potius esse extendũ. In illud q̃ Uer. vi ij. eñ. Stabat acuta silex. his verbis scribit. pene oẽs hũc silicẽ dixerunt. Nã et Varro. z Lucre. ita dicunt. Tanta tñ est Uer. authoritas vt psuadeat nobis ẽt hanc silicẽ dici ut q̃ Ser. scribit in illud Uer. *Ecce meis magni claudit nos obsice põt⁹.* melius inq̃t dixit q̃ hec ober. Omnes quas obice firmo clauserat iliades. sed de hoc nõe i defectiuis dicẽt: atq; ea cã hic nõ positũ est eo mõ. Lartius posuit sub gñe femi. punicẽ. quẽadmodũ z Ennius laticẽ. Linx pter rea cũ ex regula femininũ sit vt apud Uer. iij. geor. qd lynces bacchinarie. Uo. tñ i. iij. car. masc. prulit dicẽs. ne curat ortũ leones aut trumidos agitare lyncas. ¶ Et lapis nomẽ: q: sardonix hoc genꝰ carminis nõ recipit circuitio nem erit. dicẽs q̃ ille lapill⁹ cui nomẽ est cõpositũ ex sardius z onyx est ge. dubij. Iuue. Radiant testudine densi sardonices. Item ẽ allo loco dixit. atq; iõ cõducta Paulus agebat sardonice. Alia fortasse repiunt noia gñis ambigui: q̃ scriptores authoritate sua freti cõtra vsuz artẽq; protulerunt genere diuerso. Sed nos hec tñ annotasse sufficiat.

Sardonix qd sit z a q̃ veniat.

Femininaī a q̃si a plerisq; vsurpantur.

¶ Ant. De noib⁹ masculinis. Qm̃ regula illa significationis quã principio huius libri posuimus q̃ noia q̃ admittunt pertinent gñis sunt masc. et q̃ ad feminas femi. z q̃ ad vtrũq; cõis duorũ nimis; cõfuse atq; insufficienter fuit posita: ptim explicata ẽ a nobis p regulas terminationũ: ptim etiã hoc loco explicat. Nõ dico nũc de his noibus q̃ hñt vtriusq; sexus distinctas determinationes: vt magister magistra: lupus lupa: romanus romana: sz de illis q̃ cũ possint ee ge. fe. ex rõne terminatiõis atq; illo significato ad vtrũq; sexũ ptinere. tñ hñt p alterutro sexu diuersas terminatiões vt ecce draco rõne terminationis: ita potuit esse cõe duorũ generũ: quẽadmodũ hic et hec hõ. z q̃si epicheneũ sub ge. masc. cõprehẽdens femi. masculi. tñ appellamus draconẽ: feminã vero draceną. eodẽ mõ de leone lea vel leena dicim⁹. Oui. xiij. me. vel lea sena sitim multa cõposuit. vñ Uer. in buc. torua leena lupũ sequit. Strabo straba teste. Pris. in. iij. car. facit A caupone q̃ fullone et latrone qui nunq; nisi de viris dicunt vsurpant: vt inq̃t Seruius femininã sit vt caupona: fullona: latrona: sed caupona ipsa est fullona et latrona nondũ legi. sed nihil esset necesse illa mutare que nobis linthea polire solet: ergo potius fullonã q̃ fullonẽ appellare q̃n q̃dẽ fullo masculorũ ẽ ppriũ. z eodẽ mõ latronã femina potius q̃ latronẽ etiã cũ grãmaticorũ vulgo supra dixi: vt hõ nemo iuuge latronem.

Be nominib⁹ masculinis q̃ ex diuersis terminatiõbus mittunt feminina in a vel in is. Hinc boz bozena. Leo leena vel lea. Caupo caupona. Fullo fullona.

¶ Ehti. Draco draena puer is rudib⁹ et q̃ per etatẽ analogiã adhuc distinguere nesciunt: hoc est scriptũ documentũ. ¶ Draco draena. Seneca in hercule furenti primus sagittas imbuit phebi draco. Actius apud nonium: vt draceną hanc socrũ effugies. ¶ Leo. Seneca in troade at ille seruus matre semota leo. Danielis. vi. Hieronymo interprete quasi leena et alias habebat aquilẽ. Lucilius apud nonium. Imitare lee iacebant corpora saltu. ¶ Caupo. Iuuena. saty. vij. an saga venienti nubat caupone relicto. Licet. ij. philippicarũ. delectum quadam caupona: et tibi occultans per ocium.

¶ Antro. Zacon tantum significat marem et lacedemone vbe. Ad artia. vel non est cessus adhuc matre iubente lacon. femininuz ab eo Uergi. protulit. ij. eneiõ. Ne tibi cyntaridis facies inuisa lacene. Composita q̃ a cano is. incen finita masculina sunt. feminina vero mutant in a. vt supra diximus cũ de nominibus terminatis in en disputarem⁹. ¶ Flamẽ inis. sacerdos tantuz de viris dicit. nã sacerdotissa flaminea a flaminia dicitur. ¶ Astur cũ masculinũ esse direrim⁹ pro femininо asturica dicimus. ¶ Antistes cum sub cõmuni duoꝝ ge.

Flamen.

Astur.

Latro latrona. Lacon lacena. Tubicẽ tubicina. Tubicẽ tibicina. Lyricẽ lyricina. Fidicẽ fidicina. Sitisticẽ sitisticina. Cornicen cornicina. Oscen oscina. Flamẽ flaminica. Astur asturica. Antistes antistia. Sabucistes sambucistria. Cytharistes cytharistria. cymbaristes cymbaristria. tympanistes tympanistria. psaltes psaltria. Prophetes vel propheta. Prophetis ppheti

dis vel ꝓphetissa. Poetes vel poeta poetis poetidis vel poetissa. Scythes vel scytha scythis scythidis. Sarmates vel sarmata sarmatis idis. Magnes magnetis vel magnessa. Cres etis. vel cressa. Moabites vel moabita moabitis bitidis. Hospes hospita. Sospes sospita. Sacerdos sacerdotissa. Custos custodia. Nepos neptis. Heros Heroissa. Libs lybissa. Arabs arabissa. Calybs calibissa. Aetiops aetiopissa. Trax traissa. Cilix cilissa. phenix phenissa Phrix phrigia. Rex regina.

nerũ posuerimus nihilomin⁹ñ ꝑ femina autistiam poti⁹ appellam⁹ quẽadmodum suis in locis dicrũ est. Sambucistes e. vel sambucista e. femininũ mittit sambucistria. cymbalistes vel cymbalista cymbalistria. cytharistes vt cytharista cytharistria. tympanistes vel tympanista tympanistria. psaltes vel psalta psaltria. prophetes vel ꝓphera ꝓpheris vel prophetidis vel ꝓphetissa. poetes vel poeta poetidis quidã etiã dixerunt poetissa. Scythes vel scytha scythis idis. Sarmates. vel sarmatis vel sarmata sarmatis idis de quib⁹ cõplura dirimus cũ de gñe nominũ in a terminatorũ disserebam⁹. ¶ Magnes tis. semper sub hac terminatiõe masculinũ repit siue ꝑ lapide siue ꝑ ꝓp'o thessalie. nã femininũ mittit magnetis magnetidis vel magnessa. Oui. in epi. medee. cur vnq̃ colchi magnetida vidim⁹ argo. nauis enim cum sit nomen femi. ge. est. Voza. iij. car. Magnessam hi politẽ dũ fugit abstinens. Pari rõne. ¶ Cres cretis cretidis vel cressa e. mittit femininũ Sylli. ij. puni. Cres erat etiõnis curetũ aduectus ab antris. t Tibullus de dedalo. li. iij. Phebo gratissima dona Cres tulit. Ausonius q̃ in monosyllabis pro dedalo cres posuit. † Oui. j. de arte. Cressa thiesteo si se abstinuisset amore. Ver. v. eñ. Cressa gen⁹ pholoe gemini circũ vbera nati. Iune. nec minus sthonobea q̃ cressa exanduit. Hospes ꝓterea et sospes quãq̃ sub hac terminatione communia sunt duorũ generũ femininũ etiam mittunt in a sospita hospita quemadmodũ suo loco dirimus. Ex terminatis in os sacerdos sacerdotissa. custos custodia heros heroissa vel heroina vel herois heroidis. Troas troadis. Nepos neptis. Que vsurpata esse restatur. Ser. in illud. Ver. vij. eñ. Cernis custodia qualis loquens eñ de Thiliphone inquit custodia est que custodit vsurpatum est autem sicut hospita et neptis. nam hic hec custos facit. hec enim que finiuntur in o. vt fullo: in os vt nepos: in es vt hospes femina ex se non faciunt que autem inuenimus vsurpata sunt. Exterminatis in bs. Lybs lybissa vel lybistis idis. Ver. v. eneiõ. horridus in iaculis pelle lybistidis vbe. Sil. lib. j. Turbeq̃ lybisseq̃ fignis sagulo duris cernere manipliis. Arabs arabissa. Calypso calypsa. et in ps ethiops ethiopissa. quemadmodum in genere terminatorum in bs ecps dicimus est. Ex terminatis in x. ¶ Trax traissa. Cilix cilissa phenix phenissa: phrix phrigia. rex regina: que omnia quoq̃ suo loco in genere terminatorum requirenda sunt.

† Prepetibus pẽnis super aera vectus homo cres.

Lybs lybis sa. lybistis

Additio Raymũdi palasini.

¶ Rõnẽ dat in primis cur gẽrales declinationib⁹ ꝓponit regulas t b nõ oporteat sepe eadẽ ꝑcepta resumere.

¶ De quinq̃ nominũ declinationibus. Cap. ij.

¶ Epitome.

Derivata hoc capite mõstrat suos imitari naturã primitiuos ꝓter pauca q̃ nec nõia neutra scde t tertie t quarte inflexionis accusandi casum t vocandi ntõ habent in vtroq̃ numero simile s t vocativus recto est⁹ plurimum similis datiuus q̃ ablatiuo semper in numero plurali

¶ De quinq̃ nõim declinationib⁹. Cap. ij. Jam puer eo videꝫ adoluisse vt qõ añ hac faciebat nõ debeat inflectere nõia ꝑ ꝓportionem illorum que in principio huius opis posita sunt cũ declinãdi mod⁹ ille sit paulo incertior atq̃ cõfusus: sed ꝓ regulas t ꝑcepta q̃ in b scõo capite tradũtur. Principio itaq̃ ponit documẽta oĩb⁹ q̃q̃ declinatiõib⁹ cõia: deinde singulatim de vna quaq̃ illaꝝ q̃q̃ declinationuꝫ regulas ꝓsequit. Dicit igit q̃ ne oporteat auditorẽ sepi⁹ eadẽ ꝑceptionẽ repetere: hoc est in qualiber declinatione idem dicere. O auditor accipe que memoria teneas in nõibus variãdis. i. in declinando nomina.

¶ Ehui. Flamẽ. Aul⁹ gelli⁹ li. j. c. xv. equo flamine dialẽ religio est. idẽ rarẽter flamẽ dialis creatus cõsul est. Flamina. i. ignẽ e flaminea. i. flaminis dialis domo nisi sacrũ ius nõ ẽ ideꝫ *flaminicas*. ¶ Sacerdotissa dialis seorsum aiunt obseruitare. Ne fit opus. Secuturas dirimus declinationis: quas hic constat ex diuersis positis tamen toti declinationi quibusdam generalibus documentis. Quorum primum est analogias in declinando simplex et compositum mutuo sequi oportere. Quod si dixeris bucula e. prophanuꝫ. i. cor cordis: sensus us. dies ei. necesse est tãdem dicas. Bucula e. pphanũ i. vecors dis. cõsensus us. meridies ei. Quodq̃ si notum est tibi efferat infestus. i. loripes dis. occasus us. superficies ei. huiuscemodi mittere genitinos etiam iam intelliges eorũꝫ simplicia pariter declinari. s. fera. e. festus. i. pedes dis. casus us. facies ei.

Additio Raymũdi palatini.

¶ Hic aduertendũ est verbum obseruant debere resolui per duo singularia vt sit ordo: simplex nomẽ obseruat idest obseruat formam cõpositi: t nomẽ compositum obseruat. i. obseruat formam simplicis.

¶ Cõpositi formã. Primũ ꝑceptũ ad analogiã grãmatices ptinet q̃ vt ait Quin. nõ rõne nititur: sz exẽplo: t ex certis incerta ꝑ hanc nititur vt cũ exploratũ habueris q̃ iber facit in grõ iberi intelliges q̃ celtiber compositũ a celta t iber facit in grõ celtiberi. Atq̃ econuerso si exploratũ tibi sit q̃ celtiber facit celtiberi intelliges tq̃ iber facit in grõ iberi. Nec regula q̃ declinatiõi seruit marie visum est authori h̃ loco illã ponere. Dicit itaq̃ q̃ nõ simplex seruat formã compositi. i. ꝓportionem t cõpositũ seruat ecõtrario formã simplicis. Hz ñ regula

exceptionē qz nō vsqz quaqz vera est. Sāguis nāqz gtīs facit sanguinis vna syllaba crescentē. ¶ Erāguis facit erāguis pariū syllabarū. Preterea cūvulpes t apes a pede cōposita videant: qm vulpes author. Qui si volipes dicta est. apes ēvel qz sine pedib⁹ nascunt: vel potiꝰ qz pedib⁹ p mutata neris. vt Ver. vsi. eñ. aiꝰ vne modū pdeāt debuerūt facere ī grōvulpedis t apedis: sz amissa vna syllaba fecerūt vulpis t apis quā cypsselo ane apedis ēqz facit Zephyrqz sit vt author ē. Qui. quasi leuipes ōr lepedis debuit facere: sz fecit lepus.

Vulpes t apers vñ

¶ Pubes quoqz mittit gtīs pariū syllabarū. sz ab eo cōpositū ipubis vt pbꝰ t phocas voluerūt vel ipuber. Cesar ī libris de analogia īpuberis ī grō facit Ei. iii. inectiuaz. Filiū ipuberē t legatū a pre missum. Uerg. regulā secutꝰ ipubis iuli. dixit. et No. ij. car. Nec ipubē parētes Troilū. t Qui. ix. met. Faciētqz viros ipubes annis. Quies etis. Preterea cū sit tertie decli. ab eo 2positū reqes qnte repit: vt apud Ver. iiij. eñ. Tps mane to requiē spaciū furoꝛ. quāqz et ēqes quiet antiqores etiā p quintā declinabāt. vt Affraniꝰ. Sollicito corpus nō porit nūcquie. t Nenius. Loptero somno corpa opiunt ac sua quie. Atqz cōtrario. Li. in caro mo iore dixit. Ut mee senectutis requietē oblectamētūqz noscatis. Macro. ēn. j. de somnio scipio. qz et de inquit reqetis est inscia. Multa ēq alia sunt q nō sequūt simpliciū decli. vt cētimaꝰ giges dictus est ab T ra. sed in grō cētimani gige dicemꝰ. ¶ Quartus cū quinto. Secūda regula est p noīa neutra secunde tert et quarte declina. qm prime t quinte nullū est neutrū habent accusatiuū et vocatiuū similē nominativo t u plurali semp terminant in a: vt hoc templum templa: hoc corpus corpora: hoc verū verua.

Requies.

Palasiny.

Pluralem terminationē ponit a que in omnibus neutris semp est nō singularē que nō est eadem in o bus sed diuersa: vt paret p terminationem rectorum.

¶ Ant. Estqz vctūs recto si. Tertia rla est p vctūs oīm qnqz decli. ī vtroqz numero filis ē nō. Sz dixit nō semp sz ppe. i. quasi sp pter noīa scde decli. termi. ī us q alio mō ereunt et ppter noīa greca de qb⁹ suo loco disserem⁹.

Estqz vocatiuus recto similis prope semper.
Preterqz quīnte pluralibus in genitiuis.
Syllaba nonnunqz colliditur ꝫ capitales.
Tertius t sextus plurales assimilantur.

Pope sp. i. fere vt quasi semp hoc dicit⁹ p pter noīa prime in as vel in es terminata: nec nō ppter noīa secūde in us definētia q nō ha bēt vocatiuū recto similem (nisi neutra sint) quare ppter illas terminatiōes ponunt regulevocatiui in his duab⁹ declinatiōib⁹ vt patebit. ¶ Preterqz ēte. Quarta rla qz gtīs pluralis oīm declinationū preterqz qnte pōt recipe syncopā hoc est abscissionē: vt in. eneidū p eneidarū graiugenū p graiugenarū. Ver. j. eñ. quis genus eneadū: quis troi e nesciat vbē. Ide in. viij. Optime graiugenū cui me fortuna pcari. In secūda virū p virorū diuū p diuorū. Ver. j. eñ. Arma virū tabulaqz. Idē in. x. Turne qz optanti diuū pmittere nemo. In tertia agrestū p agrestiū: celestū p celestium prudentū: p prudentiū: mensium pro mensiū. Ouj. rij. met. Et quos sustinui dis mēsum quinqz labores. Ver. j. geor. et vos aggrestū ptentia numina fauni. t Ouiō. j. met. Ultima celestū terras astrea reliquit. In qua ta passum pro passuum mrū pro murum curruz pro curruū. r Mar. Sed duo sunt que nos distinguit mili passum. Lucil. apud Macrob. j. satur. Nunc mille passum qui virerit atqz duobus Cāpanis somipes. Ide li. rij. Cincta qz adest ꝫgo matriqz murūqz caterua. ver. vj. eñ. Quegra currū. Armoꝛūqz fui t viuis. Neqz so in carmine fit huius casus abscissio verūetiam in prosa oratione: vt Cice. in oratione pro sesti o. vestrarum inqui sedinm templorumqz cā: t in noibus numeralibus. vt duum p duorum quadragenum p quadragenoꝛ mi nū. p tricen oꝛ ediuerso ales i glō plurali n. suscepit tñ metri cā: vt dixit Serui. in illō Ver. viij. eñ. Alticuꝫ cudū genꝰ: alticum eñ per epenthesim: pro altirum posuit sicut t manilius in vltimo astronomicon altiꝛ qz genus studium sensusqz vocabit. Tertius t sextus. Quod datiuus et ablatiuus numeri pluralis in te minatione similes sunt in omnibus quinqz declina. Itaqz cum semel datiui terminationem posuerimus latiui etiam eandem esse intelligimus. vt datino musis a musis.

Scda rla t tertia rla.

Palasiny. * Bertul. Sic in pro sa oratiōe. apud sum mates. Le tex p ceteroꝛ t militū p militum ī carmine.

Palasiny.

¶ Qz iuuenis haud facilem huius litere ordinez habere valet ideo ponitur talis syllaba colliditur. i. ren net nonnunqz. i. aliqñ in genitiuis pluralibus. preterqz sed non colliditur in genitiuis quinte declinatiōis. ¶ Chri. Erāguis dat tibi sanguis. Ab hac regula cōplura noīa demūtur vt statiz dicet. Sed erepti rone ex pimūt quiqz. s. erāguis is. apes is. vulpes is. impubis eris. requies ei. Quoz analogiā simplicia nō sequunt.

Additio. Raymūdi Palasini. Epenthesis figura. Eranguis Forme declinationū nominum quot sint.

¶ Eranguis gtīs hz eranguis quū sanguis inis declinet. Noīa. biberem erāgue cyminum: oliz vero sanguis sangui sanguis sanguem a sangue flectebat. Lucre. apud Seruium. viscus gigni sanguemqz creari. Mar. Cato apud Gellium lib. iij. ca. vij. atqz spirantem quod sanguem defleterat.

¶ Nic per sik e intelligendū est p sicut ales recipit vñ grō plurali ficalia noīa recipere pñt alias vocales ci cipit in tertia⁹ vt crux recipit in codē grō dicimꝰ eñ crucīū non crucū. ¶ A pede fit vulpes. Perfi. seruas su pectore vulpē. Ver. apibus quanta sit experiētia pcis. ¶ Impubis dat eris variat impubis eris. a puber et impubis impubis a pubes. Licet Cassius pubes eris. declinauerit. Uā Noīa. impubē corpus dixit. Ide olibi nec impubē parētes Troilum. Varro apud Macrobium puerum puberem cepisti.

¶ De prima noīs declinatione. ¶ Epitbome.

Prima noīs declinatione. Forme declinationū vt quibusdam Diome de referent eviſum est septē sunt. Nā et scōa nra duas fecerūt: alteram eo rum que gtīs in i simpler alteram eoz que in i duplex termi rantur. Duas quoqz et quarta nra altera eorum que mittit gtīs in us. altera et aptotis in u definētibus que non declinan tur in numero singulari. qui declinationū nu merus ad quinarium redactus est: qm tot vi debantur esse genitiui diuersitates.

Palasiny.

¶ Ex declinatio sit varia dictionis casualis inflexio cognita in grō posset iuuenis dubita re an plures sint declinationes ꝫ quinqz cuz

Quinqz habere terminationes ptens docet ira. nūs tres gtīs ēquor: dtīs duas: casum vero accusandi vnā: vocādi no auferendi casus in a desinere: plurales verorectos. in e. gtīs arum: datiuum t ablatiuum in is paucis demptis que ab terminant t accusatiuum in as desinere.

Cum sint quinqz puer declinādi tibi form.
Quas vnus variis ex rectis dat genitiuis
Prima fit in as: es sed grecis a. ꝫ latinis

Est gentiuus in e diphthongon sed tamen ai.
Dat tibi nōnunq̄ dat: as: sed & id quoq; raro.
Octo trium generum sunt nomina: que dat in ius.

plures q̄ quinq; reperiant genitini diuersita
tes: vt ps intuenti grōs grecos & pnoīn & no
minū. Ad hoc respondendū est p conclusionē
tm̄ sunt quinq; declinationes nominū latino
rum ad quas omnia noīa latina reducuntur:
& sic secludunt declinationes grecorū q̄ tm̄ ali
qn̄ ad latinas reducunt̄ pter quādaz ppo-
tionem: vt nomina greca in as es prime: in ans ens scde: & in a vel in is tertie: remouent quoq; pronomina cū
de noībus fit sermo. ¶ Et si aliqn̄ reperiant in singulari plures terminationes gtī: vt ī prima ai & as: tm̄ ī plu
rali vnicā hn̄t terminationē in grō & ecōtrario duas habēt in plurali: vt in tertia ns & ium: non habēt tm̄ duas
in singulari: quare relinquit̄ q̄ diuersitas declinationis cognoscit̄ in genitiuis tā singularib⁹ q̄ pluralibus.
Et quo euenit cognoscendū nomē etherocliti qō caret altero numero: nam cum caret plurali in grō singula
ri cognoscit & ecōtra. Preterea cōtingit cognoscēdū nomen varii p declinatione vel abūdās. Dicit igitur q̄
pria noīs declinatio terminationes hz nti tres: in as es a. Sed in as & in es tm̄ grecoz: vt eneas enee: archias
archie: anchises anchise: planetes planete. In a vero tā grecoz q̄ latinoz: vt musa muse. Helena helene:
terra terre: fabula fabule. Itaq; dicit a latina non q̄ oīa noīa prime decli. in a desinētia latina sint: sz q̄ cum
as & in es oīa sint greca: in a finita sunt etiam latina: estq; illud etiam hoc loco repetēdum q̄ in capite su
perioꝛi dictum est q̄ nomina huius declinationis in as & in es finita omnia sunt greca & masculina in a vo
partim greca partim latina: partim masculina: partim feminina. Nam neutrum nullum est prime declinatio
nis: preterq̄ qō Qui. v. infra. Bis posuit in neutro gne poeuta idq; singulari vt diximus exēplo: quem opi
noꝛ nostri secuti sunt. cum hoc pascha pasche in neutro genere posuerunt.

Quidam hūc locū minime intelligentes tantū conant̄ dilacerare virū dicētes petrides: ioānides sunt la
tina cū a latinis oꝛiant: & tm̄ sunt prime declinatiōis: ergo nō oīa in as & in es terminata sunt greca: vt dicit
litera. Ad hoc ꝛ cōcesso q̄ sunt latina & prime declinationis patronymicoꝛ: nō tm̄ sunt prime decli. primitiuo
rum qō pater: nam mittunt gtī in is: ideo sunt tertie decli. primitiuoꝛ & prime patronymicoꝛ. ¶ Est gtūs in
e diphthongō. Oō noīa prime declinationis a quacūq; veniāt noīatiui positione mittūt gtī in e diphthon
gon: vt eneas enee: anchises anchise: musa muse: terra terre: ita tm̄ vt gtūs sit pariū syllabaꝝ. Poete vo aliqn̄
soluūt diphthongō illā in ai syllabas. Ver. in eñ. Aulai in medio libabāt pocula baccho. Idem in. vi. Aurai
simplicis ignē: & in. ix. Diues pictai vestis & auri. Ei. in arato. Atq; ocios vtget pedibus pectusq; nepai. Pro
aule: aure: picte: nepe: sed hoc poetis tm̄ licitū fuit neq; oībus quidē sed antiquioꝛibus aut antiquitatū ama
toꝛib⁹ quales fuerūt Ver. Lucre. Li. Erit etiam hic gtūs in as: sed id quoq; apud antiquos: & q̄dē raro. Li
nius andronicus: atq; ei casu habemus mētionē p esse ab eo qō est esca. Neuius rubens atq; purpure⁹ fit lya
p terre vnde etiam nūc paterfamilias: materfamilias: filiusfamilias dicimus p familie: qō antiq; ficloquebā
tur. Deinde dicit q̄ illa noīa adiectiua q̄ p prīmā & scdam noīs declinationē inflectunt̄: mittunt gtī in ius a
quacūq; nti terminatione exeāt siue a prie siue scē sint decli. Ea sunt. Unus una unū: unius. Ullus ulla ullū:
ullius ulli. Nullus nulla nullū: nullius nulli. Solus sola solū: solius soli. Totus tota totū: totius toti. Alius
alia aliud: alius alii. Alter altera alterū: alterius alteri. Uter vtra vtrū: vtriusvtri. Et ab is cōposita: vt neuter neu
tra trū. Uterq; vtraq; vtrūq;. Uterlibet vtralibet vtrūlibet. Uteruis vtrauis vtruuis. Utercūq; vtracūq;
vtrūcūq; alterutra. trū. que oīa mittūt gtī in ius & dtī in i. sequūt̄ tm̄ aliqn̄ p portionē noīm adiectiuoꝝ
prime & scē decli. Ei. nō vne rei: sz oībus cōsuli puter p uni. Idē ad Veren. nō res tote rei necesse est similis
sit pro toti. Terē. in heautōti. Altere dū narrat forte audini p alteri. Idem in eunucho. Alibi sole ridiculo
fuit pro soli. Cecilius. mille nationi tot victorias tam breui spacio datas arbitroꝛ p multi. Sed in hoc nomi
ne neuter frequētius reperitur genitiuus regularis q̄ genitiuus in ius & datiuus in i.

Oō est. gtūs est. i. terminatur in diphthongō ae: nec dicas gtūs est in ae diphthōgon. Nam magis com
mune debet precedere scilicet ly diphthongon: qꝛ est superius ad ly ae.

Chri. Quū sunt quinq; cūcta latinitatis noīa eo tēdūt: vt quinq; finib⁹ tm̄ reperiri p̄st. quos grāmatici de
clinationes appellant. ¶ Quas vnus dat gtūs. i. vnus casus q̄ gtūs oꝛ qui & quintuplex est. ¶ Sz tm̄ ai. Ju
uenalis. nūc q̄ nobilitas sit reddita materiai. etiam Ver. verulta[m] amatoꝛ. vt apud Quinti. legit̄ aulai & pi
cai scripte. Quā vetustatē & nimiā vocū[m] asperitatē Aldus. notās dixit. Attonitusq; legis terrai frugiferai.
Accii & quicquid Pacuuiusq; vomūt. ¶ Dat & as. Cice. epi. lib. v. qui tot ingenuas matresfamilias stupra
rūt Ver. ix. Nec sonit⁹ memoꝛ nec auras qō etiā dicim⁹ familie. Colu. mel. li. iiij. nā & paterfamilie libenti⁹ ad spe
ctaculū rei siue descēdit. Et ēt apud latinos gtūs greco⁹ in es frequēter receptus: vt lybie lybies: calliope es. Luc.
lib. i. vidim⁹ & matrē lybies cursumq; sororis. ¶ Octo & riū genez simplicia. Nā cū compositis sunt lōge plu
ra. Quib⁹ q̄nq; cōposita ex quis vel qui etiam adiungi p̄st. i. aliqua alicui⁹. Siqua ficui⁹: neq; necui⁹ ecqua
cenius: cū pnoib⁹ illis illa illi⁹: ipsa ipsius: ista isti. is: ea ei⁹. In eo vo qō author cōmentariis scribit a neuter
frequēti⁹ gtūs neutri q̄ neutri⁹ repiri: forte cā illa ē. Qō olī Prisciano teste: neutri⁹ declinabat: cui⁹ regularis
gtūs neutri est: sed & irregulare ēt gtūs reperim⁹. Quin. li. x. in eloquēdo neutri⁹ equare virtutes.

Neq; paritatis vel imparitatis regule sunt superflue. Nam q̄uis scias q̄ gtūs noīm secunde inflexiōis
desinit in i: nō tamen scibis an debeas dicere magistri vel magisteri nisi p̄pter paritatē. Nam si diceres magi
steri impar esset genitiuus singularis.

Pone datiuis e diphthongon: sed genitiuus
Cum tibi fiet in us: us rapta pone datiuum.
Omnibus ex rectis finitur in am tibi quartus.
Atq; vocatiuus fit in a: cui iungito sextum.
Rectus pluralis fit in e genitiuus in arum.

Anto. Pone datiuis q̄ dtūs in e diphthō
gō terminat̄: similisq; est gtō. Noīa tm̄ que mi
serunt gtī in us abiata us faciūt dtī in i. vt
uni⁹ uni. ¶ Omnib⁹ ex rectis q̄ actūs prime
declinationis a quacunq; creat̄ terminatio
ne ntī in am desinit: fit q̄ a gtō e diphthongo
mutata ī am: vt musa se. musaz Sed in nomi
nib⁹ grecis actūs grecus plerunq; a latinis
usurpatur: quemadmodum in declinatione

Actus. bus

greca dirimus. ¶ Atq; vetus fit in a cp vetus in a terminat etiam cum venit a noibus gre cis in as t in es definentibus: vt eneas o enea. Anchises o anchisa. Atrides o atrida. Ver. r. eñ. Vigilas ne deu gens enea vigila. Idem. iij eñ. Coniugio anchisa veneris dignate supbo Poza. ij. ser. Ne quis humasse velit aiacē atri da veras cur. Ablus quoq; filis est vcō in terminatione. Sed qō de actō dirimus. idē quoq; de vctō t ablō dicēdū est frequētius in noibus grecis as t in es definētib⁹ vsurpari casus grecos dirim⁹. ¶ Rect⁹ plis fit in e. cp nus plis hui⁹ declinatiōis in e d phthōgon definit: t est filis grō t drō nūeri singularis: sicut musa muse. pli ntō muse. ¶ Gtus in arū. cp plis in arū terminat: fitq; ab ablō singulari addita rū: vt ntō hec musa a musa musarū. ¶ Atq; dtus i isp dtus pluralis terminat in is: fitq; ab ablō singulari a mutata in is: vt musa musis excipiunt tñ pauca q differentia cā faciunt dtī in abus: t que sunt illa subiūgit: equa equabus: filia filiabus: nata nat⁹: mula mulabus: dea deabus: liberta libertabus: ambe ambabus: due duabus. Prisc. inter hec annumerat asina asinabus: qō Valla posse dici denegat. Antiq̄ssimi quoq; ab is ea id eabus dixerunt. Lassius Femina pontificibus eabus stupro fecerat. Juniores ēt ab alia animabus dixerūt: vt Seruius multis locis t nostre religionis auctores. Neq; dissimulandus est hoc in loco illorum error: qui nō intelligētes verba Prisciani, qō ille de paucis nominibus scripsit ad infinita ppe noīa extendunt. Dixit eñ lib. vij. vbi de datiuo t ablō pluralibus prime declinationis differēt. Inueniunt tamen pauca generis feminini q̄ ex masculis transfigurantur non habentibus neutra que aliorum sunt demōstratiua naturaliter diuersum sexum habētia que differentie causa in ablatiuo singulari bus assumpta faciunt dtī t ablī plurales: t que sunt illa pauca subdit: nabus: filiabus: deabus: mulabus: libertabus: animabus: ambabus: duabus. Isti vero dum putant se latinū sermonē locupletare funditus euertunt: cum artis grāmatice pcepta cōtrahenda atq; limitāda potius sp ampliāda. Quis eñ apud auctores idoneos legit qō isti faciunt ab agnus agna agnabus: a iuuenca iuuencabus: a lupus lupa lupabus: a cerua cerua cernab⁹ t alia innumera, que solent sine auctoritate in exemplum deducere. Quid quod meq; illa ipsa que Prisc. a. t Valla dicunt erire in abus semper inuenitur ciunt nisi tñ dñe cā: que si aliunde pcipi pōt: nihil necesse est illa noīa in abus terminari: vt equa rōne diminus potuit mittere equabus. vñ t Varro in. ij. de re ru. fecit caput de equis t equabus: vt vtrūq; sexū complecteret. At ño Papi. li. xvij. flor. ti. de vsuris t fructib⁹. t. equis. iuguit p fideicōmissum relictis post mortem fetus quoq; prestabunt. Ulpian⁹ in ti. de varijs t extraordinarijs cog. de vsu. Itē de equis alienis a sciēte possessis fetuq; earū: nō dixerūt equab⁹: qz de partu eaz vteq; in recōsultus mentionē fecit: neq; ambigūs erat de quo seru loquerent. Col. quoq; li. vij. de re ru. cū de admissura equoz in equas loqueret admissarum inquit ceteris equis fecit mimicū. Qō si ex adiunctis nō satis cōstat de quo seru loquimur equab⁹ poti⁹ ñ eq dicemus: vt Seruius. ij. ge. Equabus inq̄t eius īmisit furorē. ¶ Filia prerea dñe cā potuit facere filiab⁹ Ennius tñ in andromeda dixit filijs pprer te innocēs obiecta sum nerei nō dixit filiab⁹: qz de nerei dib⁹ loquebatur. Plau. quoq; in sticho. ego intrabo t gratulabor adhērī vestr filiis nō dixit filiab⁹: qm̄ amupho. senex duab⁹ filijs panegyu t pinatio ad gnos duos loquebat. Viero. quoq; interps Gen. cap. xxxj. Quid possum facere filijs t nepotib⁹ meis cū labā de filia t rachel dephēbis loq̄ret. ¶ Nata cp t si dñe cā potuit esse ibi Papi. tñ in achillei. dixit. Laris q̄ para omnibus natis quas tibi sydereis diuarum vultibus equas sors dedit non dixit natabus: qz lycomedes rex syri filias tñ habuit: cum pertim vt seruus ambiguitatem tolleret adhibuit quas equas vultibus diuaz. Oui ō. quoq; xiij. meta. Euboa duab⁹ t totidē natis andros fraterna petita est: qz duab⁹ dixit nihil necesse habuit nat ab⁹ dicere. Qō ño Laurent. asina ab hac regula excluserit illa forte rō fuit: qō nō habuit auctores: quoz testimonio fretus auderet dicere asinabus preter vñ. Pris. cui non soler multum fidei adhibere. Pli. li. xj. Asinis inḡt a tem māme dolent: ideo ferto mēse erect pomis vīdi cesse fuit: dicere asinab⁹: qz statim subiūxit: de mā marum dolore, atq; illaz fetu. In primo etiā li. reg. Vero. interprete legimus de asinis quas perdidisti ne sollicitus sis nō dixit asinabus: qz sta tim adiecit quas perdidisti: eadem preterea rōne Lice. scribens ad filiam t vroxem dixit duabus animis suis nō animabus: quia dinuctum duab⁹ tollebat seruus ambiguitatem. Nam qō Seruius atq; religionis nostre auctores dicunt ab anima aiabus ne coinciderent cū animis qō est ab animus: recte id fecisset si auctoritate interueniret. Et qō a domina quidā faciunt dñabus facile refellit testimonio. Q. curtij qui de vroze t filia darij scribēs dixit actū est de dñis nisi forte velit dicere cp qz historicus de feminis loquebat: iō dixit dñis: nunq̄ tñ isti auctorem idoneum mihi monstrabūt qui vnq̄ dixerit dñabus. Nam qō nōnulli afferūt exēpla divi Viero. ad Dametriadē. dñabus ille nō dñabus sed dñis scripsit incedentibus iuxt dñis ancilla ño go pcedit oratio. Atq; vt vno verbo colligā qō seruio tūc vtemur drō t ablō in abus cū pōt esse dubium de quo seru loquimur: qz id passim: sed de illis tñ noibus in quibus optimi auctores hoc fieri voluerūt. Ambe ño t due cū his nulla similis differentie cā cogēte: vt Prisci. ait habēt dtī t ablī ambabus duabus. ¶ Accusatiui plurales a accusatiuus pluralis exit in as addita s ablatiuo singulari: vt a musa musas.

¶ Ehu. Obus ex rectis: nā grece t in en t in in efferē. Ver. eñ. s. simul eneā in regia ducit. idē. vs. Que regio Anchisen hz. ¶ Accūs fit in a. in grecis ño in evt Ver. vs. Dux anchisiade nec me deus equoze merit. Facile abus illud ño qō auctor nuper comperit. Nec noīa nō terminari in abus nisi dñe cā: t dignissimū inuētu seruatissimum est. Li. pro rabyrio a ioue optimo ceteris q̄z diis deabus q̄z pcō cp dimus Vier. s. reg. ca. s. Reputes ancillam tuam quasi vnam de filiabus nō de filijs trāstulit. Laurētius in herodoti trāslatione. Darius ait auspicatus sit ductis duabus filiabus. Philelphus in epīs. sed multomagis filiabus: quas vna cum genero in vrbe dimiserat.

Et deis etiā nuz p deabus. Et in meis epiphillidibus apud Laurētiū pbabo. negat minutia.

Filia.

Nata.

Asina.

Anima. Domina. Oñ vti possum⁹ datinis. i abus.

¶ De scōa nois declinatione. ¶ Epitome.

De scōa nois declinatiōe. Scōa nominis decli. terminatiōes hz nti ser er: ir: ur: um: us: eus: q̄ oēs mittunt gnū in i: vt puer pueri: cap capi: vir viri: treuir treuiri. ¶ Satur saturi. qō in ur

Ser etiam habere terminationes in nominatiuo sexti inflexionem hoc instruimur capite t alios casus vt mittant

siniant docet sole clarius.

ALtera dat rectis tibi ser.er.ir.ur. vel us. aut um.

Atq; eus diphthongon: sed t hanc tantūm modo grecis.

Fit genitiuus in i. Sed rectum non superabit.

Excipias gibber: lacer: t socer: asper adulter.

Presbyter atq; liger: miser t gener t tener addes

Et prosper: dexter puer: t quod fit tibi nomen

Ager o siue fero vir treuir: iunge saturq;.

Liber t ingenuus bacchus cui iungis iberum.

solum reperīt: nā matur latine nō dr̄, et ꝓ̄ris cião authore qui dicit ī ur vnū tm̄ reperiri satur. Tēplū pli. regnū gui. dñs dñi. deus dei.

In eus diphthongon finita oia sunt greca: vt pantheus pāthei: orpheus orphei. Reperiunt̄ ēt due terminationes in os t in on noīm tm̄ grecōrū que ad hāc declinationē referūtur quem admodū in declinatione greca disseruimus vt hic logos logi: hoc ilion ilij. Sed rectum non superabit. Oēs grōs scē noīm declinationis in i terminari dixim⁹: sed q; partim crescūt vna syllaba partim sunt equaliū syllabarū: vt tollat hanc ambiguitatē: dicit q; gūs huius declinationis equalis est suo ntō in numero syllabarum: vt hoc templū pli. h dñs dñi. Excipit pauca noīa que hic numerātur. Bibber gibberi. Sueto. de oblio grāmatico: gibberosos se de sole in vmbram trāsferre mādit. erat enim Aldaurena gibber. Pli. lib. viij. syriacis non sūt palearia. sed gibber p gibbo posuit Aldar in distichis. sigillum gibberi fictile pro gibberoso. Nam quemadmodum gibbus tum ipsum tumorem significat sine dorsum nasi: vt Iuue. medijsq; in naribus ingens gibbus: tum rem ipsam gibbum habentē: vt Aldarena. nō aliter rident athlas cum corpore gibbo. t Lelius lib. iiij. Extrinsecus gibbum intrinsecus canū est iecur sic gibber tum ipsum dorsi tumorem designat tum: eū qui tumorem hȝ: quē gibberosum appellat iureconsultus in ti. de edilitio edicto. l. vel pterui vel gibberosi. ¶ Lacer. Laceri. Ver. vs. eñ. Lacerum crudeliter ora.

¶ Socer soceri: qō etiam per eūdē. ij. eñ. Ad soceros t auos puerum⁹ est ynacta trahebat. ¶ Asper t asperi. qō etiā per sincopā obliquos habet aliquādo equales. Ver. ij. eñ. Impronisum aspris veluti qui sentibus anguē pressit. ¶ Adulter. ¶ Liber eri. p eo quod est bacch⁹: t p eo qō est ingenuus siue nō seruus Nam pro libro scripro t p tonice vbi facit. Iber iberi. pro hispanus. Lucanus. vj. Si tibi durus iber aut si tibi terga dedisset. Ver. in geor. aut impactos a tergo horrebis iberos. nam p flumine iberus iberi posuit. Luc. in. iiij. Qui prestat terris aufert tibi nomen iberus. ¶ Iber eris. per terram ppls est septrionalis iuxta Armeniam. Ab iber iberi fit celtiber celtiberi nomen cōpositum a celtis t iberis. Luc. in. iiij. Ballorum celte mi scentes nomen iberis. nō vt historiographi nostri delyrant dicti quasi certus tubalis. ¶ Presbyter teri. pro eo qō greci dicunt presbeteros i. interpretatur q; senior apud nostros pro eo q; est sacerdos quemadmodū t abbas pro eo quod ē pater. t papa p eo qō est auus noīa sunt honoris. ¶ Liger eri. nomē est celebre apud Ver. r. eñ. Fratersq; liger. sed frater auhelos flectit equos: t paulo post gūs expressit dicens. velani talia late dicta volāt ligeri. ¶ Miser eri. gener eri. tener i. necessitate ordinis literarum crescunt vna syllaba in grō: quoniā n vel s nō possunt in eadem syllaba r literam precedere. ¶ Prosper p speri: quod etiā p sperus dixit Li. in. vs. de repu. scribēs. Deinde hoīm generi p sper⁹ t salutaris. ¶ Dexter eri. qō etiā per sincopā dextri facit in grō. ¶ Puer pueri: pro quo antiquissimi puerus pueri faciebant. Cecilius. age puer duce me ad prios fines. Affranius: o puere puere sine me prospicere mihi. Et noīa composita a gerendo t ferendo: vt armiger armigeri. cetiger geri. cornuiger cornigeri. furcifer furciferi. armifer armiferi. ¶ Vir viri t ab eo composita diuuir diuuiri. leuir leuiri. ¶ Treuir treuiri populus est gallie. Luc. in. j. Tu quoq; letar⁹ cōuerti p̄ia treuir. ¶ Satur saturi. Iuue. satur est cum dicit Poma. euoe. Ad innuuntur ēt genitiui vna syllaba per sincopā siue mauis a pocopē quotiēs grūs in ij dupler definit alterum enim ex illis detracto grūs vna syllaba decurtatur: vt antoni⁹ antoni pro antonij. Peculium' li. pro peculij. nugurium ri. p nugurij. Iuue. Antoni gladios potuit contemnere si ficoia dixisset. Ver. in buc. Nec spes libertatis erat nec cura peculi. Idem in eodem opere. pauperis t tuguri cōgestum cespite culmen.

¶ Dexter eri. Altera dat rectis. Ser he terminatiōes literis tribus claudūt m r s. templū puer. vir. satur. dominus orpheus. Ager siue fero. vt corniger. celifer: hec aūt noīa preterēq; raro nisi apud poetas inuenias: vt Lic. ꝓ Roscione post reditum: quē habuit ille pestifer ānus. Et maxime fideles.

Sed si dicas. Vergilius t euāgeliū nō habēt pares grōs in syllabis: nam in recto sūt quatuor in hoc nosce Vergilius: t in grō tres tm̄. Sic euangeliū hȝ quinq; in recto t quatuor in grō. Soluitio. Ad hoc dicas negādo. nam talia debēt mittere grūs singularem in i cum duplici ij. est enim regula talis. Oia noīa secūde inflexionis in ius vel in ius terminata mittunt grūs in ij cum duplici i. vt Vergilius vergilij: t euangeliū euāgelij: trō est. nā talia formāt grūs mutando ius vel us in i t ante ium vel us est aliud i t sic sunt duo. ideo habent paritatem sed male pnunciantes t scribēres hoc non aduertunt.

Sed diphthongus in eus ey dat vel ei genitiuo.

Atq; datiuus in o dabitur: cui iungito sextum.

Accusatiuo um dat declinatio nostra

Us recti mutans in e casum pone vocandi.

Sed dices fili: fluuius: deus: atq; latinus.

Si tamen est proprium per ius: tunc us rapiatur

Greca in os t on.

Bibber.

Bibbus.

Puer t puerus.

Additio. Raymūdi palasini.

✠ Bertul. In eschili senario apud Lice. in melioribus codicibus mulcibris legit. nec ātiqua carminis obstat rō quū veteres frequēter s iam vt liquidaz tertio mō absumebāt qō nō est obscurū in hoc genere carmīe excitato ideo comes iuuinilis.

busdam grāmaticis hoc in loco positum sit. Rectus pluralis fit in i. Genitiuus in orum.

Ad qō illud rēspondendū est hoc nomē Pris teste duos hꝫe grōs: ſz vtrūq; terti e mulcibris Atq; datiuus in is. Sed dat tibi dñs deus ⁊ dñs.
⁊ mulciberis: quēadmodū suo loco dicemus.

Lice. tamē. ī. thus. mulcibri dicit in secūda dē
clinatione: qō colligitur ex rōne carminis senarij qō ex Eschilo poeta greco vertit in latinū sermonem in hu
Datiui ter minatio. modū. Iouiſq; nomē mulcibri ascisit manus: vbi neq; mulcibris neq; mulciberis: ſz neq; mulciberi esse p
vt in quibusdam codicibus legit. necesse est. eū vt iamb⁹ sit in quarto loco: cōferte obsecro vos nunc qui alio
authores admirari soletis brevitatē nostrā simul ⁊ facultatē ⁊ copiā cum aliorū preceptis inetricabilibus
cum multa verborū ꝓpleritate diminutis. ¶ Atq; datiuus in o. cp dūs ⁊ ablūs. singularis in o terminat
ſiuntq; a grō i finali mutata in o: vt dñs dñi dño. a dño puer pueri puero a puero. Actū. quod actūs in um de
nit: fit q; a grō i finali mutata in um: vt dñi dñm: pueri puerū: qō de nomini⁹ latinis aut grecis latine declinat
Uctūs. est dicendum: atq; ideo adiecimus declinatio nostra. i. latina. Nā ſi quefieris a me Theseus: quemadmodu
mittit actū. respondebo theseū vel thesea: sed theseum declinatiōe latina: thesea declinatione greca qui caſi
vt alīs diximus a latinis vsurpatur. Uer. in. vſ. Quid thesea magnū: quid memorē alcidē. Lice. de natura duor
actū latinum ꝓtulit. Theseū inquit ⁊ Vipolitū. ¶ Us recti mutans. qz superius posuit regulā generalē q
Fili ⁊ filie in vtō carius est similis ntō. immo apud antiquiores idē fuit in terminatione atq; a grecis vterq; rectus appellat
⁊ qz in regula illa generali adiecimus temperamentū prope nunc ꝓceptū illud limitans dicit: cp cum noīa
terminatur in os: vctūs exit in eus nominatiui mutata in e: vt dñs o dñe. Ad arcus o marce. Patitur ſi n
gula illa exceptionē: qm̄ hoc nomē filius debuit facere filie ⁊ facit o fili: quod etiā apud antiquiores o filie fe
Liuius androuicus. pater noster saturne filie. Fluuius quoq; deus ⁊ latinus atq; etiam ſi vis populus ⁊ fe
taſſe alia hmōi noīa apud antiquiores in vctō similia nrō reperiuntur. Uerg. viij. ēn. Lorniger hesperidū fl
uius regnator aquarū: pro fluuie. Idē in priapeia. deicera facta dat tibi poma deus: sed hoc nomen de antiqu
tate nihil videtur mutaſſe. nemo enim dicit o dee. Idē socer arma latinus habeto pro o latine. sic quoq; Lat
Propria iuius. nus dixit in. ij. Degener o populus vir secula longa deorum. ⁊ quod in re diuina quotidie audimus. Agn
dei qui tollis peccata mundi: pro agne. Et alio loco. Attendite populemeus p o mi populē. ¶ Sed tamē
ꝓprium. cp nomina ꝓpria in ius finita mittunt vctū in i ablata in us nominatiui: vt Uergili⁹ o vergili. Mer
✳ Berm. apud aulū Gellium in suis scho liis Iodocus Badi⁹ de bonis li teris citra cōtrouersi az optime lius ⁊ pculus. Qō ꝟo Qui. curius o mercuri. Larius o lari: qui lac⁹ est i talie: de quo Uerg. ij. geor. Te lari maxime teq; fluctibus aſſurgit
Genius quoq; ⁊ ſi nomē est appellatiuum: plures enim sunt genij hoīum ⁊ locorum: tñ quaſi noīe ꝓprio
bullus vocat eū lib. iij. Ad agne geni cape thura libens. Antiquiores tñ quod de filius diximꝰ: hec quoq; no
in e terminabāt. vt vergilius o vergilie. Ad ercuri⁹ o mercurie. Illud quoq; aīaduertendū est vctū hunc cas
definere in i vocalē: qñq; in i cōsonantē. nam ſi in noīatiuo i cōsonās est ante us ablata us relinquit in fine
sonans: vt vultreius o vultrei. Uor. ſ. epi. Durus ait vultrei nimis attētrusq; videris: vbi vultrei disſyllabū est rō
de bonis li teris in carminis: ergo in i cōsonātē definit. nā in actō qui i ntō par est in numero syllabarū: vultreiū trisſyllabus pos
dicens vultreiū noſe menā: qō ſi ante us in ntō est vocalis: in vtō quoq; ablata us vocalis erit: vt caius o ca
cōtroueſi az optime Ad ar. Quod peto da cai nō peto cōſilium. Nā in ntō trisſyllabū posuit idē author ali bi dicens. Laius vt fiat
lius ⁊ pculus. Qō ꝟo Qui. Pōpei trisſyllabū posuit in. iij. lib. de ponto cū dixit. Accipe pompei deductū n
merit⁹ vbi men ab illo. eadē rōne potuiſſet Pōpei⁹ in noīatiuo quadrisſyllabū ponere. Qō ſi rectus trisſyllab⁹ est: vt ap
de istis nō minib⁹ fit i terminatur: est qz in terminatione similis grō singulari: vt dñs dñi. plurali dñi. ¶ Būs in orum. cp grūs ex
mētio qua dē numeri ⁊ declinationis in orum terminat: fit cq; ab ablō singulari assumpta rū: vt a domino dominorum
ꝓpriūs q̄ appellati is. vt a dño dñis. Ambo ꝟo ⁊ duo q̄ noīa ad hanc declinationē potiſſimū referunt: quēadmodum in aliis qu
uis. qſtiū culā haud vsq; quaq; tyrunculis aſpnādam pponit: fit ne pie an pi dicēdus in vocandi caſu. qm̄ p priū ē. Nec pi o ino di splicet. qz locis diximꝰ. in hoc casu ambobus ambab⁹ ambobus fecerūt. Sed de in ntō, atq; qm̄ in vtō plibus facit
regulr. ⁊ dij p fine resimꝰ: atq; eadem rōne in dtō deis vel dijs. Luc. in. ij. o trinam celiq; deis erebiq; liceret.
¶ Dhij. Sed dat tibi ppri e dei ⁊ deis figurate dū ⁊ dijs. Ad ar. libro. ix. O dilecta deis o magni Cesaris arbi
Luc. vij. Crede dijs longo fatorū crede fauori. etiam in prosa oratione lib. ij. cap. viij. Veniā quoq; a deis pe
nius. Idem lib. ſ. c. vij. etiam aliqua obscena pro dijs habent.

Sed diphthongus in eus ei dat⁹ vel ey genitiuo. Sensus est. noīa in eus terminata mittunt genitiu
ei cōiunctum (⁊ sic habent pares genitiuos) vel in ei diuisim: ⁊ sic habent superantes. Et ſi dicas mittunt
in eos. Ad hoc dico cp eos est terminatio greca: ō qua alibi fit sermo.

¶ Anto. Actī. cp actūs in os terminatur fitq; ab ablō singulari addita s vt a dño dño s.

Accusatiui plurales os tibi mittunt.

¶ Nominib⁹ neutris. cp principio hui⁹ secun
di capitis dictū ē cp noīa neutra tres casus ha
bent similes ntū actū ⁊ vctū: ⁊ in plurali ter
minabantur in a nunc regula illa cōtrahit ma
gis atq; limitat. dicitq; formaria grō singula
ri i finali mutata in a. Nam ſi grūs in i duplex
definit neutra plia in a purū i vocali antece
dēte desinūt: vt hoc augurium hec auguria: hoc
peculium ij. hec peculia. ſi ꝟo in vnico i. desi
nit grūs sing. pluralia neutra in o mittum cū
Additio. raymundi palasini. consonante que ꝓcedit illud i desinunt: vt hoc templum i templa. hoc donum i. dona.

Nominibus neutris in a vertitur i genitiui.

¶ De tertia nominis declinatione.

¶ Epitome.

Duodesetaginta nominum tertie inflexionis termina
nes hic constat: quarū recti equaliter ⁊ obliqui in vtroq; nu
ro finiantur hic liquido cernes.

Tertia diuersos dat declinatio fines
Et cp̄ varie tamē exit in is genitiuus.
Ex a ponit atis. Ex e facit is genitiuus.
Onis ab o fiet: per inis nonnulla dabuntur.

Neq; ſupflua ista dr regula. nā cp̄ scias
gnalē regulaꝫ noīa neutra terminare ntū per
actū ⁊ vctū plures in a. Posses tñ dubitare
an talia habeāt i aña vt nō vt dicas euāgelavt
euāgelia. gymnasa vel gymnasia qō dubium

Cardo:ordo:turboꝫ:homo:nemo:iunges apollo.
Et quod femínei generis datur in do vel in go.
Unedo dat onis:seu pomū siue sit arbos.
Ast anio ⁊ nerio dant enis:dat caro carnis.
Lactibi dat lactis:halec halecis habebit.

per hāc remouet regulā:ideo ꝙ ꝑdicti casus formant a gō singulari mutando i in a:quare illa q̄ habēt duplicē ij faciūt in ia:vt euāgelīū euāgelij mutādo vltimū i in a fit euāgelia quare remanet primū. Sed illa q̄ vnicū i hñt mittūt ꝓdictos casus in a:vt templuz tēpli: mutādo i in a fit tēpla. ¶ De ter.no.declina. quēadmodū prima declinatio tres habuit ntī terminatiões:scōa ꝯo seruita tertia hz multo plures:oēs mittūt gnī in is:atq; iō dicit tertia diuersos dat declinatio fines:qz q̄ꝫ tres terminales huiꝰ decli. sunt vndecim.a.e.o.c.d.l.n.r.s.t.x.termina nones quinquaginta sunt.⁊ eo amplius quas cū de gō disputauimꝰ:eor ordine psequimur. ¶ Adde duo de sexaginta eē noīa tertie ifleriois terminatiões q̄s cū de illiꝰ ifleriõe supra apiret herastico mõstrauimꝰ. ¶ Et ꝓpo.qtis.ꝙ nomina tertie decli.in a desinētia super a ntī tis assumpta mittūt gnī in atis.vt b rozema atis. scema atis.pegma atis.syma tis.pneuma atis.hec antiquiores etiam per primā declinabant:suntq; oīa grec:vt in gñe dirimus. ¶ Et e facit is.ꝙ huiꝰ decli.noīa in e finita mittūt gnī e mutata i is:vt hoc mare ris cubile lis.mātile lis.suntq; oīa neutra atq; latina:nā greca feminina sunt:⁊ reducunt ad primam declinationem latinam. ¶ Omis ab o fiet.ꝙ noīa tertie decli.in o desinētia mittunt gnī in onis.super o nominatiui assumpta.nis.vt b sermo nis.harpago nis.vnio nis.porphirio nis. ¶ Per inis.nõnulla dabunt.ꝙ hec noīa que vno versu cõplectunt mittunt gnī nõ in onis:sed in inis.hic cardo inis.ordo inis.turbo inis.p ventorū verti gine: aut pueroꝝ trocisco. Ver.in.s.turbine corripuit:scopulozꝫ infirit acuto. Hor.in epo. Litiq; retrosolue turbine. Nam cū ꝓprium est nomen gladiatoris cuiusdam gñalem regulam sequit:idem.ij.ser.Rides turbonis in armis spñ. Homo inis.⁊ nemo neminis:⁊ qō ab hoīe cõpositum est apud antiquiores gnī misit in onis. Ennius apud Prisc. Vulturis in syluis miserū mādebat homonē. Ipse quoq; gnis neminis antiquꝰ est quo vir vti possumus. Plau.in captiuis. Neminis misereri certum est. ⁊ Lucil.neminis ingenio quēq; cōsidere oportere. ¶ Apollo inis.cuius gnis atticus est apollo:vt Pan.in epi.ad corinth.s. Piero.interprete Ego quidem sum paulti:ego aūt apollo:sed de hoc in declinatione greca dirimus.antiq̄ores quoq; Festo autꝫ apollinis dicebāt. ¶ Et qō femínei gñis.ꝙ noīa etiam desinētia in do vel in go:que sunt gnis fem.mittunt gnī in inis:vt hec teredo inis:formido inis.virgo inis.vligo inis.Unedo nī ꝑ arbore ⁊ ꝑ pomo:vt si geest fe.gnī fecit vnedonis. Pli.li.xvj.quibusdā arboris corter cadit vt malo vnedoni. Idem li.xv.de vnedone arbore ipsa fruticosa cui nomē et argumēto sit vnū nñ edēdi. Addendum est incredibili ꝓsensu in oīb⁹ libris receptū qō a me primū est deꝓhēsum in expositiõe Seruij sup illud Ver.s.ge. Arbuta sacre deficerēt syluе ait nam q; arbuta sunt rubra poma syluar:q̄ Plinozedones vocat:ꝙ asperitate sua plures edi nō pñt. Atq; Pli. nõ ozedones sed vnedones appellat. Ergo vel meo periculo emēdandus est ille locꝰ atq; fidei pristine restituendus. Ast anio ⁊ nerio.ꝙ hec duo noīa hic anio vel aniē:⁊ hec nerio vel nerie mittūt gnī in enis:vt anienis: nerienis. Po.s.car.⁊ preceps anio actiburti locus ꝙ antiquissimi ꝑm analogiam declinabāt anien enis. Lato. Non minus q̄ quindecim milia aniē absit. Sapi.etiam in syluis priscos imitatus patres aniē dixit. Declinat etiam hic anienis:vt Sillius li.pu. s. Qua pr̄ acceptis anienis ditior vndis:ꝙ q̄ pōt eē gnis anienis: siue igitur prima ntī positio sit anio siue aniē:siue anienis gnī hz anienis. Lu.ij. gelidas anienis ad vndas. Ouid.iiij.met. Quaq; anienis aque curs⁹q; brevissimus aluo. Nerio quoq; vt Au. Bel.li.rij. noc.atti. scribit a veteribus sic declinabat quasi anionem perinde inquit vt anienē:sic nerienē direrūt tertia syllaab producta. Plau.in truc. Adsis o peregre aduenies salutat nerienē vxorē suam. Adar.in nuptijs philologie: certūq; esse gradinum nerienis cōiugis amore torreri. Declinat et hec nerienes is.vt Varro in saty. menippea.nerienes inquit:minerua fortuna accerses. ¶ Caro preterea a regula excipit:facitq; in genitino carnis: qm apud priscos hec carnis is.declinabat. Liui.andro.carnis ait vinūq; qō libat. ⁊ Liuius.xxv.ab vrbe lanatibus carnis q̄ dari dz data nō fuerat. ¶ Itaq; ab eo qō est caro carūcula:⁊ ab eo qō est carnis carnicula diminutiua declinata sunt. Aliquerētū hoc in loco qō in grecoꝝ declinatione diximus nomina greca feminina in o longum desinētia in onis feciſſe gnī apud priscos atq; reliquos casus cōsequēter:vt io onis.calipsonis.dido onis. Plautus in anlularia. Argus quē quōdam ioni iuno custodē dedit. Liuius andro.apō aymphā athlātis filiam calipsonē. Ennius penos didone ozinōdos. Sed hmōi declinatiōe iā nō esse vtēdū ostendit Quin.li.s.his verbis:mihi autem placet latinam rōnem sequi quousq; patitur decor:neq; eā calipsonē dicerim:vt in nonē:ꝙ ꝑ secutus antiquos cesar vtiꝫ hac rōne declinādi. Illud preterea est annotādum masculina greca in o finita in hanc terminationem plerumq; a latinis referri:vt tarchon tarchonis:raphon raphonis agamēnon agamēnonis. Ver.it.eā. Nic tarchonis ⁊ tyronis tuta tenebāt. idē in.x. parteniiq; raphonis:⁊ perdurum vt rubus orsen. Sapi.in achil. Stimulatq; agamēnonis volētes. ¶ Lactibi dat lactis.ꝙ in c duo nñ noīa reperiūtur huius declinationis hoc lac lactis:quod ant quissimi hoc lacte lactis declinabāt. Plaut. in menechmis: nec lacte est lacti vsꝰ similius nam lacres in plurali:vt als dicimus sunt intestina per que labitur cibus:vt scri. Pli.xj.natu.histo. Singulariter quoq; lactis in ntō dixit Pompo.inferēti nati cerebellū inquit lactis agmina. Halec quēadmodū in gñe memoratimus salsugo erat ex pisciculis halecibus sale maceratis confecta qō etiam garum vocabat:facit in gō halecis:quēadmodum ⁊ halec cis.vt infra dicemus:sed halec caret numero multitudinis:quemadmodum ⁊ alia multa huiusmodi nomina.

¶ Hzi. Tertia de.d.d.si petauꝫ eñ esse fines circiter.rl. in a Tāna tis.in e mare maris.in.o.sermo nis.ac lactis.halec id.danid dis.ud.bogud dis.al.sal lis.el.mel is il.vigil is.ol.sol lis.ul.consul is.an.titanus.en.nomen is.in delphin is.on.canon is.ar.par is.er.pater is.ir.martyr is.or.amor is.ur.guttur is.as.estas tis.es miles tis.is.piscis is.os.dos tis.us.virtus is.es.pres dis.aus.laus dis.abs.arabs is.ebs.celebs is.obs. scrobs bis.ibs.calybs bis.⁊ bs.vbs is.ls.puls tis.ms.hyems is.ans.dodrās tis.ens.mens tis ins.thyrsis ons.fons tis.unr.arnur quod alij acūr scribūt.aps.daps is eps.auceps is.ips.cinips is.ops inops is. ps stirps is.ars.pars is.ers solers is.ors mors is.ar par is.er.ler is.ir.nix is.or.vor is.ur crur is.alr.falx is. ant.lanr is.inr.menrur is.iunr.coniunx is.arr.is.err merr is.ur.caput is. ¶ Tamen erit i is gnīs.sed in gretis qō nīū superat gnīs plerūq; exit in os. Quiō.in meta. Archados hinc festes ⁊ inhospita recta tyranni.

Terminationes nominū tertie declinationis.

In o finita

Apollo in gō quāꝫ faciat ꝑm antiquos.

Anio ⁊ nerio.

Greca in o longū terminata.

Lac.

Halec.

Tertie decli. termi. nationes.

Bogud. ¶Anto. Bogud format udis. cp in d vnū trū reperiť nomē huius declinatiōis bogud q̄ fuit rex mauritanie facitq̄ in grō bogudis. Li. apud. Prīs. li. crij. ab vrbe cōdita. Lassi⁹ inquit t bogud castra adorti. Idē in eodem bogudis causa exercitu in aphricā trajicere conatus sit. Appius in cōmētariis rex bogud cōiunctis sibi copijs t cognito regis sub egressu. t ibidē paulo ante pjectus ab vrbica in mauritaniam regnūq̄ bogudis est ingressus. ¶Nostri dix. da. acsi dicat cp hoc nomē dauid cum finalem syllabam acuat: neq̄ possit declinari a barbarum est trū nrī: hoc est religionis xpiane scriptores aliq̄ ansi sunt hic dauid dis. declinare penul. in grō lōga: q: dauid vltimā acuit ego necesse est vt grūm habeat penul. produ. vt michael elis. daniel elis.

Dauid.

Bogud formatudis: nostri direre dauidis.

Additio. Raymūdi. Palasini. ☞Sensus est. Quis apud hebreos dauid sit indeclinabile: vt vides in euangelio Adar. Liber gnātiōis iesu xpi filij dauid. Trū nri i. latini direre. i. direrunt in esto ramis palmaz israel es tu rex dauidis t inclyta proles.

Additur is post l: sed lis mel felq̄ recepit.

Palasin⁹. ☞Nec solū in isto b fit vt ad latinā reducat declinationē: sed eriam in multis hebraicis: vt hic abramus: vbi ipsi hic abrām: b iacob⁹ hic isaacus: vbi hebrei dicūt iacob t isaac.

Nomen qō fit in n assumit is in genitiuo.

In l termi nata. ¶Addit is. p. l. cp huj⁹ declinationis noīa in l trām finita faciūt grūm assumpto is super nri terminationē: vt hoc aral lis. tribunal lis. vecrigal lis. michael lis vigil lis. sol is. cōsul lis. Deinde dicit cp hec duo noīa mel t fel in grō assumūt lis p is: ita grūs t reliqui casus que pendent a grō duplici ll scribuntur: vt mel lis. fel lis. melli felli a melle a felle. Nomen qō fit in n finita mittūt grūm is assumpta: vt b tiran nis. b syren nis. delphin nis. canis. sed quēadmodū in gne diximus in an t in in: t in on finita oīa sunt greca: in en vero partim greca partim latina. ¶Adem enī. q: superior regula trū finali syllabe gri prosperit: dicit nunc cp noīa terminata in men hoc fulmen nūmē: t in cen: vt cōposita a cano nis. qualia sunt tubicē: fidicē: cuj⁹ his quatuor noībus vnguē pecten ingnē: glutē mutant e nri in i: vt fulmi nis: nūmi nis: tubicinis: fidicinis: vnguinis: pectinis: ingnis: glutinis. q: Pli. li. xū. glutinū dixit. glutinum inquit perpendiculum t terebram. Nymē xo qño mittit genitiuū nō ex̄ssit qō nusq̄ eius obliqui reperti sunt qō si declina reť nihil dubiū est quin hymenis grūm faceret t alios casus q̄r. ¶In on xo que vt diximus oīa sunt greca partim mittūt grūm in ontis. vt lacon ontis. Beryll. Ieq̄ Ouidius n. ulciberi neq̄ Cicero Ad ulciberis p tertiaz beris vel bris. Ad ulciber Alacer. Alacris. Fallit cū Antonio mācinello sz a mulcēdo simplr factuz ē: eo cp ignis sit t oīa mulceat author seruio. Soli. nomophō ontis. hippocoon ontis. hippomedon ontis. pheron ontis. acherō ontis. charon onris. bysson ontis. partim in onis. demon onis. canō onis. daphon onis. sindon onis. sidon onis. hierō onis. Euan quoq̄ de bacchi noibus author Pris. ris in grūm assumit dicimusq̄ euātis. Papi. v. theb. t a summis andinis montibus cuā. Ver. vs. cū Illa choū fin. ulās euātis orgia circū. Ser. participiū esse vult euātis. si bacchātis.

¶Is post r nūges. cp huj⁹ declinationis noīa in r trām terminata assumūt in grō is quacūq̄ vocali precedente vt puluinar ris. torcular ris. anser ris passer ris. gadir ris. amor ris. decor ris. murmur ris. furfur ris. Fur ris accepit t in grō ris ita cp per r duplet scribiť farris: t reliq̄ q̄r casus qui a grō formant: farris autē ō putant in grō sumpsisse ne coincideret cū scā psona huj⁹ hordi for. faris. Deinde dicit cp t. ia noīa in cer definētia mittunt grūm cer mutata in cris: ea sunt acer acris p fortis t vehemēs t acut⁹. nam p arbore aceris in grō facit. Soli. de thu. scribēs. ramis inq̄t ad aceris ēq̄litatem. ¶Volucer vel alacer cris. Deinde cp hoc nomē imbre t ab eo composita septēber: october: nouēber: december: mulciber formāt grūm ber mutata in bris: vt imbris septēbris octobris nouēbris decēbris mulcibris: nam a mulcēdo t ibri cōpositum vī: t recte simplicis declinationem seruat: sed Ouid. in. ij. de ar. mulciberi posuit dicēs: mulciberi capti marsq̄ venusq̄ dolis. Li. xxxiij. decli. dixim⁹ grūm mulcibri prulit. ij. lib. trū. Celeber cp t saluber grōs faciūt celebris et salubris: p̄ter duo noīa adiectiua cū illis tribus acer volucer alacer: t cū illis que terminant in ster ēt sub terminatiōe mis. p̄ gne masculi. t fe. ōclinari: vt hic t hec alacris t hoc alacre. hic t hec acris t hoc acre. Ver. vs. cū Anchises alacris palmas vtraq̄ retēdit. t Enni⁹ apō Pris. Sōnus repēte in cāpo passim nobilissim⁹ peculit acris.

In tris plura dabis: frater: mater: pater: vter: Alecipiter: venter: linther: qō desinit in ster.

¶Lhyl. Bogud format udis. Astui⁹ polio. li. x. epi. Li. traiecit in regnū bogudis bñ peculiaris. ¶Tris dixere dauidis: quale est illud sacrū qō ramoū dñica die cantať. Tu es rex isrl t dauidis inclyta ples. Baptista in pthenice primā decli. grecā secut⁹ dixit. Sic dauid p̄tulit Ezechiasq̄ manasses. ¶Per e. s. p. hic portercipi vnū nomē qō apud author. frequētius est rudis eris. Pli. li. xxxvij. c. xxv. deinde rudus in quo due qte calcis: idē in ibin. t ruderi nouo tertiam partem addi. Cel. li. vij. ficut in aphrica rudere non regulis regit.

Jn tris plura dabis: cp in ter definētia noīa multa reperiunt mittētia grūm in tris nō trū oīa vt q̄dā putauerūt qm̄ greca omnia mittūt grūm in eris: vt soter soteris: pēther pētheris: character characteris: physeter physeteris: frater is. luter eris. spinter ris. non spītris: t complura de quibus lib. v. cum de crementis nominum dicetur plenius disserēdū est. ¶Que vero in tris mittunt genitiuū hec sunt fere: frater tris. mater atris. pater patris. t ab eo composita vt diesp̄ter diespitris marspiter marspitris: opiter tris. Juppiter iuppitris: quod eriam iouis facit: sed hoc a nominatiuo ionis est: quemadmodum iuppiter a iuppiter qua declinandi ratione Jgi-

Que grūm i tris mittūt

Alecipiter: venter: linther: qō desinit in ster.

Juppitris atq̄ iouis dat iuppiter. O facit er u.

Femur: ebur: robur: iecur: at cor dat tibi cordis.

Suscipit atis. ab as genitiuus. Demitur inde.

Vas vadis t vasis: as assis: mas maris. Et qui

Hrecum ponit adis genitiuo: ponit t antis.

Cum fit in es nomen mas aut cõe duorum:
Dat gtũs itis. Sed verres dat tibi verris:
Et vates vatis. Dat etis parieſq; arieſq;:
Perpes & interpres teres idiges ppes hebeſq;
Inquies & locuples magnes. Dereſq; dat edis:
Pes pedis. At nomẽ dat idis: qõ de ſedeo fit

niũs frequenter vtitur: vt vter vtris: accipiter accipitris: venter ventris: linther linthris etiã ſi grecum ſit. & nomina adiectiua pro genere maſc. deſinentia in ſter. mittũt quoq; gtũ in ſtris: vt Silueſter tris. quod cũ eſt viri ppriũ ſy lueſter ſtri. per ſecundã declinatur. rureſter ſtris. equeſter equeſtris: pedeſter ſtris. campeſter ſtris. ſequeſter ſtris: quod etiam per ſe: ũdam & primam declinatur. ſequeſter tra. trum. Sed queret fortaſſe q̃ſpiã cur nõ fecit mentionem hoc loco huius noĩs iter. Ad quod illud dicimus: hoc nomen in vſu noſtro ex duobus rectis conſtare hoc eſt iter iteris: & itiner itineris: ſed in ntõ & duobus reliquis caſib9que neutris noĩb9 ſũt ntõ ſimiles: magis eſt in vſu iter in reliquis obliquis magis eſt itiner. ſed hoc infra iterum dicemus cũ de habentibus duplex cremẽtum diſſeret. Eadem rõne cum iuppiter & iouis in ntõ dicatur: atq; in gtõ in ppitris & iouis iuppiter a ntõ magis eſt in vſu quemadmodum & iouis in gtõ: qui ab eo qõ hic iouis. Cecili9 apud Priſ. Non nobis quidem de9 rap9 eſt iouis. Accius apud eũdẽ. lucifera lãpade eturat ionis arieti. ¶ O facit ex u. cp hec quatuor: noĩa: femur: ebur: robur: iecur: & ſi regulam ſequũtur terminatoriũ in r cp̃rium ad ſyllabam genitiui terminalem attinet: tñ in penultima mutant u ntñ in o: dicimus q; femoris: eboris: roboris: iecoris: quod etiã i gtõ iecinoris vel iocinoris fecit: q̃p videa & ab eo quod eſt iecinus vel iocinus declinari. Perſi. Rupto iecore erierit capillatus. Liuius. viij. ab vrbe. caput iocuoris a familiari parte ceſum. Antonius gnifo quẽ Ci. poſt fori labore frequenter audiebat. ab eo quod eſt ebur & robur eboza & roboza faciebat author eſt Quin. l. j. Deinde dicit cp hoc nomen cor accipit d literam mediã: fecitq; in gtõ cordis. Separ vero qõ apud grecos hepatos gtũ facit ideo nõ poſuit: q; hoc nomen a latinis receptũ nõ eſt: cum ppriũ habẽt iecur: & qõ ex antiquioribus grãmaticis nullus poſuit: qõ ipſum argumento eſt eo nõ eſſe vtendũ. Lar quoq; p rege veientium qõ Priſ. poſuit facere gtũ lartis ego nõ poſui. cp huiuſmodi noĩs tñ obliquos reperio. Liuius lib. iiij. Larte columnio rege veientorũ & Ouid. Larte ferox ceſo coſſus opima tulit. ¶ Suſcipit atis ab as. cp noĩa tertie declinatiõis in as flexa mittunt gtũ in atis & nũ mutata in tis. vt pictas pictatis. ſanctitas atis. ciuitas atis. veritas atis. & noĩa gentilia: arpinas atis. altinas atis. toloſas atis. q̃ antiquiores per is: & per e declinabãt vt arpinatis nate. altinatis nate. Excipiuntur quatuor monoſyllaba: que aliter exeunt in gtõ. ea ſunt vas vadis. Li. iij. off. Vas facr̃ eſt aliter eius ſiſtendi. Vora. ſ. ſer. Ille datis vadibus qui rure extractus in vrbem. Vas vaſis. quod etiam antiquiores hoc vaſum vaſi declinabãt: atq; ideo in plũ tantum ſcõe reperitur decliua. Cato apud Gel. lib. iij. no. atti. neq; vaſum neq; veſtimentũ vllum eſt in manu precioſum. As aſſis pro libra duodecim vnciarum ſiue p ſolida hereditate. ¶ Mas mas p maſculo. in qualibet ſpecie qõ aliquando figurate & neutris inanimis qui maſculinum ſicut & femininũ ẽſſe heroicus nõ recipit. itaq; aliqñ nomẽ in as aliqñ maſculinũ dixim9 qõ virtuoſi propriũ eſt. ¶ Atq; grecum ponit adis. cp noĩa greca partim mittunt gtũ in adis. vt palas adis. monas adis. doas adis. helias adis. archas adis. partim in antis: vt pallas antis. calchas antis. thoas antis. elephas antis. gigas antis. adamas antis. athlas antis. ſed que ſunt illa que mittunt in adis q̃ in antis. a declinatiõe grece pendũ eſt: nam que illi mittunt in ados. nos in adis. que illi in antos nos in antis vertere debem9. ¶ Lis fit in nomẽ. cp noĩa maſc. aut cõia duoꝝ generũ terminata in es mittũt gtũ in itis & mutata in i. & s mutata in tis: vt hic ſtipes itis. hic trames itis. hic & hec miles itis. hic & hec ſoſpes ſoſpitis. Excipiunt duo: hic verres. hic & hec vates q̃ formãt gtũ es mutata in is: verres verris: vates vatis. In etis ẽo mittunt gtũ vndecim nomina que ſequunt: paries etis aries etis. ppes etis. interpres etis. teres etis. indiges etis. ẽpes etis. inquies etis. locuples etis. magnes etis. manſues etis. quod apud priſcos fuit. Accius in meleagro. mia manſues ſit. Plau. in aſinaria. reddam ego te feram fame ſua manſuete. Apul. vij. meta. manſueres ac manſues inde factos. Idẽ in. ij. vide in vſam manſuẽ: ab eo qõ manſuis. & videt feciſſe vbiq; impes impetis tñ in ablatiuo ſiue ſeptimo caſu reperitur atq; ideo ad defectiua nomina reiecimus. apud Colu. cẽtreperiri i. ij. de re ru. compitib9 ab eo cp eſt compes compitis. & vepribꝰ aiunt cõpitibuſq; cogeſta colligere. Duo tñ ponit mittentia gtũ in edis. heres heredis. Cõpoſita quoq; a ſedeo es. exẽt in idis. vt obſes obſidis. reſes reſidis. preſes preſidis.

¶ Dzi. iuppitris atq; iouis dat iuppiter. Ter. li. ij. an. nõ vider. Cur negent illi caſus obliq; dieſpitris tri. dieſpiter. a tre. niſi cp min9 ẽ tritũ in cõſuetudine cp̃ dieſpiter: nũc ẽo dieſpiter. & iuppiter eãdẽ rõnẽ obtinent.

Grecum nomen in es genitiuũ mittit in etis:
Inproprijs ex es facit is: quãdoq; dat etis.
Es tibi femineũ conuertit in is genitium.
Sed teges atq; ſeges: abieſq; quieſq; dat etis.
Herces mercedis facit in cereris ceres exit.
Finita tibi mittunt ſimilem genitiuum.
Caſpis format idis: caſſis: lapis additur illi:
Samis ſemiſſis: ſanguis dat ſanguinis: & que
Dant eris vt cucumis: pomis & cinis addito puluis

¶ Ant. grecũ nomẽ in es. cp noĩa greca in es. finita pleriq; mittũt gtũ in etis. vt creta cretis lebes etis. tapes tapetis: qõ etiã hoc tapete. vel hoc taperum declinari poteſt. Sylli9. iiij. punicorum. illum ſydonio fulgentem ardore tapeta. Uerg. in ar. enei. Pulchriq; taperas. Plini. lib. o. viij. in tapetis antiquiſſima gratia. & digeſtis in titulo de auro & argento legato. l. argumento. tapeta inquit veſtri cedunt: que aut ſterni aut iniici ſolent. Nam qõ Uerg. eneiõ. dicit qui forte tapetibus altis: ab eo quod eſt tapes tapetis vel tapete tapetis eſſe poteſt. Noĩa ẽo ppria virorum quandoq; mittunt gtũ es mutata in is. vt iohãnes iohannis. Diomedes diomedis: vlyſſes vlyſſis achyles achyllis: quãdoq; mittunt gtũ es mutata in is atq; etiam in etis: vt dares daris vel etis. thales thalis vel thaletis: chremes chremis vel chremetis: thrames etis. pheres ris. vel

Iter.

Iuppiter

In ur terminata.

Lar veientium rex.

Grecа in adis gtũ mittunt.

In es terminata.

In es terminata.

Tapes Tapete Tapetum

pheretis. Ver. v. eñ. Vastis cũ viribus eẽt ora dares. Atq; iterũ pcipitẽ daren ardens agit. et paulo post. fessumq; dareta eripuit mulcens dictis Iunc. Et mite thaletis ingenium. Te-

In eskemnisa agnes nõ agnetis dicẽdũ est.

ren. in andria. puerũ inde abiens cõuenit chremis. Idẽ in eadem. chremetis affinitatẽ effugere potero. Ver. ix. eñ. Eurialus phaleras rhãetis :t aurea bullis. Papi. ix. the. inde pheres acerq; richus. sed cassa phereti's. ¶ Es t'bi femineñ. cp nomina feminina in es sinentia mittunt gnñ es mutata in is. vt apes apis: vulpes pis. proles lis. soboles lis. Quatuor vero feminina que hic explicant mittunt gnñ in etis: ea sunt. Teges etis. seges etis. abies etis. quies etis. quod vt supra dictum est veteres per q̃ntã nois declinationẽ pferebant. Aderces facit mercedis. t ceres cereris. Quod vero inanimata res ab eo qõ est agnes agnetis in grõ fecerunt arte exemplocq; caret. multũ enim grecũ femininum est huius declinationis quod facit gnñ in etis. t diu' Ambros' qui nobis vitã atq; hystoriã beate agnes scriptam reliqt frequenter nomẽ x̃ginis repetat. nusq; agnetis agneti agnetẽ agnete. dixit. sed agne agnes: t reliquis casibus grece declinationis semp vsus est. Nam cũ agne nomẽ sit grecũ interptatur nãq; casta aut declinatione greca flectendum est agne agnes. aut latina agna agne: vt Nota. s. ser. Delectat veluti balbinũ polip' agne. Quid q in codicibus antiquis atq; fidei pbatissime in quibus rei diuine mystica pertractantur cũ x̃ginis martyrũq; cõmemoratio fiat nõ agnetis t agnete: sed agnes t agne legitur. Quã scripturã adhuc retinent viri religiosi atq; antiquitatũ veteri q; lectionis diligentissimi indagatores: qui habitu moribꝫ t vite sanctimonia diuũ nobis Viero. representãt. ¶ Is finita tibi mittat. cp noia in is definẽtia habẽt gnñ simile nõ: vt panis panis: ignis ignis: nauis nauis: classis classis. Tria tamẽ noia mittunt gnñ in idis. ¶ Cuspis cuspidis atq; ab eo cõpositum tricuspis dis. Oui. s. met. posito tricuspide telo. ¶ Cassis dis. quod etiam hec cassida Ver. lib. ix dixit. Aurea vati cassida. ¶ Lapis idis. A quo Ennius in. viij. casu fecit lapi. d. occumbũt multi letum ferroq; lapidis. ¶ Semis preterea facit semissis: vt in digestorum libris de vulgari t pupillari substitutione. l. cũ per bonorum possessionem semis ei ablatus fit. nominatiuum posuit Priss. de ponderibus t mẽsuris. d. post hec semissis solidi pars maxima fertur. Cum vero nõ ser vncias aut assis medietatem: sed tãtum alicuius integri dimidium significat siue sit aduerbium: siue sit nomẽ indeclinabile est. ¶ Sanguis sanguinis. a quo exanguis compositum exãguis facit in genitiuo exanguis: vt supra memorauimus. ¶ Et que dant eris. cp quinq; noia que declinatur etiam cucumer eris. Imo quãtum suspicamur hec noia duplices habuere casus ex duplici nñ terminatione pfectos. cucumer vel cucumis. cucumeris vel cucumis: cucumeri vel cucumi': cucumerem vel cucumim. Plini. lib. xix. Cucumin vero t in colore t in odore similẽ. Idem lib. xx. cucumin filuestrem esse dicimus mox infra magnitudinẽ satiui: t paulo post cucumin que magnificãt. ¶ Uomer vel vomis eris. Ver. s. geor. Vome inquit vel vomis ab vtroq; eris. Et eodẽ modo. Liner vel linis ris. puluer vel puluis ris. ipuber vel impubis eris. quẽadmodũ in prin. huius lib. diximus. Cesar in lib. de analogia. puber puberis declinare precepit. Puberes vero grãmaticus eruditissimus pubis is. uos tñ cũ apud Li. in. ij. de ora. legamus. Nõ nisi puberẽ tenuerit habereẽ. t apud Sallu. in iugur. deinde oẽs puberes numidas atq; negotiatores interfecit. suspicamur tamen analogia quã hñt inter se dictiões simplices t ab eis compositę duplices fuisse nti terminationes atq; vtriq; regularẽ habuisse gnñ puberis a quo fit cõpositũ ipuber eris. quẽadmodũ Li. in. iij. inuecti. dixit filiũ expuberẽ legatũ a. pre missum. t b t b ipubis t hoc ipube quã declinãdi rõnẽ x̃. secut' ait ipubis iuli. t' Vor. ij. car. Impubẽ parẽtes troiũ. t idẽ in epodo. trementi q̃stitit puer ipube corp'. Glis gliris aĩal notũ est. de quo Ad ar. i dixti cho' cui lẽma: glires iuãt. Tota mihi domi hyẽs t piguior illo tyesti: q̃ me nil nisi fon' allet. cibo quidã glitis t glissis ab eo qõ ẽ glis fecerũt adhuc nusq; legi. ¶ Lis litis. Sãnis itis. dis tis. gnñ lis mitterũt. Quirites q̃ cp phocas i nũero nñ multitudinis declinat. ex ppositiõe singulari q̃ris itis. declinari pot quirõnẽ Oui. secut' in elegijs dixit an si pulsasses minia de plebe q̃ritẽ. t' Perfi. Oui. vna quiritẽ x̃tigo facit.

Jmpubis iunges glis gliris lisq; dat iuis.

Samnis sammitis dis ditis adde quiritem.

Cucumis t cucumer

Uomer vel vomis Liner vel linis.

Glis.

Samnis

¶ Auto. grecũ mittit idis. cp noia gre. huius decli. terminata in is mittũt gnñ in idis. vt paris idis. adonis idis. eupolis idis. dozis idis. thetis idis. iaspis. idis. Aliquando habent genitiuum parium syllabarum: cum sc̃z genitiuus apud grecos in is purũ definit. vt paris parios: paris paris adonis ios. adonis adonis. neapolis neopoleos. nea polis neapolis. pleraq; tamen ex iis q̃ greci terminant in ios in grõ mittunt apud gnñ in idis. vt tigris tigrios. ridis idis. Symois pyroisq; cp hec duo nomina greca pyrois t symois reperiunt apud latinos facere genitiuum in entis. pyrois pyroentis. symois entis. Ouidi. in. ij. met. Interea volucres pyrois eous t ethon. Valeri. Flaccus in. v. argonautice t formidãtem patrios pyroenta dolores. Uergil'. s. eneid. Ubi tot symois correpta sub vndis. Idem in eodem. Alma venus phrigij genuit symoentis ad vndam. Quod fit in in. cp nomina greca q̃ in nominatiuo duplicem habent terminationem hoc est in in vel in is mittunt genitiuum in inis. vt eleusin eleusis eleusinis. salamin t salamis vel minis. trachin vel trachis trachinis: delphin vel delphis delphinis: phorcyn vel phorcis nis. Ouid. in episto. phedre. tempore quo itobis initiata est cerealis eleusis. Idem. vij. met. Cerealis eleusis. iterum dixit. Seruius in illud Uergi. s. geor. Uomis tu-

Hecum mittit idis: symois pyroisq; dat entis.

Quod fit in in t in is dabit inis: jungito pollis.

Otis nomen in os mittit. tamen exit in ois.

Ros: flos: mosq; lepos: os transit in oris t ossis.

Lustos custodis dat: bos bouis. t tamen ois

Greca dabunt: vt tros thos: minos: additur heros.

Us tibi mittit oris: per eris sed plura dabuntur.

Hulcus: acus: viscus: fedus cum pondere sydus

Uell': holusq; scelus: funus: genus addito vulnus.

Dunus: onusq; latus: vetus atq; op' t tũ dis

Dant subscus: incus: palus: t pecus hec mulieb'is.

Telluris veneriscq; dabunt tellusq; venusq.

Greca l is

Symois t pyrois.

Greca l in t in is.

Aeri primũ grane robur aratri. greci inq̃t delphin ꝛ delphis dicunt eleusin et eleusis: sed verius in n definunt quod in obliquis habent n delphin os. eleusin ds. dicunt eti ã ꝛ eleusina. Justin' li. v. Tyrannos inq̃t eleusina emigrare iusserat. Ouj. xiij. met. Dñe sub imagine signũ. Seruat adhuc salamis. Vo. ſ. car. Teucer salamina parrẽq; cũ fugeret trachin a trachis. qõ interp̃tat aſpa. vbs eſt boerie. Luc. trachin p̃cioq; nephãde lãpados. ꝛ Ouj. in. ix. met. Herculeã trachina iube. Qõ ẏo dicit iũgito pollis: q̃tũ ad terminationẽ is. intelligẽdum eſt: nam illa in inis penul. lõga faciunt. Hoc penultima breui illa p̃terea greca sunt: hoc latinũ decliuat ẽt pollẽ pollinis authore p̃obo et Cesare in li. de analogia. Phocas ẏo ꝛ carisius pollis pollinis declinant: sed quẽadmodũ de recto non satis cõſtat: ita de obliquis exploratũ eſt. Serenus. Proderit et madida frumentũ polline turgens. Celſus li. ij. et polline iſtrmiſſim' cibari' panis. Plj. li. xxiij. Illiciũr inq̃t cũ polline. Trachin ꝛ trachis.

Otis nomen in os. Alij hanc regulã de terminatis in os aliter poſuerũt dicentes mittere frequẽti' gtiũ in oris. nos autem illã intertentes dirimus gñal'r facere tm̃ in otis. qõ plura in otis. facere repiunt q̃ in oris. rhinoceros oris. mono. eros otis. niceros otis. egoceros otis. heros otis. phileros otis. nepos otis. dos t is. cos coris. sacerdos otis. cõpos otis. impos otis. Mar. in primo q̃ non pmiſit p̃lia rhinoceros. Idem in eodem. Et puer nasum rhinoceros habent. Plj. lib. xvij. Alsprimã aũt ferã rhinocerotẽ. Luca. humid' egoceros nec plus leo roſſitur vna. Mar. cũ placeat phileros tota tibi dote redẽptus. ꝛ paulo poſt. ppernã dij tẽ faciant philerotis amicam. et in libris digeſtorũ titu. de fideicõ. l. luci'. ergo eroti liber tamen non dedit. In oris vero ereũt pauca q̃ hic enumerat ros oris. flos oris. mos moris. lepos oris. os oris. q̃ terminanť etiã in or. vt arbor vel arbos ris. color vel colos ris. vapor vel vapos vaporis. odor vel odos ris. honor vel honos honoris. Verg. in buc. Nunc ois parturit arbos. Plinius. xxv. Glebis inquit suus colos: atq; ibidẽ sepius ea declinatiõe vtit Lucre. lib. v. Et volitans permanet ad hos frigusq; vaposq;. Plautus in captiuis. Luius odos sub basilica nos omnis adegit in forũ. Ver. ſ. eñ. Vic piet atis honos: sic nos in sceptra reponit. Timor etiãvel timos apõ Marcellum legiť. Os quoq; in alia significatione ossis facit. Custos custodis. bos bouis. Ertamen ois. Quod quedã noĩa greca repiuntur mittentia gtiũ in ois. vt minos minois: tros trois: thos thois. heros herois. ab eo quod eſt minos minois fecit. Sallu. apud Pli. in. ij. hiſto. Dedalus inquit e ſicilia pfectus quo minois fugerat ira. ſed põ eſſe hic gtũs ab eo qõ minon. Ver. ſ. eñ. Tros tirinusq; mihi nullo diſcrimine aget Et in eodem. troas relliquias danaũ. et troes te miſerientis maria oĩa vecti. Plj. li. viij. Nã troes lupozum id genus eſt. Tus tibi mittit. Sepe de hac quoq; regula inuertenda cogitauimus ꝓpterea qõ aliq̃n plura ex tipiebanť q̃ cotinebant: sed ne simus tante nouitatis authores dicamus q̃ huius declinationis noĩa termiata in us mittunt gtiũ in oris eã fere sunt. Corpus ris. decus ris. lepus ris. littus ris. fen' ris. frig' ris. nemus ris. pect'ris. pigu'oris. stercus ris. temp'ris. tergus ris. facin'ris. Et nomina cõparatiua sub terminatiõe us: et nobili' ois. breuius oris. Excipiunť vero. xvij. noĩa que tribus ẏbus coutinenť q̃n gtiũ mittunt in eris. In us terminata. In us terminata.

Vulcus eris. acus eris. viſcus eris. pond' eris. fedus eris. sydus eris. vellus ris. holus eris. scelus ris. fun' ris. genus ris. vulnus ris. munus ris. onus ris. latus eris. vetus ris. opus ris. Illa q̃ duo pignus ꝛ fen' etiã in eris quoq; exeunt. Iuue. milia fenus pignorib' positis: a fenore q̃ feneror ꝛ fenero declinata sunt. Et tñ udis. q̃ hui' declinationis quattuor tm̃ noĩa exeunt in udis. subſc' udis. incus udis. patus udis. pec'udis. Quamor decim anni sunt ex quo hanc regulã magno honoris u'ri periculo cepimus edere vt alioq; authoriũ ppleritatẽ fugerem' qui hac in parte genus cũ declinatiõe atq; vtriq; cũ syllabarũ quantitate cõfundunt: in quo tanto breuiores faciliores eſq; fuerim' q̃ ceteri: addo ẽt copioſiores ẽt malevolis iudicandũ relinquo. Sẽ in tanto tpis intervallo ex frequenti librorũ lectione: quos lexica mei gra excuſſi vnum tm̃ reperiri nomen qd regulis a me traditis nõ otinebať: cuius neq; alij quoq; gramatici mentionem fecerant. Id erat subſc'udis. Ennius apud feſtũ: neq; vlla subſc'phibet cõpagẽ. Cato de re ru. subſcudes iligneas ab indito. Quod vero dixit pecus hec mulier edictũ eſt ꝓpterea q̃ hoc pec' pecoris facit in genitiuo. Subſc'regulis traditis non cõtinetur.

Letera feminei generis mittuntur in utis.

Que polliſyllaba sunt: monoſyllaba dant in uris.

Hus ꝛ sus dat uis. intercus utis tibi mittit.

Grecum nomen in us genitiuum mittit in untis.

De pus exit odis: tibi sit pro teste melampus.

Dat diphthõgus in es pres pdis: ꝛ es dabit eris.

Dat diphthõgus in aus: fraus fraudis: laus quoq; laudis.

Sibpph' preit s mediam dabis' i genitiuo.

E mutatur in i quando o preponitur illis.

Si polliſyllaba sunt tñ aucupis exit ab auceps.

Pomit byems byemis. plus pluris mittere debet.

Si preit n aut r: mediam ti dat genitiuus.

Lens lẽdis mittit: frons frõdis: glans quoq; glãdis:

Anto. Letera fe. ge. sunt autẽ tm̃ quinq; vt in gñe diſputanim' virt' utis. inuẽ' tis. senectus utis. sal'utis. seruit' seruitutis. Cldo monoſyllaba dant. q̃ nomina monoſyllaba hui' decli. terminata in us mittũt genitiuũ i uris. vt mus muris. ius ris. crus cruris. thus thuris. pus puris. quo frequenter etiã in obliq̃s. Celſus vtitur. Gus tamen facit gruis et sus suis. Lig' ẏo rationẽ monoſyllaborũ seq̃tur: aut genitiuũ ab altera terminatione hoc eſt lygur accepit: facitq; cum illo lyguris. Hoc nomen inter' ꝛ in grõ accipit ꝓpterea quod ab inter et cutis cõponitur. Aldonoſyllaba in ue.

Grecum nomen in us. q̃ noĩa greca terminata in us mittunt gtiũ in untis: vt amath'untis. fip' untis. phycus untis. hieric'untis. opus untis. trapezus untis. hydrus untis. philus untis. Ver. ꝛ. eñ. Eſt amath' eſt celſa mihi paphos. Ouj. met. Ac ſi forte roges fecundã amathuntha metalis. Luc. in. vj. Eſt subdita sipus montibus. Sil. ix. pu. Terras ꝛ littora sip': vbs eſt apud q̃ poſtea ſipothus dicta eſt. Plj. in cyrenaice descriptiõe pmõtoriũ inq̃t phic' p̃ cretiũ mare currit. Luc. in. ix. Seuas meritũ phicũta ruinas parsit. Ptolemeꝰ palestine deſcriptione. hieric' in recto poſuit actũ, vero Plj. li. v. Hiericuntẽ inq̃t palmetis cõſita fontib' irriguã. Opus oppũtis oppidũ a ptolemeo po Grecum nomen in us genitiuum mittit in untis. Sipꝰ et ſipothus. Opus.

nic i achaia. Oui.l.s.de ponto. Sede puer facta patroclus opūta reliqt. Pli.li.vs. Aphenice cētū milia passuū trapezus. t paulo post a trapezunte inqt centum quadragita mille. Q. Curtius regionē eā vsqz ad trapezūta descēdere. Luc.i.vij. Quas aui hydras antiquus cernas bares. Pli.i.iij. Ab hydrunte iprimis italie portu nobili. Lic. in epi. Ad hidruntē inqt tudibundi pueninus. Philus qz a ptolomeo i ficionia ponit pythagorā vo ad tempus phlūta venisse legimus. ¶ De pus erit odis. cp nota cōpositā a pus podos grece qō iterpretat pes mittit in odis. vt trepus odis. nō tripos odis. vt ido cti grāmatici dicūt edipus odis. Aldar. Qui legis edipodē caligiūqz thiestē. Plau. i penu. p scōam dectinaut. Itti inqt oratiōni edipo opus est cōiectore. Suetonius cū i Cesare eadem declinatione vsus est. Papi. etiā i primo Thebaidis. cum dicit. Edipode confusa domus ab eo qō est edipodes ode. ¶ Adelampus odis. hic diumus fuit amithaonis filius a quo melampodiū herba dicta.

Pus copositā.

Aes. Praes.

¶ Dat diphthongus in es. cp duo reperiuntur nota in es diphthongon finita hoc aes qō facit in grō eris. et hic pres quod facit predis. In aus quoqz duo hec laus hec fraus. qō vtrūqz facit grīs in dis. fraudis et laudis. ¶ Si b p phi. pit s. cp nota hīc tia b aut p aut ph. q a grecis dicit phi. añs. formāt grīs interposita. i inter b p ph. et s: vt arabs arabis. plebs plebis. calybs calybis. scobs scobis. orbs orbis. lelaps lelapis. seps pis. stirps stirpis. inops inopis. gryphs gryphis. cinyphs cinyphis. q fluui est apud garamantes. ¶ Emutatur in i. hec regula ad grī penultimā pīnet. dicitqz cp nota pluriū syllabarū hīc tia eañ bs. aut ps. mutant illud i in i. in grō: vt celebs celibis. princeps principis. Quod si monosyllaba sunt nō mutant e in i vt plebs plebis. seps sepis. ¶ Auceps tū neqz facit aucepis neqz fecit aucipis sed aucupis. Probus tā eos dicit errare qui dicunt auceps aucupis cū dicendū sit aucupes aucupis. Sed ego nescio quid sibi voluerit vir doctissim: cum milies aucupes: sed frequenter auceps repiat. vt apud Oui. rs. mera. Laqueis quos callid abdidit auceps. Ponit hyems is. quod in ms. vnum tū reperit nomē hec hyems quod facit hyemis: et in ls. vnus quoqz hec puls quod facit pultis. Pli.li.xviij. videt tā puls ignota grece fuisse. cp italie polenta. Iuue. Et grādes fumabant pultib olle. ¶ Si pit n aut r. cp nota hīc tia n aut r añs mittūt grīs interposita ti. inter ns aut rs vt hic dodrās antis. sertās antis. sapiēs entis. mens mētis. thyrsus thyrsi. qō th aspiratū recipit frons frontis. arūs ris. In dis tū grīs faciunt quinqz. Lens dis. aīal illud sine bestiola que i capillis palpebris qz innascit. Serenus. Inda maris lendes capitis deducit iniquas. Pli.li.xxv. Idē lēdes i palpebris tollit. Lēs po cū facit lētis legumen est notū. ¶ Frōs frondis. Uer.ij.geor. Precipue dū frons tenera. vbi Ser. ait verā lectionē esse frōdis: a fronte t a fronde vnū ait esse utrūq. Varro quoqz in libris de re rust. etiā frons in nō ptulit. cū vero facit frōtis partē capitis: aut faciē alicui rei significat. ¶ Glās glādis. Oui.xi iij.me. Adhisa solet medio glans intus descere celo. et Cesar. i cōmentariis. eodez tempore glans missa est iscripta. t digestis de glāde legēda. glādis nomine oīs fructus cōtinet. Uer. tantum pluit ilice glandis dixit.

Lens. Frons.

Glans.

¶ Antro. Nefrēs dis. pro porcello: vt in gñe diuinus qui cū ablactat fit nondum tamen fabā aut glādē frādere hoc ē frāgere pōt. Libripēs libripēdis. qō a libra et pēdo is. a quo est appēdo t suspēdo. Pli.xxxiij. Stipis pōderāde pensatores dicunt libripēdes. Liui. andronicus apud Prīs. impubis libripēs esse nō pōt. Ut cor dat cordis quod etiam cōposita a corde faciunt in grō quēadmodū simpler cor: cordis. vt cōcors concordis. discors discordis. vecors vecordis. secors dis. pravicors dis. misericors dis. ¶ Uncias qō not. cp composita ab vncia mittunt grīs in uncis. vt quincunx ūncis. septūs uncis decunx uncis. vndecunx uncis. Sunt qui per x in fine pcipiant scribere quincūx. septūx: decūx: deūx. illa opinor rōne ducti: quod propium est desinentiuz in x mittere grīs in icis. Dat capitis caput in t finituz nomen quod declinetur vnum tantū reperit nomen caput quod facit in grō capitis t duo ab illo cōposita sinciput t occiput faciētia genitiuū in cipitis sincipitis t occipitis. Dicit p terea in cipitis mittere grīs cōposita a capite habētqz duplex grī crementū: vt biceps bicipitis. triceps itis. anceps itis. preceps itis. que etiā antiquissimi ancipes itis. et precipes itis. declinabant. Plau. apud Prīs. in cōmoriēntib salia in puerū missisti pcipes. Idē in rudente altrinsecus est secunicula ancipes. atqz ediuersō precipes cipis. atqz anceps cipis. declinabant. Liui. andronicus apud Prīs. Sedz in alta maria pcipē inops dedit. t Enni apud eundez. Intra muros aut extra precipe causa. Superiorib quoqz annumerantur duo nomina duplex crementum habentia: supellex supellectilis: et iter eris. sed iterum supra diximus: facit quemadmodum itinerarius: cuius quib eruditior etas vnū conflauit iter itineris. itaqz non dicim itinere in recto neqz iteris iteri iterem obliquis. Supellex vero ideo fecit supellectilis cp antiquiores hec supellectilis declinabant. sic Cato apud Prīs. quasi supellec ilis inquit solet: nunc vero hec supellex dicimus. vt Uoca. campana supellex. t Persius quam sit tibi curta supellex. Uerg. s. ge. Uirgea preterea celi vilisqz supellex: vbi ait Serui. Supellex rustica pars est. nam artis supellectilis est. qz grūs aut par esse dz aut maior vna syllaba: si duab cōtra arte ē. ¶ Finita dabūt. cp nota desinētia i t faciāt grīs ablata x et cis addita: vt b par cis. fer cis. merx cis. pix cis. vox iuris cis. Deinde dicit cp si nomina pluriū syllabarū terminata in x habuerint e ante x: illud e mutat in i. vt hic inder cis. poller cis. inder cis. iler cis. vinder cis. cp tex cis. cp si vnius tū syllabe sunt. nihilominus e retinet vt fex cis. ner cis. Duo qz nomina ponit q cū sint pluriū syllabarū nihilominus grō t reliqs obliqs que ab eo formantur e retinent. ea sunt vervex cis. Iuue. Suto: et elixi vervecis labra comedit: t alio loco vervecius

Cōposita ab vncia.

Supeller.

Inspector cis. cara.

Nefrens nefrendis. Qō pendo libra qz gignit.
Ut cor dat cordis: sic que componis ab illo.
Uncia qō nomen componit mittit in uncis.
De capitis caput in cipitis sua compositiua: et
Que dant crementum tibi duplex. Adde supellex.
Altqz iter ānt itiner: dat lectilis hec in eris qz.
X finita dabunt. x. rapta cis genitiuo.
E mutatur in i quando preponitur illi.
Dum polisyllaba sint. vervex. halex qz dat ecis.
In gis multa dabis lex: rex: grex: addito remex.
Inqz petix: t frux: a coniunx coniugis exit.
Illex ac aquilex compluraqz nomina greca.

in prima crassoq; sub aere nasci. Valer alecis. de quo reg're supra qđ in capite gn̄is nois terminatoriū i e dixi-mus. Duo p̄terea repiō terminata in er: que gn̄ eque mittūt ecis: sed iō non posui. qm̄ apud authores rara sunt inuenta: ea sunt myrmer myrmecis. ppriū serui nomen apud Apule. ix. li. meta. Reser ecis. quo vtit Co-lume. in libris de re ru. p subsidiario palmire. ¶ In gis multa dabis. qō et si nomina in x finita mittūt ple-risq; gn̄ in icis. nul ta sunt tñ q̄ i gis ereūt ea sunt fere. ¶ Ser legis. ¶ Rex regis. ¶ Grex gregis. ¶ Remex remigis. qō secutū est rōnē habentiū e añ x. pluriū syllabarū. Imperit ip̄etigis p eo qō est ip̄etigo ip̄etiginis authore festo quā nos ip̄etiginē dicim⁹ greci lichenē dicitq; ab ip̄etēdo. Sed q: syllaba brevis posita est inter duas longas vsi sum⁹ epenthesi hoc est syllabe interpositōe vel potius themesi. ¶ Frux gis. Enni. dicum fa crisq; facit frux. Idē si tā dura sit frux. Auso. cū burdegalensis iter monosyllaba posuit frux gis. d. Ante equi-dem campis cū spicea suppeteret frux. ¶ Cōiunx cōingis qō non a cōiungo is. sed a cōingo as. venit cp̄ mul-tis rōnib⁹ p̄ bauit. Lau. abstemi⁹ cōtra Festū. et alios authores. ¶ Illex illegis per ll duplex qz p vnum l arbor ether vero fecit gn̄ illicis est res blanditijs z illecebris ad se trahens: at vero cū legibus iobedientē significat atq; g simplici vñ cōponit retinet. Plau. in psa. ipure inhoneste iuriie illex. Eadē cā rōne ex lege gis. facit Cic. pro cluentio. nō qp illi ex legē sed syllabā arbitrent. ¶ Aglex gis. Varro. hoc pacto inqt vtilior thuscus aglex. Serui. Li. iij. natu. q. sudorē aglegeş, vocāt. qz gutte quedā vel fissura loci elidunt vel estu euocantur. Pli. xxxj. Tussilago vbi nascitur subesse aquas creduntur: hoc habens signum aglegeş sunt añ putearij hoc est q̄ putei effodiēdi certis i locis rōnē dicūt. Mastix gis. qō flagellū i terpretat. vñ homero mastix gis. cicero mastix gis. vergilio mastix gis. quēadmodū i capite gn̄is dictū est. ¶ Alcmyx gis. p cerebri pannicula quā dictionē me dici corrupte vocāt minigā menyngē. Iothop hagoz terra fuit: vt iqt Stra. cui homer⁹ odissea meminit fuit z nympha ibidē ad quā eglites di uertit homero refert. Sil. li. iij. spec. Alcmarte coaspes naritia menynge satus. Pli. i descriptiōe insularū aphrice clarissima est inqt menynx ab eratostene. Ioroz hagites appellata oppida habet duo menyntē et gnan. ¶ Zelex legis. Qui. viij. met. narici usq; teler. ver. viij. en. b̄ legas carrasq;. ¶ Chi. Nefrēs dis. dicit fest⁹ Ari etes dici nefrendes q̄ dētib⁹ frēdere nō p̄sit. Alij dicūt nefrendes i fantes eē nondū frendētes. i. frāgētes. hoc fest⁹. ¶ In gis his ēt noib⁹ pōt addi bituriz gis. Luc. s. li. z bituriz lōgisq; le nes arones i armis. Leter ūno apō hi. Finis leges. Bituriges iocos et cubos. Pelvis. Val. apō. Alcmar. amo re edisti tanq̄ blacta i pelvi apō eūdē. Li. i vena. Pelvim sibi popposcit. Fe. Pōpe. dicit pollubroz eē pelvis vas nos pelvi appellam⁹. Apu. m̄. ix. asini aurei pelvē scripsit aq̄ inqt recētis cōpletam pelvē offerrēt potui meo.

Strinx z menimx z irinx iapixq; lelexq;.
Sphinx phrix atq; phalanx stix stryxq; pharinxq;
Allobrox mastix z onyx qb⁹ addis iazix. clarinxq;
Et reges gallos quoꝝ fit rectus in onix.
In chis dant mastix z onix thominx diozixq;
Et duo dant actis: hypponax astlanaxq;.
Nix niuis atq; senex senis infert: nox quoq; noctis
Fitq; datiuus in i: si tollas s genitiui.
Accusatiuus fit in em. Sed in im tibi mittunt.
Necstis z tussis vis: buris pelvis: at ista
Dantur in em vel in im. restis turrisq; securis.
Et puppis: febris. Sed in im tm̄modo greca
In quibus est recto nō dissimilis genitiuus.
Que mittis z in in plerūq; vt naso charibdin.

¶ Anxo. Sphinx gis. aial fuit z monstrū soli-tuviatorib⁹ enigmata p̄ponere ab edipode in terfectus. ¶ Phryx gis. Qui. i epist. paridis. phrix erat et nostro genitus de sanguine. Ver gi. Aenei. Dac phryges istaret curru cristat⁹ achiles. ¶ Phalanx angis. Idē. iij. eñ. Et iam arguta phalanx instructis nauibus ibat: et il-lud agamemnonias q̄ phalanges. Strix gis. p̄o palude inferoz z filia tethyos z oceani. Stirinx gis. nympha fuit in calamuz palustrē versa: de qua Qui. s. meta. nais vna fuit nym phe syringa vocabāt. ¶ Strix gis. anis noctur na. Serenus. p̄terea si forte p̄mat strix atra puellos. Tibullus. z tectis strix violenta ca-nat. Qui. vij. meta. Strigis z infames ipsis cum coribus alas. ¶ Iapix gis. ventus qui spirat ex apulia: de quo Hora. s. car. Cētorūq; regat p̄ obstrictis alijs p̄ter iapiga. Idē rectū protulit in. iij. car. Ne qđ albus peccet iapix. ¶ Allobrox gis. No. i epo. nouisq; reb⁹ infi-delis allobrox. Iuue. ruffus qui totiens Li-ceronē allobroga dixit. Onix gis. Ital. Se-nus onyx constat quot mihi morte canū Pli. dixit inquisitā appellat egypt⁹. ¶ Pōpholix pō pholigis. Pli. li. xxxiij. et nūc in erariis repiū tur q̄ vocant pōpholigē. z spodion d'ria q̄ pō-pholix lotura paratur: spodios illota est: hys-pane dirimus aturia. ¶ Iazix, iazygis. iazy-ges ppli sunt septētrionales. Qui. iij. de pon.

ipse vides onerata ferox vt ducat iazyx. idem in. s. eiusdem: aut quid sarmate faciāt: qđ iazyges acres. Diozyx quod fossa siue alueus interpretat. Pōpo. li. iiij. tum manu factus amnis: ideo referendus qm̄ ex nili alueo diorige adductus. ¶ Et reges gallos. quod et ā nomina quorundam regulorum gallie in onyx finita mittunt genitiuum in onigis vt orgentonix gis. dūnonix gis. amborix gis. vercingentonix gis. Cesar in commentario belli gallici: primo nobilissimus z ditissimus fuit orgentonix: z paulopost orgentorigē ex vinculis cām dicere coegerunt. idem in eodem. Dumnorix gratia z largitione apud sequanos plurimum poterat: ibidem legatos ad dūnorigen heduū mittūt religua ad hunc in mo dū in eodem opere frequenter declinata quoq; reperies. ¶ Aur quoq; apud innniores grāmaticos reperiē mittens gn̄ in gis: sed corrupta est dictio aur augis p ab sis abdis: qua Pli. vtitur frequenter in scō natu. hist. li. ¶ Nix niuis z senex senis preter alia horum propor-tionem miserunt gn̄. Nor preterea quod in genitiuo z super caccepit: dicimusq; noctis absq; ab eo compo situm pernor pernoctis. Sed z nix apud antiquores ningis fecit. qō imitatus Apuleius in hermagora dixit. Omnia ninge candebant. Et ab eo qō est senex senicis in gn̄ p tuterūt. vt m cistellaria. Plaut⁹ z Docto. bel lissimi negocioli senecis solet esse: noctis quoq; genitiuus a grecis pendet. qui nix nictos declinant. ¶ Et duo dāt actis. qō duo b̄ noīa hyponax z astlanax mittūt gn̄ i actis assūpta z sup c dictimusq; hyponax hypo-

Sphinx.
Phrix.
Stirinx.
Iapix.
Allobrox.
Iazix.
Nix.
Senex senecis.

In gis mit-tūtia gn̄.

ponactis. astianax astianactis. Ruffinus vtĩ hypponax hoc metro scripꝫ author. Plin. li. xxxvj. Quod hypponax indignatus. et ibidem hypponactis etate poete. itaqꝫ iterũ hypponacti honorabilis feditas vultꝰ erat Dus. xiij. me. Als ittiĩ astianax illis de turribꝰ. Idẽ ad liniũ. t pater et coniunx astianaxqꝫ puer. Ver. iij. eñ. O mihi sola mei sup astianactis imago. et in secundo eiusdẽ. ¶ Puerũ astianacta trahebat. bibax quoqꝫ apud Lebrẽ in cõmentarijs bibracis fecit in gtõ oppidũ est gallie. Duo cꝫ noĩa dicit assumere in gtõ ch aspiratã. mastichis. quod etiã mastiche mastiches declinatur. et onix chis. et ab eo cõpositum sardonix sardonichis. Thomix thomichis quã nos thomicẽ vocamus. et dioxix richis. qõ interpretatur fossa. Põpo. mela. Et nihil aliud dioxiche adducrus. ¶ Briax axis. Plin. li. xxxvj. A septẽtriõe celauit briax a meridie thimotheus. et ibidem. Accusatiuus i em. xas habuit emulos briaxim et thimot. ¶ Fitqꝫ dñs in i. cꝫ dñs singularis tertie decli. in i. terminat: fitqꝫ ablatiuo eiusdẽ numeri ablata s. vt patris patri corpis corpi felicis felici. ¶ Actũs fit in em. cꝫ actũs eiusdẽ declinatiõis. atqꝫ nũeri terminat i em. fitqꝫ a gtõ is mutata in em. vt patris patrẽ. felicis felicẽ. hõis hoĩem. Quedã nõia explicant mittũt. actũ in im. ea sunt. ¶ Sitis sitim. Verg. in buc. Dulcis aque saliente sitim restringere riuo. Tussis tussim. Plin. li. xxvj. Tussim sedat bechiõ q̃ tussilago dicit. ¶ Vis vim. Ver. vj. eñ. Necvim tela ferit. ¶ Burris Burrim. idẽ. j. geor. Domat i burim t curui formã accipit vultꝰ aratri. ¶ Pelvis pelvim. q̃ ossa cunt mittere accusatiuũ in im. sed exẽplũ mihi non succurrit. At vero in em fiunt: et in im faciũt hec. ¶ Sedis restẽvel restim. Terẽ. in eunu. Ad restim. mihi quidẽ res redisti. t ab eo gõ restẽ reste facit in ablõ. Iuue. dicis. Puteus ne longa reste mouẽdus. ¶ Turris turrẽ vel turrim. Ver. ij. eñ. Turrim ꝓcipiti stantẽ. ¶ Securis securẽvel securi. Idẽ i eodẽ. t acertã excusit ceruice securim. ¶ Puppis puppim. Idẽ. j. eñ. Iugẽs a vertice pũtus in puppim ferit. ¶ Febris febrẽvel febrim. Alias. nõ habui febrim symmache nũc habeo. De terminatõe em. vbiqꝫ reperies exempla. Ver. ix. eñ. erata quotiẽs tarpeia securẽ. Iuue. Dicendũ stature restẽqꝫ sequitur. Aqualis quoqꝫ apud Plan. Date inquit. isti sedẽ vt sedeat t aqualim cũ aqua. ¶ Sed in im tm̃ modo greca. q noĩa greca: terminata in is. hñtia gtm̃ nrõ simile mittũt acõs in im. vt eclypsis eclypsim leucaspis leucaspim mẽphitis mẽphitim. opis opis opim. magudaris vel magydaris magudarim vel magydarim. Ver. vj. eñ. Leucaspim et litie ductorẽ classis oronte. Idẽ in. vj. Seuãqꝫ eralat opacã mephitim. Idem in. vi. Velocem interea superis in sedibus opim. Plin. li. xix. Alterũ genus silphii. est quod magudaris nominatur. Columella. li. viij. Radix inquit quã grecivocant magudarim usa consuetudo laserpitiũ appellat. quod si gre cum est quid opus fuit a grammaticis inter noĩa latina explicari: cũ ad regulã grecorũ potuerit reduci. Verg. vero in buc. dixit aut ararim parthis bibet aut germania tigrim ararim non est ab eo qõ est arar: sed ab eo qõ araris: nã in vtrãqꝫ terminatiõẽ definens reperitur. ¶ Sed in in. actũs latine declinationis est im: in vo greca declinatio est vt suo loco dicimus. vt charibdis dis. rybdin. acis dis. vel acis. acin. Qui. de pont. charybdin achei. ¶ Idẽ. xiiij. meta. Achin amas preferꝫ meis amplexibus achin. ¶ Chri. Sed in im. tm̃ modo greca vt charybdim ozerim. Luc. iiij. Tauro minitanã vincũt feruore charybdim Iuue. sary. vij. Ducitur ante cibũ rabidã facturus ozerim. ¶ Que mittũt i in. vt tropin. caparin. Als ar. li. pr. Tunore fere ipse tropin de fece lagene. verumtñ qñ ntm̃ gtũs superat in a. etiã effertur actũs grecus Lice. ad

De ablatiuis tertie flexionis. Als are in ablatiuo.

apiũ li. iij. epistõ. non solum pallada: sed etiam appiada nominabo.

¶ Anto. nomẽ in e. Ablatus tertie declinationis. qm̃ in e. vel in i. definit: primo ponit regulas noĩa definẽtium in is tm̃ aut in exlm i. deinde terminatorum in e tm̃. Dicit igit in primis cꝫ huius declinatiõis noĩa desinẽtia in e. vel in al. vel in ar. si generis sunt neutri mittũt ablatiuũ in i. m̃. vt hoc mare a mari. hoc rete a reti que ipsa etiam antiquiores in e terminabãt vt plautus in rudẽte. Dicant in marecõi captos. Qui. v. falto. Cur tibi p lybicis claudũtur rete leonis. Suetonius quoqꝫ in Nerõe rete aurato dixit. Quãꝫ videri possit ab eo qõ est nrõ hec retis. q nod Plautus i truculẽto gñe posuit masculino dicẽs nõ vides proferre me vtidũ retẽ. t ibidem iterũ vt dimisit retẽ atqꝫ hamũ. ¶ In e tm̃ ablatiũ mittũt que sequũtur. ¶ Vocfar a farre. Iuu. Lũ farre t vinosa annum vestamqꝫ rogabat. ¶ Preneste a preneste. Verg. viij. eñ. Quisq; altum ꝑ neste viri. at idem in octauo. Cum prima acie preneste sub ipsa figurate cũ ad vrbes retulit subipa. Iubar a iubare. Ver. iiij. eñ. Jt portis iubare exorto delecta iuuẽtus. ¶ Soracte a soracte cꝫ ꝑ Plin. li. viij. masculino gñe dixit. qꝫ ad mõtem soracte nam Vo. b soracte soractis dixit in primo carmi. Ut alta stet nive cãdidum soracte. ¶ Sausape a sausape. Perfi. Balãtũ sausape pectis. Vo. ij. ser. Sausape purpureo mensam prexit. ¶ Nectar a nectare. Ver. sexdulci distẽdit nectare celas. ¶ Als ittis in i mẽses. Qõ noĩa mẽsium que per tertiam declinationẽ inflectuntur

Que in itã tũ mittũt.

mittũt ablatiũ in i: vt q̃tilis a q̃tili: sertilis a sertili: septẽber a septẽbri: decẽber a decẽbri. Iuue. Als edilis seruare minutal decẽbri. Idẽ alio loco toto vinũ nescire decẽbri. ¶ Et i as. Qõ noĩa gẽtilia terminata in as mittũt etiam ablatiũ in i. vt arpinas ab arpinati. cassinas a cassinati. Nam t Plin. lib. viij. in q̃t ꝓfectu eoꝝ reperiuntur apud antiq̃s in tis definẽtia vñ negutra q̃s eoꝝ i e desinũt t ablatiũ in i more eoꝝ q̃ in is definũt: t in e q̃ et apud priscos in e terminare ablatiũ reperimus vt apud Qui. in epi. paridis. hoc mihi nõ recolo fore vt a celesti gitta. ¶ Et que fecerũt vel in im. Qõ noĩa mittẽtia actũ in im per u. vel in in per u. mittũt ablatiũ in i. que vero fecerũt in em vel im mittũt e vel i. vt caribdis caribdim a caribdi. puppis puppẽ vl puppim a puppe vel a puppi. In e preterea t in i mittunt ablatiuum nomina hic posita. ¶ Ciuis a ciue vel ciui. Iuuena. quid illo ciue tulisset. Cicero. in philippicis. in principe ciui non est satis. ¶ Auis ab aue vel aui. Horatius primo car.

Fata mala ducis aut domū. Nauis a naue vel nani. Teren. in andria. Naui fracta apud andrum. ¶ Clauis clauę vel clani. Ter. in moreto. Et reserat clausa q̄ prenidet ostia clani. ¶ Anguis ab angue vel angui. Vora. s. epi. Aliter militie tertā cane peius et angui. ¶ Unguis ab vngue vel vngui. Idē in eodē. Lacrātis acuto ne secer vngui. ¶ Amnis ab amne vel amni. Ter. s. geor. Prono rapit alueus amni. ¶ Uectis a vecte vel vecti. Teren. in eunucho. In mediū hunc agmen cū vecti. ¶ Postis a poste vel posti. Qui. v. me. raptaq̄ de dextro robusta repagula posti. ¶ Neptis a nepte vel nepti supioribꝫ annumerat: sed erē plū nō succurrit. ¶ Ignis ab igne vel igni. Ter. iii. eñ. Quin ꝫ alit venis: et ceco carpit igni. ¶ Strigilis a strigile vel strigili. Vo. ij. ser. Qui puer vnā furtiua mutat strigili. ¶ Classis a classe vel classi. Ter. viij. eñ. Adnectū eneā classi victosq̄ penates. ¶ Pugil et vigil a pugile vel pugili a vigile vel vigili. Iuue. Preterea lateris vigili cuꝫ febre dolorē. Supeller a supellectile vel supellectili. vñ est in libris digestorum titu. de supellectili legata. ¶ Imber imbre vel imbri. Ter. in hec. Iuppiter et leto descēdet plurim⁹ imbri. Verbaleq̄ qō facit in trir. Nō noīa verbalia siue pticipalia feminina terminata in trix mittūt etiā ablatiuū in e vel in i. vt victrix victrice vel victrici. Luc. in. s. ī sua victrici cōuersum viscera dextra. vñ etiā in plī figurate neutris cōiūgimus. Victricia voltricia dicimus idem in eodē. Tollite iā pridē victricia tollite signa. Ter. iij. eñ. Rex agamemnonias victriciaq̄ arma secutus.

Verbalia in trix.

¶ Adiectiua trium genꝛum vel in i vel e pones.
Dūmodo neutra per e non declinet tibi rectus.
Que sic dēclinans per i tantū mittere debes.
Pegener ⁊ pauper huber cūq̄ hospite sospes.
Dant ablatiuos per e tm̄ plus quoq̄ pluri.
Ast ablatiuos per e tantum cetera mittunt.

¶ Ant. adiectiua trium. Qō noīa adiectiua huius decli. nō habentia genus neutrū i e terminatū mittūt ablatiū in e vel in i. vt hic ⁊ hec ⁊ hoc prudēs a prudēte vel prudenti: felix a felicēte sc̄i. velox a veloce vl̄ veloci. Qō si genꝰ neutrū habent in e mittūt ablatiū in i tm̄ vt hic et hec breuis et hoc breue a breui. hic acer hec acris hoc acre ab acri. Deide dicit q̄ nomina quinq̄ vno versu explicata ⁊ si neutris iungūt quēadmodū in gñe dirimꝫ ablatiū tm̄ p e tm̄ mittūt vt degener a degenere paup a paupere huber ab hubere: hospes ab hospite: sospes a sospite. Illud etiā animaduertendū noīa pria ab adiectiuis in ist in e definentibꝰ dedu

Adiectiua ruꝫ ablatiꝰ

cta mittere ēt ablatiū i et tm̄: vt Iuuenalis iuuenale ab eo qō est hic ⁊ hec iuuenalis ⁊ hoc iuuenale. eodē modo Ald ar. laterēsis annalis. Ald a r. cū iuuenale meo q̄d me cōmittere tētas. Li. pro plancio. Cōsiteor in laterez se summa ornamenta esse. Idē p fundanio apud Prīs. Nō hoc mō a Iulio annale factū pbari pōt. Reperiuntur q̄ adiectiua in is et in i definentia mittere ablatiū in e. Qui. xv. me. Finē specie celeste resumpta luctibꝰ posuit. Idē in epi. paridis forent a celeste sagitta. Idē q̄ i fastis anne pēne latēs anna pennavocat. ¶ Ast ablatiuos qō reliqua noīa huiꝰ decli. noīa mittūt ablatiū i e a q̄cūq̄ veniāt terminatiōe vt eblema ab eblemate. sermo a sermone. taca a tacte. Asdrubal ab asdrubale. citā a citane. cesar a cesare. pietas a ate. caput a capite. para a pace.

Rectus pluralis in es: cui iūgito quartū.
Qō mittis in ū pluralibus in genitiuis.
Accusatiui quā doq̄ per is tibi fient.
Cum dedit i sextus per ia tibi neutra dabuntur.
Cōparatiua tamen per a solū mittere debes.
Plus ⁊ aplustre: vetusq̄ adduntur comparatiuis.
Dat genitiuus ium: si fecit in i: tibi sextus.
Tolle vigil: pugil: ⁊ supplex: opiferq̄: vetusq̄.

Rectus plūs fit in es. Quod noīa tertie decli. masculina vel feminina: vel cōmunia duoꝝ generū mittūt ntm̄ et actm̄ atq̄ etiā cōsequent vocatiuos plurales in es is gti singularis mutata in es: vt hic pater patris hi patres o pres. b mater matris o matres hic et hec breuis breues o breues. Illa vero q̄ fecerunt gtm̄ in yos vel in ys diphthongon a nominibus definentibus in ys: mittunt pluralē in yes: vt hic libys libyos vel libys. plurali libyes. hec erymnis erymnios: vel erymnis erymnies. Properti. ij. Tu me vel tragice verent erymnies. Sallu. in iugur. Aphricam in initio habuere getuli et libyes. Reperiūtur etiam pauca nomina greca mittentia predictos casus in is vt hec trallis: syrtis: alpis: sardis. Euse. interprete Die.

Terminatio noīatuoꝝ pluraliuꝫ.

Tralis inquit terremotu cōciderant. Vora. in epi. Quid, creti regia sardis. ¶ Quod si mittit iū. Quod noīa huius declinationis mittentia genitiuū pluralē in iū quoꝝ gtūs singularis non crescit sup nominatiuū plerūq̄ mittunt accusatiuū pluralē in is. vt hic et hec oīs genitiuo plurali omniū: accusatiuo oīs. horū rōnē sequūtur pluraliter declinata q̄ si haberēt numerū singularē etiā et illoꝝ pportiōe declinarent. vt plī ntō tres actō tris. Ter. s. eñ. Tris norꝫ arreptas in sara latentia torqu et. ⁊ paulo post. Tris eurꝫ ab altro ī brenia ⁊ syrtes vrget. Eo mō dicit tris quo Sallu. in Catilina. Oīs hoīes qui sese studēt cereris pstare animantibus. ¶ Cū dedit i sextus. Hec regula limitatio est illiꝰ quartꝰ cū q̄nto semp recto simulant ī neutris vbi dixit neutra ī plī tribus in casibꝰ terminari in a. nūc vō dicit q̄ noīa illa que fecerūt ablatiū in i accepta a hñt i in plī i añ a breui: vt a pulminari ria. a breui ia. Que vō fecerūt ablatiū in e tm̄ mutant illud e in a: vt a tpe tpa: ab emblemate emblemata. Deinde dicit q̄ noīa cōpatiua q̄q̄ fecerūt ablatiū in i nō tm̄ in plī mittūt neutra per ia. sed tm̄ p a vt breuiore vel breuiori nō breuiora: sed breuiorīa dicim⁹. Preterea hoc nomē plꝰ qō ⁊ si quā tū advocē cōparatiū nō videat quantū ad significationē cōstructionēq̄ attinet cōparatiuū est: cū fecerit in ablatō pluri et plī numero: nō tm̄ pluria et cōpluria. qō apud antiqssimos frequēter legim⁹ sed etiā plura et cōplura dicim⁹. ¶ Aplustre q̄q̄ qō in ablatō fecit aplustri: nō tm̄ aplustra sed et aplustria fecit in nūero multitudinis. Sil. li. x. pu. lacerosq̄ aplustria vero. Lice. i arato. Nauib⁹ assūptis fluēria q̄rere aplustra. ¶ Uetus qō fecit vetere vel veteri nō veteria. sed vetera facit. Dat gtūs ium. Qō noīa q̄ fecerūt ablatiū singularē in i mittūt gtm̄ pluralē in iū: vt ab animali ali alīū a prudente vel prudenti prudentiū. q̄ tm̄ plerūq̄ absciss ionē recipiūt: vt supra diximus. ⁊ dicimus hoc modo verba sapientū. rīsa prudentū. pro sapientiū et prudentiū. ¶ Inum vero mittūt ea q̄ sunt

Regula.

Alia regla

Aplustre. Uetus.

hic posita vigil a vigilū. Ver. ir. cū. interea vigilū ercu bīs obsidere portas. ¶ Et ꝓportiõe quoꝙ a pugil ꝓ gilū dicemus supplex a supplici supplicū ne coincideret cū hoc noīe supplicū supplicij. ¶ Opifex ab opifi. opificū: ne coīcideret cū hoc noīe opificiū opificij. Lice. pro ligario. nos iacentes ante pedes supplicum vo. prohibetis. Ver. ſ. cū. Artificūꝙ manus inter se operumꝙ labo:em.

¶ Lhyi. Adiectiua triū generū vel in i vel e pones. Septimus vero casus absolute: potius in re ꝙ in i finit: v. Ei. afflante fortuna Ver. Pluuia ipedīte recedūt: etiā qñ feminina noīa iunguntꝰ cōparatiuis vt melioꝛe rōe clarioꝛe fuia. ¶ Cū dedit i sertus. i e ꝙ. qō et prīs. Quē t imitat Aler. abstulerūt hi c ludicria credēres a ludi eris t ludicre formari. Satis id Lau. li. ſ. refutat. nā ludicra a ludicrus a. um. satis ostat deriuari. ſopo. mela. li. ſ. Ludicra virginū inter se decertantiū celebrant. Terti. in apolog. risum inter ludicras meridianoꝝ crudelitates. idē paul. post: ludicra ista sunt. Vale. max. ludicria aris. deniꝙ ad satyrarū modos perrexit.

Ad emoꝛ. ¶ Anto. Ad emoꝛ quoꝙ memori non memo riū sed memoꝛū facit t cōsoꝛs a consorti non ꝓsortiū sed cōsoꝛtū t inops ab inopi nō iopiū sed inopū. Et noīa cōpatiua vt a breuioꝛi breuioꝛū: melioꝛi melioꝛū. Preterꝫ plus qō cuꝫ fit cōparatiuū qua rōne supius diximus fecerit ꝙ in abltō plurī: in gtō plī nō plurū ſꝫ pluriū fecit. et ab eo cōpositū cōpluriū negocioꝛ a capio etiā cōpositū: ꝙ ablatiuū in e t in i fe cerint: in gtō plurali non in um sed in ium fa ciunt vt particeps a participe vel participi pti cipū ne coincidat cū hoc nomine participium participij. Ad municeps a municipe vel munici pi municipū: ne coīncideret cū hoc noīe mūni pium pij. Ad anceps pe. vel pi. mancipum ne coīncideret cū hoc noīe mancipiū mancipij.

Artifici memoꝛ t consoꝛs addatur inopsꝙ.
Preterꝫ pluri iunguntur comparatiua.
Et que de capio componis jungere debes.
Ablatiuus in e si definitum tibi mittit.
Sed ꝓ iū dabit as: mas: pas: vadis: t caro: coꝛꝫ.
Os: nis: nor: sannis: lis: dis: glis: adde quiritem.
Et que dantur in es: nec crescunt in genitiuo.
Excipias tamen hec iuuenis: panisꝙ: canisꝙ Et
Que monosyllaba sunt quibus s b preuenit aut p.
Et quibus laut ꝛ aut r subit s subit aut x.
Nomen in ses tantum pluraliter variatum
Mittit ium: sed t um. penitus si consulis aures
Atꝙ boum dat bos. sed bobus pone datiuo.
Datꝙ dtūs ibus. dat atis. sed cū dat a rectus.

Additio Raymūdi palasini. ¶ Circa cōposita huius verbi capio notes qō cōposita a capio et due caput conueniūt t differunt. Nam cōueniunt in rectis singulari bus cū quodlibet illoꝝ i ceps terminet vt mu niceps biceps: quoꝝ primū a capio et ſcōm a caput cōponit. Tñ differunt in genitiuis trꝫ singularibꝫ ꝙ pluralibus: quia cōposita a capio mittūt gtm̄ singularē in pis. et plurales in um. vt municeps municipis municipum. Sed cōposita a caput mittunt genitiuuꝫ sin gularem in pitis. et pluralem in ium. vt bici pitis bicipitium. Undeversus. in ceps a capio pis. suscipit in gtō. Si veniat a capite pitis. suscipit apte. A capio um. Sed caput dat tibi ium. ¶ Ablatiuꝰ in e. si desinit. ꝙ noīa que fecerunt ablatiū singularē in emittunt gtm̄ pluralem in um. e ablatiui mutata i um. vt a toꝛcula toꝛculatum. a cicerone ciceronum. a consule consulum. a nomine nominū. a cesare cesarū. a sa cerdote sacerdotum. a capite capitum. a fornace fornacum.

Regula gtī pluralis.

Additio Raymūdi palasini. ¶ In hoc gtō pluratino imperiti dicūt authoꝛē defecisse circa noīa in ans vel in ens terminata: qꝛ tal la non solum in um vel in ium terminant gtm̄ sed in um et in ium simul: vt amans amantum vel amantiū. ¶ Solu tio. Ad hoc respondet in cōmentario: scz ꝙ non habent um nisi syncopando: vt dictū est in regula gñali: pter ꝙ quinte pluralibus in genitiuis syllaba nonnunꝙ colliditur et hoc sufficit.

In as terminata latina. ¶ In iumvero faciūt: vt vult Prīs. noīa latina in as finita: vt ciuitas ciuitatiū. probitas pbitatiū. bonitas bo nitatiū: sed per syncopā facere bonitatū ciuitatū. pbitatū. quod ego nō auderez dicere: cū illa: supiora nunꝙ re gerim: hecvero inferiora plerunꝙ reptantur. ¶ In iumvero mittunt gtm̄ pluralē ꝙ uis inuenerunt ablatiū i e. q̄ quūtur as assis ab asse assiū: mas maris a mare mariū. vas vadis a vade vadū. nāvas vasis in plī ꝓ secundam declinationē effertur vasa vasoꝝ. ¶ Caro carnis a carne carniū. cor cordis a corde cordium. Os ossis ab os ossium. Nix nivis a nive niuiū. Nox noctis a nocte noctiū. Sānis sanguinis a sanguine sanguiniū. Lis litis a lite litium. Dis ditis a dite ditium. Glis gliris a glire gliriū: et et analogia. Quiris quiritis a quirite quiritiū.

In s terminata nō crescentia. ¶ Et q̄ dant in s. ꝙ nomina in s desinētia, nō crescētia in gtō singulari q̄ sunt fere in es t in is finita gtm̄ pla ralem mittunt in ium: licet ablatiuū singularē in efecerint: vt hic verres a verre verrium: hic vates a vate vatium hec cedes a cede cediū: hec sedes a sede sediū: hic collis a colle colliū: hic mēsis a mēse mēsiū. q̄ vt supra memo rauimus aliqñ syncopā recipiūt. vt cicero p sertio. vestrarū sedū tempoꝝꝙ cā. Verg. iiij. eñ. Dei vatum igna re mentes quid vota furentē. Oui. v. fasto. cū tua sint cedantꝙ tibi cōsilia mēsium. Ab hac rursus regula exe ptoria excipiunt hec pauca mittētia gtm̄ pluralē in um: vt panis pane panū: si mō panis numerū hꝫ multitu dinis. iuuenis a iuuene iuuenū. canis a cane canū. ¶ Et que monosyl. sunt. Ab illa ꝙ regula ablatiū in e excē piuntur noīa monosyl. termi. in bs. ant ps. aut ls: aut ns. aut rs. aut lx. aut nx. aut ax. desinen. q̄ et si fecerint ab latiuū in e nihilominus tñ mittunt gtm̄ pluralē in iū: vt hec trabs a trabe trabiū. plebs a plebe plebiū. scobs a scobe scobiū. vrbs ab vrbe vrbiū. stirps a stirpe stirpiū. puls a pulte pultiū. glans a glande glandiū. gens a gē te gentiū. mons a monte montiū. ars ab arte artiū. sors a sorte sortiū. falx a falce falciū. lanx a lance lancium. linx a lince linctum. arx ab arce arciū. merx a merce mercium.

Raymūdꝰ. ¶ Ordo est t excipias a ꝓdicta regula sup. noīa q̄ sunt monosyllaba. i. vnicā syllabā habētia quib. i. i ꝓbus noib. subit b aut ivel p ꝓuenit. i. ꝓponit. s. i. isti tres. t excipias noīa q̄b. i. in q̄ bus noibus s littera subit. a. q̄ quūtur l tram: aut l vel n. aut l vel r. aut l etiā excipias noīa in q̄bus x littera subit i. sequit l aut n aut r. Quā uis hic due possent esse regule tñ ambe simul declinabunt: iō sensus est. noīa monosyl. ter. tis tram hñtia ꝓ l vel r aliꝰ s. Itē monosyl. in x tram termi. hñtia l n vel r aliꝰ x mittūt gtōs ples in ium. vt plebs. ceps. puls. glans

ars.far.lā p.art. ¶Nomē in es tm̄.q̄ noīa huiꝰdecli. plr tm̄ declinata mittūt gm̄ in ium. vt hi manes ium. penates ium. casses ium. heyires viriū. fors fortiū. tres triū. Dicit tm̄ et hec alia cōplura posse mittere gm̄ ium. figūs ille in ium foret absonus quare dicit cōsuleudas esse aures penitus. i. pfunde: sed non quorūcunq; sz tis eruditoꝝ: quemadmodū ꝛ musici facere cōsueuerunt: q̄ non oīa pmittunt rōnibus ꝛ arti: sed aliq̄d etiam sensui auditus putant esse tribuendū. Ego nāq; potiꝰ dicerē penatū et pcerum ꝛ ciuitatum q̄ penatiū pceriū ciuitariū. Atq; boū dat bos. q̄ hoc nomē bos cū i ablō a bone fecerit debuit facere gtīm pluralē bouū ꝛ fecit boum u consonante extrita. Preterea cū et aliorū pportione in dtō ꝛ ablō debuerit facere bonibus expuncta ui syllaba fecit bobus aut bubꝰ queadmodū apud Latonē Varro. Columellam et Plinium sepe legimus legi. iij. cī. Vera boum passim campis armenta videmus. et Vota in epo. Paterna rura bobꝰ exercet suis. ¶Datq; dtūs ibus. q̄ dtūs pluralis tertie declinationis in ibus terminaꝝ. fitq; a gtō singulari bu. interiecta inter i et s finales: vt hoīs hoībꝰ. patris patribꝰ. Sz noīa in ꝛa desinentia q̄ oīa greca esse dicim̄ hunc casuꝫ non in ibus sed in atis. plerūq; mittunt: vt hoc peripetasma peripetasmatis. poema atis. Lice. in verrē. nūc de peripetasmatis quemadmodū expedias non habes. Idē in eodē. Scaphia inquit emblemmatis. et in. iij. ad herennium de oratione ibꝰ aut poematis. Sed q̄q̄ hec declinatio videatur esse ab eo q̄ est in ntō hoc peripetasmatum peripetasmati. emblēmatū emblēmati. poematū poemati. illud est certissimū auctores idoneos potiꝰ usus in his nominibꝰ tertia declinatione atq; datiuum ꝛ ablm̄ in atis potiꝰ q̄ in ibus terminasse. ¶Ibi. Dat atis. Quin. li. vſ. earū dictiones: hic velut emblemmatis exoriunt. Li. q̄ in poematis ꝛ picturis usu enenit. Terminanꝝ etiā hec noīa in ibus. Trāquillus in orthone etiā diplomatibꝰ primusq; epistis suis scripsit. Bel. l. ſ. thorematibꝰ nugalibus ꝛ puerilibus isagogarum cōmentationibus dilatantes.

In es plurialia tm̄.

✠Bertul. Maluit politianus penatiuꝫ Ciuitatiū Bubꝰ melius qđ tacuit Despan. usurpāt tm̄ Budeus Erasmus.

¶De quarta nominis declinatione.

¶Epithome.

Quod duas habet quarta declinatio terminatiōes ꝛ qua liter ob liquos terminet et rectos hec littera monstrat.

¶Anto. Quarta dat⁹ recto. Ob quarta nominis declinatio duas hz ntī positiones in us ꝛ in u. sed in us. masculinoꝝ ꝛ femininoꝝ. neutroꝝ tm̄ q̄ cū in singulari aptota sint. i plr p hanc declinationē inflectunꝝ: vt hic sensus sensus. hec manus manꝰ. hoc cornu cornu. plr cornua cornuum. ¶Genitiuus in us tibi flet. q̄ genitiuꝰ huiꝰ declinationis in us terminaꝝ: estq; nominatiuo filis in terminatiō elitteraꝝ nō tm̄ in tpibus vt suo loco dicem̄ in u vero finita vt dirim̄ nō declinanꝝ. Nā qđ Tu. in. vſ. dixit. Cornus tibi cura sinistri lentule. ꝛ Lel. li. vſ. cernimi cornꝰ combusti: et paulo post ar cornū habet. ꝛ Pli. multis i locis nō est ab eo quod cornu in ntō: sz potiꝰ ab eo qđ est hic cornus us. Repitur quoq; gtūs huiꝰ declinatōis in uis syllabis terminaꝝ. vt apud Terētiū in heautō. Eius anuis opinor cā q̄ erat mortua Cato annis eius vt sanguis deterior: sic ꝛ lac. Varro. ij. de re rustica. Eius saluam esse fructuis veneno p annos. ꝛ gtūs ille est a quo erit datiuus in ui. vt statim dicemus. ¶Sepe datiuus ui. q̄ dtūs huiꝰ declinatiōis in ui syllabas terminaꝝ. vtꝫ sensus sensus sensui. hec manus manus manui. Erit tamē aliq̄n in u. vt Ver. iij. geor. Namq; alie victu inuigilant ꝛ federe pacto. ꝛ paulo post qđ nec cōcubitu i dulgent pro victui ꝛ cōcubitui dixit Seruiꝰ Ver. posuisse. Idem. ſ. eñ. Flectit equos curru q̄s vocans datiora scō: vbi Seruius his verbis scribit. ¶Ars antiqua volebat q̄ ntūs pluralis regat gtīm singularē: vt he muse huiꝰ musez datiuus singularis regaꝝ a gtō singꝫari: ergo hic curꝰ huiꝰ curꝝ facit ꝛ huic curruis: nā huiꝰ currus huic currui ꝫ mō: irregularia sunt ſz vsus obtinuit: vt ntō curꝰ frequēter currui raro ꝛ dtō currū raro ꝛ dtō currū raro frequēter dicamus Bel. li. iij. noc. affirmat. Ald. Varronē. ꝛ Ꝑ. Nigidium viros illos seculo oīm doctissimos nō aliter fuisse locutos atq; etiam scripsisse q̄ senatuis domuis fluctuis in gtō ab eo quod est senatus: domus fluctus.

Quarte decli. termi. noīatiui.

Gtī terui natio.

Eomus.

Dabis u. Dabis

Terminato datiui.

¶Accō dabis um. q̄ actūs huius declinationis in um desinit ntī s mutata in m. vt hic sensus sensum. hec manus manum. ¶Dabis u quoq; sexto. q̄ actūs huius declinationis finitur in u. fitq; a nominatiuo ablato u. vt hic sensus a sensu: hec manus a manu. ¶Rectus pluralis: q̄ nominatiuus ꝛ actūs plurales quarte declinationis terminātur in us: ꝛ sunt similes gtō singulari vt hic sensus: hi sensus us. hec manus he manꝰ ¶Dat gtūs uum. q̄ gtūs pluralis in uum terminatur: fitq; ab ablō singulari addita um. vt sensu sensuum: a manu manuum. Sed ibus tu pone dtō. q̄ dtūs pluralis in ibus terminatur: fitq; ab ablatiuo singulari u mutata in ibus: vt a sensu sensibus. a manu manibus. Pauca tamen noīa que hic explicātur exeunt in bus ablatiui retēta: ea sunt ficus ficubus: sed in hac terminatione adhuc nō legi: sed neq; ficibus: sed tm̄ ficis p secūdam. sed idcirco posui: qđ video artis grāmatice scriptores ficubus posuisse. ¶Tribus tribubus. Sueto. i augusto. leguit populo ſo. quadrigenties tribubus: quinquies: tricies sestertium. Sene. in epi. q̄ putas esse inciđ tribubꝰ vocatis. ¶Arcubus ab eo q̄ est arcus: ió sic eti re grāmatici dicunt ne coincideret cū arcibus ab eo qđ est ars arcis: sed cur arcubus ab eo qđ est arcus arcus nō fecit arcibus: quādoquidē a nulla alia ntī positione venire poterat. Nimirū: qz totū hoc vsu ꝓstat. Partus partubꝰ: queadmodū Ser. ij. ii. Geo. et ponēs illud Ver. aut ferus nibus. edūt nitribus p partibus etpoūt. Por. in epi. Si vocata partubus illucia veris desinit. Portus portubus. Pompo. in. ij. de cosmographia mare caspium omne fatror sine portubus. Prisc. in periegesi. auris difficiles nautis vel portubus apte. ¶Lacus lacubus. Ouī. iij. fast. premia de la-

cubus proxima musta tuis. Idē. xij. meta. qō forcipe curua cū faber edurit lacubus demittit. ¶ Quero quecub⁹ cum sic oēs exire dicant nullius authoris mihi succurrit exēplū. ¶ Spec⁹ specub⁹. Ver. iij. ge. ipse i hoc fossis specubus secura sub alta. ¶ Artus artubus. Ser. in illud. Ver. iij. ge. micat auribus ⁊ tremit artus. ait pro artubus exponit. ¶ Uenu venubus. Idē. s. eneid. Uenubusq; trementia figunt.

Additio Raymūdi palasini.

☞ Unde est ficus arbor: que fructus sit tibi morbus: p arbore est fe. ge. secūde ⁊ quarte inflectionis. Scōdi. Pli. posuit li. xvj. dicens: quidā brevitate radicū senescere celeri⁹ arbores putant q̄ co arguūt fici quarū radices longissime sunt ⁊ senectus ocyssima. i. tardissima. Quarte vt Lice. de ozaroze posuit dicens. cū ab ipso fuerit miliaris quidā quereret q̄ dicere et yozē suā suspēdisse se de ficu. ¶ Pro fructu aūt est mas. ge. per secundā. ⁊ p secundā ⁊ quartā. De mascu. secūde paret p Pli. li. xvj. dicentē fici mirabiles ⁊ aborsiui sunt q̄ nunq̄ maturescunt. De femi. secūde paret p Varro. li. s. de re rustica dicentem: fici semē naturale intus ⁊ in ea fici quā ecclesiam⁹ que sunt minima grana. De femi. quarte paret p Iuue. dicētē. si vis alienā decerpere ficū. Itē per Dyro. super hieremiā dicentē. calatus intus ficus bonas habebat. ¶ Pro morbo vero semp mas. gene. sed alteri⁹ authoris inter se de declinatione. nā Valla contra ¶ Prisc. dicit p secundā et debere legi in Aldar. carmine fici. dicemus ficos ceciliane tuos. non antē ficus. ¶ Prisc. vero ficus p quartā declinat p morbo. sed Lalepinus ficus legit per quartā. In hoc a ¶ Prisciano non dissentio cū et multi alij ficus p quartam dicant. sed questio est ad mentem nec dubio vtrūq; dici posse saluo meliori iudicio. ¶ Questus questubus a quero queris. nam a queris. questubus exire vnq̄ nemo dubitauit. Ver. ix. eñ. Celum dehinc questibus implet. Idem. iij. geor. Impigrat et mestis loca late questibus implet. Sene. in tyeste. Fasq; omne ruptū questibus vane agis. Flac. li. argonautice. tumvoce deos: tum questibus implent. Idem li. s. questibus ⁊ magni numen maris ecdiuarbelle. Idem in. vij. Cōmotis questibus estus. et in eodem. hinc celū questibus implent. Justinus lib. v. Perpetuo nocte fortunā questibus iterant. Ego nō iuficio⁹ reperiri semel apud Lice. de artificiis et questibus. ⁊ iterum apud Ouj. iij. fasto. multa professurū q̄stibus apta Sene. de vita bea. opes sue tanq̄ iniuria partas fuisse didis questibus ab eo quod est quero is. Sed aut nostra vel potius. Lau. differentia nihil est aut creditur est vnum aut alterum p̄ centum locos fuisse depravatos.

Questus.

¶ Chri. Quatra dat us recto. illud vnū admoneor nō in hoc loco dicere plura nosa q̄ nunc sunt quarte declinationis apud veteres fuisse secunde. Dō vnicuiq; ex nonio cōpertū esse potest vt hic partus i. portus. fructus luctus i. exercitus i. aspectus i. genitus i. senatus i. questus i. Turpilius. incerto itinere portu indigentes. Plautus in aulularia tm̄ geniti hic dies attulit. ¶ Sed et u. non sepe. Teren. in andria. dauj suasu non reppugnat pamphilus. ¶ Cūq; veru. Uergi. li. v. Subjiciunt verubus prunas et viscera torrent. Idē geor. Progniaq; invertubus torrebimus exta colurnis. Iuue. verubus longum vsq; adeo tardum.

Palasin⁹. Questus.

☞ Plurimū quidē in hoc nosse questus differūt grāmaticorū sine. nā Valla et Sulpitius dicunt q̄ questus a quero: qō est lamentor: facit questub⁹: et questus qō est lucrū a quero veniens mittit questib⁹. quare illos sequaces pervertunt textū dicentes sic legendum esse. Cunq; veru questu⁹ deponens quod quero: infert. Sed cum antonij sentētia ⁊ pbationib⁹ suis stant sintheuius ac Guido Juuenalis qui in hoc Vallaz redarguūt qui cuncros mordere volnit cum ipse mordendus sit. quare si doctorem segui velis dices hic questus questu p scōdam in vtroq; nūero. Et hic q̄st⁹ q̄stus faciens questub⁹ a quero is. qō lucrū significat. Js pluraliter dictus questuum questib⁹ a quero: deponētē qō est lamēror. ⁊ inde quest⁹ faciens questib⁹. qō est lamentor.

Eti ⁊ dativi quinte declinationis terminus.

Non tamen negabis apud Ciceronem offi. s. reperiri questibus pro actione ⁊ modo lucrandi.

¶ Anto. Quinta dat es tm̄. q̄ quinta nois ōcti. vnā tm̄ hz ntī termi. i es semper femininoz preterq̄ in vno masculino. hic dies ⁊ ei⁹ cōposito hic meridies. Cuius gtūs ⁊ dtūs semper exeunt in ei. vt hec pgenies pgenei hec materies ei. hec spēs ei. Antiquiores tm̄ hunc genitiuū tū in e. tum in ij. duplicē terminabant. Sallu. dubitauit acie⁹ aciei. Ver. s. ge. Libra die somniq; pes vbi fecerit horas. Ubi Ser. dicit hunc esse gtm̄ regularē: q: vt pauloante diximus ntūs plis dz regere gtm̄ singularē vt cum eo sit parium syllabarum. A. Gel. li. viij. noc. acti. multis testimonijs probat atq; confirmat hunc gtm̄ in es quoq; ⁊ duplicē ij aliq̄n exisse. Enniius. postrema longinqua dies cuz fecerit etas p diei. Li. p sertio. equites daturos illi⁹ dies penas. adducit quoq; Gel. testes q̄ dicebāt se vidisse libz Ver. idiographū i. ppria manu scriptū in quo legebatur libra dies sōnisq; pares vbi fecerat horas: atq; eiusdem Ver. manu fuisse scriptū. s. eñ. munera letitiamq; dij non diei vt quidā legunt neq; die vt Ser. sed dij p diei: nam sic dies dij a veteribus declinabat. vt fames famis. pnicies pernicij spēs specij. progenies ij. luxuries luxurij. acies acij. Cato. pueri atq; mulieres extrudebantur famis cā pro famei. nam per quintam hoc nomē antiq; declinabāt cuj⁹ abl⁹ adhuc in vsu repit. Luci. Fugosum in gt atq; famis plenū. Sisenna. Romanos feredi permicis cā venisse p pniciei. Li. etiam p sertio. quorū nihil quicq; causa diuino ꝓfilio: sed in ipsa ⁊ ma

¶ De quinta no is declinatione.

¶ Epitome.

☞ Unicā cū habeat quinta declinatio terminationes quatuor casium vnumquemq; mittat hoc edocet.

QUinta dat es tm̄ rectis gtūs in ei.
Atq; dtūs erit. Em quartis e dato seris.
Rectus plis fit in es. cui iungito quartum.
Erum ebusq; dabis gtis atq; dtis.

¶ De nominibus anomalis.

Lāp. iij

SUnt quedā nomina que dicuntur anomala hoc est irregularia: aut q: mutāt genus aut declinationē: aut carent altero numero: aut deficiunt certis casibus in vtroq; numero.

¶ Masculina in neutra.

☞ In enumeratione anomalorū noīm que masculinū genus in neutrū in pl̄i mutāt qm̄ author noster q̄dā omisit illa ne videre iudicanium⁹ nō ideoz̄. Addit ergo Aldus Tageta mons ⁊ vbs laconie. Ald assic⁹ massica mons campa optima vina ferens ⁊ infernus inferna note significationis.

Menalus i. menala orum. Ismarus i. ismara orum

Hargarus.i.gargara oz.Dindimus.i.dindima oꝝ dimorũ.Tenarus.i.tenera orũ.Tartarus.i.tartara orum.Auernus.i.auerna orum.pileus.i.pilea orum.

diligit erari faciegꝫ tue ſe fautorẽ oſtdit. Em quartꝰ cp actũs fin. in em definit s. ntri mutata in m:vt h dies diẽ h ſpes ſpem. ¶ E dato ſertis.qõ ablũs in e terminat:fitcꝫ a ntõ ablata s.vt hic dies a die:hec ſpes a ſpecie. ¶ Rectꝰ plis fit in es.cp ntus t actus plres huius declinationis in es terminant:ſuntcꝫ files ntõ ſingulari:vt hic dies hi.dies. ¶ Erũ ebusꝫ dabis. cp gtus plis in erũ definit:fitcꝫ ab ablto ſingulari aſſumpta rũ.vt die dierũ. ¶ Dũs in ebus definit.fitcꝫ a b ablto ſingulari addita bus:vt a die diebus:a re rebus. Nã hec duo nomina tm habẽt numerũ pluralẽ integrũ:vt alio loco dixim⁹. ADDITIO. Adde noſa huic monoſtico inſerta habere pluralẽ. Res ſpecieſcꝫ:dies:facies:ſpes:pgenieſcꝫ. ¶ De noibus anomalis.c.iij. Anomalaz vocõ omnẽ varietatẽ:aut gñis:aut declinatiõis aut caſuum defectꝰ. Nam dictões aliꝫ inueniunt accidẽtibus quibuſdam orbate:qõ fit aut ſignificationis repugnãtia:necꝫ eñ dicimus puerperus quẽadmoduz dicim⁹ puerpera:aut inconſonantia ſue literarũ inconſequẽtia:vt ab eo qõ eſt curſor no recte dicimus curſtrix:neca nutritor nutritrix:vt fas nõ hz gtũ faris aut faris aut faſſis:ne cũ aliis dictionib⁹ coincideret:aut deniqꝫ q; vſu non ſunt. Itacꝫ cum ſuperiora duo capita ad noſa regulariter atcꝫ ſolide inflexa pertinerent in hoc.iij. capite de illoz irregularitate atcꝫ defectu per tractabit:atcꝫ declarabimus in quib⁹ noibus aliqua eſt declinationis diuerſitas:qõ fit aut qz genus a ſingulari in pluralem mutat:vt h menalus hec menala:aut qz mutatur declinatio:vt hoc vas:hec vaſa aut qz vtrũcꝫ mutat:vt hi cenẽtus us.hec cenẽta orũ.aut qz carẽt altero numero:vt acerũ pli t manes ſingulari:aut deficiũt caſibus:vt a tabi tabo. ¶ Menalus ſcalina i neutra.ſunt ꝙdã noſa in ſingulari maſculina. In pli xo neutra:q̃lia ſunt q̃ hic deſcribunt. ¶ Menalus i.menala orũ. Uer. in buc. Menalus argutũcꝫ nemus pinoſcꝫ loquẽtes. Idẽ.ſ.ge. Pan omnium cuſtos tua ſi tibi menala cure. mõs eſt archadie. ¶ Iſmarus i.iſmara orũ. idẽ in buc.nec tm rhodope mirat t iſmarus orpheа. Idẽ.iij. ge. *Iuuat iſmara baccho cõſerere atcꝫ olea ingentẽ vellere taburnum.* Hargarus i. gargara oz.gargarus anthore Macro.v.ſatur. Urbs eſt in imis radicibus ide ſilue poſita. Hargara autem ſunt ipſa montis capita. Uer.ge. Ipſa ſuas mirant gargara meſſes. ¶ Dindim⁹ i.Qui.iiij.me:Dindimon t cibelẽ. teſte ſtolomeo mons eſt phrigie:quẽ ẽt in plũ dindima appellãt. Uer.r.eñ. alma parẽs idea deũ cui dindima cordi.t Syl.li. xvij.punt.gemino q̃ dindima mõte. Tenar⁹ i.mõs eſt laconie q̃ etiam in plurali tenara orũ.oz. Luc.in.ir.t apertã tenaron vmbris. ¶ Tartarus i.tartara orũ. Uer.vſ.eñ. Eũ tartarus ipſe bis ptz in ſceps tm. Idẽ in *vado me impia nãcꝫ tartara hñt. Auern⁹ i.auerna orũ. Idẽ in.vſ.* Inde vbi venere ad fauces grave olentis auerni.atcꝫ ibidẽ. t auerna ſonãtia filuis. ¶ Pileus † i.pilea orũ.declinat autẽ hic pileus in ſingulari teſte Ser.ij.eñ.qui dicit tyara phrigius pileꝰ eſt:cꝫp Lan.in raudenſem negat gñe maſcu.reperiri:t apud Feſtuz legim⁹.albo galerꝰ capicis pileũ eſt. hinc igit Perſi dixit. hec mera libertas hãc nobis pilea donat.t Martialis pilea ſarcinis redemi. ¶ Lhri.gtũs in ei eſt etiã apud poetas frequẽs gtũs in e:vt dies di e facies facie. Iuue.ſatyr.v. En glacie aſperſum maculis. Qui.iij.me.fide vociſcꝫ rare texamina ſumpſit. Idẽ. Qui.vſ. Pigmus dextraſcꝫ poſcit.doctiſſim⁹ añt porphiri on in Hora.cõmẽtatiõib⁹ dixit veteres ea fortaſſe rõne achilli t vlyſi pileatos fuiſſe. Qz t in noibus quinte.decli.oz d iei:ſupficiei. ¶ Sũt quedã noſa que dicunt carere altero numero. totũ hoc exercet pticz er Quin. eſt qui li.ſ.ita ſcribit accidit vt quedam pluraliter nõ dicanꝫ:quedã contra ſingulari numero:quedam caſibus careant:quedam poſitionibus ſtatim mutentur.

Menal⁹.

Hargarus

Dindim⁹.

Pileus.

† Nõ cp ex pelle fiat vt putauit feſt⁹ põpeius: ſz qõ greece pileõ dicitur.

Intybus i.intyba orum Baltheus i.balthea orũ.
Sibilus i.ſibila orũ. Supparus i. ſuppara orum. locus i.loca orum.vel loci. Jocus i.ioca orũ.vel ioci.
Cetus i.cete indeclinabile. Euẽtus us.eventa orum.
Juſſus us.iuſſa orum. Permiſſus us.permiſſa oꝝ

¶ Intybus i.intyba orũ. Celſus libr.ij. Radicula intyb⁹ ocymum. Uer.ſ.ge. Et amaris intyba fibris. ¶ Baltheus i.balthea orum. Uergi.xij.eñ. Infelix humero cum apparuit alto baltheus. Juuena. Quotiens rumoribus vlciſcuntur balthea. ¶ Sibilus.i.a.orum. Uergi.in buc. Nam necꝫ me tantum venientis ſibilus auſtri. Idem.ij.eñ. Sibila lambebant linguis vibrantibus oza. Seruius tñ in buc.res inquit ipſa ſibil⁹ eſt:ſibila xo participialiter accipiẽ p ſibilantia. Supparꝰ i.a.oz. Lu.in.ij. Suppara nudatos cingũt augnſta lacertos. ¶ Cetus i.cete indeclinabile. Anienus *in arato* diſtantem andromedam plixo tramite mundi perterret cetus. Plini. lib.ix. Hoc genus ſolum vt ea q̃ cete appellãt parit. t Uer. Immania cete. ¶ Locus i.loca orum. Uer.ſ.eñ. Loca feta furẽtibus auſtris. Idẽ in eodem. Deuenere locos vbi nunc ingẽtia cernis menia. ¶ Jocus i.ioca orum. Ouiõ. t cũ iunone remiſſos agitaſſe iocos. Gallu. in iugur. Joca feriacꝫ cũ humillimis agere. ¶ Permiſſus us.permiſſa orũ. vt in.ff.titu. de acq̃rendo rerum do.l.in laqueũ. Permiſſu ingẽt eius cuius fundꝰ erat. ¶ Juſſus us.iuſſa iuſſoꝝ.a quo eſt ẽt iuſſus us.vt Li.l. vſ.ꝙ rep. Necꝫ in iuſſu eiꝰ a q̃ ille eſt vobis datꝰ. Euẽtꝰ us.euẽta orum. Qui. Quiſquis ab euentu fa

¶ Epitome.

¶ Omiſit t quedam author nr hic inſerere nomina que et Aldi t aliorũ grãmaticorũ ſnia hoc tetraſtichon perſtrinximus.
Intybus t topice t zizania paſcua:necnõ Arbuſte bucolice iũ g altilis atcꝫ ſupelleꝛ. Ethica rhetorice georgica pergam⁹ t ſum ſingula feminini generis pluralia neutra.

Paſcuꝫ e.paſcua orum. Carbaſus ſi.carbaſa orũ.
Supeller ſupellectilis ſupellectilia ſupellectiliũ.
Pergamus pergami:pergama orum.

¶ Neutra in maſculina. ¶ Epitome.

¶ Preter hic enim erata habes eliſium qui eſt locus: fortunatorum in medio inferorum: t filum fili vel a.orũ. neutracꝫ que in maſculina vertuntur.

cta notãda putat. Nõ ñ dicimus in plurali p missibus: iussib⁹ eu ẽtib⁹: ꝫ permissis: iussis: eu ẽtis: vt Valla oñdit. Ver. in buc. Accipe iussis carmina cepta tuis. Li. in li. de oratore. Ex Alio⁹ factis: aut dictis ⁊ euentis. Jdez ad lucre. Fabulã rerũ eu ẽtorũq; meor. ad cuius similitudinem. Ouidius dixit. ij. me. succeſſo rũq; minerue indoluit: qõ vtrũq; repiꝫ etiam quarte. ¶ Feminina in neutra. sunt ꝓterea q̃dam notanda singulari feminina: ⁊ in plurali neutra: vt pascua e. pascua orũ. vt in pſal. xxiij. Viero. interprete. In loco pascue ibi me collocauit. Oui. in met. Axe sub hesperio. sunt pascua solis equorum. ¶ Carbasus carbasi: carbasa orum. Ver. viij. Glauco velabat amictu carbasus. Luca. in. iij. Flutra coloratis astringunt carbasa gẽmis. ¶ Supellex supellectilis: supellectilia illi quod Diomedes inter plurali numero carentia enumerat: ⁊ adhuc renera nõ memini me legere. ¶ Pergamus pergami: pergama orum. sed q̃ꝫ hoc nomen inter etheroclita ponatur a grãmaticis renera non est. Est enim: pergamus ciuitas in asia minori que fuit athali regis: ⁊ cuius meminit diuus Ioannes in apoca. Pergama ẏo phrygie vbs fuit regis priami: de qua Verg. namq; videbat vti bellantes pergama circũ. reperio tñ apud vnum Sene. in troade pergamus ꝓ pergama positum. ¶ Neutra in masculinis. q̃ sunt quedam nõia singulari neutra ⁊ in numero multitudinis masculina: vt hoc pozrum pozri orum. Juue. Quis tecum sectile pozrum furor. a quo etiam in plurali pozra neutro genere reperitur. at Verg. in miozero. ait enim ⁊ fiscapiti nomen debentia pozra. Lodices tamen Vergiliani quos non dubitarem castigatiores esse fic hñt. Docicer ⁊ capiti debentes nomina pozri: sic ediuerso apud Celsum. pozrus in singulari genere masculino legim⁹ Rastrum. Zit eñ li. iiij. pozrus cũ pullo gallinaceo coctus sit. ¶ Rastrum rastri: rastri rastrorum. Ver. in buc. Non rastros patietur humus non vinea falcem. ¶ Celum celi: celi orum. Celum q̃ vnum tantum est numero multitudinis carere. Cesar in li. de analogia ad Cice. scri. referente. Bel. li b. xviij. noct. atti. Varro tamen plurali vsus est in origine lingue latine dicens. Celi dicũtur loca supera ⁊ ea deor. Lucre. quoq; dixit. Quis rotides vertit celos; ¶ Argos argi: argi orũ. Luc. vbi nobile quondã desuper argos arant. Ver. ij. eñ. Si patrios unq; remeassem victor ad argos. ¶ Frenũ i. freni orũ. Li. de claris oratoribus. Alteri se calcaria adhibere alteri freNos. Ver. tñ. iij. geor. dixit. Frena pelitroniꝫ laphite giroscꝫ dedere. Eodem modo diximus capistrum capistri capistri orum. ⁊ capistra orum. ¶ Filum fili: fila filorum. Claustrum claustri orum. vel claustra claustrorum. ¶ Neutra feminina. q̃ reperiuntur quedam in singulari neutra: in plurali ẏo feminina: vt hoc epulum epuli: epule epularũ: q̃ꝫ authore Valla. epulũ fit quinq; numerosis ciuibus paratũ. Bel. li. xj. Solẽt die iam epulum libaretur. ⁊ Juue. vnde epulũ possis centum dare pythagoreis. Epule ẏo sunt etiam singulis non modo oĩbus: sed ⁊ reliquis animãtibus parate. Ver. iiij. eñ. epulasq; draconi que dabat. Delitium deliDelitiarum. delitie arũ. Catullus. Passer delitium mee puelle: atq; illum imitatus. Martia. Stelle delitiũ mei colũbe. Ver. in buc. Delitias dñi nec quid speraret habebat. Reperitur tñ etiã apud Plau. delitia in singulari. mea delicia. quit voluptas mea delitia. Balneũ ei. nec. arũ. Bel. li. ix. Parũ cito balneas sibi traditas ⁊ esse parũ tantas fuisse. dicuntur ẽt balneę: vt apud Pli. xxxiij. Straras argento mulierũ balneas. Reperiꝫ etiã in plurali balnea ab eo qõ est balneũ. Juue. ⁊ crudũ pauonem in balnea porta. ¶ Lepe indeclinabile in singulari Bel. li. ix. Lepe inquit reni resci ⁊ cum germinat decidit luna. Jue. Pozrum ⁊ cepe nefas violare ⁊ frangere morsu. declinatur etiam cepa pe. Ver. in miozero. cepa rubens cetiscꝫ famem: domat area pozri. ¶ Lhzi. Euentus us. a. orũ. hoc forte de vsu frequentiore preceptum est: qm̃ ⁊ euentus us. lectum est. Ver. li. ſ. eu ẽtũ dici poterit quodcũq; erit actũ. Ver. vſ. Lecosq; volutat eu ẽtus. ¶ Quodq; etiã de iussu dicta pe.

¶ Anto. varie decli. noia. Reperitur ẽt varietas in declinatiõe. qm̃ quedã noia reperiunt alteriꝰ decli. ia singulari alteriꝰ in plũ. Preterea q̃dã reperiunt p duas atq; etiã plures declinatiões ĩ textu ⁊ ponit aliqua cũ alia multo plura reperiant. Dicit igit̃ in primis q̃ iugerũ in singulari scõe est declinatiõis. Varro Jugerum; in primo de re rusti. Jugerum dictũ qõ quadratos duos actus hꝫ. Jdem de origine lingue latine. iugerũ dictũ iunctis duobꝰ actibꝰ quadratis. ⁊ Columel. duo actus iugerũ efficiũt. ⁊ ibidẽ. Actꝰ duplicatus facit iugeruꝫ. In plurali vero est tertie. Martia. ⁊ casa iugeribus nõ onerosa suis. ⁊ illõ iurecõsulti. et mille iugeribus q̃ vnũ iugeꝫ ꝓ indiuiso solidum hꝫ. Reperimus tñ in singulari ẽt tertie apud Propercium. vt multo innumeram iugere pascat ouem. Econtrario vas vasis in singulari tertie est declinationis in plũ scõe. q̃ꝫ etiam in singulari apõ antiq̃ores reperit⁹ scõe. Cato apud Bel. xij. noctiũ atti. Neq; vasum neq; vestimentum vllũ est in manu pciosuꝫ. ¶ De Penus penoris ⁊ penus. penus penoris vel penus. Specũ speci: vel specus. De gñis atq; declinationis varietate in

Pozrum i. pozri orũ. Rastrum i. rastri. orum. Celi i. celi orũ. Argos i. argi argorũ. Frenum i. freni frenorum. Capistrum i. capistri orum.

¶ Neutra in ſfeminina. ¶ Epitome.

Neutra hic que in feminina vertuntur ſi poſt phocam ſi gis amigdalum.

Epulum i. epule arũ. Delitiũ ij. delitie arũ. Balneũ i. balnee arũ. Lepe indeclinabile cepe arum.

¶ Varie declinationis noia. ¶ Epitome.

Que nomina ſm̃ declinationes variantur hic habẽ. eadem tamen ſignificatione retenta.

Jugerum i. iugera rũ. Vas vasis vasa orũ. Penus oris. penꝰ penꝰ. Specũ i. specus us. Laurus i. laurꝰ us. Pinus i. pinꝰ us. Quercus i. querꝰ us. Cornus i. cornus us. Ficus i. ficus us. Colus i. colus us. Domus i. domus us. Acũs i. acus us. arcus ci. arcus us. Fasti fastorum. fastus uum.

¶ De maſculinis plurali carentibus.

¶ Epitome.

Que nomina maſculina plurali carent hic enarrabi ſi tamen poſt phocam ⁊ Aldum iungis heſperus: ſal oris. cõdimentum pulues viſcus aer ⁊ ether.

Sanguis inis. Limus i. Fumus fumi. Fimus fimi.

his duob⁹ noĩbus: cũ de gñe noĩa terminatoꝝ in us. disserebam⁹ abũde dictũ ẽ. ¶ Laurus i. hec noĩa q̃ sequũ tur ꝛ scõe ꝛ q̃rte decli. reperiunt̃, in vtroq; nũero: sz q̃dã sunt casus ĩ alterutro frequẽtiores. Ver. in buc. Et vos o lauri carpã⁹ ꝛ te pria myrthe. ꝛ ibidẽ. Fragilis icẽde bitumine laur⁹. ¶ Pin⁹ni. vel pin⁹nis. Ver. ĩ buc. Aldena lus argutiq; nem⁹ pinoso; loq̃nẽtes. Idẽ in. vij. altas ad sydera pin⁹. Quercꝰ q̃rci. vel q̃rcus us. Lic. in chrono graphia. ibi quercoũ rami ad terrã iacẽt. Ver. viij. eñ. Arma sub aduersa posuit radiãtia q̃rcu. Cornus ni. vel cornus. Seren⁹. vel corno et arbore sertũ. Papi. viij. theba. Cornu, depẽsus achiues. ¶ Ficus fici vel ficus de hoc multa in gñe dixim⁹. ¶ Lacus ci. vel lac⁹. Señ. iiij. na. q̃stio. cõtinuatis aq̃s ĩ faciẽ laci ꝛ turbidi maris. ¶ Colus li. vel colus. Ver. viij. eñ. qui tolerare colo virã tenuisq; minerua. Pap. vj. the. Extra iaz colu fila dat ordo. ¶ Domus domi vel domus. De varietate declinationũ ꝛ q̃s ex vtraq; casus hz .li. j. diximus nec̃ ab re fuerit hoc loco dicere q̃ Suetoni⁹ trãquill⁹ aĩaduertit in ẽplis Augusti cesaris sp in gtõ singulari domos ꝛ nunq̃ dom⁹ scripsit̃ q̃ est cõsentaneũ epitaphio antiquitatũ multarũ pleno q̃ anno superiori Rome eruderatũ est: cui⁹ ẽ mihi copiam fecit amicus harum rerum curiosus indagator: scriptio autem fuit huiusmodi.

Laia manlia caĩ manlij filia inferno plotoni tricorpori oxori carissime. Proserpine tricipiticq; Lerbero munus mecum ferens damnatam dedo animam viuam. q̃ hoc me condo monimento: ne obruptis domos lapsu alijs sex quos publius Scipio partis camertib⁹ a sale et lybia incolumes' restituerat in desolata orbitate supersim misera: viri annos quinquaginta sex mensem vnum dies quinq; horas scit nemo. Vale vita.

Domus.

Domu etiam apud veteres

¶ In hoc epitaphio doctor ostendit q̃ domus mittit domos in gtõ singulari preter alios duos gtõs quos habet sz domi per secundam declinationem ꝛ domus per quartam. Et est hic figura que dicitur antithesis. Unde antitheſis dicitur quãdo vna litera ponitur p alia vt hic o ponitur pro u in istis dictionibus scz ploto ni oxori: domos vbi fine figura diceremus plutum vxori ꝛ domus cũ u: quod Uergilius insequitur in primo eneidos dicens olli subridens hominum sator; q; deorũ. ¶ Pro epitaphij explanatione tria per ordinẽ sunt notanda scz quid epitaphium: quis sit sensus: ꝛ quis sit ordo litere: pro primo dico q̃ epitaphium est elogium idest testificatio de aliquo honoris vel vituperationis causa quod in sepulchris (completa sepultura!) inciſũ videmus accipiturq; pro titulo ac oratione funebri. ꝛ dicitur epitaphium ab epi quod est supra ꝛ taphos q̃ est sepulchrum quasi eulogium super sepulchrum positum. ¶ Pro secundo notes sensum epitaphij qui talis est. ¶ Fuit quedam mulier Laia nomine dicta filia Laij manlij Romani que ser habuit filios ꝛ orbata viro p dictos filios Publio Scipioni consuli Romano tradidit qui bella gerendo partis camertibus (idest postq̃ camertes acquisiuit ꝛ superauit: vnde camertes sunt homines a camerino dicti. Unde camerinum est verbs Italie alio nomine dicti sunt picentini a piceno: nam picenum est regio Italie in qua camerinum est situm) in aphricam se contulit predictosq; filios sanos ac incolumes restituit matri: sed per infortunium euenit vt (bis in quadã domo manentibus vel sedendo vel comedendo siue aliquid aliud faciendo) domo labente occisi fuit quare mater desperando (ꝛ male tamen) hoc fecit epitaphium supra sepulchrum poni in quo dicit se malle mori ꝛ damnari tradiq; diis deabusq; infernalibus quã in viduitate absq; filijs viuere. Pro tertio dico q̃ ordo litere est iste. Ego caia manlia filia caĩ manlij. i. illius viri Romani ferens idest portãs mecum. i. in me munus idest donum diis infernalibus supple dedo. i. dedico ꝛ sacrifico (vulgo dicitur abandõne) animam viuaz damnatam (que scilicet ego Laia condo. i. me absondo ꝛ contineo in hoc monimento. i. sepulchro) dedo inquam animaz plotoni inferno idest infernali deo tricorpori. i. tria corpora habenti oxori proserpine dee infernaliq;. i. cerbero ianitori infernali tricipiti. i. tria capita habenti causam subiungit dicens ne. i. vt non ego Laia misera idest miserijs afflicta: non supersim. i. non viuam in orbitate. i. in vidultate ꝛ priuatione mariti filiorumq; ꝛ hoc ser filijs meis obruptis. i. mortuis lapsu. i. propter lapsuz domos. i. domus quos filios scilicet publius Scipio. i. ille consul Romanus restituerat incolumes. i. sanos ꝛ illesos ex lybia. i. affrica regione a Sale ciuitate partis idest conuictis ꝛ superatis camertibus. i. illis populis viri annos. lvj. i. vitam duri per q̃n quaginta ser annos ꝛ mensem scilicet vnum ꝛ per quinq; dies horas quas viuam nemo scit: quia mors futura est de qua certum dicere non valeo. Vale vita. ¶ Acus aci vel acus. Martia. ꝛ satius tenues ducere credis acos. sed hic pro pisce. Juuena. emerita que cessat aci. ¶ Arcus arci vel arcus. Lice. in tertio de natu. de. Lur arci species non in deorum numero preponatur. Ennius apud Priscia. arcus aspiciunt mortalibus que per hibentur. ¶ Fasti orum. fastus num. vtrũq; plurali tantum pro libro in quo continentur annales atq; fasti ꝛ profesti dies: vnde Ouidius opus illud suum fastorum inscripsit. Luc. in. x. per quartam protulit dicẽs. nec meus eudoxi vincetur fastibus annus: quo ex errore scripsisse Lucanum testatur Ser. in tertio libro eñ. Uergiliane. Ceterum ipse fallitur. cum Nota. quoq; in. iij. carminum dixerit per memores genus omne fast⁹. Narro preterea in ephimeride causa Julij cesaris, quo fastus porrexit. mensis Julius appellatus est fastus singulari superbiam ꝛ arrogantiam signi ficat. ¶ De nominibus plurali carentibus ꝛ primo de masculinis.

Additio. Raymundi palasini Antitheſis Epitaphij

Acus

Fasti.

¶ Sanguis sanguinis cuius plurali est abusus frequenter in sacris literis vt in psalmo. Libera me ḋ sanguinibus: ꝛ alio loco. Virum sanguinum ꝛ dolosum abhominabitur dominus. ¶ Limus limi. ¶ Fumus fumi quo in numero multitudinis vsus est ĩ commentarijs Cesar pro signis illis que iter hostes per diem fumi solent fieri quemadmodum per nocrem ignibus. Martial. quoq; in illa significatione dixit. Cedere nec vanos cir cum palatia fumos. Finus fini.

De carentibus plurali.

Fumus.

¶ Thi. Jugerũ i. videtur hoc nomen in singulari numero etiã vt in plurali tertie esse declinatio. Pomponi⁹ Mela. lib. j. Plus iugeris spacio sublimis. Tibullus. iugere pascat ouẽ. Domus us. aliquando hoc nomẽ in genitivo domos habuisse singulari vel ex Uergilij carmine cognosci potest. Quivt Octauiano gratificaret ficlogenti in culi ce dixit. Si nitar auri sublaqueare domos pro dom⁹.

Aduscus.

¶ Auto. Aduscus musci. mundus mundi: quia cuz non signifi vnus mundus merito caret numero plurali: sicut supra de celo dixim⁹ sed figurate dicit Pli. in natu. histo. alios innumerabiles tradidisse mundos. ¶ Pontus põti nemo neminis. Sol solis. Uesper vespe

Aduscus i. Mundus i. Pontus i. Nemo nis. Sol solis. Vesper eris. Carcer eris.

¶ Femininа plurali carentia. Epitome.

Uesper.

ris quod de celo ⁊ mundo dirimus idem ō sole ⁊ luna ⁊ vespere ⁊ phosphoro ⁊ reliquis stellarū planetarūq; noibus dicendū est: q; singulares sunt numero multitudinis. carent sed figurate possunt habere. Uer. ſ. eñ. q̄d tantū oceano properēt se tingere soles hyberni: ⁊ quod leginus tris soles Rome simul ortos paulatim in eundem coīsse orbez. ⁊ Plī. lib. ij. totidem ramē soles totidēq; lunas. ⁊ Claudia. in eutropium. binasq; polo concurrere lunas: ⁊ geminos soles mirari desinat orbis. Addit q̄s superioribus Phocas Genius genij cū Plī. lib. ij. dixerit totidem faciat Junones genioſq; adoptando sibi. Alij addunt vespere vespere is ⁊ vesperus vesperi que pro stella sine diei parte carent plurali: nam vesperi vesperorum quod isti dicunt qua ratione possz dici ego nō video: sed neq; vespere a rū. cum potius dicere debeamus illos psalmos vespertinos: quia vespere cantantur: has horas vespertinas: quia eo tempore agitur aut agi debebat res diuina quo vespere propter solis occasum incepit apparere. Nam multa huiusmodi quia in cōpendium scripta sunt dum populus aut sacerdos in persona populi corpus Christi Jesu degustat quod cōmunicare a nostris dicitur ⁊ pro eo quod imperiti legunt post cōmunicāda debet legi post communionem hoc est oratio illa quam sacerdos in persona populi atq; sua recitat. Eodē modo dicunt præfa pro eo quod esse debet pfa. nam distinguitur a versu: ⁊ capitula pro capitulum ⁊ alia complura de quibus in annotamentis que propediem ediderit sumus copiosius disputabitur. ¶ Carcer eris p loco vbi detinētur in compedibus noīj numero multitudinis caret nā carceres in plurali: vt paulo post dicemus aliud significat. ¶ Feminina plurali carentia Phocas ⁊ Diomedes pauca huius ordinis nomina ponunt alij multo plura que reperiuntur: plerūq; in numero multorum vt vita pro anima. Uer. vſ. eñ. Tennis sine corpore vita. ⁊ pro vinendi modo. Lactertius scripsit vitas pbōrū. Piero. vitas patrū. Glorias quoq; in plurali dicit Gel. lib. ſ. Has inquit ille glorias cū iactaret. Plau. in trinūmo. hasce in me propter res maledictas famas ferūt. Et eodē mō de reliquis que sequūtur: que ⁊ si raro *inueniant* in numero *multitudinis* aliq̄n tñ authores vſi sūt. vt Luc. lib. vij. Loasq; pmūt tentoria gazas. ⁊ Señ. in Hercu. furēti. gazis. inquias. q̄ ingesto pauper in auro. ¶ Arenas quoq; ⁊ si cesar in lib. de analo. ad Ci. dicat vitiose dici in numero multitudinis. Lu. tamen libro. p. dixit. Et diras calcauit cesar arenas. mortes quoq; i plurali dicit Opius sine hirtio. in mētario hispaniēſi mortibꝰ inq; mortes exaggerabāt. Aug. li. iij. de ciuita. Ne miꝰ haberet mortiū roma que vicerat. Et iterū ifra. Se. ſ. natu. q. ergo tu in tantis erroribꝰ es: vt existimes deos mortium: signa præmittere.

Junones.

Uesperi. Uespere. arum.

Lōicare. Lōicauda Lōio. Præfa. Prosa.

Carcer.

Arenas

¶ Par etiā ⁊ si Dio. ⁊ phocas scribāt plī carere. Do. tñ in. ſ. epi. dixit. Bella quis ⁊ paces longū diffundit in eo ⁊ Plau. in pſa etiā pacibꝰ dixit. Sic ⁊ plī dicunt tres eē tabes rerū publicarū cū grāmatici dicāt tabē carere numero plī. Neutra plu. carētia. Dio. tñ ponit hec pauca iter ea q̄ numerū pluralē nō hñt virꝰ. i. pus puris. barathrum tri. alliū ſi. crocū i. ingeniū ij. halec cis. iustitiū sinapi: sed alliū ⁊ ingeniū in frequēti vſu hñt plem. Et cū ⁊ sinapi ad res que mensurant ptinent. Halec p salsamēto caret plī sicut ⁊ garū. halec quoq; p eo q̄ halec etiā plī caret nā p pisce numerū multitudinis hz. Phocas addit coenū i. fenū i. lutū i. viscū i. eunū i. vulgus i. populus i. plebs i. genus siue pen. i. penus. vel penꝰ. solū q̄s soli pleriq; his annumerāt. cū. Uer. ſ. geor. dixerit ne sarta recentis pinguis pudeat sola. Sic apu. in. iiij. meta. In asini inquit faciem fena rodebamus.

Arenas

Pax.

Adunidꝰ

Soboles.

Instar.

¶ Chri. Adūidꝰ. Sz figurate Luc. vſ. Et chaos in numeros aduidꝰ ofundere mūdos. Lactā. in lib. de ira dei. cōcedāt vt ipune de mūdis deliraueri. ¶ Fama. Plau. plī. vsus est in trinūmo. pter res maledictas famas ferunt. ¶ Parsimonia aūt auaritia est q̄ est nō vitiū: sed virtꝰ q̄dā quā actō. Horatij cōmētator: sic exponit. Parsimonia est virtus qua caueꝫ ne q̄ō dispēdiū fiat vltra modū ⁊ res familiaris quo ad poterit fieri sine. cauꝫ iniuria cōseruat. vñ Hor. ipse in odis de parsimonia antiquorū scribit multa. ¶ Soboles Lor. Lesius pſcripsit in li. de filiorū educatione oēs ait familie soboles cōtinere. ¶ Nihilū. Dictio composita ex ni ⁊ hilū. i. vt author est festus. Hilū aūt est illud q̄ fabe grano adheret. ¶ Instar ⁊ equiparantiā ⁊ similitudinē significat. Lic. in verrē. lib. vij. Nauis instar vrbis ita magna videretur. Virg. in viro bono. Adundi instar habes ne res atq; rotundus. ¶ Justicium ij. Lucanus li. ij. Justicium tamit plebeio tactus amictu.

¶ Hoc membrū que feminina plurale nō hñt cōtinet. Sed cum Aldo. Adde sales lues soboles sit iuncta fatisq; gloria res fides ⁊ quinte pluralia clisis. Uespera cum rabie iuncta est facies q; iuuentus. Plura quoq; inueniesz: sed sint satis ista suppetias.

Vita e. Gloria e. Fama e. Baza e. Juuēta e. Senecta e. Colera e. Fuga ge. Culpa culpe. Prosapia e. Amonia memoria memorie. Elegantia elegātie. Sapientia sapientie. Diligētia e. Secordia die. Negligētia tie. Parsimonia e. Auaritia e. Uecordia e. Stultitia ie. Insania nie. Amentia e. Dementia e. Arena arene. Humus humi. Mors mortis. Fames famis. Sitis sitis. Lux cis. Par cis. Pix cis. Salꝰ tis. lues is. Tabes is. Labes is. Proles is. Soboles is. Indoles is. Strues is. Fusti s is. bilis is paupertas is. fides dei. Rabies ei. pernicies ei. caries ei. dies ei. p tempore.

¶ Neutra plurali carentia.

¶ Epitome.

¶ Neutris plurali carentibꝰ hic insertis. Adde solum dictis nitrumq; penūq; croconq;. Adāmona quis iunges nō decimabile virus mānaq; cū pasca vulgus pelagusq; gelusq; Lac adonia addantur que vix pluralia seruant.

Vulgus i. pelagꝰ i. virus i. pus ris. barathrū i. fenū i. cenūz i. viscū i. euū i. iusticiū ij. letū ti. lutū i. spoliū ij. seniū ij. salū i. Aldo: fas nephas indecli. nihil nyhilū i. instar vitrū tri. necesse cessum: halec cis. ver veris.

Plurali preterea numero carent nomina duorū pro pria hominū: montiū: syluarū: fluuiorū insularū: re

bium ceterarūq; rerū nisi que pluraliter declinātur. Dicimus tamen scipiones: fabios metellos: sed tūc appellatiua potius q̄ propria dicenda sunt.

Noia quoq; elemētorū vt aer: ignis: ether: z metallorum: vt aurū: argentū: plumbum z significantia res aridas z liquidas que in pōdus z mensurā referunt vt tritici cū: cicer: oleū: acetū. Que tñ nōnunq; pluraliter efferunt: maxie cū partes illarū rez significare volumus: vt dixi: cū vinū simplr oē vinū significaut: cuz vero dixi vina in plurali multas vini diuersitates putā salernū: albanū: finidanum significaui.

¶De masculinis singulari carentibus.

¶Epitome.

Hec sunt pluralia sunt masculina que singulare nō hñt preter hec addant pceres taci ētes ānales z locri faciēs carpiq; lares q̄. Insontes sontesq; simul vult iūgier Aldus Lani orū. Lancelli orū. Fori orū. Fasti orū. vel fastus ūum. Superi orum. Inferi orum. loculi orum. liberi orum. Posteri orum. Pugillares rium.

Lodicilli orū. Antes ium. Lasses ium. Larceres rū. furfures um. lemures rū. Manes ium. Lelites litū.

fluuiorū: vt anas: tagus. insularū: vt sardinia sicilia. vrbiuz vt corduba. hyspalis: ceterarūq; rerum: vt canūm: equorū boum: caprarum: vt apud Oui. lelaps apud Ver. rhoebus. Inueniuntur tñ quedam propria ex his plr̄ declinata: z tunc carēt numero singulari vt gades gadium. baleares ium. athene arum. celene arū. tythera orum. Aliquādo etiaz sub diuersis generibus inueniuntur declinata in vtroq; numero: vt supra dixim⁹ menalus. i. menala orum. tenarus i. tenara orum. Aliqñ etiaz sub eodē gñe vt mycene es. mycene arum. Ver. v. eñ. Argolico vē mari deprehensus z vrbe mycene. Idem in. ij. z nunc quod patrias vento petiere mycenas. Sed cum diximus scipiones: fabios: metellos: camillos curios: scauros iam desinunt esse propria: z incipiunt esse appellatiua. Nam cum sit nomen ppriū qō de vno dr: appellatiuum qō de pluribus cum dico scipiones intelligo plures ex ea familia: vt Ennius z Publius Scipiones: ergo Scipio tūc appellatiuum est cum de oībus illis dicat. hinc Iuue. dicit qui curios simulant z ficros cōtēnunt scauros. z Luca. ad syllas marioscq; redis. Nomina elementoꝝ carent ēt nūero multitudinis: vt aer aeris: ignis is. dicimus tñ in plurali ignes ignium pro particulis ipsi⁹ elementi: vt apud Vergil. crebris micat ignibus ether: z alto loco aut ignibus egra dedere. Et nomina metallorum: vt aurum: argentū: plūbum: neq; enim dicimus in plurali aura: argenta: plumba. dicimus tamen era in tribus casibus pro rebus ex illa materia fabricatis: vt paulo post dicturi sumus. Et nomia significantia res aridas z liquidas q̄ in pondus z mensuram referuntur: vt tritici cum: cicer: piper: crocū: neq; enim dicimus tritica: cicera: pipera: croca. Dicim⁹ tamen ordea: vt Ver. in buc. Grandia sepe quibus mādauimus ordea sulcis p granis ordei. fic ēt dicim⁹ fabas lupinos: z pisa p granis illoꝝ leguminū. z Iuue. Spirantesq; crocos z in vina perpetuum ver. p flore. Vinum quoq; z multum: sapa defrutum passum lac serum amomum talia hmōi liquida numero plr̄ carent z pōdus vel mēsurā cū rez significam⁹. Ver. in buc. Vina nouum fundā calatis arnisia nectar. Idē. iij. geo. Aut igni pinguia musto defruta. Idem. s. eñ. Redolētq; thymo fragrātia mella. Iuue. Spirāt opobalsama collo que tibi. Mar. cinama q̄ redolēt. Nec seruius in. ij. geo. dicit in plurali tñ habere tres casus. Nā Oui. minus licenter in plurali mustis dixit ab eo q̄ mustū. Itaq; in hmōi noibus multominus significat pluralis numerus q̄ singularis. Nā cum dicit terrā: totum elementum intelligo: cū ꝛo terras particulas quasdā aut terre gña. Ver. ij. ge. difficiles primum terre colles q; maligni: multo ergo minus dixisti cū dicis: habeo duas aut tres terras q̄ cū dicis habeo terrā. Eodem quoq; modo aera diximus: vt Mar tia. Aera sed a cuneis vlteriora petis. Cato q̄ vt inquit Festus aerib⁹ dixit. ¶De masculinis singulari numero carētib⁹. z primo ponit masculina quoruz pleraq; ēt in singulari apud authores reperiunt: vt p eo q̄ est fori oz. p parte illa nauis q̄ a pra in puppi discurrit Ennius dixit multa foro ponens agea q; longa replet. nā. Ver. in pli dixit li. vj. deturbat laratq; foros. ¶Fasti oz. vel fastus fastuū scōe z q̄rte decli. vt paulo ante dixim⁹: singulare numerū nō hz p eo q̄ est liber annalis. ¶Supi oz. z inferi oz. p diis celestib⁹ z inferis. Liui⁹ tñ androni. in odissea dixit. Iferus an superus tibi fert de⁹ funera vires. ¶A loculis q̄. Mar. Locelli⁹ in nūero singu. fecit dicens in disticho: cuius ti tul⁹ est loculi. Ipse locellus erit. ¶Liberi orū. q̄q; in singulari liber a um. cū adiectimus est declinet p filijs atq; nepotib⁹ plr̄ dr: atq; ēt de vno tñ vsq; adeo reformidat numer⁹ singula. Idē quoq; de posteri orū. dicim⁹ z si posterus a. um. declinet. Pugillares q̄ p tabellis: hz hic z hec pugillaris z hoc pugillare dicamus p re q̄ pugillo cōrineri pōt aut pugilli magnitudinē equat. ¶Lodicilli orū. p testō illo scōario. nā p paruo libro vel ligno etiā singulariter dici potest. Cato de re rustica. in tabulato codicillos oleaginos.

¶Dei. Plurali numero deoz. vt iuppiter apollo. hoīm: vt Julius: nero. Mar. ōtiū: vt acragas etna. Siluarū micana zona. Fluuioz: hethis methaur⁹. Insulaz: Rhodus: Sicilia: Ubriuz: hispalis roma: Ceterarūq; rez: vt canis: lelaps: equi: ebes: haste: pelias. ¶Nisi q̄ plu. efferunt: vt thebe arū. gades isi. Ouid. ti. s. de tri. Quum tacui thebas vulner a frm. Idē in epi. atq; aliqs doctas iā nūc eat mīst athenas. ¶Fori oz. Lice. de sene. alij malos scādūt: alij per fozos curritār: cuius diminutiuū fornlus li. i vtroq; numero p libroz scrinio accipit ¶Accius apud Nonū plenissimū corio picto fornlū. Iuue. sat. iij. hic dabit libros z fornlos. ¶Lācelli diuinarū a cantio. Apul. li. vj. orci cātios iā ipsos adhesisti. Li. p Quintio. extra hos cācellos egredi conabor. ¶Pugillares, sed idē Iuue. adiectiue saty. vj. dixit nec pugillares defert in balnea rancus testiculos. ¶Anto. Antes iū. p vitiū ordine. Ver. in. ij. geo. Jam canit extremos effetus vinitor antes. Lasses rū. Ouid. decidit in casses preda petita meos. Sene. tñ singulr protulit in aga-

Proba plenō habet.

Nota.

Lucanus.

Bernul. Grossi q̄ a. pētrib⁹ grammaticis addit / grossus sepiculein mit Celi⁹ rhodigin⁹ vt pbat in reb⁹ ātiq; Uergilius Noia q̄ in pōdus vel mēsurā cū dunt.

Addit. Celi⁹ Rhodigin⁹ pulmones sc̄z pius pulmo animepresagus.

Lodicilli.

Lancelli. Pugillares. Antes.

Carceres.

mẽnoue dicẽs. at ille vt altis hispidus filius aper cũ casse vinctus. ¶ Carceres rũ. vt. s. memorauimus: p repagulis equorũ. Uer. j. geo. Ut cum carceribus sese effudere ẽdrige. Li. ó claris ora. nec in quadrigis eum scõm numeraueri aut tertiũ: qui vir e carceribus exierit. Idem tñ Uerg. v. eñ. in singulari carcere p carceribus posuit dicens. minuũtq; effusi carcere currus. vbi Seruiꝰ inquit. carcere vsurpauit: nam carcer est ꝓ numero singulari custodia uoꝛioꝛum: carceres vero tm in plurali ostia quibus equi arcenꝫ. ¶ Furfures um. p illis pustulis: que ex capite resoluunꝫ: nã pro farine purgamẽto etiaꝫ in singulari dixit Serenus. addit excussus niuea similagine furfur. ¶ Lemures rum. p nocturnis fantasmatibus. Vo. in epo. nocturnos lemures incendia magos. Ald anes ium. Apu. in li. de deo. Socra singlr ꝓtulit lemurẽ t mane. hũc inqt verere latina lingua inuenio lemurẽ dictitãtẽ: t paulo post vtrũ lar sit in larua nocꝫ deũ manẽ vocãt. Lelites ilũ. t si cõis duoꝛ gñis eẽ põt ab authoꝛibus inter masculina singulari carenna ponit neutro quoq; iũxit. Oui. j. fastoꝛ. Lelitib9 regnis a Ioue pulsus erat. Ald aiores. i. q̃ nos pcessuros maiores. i. posteri dicuñ. ¶ Natales ium. p gñis nobilitare. vt Diomedes putat: vel potius vt valla scribit p conditione nascẽdi in pl tñ reperit. nã in singulari diẽ natalitiũ significat hic natalis. ¶ Optimates imꝑ Pri moꝛes rũ. vsq; adeo singularẽ numerũ reformidat vt non possit etiã de vno tm dici. vñ t Prisci. ait in. iii. Ab optimo optimas artis. derivat. t Sil. li. xj. Punicoꝛũ dixit: his sup excisum primoꝛi in parte saguntꝫ. e Iuue. Agnosco ꝓcerem salue getulice. ¶ Penates tiũ. Quirites tũ. Perso tñ in singulari dixit. qb9 vna cũ rẽ vertigo facit. Oui. in eg9s. an si pulsassem minima de plebe quiritẽ. t Hora. amici dona q̃ritis scripti. epi. ¶ Sales iũ. p facetijs. Lu. in. ij. nõ solutũ insere sales nec more sabino. t Iuue. t salib9 vehemẽs intꝛa pomeri a natis. in hac quoq; significatiõe sed figurate dicit Terẽ. q̃ hz salẽ qõ in te est. ¶ Uepres iũ. Diomedes t Phocas tm in pl repiri dixerũt. Oui. tñ aveprе in alio ꝓ posuit in singulari. t Lolli. li. xij. hũc veprem dixit manifestũ est interire nõ posse. ¶ Artꝰ num. nã qõ Uer. iij. ge. dixit micat auribꝰ t tremit artus. agitatus pl is est figurate iunctũ cũ ꝓbo tremit. vñ Ser. exponit artus p artubꝰ. ¶ Femininа singulari nũero carẽtia. ¶ Argutie arũ. Phocas in hoc oꝛdine posuit. Apu. tñ in. j. met. Argutia inqt nitoꝛici calami scripti. t ab eo diminutiuũ fecit Bel. argutiola li. ij. argutiola q̃ppe hec inqt frivola. t inanis ẽ. ¶ Antie arũ. Apu. j. met. crines inqt apollinis ꝓnubis antijs. ¶ Edes ediũ. pro priuata domo: nã in singulari rẽplũ significat. vnde semp addit cuius dei est: aut ꝓfectio: vt edes castoꝛis edes sacra. ¶ Antene arũ. q̃p Piero. in epi. heliodoꝛ dixit. t antena crucis figurat in fronte. Bige arũ. q̃drige arũ. addit et phocas trige arũ. Pli. in xxxv. biga dixit in singulari. euclides inqt pixit bigã regis cũ victoria. t Papi. rij. the. tenuerat aera biga. Quadrigas quoq; t si Cesar in li. de analo. ad Ciceronẽ referẽte Bellio dicat semp numero plãtino dicẽdas esse. Pli. tñ li. xxxiiij. q̃driga inqt regik ab alcidiade. t i eodẽ diminutiuũ ꝓtulit dicẽs. Tenia tribꝰ digitis q̃drigula tenuit. t in libris digestoꝛ de legatis. iij. peculiũ q̃drige legatũ poltea moꝛtuo. Bel. li. xvij. qõ vnũ ranum videbaꝫ inuenim9 quadrigã numero singulari dictũ in lib. saty. Ald. Uar. qui inscriptus est Demetrius

Copie.

¶ Copie arũ. ꝓ exercitu t este Valla numero singu. carer. Nã qõ Uer. dixit in. ij. eñ. respicio t quefit me circũ copia instructoꝛ ibi ẽt Ser. notat quasi authoritate sua fretus de exercitu copiam in singulari dixit. cum copias de exercitu numero pl dicam9 vt Sallu. memoꝛare possum quibus incolis maximas hostium copias po. ro. parua manu fuderit: sed Uer. excusare potest metri necessitas: qm copie arũ. in plurali carmen heroicum non recipit. ¶ Lune arum. Phocas t Diome. in hoc oꝛdine posuerunt. Cerimonie arum. Diome. ita posuit. Li. tũ in. ij. de legibus: magnã inquit religionẽ cerimoniãq; declarat: q̃p Frõto. apud Bel. li. xvij. dicat sanctoꝛes veteres nunq; cerimoniã sing. numero appellasse. Dinitie arũ. Delitie arũ. a Pho. t Dio. inter supra numeranꝫ: sed quemadmodum supra diximus delitie delitia delitium in singu. habuit.

¶ Ehũ. Codicillorũ. Li. ij. vj. epi. Quesiui e balbo codicillos qui essent in lege. ¶ Lemures. Persius sanctus. ¶ Uũc nigri lemures duoq; pericula rupto. Natales nam in singulari adiectiuũ est. Ouid. j. de ponto. nec quia natale solum dulcedine cũctos Ducit. t immemoꝛes non sinit esse sui. Boe. de coso. Quos patrie retinet dulcedo. ¶ Optimates. Naum. c. ij. dino Piero. interprete. oẽs optimates eius cõsiri sunt in cõpedio. t in gñe femininо. Li. ad treb. li. viij. epi. arcẽ altã habebãt matrone opulẽte optimates. Proceres. Persius. bona pars ꝓcerũ tãta libauit acerra. ¶ Penates. Li. ꝓ sylla. dij patres ac penates qui huic vbi arq; huic senatui prendetis. Quirites singulari multi dixerũt. Oui. ij. fasto. Pasta quiris prisci est dicta sabinis. Li. ij. Super moꝛem moꝛe quiritis. Iuue. saty. vij. Ima de plebe quiritẽ. ¶ Uepres. Uer. li. viij. Persequitur sparsi roborãt sanguine vepres. ¶ Bige arum. Ser. in arte ait. que de pluribus efferũt constat pluraliter dici vt bige: mape. Nau. c. ij. Piero. interprete. Succendã ad summum quadrigas tuas. ¶ Cerimonie Cerimonias tuas nõ frequẽto. Calende. † Ald ar. li. xij. ducere que possum: duas calendas Esaie. c. ij. Piero. interprete. Calendas vestras t solẽnitates odiuit anima mea.

Quirites. Natales.

Calende. †A calãdo i. vocando nõ a celando vt opia tus est. Plutarchꝰ authoꝛe Stella. Excubie.

¶ Ant. Dire arũ. t furie arũ. t eumenides sẽper in numero pl reperiunt: qr triplices sũt quemadmodum t gratie nisi de vna illarum loquaris. Uer. in. iij. enei. vir triceps; cedẽt in limine dire. t ibidem. heu furijs intensa feroꝛ arq; etiam ibidem eumenidum velluti demẽs videt agmina pentheus. ¶ Excubie arũ. Erunie arum. exequie arũ. a phoca t dio. t fronto ne in hoc nũero ponunt. Uer. i. iij. eñ. Excubiare arũ. Excubie arũ. exuuie arũ. Exege arũ. Feralium. Facetie arũ. Fortune arum. Bene arum. Fraudulentie arum. Inferie arũ. Inimicitie arũ. Illecebre arum. Inducie arum. Insidie arum. Idus iduũ. Latebre

arum. lactes ium. litere arum. ¶ Mine arum. ¶ Manubie arum. ¶ Mundine arum. ¶ Nuge arum. ¶ Nuptie arum. ¶ None nonarum. ¶ Nenie arum. ¶ Nares arum. ¶ Opes opum. ¶ Palee arum. ¶ Prestigie arum. ¶ Plage arum. pro reti. ¶ Primitie primitiarum. ¶ Quisquilie arum.

bias diuum externas. tin eodē dulces erunie dum fata deus sq; sinebant: t in. vij. at pius; ere quijs eneas rite solutis. Ambro. in euangeliū Lu. ca. xij. ¶ Non enim sollicitam deus cure numeratis intendit ercubiam in singulari dixit Serie arum. a ¶ phoca t Diome. t Bellio nun quā nisi in pluratiuo numero efferri dicūtur nostri tamen aliter accipiunt cum dicūt feria secunda: feria tertia: feria quarta. ¶ Facetie arū. ¶ phocas inter b numerat Dio. fores forū Vox. tamē in. s. fer. dixit excludus fore cū lon — Ferie.

sa tenus foret intus. ¶ Fortunē arum. pro diuitijs ac fortuna — pspera: vt apud Teren. in an. Laudare omnes fortunas meas: in singulari media est t ad bonā t malam. ¶ Bene genarū. phocas iter hec posuit. Ouidius in epistola ocnones. erpani rupi q; genas t pectora planxi. Diomedes vero gingiue arū. possis tamē si op' fuerit picere hic hz genā dextrā eminentiorē sinistra. t Iuue. dixit frangendus misero gingiua panis inermi atq; eius diminutiuo. apul. pro magia est vsus cōplanatorē inquit tumide gingine. Quod vero cesar in lib. de analogia atq; Diomedes t ¶ phocas dicunt inimicitias ī plurali tm̄ declinari put tant: ego tamē vt ille apud Bel. ait. Non video cur non eadē ratione dicam' inimicitiā quā inscitiā: importētiā minutiā: vt Lic. tusc. iiij. dixit inimicitia est ira vlciscendi tēpus observans atq; ibidem sepe singulari vtitur numero. ¶ Illecebre arū ab oībus grāmaticis fere ponuntur in hoc ordine. Li. tm̄ in. s. de legib' dixit. que t ñ illecebra turpitudinis. t Bel. li. ij. cū auctor diendi quadā illecebra induit. ¶ Plan. in afina. atq; ecclesia illecebra erit tande. ¶ Inducie arū. Infidie arū. id' idem quēadmodū t calende arū. t none arū. semp pluratina reperiunt. ¶ Larabre arū. ¶ phocas; superiorib' annumerat. Li. tm̄ in epi. ad appiū: ne in tabelle quidē latebra abscondita malenolentia. t Bel. lib. xj. dixit in — Latebre. Lactes

— Litere.

— punitare et ea latebra sperarent. ¶ Lactes lactiū. pro intestinis hoim atq; oniū p quas labitur cib': vt supra et plinius vobis annotatū est: cū de hoc noīe lac disserebam'. Litere arū. p epla: vt dicit Diome. numero tm̄ plurali vtimur. excusantur tm̄ poete carminis necessitate vt Ouid. in epla briseidis. Quā legis a rapta Briseide litera venit. vnde fit vt q; heroicū atq; elegū carmē tre arū. in pl̄ nō recipit frequētius vramur ei' diminutiuo litterule arū. Mine arū. manubie arū. semp pluratiua reperiunt: quēadmodū t nundine arū. t nuge arū. t nuptie arum. Nā nenie arū. t nares rū. etiā in singulari declinantur aliq̄. Vox. s. epi. an puerorū nenia que regnum recte facientis offert, in odis dicetur merita nec quoq; nenia. Ouid. v. meta. Acta retronaris medioq; ē fira palato. ¶ Opes opum p diuitijs. nam in singulari opis opē ab ope: vt infra dicet: auxilium significat. ¶ Palee arū. q; t ¶ a grāmaticis inter nota pluratiua ponit. Ter. tm̄ in singulari eo vtit. s. geor. ait. Pinguis palee terit area culmos. vbi Seruius notat paleā dictā esse sing. numero cōtra arē: q; vt dicit que ex pluribus constat numeri sunt tm̄ plis: vt cācelli bige scope pstigie arū. phalere arū. plage arū. p reti. Primitie arū. hui' esse ordinis. Dis. t phocas celebrāt. Nā q; Ouid. tij. meta. dixit primitiū torre ab eo q; est p̄mi ry a. um. adiectiuū substantiue tā acceptū. p re primicie arū declinatur. Quisquilie arū. p purgamento atq; re parui t nullius pretij t que pticenda est quasi inutilis. Apul. lib. s. mera. At has quisquilias quāti parasti pe piscib' min imi pretij: dixit quisquiliā ro p arbuscula siue frutice q̄ coccū pcreat. dicit ¶ Pli. lib. xvi. Oēs in quit has dotes illex solo puocat cocco granū hoc primoq; seu species frutices paruos aquifolie illicis quisquiliam vocant. — Quisqlie.

¶ Ebn. ercubie. Prophus lib. s. Supplicis a longis tristior ercubijs. ¶ Facetie. Quin. lib. v. in narrādo Lic. consultere facetias putat. ¶ Inferie. Vergilius. libro. viij. Absenti ferat inferias: decoretq; sepulchro. ¶ Idus num. Ad ar. li. rij. idus sepe colas t has t illas sunt qui dicāt tm̄ pridie idus nonas: calendas dici posse. Sed Li. ad atticum li. ix. tri. epi. tua accepi postridie id' dixit. Mine. Prop. li. s. nec nemini ponere minas. Manubie. Li. p lege agraria. cuncte cuiusq; fuerūt manubie. Nundine: vnde nūdinor aris. Li. vt in lib. iij. in verrem — Facetie.

— qui adhuc apud creticā nundinarent. Nuge. Iuue. sat xj. nō capit has nugas humilis domus. Nuptie hic dies nuptie dictus est. Teren. ait. None. Licero. o none ille que me consule fuistis. ¶ Nenie arum. Diu' Virgilius plogis. nenias iberas dixit. Vox. tm̄ in singulari numero scripsit sepe vt hoc nomen Nares. Verg. lib. vi. — Nundine.

— tricas inhoneste vultuere nares. ¶ Prestigie. Vir. in vigilantium. has prestigias demonū esse confingas. plage. Ouid. s. de ar. capias tu nō tende plagas. Li. in vtroq; numero vsus fuit in lib. de ami. tende plagas. t statiz in eadem significatione tanq̄ plagā ponas dixit. sed. Quintum pro vibice lib. s. phi. is etiam ait. ad plagas durabitur. Quisquilie. Diuo Viero. interprete. Amon cap. viij. t quisquilias frumenti vendemus.

¶ Reliquie arū. Sortes iū. p oraculo. Sordes iū. Scope arū. Scale arū. Suppetie arū. Tenebre arum. Tenue arum. trice arum.

¶ Anto. reliquie autē superioribus phoca addit tur. Apu. tm̄ pro magia dixit. Cōuerrito te pdia ne reliquie ne qua visa t terra labes sordiū. sz pōt excusari: q; est carmē. nā in psa oratione vir dici posset. Sortes iuum. p oraculo atq; deoru responso a Diome. t phoca inter hec nomina ponit: In ea tm̄ significatione esse singulariter dictū est illud ex actibus apl'orū. cecidit sors super mathiam. i. spūs sancti oraculū q̄ a plus est declarat'. neq; em̄ de tanta re viri sctissimi sortirent: sed pot'i' expectare debuerant q̄ in ea re diuina erat voluntas. ¶ Sordes iū. p auaritia t pro immunditia. ¶ Scope arum. t scale arum. a Le. Bel. phoca. Diome. t Seru. inter plr declinata nūerant. Vir. altero vsus est in singulari in Esaia. altero in lib. geneseos iure consultus in. ff. titu. de fur. l. si primus: arma rium inq̄t vel scalam. Suppetie arū. imo ro suppetias tantū in actō plurali cum his ver- — Sortes Scale et scala.

¶ Neutra singulari carentia.

¶ Epitome.

¶ Neutra pluralia q̄ singulare nō hāt hic cōplectunt preter Seria cū rastris addasq; cerauia rempe. Libaq; cum spolijs charthesia rostra Lythera Classica serta simul: sic effata bactra q; terra. Naq; Diomedes hec iungit nomina t Aldus.

Arma orū. Castra orū. Crepūdia orū. Cūabula orū. Incunabula orū. Libaria orum. Exta orū. Ilia iliū.

bis fero t mitto: vt Valla putat. Lic. etiam in cōmentarijs cum venio venis iunxit dicēs ad ilia magna equitatus oppidanis supperias venire. ¶ Sentes iū. renebre az. Terme arū.

†Arma dicta q̄ his arceamus hostē. non ab armis vt putauit fest. pōpe. Castra. Crepūdia.

Trice. arū. Ualue arū. nūquā nisi in multitudinis nūero reperiunt. Neutra. fin. c. † Arma orū. qō iō ꝓuīs. numero singulari carere putat q̄ varias res hoc nomen significat: quarū singule habent sua nomina: vt scutum: galea: tibiale. ¶ Castra oz. pro exercitu: aut exercitus statiuis. quod etiā de similibus est dicendum: vt estiua orū. hiberna orū. statiua oruz. castrū in singulari idem est quod castellum: vt apud Uer. in. vj. castrū inuiboraq̄ coraq̄. ¶ Crepūdia orū. Libaria orū. quorum prius inter huiꝰ ordinis nomia posuerunt Diomede. t Pho. posterius diome. tantū quēadmodum t erta orum. pho. solus. ¶ Cunabula orum. t incunabula oz. semp pluralia reperiuntur. Ilia tñ. nā quod Ser. dixit hocile ilis in singulari declinari nō magis reperiē in vsu q̄q̄ Adarylus hymnographus eodem seculo referente ad fabulam alludens dixit vt t Hector ab illo nunq̄ discedis. ¶ Juga orū pro montiū summitate. ver. tamē li. vj. superate iugum dixit. ¶ Justa orum. pro exequijs numero singulari caret. Flac. in. v. argo. Tunc comiti pia iusta tulit. Salu. in iug. Postq̄ illi more regio iusta magnifice fecerant. Lustra orum. pro ferarum atq̄ meretricum latibulis. Uerg. ij. geor. Non absunt illic saltus ac lustra ferarū. pro lupanari apud Plau. q̄ scepissime. in singulari ꝙo quatuor annorum spaciū significat que grece dicitur olympias. Adenia menium. magalia ium. t mapalia iū. semper pluralia sunt. ¶ Precordia orū. non precordium. sic enim apud Celsum legit semper. vt lib. j. Qui crudū iquit sine precordioꝝ dolore ructat. t diuus Thomas i hymno. Et ex precordijs sonent preconia. spolia orū. lz Uer. in singulari spolium dixerit. ¶ Serta orum. pro corona ex floribus. Serta eiu singulari posuit Cato de re ru. pro herba quā greci melilothon: medici sertulam campanam vocant. Aut roq̄ iris aride contuse heminā t sertam campanicam. ¶ Sponsalia orū. vel ium. Bellius lib. iiij. hoc ius spōsaliorū obseruatum dicit: t de spōsalibus est titulus apud iureconsultos. Tripudia orum. Tesqua orum. Tepe indeclinabile: sicut tot quot t pondo: cuius singulare vt phocas dicit in libra effertur. Itaq̄ dicimus vna libra t nō vnū pondo: t ecōtrario duo t tria pondo: t nō due aut tres libre. ¶ Festorū quoq̄ nota: vt Saturnalia orū. vel ium. sed quēadmodum Macrob. in. j. satur. deducit in genitiuo plurali frequentius vrimur lecta declinatione. in datiuo t ablatiuo frequentius tertia. Nam saturnalium t saturnalijs vix poterit dici at horum saturnalium t saturnalibꝰ fere semper. Uerrius flac. saturnaliumꝫ inquit dies apud grecos quoq̄ festi habent. Atq̄ iterum idem de constitutione saturnaliorum scripsisse arbitror. Idem Julius modestus de ferijs saturnaliorum inquit ferie. Hora. ij. ser. quid fiet ab ipsis saturnalibus huc fugisti. Eadem ratione Sallu. apud Ennium lib. iij. Histo. bachanaliorum dicit cuius singulare Plau. in bacchidib? promulit dicens: quia bacchis bacchas meruo t bacchanal tuum. Macrobius quoq̄ sabinus vinaliorum inquit dies Joui sacer est. t Valerius antias agonaliorum repertorem numā pompilium refert. Eodem preterea modo quinquatria orum. quinquatribus. Hora. ij. epistolarum. Festis quinquatribus olim. t Juuena. totis quinquatribus opta. Lice. i epistola. ad celium. ita tumultuose concliones ita moleste quinquatrijs afferebantur: nisi forte mendum est quinquatrijs p quōtribꝰ. Atꝛbo ecōtrario dicim? potius floraliōq̄ floraliorꝫ liberalium quā liberaliorum lucariorum quā lucariorum. Varro feralium inquit dies a ferendis in sepulchra epulis dicit: t idem alio loco floraliorum non floraliorum dixit. Macrobius quoq̄ sabinus liberalium inquit dies a pontificibus agoniꝫ martiale appellatur. t idem alio loco: eam noctem deinceps in sequentem diem qui est lucarium. erant autem lucaria festa in quibus fiebant lucoruꝫ sacra.

Sernius capitur. Adenia. Tempe. Fastorum nomina. Quinquatria. Triche Tempe.

¶ Ebri. Sortes. Adar. in distichis alternis pauperes accipe sortes. nā p eo qō ōr vulgo locariali singulares hꝫ. Tgē. heu mihi ēt de sorte nūc venio in dubiū. ¶ Sordes June. satyr. j. Quis ferat has sordes luxurie.

¶ Scope. Sueto. in nerone in singulari nūero dixit. Alteriꝰ inquit cōllo scopa deligata. Nā scopa pe. nomē ppriū viri est. Uer. in pria pe. Nō praxiteles scopa sume fecit. nā scopa regis vxoris spēs est. Pli. li. xxj. c. vj. non leniore ea q̄ scopā regiā appellāt. Scale a Uer. ij. eñ. Scale parietibꝰ herēt. Idē. viij. t scalis ascendere muros. Et paulopost. scalas in media possit. June. sat. vij. scalarū glia palme. Adacha. lib. j. Vie. interprete. erat populus portātes scalas. aliqñ tñ t singulari repertū ē. Lorne. Lel. li. viij. necessaria ē scala lignea. Lal. li. vij. scalā fitiens cōmenda uerit. ¶ Sētes. Uer. in culice. teneras fructicū sentes rimant. Idem. ix. masculinum posuit si mō codices mēdosi nō sunt horrida q̄ de? cōplerūt vndiq̄ sentes. ¶ Terme. June. sat. vij. dū petit aut ternas: aut phebi balnea. ¶ Triche. Adar. in disti. Sunt apiue triche t si quid vilioꝰ astis. ¶ Ualue. June. sat. iiij. Facili patuerūt ualue. Idus Ei. ij. de legibꝰ. gaudeo inq̄t me incunabula mea tibi ostendisse. ¶ Cunabula Uer. iij. eñ. Et gentis cunabula nostre. ¶ Sponsalia June. sat. vj. Eōuentū t sponsalia paras. Tesqua. Hora. me teq̄ deserta t inhospita tesqua. ¶ Tepe. Uer. in culice. O pecus o panes o gratissima tepe. ¶ Saturnalia. Adar. libro. xj. clamāt ecce mei saturnalia ꝙus de re. vt comitia: floralia: cōpitalia. Lucaria: feralia orgia: parentalia. Persi. sa. v. nostra floralia possint. Diomedes vult lumina pro oculis carere etiā in numero singulari. Ouid. in epi. Respice laertē vt iā sua lumina cōdas. Uer. tñ. iij. eñ. ter singulariter dixit telo lumen terebramus acuto. Idē. Cernimus astātes lumine toruo. Idem. monstrum horrendū informe ingens cui lumen ademptum: sed in his locis potest admitti. nam loquit de cyclope qui vnioculus erat.

¶ Libri quoq̄ eorū vt rhetorica oruz. nam si de arte rhetorica plures libri partiales sunt rhetoricorum inscribūtur in numero multitudinis sin tñ est tñ vnꝰ rhetoricus potius, i. liber. ōr. Sic eñ citare solemus Aristo. in rhetoricis ad theodectē t i rhetorica ad Alex. q̄ noſe

Juga orū. Justa orum. Lustra orum. Adenia menium Magalia magalium Mapalia ma palium.

Precordia orū. Scolia orū. Serta orum. Sponsalia orū. Tripudia orū. Tesqua tempe. tot. quot. pondo.

Festorū quoq̄ nota: vt saturnalia orum vel ium. Bachanalia orum. vel ium. Uinalia orū. vel ium. agonalia orū. vel iū. Quinquatria orū. vel ium. nuptunalia orum. vel ium. Vulcanalia orum. vel um. Lupercalia orum. vel ium. t eodem modo de reliquis.

Libri quoq̄ eorū qui grece aut ad imaginem grecorum opera sua inscripserūt: vt rhetorica oz. economi

ca orum. ethica orum. bucolica orum.

¶ Cõmunia triũ sunt generũ noia numeralia: caret q̃ numero singulari: p̃ter vnus a. um. qõ caret uumero multitudinis: nisi cũ iungit noibus pluraliter declinatis. Sunt aũt oia indeclinabilia vsq̃ ad cẽtũ p̃ter q̃ tria prima. hoc est vn⁹ a. um. duo due duo. tres tria Singulari p̃terea numero carẽt noia diuidua sine per certos numeros distributiua: vt singuli e. a. bini e. a. terni e. a. quaterni e. a. quinqueni e. a.

¶ Noia certis casibus deficientia.

¶ Epitome.

℣ Quedã noia q̃ certis casibus carent hoc capite cõtinent.

¶ Actõ carent noia interrogatiua vt qs: qualis: quãtus: cũ interrogatiue p̃ferunt. Et infinita.: vt qdam aliquis: & relatiua: vt qs qualis quãtus: cũ aliquid referũt. Et negatiua vt nullus nemo. & distributiua vt ambo vterq̃. & que supra memorauim⁹ bini e. a. ter ni e. a. Jus iuris. rus ruris. os oris. mare maris: & noiquinte declinationis: preterq̃ hic dies: & hec res gtõ datuo & ablatiuo pluralibus deficiunt.

illius tres libros de arte rhetorica scripsit ad hunc vero vnum dũtaxat libellus. ¶ Duos p̃terea quos de re familiari libros scripsit: vt economicorum appellauit. at vero xenophon qui ea de re vnum composuit economicon inscripsit: vt Hie. in Eusebij interpretationem de temporibus cũ aratum inquit hexametris versibus romanum fecisset: in xenophontis economico lusit. Sic preterea dicimus buc. Ver. quia decem sint & georgica quia quatuor libros opus illud continet. At vero cum de vno loquimur dicemus et citabimus. Ver. s. vel. ij. buc. ¶ Cõmunia. Carent etiam numero singulari nomina numeralia preterq̃ vn⁹ vna vnum quod caret numero multitudinis nisi cum iungitur nominibus pluraliter declinatis. Salu. in catilinario hi postea q̃ in vna menia conuenere. Idem in iugur. vbi vne et altere scale comminute sunt. et in digestis. de damno infecto. l. si edibus. et si vnas inquit edes cõmunes. Nam vt supra diximus menia scale edes pluraliter declinantur. Nomina quoq̃ diuidua siue singulari distributiua carent numero singu. vt singuli e. a. bini e. a. &c. vt si dicas pdices eũt singule: aut bine aut terne dicis q̃ quelibet incedit singularis aut solitaria: aut quelibet tres incedunt aut si rursus dixeris ciuibus distribuũtur singuli aut bini: aut terni aurei. dicis quod cuilibet ciui datur vnus aureus: aut duo aurei: aut tres aurei. Poterit tamen aliquando ponunt distributiua pro numeralibus. Ver. s. eñ. Bina manu lato crispans hastilia ferro: bina dixit pro duo. et Luca. in. viij. gurgite septeno dixit pro septem gurgitibus. Junguntur etiam hmõi nomina distributiua noibus pluraliter declinatis accepi. & Ver. viij. eñ. Terna arma mouẽ da: ter loco ft emendus erat. ¶ Noia cer. ca. defi. Dictũ est hucusq̃ de noibus integris: aut altero nũero deficiẽtibus: nunc de illis agit q̃ certis casibus desicunt. Dicitq̃ in primis q̃ noia interrogatiua et infinita et relatiua et negatiua et distributiua siue diuidua carent vctõ. Omnia eñ hec vocatiuũ habere non possunt: qi vt Prisc. ait. vt ũs ad aliquam p̃sentem p̃sonam atq̃ fiat ñtã fit ad quam sermo dirigitur. ¶ Jus iuris. Quod hec quattuor noia cum noibus quinte decli. preterq̃ hic dies: et hec res careut gtõ dtõ & ablõ pluralibus. Pli. cũ iunior i epi. fourib⁹ rurib⁹ & agro dixit. Ver. viij. eñ. Lõponẽs manibusq̃ manus atq̃ oribus ora. & rursus li. v. Quinquagita oribus ignẽ pectoribꝰ arsisse. Li. i cõmentariis. paulo latiores inãt q̃ ãb⁹ reliq̃s maribꝰ uti mur. Eisdẽ quoq̃ casib⁹ desiciunt noia q̃nte declinationis. Neq̃ eñ dicimus specierum speciebus. facierum faciebus: q̃p̃ apud antiquos & antiquarios legamus hec et alia hmõi. Apul. in li. de mundo: perseuerantia inãr amicitie iter se dedit elemẽtis specierũ ipsarum partitio. Cato censorius apud Prisc. earum facierum signa domi p supellectili statuere. Juniores q̃ nõ dubitant dicere faciebus & specieb⁹: qõ Lice. reformidat: scribit eñ i topicis. In diuisiõe forme sunt quas greci ideas vocant nostri si q̃ hec forte tractant species appellãt. Non pessime id quidem: sed iutiliter ad mutandos casus i dicendo nolẽ eñ nisi latine dici possit specierum & speciebus dicere. et sepe his casibus vtendum est. at formis et formarum velim.

¶ Hyi. Quũ aliq̃d referunt. q̃ si secus accederit vocatiuũ interim habebunt. Verg. i buc. talia secla occurrite suis fusis dicere parce erpes. Persius. saty. ij. Jam dabitur iamiam deceptus et erpes.

℣ Quinta cõtrarietas vt esse i hoc noie ambo qõ dicit carere vctõ cũ sit nomẽ distributiuũ: vt patet li. ij. de noibus vctõ carentibus vbi dicit vctõ carent noia interrogatiua & distributiua. vt ambo: cõ li. s. de noib⁹ declinatione dicit vctõ o ambo ambe ambo. Solutio. Sed in hoc nulla est ꝓtrarietas. nã in. ij. li. ōr cum aliq̃d referunt quod i cunctis noibus similiter dicendum est. ideo ambo itelligit carere vctõ cũ tenetur relatiue vel distributiue non aũt q̃ teneꝫ collective. Exẽplũ primi. vt Petrus et Plato currũt et ambo disputãt. Secundi vt ambo hoies currunt. Tertij vt Petrus et Joannes ambo legunt. Quare quidã Antoniũ minus itelligentes dicunt hoc vel vitio scriptorũ vel iperitia aut horis positum quod absurdum in istis penitus est.

¶ Ant. Satias & saties. nã vtrũq̃ legit ntũ cũ singulare hꝫe dicit Phocas. Syllius. iiij. punicorũ. nec finis satiesve noui ſ sanguinis ardor. & Bel. li. vij. Quorum satias nunq̃ est actũ cũ secuti ꝓportionẽ fecimus in quodam districho in quo solonis celebrem sententiã cõpleri sumus. diuitie gignunt satiem satiesq̃ superbus. ¶ Presto quoq̃ pro eo quod est presens. Valla dicit semper iũgi cuꝫ vbo sum es fui: in vtroq̃ numero i ratiõe suppositi. Lice.

Xenophõtis economicou.

Nineralia noia singulare nõ habẽt ꝓterq̃ vnus.

Noia diuidua singulari carent.

Jus.

Additio. Raymundi palasini.

Satias vel saties.

Presto.

Satias vel saties tm̃ nõiatiuũ habet singularis.

Presto vtriusq̃ numeri nominatiuum.

Erpes o erpes nõiatiuũ & vctm̃ tm̃ habet.

Fors o fors a forte nõiatiuũ vctm̃ & ablm̃.

pro murena laborauit. ꝑsto multis fuit. Jdē ad Heremium. Herundines estiuo tempore ꝑsto sunt hyeme pulse recedunt. Memini me tamen legere ī actō ꝑsto cum infinitiuo huius verbi sum esse cōstructum. idq; nō tanquam opinor in epistolis familiaribꝰ Cic.

Expes. ¶ Expes. pro eo gō est sine spe ntīm hꝫ et consequenter vtrūm tm. Vo. in poetria. Quid hoc si fratris enatat expes nauibꝰ. ¶ Fors ntīm habet et vtrūm et abltm tantū in molliano ab ausonio inter monosyllaba numerat. Terē. vocatiuū posuit dicens. o fors fortuna. Ver. abltm. s. eñ. forte sua libidis tempestas apullit oris. ¶ Vis ſgtō et vtō caret in ntō. Vergi. s. ge. Ni vis humana quotannis. et Sallust. in catilina. Omnis nostra vis in animo et in corpore posita est. Ter. vs. eñ. Nec vim tela ferūt et in pri. Ui superum et seue memorem iunonis obiram. In numero multitudinis vires virīū viribus vires o vires a virib⁹ dicimus: sed an fit a prima positiōe nrī singularis hoc est vis an nomē ꝑse pluraliter declinatū sine ab alia positione numeri singularis quenō fit in vsu grammatici dubitare videntur. Nam Lucretiꝰ antiquitatē secutꝰ has vis in plurali dixit. ¶ Tabi a tabo. Phocas et Diomedes hoc nomen abltm tm habere dicunt. et reuera gtm nō memini me legere. ¶ Tabes vero in ntō accusatiuo et abltō tm repi. Itaq; si gtō esset opus potius vtemur tabi q̄ tabis. dtūs a neutro est. ¶ Ditionem a ditiōe hec triasnoia duos tm habere casus accusatiuū et ablatiuum numeri singularis Diomedes et Phocas testantur ditiōis tamen in gtō et ditiōi in dtō frequenter vtitur Hieronymus interpres sacrarum literarum. quemadmodum geneseos cap. trevi. Nūquid rex noster eris: aut subijciemur ditiōi tue. ¶ Lateres quoq; et lateribus vtiē Pli. li. trrv. Lateres inquit nō sunt e fabulo: et ibidem. Luto et lateribus crudis etiam qui signo. Jdemq; ab eo quod est vicem a vice. plurali dicimus vices vicium vicibus. tantūdem atitum et idem particula cōpositum in ntō gtō et actō solum reperitur. nemo enim tantodem dixit at tantidem sepe reperias: vt apud Terentium in adelphis. tantidem emptam. et in digestis titulo de diuortijs tantidem estimata redderes. ¶ O macte. Est autem mactus vt sic dixerim auctius. Festo magis auctus: sed nunq; reperitur nisi in vtō cum exhortatiōe quadam ad virtutem et gloriam. Verg. ix. eñ. Macte puer virtute tua sic itur ad astra: et Hor. s. ser. Macte virtute esto: in quit sententia dia Catonis. et in plurali. Pli. li. ij. Macti ingenio celi interpretes. Spōte abltm tantum habere Phocas dicit. Ter. ii. ge. Spōte sua veniunt. Seruius dicit nomen esse nō aduerbiū: quia iunctum est ei genus cum dixit sua. Sed et Gel. li. rij. genitiuū posuit dicēs: spōtis siue mortē. et Colu. li. rij. de re rustica. Neq; sue spōtis aquā ministrare patitur. ¶ Spōte q̄ in ntō Ausonius posuit in termo nosyllaba. Impete idem phocas et cum eo alii cōplures grammatici in abltō tantū singulari posuerūt. Oui. iij. mera. Impete nunc vasto seu oncitus imbribus amnis fertur. idem in. viij. Sic impete vulnificus sus fertur. Sentiuū etiam prulit Sillius li. vj. punico. Nec frustra rapidi mutante dolore fuisset impetis. et Lucre. li. j. accusatiuus pluralem posuit. di. quamlibet in partē traducti ante ruunteq; impetibus crebris.

Presto. ¶ Ehri. s. esto. Erepta cōplura mōstrant hoc nomē actm vtriusq; numeri habere. Teren. in andria. Ipsum adeo presto video adesse cum dauo. Li. li. j. de finibus. videat virtutes esse presto vt ancillas. Idē in Verres ii. vij. existimatis hos quadruplatores ad fretū presto fuisse. idem paulo post. Si tantulū oculos deiecerimus presto insidias esse videmus. idem in eodem opere. Sed presto futurum dixit. idem Philip. viii. aim presto intelligetis. Tentulus li. rij. epistolarū. Li. Classem inquit fore presto. Plau. in rudente. equidē tibi nūc dicam presto fore ad veneris templū. Li. li. vj. ad torreu. Ego passim me tibi saluti tue libertiq; tuis summo cū studio presto semper futurus. idē ad atticū. li. x. illū rogati presto clientē esse. Laterē neutrū et femininum inuenitur. Varro. apud Marcellū. flumen ait tulit aureum later. Ezechielis. iiij. c. Hiero. interprete. sumes laterem tibi. Si pones eam coram te. ¶ Tantūdem in ntō. Juue. saty. iij. Tacitus vt recedas tantūdem est. in accusatiuo. Lactantius li. j. Oō tantūdem potestatis capiat posteritas.

Natu. ¶ Anto. ¶ Natu q̄ quod videtur esse ab eo quod est natus natu in ablatiuo tantum reperitur: vt cum dicimus grādis natu maior natu minor natu: pro eo quod est etate. ¶ Obsta inter ablatiuum tantum habentia posuit Phocas in numero singulari. Sillius tamē libro quarto punicorum dixit in accusatiuo plurali et firmos certent obsices arcessere syluna et ablatiuum eiusdem numeri Vergilius posuit. ij. georgicorum di. qua ve maria alta tumescant obicibus ruptis. noctu diu: qui ablatiui non sunt a nor et dies: sed ab alia forsan positione venerunt que in vsu non est: sed neq; semper aduerbia sunt q̄rum aliq̄ aduerbialiter posita reperiantur. Ennius apud Gellium qua galli furti noctu summa arcis adorti menia concubia et duobus igitur adiunctis nocte et concubia colligitur noctu esse nomen. Idem quoq; in tertio annaliū. Nec noctu filio pendet equina tota et quam

Vis. ſ. nō a viritate vt putauit Vid. Varro: sed q̄ grece dicitur pmissa vocōsonāte.

Tabi.

Ditionem.

Lateres.

Macte.

Sponte. Impete.

Vis vim o vis a vi nominatiuū actm vocatiuum et ablatiuum habet tantum in plurali vires virium viribus integrum est: siue sit a vi siue aliunde.

Tabi a tabo genitiuum et abltm tantum habet.

Ditionem a ditione. Laterem a latere. Vicem a vice accusatiuum et ablatiuum singularem habent.

Laterem vero et vicem in plurali integra sunt.

Tantūdem et tantidem nominatiuum et genitiuum et accusatiuū singularis tantum habent.

O macte et macti tantum in vocatiuo vtriusq; numeri reperiuntur.

Spōte Impete Natu Obsta Noctu diu ablatiuum tantum habent numeri singularis.

Suppetias et inficias accusatiuum tm pluralem.

Hates nostiuū accusatiuum et vtm plurales.

Opis opē ab ope ntō et dativo et vocatiuo caret.

Verbere tm in abltō plurali verbera rū. integrū est.

quadrigarius apud eundē Gellium. Senat⁹ de noctu plurima cōuenire. et noctu multa domū demittit: illō ad hoc quō omnes superat antiquitatem reperi in quadam lege duodecim tabularuꝫ. Si nox inquit furtum faciū sit: ita aliquis occisit iure cesus esto nox posuit p noctuꝫ vel nocte. De diu nō ita succurrit exemplum vt eq aduncti possit ostēdi esse nomen. Nam illud Sallustij diu noctuq laborare: et illud Bellij li. xvj. fuma renoctuq etiā flammigare. Ser. in. j. geor. aduerbia esse dicit. Suppetias et inficias. vt ait Valla semper in accusatiuo plurali reperiūtur: sed illud cōstructū fere cum his verbis fero. mitto. eo. venio. hoc Xo cū eo iste. Plau. in epidi. auxilia inqt et suppetie mihi sunt domi. Inficias ire idē est q inficiari et negare. Grates in plurali tantum reperitur: nemo tamen vnq legit gratium z gratibus sed grates. Ver. j. ecl. Grates persolvere dignas. Et si dixeris magne grates habende sunt benefactori: q Lauren. hoc nomen poeticum esse dicit. et si Li. in. vj. de repu. scripsit grates tibi ago summe sol. Opis opē ab ope grē actū et ablē singularis numeri habet p eo quod est auxiliū. Ver. j. ecl. Nō opis est nostre dido. z in. ij. Nec spes opis vlla dabatur. In plurali vero pro diuitijs. vt auxilio tutos dimittā opibusq iuuabo. Opis opis. est Cybelle saturni vxor. Opis opis. nympha de qua Ver. iiij. geor. Atq ephyre atq opis. Idem. x. j. ecl. Ueloces interea superis in sedibus opim. Uerbere ab eo quod esse debuit verber eris. tantū in ablatiuo numeri singularis reperitur. Nam plurali verba verberum verberibus integrum est.

Suppetias z inficias

Grates.

Opis

Cyri. Inficias. Teren. in adelphis. Si inficias ibit testis est anulus. Diuus Hieronymus in commentario epistolarū diui Pauli ad Galathas. Literati ac sanctissimi viri fuere cōplures nequā ibit inficias. Tabi. Luca. vj. Stillantis tibi fames. idem ibidē dabo q medullas dixit. Uerbere. Lucanus li. j. Ad oryvbi se seua stimulan⁹ verbere cauda. Ouid. in arte. Uerberibus iussas prebuit ille manus. Uergi. iij. eñ. Quum sup incudem numerosa in verbera fortes.

Tabi. Uerbere.

De preteritis verborum. Cap. iiij. Epitome.

Composita qō in preteritis formā suorum simpliciū imitantur hec litera docet.

Compositi formā simplicis: et cōpositiuū.
Simplicis obseruat vbū qō ponis vbiq
Preter venūdo circūdo: do quoq pessum
Ado compositum declinat tertia iunges.
Qō lauo: qoq cubo cōponens mittit in umbo.
Et mico dat micui: sed dimico mittit in aui.

Compositi formā simpler. Qō i principio declinatiōis nominū p posuit nomina simplicia sequi rationē cōpositorū atq ediuerso cōpositā rōnem simpliciū: idem q nunc in declinatione verborū repetit. videlz q verbum simplex seruat rationē cōpositi: et ecōtrario cōpositum rōnem simplicis vt si exploratum habueris q impleo est secūde cōiu. z facit in ptō impleui. intelliges eriam q pleo es. qō verbū nō est in vsu fuit eiusdē cōiu. z fecit in ptō pleui. Atq ecōtrario si exploratum habueris q sono as. qō est verbū prime cōiu. fecit in ptō sonui. intelliges ēt q insono as. qō est vbū eiusdē cōiugatiōis facit in ptō isonui. Vz tamē hec regula exceptionem que ptim hoc in loco ptim in capitib⁹ preteritoꝝ z supinoꝝ sequētib⁹ explicanda est. Principio itaq excipiunt compositā ab hoc verbo do das dedi: qō cū sit prime cōiugationis oīa cōposita ab illo sunt tertie. vt addo is. didi. trado is. didi. perdo is. didi. vēdo is. didi. credo is didi. sequunt tamen simplicis rōnem tria tm venūdo as. venūdedi. circūdo as. circū dedi. pessūdo as. pessū dedi. Composita quoq a lauo lauas qō est prime coniugationis oīa sunt tertie vt alluo is. alui. pertuo is. pertui. diluo is. dilui. interluo is. interlui. proluo is. plui. composita preterea a cubo as. qō est etiam prime cōiugā. si recipiunt m inter u z hoc est si finiunt in umbo: oīa sunt tertie. vt incūbo is. incubui. pcūbo is. pcubui. accūbo is. accubui. q si m nō recipiunt nihilominus sequunt simplicis rōnē: vt incubo as. incubui. pcubo as. pcubui. accubo as. bui. Et mico dat micui. hoc vbū mico as. in ptō facit micui z ab eo compositū emico. as. cui. Luca. in. j. qualiter expressum ventis per nubila fulmē emicuit. Dimico tm qō ab eo cōpositum est facit dimicaui. qō Priscianus authoritate Liuij pbat qui lib. xxiij. ab vbe cō. scribit: insta quoq acie z collatis signis dimicatum est: qō nō potuit dici nisi a dimico fuisset ptm dimicaui z supinum dimicatū. Ouid. tm simplicis rōnem secutus in secundo elegiarum dixit. hac tibi sit pugna dimicuisse satis.

Vinc re fer acceptū Terent. Dimico. Dimicui.

Dat maneo mansi: sed in e pro pre minuit dant.
Atq oleo dat ui: sed in eui compositiua.
Et cio vel cieo cīui: sed compositiua.
Semper sunt quarte lego legi: sed tamen exi.
Hec tria dant: intelligo diligo: negligo tantum.
Dat cecini cano per ui: sed compositiua.
Dat sapio sapere: sed resipio resipire.
Quod trahis a pario infinitum mittit in ire.
Quod si preteriti geminetur syllaba prima:

Anto. dat maneo māsi. q maneo es. facit i pro māsi: quā rōnem sequuntur cōposita ab illo. vt pmaneo permāsi. remaneo remāsi. que vero in cōpositiōe mutāt a in i mittūt preteritum in ui syllabas: vt pmineo es. prominui. emineo es. eminui. immineo es. iminui. pmineo nes. ui. Preterea illa mittunt supina in sum. vt maneo in supino hz māsum. pmaneo permāsum: remaneo remāsum: emaneo emāsum: hec Xo carent supinis. qō Xo dicit. Sz in e. pro pre. intelligit q compositā a maneo cū illis prepositionibus si mō nō mutāt a ii faciunt ptm in ui syllabas. Atq oleo dat ui. q oleo oles: vi. j. dicem⁹ mittit ptm in ui syllabas: tm ab eo composita marime que mutāt significationē. mittūt ptm in eui. vt adoleo es eui. aboleo es. eui. soleo quod ab eo compositum videt solitus sum vel solui trissyllabuꝫ fecit. Sallu. ij. histo. Neq subsidijs vti solueret. a quo rursus compositū obsoleo obsole-

Lior dco. ni facit. ¶Et dco vt dceo: q ab hoc verbo dco ds quod est quarte coniugatiois: vel dceores. gō est scē: oia cōposita sunt quarte ꝓiugatiōis vt cōcio is ciui. accio is. acciui. excio is. excīui. Plautus in milite. Ego illū pbe iā onera tū huc aciebo dixit. ¶Lego legi q hoc verbū lego gis. cū suis cōpositis mittit ptīm in egi: vt lego legi. perlego plegi. relego relegi. colligo egi. Tria tamē mittunt ptīm in xi. vt intellego intellexi. diligo lexi. negligo lexi. Quāq emili⁹ma ce. simplicis rōnem secut⁹ erit olim nostrū neglegerit authoritatē p neglexerit. ¶Dar cecini: q hoc verbū cano is. facit cecini. ab illo tñ cōposita faciūt per ui diuisas. vt cōcino cōcinis cōcinui. pcino is. pcinui. accino. is. cinui. ¶Dat sapio sapere q hoc verbū sapio is. tertie ꝓiu. est: atq ab eo cōposita desipio is. desipere. resipio tñ authoritate Diome. non resipe sed resipire facit. ach per quartam verborū ꝓiugationē declinet. ¶Quod trahis a pario. q a pario poris ꝓposita q nis suū simplex sit tertie ꝓiu. ipsa per quartā declinant. vt cōperio cōperis ꝓperire. repio reperis reperire. operio operis operire. ¶Quod si preteriti. q verba cuiuscūq ꝓiugationis geminantia in ptō syllabas primas cum in cōpositionē veniūt amittunt ex illis priorē. vt spōdeo des. spopōdi. respōdeo des. respōdi. despōdeo es. despōdi. pendeo es. pepēdi. dependeo es. dependi. tōdeo es. totondi. detōdeo es. detondi. p quo antiquiores etiam detotondi protulerunt. Var. detotōderat forpicibus. Sunt a ūt verba geminantia primas in ptō syllabas: nisi quid me fallit tria et vigiuti prime cōiuga. duo. do das dedi. sto stas. steti. secīde quartus mordeo es. momordi. spondeo es. spopōdi. pendeo es. pependi. tōdeo es. totōdi. reliqua oia sunt tertie. Pario is. peperi. disco is. didici. posco is. poposci. parco is. peperci. cado is. cecidi. cedo is. cecidi. pēdo is. pepēdi. tēdo is. tetendi. tūdo is. tutudi. tāgo is. tetigi. pūgo is. pupugi. pāgo is. pepigi. fallo is. fefelli. pello is. pepuli. tollo is. tetuli. cano is. cecini. curro is. cucurri. ¶Scindo apud ātiquiores scicidi faciebat. Affram⁹. Satis fortiter pau'o vestras scicidistis colus. Acci⁹. Nō ergo vt ꝓdicant scicideratpectē. Neui⁹imo q scicideri cōscindā atq abiiciā. Enni⁹cū sarū scicideris. Apud iuniores tñ scidi facit. Iu. in. iij. Qua mare tellurē subtis aut obruit vndis: aut scidit. Papi. viij. the. et viride scidit hoꝛrida vestē. Siue igit geminēt ptīm ꝓposita priorē syllabā amittunt: siue non gemināt rōnem simplicis sequuntur: vt abscindo is. abscidi. oscido is. oscidi. rescindo is. rescidi. Deinde dicit q ab hac regula excipiunt cōposita a posco is. poposci. t a disco is. didici quia in ptō priores syllabas nō amittunt. vt deposco is. depopōsci. reposco is. repopōsci. addisco is. addidici. dedisco is. dedidici. Preter ea cōposita a sto stas steti. et do das dedi. retinent etiā priorē illam syllabā in pcē nisi q mutant e in i. vt resto as. restiti. ostо as. ostiti. pstо as. pstiti. trado is. tradidi. reddo is. didi. credo is. credidi. Sed a do cōposita q tñ simplici p primā ꝓiug. declinant: nō mutant in ptō a in i. vt venūdo as. venūdedi. circūdo as. dedi. pessundo as. dedi. Pugo pūgis. q ꝓponit cū re: repupugi facit. vñ cap apud Pri. cum equi nos pupugit talionē. i. vicē a nobis redditā oñdimus repupugi dicim⁹ cū alijs preposītiōib⁹ ꝓpositum alterius pti hoc est pūri rōnem sequit: vt erpūgo is. erpūri. dispungo is. dispunxi. Lōpungo is. cōpūxi. Lunro q cū pte etiam eandē retinet. vt Plau. in sticho. Precucurri vt prenūciarem nunciꝰ exoptabilē. Terē. in ecyra. vna illaꝝ interea ppere precucurrit. Alias ꝛo eandem amittit. Verg. iiij. eñ. Ecce fere summo deiecte vertice capre decurrere iugis. Liuius. xx. ab vbe ꝓdita. t si fortius pcurrissent. Vbi minuita fortunam legit.

precucurri.

¶De preteritis prime cōiuga. ¶Epitome.

¶Ueba prime inflexionis qualiter preterita sua terminent datur certa regula de quoq.

¶Preteritum prime facit qui. Demito pa. Que mittunt in ui diuisas: vt crepo nero.

DE preteritis prime coniugationis.

Qm̄ supradictum est in cōiugatione ꝛbꝰ pportionem eē sequēdam illorum quatuor q in primo libro p modos tpa numeros t personas explicamus atq ī super ne quid in ea re fallere nos posset formationem adiecimus iam tempus est vt de preteritis verborū atq supinis disseram⁹: que ipsa ab analogia verborum aliquāto discesserē: t quodāmodo altere verborū positiones hābende sunt. Nā a preterito ser illa tēpora formātur que in voce passiua circūloquimur t a supino tum participia quedā tum nomina participalia formari docemus. In primis illud animaduertendum est preteritum perfectum indicatiui modi aut partis esse syllabarum cum prima persona presentis eiusdemmodi: vt iuuo iuui: lauo laui: doceo docui: habeo habui. ago egi: scribo scripsi: audio audiui: munio munii. Aut minuitur vna syllaba vt faueo faui: facio feci: cōperio comperi. Aut crescit vna syllaba: vt amo amaui. cado cecidi. Preterea erit preteritum in varias terminationes in bi tātum tertie persone: vt bibo bibi. In ci etiam tertie: vt facio feci. In di ynum tātum prime do dedi. secunde plura: vt sedeo sedi. tertie adhuc plura: vt scādo scandi. In gi tñ tertie: vt fugio gi. In li tertie quoq tñ: vt fallo fefelli. In mi tātum tertie: vt emo emi. In ni tñ tertie: vt cano cecini. In pi tertie tñ: vt rupo rupi. In ri tertie t quarte: vt pario peperi: comperio comperi. In si scē tertie t quarte. vt fulgeo fulsi: indo fulsi: fulcio fulsi. In ti tñ tertie: vt ꝛto verti: atq vnū prime: vt sto steti. In xi scē tertie t quarte. vt lugeo luxi: duco duxi: sancio sanxi. In ui syllabā omnium quatuor coniugationum: vt amo amaui: faueo faui: finio fiui: audio audiui. In ui vocales etiā omnium quatuor: vt seco secui: doceo docui: colo colui: amicio cui. Igit prime coniugationis verba mittunt preteritum perfectum indicatiui modi in aui: fiuntq a secūda persona presentis indicatiui modi numeri singularis s finali mutata in ui: vt amo as. amaui: ambulo las laui. Excipiuntur tñ panca mittentia ptīm in ui diuisas: ea sunt. Crepo as. crepui: t ab eo composita: vt discrepo as. discrepui. Ei. iiij. de ora. nil saue ad rem pertinet si qua in re discrepuit Ab Antonij diuisione. Vo. i poetria. Nō discrepuit sententia delphis. ¶Ecrepo concrepui. increpo increpui: qō apud Plau. reperiē increpaui. Perfi. si increpuit cessas nugator. ¶Nero as. nerui: vel nero neris nerui. nā prime t tertie coniugationis reperiē. Ver. v. eñ. Nec tamen modis secīs in sua mēbra plicantem. Liuius andro. apud Pri. Nerabāt multa inter, fletu nodorum dubio. Ver. v. eñ. Et paribus palmas amborum innectit armis.

¶Ebui. Preteritum prime. singula verborum prime coniugationis preterita quatuor syllabis sepiūtur. q in ui. vt amaui. in ui syllabas: vt domui. In ti. vt steti. in di. vt dedi.

Varie terminatiões preteriti.

Crepo. Nero.

¶ Anto. Lubo as. cubui: et ab eo cōpōsita: que sunt prime atq; ēt tertie ꝓiugationis. vt accubo bas. bui. accūbo is. accubui. ꝑlau. in menechmis regulā secutus dixit prandi potaui scortū accubaui. Apul. vſ. me. Europā inquit tauro supercubasse. Vi ero. quoq; i ezechiele. c. viij. etiā simpler in aui fecit quare mater tua leena inter leōes cubauit. ¶ Tono as. ui. ꝛ ab eo cōpōsita vt ptono as. ptonui: itono as. itonui: sono as. aui. Adamilij ſſi. v. astronomicō regulā secut⁹ dixit Aura p extremas resonauit flebile ripas. Apul. q̄ i. ſ. me. aciē direxit ꝛ classicū ꝑsonauit. Domo as. domui. pdomo as. pdomui. indomo as. indomui. Vero as. verui. Seco as. ui. mico cas. ui. Oui. vij. met. Necq; enim micuerunt ſydera, frustra. Dimico tamen vt supra diximus ꝛ dimicui et dimicatū facit. ¶ Frico as. fricui. Sed duo dant ꝛ in aui. q̄ hec duo verba plico as. ꝛ neco as. mittunt ptīm non solū in ui. ſyllabas ſed etiaz in aui. vñ dicit. ſed duo dāt ꝛ ꝓ etiā ī aui. vt plico as. plicui vel plicaui. ꝛ ab eo cōpōsita: vt explico as. ui. vel aui. ĩplico as. ui. vel aui. applico as. ui. vel aui. Supplico ſſi duplico: triplico multiplico ꝛ filia cū noīb⁹ nūeralibus a plico cōpōsita mittunt ptīm in aui. semp vt supplicaui. duplicaui: multiplicaui. ¶ Neco necas ui. vel aui. De iūuat accipe iuui. q̄ hoc verbū iuuo relicta ꝓportione ꝟborū prime cōiugationis mittēriū ptīm ī ui diuisas: ꝛ in ui misit ptīm extrita syllaba fecit q̄ iuui: q̄ q̄ Adani. in. iiij. astronomicō etiā iuuo aui. dixit syllabā q̄ expunxit Iauo as. qō fecit Iaui: q̄ q̄ ꝛ Iauaui apud authores repiaꝫ. ꝓterea in diuersum modum ereunt hec duo ꝟba sto stas. qō fecit steti. et dos das quod fecit dedi. et de compositis illoꝝ paulo ante diximus.

Et cubo cūq; tono: sono: iunge pomoq; vetoq;
Et seco cūq; mico frico. sed duo dant et in aui.
Nec plicat atq; necat sed de iuuat accipe iuuit.
Preteritum do sto misere stetitq; deditq;.

¶ De preteritis scōe coniugationis.

¶ Epitome.

Scōe inflexionis verba qualiter in ptīs definant secundū uiuscui⁹q; verbi terminationē dogmata hic dantur.

Preteritū per vi vocales pone secunde.
Ardeo mulceo rideo suadeo torqueo dāt si.
Algeo: mulgeo: fulgeo: tergeo turgeo iūges.
Urget ꝛ indulget manet hereti: ſorbeo ſorpſi.
Sue bui: iubeo iussi. quod et ꝑ geminauit.

Et ptīs scōe cōiugationis. q̄ ꝟba scōe ꝓiuga. mittūt ptīm in ui diuisas: vt debeo es. bui. noceo es. nocui. ſtudeo es. ui. vigeo es. gui. doleo es. ui. timeo es. ui. teneo es. ui. ſtudeo es. ui. deliqo es. ui. deuseo es. ui. miteo es. ui. Ardeo mulgeo q̄ in ſi mittunt ptīm ꝟba q̄ hic ponunt ardeo es. arſi. exardeo es. ſi. mulceo es. ſi. ꝑ mulceo es. ſi. Enni⁹ apō ꝑriſ. mulſerat huc nauē cōpulſam fluctibus pontum. ¶ Rideo es. riſi. derideo es. ſi. Suadeo es. ſi. ꝑſuadeo es. ſi. Torqueo es. torſi. ꝓtorqueo es. ſi. algeo es. ſi. mulgeo es. ſi. qō etiā misit prēteritū cōe cum mulceo. Ver. iij. ge. Oō surgēte die mulcere horiſq; diurnis. ¶ Fulgeo es. ſi. quod etiam fulgo is. ꝑ tertiā declinaꝫ. Ver. in. vſ. ille aūt parib⁹ quas fulgere cernit in armis. Tergeo es. ſi. qō etiā tergo is. ꝑ tertiā dr. ¶ Turgeo es. rursi. Ennius apō ꝑriſ. cyclopis vēter velut olim turserat altis carnib⁹ hūanis diſtētus. ¶ Urgeo es. vſi. q̄ q̄ phocas de hoc ꝟbo dicat ne sciri quō ptīm mittat. Indulgeo es. ſi. Iuue. Et vētri indulſit nō oē legumē. ¶ Adaneo es. ſi. de cuius cōpositis supioriꝝ⁹ dictū est. ¶ Vereo es. heſi. adhereo es ſi. Sorbeo es. ſi. absorbeo es. pſi. erſorbeo es. pſi. que mittūt etiā ptīm regulare in ui diuisas. ſorbui. absorbui: erſorbui. Luc. in. iiij. Absorpſi penitus rupes ac tecta ferarū. Lic. in philip. Sanguinem ciuilē erhauſit vel potius erſorbuit. ¶ Jubeo es. quod in ptō iuſſum per ſ duplex fecit.

¶ Hzi. ꝓteritū per ui voca les scōe coniugationis quecunq; preterita in aliqua syllabarū quinq; finiunt in ui ſyllabas: vt habui in ui. vt fleui in di. vt vidi. in ſi. vt arſi. in ri. vt mulſi.

In ri preterunt hec frigeo cōniueoq;
Augeo mulgeo lugeo luceo: Quatuor in di
Dittunt preteritum: que sunt video ſedeoq;
Strideo seu stridoꝝ pendeo. Sed tamen addes.
Quorum preteriti geminatur syllaba prima.
Hec sunt mordeo: spondeo pendeo tondeo tantum
Aleo sine pleo deductum mittit in eui.
Addes fleo atq; neo. Sed dat cieo tibi ciui.
Dic oleo per ui diuisas: sed uō dat ui.

¶ Ant. in ri. ꝓtereunt. q̄ verba q̄ hic ponūtur mittunt ptīm in ri. vt frigeo eſt. ri. nō vt quidā dicūt frigui. Iuue. et ſi pfricuit cārat bñ. Adar. pfricuiſſe tuas queſta es pfatio fauces. et Terē. refricerit res. ¶ Cōniueo es. ꝓiri. Turp. apud ꝑri. Dū ego ꝓiri somno. ¶ Augeo es. auri. adaugeo es. ri. mulgeo es. ri. qō quemadmodū pauloante diximus fecit etiā mulſi ¶ Augeo es. ri. atq; etiā lugeo es. ri. preteritum habēt cōmune. ¶ Quatuor in di q̄ quatuor verba que hic explicantur q̄ mittūt ptīm in di. ea sunt video es. vidi. puideo es. di. sedeo es. di. defideo es. di. ſtrideo es. di. vel ſtrido is. per tertiā qō etiā facit ſtridi. prādeo des di. ꝑlau. in menech. prādi potaui scortū accubaui. qō et prānsus sum facit: quemadmodū et illa gaudeo et audeo que apud antiquiſſimos fecerūt preterita gauiſi et auſi nūc gauiſus sum. et auſus sum. dicim⁹. Ennius andro. apud ꝑriſ. q̄m audini inquit pacē gauiſi. Cato censor apō eum dē et illo die nō auſi recuſare. Hz īm addes q̄ quatuor ꝟba q̄ hic ponunt mittūt ēt ptīm in di. geminantq; primas eiuſdē ptī ſyllabas. ea sunt mordeo es. momordi. qō etiam vt author est Bel. vij. noc. memordi fecit apō antiq̄ores. Enni⁹. ac ſi me canis memordērit. ꝛ laberi⁹ de integro patrimonio meo centū milia nūmū memordit. Nigidius. Serpēs ſi memordit gallinā diligit. ¶ Spōdeo es. di. qō etiā ſpepōdi fecit. Graccus queſtor macino in hiſpania fuerat. ꝛ cereri q̄ pacē ſpepōderant. Pēdeo, es. pepēdi: tōdeo es. totundi: quoz alterū ehz ab altero terū di nō repi t. ¶ Aleo sine pleo. q̄ cōpōsita a leo les. et pleo es. q̄ ꝟba nō extant mittunt preteritū

Lubo.

Tono.

Et vera ui.

Plico.

Iuuo.

Iubeo.

Que faciunt ꝓteritum in xi.

Etiam cōniui.

Que in di terminent ꝓteritum.

Geminantia ptīmā syllabam.

Cōposita a leo et pleo. ✳ Releo nō vtimur.

in eui. vt deleo es. deleui. releo es. releui. suppleo es. eui. cōpleo es. cōpleui. Duo cē verba mittunt etiam prīs in eui. fleo es. fleui. neo es. eui. Lico es. cui. Ver. ſ. cē. Bella cient p̄macē vetant consistere terra. Idē in. vſu chrimaſcē ciebat. et in eo dē. ere ciere viros martēcē accendere cātu. 7. iiij. roni tru. celū. oē ciebo repit etiā p̄ter tā. Lucreti. auarū cim⁹ adortus. et illud et hymno qui in re diuina canit. Jesum ciamus vocibus. Plin. frequēter hac rōne declinandi vtit dicens. aluū cir. vinā cir. Cōposita vt diximus semper sunt quarte coniugationis vt accio is. accui. excio is. excini. Oleo es. olui. Vor. ſ. epistō. Vina fere dulces oluerunt mane camene. Ald. ar. atcē oluere lares comessatore lyeo. cē cē 7 oleui posse facere ex analogia conijectamus: quia fecit in supino oletum. Perſius. vero quiscē facit oletū. Nā ab eo cōposita ea maxime q̄ mutant significationē a simplici in eui mittunt ptīs quemadmodū supra diximus. ¶ Sed neo dat ui. cp verba desinentia in neo. mittūt ptīs in ui. syllabā neo mutata in ui. vt moneo monui. foueo foui. ferueo ferui. voueo ui. caueo ui. paueo ui. cōniueo ui. Erassus in iliade. Nā cōnixi ego oculos deinde. sopore: quod etiā cōnixi preteritum fecit.

Terminata in neo.

¶ De preteritis tertie coniugationis.

¶ Epitome

Tertia inflexio qu aliter preterita que sim eam inflectunt terminet his preceptis constat.

TErtia preteritum diuerso fine reponit.
Dat iacio ieci. facio feci. Tamen exi
Allicio: mittit 7 pellicio: illicioq̄.

Quod spicio verbum componit iungitur illis
Elicio dat ui diuisas: neioq̄ minxi.
Dat fodio fodi: sed dat fugio quoq̄ fugi.

Oēptis tertie cōiuga. cp verba tertie cōiugationis mittunt ptīs in multo plures terminationes q̄ aliarū triū coniugationū. et primo ponit preterita verborū habentiū i ante eo in prima positione: deinde prosequemur de habentib⁹ consonātes ante eo. Dicit igitur in primis qō duo reperiuntur verba desinentia in cio mittentia preteritū in eci. ea sunt iacio ieci: facio feci: cū suis cōpositis: vt abiscio eci. deiscio eci. proficio eci. conficio eci. Et cōposita a licio is. spicio is. q̄ verba non extant: q̄ mittunt ptīs in exi. vt allicio is. exi. pellicio is. exi. illicio cis. exi. que etiā in ui. syllabas reperiunt: vt Piso. apud Prīſ. cuius vnius p̄mio multorū alicuit animas. et Varro. deide vbi pellicuit dulcis lenis vnda saporis. elicio vero tīm elicui facit. Li. li. iiij. ab vbe condita. ad colloquiū vatem elicuit. de cōpositis a spicio is. aspicio exi. respicio exi. ꝛspicio exi. inspicio exi. circūspicio xi. Aldeio meis. qō hz i consonantē añ o minxi facit in pōnec ab eo qō mingo est qō inniq̄ repit. Vora. ſ. ser. Ditio: aut forme melioris meiat eodem. Ald. Alderalia culto rupta latere meibat. Idē minxisti currente semel paulum carina meiere vis iterū: iam palinurus eris. 7 *Iuue. cuius ad effigiē nō tīm meiere fas est.* partici piū q̄ pīris posuit Catullus dicens. Ald. cientis mule cinnus olere solet. Nā quod in sacris literis legitur sepe non relinquetcq̄ ad mingentē ad p̄arietē aut mendus est: aut non ōr latine. ¶ Dat fodio fodi. cp in dio vnū tīm reperitur verbū fodio is. quod facit fodi. 7 ab eo composita: vt defodio di. effodio di. vnū quoq̄ in gio. fugio fugi 7 ab eo cōposita: vt cōfugio gi. refugio gi. In pio reperiuntur. Rapio is. pui. et ab eo composita vt corripio pui. eripio pui.

Aldeio. Aldingo.

¶ Hzi. Quoz ptī geminat syllaba prima 7 q̄ non dicim⁹ spopodi totodi. momodi pepedi. hz spopōdi totōdi momordi pepēdi: quo circa cēseat authori maiꝛ recte p̄cepisse vereri debuissent q̄ his nugis labor: ārua author maiorē syllabe partē p rota syllaba scripſit: redet eīn aliqñ vscē ad p̄cordia resecari: nā vt ait Qui. inter virtutes grāmatici habebitur aliqua nescire p̄sertim cp aliqua sunt interp̄reti relinquenda. ¶ Tertia ptīs. Tertia coniugatio quindecim ptōrū syllabis vltimis variorū est capax. Quippe finiunt aut in ui syllabas vt rui: autem. vt cecini. aut pi: vt rupi. aut qui vt liqui. aut ri. vt verri. aut fi. vt clausi. aut ti. vt verti. aut xi. vt struxi.

Sapio.

¶ An. Sapio ui. vel ii. Plau. in rudēte. pol magis sapuisset si domuisset domi. Affra eq̄ dē nō respui postq̄ pectus leticia est onustū. Nemius q̄uego plus sapiui qui fulloues cōpressi. Sed resipio quemadmodū diximꝰ ad quartam coniuga. ptinet authore Diomede.

Dat rapio rapui: sapio sapui: atcē sapiui:
Et quatio quassi gemino ssi cupioq̄ cupiui:
Dat pario peperi. Sed dat capio quoq̄ cepi:
Lepio dat cepi: venit in de incipio verbum
Et si vocalis preuenerit o tibi purum
Preteritum per vi diuisas ponere debes.
Et fluo dat fluxi: struo struxi: sed pluo pluui.
Si tamen u liquidum preit o tūc preterit in xi:
At tingo lingo coquo: sed dat lingere li qui.
Quatuor in uō sunt. hec voluo soluoq̄ caluo.
Ini preteritum mittentia viuoq̄ vixi.
Bo finita dabis in bi: sed nubere nupsi.

Cupio.

Laplo.

¶ Lupio is. ini. qō etiā antiq̄ores p quartam declinabāt. Lucretius. Effingere vt arte naturę primus terrarū claustra cupiret. ¶ Lapio is. cepi. fine diphthongo: nā cepi per e diphthongon ab eo qō est cepio is. venit qō nō est i vsu cē cē apud Teren. in adel. reperit. prius inqt olfecissent cē cē ille q̄cē ceperet 7 pro incipet. Plau. in menechmis. Neq̄ p̄stignas velitis cepio. Lato. Lepiam: seditiosa verba loqui. ab hoc componit incipio incipis secunda producta quod facit in preterito cepi p e diphthōgō nā a capio is. incipio is. secundā breuiat: 7 in preterito incepi fine diphthongo facit. Interposuit quoq̄ duo verba alterū in rio hoc est pario qō facit in ptō peperi: qō vetercs p quartā etiā coniugationē p̄ferebant: vt Ennius. ouā parire solet pennis genus condecorātum. Alterus in tio hoc est quatio tis quod facit quassi per duplex ſſ quod preteritum et si in vsu nō est: reperiuntur tamen cōposita ab illo vt concutio concussi percutio percussi discutio cussi. Furio furis q̄ē

Scriboꝫ dat scripsi. Per ui que de cubo ducis.

In ui preteritum mittit quod desinit in sco.

Stamẽ ablata. De posco mitte popposci.

De disco didici. Sed preteritis caruere.

Bliscq cum verbis que dicunt inchoatiua.

Aut certe capiunt a verbis vnde trahuntur.

a grãmaticis inter verba carentia p̃teritis numeretur. Sedulius tñ dixit. Nec minus ⁊ darij fuerunt iussa tyranni. ¶ U ꝑ vocalis. v litera apud latinos triplici fungit officio: nam aut vocalis est: aut liq̃da aut consonans. Vocalis est cũ sequentẽ vocalẽ non ferit: vt ruor ruis. Liq̃da cũ nec ꝙ sonũ hz vt vocalis: nec sequentem vocalẽ ferit: sed quẽadmodum in pronunciatione languescit attinguo tinguis. Cõsonans est cũ vocalẽ sequentẽ ferit: vt soluo solues: triplex ergo ponit regula verborũ habentiũ v literã ante o finalẽ. ¶ Prima nil ꝙ est ꝙ verba habentia u vocalẽ ante o purum. i. cum nulla consonante mittũ: nam vocalis pura ꝺr a grecis. quam nulla consonans ferit mittunt ptm̃ i ui diuisas: vt acuo is. acui: imbuo is. imbui: iduo is. indui: metuo is. metui: arguo is. argui: nuo is. nui. ¶ In xi ẏo mittunt ptm̃ duo et illis fluo is. fluxi: ⁊ struo is. struxi. ¶ Pluo ꝙ aliũ in modũ misit ptm̃ hoc est pluui. Li. ij. ab vbe. Lapidibus pluuisse. et iterũ. xxiij. sanguine pluit. ¶ Si tñ u liquidũ. ꝙ verba u liquidũ ante o habentia mittũt ptm̃ in xi: vt ringuo is. rinxi. extinguo is. extinxi: vnguo is. vnxi: linguo is. linxi: ninguo is. ninxi. coquo is. coxi. stinguo is. stinxi. Linquo tñ amissa u litera diuersum i modũ mi sit ptm̃ hoc est liqui ⁊ ab eo composita: vt delinquo deliqui: relinquo reliqui. ¶ Quatuor in uo sunt ꝙ habentia u consonantem ante o tria mittunt preteritum in ui syllabam hoc est voluo is. volui: soluo is. solui: caluo is. calui. Sallu. iij. histo. apꝰ Priscianum infinitiuum passiuum protulit dicens. contra ille calui ratus: pro decipi: sed deponens protulit Plaut. in cassina. vbi domi sola sum sozor manus caluitur. i. decipitur: inter hec posset numerari cano is. canui: pro eo quod est caueo es. nec ꝙ enim secundam personam imperatiui modi singularis numeri in e ḇreuem terminaret nisi huius esset ordinis. Propertius. Tu caue ne tristi cupias pugnare puelle. et Hora. Tu cane ne minus tu ne mains facias id. ¶ Unũ vero misit preteritum in xi: vino vinis vixi. ¶ Bo finita dabis in bi. Incipit disserere de preteritis verborum habentibus consonantem ante o finalem: et primo de desinentibus in bo et dicit ꝙ mittunt preteritũ in bi: bo mutata i bi. vt bibo is. bibi: scabo is. scabi. glubo is. glubi: lambo is. lambi. Ouid. vj. meta. Verbaq; ebiberat auidi lactantia nati. Luci. Incũduꝫq puer quem lamberat ore placentas. idem scaberat vt pozcus cõtritis arboze costis. ¶ In psi vero duo verba mittunt ptm̃: nubo is. nupsi: et scribo is. scripsi. ¶ Composita vero a cubo as. que accepta m litera per hanc cõiugationem inflectunt̃ cerrita m mittunt ptm̃ in ui diffuncras. de quo in principio capitis huius dictum est. In ui ptm̃. ꝙ verba desinentia in sco mittunt preteritum in ui ablata s et co finali mutata in ui. vt pasco pascis paui: cuius composita que mutant a in e: vt statim dicemus i ui syllabas mittunt preteritũ cõpesco. cõpescis cõpescui. dispesco dispescis dispescui: cresco crescis creui: noscо noscis noui: quiesco quiescis quieui: fuesco fuescis fueui: sed duo verba gemĩãt in ꝑterito primas syllabas: mittũrq; preteritũ in ci: ea sunt. posco poscis popposci. disco discis didici. Antiquiores tñ vt Bel. libro. vij. noc. atti. scribit pepsci pro popposci dicebant. Vale. antias tu annalibus dicit. Q. Aldartio pretore pepoſcit. ¶ Deinde dicit ꝙ verba que ab aliis grammaticis dicunt̃ inchoatiua a Laurentio cõtinuũ incrementũ significãtia carent ꝑteritis. Lau. tñ illa ꝑterita magis ꝓpria esse dedit inchoatiuoꝝ ꝙ primitiuoꝝ. vt calesco is. calui cuius opinioni refragari videt Noni⁹ Aldarcel. ꝙ dixit ḃ verbum calesco is. apud antiq̃tes fecisse calesci. inducitq; Caton̄ censozem de bello Carthaginẽsi dicentẽ. Aures nobis calescunt ad iniurias. Rõ añt Valle. in hoc stat. ꝙ cũ inter macreo ⁊ macresco illa sit dꝛia ꝙ cũ macreo significet macer sum: macresco macer fio: macrui in ptõ poti⁹ significat macer factus sum ꝙ macer fui: ⁊ eo demũ de silibus. Vis dicit annumerari hoc ẋbũ glisco is. qõ ipsum cũ inchoatiuum nõ fit formaz tñ ichoatiuoꝝ hz antiquiores glisco: eris. declinabãt: vt Aldarcellus authozitate Sempronij probat.

U vocalis apud latinos quam vim hz.

In bo terminata.

Verba inchoatiua.

Compesco. dat ui: dispesco iungitur illi.

Ico dat ici. Vincoꝝ vici: Parco peperci

Seu parsi: dico dat dixi. Ducoꝝ duxi:

O mutatur in i si verbum desinit in do.

Tamen amittunt tria scindo findoꝝ fundo.

Sed geminant tundo tutudi: cedoꝝ cecidi:

Pendo pependi: cecidi cado: pedo pepedi.

Atq; tetendi dat tendo. Sed di geminatur

Ado compositis. his credo vendoꝝ iunges.

Insp̃tereunt hec: claudo diuido: plaudo:

Et ludo: cedo: cum rado: rodoq; trudo.

Cõpesco.

¶ Ant. Cõpesco is. ⁊ dispesco is. ⁊ si composita sunt a pasco is. paui: cõpescui ⁊ dispescui fecerũt. Ico dat ici. de nõ habẽtibus ant̃eco dicit ꝙ ḃ verbũ ico icis facit ptm̃ ici. Celsus apꝺ Priscianũ qui cum is ita fedus iciebis. ¶ Vico ptm̃ n ablata facit vici: ⁊ parco qõ in ꝑterito primam geminauit peperci. Luca. in. ij. sanguinis effudit ingulo flãmisq; peperat. facit etiam parsi. vt apud Terẽ. haccine ego vti nam parsi perdere. Plautus. Duoꝝ ego hoim̃ laborũ parfissem ẽbes. fecit quoq; apud antiquiores parcui. Nonius apud Aldarcel. nemo pciuit suo labori. Duo sunt facientia ꝑteritus in xi: dico is. dixi: duco is. duxi. ¶ O mutatur in i. ꝙ huius coniugationis ẋba finita in do mittũt ptm̃ o finali mutata in i: vt scando dis. scãdi. pãdo dis. pandi. defendo is. defendi: offendo is. offendi: ascendo is. ascendi: descẽdo is. di. qõ etiã fecisse descendidi finali syllaba gemĩata confirmat Bel. authozitate Vale. antias. ꝙ dicit deide. Funere locato ad fozũ descẽdidit. Laberi⁹ quoq; i catula. apud eũdẽ Bel. Ego inꝺr mirabar quõ mãme mihi descẽdiderãt. A fido is. Pzi. dicit se ptm̃ nõ repisse. et ꝓpoztione tñ fidi debuit facere quẽ

admodū ⁊ strido is. vel strideo es. stridi. Ab edo es. pro eo quod est comedo. Ald arti. fecit edi in prō. boletus inquit quātē claudi⁹ edit edas. nā p eo qō est publicare edidi facit cum a do das cōpositus fit. Deinde dicit q n ifra in prō dispungūt tria verba. scindo is. scidi. findo is. fidi. fundo is. fudi. Au. gel. vij. noc. arti. a scindo is. prīm dicit fuisse sciscidi pma syllaba geminata. idq; Prisc. Actij authoritate cōfirmat dicēs: nō ego aquila vti pdicant sciscideratpect⁹. qō et assimonius in arte quā ad Constantinū Cesarē scripsit: solū in vsu esse. Pedo is. pepedi. Nota. quātū vesica pepedi. ¶ Tēdo is. tetendi. Cōposita q̄; a do das dedi: que p hāc cōiugationē declinant. Geminant finales prī syllabas: vt addo is. addidi: pdo is. pdidi: trado is. tradidi: prodo is. prodidi. sed quemadmodū facile apparet vt ado das verba esse cōposita cuz prepositione ita non satis liquet an credo et vendo sint cōposita illud a Cretus et hoc a venū: est enim credo quasi cretū do: et vendo quasi venū do. Prendo q̄; quasi a do cōpositū geminauit. Plin. lib. xxj. afferte inquit de piscibus quos prendidistis. ¶ In pfi. ptereunt. cp verba que hic enumerant mittunt prīm in si: vt claudo is. clausi: qō etiam cludo is. clusi dicitur. Propter illam affinitatē que est inter au et o: vt cōplodo is. cōplosi: explodo is. explosi. displodo is. displosi. Ludo is. lusi: ledo is. lesi. cuius cōposita mutant e diphthongon in i longū: vt collido is. collisi: illido is. illisi: allido is. allisi. Rado is. rasi. rodo is. rosi. Trudo is. trusi. Cudo is. cusi. Vnde Diomedē Carisiū ⁊ Phocā. At vero Prisc. in illud Ver. (cecidit Actorei fulmīnū filicis scintillā excudit achates. excudit inquit tā prīs q̄; prī est: sz quia Ver. suscepit subtrahit melius preteritū potest intelligi: idq; etiā Serui. cōprobat exponēs illud verbū excudit inquit. i. faciendo eiecit. ¶ Cedo preterea p eo qō est do locū cessi facit. ⁊ ab eo cōposita. vt recedo is. recessi. concedo is. concessi. procedo is. processi. Cado vero pro eo qō est laboro eris. cecidi facit: vt pauloante dixim⁹ differētia q̄ hoc primā breuiat: illō prodit eādē: nā cedo p eo qō est ferio q̄ e diphthongō scribit quemadmodū nō dicebamus. ¶ In go. cp verba huius coniugationis defuentia in go mittunt prīn in xi: vt pingo is. pinxi: cingo is. cinxi: ango is. anxi. rego is. rexi. cōposita in pfi. mutant e in i. vt corrigo is. correxi. dirigo is. direxi: porrigo is. porrexi. qō etiā per syncopam porgo is. porrexi facit quēadmodū pergo is. perrexi: p porrigo is. dicimus q̄; surrigo gis. surrexi: et per syncopam surgo is. surrexi: deinde posuit exceptionē dicēs tria verba huius terminationis mittunt prīn in si: vel spargo is. sparsi: cuius cōposita quoq; mutant a in e qñq; non mutant: vt dispargo gis. dissparsi. vel dispergo gis. dispersi: cōspargo cōspargis ꝯsparsi: vel conspergo ꝯspergis conspersi: respargo respargis respersi: vel respergo respergis respersi. Ald ergo is. mersi. ¶ Tergo tergis tersi: qō etiam secunde reperitur vt supra diximus.

Et vado: cudo dat cussi: cedoq; cessi.

Ago cum cōpositis.

¶ Anto. Egi mittit ago. cp verba que tribus versibus explicantur mittūt preteritum in gi sed variis modis: nam ago facit in preterito egi: cuius composita mutant ī presenti. a in i: vt redigo is. redegi: adigo is. adegi: erigo gis. exegi. cogo cogis coegi: a litera dispuncta ab ago agis: ⁊ n ad cum quemadmodū in redigo redegi d litera interposita.

Egi mittit ago lego: frango pangoq; iunges.

Lego.

¶ Lego is. legi cuius composita quedam mutant e in i: vt colligo colligis collegi: seligo is. selegi: quedam nihil mutant: vt relego relegis relegi: perlego perlegis perlegi. Ex iis vero que mutant e in i. quedam etiam mittunt preteritum in exi: sunt autem vt supra in principio huius capitis dictum est tantum tria: intelligo is. intellexi: diligo is. dilexi: negligo is. neglexi: que ⁊ ipsa aliquando miserunt preteritum cū simplici.

Quod dedit ⁊ pepigi vel panxi pungoq; punxi.

Frango.

¶ Frango is. fregi. cuius composita in presenti mutant a in i. vt infringo gis. infregi: confringo is. confregi. refringo refringis refregi. Pango pāgis pegi. Pacuuius apud Priscia. in medio tonsulam pegi leto in lutto re: ab eo composita in presenti mutant a in i: vt compingo compingis compegi. Au. in. v. Fortune quod te nostris impegit arenis. facit quoq; prm Carisium pepigi ꝯpanxi: sz author e Quin. pepigi non est a pango is. sed a pago is. scribit enim orato. inste lib. s. Ald emoria repeto conuictos a me qui reprehēderant q̄ hoc verbo pepigi vsus essem: nam id quondam dixisse summos authores confitebantur rōnes tñ negabant permittere: q̄ prima positio pacisco: cum haberet naturam pati eudi faceret tempore preterito pactum: nos preter authoritatē oratoꝝ atq; historicorum analogia hoc quoq; dictū tuebamur. Nā cū in similibus legeremus in ita pangūt inueniebamus simile huic cadūt inde prima positio etiā si vetustate exo-

Sed dabit ⁊ pupugi: tetigi sed dat tibi tango

Adueneo veho dic veri: sed de traho dicito traxi.

Lo finita lui mittūt: dat fallo fefelli:

Et pello pepuli: tollo tetuli dedit olim.

Percello tibi dat percussi perculeratq;

Excudit excello: de fallo dic quoq; falli

Vello dat velli vel vulsi: psalloq; psalli.

Vado tibi mittit ui diuisas: sed dabis in psi.

Quatuor hec como cum demo sumoq; promo

Supplici pressi premo dat: sed emo facit emi.

Pono dat posui: gigno genui: cecinit q;

Dat cano: sed per uique componuntur abillo.

Aduerte.

rat appareb at pago: vt cado. Unde nō erat dubiū sic pepigi nos dicere vt cecidi. Quid quod Ci. in. ij. ad herē nium eo, verbo est vsus qō. Qui in. eroleuisse dicit rē inquit vbi pagūt orone pagūt. Deinde dicit cp hoc verbū pungo facit in preterito per regulā punxi: a quo sunt cōposita dispūgo is. dispūxi: erpungo is. erpuuxi: cōpūgo is. xi. facit etiam pungo pupugi: a quo est repūgo is. qō p eo cp est retaliare facit repupugi: facit preterea pūgo pupugi: qō Gel. li. vij. noc. atti. Accij authoritate confirmat dicentis in edilicio. si pupugero metuet. ¶ Tāgo quoq; tetigi facit: cui? cōposita mutāt a in i tā in psenti cp in preterito: vt pngo is. cōtigi: attingo is. attigi. ¶ Clāgo is. Vic facit clāgui in li. Numeroz. c. r. Si semel ināt clagueris veniēt ad te principes. ¶ Avehodic veri: duo reperiunt ẏba in o definētia q mittūt ptū i ri. veho vehis. veri: z traho is. traxi. ¶ Lo finita lui cp huius coniugationis ẏba finita in lo mittūt preteritum in lui. vt colo is. colui: molo is. molui: alo is. alui. volo vis volui: cōsulo is. consului: occulo is. occului. Tria ẏba gemināt in preterito primā syllabam: ea sunt fallo is. fefelli. pello is. pepuli. tollo is. tetuli: qō ptū nō est in vsu: sed cōpositū ab eo qō est subtulo sustuli. Terē. referēte Diomede. huc inquit retulissem pedē. z Catullus ad ortalū. si reditum retulissetis aut in tpe longo. Plautus in amphi. me salutauisti z ego te oscului retuli tibi. ¶ Percello duplex hz ptū: percussi et perculi. Terē. in andria. perculsit ilico animū. Uer. v. eñ. pculit z fulua mozibūdus ertēdit arena: z quēadmodū percello facit pculi: ita ēt ex analogia excello is. excului debuit facere: nam excellui ab eo est ptū qō excelleo es. Cice. in epi. ad filiū: quare effice z labora vt excelleas. ¶ Sallo is. Luci. apud Priscianū. sallere murenas mercem in frigidaria ferre. Reperitur etiam per quartā: vt apud Cel. li. ij. de medicina. Pisces inquit qui salez nō patiuntur solidi? vel salirunt. ¶ Uello is. vellivel vulsi. Uer. in buc. Linthius aurem vellitz admonnit pastorem. Lu. in. iiij. castroz siccas de cespite vulserat herbas. ¶ Psallo is. psalli. Bassus. calliope princeps sapiē ti psallerat ore. Plau. i amphi. ne ego homo infelix fui: q nō iterumelli alias. ¶ Ado tibi mittit ui diuisas. cp verba finita in mo mittūt ptū in ui syllabas: vt vomo is. vomui: gemo is. gemui: tremo is. tremui: fremo is. fremui: quatuor tū verba q sequunt mittūt ptū in psi. como is. cōpsi. demo is. dēpsi. sumo is. sumpsi. promo is. prompsi. Premo tū facit in ptō pressi: cui? cōposita in pūti mutant e in i: vt cōprimo is. cōpressi. imprimo is. impressi: reprimo is. repressi. ¶ Emo is. facit in ptō emi: sed ab eo cōposita mutant e i in pūti vt redimo is redemi: perimo is. peremi. adimo is. ademi: dirimo is. diremi: qō euphonie causa r medium accepit: quemadmodum redimo z adimo dixerunt acceperunt. ¶ Coemo is. coemi: non mutat e in i. ¶ Sono is. posui. cp i nodefinentia reperiunt pauca verba: que qz nō possunt sub regula colligi: singuloz preterita explicant. Itaq; dicit cp pono ponis facit in ptō posui: p quo antiquiores posiui dixerūt. Plan. apud Priscianū in anularia. vitulū sequestrū posiumus. z Apule. in hermogara cibatū quē inciūdū essevobis afaduerterūt euz appositu erunt. ¶ Gigno is. genui: qō veteres geno is. genni declinabāt. Uarro in andabata: sedcp hec aliquid genūt. Lucr. in. iij. totū posse extra corpus durare genicp p gigni posunt in infinitiuo. Cano is. cecini: cuius cōposita mutant a in i: mittūtcp ptū in ui syllabas: vt cōcino is. cōcinui: precino is. precinui: occino is. occinui: qō Sallu. in. j. histo. ita composuit: vt a in i nō mutaret. iussu inquit meteli cornicines occanuere.

Pungo.

Termina-ta in lo.

Psallo.

Pono.

Gigno. Cano.

Tennoq; dat tempsi: sino: sini: cernoq; creui.
Et sperno spreui: sed sterno mittit in aui.
De lino dic lini vel lini dic quoq; leui.
In po pauca dabis mittentia preteritum in psi.
Sed strepo dat strepui: de rumpo fit tibi rupi.
Dat verro verri vel versi: dat gero gessi.
Mittis ab vro vssi: de curro mitte cucurri.
Quero quesiui: tero triui: dat sero seui.
Cuius composita per ui mittantur et eui.
So tibi dat sini. Tria dant si viso capesso.
Atq; facesso: sed de pinso pinsuit exit.
Xi duo dant plecto cum flecto. Sed duo dant xi
Sine xui: necto cum pecto: quod z in iui.
Dant mitto misi. De verto ponito verti.
Stertuit a sterto: meto messuit: atq; petiui.

Tenno.

¶ Anto. Tēno tēnis tēpsi: cui? cōpositum cōtēno contemnis contempsi magis est in vsu.

Sino.

¶ Sino finis sini. Terē. in adel. qz non finit egestas. Diomedes etiam sini in ptō posse facere dicit authoritate Publij qui de vita sua scribens inquit: cp si me innituz abire siuisset: melius tū vt ait dicimus sini quēadmodum Uarro cōplerionū. iij. ad mortē non sini me producens. Plan. in cistellaria: nunq; ego hāc viduam cubare sini. Cōpositum quoq; ab eo desino is. desinui facit nō desim. Cerno is. creui. Plan. in cistel. Cum ego te amaui mea antiphila: z mihi amicam esse creni: pro eo qō est vidi. ¶ Sperno is. spreui. Sterno is. straui.

Sterno

Lino obsoletū ẏbū.

Lino is. triplex hz ptū lini li ui vel leui: sed lini vel lini raro sunt in vsu: vt apud Uarronem de re rusti. cū olinerit vasa: leui vero potius ab eo simplici nascitur quod nō est in vsu: leo leues: a quo sunt deleo deles deleui: releo. es. releui. dicimus quoq; a lino is. relino is. releui: vt apud Terent. in heauton. Releui dolia omnia. Simplex etiam protulit. Poza. in j. car. Conditum leui datus in theatro cum tibi plausus. ¶ In po pauca dabis. cp huius cōiugationis ẏba in po definentia pauca sunt mittentia ptū in psi: vt carpo pis. carpsi: cuius composita mutāt a in e vt decerpo is decerpsi concerpo concerpsi cōcerpsi: discerpo pis. discerpsi: repo is repsi: serpo is. serpsi: scalpo pis. scalpsi: a quo est cōpositū exculpo is. exculpsi: clepos. qō raro inuenitur clepsi facit in preterito. ¶ Strepo strepis strepui: atq; rūpo rumpis rupi alium in modū cp superiora preteritū misere. ¶ Dat verro verri. in roẏba definētia cum non possint in vnam quandam regulam contrahi: eorum preterita singulatim explicauim? Nam Uerro sm Seruium versi. sm Lariſium verri facit qō magis vsu probatur. Lucillius. hisce etiam relinquias abierunt. z Publius. cellas inquit seruorum conuerri. Gero geris gessi: vro vris vssi ſſ duplex in preterito acceperit. ¶ Curro is. primā geminās syllabam cucurri facit. Uer. ij. eñ. Bellidusq; per ima cucurrit ossa tremor. fecisse etiam cucurri author est Gel. li. xiij. noc. atti. dicitcp Probum annotasse verba. Tuberonis ad Oppium scribentis: si genet alis species ecce currit pro eo quod est occurrit. ¶ Quero queris

Strepo

Xi

Fo

In po terminata.

In ro defi nentia.

A sero cõposita.

quesiui: cuius cõposita mutant e diphtongon in i longum: vt cõquiro cõquiris conquisiui: acquiro ris. acquisiui: requiro requiris requisiui. ¶ Tero teris triui. Sero ris. seui: antiquiores quoq; serui per ui diuisa diterunt: vt Ennius quã tanto studio seruit: sed composita a sero seris dum retinent simplicis significationẽ faciunt in eui: vt cõsero cõseris cõseui: insero inseris inseui: assero ris. asseui. Vota. s. ser. Nunq; nisi vitio euenerit olim natura. Quod si mutãt simplicis significationem in ui syllabas mittunt preteritum: vt cõsero

In so terminata.

conseris cõserui: insero inseris inseruí: assero asseris asserui. ¶ So tibi dat siui. q; verba huius coniugationis in so definẽtia mittũt preteritũ in iui: vt accerso accersis accersiui. Lacesso lacessis lacessiui: gro sis. quesiui. p eo qõ est rogo: a quo iam nõ extat aliud q; queso quesumus. Sallu. i. s. histo. Curionem inquit quesiuit adulescentio: & populi suffragijs integer etati concederet mauerti. ¶ In si tamen mittũt preteritũ tria ẋba sm Diomedem & Carisium: viso visis visi: capesso capessis capessi: facesso facessis facessi. Li. in diuinatione. Innocenti periculum facesseris. frequẽtior tñ vsus hz vt verba hmõi mittant preteritum in ui: vt Lice. apud Augustinũ in. ij. lib. de ciuitate dei. Eschines inquit cum adulescẽs tragedias actitasset: rempublicã capessiuit. Sallustius apud Prisicianum in lib. ij. historiarum. Diuersa solet vti rebus perditis capessiuit. Idẽ in iiij. legiones pridie in monte positas lacessiuit. & Licero pro roscio. Accessiuit inquit aliquam. ¶ Pinso pinsis in preterito pinsui. Probus authoritate Pomponij affirmat dicentis. Necq; molis molui necq; palaris psui. ¶ Si duo dant plecto. Cũ verba huius cõiugationis definẽtia in to nõ possunt sub vna regula cõprehendi omnia aut pleraq; ex illis explicat singulorum preterita: dicens q; in ri mittunt preteritum hec duo ẋba plecto plectis pleti: flecto flectis flexi. Liuius andronicus apud Pris. insolito plexi munere. Uergi. ij. eñ. nec prius amissam respexi animũve reflexi. Duo quoq; mittunt preteritũ in xi simul & in xui: necto nectis nexui & nexui. Sallu. in. j. histo. Nexuit inquit catene modo. Uer. v. eñ. Et paribus palmas amborum innexuit armis. Propert. At tibi qui nostro nexisti rhetia lecto. ¶ Pecto tis. peri vel pexui. Ad Mecenas in octa. Pexi capillũ nature mnneribꝰ gratũ. Facit quoq; Lapro authore pectiui: a quo Solu. fecit supinũ pectitum: sz pe nultima breuis vt suis locis dicemus. ¶ Aditto tis. misi. ẋto tis. ẋti. In ui syllabas duo mittunt preterita sterto stertui. Persius. postq; destertuit esse meonides quintus. Adeto tis. in essui qõ in preterito si duplex accipit. Lato apud Prisianũ in cãpo inquit tiburti vbi ordeum demessui. ¶ Pero peris petiui.

Aditto.

¶ Ant. ¶ Sed sisto stiti mittit hoc verbum fisto is. aut actiuũ est: facitq; in preterito stiti: aut absolutum neutrũ: facitq; steti: quẽadmodum sto stas cui simile est gñe & significatiõe. ab hoc composita mittũt preteritũ e mutata in i: vt obsisto is. obstiti resisto is. restiti: consisto is. constiti: insisto stis: institi: quemadmodũ composita a sto stas: vt obsto as. obstiti: resto as. restiti: cõsto as. cõstiti: isto as. institi. Quo piaculo mihi satisfacere pñt: qui pro eo q; ego scripsi: sisto fisti pro stiti statui supposuerunt forte illa ratione ducti q; legerant apud Pris. sisto qñ actiuam habet significationem in preterito deficere. itaq; vt verbi defectum resarcirent: a statuo is. preteritũ statui mutuati sũt: itaq; mihi accidit tale quiddam hoc in loco q̃ le narratur a Gel. Accidisse Adarco Catoni cuz peruersis quibusdam suorum operũ emẽdatoribus. Nam ego cum stiti hoc in loco scripserim id quod in archetypis cõmentarijs meis adhuc monstrare possuz: audaculi isti emẽdatores p stiti statui posuerũt. verba Gel. etli. ij. noct. atti. hmõi sunt in li. veteri. Ad. Catoniz qui inscribitur contra Tiberiuz exulẽ inscriptum quidem fic erat: qõ si vadimoniuz capite obuoluto stitisses. recte inquit ille stetisses scripsi. sed falsi emẽdatores e scripto perlibros stetisses fecerunt tanq; stitisses vanum & nihili verbum esset quin potius ipsi nihili sunt qui ignorant stitisses dictum a Catone. qñ sisteretur vadimonium non staretur. ¶ Nero ptñ q; duo ẋba reperiuntur finita in ro mittentia preteritum in ui diuisas: nero is. nerui. tero is. terui.

Gellius.

Nero.

Tincio.

Sepio.

Uergilius

Al peto: sed sisto stitit mittit steteratq;.
Nero preteritum per ui dat: teroq; iunges.

De preteritis quarte cõiugationis.

Epitome.

Preterita verboz quarte coniugationis qualiter definãt & in quam syllabam per hec scripta noscet lector.

Quarte preteritũ ppe semper mittit in ijt.
In ri pretereũt duo sancio: vincio tãtũ.
Dat salio salui: amicui facis ex amicire.
Sepio dat sepsi: sed ab haurio mittitur hausi.
Quorum preterita plerũq; reponis in iui.
Fulcio sarcio farcio rancio sentio dant ri:
Et venio veni. Sed que pario tibi formant
Preteritum per ui diuisas mittere debent.
Comperio dat eri: cui iungitur & reperire.

¶ De preteritis quarte coniugationis. q; verba quarte cõiugationis mittunt preteritũ in iui scdm hanc pñtis idicatiui modi finali mutata in ui: vt audio audis audiui: munio munis muniui: insanio insanis insaniui: scio scis sciui: nutrio nutris nutriui. Deinde dicit q; duo tñ ẋba mittunt pñt in ri: sancio sancis sanxi. Vota. ij. epi. tabulas peccare veratres quas bisquinq; viri sanxerũt. ¶ Vincio vincis vinxi: pro eo qõ est vinculo astringere. Duo quoq; dicit reperiri verba huius coiugationis mittẽtia pñt in ui diuisas syllabas salio is. salui. Oui. s. fasto. Perflãmas saluisse pecus saluisse in colonos: cuius composita mutant a in i: vt insilio is. insilui desilio is. desilui. psilio is. psilui. Luca. in. iiij. Insiluit solo nomine pondere. Uer. eñ. Haud mora psiluere oẽs. Idem in. xj. portas regina sub ipsis desiluit. ¶ Amicio is. Diomede authore amicui quoq; facit: vt Brutus in laudatione Appij claudij: toga inquit preterea amicuit. Apud Accium quoq; lectũ est amicio cis. Al in preterito. ¶ Sepio is. sepsi. haurio ris. hausi. Uerg. s. eñ. At veruns obscuro gradientes aere sepsit. Idem in. iiij. Et vocem his auribꝰ hausi. sed hec oĩa ẋba ex pportione ẋboz quarte cõiugatiõis mittũt aliqñ ptñ in iui: vt sancio sancis sanci ui: vincio cis. vinciui: salio is. saliui: amicio is. amiciui. Pomponius scõs sanxerat ius vtile ciuitati pro sanciuerat. Papi. ix. theba. exclusi salierũt cuspide dentes: pro saliuerunt. Uergil. iij. geo: gico. Ad olli bus in pratis vuctos saliere per vtres: pro ialiuere. Varro

ad Lice.cū idē q̄ hauserit p hauserit dicit. Esa.v.c. Vier. interprete. Sepiuit ea mr lapides exegit. Deinde dicit q̄ quinq; ꝟba q̄ vno ꝟsu cōplectunt mittunt ptā in ci.ea sunt fulcio fulcis fulci. Qui in epistola de ymire.hercule suppositio sydera fulsit athlas. Phocas tñ hoc ꝟbū in ri.dicit extire fulsi. ¶ Sarcio sarcis sarci.sarcio facis farci cuius cōposita mutāt a in e vt refercio refercis referci.differcio differcis differci. Lic.ij.thuscularum:cui⁹ ꝟbis eti ā oia referciunt. ¶ Raucio raucis rauci. Li.j.de oza.esopū etiā si paulo irrauserit explodi ¶ Sentio sentis sensi. Venio venis preter morē ꝟbū quarte cōiugationis facit ptūm veni. Deinde dicit q̄ a pario paris composita mittunt ptūm in ui syllabas aperio aperis apui.operio operis operui coopio cooperis cooperui.duo tñ a pario composita miserūt preterita in eri.comperio eris.comperi.reperio reperis repi. ¶ Heri. Quarte preteritū ppe semper. Scribit quarte cōiugationis preterita ex terminationibus concludi. In ui syllabas vt amicui .in ni.vt audiui.in ui vt veni.in ri vt cōpi.in si vt sensi.in xi vt sancio sanxi. ¶ Preteritis in di. Supina oia quatuor tñ finibus sepiuntur.tum.sum.sum.xum.in tum vero si finiuntur oium sunt coniugationū cōsonante interim:interim quidem vocali p̄cedente:vt amo amatū:impleo impletū:sterno stratum:audio auditum. Sed q̄ p̄cedat cōsonans :neco nectum:doceo doctū:rego rectum:sancio sanctum. in nūmum tantum finitur verbū quarte coniugationis. Veneo venis venum. In sum supina a tribus solum coniugationibus ꝓficiscuntur alīs preter primas:vt suadeo suasum:curro cursum.sensio sum. Due tandem cōiugationes in xum supina miserunt.prima vt nexo nexum. Tertia vt pecto pexum.vieo es.exi.exum. r si excipi oportuit in secunda coniugatione. Plautus in mene. Ain tu illis oculos viere.

De supinis verborum. Ca.v.

¶ Epitome.

Qui verborum actiuorum r neutrorum supina nosse vult
Ascitis preteritis facile his perpendet regulis.

Preteritis in bi.tū iūcta p̄e supinū.
In ci finitis.ctū ōbes ponere semp.
Dat parsi psū:p itū sz mitte pepci
Ex di ptis in sum trāsmitte supina:
Pū deo pūtis dio vel do i sū variat.
S geminat sedeo sessum:fodio quoq; fossum.
Sindoq; scissum:findoq; fissum: pandoq; passum.
At tamen amittunt cum fundo tundoq; tusum:
Dat tamen r tunsum:de tendo digito tensum
Vel tentum:sed edo dabit,estum:mittit r esum.
Ado pone datum:sed que componis ab illo
Si non sunt prime:per itum misere supinum.
Actum mittit ago:cū pango:tangoq; frango.
Dat fugitum fugio lego lectum.pungoq; punctum.
Dat fallo falsum:sallo salsus atq; salitum.

¶ Anto. de supinis ꝟborū ca.v. tota coniugationis difficultas versatur in cognoscenda prima ꝟbi positione:deinde ptō:tū demū supino sz q̄ supina ex ptis plerūq; nascuntur:visus ē ex ptōrum variatione supina oim simul cōiugationū eli cere seruato ir̄arū ordine. Dicit in primis q̄ verba que fecerunt ptūm in bi.mittūt supina in itum sup i finalē addita tū: vt bibo is.bibi bibitum. glubo bis.bi. bitos. Lambo lābi.r scabo scabi supinis carent. ¶ In ci finitis .q̄ ꝟba que fecerūt ptā in ci.mittunt supina in ctū sunt aūt duo p̄cipue facio cis .feci factū iacio cis.ci.iactū quoruz cōposita in supinis iuuant a in e si in prima positiōe mutauerūt a in i vt perficio cis.pfeci pfectū .inficio cis.infeci infectū.reficio cis.ci.fectū. ¶ Jco cis .horum rōne sequens:q: fecit in ptō ici:in supino quoq; ictū fecit. At ꝟo parco cis.q: duplex hz ptūm parsi r pepci:psi facit psum.a pepci peitus. Pli.lib.xxvij.natu.histo. Italie peitū est vetere interdicto patrū. ¶ Erdi preteritis.q̄ ꝟba que fecerunt ꝓterita in di.mittunt supina in sum.ita tñ q̄ ꝟba scōe cōiugationis terminata in deo.r tertie in dio.vel in do.mittunt supina deo vel dio vel do mutata in sum vt moz deo mo:sum.tōdeo tonsus .fodio fossum .sed in hoc s geminauit vt statim dicem⁹. ¶ Scādo scansum:cado casum:cedo cessum. Deinde dicit q̄ q̄nq; ꝟba hic posita hñt duplex ss in supinis ea sunt.sedeo sessum:fodio fossum:scindo scissum:findo fissum:pādo passum quoruz tria posteriora amittunt n in supinis: q̄ēadmodum r duo que addit:fundo fusum: r tundo tusum.quod euphonie causa Seruius atq; Priscianus dicunt esse factū:sed in cōpositione hui⁹ verbi tundo n semper exteritur: vt cōtundo cōtusum .retundo retusum pertundo pertusum in simplicitate potius retinet:vt apud. Ver.s.eñ. Suppliciter tristes r tunse pectora palmis. ¶ Tendo is dupler hz supinū tensum r tentum. Lu.i.j.r varias tenso dedit aere formas. Idem in.ij.tensisq; rudentibus acte. Ver. in priape. tentaq; ad exemplum fit sua turba dei. In cōpositis quoq; vtrūq; reperitur: vt ostendo is.ostentum vel ostensum.pretendo pretentum vel pretensum . intendo intentum vel intensum.extendo extētū vel extensum. Edo is dupler habet ēt supinū estus r esum quod magis in cōpositis apparet:vt comedo comestum vel cōmesum . Li.p cluentio: potius comestum q̄ epotum i venas atq; omnes partes corporis permaneret. Sallu. referente Diome. Comesta inquit patrimonia. Juue.et ato rapturus de nobilitate comesa quod super est .alia potius in esum quā in estum mittunt. vt ambedo ambesus:adedo adesus .credo cresus. Tergi.in.iij.eñ. Ambesas subigat malit consumere mensas. Idem in nono r postibus hesit adesis . Idē. s.ge. Nigris eresa chelydris. ¶ Ado pone datum .q̄ hoc verbum do das dedi facit in supino datum :rab illo composita si sunt prime coniugationis habent etiam simplicis rationem: vt circundo as.circundedi circundatum . Si vero sint tertie mittunt supina in itum : vt trado is. tradidi traditum .vendo is.vendidi venditum.credo is.credidi creditum .abscondo is.† abscondidi abscōsum vel abscōditum .sed quemadmodum Diomedes.ait melius dicimus abscōditum. ¶ Pedo is. pepedi aut caret supinis:aut peditum facit . Catullus .subtile ac lene peditum liboni est. ¶ Actum mittit ago in gi reperiuntur tantum ser verba facientia preteritū: quorum supina singulatim explicat.ea sunt ago is.egi actum.tango is. tetigi tactū .pāgo is pepigi.vel potius pago is.pepigi pactū.frango gis.fregi fractum:que duo in supinis eu-

Sentio spario cōpositis . Preterito quarte cōiugationis terminationes .

De supinis ꝟborū.

Jco .

Regula

Cōposita a tundo.

Termina ta in do. † Immo abscondi . Pōpo .au thore Nonio . abscōdisti inter natos.

phoníe cã literam extriuerunt: sed ab eis composita etiã si in pñti mutant a in i, in supinis illud a retinẽ-
ago is. egi. actũ redigo is. redegi redactũ. adigo is. adegi adactũ. tãgo is. tetigi tactũ. cõtingo is. cõtigi. ꝯtã-
attingo is. attigi attactũ. frãgo is. fregi fractũ. ifringo is. infregi ifractũ. pfringo is. pfregi pfractum. pãgo is
pepigi pactũ. impingo is. impegi impactũ. fugio quoꝯ qõ in ptõ fecit fugi in supinis fecit fugitũ. Lego is
gi fecit lectũ. cõposita ꝟo ab illo. que mutant e in i retinent illud c. vt colligo is collegi collectũ. seligo is. se-
gi selectũ. pungo is. pupugi punctũ tam ab eo qõ est pupugi ꝙ ab eo quod punxi. ¶ Dat fallo falsum in ti pa
mittentia hec fere reperiunt mittenti a supina in sum: fallo is fefelli. falsum. fallo is. pro eo quod est falsem
Salitus a salio nõ a fallo vt dio medes putat venit.
fundere alicui rei tertie cõiuga. cũ est: fecit in ptõ salli atꝯ inde mittit in supino salsum. hinc Aduntus dixit
isthec sum multo sale salsurus. ꝛ dicim⁹ hoies salsos ꝛ insulsos. Reperiť etiã quarte cõiugationis: ꝛ tunc fac
in ptõ saliui ꝛ supino: salitũ quod frequẽtius reperitur ꝙ salsum. Liuius andronicus. saliturus ifthec ia
mutant salem. Lorne. Seuerus ad quem saliti pomiliones afferebantur. idẽ alio loco distractus at salio
In. apud Diomedẽ in. iiij. histo. reliqua inquit cadauera salita. Itaꝯ cũ tertie cõiugationis est primã pa
positionel duplicis vt facile apparet ex Lucilij poete ꝟsu illo. Sallere murenas mercem in frigida ria
itaꝯ ea rõne l acceperit duplex qua religio ꝛ relliquie. Cũ ꝟo est quarte: q⁹ nuspiã in carmine reperiunt
simplex scribi dz salio is. Diome. putat salitus a salo nõ salio deduci. scribit enim his ꝟbis. veteres ambigui
tem appellationis vitantes ꝛ analogiã salitus sum dixerunt a sallo is. nõ a salio nos tñ cũ apud Lelium li
de medicina legerimus pisces qui salem non patiunť solidius saliunť. ꝛ apud Lucã Piero. interprete. qõ
sal euanuerit iquo saliẽť. vtraꝯ verbi positionẽ in vtraꝯ cõiugatione posuimus. reperitur etiam salleo
secũde cõiugationis apud Fabianum referente Diomede. cum raro saller diuturnior est inquit.

¶ Anto. Uello is. duplex hz ptũ velli vulsi: sz ab vtroꝯ misit supinum vulsum. pro quo antiquiores dicebant volsum. ¶ Aldar. sed mẽs est pannise volsa tibi. ¶ Pello is. pepuli pulsum. Tollo is. quod apud antiquiores vt diximus fecit tetuli in supino debuit facere latũ sed cum in vsu non sit quemadmodum loco tetuli posuimus sustuli: ita pro eo quod esse debuit latum: suffecimus sublatuz. ¶ Percello is. duplex hz ptũ perculi pculsi: sed ab vtroꝯ misit supinum pculsum: vt apud Uerg. quarũ sacra fero ingenti perculsus amore. ¶ Excello is. culi. sum. nã cum scõe coniuga. est excelleo vir habere põt supinũ ex proportionis rõne A falso is. li. supina non reperiuntur: ideo nõ meminit hoc in loco. ¶ Emptum mittit. emo quod vnuz modo ꝟbum reperiť qõ facit ptũ emi. emo emis emi. facitꝯ in supino ptũ. cuiꝰ composita retinent e pti in supinis: vt redimo redemi ptũ. adimo ademi ptũ. ¶ In ni duo tantũ reperiuntur fecisse ptũ venio is. venꝯ fecit ventum. ꝛ cano is. cecini qõ fecit cantũ Apu. tñ. viij. canituri dicit. Ex rumpo ruptum in pi tria verba mittunt preterita. rumpo is. rupi quod facit ruptum. capio is. cepi. captũ cepio is. cepi a quo tñ est in vsu ptũ cepi ꝛ tẽpora que formantur ab eo: facitꝯ i supino ceptũ. ¶ Decurro cursum. qõ tria ꝟba q̃ hic ponuntur, mittentia ptũ in ri mittunt supia varium in modum. nã curro is. cucurri facit cursum. Verro is. verri facit verritũ vel versum. sed ab eo quod est versi videtur esse versum ab eo quod verri verritum. Ver. s. eñ. versa puluis iscribitur. Hasta qõ participiũ teste Seruio ibidem non a verto is. sed a verro is. deducitur quemadmodum ꝛ Plautus dicit inuentum oĩa versa. Apul. in Apologia p magia ab eo quod est conuerro cõuerris cõuerri cõuerritum dixit cõnerritor est tumide gingiuule. Pario ris qõ ederim
tis ab eo possumus intelligere duplex hz supinũ partũ ꝛ paritum. nam a partu dicimus partus parta partum
partus us. parturis parturis ab eo quod est paritum. Sapi. ꝛ theba. dixit atꝯ hosti veniat paritura mater
Composita vero a pario que oĩa vt diximus quarte sunt coniugationis: siue mittant ptũ in ri siue in rui sem
per mittunt supina in ertum. vt comperio cõperis cõperi cõpertũ reperio ris. reperi repertũ. aperio aperis ape
rui apertũ. operio operis operui opertũ. ¶ In si preteritũ. ꝙ ꝟba facientia ptũ in si mittunt supina in sum
mulceo mulces mulsi mulsum. vnde Lice. apud Plaut. permulsa atꝯ recreata. ꝛ Varro apud eundem capit
permulso dixit. Salustius. in. iij. histo. postea inquit die liberalibus verbis permulsi sunt. ¶ Cudo cudis cu
si cusum. ledo ledis lesi lesum. sentio sentis sensi sensũ. raucio raucis rausi rausum. Lucil. Rausuro. tragicus
que carmina perdit ore ste. Quinq; tamen verba que hic ponuntur geminãt s in supinis. ea sunt mitto mit
tis nisi missum. cedo cedis cessi cessum. cudo cudis cudi vel cussi cussum. ab vtroꝯ preterito fecit in supino
cussum. iubeo iubes iussi iussum. premo premis pressi pressum. Indulgeo es. indulsi ex proportione facit in
dulsum: sed ꝛ indultus dixit. Aldarcellus tanꝯ licentia inquit crudelitatem indulta.
¶ Gero eris. gessi gestũ. Torqueo torqueꝛ torsi tortum vel torsi. ¶ Uro vris vssi vstum. Sarcio is. sum.

Dum
Ꝟo
Psallo
sum
Emo.
Sum
Uergilius
Plautus.
Pario cuꝰ
suis deri
uatiuus.
cõpositis.
Cudo.

fartores ⁊ sarta tecta dicuntur. ¶ Fartio is.fi.tũ. a quo fartus a.um. ⁊ fartores dicti. ¶ Fulcio is.fi.sum. Fulcio.
ue. Nos vbem columnis tenui tibicine fultam. ¶ Haurio ris.si. vel hausi haustũ vel hausum vel hauritũ Haurio.
Verg.iiij.eñ. que bella exhausta canebat. Idem in eodem. supplicia haustrum scopulis ⁊ nomine Dido sepe
vocaturum. Apuleius.ij.meta. Lagena inquit facilis hauritu. Idem in.iij. haurito pluisculo victo corporis
mei membris perfricui. ⁊ in.iij. rorem rigentem hauritum ista confestim deferto vnula. ¶ Lambio cambis
nunc̃ nisi in Apuleio pro magia legi: operas inquit tuas cum vicinis cambias. eius preteritum referẽte Pri
sciano Carisi? protulit cãpsi: qõ ideo non posuimus: q̃ nusq̃ inueniamus. Itaq̃ supinum hoc in loco extra or
dinem posuimus: quoniam ab eo deriuatur frequentatiuum campso as. quo Ennius vsus est Leucatẽ in-
quit campsant: ⁊ iuniores ab eo fecerunt campsor cãpsoris. ¶ Quod psi preteritum. Verba illa que fecerũ
preteritũ in psi mittunt supina in ptum: vt nubo bis. psi. ptum. como is: compsi comptum. sorbes es. sorpsi
ptum. nam ab eo quod est sorbuitum fit. Unde est sorbitio ⁊ sorbitiuncula. Persius. Sorbitio tollit quẽs di
ra cicute. ¶ Stratum siue stratum. In ti tria verba mittũt preteritũ. sto steti. sisto steti vel stiti. verto verti: qõ si Stro prima est idif
ne cõtrouersia facit in supino versum quẽadmodum ⁊ verro ris. ri. Sed sto steti facit statũ prima indifferẽ- ferens.
ti. quod significatur cum dicit statum siue statũ dat sto: nam in priori sta producitur: in posteriori sta breuiat
in simplicitate tamen semper status a.um. breuiatur staturus producitur. In cõpositione si a mutatur in i
breuiatur: vt presto prestitum. insto institũ: si manet integra producitur: vt presto prestatum. Insto instas
instatum. Sed de his lib.v. differemus. Nunc vero tantum dicamus cp a sto stas cõposita mittũt supina in
itum vel atum: vt consto as. itum. vel atum. asto as. itum. vel atum. presto prestas prestitum vel prestatum. a
quo frequẽter in libris digestor leginus pstatio. Sisto is. cum absolutũ est eandem rõnem sequitur in supi
no quã sto stas cum quo verbo preteritum ⁊ supinum hz cõe: vt sisto is. steti statum: sed composita semper exe Sisto.
unt in itum: vt circũsto is. circũstiti circũstitum. assisto is. astiti. tum. ¶ Sisto is. stiti cum actiuũ est ego nõ
abnueri habere supinum in atum. sed prima producta a quo est staton: pro eo qui sistit aliquem coram pre-
tore vel magistratu: sed de his suo loco disputabitur.

Uertoq̃ dat versum de xi ctum mitte supina. Preterita i
Ptamen abiciunt hec p ingo stringoq̃ fingo. xi mittẽtia
Ringoq̃ cum meio: sunt qui dicant quoq̃ mingo.
Necto fluo figo cum pecto: flectoq̃ dat xum.
Addit itum quod vi diuisas preterium dat.
Sed necui nectum: fricui frictum: seco sectum.
Censeo censum: misceo mixtuz: torreo tostum:
Et doceo doctum: teneo tentum: pateoq̃
Dat passum: careo carituros dat quoq̃ cassus.
Si presens dat uo disiunctas erit in utum.
Sed ruitum semper ruo dat (Que ducis ab illo)
Dant semper utum: rapio raptum: meto messum:
Consulo consultum: colo cultum: excelloq̃ celsum:
Deq̃ alo dicalitum: dat ⁊ altum: ast oculo cultum.
Pinso pistum: texo textum: nexoq̃ nexum:
Pectoq̃ dat pexus ⁊ pectitus: ⁊ tamen entum:

¶ Anto. De xi ctum mitte supina. cp verba q̃ Preterita i
fecerunt preterita in xi mittunt supina in ctũ xi mittẽtia
vt lugeo luges luxi luctum: dico dicis dixi dictum. vincio vincis vinxi vinctum: sancio xi.
ctum: nam ab eo quod est sanci ni sanciuz dixi
tinus. Lucretius quod porro nequeas sanci
tum quando quidem extat. ¶ Quinq̃ tamẽ
verba que hic ponuntur amittunt n in supi
nis: ea sunt pingo gis pinxi pictũ: stringo gis.
strinxi strictum. fingo gis. xi. ctum. ringo. gis.
xi. ctum. quod etiam ringor eris. declinatur.
meio is. minxi mictum: quod nonnulli min
go is declinauerunt: sed quemadmodum su
pra dixi ego nusq̃ legi. Deinde dicit cp altera
quinq̃ verba que fecerunt preterita in xi mit
tunt supina in xum. ea sunt necto nectis nexi
vel nexui nexum: siue enim fit a necto nexi vel
nexui: siue a nexo nexas: vel nexo nexis nexui
semper facit in supino nexum. ¶ Fluo is. flu
xi fluxum. vnde fluxas vestes ⁊ fluxa corpora
dicimus ⁊ fluxus aquarum. Antiquiores quo
q̃ autho. Priscia. fluctum a fluo is. dixerunt
vnde est adhuc fluctus us. ⁊ mirena fluctu. Figo.
¶ Figo is. xi. xum. cp. Scaurus apud Dio-
me. sagitta confictus dixerit. ¶ Pecto is. xi.
xum. nam a pectiui itum. facit a pexum eque Flecto.
pexum. ¶ Flecto ctis. xi. xum. Pleri quoq̃ ab
eo quod est plecto is. quodq̃ sumus pene
obliti plexum in supino facit. Catul. hos in- Catul.
stinctus plexos tullis ipse corollis. hinc est
ab amplecto: xus. a complecto: complexus. Preterito
¶ Ad ittit itum. cp verba facientia preteritũ rum in ui
in ui syllabas mittunt supina in itum penul- diuersa su
tima breui: vt domo as. domui itum. cp. cp ab eo quod est domatum. Tibullus lib.iiij. dixit. Te duce non ali pina.
as cõuersus terga domator: ⁊ domatio nomen participale Valla formauit. ¶ Sono as sonui sonitum. ⁊ si Sono.
ab eo quod est sonatum Uoza. dixit. Magna sonaturum des nominis huius honorem: sicut a tono as. atum
Ides in epodo dixit. Si quos eois intonata fluctibus hyems. ab hoc vertit mare. Senec. in.ij. natura. quia Neco.
illa vt sic dicam cõminatio et tonatio sine ictu. Neco tamen cum duplex habet preteritum necui et necaui:
ab eo quod est necui facit nectum: ab eo quod est necaui necatum. Sed inter nectus et necatus non est illa
differentia quam putauit Priscia. vt necatus sit ferro: nectus vero alia vi peremptus: sed potius necatus est
omnino extinctus: vt Lice. veneno necatus dixit. et Quinti. fame necatis: nectus ẏo quasi examinatus et
mortuo similis. Licero. ij. tusculan. Enectus sit tantalus. et Voza. in epistola. Boz est enectus arando. ¶ Frico fri Frico.
cas fricui frictum. Idem ena. si perit frictus ocelli Angulus. ab eo tamen qõ est fricatũ Pli. li. viij. dicit pan
theras per canes fricatas aconito venantur barbari. Celsus. lib. vj. ante oleo perfricatus. et Ad arcel. vtrice
foliis renocatus vulua fricata. Seco secas secui sectum. Uergi. j. geor. secta per ambas. Apu. j. meta. A secatu
dicit impetu teli presecata gula. Censeo ses. sui. cẽsum. qõ ẏm analogiam fecit etiã cẽsitũ. Addisceo sces. miscui
mixtũ per xqõ etiã i marmoribus antiqs permistũ legim?. Torreo res. rui. tostũ. Doceo ces. cui. ctũ. Teneo Torreo.

es.tenui,tentum.¶Pateo es.patui passum:qō ēt a pando pādis:t patior eris.supinū cōe est.Ver.i.es. Lyn
bus iliades passis peplūq; ferebāt:qđ a pādo vel pateo esse pōt. ¶ Careo es.rui.caritū vel cassum. Sed a
ritu formaī participiuz futuri in rus cariturus. Iuue.cariturus turture magno mulorūq; iubis.a cassu fo
maī participiū preteriti cassus. Ver.ij.ecl.¶Nunc cassum lumine luget. ¶Si plus dat no diſiūctas.q; vbare
tie coniuga.definētia in uo vocales mittunt supina i utū:vt nuo is.nui nutū:suo suis sui sutū.acuo is.acu
acutū:arguo is.argui argutū.¶Plau in pseudulo.Argutus inquit malorū facinoz.Sallu.tñ apud ¶Prisc.li.
histo.Argutarus quasi ab arguitu dixit:multi inquit ex bithinia volētes occurrere falsuz filium arguitu.
¶Ruo ruis rui semp facit rutū in supino.Luc.in.iiij. Ruituraq; semp stat moles: ab illo ẏo cōposita di
exeūt in utū:vt obruo is.obrui obrutū:diruo is.dirui dirutū:eruo eruis erui erutū.Rapio is.rapui facit r
ptum.Adeo tis.messui per ss duplex facit etiam supinū. ¶Cōsulo is.cōsului ẏsultū:occulo,occului occul
tū.Excello excellis excelni siue excului exculsum.Alo alis alui alitū.¶facit p regulā.aliqñ sz frequētius altu
reperiť.Sallu.in iugur.Oēm inquit etatem arripui altus reperiť etiā altor t altrix ab altu formata.Ver.
iij.ecl.Et terrā altricē diri execramur olyssi.¶Occulo occulis occului occultū.¶Pinso pinsis pinsui pistū
est pistor pistoris.¶Texo texis texui textū.¶Necto nexis nexui nexū.¶Pecto pectis pexi vel pexui pexū.
¶Nā ab eo qō est pectiui pectitū exit.Colu.li.xiij.¶preparate sint t pectite lane.Idē ēt de cura hortoz.verū eb
iam puro discrimine pectita tellus:sed qz penultimam breuiat pōt videri deductum ab eo qō est pecto p
ctis pectui quod nullus vnq; posuit.Composita vero a cano is.mittunt supina in entū:vt occino is.occan
occentum:concino is.concinui concentum:accino accinis,accinui accentum.

Terminata in uo diuisas.

Ruo.

Alo.

† Negat stella p nu trio alitur repiri imo altuz vnde exalto.

¶Pario cuz cōpositis.

¶Anto.A pario is.cōposita tam illa q; fece
runt in ri ptū de quib⁹ pauloante diximus:q;
illa que in rui:de quib⁹ nūc agimus mittūt su
pina in ertum:vt aperio is.aperui apertū:ope
rio operis operui opertū. ¶A sero is. quoq;
composita que mutant simplicis significatio
nem qz ecq; diximus facere ptū in ui syllabas
mittunt supina in ertum:vt dissero eris.disse
ruidisertū:assero is.asserui assertū:ẏsero is.cō
serui ẏsertum. ¶In ui preterito semper ver
titur in tum.q; verba facientia ptū in ui sylla
bam mittūt supina in tum:vt amo amas aui.
atum.moneo es.monui motum:cupio cupis
cupiui cupitum:audio dis. audiui auditus.
Excipiunť ẋo pauca ẋba mittentia supinum
aliter:ea sunt poto potas potaui:qđ facit po
tum.Ver.in buc.huc ipsi potum veuient per
prata inuenci.t ibidem.t potū pastas age ti
tire t inter agenduz. Luc.in.v. poture tenile
grues Terē.tñ proportionem secutus dixit in
phormione:nam apud me potatur⁹ est. ¶La
no lauas laui lotū vel lautū ꝓter eā affinitatē que est inter au t o vel lauatū. Teren.in eu.abeunt lauatū
Oui.ij.fastoz.Sacra lauaturas mane perebat aquas.Vox.ast vbi me fessuz sol acrior ire lauatū admonuit.
q; nimis licenter dici putat Seruius.iij.geor. ¶Caueo nes.caui cautū.faueo faues fauī fautū:ab illo ē cau
tus t cautio:ab hoc fautor:q; q; Plautus in amphitrione regulam secutus dixit fautor. ¶Adoleo vel adole
sco adolui vel adoleui adultus. ¶Pasco pascis pastum:qđ soluz in supino s retinuit. ¶Agnosco agnoscis
agnoui agnitū:cognosco cognoscis cognoui cognitū.Iuue.Agnitus accipiens iubet a precone vocari.Luc.
in.iij.callida mihi cognitus axis egypto.Sallu.tñ regulam secutus in.ij.histo.dixit.neq; i nermes et plu
ros quēquam agnotuz.Sero is.seui satū:cui⁹ cōposita retinentia simplicis significationem que fecerūt pre
terita in eui mittunt supina in itū:ea sunt insero inseris inseui insitū:cōsero cōseris cōseui consitū.Ver.in
geor.¶Ad uratāq; insita mala ferre pyrū.Li.quoq; in verrem ab eo qđ est obsero is.obseui dixit.vt cū obsitis
leonciniū agrū vidisses:t ab assero asseris asseui assitum. ¶De facientibus preterita in ui paulopante dixim⁹
mittere ptū in tum. ¶Soluo soluis solui:t voluo voluis facere supina solutum t volutum i cōsonāte m
vocalem mutata t extrita i atq; ex hoz proportione caluo is.debuit facere calutuz:nisi qđ in vsu non est.¶Ve
neo venis veni venū:pro eo qđ esse debuit venitum:nunq; reperiť nisi ẏiunctum aut cōpositū cū hoc verbo do
das dedi.dicimusq; venūdo venūdas venūdedi. ¶Sepelio is.sepelini sepultū.Ver.ij.ecl.Innadūt vbē so
no vinoq; sepultam.Cato proportionem secutus dixit mortuus est:sepelitus est.

Agnosco.

Sero.

Soluo.

Veneo.

¶De supinis verborū deponētiū et cōiuz ca.
vj.Qm̄ in capite supiori exposuit regulas su
pinoz deductas a preteritis verborū actiue vo
cis:hoc in loco ostendit qua rōne a verbis de
ponentibus t cōibus formari debeāt supina.
Itaq; dicit in primis q; si volumus scire supi
num alicuius verbi deponentis aut cōmunis
debemus ex analogia fingere vocem illius ẋbi
actiuam et per regulas superius traditas
formare supina:vt ecce letor letaris ex propor
tione deberet facere letaui.faciet igitur in su
pi.letatum per illam regulam in ui ptō ui sem
per vertiť in tū ꝓterea vereor vereris ex ppor
tiõe debuit facere in ptō verui:ergo in supino
faciet veritum per illam regulam.mittit ituz.

Supina ẋboz deponentium t cōiuncti formant.

Quod cano cōponit:¶Pario q; sero mittit in ertum.

Amicui dat ctum:dat amici:datq; amicipi.

In ui preterito ui semper vertitur in tum.

Poto dat potum:lauo lotum:t vtrūq; dat atum.

Et caueo cautum:faueo fautum:sed adultum

Addittitur ex adolet:de pasco mittito pastum.

Dat gnitus agnosco\cognosco q; dat sero satum:

Insitus inseuiq; onseui cōsitus atq;

Dāt utum soluo\cum voluo: veneo venum:

Et salio saltum:mittit sepelire sepultum.

De supinis ẋboz deponētiū t cōiun. Ca.vj.Exp

Verba deponētia t cōmunia qualiter in supinis definā
hic instruit ur inuenis.

Deponentiū t cōmuniū verborū supina fiūt
ex proportione vocis actiue:vt leto aris.le
to as.taui.atum.vereor eris. vereo es.verī
itum.Fungor fungeris.fungo is.funxi.ctum.

¶Pauca tñ que sequuntur aliter mittunt supina.

Reor reris.ratum.Miserēor misereris.misertum.
Fateor eris.fassum.Gradior eris.gressum.

Patior pateris passum loquor eris locutum
Sequor eris secutum. Fruor eris fructum vel fruitū
Labor laberis lapsum. Comminiscor comminisceris commentum.

Proficiscor eris profectum. Nāciscor eris nactum.
Pasciscor eris pactum. Adipiscor eris adeptū. Ulciscor ulciseris ultum. Obliuiscor eris oblitū. Expergiscor eris exprectū. Deficiscor eris defessū. Queror quereris questū. Utor uteris usum. Nitor niteris nisum vel nixum. Cōplector eris cōplexus. Amplector eris amplexū. Tueor eris .tutus vel tuit⁹. Tuor eris tutus vel tuitus. Oriōr oriris oriturus. Experior experiris expertū. Metior iris .mēsum. Morior eris. vel iris. morturus vel moriturus. Orior oreris vel iris. oriturus. Nascor nasceris nactus nasciturus.

¶ Patior. Hic patior pateris passum. Loquor eris locutum. Sequor eris secutum. Fruor eris fructum vel fruitū. Labor laberis lapsum. Comminiscor eris commentum. Hec verba deponentia sunt. Et dicuntur deponentia a deponendo. Quia deponunt significationem passiuam. Et accipiunt significationem actiuam. Vel quia deponunt formam passiuam. Et accipiunt formam actiuam. Et sunt quatuor coniugationis. Et habent supina. Et participia futuri temporis. Et participia preteriti temporis. Et participia presentis temporis

liqui i:quod debuit facere lictum:sed nō reperitur nisi in compositione:vt delinquo liquictū.relinquo is.reliqui relictum.derelinquo is.dereliqui derelictū. ¶Lauo is.calui qō ex pportione atq; Prisc.authoritate,debuit facere calitum. ¶Lambo is.lābi qō lambitum.

¶Scabo is.qō scabitū.compesco is. compescui.dispesco is.dispecui.quę ẏba Prisciamus ex rōne pportionis dicit facere cōpescituz quē admodum disco is.didici discitum.tposco poscis popposci poscitum.Sed in vsu .non sunt. Scando is.di.qō debuit facere scansuz a quo est scansilis:t ab eo compsita ascendo is.ascē sum.descendo is.descensuz:consensuz.ango is.xi.quod debuit facere anctum: sed quemad modum inquit Diomedes in voce passiua tēpora deficientia circūloquimur p antius a.ū. loco participij:t per hoc verbum sum es fui. Ambigo is.ambegi quod debuit facere ambactum.tollo tollis tetuli:quod debuit facere latum:sed non reperitur nisi in cōpositione sublatū.Psallo is.psalli:qō psallum:t cerno cernis creui qō cretū in hac significatiōe nō reperitur.Neutra supinis carentia sunt mico micas micui t ab eo cōpositū emico as.emi cui. Dimico tm vt diximus alio loco dimicatum facit in supinis. ¶Estuo as.aui.a quo quasi ab actino estuatum fecit Viero.in fine ecclesiastici.in medio inquit ignis non sum estuatus. ¶Ardeo des.arsi:quod et pportione dixim̄ feciſſe arsum.algeo ges.alsi quod alsum .fulgeo es fulsi quod fulsum.turgeo es.tursi qō tursum.Strideo es:vel strido is.stridi.Lonniueo es.ri.quod buit facere connitum. ¶Lonquiniſco xi.quod cōniuere.Componius ad eū cōqueri:interim mulieres conspiciunt. ¶Sido is.fidi.quod verbum supinū sedeo es.mutuatur:vel potius caret illis. ¶Rudo dis.di.quod debuit facere rusum.dego is.gi.quod dactum edio dis.ui.quod obeditū:a quo Pli.lib.viij.natu.histo.obediturus dixit ramo inquit olee cp maxime sequeci atq; obediturο.Et verba neutra secunde cōiugationis facientia preteritum in ui syllabas que debuerit mutare supina in itum:vt habeo es.habui.placeo es.cui.studeo es.studui:vigeo es.vigui.oleo.es olui .ab olmen Persius fecit oletum:vt suo loco diximus .tumeo es.ui.seneo es.senui:a quo antiquiores senectus secta senectū participiū fecerunt.Pauca tm̄ huiusordinis verba habent supina ea fere sunt. ¶Placeo es.cui.placitum:a quo sunt participia placatus,pro placens t placiturus:noceo ces:cui.nocitum:a quo etiam nocitura Iuue.nocitura toge nocitura petuntur milite.valeo valui valitum:a quo teste Prisciano valiturus fecit Lu. ¶Adoles es.dolui:tm̄ reperitur dolituras:t a caleo cales lui.calituras a soleo es.enim solituras a.um.reperitur.neq; em̄ vsq; lectū e solens aut solituras.Hoc verbum pateo es.patui:vt alijs in locis diximus cōmune habet supinū cū pādo is.t patitoris. Illud hoc quoq; notandū est hoc verbum fio fis neq; habere supinū nec participia.neq; enim vnq; reperitur fiens neq; fiendus:vt inquit Diome. nam factus a.um.atq; facēdus a.um.a facio is.feci mutuatuz est. ¶Deponentia supinis carentia sunt.Reminiscor is.quod debuit facere reminiscitū.tUescor eris.qō debuit facere vetū:tmedeor eris.quod debuit facere meditum operior ris.quod debuit facere opertū:quorū circūloquia vt inquit Diome.aliunde supplent.t reminiscor eris.recordatus sum.vescor eris.pastus sum.medeor eris.medicatus sum.operioris.opertus sum.liqueor eris.quod debuit facere licitum in circūloquijs diximus liquefactus sum vel fui.liquefactus etiā vel fueram:tc. ¶Liceor eris.quod debuit facere licitū:qō cū in vsu nō sit:ab eo tm̄ factū est licitor aris.einsdē ppe significationis ẏbuz p qō supplent circūloquia sui primitiui carēt etiā supinis oia ẏba preteritis carentia:nā cū supina ex preteritis quodāmodo pendeant merito deficientibus preteritis deficient etiā supina. ¶Ea sunt ato ais qō a dico is.preteritum mutuatur. ¶Furio is.quod supplet ab insanio insaniui. ¶Sido is.qō Prisciamus preterito dicit carere mutuatur illud tm̄ vt puto a sedeo sedi:atq; cōsequenter supinū:vt paulo ante dicebamus:ferio is.qō a peutio mutuatur preteritū percussi.Ambro.tm̄ de obitu Theodosij imperatoris a ferio feriturus fecit.Isaac inquit p fidem nec dium feriturι parentis expauit. ¶Sisto is.qō preterito carere authores sunt Phocas t Prisciamus. nos de Bellij t Latonis authoritate psuasi cū actinū est stiti facere dicimus :t in supino statū cū absolutum stem eque statum in supino. ¶Quatio tis.preterito carere dixit Phocas cp ex analogia quasi t quassum facere cupositis manifestū est.dicimus enim cōcutio is.rōcussi sum.peutio tis.percussi sum.Preteritis caret :vt supra dictum est hoc verbum glisco is.t verba inchoatiua que ex consequenti supina non habent.

¶Anto.De varietate quadā ẏborum.c.viij.

Et si de hac verborū varietate sparsim p singulas cōiuga.aliquid pstrinximus ¶sum tm̄ hoc in loco finē de oīb⁹hmōi ẏbis dicere. Ponit igit in primis ẏba pme atq; aliarū cōiugationum.Lauo uas.lauo uis.p tertiā .Uergi .iij. fluidū lauit inde quoz̄.idem in.t.lauit in-

ui.Lābo is.bi.Scabo is bi.Lōpesco is .ui.dispescis cui .disco is didici scādo is.di.augo is.xi.ambigo is.gi.tollo is.li.psallo is.li.cerno is. creui.

¶Neutra supinis carentia sunt.

Dico as.cui.Estuo as.aui.Ardeo es.arsi.Strideo es.di.Algeo es.alsi.Fulgeo es.fulsi.Turgeo turgeo tursi.Lugeo es.xi.Frigeo es.xi.Conniueo es.ri.Lonquiniſco is.xi.Scido is.di.Rudo is.di.Dego gis.gi.Satago gis.gi.Sterto is.tui.Obedio dis.dixi. Et verba secunde cōiugatiōis mittentia preteritum in ui syllabas:vt Rubeo bes.bui.Palleo es.lui.pauca tm̄ huiusordinis habēt supina hec fere Placeo es.cui.placitum.Noceo es.cui itum.Ualeo es.ui.itum.Doleo es.ui. itum.Caleo es.lui itum.Soleo les.solui solitum.Pateo es.patui passum.

¶Deponentia verba supinis carentia sunt.

Reminiſcor eris.Uescor eris.Medeor eris.Operior iris.Liquor eris.Liceor eris.

Carent ēt supinis oīa verba preteritus carētia:vt audais.Furio is.Fido is.Ferio is.Sisto is.Quatio quatis.Gliſco gliſcis.Et verba que dicunt inchoatiua

Esteo.

Que ẏba supina nō habent.

Pateo.

Deponentia supinis carentia.

Sisto.

Quatio.

ñdam verborum duplicia preterita et de supinis idem.

¶ Verba diuersis coniugationibus declinata sunt. Lauo lauas. lauo lauis. Arto artas. artio is. Sono as. sono is. Dēso as. denseo denses. Composita a cubo bas. vt accubo accubas ac cumbo accūbis. procubo procubas procūbo is. Nexo as. nexo is. Strideo strides. strido dis. Fulgeo fulges. Fulgo fulgis. Tergeo terges. tergo tergis. Claudeo des. claudo dis Conniueo nes. cōniuo is. Laueo es. cauo uis. Feruео ferues. feruo uis. Oleo oles. olo olis. Rideo rides. rido ridis. Excelleo les ercello is. Lieo es. cio. cis.

Pareo res. parere. Pario ris parire.

Potior eris. potiōr iris. in infinitiuo potiri.

Orior eris. vel oriōr iris. in infinitiuo oriri.

Morior eris. vel moriōr iris. in infinitiuo mori.

¶ Cōplura alia verba reperiuntur diuersaruz cōiugationū: sed diuersi generis ⁊ diuerse significatiōis. vt albo albas: albeo albes. Duro as. dureo es. Liquo as. liqueo es. Liquesco is. liquor eris. Miseror miseraris: misereor misereris. Medico as medeor mederis. Tueor eris. tutus vel tuit⁹. tuor eris. tut⁹ vel tuit⁹.

¶ Varie significationis ⁊ coniugationis verba.

Mando mādas mādaui: mando mandis mādi.

Fundo fundas fundaui: fundo fundis fudi.

Dico as. aui. dico is. xi. Predico as. aui. pdico is. xi.

proba teter ora cruor ꝑsentis ēm indicatiui ē se vtrobiꝫ et quantitate syllabe deprehendi mus: nam in ꝑnti prima breuiat: in preterito pducit. ¶ Arto as. artio is. iui. quarte ꝓiug. Arto. Neuius apud Aldar. artiuit linguā in palatū cepit labia suggere. Idē apud eundē. conatus inquit artiuit mater. Sono as. sono is. p tertiā. Luc. i caligare oculos. sonare aures. Idē alio loco. littora lata sonūt. ¶ Denso as. denseo es. p. ij. ver. ix. ēm. Extremi addensent acies fic ēm legēdū esse ꝑf. reflat. Idē. ſ. ge. Dēses erāt q̄ rara mō q̄ densa relatat. ¶ Composita a cubo as. qō aliꝭ in locis diximus p primā ⁊ tertiā declinant: habētꝫ ꝓmā cōe: vt incubo as. incūbo is. accubo as. accūbo is. pcubo as. pcūbo is. recubo as recūbo is. dicimus ꝥ secubo as. nō secūbo is. atꝫ ediuerso succumbo bis. ⁊ nō succubo bas. ¶ Nexo as. et nexo is. Verg. v. ēm. Nexātē nodis secꝫ in sua mēbra plicantē. Liuius andro. apud ꝑf. nexe bāt multa interfleru nodorum dubio. Deide ponit ꝟba secūde ⁊ tertie cōiu. ¶ Strideo es. strido is. de quo in scōa cōiugatiōe diximus. Nexo. Strido.

Fulgeo fulgo fulgis. Vergi. v. eneiō. ductores auro effulgent. Idē in. viij. auroꝫ effulgere fluctus. ¶ Tergeo es. tergo is. Iuuena. vasa aspera tergeat alter. Flora. quā gallina tergere palatū. de tertia cōiugatiōe non succurrit mihi exēplū: atꝫ id circo de industria. Flora. ꝟsum illum imitari quodā in loco diximꝰ. Si placare famē tibi ventris oluscula possent: nō tua sordidior tergeret ora cibus. ¶ Claudeo es. claudo is. p eo qō est claudico as. Cecilius aut ibi nos fitis ibi cōsilium claudeat. Sallu. ij. histo. Cōiuratione claudit p eo qō claudicat. Tergo. Cōniueo.

¶ Cōniueo es. cōniuo is. Laluus cū grā ingēti cōniuere pabula somno. Per. Veniſ cōnues. ¶ †Feruео es. feruo is. Vergi. ſ. ēm. †A ferēdo fit feruеo ſicut a lite liueo ex volo vis voueo.

Fluctus. ¶ Laueo es. cauo is. nā tertie cōiuga. etiā fuisse supra notauimꝰ. cum de verbis in vo syllabam definētibus dictū est. ¶ Oleo es. olo is. Plau. in cornicula apud Diomedē olunt edes arabicas. ¶ Excelleo. es. ercello is. de quo in tertie cōiugationis verboꝝ ꝓteritis diximꝰ. ¶ Rideo es. rido is. Burꝰ de patiētia apud Diomedē. Irridūt horꝰ lachrymas. Lieo es. cio cis. quēadmodū in superioribus dictū est: tā scō e q̄ quarte coniug. reperitur in cōpositione xō tm̄ quarte: qō etiā de pario is. ⁊ suis cōpositis dicendū est. nā per tertiā dixit Terē. in phor. Nec parere hec iā diu per etatē pōt: et p quartā Ennius. Qua parire solet genus pēnis cōdecoratū. Cuius cōpota oia sunt quarte cōiugationis. ¶ Lupio pis. cū plerūq̄ tertie reperiat. Luc. in. ſ. dixit. Porta rū claustra cupiret. Atꝫ ediuerso cū venio is. p quartā ꝑpe semꝑ reperiat Enniꝰ apud Aldarcel. dixit senectus ⁊ morte occupē priuſq̄ eueniat. quaſi p tertiā euenio is. declinet. Sedu. q̄ in paſcali scōam pſonā pēnis indicatiui modi numeri singularis q̄ in quarta cōiugatiōe semp in fine pducit: pinde ac si esset tertie breuiauit. dicēs. quemis ad rēm: nō rēs quenit ad te. Lupio. Potior. Potior eris. potiōr iris. tertie cōiug. plerūq̄ reperitur. non n ſuꝫ etiā quarte marie in infinitiuo. Verg. iij. ēm. polidorum obtrūcat ⁊ auro vi potit. Ouiō. xiij. mera. Tuscis armis: nos te poteremur Achile. Neuius apud Priſ. scde penetrat penit⁹ thalamoꝫ potit. Lucill⁹ apud eundē. Deficit arma ceres: nec plebes pane potitur. in infinitiuo nō poti: sed potiri semper facit. ¶ Aldorior moreris: ⁊ morior moriris. Luc. in. iiij. Nō gratis moritur iugulo qui ꝓuocat ensem. Vergi. ij. ēm. nūc morere Ennius. Nūc est ille dies: cū gloria maxima sese nobis ostēdat seu viuim⁹ siue morimur. Teren. in eunu. Risu emoriri oēs: frequēti⁹ tm̄ in infinitiuo mori q̄ moriri reperit. ¶ Orior eris. oriōr iris. Vergi. ij. enei. Nostrorum obruimur oriturꝫ miserrima cedes: cuius infinitiuū semp reperies quarte cōiugat. oriri. Cōplura alia ꝟba repiūt diuersaz cōiugationū: ſz diuersi gūis ⁊ significatiōis: vt albo as ꝓme cōiugatiōis actiuū ē ⁊ albeo es. secunde. neutrū. eodē mō nigro as. nigreo es. duro as. dureo es. atꝫ etiā tertie albesco is. nigresco is. durescis. ¶ Liquo as. p ꝓmā actiuū est. Per. vatū ⁊ p lozabile fiqd eliquat. Ver. ī moreto. Foraminibusq̄ liquantur emundata ceres. ¶ Liqueo es. p secundam et liquesco is. per tertiā neutra sunt absoluta. ¶ Liquor Liquor. Aldiſereor. ris deponēs et absolutū. Miseror aris. per primā: et misereor misereris per secūdā. ꝓterea medico as. siue medeor aris. p primā: vt medeor eris. p ſecundā ſola cōſtructione et cōiugatione differūt: ſed de ſtructione suo loco dicetur. ¶ Tueor eris. pro eo qō est defendo. tuor eris. p eo qō cerno coniugatione ⁊ significatione differunt: vt supra diximꝰ. ¶ Varie significatiōis ſſūt q̄dā ꝟba q̄ cū eandē habeāt positionē cōiugatiōe mutata mutant etiā significationē. vt mādo as. mandaui: qō est ꝓpe modū cōmendare. Mando is. quod est demittere cōficere: cum illud fit prime coniugationis: hoc ꝟo tertie. Eodē mō fundo as. p eo qō est fundamentum iacere fundo is. p eo qō est ſpgere. ¶ Dico as. p eo qō ē appropriare siue cōſecrare: dico is. p eo qō est artificiose loqui. ¶ Predico as. pro eo quod est laudo. predico cis. pro eo quod est ante dicere siue diuinare.

Sero as.

¶ Aut. Volo ad aures ptinet. volo vis ad hoīes atq; deos immortales. ¶ Lego as. est mittere legatū alicui siue testō aliq̄d post mortē alicui relinq̄re. Lego is. est colligere furari ⁊ libros legere. ¶ Sero as. est claudere adhibere: sero is. est semē spgere. ¶ Educo as. p eo q̄ est nutrire: educo is. p eo q̄ est extra vel sursum duco. Appello as. ⁊ cōpello as. p eo q̄ est alloquor siue voco cōposita a verbo pello as. q̄ in vsu nō est. At vero a pello is. ⁊ cōpello is. ꝓposita sunt a pello is. pepuli: significatq; illud applicare hoc vero cōgere ⁊c. siue adducere.

¶ Eadē ptērita. Est ⁊ alia ī verbis ꝯsideratio q̄ quedā sunt preterita diuersorū positiōibus deriuata: vt aceo es. p eo q̄ est acidū esse. et acuo is. p eo q̄ est acutū facere. idē atq; cōe habēt ptm atq; eodē mō de reliq̄s ꝟbis q̄ post nunc. ¶ Preterita duplicia ab eodē verbo. Sūt ecōtrario quedā verba duplex hn̄tia ptm: vt plico as. plicui vel plicaui. et ab eis cōposita: vt explico as. explicui vel explicaui. sed de his copiosius in capite ptōrū disputarū est. ¶ Eadē supina a diuersis ꝟbis vt yro ris. ⁊ xto is. q̄ vtrūq; facit in supino versum. et pateo es. patui pādo is. pādi. patior ris. q̄ oīa cōe hn̄t supinū passus. ¶ Supia duplicia ediuerso. sūt q̄dā verba q̄ duplicia supina hn̄t: vt torq̄o es. tortum vel sum. Sed de his oībus in capite preteritorū ⁊ supinorū pleni⁹ dictū est: nunc nō volumus lectorē admonere quēadmodū in verbis diuersitates hmōi reperiantur.

Verba duplex ptm habentia.

Prepōnes ī ꝓpositiōe ꝟbis iūcte

¶ Epositiōe ꝟborū. Prepositiōes cōponunt cū reliq̄s oībus fere oīonis partibus: sed cū verbis frequentissime. Itaq; visum est hoc in loco pauca de cōpositiōe verborū ⁊ aliaꝝ partiū oratiōis cū ꝓpositiōibus ānotare. Cū igitur ꝓpositiōes veniunt in cōpositionē cuꝫ verbis aut corrumpunt verbi integritate manente: vt appono is. sui. q̄ cuꝫ ec ad ꝓpositiōe ⁊ pono is. cōponit corrūpitur ad d mutata in p ipso verbo manēte integro. aut corrumpunt verba ipsis ꝓpositiōib⁹ manētib⁹ integris vt pficio is. perfeci: q̄ ex ꝓpositiōe et facio is. cōponitur verbū corrūpit a mutata in i. ꝓpositiōe integra manente: aut prepositiōes simul et verba corrūpuntur: vt efficio is. q̄ cōponit ab ex ꝓpositione ⁊ facio is. corrūpitur x mutata in f ⁊ facio verbū a mutata in i. Aut ꝓpositiōes simul ⁊ verba manēt integra: vt deamo as. q̄ est de ꝓpositiōe ⁊ amo as. ꝓponit. Sed q̄q̄ de prepositionū corruptiōe ea pte q̄ est de orthographia copios⁹ disputet: ne hoc a nobis tractū oīno relinquat: libuit pauca delibare pr⁹ tm̄ de ꝓpōnib⁹: deinde de ꝟbis differem⁹. Regit ꝓpōnes in b defuentes sunt ab ob sub: sed si cōponat ab cū dictione incipienti a vocali exili vel aspirata, integra manet vt abactor: ois. aberro ras. ambigo gis. abominor aris. abundo das. abhorreo es. Cū incipientibus a bū cōponitur: nam abbreuio ⁊ si cum b ab aliquibus scribatur et ad nō et ab componitur. q̄ etiā de adhibeo dicendū est. Cū incipientibus a c abs ꝓponit vt abscedo is. abscōdo is. Cū incipientib⁹ a d manet integra vt abdico as. abdo is. abduco is. Cū incipientibus ab f pti manet integra vt abfui abfuturus ab fore: ptim b mutata in u vocalē: vt aufero aufugio. Cū incipientibus a g nō cōponit. Cum incipientibus ab l manet integra: vt ablacto ablego abluo. Cū incipientibus ab m nō cōponit preterq̄ cū hoc noīe matertera dicimusq; abmatertera. Cuꝫ incipientibus ab n manet integra. vt abnego: abnepos: abnuo. Cum incipientibus a p non componitur preterq̄ cum hoc noīe patru⁹. dicimusq; appatruus. Cum duob⁹ verbis b mutatur in s porro as. ⁊ pello

Ab in ꝓpositione.

Volo volas volaui: volo vis volui. Lego as. legauī
Lego legis legi. Sero as raui. sero is. serui vel sevi.
Educo educas educaui: educo educis eduxi.
Appello appellas appellaui: appello is. appuli.
Compello as aui. compello compellis compuli.

¶ Eadem preterita a diuersis instantibus.

Aceo aces acui. acuo acuis acui.
Frigeo friges frixi: frigo frigis frixi.
Luceo luces luxi. lugeo luges luxi
Fulgeo fulges fulsi: fulcio fulcis fulsi.
Cerno cernis creui: cresco crescis creui.
Paueo paues paui: pasco pascis pani.
Pendeo pēdes pepēdi: pendo pendis pependi.
Fero fers tuli. tollo tollis tetuli vel tuli.
Sto stas steti. sisto sistis absolutum steti.

¶ Preterea duplicia ab eodem verbo.

Plico as. cui. vel aui. neco as. cui. vel necaui.
Sorbeo sorbes bui. vel psi. sapio is. sapui vel pini.
Parco is. peperci vel si. pango gis. pepigi vel pēgi.
Pungo gis. pupugi vel pūxi. vello is. velli vel vulsi.
Leno linis lini vel leui. sino sinis sini vel sivi.
Verro verris verri vel versi. necto is. nexui vel nexi.
Pecto pectis pexui vel pexi vel pectiui siue pectui.
Sācio is. xi. vel sanciui. vincio is. vinci vel vinxi.
Salio salis salui vel saliui. amicio is. amicui vel amixi.
Sepio sepis sepsi vel sepiui. haurio ris. hausi vel hausti.

¶ Eadem supina a diuersis verbis.

Verro verris versum. verto vertis versum.
Pateo pates. pando pandis. patior eris. passum.

¶ Supina ab eodem verbo.

Torqueo torques tortum vel torsum.
Tendo tendis tentum vel tensum.
Absc̄odo is. absc̄oditū vel sum. alo is. alitū vel altū.
Figo figis fictū vel fixū. nitor teris. nisum vel nixū.

¶ De cōpositiōe verborū cū ꝓpōnib⁹. ¶ Epitome.

☞ Que ꝟba in ꝓpositiōe preteritis iunguntur: q̄ a i u mutant q̄ a vel e in i. q̄ au in o vel u: q̄ insup a ī n. q̄ ei i et postremo q̄ in e. et de aliis quibusdam verborum cōsiderationibus.

¶ Repositiones cū veniūt in cōpositionē cum verbis aut corrūpunt verbi integritate manente aut ipsis manētib⁹ integris verba corrumpunt: aut adinuicem prepositiones ⁊ verba corrumpunt et corrumpuntur: aut vtraq; manet integra. Sed quēadmodū corrumpātur ꝓpositiones in ea pte q̄ est de orthographia differit: nunc quēadmodū verba corrumpant dicemus: monentes in primis

is.dicimus.q; asporto as.aspello is. Cū incipientibus ab r b.aliqñ mutaf in r. vt arrepto a.um.arripio. aliqñ manet integra abrado abrego abrūpo. Cū incipientib⁹ abs integra manet vt absumo absorbeo. Cū incipientibus a t abs cōponit: vt abstraho:abstergo:abstineo. Cū incipientib⁹ ab r vel ȝ nō ꝓponit. Cū incipientib⁹ ab i ꝓsonante manet integra vt abiuro:abiudico. Cū incipientibus ab u ꝓsonante nō cōponit ab: ſz a. vt auoco as.auerto is. ¶ Ob p̄positio qñq; manet integra:qñq; trāſit i ꝓsonātē q̄ sequit. qñq; abiicit b. Cū icipiētib⁹ a vocali manet itegra:vt obaudio:oberro:obit⁹:oborior.obūbro. Cū icipiētib⁹ a b. manet itegra. vt obibo is. Cū incipiētib⁹ a c. retcipit ſ mediā aliqñ: vt obſcur⁹:q; et ob t car⁹ ꝓponit obſcenū q; et ob t cenū:obſoleo qđ et ob. et oleo.aliqñ b mutaf in c.vt occūbo is.occurro is.occido is. Cū icipiētib⁹ a d manet itegra. vt obdo is. Cū incipientib⁹ ab .f.b.mutaf in ff. vt officio is.et ob et facio offendo is.et ob t fendo.qđ verbū nō eſt i vſu vt dicim⁹ñ ab ob t ſum obſum obes obfui i ptō. Cū incipiētib⁹ a g.b mutaf in ipam: vt oggānio is.et ob t ganio.Cū incipientib⁹ ab.l. manet integra. vt oblat⁹:oblecto:obligo:obloquor:oblucror. Cū incipiēti b⁹ ab m. p tim manet itegra. vt obmurmuro ptim b. obterit: vt omitto:omitteſco:ſunt q̄ſcribāt p b.obmutteſco. Cū incipientibus ab n. manet integra. vt obnito is.obnuo is.obnoti⁹. Cū incipiētib⁹ a p b mutaf i ip ſam rē: vt oppono is.oppugno as. Cū incipientib⁹ a q. nō cōponit. Cū icipiētib⁹ ab r: manet itegra: vt obtodo is. obrepo is.obruo is. Cū incipiētib⁹ ab s. manet integra. vt obſido:obſto:obſtrepo. Cū icipiētib⁹ a t. manet integra. vt obtineo:obturo:obtēpo:i q̄b⁹ auctore. Quin. poti⁹ p q̄ b. ſonat. vñ ſunt q̄ putant p ſcribēda eē. Cū icipientibus ab i vel u cōſonantib⁹ manet itegra vt obiuro as.obiurgo as.obijcio is.obuerto is.obturo as.cū icipiētibus ab r t ȝ. nō cōponit. Sub p̄pō i ꝓpoſitiōe aliqñ manet itegra.aliqñ b mutaf i ꝓsonātē q̄ ſequit. Cū icipiētibus a vocali manet itegra: vt ſubaudio is.ſubeo is.ſuborno as. Cū icipiētib⁹ a b manet itegra : vt ſubeo is. ſublaudio: iris. Cū incipiētib⁹ a c. trāſit b in c. vt ſuccurro is.ſuccūbo is . Cū incipiētib⁹ a d manet integra. vt ſubdo is.ſubduco is. Cū incipiētib⁹ ab f. tranſit b in f. vt ſuffero ſuffers.ſufficio is.ſuffundo is. Cū icipiētib⁹ a g. tranſit etiā in ipſam. vt ſubgero is. Cū icipientib⁹ ab l. manet integra. vt ſubleuo as. ſubligo as.ſublino is. Cū incipientib⁹ ab m. b tranſit in ipam. vt ſummitto is.ſubminiſtro as.ſummoneo es. Cū icipiētib⁹ ab n. manet integra vt ſubnecto is.ſubnito: eris. Cū incipiētibus a p. b. mutaf in ipam vt ſuppono is . ſupprimo is. ſupputo as. Cū incipiētib⁹ a q. nō cōponit. Cū incipientib⁹ ab r. manet integra: vt ſubrado : ſubrepo : ſubruo is. Cū incipientibus ab s. manet integra : vt ſubſanno as. ſubſideo es.ſubſum es. aliqñ abiicit s. vt ſuſpiro as.a ſub t ſpiro: niſi forte a ſurſum cōponit qñ admōdū t ſuſpicio is. Cū icipiētib⁹ a t. manet itegra vt ſubtero is.ſubticeo es.ſubtraho is.cū hoc verbo teneo s. accipit loco b. vt ſuſtineo niſi nauis a ſurſum t teneo cō poſitū eſſe. Cū incipientibus ab i t u. cōſonantibus manet integra. vt ſubiungo is.ſubuenio is. Cū incipiēti bus ab e et ȝ. nō cōponit. ¶ Ad p̄poſitio in cōpoſitione aliqñ manet integra:qñq; tranſit in cōſonantē que ſeq̄ tur quandoq; penitus exteritur cū dictionibus a vocali exili vel aſpirata incipientibus manet integra vt adamo as.adeo is.adoro as.adhereo es.adhorto:aris. Cū icipiētib⁹ a b. manet integra : vt adhibeo es: adbreuio as. Cū incipiētib⁹ a c. tranſit in ipam: vt accurro is.accōmodo as. Cū incipiētibus a d. manet itegra vt addico is.addo is.adduco is. Cū incipientibus ab f tranſit in ipſam: vt afficio is.affero ers. Cum incipientibus a g. tranſit in ipſam: vt aggero as. Cum incipientibus a g n d penit⁹ exp̄imitur : vt agnoſco is.agnitus agnatus. Cum incipientibus ab l. trāſit in ipſa: vt alleuo as.allido is.allubeſco is.quo verbo frequēter vtit Apul. atq; nōnunq; Adartian⁹ capella cū antiquitate eo quoq; retinuit. Cū incipiētibus ab m. integra m a net vt admitto is.admoneo es.ad murmuro as. Cū incipiētibus ab n. tranſit in ipſam. vt annito: eris. anno to as.annumero as. Cū incipientib⁹ a p. trāſit in ipſam: vt apparo as.appeto i s. Aperio is.qđ et ad t pario cōponit d extriuit at q; primam breuiat. Cū incipiētibus a.q.d. tranſit in.c. vt acquiro is.acq̄eſco is. Cū incipientibus ab r. d vertit in ipſum vt arrideo es.arrogo as. Cū incipiētibus ab s. d tranſit in ipſum. vt aſſumo is.aſſimulo as. Quod ſi cōponatur cū dictionibus ab c.s i p incipientibus d penitus exterit : vt aſcendo is. aſciſco is.aſpicio is.aſpergo is.aſperno:aris. Cū incipiētib⁹ a t. in ipm x̄ rit: vt attero is.attīgo is.attono as Cū incipiētibus ab i t u cōſonātibus integra manet: vt adiuuo as.aduerto is.aduoco as. ¶ Dis t di p̄poſitiones inſeparabiles cōponunt aliqñ integre manētes aliquando s mutata in ſequentem conſonantem cū dictionibus a c p q s t. incipientibus cōponitur dis. vt diſcalcio:diſcedo:diſputo.diſpicio:diſquiro diſſono: diſſuo:diſturbo:diſtraho. Cum incipiētib⁹ a.d.g.l.m.r.di cōponitur. vt diduco is.digero is.diluo is.dimitto is.diruo is. Cū icipientib⁹ ab f s mutaf in f. vt diffido is.diffundo is. Cū icipientib⁹ ab i ꝓsonāte dis ſcōponit vt diſiungo is.diſſicio is. Cum incipientibus ab u conſonante di cōponitur: vt diuertoꝛis:diuendo dis. ¶ Ex p̄poſitio in cōpoſitione aliquando manet integra:aliqñ r mutatur in cōſonantem que ſubſequitur:aliqñ r ex teritur:integra manet cum dicti ōibus incipientibus a vocali exili vel aſpirata. vt exaudio is.exero is.erigo is ero:o as.erudo as.erhaurio is.etheredo as.exhibeo es.erolco es.integra quoq; manet cum dictionibus in cipientibus a c. vt excrucio as.excurro is.a. p. vt expello is.exp̄go is.a q. vt exquiro is.t a t. vt extēdo is.extru do is. Cum incipientibus ab f. r. mutaf in ipſum efficio is.effugio is. Cum incipientibus a reliquis cōſonan tibus e componitur: vt ab ebullio is.edico is.egero is.eluo is.emitto is.enumero as.erudio dis.euado dis. Cum incipientibus ab s. integra manet: ſed exteritur s. ue duo s inculcentur alterum quod r habet implicitū alterum ipſius dictionis cum qua componitur: vt examo mas exequor:eris.excico as.exudo as. Reliquę om nes p̄positiones cum in compoſitione veniunt fere integre manent: niſi quod t in t con cum dictionib⁹ ab m p. incipientib⁹ cōpoſite n mutant i m. vt imbuo is.immitto tis.imputo as.cōbibo is.commuto as.compo no as. Con etiam cum dictionibus a vocali incipientibus cōpoſita exterit n. literam p̄terq̄ in hoc verbo co medo quod et cō t edo cōponitur: n mutata in m. t in hoc verbo cōburo in quo b. eſt aſſumpta poſt m. ſ Maz et cō t uo cōponit ſicut amburo et an t uo. cū dictionibus ab r. incipiētibus n mutaf in r. vt corrigo is.cor ruo is.aliqñ et detrahit l'a. vt demo i s. qđ a de t emo cōponit. debeo es.qđ a de t habeo: prebeo a pre t habeo:dego is.quod a dō t ago:cogo is.quod a cō t ago.a rego is.surgo i s.porrigo is.perdo is. aliquando additur l'a vt redamo as.qđ a re t amo redigo is.qđ a re t ago;redimo mis.qđ a re t emo. ¶ Deinde notat p̄pones in cōpoſi tione cum verbis aliquādo augere vbi ſignifi cationem vt deamo deamas. ideſt valde amo

Prepoſitiones in compoſitione aliquando augere verbi ſignificationem vt amo amas.deamo as.aliqñ minuere vt doceo doces.dedoceo doces.aliqñ totuz mutare.vt mico micas.dimico as.

Obp̄pō in ꝓpoſitiōe.

Sub p̄pō i ꝓpoſitiōe.

Ad p̄pō in ꝓpoſitione

Dis t di p̄poſitiones in compoſitione.

†Ert hñ ȝ capiunt ide diſſudico t diſſudicās apō aplm.

Prepōnes qđā in cōpoſitione i tegre manent.

Ꝛra qñq; i cōpoſitiōe detrahitur

Prepōnes aliqñ x̄bo rū cuz q̄b⁹ cōponunt augent ſignificatū.

demereor eris. provalde mereor. Aliqñ minue reor vt dedoceo es. qđ est falsum ostẽdere quod alius docuit. deficio is. ab eo quod factuz est diminui. Aliquando in totũ mutare. vt micomicas. significat splendere. dimico as. ferro de certare. emico as. cum pro exilio accipitur. Terg. in. vi. Iuuenum manus emicat ardens littus in hesperiũ. ¶ De verbis mutantib⁹ a in e. Superiori parte diximus quẽadmoduz prepositiones in cõpositione cũ verbis corrũpuntur: nunc dicit q⁹ etiam verba in compositione corrumpuntur. vt lacto as. quod est lac prebere componitur cum ab. dicimuscz ablacto ctas. quod est depellere arcz a lacte remouere: sed in illa cõpositione nihil immutatum est. ¶ Lacto as. p translationẽ est blãditijs delinire. vnde est illud Salomonis Viero. interprete. Fili mi si te lactauerint peccatores ne acquiescas eis: ab hoc verbo in hac significatiõe componuntur oblecto oblectas. et delecto delectas pro eo quod est voluptatibus demulcere. Eodem modo de reliquis verbis que hic ponuntur: que cum in compositione veniunt: non semper mutant litteras alias in alias: vt mando mandas. demando demandas. remendo remendas. commendo commendas. halo las. exhalo las. anhelo anhelas. apto aptas. adapto as. ineptio is. detracto as. pertracto as. retracto as. ꝓtrecto as. obtrecto as. Spargo is. dispargo gis. vel dispergo is. cõspargo is. vel cõspergo is. respargo is. vel respgo gis. pasco is. depasco is. vel depesco is. cõpasco is. vel compesco is. dispesco is. quod est quasi a pastu arcere. itaqz compescere ⁊ dispescere si originem vnde deriuantur aspicias proprie est pecudes a pastione ꝓhibere: sed p translationem accipiuntur pro eo quod est frenare. ¶ De mutãtibus a vel e in i. vt amico cas inimico inimicas. que compositio prius facta eẽ videtur in amicus et inimicus: sed nihil refert. Maneo es. cuz his prepositionibus per re: con: non mutat a in i. vt permaneo es. commaneo es. cum his prepositionibus e in pre pro: mutat in i. vt emines. ꝓmineo. immineo: premineo. dicimus tamen emaneo es. et immaneo es. ¶ Placeo es. cõpositum cum dis. mutat a in i. vt displiceo: cum con vero non mutat. vt complaceo places.

¶ Antonius. Facio facis compositum cũ prepositionibus mutat a in i: vt afficio afficis cõficio ficis: cum alio vero nihil mutat: vt tepefacio tepefacis calefacio calefacis: frigefacio frigefacis: pro eo quod est facere aliquam rez tepere: calere: frigere: nisi mauis a nominibus et verbo composita esse: vt fit calefacio frigefacio: tepefacio: calidum: tepidum: frigidum facio. Cum quibusdam nominibus compositũ mutat a in i. sed mutat coniugatione atqz exterit suum i amplifico amplificas: magnifico as. candifico as. fortifico cas. pro eo quod amplum: magnum: candidum: fortem facio.

¶ Cado dis. et cedo is. in compositis suis eãdem habent literaturam: differunt tamen accentu. nam a cado composita breuiant ci: vt cado dis. producunt eandez vt occido occidis occidi penultima breui a cado is. occido occidis occidi penultima longa a cedo dis. Ago agis egi. cum per compositum nihil mutat vt perago peragis peregi: cum reliquis prepositionibus mutant a in u.

Verba i cõpositione corrũpũt.

Lacto.

Verba i cõpositiõe literas mutantia.

Cõposita a facio cuz ppositionibus a in i. mutant.

Cõposita a cado cuz eo accentu differunt.

¶ De verbis mutantibus a in e.

Lacto lactas aui. delecto as. oblecto oblectas.
Mando as mandaui. cõmendo as. aui.
Patro as. aui. perpetro as. aui. impetro as. aui.
Hallo allas hallaui. anhelo anhelas anhelaui.
Sacro sacras aui. consecro as. aui. execror aris.
Damno dãnas aui. condẽno as. aui. indẽno as. aui.
Apto aptas aui. inepto is. vel ineptior iris.
Tracto as. detracto as. obtracto as. cõtrecto as.
Arceo arces. coerceo coerces. exerceo ces. abereo
Pario is. pepi. cõperio cõperis. repio is. operio
Pasco is. paui compesco compescis. dispesco is.
Scando scandis scandi. ascendo ascendis. descendo
descendis. conscendo conscendis.
Parco parcis parci vel peperci. deperco is. deperi
Fatisco fatiscis: caret ꝑterito a quo defetiscor ris
Spargo is. si dispergo is. conspergo is. aspergo is
Carpo is. psi. decerpo is. concerpo is. discerpo is.
Paciscor eres. pactus. depeciscor eris. depectus.
Partior iris. partitus. impertior iris. dispertior iris.
Gradior gradiris gressus. congredior congredere
digredior digrederis.
Patior eris. passus. perpetior eris. perpessus.
Farcio farcis farsi. cconfercio confercis. refercio cis. differcio differcis.

¶ De mutantibus a vel e in i.

Amico amicas amicaui. inimico as. aui.
Maneo manes mãsi. emineo emines. immineo im
mines. promineo promines.
Taceo taces cui. conticeo es. reticeo es. obticeo es.
Placeo es. cui. displiceo es. complaceo nõ mutat
Habeo es. bui cohibeo es. adhibeo es. prohibeo es
Lateo lates latui: deliteo delites delitui.
Fateor fateris fassus: confiteor eris.
Profiteor profiteris: diffiteor eris.
Jacio iacis ieci. proiicio cis. reiicio cis.
Obiicio obiicis: abiicio cis.
Facio facis feci: proficio proficis: reficio reficis.
Officio officis: afficio cis.
Sapio pis. pui. desipio is. vel resipisco scis.
Rapio rapis ui. diripio is. corripio is. arripio is.
Capio is cepi. concipio is. accipio is. recipio is.
Cado is. cecidi: occido is. recido is. incido is.
Cedo is cecidi: concido is. recido is. incido incidis
Ledo ledis lesi: collido is. allido is. illido is.
Quero queris quesiui: cõquiro is. disquiro disgre
requiro requiris.
Ago agis egi: redigo is. adigo is.
Prodigo is. exigo is.
Frango is. gi. cõfringo is. pfringo gis. infringo.

Tango tangis tetigi:attingo attingis:ptingo gis cõtingo contingis.
Pãgo gis.pepigi vel pegi:impingo is.cõpigo is.
Cano nis.cecini:cõcino is.ꝑcino is.accino is.
Salio lis.salui:desilio is.assilio is.resilio is.

¶De mutantibus au in e o u.

Plaudo dis.plausi:complodo is.
Explodo is.displodo displodis.
Claudo is.clausi:includo is.
Excludo is.recludo is.
Fraudo as.aui.defrudo as.

¶De mutantibus a in u.

Quatio tis.quassi:ꝑcutio is.discutio.is.excutio is.
Salto as.taui.insulto as.resulto as.assulto tas.
Calco as.aui.inculco as.ꝑculco as.exculco as.
Scalpo scalpis scalpsi: exculpo is.insculpo is.
Capio capis cepi:occupo as:occupaui.

¶De mutantibus e in i.

Teneo tenes tenui:contineo contines:pertineo ptines:retineo retines.
Sedeo sedes sedi:resideo resides resedi:consideo cõsides consedi:desideo desides.
Rego gis rexi: corrigo gis.dirigo gis.erigo gis.
Lego legis legi.colligo gis.diligo gis.intelligo gis.
Emo emis emi.adimo is.redimo is.perimo is.
Premo premis pressi:reprimo is.cõprimo ꝑprimis imprimo imprimis.

¶De mutantibus u in e.

Juro iuras iurauí: peiero peieras peieraui: deiero deieras deieraui.

¶De quibusdã.verborũ cõsiderationibus aliis.

Si in prima verbi positione fuerit a.etiã si in ꝑterito mutet semp manet i supinis:vt do das dedi datũ sto stas steti statũ pario paris peperi partuz.tango tegis tetigi tactum.fallo fallis fefelli falsum.
Si in cõpositione verbi a mutat in i aliqñ in ꝑterito manet e simplicis ꝛ a in supinis:vt frãgo fregi fractũ:infringo infregi infractũ:aliqñ a vertitur in e. vt a facio feci factũ:inficio infeci infectum.
Sũt verba q̃ in cõpositiõe mutãt cõiugationẽ:vt do das dedi:reddo is.reddidi:cubo bas.cubui.incũbo bis.incubui.facio facis feci: amplifico as.aui.
Sapio sapis sapere:resipio resipis resipere.
Sunt etiã que mutãt genus in cõpositione: vt eo is quod est neutrũ:ꝑtereo is.adeo is.ꝛ fere oĩa cõposita ab illo que sunt actiua.
Facio facis qõ nõ hz facior eris. pficio cis . hz perficior perficeris:ꝛ verificor verificaris quod est deponens.
Sunt etiã que reperiũtur tantum in compositiõe.
Clino clinas. iclino as.reclino as.declino as. Cuso

¶De mutantibꝫ au in e.vt audio obedio is. nã ex ob ꝛ audio componit:reperit etiã obaudio obaudis . sed in contraria significatione ei qõ est obedio . Defrudo pro eo qõ est diminuo.vnde est vinum defrutum dictũ qõ fit decoctione defraudatum.i.diminutum.

¶De mutãtibꝫa in u. Scalpo. scalpis:a quo sunt exculpo ꝛ insculpo.nam sculpo ꝛ sculpsi le qõ in aliquibus libris legimus mendũ esse suspicamur:pro exculpo:ꝛ exculptile: aut pro suis simplicibus scalpo ꝛ scalptile.

¶De mutantibus e in i. Sedeo sedes cũ sup compositũ nihil mutat dicimusqꝫ supersedeo desedes.supersedi.cũ reliqs mutat e in i. Lego legis cũ per ꝛ re nihil mutat: dicimusqꝫ perlego gis plegi:relego gis.relegi. cũ reliqs mutat e in i. ¶De quibusdã aliꝭ verborꝫ consideratio nibus:reperiuntur adhuc in verbis alie cões cõsiderationes qualis est illa qõ si in ꝓma positione hoc est in prima ꝓsona aut scda pñtis indicatiui modi reperit a etiã si in pto mutet in supino cꝫ redditur:vt sto stas steti statum: do das dedi datũ:vt facio cis.feci.factũ: iacio iacis ieci iactũ:capio is.cepi captum:pario paris peperi partum: cado cadis cecidi casum: ago agis egi actũ:frango gis.fregi fractũ:pango pangis pepigi pactũ: fallo fallis fefelli falsum:cano is.cecini cantum. Gradior ꝺ in supino a mutaui tũ e dicimusqꝫ gressus nõ grassus. ¶Si in cõpositiõe.alia ꝓsideratio est qõ in compositiõe verbũ mutat a in i.aliquando in preterito manet e simplicis:vt iacio iacis ieci: conĩcio cõĩcis cõieci:proĩcio proĩcis proieci. Facio facis feci:conficio cõficis cõfeci:proficio pficis pfeci. Capio capis cepi.cõcipio cõcipis cepi.recipio recipis recepi.Frango frangis fregi.ꝑfringo cõfringis cõfregi.Ago agis egi: exigo exigis exegi.cogo gis.coegi. Pango pãgis pepigi vel pegi. cõpingo cõpingis cõpegi: impimgo impingis impegi:tango tangis tetigi: ꝛ cado cadis cecidi:sequuntur in preterito regulã geminãtiũ primas syllabas. In supinis vero qñ retinent a simplicis:vt frango fractus infringo infractũ:perfringo perfractum: tango tactũ:contingo contactum:intingo intactũ pango pactum. impingo impactum: compingo compactum:ago actum: redigo redactum: adigo adactum:cado casum:occido occasum: recido recasum. ¶Quandoqꝫ a vertit in e.vt iacio iactum:conĩcio coniectum: proĩcio proiectum:facio factũ: cõficio cõfectũ: pficio profectum:rapio raptum:corripio correptum:diripio direptum: capio captum: concipio conceptum:cano cantum:concino concentum: accino accentum:fateor fassum: profiteor professum:confiteor confessum. ¶Sunt verba que in compositione.alia consideratio est qõ quedam verba sunt que composita mutant coniugationes sui simplicis:sed de hoc in principio capitis quod est de preteritis dictum est.

¶Sunt que mutant genus.alia consideratio est quod quedam sunt verba que composita mutant genus sui simplicis:ꝛ ponit exẽpla de compositis ab eo is ꝛ facio facis.

¶Sunt que reperiuntur.alia cõsideratio est quod sunt quedam verba que tantum in compositione reperiuntur:vt appello appellas:et compello compellas:a pello pellas cõponuntur:quod verbum non est in vsu.et eodem modo de reliquis verbis que hic explicantur.

Antenutrantia.

A in u quemutant.

Que e in i verba mutant.

Quedãverborũ ꝓsiderationes.

cusas.accuso as:recuso as.icuso as.Sipo as.dissipo as.frigero as.refigero as.fragor refragor refragaris.suffragor ris.Pleo ples:impleo les:cõpleo cõples:depleo ples.leo deleo deles:releo reles.Spicio spicis:despicio'despicis: cõspicio cõspicis:respicio respi licio licis:elicio elicis:pellicio pellicis:allicio allicis:illicio illicis:fendo:fendis offendo fendis:defendo defendis:pedio pedis:impedio impedis:compedio prepedio.

Finis libri secundi. Incipit tertius.

Anto.

Interrogatio quid cõferat.

IOe mihi quã artẽ pfiteris. Postea cũ libris supioribus instituti sumꝰta nobis pueri in declinatiõe minis ꝛ verbi in qua velut in quibusdã carminibus tota ppe res lraria versat: iam paulatim qui manu ducendi sunt per oẽs artis grãmaticẽ partes vt a preceptoribus interrogati sciant respõdere de quaꝯ re sentiãt. nã ꝛ hoc cõtra dialogoꝝ rõnẽ fecim⁹: i quib⁹ rerũ de quib⁹, disputat min⁹ erudi doctores interrogare consueuerunt: illisq; assentiunt. nos vero preceptorem induximus percõtantẽ qd de terrogatis discipul⁹ sentiat. Tũ qꝛ illud ipm Quint. oratoriarũ institutionum lib. j. iubet pceptores facere vt crebro pueros interrogẽt iis de rebus: crebraſq; ab illis operas exigant. tũ qꝛ in hac re lõge difficili⁹ est interrogare cũ rõdere: tũ etiã qꝛ puectiores iã aliquãto discipulos interrogamus. Dicit igitur pceptor discipulum interrogans quã artẽ pfiteris. i. discis nam si ad preceptorem referas profiteri est docere si ad discipulum est discere. Cui discipulus respondet. Grãmaticã subaudis pfiteor Et eadẽ rõne sunt interrogata ꝛ responsa que sequũtur.. ¶Quid est grammatica. Questio an aliqua res sit: quẽadmodũ inquit Arist. reliquas oẽs questiones precederꝫ. sequens ẽo est quid res est. sed qꝛ nemo est. vt Quin. de rhetorice ait adeo non ab eruditione mõ: sed ab hoibus sensu remotus vt fabricandi ꝛ tenendi: ꝛ e luto vasa fingendi artẽ putet grãmaticẽ vero existimet sine arte venire posse. Reliqua est illa questio quid sit grammatica que qꝛ de substantia grãmatices inquit diffinitione demonstrandũ est qõ queritur. ¶Grammatica est scientia recte loquẽdi. ꝛ qꝛ vt Quin. ait scribendi rõ cũ loquendo cõiũcta est vt rem magis explicaret subiungit. recteq; scribendi. ¶Ex doctissimorũ virorũ vsu. hoc adiecim⁹ ad illorũ temeritatẽ coarguendã. qui putant

Grammatica q̃d sit.

Ars vsus ꝛ cõsuetudo an. siut eadem.

hoc illud esse artem aliq̃d vsum consuetudinẽq;. Dicunt enim aliquid ex arte posse dici q̃õ vsus reformidet. Atq; econuerso aliquid ex vsu posse dici q; ars repudiet. Nõ enim vt Quin. ait cũ primũ fingerentur homines analogia missa celo formã loquẽdi dedit: sed inuẽta est postq; loquebat̃ ꝛ notarũ in sermone quid quoq; modo caderet: ita nõ ratione nititur: sed exemplo. An ppterea homo facit in grõ hoĩs: qꝛ nos ita dicere assuimus: an potius hoc in artẽ reductũ est q; vsus frequentior doctissimorũ in sermone latino virorũ hoc habet. Nã quo tpe Ennius poeta dixit. Vulturis in siluis miserum mandebat homonẽ: ne q̃s putet ex arte fuisse dictum tã vsus fuit illi⁹ seculo dicere homo homonis: quã nostro homo hominis: sed quẽadmodum dicimus alio loco: prisci⁹ ille vsus ab eruditiori seculo est explosus. vt vel inde hoĩes intelligãt totã hanc rõnem ri cõstare quẽ penes arbitriũ vis est ꝛ norma loquẽdi. Sed de quo vsu intelligam⁹ subiungit. Doctissimorũ: Nã indoctorũ potius abusus q; vsus appellandus est. Atq; vt pulchre Quin. ait. cõsuetudo. nõ erit ap cipiẽda est: qõ plures faciũt. nã hec rõ periculosa esset nõ mõ in sermone: verũetiã in vita humana: sed ea q; optimus atq; sapiẽtissim⁹ quisq; exequit̃: vt fit cõsuetudo sermonis eruditoꝝ: quẽadmodũ vinẽdi cõsus bonorũ. Sed dicet quispiã si res lraria vsu cõstat quid mihi ars conferet: Hoc loco repetendũ nobis q̃ qõ scripsimus in principio illius artis in qua sermonẽ hispaniũ sub regulas atq; pcepta cõtraciim⁹. Atq; ita collecta ex vsu doctissimorũ virorũ phibere tñ apud hoĩes pbati vsus imperitos ne abusus irrepere possit: vt latinũ sermonẽ corrũpat.. Nã qꝛ vsus loquẽdi multo indiget tpe: neq; facile nisi ab ũs qui sunt intenti etate cõparari põt: excogitata est ars q̃ nõ modo sit vtilis latine lingue imperitis: verũetiã peritis. imperitis inq; vt per ea ipsa pcepta in vsum illũ facilius deducantur. Peritis vero vt ea que sunt ppe infinita: vt spem fim ex longo vsu sciunt sub paucis regulis atq; preceptis cõplectantur.

Christo. Dicere q̃d fit.

IOe mihi hec Qui. pceptio est dicẽtis. Nec solũ debebit docere pceptor. Sꝫ ꝛ frequẽter interrogare. Dic mihi. i. indica siue rõde mihi. Vergi. dic mihi dameta cuium pecus. Dicere enim apud poetiã cantare est. Verg. Alterni dicetis amant alterna camene. Oratorib⁹ vo dicere elegantere facile loqui est. Quint. lib. ix. Nã mihi ne dicere quidẽ videtur nisi qui disposite ꝛ ornate copioseq; dicit. ¶Profiteris. i. palam fateris: publiceq; polliceris studẽdo siue dicẽdo. Quod idẽ ipsum preceptoribus

Profiteri quid sit.

Nomina i alis vnde veniant.

conuenit legendo quos professores appellamus. Quinti. li. ñ. nec inficiabor aliquẽ ex his qui grammaticen profitentur. i. docent. ¶Grammaticã non grammaticalem. ¶Qõ grammatiste dicunt illi nõ logicale: non theologicalem: nõ rethoricale: sed legalem medicinalẽ. inrisiditalem disciplinam possumus appellare: nam enim a grecis a latinis nominibus hec nomina in alis afferri solent. Preter pauca vt brutalis triumphus Trãquillus in iulio. dolobellã consularẽ virum ꝛ triumphalem repetundarũ postulauit. ¶Scientia recte loquẽdi hec recta locutio nõ habitu cõclusionis p demonstrationẽ acquisito. vt author est Aristo. et doc lib. vj. Sed ẽsuetudine que est optima loquendi magistra: vt testis est Quin. lib. institutionũ primo: consti que ars: vt ipse idem Quin. scribit tenuis a fonte sumptis poetarũ hystoricorum viribus pleno. Jam sane

eo finiit. Que preter rõnẽ loquẽdi recte nõ parũ alioqui copiosam ꝓpe oĩm matimarũ artium scientiam
plera fit recte loquẽdi seruo rect⁹: vt author est Quin. ꝛ ẽm naturã enũciatus nihil habere ex ingenio vi
nur. ¶ Doctissimũ virum. Ambigenti quinã libri primo legendi sunt. Quin. rñdit. Ego optimos quidẽ ꝛ
atim ꝛ semper. Sed tñ eorũ cãdidissimũ quẽꝫ ꝛ maxime expolitũ velim. ¶ Usu vsitatis (Quin. author.)
utius vtimur noua nõ sine quodã periculo fingimus authoritate. ¶ Authoritas vt idẽ auto: est. Quint.
o oratorib⁹ vel hystoricis peti solet: nã poetas metri necessitas excusat. ¶ Collecta de huiusmodi collectiõe
ic Quin. scribit: hoĩes eñ ficti in medicina quũ viderent alia salubria: alia insalubria ex obseruatione eorũ
ffecerunt: artẽ: ita quũ in loquẽdo alia vtilia alia inutilia deprehenderẽt notarunt ea ad euitandũ imitan,
dum: ꝛ quedam secundum rationem eorum adiecerunt ipsi: hec autem confirmata sunt vsu.

Authoritas vñ peti soleat.

Undedicitur grãmatica. A grammatis hoc est literis quasi scientia literaria.

Quotuplex est grãmatica ꝙntiliano authore duplex Hystorice q̃ i enarrãdis authorib⁹ ỹsaf: ad imitationẽ ꝓposita. Et methorice q̃ artis ꝑcepta continet. Quot sunt partes preceptiue grãmatice. Quatuor. Orthographia: cui rñdet lfa. ꝓsodia: cui respondet syllaba ethymologia: cui respondet dictio. Syntaxis: cui respondet partium oratiõis constructio.

¶ Anto. vñ o: grãmatica. sequens questio est vñ o: grãmatica. hec q̃stio cũ ad oẽs q̃ aliqua de rediſputant ptinere possit vt inq̃rat vñ id dicat de quo disputãt: tñ marie ad grãmaticũ cui⁹ offiũ est demõstrare vñ cuiuscũq; dictionis origo sit si mõ aliũde ducat. ¶ A grãmatis grece rñdet qõ est a lr̃is latine: vt sit grammatica sciavel ars literaria nõ vt indocti dicebant a gramma litera ꝛ tica sciẽtia grãmaticã esse dicã: nã in grammatica tica non p⁹ us addit q̃ vt Lice. ait in topicis tim⁹ infinitimus legitim⁹: aut ensis. in hiſpalensis cordubensis italiensis: neq; enim in illis dictionib⁹ timus ꝛ ensis aliud sunt q̃ ꝓductiões noĩm derivatorum a fine lege ede hiſpali. corduba italia.

Grãmatica vñ dicit

Sed hoĩes grecarũ lr̃arũ ignari occasionẽ errãdi habuerũt ex eo qõ inueniebant ꝓ grãmatica ſterpretarũ in latinũ sermonẽ scia vel ars lr̃aria: ꝓ dialetica scia vel ars disputatiua. ꝓ rethorica scia. vel ars oratoria. Nam sciarũ noia q̃ sunt greca plerũq; a latinis in hunc modũ verti cõsueuerũt vt politice resp. economice rea familiaris. geogice res rustica: ꝛ eodẽ mõ grãmatice res lr̃aria. ¶ Quotu plex est grãmatica. quasi velit dicere grãmatica in genere. accepta in quot ꝑtes siue spẽs diuidit. Huic q̃stioni rñdet ex Quin. authoritate q̃ oratori a rũ institutionũ li. ſ. his verbis inquit. Et finite q̃dẽ sunt partes due. quas hec pfessio pollicet. i. rõ loquẽdi ꝛ enarratio author: q̃ rũ illã methodicẽ hãc hiſtoricẽ vocãt. Idẽ q̃ Diomedes. grãmatic⁹ sentit aliis tñ verbis dicens. Gramma tice ptes sunt due altera q̃ vocat exegetice: altera hoꝛistice: nã tota grãmatica ꝓsistit ꝑcipue itellectu poetarũ scriptorũ ꝛ hystoriaꝝ: ꝓpta expositiõe ꝛ recte loquẽdi scia. Quã ergo grãmatices ptẽ q̃nti. vocat historicẽ. i. narratiuã. qm̃ historio grece iterpretat narro: hãc eãdẽ Diomed. exegeticẽ noiat q̃ eã narratiua interpretat. Quã rursus Quin. methodicẽ appellat. i. doctrinalẽ qm̃ method⁹ doctrina interpretat: eã ipam Diome. vocat horistice. i. diffinitiuam. q: horizo grece est latine diffinio siue determio. Ergo recte dixit hiſtoricen siue exegeticem versari in enarrãdis exponẽdis q̃ auth⁹ib⁹: ad quorũ imitationẽ post artis ꝑcepta se debẽt pueri cõponere. Methoricem ꝙo sine horistice versari circa eadẽ ipsa artis ꝑcepta q ue vt diximus ex optio author ỹsu collecta sunt. ¶ Quot sunt ptes ꝑcepti ue grãmatice. Omissa altera grãmatice pte quã diximus hiſtorice siue exegetice: q̃ nõ est hui⁹ ꝓsideratiõis: rursus interrogat quot ptes methodices siue hiſtorices b ẽ ꝑceptiue grãmatice. Et rñdet eẽ q̃tuor illi⁹ ptes que ꝙo ille sint: ꝛ q̃ cuiꝰ ſubiecta materies enumerat. Nam orthographia disputat de lr̃a. Prosodia de syllaba. Etymologia de dictione. Syntaxis de ptiũ siue dictionũ inter ſe cõstructiõe. Ex quo Joãnis pastrane cõuicit erratũ atq; artis dialectice ignoratia q̃ in principio illi⁹ opis qõ in pncipẽ sermõis latini casso labore cõposuit: scripsit ptes oratoris eẽ quatuor q̃s nos ptes grãmatices eẽ diximus lr̃a: syllabã: dictionẽ: oratiõnẽ. Aliõ est eñ grãmatica: aliud oratio: illi⁹ ptes sunt ꝓsiderare ẽ lr̃is qõ est minimũ in oratione aut de syllabis q̃ lr̃is ꝓstãt aut ẽ dictiõib⁹ q̃ syllabis ꝓficiunt: aut de oratione q̃ ex dictiõib⁹ ꝓstruit: hui⁹ ꝙo ptes sunt ptes in q̃ oratio ipa diuidit. Quẽadmodũ aliud rhetorica: aliõ ẽ oratio qõ est opus rhetorices. Nã ptes rhetorice sunt inuẽtio: dispositio: elocutio: memoria: pnũciatio. Oratoris ꝙo exordiũ narratio: partitio: confirmatio: refutatio: peroratio. Quẽadmodũ eñ nulla ẽ ps oratoris rhetorice in qua nõ sit inuẽtio dispositio: elocutio: memoria: pnũciatio. Eadẽ quoq; rõne nulla est pars oratiõis grãmatice ĩ qua nõ considere mus q̃bus lr̃is scribẽda sit. q̃ accẽtu: qm̃ syllaba enũciãda q̃d dictio significet ꝛ q̃ habeat accidẽtia ꝛ qua rõne in cõstructione oratiõis veniat. Nõ recte igit̃ pastrana ꝓfundit partes oratiõis cũ ꝑtib⁹ grãmatices. Quẽadmodum eñ dialectici diffiniũt ꝛ vsurpat a Li. iu. ij. li. de finib⁹ bonor ꝛ malorũ vitiosum est in diuidẽdo ptẽ in ꝑte numerare qõ hic nr̃ facit: q̃ lr̃am q̃ pars syllabe est ꝛ syllabã que pars dictionis ꝛ dictionẽ q̃ pars oratiõis sub vno gñe b̃ est oratione ex equo diuidit: qõ ẽ vt Li. ꝙbis vtar. nõ partiri sz frãgere: nõ aliter q̃ si quis animalis corpus diuidat in caput oculũ ꝛ pupillã: cũ pupula pars oculi sit: oculus capitis: caput ꝙo totius corporis.

Partes grãmatice q̃t sunt.

¶ Hui. A grãmatis medius q̃ ceteri. Qui a grãmaton dixerũt ꝓ positio eñ ablatiũ nõ q̃dẽ gnũ exigit. ¶ Lra ria linolini dedit litũ: litũ, ꝙo litura litura ꝓ additionẽ aut̃ imitationẽ pepit lr̃am: ide postremo lr̃ariũ ꝛ lr̃a tor: atq; lr̃atus pfluerũt. ¶ Dupler. nõ tñ defuerũt q̃ triplicẽ grãmaticã assignarũt cuiusmodi est georgius Valla cuius hec ꝛba legũtur. grãmatica igit̃ nr̃a quidẽ sua in tres diuidit̃ partes. Methodicẽ historicem ꝛ mediã. Methodice est q̃ ꝑceptis constat. historice ꝙo oratoꝝ ꝛ poetaꝝ amplectit̃ narrationẽ. media ꝙo inter vtrãq; pcedit que nõ vtri narratiõib⁹ ꝑceptisq; admodũ ꝓstat: sz particularia singulariaq; magis cõsectat̃ tñ exponẽdo tñ perscribẽdo ac potius cõficiendo. Sed his vlterioribus grãmaticis in aliũ locum reiectis solam author. Methodicẽ pollicet: cuius adhuc partes sũt tres: locutio. scriptura: pnũciatio. Locutio vero ũ teram syllabam dictionem atq; orationem siue constructionem habet partes.

Litera vñ.

¶ Anto. De erotymatis orthographie. Totũ artis grãmatice negociũ Quin. authore in duobus maxime cõsistit: in recte loquendi rectecq; scribendi rõne. Rectecq; loquendi regulas cõtinet prosodia: etymologia sintaxis. Re-

¶ De erotymatis orthographie. Cap. ij.

¶ Epitome.

Orthographia quid sit.

cre scribendi ẋo ea quã greci orthographiam vocãt: t a qua potissimũ tota grammatice nomẽ assumpsit. Querit igitur in primis. Quid est orthographia. Eui ñdet. Scia docens q̃ bus literis queq; dictio scribẽda sit. Breui9 t fortasse meli9 dixisset scia recte scribendi. Cuius rõ: vt inquit Fabius non in hoc posita est vt noueri9 quib9 quecq; syllaba literis cõstet sed tota eius artis subtilitas versat circa rectã scriptionẽ dictionũ grecarũ atq; etiã latinarũ q̃ nõ sunt in vsu frequẽti: t q̃ diphthõgo: que vocalib9 aspiratis aut cõsonãtib9 q̃ p ypsilon scribant. uã si Arist. authore virtus t ars circa difficile ẋsantur. hic labo: hic tota difficultas orthographie versat. Que t si consuetudini seruit: ideoq; sepe mutata est: quemadmodũ ait Quin. illã tñ scribendi rõnem sequenur in qua doctissimus quisq; cõsentit: atq; vbi illi inter se varij sunt. in q̃ plures illoz; cõueniunt. Rursus querit vnde ðr orthographia. t qr greca dictio atq; cõposita est. Respondet: q̃ ab ortho q; interpretat recte t graphos q̃ scribo cõponit: vt sit q; ipsa orthographie diffinitio explicat scia recte scribẽdi. ¶ Quid est lra. Qr vt dixim9 orthographia circa lras quasi circa subiectã materiã versat iterũ q̃ est lra. Ad emineris aũt lras ab elemẽtis authore Prisc. distare q; lre sunt ductus siue caracteres q̃ scribunt. Elementa ẋo sunt pnũciatiões ipse q̃ scribunt. cõfundũt tñ authores hanc dr̃iam: alterũ p altero accipiẽ. Ñdet ẋo ex diffinitione. Pri. dicẽs. ¶ Lra est vox indiuidua q̃ scribi põt. hic lram p elemento accipit sed vt inquit Fabius sic quicq̃d scribẽdũ est quẽadmodũ sonat. qr hic est vsus lrarũ vt custodiãt voces: t velut depositũ legentib9 reddãt: q̃ de lra plata dicim9 de scripta q; est intelligendũ. Recte igit Prisc. diffinit q̃ est vox q̃ scribi põt indiuidua. Si em̃ scribi nõ põt quales sunt voluptũ voces: t mugit9 boũ t gemit9 hoq̃as Prisc. illiteratas vocat: illa nõ recte appellabit litera. Indiuidua aũt subiecit: quia vt alia diffinitur Prisc. ostendit. Litera est minima pars vocis cõpositę: minima aũt est q̃ ampli9 diuidi nõ põt. cuiusmodi est litera. Ex quo infert pri lram apud grecos t apud grecos t latinos nõ esse lras. quãdoquidem altera in altera in cs. vel gs. diuidit. sed potius dicendũ est vtrãq; figurã binarũ lrarũ compendiũ. ¶ Vñ dicitur litera ñdet ex Prisc. verbis lram dici a lituris. Uerba. Prisc. sunt. Qr aũt lra quasi legitera eo q̃ legenti iter ꝑbeat a lituris vt quibusdã placet q̃ plerũq; antiqui in ceratis tabulis scribere solebãt t postea delere. Ideo autem hac rõne geminauit. qr litura primã syllabam breuiat que in lra longa est. ergo hic de litera scripsit Prisc. ¶ Quot sunt litere in vsu. ẞ quoq; de numero lrarũ q̃ scribunt inquirit. ¶ Necq; em̃ recte duo t viginti sunt. cũ apud latinos sex t viginti sunt pnũciationes lrarũ distincte t totidẽ ꝑ̃ debeãt esse litere quẽadmodũ paulo post dicem9: t exactius disputatũ est in repetitiõe quam de lris habuim9 t in ope illo q̃ de scripnis hispani grãmatica feci m9 quibus in locis deductũ est eẽ octo vocales apud latinos. t duodeuiginti cõsonãtes. Ergo figure lrarũ q̃ sequunt due sunt t viginti t h. q̃ t si ꝑ̃ tñ ad figurã lra fit atq; in ordine lrarum q̃ nou est elemẽtũ qr nõ sonũ sz tñ spñ siue flatũ hz: vñ t illã flatilẽ plꝰ dixerũt q̃ cũ addit lris. c. p. t. q. dãnõ sonũ illaq; alterare videt. t aliud gen9 lre efficere q; qr in vocalib9 t lra non appet. greci. c. p. t. aspirationes diuersos caracteres dederũt ẋo r dederũt qr aspiratio illi non coheret sed pori9 vocali q̃ sequit: vocabulisq; qr in illis nõ emittet: atq; iõ greci vocalib9 aspiratis apices aspirationẽ õsignãtes iponũt. ¶ Quot sint genera lrarũ ac si dicat lre in quot ptes siue spẽs diuidunt. vt lra sit genus t q̃rat de ei9 partib9 siue spẽb9 vt dicũt dialectici q̃ tñ Lice. dicere reformidat. Respondeq; duo esse gña: alterũ vocaliũ alterũ cõsonantiũ. Querit inde.

Vocales latine idiferẽtes sũt t cões.

¶ Ehẓi. quib9 lris quecq; dictio grãmatici est cognoscere q̃bus lris quecũq; scribat dictio vt si interrogem9 q̃bus lris scribit musa dicas oportet duplici vocali u. t a. atq; totidẽ cõsonãtib9 m. t s. Nã quo plus lris illis q̃ aliis scribat Musa si q̃rat. idipm infra grãmatici offñ est: nõ em̃ q̃re sic scribit q; musa: sz q̃ scribat nõ grammaticus nouit. ¶ Indiuidua. necq; est q̃ authori nocear in eo q̃ scripsit ipso statim libri quinti initio. Dixit oẽs lras vocales apud latinos esse cões hoc est pduci t breuiari posse. Q̃ si pducũtur dicit quispiã duo tempora in illis consumuntur. vñ t in duo rẽpora quecq; vocalis diuidi poterit atq; subinde diuidua mora non indiuidua lram quidã esse insuadebũt. Quibus facile respondemus vocalẽ duo rẽpora cõsumere posse non ea rõne qua litera est: sed qua syllaba. tps em̃ syllabe nõ quidem litere accidens est. ¶ Tabulis cerat. Prisc. li. iii. de hac re ita scripsit palmarũ foliis scriptitabãt. q̃q; ẽt in arboꝛ libris. vñ libri dicti sunt interdum t in plumbeis volumini bus t in linteis t cereis scriptum est: er papyro autem prima confectio fuit. Quinti.

Quinti.

Vocalis quid sit.

¶ Anto. Quid est vocalis. Ñdet ẋo q̃d sit et vñ dicat. Est em̃ vocalis lra que per se t pura i. nulli alteri lre admixta pnunciari põt vt cũ dico a sic sonat pura t impermixta vt nulla vis dicq; alia lra feriat: ex qua diffinitiõe origines vocalis ostẽdit: dicens q; vocalis ea ðr q̃ p seipsam vocem habeat. ¶ Postea de numero vocalium inquirit dicens. Quot sunt vocales. Respondet autem ser. a e i o u. ypsilon: et quo facile apparet cõnem hanc de vocalibus esse que scribuntur. nam qui tempestatis nostre

Vocalium probatio.

¶ Orthographia t illius partes hic inseruntur l sarũ syllabarum postmodũ que et conglutinatis dictionibus datur potestas.

Quid est orthographia. Scia docens quibus litteris quecq; dictio scribẽda sit: vñ ðr orthographia: ab orthos q̃ est rectũ t grapho scribo quasi scientia recte scribendi.

Quid est littera. Uox que scribi potest indiuidua.

Unde dicitur littera. A litturis † q; antiqui in tabulis ceratis scribere solebant et postea delere.

Quot sunt littere in vsu apud latinos. due t viginti et h que non est littera: sed aspirationis nota.

Quot sunt genera litterarũ. Duo: quedã enim sunt vocales: quedam vero consonantes.

† Dic cum stella a litura deest liuore stylꝰ graphiarij q̃ charta notis t quasi vibicib9 inſignitur. i. scribitur: Litera q̃d sit.

Quid est vocalis. Lra q̃ per se t pura pnũciari põt vñ t vocalis ðr q̃ per seipsam vocem habeat.

Quot sunt vocales: ser. a e i o u ypsilon.

Quid est ꝑsonãs. Litera q̃ nisi feriat vocalẽ pronunciari non potest: vnde t consonans dicitur q; cũ vocalibus sonet.

Quot sunt cõsonantes: ser decim relique a vocali-

Quot sunt species cōsonātium? due. Nouē mute. b c d f g k p q t. Et septem semiuocales. l m n r s x z.
Quare dicuntur mute. Quia cōparatione vocaliū et semiuocalium nihil prope sonent.

hoībus enūciant: q̄nq3 sunt tm̄ que vero ab antiquiorib⁹ recto: a e i o u ypsilō: et due alie vocales altera q̄ sonat inter e i. altera inter i u. queadmodū in repetitiōe superius memorata satis copiose deduximus. Illud tm̄ interim nō est dissimulandum vocales illas oēs in eadem gutturis parte formari: sed oris labrorūq3 distorsionē facere illarū diuersitatē: vt ex eo vel facile intelligi possit cū innumere sunt oris labrorūq3 figure: infinitas quoq3 eē posse vocales nedū octo illas q̄s supra memorauimus: drias tm̄ illarū nō sentiri. Nā queadmodū i arcu celesti: q̄ vt Uer. ait. Mille trahit varios aduerso sole colores oculi nō percipiūt nisi tres tm̄: et in quo vt Oui. ait. nitreāt cū mille colores: trāsitus ipse tm̄ spectātia lumina fallit. Usq3 adeo qd̄ tāgit idē est tm̄ vltima distāt eodē mō cū aures nr̄e tm̄ vocales q̄nq3 sentiāt raro tm̄ intelligi tot esse quot possunt esse oris diuersitates. Nā et mathematici dicūt quātitatē cōtinuam nō hr̄e finē in diuidēdo. ¶ Quid est cōsonās? et respondet esse lr̄a que p se nō pōt enūciari nisi vocalē feriat: vt si velis pnūciare b nō possis efficere nisi vocalē sequētem aut precedentē feriat: pōt tn̄ et sequentē media altera consonāti ferire. Et hac cōsonātis diffinitione infert originem vnde dr̄: q2 ab eo q cum vocalibus sonet. ¶ Quot sunt cōsonātes? q2 de numero quesiuit. r̄ndet eē sexdecim reliquas a sex vocalibus cū tm̄ sint aliquā to plures queadmodū e vestigio docebimus. ¶ Quot sunt species consonantium? Querit adhuc an consonans que erat litere species possit in partes diuidi. Et dicit esse duas adhuc cōsonātium species: alterā mutarum: alterā semiuocaliū. Sed cū dicit nouē esse mutas et septē semiuocales manifestū est de simplicibus literarum figuris respōdisse. nā pnunciationes vt dicimus duodeuiginti sunt duodecim mutarū et sex semiuocalium: qd̄ sic pbari pōt. ait Pli. li. na. histo. vij. Latinos habere vim oīm lr̄arum: quas greci habent. nam dictiones grece cū literatura in latinum sermonē transferre placuit. Illi nāq3 nouē habent mutas in triplici differentia positas p c t subtiles ph ch th crassas b g d medias: quarū subtiles et medias habēt latini: habent quoq3 et spissas s3 tm̄ in dictionibus grecis: vt philosophia: chorus: thalamus: quas q2 figuras nō habemus per subtiles aspiratione addita representamus. cū tn̄ diuerse oīno sint ab illis multoq3 magis in pnūciatione distent q̄ ab illis quas diximus esse medias. Cū ergo diuersitas lr̄arū nō in figuris s3 in pnūciatiōe sit manifestū est ph ch th alterius esse gn̄is q̄ p c t cū nō aspirant. Habēt p̄terea latini tres mutas quas ignorāt eē f i u cōsonātes: vt em̄ alio in loco pbauimus īter f et ph tāta est drias vt inter duas lr̄as eiusdē gn̄is nulla maior esse possit: f v̄o mutā esse oēs grāmatici testant: a qua nō multū in pnunciatione differt u cōsonās: qd̄ antiquiores digama eolicum appellabāt. i. cōsonans: quē habeat sonū fateor me ignorare: nā queadmodū cōpertū habeo nō eū esse quē hispani pferunt: quēq3 contenderim nō aliūde q̄ a penis hispaniam accepisse: ita suspicor prime accedere ad sonum i vocalis nisi q i sibiipsi insidet reliquasq3 vocales frangit. Sed iterū rei ciamus illam in numerū mutarū. ¶ Colligamusq3 duodecim esse mutas tres grecorū pprias ch ph th: tres latinorū f i et u cōsonātes sex cōes grecis et latinis b c d g p t. Nam k et q otiose sunt cū e unde sonū habeāt quē h3 c nec figurarū diuersitas debeat numerū augere lr̄arū. Sed tm̄ esse semino cales diximus cū reliqui oēs grāmatici greci et latini dixerint esse septē et quem fecimus r̄ndentē discipulum septē quoq3 esse dixit. Sed hi oēs d figuris loquunt lr̄arū: nos v̄o de illarum vi potestateq3 disserimus: cuius ratio conuincit x nō esse lr̄am: sed vt supra memorauimus duarum lr̄arum compendium quarum altera hoc est c vel g ad mutas: altera hoc est s ad semiuocales referenda est. ¶ Quare dicuntur mute? Cui qōni r̄ndet: mutas iō dici: nō q2 ille partes vocis nō sint: sed q2 comparatione vocalium et semiuocalium nihil ppe sonent. ¶ Quod exemplo Pris. ostēdit sic queadmodum informis dr̄ mulier nō que caret forma: sed q2 est male formata: sic etiā muta dicit: non q2 oīno caret voce: sed q2 exiguā partē vocis habeat. Immo v̄o possem ego dicere mutas idcirco esse appellatas q per se nulla ratione possint enunciari: cu3 in ea oris parte formētur qua nullo modo possit vocis esse iter. Nā p b ph ore clauso labrisq3 pressis effingunt t p th lingua inter dentes cōpressa priori parte c g ch ipsius artere faucibus clausis: f v̄o et u consonās prioribus dentibus inferiori labro impressis: nisi quod et Quin. ait per dentium discrimina extrorsum efflat: u vero spiritu quodāmō attracto i vero cōsonās quā habeat voce3 iam confessi sumus nos ignorare. Cū igitur omnibus his locis ea sit oris figura: et nulla rōne vox exire possit q2 per se nō pn̄t enūciari nisi vigore dūtaxat vocalium merito dicunt mute q ppe q̄ nullā p se vocē habeant. ¶ Chri. ypsilon. Qd ypsilon sonū longe aliū q̄ i iota tenet habeat. Quin. author est: qui institutionū lib. xij. sic scripsit. Qd cū cōtingit nescio quomodo hilarior protinus renidet oratio: vt in zopirus zephirusq3 que si nostris literis scribant surdū quidē et barbarū efficiēt sonū. ¶ Feriat vocalē. Quinti. li. i. Consonantiū nulla nisi vocalē frāgit. Quare dicunt mute: de hac re Festus Pompei. ita scribit: mute dicūtur lr̄e que posite in vltimis partibus orationis obmutescere cogant loquentes.

Cōsonans quid sit.

Consonantes q̄t sunt et quot eorū species.

Quid īter se differāt f et ph.

Mute duodecim

Bertul. Et solis mut3 sit syllaba: idq3 citra vocalē teste Uerro longo apō Terētiū i phormione. Et semel atq3 iterū apud Plautum: Estq3 si interiectio silētiū indicās. Ad notator Pi⁹ rei paucis note.

Quare dicuntur semiuocales? quia in sonoritate p(ro)xime ad vocales accedant.

Quot accidunt litere? quinq3. Nomen. Figura. Potestas. Cognatio. Ordo.

Quid est nomē in litera. Uocabulum quo vnaqueq3 appellatur ad aliarum literarum discretionem.

Quid est figura i litera. Eius descriptio certis lineamentis terminata. puta longa breuis rotunda.

Quid est potestas in litera. Ipsa litere pronūciatio propter quam et figure et nomina sunt inuenta.

Quid est cognatio in litera. Quedam affinitas qua

¶ Ant. Quare dicuntur semiuocales? Respōdet ideo sic appellatas q in sonoritate proxime ad vocales accedant. Nam vt ait Prisc. sic appellate sunt: q2 plenam vocem non habeāt vt semiuiros appellamus nō q dimidiam partem habeant virorū: sed q2 pleni viri nō sunt. Cur autem magis q̄ mute minus aūt q̄ vocales sonēt. Rō est. q2 in ea oris parte figuraq3 formātur in qua effici possit. Nam ore faucibusq3 semi adaptis lingua ad palatum celūq3 ipsum illisa semiuocales enunciantur preterq̄ q̄ et ipsa potius inter mutas annumerari deberet: ppterea qd̄ in pnūciatione ad b proxime accedat nisi q b labiis clausis et quodammodo per nares efflatur. ¶ Quot accidunt litere? postea q̄ dixit quid est litera atq3 illa3 in partes diuisit: querit qu.. sunt illius ac

Semiuocales q̄re dicantur: et q̄re minus q̄ vocales et mute sonent.

Litere accidentia.

cidentia. Respondetq; esse quinq;. Nomẽ est quo vnaquæq; appellatur. Figura qua describitur. Potestas qua pronũciatur. Cognatio quam cum alia habet litera. Ordo quo cum alia litera syllabicatur. ¶Quid est nomen in litera? vocabulum inquit quo vnaquæq; appellatur: vt quam greci vocant alpha: hebrei aleph: poeni alipha: nos ipsius vocis nomine appellamus a magna profecto vtilitate illoꝝ qui ex literis incipiunt syllabas coniungere. Nam grecis: hebreis ⁊ poenis euanescũt potestates literarum cum in syllabicando illas longo circuitu nominum suorum appellant et quo fit vt hac vna re multo plus latini triduo proficiant q̃ illi mense. ¶Quid est figura in litera? descriptio inquit: sine linearum ductus certis lineamentis ⁊ characteribus terminata qõ exemplo declarat: vt l longa i breuis o rotunda ⁊ composita ex longa ⁊ rotunda b d p. ex brevibus m n: t eodem modo de reliquis. Illud modo memineris lineamentorum varietatem non facere diuersitatem literarum. ¶Quid est potestas in litera? Ipsa respondet litere pronunciatio. Nam quemadmodum literarum diuersi tractus atq; ductus non diuersificant literam: ita ediuerso si vna litere figura plures soni representant pares quoq; litere illam vnam esse intelligimus. ¶Quid est cognatio in litera? hanc litere accidentiam. Quinti. precepit vt pueri sciant. Scribit enim his verbis. Quare discat puer quid in literis proprium quid commune: neque cum quibus cognatio: nec miretur cur et scamno dat scabellum: neq; has modo monuerit mutationes quas afferunt declinatio aut prepositio: sed ⁊ que rectis casibus etate transierunt. Quibus in verbis quatuor modos mutationis literarum in alias literas tangit deriuationis cum dicit cur et scamno fiat scabello propter eam cognationem que est m cum b declinationis. vt cum subdit secat secuit. prepositionis quoq; intelligimus compositionem: q; prepositiones plerũq; veniunt in compositionem: vt cum subdit cado excido. De interpretatione silui: tamen adiecit alium modum cognationis cum dicit que reiectis casibus in nomine prima nois posit ione etate. i. tempous vetustate transierunt. i. alie litere in alias mutate sunt vt fusi: m valerios ⁊ furios s mutata in r. Ergo a lida leda i mutata in e: a tego toga e mutata est in o: a nocuis inimicus a mutata est in i: a facio feci a mutata in e: propter eam quam diximus literarum cognationem cuius consideratio: q; latissime patet: satis erit in p̃sentiarũ pueros admonuisse cognationis t̃rãsmissos ea mirentur cur alie in alias transeant. Quid est ordo in lr̃a? Accidit preterea litere ordo nõ quẽadmodum Isido. ait a ponitur ante b: ⁊ b ante c: ⁊ c ante d: q̃m ille ordo lr̃arum est que scribũtur mihiq; ad grãmatica pertinet: sed querit de ordine litere p̃ enũciatã; cũ in vnam syllabam colligunt: ideo nõdet ordinẽ in lr̃a esse nem que demonstrat que preponi que subsequi debeat: nõ in scriptura: sed in pnũciatiõe. Sed q; lr̃e aut vocales aut consonantes: querit primo de ordine vocalium dicens. Quis est ordo in vocalibus: q; tamen vocales in syllabam coire non possunt nisi diphthongo: nõdet q; cum in diphthongo» coeunt quedam semper preponuntur: quedam semper postponunt: quedam aliquando preponunt: aliq; postponunt. Cum enim latinos sex in vsu diphthongi sunt ae: au: ei: eu: yi: oe facile colligit o a y ꝑpositiuas esse. i u postpositiuas vero communem: nam in ei preponitur in ae postponitur.

¶Ehui. in sonoritate melius nẽpe vocalitatẽ dixisset. Quo vocabulo ⁊ ipse Quin. vtit. Sola inãt q; nota possit velut vocalitas. Naz sonoritas quo ẽt perperã vtitur Phi. nõ nisi de magno sono dr̃ a sonoritas sicut nocitas a cano». ¶Quis est ordo hoc. ſp. Nigidij apud Gellĩ est qui huic erotymati his vbis rõdet. semper; principes sunt i ⁊ u semp; subdite: e ⁊ subit ⁊ preit. In cutipo preit. In aemilie subest: hoc ille.

¶Anto. Quid est diphthõgus? Occasiõe habita et eo q; diphthõgi meminit: q̃rit rursus quid est diphthõgus? Cui rõdet est cõglutinatio ꝑstructa q̃dã ⁊ ferruminata coniunctio duaꝝ vocaliũ. nã tres Quin. autore nũq; ꝓnũciare in sermone greco aut latino cũ tñ in hispano frequẽter coeãt: quẽadmodũ alio loco pbauimus. ¶Qõ si q̃s obiecerit has ꝓticulas quoe: q̃ro: vae: vae cordia in quib; priores syllabe remas hñt vocales: dicim; in prioribus illis u nõ esse vocalem: sed vocalẽ ligu idam: in posterioribus ẽ eẽ cõsonantem: qõ etiã Vo. in. ſ. car. dixit. Nũc mare: nũc syluæ: vbi u et rõne carminis vocalis est: dicim; factã esse illic solutionem at u iã nõ pertineat ad diphthõgon que sequit: sed per seipaz syllaba efficiat ⁊ subiungit: deinde in eadẽ syllaba suã vim retinẽtium: qõ si vez est id q; oẽs grãmatici antiqui ⁊ iuniores fatent: ego nõ video cur tanta injuria debeat fieri vocalibus illis q̃ exterunt vt oĩno illas suppr̃imamus. q̃ si Qui. ⁊ cũ illo oẽs q̃ de orthographia scripserũt recte dixisse putant cũ aiũt sic scribẽdũ esse vt pnunciamus atq; ediuerso sic pnũciandus vt scribimus ego nõ intelligo quid ad rez perti-

Nomen in lr̃a q̃d sit.

Figura in lr̃a q̃d sit.

Ꝓtãs litere quid.

Cognatio litere.

Ordo lr̃e accidit.

Diphthongi latine ler.

Diphthongus.

Vocales q̃ exterũtur oĩno suppr̃imi non debent.

alia in aliã cõmutatur ꝑ interpretationẽ: vt a lida leda: aut per deriuationem: vt a tego toga: aut per ꝓpositionem: vt ab amicus inimicus: aut ꝑ declinationem: vt a facio feci.

Quis est ordo in litera. Ratio demonstrans q̃ ꝓponi: que subsequi debeat in pronunciatione.

Quis est ordo in vocalibus: quod cũ in diphthõgos coeant: quedã semper ꝓponunt: vt a o y: quedã semper postponuntur: vt i ⁊ u: quedã aliq̃n ꝓponũtur aliquando postponuntur vt e.

Quid est diphthõgus. Cõclutinatio duaꝝ vocaliũ in eadem syllaba suam vim retinentiũ.

Vnde dicitur diphthongus. A dis quod est bis diphthongus sonus quasi duplex sonus.

Quot sunt diphthõgi quib; vtunt latini: scr. ae. suppr̃imitur a ⁊ ꝓfertur e: vt musae: au vbi ꝓferitur rapitur u: vt audio. ei vbi suppr̃imit ⁊ ꝓfertur: pethei. eu vbi ꝓfertur e ⁊ rapitur u: vt pentheus. vbi vtraq; vocalis in i longũ ꝓfert: vt harpyia. vbi suppr̃imitur o ⁊ ꝓfertur e: vt poena.

Quis est ordo in cõsonantibus. qõ plures q̃ tres possunt precedere vocalẽ: nec plures q̃ totidẽ sequi dere: vt scrobs: stirps. Et q; si sequẽs syllaba incipiat a vocali necesse est precedentẽ in vocalem desinere. Qõ si precedẽs syllaba in cõsonãtẽ desinit: necesse est sequentẽ a cõsonãte incipere. Quodq; nõ est necesse si sequẽs syllaba a cõsonante inceperit precedere

quoq; in consonantem definere.

Que regule sunt vere in dictionibus simplicibus nõ tamen in compositis.

neat diphthongos scribere si proferende non sunt aut ñ in eadẽ syllaba suam vim retinent cũ ambe ille vocales enunciari non debeant. Quod ẏo quidã dicũt illã suã vim retinentiũ debere intelligi q̃tũ ad syllabe quãtitatẽ ridiculum est: cum vel ex ipsa diphthongi derivatione facile appareat vtrãq; vocalẽ debere enunciari. ¶Dicitur eñ diphthõgus vt statim subiungit a dis grece qõ est bis latine ⁊ phthongos sonus quasi dupler sonus. sed qõ ego hac de re sentiam in sequẽti erotymate declarabo. ¶Quot sunt phthongi: ser diphthongi sunt in vsu apud latinos. ae. au. ei. eu. oe. yi. quorum tres. ei. eu. yi. in dictionib9 ñ̃ grecis reperiũt. reliqui tres ae. au. oe. i grecis pariter ⁊ latinis. Sed quẽadmodũ vocales in diphthongis pnunciari debeãt: significauimus: in hunc modũ: vt in ae. ei. oe. priores vocales suppriment. i. paululum quiddã atq; obscurũ sonent: quomodo Qui. s. me. dirit suppzimis exemplo vocẽ. sequẽtes ẏo vocales plene enuncient. In reliquis ẏo tribus. au. eu. yi. priores vocales enuncientur integre: sequẽtes vero rapiant. i. raptim proferantur: vt inter supprimere ⁊ rapere faciamus differentiã quantum ad hũc pertinet locũ quod suppzimere sit minus q̃ rapere: quẽadmodũ ⁊ rapere minus est q̃ pronunciare siue enunciare siue pferre. Quod ẏo in yi. diphthongon diximus vtrãq; vocalem in i longum pferri volebamus significare q̃ cum y subtilis sonus sit nobis incognitus i vero latinis omnib9 notꝰ. vtraq; vocalis in sonum nobis cognitum confundebat: quẽadmodũ vt diximus y grecis expressa pronunciatio ab hoibus nostri seculi non percipiatur. ¶Quis est ordo in consonantib9. hec questio per q̃ vtilis est. tum librariis: tum incipientib9 primas litteras in syllabam coniungere: tum denicq; ipsi pnunciationi cuius cã ⁊ libri scribuntur ⁊ literas legim9. Libratis inquã ⁊ reliquis scriptoribus quod cũ in fine literarum dictiones longi usculas diuidere necesse: est: nesciunt quas consonantes in sequentẽ lineaz transferant quas relinquãt: in quẽ errorẽ ne Aug. Cesar incurreret cõsuenit lineas cũ dictionib9 finire. Scribit eñ Tranquillus in vita illius his ẏbis. Notaui ⁊ in chirographo eius illa pcipue non diuidere verba: nec ab extrema parte versuũ abundãtes ſras in alterũ transfert: sz ibidem statim subiicit circũducitq;. Hoc quoq; obseruamus hodie fieri ab hebreis ⁊ penis qõ Sueto. dicit aug. obseruasse prodest et pueris ⁊ illoz9 pedagogis vt in syllabicãdo sciãt quas consonãtes pcedenti vocali quas in sequẽti iungere debeãt. Cõfert quoq; ad pnunciationẽ vt in pferendo sciamus que cõsonãs cui vocali adhereat. Qõ plures q̃ tres. ponit primo hui9 negocij regulas quasdã gñales. deinde subiungit particulares.

Diphthongus vñ dicatur.

Ordo i cõsonantib9 quis sit.

Prima igitur regula est q̃ in eadẽ syllaba nunq̃ pñt precedere vocalẽ plus q̃ tres cõsonantes: vt scribo. stratũ scrobs: nec rursus pñt subsequi vocalẽ plus q̃ totidẽ vt stirps. ¶Et quod si sequẽs syllaba. Scõa regula est q̃ si in dictione pluriũ syllabarũ sequens syllaba incipit a vocali necesse est pcedentẽ in vocalẽ definere vt deus tuus. Ratio aũt huius est: qz aut inter duas vocales nihil est mediũ: aut est vna cõsonans aut due aut plures si nihil mediũ hz locũ scõa regula. Si fuerit media vna tñ cõsonãs hz locũ quarta regula: qñ illa semp pertinet ad vocalẽ sequẽtẽ preterq̃ in dictionib9 cõpositis: vt statim disserem9. Si ẏo plures fuerint consonãtes aut pertinent ad sequẽtẽ syllabam oẽs: vt scriptus: rescribo: aut qdã ẽt pertinẽt ad pcedentem vt forte pscribo. quo i casu hz locũ tertia regula. Sed qñ cõsonantes pertinẽt ad vocalẽ pcedẽtẽ qñ ad sequentẽ statim explicabimus. Dicit tñ regulas superiores esse veras in dictionib9 simplicibus: qñ in cõpositis cõsonantes erãt illius vocalis cui9 fuerant ante cõpositionẽ: vt inimicus cõponitur ex in ⁊ amicus q̃ nis cõsonãs sit in medio duarũ vocaliũ: debereq; in rõe regule superioris ad vocalẽ sequẽtẽ pertinere ex hac limitatione nõ pertinet nisi ad pcedentẽ. eodẽ modo si fuerint plures cõsonantes: vt resto: rescribo: que cõponuntur ex sto ⁊ scribo cũ hac ppositione remanifestum est oẽs illas cõsonantes medias pertinere ad sequentes vocales. Quinti. s. Est etiam in diuidendis verbis obseruatio mediã literã cõsonãtẽ priori aut sequẽti adiungas syllabe. Aurusper eñ qz a spectando pcius posteriorem est ẽ literã tertie dabimus abstinemus: qz ex abstinentia remeti cõpositã vor est: prime relinquetur sed videamus qñ in dictionib9 simplicib9 cõsonantes medie pertinent ad vocalẽ sequentẽ: quando ad precedentẽ quadere hmõi regulas dabimus: in quib9 etiã ostendemus que cõsonantes ante s esse possunt in principio ⁊ in medio dictionũ. b põt poni ante d: vt bdelliũ: abdera. ante l vt blandus hybla. ante r vt bruis fabrica. ante s vt absyrtus. C põt poni añ l vt clarus amiclas. ante m vt pyracmon. añ n vt cnidos racne. ante r vt cresiphõ doctus. ante s habet sonũ qui nunc p ꝛ representatur. D põt poni ante l vt abodlas. ante m vt admetus ante n vt cidnus ante r vt draco cedrus. F põt poni ante l vt flagellum perflo. ante r vt frago refringo. G põt poni ante l vt gladius egle. ante m vt agmẽ. ante n vt gnauꝰ ignis. ante r vt gratus pigritia. I ante nullam consonantẽ poni põt: sed ipsa postponit̃ b c d f g p t. M ante nullã cõsonantẽ poni põt preterq̃ n vt mnemosine amnis somnus cõtemno pro quo ĩperiti huiꝰ rõnis p interiecta scribebãt sompnus cõtẽpno. N ante nullã cõsonantẽ potest poni añ l vt placeo duplico. ante n pneuma spũs. ante r vt pratus capra. ante s vt psalmus scripsi. ante t ptolomeus scriptus. Q ante nullã cõsonãtem poni põt: qz ipsa semp ponit̃ añ v liquidã. R ante nullã cõsonantẽ ponit̃: sed ipsam reliquepcedunt. S põt poni añ b vt asbestos. ante c vt scribo ascra. ante l vt flatari9. ante m vt smaragdus. ante p vt spacius aspis. ante q vt squalor. añ t vt status iste. T poni põt ante l vt stepolemus atlas. añ m vt tmolus. ante n vt etna. X ante nullã cõsonantẽ poni põt.

¶Hui. nõ tñ in cõpositis. Ne intelligas velim hoc documẽtũ gñaliter est preceptum. Nã he regule sepenume9 in dictionib9 cõpositis marime vere sũt: vt admoneo: vbi pcedens syllaba ad definit in cõsonãtẽ atq; sequẽs syllaba nõ tantũdẽ a cõsonante incipit: qõ hz aduertas in cõpono: dispuro: ambulo: atq; in seorsum vbi sequẽs syllaba ex incipit a vocali cũ tñ precedens in vocali definat. Qõ hz aduertas in preco anteit deorsum atq; in derogo: vbi sequens syllaba incipit a cõsonante ro. nõ tñ oportuit precedẽtem in cõsonantẽ definere. definit enim in vocali. s. de. Quod etiam patet amplissime vt in repeto: seduco: eligo: prepono igitur dicendum est vt cauillis caueamus: nõ tamen aliquãdo in compositis.

¶De erotymatis prosodie. Cap. iij.

¶Epitome.

Prosodiam hoc est accentum cuiq; dictioni vel monosyllabe hoc caput distribuit ipsi quoq; syllabe.

Prosodie quid sit.

¶Anto. De prosodie erotymatis. Scõm pri tionẽ grãmatices cũ superiꝰ vsi sum9: hec ẽ scõa pars q̃ grit̃ ẽ prosodia ⁊ de syllaba h̃ ẽ materia circa quã prosodia ẏsaſ. ⁊ ẽ principio q̃ grit̃ q̃d ẽ prosodia. Scia ingt demõstrãs q̃ accentu quelibz dictionis syllaba pferaſ. Nã in vna quaq; dictio

Accentum hz quelibz dictio.

ne: vt paulopost dicemus est vna syllaba in qua est accentus ꝑdominans. acut⁹ vel circūflexus reliq̄ oēs ꝓferunt accētu graui. vñ ꝺr ꝓsodia: ꝙ Ꝛndet a ꝓs ꝓpositiōe greca qđ est ad et ode odes quod interpretat cantus vt sit ẏbū ex ẏbo accētus: quē latini vt author ē Gelli⁹ tū vocalionē: tū tenorē: tū tonū interpretati sunt. Nā quēadmodū ait Boeti. in arte musica poetarū carmē inter sermonē ⁊ cātilenam est: ac ſ velit dicere ꝙ hō cū loquit ⁊ poeta cū in carmine quosdam flexus facit: ⁊ music⁹ cū cantus modulatur oēs suo mō canūt: igit qui loquitur quasdā in dictionib⁹ attollit voces: quasdā deprimit quasdā circūflectit quodāmodo vr canere ⁊ hmōi modulatio est accētus: hoc est quasi cantus. ¶Quid est syllaba

Carmē inter cantilenam ⁊ sermonē ē medium.

Syllaba quid sit.

¶Ad diffinitionē ꝓsciani addit enunciata ⁊ indistanter. ⁊ tollit qđ ille dixit cōsequens. Ait enim: syllaba est cōprehensio literarū cōsequens sub vno accentu ⁊ vno spiritu prolata. cōprehensio inq̄t literarū. nā ſ vna vocalis syllabam facit per seipsam non apprehenditur ꝓprie syllaba cū ethymologia ⁊ diffinitio syllabe nō cōueniāt illi que est: syllaba est cōprehensio literarum enunciata inquit qz syllabe forma enunciatio est non scripto. ⁊qđ ꝓsciani addit ꝑs magna ex parte explicat syllabe diffinitionē: qz ſ literę nō sunt cōsequētes. i. nō possunt syllabificari: nō erit syllaba plata sub vno accentu ⁊ vno spū: qz vt dicim⁹ quelibet syllaba hz vnū accentū qui est forma illius syllabe. adiecimus autem inditer: qz oēs ille litere colligende sunt sub vnū vocis ictum. ¶Unde ꝺr syllaba? Et qz originē hz grecam dicta a syllabin grece quod est cōprehendere latine vt sit ꝙ ipsa diffinitio demonstrat cōprehensio literarū. ¶Quot accidūt syllabe: quatuor esse ꝛndet syllabe accidentias quas enūerat: atq̄ iterū de singulis illarū querit. Et primo. ¶Quid est tenor in syllaba: diximus supra quē accentū grāmaticorū vulgus appellat tū vocalionē: tenorem: tum tonū a viris doctis fuisse vocatū ⁊ respondet esse modū siue modulationē quo syllaba elevatur cū ꝓfertur accētu acuto. aut deprimit cū ꝓfertur accentu graui: aut eleuatur ⁊ deprimitur cū ꝓfertur accētu circūflexo simul: aut dixit nō quod eodē tēpore eleuatur ⁊ deprimitur: sed ꝙ prior pars durationis syllabe eleuatur: posterior ẏo deprimitur. ⁊ ita fit quasi quidā flexus a sursum deorsum.

Syllaba. vñ dicatur

Tenor in syllaba.

Tenores quot sunt

¶Anto. Quot sunt tenores: qz dixit quid tenor esset: querit rursus de numero ptiū illius. Ꝛndet qđ esse tres: notatim exprimit quid vno quoq̄ illorū efficiatur: sed qz hoc negociū ad quinti libri dispōnē pertinet que hoc loco curiosius tetigimus in illū reiicienda sunt vbi copiosius disputabunt. Quid est spūs in syllaba et quatuor syllabe accidētibus spūs pertinet ad qualitatem tenor ⁊ duratio ad quantitatē cōtinuam numerus literarū ad quātitatē discretam. Itaq̄ respōdet spū esse qualitatez: qua syllaba aspere vel leniter ꝓfertur. Asperū em̄ ⁊ lene ꝙꝑ sunt differentie tāgibilium transferuntur tm̄ ad sonos qui pueniūt ad aures demulcendo aut exasperando sensum auditus.

Spūs in syllaba qđ sit.

Quot sunt tenores. Tres. acut⁹: gravis: ⁊ circūflexus. Acut⁹ em̄ ē quo syllaba eleuat. Gravis quo syllaba deprimit. Circūflexus quo syllaba partim eleuatur partim deprimit. Quid est spūs in syllaba: qualitas dā qua aspere vel leniter syllaba ꝓfertur.

Quid est tempus in syllaba: Duratio vel tractus quo syllaba ꝓnunciatur.

Quotuplex est tempus in syllaba. Duplex: quia aliqua hz vnum tempus in quo ꝓfertur ⁊ dicit brevis: alia habet duo tempora ⁊ dicitur longa.

Quid est numerus in syllaba. Cōprehēsio literarum syllabam constituentium.

Quot possunt esse litere ī syllaba: vt multū sex. vt minimū vna. sed tunc ꝓprie non dicitur syllaba cū plures literas non comprehendat.

Tpsin syllaba qđ sit

Quotuplex est in syllaba tēpus.

Numerus in syllaba quid sit

¶De erotymatis etimologie. Ca. iiij. Epitome.

☞ Que dictionis sit origo que illius partes ⁊ accidētia que orationis que ex dictionibus struitur hec docet litera.

¶Quid est ethymologia. Scia ostēdēs veritatē dictionū originē cū reliquis accidētib⁹. Ethimologia. Ab etymō qđ est verū ⁊ logos sermo: quasi veriloquium: quod Cice. rectam notationem appellat. Hec ab Aristotele symbolum a quibusdam origination dicitur.

Ethymologia ad qđ valeat.

complurime sunt: vt scrobs: stips: p̄s: p̄t eē vna minus: vt trans possunt eē quatuor vt trā: possunt esse tres vt tra: possunt esse due vt ra: vt minimū pōt esse vna vt a. sed vt supra memorauim⁹ tūc ꝓprie dr syllaba cū neq̄ diffō neq̄ ethymologia syllabe illi cōueniat. De erotymatis ethymologie. ca. iiij. Quia ethymologia. incipit inquirere de tertia grāmatices parte hoc ē de ethymologia q̄ circa dictiōes singulas

satur. Ethymologia precipue querit de origine dictionum vnde sunt deducte. ⁊ an celebs dicaꝫ. qz celestis eo qꝫ onere grauissimo vacet: vt vult Babinius: an ab eo vt putauit Aldo de estus: qz celo Saturnus genitalia abstulerit hoc noie appellatꝰ qui vxore caret: sed cõsiderat etiã de reliquis accidẽtibus singularũ partiũ orationis vt dictionũ substantiã pertineat q̃d significẽt ⁊ vñ dicanꝫ: reliqua vo sint alia accidentia. Quo autem ethymologia que est accidens dictionis demõstret substantiã ipsam ⁊ accidẽtia illius nihil ad grãmaticũ ptinet: q̃ pinguiori minerua res hmõi cõsiderare dz. ¶ Unde dr ethymologia: Ab ethymo qõ ex greco interpretatur verũ ⁊ logos sermo quasi sit latine veriloquiũ. hic locus ex Quinti. sumptus est qui libro primo institutionũ oratoriarũ ait his verbis. Ethymologia que verboꝝ originẽ inquirit a Cicerone dicta est notatio: qz nomẽ eius apud Aristo. inuenit symbolũ: qõ est nota. Nam verbũ ex verbo ductũ. i. veriloquium ipse Cicero qui finxit reformidat: sunt qui vim potius intuitu originationem vocent. Nec Quinti.

Ethymologia ad q̃d valeat.

Ethymologia vñ dicatur.

¶ Lxii. Quid est ethymologia: huius aũt grãmatice ptis pax certitudinis est. Nã in quocũq; idiomate vt multum authoritatis erigitur: ita rõnis minimũ: rõnem vo vt est author Quinti. analogia precipue pstat: nõnunq; ⁊ ethymologia. de cuius cõmitio ita Ci. li. iij. de na. deo. scripsit. In enodãdis autẽ noibꝰ. Qõ sit miserandum laboratis. Saturnus quod se saturat annis. Ald ars qz magna vertat: minerua qz minuat aut minuatur. Uenus qz veniat ad omnia. Qua pernitiosa consuetudine in multis etiam nominibus herebitis. Quid ne ioui facias. Quid vulcano. q̃q; qñ neptunum a natando putas nullꝰ erit nomẽ qõ nõ possis vna litera explicare. vnde dictum sit: in quo quidem magis tu mihi natare visus es quã ipse neptunus: hec Ci. vñ Quinti. de ethymologia precipiẽs ita scripsit. Quidam nõ dubitauerũt ethymologie subscribere omnẽ nominis cãm: vt ex habitu quemadmodũ dixi lagos ⁊ rufos pleraq; ⁊ his similia que sine dubio aliunde originẽ ducunt. Quocirca Ald arcus Uarro li. ij. de analo. ita scripsit. primum q̃ aiunt qui bene loqui velit consuetudinem sequi oportere non rõnem similitudinẽ: illud tandem hoc in loco scribere admoneoꝝ. qõ Seruius in. ij. eñ. Annotauit nullum grecum nomẽ latinam recipere ethymologiã. Deus autem a theos greco pfluxit quare ipsi viderint: qui dans suis deus interpretantur.

¶ Aut. Quid est dictio? Qz ethymologia circa dictiões vsaꝫ: q̃rit q̃d est dictio? Rndeq; ex Prisciano verbis in hũc modũ diffinientis. Dictio est ps minima oronis pstructe. i. in ordine cõposite. Pars inquit Prisciã. q̃tum ad totum intelligẽdũ. i. totius sensus intellectum: qz si dictio diuidaꝫ: nõ ad totum intelligẽdũ hec fit diuisio: vt si diuidas vires in vi ⁊ res: nihil partes significant. q̃tũ ad totiꝰ rõnem ptinet. Et quẽadmodũ vna lra ppie nõ facit syllabã cũ syllaba ppie fit cõprehẽsio lrarum: sic nec syllaba dictionẽ: cũ debeat dictio cõstare syllabis nec dictio oronem q̃ dz cõstare dictionibꝰ que sunt partes oronis. põt tñ vna lra facere non modo syllabam: sed dictionẽ ⁊ orationẽ vt si dixeris. I in scõa imperatiui persona ab hoc verbo eo is iui: sed nõ inquantũ est litera aut syllaba aut dictio: sed quatenus orationis hz vim.

Dictio q̃d sit.

¶ Dictioni quot accidunt. Acsi dicat dictionis sic in gñe accepte quot sunt accidentie. Respondeq; esse quatuor: quas enumerat: ⁊ rursus de singulis querit: ⁊ primo de significatione quam dicit esse illud quo breuiter ostẽditur quid dictio significet: hoc per diffinitionem maxime exprimitur. Sed qõ ad grãmaticam spectat satis est digito vt aiunt quid queq; dictio significet ostendere: quam partẽ assecuti sumus in octo codicibus quos de vocabulorum significatione partim edidimus: ptim sunt edendi. Querit rursus. Quid

Dictiõi accidentia.

Quid est dictio. ¶ Minima pars orationis cõstructe idest in ordine cõposite.

Dictiõi quot accidũt: quatuor. Significatio. Ethymologia. Figura. Ordo.

Quid est significatio in dictiõe. Illud quo breuiter ostenditur quid dictio significet.

Quid est ethymologia. Dixit esse scientiã qua ostenditur vera dictionum origo.

Quid est figura in dictione. Forma qua dictio simpler a cõposita distinguitur.

Quis est ordo in dictione. qualitas que in oratione alia semper preponitur: alia semp postponitur: alia modo preponitur: modo postponitur.

Partes oratiõis quot sunt. Octo. Nomen. Pronomẽ. Uerbũ. Participiũ. Prepositio. Aduerbiũ. Interiectio. Conunctio.

Quot sunt partes orationis declinabiles. Quatuor Nomen. Pronomen. Uerbum. Participiũ.

Quot sunt partes oratiõis indeclinabiles. quatuor Prepositio. Aduerbium. Interiectio. Conunctio.

est ethymologia. Ethymologia hic ppie accipitur pro illa grãmatices parte que ostendit veram dictionuꝫ originem: ⁊ tunc pars sine species est eius ethymologie: quam supra diffinimus: ad quam pertinet considerare non solum dictionum originẽ: sed ⁊ significationem ⁊ alias cuiusq; dictionis accidentias. ¶ Quid ẽ figura. Quãq; figura omnibus accidit orationis partibus precipue de illa differemus in capite erotymatum nois ⁊ verbi: qz numerosior est illic figure disputatio. ¶ Quid est ordo. De ordine quoq; pauca diximus lib. s. nõ nihil etiam dicẽdum est in fine huius tertij cum de sintaxi a gemus. Nam totus liber quartus hac de re est. dixit igitur quasdam dictiones semper preponi vt nomen verbo: adiectiuo substantiuum: relatiuo antecedens. Prepositio dictioni que per casus declinatur: vt verbuꝫ aduerbio. Sed hic ordo nõ pro serie partiũ orationis accipitur: sed pro ordine quo in disponẽdis clausule cuiusq; dictionibus vtimur. Nam in serie orationis sola prepositio ⁊ conunctio aliquando preponitur: vt ad apud ⁊ at: aliquãdo postponitur: vt tenus versus. q̃ quoq; aliq̃n postponitur: ⁊ preponitur vt cõtra cũ ergo itaq;. Interiectio ⁊ preponi ⁊ postponi põt: q; idcirco dicta est interiectio: qz interponi q̃ reliquis partibus orationis quarũ seriem potest obrumpere.

Ethymologia qd sit

Figura q̃d sit.

Ordo q̃d.

¶ Quot sunt partes oratiõis Quia dictio nihil aliud est q̃ pars oratiõis querit de numero partium orationis. Acsi velit dicere: quot sunt genera dictionum ex quibus veluti ex quibusdam partibus integralibus oratio cõstruitur. Rndet autẽ esse octo: qui numerus Aristarcho primũ placuit: quẽ deinde secuti sunt greci ⁊ latini i artis grammatice scriptores: sed quẽadmodum lib. s. diximus greci interiectionem adnerbio annumerant: articulum vero a pronomine distinguũt quẽ latini: qz agnoscũt in pnomẽ reiecerunt. Fuerũt tamẽ

Partes or onis quot sunt.

qui pauciores orationes partes ꝯ octo posuerunt. Fuerũt etiam qui ples. Nã referẽte Onin. Arist. z Theodectes ẏba modo z noia z cõiunctiones tradiderunt: ycz q in verbis sermonis formã: in noibus materiã in cõmunctionib⁹ aũt eoz cõpletũ indicauerunt. Dialectici ceteras orationis partes a noie z ẏbo syncategoremata vocãt. i. ꝯsignificantia. Paulatim deinde a philosophis auctus est numerus. Stoici nomini bo z coniunctioni: pronomen z vocabulum addiderũt: articulũ pronomini annumerantes: post adiecte prepositiões nominibus appellatio: deinde ad participiũ: deinde mirtum verbo. sed vt dixim⁹ Aristarchus octo ptes oronis posuit. Nomẽ. Pronomẽ. Articulũ. Uerbũ. Prepositionẽ. Aduerbiũ. Cõiunctionem. Donion Uincentinus a pud latinos item octo. Nomẽ. Pronomẽ. Uerbũ. Participium. Prepositionẽ. Aduerbium. Interiectionẽ. Cõmunctionẽ. hunc secuti sunt. Authores grãmatici qui post illũ fuere. Dicit Hegemon qui interrogatus quo distaret gutta a stilla gutta inquit stat: stilla cadit: ꝯꝯ dixit Uer. dese vaticinatum dixisse in hunc. Audiat hic tũ vel qui venit ecce palemon: quippe multas in grãmatica enodaturus ẽgones: quẽadmodũ ille inder arbitrarius fuit inter dametã z menalchã disceptãtes. Qui vocabulum addiderunt nouẽ faciunt: qui rursus appellationẽ a vocabulo decem z nomẽ esse tiũ id qõ nos ppinquissimus: vt Cesar. Pompeius. Uocabulum qõ significat rem corpoream visu tactu manifestã: vt aqua lapis. Appellatio cui alterũ deest: vt celum: aer: vel vtrũqꝫ vt deꝰ: virtus. Fuerũt qui addiderũt assenerationẽ: vt hercle. quidam attractionem. i. ẽctionẽ. i. cũ aliquid per multa trahit vt viritim: alij infinitiuũ qõ quidam nomen infinitiuũ q̃dã ẏbũ ifinitiuũ dixerũt. Sz nos appellationẽ z vocabulũ ad nomẽ assenerationem ad interiectionẽ attractionẽ ad aduerbiũ ifinitũ ad ẏbũ reducim⁹. gerũdia ẏbo z supi. ab octo supioribꝰ posita.

Nouẽ ſm alicꝰ ſunt partes.

¶ Auto. de erotymatis noĩ ca. v. Musa q̃ pars orationis est: Incipit de erotymatis nominũ. disserere z cũ interrogãti musa q̃ pars oronis est. Rñdisset nomẽ: subiecit rursus.

¶ De erotymatis nominum. Cap. v.

¶ Epitome.

☞ De noie eiusꝫ varietate specie quocꝫ z figura vt alias p rebus puer interrogans hoc fit capite certus.

Nomẽ q̃d ſit.

¶ Quid est nomẽ. Rñdetꝫ iã nõ tanꝫ rudis in arte: vt. s. li. nomen est qõ declinat p casus z nõ significat cũ tpe. Sed nomẽ est pars oronis declinabilis corpꝰ aut rẽ pprie cõiterve significans. hec eñ diffinitio dialectica est constans ex ggie z gñis differentijs. declinabil' aũt dixit ad oriam indeclinabilium. corpus autẽ aut rem dixit: vt sub hac diffinitione cõprehẽdat vocabulum z appellationẽ: pprie cõiterve significãs: vt intelligamus nomẽ nõ tm̃ dici de pprio qõ faciebant qui vocabulum tm̃ appellationem a noie distinguebant. Corpꝰ aũt a re distinxit peride ach corpus nõ fit res quẽ admodum z iurisc̃sulti distinguunt actionẽ in rem z in personam quasi persona nõ fit res sed hi rem accipiũt pro eo qõ quisꝫ possidet. in diffinitione ẏbo nois pro re itelligimus oẽ illud quod nõ est corpus nam omnis res aut est corporea aut incorporea: res corporea dicitur corpus: res incorporea qz nõ hz nomen appellatur nomine sui gñis qõ multis in locis fit: vt cum spes caret noie gñis nomẽ accipiat. donatus in diffinitiõe adiecit cũ casu: Dio. cũ casu sine tpe: vt distingueret nomen a ẏbo et participio. Prisc. paulo obscurius sed tamẽ ẏbis idem significantibus diffinit. Nomẽ est ps orationis q̃ vnicuiꝫ subiectoꝝ corporꝫ seu rerum cõem vel ppriam qualitatem distribuit. Unde dr nomen? Et rñdet ducere origine ex greco: illi eñ onoma: aros dicunt a quo detracta o prima fecimus nomẽ inis. Prisc. maluit a nemeo qõ est distribuo deducere qõ ipsum verbũ in diffinitione nominis expressit: vel põt dici nomen: vt ait Seruius ab eo qꝺ res no tas efficiat: vt fit nomẽ de notamen media syllaba. Dionue. inquit per syncopam subtracta. ¶ Quotuplex est nomen: inquit de qualitate differentia que ad nois distinctam cognitionem est necessaria. Rñdetꝫ esse dupler nomen substantiuũ z adiectiuum: z subiungit substantiuum esse: qz substantiam vel quasi substantiam significat: vt homo albedo. Adiectiuum vero esse qõ adiectum substantiuo significat in eo aliqõ accidens: atꝫ ideo adiectiuum dr qꝺ adiici solet noibus ppriis aut appellatiuis aut substantiam significãtib⁹ ad manifestãdã eoꝝ qualitatẽ aut quãtitatem: que augeri vel minui sine substãtie cõsumptione põt: vt bonus homo: arbor procera: albedo intensa nigredo remissa. vides quẽadmodum puer iã dedignatus est rñdere ex eo qõ li. s. didicit. Nomẽ substantiuum esse qõ declinat per vnũ articulum vel per duos. Adiectiuũ ẏbo esse qõ per tres diuersas terminatiões. Nec eñ ppterea est nomen substantiuum vel adiectiuũ: qz illo vel illo mõ declinat. Nã qz adiectiuum põt ire cum noib⁹ substãtiuis que sunt aut masculina aut feminina aut neutra: iõ est cõe trib⁹ generib⁹ declinaturqꝫ per tres articulos vel per tres diuersas terminatiões. ¶ Musa igit quale est nomẽ? Rñdet eẽ substãtiuum esse qõ supra dixerat cãm reddit cur sit substantiuum. ¶ Noĩ quot accidũt? Cũ nois accidẽtia alij alia enumerauerint. Rñdet eẽ sex accidẽtias siue obseruatiões nois: vt ait Dio. q̃ cũ donato numerat inter eas cõparationem filet speciẽ. Prisc. tollit cõparationẽ addit spẽm qui qualitatẽ q̃si pprietatẽ quãdaz in nois diffinitione reiecit. ¶ Quid est q̃litas in nõie? Per qualitatẽ nois voluerũt grãmatici significare illud p qõ nomẽ ppriũ distinguit a cõi siue appellatiuo. z rursus querẽti qõ est nomẽ ppriũ rñdet esse qõ vni tm̃ conuenit. i. quo res idiuidua demõstrat denoiatur cꝫ: vt calliope est nomẽ ppriũ: qz eo designam⁹ vnã ex nouẽ musis hoc effato pem illam sui chori. Sed est aduertendum quatuor esse pprij nois species prenomen. nomẽ. cognomẽ. agnomen. Prenomen est quod prep onitur nomini gentilitio vel differenti e causa: quod plures in eadem familia

Omnis res aut corporea aut incorporea ẽ

Nomẽ vñ dicitur.

Nomẽ q̃tu plex sit.

Substãtiuum q̃d sit z quare. Nomini accidẽtia.

Quid qualitas i nomine.

no noie vocabant: vt. P. Scipio. L. Scip. vel poti9 in signū nobilitatis aut honoris: vt Hor. ñ. fer. Quīte pu
ta aut publi: gaudent pnoie molles. vñ t serui prenoīa nō habuerunt: vt colligim9 ex Persij carmine. b dama ē
non trellis agaso. t sequit momento turbinis exit. Aldarcus dama huic Aldarco spōdente recusas credere tu
mos quū poti9 male meritis de repub. in notā ignominie q̄ uis esset nobiles detrahebat: vt. Ald. manlio q̄
capitolium defenderat affectati regni crimine dānato ꝓstitutū: ne ꝙs in illi9 familia Aldarci prenomē haberet
Scribunt aūt pnoia in cōpendium singulis aut binis aut ternis literis. singulis si a vocali aut simplici cōso
nante incipiat. aut. A. p aulus. L. pro Laius. D. p decius. L. p lutius. Ald. pro maro9. P. pro publius. Q pro
quint9. T. pro titus. Binis: vt En. pro eneus. Sp. p spurius. Ternis si a consonāte incipit pmā pnois sylla
bā t in cōsonātē desinit: vt Ser. p sertus. Tul. pro tullio: qō fit differentie cā ne si primas tm̄ literas ponerem9
alius possit intelligi: vtsi pro Tullio. T. ponerem9 quispiā legeret non tullius sed titus.

Prenoia q̄ liter scribā tur.

¶ Chri. Ab onoma. lino ab onomate. Nā qō greci dicunt onomatos. latini nomē inis. diterūt itaq̄ ab onoma
tesicut paulo anteq̄ grāmaticis dicēdū fuit: nisi hic onoma p voce acceperis tm̄: nō quidē pro re significata.

Quid est nomen proprium. quod vni tantū conuenit vt calliope vni ex nouem musis.
Quid est nomē cōmune. quod pluribus conuenit vt musa: calliope: vranie: clio.

¶ Anto. Nomē ꝓprium est vniuscuiuscq̄ ꝓprii vt Pris. inquit. addit Diomedes esse gentilia i. originem gentis vel familie declarat. vt Porcius. Cornelius. Julius. Et aduertendū ē nomen qō prius erat genus ad ꝓprium nomen et appellatiuū: nūc ē nois ꝓprij species. Cognomen est totius cognationis t familie cōe: vt Sci. Li. subiungit ex sp gētilitijs noib9 Agnomē ē

Nomē ꝓprium q̄d sit.

qō ad aliquo euētum: ipōnit: vt Aphricanus. pōtic9. isauric9. q̄ aphricā pōtū isauros deuicit. decq̄ eis triūphauit.
vt si dixeris. P. Cornelius. Scipio aphricanus. P. pnomē est. cn. ad dis q̄ sine ad nobilitatis insigne mōstrādū. cor
nelius nomē ꝓprium quod originē cornelie gētis ostēdit. Scipio cognomē qō in ea familia sic oēs cognomina
bant: qō in illo ꝓmo scipione fuit agnomē: q̄ Scipion e. i. baculo innitebatur. Aphricanus aūt agnomē a deuicta
aphrica. Eodē mō. Ald. portius Cato cēsorius. Ald. Tullius Licero arpinas siue orator. Estq̄ illud aūaduertēdus
nois ꝓpria aliqn̄ poni ꝓ appellatiuis. t e diuerso appellatiua ꝓ ꝓprijs vt venus p venustate aut libidie.
Bacchus p vino: t cupido ꝓ illo deo amorum preside. Donatus felix macer t fere nullum est nomen ꝓprium
quod nō fuerit aliqn̄ appellatiuū: nisi qō in plerisq̄ originem nescim9. Estq̄ hoc mirum in hebraico sermone
oia ꝓpria esse appellatiua: cum ꝑsertim antiquior sit greco t latino. Ponuntur quoq̄ ꝓnoia ꝓ noibus ꝓprijs
t cognoia t agnoia ꝓ se inicē. ¶ Od est nomē cōe. Querit de altero diuisionis mēbro qō est nomē cōe: quod
aliq̄ appellatiuū appellant: diciq̄ eē illud qō pluribus ꝙuenit. i. de pluribus ōr: aut quemadmodum dialecti
ci dicūt de plurib9 ꝑdicatur. vt musa q̄ ōr de qualibet sororū. cōe est calliope vranie: clio: melpomene: homo cōe
est. Celari. Pompeio Aldarcello t reliquis individuis sub specie humana contentis.

Pronoia q̄ ꝓpria sint appellatiua.

Nomē cōe quid sit

Quid est spēs in noie. Illud quo primitiuum nomen a derinatiuo separatur.
Species noim quot sunt. Due. primitiua q̄ aliunde nō trahitur: vt mons: deriuatiua que aliūde deriuatur. vt montanus a monte.
Musa igit cuius speciei. deriuatiue speciei: ōr enim a moso quod est inquiro: vt sit musa quasi inquisitio.
Derinationū noim quot sunt differentie. Nouem. Patronymicū. Possessiuum. Denominatiuum. Diminutiuū. Comparatiuum. Superlatiuū. Verbale. Participiale. Aduerbiale.
Quod est nomē patronymicū: quod significat filium vel filiam: nepotē vel neptē: vel aliquē ex posteris illi9 a quo derinat: vt priamides filius vel nepos. vel aliquis ex posteris priami.

¶ Anto. Quid est species in noie. Inqrit de scōa nois accidētia. i. de spē. t ꝓmo querit q̄d fit spēs in noie: nā cū spēs multis modis dicatur q̄tū ad grāmaticū attinet spēs in noie accipit ꝓ illo quo primitiuum a deriuatiuo distinguitur. Iraq̄ occasione ide accepta qrit ō numero vt si dixerim species eū: diciq̄ esse duas ꝓmitiuam t deriuatiuam: vt sit ꝓmitiua que nō trahitur. i. derinat aliūde: vt mōs schola. Deriuatiua que aliunde derinat vt montanus montuosus a monte: scholaris scholasticus a schola. Sed cū nullū fit nomē nō modo apud latinos: verūetiā vt Plato in cratillo deducit apud grecos quod nō aliunde ducatur: dicim9 tm̄ illud nomē esse primitiuū siue vt valla dicit primogenitum: cuius deriuatiua nō est in promptu: cū forte a greco oscō vel opico vel denicq̄ alterius lingue: vel antiquioris vel incognite ꝙbo deriuet. ¶ Musa igitur cui9 speciei est: musa aut ꝓmitiuū est: aut a moso quod est interrogo vel inquiro deriuatur: vt sint muse quasi inquisitrices rerū aut inuentrices. ¶ Derinatorum nominum. i. noium que

Spēs noim quot sunt. Due. primitiua q̄ aliunde nō trahitur. ꝓ mons. deriuatiua que aliūde deriuatur. vt montanus a monte.

Deriuatiuū nomē t eius spēs.

Musa igit cuius speciei. deriuatiue speciei. ōr enim a moso quod est inquiro. vt sit musa quasi inquisitio.

Derinationū noim quot sunt differentie. Nouem. Patronymicū. Possessiuum. Denominatiuum. Diminutiuū. Comparatiuum. Superlatiuū. Verbale. Participiale. Aduerbiale.

Patronymicum nomē q̄d sit.

Quod est nomē patronymicū: quod significat filium vel filiam: nepotē vel neptē: vel aliquē ex posteris illi9 a quo derinat: vt priamides filius vel nepos. vel aliquis ex posteris priami.

¶ Respōdetq̄ esse nouem quas primo enumerat deinde prosequitur de singulis earum. ¶ Quod est nomen patronymicum: querit de prima nominum derinatiuorum specie: quod est patronymicū dictum: q̄ plerūq̄ a noibus patrum formatur. Respōdetq̄ esse illud quod significat filium vel filiam: nepotem vel neptē: vel aliquem ex posteris: t vt sic dicam vel ō descēdentibus ab illo vnde nomē patronymicum formatur. eacides significat filium eaci hoc est peleū vel nepotem hoc est achilleum. vel aliquem ex posteris. vt Pirrhum Achillis filium t Pirrhum regem epyrotarum: qui ab illo ducebat originem: formantur etiam patronymica a nominibus matrum: vt ab Ilia Iliades. Rhomulus a maia maiades. Mercurius. a phyllira phyllirides Chiron. Ouidius. Metamor. Quas obice firmo clauserit. iliades. fit etiam a nominibus fratrum. vt Vergilius in buc. Tum phaetontiadas musco circumdat amarecoricis idest sorores Phaetontis. Et Ouidius. j. meta. Ad ala tāta phoronydos vltra. i. eius que fuit soror phoronei t a filijs: vt althea meleagris ab illico dicta est referente Diomede: sunt; preterea a nominibus principum: vt Lecropide t Theside dicti sunt athenienses a Lecrope primo vbis conditore: et a Theseo illorum quoq̄ rege. Patronymica masculina in nominibus prime declinationis formantur a genitiuo e mutata in des: vt Eneas enee eneades eneade. maia maie maiades maiade. In nominibus secunde decli-

Patronymicum a q̄ bus fit.

nationis fiunt a gtō addita des. vt eacus eaci eacides e. priamus priami priamides. Que th in eus diphthongon terminantur cum duplicem habeant gnīn in ei alterū soluta scribi ei diphthongon alterum. et se formant patronymicū ab hoc scō gtō addita des. vt pmetheus pmethei vel pmethi pmethides e. theseus thesei vel si thesides theside. Oui. primo met. Inde pmethides placidis epimerida dictis. et Uer. iij. geor. 'Premiaq; ibi tes pagos et compita circum theside posuere. In noibus tertie declinationis patronymica formatur a dativo addita des: vt nestor oris. ori. nestorides. antenor oris. ori. antenorides. Uer. vj. eñ. Tris antenoridas ceret ire crum polybetem. Sed hec regula non est vsquequaq; vera. nam authores aliqñ addunt aliquid aliquādo detrahunt: vt athlas antis. anti. athlantiades. amphitrion onis. oni. amphitrionides. Oui. Rifit athlantiades et me mihi decipis inquit Uer. viij. eñ. Amphitrioniade magno diriscz ferebat. Oui. in epi. penelopes: fuit enim netiadem falsis cecidisse sub armis. Abl eneas quoq; fecit enides Uer. viij. eñ. Sit satis enide telis impune manū. Idē quoq; scipiades p scipionides dicens. duo fulmina belli scipiades. et Hor. ij. ser. Tirrus scipiadis mitis sapientia leli. et Oui. deucalides pro deucalionides. declinanturq; oia per primā nominis declinationis. 'Patronymica fiunt a patronymicis masculinis ablata de. vt priamides e. priamis idis. eolides e. eolis idis. Aliquando tamē aliter exeunt. vt ab eneades e. eneis idis. a thesides e. theseis idis. 'Papi. li. rij. the. Tine pecor nec tu diuina eneida tenta. Et Iuue. Uexatus totiens rauci theseide codri. declinanturq; per tertiam nominis declina. Reperiunt quoq; noīa femininā patronymica terminata in ne. per primā nois declinationis formata. vt nerine filia nerei. adrastine filia adrasti. acrisione filia acrisij. Uer. in buc. 'Nerine galathea thymo mihi dulcior hyble. 'Patronymica non sunt in vsu apud eos qui in oratione soluta scribunt: sed tñ apud poetas raro quidē a nominibus latinis: nam illa que videntur patronymica. Iustinus Justi filius. Albinus albini filius: longinus longi filius: potius dicendū est esse possessiua pro patronymicis: sicut e diuerso ponuntur patronymica pro possessiuis: vt vergiliana eneis pro opere illo Uergilij.

'Possessiua latine: grece cretice.

¶ Anto. Qō est nomen possessiuū. scōa spēs nominū derivatiuorum est eorū que dicunt a grecis cretica: a latinis possessiua dicta vt discipulus ex Prisc. verbis respondit. qō cuz gtō principali. i. illius noisvñ derivatur significat aliquid ex ijs que possident. Cum eñ gtūs possessionem plerūq; significet nomē qō dr possessiuū equipollet gtō illi vnde deducit: vt quod Uerg. p. eñ. dixit. 'Nam tibi tymbre caput euādrius abstulit ensis. pinde est ac si dixisset euādri ensis. Sunt etiā quedam noīa possessiuis filia hoc est que cū nō sint possessiua ppie tñ habent formā possessiuorū: vt Quin. Julian⁹ Gentilia quoq; possessiuis similia sunt: vt Romani Hispanus. Exeūt ār hmōi possessiua sine gentilia in varias terminationes in eus penul. breui: vt etherens a. um. nestoreus a. um. terreus a. um. in eus. penul. e diphthongon scripta: vt thebeus a. um. acheus. a. um. atheus a. um. que ppria sunt grecorū in ius penul. breui per. a. um. in ius penultima longa vt dius a. um. chius a. um. phitius a. um. que et ipsa ppria sunt grecorum in os quoq; grece sunt: vt argous a. um. herous a. um. mythous a. um. In us. quacunq; precedente consonante vt arabus a. um. lybicus a. um. indus a. um. Exeunt preterea noīa gentilia plerūq; in ensis. vt ab ithaca ithacensis. ab athenis athenien sis. a cartagine cartaginensis. Exeunt in as: vt a cesena cesenas atis. ab arpina arpinas atis. a safina safinas atis. exeūt in er ise vl is⁹ e. vt cāpester stris. vel stre. siluester stris. vl stre. eqster stris. vl stre. a campo silua equo. ¶ Quod est nomen denominatiuū? Respondetur Hui. Ybis nomen denoīatiuū est qd noīe derivatur: et qz patronymica et possessiua de quib⁹ supra diximus diminutiua cōparatiua et superlatiua de quib⁹ infra dicendū est a noīe derivant: possz aliquis illa rōne ductus appellare denoīativa: subdit vel noīatur ab aliqua speciali significatione. 'Nā patronymicū et eo dr quod a noīe patris derivat. 'Possessiua vero significat aliquid ex ijs q̄ possident. Diminutiuū qō significat diminutionē sui principalis. Cōparatiua cum intellectu positiui significat magis aduerbium. Suplatiuū qō oībus superponit. Et ꝓ denoīatiua ab aliqua hmōi speciali significatione: sed tñ a generali appellatur denoīatiuū: quia vt sepe diximus quotidies nomē nō hz necesse est vt noīe generis appellet. Exeūt itaq; denoīativa in a. vt a iustus iustitia. a prudens prudentia. a cautus cautela. a cantus cantilena. Exeūt etiaq; in o. vt a capite capito onis. a naso naso onis. a fronte fronto onis. Exeunt in al: vt a ceruice cervical. a tribuno tribunal: a puteus puteal. In il vt pugillus pugillaris. In inum: vt a sole solarium. a rosa rosarium. In etum: vt oliuetum ab olina: coziletum a cozilo. In bulum: vt cunis cunabulum. a vesta vestibulum. In ar: vt a lupa lupanar. a lacu lacunar. In er. vt ab olea oleaster. a pyro pyraster. In as: vt a bonus bonitas. a pbus probitas. In es: vt ab equus eques. a pes pedes. In is: vt a fides fidelis. a crudus crudelis. In os: vt a lepus lepos. In us: vt a tribus tribunus. In ceus a. um. et in ceus materiam significant: vt triticeus. arūdinaceus. cementicius. et materia tritici. arundinis cementi. In eus vt aureus: aureī frondeus arbutei et materia terre auri frondis arbuti. In osus et habitationem siue copiam significant: vt animosus saltosus. i. habens animi vehementiam et copiam saltorum. Quid est diminutiuū. Et quo ppemodum Ybis respondet diminutiuū est quod diminutionē sui principalis siue primitiui demōstrat: vt a rege regulus. a frater fraterculus. 'Sūt addit absolute ad cōparatiuorum differentiā. qz comparativa aliquando nunquam vim primitiui: sed non absolute sed cōparative. Exeunt diminutiua in varias terminationes: sz plerūq; in ulus a. um. vt a frater fraterculus. et soror sororcula. a munus munusculū. a bonus. bellul⁹ a. um. a diminutus minulus a. ū. Exeūt aliqñ in io: vt ab hoīe homūcio. a sene senecio. Aliqñ in aster. stra. strū. q̄ ppie nō sūt diminutiua: sz imitationē quādā significātia: vt a pyro pyraster. a filia filiastra. a mentca mētastrū. Exeunt in ones: vt a sergio sergiolus. a corona corōla. a pallio palliolū. Aliqñ in ell⁹ a. um. vt a cane catell⁹. a puera puella. a nano scabellū. a tener a. um. tenellus a. um. Aliqñ in ill⁹ a. um. vt a pugn⁹ pugillus. ab horreste horrestillus. a pusillus a. um. Aliqñ in eus. vt ab equo equuleus. Aliqñ in isc⁹. vt a pan paniscus. a petrus petriscus. a syrus siscus. Iz hec forma ea noībus grecis. Sūt quedā q̄ cū formā diminutiuoz habeant diminutiua non sunt. vt auunculus i. cuniculus i. musculus i. p uerucosa torositate. pediculus i. cuniculus i. cicerculus i. nouacula

'Patronymica i es

'Possessiua latine: grece cretice.

Gentilia.

Denoīatiua.

Diminutiua.

Quod est nomen possessiuū. Qō cū genitiuo sui principalis significat aliquid ex his que possidentur: vt enandrius ensis pro enandri ensis.

Quod est nomen denoīatiuū. Quod a nomine derivatur neq; denoīatur ab aliqua speciali significatione: vt a iustus iustitia. a sapiens sapientia.

Quod est nomen diminutiuum. Quod significat diminutionem sui principalis vt a rege regulus.

tricula e.acicula e.auricula e.mentula e.fidecula e.cubiculū i.curriculū i.vmbraculū i.crepitaculū i. que videntur deducta ab auo:cūno:mure:pede:cicere:nouo:lente:acu:aure.mēte fide cubili curru vmbra cubitu.

Quod est nomē cōparatiuū. Qō cum intellectu positiui vel aliquo pticipe sensus positui significat magis aduerbiū vt iustior magis iustus.inferior magis infra. Comparatiua vnde formātur. A nominibus adiectiuis que possunt incremētū diminutionemq; suscipere:vt a bonus a. um. melior. Et a verbis:vt a detero deterior.t ab aduerbijs t prepositionibus. vt a pridem prior.ab vltra vlterior.

¶Anto.qō est nomē ꝓparatiuū? Cōparatio vt supra memorauimus Diome.t Dona. iter nois accidētia nūerant: nos aūt plerosq; grāmaticorū secuti cōparationē in spēi pres reiecimus illa psuasi rōne: qō nō oīb⁹? sed certi cuiusdā gñis et significatiōis noīb⁹ accidit ꝓpatio. Cuius gradus.cū sint tres hoc ē positiu⁹ cōparatiuus: et suplatiuus. omisso positino hoc est ꝓmo ꝓparatiōis gradu: a q̄ tanq̄ a prima positione reliq̄ duo formanť. tria de quolibet illorū q̄rit ꝓmū q̄ sint cōpatiua t suplatiua. Scōm a q̄b⁹ noīb⁹ deriuanť. Tertium quō debeāt formari. Cū q̄b⁹ casib⁹ cōstruanť nō q̄d est:sed q̄d significet dicēs ex. ꝑris. ꝟbis nomē positiuū aut aliquo pticipe sensus positiui.i.quacunq; alia parte oīonis q̄ ponit loco nois positiui:puta ꝟbo participio ꝓpositione aduerbio(a quibus mox dicet)cōparatiua pñt deriuari significat aduerbiū magis.vt fortior magis fortis. Nam oīa comparatiua in magis et suū positiuū resolui possunt pter q̄ ipsum magis qō cū sit cōpatiui aduerbiū ab eo qō est maior et maius literarū facta mutatiōe nō pōt in aliq̄d aliud resolui. Qō ꝟo Laurēti⁹ ait ꝓpatiua eq̄ posse resolui i plus vehemētius:et validi⁹:vt fortior plus fortis:vehemētius validi⁹ fortis nō inficitio sed ea ipsa rursus in magis resolūtur:vt plus.i.multo magis validi⁹ magis valide vehemēti⁹ magis vehemēter. ipsum magis in aliud non pōt.nō isto mō nullus in resoluendo terminus occurreret. Sed cū ꝓpatiu⁹ aliq̄d addere velit positiuo:quoties repit absolutū hoc est nō cōparatū aut idēvalet qō positiu⁹ dicēte. Quin. s. institutionū. vtimur vulgo cōparatiuis p positiuis.vt si q̄s se infirmiorē appellās:nō dixit p minus q̄ infirmus Aut etiā minus significat q̄ positiu⁹. vt ꝑris. Exponēs illud Ver. s. cū. Tristior et lachrymis oculos suffusa nitentes. tristior inq̄t p ex parte tristis. Ser. p tristis tm̄ hoc est pro positiuo exponit. Necq assentior Valle qui auiduscule reprehendit Seruiū t cū illo Varronē ꝑliniūq; dicentes senior et iunior esse cōpatiua per imminutionē.vt sit senior nondū aut nō satis senex:iunior nō satis iuuenis. Qui mihi recti⁹ q̄ valla sentire videnť. Quoties nāq; nō exprimit is ad quē fit ꝓpatio quēadmodū supra mēorauim⁹ cōparatiuū min⁹ significat q̄ positiuū aut tantūdē.vt Ver.vs.eñ.de catone. Jā senior sed cruda deo viridisq; senectus. Quid eñ am plius desideramus:cū ipse Ver. exponat quid sit senior subiiciens:sed cruda deo viridisq; senectus: hoc est nō adulta aut pceps:sed viridis et cruda hoc est incipiēs. Qō ꝟo Laurē. affert,et Ouidio de tristib⁹. sospite fic te sit natus q̄ sospes et olim imperiū regat hoc cū seniore senex. Nō videt homo auiditate carpendi sec⁹ significationē hoc loco senioris augeri.q: fit cōparatio senioris ad senē. ꝑris. autē Seruius Varro et ꝑlini⁹ de absoluto nō de cōparatiuo intelligebant. Eadē q̄q; rōne cōparatiuus vt mor dicetur:pōt transcendere superlatiuum si illi supponať vt si dixeris. Nector fuit fortissimus: sed achilles fortior. Idē q̄q; dicendū est de eo quod affert et Quin. de Jsocrate eoq; iā seniore octauū eñ et nonagesimū cōpleuit annū manifestū.est eñ compari. Jsocratē iā seniorē,sibiq; psi seni:vt si dicat senex ad decem annos sum futurus senior. Ei. in fine tertij officiorū. Vale mi Licero tibiq;psuade esse mihi charissimus:sed multo forte chariorē si talibus monumentis precepnsq; lerabere. ¶Cōparatiua vñ formanť. Rñdetq; non passim ab oībus ptibus oīationis formari: sed tm̄ a noībus adiectiuis,que possunt incrementū diminutionēq; suscipere:aut quēadmodū aiunt Diomedes t Donatus que qualitatē aut quantitatē significant. Nam quod ab ipse ipsa ipsum. Plautus fecit ipsissimus et in pennulo. nullus me est pen⁹ penior.t q̄ a Nerone neronior.a lapide lapidior.fecerunt nimis licēter abusi sunt cōpatiuo t suplatiuo. A participio futuri in rus fine i dus cōparatiua et suplatiua nō formanť: nisi qō Plautus more suo in rudente finxit a perituros perituriss̄ime:cedo inq̄t sis mihi talentum magnum argenti pituriss̄ime.et qō iuniores dicunt reuerendissimus t obseruandiss̄im⁹. Ex quo inferť cōparatiuū nō posse a noībus quorū significatio nō pōt crescere:qualia sunt ingens:ynus:summus:imus:ops. q̄q; Macrobius dicit opulentissimus. Sunt quedam cōparatiua et suplatiua sine positiuo vt ocior ocissimus.

¶Cyn. ¶Justior magis iustus.sunt nonnulle dictiones q̄ equipollent dictioni magis qualis est eque. Plautus in epidi. Nullū opinor esse agrū eque feracē q̄ hic est:et pter p magis siue marime. Lice. p Gneo. pō. t semp appeterunt gloriē.pter ceteras gētes:auidi laudis fuistis.i.magis ceteris gēnib⁹: vel mari me cererarum gentium. Vota. i ser. Vociter ignaui diuinissimus.altius ac precinctis vnū vt sit structura: vnū iter.i.iter vnius diei est precinctis altius a nos.i.q̄ nos sumus supple. Aīaduertendū hanc dictionē subaudiendā esse in dictione cōparatiua:magis sepenumero referri aliq̄d dictionē.non aūt ad illā in qua latere puať: vt si velis dicere. Il est plus honeste de aymer la science q̄ la richesse:recte dicas latine honestius est doctrinā q̄ opes colere.Sallustius.rectius esse videtur ingenū q̄ virium opibus gloriam:querere:pro eo quod quisq; dixisset recte esse videtur magis querere gloriam ingenij ꝛc.

Comparatiua quomodo formātur. In oībus adiectiuis secunde declinationis formanť a genitiuo terminato in i addita or:vt albus albi albior.

In nominib⁹ vero tertie declinatiōis a datiuo addita or:vt fortis forti fortior. A noīb⁹ habētib⁹ vocalē ante is vel us comparatiua non formantur: sed supplentur ex hoc aduerbio magis t positiuo:vt tenuis

¶Anto. Cōparatiua quō formanť. Rñdet q̄ cū noīa adiectiua ex quibus possunt ꝓparatiua formari aut sunt ꝓme declinatiōis t scōe aut eā tertie i illis,prioribus formanť a gō terminato in i posteriorib⁹ addita or.a ꝓpositiōe aduerbio et verbo nullā certā rōnē sequūtur

¶Qō est nomē suplatiuum. Queriť rursus tria:eadē q̄ de cōparatiuo. Rñdetq; primum ex ꝑris. verbis. suplatiuū esse qō ꝓparatū ad plures sui gñis:q: ꝓpatiu⁹ et aduū t ad p̄s diuersorū generū pōt cōparari oībus suppo-

Cōpatiuū nomē qō ē.

Cōpatiuo rū constructio.

Cōpatiu⁹ min⁹ aliq̄ positiuo si gnificat.

Bertul. Sz aduersatiua pticula significat eū val de senē fuisse etate sed viridi corpore adhuc valentem.

Cōpatiua vñ formāť

Dictiōes q̄ equipollēt dictioi magis.

Cōpatiui formatio.

Suplatiuū nomen quod sit.

nitur.i.oēs in significato.suplatiui transcendit'Plato grecorū lōge doctissim⁹.'Plato eñ cū sit grecus ad reliquos oēs ꝓpat⁹ oīb⁹ supponit.neq; eñ recte atq; latine diceret.'Plato latinior doctissim⁹ cū 'Plato latin⁹ nō fuerit.At vero pcōparatiuum recte direris greci doctiores sunt latinis: t 'Plato eloquentior Ciceronē t addit vel pse platū.i.nō facta cōparatione: sed absolute positū significat ꝙ̄ positiuū cū hoc aduerbio valde: vt 'Plato doctissimus.i.valde doctus.qđ ineptē a Prisc. exponi Valla his verbis ostendit.quid inq̄t ab surdius.ꝙ̄ cū exponamus cōparatiuū p comparatiuum exponere superlatiuum per positiuū:sed quemadmodū hoc auidius: ita illō iustissime reprehendit quod Prisc. exponit fortissim⁹ grecorū fuit Achilles.i.sup oēs greco fortis: esseteñ super se fortis.Achilles cū sit grecus.Itaq; infert exponendū fuisse potius Achilles fuit grecorū maxime fortis qm̄dem fortior exponi magis fortis: sed de graduum cōparatione li.iiij.quod reliquū est dicturi sumus. ¶Superlatiua vnde formant: Ab eisdē ꝛndet noībus adiectiuis a quibus formant cōparatiua:hoc est ab iis q̄ incremētum diminutionēq; possunt recipere. Suplatiua quō formant:qtēadmodū forment casis explicate demonstrat. Regule tñ supiores q̄ de cōparatiuis et suplatiuis tradite sunt:patiunt er parte aliqñ exceptionem in his bonus a.um.a quo debuit esse bonior bonissimus.et dicimus Ad elior optimus malus a.um.pro malior malissimus:dicimus peior pessimus. magnus a.um. p magnior magnissimus: dicim⁹ maior maxim⁹ a.ū.p puior paruissimus:dicimus minor minim⁹.multus a.um.p multior multissimus:dicim⁹ tñ ḡtro in singulari t in plurali plēs t plura cōe triū generū in cōparatiuo et in suplatiuo plurimus a.um. Dexter dextera rū.quod etiā p sincopā derter dertra dertrū dicit:p derterior dertri ssim⁹ vel derterrimus dicim⁹ derterior dertimus. Sallu. in iugurth. Syllaceus eē tatu apud dertimos. Varro. de hērēsibus a primo cōpito dertimam viam munit. Eadēq; rōne a finister finstra.strum.pro finistrior finistrissim⁹ dicimus finisterior finistimus. Senex senis cū sit substantiuū:gñis masculini fecit et sese cōparatiuū tñ senior: quēadmodū t in ceteris maior p inuenior:neq; tñ dicimus senissimus et inuenissimus. Nequā cū indeclinabile sit:tñ et pportionem singularū formauit nequior nequissim⁹. Maturus a.ū.debuit formare suplatiuū maturissimus:et fecit maturrimus.vt Li.de ora.quippe q̄ olim maturrime ad cās publicas accesserit: ꝙ̄ idē in.v.ad Veren. dixit in eam maturissima velint cōparare. Eadē q̄q; rōne,vetus formauit suplatiuū veterrimus p veterissimus. Ter.in Ingens ara fuit iuxtaq; veterrima laurus. ꝙ̄ videri pōt esse deriuatiuū ab eo qđ antiquiores veter dicebāt vt Ennius.cum veter occubuit priamus sub marte pelasgo. Vel agnascens et reliqua huius formæ a casu obposita qualia,sunt munific⁹ mirific⁹ maledic⁹ bñficus:a formatiōe aliorū discedēti a fecerūt cōparatiua i cantior et suplatiuum in entissim⁹:vt magnificus magnificentior magnificentissimus: munificus entior entissimus mirificus entior.entissimus.maledicus entior.entissimus.bñficus entior.entissim⁹. Antiq̄ores tñ pponunt secuti magnificentissimus t bñficentissimus,dicebāt:vt Lato de 'Ptolomeo rege bñficentissimo.Accius magnificentissimo excellentissimoq; honore.et Teren.in 'Phor.quidnā arbitrare nescio atq; q̄ nutrificentissimus. Maledicus bñdicus.veridic⁹ in hūc modū gradus formant maledicētior maledicentissimus: bñdicētior bñdicentissimus veridicentior veridicentissim⁹. Benivolus:malivolus ad supiorē formā benivolētior benivolentissim⁹:malivolentior malivolentissimus.faciunt. Vaniloqu⁹ multiloq⁹ et similia a loquor.eris. cōposita eadē mā tunt cōparationum t superlatiuum.vt magniloqu⁹ magniloquētior magniloquētissim⁹: multiloquus multiloquētior multiloquētissim⁹:vaniloquus entior.entissimus. Facilis:agilis:humilis:gracilis:simplus: impune misere in limus:vt facilis imus.agilis imus.humilis.imus.gracilis imus. A verbis duo venerunt cōparatiua et totidem superlatiua.ꝙ̄ ꝙ̄ sunt qui illa eadem a nobis deriuare contendāt a deter quod in vsu nō est deterior deterrimus:quod a detero potius deriuatur:et a potis pote potior potissimus:quod a potior magis deriuari videtur:cum a significatione potis et pote recesserit.

Superlatiuus a superlatiuo formari potest.

¶Hūc. Nō formant cōparatiua vocales hmōi aī is vel us ḡnior eē putant.e.o.u.nā ethereus aureus laterius: cōmētitior t a vose iā cōparato:vt fortius:iucundior eous:mythous:inocuus:vacuus:pspicuus:non formant cōparatiua a cōparatiuis:tñ qđā nota diminutionē significātia.vt a maius maiusculum:a grādius grādiusculum dicim⁹. Nō formant ꝓterea neq; cōparatiua:neq; suplatiua a noīb⁹ p secundā declinationē pnois ifer. Nā a totus:unus:solus alter:nō dicim⁹ totior:totissim⁹:unior:unissimus:solus solior:solissimus:alterior:alterrimus.nisi q̄ ab ipse a.um.ipsissim⁹ nōnulli fortasse fuerunt ꝓterea nou formant a noībus num eralib⁹ relatiuis indefinitis:negatiuis:possessiuis:distributiuis. Non eñ dicimus a binus binior binissimus.secundus secundior:secundissimus:nisi p pspero accipiat. Suet. Tullio rēliqua malicia secundior fama fuit. Cesar.li.i. de bello Allexādrino.ita plinius secundissimus est factū.nec a talis talior talissimus a b aliquis aliquior aliquissimus:a nullus nullior nullissimus.a siculus siculior siculissimus.ab omnis omnior omnissim⁹. Sed nec a nobis a gero et fero cōpositis.vt si velles formare a conjuger conjugerior conjugerrim⁹.et luciferius luciferior quod inauditū est. Formauerunt ꝓterea pleriq; superlatiuū a superlatiuo vt ab extrem⁹ extremissim⁹ a postremus postremissim⁹. Quā rē latissime cognosces ex opusculo i lo vbi p 'Prisc. in Vallā scripsimus. Nec ꝓterea an a nobis adiectiuis in alis finitis superlatiua possint reduci. vt a naturalis naturalissim⁹. Quintilianus non naturalissimo sed maximo naturali dixit. Cuius hec sunt verba superlatiua neq; comparatiua sup

magis tenuis:arduus magis arduus.

Quod est superlatiuū nomen:quod ad plures singneris comparatum oīb⁹ superponitur:vel per se positum significat quantum positiuū cum boc aduerbio valde:vt 'Plato grecorum doctissimus:t plato doctissimus:i.dest valde doctus.

Superlatiua vnde formantur. Ab eis dē nobus adiectiuis vnde formantur comparatiua.

Superlatiua quomodo formantur. In nobus adiectiuis in er desinentibus superlatiua formātur addita rimus.vt tener tenerrimus: pauper pauperrimus:alias vero aut positiua sunt secūde declinationis aut tertie.Si secūde declinatiōis suplatiua formantur a genitiuo terminato in i addita s t simus vt albus albi albissimus.Si tertie formantur addita simus tantum:vt forti is.fortissimus.

Patiūtur iste regule exceptionez. Minimum patiū

Suplatiua vñ formantur.

Nequā indeclinabile.

Cōposita a facio i icus Bertul. Ertilis apud liuiū vtilim⁹ vtilissimus. Cice. circū loquit̄ maxie vtilis.

Cōparatiui duo t superlatiui totidē a bis descenderunt.

mari solent: et ab amatus et colēdus nō amaturio: amaturissim⁹: nō colēdior: nō colēdissimus: ⁊ dicim⁹ multa ꝓterea noīa adiectiua quoꝝ certa regula dari nō pōt hac formatiōe superla tiui et ꝓparatiui carent. vt simplex duplex vulgaris. agrestis volucer. fugitiu⁹. declaratiu⁹. serutis nubilis. modicus. imus. summus. unicus. opimus. oppidanus. additialis. tenellus. vetellus. et in tilis finita vt ꝯstatilis. tortilis. et in bundus. vt gemebūdus. a docilis. docillimus. nō docillissimus deduxit Valla. a noīb⁹ in errimus. gradus neuter formari solet ⁊ternus⁹ internus hodiern⁹ et pleriscz aliis predicatoꝝ nominū ꝓportionem habentibus hmōi formatio nō dat. ¶ Ad plures sui gñis aliqñ ad oīa animaliū delphin⁹. Aliqñ vero remoti. Qui. in ephedra. O vtinam nocturna tibi pulcherrima rerū. Dora. li. ſ. ser. venit vilissima rerū hic aqua. Idē. Quid agis dulcissime rerū. Plu. Junior. Regulus oīm bipedū nequissim⁹. ai aduertendū est tria esse graduū gña. ſ. positiuū. cōparatiuū. superlatiuū que tñ inter se comparant. Plau. Eropto vt fiam miseroꝝ miserrim⁹. Aliqñ vero fit suplatio inter duas qualitates. Ausonius pcerū mitissimus ante. Altera eñ honoris: altera animi est. fit preterea suplatio per alienum superlatiuū ne eadē dictio sepius repetat. Philippus in oratione ad senatū. Emilius oīm flagitioſoꝝ postremus idest flagitiosissimus.

tur quoniam ⁊ a verbis ⁊ ab aduerbijs ⁊ a prepoſtionibus aliquando formant. Sed a nominibus nō legitime formantur.

¶ Anto. Ab aduerbijs cz et prepositionibus formant cōparatiua et suplatiua vt a penit⁹ penitior penitissimus. Apuleius socraticus in hermagora. Trahere inquit se in penitiorem partez domus. Plaurus preterea in pſa futuraz aduectam ex arabia penitissima. cz possunt videri formata a nomine priſco penitus penita penitū: quo Plantus ī asinaria est vsus. age ꝯſo Hercule vsqz ex penitis faucib⁹. a pridē prior primus nā superlatiuū esse hoc ex cōstructiōe itelligit: dicim⁹ eñ primo⁹ oīm. Ab extra dicim⁹ exterior extimus: ab intra interior intim⁹: a citra citerior citimus: ab vltra vlterior vltimus. quācz exterior extimus: et extremus. a quo iterū comparatiuū fecit Apuleius. ſ. meta. dicens. Si cd est tamen nouissimo extremius possunt videri formata ab exter extera exterū quo Uergilius est vsus. iiij. eñ. Et nos fas extera querere regna. Papi. xj. theba. Ne quis sua pignora cure exter honos. A citer a. um. quo est vsus Lato et affranius citerior citimus. Licero. vj. de repu. ea minima que vltima a celo citima a terris luce lucebat aliena. A supra superior supremus: ab infra inferior infimus: que et ipa possunt videri formata a superus a. um. et inferus a. um. quibus est vsus Ennius Andro. Inferus an superus stibifert deus funera vlres: nūc tñ in plurali dicimus superiorū. et inferorum. Post quoqz format et se posterior et postremus quācz videri potest deductum a posterus a. um. Ante format comparatiuū anterior superlatiuo caret sicut a seue senior. prope facit comparatiuū propior et suplatiuū proxim⁹. qō et ipm. et se comparatiuū fecit: proximior: Ulpia. ad edictū. Si cs proximior cognatus nasceret ⁊ vegeti⁹ primior dextra fit que plagā possit inferre. A nuper Licero fecit nuperrime scribens ad Pereuniū. qō nuperrime māt dictū est facilē memorie mandat: pōt et a b eo qō est nuperus a. um. quo Plau. vtitur in captiuis deriuari recens inqt captū hoīem nuperū ⁊ nouitiū. Ocior ꝓ velocior nō habz positiuū latinū vñ ſ. nomet ocissimus cz ꝓ velocissimus: derivatur eñ ab ocys grece qō velox interpat. Cōparatiua quoqz suplatiua nō formātur a noībus adiectiuis habēribus i vel u vocales ante is vel us. vt pius: arduus q supplēda sunt p aduerbia magis ⁊ valde. antiqores tñ pior pissim⁹ dicebāt: ⁊ ab egregius. Juuenale. dicit egregius ceu at melius qz miserrimus. p egregij us. ⁊ pacu. mulier egregissima forma. ⁊ a strenuus strenuior fecit Plau. in epidico. d. nā strenuior deterior predicat suas pugnas. ⁊ Lucil. villicus strenuior: si euaseris. Ab industri⁹ quoqz industrior. Ci. Bracchyas in tuberonem. vt in me industrior fis cz in te. ⁊ innocuus innocuior. Lato. antiquior. ē animū inducent eē cz innocuiorē: ⁊ a perpetuo ꝓpetuior ⁊ perpetuissimus: idē Lato fecit dicens. Ita cz perpetuis atqz firmius repsi. ⁊ alio loco. Idem fugit maxima flagella perpetuissimo curriculo.

Quod est nomē verbale: quod a verbo deriuatur. vt ab amo amas. hic ⁊ hec amabilis ⁊ hoc amable.
Quod est nomen participiale: quod a participio deriuatur: vt a lectus lector ⁊ lectio.
Quod est nomen aduerbiale: quod ab aduerbio deriuatur. vt a perendie perendinus a. um.
Quid est genus in noīe: Illud quo masculinū a femenino distinguitur ⁊ neutrum ab vtroqz.

¶ Anto. Qō est nomē ꝯbale: Uerbalia noīa sub alijs formis exeūt a verbo in a vt a cādeo candela. a suadeo suadela. a caueo cautela: siue fit cautus a. um. In e. vt a sedeo sedile a cubo cubile. In o. vt a lateo latro. a lenio leno. a palpo as. palpo onis. In il ⁊ in ul. vt a vigilo as. vigil. a consulo is. cōsul ab exulo as exul. a presum es. presul. In bulus vt a voco as. vocabulum. a sto stas stabulus: a pasco is. pabulū. i. in culum. vt a diverto is. diverticulū. ab oro as. oraculum. a ꝓpugno as. propugnaculum. Alia exeūt in mētū: vt ab induo is. indumētū. a munio is. munimentū. a fulcio is. fulcimentū. In men. vt a foro as. foramē a certo as. certamē. a nuo is. numē. ⁊ sunt hmōi noīa plerūqz poetica: vt solamē solaminis. munimē muniminis. molimē moliminis. oblectamen minis. In er. vt a rubeo es. ruber. a macero macer. a lacero lacer. In or. vt a colloro color. ab honoro honor. a laboro labor. in ur. vt a murmuro murmur. ab auguror augur. a saturo satur. In es vt a rego is. reges is. a merges mergitis. a struo is. strues is. In dilisque et passionē figni ficant: vt ab amo amabilis. a lego legibilis. ab audio audibilis. i. quod potest amari. legi. audiri. Exeunt in alijs alijs consonantibus precedentibus. vt a doceo docilis. a sentio is. sensilis. Lucre. in. ij. Et insensibili nec tactus sensile nasci. ab ulro: utilis. i. qō pōt doceri sentiri ⁊ possumus vti: penetrabilis tamen actiue reperit. Ver. j. geor. Penetrabile frigꝰ adurit. ⁊. iij. eñ. Aspice nō mage fit nrm penetrabile telō. ⁊ Oui. xv. met. Penetrabile fulmen. Idē tamen li. xij. eiusdē passiue dixit. nullo penetrabile telo. Brevissibilis qō gradiē. rōnabilis actiue ⁊ passiue. Terribilis qō terret. ⁊ q dialectici finxerūt risibilis hinnibilis. p risuus hinnitiu⁹. ⁊ fillayt cruciabilis ⁊ dissociabilis. In hos vt a custodio is. custos dis. a do das dos dotis. In us. vt a supbio is. supbus. ab oro as. orꝰ. ⁊ a pco pcus. In bundus significant cū ptcipio pñtis tpis quādā nimietatem: non vt Priſ. putauit similitudinez. vt vitabūdus valde vitans. moribundus valde moriens. In ax. vt a voro as. vo-

Cōparatiua ab aduerbijs ⁊ ꝓpositionibus formantur

A qb⁹ adiectiuis ꝓparatiua nō formant.

Noīs ꝯbalium termiationes compiures.

rarvoracis.a teneo es.tenax cis.a peto is.petax acis.a sagio is.sagax cis. In er vt a lateo es.latex icis. In is.vertex cis. In or.vt a voco as.vox cis. In ux vt a luceo es.lux.a duco is.dux. In unx vt a coniugo as. In rx vt ab arceo es.arx.a mereo? eris.merx. ¶ Qō est nomen ptcipale. Noīa ptcipalia sunt q̄ a partic fiue a verbis ptcipalibus q̄ alij dicunt supina formanť. Horū quedā terminant in io.fiuntq̄ ab vltimo s

Nomē ptcipale qō sit.

no u finali mutata in i et addita o:vt a le.tu lectio.ab auditu auditio.a visu visio. dicimus tm a cubo as. cubitū cubitu.non cubitio sed cubatio. Varro de origine lingue latine.a cubatio inq̄t cubiculum est.a domo domitū domitu nō domitio:sed domatio quia vt supinis dirim?etiā domator a domatu deducť:a lauo lotū nō lotio: sed lauatio ab alio supino qō est lauatū. Lic.ad Varronē:ante te certior facia vt lauatio ta fit. A frico as.frictu frictio ab eo quod est fricatū fricatio. Celsus.li.j. In ipo q̄ itinere frequēs frictio. Ii nius.li.xxiij.frictiones inhibeat oculor. Columel.li.vij.cū fricatio nihil pfuit scarificatione demiť. Eode mō author Valla a tonatu potius dicimus tonatio q̄ a tonitu tonitio.a sonatu sonatio potius q̄ a sonit sonitio a pstatu pstatio potius q̄ a pstitu pstitio. Quedā terminanť in or q̄ formanť ab vltimo supino u mutata in or.vt ab amatu amator.ab auditu auditor.ꝛ oīa significant actionē preter vnū vector qō actio passionē significat.cūq̄ q̄ vehit et q̄ vehiť. Luc.in.iiij.vectoris patiēs tumidū supernicat ammē. Idē in timoris vectorē nō nosse rnū vtrobiq̄ passiue. Aldarti.posuit actiue p te p q̄ tuā vector lascive puellā. Se neca in hercule furente. Tyrie p undas vector europe nitet. Ab his rursus formanť feminina noīa termina in trix:vt amator amatrix:creator creatrix:altor altrix:ab eo tm qō est nutritu nutritor euphonie cā dicim trix ꝛ non nutritrix. Propter inconsequentiā q̄ literarū a noībus terminatis in sor formantes femininas te terponimus:vt ab assessor strix.possessor strix.a tonsor trix.ab epulsor strix.s litera extrita erpultrix. Ab assultrice me fibi adesse vocat.et philo. Picro. interpte.da mihi sedū tuarū assistricē sapientiā. Aldar. Tu strix subure saucibus sedet primis:sed ista tonstrix amiane non tonder. Li.v.thu. de phia indagatrix in virtutū erpultrix q̄ vitior. Sūt tm quedā a quib? nemo audeat formare femininū in trix.vt a curso:curs

Nomē adnerbiale quod fit ꝛ Quid ē genus i noie.

a derisor:deristrix.a mulsor:mulstrix.a psuasor:psuastrix. Plaut? in bacchidib?. Prohibi p celebre ꝛ pstrix etsimilia. Inutilis filis et exilis defuentia in significatione simili a sunt ptcipijs vtī formanť vt fictilis nexilis qō fictū rasurꝫ et nexum est. Iuctius q̄ terminata eiusdē ppe sunt significationis cū ptcipijs vtī formanť vt tur:vt scriptticius.factici?. dediticius.quod factū scriptū et deditū est. In iuus in a iuū:tū actionē tū pa nē significant: vt actitu? qō agit passiu? qō patiť. indicatiu? qō indicat. infitiu? nō qō inficit: sed qō infici Poza. in epo. vt gaudet insitiua decerpēs poma. ¶ Qō est nomē adnerbiale. Adnerbialia dicunť noīa q̄ ab adnerbijs derivanť:sed ēt q̄ a ppositionib? q̄ quotiēs casualib? suis nō apponunť adnerbia pono cūr:vt ab hodie hodiern?.ab heri hestern?.a cras crastin?.a perēdie perēdin?.ab infra infern?.a supa supern ab extra extremus. ¶ Quid est gen? in noīe:genus in noīe aut naturale est:aut ab vsu atq; auctoritate ce dit.naturale est:quarū q̄ seru distinguunť hoc est mariū et feminarū que sunt in natura gñationis principa et ab his duobus gña dicta sunt a generando. de quibus Prisc. dixit duo gña sunt q̄ sola ratio nature masculinū et femininū. Ben? illud alterū quod ab auctoritate defluxit:nullū serū pte se fert:ꝫ illud tm mur quod vsus cōfirmauit.vt lapis terra cum in natura nullius certi sunt sex?. alterū masculino alteri nino gñe vsus protulit:ergo recte dixit genus in noie esse notionē quādā:qua masculinū a femininō distin

Noīm gña quot sunt.

tur aut natura duce.aut vsu ꝛ neutrū ab vtroq; nā ex illis duobus.ꝛ ex hoc reliqua genera sunt. ¶ Anto. Gña noīm quot sunt. Ad quę gña q̄ li.j.ꝛ ij. posuit:duo reliqua adiecit dubiū ꝛ

Ad masculinum.

promiscuū. ¶ Qō ē nomē masculinū. nō magis satisfaciť hoc loco q̄ li.j. nam vt illic dicebamus nō p pterea dīs est masculini gñis:q; declinať cuz hic:sed declinať cū hi ecq; est gñis masculini. Sz hoc sequiť vulgarē rōnē. Nā xa rō erat cur dīs sit gñis masculini:aut q; repiť cōiunctus cū noīb? adiectiuis gñis masculini:aut rōne significationis que ad masculos tm pertinet:aut denicq;q; scōe est declinatiōis in us terminatū. Sed vt in capite gñis dictū est illa rō valet apud grecos plurimū q̄ loquūtur p articulos apud latinos nulli? est momēti.

Dubium.

¶ Quod est nomē dubiū. q; de dubijs siue in certis gñibus in fine capitis qō de gñe scripsimus satis copiose dictum est:nihil aliud hoc loco dicimus q̄ q? dubium genus differt a cōi duorum in eo qō dubiū est quo authores nulla rōne ducti sz sola auctē sub alio gñe vsi sūt. Cōe vero est vbi visu secernimus sexum quez vtrūq; sub vna terminatione proferimus: vt hic ꝛ hec hō. hic ꝛ hec canis in quo etiam ab epiceno differt:vt statim dicemus. ¶ Quod ē nomen promiscuum. qō grece epicenum latine interpretatur promiscuum siue confusuz iuter qō ꝛ cōe hoc distat:qō cōe est vbi visu secernimus sexum. epicenum vo vbi visu nō secernimus serū ꝛ sub vno articulo quē vez firmauit author:itaq; vterq; sex? intelligiť. cū em naturaliter nō possimus in promiscuis serū deprehendere vocē illi? sex? sequimur quē vsus elegit. Naz

Genera nominū quot sunt. Septem. masculinum. femininum. neutrum cōmune. duorū. cōmune trium. promiscuum.

Quod est nomen masculinum. quod declinatur cum hic:vt hic dominus:hic sermo.

Quod est nomē femininū. quod declinatur cum hec vt hec musa hec terra.

Quod est nomē neutruz. quod declinatur cū hoc hoc templum. hoc regnum.

Quod est nomen cmune duorū. quod declinatur hic ꝛ hec:vt hic ꝛ hec sacerdos:cōiuna.

Quod est nomē cōmune triū. qō declinatur cum hic ꝛ hec ꝛ hoc:vt hic ꝛ hec ꝛ hoc prudens:felix.

Quod est nomen dubiū. quod declinať cū hic vel hec vt hic vel hec finis. hic vel hec corter.

Quod est nomen promiscuuz. quod cū articulo hic vel hec significat animalia vtriusq; sexus. vt hic mus. hic mus. hec aquila. hec dorcas.

Musa cuius generis est. Femini generis declinat enim cum hoc articulo hec. vt hec musa e.

Da regulam generis. Nomē qō fit in a finitū dicti liebre: neq; enim ab ea excipis musa.

Quid est numerus in nomine. Incrementū quātitatis ab vno vsq; ad plura procedens.

Numeri noīm quot sunt. Duo. Singularis qui vnū significat: vt homo. Pluralis qui plura: vt homines.

Musa igitur cuius numeri est. Singularis numeri quia vnum significat tantū.

Quid est figura in nomine. Illud quo nomen simplex a cōposito distinguitur.

Figure nominum quot sunt. Due. Simplex que nō potest diuidi in partes significatiuas eiꝰ quod integrum significabat: vt parens. Cōposita que pōt diuidi in partes significatiuas eius quod integrū significabat: vt parricida.

Musa igitur cuiꝰ figure est. Simplicis: nihil enim significant mutata per se separata.

cū in natura sit distinctus sexꝰ cuiusq; speciei: aliū pfectoꝝ puta milui: aquile: cū nos alterū ab altero distinguere nō possumꝰ: placuit in altero masculinū i altero femininū eligere: ita tamē vt sub altero illoꝝ subintelligeremus alterū. ¶ Musa igit cuiꝰ gnis est. Rndetq; adhuc primo tanq; rudis in hac gnis rōne: sed iterū inter rogatꝰ affert regulā. q; musa ppterea ē gnis feminini: q; terminat in a. posset ēt illā rōnē siue regulā afferre q; nōia feminarū: aut quasi femina; gnis sunt feminini. Cū igit musa quasi femine dicantur genite ex Ioue et mnemosine. i. mēoria iuste gnis fe. dicēdum fuit eē musa. ¶ Quid ē nūerꝰ i noīe? Rndetq; eē incremētū quātitatis subaudi discrete pcedēs ab vno q; nūerꝰ finis ē ad plā pcedēs q; ad infinita nūero extēdit illi⁹ significatiōis ad quā infinitatē determinandā nūeri sūt inuēti: vt cētū hoīes mille hoīes. nā cū dixi trīa hoīes nil deest nite locutus sum. ¶ Nūeri noīm quot sunt? Duo inq;t. Sed vnꝰ pprie nūerꝰ nō ō: q; principiū est numerandi: ⁊ in ipm reliqui nūeri resolui possunt quodāmō mueꝰ est: quēadmodū ntūs inter casus nūerat: nō q; i declinatiōe ab alio cadat: sed q; ipse principiū est cadēdi. Illud q; aia dicit tendū est grecos tres nūeros singularē q; advnū ptinet. dualē q; ad duos. plem q; ad plres q; duo: at ꝯo latinꝰ sermo dualē nō hz nisi trīa in his noibus ambo ambe ambo. duo due duo: q; nō minꝰ carent numero multitudinis q; singulari. ¶ Sed que noīa singulari q; plurali nūero carēt li. sup ioꝝ disputauimꝰ. ¶ Quid est figura in noīe? Figura i noīe ōr a similitudine figure quātitatis i corpe. nā quēadmodū corpis figura lineamētis ptrahit: sic i nomine alia est figura quātitatis i simplici illa in ꝓpositō. Dicit ergo q; figura i noīe est illud quo simplex nomē a cōpositō distinguit. Deinde rursus q;rit. ¶ Figure noīm quot sunt? Rndet ex authoritate Donati atq; seruij cū sergio duas esse figuras i noie simplicē atq; cōpositā. Pri. grecos secutus addit ēt decōpositā. hoc est q; deri natur a dictione iā cōposita vt pricidiū a pricida: magnanimitas a magnanimo. Addit Prīs. cām cur decōposita figura nō sit idē qd cōposita. qm ꝓpositā pōt diuidi i ptes q; p se aut integre sunt aut corrupte vnaquecq; illarū aliqd significat necq; rursus simplex. qm cōposita derivat. Magnanimitas vero pricidiū et hmōi nō pōt diuidi in ptes aliqd significātes animitas em̄ et cidiū nihil p se significāt: sed ꝝ rō Prī. atq; grecoꝝ q;tū valeat ꝓ tra Donati authoritatē nemo ē q; nō itelligat: si cōsideret eandē eē rōnē ptiū corruptarū cū in ꝓpositionem veniūt. pri em̄ et cida nihil magis p se significāt q; cidiū et animitas. Utcūq; tm̄ fit nos dicim⁹ figurā ꝓpositā esse dictionū: q; p se cōponunt aut deriuanta dictiōibus p se cōpositis. Dicit vero in ptes significatiuas eiꝰ qō integrū significat: iō q; parens pōt diuidi in ptes significatiuas hoc ē par et ens: sed nō significatiuas eiꝰ qō integrū significat qō ē pr aut mr. ¶ Cōponūt ēt noīa q;tuoꝝ mōis. Ex duob⁹ integris vt respu. suburbanꝰ. Ex duobus corruptis vt efficax municeps. Ex integro et corrupto: vt inept⁹ qō ab ī et aptꝰ cōponit inermis qō ab ī ⁊ arma. Ex corrupto et integro: vt ops ex oī ⁊ potēs. nugigerulus a nugis ⁊ gerulꝰ. Cōponunt ēt ex pluribus: vt impterritus. ex in et p ⁊ territꝰ. inexpugnabilis ex in et ex et pugnabilis sine ꝓpositiōibꝰ raro sit triū dictionuꝝ cōpositio: atq; vt Quin. inq;t hoc latino sermoni incōcessum est: q; nis capis Li. dicat in li. de pfecto oratore cōpositū esse et cape et si vis. Ex solitaurilia ex sue oue et tauro dicente Var. in. ij. de re ru. Populus Ro. cū lustrat solitauriliꝰ circū agit verres: aries: tauꝰ. Sz vt Qui. subdit. hec nō tā et tribꝰ q; ex periculis triū coeūt. Ex duobꝰ noīatinis cōposita abutraq; pte declinant. vt respu. reipu. et recto et obliquo a pte ntī m̄: senatusconsultū senatusconsulti: pfectus prozio pfecti prozio. Alteruter tamē si ex duobus rectis cōponat a prioze pte nō inflectit. itaq; dicimus alteruter alterutrius alterutri. et cur ita fiat: laborat Prīs. afferre causam.

Femininū

Nūerus in noīe qd est

Figura in noīe qd ē.

Figura de cōposita.

Quot modis noīa cōponuntur.

¶ Antro. Quid est casus in noīe: et rndet esse quosdā gradus declinationis p quos nomen inflectit. i. gradatim cadit. Prīs. dicit casus est declinatio noīs q; maxime. i. plerūq; fit i fine: nam et aliq; fit in medio. vt i dictiōib⁹ cōpositis quales sunt pleruq; pleraq; plerūq;. q;libet cuiuslibet cuilibet. Casus noīm q;t sunt? Et rndet esse septē: nā septimū adiecim⁹ ꝓpter cōez doctrinā. propterea q; authores plerūq; illius meminerunt: ⁊ q; nr̄ Quint. grāmaticū iubet inquirere an sit apud latinos vis q;dā septimi casus: nā subdit cū dico hasta pcussi non vtor ablō natura. Laborat Prīs. et q;dez iudicio meo frustra pbare nō esse casum septimum apud latinos idq; precipue illa rōne: q; nulla differentia vo is disterā sexto: q; rō si vera esset: neq; ex diuersitate significatiōis potius q; terminatiōis casus distingueret: idem esset ablūs plis cū dtō eiusdē nūeri ⁊ vtus cū ntō q; i terminatiōe sp sibiipsis silles sunt. Quō ꝯo idem Prīs. ait neminē appellare septi

Casus i noīne qd sit

Casus noīnum q;t sunt.

Quid est casus in nomine. Quidam gradus declinationis per quos nomen inflectitur.

Casus nominū quot sunt. Septem. Nominatiuus Genitiuus: datiuus: Accusatiuus: Uocatiuus: Ablatiuus: effectiuus semper ablatiuo similis.

Quare dr ntūs. quia per illum nominamus. Rectus vero idem dicitur: q; aliunde non cadit.

Quare dicitur genitiuus. q; per eū ostendimus cuiꝰ simus filiꝰ: vt Antonius Joānis.

Quare dicitur datiuus. q; in eo casu ponimus illum cui aliquid damus. vt do tibi pecunias.

Quare dr actūs. q; in eo casu ponimus illum quē accusamus. vt Pōpeius accusat Cesarem.

Quare dr vocatiuus. quia in eo casu ponimus illum

nū casum illū cū quo cōstruitur cōparatiuū quem vocam⁹: vt o musa mihi causas memora.
imo null⁹ autho⁹ est q̄ septimū casum admittat q̄ idē nō dicat cōparatiuū ꝯstrui cū septio casu: nūq̄ ꝙo cū ablto. Ergo cū dixit sem⁹ ablatiuo si lis itelligēdū est i terminatione nō i
Ntūs quare dicatur. significatiōe: qm̄ si le cū dto iūctū siūtudinem quāritatis t lineamētoū significat. ¶ Quare dr ntūs casus: oēs siue a spāli quadā illoū significatiōe dicti sūt vt ntūs: q̄ p eū noīamur vt ego voco⁹ Antoni⁹ cur nō t factiu⁹ vl actiu⁹ cū p eū quid facim⁹ vel agim⁹. cur nō passiu⁹:
Ntūs ē rectus. cū p eū patimur. Eodē mō gtūs dicit: q⁹ i eo casu ponim⁹ nomē genitoris cur non possessiu⁹ cū ei⁹ significatio fit possessio: cur nō et suplatiu⁹: q̄ dē suplatiu⁹ grad⁹ cū illo ꝯstruit: t eodē mō de reliq̄s ꝑter vn̄ a significatio sp hz vocādi vim. Ntūs vocat etiā rect⁹: q⁹ cū ceteri casus ab illo cad ār: vñ et obliq̄ dicūt ipe ꝓ
Uctūs taz apō grecos ꝑ latinos ē rectus. suā positiōe rect⁹ subsistit. vñ etiā ꝓpie casus nolit: vt paulo ante mēoraui im⁹ cū de nūero agebat. Uctūs quoq̄ greci rectū appellant: et si nōnūq̄ a ntō cadat. Gtūs q̄ tū casus patrius: tū paternus tū gignēdi
Octo cas⁹ aliq̄ alij septē ponūt, cat. P. nigidius iteste Gellio li. xij. interrogandi casum appellat: vt cuius Dtūs eodē mō dandi casus t accusandi casus quē etiā Diome. incusatiuū noīat. Uctūs etiā vocandi. Ablatiuus auferendi casus dr. Et unum q̄ nouo noie ad ſperiorū ſimilitudinē nos primū appellauimus: cū ab alijs semp septimus vo
quid effecimus noīat tm̄ ab hac ſpeciali ſignificatione quemadmodū de reliquis ſuperioribus diximus. Si
Declinatio in noie q̄d. Noīz decli natiōes q̄r sunt. uertendum noīa aptota dici: q̄ tm̄ ntō casu reperiunt: vt iuppiter: fas instar: sed in illis casus ntō ſiles
reperiunt: vt in masculinis t femi. vctūs in neutris actūs et vcrūs. vt hic iuppiter o iuppiter. hoc fas acūs
vctō o fas. et dicitur aptotū ab a quod priuat et ptosis casus quasi reliquis casibus carens.
¶ Lhri. Quidā gradus subaudi sunt qō relatiuū statim declarat: per quos. s. gradus quoddā nomē
¶ Ant. Quid est declinatio i noie? Declīatio dr a declinando: hoc est discedendo discedunt em̄ atq̄ declināt vt dixim⁹ reliq̄ casus a recto idq̄ fit p quosdā veluti scalarū gradus: q̄ declinatio fit in fine. ¶ Declinatiōes noīm quot sūt? q̄nq̄. Alij septē declinationes fecerūt. Nā tertiā fecerūt ex noibus q̄ mittūt gtūm in ius t dtūm in i. atq̄ ex tertia nr̄a fecerūt q̄rtā t rurs⁹ ex quarta nr̄a noīm masc. et feminino⁹ū fecerūt q̄ntā t ex q̄nta sextā. Septimā ꝙo fecerūt ex noibus neutris in u terminatis q̄ nos per quartā noīz declinationē inflectim⁹. ¶ Musa igit quote declinatiōis est. Quotiens de ordine q̄rim⁹ p quot⁹ quota quotū iterrogare debem⁹ de substātia ꝙo p quis vel qui: ita cū querim⁹ musa quote declinatiōis est. rñderi dz p nomē ordinale: qō est prim⁹ prima primū.
Quotuplex ē noīz declinatio. Quod si queramus cuius declinationis est: rñdendū fuisset eius q̄ mittit gtūm in ea diphthongō. ¶ Quotuplex est noīm iflexio. de quinis declinationū querit quot sunt. ¶ Et rñder ser esse formas. Mdonoptota que p oēs casu vna eadēq̄ terminatione fungitur qua inflexione declinantur omnia nomina li terarū t noīa nūeroū a tribus vsq̄ ad centū. Mille
Mille. Mille. q uoq̄ cū est adiectiuū pluraliter declinatum nam cum est substātiuū hoc mile milis mili milia milia milibus declinant. hac q̄ forma declinant noīa barbara q̄ per nostram declinationem inflecti non possunt. in quibus sola constructio facit casuum diuersitates: nō arti culi cum latini illos non habeant.

¶ De ꝓnomine.

Seruius reprehēdit. SEqo q̄ pars oronis est? Rñdetq̄ ex diffinitione. Pronomen est pars orationis: adiecit tamē declinabilis ad differentiam partiu⁹ indeclinabilium que p noīe ꝓprio cuiusq̄ accipit. Non tm̄ vt ait Seruius in artē donati: ꝓnomina ideo dicentur esse noīa: quia noīm funguntur officio: q̄m̄ etsi noīm vim exprimunt nō tm̄ plene exprimunt: vñ in ꝓnoīm diffinitione Diomedes t Donatus pene aduerbiū adiecerunt dicētes. Pronomen est pars oratio-

Quid est est declinatio in noie. Uocis variatio q̄ casa finē tm̄ attendit: vt musa muse musam.
Declinatiōes noīm quot sunt? Quinq̄. Prima q̄ mittit gtūm in ae diphthongō: vt musa musae. Secunda q̄ mittit gtūm in i: vt dñs dñi. Tertia q̄ mittit gtūm in is: vt sermo is. Quarta q̄ mittit gtūm in us: vt sensus. Quinta q̄ mittit gtūm in ei: vt dies diei.
Musa igitur quote declinatiōis est. Prime. mittit enim genitiuū in ae diphthongon: vt musa musae.
Quotuplex est noīm iflexio. Sextuplex. Mdonoptota inflexio est cū p oēs casus nusq̄ nomē variatur: nominatiuo ador. genitiuo ador. datiuo ador. ꝛc.
Diptota inflexio est cū p duos casus tm̄ nomē variatur: vt sappho sapphus. Triptota inflexio est cū p tres casus tm̄ nomē variatur: vt tēplū tēpli tēplo.
Tetraptota inflexio est cū per quatuor casus nomē variat: vt deus dei deo deū. Pētaptota iflexio est cū per quinq̄ casus nomē variatur: vt sermo sermonis sermoni sermonē a sermone. Hexaptota inflexio est cum p sex casus nomē variat: vtyn⁹ vnius vni vnū vne ab vno.

¶ De erotymatis ꝓnoīm. La. vj. ¶ Epitome

Pronois dat hic p erotymata t rñsiones nomina et illa accidētia species et alie qualitates inueni monstrantur

SEqo q̄ pars pars orationis est. Pronomen. Quid est ꝓnomē. Pars oronis declinabilis q̄ pro noīe ꝓprio cuiusq̄ accipitur personasq̄ finite recipit: vt ego tu ille. Unde dicitur pronomen. A pro prepositione t nomen: quia pro eo ponitur in oratione.
Pronomini quot accidunt. Sex. Species.

Numerus. Figura. Persona. casus cū declinatione
Species pronominum quot sunt. Due sicut in noīe
Primitiua vt ego. Derivatiua vt meus.
Quot sunt pronoīa primitiua. Octo. ego:tu:sui:hic iste ille ipse:is.
Quot sunt pronoīa derivatiua. Septē. meus:tuus: suus:noster:vester.nostras:ꝛ vestras.

nis que pro noīe ꝓprio posita tantūdē pene significat personaſcz finitas interduz recipit. Non oīa pnoīa psonas finitas recipiunt vt mox dicemus: quare Diomedes et Donatus non dixerunt simpliciter personas finitas recipit:sed adiecerūt in pronominis diffinitione:personaſcz finitas interduz recipit:vt ego tu ille hec tria pronomina: vt ait Seruius personas finitas tantum recipiunt: quia ad presentem personā referuntur:ꝙcz illevariat: vt statim dicemus. vt dicitur pronomen: originis pronominis satis expressa est diffinitiōe illius. ¶ Pronomini quot accidunt. Respōdet ex Prisciani sententia. ser esse pnoīs accidētias. quas enumerat Diomedes et donatus adiecerunt superioribus qualitatē ꝛ substulerunt speciē. ¶ Diomedes etiam adiecit ordinem. ¶ Qualitatē in pronomine omnes grammatici antiquiores posuerunt. Ea triplex erat:finita:infinita:minus ꝙ infinita. Finita est que notat certū numerū et gestū dirigit ad certā psonā. vt ego tu. Infinita q certā nō recipit psonā: hz cuilibet pōt aptari:qualia sūt illa septē. quei lli inter pnoīa nos inter noīa ponimus quis:talis:qualis:tantus:quantus.totus quotus. Noīa eñ quēadmodū et tertie verboꝝ persone infinita sunt cū nulla in eis certa finiatur persona nisi pronomini finito adiuncta. Adminus ꝙ finita est que certis ꝛ incertis psonis aptari pōt. qualia sunt illa sui. hic: ille: iste: ipse:is. Pronoīa autē possessiua et infinita et minꝰ ꝙ finita esse possunt. ¶ Pronoīm species due sunt sicut in noīe. Primitiua et derivatiua:et numerat pnoīa primitiua q dicit esse octo:ꝛ rursus derivatiua que dicit esse septem:vt sunt omnia quindecim cum aliꝭ duo ꝛ viginti. Diomedes aliquanto plura posuerit.

Ego igitur cuius speciei est. Primitive:nō eñ aliū detrahitur:quāꝙcz grece dicitur egō. Fac ex eo derivatiuum:meus mea meum.

¶ Anto. Ego igitur cuius speciei est. Ex supiori enumeratione respondet esse primitive cū tñ videatur ex greco sermone derivatū. Sed quemadmodū diximus pauloante cū de specie noīm agebamus:cū in prōptu non habemus vñ nomē vel quecūcz alia dictio derivetur dicimus esse primitiuā. Fac ex eo derivatum etiacit meus mea meū. fac rursus noster nra nostrū. fac adhuc nras uostratis. ¶ Bña pnoīm quot sunt.ꝛ respōdet esse quatuor qō inductione pbat:nam aut habent tres articulos.vt hic ꝛ hec ꝛ hoc nras.et sic sūt cōia triū generum: aut habent tres diuersas terminationes vt meus mea meum:ꝛ sic prime ñdet genus masculinum:scē femininū:tertie neutrum:aut illoꝝ significatio cōis est tribꝰ gñibus.vt ego tui sui. ¶ Numeri pnominum q̄t sunt:Oīa reperenda sunt ex ijs q̄ diximus cū de numero oīm differebamus. ¶ Figure pronoīm quot sunt.ꝛ dicit esse duas sicut in nomine simplicē ꝛ compositas:ꝛ subdit modos quatuor compositionis pronoīm. Cū noīevt hmōi huiuscemodi:q̄ Pris. noībus annumerat. Cū altero pnoīe:vt istic ab iste ꝛ hic. Sz aduertendum hāc cōpositionē nō fieri nisi p ntīm actīm ꝛ ablīm singulares:ꝛ p ntīm ꝛ actīm plurales tīm gñis neu. vt isthic isthec isthoc. isthunc isthanc isthoc ab isthoc isthac isthoc plurali ntō isthec.actō isthec.que per aspirationem nō esse scribēda miror placuisse Pris. cum prepositione quoꝙcz pnomen cōponiť per anastrophē hoc est inuersionē pnoīs ꝛ prepositiōis: ea fit tm in casu cui seruit hec prepositio cum ex qua componuntur tria tm pnoīa trium personarum: hoc est: mecum nobiscū:tecū vobiscū:secū in vtroꝙcz numero. Cū qs vel q etiā qō ipsum inter pnoīa antiquiores numerabāt vt quicū quibuscū. Cōponunť ꝙcz cū aduerbio sine syllabicis adiectionibꝰ vt idē qō abis ꝛ demū facta vtriusꝙcz finis abscissiōe:vt sit idē qsi iterū is.in neutro ꝙcz geminať cōpositio:dicimuscz idētidē qō magis vr aduerbio sedere:vt significet idem qō sepe. Ei.in.vj.de repu. hec ego admirans referebam tñ oculos ad terram idē idem. Idem in thusc.q.scindens doloze idētidem intonsas comas. Eccū eccā:ellū ellam:eccos eccas:ellos ellas: Pris. ꝛ Sergius in donati artē pnoīa esse dicunt ab ecce ꝛ is ea id.ꝛ ille illa illud cōposita:q̄ tñ Laurentius aduerbia resolunt. Et eo qō dicit aut syllabicis adiectiōibꝰ q̄rit rursus quot sunt hmōi syllabe. dicitq̄ esse quatuor:met.ce.te.pte. Ase et iungiť noī pme pſone p oēs casus. vt egomet:meimet:mihimet:amemet:eodem mō in pli. Cū pnoiescōe ſo pſone tm iungiť obliqs singularibꝰ ꝛ oībus casibꝰ plāris dicimuscz tumet timet temet a temet. ꝛ eodem mō in pli:in ntō singulari nō dicimꝰ tumet:ne videať coincidere cū tertia pſona singulari pñtis indicatiui huiꝰ ybi tumeo tumes tumet. Dicimꝰ tñ p tumet tute tete syllaba breui ubieuia aut tutemet. Lu.i.ſ. Accipe preterea q̄ corpa ture necesse est. Idē in eodē tutemet a nobis iā quouis tpe uarū. iungiť ꝙcz met tertie pſone tripototo. suimet sibimet semet a semet. Spte ꝙcz iungiť ablō tm ꝙcz pnoīm possessiuoꝝ. mea tua sua nra vra. Diciminuscz meapte:tuapte:suapte:nrapte:vrapte. Etc. in.ſ. de finibus bonorum. qua vos doceat ꝛ ad se alliciat suapte natura. ꝛ idem. iij. de pfecto oratore. S. Erassum suapte ingenio perfectū uirum. Idē et masculino gñe ꝓtulit in.ſ. thus.q. suopte ingenio nutu ꝛ suo pondere ad pares angulos ferāt. Le.

Pronoīa pſonas finitas nō recipiunt.

Pronoīa cidentia. Qualitas pnoīe est triplex.

Pronoīm spēs due.

Ego cuius speciei.

Bña pnominum q̄t sunt.

Modꝰ cō positiōis p nominum

Adiectiōes syllabice.

Tutemet p q̄ ture.

Cepide apud plautum reapse. idest ipa re vtitur. Badius.

particula tm̃ addit casibus illoꝝ ꝓnoim hic ille cū in s ſiꝝ terminant. vt hui usce: hisce: hosce: illius-
res tm̃ hicce hocce: illicce illucce dicebant: qđ usus reformidat. Atho Prisc. ex his maxime nō fieri cōpositio
assenerat: cū p se et separate nihil significent: q̃ ro si vera est nec p ꝓpositionib⁹ inseparabilib⁹ posset fieri
sitio: qm̃ nusq̃ nisi in ꝓpositione reperiunt quod nemo vnq̃ sed nec ipse Pris. dixit. Quid q eodem
teste addite significant aliq̃d ne puret vt ille dicit esse ꝓnoim correctiones siue extensiones. vt qđ ego

Personep noim quot sunt.

Teren. in adelphis. egomet rapui intelligit ego et non alius ac si dixisset ego ipse. Que igit partes orat
sunt dicere aliqs. Ego adverbia inseparabilia dicerē quemadmodū participias illas. re. cō. se. di. au: ꝓpositi
inseparabiles. Persone ꝓnoim quot sunt. Rndet q̃ esse tres. et qđ ꝓtereatis q̃libet habeat: subiungit dic
Prima ꝑsona est q̃ de se loquit. Nec rō nō placet Prisciano: sed dicit prima ꝑsona est cū ipsa q̃ loquit de
nunciat: qr vox pōt prima ꝑsona nihil de se loqui: ſz secūda ꝑsona vel tertia esset dubitatio. Itaq; videt
facere differentiā inter loqui et ꝓnunciare de se est loqui de se. vt aliquid de seipso dicere. ꝓnunciare de
ex persona sua aliquid de se vel de alijs dicere. Quod in hoc vlla differentia est magis exprimeret q̃ has

Pronoia ꝓme ꝑsone quot sunt.

tiones de ex. q̃ verba loquor. et ꝓnuncio. vt loquor et ꝓnūcio de me sit habere sermonē de me: lo quor e
nuncio ex me sit habere sermonē in persona mea vel de me: vel de te vel de alijs.

¶ Antro. Quot sūt ꝓnoia ꝓme ꝑsone. et tm̃det eē vnū tm̃ ego. Idq; in singulari tm̃. Nam in plurali conceptionē facit aliaꝝ ꝑsonaꝝ sc̃a rū q̃n ad ipsas p̃tes loquimur: vt ego et vos facianus. Tertiaꝝ q̃n ad secundā et alios vel p̃tes vel absentes sibi adiūget: vt ego et vos et illi fecimus. Eodē q̃ mō dicit esse vnuꝝ tm̃ ꝓnomē sc̃e ꝑsone: ſz iv troq; nūero: ſz adiicit oēs vc̃os noim et reliquoꝝ ꝓnoim cū participijs. Casus ꝓnoim quot sunt: dicitq; esse se ptē nisi q̃ caret vc̃o oia ptēq; tu meus noster

Declinationes pnoiz quot sunt.

nostras: et quēadmodū paulo ante diximus ntō ego. et vt li. ſ. dictū est ntō suus sua suū. ſz illa nō ꝓprie sed figurate. ¶ Declinationes ꝓnominū quot sunt: et ostendit per exempla esse quatuor. Nā per primā declinantur tria. Ego tu sui p secundā quinq; hic iste ille ipe is per tertiam quinq; meus tuus suus noster vester. per quartam duo nostras et vestras.

Verbū q̃d sit.

¶ De verbo.



Aldo q̃ pars oronis est. Respōdet ē ꝟbū. Dicitq; eē ptē oronis declinabilem ad driam partium indeclinabilium cū modis ad differentiaz noiſ et participij: et tpibus ad differentiaz nominis: sine casu ad differentiaz participij agēdi vel patiendi significatiua. Donatus addit

Diffinitio ꝟbi

aut neutrum significans ꝓpter verbum im personale quod ꝓprie neq; actionem neq; passionem significat. Unde dicitur verbum. dicit q̃ a verbero as. deriuari: qr verberato aere oratio proferatur: quod licet omnibus oronis partibus accidat: tamē ꝓcipue in hac dictione quasi ꝓprium eius accipitur. quo frequentius vtimur in oratione atq; in cuius vi reliquę orationis partes significant. vnde et in illius diffinitione Diomedes adiecit ꝓcipue dicens. Verbum est pars orationis ꝓcipua

Verbi accidentia.

sine casu. ¶ Verbo q̃t accidunt: dicitq; octo esse verbi accidentia que enumerat. Deinde querit. respondetq; de singulis illarū. ¶ Be-

Genera ꝟboꝝ quot sunt.

nera verborum quot sunt: Genus in verbo alij significationem verbi appellant: vt enim in nominibus sunt genera quibus explorat sexus: ita in verbo genus est quo significatur vtrum actinum sit an passiuum. sunt autem quinq; genera verborum. Loquimur autem de verbis integris: nam reperiuntur quedam verba defectiua quoꝝ sidam predictoꝝ accidentium et que reduci non possunt ad vnū quod dā ex his quinq; gñibus: qđ fit gr̃ Prisciano ait vel nature necessitate: vel fortuna et casu vel differentie cā. Nature necessitate: vt pluo sereno: que verba cum similibus cum ad solā pertineant naturam quantum ad sermonem nostrum attinet defectiua sunt: nisi fiat prosopopeia. i. per
sone fictio. Fortuna et casu aut qr inusitata sunt: aut qr turpia et inconcinna. Inusitata: vt quia a fario fa

Quot sunt ꝓnomina ꝑme persone: vnū tantū
Nominatiuo ego. Genitiuo mei.
Quot sunt ꝓnomina secunde persone: Item vnū
Nominatiuo tu genitiuo tui: cum oibus vocatiui
nominum ꝓnominum et participiorum.
Quot sunt ꝓnoia tertie persone: Reliqua tredecim
cū oibus nominibus et participijs.
Casus ꝓnominū quot sunt: Septē: sicut in nomi-
Carent tm̃ vocatiuo oia ꝓnoia ꝓteremq; tu meus
mea meū. noster nostra nostrū. nostras nostratis. a
ret etiam ntō cū vocatiuo. Genitiuo sui.
Declinationes ꝓnominū quot sunt: quatuor. Pri
ma que mittit gtm̃ in i. vt ego mei. tu tui. Sēcūda
Scōa que mittit gtm̃ in ius. vt hic hui⁹ iste isti⁹ ille
illi⁹: ipse ipsius. is. eius. Tertia q̃ mittit gtm̃ in i.
meus mea meū mei mee mei. tu⁹ tua tuū. tui tue tui
suus sua suū. sui sue sui. noster nostra nostrū. nostri
nostri. vester vestra vestrū vestri vestre vestri. Quarta
mittit gtm̃ in is. vt nostras nostratis. vestras vestratis.

¶ De erotymatis verborum. Cap. vi.

¶ Epitome.

☞ Verboꝝ hic puero notitia q̃ruplicitas et q̃litates et singu
illi⁹ ptes b cōpiet p rōnes ad interrogata factas discussas.

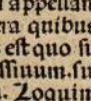

Amo que pars orationis est: verbū. Quid est
verbū. Pars orationis declinabilis cū mo-
dis et temporibus sine casu agendi vel pa
di significatiua.
Unde dr verbū. A verbero. as. qr verberato aere ora
profertur que sine verbo esse non potest.
Verbo quot accidūt. octo. Genus. Modus. Tps.
Numerus. Persona. Species. Figura. Coniugatio.
Genera verborū quot sunt. Quinq;. Actiuū. Pas
uum. Neutrum cōmune. Deponens.
Quod est verbū actiuū. Quod definit in o: et habe
passiuum in or: vt amo amor.
Quod est verbū passiuū: quod definit in or: et habe
actiuum in o. vt amor ab amo.

ꝛ daris vel dare nō habeamus for:ꝛ dor. Incōcinna ꝛ turpia ꝙ ꝛ a metuo nō habeamus participia metutus ꝛ metururus differēti e cā: vt a facio dico duco fero in ſcda perſona ſingulari imperatiui dice duce face fere: nō dicimus ne coinciderent cuꝫ obliquis caſibus quoꝛūdam noſtꝝ. ¶ Qō eſt verbum actiuū: qō definit in o ſubaudi in prima verbi poſitiōe ꝛ hꝫ paſſiuū in or. Quid aūt dicendū: eſt de hoc verbo do: qō vt pauloante dicebamus nō hꝫ in voce paſſiua dor. Diximus hoc ꝟbū eſſe mancū nō repugnāte ſignificatione ſed vſu: nuſqꝫ eñ apō authoꝛes lectū eſt dor. ergo quātū ad rōnem ſignificatiōis actiuū eſt. idē quoqꝫ de facio cis. dicēduꝫ eſt qō nō miſit paſſiuū in or: ſuppleꝫ tñ ab alio ꝟbo qō eſt fio fis. ¶ Qō eſt verbum paſſiuum: qō definit i or ꝛ hꝫ actiuum in o. Inuenimus tñ aliqua in voce atqꝫ ſignificatione paſſiua: que nuſqꝫ reperiunt in actiua. vt oſtenor: p eraminor. Qui. ſi. met. Conſternantur equi. atqꝫ idē. rſi. Conſternatiq timore. ꝛ Liui. xxviſ. ab vrbe cōdita. Cōſternati e cornibus in mediā aciem ſeſe intulerāt. nuſqꝫ tñ legimus cōſterno oſterno. Eiuſdem ppe ſignificationis reperit in voce ſignificatione paſſiua tñ liquor aīo. vt Sueto. in vita Ceſaris. ni qō extremo tempore linqui aīo ſolebat: nemo tñ diceret animus linquit me: aut ego linquo te animo.

¶ Anto. Quod eſt verbū neutrum huius generis ſignificatio latiſſime patet: aliō namqꝫ actionem ſignificat: vt ambulo: curro: aliud paſſionem: vt vapulo: ertulo: aliud in quo nec agentis nec patientis ſignificatio dignoſcitur vt ſedeo: ſudo: algeo eſurio. cꝫ quod ad grāmaticum attinet: hec potius actionem ſignificare dicendum eſt: hec quidem ſupina aliꝫ abſolutiua nōnulli diſpoſitiua appellant. Neutrum.

Quod eſt verbum neutruꝫ: quod deſinit in o. ꝛ non habet paſſiuum in or: vt ſeruio ſeruis

¶ Quod eſt ꝟbum deponens? Deponens dr verbū: vt ait Diome. vel p antiphraſim hoc ē ecōtrario: qr verbum rīra finitum deponere eam nō pōt: vel qr cum oīa verba deponentia apud antiquiores cōia eſſent: alteram: ideſt paſſiuā ſignificatio nem depoſuerūt: vt loquor eris. ſequor eris. Deponēs

Quod eſt verbū deponēs: qō deſinit in or: ꝛ tamen habet actiui ſignificationem: vt loquor loqueris.

¶ Qō eſt ꝟbū cōe: ꝛ verbum cōmune dr qō ſub vna voce actiuaꝫ ꝛ paſſiuā ſignificationem habet: quēadmoduꝫ ꝛ nomē commune dicitur qō duo auttria genera ſub vna voce complectitur. Impeſonalis ꝟbor ſignificatio in actiuam paſſiuāq vocem referuntur. Cōmune.

Quod eſt verbū cōe: qō deſinit in or: ꝛ habet actiui ꝛ paſſiui ſignificationem: vt amplector amplecteris.

¶ Modi ꝟbor quot ſunt: Modi ꝟbor in verbo qō Quin. appellat qualitatem eſt in dignati varios animi effectus demonſtrans. Vi ſunt quinq. Indicatiuus quem alii finitiuum: alii diffiniti num: alii pnunciatiuum appellant. Imperatiuus qui ꝛ percontatiuus. Optatiuus. Subiunctiuus qui ꝛ coniunctiuus ꝛ adiunctiuus ab aliis dicitur. Infinitiuus qui ꝛ impſonatiuus dicitur: qr perſonas diffinitas nō hꝫ dr ꝛ pepetuus: qr finē nō hꝫ. Modi ꝟbor quot ſunt:

Amo igitur quod verbum eſt: actiuum.

Modi verboꝝ quod ſunt: quinq. Indicatiuꝰ. Imperatiuus. Optatiuꝰ. Subiūctiuus: Infinitiuꝰ. Quis eſt indicatiuꝰ modus: qꝫ indicamꝰ aliqd fieri: vt ego amo: tu amas: ille amat. Quis eſt iperatiuꝰ modus quo imperamus aliquid fieri: vt o Antoni lege.

¶ Quis eſt indicatiuus modus: quo indicamus inquit ſiue oīdimꝰ ſiue pnunciamus aliqd fieri ſine vlla alterius modi inclinatione: vnde ꝛ finitiuus a Diome. dr quod quaſi finita: ꝛ ſimplici vtitur expoſitiōe. Cum per ipm mentis ſenſum depromimus. Indicatiuus.

Quis eſt optatiuus modus: quo optamus aliqd fieri: vt vtinam ego legerem.

¶ Quis eſt impatiuus modꝰ quo imperamus aliquid fieri. plerūqꝫ aūt ꝛ per eū precamur. vñ ab Ariſt. deprecatiuus dr: vt Vergil. Ad uſa mihi cauſas memora: neqꝫ eñ tam imperat qꝫ precatur. Impatiuꝰ.

¶ Quis eſt optatiuus: hunc modum vſurpamꝰ cuꝫ precibus aliquid a diis expoſcimꝰ: vt inquit Diomedes. vide optandi aduerbiis illum adiunginus vt videlicet ꝛ vtinā ꝛ oſi in ſermone hiſpano mutuamur a penis ex ola: qō ſi erpretaꝝ deus velit: deꝰ faciat. Reperiꝫ etiam ſine aduerbio optandi: vt Luca. in. ſ. diū viſa ſecūdent ꝛ fidelis fit nulla fides. Optatiuꝰ.

¶ Quis eſt ſubiunctiuus. Subiunctiuus qꝫ ꝛ dubitatiuus dr: iō dictꝰ eſt qꝫ per ſe nō exprimit ſenſuꝫ. niſi alteri ꝟbo iūgaꝝ: quod fit quedia cōiunctione: vt ſi audieris legā cuꝫ ama ueris docebo. Subiunctiuus.

Quis eſt ſubiunctiuꝰ modus. qui indiget altero verbo: vt pfectū ſenſum ſignificet: vt ſi legeris audiam.

¶ Quis eſt infinitiuus: qꝫ caret inquit numeris ꝛ perſonis: ꝛ hoc imperſonale verbum hꝫ: indiget verbo alteriꝰ modi hoc ꝛ ſubiūctiuus hꝫ: ſed ꝛ trūqꝫ ſimul ſolus infinitiuus. Vis qꝫ ſuperioꝛibꝰ modis quidā adiecerūt ſertū: quē appellauerūt ꝛ pmiſſiuū: vt ego amabo: ego docebo. ſed hūc indicatiui futurum nos fecimus: quidā impſonalē modum coniungunt: vt ſint modi ſeptē: ſed nos vt diximus in actiuaꝫ paſſiuāq vocē hūc modū reduximus. Adhuc aliꝫ cōmēdatiuū ab imperatiuo ſeparāt: qm̄ p impatiui pñs ſiue inſtās vt cōfeſtim aliquid fiat ipamus: quex iō impatiuū dixerūt: p futurū ꝟbo rſs: vt aliqd i Infinitiuꝰ

Quis eſt infinitiuus modus. qui caret numeris ꝛ perſonis: ꝛ indiget verbo alterius modi: vt aliquid determinatum ſignificet: vt cupio legere.

Amo igitur cuius modi eſt: Indicatiui modi.

Tēpora verboꝝ quot ſunt: ſex. Preſens. Preteritū imperfectū. Preteritū pfectū. Preteritū pluſqꝫperfectum. Futurum imperfectū: ꝛ futurum perfectum

Quod eſt tempus preſens. quo aliqd impreſentiaꝝ fieri oſtendimus: vt ego lego.

perpetuuꝫ ꝛ ad multa tpa fiat cōmēdamus: atqꝫ ideo hūc quaſi diuerſum a ſupioꝛibꝰ modū mādatiuū appellauerunt. Fuerūt adhuc qui ꝙiunctiuū a ſubiūctiuo ſepararent: vt eēnt modi noue: adhuc aliꝫ adhortatiuū ab imperatiuo ſeparant. Gerundia quoqꝫ ſupina verbi modos eſſe dicunt. Sed nos quinario modorū numero contēti fuimus ad quos reliqui ſunt reducti: niſi ꝙ gerūdia ꝛ ſupina non recuſamus ab octo ptibus oīonis ſepare. ¶ Tꝑaꝟboꝝ quot ſunt: tꝑs ī ꝟbo: vt inqt Diome. ē viciſſitudo rei trifōrmium mutabilitate cōprehenſa. Cum ꝟbo tꝑs vt pbi dicunt indiuiduū ſit: nos illō in partes diuidimus: ſz nō tā ipſum tempus ꝙ Tꝑaꝟboꝝ quot ſunt.

actiones nostras per tem pora dinidentes ea quātum ad nos attinet tria sunt: ꝓsens qō a quibusdam in appellatur: ꝓteritū ⁊ futurum quod a nōnullis vt supra dictū est: ꝓmissimus ōꝫ modus quod alij infin tempus appellabant: qꝫ incertum sit.

Ptīm quotuplex est.

¶Anto. Ptīm adhuc in triplici dīa est: iperfectū: pfectū ⁊ pluscꝫ pfectū. Ptīm impfectum qō ichoatiuū alīj dicūt est per qō significam⁹ nos aliqd in tpe pfecto incepisse nec pfecisse tm vt ego amabā. Ptīm perfectum est per qō significamus nō aliquid in tpe ptō incepisse at cꝫ pfecisse: vt ego amaui. pluscꝫpfectū oēs antiqui ⁊ iuniores grāmatici vident mihi non recte diffinisse dicūt em esse cū tps iā prudē exactum demonstramus: ita vt ꝓ ptīm pfectū rem factā breui aut nō multo tpe añ ondam⁹. per pluscꝫpfectū vero illud qō iā longo tēpore inueteratū est. Que rō si vera est nō possemus latine atcꝫ grāmatice dicere. qō in ipso statim sacrarū literarum initio scriptum est. In principio creauit deus celū ⁊ terram: ⁊ qō sequit: dixit deus. Fiat lux ⁊ facta est lux: qua actiōe nulla prior nulla antiqōr est. Sed necꝫ rursus diceremus recte cū tu venisti iā ego legerā qō de re pauloante facta dici posse nemo est adeo stupidus q̄ nō ꝓficeat: sed hec duo tē pora nō eo cēsent quo isti putant: ſ illo potiꝰ qō ptīm pluscꝫpfectū ptō pfecto cōparatū antiqui⁹ est: siue id in multo siue in paruo tpe exactū sit: atcꝫ iō adiecimus inueteratū circa ptīm pfectū. vt si dixerim ego legerā cū tu venisti: dico te venisse post id tps quo ego legi: sic Oui. ſ. me. Sic nō q̄ fuerat rudis ⁊ sine imagine tell⁹. Induit ignotas hoīm ꝙuersa figuras. qō si ptīm. p. q. p. ptō pfecto nō cōparet nihil aliud cꝫ ipm ptīm perfectum significat: vt Oui. Legerat huius amor: ritulū nomēcꝫ libelli. i. legīt. Sz indicatiu⁹ hz oīa ſer tpa ⁊ optatiuus cū ſ

Impare sibi q̄s non potest.

ctiuo hz oīa q̄ncꝫ tpa: qm̄ per illa oīa ꝓssumus indicare q̄d facimus: fecimus aut facturi sum⁹. Imperatiuo duo. tm̄ hz tpa instā s ⁊ futurū: sed in singulari primā nō admittit personā. Absurdū nācꝫ esset quēq̄ hortare cū prōptus sua spōte sit: immo vltro facere qō vult. externe xo psone imperio indigent nisi figurate ad aliū loquēs in scōa psona seipm ꝓferat: vt June. Tecū prius ergo volutabar hec. In pīs xo ꝛt primā ad qꝫ cum se imperat se quocꝫ in idē ministeriū vocat. Sz est aliadneterē dū cꝫ per imperatiui presens imperat aliquid e vestigio fieri vt o puer lege. i. fac vt statim legas. per futurꝫ xo impamus aliqd in posterꝫ faciendum atcꝫ vt ita dicā in perpetuū. Est quocꝫ eadē dīa inter futurū imperatiuū ⁊ alioꝝ modoꝝ futura: q̄ hec non ferenter futurum tps significant qō est p aduerbia distinguēdū: vt ego legā mox cras perendie. die quinti: die primi. Impatiui xo futurū nō significat: vt ꝓfectim aliqd fiat: sed vt dixim⁹ semꝑ ſ posterꝰ dum esse: vt si vis esse docilis legito libros. i. fac semꝑ legas libros: qō possis cōmode facere. necꝫ opus est iungere aliquid quo tpis diuturnitatē illam exprimamus. Inueniē tm̄ apud antiqōres futurꝫ ꝓ pīs rem. in heautō. Zoqtor paucula. ⁊ idē in adel. de te largitor⁹ puer: ꝓ eo qō est loqre largire. Quos Donatus quitatis amator⁹ secut⁹ dixit. p. eñ. Primus equū phaleris insigne victor⁹ habeto: ⁊ paulopost. Tertiꝰ gradus hac galea ꝓtentus abito: ꝓ eo qō est habeat ⁊ abeat. In voce passiua ꝑle futuri tpis hmōi repent idē

Optatiuꝰ.

antiqōres tm̄ in legib⁹ ⁊ federib⁹ q̄ fiunt ꝓmulgant vt sic dixerim ad ꝑpetuā rei memoriā. Optatiuus tpa hz vt aliubi dixim⁹: cꝫ fuit tps quo putabamus tria tm̄ hre tpa. Sūt qui ab optatiuo pīs ortum

Personeꝝ borū quot sunt.

futura sunt q̄ optamus. Sed dicet q̄spiā quo possum⁹ ꝓterita optare. Ad qō dicendū est cꝫ nō solum futura optare possumus: verūetiā plerūcꝫ optam⁹ nos aliqd fecisse: qō tm̄ nō fecim⁹: vt vtinā ego legissem. Perfectum unus eque tria tpa hz pīs ptīm ⁊ futurū. Usurpat tm̄ plerūcꝫ pīs infinitiui ꝓ ꝓterito imperfecto indicatiui quo gne dicēdi plerūcꝫ vtunt hystorici. Salu. Eqtare cū equalib⁹ certare: ⁊ cū oīs anteiret oībus tm̄ cheꝓ equitabat certabat erat. ¶Numeri verboꝝ quot sunt: duo intr̄ ficut in noīe. Fuerūt qui in terna p

Nūeri verborū quot sunt.

plurali ꝓteriti pfecti indicatiui modi dualē numerꝫ a plurali distinterūt in illis duab⁹ vocib⁹ amauerat amauere: vt amauerūt sit ad plures amauere ad duos tm̄ referendū. Sed vt Quin. refert apō nostros ante nē hec obseruatio reperit: cū ecōtrario qō Ver. ſ. eñ. direrit. Deuenere locos vbi nūc ingētia cernis. ⁊ idē Cōti cuere oēs intēticꝫ ora tenebāt. Oui. viij. me. consedere duces ⁊ vulgi stāte corona apte nos docet hoꝝ ad duos ꝓnere. ¶Persone verborum quot sunt. Tres intr̄ ꝛt repetendū est hoc loco id qō de pe in capite superiori diximus cū de personis pnoīs agebat. Illud tum addimus qō Diome. ait personam rōnabilem substantiā qō ꝓprie in prima ⁊ secunda persona reperitur nisi fiat prosopopeia.

Spēs verborū quot sunt.

¶Ant. Spēs verboꝝ qt sunt. Due intr̄ ficut in noīe. primitiua ⁊ deriuatiua. Deriuatiorū rursus septē dicit ee formas quas Diomedes ⁊ Donatus ad verbi referūt qualitatem: alīj ad genus siue significationem. Deinde querit: respondetcꝫ de singulis septem verborum formis. ¶Que dicuntur inchoatiua.

Species verborū quot sunt: Due: ficut in nomine. Primitiua vt lego: legis. Deriuatiua vt lectito.

Inchoatiua.

Deriuatorum verboꝝ forme quot sunt: Septem. Inchoatiua. Meditatiua. Desideratiua. Frequ

tiua.Diminutiua.Denominatiua Aduerbialia.

Que dicuntur inchoatiua:que Laurentius dicit cõtinuum incrementũ passionis innate significare:fiũtq; tantum a verbis neutris absolutis secunde cõiugationis formanturq; a secunda persona presentis indicatiui modi addita co:vt a tepeo es. tepesco is.i. in horas magis tepefio.

Que dicuntur verba meditatiua:que laurentius appellat defideratiua:fiuntq; ab vltimo supino addita rio hec fere ab edo is.esu esurio.a ceno as. cenatu cenaturio.a pario partu parturio.a meio is.mictu micturio.a caco cas.cacatu cacaturio.ab emo is. emptu empturio.

Omnes grãmatici qui vnq; fuere ante Laurentium Vallam appellauerũt ꝓba inchoatiua que in sco desinunt:qualia sunt frigesco:tepesco:albesco:diterunt inchoationem quandam significare: quod esse falsum validissimis rationibus conuincit.quin potius hec verba incrementum passionis innate significare videntur:que significant verba a quibus deriuãtur:vt egresco.i.magis magisq; egerfio .albesco:nigresco.i.in dies magis magisq; albeo ⁊ nigreo:⁊ velut ipse exponit albefio ⁊ nigrefio. Nec verba alij ante Laurentium direrunt a verbis neutralibus tantũ deriuari:nos autẽ adiecimus a verbis neutris.non quidem omnibus.sed tantum secunde coniugationis: nã ab alijs coniugationibus deducta non taz in choatiua quã inchoatinorum similia esse dicenda sunt vt illa labasco is. integrasco is et ab hio as.hisco is.a concupio is. cõcupisco is

Sunt preterea hui⁹forme verba quorum primitiua in vsu nõ sunt: vt herbesco is.filuesco is.lignesco is. igne sco is.iuuenesco is .⁊ similia que possunt videri a nominibus:herba filua ligno igne:iuuene potius q; ab herbeo es:filueo es.ligneo es.igneo es.iuueneo es.derinata. Naz verba huius forme certis regulis constant quarum vna si defuerit inchoatiua siue vt Laurentius maluit augmentatiua non erũt:prima est q; in sco desinãt deide q; a secida persona presentis indicatiui modi verborum neutralium scõe cõiugationis passionem innatam significantiũ formẽt:preterea q; deficiant in preterito perfecto indicatini modi ⁊ in reliquis temporib⁹ que formantur ab eo quod q; per tertiam verborum coniugationem declinentur. ¶ Que dicuntur meditatiua. Secunda verborum forma est meditatiua:que Laurentius ⁊ quidem recte desideratiua siue optatiua eẽ dicit. ¶ Nec enim esurire est meditari comedendum esse quod ad intellectum pertinet seu cupere ⁊ optare quod est opus partis appetitiue. Formantur autem ab vltimo supino addita rio . reperiturq; hec verborum forma in paucis verbis apud antiquiores fortasse in pluribus:sed quorum ego memini in his fere. Ab edo is. esum esu esurio esuris.a ceno cenas cenatum cenatu.cenaturio.a pario paris partum partu parturio.a meio is.mictum mictu .micturio.a caco cacas.cacatum cacatu.cacaturio.ab emo emis emi emptus emptu emptu rio ideſt cupido siu elibido mihi incessit edere.cenare.parere.meire.cacare. Iuue. Esurit intactam paridi nisi vendat agauen. Ad ar.xj.epigramma. Lenaturit vacerra non cacaturit. Iuue. noctibus hic pueri lecticas micturiunt hic. Vergi.in buc. Nunc omnis parturit arbos. Varro.ij.de re ru. Te empturientem in cãpos macros abducunt crebro pedes. Et quib⁹ exemptis facile colligitur inter meditatiua ⁊ forme pfecte siue absolute verba illam esse differentiam:q; absoluta actũ:meditatiua affectum mentis nõ meditationẽ signi ficant: vt Ouinius:qõ diu parturiuit animus vester aliquãdo pariat:⁊ illud psalmographi. Ecce parturit iniustitiã cõcepit doloꝛ ⁊ peperit iniquitatẽ .ergo parturire est cupere a partu liberari. parere illud ipsus quod cõceptũ ẽ quod q; cupimus parere in lucem edere. Dicturio a dico.is.dictu. Ad acrob. vj.satur. vsus est qõ duces inquit ⁊ milites: qui fortiter a se facta semp dicturiunt. Idẽ lib. j. Neultra te dicturientem retardẽ.⁊ Apul.a nubo is. nupturus nupturio:siue vlla vnq; magis iam olim nupturisse. Inter staturio is.qõ videt hui⁹forme verbũ esse.⁊ scateo es.a quo deriuari videtur nulla talis differentia reperitur:idem namq; est scaturio ⁊ scateo declinant autem huiusmodi forme verba ofa per quartã verborum cõiugationem.

¶ Chri. Que dicũtur inco hatiua .in his verbis Probus ita scripsit .Et oibus verbis in quib⁹ sunt tpa⁹ psone formant inchoatiua. Sed hoc pbi exẽpli grõ probem⁹ab amo amas amasco ab augeo es.augesco.a timeo es. timesco que actiua sunt. Vale.mart. de paup. ofa nimirũ hz qui nihil cõcupiscit:atq; a deponẽtibus vt i Bello legimus a fruor fruisco:.⁊ a misereor miserescimus vitro dixit ver.nisi malueris a miserer deduci qõ ipersonale ẽt Lato.nolito aquã dare multũ ne ptedescat. Apule. Ho depudescovtitur. Sed vsus emẽdatior ꝛa reiecit:nõ ei dicim⁹ porrasco:amasco:docesco:nocesco:otrahisco:metuisco ñ senisco:nõ vetisco Sz a neutris absolutis:coniugationisq; secunde a seneo seneseo.a filueo filuesco.a crasseo crasseseo.a maceo macesco. Colu. ne suo pernacuis sarmentis filuescere. Pli. Aqua celesti donec crasseſcent. Ad. Varro. macescentes melius concipere dicuntur:atq; his similia plurima verba hilaresco grauesco.floresco.lapidesco.cineresco herbesco.adolescoflauesco.nitesco.latesco.canesco.claresco.herbesco.cõualesco.flãmesco rubesco.pallesco.tenuiresco .viresco.⁊ a puero vero puerascẽs ⁊ puerescẽs deducuntur:vt sit puerasco is.in etate senili puerilibus vti moribus.puerisco is.trãs infantiam p puericiã adolescere. Plau.in merca.senex cum erẽplo est:iam nunc nec sentit nec sapit simul solere cũ repuerascere. Suet. Quoz duo infantes adhuc rapti .vnus iã repuerascẽs.

¶ Continuũ incre. Li.p archia. leuitas floresceret quotidie magis. Ver. lib. viij. magis crudescunt sanguine pugne. Terẽ .in heauto.nã quotidie augescit magis egritudo. Pli. lib. xxj. rausa paulatim rubescẽs visit . In eo ho qõ Antoni⁹ precipit libro supiore ꝓba inchoatiua ptõ carere:nihil Laurẽtio refragatur:⁊ Laurẽti⁹ tradat verba inchoatiua puñ habere atq; eoꝝ primitiua eodẽ carere. Nã Anto. formationẽ Laurẽtius quidẽ significationẽ respicit. Quippe macui macer fact⁹ fui significat:qõ a macreo legitime formaꝛ:vt a noceo nocui. Macreo ho sm significationẽ suã que est macer sum. In preterito macrui .i. macer fui inducit. Oõ authoritate cõprobãdi est:sed marime Ver.extra hoim aleã poete castigatissimi.qui eũ.lib.vj.sic scripsit ostia iãq; domus parnere ingentia cẽtũ. hic parnere:nõ q; fuerint aliqñ aperte tanq; qõ tunc nõ erant:sed q; aperte facte cũ fuerint antea:tunc ẽt aperte erant. Oõ vero hec ꝓba nõ solã significẽt inchoationẽ plurime demonstrãt rõnes: sed huicloco faciat satis hoc vnum. Ita eque posse dicere incipit tumescere pont⁹. Sic ut desinit turgescere morbus.⁊ quod legimus in Ver. etna. eternũ pinguescat ab vbere sulphur. vbi quonã modo eternum sulphur intergere quin potius in dies magis pinguet:vt sensit Valla. ¶ Empturio pariter dicetur facturio.i.coire eo p.o. Plautus facturit postq; ancillam aspexit.

Ad edita tiua.

Bertul. Etercitatiua:nã meditari etercere est. Et in lege domini meditabitur die ac nocte.

Inchoatiua verba q; dicuntur.

An ichoatiua preteritis careant

Desiderati na que dicantur. Uisere q̃d denotat.

¶Anto. Que dicunt desiderativa. Tertia verborũ forma est eorũ que dicunt desideratiua. Laurẽtius nõ affectũ mentis desideriũq̃ hec significare dicit: sed actũ corporis. Nã qõ Prisc. affert illud Uerg. in. viii. memini hẽsione visentẽ regna sororis. Laomedontiadẽ priamũ exponitq̃ visentem p cupientem videre. nimo ratione caret. Nam si visere est cupere videre semper priamus sororem hẽsionẽ visebat postea q̃ abi fuit: nec minus cũ erat in troia q̃ cũ vt illam videret pfectus est salamina. Ergo visere nõ cupere videre sed ad videndũ significat. Quod si viso cupio videre significaret: nunq̃ Lic. ad atticũ scripsisset: cupio alexandriã reliquãq̃ egyptum visere: sed viso alexandriam reliquãq̃ egyptum.

Que dicuntur desideratiua. que Laurentius nõ affectum: sed actũ corporis significare dicit. Que vero q̃ rarissima: vt viso visis: lacesso lacessis: facesso facessis. capesso capessis.

Facesso.

Usurpantur tamen hec ẏba pro ipsorum primitiuis: vt lacesso pro eo ad lacerandũ vel lacero. facesso eo ad faciẽdũ vel facio. Uerg. iiii. eñ. Ocius oẽs imperio leti parẽt ac iussa facessunt. Reperit tñ p eo qõ est recedere vt ire ad recedendũ. Li. ſ. de legi. Paulisper facessãt rogemus. Reperit etiã facesso pro phibeo Li. in Uerrẽ. ne innocenti piculũ facesseris idẽ q̃ q̃ in eundem. cũ audmisserit ei negocium facessitum. Capesso is. pro capio vel eo ad capiendum. Ter. ſ. eñ. Mihi iussa capessere fas. Li. ſ. Tuscu. is animus superiora capessat necesse est. Accerso is. vel arcesso literis inuerſis p eo ad vocandũ. Terẽ. in andria. Obsterricẽ accerso sed cũ oĩa huius forme verba sint tertie coniugationis: ꝛ in so definant hoc reperitur etiam in io terminatum declinatũq̃ per quartã cõiugationẽ. Lic. de claris oratoribus. Accersiuisti eum be ea que domus est semp habita doctrine. Et actũ cap. ꝛ. mitte iopẽ ꝛ accerse Symonẽ quẽdam. Ero terẽplis colligimus verum aut vero primũ esse qõ Valla suspicat pdictarum formarũ ẏba ab antiquissimis aliter fuisse appellata q̃ a grãmaticis iunioribus nunc dicunt: ꝛ illorũ noĩa sic fuisse inuersa vt pro meditatiuis direrint inchoatiua pro desideratiuis meditatiua: pro actũ corporis significantibus desideratiua. Sed nos ex eo qõ significant nouo noĩe diximus augmentatiua. Laurentio opinat ab antiquioribus fuisse meditatiua appellata ex illa reconditioze significatioꝛe qua meditor significat exercere: vt apud June. Statius meditatur ꝓlia tuſca. ꝛ alibi. Ille armorea meditat ꝓlia villa. ꝛ sit calesco quasi exerceor: caloꝛe: frigesco exerceor: frigere ꝛ similia eodẽ mõ. ¶Que dicũtur frequẽtatiua: Frequẽtatiua ẏborũ forma quã diomedes iteratiuam appellat: est que assiduã vel potius frequẽtẽ in agendo vim hz. vñ ꝛ appellationẽ hz quoniã frequenter agendo rat affectũ: formam aũt ab vltimo supino u finali mutata in o. declinaturq̃ p primã cõiugationẽ: vt a curſo ris cursu curso cursas a quo est occurso as. i. frequenter occurro. Ter. in hec. Occursare capito cornu ferle cauere. A duco is. ducto as i. frequenter duco. Salu. in catilina. L. sylla exercitum quẽ in Asia ductauerat mergo is. merſo as. i. frequenter mergere. Ter. ſ. geoꝛ. fluuio mersare salubri. Est ꝛ frequentatiuũ a frequentatiuo curſito as. Uoꝛ. ij. ſer. Ueluti succinctus curſitat hospes. in ẏbis tñ ꝓme cõiugationis mittentibus i ꝓpinum in atũ. fiunt frequẽtatiua a penultima in i breuẽ mutata: vt ipero imperas imperatu. imperito as. Terra. ſ. ser. Olim qui summis legionib⁹ imperitarunt a volo as. volatu volito as. Rogo as. rogatu rogito as.

Que dicũtur frequẽtatiua.

Dictito vñ descẽdat.

¶Ab ago agis. actu nõ dicimus acto as. sed actito tas. Aldar. cogit me titus actitare causas: dicimus etiã ab ago agis in alia significatione agito as. Uerg. iij. geoꝛ. Ipse dies agitat festos fusuſq̃ per herbam. ¶Dicis. dictu dicto as. qõ est alio scribente dicere. June. Lelio dictare parat. dictito as. qõ videt esse frequentatiuo. A frequẽtatiuo est frequẽter dicere. Uoꝛa. ij. epi. dicitet albano musas in monte locutas. A quero is. quesito as. penultima longa. sed dicimus querito as. eadem breui. A scribo is. scriptu. scriptito as is. A scio. ini. scitu. scitoꝛ aris. ꝛ scisciꝛ aris. A nosco is. notu. noto. as. noscito tas. A cogo is. coactu non coacto as. sed

Diminutiua que dicantur.

cogito as dicimus. ꝛ a sequoꝛ eris. secutu non secutoꝛ aris. sed sectoꝛ aris. formatur.

¶Anto. Que dicunt diminutiua. Est q̃nta ẏborũ forma eorũ q̃ dicunt diminutiua eo qõ significent diminutionẽ a suo principali vnde deriuent: vt a soꝛbeo es soꝛbillo as. quasi minuti soꝛbere a garrio is. garrulo as. a caluo is cauillo as. ꝛ cauilloꝛ aris. Sũt preterea quedã diminutiuorum formã habẽtia sine oꝛigine forme pfecte vt pitisso as. p minuti bibere vacillo as. p eo qõ est alterno motu fluctuare Ter. in heautõ. pitissãdo mõ mihi q̃d vini. assumpsit. Li. de claꝛa. cũ ex eo toto coꝛpe vacillãte q̃siuit. q̃d loqueret e tyntre. huiꝰ oꝛdis videt mihi eẽ ẏba illa q̃ pauloañ frequẽtatiua esse diximus: vt dormito as: scriptito as. q̃ est nõ pfunde dormire: aut plane scribere: sed p ĩterualla id facere significãt vt sit dormitare minꝰ q̃ dormire. scriptitare mãꝰ q̃ scribere: vt illud dormitauerũt oẽs ꝛ dormierunt.

Que dicũtur diminutiua q̃ a suo principali diminutionẽ significant: vt a garrio ris. garrulo as. a scribo es. soꝛbillo as. a caluo is. cauilloꝛ aris.

Denoiatiua q̃ dsit.

¶Que dicunt denoiatiua? Sexta ẏborũ forma est eoꝛ q̃ dicunt denoiatiua eo qõ a nomine deriuant: vt a patre patrisso as. a greco.

Que dicuntur denoiatiua: q̃ a noĩe deriuant vt a patre patrisso as. a greco grecisso as. ꝛ grecoꝛ aris. a frato toꝛ taris. a pabulo oꝛ. aris. a rure rusticoꝛ aris.

Que dicuntur aduerbialia. que ab aduerbio deriuantur: vt a perendie perendino as a supra supero as. intra intro intras.

Amo igitur cuiꝰ speciei est. Primitiue speciei: nõ enim habet: quod ego sciam vnde possit deriuari.

Figure verborũ quot sunt. Due: sicut in nomine. Simplex vt amo as. Composita vt deamo as.

Amo igit cuiꝰ figure ẽ Simplicis figure: nõ cui

diuidi in partes significatiuas eius qđ integrũ ante compositionem significabat.

Coniugatiões verboꝝ quot sunt. quatuor. Prima que secundã personã singularem presentis indicatiui modi mittit in as pducta i voce actiua. et in aris vel are. in voce passiua: vt amo as. letor ris vel are.

Secunda que eandem scãdam personam mittit in es productam in voce actiua: ꝛ in eris vel ere in voce passiua: vt doceo doces. medeor eris. vel ere.

Tertia que eandẽ scãdam personã mittit in is correptã in voce actiua: ꝛ in eris vel ere penultia correpta in voce passiua: vt lego legis. loquor loq̃ris vl loq̃re.

Quarta que eandem scãdam personã mittit in i producta in voce actiua: ꝛ in iris vel ire penultima producta i voce passiua: vt audio is. audior iris. vel ire.

adiecit qđ ego scia: fieri eñ potest vt ordinẽ habeat vnde dicaꝫ. Sed neq; formaꝫ ex se inchoatiuum: vt isti dicunt amasco is. neq; desideratiuum amasso is. neq; meditatiuũ amaturio is. nec frequentatiuum amito as.

¶ Figure verboꝝ quot sunt? Duelin q̃t quẽadmodũ in noie. Simplex vt amo as. clamo as. composita vt deamo as. componuntur aũt verba quatuor modis sicut ꝛ nomen. ex duobus integris: vt ex amo deamo as. ex ꝛ amo amas. de integro ꝛ corrupto: vt diligo diligis: ex di ꝛ lego legis: aut ex corrupto ꝛ integro: vt alligo as. ex ad ꝛ ligo as. aut ex duobus corruptis: vt officio officis. ex ob ꝛ facio is. Componunt eñ verba frequenter cum prepositionibus: sed nõnunq̃ cum nominibus: vt tepefacio a tepidus ꝛ facio. verificor a versus ꝛ facio belligero a bellum ꝛ gero. Componuntur ex prepositione noie ꝛ verbo: vt perterrefacio facis. a per ꝛ terrorẽ facio. ex duabus prepositionibus ꝛ verbo: vt recõpenso recõpensas: recõdo recõdis. Sed quẽadmodum in cõpositione corrumpunt in fine libri superioris dictum est.

¶ Cõiugationes verboꝝ quot sunt? Antiq̃ores grãmatici fere oẽs nũ ponebant q̃iugationes ꝛ res: sed tertiã rursus diuiserunt in breuẽ siue correptã: in longaꝫ siue productaꝫ. Nos aũt iuniores secuti grãmaticos (qꝝ nihil refert) quatuor cõiugationes posuimus. Cõiugatio est cõsequẽs verboꝝ declinatio: dicta qđ vna eademq; rõne declinationis plurima cõiungunt ẏba: vt ad similitudinem amo amas omnia verba prime coniugationis hec a grecis sycigia dicitur. Prima que secundam personam. Jam puer non respondet ex eo quod libro primo didicit. Prima coniugatio est que hz a productam ante re in infinitiuo: quod ex ipsa pronũciatione atq; accentu poterat intelligere: sed ex eo quod iam libro quinto audiuit secũdam personam presentis indicatiui modi prime coniugationis. in numero singulari in as longam terminari. Secunde vero in es. eque longam. Tertie in is breuem. Quarte in is longã. Que ratio ꝛ si eadem est cum superiori: hic respondit quasi prouectus ex Diomedis Donati Phoce Prisci. omniumq; antiquorum verbis: qui ex secunda persona indicatiui colligunt diuersitatem coniugationũ: illic vero quasi rudis didicit rem ex eo quod erat intellectu facillimum.

Figure ẏboꝝ quot sunt.

Coniugationes verboꝝ quot sunt.

¶ De erotymatis participiorũ. Cap. viij.

¶ Epitome.

¶ Participium hic docẽtur pueri genus: tempus: figurã ac cum numero casu significatione.

Participium vnde dicatur.

Participiorum generа quot sunt.

ADans que pars orationis est? Participiũ Quid est participiũ? Pars orationis declinabilis. que pro verbo accipitur: ex quo derivatur: genus ꝛ casus habens ad similitudinem nominis ꝛ accidentia verbi sine discretione modorum ꝛ personarum.

Unde dicitur participium quasi particapiuꝫ q; partem accipit a noie: partẽ a verbo: partẽ ab vtroq;.

Participio quot accidũt? Sex. genus: tempus: significatio: figura. numerus: casus cum declinatione.

Genera participiorum quot sunt? Quatuor: masculinum vt amatus: femininum vt amata: neutrum vt amatum: commune trium: vt hic ꝛ hec ꝛ hoc amans.

Amans igitur cuius generis est? Communis triũ.

Tpa participiorũ quot sunt? Tria. Pñs vt amans

ADans que pars oõnis est? Dein de rñdet participium esse partẽ oõnis declinabilem ad differentiaꝫ indeclinabilium: que pro verbo accipitur ex quo derivatur: nam verborum significatiões hz: atq; pro verbo ponitur: sed ab eo differt: qm̃ genus ꝛ casus hz ad similitudinẽ nominis: a quo rursus differt: qꝝ accidentia ẏbi hz modos ꝛ personas quibus participiuꝫ careret. ¶ Unde ôr participium? Ab eo rñdet qđ duaꝫ partium: que sunt participes in oõne hoc est noĩs ꝛ ẏbi partẽ capiat ꝛ participet: vt sit participium: vt cum Sernio dicit Sergius quasi particapium. Accipit eñ vt dirim? a noie gña ꝛ casus: a verbo tpa ꝛ significatiões ab vtroq; numerũ ꝛ figurã. ¶ Participio q̃t accidunt? Ser inqnir: duo que diximus accepisse a noie. i. genus ꝛ casus duo quoq; que a ẏbo hoc est tps ꝛ significatio. Duo preterea q̃ ab vtroq; hoc est figura ꝛ numerus. Gña participioꝝ quot sunt? quatuor esse dicit gña participioꝝ. Masculi nũ eoꝝ q̃ terminãtur in us: vt amaturus amatus amãdus. Femininũ eoꝝ que terminant in a: vt amatura amata amanda. Neutrũ eoꝝ q̃ terminant in um: vt amaturum amatũ amandũ. Cõe triũ eoꝝ q̃ terminãtur in us: vt hic ꝛ hec ꝛ hoc amans: hic ꝛ hec

t hoc docens. Repiunt ñ participia in ns terminata in gñe masculino quasi substãtiue posita ex eo q in illis subintelligitur nomen substantiuum masc. ge. vt hic oriens: hic occidẽs vbi intelligit sol. ver. v. eñ. Et me senus equis oriens affauit anhelis. Aliqñ tñ ipsum substantiuũ exprimit: dicimusq; ab oriente solis ad occidẽtem solẽ; rudẽs q; intelligit fumis torrẽs: q; fluui⁹ gñis quoq; sunt masc. Profluẽs t pfluẽs q; subintelligit aqua gñis sũt femi. Liui. ſ. ab vrbe ꝯdita. pueros in profluentes aquã mitti. Celar in cõmentarijs. Cũ ad confluentẽ mose t rheni cõuenissent. t Justin⁹ i trogi epitome. parsquedã in pfluẽte dãnubij t fabij consedit. Est aũt pfluens in ea parte fluminis qua est violentior aque vena: confluens vero qua duo flumina iunguñt: quã Ptholomei interpsicionẽ fluminis appellat. Cotinens quoq; pro terra que non est insula ẽt gñis femi. q; subintelligit terra. Pli. li. vj. aymũ a prima cõtinẽte abest septẽ mille cẽtum quinquaginta passus. Cõsonans quoq; p ista quã nõ est vocalis: hoc gñe ꝓferẽ. Animãs tũ gñe masculino reperit. vt Vor. i. ſer. Sed hic stylus hanc patrocinio quẽq; animãtem: tũ femininũ: vt Ci. ſ. de legib⁹. Nã cum ceteras animãtes obiecisset ad patrũ. Reperimus quoq; gñe neutro: sed in pli tñ animãtia: serpẽs femininũ reperitur. Iuue. Et mouisse caput visa est anguis serpẽs. Ouer. ij. eñ. Ad masculinũ protulit dicẽs serpẽs: cõplexus vteroq;. Pregnans quoq; qd participij formã ꝯ fine origine verbi rõne significationis tñ gñis est femenini. In neutro gñe participia reperiuntur quasi substantiua: vt añs: ꝓfs: decẽs: conuenies. ¶ Tẽpora participioꝝ quot sunt; tria inquit. Sed animaduertendum est qõ nõ ex oi verbo oia rẽpora masculinũ quẽadmodũ statim de significationibus participioꝝ dicemus. Jus q est cõsiderandum qõ ꝯ latini nõ habeant participia preteriti imperfecti tpis t plusq; perfecti: inuenimur tñ pro illis participia preteriti posita: vt apud Ouer. ſ. eñ. Et qua vetus abas: t qua grandeuus aletes. qõ Seruius pro vehebat exponit. ¶ Significationes participioꝝ quot sunt; Due inquit: actiua t passiua. Sed que participia significant actionẽ que passionẽ subiungit dicẽs: q; a verbis actiuis t neutris nõ quidem oibus; sed quibusdam significant actionem participia presentis t futuri in rus significant actionẽ: vt amans qui amat: amaturus qui amabit: seruiẽs qui seruit: seruiturꝰ qui seruiet. A verbis passiuis vel passionẽ significantibus q̃dã fiunt: vt exulo: vapulo: caleo: ardeo: participia oia significãt passionẽ: vt amatus quẽ amauit quispiã: amãdus q̃ amabitur: vapulans qui verberat: vapulaturus qui verberabit: exulans qui mittit in exiliũ: exulaturus q̃ mittetur. Quin. in. ſ. adde q; vapulantibus multa dictu deformia. Ci. in. iij. tusc. q. Thelamonẽ pullum paruũ exulantem atq; egentem. Justinus in epitome trogi. Ille quasi in perpetuum cuz viris exulature.

¶ Aduro. A verbis deponẽtibus quatuor veniunt participia. ſ. pntis preteriti t futuri in rus actionẽ significant: futuri ẋo in dus passionẽ quot q; alexandrini nõ recipiebant auctoritate probãdum est: a loquor loquẽdus. Vora. iiij. car. Pretia cõingibus loquẽda. a sequor sequẽdus. Qui. in epi. phillidis. Nõ tibi sic dices phillis sequẽdus erã: ab inficior inficiendus. Idem in epi. deianire. Decolor t factis inficienda tuis. a patior patiendus. Idẽ in. iij. de arte. Ad ultraq; tyroni nõ patiẽda feret. ab imitor imitandus. Idem in epi. phedre. Arcus t arma tue tibi sunt imitãda Diane. a fateor fatẽdus. Qui. ſ. de tristi. Sunt tñ euẽrsi dura fatẽda meo: t ab illius cõposito pfiteor pfitendus. Idem in. ſ. de arte. nec species veneris semper pfitenda rogauri. A tueor tuendus. Idem in. iij. de arte. huic equites illi stagna tuenda dedit: a modulor modulandus. Vora. ij. epi. fidibus modulanda latinis t fere ab omnibus verbis deponentibus que cum actõ cõstruuntur passiue reperies hmõi participia. Sunt etiam ex deponẽtibus que cum aliis casibus construuntur: vt ab vtor: vtẽdus. Cel. li. vij. qui iumentum alioꝝ sum duperatq; quo vtendum acceperat: t in. ff. tit. de acqui. pos. l. ſi qs rem vtendã dederat. sed hoc verbũ etiam cũ a cõ pstrui põt: vt apud Ci. ij. de ora. si erarij corpus vtimur ad belli adiuuamenta t ornamenta pacis. t Cel. lib. xviij. qs voces nos ꝓferimus vti. Quid quod actiuum reperitur: vt apud Veniũ: q; ſupellex multa qua non vtimur. Eodem mõ a vescor legimus vescẽdus: q; Pli. lib. xviij. dixit. Laprimum iecur ſi vescaꝰ ab eo qõ edit. fosco is. t o fungor fungendus: q; Teren. in adel. dixit. Eschinus tuus neq; boni neq; liberalis iuuenis fungendũ viri. t qõ Plan. in trinũmo. etiã active pinxit dicẽs: vt munus fungas tuũ. Quod ſi dixerit quispiam. Ars ba olim fuit. e cõmunia: q; inde pronemo ſic hec participia futuri in dus: ego non inficior: ſed illud dico.

Prohluẽs.

Animans

Serpens.

Participioꝝ quot sunt tẽpa.

Participioꝝ ſignificationes.

Quot participia a ẋ bis deponentib⁹ deducuntur.

Preteritum vt amatus: futurũ vt amaturꝰ amãdus. Amans igitur cuius temporis est: Presentis tpis. Significationes participioꝝ quot sunt. Due. Actiua vt amans. Passiua vt amatus.

Que participia significãt actionẽ. A ẋbis actiuis: neutris actionẽ significãtibus: actionẽ significãt participia pñtis t futuri i rus: vt amãs amaturꝰ: seruiẽs seruiturꝰ. A verbis passiuis vel neutris passiuis vel neutris passionẽ significãtibꝰ pticipia oia significant passionẽ: vt amatꝰ amãdus: vapulãs vapulaturus.

A verbis deponentibꝰ participia presentis t preteriti t futuri in rus significant actionem. Futuri ẋo in dus passionẽ: vt loquẽs locutꝰ locuturus loquẽdus.

A verbis cõmunibus pticipia presentis temporis: futuri in rus significãt actionem preteriti actionem: passionem futuri in dus tñ passionem vt criminans crimiaturus: criminatꝰ criminãdus. Est hoc nec semper verum. Propemodũ id quidẽ nisi qõa ẋbis actiuis t neutris participia preteriti significant nomiñ q̃ actionem: vt argutus arguta argutũ: ab argeo. Adultus ta. um. ab adolesco is. ausus sa. um. ab audeo es. assuetus ta. tum. ab assuesco assuescis. Consuetus ta. tum. a consuesco is. Cautus ta. tum. a caueo es. Consideratus a. um. a considero ras. Circumspectus ta. um. a circũspicio. Contentus comẽta contentum. a contineo contines. Cassus cassa cassum a careo cares. Cenatus ta. tum. a ceno cenas. Diserta diserta disertum. a dissero disseris.

Defectus defecta defectum. a deficio deficis.

Discessus discessa discessum. a discedo discedis.

q; nullū est verbū deponēs: aut si qō est quod deponēs dicatur cū actō cōstruit posse habere participiū futuri in dus: quod passionē significet. Participium quoq; preteriti aliqn significat passionē illa rōne qp olim cōia fuerint: vt comitor aris. comitat⁹. Ver. s. eñ ipse vno gradi comitat⁹ achate. ab imitor imitat⁹. Oui. ix. meta. nec abest imitata voluptas. ¶ A verbis cōibus quatuor veniunt participia pñtis t futuri in rus que significent actionem t preteriti qō significat actionē t passionē t futuri in dus: quod passionē: vt crimināns qui accusat: criminaturus qui accusabit: criminatus qui accusaūt t qui accusatus est criminandus qui accusabit. Reperit quoq; mōnunq; a verbis neutris participiū in dus: vt a careo carendus. Oui. in epi. penelo. virq; mihi dēpto fine carendus abest. t ab impersonalib⁹: vt a puder pudendus. vt Oui. in epi. deianire. huic victor victo nempe pudendus eras. a piget pigendus. Lic. de claris orato. ad miam inducit ad pudendū t pigendū. a facio is. faciendus t nō flendus dicit. ¶ A verbis quoq; neutris absolutis: vt a reuiuisco. Plī. lib. vij. cap. liiij. si lis de aliquo seruādis corpozib⁹ hoīm ac reuiuiscendis promissa pro reuicturis. Est ne hoc semper verū. Propemodū. i. quasi fere verū est: facit tñ exceptionē dicens qp a verbis actiuis t neutris participia preteriti aliqn significāt actionē: vt ab arguo is. quod est actiuū argutus ta. um. i. acute. argueus t inuestigās. inde argutie dicte sunt ingenii cautele. t arguti aris. argute loqui. ¶ Adultus ta. um. qui adoleuit ab adolesco is. quod est neutrum. ¶ Ausus sa. um. qui audet ab audeo es. qō etiā passiue acceptū reperitur. Aldar. hoc tibi pro meritis t talib⁹ imprecor ausis: t ab eo cōpositū inausus sa. um. Idem. nil intentatū sol⁹ nil inquit inausum. ¶ Assuetus ta. um. ab assuesco is. qui assuenit t qō assuetū est passiue. eodē modo consuetus qui cōsueuit: t qō est consuetū. ¶ Cautus ta. um. qui cauet t quod cautū est. Considerat⁹ qui considerat t qō est cōsideratum. insuetus q i suenit t qō est insuetum. ¶ Circūspectus qui circūspicit t qō circūspectū est. Cōtētus qui cōtinet t qō cōtinetur. ¶ Cassus qui caret tñ. nā a verbis neutris hmōi participia actionē tñ significāt: quēadmodū ab actiuis actionē t passionē. Cenatus qui cenauit. Disertus q disserit qō u suo simplici alterū s erpūrit. vnde t prima breuis reperit. Defectus q deficit. Aldar. dulcia defecta modulat carmina lingua. Qui. defecta labore senect⁹. ¶ Discessus qui discessit. quēadmodū occasus qui occidit: t obtus qui obiit. Lecit. custodib⁹ discessis multi interficerentur. Lucil. que horis sublata duabus oīa sunt sole occaso ductoq;. Liui. andro. cupidus miserulo obito. sic Claudi⁹ quadrigari⁹. ab intereo interitus fecit: acriter inquit cōmissa pugna multis interitis. a senesco is. Sallu. fecit senectus s'cta. um. Oibus inquit quib⁹ senecto corpore aīus militaris erat.

A verbis cōibus quot participia veniunt.

A neutris absolutis quot.

Decretus decreta/tum. a decresco scis. Excretus ta. tum. ab excresco is. Exoletus ta. um. ab exolesco is. Euasus sa. um. ab euado euadis. Falsus a. um. a fallo is. Flurus flura flurum. a fluo fluis. Juratus a. um. a iuro iuras. Ignotus ta. tum. ab ignosco ignoscis. Profusus a. um. a profundo profundis.

¶ Anto. Decretus a. um. qui decreuit a decresco is. Liui. andro. nocteq; dieq; decretū t actū. Excretus quoq; qui excreuit. Exoletus q exoleuit t adultus est: aut quēadmodū Fest⁹ ait qui adolescere desijt. Ver. ij. geor. multi is excretos prohibent a matrib⁹ hedos. t Aldar. stat exoletus suggeritq; ructanti. ¶ Euasusq euasit. Liui. xxij. ab vrbe. exercitum inquit cessum secq; euasum esse. ¶ Falsus qui fallit: vel quod falsum hoc est deceptum est. Ver. s. geor. solem quis dicere falsum audeat. i. fallentem. Exoletus.

¶ Fluxus quod fluit: vnde t vestes fluxas t etatem fluxā senectutem dicimus. ¶ Juratus qui iurauit. Iniuratus qui nō iurauit. Iuue. cuius iurato metuā tibi credere testi. Bel. lib. vij. atq; iureiurando satisfacto iniurati abiissent. Ignotus. qui ignouit hoc est ignorauit. Quin. ne quis tamen erret ignotus non est filij mei noverca. ¶ Profusus qui pfudit. Salustius. alieni appetens sui profusus.

Passus passa passum: a pateo pates. Placitus placita placitum: a placeo places.

Pransus pransa pransum: a prandeo es. Potus a. um. a poto potas. Scitus a. um. a scio is. Sparsus a. um. a spargo is. Tacitus a. um. a taceo es. Tituba/tus a. um. a titubo titubas.

¶ Anto. Passus pro patēs siue qō ptz. Ver. s. eñ. crinibus iliades passis peplūq; ferebant. ¶ Placitus qui placet. Idē. ij. ge. placitaq; pacī nutritor oliuam. i. placentē. ¶ Pransus. qui prandet. Hor. i poetria. nec prāse lamie viuus puerū extrahat aluo. ¶ Potusq; potauit. i. bibit. Terē. in eccya. cum virgine vna cubuerit plus pot⁹. ¶ Scitus a. um. i. qui scit t capit. Oui. it. me. nesus adit mēbriscq; valens scitusq; vador. Sparsus a. um. i. qui spargit. Ver. iiij. ge. prius haustus sparsus aquas spargēs. Tacitus a. um. q̄ tacet. ver. ij. eñ. tacita p amica silentia. Iuue. hoc tacētis: als tacit⁹ qō taceā. Idē in. vj. q̄s te magne cato tacitū aut te cosse relinquat. ¶ Titubatus. i. qui titubat. Idē. iij. eñ. vestigia pressoh aud tenni tituba ta solo pro titubantia. ¶ Erosus t perosus actionem semp significāt: quēadmodū t suum simplex osus: itaq; cū actō cōstruūtur. Reperiuntur quoq; cū a verbis actiuis participia p sentis tpis ex idiomate sermonis latini semp significēt actionē aliqn ad imitationē grecorū reperiuntur significare passionem vt volutus pro eo quod volutur. Virgi. s. geor. tardaq; eleusine matris volutia plaustra. i. que volunt⁹. Idē. s. eñ. olim voluentib⁹ annis. ¶ Volutans. i. qō volutat. Idē in. iij. genibusq; volutans herebat pro volutatus. Quassans pro quassatus. Idē. s ge. filiāq; quassante legumē. t

Ignotus

Pransus

Potus.

Scitus

Erosus.

Quassans

Apu.ij.me.tñc illa capite quassanti abi inãt fatue. Idem in.ij. quassanti capite ac de mu scara ꝓtumelia. Plau. in afinaria. quassanti capite incedit. Innehens pro inuectus. quadri garius apud Bel.li.ij.ei cõsului pater pro ꝓsul obuiam in equo veheus venit ꝓuect⁹. ¶ In Innehẽs. uehẽs q̃ pro inuect⁹. Lic.in.ij.philip. in te in uehens q̃stus est. Idẽ in.ij. in me absente inehens. Intolerans etiã pro intolerabilis posuit Plenius apud Bel.li.xviij.curis iquit tolerãtib⁹. ¶ Precipitans q̃z pro precipitatus. Precipi tans. Uerg.vſ.eñ. precipitãs trahi mecũ: qõ Diome. frustra dixit esse ſi guratum vt subintelligaẽ me. in persona patienti subricere ſ: qũo poterit excusari. Lic. qui in.i ij. de oratore dixit in amne precipitãte nõ pe sumus pro ꝑcipiti siue precipitato. Sed potius dicẽdũ est precipito eẽ verbũ neutrũ passiuũ quale est erro vt in sequenti libro dicẽt cũ de verbis neutris quarte spẽi agemus: atq̃ eodẽ mõ de vibro dicẽdũ. Ubrans pro vibratus. Uer.ij.eñ. linguis vibrãtibus ora ſibila lãbebant. ¶ Figure participioꝝ quot sunt: due inquit auc ritate donati. Simplex ⁊ cõposita. ⁊ ſi ꝓpriſ. cõtendat nullũ esse participiũ cõpositefigure. qz participiũ per Figure pti cipioꝝ q̃t sunt. nõ cõponitur: ſed cõpositionẽ verbi ſſequit. ¶ Numeri participioꝝ quot sunt. Numeri pticipioꝝ duo sut qu admodũ in noſe pronoſe ⁊ verbo. Casus ẏo septẽ: quẽ admodũ in noſe ⁊ pnoſe. Declinatiões ẏo ad nomẽ re runtur: vt sint tres: qz nullũ est participiũ quarte ⁊ quinte declinationis noĩm. Compoſita ẏo ab iens quẽ modũ ⁊ ipſum mittunt gtiũ in eũtis: vt rediens deũtis. preteriẽs eũtis. iens untis. Sũt ẏo quedã nota par cipijs ſilia. vt tunicatus: galeat⁹: togatus: quedã rursus ſine verbi origine: vt innocens: indoctus.

Antro. ¶ De erotymatis prepositionũ. Lap ix.

¶ Epitome.

¶ Quid prepositio ſit ⁊ que illius poteſtas ⁊ quotuplex ⁊ quos ſibi adſciſcat quecq̃ prepositio casus.

DE que pars oꝝonis est. Poſtea q̃ de partibus orationis declinabilibus diſſerunt: accedit ad indeclinabiles i ter quas a. prepoſitione incipit. Nã quẽadmodũ in partib⁹ declinabilibus a noſe oꝝ ſi ſummus: ita in indeclinabilibus a ꝓpositione ꝓpter eam affinitatẽ quã hz cũ noſe appoſita ius ſibi dictionis defendit: deinde ponit dif finitionẽ ꝓpositiõis dicens q̃ est pars oꝝonis i. vna ex octo partibus orationis indeclinabilis ad dꝛias partiũ declinabiliũ: que aliis partibus oꝝonis preponiť. aut per cõpoſitionem perduellis indoct⁹: aut per appoſitionẽ per vicos in vrbem. ¶ Unde dr ꝓpositio ⁊ Suũ atq̃ proꝑium est ꝓpositionis preponi: atq̃ inde ſi bi nomen vſurpauit: nã cõtra naturã ſuã preposterе poſtponiť: vnde ⁊ accentũ mutat quẽ admodũ li.v. dicturi ſum⁹ vt in hĩs dictionib⁹ tecuq̃ puberem. ¶ Prepoſitioni quot accidũt Prepõ,nde dr. Figure pre positionũ dne ſunt. tria inquit: figura ordo casus. Figure ꝓpositionũ due ſunt ſicut in noſe. Simplex: vt ab abs circũ. Cõpoſita: vt abſq̃ ex abs ⁊ q̃ cõiũctiõe ⁊ circũcirca ex circũ ⁊ circa ꝓpositionib⁹. Conſiderãdũ tñ eẽ ꝓpoſitiões q̃ nunq̃ reperiuntur niſi in cõpoſitione: ⁊ ſunt ſex. cõ. re. ſe. an. di. dis. vt cõduco. reduco. ſeduco. anquiro. diuido. diſtraho. Sunt quoq̃ q̃ nunq̃ i cõpoſitione reperiunť: vt apud iuxta pone penes. Sũt que cõponi ⁊ apponi poſſunt: vt ad añ per in. ¶ Cõponunť añt ꝓpositiones cũ noĩbus vt p bonus iniuſtus deformis: cũ pnoĩbus vt mecũ: tecũ: ſecũ: nobiſcũ: vobiſcuꝫ. Cũ verbis: vt adamo: deamo dedoceo. Cũ participijs: vt indoctus: perlectus. Cũ aduerbijs: vt perpulchre iniuſte. Cum cõiunctionib⁹: vt abſq̃, cũ aliis prepoſitionib⁹: vt circũcirca. Illud quoq̃ hoc loco est annotãdũ q̃ Quin. lib. j. ſcribit queri ſolere in ſcribendo ꝓpositiones ſonũ quẽ iunc te efficiũt an quẽ ſeparate obſeruare oꝑteat. Nam cũ dico obtineo ſcõam b literã rõ poſcit aures magis audiunt p. atq̃ hec potiſſimũ fuit rõ cur ꝓpositiones in cõpoſitione corrũperentur. Quotuplex est ordo. Accidit etiam prepoſitioni ordo: ⁊ ſi quemadmodũ dixi ꝓpriũ illius ſit ſemper Ordo quo tuplex est. bere preponi. ¶ Que veniunt in compoſitionem ſemper preponuntur illis dictionibus cum quibus cõ nunť. põt ẽt preponi alteri ꝓpositioni iã cõpoſite: vt perterritus iperterritus: extricabilis iextricabilis. Cum ẏo pronoib⁹ poſtpoſita est nõ dr proꝑie cũ illis cõponi ſicut nectenus cũ hacq̃ q̃ videť in vnã dictionem re q̃ pticula coaleſcere: vt hactenꝰ aruoꝝ cultus ⁊ ſydera celi. Per appoſitiõez accidit appoſitioni ordo q̃n ſit

Casus participioũ quot sunt. Septem sicut in no Amans igitur cuius casus est. Nominatiui casus. Declinationes participioũ quot sunt. Tres. Pa participia preteriti ⁊ futuri taz in rus q̃ in dus de nantur per primã ⁊ secundaz nominis declination Presentis vero per tertiam niſi q̃ iens participia ab eo is. mittit genitiuum in euntis cũ compoſita Amans igitur quote declinationis est. Tertie. Nã ſi in carmine id poterat ex licentia poetica fieri vt actus ſu in persona patienti ſubricereť: qũo poterit excuſari. Lic. qui in.i ij. de oratore dixit in amne precipitãte nõ po ſumus pro ꝑcipiti ſiue precipitato. Sed potius dicẽdũ est precipito eẽ verbũ neutrũ paſſiuũ quale est erro vt in ſequenti libro dicet cũ de verbis neutris quarte ſpẽi agemus: atq̃ eodẽ mõ de vibro dicẽdũ. Ubrans pro vibratus. Uer.ij.eñ. linguis vibrãtibus ora ſibila lãbebant. ¶ Figure participioꝝ quot sunt: due inquit auc ritate donati. Simplex ⁊ cõpoſita. ⁊ ſi ꝓpriſ. cõtendat nullũ esse participiũ cõpositefigure. qz participiũ per nõ cõponitur: ſed cõpositionẽ verbi ſſequit. ¶ Numeri participioꝝ quot sunt. Numeri pticipioꝝ duo sut qu admodũ in noſe pronoſe ⁊ verbo. Casus ẏo septẽ: quẽ admodũ in noſe ⁊ pnoſe. Declinatiões ẏo ad nomẽ re runtur: vt sint tres: qz nullũ est participiũ quarte ⁊ quinte declinationis noĩm. Compoſita ẏo ab iens quẽ modũ ⁊ ipſum mittunt gtiũ in eũtis: vt rediens deũtis. preteriẽs eũtis. iens untis. Sũt ẏo quedã nota par cipijs ſilia. vt tunicatus: galeat⁹: togatus: quedã rursus ſine verbi origine: vt innocens: indoctus.

¶ De erotymatis prepositionũ. Lap ix.

¶ Epitome.

¶ Quid prepositio ſit ⁊ que illius poteſtas ⁊ quotuplex ⁊ quos ſibi adſciſcat quecq̃ prepositio casus.

DE que pars oꝝonis est. Poſtea q̃ de partibus orationis declinabilibus diſſerunt: accedit ad indeclinabiles i ter quas a. prepoſitione incipit. Nã quẽadmodũ in partib⁹ declinabilibus a noſe oꝝ ſi ſummus: ita in indeclinabilibus a ꝓpositione ꝓpter eam affinitatẽ quã hz cũ noſe appoſita ius ſibi dictionis defendit: deinde ponit dif finitionẽ ꝓpositiõis dicens q̃ est pars oꝝonis i. vna ex octo partibus orationis indeclinabilis ad dꝛias partiũ declinabiliũ: que aliis partibus oꝝonis preponiť. aut per cõpoſitionem perduellis indoct⁹: aut per appoſitionẽ per vicos in vrbem. ¶ Unde dr ꝓpositio ⁊ Suũ atq̃ proꝑium est ꝓpositionis preponi: atq̃ inde ſi bi nomen vſurpauit: nã cõtra naturã ſuã preposterе poſtponiť: vnde ⁊ accentũ mutat quẽ admodũ li.v. dicturi ſum⁹ vt in hĩs dictionib⁹ tecuq̃ puberem. ¶ Prepoſitioni quot accidũt Prepõ,nde dr. Figure pre positionũ dne ſunt. tria inquit: figura ordo casus. Figure ꝓpositionũ due ſunt ſicut in noſe. Simplex: vt ab abs circũ. Cõpoſita: vt abſq̃ ex abs ⁊ q̃ cõiũctiõe ⁊ circũcirca ex circũ ⁊ circa ꝓpositionib⁹. Conſiderãdũ tñ eẽ ꝓpoſitiões q̃ nunq̃ reperiuntur niſi in cõpoſitione: ⁊ ſunt ſex. cõ. re. ſe. an. di. dis. vt cõduco. reduco. ſeduco. anquiro. diuido. diſtraho. Sunt quoq̃ q̃ nunq̃ i cõpoſitione reperiunť: vt apud iuxta pone penes. Sũt que cõponi ⁊ apponi poſſunt: vt ad añ per in. ¶ Cõponunť añt ꝓpositiones cũ noĩbus vt p bonus iniuſtus deformis: cũ pnoĩbus vt mecũ: tecũ: ſecũ: nobiſcũ: vobiſcuꝫ. Cũ verbis: vt adamo: deamo dedoceo. Cũ participijs: vt indoctus: perlectus. Cũ aduerbijs: vt perpulchre iniuſte. Cum cõiunctionib⁹: vt abſq̃, cũ aliis prepoſitionib⁹: vt circũcirca. Illud quoq̃ hoc loco est annotãdũ q̃ Quin. lib. j. ſcribit queri ſolere in ſcribendo ꝓpositiones ſonũ quẽ iunc te efficiũt an quẽ ſeparate obſeruare oꝑteat. Nam cũ dico obtineo ſcõam b literã rõ poſcit aures magis audiunt p. atq̃ hec potiſſimũ fuit rõ cur ꝓpositiones in cõpoſitione corrũperentur. Quotuplex est ordo. Accidit etiam prepoſitioni ordo: ⁊ ſi quemadmodũ dixi ꝓpriũ illius ſit ſemper Ordo quo tuplex est. bere preponi. ¶ Que veniunt in compoſitionem ſemper preponuntur illis dictionibus cum quibus cõ nunť. põt ẽt preponi alteri ꝓpositioni iã cõpoſite: vt perterritus iperterritus: extricabilis iextricabilis. Cum ẏo pronoib⁹ poſtpoſita est nõ dr proꝑie cũ illis cõponi ſicut nectenus cũ hacq̃ q̃ videť in vnã dictionem re q̃ pticula coaleſcere: vt hactenꝰ aruoꝝ cultus ⁊ ſydera celi. Per appoſitiõez accidit appoſitioni ordo q̃n ſit

Casus prepositionum quot sunt. Tres. Genitiuus. Accuſatiuus. ⁊ ablatiuus.

semper preponunt: vt ad in. vt eo ad vbē et perueni in vbē. Sunt quē semp postponunt: vt tenus versus. dicimus ēm capulo tenus et nō tenus capulo. dicim⁹ eo vbē versus et nō versus vbē. Sunt q̄ ꝑponi ꝛ postponit ꝓnr: vt cū semp ꝑponit ablto nom ꝓnom ꝛ participio: cū preterq̄ ablis triū ꝓnom ꝛ huius nois qs vel qui qō ipsum plerīq; ꝓnoib⁹ annūerāt dicimus q̄ mecū: recū: secū: nobiscū: quocū quacū: quibuscū: ꝛ nō ecōtrario: sed hac ꝑpositionis inuersione necessario vtimur in prosa oīone nedū in carmine in reliq̄s huiꝰ ordinis ꝑpositionib⁹ hic ꝑpostera īmutatione vti nō possumus: nisi tm̄ in carmine. vt Uergi. s. eū. Errabant acti fatis maria oīa circū. idē in. x. Immissis vulcanus habenis trāstra per et remos. atq; iterū in. iij. Te ꝑpter ſebice gētes numadūq; tyranni odere insenū tyrij te ꝑpter eundē. ¶ Ehu. Cōpositā vt circū circa. Aliaduertēdum tm̄ est nō semp esse ꝑpositiones quoriēs cōponunt: nā inde et desup abusq; cum cōponunt: aduerbia tm̄ sunt. Uer. desuper horrenti atrū nemus imminet umbra. Si tm̄ seorsum accipiant ptes casum poscūt. Uer. li. vij. Siculo prosperit abusq; pachino. Laurē. in herodoti trāslatione pauloante nauālē pugnā tectū corruit in eo vero q̄ plurimi dicunt econtra: pro econtrario inauditū est apud latinos.

Econtra.

Prepositiones genitiuo deseruientes quot sunt: tres pridie postridie tenus.

Prepositiōes actō deseruientes q̄t sunt. xxxviij. Ad apud ante aduersus aduersuz cis citra circiter circū circa cōtra erga extra inter intra infra iuxta ob pone ꝓpe ꝓpiꝰ prie pridie postridie ꝑcul post penes preter supra scōm secus trās vsq; vltra versus versuz. Prepōnes ablto casui deseruiētes q̄t sunt. xv. Ab abs absq; cū coram clā de ex pro pre palā sine tenus:

¶ Anto. cū ꝑpositiones ponunt medie inter relatiuū ꝛ añcedens aut adiectiuū ꝛ substātiuū illis vti possumꝰ indifferēter in ꝓsa ꝛ iḿsu vt quāobrē quas ob res quēadmodū quē in modū bonas ad artes multis locis: q̄q̄ illa quēadmodū quāobrē ꝓiūctiones p̄nt videri: sicut quapropter eapropter: idcirco. ¶ Casus ꝑpositionū quot sunt: Tres inq̄t. Nam cum alij duos tm̄ posuerint casus ꝑpositioni accidere nos gm̄ adiecimus ꝑpterea qō hec prepositio tenus repit grō in numero tm̄ plurali postposita. Uer. ij. ge. et crurū tenꝰa mēto palearia pendēt. Idē in. x. exterrent freta cui latarum tenus hispida nāti. Quin. que hec non vocibꝰ sibi nota atq; noibꝰ auriū tenꝰ ipsum li

Ꝛ Uodie nōnullis tū ꝛ classi ci quidem. Casus prepositionū quot sunt.

guā ꝑceperit. curtius. pauci hostiū tenus eracti penetrauere ad portū. Apul. s. florido rū aq̄la cū se mubiū tenꝰ altissime sublimauit. Qui. tm̄ cū ablto iunxit in. xiij. me. atq; iterū in. xv. dicēs pectoribusq; tenus. Pridie q̄ grō repit cōiunctū vt pridie illius diei. Et in. ff. ti. de testa. l. qui erate si tm̄ pridie kalendarū fecerit. repit etiā pridie cū actō iunctū. vt Li. ad artic. pridie cōpitalia. et in. ff. ti. de dinoxijs. l. fructꝰ. Nam si mulier pridie vindemias dori dederit: pōt tm̄ pridie aduerbiū esse rōne qua Ser. dicit esse aduerbiū. nos tamen recte prepōnibus annumeramus: si quidē casibus apponuntur. Quēadmodū ecōtrario prepositiones aduerbia fiunt si casualibus nō sint apposite quodq; de pridie diximꝰ de postridie eq; dicendū est postridie idūs postridie idus. postridie kalēdarū. et postridie kalendas. Li. li. v. postridie idus rebꝰ diuinis supsederi iussi. ¶ Prepōnes actō deseruientes quot sunt: cū antiq̄orum grāmatici oēs dicant esse triginta: nos octo adiecimꝰ quas illi inter aduerbia nūerant nos inter ꝑpositiones posuimus q̄m casibus inueniunt apponite: hę sunt ꝓpius prime pridie postridie procul versus versum: et ab eo cōpositū aduersum: de quibꝰ suo loco dicemꝰ. Ad ꝑpositio tā in cōpositione q̄m appositione repit: significatq; prope semp proximitatē vt adsum prope sum ad vbē eo. i. accedo. Nā diome. atq; Donato teste ibus adverbe venire aut ire est ad vbē accedere: ēt si non ingrediaris in vbē venire est intrare: Ad villā cōfero me recte dicit quemadmodū et in villā confero me sed non eque possumus dicere in catonē cōfero me. quēadmodū ad catonē cōfero me. nā cum dicimꝰ cōtuli me nō licet per in. sed per ad adde *re alterā personā. Ad plerūq; grō nois alicuiꝰ dei iungit vbi tēplū vel edē subintelligimꝰ.* Li. lib. s. ab vrbe. ad murcie. inquit dare sedes latinis: subaudi ad edem veneris q̄ murcia dicta est. Te. Ubi ad diane veneris abito ad dexterā. Nota. ser. ventū erat ad veste. Li. in epi. ad arti. senatus ad appollinis datus est. Porphyrion in illud. Do a. iij. ser. ventū erat ad veste subaudiendū inquit edē vel aliq̄d tale. amant ēm eclipsim in relatione sui sacra loca. sic deniq; ꝛ Terē. ait. vbi ad diane veneris. sic deniq; nos hodie in claudij vel telluris dicimus nec adim⁹ tēplū ad edē. Nec Porphyriō cui acron astipulat. Apud nunq̄ nisi q̄ appositionē repit: significatq; in loco: sine psona aut hore festo. vt apud forū i foro. apud Platonē. i. in platone. vt in loco vbi est plato. Ad vero significat ad locū et ad psonā. vt eo ad forū. eo ad Anto. Aliquando etiā repit ad pro apud Uer. s. quod ad *troiā pro charis gesserat argis. ꝛ Li. ad. Ad. lecca. Añ reperiturī ꝓpositiōe. idēq; et vtrobi significat.* Uer. iiij. ēm. que Iouis añ ora. Jdē i. s. ꝺs añ ora patrū troie sub mēnibꝰ altis. Repit etiā sine casu pro adverbio antea positū. vt Uer. in buc. Añ leues ergo pascent in ethere cerui. Aduersus a duersum p eo q̄ est cōtra vel erga. vt Terē. in andria. Idq; aduersum te gratum fuisse habeo gratiā. Cōponunt et ad et versus vel Ꝺsuz: qm̄vtrūq; reperitur vt suo loco dicemus. Cōpositū vero cūer aduerbio cedit: vt idē in Phormione. ei loco et aduersum rō strina erat quedam. Cis citra. Inter cis et citra nulla penitus differentia est: nisi q̄ anti quiores vt author est Bel. li. ij. has tres particulas: citra: intra: vltra: quibus certi locorū fines demonstrantur singularibus apud veteres syllabis appellabant cis in vis q̄ qm̄ paruo exiguoq; sonitu obscuriꝰ pnebant addita est his tribꝰ eadē syllaba ꝛ q̄ō dicebat cis tyberim ꝛ vis tyberim dici ceptū est citra tiberim et vltra tiberim. hec Bel. comonit hec ꝑpō cis dicimusq; Gallia cisalpina. i. q̄ citra alpes est: citra nunq̄ cōponit: vtraq; tm̄ separata apponit noibus fluminū aut mōtiū: aut deniq; alicuius rei cuiꝰ fit traiectio paulo difficiliorq; cis rhenum cis taurū montē citra taurū montē. Extendit eius significatio etiā ad tps vt citra kalendas cis natalē christianū Reperitur etiā citra pro fine apud iurecōsultos maxime: vt in. ff. de dinoꝛ. l. quotiens. citra volūtatē inq̄t filie stipulari. et in ti. de donationibus. l. in edibus. citra corpis dationē. Circiter ad tps tm̄ pertinere. Prisi. dicit vt apud Nota. s. epi. octauā circiter horam dū redit pōt etiā author. Ualla ad numerū locūq; pertinere: vt circiter mille eq̄tes circiter decē mille hoies affert q; cassij hemine verba dicentis. Lapidē quadratū circiter in medio arce iunctū candelis. vbi circiter aduerbium est locūq; significat circū circa pro eo quod est in circuitu loci. Sed circū reperitur in cōpositione cū noīe vt circūforanens: cū verbo vt circūfero: cum participio: vt circūcisus cum aduerbio. vt circunscripte. cōponit etiā cum circa: teste Dona. dicimusq; ex circū et circa circuncirca. Ipsum vero circa rursus cōponit cum quo: fitq; ꝓiunctio quocirca. Uer. s. eū. Quo circa capere añ dolis ꝛ

Aduersus. Aduersum

Eis ꝑpō.

Circiter.

Circum. Circa.

cingere ſtãma. Cõponiť cꝫ cum id a finali mutata in o. dicimuſcꝫ idcirco: que eſt cõiunctio eque cauſalis. cum reperiť poſitũ aduerbialiter: vt apud Uer. iiij. eñ. Anna vides toto properari littore circũ. Contra eſt

Contra. Erga.

poſita et appoſita reperitur. Cõponiť eñ cum noſe. vt cotrouerſia cum verbo vt cõtrouerto. cum ptĩcipio cõtrouerſus. cum aduerbio. vt cõtrouerſim. Uer. non eſt ꝛ nõ fin cõtrouerſim cõtẽtio ſubiiciet. Ꝛ̃ō. Per actionẽ cõſtruiť cum actõ. Uerg. viij. eñ. Cõtra neptunum et venerẽ cõtraꝫ minerua. Repiť quoꝫ aduerbiũ ter poſitum. Idẽ in. ſ. Sic ven⁹ et veneris cõtra ſic filij⁹ orsus: p ediuerſo.

Extra.

Erga ſemp aduerſus proximitatẽ ſignificat: vt Li. in epi. ego oĩ officio ac potius pietate erga te. Semel tñ reperi ſignificare loci ꝓpinquitatẽ in. ff. ti. deverbo. ſigni. l. ſtatue.

Inter. Intra.

Extra cõpoſita ab ex et tra ſyllaba q̃ in aliaꝫ ꝓpoſitionum compoſitionẽ ꝯuenit. Reperiť in cõpoſitione vt extraordinari⁹: et in appoſitione: vt apud Terẽ. in phor. extra vnã aniculã. Ne. extant ẽ extra pocula caprum. et ꝓ aduerbio poſita. vt apud Perſi. Pinge duos angues pueri eſt locus extra meite. Inter intra eodem modo fiunt ab ĩ quo propter a ꝓo. ſubter a ſub. extra ab ex. circa a cis. Inuenitur inter in cõpoſitione cum noſe: vt intermuncius. cum verbo. vt interpono. cum aduerbio: vt intecta et ſignificat tã in cõpoſitione cꝫ in appoſitione duo extrema inter que ſit vel eſt aliquid. Uer. ſ. cõuerſig oculos inter ſe atꝫ ora ferebant. hoc eſt cꝫ alter alterum intuebať. vt ſi dicas inter prodigum et auarũ media eſt liberalitas. dicis cꝫ inter illa duo extrema certis interuallis diſtans media eſt liberalitas. Intra vero ſignificat fere idẽ qđ ſ aliq̃ re vt intra domũ. i. in domo. intra kalendas. i. ſ kalẽdis. intra oppidũ. i. in oppido. Aſcẽ

Infra. Iuxta.

erponit. A. Bel. ſ. li. vbi multa de vi huius ꝓpoſitionis intra diſſerit. Sed fortaſſe adhuc arctius ſignificat intra in. vt Li. p feſtio. Antiochũ maiores noſtri intra montẽ taurũ regnare iuſſerunt. i. in locis qui ſunt montis tauri claudunť: ꝛ ſi nõ oĩb⁹ certe quibuſdã: vt ego ſum intra domũ. i. in aliqua pte que claudit tenuis domus. Infra ab i in ꝓpoſitione quẽadmodũ intra et infra deriuať. Sed intra ad numerũ ꝛ ſpaciũ refert vt intra viginti dies nõ infra viginti dies. intra cubiculuz nõ ifra cubiculũ. Infra ad locũ et dignitatẽ vt infra tectũ. et quod Te. in eunu. dixit. ego te eſſe infra oẽs infimos puto. Deniqꝫ infra habet relatiuũ ſupra vltra ꝙo hz extra. Sed intra nõ põt eſſe aduerbiũ p quo vtimur intro et intus. Infra ꝙo aduerbiũ eſſe põt

Ob.

ego ſedeo infra: tu ſupra. Iuxta ꝓpoſitio eſt: et idẽ ſignificat qđ ꝓpe. Reperiť etiã aduerbiũ p eo qđ eſt ſimiliter vt Lini. ab vrbe cõdita. li. vſ. parere atꝫ ĩpare iuxta patres. Sallu. ĩ cati. eorũ ego vitã mortẽqꝫ iuxta eſtimabo. qm̃ de vtraꝫ fiebatur: ꝛ alio loco iuxta bonos et malos libidinoſe interficere. Ob reperiť in cõpoſitiõe. ſignificatq̃ cõtra vel circa: vt obmuus obuio obuiã obãbulo. In appoſitiõe aliqñ ſignificat ꝓpter cauſale. Ter. in Eunucus ob italiã terrarum clauditť orbis. Aliqñ pro eo qđ eſt pro. Idẽ. iiij. geor. haud cꝫ ob meritũ. Prope ab oĩbus grammaticis inter ꝓpoſitiones acri numerať: ego aũt niſi ſemel non memini me legere poſſe aduerbio poſitũ. Uer. ij. eñ. Pars cetera pontũ pone legit. Idẽ in eodẽ. Pone ſubit ỻũr. ꝛ Heor. iiij. Sopor veniebat ad auras pone ſequens. Luc. in. ſ. patria atꝫ a ſede reuulſos pone ſequi. i. retro. Pli. li. iiij. natu. hiſt. pone eos montes vltraꝫ aąlone gens felix. Per in cõpoſitione ꝙ valde plenũqꝫ accipiť cũ noũbus poſitiuis

Pro pro valde.

lozũqꝫ aduerbijs ꝓpulcher ꝓpulchre. pfacetus pfacete. pdoct⁹ perdocte. Nõnunq̃ ſignificat in malũ: vt pro perfidus: pertinax: pernerſus: perfuga. ſepe accipiť quaſi per mediũ: vt perlucidus perſpicuus perfluo is. aliquando ſignificat ad finem deducere: vt perficio peruigilo perlego: in appoſitione aliqñ ſignificat inter. vt Uer. iu. ſ. geor. Circũ perq̃ duas ĩ morez fluminis arctos. ſignificat etiã per locũ ꝛ tẽpus vtr poſitionis. per noctẽ: per diẽ. ſignificat etiã ꝙ cauſam vtꝫ virtutẽ ſio laudabilis. Eſt aliqñ obtẽſtantis. vt Ter. in. iij. eñ.

Propre pro propius proxime.

ego has lachrymas derteraꝫ tuã te oro. Prope propius prime prepoſitiones ſemp reperiunť appoſite. Ter. in. viij. eñ. Eſt ingens gelidũ locus prope ceritis amnẽ. Li. in Phili. nec propius vrbẽ milia paſſuum duxerat. Ceſar. in cõmenta. partẽ inſule que prooius ſolis occaſum. nã cũ dtõ potius aduerbiũ eſſe putãdũ eſt. vt in lib. ſ. puni. propiuſqꝫ fere periclo. vt Uergi. in. viij. ppiuſqꝫ periclo ĩ metus. Cice. pro milone. prime deos accuſſit clodius. Et in. ff. ti. de ſer. pre. vrb. l. Si proptus edes tuas. et in eodẽ. l. Seruitutes que in clinos propius ianuã meam facere poſſim. Sallu. in iugur. Ea loca que prorime Carthaginẽ numida appellatus: et paulo poſt prorime hiſpaniã mauri ſunt. et Li. ad atticũ. officiũ meum putaui exercitum habere prorime Italiã. Item. et Ceſar: in cõmenta. prorime atteguã: vt flumen ſit. et Bel. li. xiiij. quercum vidit prorime viã. Reperiť quoꝫ ꝓpe in eadem ſignificatione aduerbiũ. Teren. in andria. prope adeſt: cum alieno more viuendum eſt mihi: reperiť et cõpoſitũ et prope et modus ꝓpemodũ pro quaſi. Cic. de perfecto oratore. de ſyllabis ppe dum dinumerandis et dimetiendis. Pridie et poſtridie dicimus poſſe cõſtrui cũ gtõ. Conſtruuntur etiã cum actõ. vt paulo ante probauimus. Procul cꝫ tum prepoſitio reperitur huius ordinis. vt apud Pli. in fine

Pridie. Poſtridie. Procul. Poſt.

bri no. hiſto. naturalis pauliſi ppũ villa cãpanie haud pcul neapolim. Curſi⁹ cꝫ pcul vrbẽ dixit. Tũ aduerbium vt Iuue. procul o procul eſte prophani clamať. Poſt in cõpoſitione reperiť. vt poſthumus poſtpono poſtea poſthac. et in appoſitione. Uer. iij. geor. poſt montẽ oppoſitũ. Repertur quoꝫ pro aduerbio poſtea et idem in prio. poſt mihi nõ ſimili pena cõmiſſa luetis. Idẽ in buc. Proſperit tñ et longo poſt tpe venit. vbi Seruius dixit poſt antiquiores etiã cũ ablo iunxiſſe. Penes nõ reperiť in cõpoſitione in appoſitiõe ſignificat dominium

Penes.

in hac prãte. nã inter apud et penes author eſto illa eſt differentia: quod vt ſupra memorauimus apud pro nã ꝛ locũ ſignificat: penes pſonã ꝛ dominiũ vt ſi direri penes me eſt liber: ſignificat qđ et habeo ĩ prãte libertatem meus eſt. qđ ſi dixero: apud me eſt liber: eſt qđ habeo illũ domi etiã ſi nõ ſit meus. Preter in cõpoſitione reperitur vt preterlabor preteruehor preterfluo ſignificatq̃ ſemp ꝓpe in appoſitione vera magis ſignificat extra atque

Preter.

vt ſi dicas oẽs ſapiuntia ut ſapere volũt preter hiſpanos. Propter eodẽ mõ cõponiť ac pro interpono. Propter a pre in cõpoſitione nunq̃ reperitur in appoſitione tñ cauſalis eſt. vt Uergi. iiij. eñ. Te propter infelix

Propter.

gentes numadũqꝫ tyranni: Odere infenſi tyrij te propter eundem. tamen pro eo quod eſt prope accipitur Uergi. in buc. ꝓpter aquirinum viri pcumbit in vlua: quod Seruius exponit pro iuxta et. iiij. geor. ꝓpter aquam tardus ingens vbi fleribus errat. Ad intinus et. ir. enei. atheſim ſeu propter amenum. Reperitur et preter ꝓpter ꝓpoſitio et duabus ꝓpoſitionibus compoſita: vt Ennius apud. A. Bel. Innus huc hinc illuc illinc ventum eſt ire illinc liber. Incerte errat animus prer propter vitam vigitur quid vero preterpropter in eo loco ſignificet: nec ipſe Bel. auſus eſt exponere preter pro ſine cum ablatiuo. Salluſtius in catilinario

Supra.

ter rerum capitaliũ condẽnatis. Priſ. lib. x viij. Supra in compoſitione non reperitur in appoſitiõe ſignificat in parte ſuperiori. Uergi. lib. enei. Olli ceruleus ſupra caput aſtitit imber. In eadem quoꝫ ſignificatione reperiť pro aduerbio poſitũ. Sallu. in iugurtha. Pauca ſupra repetam. Secũdum in appoſitione ſemper reperitur ſignificatq̃ aliquãdo iuxta. Uer. iij. geor. Dulcibus illa quidẽ illecebris aut plena ſecundis

Et in digestis de via pu. l. editos. eas q̄ secundū ciuitates sunt vias. Aliq̄n significat post Quintilia. in gladiatore. Nam quod vnū mihi fortuna p̄m partem videbat parasse presidiū. Cice. proxime autē p̄m deos hoīes hominibus maxime esse vtiles possunt. Accipit etiā pro eo qō est pro. vt Gellius li. v. fin vero p̄m te iudicatū erit. et lib. xiij. Tunc illi vnde petit crederet et p̄m eum iudicare. In eo vero quod dicimus p̄m Thomā: p̄m Cice. p̄m pro iuxta accipitur. Secus p̄positio pro iuxta raro inuenitur apud authores in sacris literis sepe: quale est illud psalmi primi. Et erit tanq̄ lignū quod plantatū est secus decursus aquarū adverb ialiter vero positū secus significat aliter. Persius non secus ac fi oculo rubricā dirigat vno. Vergi. li. xij. Haud secus accē so gliscit violentia turno. Trās reperit in cōpositione frequenter tranſty berinus trāsalpinus transcribo traduco. In appositione q̄q̄ Vergi. iij. geor. illas ducit amor trans gargara transq̄ sonantē aſcaniū. Ultra nō reperitur in cōpositione: in appositione vero significat contrariū eius quod est citra: nā citra est ante locum: vltra est post locum: intra vero est in loco. Inue. Ultra sauromatas fugere hinc libet. Reperit etiā p̄ aduerbio positū vt apud censoriū nil vltra facies. Usq̄ p̄positio non videtur multis: quia sine alia p̄positione nunq̄ reperit. vñvtriq̄ casui adiungit p̄ qualitate p̄positionis illius cui fuerit copulata. vñ Sergius ait nouo quodāmodo tibi semp adiungere aliā p̄positionē. Ver. vt. p. trei. Ad enetaus aduscq̄ columnas exalat. nā si cōiūcta fit iā non aduerbiū erit: sed potius habet naturā suam. Uersus et versum solus Valla inter p̄positiones numerat: semp̄q̄ cōtra naturā suā post ponit. Sallu. in iugur. quē locū egyptū versus imperij finē habuere Carthaginenses. Cice. de diuinatione q̄ cū exercitu lustrato aretiū versus castra monisset dicimus q̄ deorsum versus vel deorsum versum quoquo versus et quoquo versum. nā sic versus et versum dicim⁹: sicut aduersus et aduersum. Prepositiones ablatiuo deseruientes quot sunt? ¶ Quindecim sunt p̄positiones ablatiuo deseruientes quarū a ab abs tā cōpositione q̄q̄ in appositione reperiunt ablationēq̄ significant. In appositiōe xo significāt tñ ablationē vt rapio a te libros. tū locū: vt discedo a re. tū tps vt a meridie te expecto. tū ordinē vt tertius ab hercule. tū verbis iungunt cū p̄sona agēte vel faciēte. vt a me amaris. vtimur tñ p̄positione ab cū dictiōibus incipientibus a vocali exili vel aspirata. vt ab Antonio. ab hoie. Utimur vero a cū incipientibus a cōsonante vt a Bruto a Catone a Decio. Ex̄ incipientibus tñ vel ab i cōsonāte vel ab l. vel ab r. plerūq̄ apponimus ab. vt Vergil. in buc. ab Ioue principiū musę ionis ora plena. et ibidē. hinc tibi que semper vicino ab limite sepes. Idem. xj. pacē Troiano ab rege petes. dū. Cum incipientibus p̄terea a. q. t. nōnunq̄ apponimus abs: vt Teren. in adel. abs quinis hoie est bñficiū accipe. et Hector ille nouus apud Cice. letus sum laudari me abs te pr̄ laudato viro. Ebscq̄ q̄ ab abs et q̄ pticula cōponit: significatq̄ idē q̄ preter siue sine. vt absq̄ iuria. absq̄ me tu. Ex̄ nunq̄ nisi apposita repit qūllius loco cōponit. cō. significat vero cū prepositio quandam veluti comitantiam. vt ego cum Antonio misimus tibi libros cū pecunijs. neq̄ iungit nisi significanti instrumentū quo aliquid fit. et nunc vulgo loquitur. pcussit illū cū gladio: scribit cū calamo in quo loquendi gñe non abitri sed effectui natura vtimur que. quemadmodū cum de septimo casu loquebamur explicitū est: cōponit aūt vt paulo ante dicebamus cū ablatis illis triū prominū. vt ego tui sum. ¶ Coram cū ponitur in appositione p̄sentiā p̄sonā rū significat. vt coram iudice testibus. Repitur frequentius aduerbialiter positū. vt Verg. s. eneid. Coram quem queritis adsum. es in eodem. post q̄ introgressi et coram data copia fandi. Clam non venit in compositionem: in appositiōe hz Priam significationem ei que est coram: et ei que palam. Teren. in andria. Nec clā te q̄ illi nūc vtreq̄ res inutiles. Inuenit etiam pro aduerbio posita. vt Ver. s. eñ. Clam ferro incautū superat securus amor. De plerūq̄ cōpositionē venit. atq̄ aliq̄n auget vt deamo demereor. i. valde mereor. aliq̄n minuit vt dedoceo: desero. significat aliq̄n deorsum vt descendo. In appositione tū localis est. vt de villa venio. tū memorat: vt de resubtilissima disputo: tū ablatiua: vt Cato de re rustica de domino bono colono bonoq̄ edificatore melius emetur. Ei. in epi. emi domum de crasso. ¶ Et ex tam in cōpositione q̄q̄ appositiōe inueniunt: atq̄ aliq̄n augēt: vt eluceo: edoceo. i. valde luceo: valde doceo. aliq̄n minuūt. vt enodis fine nodo ex lex fine lege. aliq̄n significāt extra: vt emitto extra mitto: effundo extra fundo. In appositione cū dictionibus a vocali incipiētibus semper ponimus ex. Ex̄ incipiētibus a p̄sonāte tū ex tū e apponimus. vt ex vrbe. ex domo vel e domo. Cum incipiētibus tñ ab r semp ponimus e. vt e regiōe e rep. e re mea. in cōpositione xo cum incipientibus a vocali dicimus ex: vt exaudio ex heredo. Cum incipientibus a cōsonante partim cōponit: vt ebulio. edico. egero. eludo. emaneo. enato. enito: partim ex. vt excindo. expromo. expiro. extimesco: partim p mutatur in cōsonantem: vt effundo efficio. In appositione tū localis est. vt venio ex vrbe. tum tēporalis: vt exanno supiori scribo: tum materie apponitur: vt annulus exauro domus ex latere: ponitur enim testa. Valla p eo qō est pro. vt e repu. i. pro republica. Quin. saluos esse eos magis e republica fit q̄ puniri. i. p reipu. vtilitate. Dicimus preterea hic pōt ex tpe oratorem habere. i. impremeditatus et ex improuiso. sic Persius inquit ex tēpore viuis. laborat e dolore vel ex dolore reū vel laborat reubus. Dicimus quoq̄ ex sentētia hoc mihi euenit. i. vt ego cupiebā. Pre in cōpositione et appositione accipit pro ante: vt precedo prepono pre o cuius pre cōspectu. Inuenitur quoq̄ in cōpositione pro valde: vt prediues predulcis predurus p̄clarus p̄potens precelsus. Inuenit et pro ab. Teren. in eunu. pre amore hunc exclusisti foras. i. ex parte amoris. Inuenit aliq̄n comparatiue: vt idem in eodē: hic ego illum contempsi pre me p ad cōparationem mei. preme fero. preferens. pre se fert: est ipsa statim fronte qualē opinionē de aliqua re habeat cōfiteri. Cice. in epi. pre te fers pspectū mihi quidem sed tñ dulcem et optatum amorē. Quin. fiduciam igit pre se ferat orator. pro in cōpositione et appositione cōpiures habere significationes. Bel. lib. v. colligit. aliq̄n nāq̄ accipitur p ante: vt p rostris p curia puideo prospicio. Sallu. in catili. quod imaturasse p curia signū socijs dare. Teren. tibi prosperi et stultitie tue. Aliq̄n pro in: vt pro muro. Sallu. in iugur. Pro muro dies noctesq̄ agitare. i. in muro aut p defensione muri: dicimus quoq̄ pro patre habeo te. i. loco pris. p consul loco cōsulis p uincie prefectus. Palā semper apponit: differtq̄ a Coram: quod hoc ad personas: illud ad omnia pertinet vt potius: vt dicit Ulpianus in lib. digesto. titu. qui est de verbo. signi. l. palam est coram pluribus. coram etiam vno presente. vnde Donatus p exemplo posuit palā oibus: reperitur et aduerbialiter positum. Teren. in eunu. Si falsum aut fictū cōfiunto palam est. Sine nunq̄ in cōpositione reperit. Nā qō quidā dicūt sincerus dictus quasi sine cera: refellunt a Valla cū potius a sin p̄positiōe greca cōpositum sit. In oppositiōe valet quantū absq̄. Ver. iij. geor. te fine nil altum mens inchoat. Tenus quam post positiuam ee dicimus cōtra naturam p̄positionis cōstruitur in plurali cum genitiuo: in singulari semper post ponitur ablatiuo. Verg. ij. eñ. capulo tenus abdidit ensem. Idem in. iij. pubetenus postrema immani corpore pistrix.

Secus.

Ultra.

Prepōnes ablato deseruientes quot sunt.

Cum.

Coram.

Clam.

De.

E et ex.

Pre.

Palā et coram differūt.

Sine.

Prepones vtricz casui deseruientes quot sunt.

¶Anto. Prepones vtricz casui deseruientes quot sunt; Quatuor sunt huius ordinis ppositiones. In.sub.super et subter. In cū significat ad locum vel contra locū actō apponit. vt Uer. i. vſ. Iturin antiquā siluā. Idē i. ir. Ibat in curialuz er cū affectū significat. vt Li. q̄ fuit pietas in oīs suos: qñ vero ponit p in loco iū git abltō: vt in domo: in vrbe: in cōpositione preter significationes supiores aliqñ auget vt insignis aliqñ minuit vt infamis. Sub cz cū pro ante ponit: vel per actiō sibi adiungi vult. vt Uerg. ſ. ge. Sub ipsum arcturum tenui sat erit ſuſpendere ſulco. Idē. ſ. sub lucē exportant calatis: pro ante arcturū et añ lucē. Abltiō vero desiderat cū pro in loco ponit. Uer. viſ. eñ. Arma sub aduerſa poſuit ra diantia quercu: et in. vſ. ibant obscuri sola sub nocte per umbrā. Sup et subter.

Prepositiones actō vel abltō, deseruiētes quot sunt quatuor. in: sub: super ⁊ subter.

Prepositiones insepabiles: boc est q̄ nunq̄ niſi in compositiōe reperiunt: q̄t sunt. ser. an: cō: dis: dirē. Ad igitur cui casui deseruit: Accusatiuo: quoniam tali casui apposita semper reperitur.

Sup ⁊ subter.

cōpositiōe mō minuit: vt subluſtris subrideo: mō locū inferiorē designat: vt subeo suburbaū. Sup et subter eōponunt: vt suppono subterlabor. In appōne aūt differūt tm̄ positione: nā sup ptē supiorē: subter inferiorē. Atcz vtracz fine intervallo significat: vt sup aquas natat: subtus aquas vrinat: sup lapidē sedeo: subter terra cet. econtrario differunt sub et supra vt sub celo est terra supra terrā ignis. Cū abltō cz cōstruitur qñ ponitur pro abltō ppositiōe. Uer. ſ. eñ. Adulta sup priamo rogitans sup Hectore multa. p de Priamo: de Hectore.

Insepabiles ppositiones.

Prepositiōes insepabiles: ppōnes quēadmodū supra diximus aut sepabiles sunt: aut insepabiles. Sepabilibus dicñ est: nūc incipit de insepabilib⁹ disserere: dicit cz esse numero ser. ſ. Am. q̄ valet circū. vt amburo buris. ambio bis. ex am atcz vno ⁊ ex eo amplector cteris. amputo tas. anqniro ris. ansanctus ansci ascim̄. Con q̄ tm̄ valet cū tū simul ⁊ cū aliis: vt cōcors. cōpono conq̄ro. Dis di. q̄ sepationē significat. Differt tm̄ qm̄ dis cōponit cū dictiōib⁹ q̄ incipiūt a c. vt discutio tis. vel p. vt disputo tas. vel q. vt disquiro ris. vel s. dissuo dissuis. vel t. vt distribuo buis. vel ab i cōsonante: vt disiūgo gis. cū incipientibus ab f. euphonie cā s mutata in f. vt a dis ⁊ fundo dis. Diffundo dis. di vero cōponit cū dictionibus incipientibus a quacuq̄ alia consonante: vt diduco cis. digero ris. diluo is. diminuo is. dirimo is. vel u cōsonante: vt diuello lis. aliqñ significat retro: vt respicio cis. reuerto: eris. aliqñ significat iterū: vt repeto tis. reqro ris. aliqñ vim significationē in cōtrariū: vt recludo dis. id q̄ est clausum apio. regelo as. q̄ est gelatū liq̄facio. recingo gis. retego gis. resero ras. Se q̄ valet seorsum: vt seduco cis. separo as. seiūgo gis. secerno secernis.

Aduerbiū quid est.

¶De aduerbio. Cap. r.

¶Bi que pars oratiōis est? Scda ps ex indeclinabilib⁹ est aduerbiū: que sic desiderat verbo subiungi quēadmodum prepositio casualibus preponi. Diffinitur autem aduerbium: est vna ex octo partibus orationis que addita verbo vnde ⁊ adiectiuum verbi dicitur eius significationem complet. Nam cum dico Ant. legit nō dum satis plane dixi: nisi adiecero qualiter legit: hoc est bene vel male. Nam eo modo se habent aduerbia verbis: quo adiectiua nominibus substantiuis adiuncta: vt prudens homo prudenter facit: bonus homo bene legit. Sed modus ille determinandi verbum aut complet augetcz verbi significationem: vt faciam satis valde nimium. iam aut mutat. i. in totum tollit. vt non faciam nequaq̄ legā minime audiam: aut minuit aliquidcz ex verbi significatione remittit. vt parum facit tepide legit frigide audit. ¶Unde dicitur aduerbiū Respondet aduerbium ab eo dicit cp in illius diffinitione est expressum hoc est qō verbo sem per adiungi desideret sed adiecit fere. qñ nominibus adiectiuis nōnunq̄ adiūgitur atcz participijs adhuc frequentius: ipsacz tāq̄ verba modificatur: vt valde bonus nimis doct⁹. satis facetus. vehemēter iratus. ¶Species aduerbiorum quot sunt? Aduerbia aut a se nascuntur: vt nuper. sepe. aut aliunde deriuātur. idcz fit vel a nomine proprio. vt a tullio tulliane. vel ab appellatiuo: vt ab hostio hostiatim vel a pronomine: vt meatim vel tuatim: a meus ⁊ tuus: vel a verbo: vt a curro cursim: vel a nomine ⁊ a verbo. vt a pede ⁊ tento pedetentim: vel a participio: vt ab amans amanter: vel ab altero aduerbio: vt a per nuperrime: a sepe sepius ⁊ sepissime. aut a prepositione: vt ab inter interim. Exeunt autem aduerbia in varias terminationes quemadmodum inuestigare volenti facile apparebit. ¶Figure aduerbiorum quot sunt: Due inquit sicut in nomine. Simplex vt diu: Composita vt interdiu. Eccum vero Ualla contra Priscianum Sergiūcz contendit non esse compositum ex ecce ⁊ eum vt sit Eccum. i. ecce eum. vel potius ecce hunc ecce: ⁊ hic: vt sit eccum. i. ecce hic subaudi de quo loquebamur. Nam si eccum in ecce eum resolueremus cū Pri rē. ait eccū parmenonē quid sibi volebat an quod isti dicūt ecce eū: aut ecce eū parmenonē. quod pugnare nemo auderet dicere. ¶Significationes aduerbiorū quot sunt? Complures sunt aduerbiorum figure

Aduerbiū vñ dicat.

Aduerbiorū species.

Figure aduerbiorū.

Significationes aduerbiorū.

¶De erotymatis aduerbiorum. Cap. r.

¶Epitome.

☞Doc iuuenes capite de aduerbio eiusq̄ varietate prius partibus aliis instruunt in quo nō cūctis cognita euadat.

¶Bi que pars orationis est. Aduerbium. Quid est aduerbium. Pars orationis indeclinabilis que addita verbo significationem eius aut complet: aut mutat: aut minuit vt iam faciam: non faciam: parum faciam.

Unde dicitur aduerbium. Quasi ad verbum quoniam verbo semper adiungi desiderat.

Species aduerbiorū quot sunt. Due sicut in nomine. Primitiua vt nuper. Deriuatiua vt nuperrime.

Ubi cuius speciei est. Primitiue neqz enim habet aliquid vnde deriuetur: quod fit antiquius.

Figure aduerbiorum quot sunt. Due: sicut in nomine. Simplex: vt ecce. Composita vt eccum.

Ubi igitur cuius figure est. Simplicis figure: nec enim potest diuidi in partes significatiuas.

Significationes aduerbiorum quot sunt. Innumere. Nūeralis vt semel: bister quater: quiquies: sexies.

Temporalis: vt hodie: cras: perendie: heri: nuper.

dones:sed illas oēs ad paucas species redurim⁹. Quarū prima est aduerbiorū:q̄ ex nostris nūeralib⁹ deducū tur:vt semel q̄ vna vt sic dixerim vice fit: bis duab⁹:eodē mō:ter:quater:quinquies:sexies:septies:octies: nonies:decies:vndecies:duodecies:tridecies:quatuordecies:q̄ndecies:sexdecies:septēdecies:duodeuicies: vndecies:vicies:vicies semel vel semel vicies:et vicies bis vel bis ⁊ vicies:vicies ter:vel ter et vicies: vicies quater:vel quater et vicies:vicies q̄nquies:vel q̄nquies ⁊ vicies:vicies:sexies:vel sexies et vicies:vicies septies: vel septies et vicies. vicies octies. vel octies ⁊ vicies vel duodetricies vicies nonies:vel nonies ⁊ vicies:vel vndetricies tricies:quadragies:q̄nquagies:sexagies:septuagies:octingies:nonagies:cēties:ducēties:tricēties: quadrigēties:q̄ngēties:sexgēties:septigēties:octigēties:nonigēties:vel nōgēties:milies:bismilies:ter milies quater milies:quinquies milies:sexties:milies:septies milies:octies milies:nouies milies:decies milies:vicies milies:tricies:milies:quadragies milies:q̄nquagies milies:⁊ eadē rōne p̄iūgēdo aduerbia aduerbijs: quēad modū nūero nūeris adiūgere p̄suerim⁹. Sto eo q̄ vulgo dicit cuēto latine dicim⁹ cētū milia p eo quod dos cuētos. vicies centū milia. p trib⁹:tricies cētū milia p quatuor quadragies cētū milia. p q̄nq̄ q̄nquagies cē tū milia. p sexagies centū milia. p septē septuagies centū milia. p octo octogies centū milia. p nouē no nagies cētū milia. p decē cēties cētū milia. p vndeci cēties decies cētū milia. p vigīti ducēties cētū milia. p trigīta tricēties cētū milia. p quadraginta quadringēties cētū milia. p q̄nquaginta q̄ngēties. cētū milia. p sexaginta sexcēties cētū milia. p septuagīta septigēties cētū milia. p octoginta octigēties cētū milia. p nonaginta nonigēties vel nōgēties cētū milia. p cētū milies cētū milia. p ducētis bis milies centū milia. p trecentis ter milies centū milia. ⁊eodē mō de reliq̄s q̄ sequūt q̄ nūerandi rō ex eo p̄uenit q⁹ antiq̄tes author⁹. Plinius. natu. histo. nō numerabāt nisi ad centū milia. deinde numerū illū per aduerbia reperebāt: vt supra do cuimus. ¶ Tpalis: aduerbia tpalia aut sunt tpis p̄tis: aut p̄teriti: aut futuri. Sp̄tis siue instantis est nunc. diei p̄sens. hodie prime. p̄teriti est heri. et dein ceps nudi⁹ tertius: nudi⁹ quartus: nec ā pti⁹ hec rō p̄cedit q̄q̄ Plau. poetica vel potius sua licētia dixit nudi⁹ quintus: nudi⁹ sextus: nudi⁹ septimus et deinceps. Licero q̄q̄ in quinta philippica. Recordamini q̄ dies nudius tertius decimus fuerit: et paulo post iterū. Philelphus q̄q̄ in quadā epistola dicere ausus est nudi⁹ decim⁹ septim⁹. hec eē aut aduerbia sunt aut aduerbialiter posita. De die proxime futuro dicimus cras: postea perendie. die quarti. die quinti. die sexti. die septimi ⁊ deinceps. Nam et hec aduerbia esse. A. Bel. author est: q̄ scribit die quarti. die quinti. die sexti. et similia p aduerbijs co pulate ponit: et subdit hoc igit̄ fit vt erit: q⁹ die quarti de p̄tō dicimus: die quarti vel quarto eodem q⁹ mō diceredū esse putat die p̄stini p pridie. die crastini pro cras. die perendini p perendie. De tpe vo p̄teri primo fine illud sic p̄ti fine futuri. mō iā dudū: vt mō feci: mō faciā. iā feci iā faciam. dudū feci dudū faciā. Virg. ii. eē. Iamdudū sumite penas. Iuuena. xiij. diuitiis vigilantibus orbis. hoc de p̄tō illud de futuro: significatq̄ author Valla spaciū hore vnius aut paulo plus minus vel pro qualitate rei de qua loquimur. de futuro q̄q̄ presenti primo dicimus. statim mox continuo ilico. Nuper vero paucis diebus ante pridem et iampridem paucis mensibus. Olim et quondam de tempore a presenti remoto sine illud sit presens sive futurū. aliquando de tempore indifferenti. De preterito. Nota. olim truncus erat ficulnus inutile lignū. Lice. in Catil. fuit ista quondā in hac rep. virtus de futuro. Ver. s. eē. Certe hinc romanos olim volentibus annis: et si dicas veniet quondam illa dies. De tempore indifferenti. Ver. v. eē. qō tumidis submersum tunditur olim. Idē. ii. eē. Quondā etiā victis redit in precordia virtus. Eodem q̄q̄ modo aliquando: vt aliquando factum fuit: ali quando fiet. Sunt et alia complura aduerbia temporis: vt semper nunq̄ sepe raro.

¶ Chri. Unde dicitur aduerbiū hoc erotymare finito erotyma quoddā author⁹ deest. Quo quera⁊ Aduerbio quot accidunt. Tria. Species figurā ⁊ significatio respondeatur.

Localis. vt hic: isthic: illic: huc: isthuc: illuc.

¶ Ant. ¶ Localis. Aduerbia q̄q̄ loci cōplura sunt: sed nūc tm̄ de discretis dicendū est cū cō munia passim reperiā⁊: itaq̄ aduerbia loca lia i quadruplici sunt dfā: nā aut sunt i loco aut de loco: aut ad locū aut p locū. Ubi et vbinā q̄rit de loco in q̄ vt vbi est Ant. vñ querit de loco a quo. vt vnde venisti. Quo et quorsum q̄rit de loco ad quē vt quo is. Qua q̄rit de loco p quē vt qua itur⁹es. Significātia locū in quo hic vbi ego suꝫ ponit⁊ pro illic. Virg. s. eē. hic il lius arma. hic curꝫ fuit pro illic. ponit⁊ etiā p tūc aduerbio tpis. Iuue. hic tūc vmbricius quando partibus inquit honestus. Isthic hoc est vbi tu es. Ver. ij. eē. Patet isthic ianua lero. Illic vbi aliq̄s est. Iuue. vinat ar turꝫ illic. et Catu. vbi q̄n grauat⁊ significat i q̄ loco relatiue. Ver. in. s. eē. Seu⁹ vbi e acide telo iacet hector. Re spōsiue grauat⁊: vt vbi est Cesar iterroganti si dixeris vbi Pompe. in. s. syllaba finalis acuit⁊: in secūda grauat⁊. Eodem modo dicem⁹ alicubi p si in aliquo loco. Necubi pro ne in aliquo loco. Alicubi pro i aliquo loco. Ubi ubis: vbiq⁹ vbilibet. Ubiubi: vbicūq̄ p in quocūq̄ loco. Ibi p in eo loco ibidē p in eo ipso loco. Alibi p i alio loco. Inibi p in eodē loco. Usq̄ p aliquo in loco. Nusq̄ pro nullo in loco. Intus pro in parte interiori. Foris p in parte exteriori. Supra p in parte superiori. Infra pro in parte inferiori. Nomina vbiū et oppidorū p pria si sunt prime et secūde declinationis singularia ponunt in tō aduerbialiter: vt Rome pro in vbe Ro ma. Tarenti p in oppido tarento. Si vero sunt tertie declinationis aut pluralia ponunt in tō: vt carthagi ni p in vrbe carthagine. Plautus in prologo cassine. Ego aio hoc fieri in grecia et carthagini. Idem in cistella fuere scioni iam diu dionysia. Virgi. iiij. eē. Tyria carthagine que nunc expectat. Quam⁹ Seruius in lo cum illum Virgilij dicit nota hmōi locorū cum aduerbialiter ponunt non in ablatiuo sed in datiuo debere poni. Ait enim his verbis. Tyria carthagine pro carthagini. et pro aduerbio in loco de loco posuit. Apul. in lib. florido. semper carthagini nūq̄ carthagine ponit aduerbialiter. sic Nota. Rome tybur amen vetosus tybure Romam: Idem quoq̄ dicendū est de pluraliter declinatis: vt pisis fundis trallibus: hoc est in illis vt dibus. Sed in his nihil refert cū dtis in terminatiōe silis ablō sit ad similitudinē superiorū ponunt⁊ aduer bialiter illa roge. i. in pace. militi e. in bello. domi. i. in domo. rure vesperi. in vespere luci p i die q̄ si hec in ab latino reperiant⁊: aut aduerbia nō sunt: aut ablūs p dtō ponit⁊. vt Nota. s. epi. Quinq̄ dies tibi pollicitus me rure futurū. Significantia locū ad quem. huc. i. ad hūc locū in quo ego sum. isthuc. i. ad istū locū in quo tu es. illuc. i. ad locū in quo aliquis est. Sigmo. i. si ad aliquē locū. Nequo. i. ne ad aliquez locum. Alio idest ad aliū locū. Utroq⁹ idest ad vtrūq⁹ locū. Quoquo quocunq̄ quolibet quouis. i. ad quēcunq̄ locum. Eo. i. ad eum locū. Eodem idest ad ipsum eundem locū. Intro. i. ad partem alicui⁹ loci interiorem. Foras idest ad partem loci exteriorem. Sursum idest ad partem loci superiorem. Deorsum idest ad partez inferiorem. Simi

Aduerbia nūeralia.

✳ Bertul. Certi tpis significatiō nē hec habēt Nodie. herinnudiu sterti⁹. nudius quart⁹ Quinto. sexto. septo octauo abhīc die. hodie: cras: perēdie vel perēdino die: quarto abhinc die: quinto sexto ꝛc. Postrouerbū additū tpis discrimen facit. Septimo ab hinc die mecū conabar. Septimo abhinc die isthic me videbis. hec Erasmica. Aduerbia loci.

Aduerbiorū localiū q̄druplex dfia quo ꝛ quorsum.

✳ Nullibi vtunt⁊ Politian⁹ Bude⁹ eiusdē farine viri. ✳ Bertul. Si sunt tertie declinationis in ablō ponunt⁊ inq̄t Erasm⁹: vt militarit carthagine hic Bude⁹ sp Auentione Quicd dicāt apuleiani: q̄cūd literatores alij. Alioquin to certo plia sūt ex ēpla abtā q̄ datiui.

Noia vbiū ꝛ oppidoꝝ ꝓpria ponuntur in ablatiuo.

strorsum.i.ad finistrā ptē. Dextrorsuꝫ.i.ad dextrā. horsum.i.ad aliquē locū. Noia q̄ vbiū et oppidoꝝ ꝓponunt aduerbialiter in actō. vt Romā.i.ad vrbē Romā. Tarentū. hispalim. pisas. fundos hoc est ad illos bes. Significantia locū per quem. Hac.i.per locū vbi ego sum. isthac.i.per locū vbi tu es. illac.i. per locū aliq̄s est. Siqua.i.si per aliquē locū. Nequa.i.ne per aliquē locū. Alia.i.p aliū locū. Quauis qualibet quacunq̄.i.per quācūq̄ ptē. vtraq̄.i.p vtrāq̄. Ea.i.p eū locū. Eadē.i.p eūdē locū. Intus.i.p.locū interiorē. foris.i. ideſt per locū exteriorē. Noia q̄ vbiū et oppidoꝝ ꝓpria ponunt in ablatiuo: vt Roma.i. p vrbē Romā tarento: hispali. pisis fundis trallibꝰ.i.p illas vrbes. Significātia locū a quo. Vnde.i. ab eo loco vbi ego sū. Isthinc. ideſt ab eo loco vbi tu es. Illinc.i.ab eo loco vbi aliq̄s est. Sicūde.i.si ab aliquo loco. Necūde.i.ne ab aliquo loco. Aliūde.i.ab alio loco. Utrinq̄.i.ab vtroq̄ loco. Undiq̄ vndelibet. vndeuis. vndeūde. vndecūq̄ p ea cunq̄ parte siue loco. Inde.i.ab eo loco. indidē.i.ab eo ipso loco. Intus.i.a loco interiori. Foris.i.a loco exteriori. Superne.i.a loco supiori. Inferne.i.a loco inferiori. Celitꝰ.i.a celo. Nomina q̄ vbiū et oppidoꝝ ꝓnūtur in abltō aduerbialiter: vt Roma.i.a vrbe Roma. Eodē mō tarento. hispali pisis fundis trallibus.i. illis vrbibus. Reperiē tñ nēpe apud authores hmōi noibꝰ vbiū ꝓpriis adiūcta ꝓpositio: vt Lice. in Verre. Ea die verres ad messanā venit. Sallu. in iugur. ad cirrhā oppidū iter cōstruūt. In catilina. nam brutus roma aberat. Liui. viij. ab vrbe condita. ꝛ ab lauinio venerāda antiqua auspicia. Econtrario cū noibus regionū ꝛ puinciarū ꝓpositiones addi debeant aliq̄n ab authoribus detrahunt. Uer. ſ. eñ. Italiā fato profugus laui nacq̄ venit. i. ad italiam. Et in eodem. Si datur italiam sociis et rege recepto tendere.

✳ Rhegio ad illō misi respicit nō scriptuꝫ.

✳ Bertul. Latine dicēs in vrbe rhome autore Erasmo et vrbe rhome. Lepidiꝰ tñ vrbē rhomā: necq̄ inele gāter vrbem rhomanaz ꝓtra refractarios. Usurpant Cesar Liniꝰ ꝛ Quintilia. nō ico cin miterīq̄ q̄dvelit alij Exēpla in calcaspicio ponent in meis ꝓtroueſſiolis.

¶ Loci. Localis vt hic noia ꝓpria vbiū ꝛ oppidoꝝ aduerbialiter tamen reperiunt: nihil obstat tñ quominus sepissime a ꝓpositione regant. Li. li. ꝛſ. ad attici. de illius ab Alexādria discessu nihil rumoris est. Idem p Gneo Pōpeio. ipse aute a brundusio pfectus. est etiā quū appellatino adiungant. idē i verre. et oppidis termis discessit. Quū aūt deest: In secūda pſertim declinatione magis a loco q̄ i loco significat. Li. li. vij. ep. ad trebatiū. eū tibi vbiū missi rhegio scriptū. nā scriptū rhegij dicerem. Cesar in cōmētarijs. coatū fugere ad Gergouiam. Idem Cesar a gadibus ad hispalim recurrit vbē romā: nō aute vrbē Rome ꝓsa oratione dicens. Sallu. vbē roma. sicuti ego accepi. et in diuersis numeris. Quintus Cur. li. ſ. ad vrbē celenas exercitū admouit. Poete etiā ad locū dō vtunt: pſertim si receperint adiectiuū. Iuue. Quoties te roma tuo refici properantem reddet aquino: si ab illo verbo redder regatur: nam si pendeat ab infinitino refici grūs esse debuit in loco. Si ab ligit grāmatici dom dicunt. Latini vero et emendatores in domo dicerent. Teren. in adel. et materfamilias vna erit in domo. Quin. in domo fuerunt factum dixit.

¶ Anto. Negatiua sunt aduerbia etiā negādi ꝙ quelibet aliquid negamus: vt nō q̄ impatiuo iūgi non pōt: sed alijs modis vt nō lego haud amo minime doceo nullatenus audio: ne pticula potius est dehortatiua: vt Uer. iij. eneid. Tu necede malis: sed contra audentior ito. Sed in carmine iungit hec parti cula imperatiuo et optatiuo in omni prosa oratiōe aut optatiuo. vt Teren. in phormione. Nō vitam ne phormioni id suadere in mentē incidisset. aut subiūctiuo. vt si direris ozo te ne facias. sz tūc coniunctio est ꝛ accipit ꝓ eo q̄ est vt nō.

¶ Affirmatiua. Aduerbia affirmādi sunt per q̄ aliquid affirmamꝰ vt etiā ꝓ aduerbio cōsentiētis accipit: vt est in. ff. in ti. de ẋbo. obli. et rñderit etiā q̄d ni. Nā et quid interrogatiue platū aduerbiū est affirmandi exponiturq̄ ideſt cur non. Profecto nimirū, nempe certe: et his similia. ¶ Demonstratiua. Demonstrādi aduerbia sunt quibus aliq̄d quasi digito īdicatur: vt an ecce: q̄ nō et accusatiuo iungi possunt. Uer. ſ. eñ. En priamus sunt hic ēt sua ꝑmia laudi. Idē in duc. en quatuor aras. Ecce duas tibi daphni duoq̄ altaria phebo. Teren. in eunu. ecce aūt alter qui se occeperit amare. nā alter nō alterū eo loco esse legendū donatꝰ ꝓcipit. Plau. in bacchidi. opus ne erit tibi aduocato tristi iracūdo. ecce me. hem magis est poeticū affectui deseruiēs. atq̄ admirationi. ¶ Optatiua. optatiui aduerbia sunt que optatiuo modo iungi possunt. vt o. Uer. in duc. o tñ libeat mecū tibi sordida rura. et idē. vſ. eñ. Si nunc se nobis ille aureus arbore ramus. vt Hora. ñ. ser. Iuppiter vt pereat positū rubigine telum. Utinā. Uer. ſ. eñ. atq̄ vtinā ret ipse noto cōpulsus eodē. Iungimꝰ etiā hec. vt o si o vtinā. Oui. in epi. penelopes. O vtinā tūc cū lacedemona classe petebat. Persius. O si ebuliat patrui ꝓclarū funus. et o si argentum ꝓpet mihi seria. ¶ Ordinatiua. ordinandi aduerbia sunt q̄bus mediis plura ordinamꝰ. vt cōtinuo. Uer. ecl. continuo audite voces vagitus. Deinde idē in eodē. prima deinde tenent mesti loca. Deinceps. Li. iij. thuscos vt deinceps qui accubarent caperent ad tibiā. Interrogatiua quibus interrogamus. vt cur. Iuue. Cur desiderio bibule sertorius ardet. quare Asdrubal. nec possum dicere quare. i. quā obrē. et quapropter. Nunquid et nū. Oui. in epi. Sapphus. Nunquid vbi aspecta est studiose litera dextre. ¶ Dubitatiua quibus significamus nos dubitare: vt forte. Uergi. ſ. eneid. Forte vota facit cumulatq̄ altaria donis. Pro forte fortasse fortan

Negatiua vt nō: haud. minime: nullatenus.
Affirmatiua: vt etiam profecto nimirum.
Demonstratiua: vt en ecce.
Optatiua: vt o si vtinam.
Ordinatiua: vt continuo deinde deinceps.
Interrogatiua: vt cur quare q̄obrem nunquid.
Dubitatiua: vt forte fortasse fortan fortitan.
Uocatiua. vt o heus o bo.
Discretiua: vt seorsum diuisum bifariam.
Congregatiua: vt simul vna pariter.
Juratiua: vt edepol mehercule mecastor.
Hortatiua: vt eia age agedum agite.
Intensiua: vt valde penitus vehementer.
Remissiua: vt sensim paulatim pedetentim.
Diminutiua: vt belle argutule clanculum.
Comparatiua. vt magis melius fortius.
Superlatiua: vt maxime optime fortissime.
Similitudinis: vt ceu sicut tanquam.
Quantitatis: vt multum parum nimium.
Qualitatis: vt bene docte sapienter.
Ubi igitur cuius significationis est. Localis.

Dem. Optatiua aduerbia. † Et q̄d fit non et ꝙre iō q̄d valet cur. Quiq̄d aut ne semina mandas.

Interrogatiua aduerbia.

forsitan forsit. Nota.ſ.ſer. Or nõvt forsit honorẽ iure mihi īuideat. ¶Vocatiua quib⁹ aliquẽ vocam⁹. vt o regina nouã cui cõdere iuppiter vrbem. neq; enim articul⁹ eſt qñ ſeruũ nõ demõſtrat. Heus qõ vocantis ſimul et hortantis eſt: vt idem ī eodem. ac prior heus inquit iuuenes mõſtrate. o vocantis q; eſt ſed magis poeticum. ¶Diſcretiua: q̃bus diſcernim⁹ et ſeparam⁹: vt seorſum seorſis. Uerg. inest et non pariter nõnũq; ſepe seorſis diuiſum ſeparatim figillati diſtincte bifariam trifariam multifariam. ¶Cõgregatiua q̃bus multa ī vnũ cõgregamus vt ſimul vna pariter que rpis et loci ſunt. ¶Iuratiua ſunt et aduerbia iurandi vt hercule. hecle mehercule ideſt per herculem: vel ita me hercules amet caſtor mecaſtor ideſt per caſtorem: vel ita me caſtor amet. ec ſic medius fidius. i. per iouis filium. ¶Hortatiua. hortandi adue b a ſunt eia. Nota.ſ.ſer. Eia q̃d ſtatis. Age agite. agedũ. ſed per age vnũ ethortamur. per agite plures. per agedũ vnũ et plures. Quũ agedũ fivideret cetra portas pſpicite: dicimus q; cõiũctim eia age. Uerg. ī. iii. Eia agerum pe moras. ¶Intenſiua: itenſiua ſunt q̃bus itenſe ac nimiũ aliq̃d fieri aut eſſe ſignificam⁹ vt valde penit⁹ oino vehementer fundit⁹. ¶Remiſſiua ſunt his cõtraria per q̃ aliq̃d fieri remiſſe t frigide dicim⁹ vt ſenſim paulatim: pedetentī frigide tepide. ¶Diminutiua vt clam clanculũ. t q̃ ab adiectiuis fiũt: vt a bell⁹ bellule ab argutul⁹ argutule. a molliculus molliule. ¶Cõparatiua q̃ a cõparatiuis deriuant. vt a maior magis. a melior meli⁹. a fortis forti⁹. Superlatiua q̃ a ſuperlatiuis deriuant. vt ab optim⁹ optime. a maxim⁹ maxime. a fortiſſim⁹ fortiſſime. ¶Similitudinis aduerbia ſũt quaſi ceu. velut veluti. ficut ficuti. vt vti. hec etiam cõiũctionũ vim habẽt caſu aliũ: vt poſtea dicem⁹ ſuo loco. ¶Quantitatis aduerbia ſunt multũ nimiũ parũ nimis. ¶Qualitatis aduerbia latiſſime patẽtia et ab oib⁹ fere noib⁹ adiectiuis ducũt. vt a bon⁹ bone a mal⁹ male. et a partic. pſis vt a docto docte. ab amãte amanter. Sũt multe alie aduerbiorũ ſignificationes vt q̃ oꝛ attractiua q̃ vt ſupra memorauim⁹ author re. Quin. a q̃busdam pars oꝛationis diſtincta ab aliis prib⁹ ponit. vt viritim p ſingulos viros oppidatim p ſingula oppida municipatimq; per ſingula municipia.

¶De erotimatis interiectionum. Cap.xj.

¶Epitome.

☞ Quid interiectio ſit et q̃ illi⁹ partes hoc iuueni interrogãti capite reſpondetur.

Eu que pars oꝛationis eſt interiectio.
Quid eſt interiectio. pars oꝛonis indeclinabilis affectum mentis incondita voce ſignificans.
Unde dicitur interiectio. Ab interiiciendo: eo quod aliis partibus oꝛationis interiicitur: neq; cum aliis certo oꝛdine diſponitur.
Interiectioni quot accidunt. Sola ſignificatio.
Significationes interiectionis quot ſunt. plures.
Lugentis vt heu hoi ei. Volentis vt hei hoi hoa.
Timentis vt hei ah. Exultantis vt euax. vax. ob.
Admirantis vt pape vah.
Exclamantis. vt proh. vah.
Ridentis vt ah. ah. he.
Deridentis vt hui.
Silentis vt hau ſe.
Laudantis vt euge.
Vitantis vt apage apagesis apagete.
Vocantis vt io ho.
Deprehendentis vt at. at.
Heu cuius ſignificationis eſt. lugentis.

¶Anto. De interiectiõe. Cap. xj. Interiectionẽ quẽadmodũ ſupra memorauim⁹ greci iter aduerbij ſignificationes annumerant: quia hec q; ſicut et aduerbiũ vbo adiũgit aut expreſſo aut ſubintellecto: vt ſi dicã pape quid video. vel ſi p ſe dicas pape ſubaudit miror vel aliũ verbũ qõ admirationẽ ſignificet. Latini vero interiectionẽ ab aduerbio ſeparariũt: aut qꝛ vim deꝛ in ſe aſſe. tũ habere verbi et plenam mentis animi ſignificationẽ: etiam ſi non addatur verbum: vel quia cũ articulis carent volunt equare cũ gre. is partes oꝛationis. vt hac vna ratione octo eſſent apud noſtros quemadmodum et apud illos. Dicit igitur pars diffinitionis explicans interiectionem eſſe vnã ex octo partibus oꝛationis: ſed qꝛ ex illis quatuoꝛ ſunt declinabiles: t quatuoꝛ indeclinabiles dicit vnam eſſe ex quatuoꝛ indeclinabilibus ſignificẽtem affectum ideſt paſſionẽ in quo vt diximus latini eã ab aduerbio differre voluerunt: qõ vero addit voce incondita hoc etiam illam ab aduerbio ſeiungit qñ per exclamationem quandam t voce incõditam. i. prope inarticulataq; pferẽ. Interiectio ergo iõ dicta eſt q; ſeriẽ oꝛonis rũpẽs interiicit t cũ aliquo mẽtis affectu pferẽ: vt Uer.ſ.eñ. Manibus infandũ amiſſis vni⁹ ob iraꝫ pdimur. Ordo eñ erat nos pdimur manibus amiſſis ob irã vnius iunonis. ſꝫ cũ exclamatiõe iteriecit infandum: quaſi dicat proh ſcelus indignũ. Dꝫ igit interiectio varias ſignificatiões Lugentis. Tere. in eunu. cũ inducit doꝛũ lugentem hei hoi dicit heu quoq; t hei q̃ dolentis dicimus ẽt lugẽtis ſunt. dolẽtis. Uer. in. ſ. hei mihi qualis erat. Idẽ in. x. o dolor atq; õ cius magnũ. idem in buc. ah filice in nuda cõnira reliquit. ¶Timẽtis Tereñ. in andria. Dei vereoꝛ ne q̃d andria apporꝛet mali. Idẽ in eadem. hei metui a chriſide. ver. in buc. Ad tenerefrigora ledãt ah tibi ne teneras glaties secet aſpa plãtas. ¶Exultãtis. Terẽ. ī heautõ. vah ergo mea antiphila. Idem in adelphis: oh lachrimo pre gaudio. admirantis. Terẽ. in eunu. pape facie honeſta t iterum pape noua figura oꝛis. Idẽ in andria. vah cõſilium callidũ. ¶Exclamãtis. Luc. p ſi reneaſſet in vrbẽ. Terẽ. in andria vah pũ hic malũ iregraſcit. t illũ ex euãgelio: vah q̃ deſtruis tẽplũ dei. ¶Ridẽtis. Terẽ. ī andria. ah ah hemirũ vo. Idem ī eunu. ah ah ah. defeſſa iã miſera ſum re ridẽdo. Deridẽtis. Terẽ. in andria. hui tã cito ridiculũ. Idẽ in eunu. hui mihi illã tñ lauda. ¶Silẽtis. Terẽ. in eunu. hau ne cõparãdus hic quidẽ ad illũ eſt. Idẽ in eadẽ. hau obſecro mea pythias. ¶Laudãtis. Ad ar. effecte graviter cito nequiter euge beate. et illud et pſal. Qui dicunt mihi euge euge. Vitantis. Terẽ. in eunu. apagesis egeon formidoloſus. Idẽm eadẽ apagete. ¶Uocãtis. Oui. eccẽ io ſitue crudelius inquit amauit. Terẽ. in adelphis. ho qui vocare. ¶Deprehendentis. Tereñ. in andria. at hoc illud eſt hinc ille lachrime. Idem in eunu. at at. data hercle. verba.

Bertul. Seorſum ſcribit ꝙ Eraſm⁹ et seorſus a. ũ. adiectiũ crebroẽ apõ Terẽtianũ. apõ Uergilium q; in eſt et non haud quaq; ẽ aduerbium. Sic quat t publicit⁹ t Iuſtinus frequẽs eſt celio rhodigino.

† Illã a claudio ꝛ author feſto nec eſt primitiuũ vt volunt priſcianus. Quantitatis aduerbia. De interiectione

Interiectio varias hꝫ ſignificatiões.

De ꝓiũctione.

¶Aut. ¶De cõiũctione. Laput duodecimũ Ultima er quatuor ideclinabilibus orationis partib⁹ est ꝓiũctio: cuius propriũ est diuersas orationis partes ꝓiũgere. Itaqꝫ diffinit coniũctio est pars orationis indeclinabilis ꝓnectens ordinansqꝫ sententiã: cõnectens in quã quando simul res aliquas iesse significat. Ut eneas pius et fortis vel cõnectẽs verba ⁊ diuiũgens sententiã. vt eneas bonus vel mal⁹. Or diuãs qñ alterũ sequit ad alterũ. vt si currit mouet. ex his manifestũ est vñ ꝓiũctio dicit.

✳ Coniũctionem ꝙ vocat Quintilianus. Cõiũctiõi tria accidunt.

¶Cõiũctioni quot accidunt⁹ Prisciianus dicit tria figura ordo species quam alij potestatem alij significationem appellant. ¶Figure coniũctionis quot sunt⁹ due respondet sicut in nõe. Ordo coniũctionis quotuplex est⁹

Ordo ꝓiũctiõis quotuplex est.

Tripler inquit: deinde membra diuisionis explicat. potestates coniũctionis quot sunt⁹ ⁊ qz nõ habent certũ numerũ dicit esse complures: et enumerat quasdaz ex ijs q̃ sunt magis note: hoc est copulatiuam: diſiũctiuam. subiũctiuam: causalem: collectiuam dubitatiuã aduersatiuam: approbatiuam. Causalis rursus diuiditꝫ in⁹ cõtinuatiuam: subcõtinuatiuam: adiũctiuam: ⁊ effectiuã: de quib⁹ singulis ostẽdit: et q̃ sint subiũgẽs exẽplũ cuiusqꝫ Sed qꝛ ꝓiũctiones sub eadem voce inueniũtur diuersarũ potestatũ atqꝫ significationum visum est de singulis aliq̃d dicere idqꝫ ꝑm ordinem alphabetarũ quo facilius voleti inuẽire occurrant. Ac igitur reperit copulatiua vt bon⁹ ac sapiens. reperit etiam posita pro q̃. vt Uerg. haud secus ac iussa faciunt. Sallusti. in iugur. Castra mouebant iuxta acti

Ac.

hostis adesset. At pro saltem aduersatiua est. Uer. vſ. eñ. at ramũ hũc agnoscas: est etiã exclamantis aduerbium. vt Hor. in epodo. at o deoꝝ ąsqꝫ regis terras. Uer. ſ. eñ. at tibi ꝑ sceAt ꝑsaltẽ.

lere, exclamat ꝑ talibus anſis. Ast ediuerso copulatiua. Uer. ſ. eñ. Ast ego q̃ diuum incedo regina iouisqꝫ: sed tñ poetice qñs. recipiat: vt cum breuis esset pducit. Atqꝫ copulatiua vt Uer. ſ. eñ. atqꝫ eẽdem meminit teucrus fidona venire: repit ẽt posita pq̃ Terẽ. i phor. ne fiki vtamur fortuna: atqꝫ vsi sumus atq̃ inter collectiuas ponit a⁹ Priſ. Terẽ. in enim. atq̃ ita opus est. An dubitatiua sit est ⁊ interrogatiua. ver. ſ. eñ. an phebi soror an nimpharum sanguinis vna. Idẽ i. iij. eloquar an fileã. Inter ãn⁹ ⁊ aut Quin. h distare putat: qđ⁹ p aut nõ possumus interrogare: p an possumus. Aut diſiunctiua est. Inue. aut dic: aut accipe calcẽ. Uerg. ij. eñ. aut terebrare canas uteri ⁊ tẽtare latebras. reperitur ẽt copulatiua p ⁊. Aũt reperit copulatiua: vt abrahã genuit isaac isaac autẽ gẽnuit iacob: iacob autẽ gẽuit iudã: reperitur completiua. Cũ repit causalis simul ⁊ adiunctiua. Uer. in huc. Cum faciã vitulã p frugib⁹ ipse venito. Cũ q̃ causalis sine adiunctiua repit. Uer. multa quoqꝫ ⁊ bello passus dũ conderet vrbẽ. Ergo collectiua sine illatiua sine rõnalis. Lucan⁹. ergo parivoto gessisti bella iunctus. reperitur ẽt cõple. Terẽ. mihi ne tibi ergo. Enim causalis repit frequenter sed ⁊ completiua. Uer. ſ. eñ. pgeniẽ ſzeñ troiano a sanguine dnci audierat. Idem in eodẽ hec tibi fabor eñ qñ hec te cura remordet: ſz cũ est causalis semper postponitur. preposita vero semp ponit cõplectiue sequẽte ẽo vel non sequẽte. Terẽ. adel. eñ nõ sinã. Idẽ i an. eñ ẽo

Aut.

Aut pſaltẽ.

✳ Et i ipſa quoqꝫ. Aſt.

Atqꝫ.

Autem.

Cum.

Ergo.

Enim.

¶De erotimatis coniunctionum. ¶Cap.

¶Epitome.

☞ Cõiũctio eñ hic trib⁹ q̃ sibi accidũt respõsio ib⁹ ab erotimatis datis quid fiet mõstrat ad oculum.

¶ST que pars oĩs est⁹ Cõiũctio. Quid? cõiũctio pars oĩs ideclinabilis ꝓnectens ordinansqꝫ sententiam. Unde dicitur cõiunctio. Ab eo quod coniungat⁹ ⁊ orationi pro vinculo interponatur. Coniunctioni quot accidunt. Tres Figura: ordo: potestas siue species siue significatio. Figure coniunctionis quot sunt. due sicut in nomine simplex. vt at et. Composita vt atqꝫ etenim. Et cuius figure est. Simplicis figure. Ordo coniunctionis quotuplex est. Tripler. quedam enim semper prepõnuntur: vt at ac ast aut vel nec neqꝫ. Quedam semper postpõnũtur. vt qꝫ ne ve. quidem quoqꝫ autem vero enim. Quedã modo prepõnuntur modo postpõnũtur. vt atqꝫ igitur itaqꝫ quoniam quia etsi. Et cuius ordinis est. prepositiui. Potestates coniunctionis quot sunt. Cõplures. Copulatiua que sensum ⁊ verba coniungit: vt et atqꝫ quoqꝫ autem vero quidem. Diſiunctiua que q̃uis dictiones coniungit: sensum tamen diſiunctum habet. vt aut vel ve siue seu. Subiunctiua est que voce diſiũctiua vtrumqꝫ adsignificat vel semel vel diſcrete. vt alexander siue paris dormitat. vel legit tota die. Causalis que causam continuationis explanat. vt qñ namq̃namqꝫ enim vt. Collectiua sine illatiua que supiora colligit. vt igitur ergo itaqꝫ quapropter q̃obrem. Dubitatiua que dubitationẽ aliquã cũ interrogatione significat vt an nec ne. Aduersatiua que aduersam suam sequenti aut precedenti monstrat vt licet q̃q̃ q̃uis etsi saltem. Approbatiua que rẽ aliquã approbat. vt siquidem quando quandoquidem quidem. Completiua que ornatus causa aut metri necessitate ponitur. vt quidem enim namqꝫ vero. Causalis rursus diuiditur in continuatiuam subcõtinuatiuam adiunctiuam effectiuam. Continuatiua est que ꝙ continuationem ⁊ cõsequentiã rerũ significat: vt si cum dum vbi. Subcõtinuatiua est que causam cõtinuationis ostendit cũ essentia rerũ. vt quoniã quia. Adiunctiua est que verbis subiunctiuis adiungit. vt si cum vbi quando. Effectiua que reddit causam effectus vt enim igit. Et cuius potestatis est. copulatiue.

dne nihil loci est ꝛegnitie. Equidē reperiť approbatiua. Ter. Non equidē inuideo miror magis vndiq; totis Idē. rij. eñ. Equidem merui nec deꝑcor: inq̄t. pōt ēt poni cōpletiue: et ponit copulatiue: vt eneas pius ⁊ fortis: ponit etiam causalis pro q̄. Quin. li. j. hāc verba effingere imitādo conabiť puer ⁊ natura tenacissime sum⁹ eoꝝ que rudibus animis percepimus. Reperiť ēt cōpletiua cū ꝓponiť sibiipsi: vt eneas ⁊ pius ⁊ fortis fuit primum eñ ⁊ abūdat: sed ponit ornatus cā q̄ ⁊ de reliquis copulari ⁊ disiuncti dici pōt. Etsi aduersatiua est cui ñdet tum. Li. in oꝛone pro milone ⁊ si vereor iudices ne turpe sit: ⁊ seq̄tur tū hec noui iudicij noua forma Etiam si aduersatiua est quēadmodū tametsi quibus eque ñdet tñ igit igiť idcirco collectiue siue illatiue siue rōnales sunt. Li. p ligario. habes igit q̄ est accusatoꝛi maxime optādū ꝙfitētē reū. Idē in eodē. itaq; q̄ me vertā nescio: et supius nāq; dictis hec inferunt: als cōpletiua sunt imo illatiua quoq; est: sz ediuerso: vt Ne. Terē. dictū puta imo aliud. Ne dubitatiua simul ⁊ interrogatiua. Ter. ſ. eñ. qui teneāt nā incultā vides ho Nonne. mines ne fere ne. idē in. xſ. institi e ne pri⁹murer belli ne labor. Dicimus ēt nōne pro an nō. Ter. in buc. Nōne fuit sat⁹ cristes amaryllidis iras. atq; supba pati fastidia nōne menalca. Jungiť ēt abscissa p cōpositionem cū aliis partib⁹ oꝛonis. Ter. iij. eñ. pirrh in cōnubia seruas. pro pirrhine seruas ꝙnubia. Idē in. x. Ops geni- An non. tor tāton me crimine dignū duristi pro tanto ne. Inuenit etiam approbatiua: q̄ est q̄n nec dubitatiue nec interrogatiue ponit. vt Vo. ij. ser. clarus erit fortis iustus sapiēs ne ēt rex. Idē in eodē. o seri studioꝝ qui ne pueris. Repitur q̄ ne causalis ⁊ neu ⁊ ne ⁊ ve cōposita. Ter. ij. Ne recipi portis aut duci in menia posset neu pplm antiq̄ sub regiōe tueri. Necne quoq; p an nō dubitatiue simul ⁊ interrogatiue ponit. Li. pro flac. vtrū vultis pterꝛi flacco licuisse necne. Nec neq; copulatiue sunt per abnegationē: vt si dixeris. Ant. nō legit neq; lecturus est: aut lectur⁹ ē. Nā ⁊ neq; causales sunt. Ter. cole nāq; tibi diuū pr̄ atq; hoīm rer. reperiunt ēt cōpletiue: vt idē in. v. heu q̄ nā tāti cinxerūt ethera ni ibi. Quā reperiť electiue posita. Ter. in andria. Que Quānis ⁊ ꝙꝙ. inhoneste hic volunt dimittas parere ꝙ honeste in pria paup viuere. Quānis ⁊ ꝙꝙ aduersatiue sunt: quib⁹ ñdet nī q̄ aliq̄n subintelligit: vt Ter. ij. eñ. Quāꝙ anim⁹ meminisse horret luctuq; refugit: incipiā subaudi tñ que copulatiua est: ponit etiā nōnunq̄ completiue. Ter. v. eñ. Dixiq; ⁊ pelia voce demit. Qꝛ sub cōtinuatiua est: repitur aūt in sacris lr̄is frequēter pro vt adiūctiua siue causali. Quidem a Pris. inter cōpletiuas po nit. ꝙ a multis testimoniis ꝓbatur. itaq; miror cantā auiditatē fuisse viero. Paulū apo. reph̄ēdēdi. Tractās eñ verba illius que sunt scripta ad collocēses. nemo vos super in hūilitate mēteis: illud inq̄t q̄ crebro dixim⁹ ⁊ si impitus sermōe. nō tñ sciētia nequaq̄ Paulū de hūilitate sed de ꝓsciētie veritate dixisse ēt nūc ap- probamus. Et q̄n apls in eadē epla subdit. que sunt rōnem quidē habētia sapiētie hoc ait loco quidē coniun ctio supflua est: q̄ in plerisq; locis ꝓpter impitiā artis grāmatice apl̄m fecisse repimus. Neq; eñ sequiť sed vel alia ꝓiūctio que solet vbi quidē positū fuerat ñdere: nā quidē plerūq; aduersatiua repiť. hec Hie. Quin teste Pris. ponit collectiue siue illatiue. Ter. r. eñ. Quin occidit vna sarpedon mea pgenies. ponit etiam p cur modo pñt indicatiui iuncto. ⁊ semp interrogatiue: vt Persius. quin damus id. supis de magna q̄ dare Si. lāce. Ter. in buc. Quin aliquid saltē viminibus molliq; paras dertere iūco. vtrobiq; pro cur nō ponit: ⁊ pro q̄ nō cū subiunctiuo. Idē in. iij. eñ. Nec tibi neq; morte fuerint dispēdia tāti quin adeas vatē. Si adinuncti- ua cū verbo subiūctiuo adiūcta: vt si leges eris doctus. Etiā si causalis siue cōtinuatiua: vt si stertit dormit. si vbulat mouet. Est quoq; approbatiua cū indicatiuo iuncta. Ter. ſ. eñ. Si q̄d vsq; iustitie est: ⁊ mens sibi cōscia recti. Idē in. ij. dij si qua est celo pietas q̄ talia curet. repitur ēt negatiua. Ter. xſ. eñ. Tu nūc stares im- manis truncus in armis. esset par etas ⁊ idē si robur ab annis. Est aūt coniūctio adnegatiua q̄ verbis ꝙiuncta Saltem. posse fieri rē ondit: sed ꝓpter cāni aliquā ne fiat spediri: vt fecissem si potuissem. Saltē aduersatiua est. Uerg. iij. eñ. Saltē si q̄ mihi de te suscepta fuisset. Sz ⁊ sz eñ copulatiue sunt ex aduerso verg. ſ. eñ progenie sed eñ deriuo a sanguine duci: seu ⁊ sine disiūctiue sunt. Ter. viij. eñ. Siue errore vie seu tēpestatib⁹ acti. Reperiun tur ēt subiunctiue: vt si dixeris. Aler. siue paris atrides seu agamēnō. Tū aduersatiua est ñdēs illis: ⁊ si tāetsi ꝙis ꝙꝙ. Li. p milone. Et si vereor iudices. deinde sequiť. tñ hec noui iudicij noua forma ⁊c. Repitur ēt cō pletiua cū supioꝛi aduersatiue rō ñdet: vt apō Papi. xſ. the. me miserā vinces tñ hec pri⁹ arma necesse est ex periare domi. Tametsi aduersatiua est quēadmodū eius simplex etsi. Tū copulatiua est iungitq; res pares cū succedit alteri tū cū vero succedit ꝓiūctiōi ꝓiūgit aliq̄d q̄ maius est: vt Lan. diligētissime colligit. Ue ⁊ vl disiūctiue sunt: repitur ēt vel subdisiūctiua simul: vt Terē. in eu. Uel rer semp marias mihi grās agere p ēt posuit. Repitur ⁊ subiūctiua discrete si dixeris toto die vel dormit vel legit. Uero copulatiua siue distributiua est: q̄ distribuit diuersas res diuersis personis: vt eneas fuit pius. vlysses vero calidus. Reperiť etiā com pletiua. Ut causalis est vt si dixeris: venio vt legā: exerceo te vt sis sanus. Repitur ⁊ adiunctiua: vt Terē. si est inquit patrue vt antipho culpā in se admiserit. ¶ Ehu. Dubitatiua que dubitationem. Quod si pcesserit quid ego forsan aut quid fiuit recte per disiunctiuā siue interroges siue dubites. Pli. Ad voconiū lib. j. nunquid ego crasso aut camerino molestus sum.

¶ De partibus orationis que alie pro aliis pro se in nicem ponuntur. Cap. xiij. ¶ Epitome.

Que oꝛonis partes alie p aliis nōnūq̄ ponant: ⁊ que p se inuicē mutatis tñ er seipsis aut ptāte aut tpe aliove id genꝰ.

QUe partes oratiōis alie p aliis ponunt. Omnes fere: quemadmodum.
Nomē p participio vt fibilus p fibilās.
Nomē pro aduerbio: vt recēs p recenter.
Nomē pro interiectione: vt infandū voce incondita.

¶ Ant. De ptib⁹ oꝛonis q̄ alie p aliis ⁊ p se inuicē ponūtur. cap. xiij. Solet turbare hoc ple rūq; grāmatice artis ignaros: q̄ eandē pticulā sub diuersis ptib⁹ oꝛonis repiūt. Itaq; cū singulatim de octo partibus oꝛonis disputa tū sit: hoc in loco inducit capnt: in quo ondit quēadmodū particule quedā oꝛonis ponunt p aliis q̄ in pma positiōe fuerāt: atq; rursus quedā ponūtur pro seipsis inuicē: vt nomen p nomine: pnomen pro pronoīe ⁊c. Nomē igit pro participio positum reperiť vt apud Ter. ij. eñ. fibila lāhebāt linguis vibrantibus ora. vbi Ser. dicit fibila p fibilantia. nam partici pium est. Idē. ſ. geor. Lōnsca fulmina molli- De ptibus oꝛonis q̄ alie p aliis ⁊ p se inuicē ponunt. Nomē p aduerbio.

tur dextra q̄ ēodē mō p coruscātia exponit. ¶ Nomē pro aduerbio. vt recēs p recenter. ver. iij. geo. Sole re cēs oꝛto: aut nocte diu centibus astris. Sal. Loria recens detracta velut gnatino adherebāt. Bel. li. xſ. Recēs mitis mot⁹ ꝛkamiliarē victū offert. Ter. ij. ge. Flos appia tenax pro appime. ⁊ in eodē densa sere pro dense.

t in.iiij. asper acerba sonãs: pro acerbe. ¶ Nomen pro interiectiõe. Ter. s. eñ. Nanibus infandũ amissis ob irã: neq; eñ aduerbiũ tantum est hoc infandum p infande. sed qz cum affectu mentis pferrur incondita voce: interiectio est: hoc eñ tantũ interiectio aduerbio distat: quẽadmodum suis locis diximus.

Nomẽ pro coniunctiõe.

¶ Anto. Nomen p coniunctiõe. vt quare quamobrem quis t. res cõponitur: q; obrẽ quapropter et noĩe t prepositiõe. ¶ Pronomẽ pro noĩe proprio: seuꝝ eñ pronomen sic ponit: vt et illi⁹ diffinitione manifestũ est: sed suus sua suum pluraliter p ppria ppria ppriũ reperitur vt suũ est hois redire. i. propriũ. Pronomẽ p aduerbio. Ver. viij. eñ. Hoc tunc ignipotens celo descendit ab alto. vbi. Ser. inquit hoc pro huc posuit sm antiquum morem. Naz antea hoc aduerbium loci fuit: nũc aboleuit: sicut illo p illuc. ¶ Pronomẽ pro coniunctione: vt ideo q; ab id t eo componitur. Propterea que ex propter t ea: quapropter q; ex qua t propter. Verbum pro nomine. Teren. in eunu. Extrema linea amare nõnihil est pro amoris. Persius Nostrum istud viuere triste pro vita tristis.

Suus pro proprius.

Verbũ pro aduerbio.

¶ Verbum pro aduerbio. Aldartia. dic inquit rogo. Aldarce dic amabo. Nã aduerbium blãdientis est quẽadmodum t sodes: quo frequẽter vtuntur poete comici. ¶ Verbum p interiectione: vt age pro eia. Ver. iiij. vtrucz cõiunxit dicens eia agerũpe moras. Idẽ in. s. quare agite o iuuenes. ¶ Verbũ pro coniunctione. Luca. in. vij. Oĩa maioꝝ vertamus busta licebit pro quãuis. Aldarti. Iaciot heraphoro tua fit; lectica licebit. Qui. s. met. Placet sibi quisq; licebit. Nota. s. ser. licebit ille repotia natales aliove diẽrũve licet p quãuis vbicz se offerũt exẽpla. ¶ Participium pro nomine de hoc abunde summus dicturi in lib. sequenti cum distinguimus quot modis participium transit in vim noĩs. ¶ Participiũ pro aduerbio. Ver. vi. eñ. Acbelua leme horrendũ stridẽs pro horrende. Prepositio pro aduerbio. Verg. s. eñ. postq; introgressi t coram data copia fandi. Iuue. Fiunt ista palam: immo quẽadmodum sepe diximus quotiens prepositio nõ iungit casui aduerbiũ est. ¶ Prepositio pro interiectione: vt pro cũ circũflectitur que vt ait Priscianus interiectionis locum nanciscitur Sallu. in catilina. Proh deũ atq; hoim fidẽ. Verg. iij. eñ. Proh iuppiter ibi hic ait. Idẽ in hunc. ah finitur nuda cõiuncta reliquit. vbi Serui. inquit ad hoc pertinet premissa dolentis interiectio: sunt qui aspirationem in fine addũt differentie cã. Prepositio p cõiunctione: vt pterea quapropter. Aduerbium p noĩe: vt Martia. Insistis satis est. Et si dixeris satis est mihi diutiarum. Verg. vij. eñ. terroꝝ t frandis abunde est. Aduerbium p cõiunctione. Idem. i. eñ. hic tibi fabor eñ quãdo hec te cura remordet. ¶ Cõiunctio p aduerbio t cum p qñ: immo frequẽter aduerbium t cõiunctio sibi cedunt: ita vt nõ facile quibusdam in locis discerne re possis cõiunctio an aduerbium: sit aliqua particula oronis. ¶ Cõiunctio p interiectione. Nota. ii. se. Depereat positum rubigine telum. nisi eñ interiectione proferas: vt frigidiuscule dixeris quod als erit cõtumeliosum. Que partes oronis. Nomen ponit pro noĩe: vt dardanus p dardanius: hoc est primitiuum p derivatiuo: vt Ver. v. eñ. Vauriat hũc oculis ignẽ crudelis ab alto dardanus. i. eneas dardanus t eodem mõ pro qua noĩs accidentia. ¶ Verbum p verbo: vt populo p populor. Ver. iiij. eñ. Ac velut ingentem formicaꝝ farris aceruum cum populat. Proper. lib. iij. Vic olim ignaros lucrus populauit achiuos: pro eo qõ est populatur t populati sunt: nam populo in seruonis latini vsu frequenti nõ est: sed populor: multa quoq; alia huiusmõi repiunt que Nonius ex antiquoꝝ vsu diligẽtissime collegit. ¶ Participiũ p participio: vt Sallu. aliquo ni appetens sui pfusus pro profundens: nam participium est loco noĩs positũ. ¶ Prepositio p prepositione vt Ver. ix. eñ. ibat in curialiũ: pro ptra. Idem. s. ge. Sub ipm arcturum tenui sat erit susspẽdere sulco qõ Seres exponit p circa. ¶ Aduerbium pro aduerbio. Ver. s. eñ. Vic illius arma. hic currus fuit pro illic t hic aduerbium loci p aduerbio temporis. Idem in eodem. constitit hic arcũq; manu celeresq; sagittas. hic posuit pro tunc t notãdum aduerbia loci plerũq; poni p aduerbijs tpis sz nõ eỹ aduerbia tpis p aduerbijs loci. Coniunctio pro coniunctiõe: vt Teren. in phor. ne simili vtamur fortuna atq; vsi sumus atq; posuit pro q;.

Aduerbiũ pro aduerbio.

¶ Christophorus. Verbum pro aduerbio. Cicero ad atticum. Pronomen aduerbio vel potius interdum adiecit: amabo te ait perscribe mihi totum negocium.

De syntaxi

¶ Aut. de syntaxi. La. xiiij. Cum tres libri superiores circa singulas oronis ptes versati sint liber sequẽs cũ breui comate huius li. iij. rotus est de ostructiõe: que grece syntaxis dr.

Nomen pro coniunctione: vt quare quamobrem.
Pronomen pro noĩe proprio: vt ego pro Antonius.
Pronomen pro aduerbio: vt hoc pro huc.
Pronomen pro coniunctione: vt ideo pro propterea.
Verbũ pro noĩe: vt amare p amor: viuere pro vita.
Verbum pro aduerbio: vt amabo sodes.
Verbum pro interiectione: vt age agite.
Verbum pro coniuncitone: vt licet licebit.
Participium pro nomine: vt sapiens diligens.
Participium p aduerbio: vt horrendũ p horrẽde.
Prepositio pro aduerbio: vt coram palam.
Prepositio pro interiectione: vt pro a.
Prepositio pro cõiũctiõe: vt propterea quapropter.
Aduerbium pro nomine: vt satis est: abunde est.
Aduerbium pro coniunctione: vt aliqñ pro qñ.
Coniunctio pro aduerbio: vt cum pro quando.
Coniunctio pro interiectione: vt vt.
Que partes oronis ponũtur inuicem pro scipsis.
Oñes fere: nomẽ pro noĩe: vt dardan⁹ p dardanius.
Verbum pro verbo: vt populo pro populor.
Participiũ pro pticipio: vt pfusus pro pfundens.
Prepositio pro prepositione: vt in pro contra.
Aduerbium pro aduerbio: vt hic loci pro tunc tũc.
Coniunctio pro coniunctione: vt vel pro et.

¶ De syntaxi t orationis constructione. Lap. xiiij.

¶ Epitome.

☞ Que sit syntaxis quam nos constructionem dicimus: p testas t valoꝝ: t que cuiq; iungatur oronis parti pars alia: in quatuoꝝ formas: hoc est perfectam imperfectam: illius tantundem figure peculiares.

Quid est sintaxis. Scientia qua bona cõstructio a mala dignoscitur.

Unde dr sintaxis. A syn qõ est con ⁊ taxo ordino a quo est taxis quasi coordinatio.

Quid est constructio. Congrua dictionũ ordinatio congruã perfectamq; sniam demonstrans.

Quid est oratio vt scaurus diffinit: ore missa ⁊ per dictiones ordinata pronunciatio.

Quotuplex est oro: quadruplex: perfecta q̃ perfectuz sensum in aio auditoris generat: vt ego amo deum.

Imperfecta que imperfectum sensuz in animo auditoris generat. vt si deum amaueris. Finita in qua verbum finitum ponitur. vt ego amo. Infinita in qua verbum infinituz ponitur: vt me amare.

Quid ẽ figura cõstructiõis: ẽ aliqua rõne nouatꝰ dicẽdi modus. q circa grãmaticas cõstructiões versat.

Euocatio est reductio tertie psone ad primã vel secũdam: vt ego antonius lego: tu iohãnes audis.

Et requiruntur quatuor in euocatione. persona euocans: persona euocata remotio copule ⁊ verbũ cõueniens cum persona euocante.

Appositio est immediata duorũ substantiuorum cõiunctio: quorũ alterũ exponit alterũ: vt mirak molẽ eneas magalia quõdam: requirunt duo in appositione. Dictio apponens: ⁊ dictio apposita.

Prolepsis est attributio proprietatis toti in suas ptes diuiso: vt interea reges ingenti mole latinus ⁊c. ⁊ requirunt quinq; in prolepsi: hoc est totũ partes: distributio partium: proprietas ⁊ ordo.

fectam: finitam: infinitaz: que omnia quia plana sunt: ad difficiliora properemus. ¶ Quid est figura constructionis: quẽadmodũ inquit Seruius in. v. eñ. inter barbarismum ⁊ tertium hoc est latinam elocutionem ⁊ perfectam. metaplasmus est qui vno sermone fit ⁊ rationeviciosus. Item inter soloecismum ⁊ schema: id est perfectam sermonum connerionem figura est que fit contextu sermonum ratione viciosa. Ergo metaplasmus inquit ⁊ figura media sunt: ⁊ discernuntur peritia ⁊ imperitia. Sed de barbarismo ⁊ soloecismo: de ter schematis atq; metaplasmo suo loco dicetur: nunc de figura quomodo a Seruio accipiẽ figura hoc est constructionis agendum est. Dicit igitur figuram constructionis esse modum dicendi nouatum: hoc est a naturali ⁊ cõsuero sermone nuntatum: ac perinde vitiosum nisi aliqua ratione excusetur: quando quidem modus versatur circa grammaticas constructiones: hoc est in contextu partium orationis. Figura ꝙd

¶ Quotuplex est figura cõstructionis? multo plures sunt figure constructionis q̃ octo: sed reliquis in alium locũ relictis de his que frequentius in vsu reperiuntur disserit: quas enumerat. Figura cõstructiõis quot upler

¶ Euocatio que grece ecclesis vocatur fit quotiens nomen tertie persone reducitur ad primam vel ad secundam. Improprietas añt in hoc est q̃ cum dico: ego Anto. lego antonius quod als est nomen tertie persone ficcedit pronomini p̃me persone: quãdo verbum huic nõ illi redditur. Excusatur añt hec impropietas: qm̃ verbuz semp dignioꝛi respõdere debet. Prima nãq; persona ordine nature dignioꝛ est secunda: ⁊ secunda tertia. Euocatio.

¶ Appositio que prothesis grece dicitur: est immediata duorum substantiuorum coniunctio: ⁊ ponit exemplum ex primo eñ. miratur molem eneas magalia quondã. Impropietas autem in hoc est q̃ duo substãtiua sine cõiunctione esse non possunt in oratione. sed ex Appositio

causak vitium qõ dictio appolita fic iungitur apponenti quasi adiectiuũ quod aliquid in substantiuo determinat et exponit. Prolepsis q ne latine interpretatur presumptio est: vt a Donato atq; diomede diffinitur: psumptio rerum ordine secutarum: vt vterq; ponit exemplum ex Uerg. xij. eñ. interea reges ingenti mole latin⁹. Qua dringo innebitur curru. ⁊ sequitur. Bigis it turnus in albis. Vinc pater eneas Romane stirpis origo. ⁊ iuxta. Ascanius magne spes altera rome procedunt castris. Sed quemadmodũ Priscl. lib. xvij. qui est de constructione dicit. si in constructione diuidnoum per prolepsim preponitur verbum plurale ad vtrũq; sequens licz nominatiuum anteferre: vt aquile eu olauerũt: hec ab oriente: illa ab occidente. Sin ad ea que diuiduntur verba singulariter consequentur genitiuo oportebit preponi plurale diuidendo: vt aquilarum altera volauit ab oriente: altera ab occidente. Excusatur autem: quia verbum sine prepositum sine cõsequens iure exigit sibi nominatiuum. Est ⁊ prolepsis implicita. quale est illud a postoli. Alter alterius onera portate. intelligitur enim q̃ alter portat onus alterius ⁊ alter alterius. Simile est illud Uerg. ij. eñ. Alterum in alterius macratos sanguine cernam: hoc est anchisen in ascanium: ⁊ aschanij in anchisen: ⁊ creuse in ascaniuz: ⁊ ascanij in creusaz ⁊c. Est quoq; aliud prolepsis genus. cum id quod posterius accidit ante tempus ascribitur: quale est illud Uerg. Zanimaq; venit littora. Zanimium enim quẽadmodũ Diome. ⁊ Ser. dicunt nondum erat quo tempore eneas ad italiam venit: vt apud Salustiũ. Ad ortem sacrum ⁊ auentinum incedit: qui mons ab hoc quod illum plebs insederat ꝓ ostea sacer dictus est. Prolepsis

¶ Chri. Aliqua rõne nouatus dicẽdi modus: quot modis vitiosa excusek cõstructio monstrat Quin. his verbis interim excusank vitia aut cõsuetudine: aut authoritate: aut

Syllepsis est diuersarũ dictionũ sub plurali ꝓprietate cõceptio: vt ego ⁊ tu docti legimus: ⁊ regrunt gnq; in syllepsi: hoc est dictio concipiens: dictio concepta: copulatiua coniunctio: vel prepositio cum verbũ vel nomen adiectiuum numeri pluralis: proprietas concordans cum dictione concipiente.

Zeugma est vnius proprietatis ad diuersas clausulas

veruitate: aut deniq; vicinitate virtutum.

¶ Anto. Syllepsis que latine interpretak cõceptio a Donato ⁊ Diomede diffinitur sic. syllepsis est dissimilium ac diuersarum clausularum per vnum verbum cõglutinata ceptio: vt Uerg. j. eñ. Vic illius arma: hic currus fuit. Idem in buc Sunt nobis mitia poma castanee molles: ⁊ pressi copia lactis. Est etiam syllepsis quoties fit adductio indignioris ad dignius: qõ trib⁹ modis: cõtingit: gñe numero: et persona. genere vt masculinum cõcipiat femininũ ⁊ neutrum. femininũ cõcipiat neutruz Syllepsis cõceptio.

Syllepsis fit tripliciter.

numero vt pluralis cõcipiat singularẽ. Persona vt prima concipiat scdam ⁊ tertiã: secũdare. tertiã. Quod vero dicit in cõceptine requiri copulatiuã coniunctionẽ vel cũ prepositionem: intelligendũ est cũ prepositio quẽadmodũ ait iurisc̃ultus ponitur pro ⁊: vt si dicas tu cum Antonio legitis pro eo q̃ tu ⁊ Antonius. Tale est illud Ver. ſ. eñ. Remo cum fratre quirinus iura dabunt: pro eo q̃ remus, et frater. In illo vero qõ Voz. dixit. tu quod ego ⁊ pp̃is mecũ desideret audi: nulla est figura nedũ personarũ conceptio. Quẽadmodũ ediuerso nimis licenter atq; haud scio an tolerabiliter dictũ sit qõ legimus in euangelio Viero. interpre. pater tuus ⁊ ego dolentes querebamus te. Nã si numerorum ⁊ personarũ cõceptio recte facta est: ordo tamen illarũ est inuersus: qui debuit esse: ego ⁊ pater tuus dolentes querebamus te. Quod si hebraici sermonis idioma illud tolerare potest: grecum tamẽ atq; latinus reformidat: de quo in prologo huius operis plura diximus. ¶ Zeugma que latine interpretatur iugatio siue iunctura: siue adiunctio est: quẽadmodum Donatus ⁊ Diome. diffiniunt vnius verbi cõmunio diuersis clausulis apte cõiuncta. addit Diome. cũ duo aut cõplura ad vnã partẽ oratiõis iungenda referuntur. Fiũt per zeugma variatio personarũ: vt ego lego ⁊ tu ⁊ Lice. numerorũ: vt romani pugnãt ⁊ hãnibal sonarum: vt illud apli. Nebrei sunt ⁊ ego. Huius aũt figure cõuersio tribus locis poni põt. aut enim ponit verbũ ad quod sequentes sensus cõferantur: vt est: vicit pudorẽ libido. timorẽ audacia. rõnem amentia: aut in medio sensuũ loco positum reperit: vt apud Verg. iij. eñ. troiugena interpres diuũ qui numina phoebi tripodas clari lauros qui sydera sentis ⁊ volucrum linguas ⁊ ꝑpetis omnia penne. sentis enim verbũ tã prius q̃ vltimis iungitur ob id mesozeugma. i. zeugma a medio noiatur: aut cũ vno verbo sensus claudunt quos est illud Lic. in catilinam: nihil te nocturnum p̃sidiũ palatij nihil vrbis vigilie. nihil timor populi: nihil cõsensus bonorũ oĩm: nihil hic munitissimus senatus habendi locus: nihil horũ ora vultusq; mouerunt. cursus sensus superiores cõcludit vno verbo mouerunt: ⁊ inde hypozeugma dicitur. hoc est zeugma ab inferiori.

¶ Antiptosis dicit ab anti quod est pro ⁊ ptosis casus. vnde ⁊ Diome. atq; Donatus dicit soloecismũ dicere casuũ mutationẽ cũ vero subest ratio aliqua figura est: que latissime ptz: atq; omissis q̃ Aldarcel. colligit ex rio auctorũ vsu ntũs ponit pro gtõ. Verg. v. eñ. cressa genus pholoe gemini circũ hubera nati. i. generis dicti sis. Gel. lib. xviij. arist. inquit libri sunt omne genus eleganti e referti. i. omnis generis. ⁊ in. ff. ti. de nõ lib. cto eadẽ ratione ponitur actũs pro gtõ nisi forte ⁊ ntũs est in lib. cui ꝑinitiũ est que fitũ supellectilarios inquit ⁊ ceteros id genus seruos pro eius generis. Liui. apud Prisci. quãdo duo inquit cõsules eius anni alter mortuus est alter ferro perisset suffectũ consulem negabant comitia habere posse duo ordinarij consules: dixit pro duorum consulum ordinariorum. Nã quẽadmodũ diximus in prolepsi: si ad ea que diuiduntur verba singularia cõsequentur gtũ oportet preponi pluralẽ dividendo. Ntũs quoq; ponit pro vctõ. Verg. ſ. eñ. gnate mee vox mea magna potentia solus. Pli. vij. natu. histo. Salue primus oĩm pareus patrie appellate. Noianius pro ablatiõ. Lice. in Ielio. Quid enim indigens aphricanus mei: pro in quo. ⁊ illud ex euangelio: si quid aliquẽ rogaueritis me: pro ille dies: quod exemplum inter idiomata sermonis latini Diome. posuit. Idem quoq; Lice. in verr. Ita velim mihi deos propitios: vt cum illius mihi temporis venit in mentẽ pro illud tempus. Valla aliquod latet substantiuum in his clausulis subintelligendũ esse opinatur. puta conditio: aut status: aut fortuna: genitiuus ntõ vel actõ ex figura greca. Teren. quot illic hominũ litigant: pro quot homines. Item diꝰ boni boni quid portento: pro quod bonum. Hora. ſ. ser. ille repotia natales alioſue dierum: pro alios dies. Btũs pro ablatiuo. Lice. ad heren. Oratoris offiũ est ijs de rebus posse dicere quo ad eius fieri poterit. i. ab eo. Dativus pro actõ ꝓpositione. Verg. ſ. eñ. Inferretq; deos latio. i. in latium. ⁊ in eodem. venturum excidio libie. i. in excidiũ. Accusatiuus pro nominatiuo. Verg. ſ. enei. Urbem quã statuo vestra est: pro vrbs. Vocatiuus pro ntõ. Septimus casus pro genitiuo. Verg. ſ. eñ. Sunt mihi bis septem prestanti corpore nymphe: pro pstantis corporis. Plinius lib. vij. natu. histo. Genitem filiestrem stridoris horrendi hirtis corporibus: oculis glaucis: dentibus canum. Alia ratione Plautus in cassina posuit septimum casum pro genitiuo. Habet inquit gladium: sed duos quibus altero te occisurum ait altero villicum: quibus dixit. pro quorum.

¶ Christo. Ego ⁊ tu aliquãdo poete ordinem peruerterunt personarũ. Terentius in adelphis. Ne finem quidem fecimus: necq; ego non finit egestas.

¶ Anto. Synthesis grece: latine interpretatur compositio: que quotiens fit soloecismus est nisi aliqua ratione excusetur. vt Verg. ſ. eñ. Pars in frusta secant verubusq; trementia figunt: pars posuit pro alij. Horatius. Jactamus iampridem omnis te Roma beatũ. omnis Roma posuit pro omnes Romani. Terẽ. in adel. aperite aliquis actutum ostium pro aliqui er vobis aperiant. Apule. iij. flori. ingẽs frequentia conuenere pro homines frequẽtes.

¶ Synedoche grece interpretatur comprehensio: ⁊ est quotiens id quod est partis datur toti: vt niger capillos pro eo quod est habens capillos nigros. dicit autem posse fieri per verbum subaudi neutrum. Vergilius tertio Georgi. Ast icat auribus ⁊ tremit artus. Idem primo Eneidos. Expleri mentem nequit: id est non habet mentem expletam. Idez quinto Flauaq; caput concutitur ollina. per participium. Vergilius ꝑmo enei. Hodoq; finus collecta fluentes. hoc est habẽs sinus fluentes.

facta redditio: vt ego ⁊ tu: et Cicero scribit: ⁊ requiritur tria: hoc est plura substantiua: copula: proprietas que conueniat cum propiore substantiuo.

Antiptosis est casꝰ pro casu positio sub aliqua appellatione: vt vbẽ quã statuo vr̃a est: ⁊ requirunt tria hoc est vnũ subiectũ: vna ꝓprietas ⁊ q̃ casus ponat ꝓ casu.

Synthesis est attributio proprietatis vni vel pluribus copulatis quod fit nõ gratia vocis sed significationis: vt pars in frusta secãt: ⁊ requirũtur tria: hoc ẽ vnũ subiectũ vel plura copulati: proprietas: ⁊ attributio proprietatis concordans cum significato ⁊ non cum voce.

Synedoche est attributio partis ad totum sub proprietate verbi vel participij: vel nominis adiectiui: vt expleri mentem nequit. nuda genu. nudoq; sinus collecta fluentes. ⁊ requiruntur tria: hoc est totum: proprietas: ⁊ pars in accusatiuo posita.

Ad soloecismum. Hypozeugma. Antiptosis. Ntũs ꝓ genitiuo. Ntũs ꝓ vocatiuo. Btũs pro noiatiuo. Btũs pro ablatiuo. Dtũs pro accusatiuo. Actũs pro noiatiuo. Uctũs pro noiatiuo. Septimꝰ casus pro genitiuo. Ego ⁊ tu. Synthe. Synedo.

tes collectos. per nomen adiectiuum: vt idem in eodem. nuda genu: ideſt habens genu nudum. Horatius carmi quam notam durit viuens videri Cetera fulmus. Hec figura ꝯ poetis tantum ſit permiſſa: vtuntur alii quando illa t hiſtorici qui nonnunꝯ in genere dicendi poetas imitantur. Liuius. xxii. ab vrbe. At vero Hannibal ipſe dum murum incautus ſubit: aduerſum femur tragula ictus cecidit. Pomponius mella de britannis. vitro inquit corpora infecti. Idem alio loco. ſarmate totum brachati corpus: t niſi qua vident ora tecti. Apuleius primo metamorpho. Tremor inquit viſcera quatiot.

¶ Hui. Syntheſis eſt. Fit ēt ſyntheſis per primam perſonam. Pli. in plogo. Aldagna pars ſtudiorū amentiam querimus. ¶ Synedoche. cura grāmaticē ēt apud rhetores fit: quādo rei partē p toto accipim⁹. Uer. Talia vociferās rectū ōme replebat. i. domū. domus eñ tectum paries t cemētum partes ſunt. Hiſtorici vero partē quā poete in actō ponūt: in effectuo collocant. Sallu. C. Anto. pedibus eger in prelio adeſſe neq̄bat: pro quo oratores pedibus egris. poete vero pedes eger diciſſent: ſed de his latius ſcripſimus in opere illo quod de cauſis integre t corrupte locutionis emiſimus. Sed grāmatica ſynedoche aliqñ fit in extrapoſitis. Hora. ſ. li. ſer. pueri magnis t centurionibus orti leno ſuſpenſi loculos tabulāq̄ lacerto. i. habentibus loculos ſuſpenſos t tabulam.

¶ Libri tertii finis. ¶ Incipit quartus.

Liber quartus. ¶ Quēadmodū libro ſuperiori dictū eſt precipue grāmatice partes ſunt quatuor. Orthographia que de litera. Proſodia qui de ſyllaba. Ethymologia que de dictione. Syntaxis q̄ de octo partium orationis conſtructione diſputat. De litera pauca in eodem libro tetigimus: q̄ eius conſideratio per ſingulas fere dictiones ſpargatur: ateq̄ ex libris quos de vocabulorum ſignificatione partim edidimus: partim editurus ſumus: petenda eſt quandoquidem ſingularia ſub generalib⁹ preceptis comprehendi non poſſunt. De ſyllaba copioſius in libro ſequenti diſſeretur. De ethymologia pte illa que circa ſingularū dictionū accidentia verſat tribus libris ſuperioribus per omnia fere diſputatū eſt. Nam derivationes ſignificationeſq̄ ad memoratos vocabulorum libros refertur. De quarta grammatices parte quam greci ſyntaxin: nos partium orationis ordinem ſiue conſtructionem vocamus: in hoc quarto liꝫ deq̄ tractabimus. Reſumētes in primis que de combinatione adiectiui cum ſubſtantiuo relatiui cum antecedente. Nominatiui cum verbo primo libro ſcriptum eſt. quodq̄ in fine libri ſuperioris de figura ꝯſtructionis diximus. Igitur primum preceptum conſtructiōis id quod libro primo diximus: p̄ponendum naturale eſt quod adiectiuum t ſubſtantiuum in tribus conueniunt: in genere numero t caſu. Quod ſi adiectiuum cum ſubſtantiuo in illis tribus nō cōueniret: ſoloeciſmus eſſet manifeſtarius niſi aliqua rationevitiū illud excuſaretur: vt Cice. ad atti. Solius enim meum peccatū corrigi poteſt. Idem p murena. ex tuo ipſius animo cōiecturam aperis. Idem in piſonē. Dico mea vnius opera rem publicam liberatā. Et illud ex euangelio Luce. Tuam ipſius animā pertranſibit gladius. Excuſatur autem hoc vitium quod genitiui illi ſoli⁹ipſius vnius ad genitiuos ſubſtantiuos referūtur: qui receſſerūt ab vſu: in quorū locum ſubſtituta ſunt pronomina poſſeſſiua: quēadmodum libro primo diximus: t infra cum de cōſtructiōe verborum impſonalium iterum t refert dicturi ſumus agetur. Nam qō Cicero in. iii. de oratore dixit. Uolūtati veſtre omnium paruit: nō poteſt ea neceſſitate excuſari: cū potuiſſet dicere voluntati veſtrī omniū parui. illud vix tolerabile qō. Ouidius in epiſtola oenones Strophi. Et flentis t noſtros vidiſti flentis ocellos. Nam t noſtros poſuit p meos t meos pro meis. flentis vero quem genitiuum eſſe ex ſyllabe quantitate deprehenditur: non ad vocem: ſed ad ſignificationem retulit. Quod ſi poſt illa pronomina poſſeſſiua que pro ſubſtātiuorum genitiuis ponuntur alterum ſubſtantiuum ſequatur in genitiuo intolerabile erit conſtructio. quale eſt illud Boetii in. ſ. de cōſolatiōe. Solant mēſti nſi mea fata ſenis. Et illud ex tertio libro regū. Tulit filium meū de latere meo ancille mee. Et illud quoq̄ pauli apoſtoli in prima epiſtola ad Corinthios. Salutatio manu mea Pauli. Niſi fortaſſe appoſitio duorum ſubſtantiuoꝝ pro mis ſenis: mis ancille: mis pauli. Neq̄ enim potuit dici mei ſenis: mee ancille mei pauli: q̄ error eſſet ſimilis illi cuius merito Valla Priſcianum refellit dicentem. Adei Priſciani egeſtui Priſciani egeo: ſignificabat enim idem quod meo Priſciano egeſtuo Priſciano egeo: nō me Priſciano egeſte Priſciano egeo. Ablatiui preterea numeri ſingularis horum nominū ſiue participiorum preſens abſens iunguntur cum ablatiuis pluralibus quorūdam ſubſtantiuoꝝ: vt apud Terentiū in eunucho. Neſcio quid profecto abſente nobis turbatum eſt dom pro abſentibus nobis. Plautus in amphitrione. Neq̄ nobis preſente aliquis quiſq̄ niſi ſeruius. Pomponius artelanarum ſcriptor: quid eñ apud foū preſente teſtibus mihi vendidit: pro preſentibus teſtibus. Nemini. Uolumus dona dare preſente oibus pro preſentibus omnibus. Actius. eſt res alique preſente his prius natura inſtituit pro preſentibus his. Preterq̄ authoritate poteſt excuſari hoc vitium illa ratione Aldi arcelli qui putat has dictiones abſente preſente forme eſſe monoptote. Genera quoq̄ t numeri confunduntur cum nō ad vocem ſed ad rem adiectiuum refertur: vt Uergi. vii. eneid. Pars arduus artis pulmentulentus equis furit. Idem in. iiii. Pars grandia trahunt obuite frumenta humeris. t Hor. in. ſ. ſer. Legati miſſi magnis de rebus vteq̄. t Ouidius de remedio. vtraq̄ formoſe me iudice ſunt venerande. Idem in epiſt. oenones. Aldiſcuimus lachrymas meſtus vteq̄ ſuas. Huc etiam pertinet illud Uergi. iii. eñ. Dant ſonitum ſpumoſi amnes t in equora currunt quiſq̄ ſuum populatus iter. Idem in eodem. pro ſe quiſq̄ viri ſumma nitūtur opum vi. t illud Liuii. Auſi ſumus cū parētibus certare queq̄ ciuitas ſuis. Gerundium quoq̄ adiectiuū geninitiui ſingularis poſſe iungi cū ſubſtantiuo plurali ſuo loco diximus. Cōſtruūtur etiam inter ſe genera diuerſa: vt Uerg. dulce ſatis humor. eſt depulſis arbutus hedis: t quod ſequitur. Triſte lupus ſtabulis maturis frugibus imbres. vbi dulce t triſte diuerſis generibus copulātur. Illud quoq̄ Lucani in. ſ. Vinc leges t plebiſcita coacte. Relatiuū duplex eſt: relatiuū: alterū ſubſtantie: alterū accidētis. Relatiuum ſubſtātie eſt quod refert antecedens ſubſtantiuū qualia ſunt qui: que: quod: ſuus: ſua: ſuum. t alia pnomina relatiua: que dicuntur idēritatis. Sūt alia relatiua que dicuntur diuerſitatis: vt alius alter reliquus ceter cetera ceterum. ſi ceter vſpiam reperitur. Relatiuum accidentis eſt qō refert antecedens adiectiuū: cuiuſmodi ſunt qualis quātus quotus cuias. Relatiuum accidentis cū antecedēte debet conuenire ſi nō ſequatur alterum ſubſtātiuū cum quo iungi poſſit: vt ſi dicas: miſi tibi libros mendoſos: quales mihi dederas. Quod ſi alterū ſubſtantiuū ſequatur: cum illo debet cōuenire vt eſt animal varium: qualis eſt mulier. eſt templum magnum quātus eſt mons. Horatius tamen in eodo ſingulari exemplum relatiuum accidens antecedenti retulit dicens. Sed incitat me pectus t māmme quales equina quales vbera. Relatiuum vero ſubſtantiuum cum antecedente debet in genere t in numero

Partes ꝓcipue grāmatice ſūt quatuor.

Ad eam vnius opera.

Genera t nūeri aliquādo cōfunduntur.

Relatiuus eſt duplex.

Relatiuus ſubſtantie

Relatiuus accidētis.

comuenire: vt ego amo qui doceo. Si tamen quis vel qui inter duo ponatur substātiua vtriq; illorum referri potest: vt si dixeris est animal quod appellāt ozygem vel quā appellant ozygē. Si nō substantiuū qō sequi nomen est ꝓprīū relatiuum illi dz respondere. vt Sallustius in catilina. Est locus in carcere qō tullianū appellatur. Cuius. autur fuit: que modo sunt terracine. Et paulus in epist. ad galathas Pierozmo interpre. Semini tuo qui est xps. Uerg. s. en. est locus hesperiam grāi cognomine dicunt: vbi Seruius notat debere subintelligi quam t nullo modo quē. soloecismum tamen fecit Ennius apud Diomedem cum inquit: quo tu es mulier qui me insueto nuncupasti nomine qui dixit pro que. Sed quēadmodum hoc vitiū intolerabile est: ita illud excusari potest quod Boetius de cōsolatione scribit. nihil imbecillius homine quos mus. Seruitia pro seruis. sus muscularū necat. Nam cum homo indifferenter significet: retulit ad singulos qui sub specie humana continentur: illud quoq; Sallu. in catilina. interea seruitia repudiabant: cuius initio ad eum magna copia confluebat: cuius dixit p quoz excusari pōt qō seruitia pro seruis singulari numero caret: cp si haberet ita dicere. seruitium pro seruis: sicut iuuentutem pro iuuenibus: sed hoc in singulari diximus: illud tantum in plurali vel potius dixit cuius substantiue in genere neutro: pro cuius rei quale est illud Terentij in eunucho. Cui habet salem qō in te est. i. que res. Ad rem quoq; nō ad vocem refertur quādoq; relatiuum: vt apud Ter. in andria. Laudare oēs fortunas meas: qui haberem gnatum tali ingenio ꝑditum. meas dixit p mis ex qua supra diximus in pnominibus possessiuis subintelligi genitiuos illos quoz in locum succedebāt. Ego laudare pro laudabant omnes fortunas meas. i. mis qui haberē gnatum t c. econtrario. Idem in eodē. Si quisq; est qui placere sibi studeat bonis q; plurimis in his poeta nomen pfitetur suum. excusatur vitiū quoniā quisq; ad plures pertinet nominatiuus t verbum. Soloecismi quoq; fiunt contra hoc preceptū: sed excusatur aliqua vna ex figuris de quibus in fine libz; i superioris dictum est.

Liber quartus de constructione.

Anto. QUēadmodum oē verbum personale ante se cum noiatiuo cōstruit ita post se varios casus recipit: quārem nunc aggredimur ab illo potissimum faciētes initium quod verba partim sunt personalia: partim impersonalia. Itaq; personale t impersonale duo prima genera sunt verborum: cum Diomedes atq; donatus partim ad significationem verborum partim ad modos verbum impersonale referant. Illi nāq; ad quinq; genera verborum siue significationes addunt sextum quod appellant impersonale: t ad quinq; modos sextum quem eque vocant impersonale. Nos tamen qui significationem in quinq; genera t modos in numerum quinarium diuidimus. Prima diuisione verborum impersonale partimur vt sit illud personale cuius tempora per numeros t personas explicantur. Impsonale cui? rpa numeris t personis carent. Differt autem ab infinitiuo modo qui eque numeris; t psonis caret: cp infinitiuus verbū alterius modi desiderat: impsonale nō indiget verbo alterius modi: quin potius ipsum libere per oēs modos spargitur. Sed verbi impersonalis cōsideratiōe in alium locum reiecta verbū psonale in quinq; genera: vt dialectici dicūt subalterna diuidimus: actiuum: passiuum: neutrum: deponens: cōmune: de quibus singulatim differentes dicemus. ¶ Actiuum verbuz esse illud qō in o definit habetq; passiuum in or. Hec diffinitio nō oia sed pleraq; huius generis verba cōplectitur. Nam gudeo es. volo vis: facio is. t do das actiua esse nemo dubitat: que tamen in voce passiua nō habēt audeor: volor: fior t dor. Illa quoq; defectiua odi odisti: nouisti: neministi: cepisti: iter actiua proprie numeranda sunt. quādo quidem cum actō construūtur: que tamen nec vocem actiuam in oneq; passiuam in or habent. ¶ Et exigit ante se ntīm hoc cōmune est omnibus verbis personalibus. pro persona agenti vel facienti hoc ꝓprium est verbi actiui vel neutri actionem significantis: nam reliqua verborum genera possunt etiam passiue significare: exiguntq; ante se ntīm pro persona patienti: vt exulo exulas: leto: aris. crimino: aris. Accusatiuum in persona patientis hoc etiam cōmuni t deponēti cōmune est nisi cp omnia actiua possunt cōstrui cum actō: nō tamen oia sed quedam cōmunia t deponentia. Quod vero dixit in persona agenti vel patienti nō ociose dictum est. Nam differentia illa inter agere t facere qua vtitur Aristo. vj. ethicorum. t metaphisicorum. nō solum a philosophis verūetiam a studiosis lingue latine obseruatur. vt facere sit rem in materiam exteriorem trāseuntium: vt feci domum: feci libzum: feci opus. Agere vero est rerum immanentium: vt ago fortiter: ago prudēter: ago oratiōnē. Ego hoc loco nō possum satis mirari que dementia grāmaticos ceperit partim iuniores: partim etiā quosdā ex antiquioribus: vt verbū actiuū diffiniāt. quod pōt construi cū actō noīm significantium animal rationale: nec enim aliam ob causam illos hoc scripsisse arbitror.

Agere t facere differunt.

¶ Liber quartus de cōstructiōe octo partiū oratiōis.

¶ Caput primū de cōstructiōe vboz actionz posti.

¶ Epitome.

Pars oratiōis quecq; cui iungi desideret hic mōstrat: cp nio verbum actiuum cui cōstruatur: t quas post se orationis partes t casus asciscat hoc caput primum docet.



VErba partim sunt psonalia partim impsonalia. ¶ Personalia sunt que habēt numeros t psonas. Impsonalia sunt que carent numeris psonis: de qb? postea dicem?. Psonalia rursus in quinq; genera diuidunt actiuū passiuū: neutrū: deponēs: cmune. Actiuum vbū est illud qō desiniti o: t habet passiuū et exigit añ se noiatiuū in persona agenti vt faciēte actū in psona patiēti. Eius cōplures sunt species.

Verbū personale. Impersonale vbū.

Actiuum verbum.

nisi vt difficultatem agerent ijs in rebus quib⁹ nulla erat difficultas. ¶ Nã quid per deum immortalẽ obsecro te ad grãmaticum rei literarie præsertim adhuc rudem scire attinet quid sit transire in asal rationale q̃d in animal irrationale. Aut si dicere possumus ego exerceo terrã: tu seminas agrum: ille comedit panẽ. cur etiã si rerũ natura nõ patiat nõ possimus dicere: ego aro mulierẽ: tu seminas filios: ille comedit puerũ. atq; in voce passiua: ego aror: quẽadmodũ apud Ouid. ij. meta. rellus dicit totoq; exerceor anno. p aror: sicut Vergi. j. geor. gi. Exercetq; frequens tellurem atq; imperat aruis. Et qõ pau. ad Thimotheũ. c. iiij. scribit enim iã delibor. Qõ si seminor a patre comedor a lamia. & similia dicere non possumus: q̃m illud dici posse rerum natura nõ patitur: et licebit dicere: ego non aror: nõ seminor: non comedor: sed nec arari: neq; seminari: neq; comedi possum. Neq; illud dici posset asinus: centipes volat: bos alatus disputat: vulpes arguta cauillat. Et nõ intelligũt hoies peritiã aliud esse grãmatice loqui: aliud verũ a falso distinguere: quod propriũ est dialectici. Pari stultitia sunt q̃ rẽ neq; pbis quidẽ oĩbus perspectã conãtur ad grãmaticẽ trãsferre quo miserorũ simpliciũ puerorũ ingenia verent torqueant in re q̃ nihil ad illos pertineat. Aliũt nãq; ẏba illa: memino: timeo: formido: & q̃ ad sensus exteriores interiores q; pertineant qualia sunt: video: audio: tango intelligo: sentio cõstrui cũ ntõ in persona patiẽti: & cũ actõ in pson agenti vel facienti: vt si dixeris: video lapidẽ. q: lapis sensum videndi moueat: idcirco agere putandus sit. Hoc est simplicitatẽ puerilem eruditre ad nugis vel potius nebulis quibusdã inuolucre: aut cũ dicã: video lapidẽ: quo puer intelliget lapidis speciẽ oculos meos mouere: cũ etiã inter phos sint qui dicãt visionem per radios ex oculis emissionem fieri. Eadẽ rõne pauca admodũ verba essent que nõ haberent significationẽ interse: vt in voce actiua persona agens vel faciens sit in actõ: at ediuerso patiens in ntõ cũ præsertim philosophi dicãt q; omne agens agẽdo reparitur: hoc enĩ modo qui aliquid amat ab illo patitur cũ amor vt phici dicunt affect⁹ vel vt iuniores dicũt passio sit: sed hoc nõ magis ad grãmaticũ pertinet q; verũ a falso distinguere: cum hoc ad dialecticũ vt dirimus: illud ad philosophũ ptineat. Eius hoc est verbi actiui cõplures sunt species: siue gradus siue ordines: sunt enim ser. Nã cum sit verbi actiui ppriũ posse cũ accusatiuo cõstrui aut construi tñ cũ actõ: aut cũ actõ & gtõ vel datiuo vel altero accusatiuo vel septimo casu: vel ablatiuo cum prepositione a vel ab: et quo fit vt verbi actiui ser. sunt species. Species aũt nõ eo modo accipimus quo grammatici: qui in singulis partibus orationis ponunt speciem pro illa forma qua pamitiuũ a derivatiuo distinguitur: sed quo dialectici qui generi supponunt species: vt cũ sint quinq; genera verborum quodlibet genꝰrum sum dividatur in species. Species.

Liber quartus de cõstructione quã nouissimũ libri superiores inceperat caput: liber hic quartus ceterorum librorũ potissimus absoluit. Quippe libri reliqui vocem tantũ. at hic quartus sermonẽ cõstructum continet. *Est enim sua cuiusq; orationis partiũ constructio:* sed oĩum partium solius verbi constructio est facile princeps. Pendent enim partes singule a verbo vt eo tandeq; veluti nerꝰ fer *ruminentur & sibi cõstent. Nã authore Quintiliano in verbo vis sermonis est.* ¶ Verba partim hoc verbi cuiusq; deductione vsus videtur Quinti. institutionum libro primo quum ait. Accipimus aliter Panditur interea domus aliter: cotis turbatur agris: nunc vero turbatus impersonale panditur quidem personale dignoscitur. nullumq; atq; verbum siue finitum: vt amo: & pudet siue infinitum: vt amare pudere: non vel personale vel impersonale est: eo vero q; quidã dicunt verbũ personale & impersonale esse simul: cuiusmodi foret placet constat. dicimus enim personaliter: placet mihi lectio: & ipersonaliter: placet mihi legere. Unde colligũt verbũ debere diuidi per psonale tñ atq; ipersonale tñ: ac demũ per psonale & ipersonale simul facile huic cauillo responderi potest hanc preceptionem exegeticã esse: non autẽ hoziliticã: itaq; nusq; apud latinos autores ideo verbum finitum & personale & impersonale precipiendo declarari. Animaduertendũ ẽ plurimas verbi apud neotericos preceptores diuisiones inueniri: tum ratione significationis: tum vero ratione vocis. Significationis autem. vt verba partim sunt substantiua: vt sum es: partim vero adiectiua: vt amo amas. verba partim sunt ppria vt dolet mihi caput. partim vero figurata: vt doleo caput. verba partim singularia: vt habeo gratiam. Partim vero pluralia: vt ago gratias. verba partim reciproca: vt capit me dolor: vel capio dolorẽ: partim vero non reciproca: vt lectio fastidit me: non autem ego fastidio lectionẽ: nisi tropicos dicatur. verba partim sunt corporis: vt consternor consternaris: partim vero animi: vt consternor consternaris. Vocis autem respectu. Verba partim sunt primitiua: vt video vides: partim derivatiua: vt viso vsis. verba partim sunt simplicia: vt video vides. partim vero composita: vt prouideo prouides. Verba partim sunt integra: vt doceo doces. partim vero defectiua: vt queso q *fumus. Verba quedã sunt congressiua: vt mando mandas: mando mandis. quedaq; sunt congressiua:* vt doceo doces. verba quedã sunt transgressiua: vt mereor meris: soleo solitus. quedã vero nõ transgrediũtur: vt doceo doces. non igitur verbi vna dũtaxat datur diuisio. Sed author illam omnium supremam delegit: vt cuius partio est. Quintilianus. ¶ Actiuum verbum est illud. Nec diffinitio omnia verba complectitur actiua tam integra q; defectiua. nullũq; eorũ verbũ est actiuũ: quod nũc vel aliquãdo nõ finitũ fuit eius passiuũ in or: & actiuus in or vt facio: & cepio. Nigidius apud Marcellum. Quod dico huiusmodi facitur. Tintinius apud eundeq; petunt consiliũ bona gratia: vt paruificiatur. Plau. in menechmis pugnas velitis cepio. Cato. cepiam sedi- nosa verba facere. Quod verba hec defectiua oliz vocẽ passiuã habuerint: nullũ maius signum esse potest quaz quod audeo potius ausus sum in preterito format q; audiri: pariter ab odi odisti osus sum. venit. Belius. cũ sum osus moriz causam. Tertullianus. oditur ergo in hominibus. idẽ vincimus cũ odiumur. Quãquã quis non videt verba horum cõposita in vtraq; voce variari: vt trador: inficior: que a do & facio sunt composita: q̃n etiam dicimus verificor & reminiscor a facio & memini deducta ea lege: vt nemo vnq̃ã legerit. vel verifico: vt reminisco: nisi reprehensum. quale esset illud Ausonij in epigrammate. Qui reminisco putat se dicere posse latine hic vbi conscriptum est faceret cor si cor haberet. Exigunt autẽ cõstrui verba actiua cum accusatiuo postsepe propriũ eis est. Quoniã sic cõmunibus & deponentibus eueniunt cõstrui sepe cũ accusatiuo hoc cõtingit quod olim actiua fuere. Ennius apud Nonũ. non tibi bene vult qui te criminat falso. Plautus in asinaria. Ad eum caput contemples dixit. Quod si quis legat Nonius atq; Priscianum inueniet nihil me hausse mentitũ. Colligatur igitur hec verborum actiuorum diffinitio: ita sepire facio & facior. Contemplo & contemplor: vt amo amor: tauretũ differant tempore: atq; ego meo authori nihil inficias eo. nam perinde ille vsitatis verbis tantum: atq; ego de vsitatis obliteratisq; fuimus intelligo. optimi tamen authores persona hac agenti eis sunt in actõ propter cõuenientiaz relatiui & antecedentis: subsequẽte tamen relatiuo. Ouidius. cecidere mi- Christo. Varie verborum diuisiones. Actiuũ verbuz qõ.

nū quas legerat herbas. i. herbe cecidere. nā si p̄cederet añs eclipsis dicenda esset siue antiptosis. vt Verg. bem quā statuo vestra est. ¶ In persona multis. hec dictio est in loco scripta risui est: ne dicam derisui. quo nō iuuet suppositū semp esse p̄sone tertie: vt si dicas fama loquatur opus: vbi fama si quis dixerit habere p̄ nā. ⁊ p̄culdubio insultabit. Quos nō possum plurimū nō mirari: quin nō nouerint pueros latine propter nudissimos pauloante. In p̄etercitamentis tres sensisse personas rebus vniuersis accōmodandas: sit prime: tu ꝯ scōe. cetera vero quozū ozbis est capar vniuersa tertie tm̄. Appellat igitur methodic̄ p̄ quicquid verbo suppositum dare pōt p̄sonā. ⁊ quidē impropie quā dictionum i proprietatem plurimis patur in locis: vt vnitatē appellet numerū actū in tpe: tp̄s atq; cetera idgenus. ¶ Agenti vel facienti. Licā. academicarum qōnū. omne opus in agendo vel faciēdo: nam ego suo togam: ego persona faciens est: cas: ego video togam. idem: ego agens est: quod licet experiri ferme per singula verba.

¶ Anto. Prima igitur verborū actiuorū spes est que post se cōstruuntur cū actō tm̄: vt amo vrozem: doceo filios: non q̄ vllū sit verbū. qō p̄ter actm̄ non possit alios quoq; casus reci pere. sed quod plerūq; actō contentū sit vt ego amo vrozem voluptati amore quodam singulari: doceo tibi filios grāmaticā tanti quanti alius dialecticam: atq; ecōtrario nullū verbū ē qō nō possit absolutū reperiri. vt Oui. p̄ma mihi nutrit eoli dirit amas. neq; enim expssit quē amaret. posuimus aūt in qualibet specie pauca verba illa: precipue in quib⁹ aliqua dif ferentia est: naz reliqua a lerico illo nostro dif fusiozi repetenda sunt. ¶ Amo amas inter amo as. redamo as. deamo as. adamo as. dili go is. colo lis. hoc interest q̄ amare est vehe menter atq; effectu quodā cecoz immoderato aliquid amore prosequi. Redamare vero est repetitionem in amore facere: vt Apul. in lib. de philosophia. nec reciprocari queāt vt amēt que redamantur. Deamare est adhuc vehemē tius et plusq̄ amare: vt Terē. in heauton. deamo te inquit syre. Adamare est idipsuz facere: sed lasciuio dam atq; amatorio modo: que differentia vel. Quin. verbis ostendit in declamatione p vroze. Adames liberos suos tanq̄ adamaueri nt amant: ⁊ quo id fiat subiungit. videbis oculos nunq̄ a facie. vultuq; de recomere caput: habitū q̄ cōponere ⁊ q̄ sequūtur. Li. tm̄ in epi. ad curionē pro amare tantum posuisse videt cum scribit: quarum laudum gloriam adamaris: diligere vero rationē quādā atq; electionem p̄ se ferre gere sit opus rōnis. Amare ꝯo eius partis irrationalis qua cōspicimus. vm̄ ⁊ in sacris literis frequentius vsus dilectionis q̄ amoris q̄ huic passio: illi ꝯo rō subest. Li. in epi. ad brutum. Z. Liodius valde me diligit v el emphaticoteron. i. expressius valde me amat. Idē in alio loco. Dolabellam antea diligebam. nunc ē ama Atq; adhuc alio loco. si gigit faciesz me amabis aut quo sum cōtent⁹ diliges. Colere est superiores gradu aut guitate cū obseruātia q̄dā amare: quā differētiā distichon illo Ouidar. ostenditvir te sertę coli volebā amare si te colo sertę nō amabo. Nā omisso sensu turpiori in quo plerīq; volunt videri ingenuosi hoc vult poeta ficare cū amicitia teste Arist. nō possit esse nisi inter equales. o sertę tu vis coli tanq̄ amico inferiori ego vo bam amare te tanq̄ equalē. Sed si colo tequasi maiorē amicū nō amabo te: quia nōes equalis ea rōne a me coli ⁊ obseruari. ¶ Colo is. ui. preter eā significationē quā supza memoranimus. significat ēt exercere adornare. vñ agricolas ⁊ colonos dicimus q̄ colūt agros ⁊ faciē colere femine dicuntur. Et ēt colere habitare apud Verg. in buc. pallas quas condidit arces ipsa colat. ⁊ Inue. nos colimus vbem tenui tibicine flatum.

¶ Dhzi. Prima spēs actūs ille quē singule spes capiunt alteri casui adiūctū. huic speciei solus accidit. patriā fugimus ceterū regimine. Varro hui⁹ spēi ꝯba cōplures casus ascisciūt: vt si dicas: ego quātcunq; tres annos summo disca studio: latinitatē mee solius tocūditati. Amo as. aui. Quid sit amare et Lice. ami. plane colligit. Amare enim inquit ille nihil aliud est q̄ eū ipsum diligere quē ames: nulla indigentia la vtilitate q̄sita. qō ꝯo amare maioris sit momēti q̄ diligere manifestissime. Li. ad dolabe. scribēs de mō ait. em Li. q̄s erat q̄ putaret ad eū amorē quē erga te habebā posse aliquid accedere. tm̄ tm̄ accessit vt mihi q̄ nūc amare videar antea dilexisse. Poete ꝯo aliq̄n rē inuertunt. Terē. Nō pol quo plus quēq̄ amē aut diligā habeo. Si tm̄ amo absolute ponatur p̄ captū sum amore accipit. Plau. amat filiū certū est. ¶ Diligo ui. apud poetas etiā adamare est. Inue. hūc diligit Aelia paup. Oui. aut athlātiades strupi dilectus amore semp diligo remissius se gerit (vt plerīq; dicūt.) Sli. ad mauricū. diligo quidē adolescētē ardentissime sed meretur. erat etiā apud veteres diuidere. Plau. in curgu. Elipeatus elephas vbi materia diligit aladamet est in hoc potissimū loco quod Lau. tradit in hoc ꝯbo amo ⁊ similib⁹ sequēte prepositione cū reciprocatione sone agentis esse verbum amo absolutum. nō enim dicit satis latine nos amamus nos inter nos. Sed nos amamus inter nos. Vos amatis inter vos. amant inter se. Li. ad fratrem pueri amant inter se. Terē. quasi nosmet nosmet nos inter nos. Participia tamen in rus id patiuntur respublica nos inter nos conciliatura iunctura q̄ fit. Li. ad pōpe. ¶ Redamo as. hoc verbo Li. cum temperamēro sine correctionis stigmate in ami. vsus est dicens. Qui vel amare vel vt ita dicā redamari possit. ¶ Deamo as. de nunc auger vt in deo oz. de iero. deposco. Plau. in nerno. valde vterq; deamat. ¶ Adamo as. Quod tasciuie est. Quid. libro fasti. p̄dulce illud lasciuie genus adamant. Qō interdū p̄ deamare capitur. Lice. pro flacco. Laudē patrie bertatē vendicande adamauit. Nā cum aspiratione adamare veluti pro hamo cāpane accipitur. Lice. apud niū. qui honores adamauerūt vir amittunt ad eos. his tandē cōpositis potuit adiungi peramo as. pro p cre amare. Li. lib. 5. de legib⁹ vbi illa sctā amicitia: si nō ipse amicus peramatur totoco: pore. ¶ Colo is. tuoz: hui⁹ verbi significationes scribit author de prima. Luca. v. Quicq; colit primus ducērē tpa ianum. ¶

Prima actiuorū species.

Amo.

Colere.

Colo.

Amare q̄d sit.

Diligo.

Redamo.

Adamo.

Colo.

¶ Prima species verborū actiuorū est que post se cō struūt cum accusatiuo tantū qualia sunt amo ama ui. est aliquid p̄sequi quodā cecoz immoderato amo reyt ego amo filiū. Redamo as. aui. est in amore rep titionē facere: vt ego redamo amantem me. Deamo as. aui. est adhuc vehemētius plusq̄ amare: vt Ter deamo te. Adamo as. aui. est ipsum facere: sz lasciuo ri quodā atq; amatorio mō: vt mater filiū amat qua si adamat. Diligo gis. xi. est cū rōne ⁊ electione aliq amare: vt ego diligo res honestas. Colo is. ui. est di ligentem maiorem honorando diligere: vt ego colo principes terre. Colo is. est exercere adornare sine bitare vt colo agros: colo faciem. colo domum.

lo is.est terras quoquo mō aptare. Quin.ti.ſ. Quur nō idē pſua dēs agricolis ne arua ſimul ꝛvineta ꝛ oleas ꝛ arbuſtū colāt. Colo.i.orno ꝛ apparo. Plau. Qui.tu te colis: anteꝙ eas domū. Colo.i.habito. Iuue. nos vbē columus tenui tibiſcine fultā.eſt etiā colere exercere. Liui 9 li.ſ. pinde ſeni militarē colant. Lice.li.ſ. officio.fili vt neꝙ amicitiā colere poſſis. Colo as.nō datur vſui. Sed ſubcolo ꝛdecolo de q̄b⁹ dixim⁹ i verſiculo illo que te ſubcolent erci pientꝙ ſimul:nā colare lac ꝛ ſerū pl vnicū ſcribit. Admonēdi ſunt ſcholaſtici hoc in loco documentū illud cuius. Seruius. eñ.ſ. eſt memor ex plinio excerpens. Nec vos inquit Seruius decipiat q̄ pli.dicit vt eloquētiores ex ſimilibus formemus. Nam ecce dicimus comedo illā rem:nec tñ dicim⁹ veſcor illā rē:ſed illa re.ipſe etiam pli.alibi dicit nō vſꝙ ad faciendū eſſe. hoc Seruius. hinc colligas opꝫ amare et bñ velle ſine bene cupere:licet pene ſint eiuſdē ſignificationis diuerſum tñ caſum etiguntEcce dicimus amo te bene cupio tibi decipis me. ꝛ imponis mihi.adiuuo hoīem ꝛ fauco hoī:ſub verbis tñ diuerſi regiminis iā notiſſimū eſt eundē caſum eſſe nō poſſe:vt ſi dicas ego non oppugnaui fratrē tuū:ſed expugnaui:ego nō offeci nec adiuui te. Aldelius li.ad metellū.quare nō ego oppugnaui fratrē tuū:ſed fratri tuo repugnaui.

Seruius.

Trabo trahis xi.eſt violētū aliqd raptare: vt trahe me poſt te.duco is xi.eſt ducatū exhibere his que ſpō te ſequunt. Terē.duc me ad illā. Duco is.xi.eſt comitat⁹ officiū alicui a domo ſua exhibere: vt deduc me in foꝛ.reduco is.p eodē ſed ad domū ſnā.eſt reducēdo vt reduc me domū. Deduco is.xi.eſt naues a terra in aquā ducere vel trahere. Verg. Deducūt ſocij naues. Subduco is.xi.eſt p ſuū ipſas ab aqs ad terrā trahere vt deducere. Ver. Subducite naues. Algo eſt pprie capras vel oues:añ ſe cogēdo ipellere. vt capellas ptin⁹ ago is.etiā eſt deducere equū vel aſinū ſuper ipm equitādo: vt ago mulas. Vebo is xi.eſt aliqd ſuper ſeipſum poꝛtare:vt vehe me humeris. Porto as. aui.eſt aliqd i ſuo coꝛpe baiulare: vt porto pecunias Fero fers.gero is.baiulo as.pro eodē.vt fero libros.

Trabo.

Duco cum cōpoſitis.

Vehere.

Trabo.

Duco.

Bertu. Traducere vſum hȝ oȝ elegātiſſimuȝ de q̄ hic nihil.

Reducere.

Ant. Traho is.xi.eſt violēter raptare:ducere vero eſt iis q̄ ſpōte ſequūtur quaſi ducū exhibere quādiam. Seꝛ.in epi.cuiuſ. ad Luci. oſtendit di. Fata volentē ducūt nolentem trahūt. A duco p̄terea cōpoſita deduco ꝛ reduco preter gñalē ſignificationē ſignificant etiā ſpāliter comitatus officiū alicui p̄ſtare. Hora. ſ. ſer. occurrā in triuijs deducā. Aldar.dū tepſe quoꝛ ꝛ domū reduco. Inter deducere q̄ nauē et ſubducere nauē:eſt dꝛia qō deducere eſt ex nauali in aquā immittere. Ver.iij.eñ. Deducūt ſocij naues.idez in.iiij. Et litto e celſas deducunt toto naues. Liui.xxiij. ab vrbe condita. nauibus lōgis ad caralis ſubductis. ꝛ paulo poſt. nauibus lōgis deductis. Ver. ſ.eñ. Urbē quā ſtamo veſtra ē ſubducite naues. agere q̄ oues boues capras eſt quaſi ante ſe cogendo impellere. Qui.ſ.met. Vac agit vt paſtoꝛ p denia rura capellas. ver.in huc. Eu ipſe capellas ptin⁹ eger ago: hāc etiā vir tytire duco. Nā caprā illā q̄ partu ſoluta erat deducebat. i. ſe illi ducem exhibebat virgꝫ ſeꝙ poterat religās agebat. Eſt etiā agere.equū aſinū mulā. illos tergo iſidēdo moderari vt i epigrā. illo. Aldar. quo pleraſꝙ huius verbi ſignificationes āplect⁹ eſt poeta. Semp agis cās ꝛ res agis attrale ſp. Eſt nō eſt quod agas attrale ſemp agis. Si res et cauſe deſunt:agis attrale mulas. Attrale ne q̄d agas deſit:agas aīam: Sz quē admodū ducere et trahere et agere dicimus: ita illa q̄ nō ſuſtinem⁹ noſtro coꝛpoꝛe illa poꝛtare ferre baiulare gerere dicimus que nobiſcū ꝛ in aliqua coꝛporis parte habemus. Vehere aūt ea tñ q̄ humeris aut capite poꝛtamus:ſic equus vehit ſeſſoꝛē vanis nautā.et illud Qui.ſ.meta. Fluuios vehit vnda leones. et Ver.vſ.eñ. Vi quos vehit vnda ſepulti. Que vehunt dicunt etiā poꝛtari ferri baiulari. Ver.ſ.eñ. Portant auari pigmaliōis opes pelago.ſed quod manu poꝛtatur nō recte dicetur vehi.

Chri. Traho is.xi.p vim ꝛ reptādo poꝛtare eſt trahere de prioꝛe. Hora.li.ſ. Nā exēplo magni eſt formica laboris:oꝛe trahit quodcūꝙ pōꝛtatꝙ addit aceruo.de vlteriꝛe. Ver. altaria ad ipſa trementē trarit. trahere.idē. Iuue. ſenſum a celeſti demiſſum traxim⁹ arce. trahere.i.remouere. Sallu. niſi ea res lōgius nos ab incepto traheret. Trahere.i.ſumere. Vergi. vario no cē ſermone trahebāt trahere.i.ample facere. idē latāqꝫ trahēs inglori⁹ aluū. Duco is.xi. Iuue. Sed reliquos fugiēda patrū veſtigia ducūt. Plurimas ſortit hoc vbū ſignificatiōes. eſt añ ducere erigere. Ver.ps ducere muros. arcēꝙ moliri. Ducere vultū.i.aduerſari Aldar.q̄ ducis vult:et nō legis iſta libēter. Ducere ſomnos.i.dormire. Ver.nate dea potes hic ſub caſu ducere ſomnos. Ducere bellū.i.dimicare vel pugnare.idē. Vi bellū aſſidue ducūt cū gente latina. Ducere.i.cape.idē. duceret apiſcis in collibus vna colorē. Ducere eſtimare. Ver. Sic equidē ducebā aīo:rebarꝙ futurū. Li. in verrē. Clariſſimi viri noſtre ciuitatis tribus optimis hoc ſibi optimū pulcherrimūꝙ durerūt. Ducere idē eſt allicere.idē inibi. Si quis honoꝛe aut gloria ducit. Ducere.i.cogitare. Ver.aurilli ducto mucrone pectebat:et in re obſcena. Plau.ſi tenetis ducite ne diſrūpamini. Ducere claſſem eſt ei pferri. Quin. Ducere vero claſſem multo pulcherrimū. Ducere vxoꝛē ſiue ducere in vxoꝛē dicimus.i.maritū fieri. Te.in adel. ducit eſchinus a ſeuitiatā attica virginē vxoꝛē. idē inibi. vt liceret ſibi hāc in vxoꝛē ducere. nā apō Per.qō leginus. Nerio iā tertia ducit vxoꝛ.i.ad ſepulchrū elata. eſt ꝛ ſepulta exponit. diu⁹ ēr Vie. miare p ducere vxit in Vieremia. meminauit et adduxit. ait. in reuebris. idē inibi. Adminauit gregē i ſteriora deſerti.i.egit vñ Feſt⁹ agaſones equos agentes.i.minātes exponit. Deduco is. Te.in eunu. Abi dorias cito hūc deduc ad militē. Deducere.i.deriuare. Lactā.li.iiij.diuin⁹ nomē religiōis a vinculo pietatis eſſe deductū. Deducere.i. pterre facere. Li.ad Te. Neꝙ legis improbiſſima pena deducta ē. Deducere.i.diuertere. Ver. Rinos deducere nulla religio vetuit. Deducere.i.attenuare. Hora. tenui deducta poemata filo. Deducere auferre. Salluſtius arma deponere: preſidia delocis deducere. Sed maxime propria huius verbi ſignificatio eſt deorſum ducere. Verg. Carmina vel celo poſſunt deducere lunā. Reduco reducis reduxi. Tale. mari.li.ij. Senectuti iuuentus adeo cumulatiſſimū ꝛ circūſpectiſſimū honoꝛē reddebat vt iuuenes amiri valuis expectabāt donec redeū di officio fungerenꝫ. Bel.li.xiij. Aldetellus in capitoliū venit.cum multis mortalibus: inde cū domū proficiſceretur tota ciuitas eū redux it. Reducere vero proprie eſt retro ducere. Juſtinius li.ij. Reliquias cōpias rex ipſe reducere in regnū parat. Reducere.i. reciperе ſe et liberare. Apul. Neꝙ oppido in arcē reduco. hinc reduces ſoſpites et in patrā reductos appellamus. Ver. Nāqꝫ tibi reduces ſocios claſſemqꝫ relatā uīcio atqꝫ

in tertia a fine hꝫ accentū acutū. Reducere. i. replicare. Uer. incꝫ finus scindit sese vnda reductos. ¶ Reduc- id est recōciliare. Uer. nunc̄ reducāt. Subduco cis. xi. Uer. quassatā ventis liceat subducere classem. Plin. in cassina. ibi intro et subducā nauim. Lice. li. iij. offi. classem lacedemoniorū que subducta erat incendi pos ¶ Subducere. i. surripere. Uer. & succo pecori & lac subducit agnis. ¶ Subducere. i. furtim ducere. Idē. C se subducere colles incipiunt. Subducere rōnē. i. cōmutare. Li. ad Uetulū. rōni busꝫ subductis summā t cogitationū mearū. Plau. in cap. Subducā ratiūculā dixit. Teren. nunc̄ ira quisq̄ bene subducta ratio

Subducere. ad vitam fuit. ¶ Subducere est subtrahere. i dē in curgu. dormiscit ezo ei subduco annulū. Sallu. et greg rijs militibus quēcꝫ armatū in prima acie subducit. Iuue. et nos ergo manū ferule subduximꝰ subtrahim exponunt plurimi & per hoc tanc̄ eruditi iam a grāmaticis recessimus. Diuus hī Hierony. ad pāmachiū benus in opere illo de optimo gñe interptādi. manū subduximus ferule. i. supposuimꝰ videl interpetari. Ite ergo frustra tanto tpe studuimus et sepe manū ferule subduximus. ¶ Ago is. egi. Od mere grecū est pe has duas significationes plurimas alias ascisciť. Sed de harū duarū prioze dicimꝰ agere pecus: boues equ captiuos reliqua veluti peuntia agitare. Uoza. oē cum ptheus egit pecus. Apul. li. vij. illū pastores qui agebant. Uer. Lamilla agmen agens equitū. Agere equū: currū: tygride: et filia est ea residēs loris regere. Di Diespiter agit equos et volucrūcꝫ currū. Uer. Liber agens celie de nise vertice tygres. Luca. Incrificus ama nunc̄ magis ethera cōtra egit equos. ¶ Agere regē fabulā: mulierez mimū est eos ipsos representare. Iuue vrozem comedus agit. Idem mimū agit ille. ¶ Agere tempus etatem vitam. i. vivere. Lice. ad treba. nullu domi etatem agerent ptꝛea sunt improbati. Iuue. Non a etas agiť. Soli. Ad assinussa rex Ad achinarum

Agere habere referre gratias. lium sextum. & lxx. annū agens genuit. ¶ Agere sese est quasi curia negocia incedere. Uergi. Ecce gubernato sese palinurus agebat. Idē. eneas se matutinus agebat. Teren. quo te hinc agis Dane. ¶ Agere causam cl patrocinari. Lice. palā in senatu sic egit cām tuam. Dicimus agere rē agere de re. Lice. te autem cōtemplo edepol quantā rem egeris. Idē quū de actis Cesa egisset. idē de pantheris agitur vehementer. idē. Res agi per eosdem creditores. Agere noctē pernoctare est. Ad ella. li. j. vbi dies deficit: ibi noctē agunt. ¶ Agere n gas. Plau. in mene. magis maiores nugas egerit. ¶ Agere animam mozi est. Sene. epi. xxvj. Quid egerit apparebit cum animā agens. ¶ Agere. i. impellere. Za. li. vj. tres sunt affectus qui homines in ola facinora cipites agant ira cupiditas & libido. Agere. i. attendere. Teren. hoccine agis an non. ¶ Agere actū est nihil agere. Teren. actum agā & vbi illinc rediero. Nā actū est semp in malā partē capiť. Pli. iunior loqueus de Ad drubale. actūcꝫ erat de Roma. iperio si sese Hānibali iūgere potuisset. ¶ Agere gras et grates est animi gra

✳Semel apud liuiū grates. Fero. titudinē verbis exprimere. Sed habere gratiā est in aīo illā esse gratitudinē: referre vero re ipsa bñficiū dilu nere. Sed dicimus agere gratias plras & nō lras. Quēadmodū ediuerso agere gras verbis & nō p verba. Li Uentulo nostro egi lras tuo nōie grās. idē itacꝫ pluribꝰ verbis egi Cesari grās. Nācꝫ qō legimꝰ apud Lic. al trebatiū & literis tuis. & Q. fratris gras egi rē tanc̄ psonā accipit. Q. Lur. lib. iij. dexterā ei⁹ ampleri grates agebāt. Ad ar. ergo a gimꝰ leti pro tanto munere grates. Sed hoc oratoribus perc̄ rarū est. Agitur hoc ere

Fero. *pessime impersonale accipitur. Lic. in verrē. vt secū agi preclare diceret. Ser. Sulpitius ad Lice. non pessi* cum his esse actum. ¶ Quibus licitū est fine dolore mortē cū vita cōmutare. ¶ Agere cū aliquo est cum deliberare. Teren. ait se rem seriam velle agere mecū. ¶ Fero. i. porto. Uer. vir illā famuli phegeus sagas ge

✳Fero et pessuz ſz acceptū refero semper. rebant. ¶ Fero. i. cupio. Qui. Iu noua fert animus mutatas dicere formas corpora. Luca. j. fert animus an sas tantarū erponere serū. Quod suspicor esse poeticū: & id quidem in tertijs nīs psonis singularis numeri atqꝫ semp adiectū infinitiuo. ¶ Fero. i. extollo. Sallu. virtutē animi eius ad celū ferūt. ¶ Fero. i. patior. Te rē. in heautō. Nā quē feret si parentē suū nō feret. ¶ Fero. i. aufero. Uer. Postēp te facta tulerūt. ¶ Fero. i. do rigo. idē. Vincia certa rei q̄ fert Acheruntis ad vndas. ¶ Fero. i. accipio. Terē. hoc si effeceris qō vis dona me optatū feres. ¶ Fero. i. dico. Uerg. Quā iuno ferē terris magis olbus vnā posthabita coluisse sawo. ¶ Fe ro. i. do vt inde sententiā. Nā dicere sententiā cōsiliarū est. Lac. li. iij. aliquis esse loqui de singulorum opinio nibus sententiā ferat. ¶ Fero. i. gigno. Uer. si duo ptera tales ydea tulisset terra viros. ¶ Fero. i. affero. idē legati rīsa ferūt. ¶ Fero. i. cōfero. idē. Erit in plia suetus ferre manū. Od si p noibus illis me te se cūpsonā ne pte adiungať significat velut ipsa fronte atqꝫ aspectu aliquā rē indicare. Quin. fiducia igiť pte se ferat ora tor. Lic. nā ille qui accipit iniuriā meminit: & pte se fert: eiusdē sensus sunt pte se ducit. pte se gerit. ¶ Gero.

Gero. Baiulo. Inchoo. porto. Uergi. Lenaqꝫ ancille gerebat. Sunt huius verbi significationes alie. ¶ Gero. i. guberno. Ciceroi tone. Qui amplissimū magistratū gerūt et habere. Uergi. Et nos aliquid nomenqꝫ decusqꝫ gessimus. ¶ Ba iulo as. Plau. in asinaria. Ego id baiulo: tu ante me ito inanis.

¶ Ant. Inchoo as. semp cū actō cōstruiť. vñ Dyome. iter idiomata icusatiui illud posuit. Uer. iij. geor. Te sine nil altū mens inchoat. idē. vj. cñ. Nocturnas inchoat aras: hinc geor gius. Ad erula iure galeotū martiū pceptoꝛē meum refellit cp in titulo eiusdē operis sui scripsit: liber inchoat primus.

Inchoo as. aui. est aliquid incipere. Uergilius. Nil altum mens inchoat.

¶ Christoforus. Inchoo inchoas inchoaui. & incipere & finire significat. prioris. Martialis. Laudere quę cenas lactuca solebat auozū dic mihi cur nostras inchoat illa dapes vlterioris. Tunc stygio regi nocturnas inchoat aras. Julius modestus fic hoc verbū inchoo scribendū putat: vt sit h adiuncta cum c. nam a choo re rum initio derivatū esse vult: Uarro tamen inchoo scribit vt aspiratio cadat inter vtrāqꝫ o. nam a cohoāre ch mundo deduci contendit.

Incipio. ¶ Anto. Incipio & si cū actō cōstrui potest re cte forsitan possis dicere liber primus incipit. Sed rectiꝰ pferatur liber primus incipitur.

Ineo. ¶ Ineo inis authore Valla. Eū in hac signi ficatione accipiť nunc̄ nisi de rebus maritimi momēti dici solet: vt ineo pacē: ineo societatē sed nō ita possis dicere ineo prandiū: ineo con uiuiū. Huius cp & vbi pricipiū phtis positū ab solute sine actī constructione maioribus reb⁹

¶ Incipio incipis. est quo modo cūcꝫ alicui rei pri cipiū ponere vel dare. vt incipio legere & incipio rem ardua. Ineo inis. ui. ē aliqd notabile icipere: vt in amicitiaz tecū. Disco is. dici. est eoꝝ que ignoramus cognitionem assequi: vt disco prima elementa.

Ediſco edidiſci. eſt memoriter aliqd diſcere vt edidiſci Vergiliū. Dediſco dediſcis. eſt illa q̄ diſcimus obliuiſci: vt dediſci pacē. Oppugno as. aui. eſt pugnā do aliquē locum aggredi. vt oppugnauit oppidum. Impugno as. aui. p eodē: vt ipugnauit hoſtes. Propugno as. aui. eſt defendere ſe ab impugnātibus vt propugnat vrbem. Expugno as. aui. eſt oppugnando aliquid capere: vt expugnauit arcez. Capio capis eſt ſponte vel contra volūtatē aliquid accipere: vt cepi voluntatē: cepi moleſtiā. Sumo is. ſumpſi eſt tantum ſponte aliquid accipere: vt ſumpſi negotium. paco as. aui. eſt pacē victis imponere: vt ſcipio pacauit lybiam. pacifico as. aui. pro eodem vel facere pacem. Placo as. aui. eſt mitigare iratū: vt ego placaui illū.

adhibeſ: vt ineūte vere: ineunte pueritia non aūt recte poſſis dicere ineūte die: ineunte doctrinione. Sed potius incipiente. ¶ Diſco is. diſcere eſt eorum que ignoramus cognitionē aſſequi. Ad art. diſce quod ignoras marū: doctiq̄ pedonis. Ediſcere eſt illa que didiſcim⁹ memorie mandare. Lic. ſ. de orato. Exercenda eſt memoria ediſcentis ad verbum q̄ pluris. Dediſcere eſt illa que ediſciſcimus obliuiſci. idē m. iij. eiuſdem ob eāq̄ cauſam dediſcere ediſcendo in uentus noſtra. ¶ Oppugno as. oppugnare ⁊ impugnare eſt pugnādo aliquem locum aggredi. Ver. v. eū. ille velut celſam oppugnat qui mollibus vrbē. Propugnare eſt oppugnantibus repugnare. vnde ⁊ turriū ꝓpugnacula dicta ſunt. Expugnare eſt oppugnando capere. Et quo interpretis error vel potius libratiorū cōuincit: qui in pſalmo pro ſepe impugnauerunt vel oppugnauerūt me a iuuentute mea ſcripſerūt ſepe expugnauerūt me a iuuentute mea. Nam ſi expugnauerunt. i. pugnando ceperunt ꝓpheta quō nō potuerūt illi ꝓualere. Eſſe aūt libratiorū nō interpns errorez ex eo ſuſpicari poſſumus q̄ in pſalmo. xxxiij. differentiā obſeruauit dicens. Judica dñe nocētes me expugna impugnātes me. ¶ Capio is. epi. capevel accipe ſponte vel nō ſpōte vt magnā cepi moleſtiā magnū cepi dolorē. accepi vulnus in plio. accepi pecunias in bello. Sumere eſt tm̄ ſponte. Valle. maxi. nō coactiuenſes accipe: ſed ſua ſpōte ſumere videreſ. Dicimus ꝓterea reciproce capio voluptatē: ⁊ voluptas capit me. Lice. in epi. magnā cepi ex tuis literis voluptatē. i. meſuma cepit voluptas. ¶ Paco as. pacare eſt pacē victis ꝑponere atq̄ leges illis dare. Ver. in buc. pacatiq̄ reget patrijs virtutibus orbē. Placare eſt ab indignatione ad lenitatē reducere. Ver. ii. eū. Sanguine placaſtis ventos ⁊ virgine cesa. Pacificare eū placare eū pacē facere: ſignificat Catullus. Hoſtia celeſtes pacificaſſet heros. Sil. li. xv. Pacificant dinos. Sallu. in iugur. Ad etel. initio iugurtha pacificante preſidiū impoſuerat. Juſtinus lib. vſ. pacificari cum alter ſtatuit.

Cheu. Incipio is. Te. in andria. Imo etiā narrationis ſcipit initiū. Idē in heautō. neq̄ qō principiū incipiā ad placādū ſcio. Victru. li. viij. anteq̄ incipiant aſpiciant. eſt etiā neutrū abſolutū. Quin. li. ſ. ideo optime inſtitutū eſt. vt ab Dom. atq̄ Ver. icō inciper. Juue. et ab illis incipit vtor. Adiungit etiam frequenter infiniti no. Qui. ſtudia ei formare ſcipiā. ¶ Jneo is. Tranql. in nilio. ante paucos dies q̄ editilitatē ineret. Lucas in euāge. c. xij. Viero. interp. Ad ane aūt facto ꝓciliū ineruntoēs ꝓncipes. poete ꝓ o ⁊ de reb⁹ nō ſtrenuis dicūt. Ver. Sepe leui ſomnū ſuadebit inire ſuſurro. i. cape. accipiē ⁊ p coire. Tranquil. in aug. Dō reginā ineo vtor mea eſt. Pli. Sed aſimi qui eōs ineāt legēdi ſunt. Auſo. Ad eraur⁹ iniuit. Qui. ineā qualibet aī velī inire ꝓ o gram amoꝛē cōciliare eſt. Terē. vt gram ineā ſine diſpēdio. ¶ Diſco is. Vora. elemēta velint vt diſcere ꝓma. Quin. ne oſa que ſcripſerint ediſcant ⁊ cetera vt moꝛis eſt dediſcāt. Dicimus ēt p ediſcere mandare memorie. Li. li. iij. de natura deoꝝ. Ad dādaui aūt memozie nō numeꝝ ſolū ſed ēt ordinē argumēroꝝ. dicimus ēt per diſco is. Quin. li. ſ. atq̄ eoꝝ archana pdidiſcit. ¶ Impugno ⁊ reliq̄. Bel. li. xiiij. Quū oppugnaret. L. Sylla Pyrrhū ꝫ Archelans ex oppido ꝓpugnaret. Terē. pmū domos expugnabo. capio is. cepi ſpōte. Verg. Cape ſacra manu: cape robora paſtoꝝ. nō ſponte. Te. ex eo nūc miſera quē capit dolorē. Reciprocaī tm̄ ſepe: nā ita dicimus capio doloꝛē. vt doloꝛ capit me. Sed hoc tm̄ in affectibus: nā quis diceret capio enſem ⁊ enſis capit me in eodē ſenſu. Eſt etiam cape occupare ⁊ cōtinere: atq̄ hz vim inuerſam ad maternū idioma qm̄ p eo qō dicimus en le mano caperu el quāre nō dices. manus capit in manica: nec manus capit manicā. Sed manū capit manica. Vo. nō tuus hec capit vēter: ⁊ illud ſacrū. Quē totus nō capit orbis: ꝫ dinus Vier. Joan. viij. diuerit ſermo meus nō capit in vobis p ſermonē meū nō capitis vos. greca figura ductus. Lape. i. delectare. Voꝛ. recōi nur aliena capit. Lic. in epi. Quibus rebus gaudeat: quibus capiatur. Ceſar tenes cape. i. eligere. Terē. cū illū gnatū cepimus. Significat ēt plurima hoc verbum iuxta varietatē dictionū quibus adheret: vt capere dolo decipe. cape oculis auribꝰ mēte cōſilio voluptate eſt videre. audire. intelligere. eligere. delectare. nam cape conſiliū rōnem illud eſt deliberare: hoc aūt modū inuenire. Li. cū antē cōſilium hoc princeps cepiſſet Plau. rōnē cepi vt amāri obſeqrer. ¶ Sumo is. tm̄ ſponte eſt. Ad ar. ſi ſine carne voles tentacula ſumere frugi. Aliqñ ſumere eſt ſibi initiuꝫ tribuere. Lice. pro planco. quāq̄ nō mihi tm̄ ſumo iudices neq̄ arrogo. ſumere. i. eligere. Plau. Sumat aliquē ex pplo monitoꝛē officii ſui: nā ſummo as. aui. ſummā facere eſt. ¶ Placo placo pacifico. Voꝛ. carmine dij ſupi placanī carmine manes. Lic. p Gneo. Veſtigium culpq̄ placato nocuiſſe videatur. Sil. lib. v. pacificans dinos fratrum teya nitebat dicimus etiam pacem facere. Li. Philippi. xij. Quid eſt aliud q̄ non facere pacem.

Laſſo laſſas laſſaui. eſt fatigare aliquid animatū: vt ego laſſabo hominez. Laxo laxas laxaui. eſt explicare: vt ſoluo qō erat contractum: vt ego laxabo vinculā. Abdico abdicas abdicaui. eſt viuendo filium hereditate expellere: vt Terentiꝰ generū abdicat. Exheredo exheredas exheredaui. eſt hoc ipſum poſt moꝛtē ⁊ in teſtamento facere: vt exheredauit filium.

¶ Ant. Laſſo as. laſſare eſt ꝓpemodū fatigare. ⁊ ptinet tm̄ ad aſata. Juue. ⁊ laſſata viris nōdū ſatiata receſſit. Laxare ꝓ o ē qō erat ꝫcrū explicare ⁊ ptinet ad maſata. Luca. i. v. toroſq̄ rudentes laxauere ſinū. Eadē dria ē inter laſſus ⁊ laxꝰ qm̄ laſſus ē labore fatigatꝰ. laxꝰ ꝓ o fluxus atq̄ ſolutꝰ. Terē. Laſſus ſum ſed nō defatigatus. Verg. ſ. eū. ⁊ premere ⁊ laxas ſciret dare iuſſus habenas. ¶ Abdico as. Abdicare eſt expellere filium a bonis dū vinit pater aut quomodolibet aliqd alienare. Terē.

Diſco.

Oppugno

Lapio.

Paco. Placo.

Jneo.

Diſco.

Impugno

Sumo.

Placo.

Laſſo.

Laxo.

Abdico.

Scōa ꝟbo rū actiuoꝝ ſpecies.

Impleo.

Incuſo.

Inſimulo.

Emo.

Paro.

Abdico.

Extheredo. Impleo.

Compleo Accuſo.

Incuſo.

Emo.

Comparo.

Uendo.

Diſtrahо. Eſtimo.

Generū abdicat. Extheredare ꝟo eſt poſt mor tē illō idē facere. Aldar. Extheredauit te Phi lomuſe pater. dicim⁹ q̄ abdicauit ſe cōſulatu abdicauit ſe magiſtratu pro eo gōuntgo dicit reſignauit cōſulatū ⁊ magiſtratū. ¶ Scōa ꝟbo rū actiuoꝝ ſpecies. ¶ Impleo es. Uerg. ſ. eſt. Implet veteris bacchi pinguiſq; ferine. Lu. in. ſ. implent valido tyrone cohortes. Ac cuſo as. verba q̄ ad accuſationē pertinēt huius ordinis ſunt: vt accuſauit appium dolabella repetūdarū vel crimine repetundarū vel repe tundis poſtulauit etiā illū repetūdarū: vel re petundarū crimine ⁊ de repetūdis: ⁊ cōuicit illū ābit⁹ vel de ambitu. ⁊ dānar⁹ vtriuſq; cri minis vel vtroq; crimie. ¶ Incuſo as. ad hūc ordinē nō pertinebat. ſed inter poſitum eſt: vt dſia inter illud ⁊ accuſo denoretur: ne ꝑuter quiſq; idem vtrūq; verbū ſignificare: ſed neq; cū eiſdē caſibus cōſtrui debere. Inſimulo q̄ accuſo. Plau. in amphi. atq; inſimulabit eaꝫ probri. idē in eadē. neq; me perpetiar probri falſa inſimulatam. ¶ Emo is. ꝟerba precium ſignificantia nō cōſtruūtur paſſim cū gtō ⁊ ablтō: ſed quēadmodū ſtatim dicturus eſt cū gtō quoꝝdam ⁊ cū aliorū ablтō: vt Plau: quanti eā emit: reſpōdetq; alter vili. Nota. quanti empte. puo quāti ergo octin Liui. xvij. quāto valere pōt tanto eſtimabit. Et quo regula illa grāmaticoꝝ exceptionē habet. aliū nāq; dem caſu reſpondendū nobis eſſe quo interrogamur. Nam interrogamur per gtm. ⁊ reſpondemus p ablт Teren. quid agas niſi te vt redimas quantum queas minimo ⁊ ſi nequeas anno. ac quanti queas. Iuue balnea ſexcentis: et pluris porticus empta. ¶ Paro as. pro cōparo as. Luc. in. ſ. magnoq; etenim parentu gna dies. Iuue. flos aſie ante ipſum precio maiore paratus. Sto as. pro conſto as. Uer. li. x. hanc illi ſtabi eneis; parno hoſpitia. Aldar. Conſtatura fuit megalenſis purpura centū. Iuue. tantū partes eque quanti neficia conſtat. Licero in verrem. Tantidē eſtimaſſe quanti ſacerdotē. Iuue. quanticunq; domus conſtet ¶ Abdico. Zaro as. Sed dicimus et laſſeo es. vnde laſſeſco is. laro as. Luc. vij. li. populis frenoſq; furentē ra larat. ¶ Abdico as. Quinte ēt ſpeciei Dio. ꝑcipiēte eſſe pōt. Li. in cati. vt ſe abdicaret pretura coegiſtis. ra poſitione idem inibi. ꝑ. Tētulus tūc a magiſtratu ſe abdicauit. Reſignare etiā latinū eſt. Nor. ſ. epi. Da ſi cōpello imagine cuncta reſigno. ¶ Extheredo as. Lic. pro roſcio. nā iſtū extheredare pater in animo habeb ¶ Impleo es. Lic. lib. ix. epi. nec potes ollā denarioꝝ implere. Aldar. Quū meus hiſpano ſi methagus ſpa auro. Poete etiā admittūt prepōnē. idē hoc niſi deflana loculos implere moneta. gtūs cū aliqñ nō natura bi ſed poſſeſſiōis eſt. Qui. li. ſ. de pōro. Maxime qui tanti mēſurā noīs implet. Aliaduertēdū eſt oratores poſitionē huic verbo adiecciſſe ſub hac loquēdi forma ꝑpleni de oī genere frumēti horreū ꝑ frumēto ois ſp de qua re meminit Ualla lib. iij. ¶ Cōpleo es. Uer. ⁊ lato militē cōplēt. Li. ne mēte quidē recteqti poſſum multo cibo ⁊ potiōe repleti. Accuſo as. et ad ⁊ cauſo. Appoſitū eſt nō aūt frequētatiuū a cudo is. ſſum. ⁊ p tāt. Bartholomeus atq; Pri. nam tūc accuſſo as. per duplex ſſ diceremus qō inauditū eſt. Li. pro Silla altez cōiuratiōis accuſer: ſed cū ablтō frequētius vtimur prepōne. Li. ad atti. vt me de eplaz negligēta poſ accuſare. idē in epi. ꝑſertim qō in quo accuſabāt culpa vacare. Señ. in decla. accuſare debui di ti. Li. p ſua ad pōtifices. Neq; citatus neq; accuſatus de eius capite. ⁊ qō ꝑcipit Ualla accuſare hñt pote ſacrilegij vel de vtroq; vel de ambob⁹ nō aūt vtriuſq; amboꝝ. ¶ Incuſo as. Uer. riſ. multa ſe incuſet cum recepit añ. idē inibi. diſce ne me incuſes tuū inturua doloꝛē. Pa. Tacitum incuſatq; ſe. Oō memorē. Ter incuſat bacchidis amorē. i. repēdit. Poſtulo as. Tranq̄llus in iulio. Dolabellā pſulare viz ⁊ triūphali ꝑcūdaz poſtulauit. Idē in auguſto. qui poſtulabat inimiaz. Dāno as. tacitus lib. xvij. Uibius Sabi tibus mauris repetūdaz dānatur. Tranq̄llus in caligula. a ſenatu capitis dānatus eſt. Li. ſ. tuſcu. capitali natos morte multauit. dāno. i. obligo. Ho. li. ſj. ſer. Heredes dānati dare cētum. Terē. tuus eſt dānat⁹ gnatus. ¶ Emo is. Li. li. iij. officioꝝ emo. cupid⁹ tanti quāti voluit phyti⁹. Aldar. rogulā poſthume pluris em idē bis quinq̄gētis dom⁹ eſt tibi milib⁹ empta. Bel. libros plimos emi ere parno. ¶ Redimo is. Aldar. re didit ancillā nūc redimit dñaz. Idē totis pilea ſarcinis redemi. Paro as. Aldar. tibi dote quos paraſti. ſi ſti. Sil. li. ſ. femineā fabricatā manu preciove parata. Q. Curtius primus oīm ſatietate paraſti fame. ¶ paro as. diuus Hiero. Truffinū negat cōparo pro emo accipi ꝓtingere. Letez multoꝝ auctoritate latinoꝝ oppoſitū ptz. Cato de re ruſtica. pdium cū cōparare cogitabis ſic in aīo habero. Titus liui. li. iij. annone in mis hīta cura ⁊ ad frumētū cōparādū miſſi alij i volſcos: alij cumas: ⁊ qō apō ſras ſacras legim⁹. Inuita na margarita dedit oſa ſua ⁊ cāparauit eā. ¶ Uēdo is. Iuue. Oō vēdere poſſis pluris dimidio. diuus Hie ro. etiā prepōnē ablтō adiecit. Joel. c. iij. puellā vēdiderūt p vino vt biberēt. ¶ Uenūdo as. Idē Math. xv c. poterat venundari multo: ⁊ dari pauperibus. ¶ Diſtraho is. Tranq̄llus in veſpaſiano: tū vt poſtea pa diſtraheret. Apu. li. vij. aſini aurei. neq; eū leui ꝑcio diſtrahi poterit. ¶ Eſtimo as. apꝑcio as. taro as. Sue ad Lic. oſa minoris eſtimare. Li. li. ſ. academicoꝝ. Alia pluris eē eſtimāda. Pli. lib. xvij. illos qui frugiſ tanti taxauerunt. Sueto. in augu. vt nūmularij nepotē ſic taxat onuſtum.

¶ Anto. Aliaduertēduz eſt. hec annotatio ex li. iij. elegātiarū Lau. Uallēſis trāſlata ē: qui hoc preceptū a ſe ꝓmū fuiſſe ercogitatū glo riat. Scribit eñ hos duos gtōs tāti ⁊ quāti ſubſtātiuos neutro gñe cum illoꝝ cōpoſitis tātidē quātidē quātilibet quātucūq; ⁊ duos

Animaduertendū eſt q̄ verba precium ſignifica cōſtruuntur cū ablatiuo preciū denotāte preterq; his genitiuis tāti quāti. pluris: maioris: minoris

titem.quantidem:quantiuis:ꝛ quantilibet:ꝛ quod vergilius dixit.nos assis faciunt.et Catulus veronē sis.Omnes vnius estimemus assis.

gtōs cōparatiuorū pluris et minoris adiūgi his verbis emo. vendo estimo. et reliqs p̄cii aut estimationē significantibus.cū reliqs ꝯo noīb⁹ nō posse cōstrui:neqꝫ em̄ possis recte dicere vēdidit hic auri patriā.sed cū Ver.vſ.eñ. auro.et in.ſ. eiuſdē eram inmūqꝫ auro corpus vendebat achiles.recte tñ dixeris emi libū tanti quāti tu:ꝛ minoris q̄ Antoni⁹et pluris q̄ Ceſar:neqꝫ licet his gtis adiungere ſubſtantiuū:niſi in ablatiū cōuerteris vt tāto p̄cio emi:q̄to tu vendidiſti.ꝛ minori precio emi q̄ Ceſar.et maiori p̄cio q̄ Antoni⁹:et quātolibet p̄cio vel quātouis p̄cio emeris libū nūquā habebo pecunias bibliopole. Iuue.q̄to emeris p̄cio q̄ ni tibi dederim eſſem. Valle.magi.magno vbiqꝫ p̄cio vir⁹ eſtimaſ:tanto dē tñ p̄cio nō dicimus:q; dtō et ablto caret tantūdē. Itaqꝫ nō ꝛs exponere quāti emiſti ſubandi p̄cij. ſed q̄ti.i. q̄to p̄cio.tanti.i.tanto p̄cio fallit em̄ hoc etiā in loco regula grāmaticoū qō oportet exponēs et expoſitum eiuſdē eſſe caſus. Neqꝫ ſolū in ⁊bis huiuſ ſpeciei ſeruit hec regula:ſed ī alijs oībus p̄cii quocūqꝫ modo ſignificantibus:vt veneo is.quod eſt neutrū paſſiuū:et mercor aris.quod eſt deponens. Liui.xxiij.ab vrbe.mācipia minora annis viginti q̄ poſt proximū luſtrū decē milib⁹ eris aut pluris veniſſent:ea q̄s decē tanto pluris:quāti eſſent eſtimarentur. Lice.in epi.in licitatione prius ponā q̄ illud minoris veneat. Vergi.ij. eñ. magno mercentur atride. Alia q̄ verba quoꝫ actus mercede fiunt etiā eodē mō cōſtruūtur:vt doceo ces. Iuue. chriſogonus quanti doceat:vel pollio quanti. Plī.xxv.na.hiſto.neminē inquit minoris docuit. Ago agis. Iuue.atqꝫ iō plutis q̄ coſſus agebat. Licērus dixit. Plī.li.viij.na.hiſto.tanti perire potuiſti atqꝫ etiā hodie minoris pro tanto periculo et minori periculo. Cōtra hāc tñ Laurētij p̄ceptionē ſtat quoꝝdā ſcriptoꝝ authoritas: ſed Valla de vſu frequentiori ſemp loquit. Ver.in p̄ia peia.nō aſſis faciūt eūt q̄ recta.et Catullus oēs vnius eſtimemus aſſis facio em̄ et eſtimo p̄cii q̄ tñ gtō aſſis iungunt. Illa q̄s pulfacio pulpendo.floccifacio floccipendo:nihilifacio:nihili pendo:naucifacio naucipendo:et quod Apuleius.ſ.meth.ſcribit illud quidē quod polliceris equi boniqꝫ facio.contra valle preceptionem dicta eſſe videntur.

¶ Hui.Verba p̄cium ſignificantia. Hec aūt verba oīm et generū et ordinū eſſe poſſunt. Iuue.tāti vocat ille pudicā. Suet.in veſpaſiano.interroganit quanti calciaſſet. Plau.in ſticho. Sūt tanto pluris q̄ defendāt. Lice.ad treba. iocoſa cōgreſſio pluris erit. ¶ Cū dtō. Lice.inverrē actione.v.excogitare nō poterat quemadmodū quā plurimo vēderet. Idē inibi.magno tu decumas vēdidiſti. Plī.ad maximū.hoc p̄cio q̄libet numero ſubſelia implent. Sene.in libris de ira.magno eſtimato:ita proiecit in plurali. Columel.pulli exiguīs precis veneunt. Denotante. Nā ſi nō denotauerit p̄cii:ſed poti⁹erit res precij:neuter erit neqꝫ ablūs neqꝫ gtūs. ſed actūs vel caſus ⁊bi:vt ſi velis dicere: eu achathay chui.tu mecū dicas opꝫ ego emi plus tu minus. Lic.iverrē actione.iſ. ego nihil volui plus valere q̄ pacē. Tertu.in apologia. nihil plus accipies nō dixerunt pluris. Gtis ſubaudi tu numeri ſingularis. Quos gtōs ſubdit.tanti quāti ꝛc.nō em̄ licet dicere:emi tanto:emiſti q̄to et reliqua niſi adhibito alio noīe ſiue ſubſtantiuo ſiue adiectiuo. Bel.li.ſ.tris reliquos mercatur nihilo minore precio. Plau.in mene.multo tanto illū accuſabo. Quod ſi adiectiuū nomen defuerit: tūc his gtis vtemur. Lice.in li.de amicitia. Quanti quiſqꝫ ſe faciat ipſe:vt tanti fiat ab amicis. Tertullianus in apologia plane non eminus pluris. Mar tialis. Nemo domū pluris ſoſibi ane locat. Aliqñ tñ dat adiunctū his gtis. Sallu. Nunc vos eſtimate facta an dicta pluris ſint precij. Li.li.ir.octo milia hoīm eſſe maioris p̄cij. et illud iuris pontificij.rubrica de re indicata.equū tuū non eſſe maioris p̄cij ⁊ p̄ capillos. In plurali vero nunq̄ liceret hoc precij promi.nemo em̄ dicit domū emi tantoꝝ quantoꝝ maioꝝ et reliqua:neqꝫ cum auctario domos emi maioꝝ minoꝝ ve precioꝝ. Sed domos emi maioribus minoribusve precijs. Ablūs tamen ſi precioꝝ veritatē ſignificare voluerimus dabimus. Tertullianus in apologia. ¶ Quantiſcūqꝫ cōſtet ſumptib⁹ neqꝫ dicemus tātis precijs. Sed tot p̄cijs. Plau.tot ſummis p̄cijs cū diſiūctione ſignificare volumus. Eſt p̄terea animaduertendū q̄ qñ iſta noīa vnde ſumunt gti illi adiunctē cōgrediūtur: alterū in gtō alterū in ablatiuo tanq̄ aduerbium ponimus. Vt ſi velles dicere latine tanto cui acatiro lo libro dicas opꝫ libū tanto pluris emā non tanti pluris. Plau.in mene. Redimā bis tanto pluris q̄ quanti eſſent eſtimarent. Similiter in reliquis adiectiuis pportionē retinentibus. Licero actione.v.in verrē. multo minoris vendidit: nō mō q̄ tu:ſed etiaꝫ qui ante te vendiderunt. Si vero tantū plane aduerbiū p̄ciſiuū capiaſ nihil eſt quominus dicere poſſumus tantū emi domū:nō aūt vineam.i.ſolū accipitur etiā vt diximus tranſitiue: vt ſi dicas:tantum emi vini quantū olei.vbi quantitas rei empte:non aūt precij ſignificat. Lolligam⁹igit hūc ſiue ablūs ſiue gtūs p̄ciuꝫ ſignificantē nihil habere cū regimine gti huic regule,rōne verbi cōceſſi. Quippe dicere poſſumus huic bainis nauemi mplent regis frumenti pluris q̄ cereri.vbi primus gtūs poſſeſſiōis ratione alter vero verbi natura poſtremus aūt vi precij manent. ¶ Non aſſis faciūt:reperitur etiā in ablatiuo. Mar. Aſſe duos calices emit et iſe tuſit. Idem. aſſe cicer tepidū conſtat et aſſe venus.p̄eter hoc nomen as aſſis. Inuenimus in Lolimella ſingulari exemplo. Aeris in gtō cuius hec in lib.iiij.verba leguntur. que vulgus quidē parui eris vel delapide noriū poſſe cōparari putant. Elicuit author in his verbis regulā illā grāmaticoū habere exceptionem:eodē caſu eſſe reſpōdendum quo interrogamur. Quā exceptionē verba illa impſonalia interest et refert habent etiā ſi reſpōſio ſit alio regimine:q̄ quo interrogamur atqꝫ in p̄noībus poſſeſſiuis. Teren. in phor. Quid tua refert chre.magni demipho.idem in andria.quis heri habuit chryſidē:phedriā aut cliniam dicebāt et ſi contaberis cuius eſt illud opus;reſpondebo meum non autem mei.

Tantum.

¶ Tertia verborū actinoꝝ ſpecies eſt que p̄ter actūm conſtruuntur etiam cum datiuo:qualia ſunt hec.

Do das dedi.eſt quomodocūqꝫ exhibere: vt do tibi pecunias:libros.

Dono donas donaui.eſt gratis ꝛ ſine precio dare vt dono tibi veſtes.

¶ Anto. Tertia verborū actiuoꝝ ſpēs ē eoꝝ que dicunt acāſitiua. ¶ Do das etiā accuſatiuo et duob⁹ dtis conſtrui pōt: vt do tibi pecunias.dono tibi veſtē pignoꝝ exempla ſunt. Diome.in idiomate cōſtructiōis huius ⁊bi. Dicimus p̄terea do tibi fidem: ſicut habeo tibi fidem: ſed dare fidem eſt fidem obligare habere fidem eſt credere. Dicimus quoq̄ do tibi penas.i.perſoluo:ſicut pendo tibi penas et do tibi verba.i.decipio te. Dicim⁹ etiā do ti

Do.

Dare fidē

Dre fidem

Dare ⁊ donare differunt.

bi ſras ſignificatq; dare nō vt illas legas: ſed vt ad aliū pferas q̄ legat. vñ et actū cū ꝓpoſitiōe adiūgim⁹: ut tibi ſras ad Antoniū. tibi vt pferas ad Antoniū vt legat. Sallu. vulturno ſras ad catilinā dat. Sed dare dicit eſt quōcunq; donare vero eſt dare gratis cū huius ordinis eſt: vt dono tibi coronā. Si vero eſt quis nos ciuitate donaſſet. videl; in pmiū meritorū. Plau. in aulularia. dij immortales quot et quātis me donatis gaudijs qō eſt magis beniuolentie q̄ meriti. Ter. v. eñ. ſergeſtū eneas promiſſo munere donat. et in hoc iuuenē egregiū preſtanti munere donat. hic quoq; in meriti premiū munus donatur.

¶ Ehti. Tertia verborū actiuorū. Inue. Vis furor ipſe dat veniā. Si aliqñ cū ꝓpōne et actō. Lice. lib. ſ. ad vlti dant ad ſtudia redit⁹. idē philip. ij. ad ſepulturā corp⁹ ſui victrici negat ad me datū. idē ad Ter. In viā qō te des hoc tpe nihil eſt. Sene. in troade. cōfundit imā pōdus ad terrā datū. Aliqñ cū duplici. Li. li. ij. offi. Adarco quidē ſcio vitio datū. Aliqñ cū ꝓpōne ⁊ abltō. Plau. i capti. ſeqre me viaticuꝫ: vt de trapezita tibi. Idez ibi da ſodes a re. i. de tuo. Aliqñ ꝑter dtñ cū effectuo et vi inſtr̄i idē in mercatore. mercō mortui dabo. hz etiā hoc verbū do varias ſignificatiōes a dictiōib⁹ quib⁹ adiūgit dare terga. i. fugere. Iuuv. ſ. Si tibi durus iber terga dediſſet. dare flaticulos. i. ſaltare. Laro apud Adacro. deſcendit de carpento flaticulos dare. dare ocia vt facere ocia vt dixim⁹. Adar. plura legā vnicuiq; quibus ocia ruta dediſti. Eli. ſ. dedit ocia mundo. Ver. aūt nobis ocia fecit dixit. dare māmā. i. lactare. Teren. prima māmā dedit hec re inferias. i. ſacrificare mortuis. tranquillus in caligula. inferias manibus da bat. dare vela. i. nauigare. Dare vela dabant ſi forte dediſſent. dare ruinā. i. inferre. Ver. Adagnā dabit ille ruinā arboribus. dare fidem. pmittere vel iurare. Teren. dat fidē vt ꝛc. fibi fore. dare herbā. i. ſe victū fateri authore feſto. nā paſtores in curſu certabant victi victoribus herbā a loco vbi vincebant: tradebant. dare verba. i. decipe. Teren. dare verba difficile eſt. eſt etiā loqui. Strati⁹. lib. iij. achiceidos. dat verba nouiſſima voto. dare penas. eſt eas pati. Iuuer. viij. quas penas mihi turne dabis. Li. li. ſ. de diui. Lauponē re patefacta penas dediſſe. dare iniuriā. iurare. Teren. dabo iniuraudū mihil eſſe iſtorū: eſt etiā dare dicere. Ver. Da tyrie nobis. Terē. ꝓbitas pres didicerim paucis dabo dari. i. futuri. Adar. Quid ergo caſta facit nō dat: dare operā eſt incūbere. Terē. Nos ergo operā dabamus phedrie. dare veniā. i. ꝑcedere: idē. da veniā q̄ſo filio tuo. dare ptātē eſt in alterius ptāte et arbitrio cōmitti. Pli. ſuarū oīm rerū ptātē a vinculo dederat: dare ſras alicui eſt: ſine q̄ eas deferat ſine q̄ eas legat: ſed dūtaxat paſſim: dare tñ ſras ad aliquē eſt q̄ eas tñ legat. Nō aūt q̄ eas aliqui deferat. Li. ad treb. Valde iā lautus es qui grauere ſras ad me dare hoi ꝑſertim ppe domeſtico. idē ad Leſbē. dominee ſre dant mihi a te. Lice. Curioni lib. vij. Attilio non fuiſſe neceſſe meas dari ſras facile patior. Dono ut Vergi. Quid ſiculus phrygibus donauerat vnas. Iuue. Qui bona donauit preſepibus.

Dedo.

¶ Ant. Dedo is. eſt ſeipſum alicui⁹ fidei atq; authoritati tradere: vñ et obſides dicunt dedere ſe victori. et ide deditio. ⁊ ſui dediticij. i. q̄ ſe mīe victoris dediderūt. ¶ Prepono is. vt ego ꝓpono Liceroni demoſthenē. prefero Homero. Ver. antepono callimacho. Ouid.

Dedo is. dedidi. eſt ſeipm alicui⁹ authoritati tradere: vt hoſtes dedūt ſe victori. Prepono is. pfero. Antepono is. ē aliqd ꝓponere: vt ꝓpono te homero.

Cōmodo.

¶ Cōmodo as. inter cōmodo as. et mutuo as. hoc intereſſe cōſtat. q̄ accōmodamus res q̄ eedē numero reddēde ſunt: vt libros veſtes argēti phialas gēmas: mutuam⁹ ꝓ res que eedē nūero reddēde nō ſunt ſed tñ in ſpecie: vt frumentū vinū pecunias nemo eñ hec acciperet mutuo ea lege: vt illa ipſa redderet. Sz quemadmodū dicimus ego mutuo pecunias ita etiā tu mutuaris a me pecunias. Reperit⁹ q̄ cōmodo tñ pro do. vt apud Luca. in. ſ. Reperitur. et neutrū ſecunde ſpeciei ꝑ eo qō eſt ꝑſum. Apul. i. ij. florido: bñficio multis ꝓmodo daſti. et exēplo oīb⁹ pfuiſti. ſic ediuerſo incōmodo das. p noceo. idē p magia. ne q̄d eo nomine ſuis incōmodaret. Terē. in andria. magis vt incōmoder mihi q̄ vt obſequar gnato.

Cōmodo as. Cōmodo as. Inter cōmodo as. ꝛcduco is. hoc diſtat q̄ locare eſt mercede aliq̄d alicui vtendū tradere: vt domū: ſeruū. iumentū. agrū: conducere eſt illa eadē mercedē accipe. Suadeo es. iter ſuadere ⁊ ꝑſuadere eſt illa differētia q̄ ſuadere eſt rōnibus ⁊ authoritate aliquē exhortari vt aliquid faciat: quēadmodū diſſuadere eſt ne aliq̄d faciat. Perſuadere ꝯo eſt impetrare: vt illud ipſum qō ſuadebam⁹ efficiat. ¶ Dico is. inter dicere et loq̄ illā differētiā nōnulli eē voluerūt vt dicam⁹ ea q̄ ex arte ꝓferim⁹: loq̄mur ꝯo natura. Edico tñ qō a dicere eſt cōpoſitū ad magiſtratū ptinet: vñ dicūt edicta prouīciarū et illud ex euāgelio. Exijt edictū a Ceſare Auguſto. Indicere vero eſt cū quadā ſolēnitate denūciando impare. Nota. ſ. ſer. vētri indico bellū. ¶ Credo is. eſt commodare alicui vel mutuare nō poſſitis pignoꝛ b⁹. ſed tñ fide obligata. cui⁹ ꝓrariū eſt debeo es. vñ ad hoc creditores ab illo creditores ſunt appellati. Credo ꝯo neutrū ſcōi ordinis eſt alicui fidē hre. nā credo idē ⁊ inuſitatū ē i ſermone latino. ¶ Cōmēdo as. note ſignificatiōis ꝯbū actiuū eſt hui⁹ ſpēi. vt Adar. peccat q̄ mēdandū ſe putat eſſe ſuis: at ꝯo cōmēdare aput aliquē eſt illū laudare: vt ego apud te principes ipſos cōmendo. Ouid. v. faſto. illa datos faſces cōmēdat. i. cōmēdabiles facit in eadē ppe ſignificatiōe repit cōmitto is. duobus verbis ſm priorības. hoc eſt credo ⁊ cōmēdo: vt apud Ver. ſ. ge. debita q̄ ſulcis cōmittas ſemina reperitur q̄ ꝑ eo quod eſt i pugnā inducere. Adar. Victores committere vetus. Lu. in. ſ. Erigunū dños cōmiſit eſſe.

Cōmēdo.

Dico. Edico.

Dareverba

Loco.

¶ Chri. Dedo is. dedidi. qđ est valde et in pperuũ dare. Terẽ. tibi me dedo pr̃. aliqñ est diuulgare. Ver. dedit hic subito trociana per agmina rumor. Prepono is. Lac. li. vj. quisquis autẽ pñtia bona prepposuerit iustitie. ¶ Prefero ers. Iuue. hoc ptulit illa sorori. ¶ Cõmodo as. Plau. cũ edes pauperi; omodasset. Aduersus tibi mutuo: abs te. Illic do hic aũt accipio. Sene. quanto hilarior est q̃ soluit q̃ q̃ mutuat. Quin. lib. vij. Quas mutuari solemus lras. Cõduco is. Iuue. vt spectet ludos cõducit oculina vestẽ. ¶ Loco as. Lice. in verrem. fundus erat colono locatus. est etiã in sede ponere. Vergi. et sacro lõgeuũ in sede locauit. ¶ Suadeo es. psuadeo es. Terẽ. mihi psuadet nuptias. Apu. lib. ij. Vxorẽ ei tacite suasi. Dico is. xi. quid fit dicere apud oratores plane. Quin. demõstrat nã mihi ait ne dicere q̃dẽ vr̃ nisi q̃ disposite ornate copiose dicit. dicere. i. dedicare Vergi. Junoni inferne dictus sacer. dicere. i. appellare. idẽ. hesperiã grai cognomine dicunt. dicere. i. declarare aut rẽdere. idẽ. Dic mihi dameta cuiũ pecus an melibei. dicere. i. significare aut velle. Teren. At nesciebat id dicere ista dicere. i. affirmare. Aldar. cũ verus patrie diceris esse pater dicere. i. defendere. vt Li. dixit cãs põpei. dicere. i. denunciare. Teren. Sed dico ne temere facias. dicere. i. pmittere. Põpo. apud Aldar. nummos certos dico quinquaginta milia q̃bus portuit pecunias dictas coegit dicere. i. cõstituere. Teren. hic dies dictus est nuptijs. ¶ Edico is. Teren. edixit tibi interminatus sum. ¶ Indico is. Aldar. i ndixit cenam diues amici tibi. habet aũt hoc verbũ dico is. obseruationẽ apud latinos. nam p eo qđ vulgo dicimus. Plato dicit esse tñ virtutẽ vnã. Latini dicerent. Plato negat vnã tñ esse virtutẽ t p eo qđ dicimus. Lice. dicit amicitiam turpẽ esse nullã. Latini dicerẽt. Li. negat amicitiã turpẽ esse vllã. idẽ ad trebatiũ. Qui isthinc veniũt supbiam tuã accusant: qđ negẽt te pcõtantib? rñdere. ita q̃ auferẽ negatio t verbũ dico is. imutat. In hocꝰbũ nego as. Qđ ex erẽplis satis liquet. ¶ Utimur pterea correctiõe illa vulgari ne dicã inter substãtiuũ t adiectiuũ citra casus cõuenientiã. Li. p deiotaro. Crudelis castor: ne dicã sceleratũ t impiũ t hocꝰ cedente substantiuo: sed autẽ sequente quale esset. Crudelis ne dicã sceleratus t impius castor. ¶ Credo is. Teren. cuius tu fidẽ pecunia psp ereris verere ei verba credere. Plau. vbi obiit mortẽ aurũ mihi credidit. ¶ Cõmendo as. Teren. cui cõmendauit filium hinc abiens. Iuue. nos veneris cõmendat epistola marti.

Cõmitto is. si. ere. est cõmendare confidere t credere: *vt cõmitte mihi hec. Consulo lis. consului consulere* est consilium dare. vt consulo filio vtilia. Facio is. feci ere. est aliquid ex piacẽti materia opari. vt feci tibi opus. ¶ Quarta verborũ actiuorũ species est q̃ pter actũ principalem construũtur cũ altero accusatiuo. Qualia sunt que sequuntur. Doceo es. cui. ere. est ti*sipline aut alterius cuiusq̃ rei noticiã tradere. vt tu* docuisti me grãmaticã et dialeticã. Dedoceo ces. ere. est ostẽdere hoc quod doctus est esse falsum vt ego dedoceo te vitia. Admoneo es. ere. est aliquem instruere ei consulẽdo. vt tu monuisti me iusta. Admoneo es. ere. est id qđ acciderat in mẽtẽ ducere. vt ego admonui te vtilia. Oro as. aui. orare est ore dicere seu maiorem deprecari. vt miseri orant principes veniam.

¶ Auto. Cõmitto ꝛo absolutũ sequ ẽte clausula cũ vt cõiũctione peccare significat. Lice. ij. de oratore neq̃ cõmittã vt ineptũ me esse in dicendo. ¶ Cõsulo is. psului huius speciei esse potest vt ego cõsului tibi vtiliter. i. vtile cõsilium tibi dedi. Cõsulere vero aliquem hoc est prime speciei est cõsiliuꝫ ab illo petere. vt ver. viij. eneiõ. Lucosq̃ sub alta cõsulit albunea. Cõsulo tibi. i. cuꝫ est neutrũ secundi ordinis accipitur p eo qđ est prudeo. Quiõ. in epist. pene. Sed bñ cõsuluit casto deus equ? amori. Cõsulo boni neutrũ ẽ secũde speciei. Qui. institutionum oratoriarũ lib. j. psul inquit a cõsulendo dicit. vel a iudicãdo. nã hoc cõsulere veteres vocarũt: vnde adhuc manet illud rogat boni cõsulas. i. bonũ iudices. Plj. lib. viij. qso vt legẽtes boni cõsulant. Plau. i truculẽto q̃d aũt erit boni ꝑsulas. Ver. in priape. q̃uis pauca damus ꝑsule poma boni. Qui. j. de ponto. ad me q̃uenit: cõsulnitq̃ boni. idẽ i v. eiusdẽ. tu tñ hec queso ꝑsule missa boni. Lato apud Bel. li. ix. nocti. atti. ea fieri bon? bono gñe natis boni cõsulis. Sene. in epi. hanc *coqui ac pistoris moram boni ꝑsulo. Apule. viij. metamorpho.* q̃ a me retenta custoditaq̃ non fueris optimi cõsule. ¶ Facio is. huius ordinis verbũ notã hz significationẽ: t quo ab ago is. differat: supra memoratum?. Dicimus quoq̃ facio te certiorem t nõ certum p eo qđ est in libris digestoꝝ certioro t certifico legim?. Naz qđ Ver. iij. ẽ. dixit a chisen. facio certum necessitate carminis excusari pot qm̃ si diceret certiorem. fuisset syllaba breuis inter duas longas. Facio preterea p estimo qđ cum genitiuo possit cõstrui pauloante dictum. Repitur etiam neutrum scõi ordinis vt benefacio tibi: malefacis mihi nisi mauis male t bene aduerbia ee p nobis posita vnde est malefit benefit. Repitur t absolutum p eo qđ est cõuenio. Qui. in epi. hyphiles. me deficiunt ad scelus oẽ manus. t in epi. sapphus. Nõ facit ad lachrymas barbiton vlla meas. Et hora. mecũ facientia mira. ¶ Quarta verboꝝ actinoꝝ species est doceo dedoceo. Nota. ij. car. populũq̃ falsis dedocet voti Lucr. j. de rerum. Beo metriam dicere maluisset q̃ illam discere. i. dedocere. Admoneo es. Teren. in andria. Video p illa re q̃ illum moneam probe. Admoneo quod ab illo cõponitur cum genitiuo potius post accusatiuum principalem cõstruitur. Tibullus libro. ij. admonuit dñe deseruitq̃ venus. Qui. iij. de ponto. ecqui ad dñs ipsis admonere mei. Idem. xv. metamorpho. quod possit equorum admonuisse. ¶ Oro oras. vt oro te rem honestam. dicimus quoq̃ oro a te rem honestam. Vergilius. xj. enei. Ipsum obtestemur: veniãq̃ ore mus ab ipso. Bellius lib. xvj. Orauit a suis amicissimis impense.

¶ Chri. Cõmitto is. cõmisisti ouem tupo. Facio is. de hoc verbo legito opusculum qđ edidim?: idq̃ cẽtifico appellatur. ¶ Quarta spẽs casus post actũ principalẽ in hac regula veniẽs in ordinis tertij verbis est ꝑsona *patiens in hoc verbo specie ꝑsona patiẽs in ordinis tertij verbis est casus qui pter actũ euenit.* Qđ erẽplis intelligas oportet. *Ecce cõmitto vestẽ tibi. vestis cõmitti ẽ tibi a me induo vestẽ te* nõ vestis induit te a me. Sz tu vestris a me vestẽ acsimiliter in reliquis. ¶ Doceo es. At me literulas stulti docuere parentes. Licero in verr. Agrigentini ad istum legatos mittunt qui eum leges doceant. Est preter ea docere non modo aliquem erudire sed etiam facere vt doceatur. Quinti. libro. j. nec tamen hi quibus dicere ipsis non contingit minorẽ curam docendi liberos habeant. Nota. libro. ij. sermo. artes quas doceat quinis eques: atq̃ senatoꝝ deest docere faciat. Respicit istud verbum effectiuum ex vi instrumẽti atq̃ genitiuum aut ablatiuuꝫ rõne precij eti ã

Prefero.

Suadeo.

Indico.

Credo.

Cõmendo. Cõmitto.

Consulo.

Facio.

Quarta ꝑ boꝝ actinorum spẽs.

Oro.

Doceo.

admittit prepositionem. Sallū. in iugur. literis latinis et grecis docta sempronia. Licero. Socratē fa
docuit nobilissimus fidicē. Itē philippi. ij. Jā in uideo magistro tuo qui te tanta mercede quāta iam p
nihil sapere docuit. Juuena. Husogonus quanti doceat vel pollio quanti. Sallu. in iugur. legatos m
quū senatū de sede fratris de fortunis edocerent. Nam qū Paul. Orosius scripsit li. vij. cap. iij. Perses
Romā venit ⁊ salutarē cunctis credentibus fidē fideli verbo docuit. dūs ille cunctis credentibus ab il
salutarē regē. Non aūt a verbo docuit. Cuiusmodi illud Ouī. li. iij. de ponto. pot est etiā intelligi. Quē
vtilius non docuisse mihi. Erudire etiā ad hunc ordinē pertinere videtur. Bel. li. ij. cap. vt qui eode
ro grecas res eruditi erant. Admoneo es. Quin. discipulos idvnū interim moneo. etiā cū ablō. Teren.

Admoneo

pro illa re illū quo moueā pbe. Quoniā grūs ille Valerij maximi. Legis sue monitus potuit regi a
pio in vim nois transeunti. ¶ Admoneo. Sallu. in iugur. Eam rem nos locus admonuit. Pli. iu
admones me codicillos. Et cum grō. Sallu. tanti viri tēpus admonuit etiā cū ablativo. Lice. in epi. li.

Oro.

tanī ea de re te esse admonendū. Oro as. Terē. vnū etiā vos oro. Quodq; ablūm admittit Vergi. Ge
oremus ab ipso: veteresvero etiā datiuū exhibebant. Teren. qui mihi sit dixit. Nam qū agere cām signi
vno tantū accusatiuo contentū est. Teren. Seruū hoīem causam orare leges non sinunt.

Rogo.

¶ Anto. Rogo as. Vor. ij. car. Ociū dines rogat in patienti prensus egeo. Uer. li. viij. Sā
ctum mihi numen arma rogo et genitrix nato poslumus etiā dicere rogo a te. Plau. qua
cōfidentia rogare rem a me argentum audes.

Rogo rogas rogani. Est equalem etiaz deprecari:
amicus rogat amicū opes. Interrogo interroga
terrogaui: est vehemēter ⁊ quasi cum quadā amici

Flagito.

Interrogo quoq; eodē mō posse cōstrui quo
suū simplex dubiū nō est. ¶ Flagito as. Vor.
ij. car. Nec potentē amicū largiora. Flagito.

flāmatione petere: vt interrogas me ōstionē ar
Flagito flagitas flagitaui flagitare: est vehemen
⁊ quasi cum quadā animi infāmatiōe petere: vt fla

Posco.

Oui. ſ. de amoribus: ⁊ qō dat amatorē flagi
rei añ suū. ¶ Posco is. Uerg. iiij. eñ. Tu mo
do posce deos veniā. Idē in. xſ. Pacē te posci

to te libros. Posco is. popoſci ere. est petere rem
nestā: vt posco te rem honestā. Postulo as. aui.

Postulo.

mus omnes. Postulo as. quod proprie est p
tribunali et nō alibi petere: vt inquit iureco
sultus in titu. de dāno infecto. l. cuius initiū
est dies. Cum ablatiuo et ppositione a iuu
gunt psalmographus dicens interpte. Hiero
ny. Postula a me et dabo tibi gentes. ¶ Peto
is. apud Lice. fere semper hoc modo con
struitur. ¶ Induo is. Uergi. ij. eñ. Androgei
galeā clipeiq; insigne decor induitur cōstrui
tur etiā cū datiuo. Idē. x. eñ. Parum vnam iu
ueni supremū mestus honorē induit. ⁊ cuz se
ptimo casu: vt idem in eodem. v. indutusq; in
bar trūcos hostiliū armis. Eodem modo ve
stio. Uer. ij. geor. Queq; suo viridi semper se
gramīe vestit. Exuo quoq; eodem modo con
struit. ⁊ que sunt filis significationis. Exigo
te pecuniā ⁊ a te dici pōt. Cecilius apō Gel.
lib. xiij. Ego illud munus mihi nihilo exigo por
torium. Ad eretlius numidicus apud eundē socios ad senatū questum flentes venisse sese maximas pec
exactos esse. sed ex figura greca dictum esse Gel. affirmat. illi eñ exigo te argētum dicunt. Hierony. in
nianum. Noli mirari si inter titillationes carnis ⁊ incentiua viciorum angelorum vitam nou exigimus
cemur. ⁊ paulo infra. maioris gratie offerre quod non debeas: qm reddere quod exegeris.

Induo.

Exuo.

Exigo.

¶ Lhri. Rogo as. Oui. Adultra rogatus abit. Plau. in menec. rogas me hoīs impudēter audaciā. ⁊ cā
Lhad meritū. nūc a te illud primū rogabo. Rogare etiā est ōstituere. Gel. li. ſ. Per deinde licinia roga
¶ Interrogo as. Diuus Hiero. ad paulinū. dūs interrogauit sacerdotes leges. ¶ Flagito as. Sil. li. i. Po

Flagito.

flagitat piacula turmas. Li. pro domo. Ad erumētum flagita bār. Recipit interdum ablūm. Li. p Sylla
me orōnem flagitasset. ¶ Posco is. Lic. in verrem actione. iiij. Ad ilesios nauē poposcit. Postulo as. D

Postulo.

Hiero. in genesi. dedit mihi dūs petitionē quā postulaui dūm. i. orani. Li. de responsis haruspicū. nisi a
tu presidium postulassent. Sueto. in Lesarē. Triūphalē virū repetūdaz postulauit. ¶ Hero is. Dic. m
gelioz trāslatiōe. Si quid peccaueritis patrē in noīe meo. Oō etiā ōstruitur cū actō ⁊ ablō. Sueto. in Lēn

Exuo.

nisi ab exercitu auxiliū petissem. petere et ire est. idem in vespasiano. Reatina rura vbi estinare quorāsi

Lingo.

bat peti. Luius. passiuū licet in nostrati vernacula lingua nullū sit. Latini tū eo plerūq; sunt vſi. Luc. li.

Calcio.

Seu lena petat illyris. ¶ Induo is. Per. quē trepida ante boues dicatur crātā indnit vror. ¶ Exuo is.
Paulatim vitia atq; errores exuit oēs. ¶ Lingo is. Uer. inmitte ferrum cingitur. Quin. ad vilē vsum e
dum lucrum accingimur. Inue. Erure terenus medio Succingere dz. Calcio as. Pli. lib. xxxv. Alii calc
soccos oēs ex vno lapide. Sueto. in vitel. pedes prebuerat sibi excalciādos. Sunt preterea plura alia ver
que preter actiū principalē etiā ōstruūtur cū altero actō longe secus qm que vidimus verba. dicimus eū
cio exercitū montē. Liui. traiecit copias iberum. Plau. traieci exercitum isarā. Plau. ad Lic. Exercitum
kalēdas maias Rhodanū traieci. Aliqñ preter actiū cum effectiuo: vt Liui. de scōo bello punico. Amic
traiecit. Sed huius significationis a supiore longe alia rō est. vbi aduertendū est alterū actiū a prepō
alterū vero a verbo iacio regi oportere: vt sit trāsicio exercitum montē. i. trans montē iacio exercitū. E
passiua vox erit exercitus est traiect⁹ per montē. Cuius nature multa sunt verba similia. vt trāsmitto m

Verba vocatiua cuz accusatiuo

trāspicio trāsfigo. Si eis faueret cōsuetudo. Cōstruuntur etiam verba vocatiua cū duplici actō. Sed
constructiōis alia est rario. que licet non sit vera appositio: est tamen appositiōi similima: vt si dixeris
ptij vocant belluas deos. Feneratores dicūt lucrum virtutē. religiosi nuncupant calamitatem volup

ta in reliquis. Adar. potes insidias dona vocare tuas. Lactã. lib. iiij. Quod si deum naturam vocant, vbi. et leticę subintelligunt esse: egyptij vocant beluas deos esse. i. beluas esse deos ꝛ deum esse naturam. Sꝫ mihi illud apparet vocare beluas deos. aliud vero vocare beluas esse deos. Sunt quedã dicta vulgaria. In his ꝙ isgerũdij gentiui: que facile ad latinitatẽ transferas: vt si vel is latinitate ornare. La rhetora e difficili desinari nõ recte dicas. Rethorica est difficilis docendi: nõ difficilis doctu: nõ ad docendũ: nõ vt doceatur. Sꝫ p infinitiuum. difficile est docere rethoricam. Lice. li. v. epi. Illud cui vis facere est docere.

¶Quinta species ꝟborũ actiuorũ est que ꝓter accusatiuũ cõstruunt cũ ablatiuo sine prepositiõe vel potius cũ effectiuo: qualia sunt hec. Dono donas donauidonare. est aliquid in signuꝫ honoris dare: vt ego donabo te corona laurea. Spolio as. aui. are. est rem aliquã auferre: vt tu me spoliasti exuuijs. Satio as. aui. are. Saturo as. aui. are. est satisfacere vel adiplere: vt ego te satiaui cibis: ꝛ saturaui pane. Onero onoras onerauiare. est onꝰ imponere. Exonero as. aui. eronerare. est onus deponere et leuare: vt ego exonero te fasce. Peto petis ꝓ petiuio petuꝫ: huiꝰ speciei est: vt malo me galathea petit. Afficio is. ere. ꝓ eo qõ est in bonũ siue in malũ aliqd facere. Afficio te voluptate. i. facio tibi leticiã. Afficio te muneribꝰ. i. do tibi munera ꝛ bñficia. Afficio te molestia. i. facio tibi tristitiã. Afficio te iuuria. i. facio tibi iniuriã. Aduto tas. taui. tare. est rem ꝓ re permutando dare: vt mutauit glandẽ arista. Priuo uas uaui. priuare. est aliqd cuipiã auferre: vt tu me priuasti multis bonis. Leuo leuas leuaui. Subleuo subleuas uaui. idem qõ alleuiare: vt hoc te fasce leuabo vel subleuabo.

¶Serta verborum actiuorum species est que preter accusatiuum construuntur cum ablatiuo ꝛ prepoſitione a vel ab: qualia sunt.

¶Aut. Quinta verboꝝ actiuoꝝ spẽs est. Dono as. aui. de constructione huius ꝟbi in. iij. specie verborum actiuorum diximus. Spolio as. Ver. vj. eñ. postꝙ illũ vita victor spoliauit achilles. Satio as. ꝛ saturo as. differunt teste Valla. ꝙ satiare ad oẽs sensus pertinet saturare ad solum gustum: vt ego satiabo te spectaclis: ꝛ saturabo te pane. Onero as. aui. Li. in epi. homines nequissimi te onerarunt mendaciꝭ. Exonero as. Oui. iij. tristiũ. At tã est hanc odijs exonerare fugã. Peto is. ꝓ eo quod est percutio. Verg. in buc. Aduato me galathea petit lasciua puella. ¶Afficio is. verbum est in hac cõstructione frequentissimum apud oratoꝝ. vt Lice. in epi. magno me dolore affecissent litere tue. i. magnũ mihi doloreꝫ fecissent litere tue. ¶Aduto as. aui. ꝓ eo aliã rem alia permutare. Verg. ſ. ge. chaonia pingui glandẽ mutauit arista. Hora. diruit edificat mutat quadrata rotũdis. Per si. mercibꝰ hic talis mutat sub sole cadenti rugosum piper ꝛ pallentis grana cymini. Priuo as. Lic. in epi. graui teste priuatus sum patre tuo viro clarissimo. ¶Leuo as. ꝓ eo qõ subleuo siue alleuo. Verg. Ego te hoc fasce leuabo.

Quĩta vẽ borũ actioꝝ spẽs.

Afficio.

Aduto.

Leuo.

¶Serta species verborum actiuorum est. ¶Audio is. audiui. actiuuꝫ huius speciei est sermonem alterius intelligendi gra percipere: vt audiui ex te vel a te vel de te. Audio pro me speciei ẽ vocẽ tñ audire siue aliis siue aterius rei sonum. ¶Exaudio eiusdẽ odinis est quod audio facere. Audio vel inaudio tibi neutrũ scõi ordinis ꝓ eo qõ est obedio. qõ ex ob ꝛ audio cõponitur. Plau. in caprinis duobus cum dicto: aut audiebat facto nũc le dat: sed frequentius tñ in hac significatiõe reperitur ab illo ꝓcipiũ ꝙ tꝫis tpis. Plau. in amphi. ego sum iouis dicto audiẽs. Li. in philip. audiẽs eẽt huic ordini. Idem ꝓ deioraro rege. aut qui dicto audientes in tanta re nõ fuissent ꝛ in lege illa vulgata duodecim tabularum filium minus dicto audientez liceat abdicare. Inaudio quoq; ꝓ obedio huius ordinis reperitur. Affranius apud Adarcel. nouis dictis queso me ille inaudiat. Adale audio cum est absolutum hoc est neutrũ quinti ordinis significat infamari. Lice. ij. de oratore. Optimus consularis qui ad adoleſcentulum male audisset. Idem ꝓ. Ad. Lellio. vicinum eius mulieris miraris male audisse. Idem. v. tuscu. sed aliud molestius qõ male audiebat. Teren. Vulgus mulierũ qõ male audit. Oui. v. tristium. Indolui nec tam mea quod fortuna male audit. Adar. gentibus in lybicis vroꝝ tua galle male audit.

Audio.

Exaudio.

¶Tertia. Quinta spes verboꝝ actiuoꝝ. Hec verba sepissime cõstruũtur cũ altero effectiuo: preter effectiuum principalem: vt si dixeris summus pontifex tercẽtum aureis me sua manu donauit. Ego te hoc pugione vita priuabo. Dono as. Bel. lib. v. Lastrenſis est corona quo donat eum imperator. Spolio as. Adar. tepla vlar chano demens spoliauerat auro. Onero as. Hora. lib. iij. carmi. me parte seuis. oneret cathenis. ¶Afficio is. Lice. in epi. plurimis maximisq; muneribus ꝛ nos amicos tuos ꝛ ciues vniuersos ꝛ rempublicam afficies. Quod illud verbum nõ pertineat modo ad animi affectus: sed ad pleraq; alia: testis est Lice. Exẽplo superiori ꝛ lib. ſ. de diuinatiõe dicens. ab eo quem afficerat sepultura. Idem ꝓ Lucio Lomelio. Omitto quantis ornamentis populum istum. L. Lesar cum esset in hispania pretor affecit. Afficere vero fine septimo casu delectare est. Iuue. Quem mira afficiũt inscripta ergastula. ¶Peto is. pro percutio semper in malam capitur partem. Liui. li. xxij. Hispano punctim magis q̃ cesim assueto petere hostes. Sue. in tybe. Adissum in arenam aprum iaculis desuper petit. Petere cursu assequi est. Ver. Que littora prorima cursu cõtendũt petere petere: blãditijs est blãditi. Ouin. Nouercã blanditijs petit. petere precibus est precari. Apu. Quũ me lachrimis precibusq; petisset. Aduto as. Hora. ſ. car. Socratica domum mutare lozis iberis. pollicitus. ¶Priuo as. Teren. Pamphilam ne sines hac vbe priuari. Leuo as. Vergi. Ingrediens varioq; viam sermone leuabat. Subleuo as. Lice. actione. iij. in Verrẽ. Tua vi ꝛ crudelitate ciuis innocentissimi periculis subleuabis. Serta verborum hec autem verba separatiua dicuntur cui insmodi est. ¶Audio is. Lice. ſ. delegibus. Ade audire Athenis ex phedro meo memini. Idem in hortensio. Tertullus rhodius qui se illam audiuisse rõnem de phylone. aliquãdo regitur ablatiuus nõ a verbo ex natura verbi: sed ex natura ꝓpositionis. Lice. ad treba. has literas scripsi in pontino: quum ad villam metrilij philomenis diu certissem: et quam iam audiueram fremitum clientum meorum: vbi ex qua locum significat non quidem personam.

Peto.

Priuo.

Audio.

Abstineo & ꝓtineo differunt.

¶Anto. Abstineo es. & cōtineo es. verba sunt huius ordinis: differūt tñ a thore Valla: qō abstinere a alieno vel exteriori re: vt abstineo me ab iniuria: abstineo me a muneribus: ꝓtinere vero est a ꝓpriis voluptibus: vt ꝓtineo me a libidine: a coitu: a cibo. Lice. qō beneficiū est si te abstinueris ab alieno scelere. Ita nus abstinere a muliere melius est. Cōstruit eriā figurare cū grō vel potius ex idiomatis greci imitatione. Hora. mox vbi lusit satis abstineto dixit ira. Ver. prepōnez ab suppssit. vsi. eñ. di. abstinuit acta pater abstinuit.

Recipio.

Suscipio.

Amoueo.

Aduerto & auerto.

Abstineo.

Suscipio.

De verbis passiuis.

suscę fugit. Accipio is. quo differat a sumo is. dixim⁹ prima specie actiuoꝝ. ¶Recipio is. ꝓter alias significationes quas hz cum est neutruz scōi ordinis significat pmittere: quo verbo Li. frequenter vtit in epi. marine. ¶Suscipio is. est aliqd in curā atcz fidem suā accipere. Eripio is. & reliqua verba separationē significātia huiꝰ ordinis sunt. Ver. ij. eñ. tecz his ait eripe flāmis. & in eodē. eripui fateor leto me & vincula rupi. nā vtrobicz subintelligit abvel ex qui eiusdē est significatiōis. ¶Amoueo es. idē est cꝫ aufero aufers. atcz vtrūcz huiꝰ ordinis admoneo es. tertie speciei ꝓtrarie significationis: vt admoneo tibi manū amoueo a te manum.

¶Aduerto eodē modo differt ab auerto: vt aduerte oculos ad me. i. querte ad me auerte oculos a me. i. remoue. Eodez modo differūt aduersus & auersus: cꝫ aduersus est faciē oñdens ex opposito auersus terga vertēs: vt oculos ab aliqua re declinans. Vergi. ſ. d. ua solo fixos oculos auersa tenebat.

¶Lhri. Abstineo es. idē i epi. ego qui me abstinebā a mureris a beta & malua sum deceptus. Accipio is. Idē i. Terrē li. ſ. Eteñ si plurimas a tuo ꝑceptore iniurias accepisses: accipe est etiam scire. Pli. iunio⁹. Accepi eñ nō minus esse oratoris tacere interdū cꝫ dicere. Nam accipere vel capite vel humeris vehere est. Ouidella lib. ſ. onera ille humeris hi capitibus accipiūt. Accipere lras dicimus tā ab eo qui mittit cꝫ ab eo qui attulit. Li. ad treba. Accepi a te aliquot epist. vno tpe. Idē ad eundē. epla quā accepi ab Laurētio cōcidi immocēter. ¶Suscipio is. Quin. li. ſ. plusꝫ imponebaꝫ oneris sponte pi. Suscipe ēt gignere est. Plau. qui geminos ex ancilla suscepit liberos. Nā susci pe acci pe est. Ver. Spiant pateris tepidūcz cruorē. Recipio is. Lice. in verrē a ct. vij. vulnꝰ ille in capite ab hostiū duce receptum pere eñ se reuertere est. Li. ad treb. Sinaūt ista sunt maiora recipe te ad nos. Idē in ibin. Sinaūt ista fingunt recipias te ad nos. Recipe aūt literas vir dicas: sed accipe. Eripio is. Lice. p milone. Qō te aiūt eripere se domo e mediis armis. Luca. li. iiij. & miseras bellis eripe terras. repitur ēt cū dtō ostructum. Pli. ad Quicqd est in cā eripe me hoc tormēto. Teren. eripuit fidicinā leno. Amoueo es. idē. Istum amoz amoueas tuo. Aufero ers. Terē. in apo. hoīem a cogitatu vere diuinitatis auertat prestigijs fatis. Iuue. is. Verg. nec posse italia teucrorum auertere regem. italia ꝓ ab italia scriptum est.

¶Ant. De verbis passiuis cap. ij. Quēadmodum verbū actiuū differimus passiuo dicētes. Actiuum esse qō in o desinit: & hz passiuū in or: ita nūc econuerso passiuum differimꝰ qō in or, ꝓ desinit: & hz actiuū in o: in quo differt a deponēti & cōi que nō hñt actiuum in o: & exigit ante sentiā ꝓ persona patienti in quo differt ab actiuo qō exigit ntiā ꝑ persona agēti & facienti ablām cum prepōne a vel ab: vel dtiā ꝓ persona agēti vel facienti: in quo differt a deponēte: nam cōe eodē modo ꝓstruitur quo verbū passiuum: vt deus amaꝫ mihi vel a me. Eius hoc est ꝙd passiui tot sunt spēs quot dicimus esse in verbo actiuo. Sunt eñ ser quēadmodū ex supiori capite colligi pōt. Sed est aīaduertendum. Duo notāda esse dicit. Primū cꝫ cū verbū actiuū passiuo mutare volumus actiā persone patientis in ntiā: & nostratiuū persone agētis vel facientis in ablatiuum cuz ppositiōe a vel ab: vel dtiā vertere debemus. Casus vero ille cū quo verbuz actiuum post actiā principalem cōstruiē mutā nō debet: id qō ꝑ omnes spēs obseruduz est: vt in scōa impleo granariū frumēti vel frumēto: granarium impletur a me frumenti vel frumento. Vergil. primo eneidos. Implen-

¶De verbis passiuis. Cap. ij.
¶Epitome.

☞ Passiua verba quibus orationis partibus amāt cōstruuntur & quibus cum casibus gaudeant frui tari hic cernere licet.

PAssiuum verbum est illud qō desinit in or & habet actiuū in o: & exigit ante sentiā ꝑ persona patienti & ablatiuum cum prepōtione a vel ab: vel dtiā ꝓ persona agēti vel facienti: vt deꝰ amaꝫ a me vel mihi. Eius tot sunt spēs quot dicimꝰ esse in verbo actiuo. Sed aīaduertēdū cꝫ cū mutamꝰ verbū actiuū in passiuū: casus cū quo verbū cōstruitur post actiā principalē: nō mutamus vt ipleo granariū frumēti vel frumēto: granarium impletur a me frumēti vl frumēto: do tibi pecuniā. Datur a me tibi pecunie danꝫ tibi a me. Doceo te grāmaticā: tu doceris a me grāmaticā. Dono te corona: tu donaris a me corona. Audio ex te grāmaticā: grāmatica auditur a te. Aīaduertendū est quoqz ꝙba reciproca & qui

cunt vocatiua qualia sūt scribor:habeor:iudicor: p dico:agnoscor:vocor:nominor:appellor: nuncupor: et similia construi post se cum eodem casu cum quo ante se construuntur:vt scribor fortis:vocor antoni9 antonius:nuncupor nebrissensis:dicor grāmaticus. Non est hoc in loco dissimulandū id qđ Seruius annotauit in illud Ver.vij.eñ.optato cōdunt tibridis alueo:esse quedam verba que nulla ratione mutantur ex voce passiua in actiuā:vt sacerdotes creari:virgines capi:vñ t capte dicebantur:qñ a pontifice de manu patris non minores decem annis capiebant.neq; enim dici posset qđ pontifex illas capiebat:eodē modo dicit Ser.cōdi p pie illos qui sibi statuunt ciuitatē.cōduntur ergo tibridis alueo dixit.Ver.s.sedē stabilē locant.Pari ratione dicimus:ego linquor aīo p exanimor:qui loquendi modus frequens est apud Pli.nō tñ recte dixerimus aīus linquit me.Eodē mō cōsternor ab aīo p eo qđ est terreor:vt apud Salu.equi sine terrore ibi cōsternūtur.t Ouiñ.met.Cōsternunt equi:non tñ dici posset qđ aliquis cōsternat equos.Dicim9 qđ ex nūero nrorū militū decem sunt desiderati in pelio.i.mortui sunt t defuerunt.Cesar in comentarijs.desiderati sunt eo die sagitarij circiter ducēti:non tñ recte diceret nos desideramus ducētos sagittarios.Dicimus pterea.interdico tibi aqua t igni non aquā t ignē.at in voce passiua dicim9 aqua t ignis interdicit tibi a me.dicim9 quoq; aqua t ignis interdicitur tibi a me aūt vir dici posset:qz interditur īpersonale est ab hoc ꝟbo neutro interdico.Lic.ō sene. male rē gerentibus bona interdici solent.Apul.in.iiij.Floridorū.dnūs voci actiue in ntām passiue conuertit cū scribit:domes ille cibo interdicat.t in.ff.ti.de curatore furi.l.j.lege inquit duodecim tabularū p digus interdicit.tibidē mulier que luxuriose vivit bonis interdici potest.Datiuū quoq; in ntām vertit Vo.in poeteria dicēs.ego cur acārere pauca si possum invideor.Idē alio in loco.hec ego paurare t idoneus impero:.Eadē qđ rōne dicimus in actiua:ego iubeo tibi .t in passiua:tu iuberis a me:t ego sum iussus a te.Dicimus pterea.mutuo tibi pecunias:fenero tibi nūmos.In voce tñ passiua nō dicim9:pecūie mutuant tibi a me:aut nūmi fenerant tibi a me sed tu mutuaris a me pecunias:t feneraris a me nūmos.Dicimus ēt.ego delector te:sed tu delectaris a me nō dicit:sed īp delectaris:qz mutuo:fenero:delecto:actiua sunt:mutuo:fenero:delecto:deponentia multa vāq; reperimus supra verba sunt actiua deficientia in o.que nō habent passiua in or.

¶ Ihil passiuū verbū an te se ntām pter qđ in infinitiuo vbi erigitur actūs:iz etiā aliqñ reperiat interiecto ꝟbo finito actūs.Locutas pēnarū.t feminū attritu sonare credit.Bel.ad Lice.p certo iā habetur regē alerā brīnū moriūū.Quin.lib.ij.Quē vtroq; certamine iisdem diebus coronabat invictus.Stat9.sudūq; cruore manibus aggeritur.Vo.in epi.nūc satyrū cyclopa mouet.Sed in his accusatiuis diuersa rō a superioribus est illud rursus puri sunt in hoc loco monēdi:actū pnois reciproci primitiui in voce actiua non posse mutari i ntām ad vocē passiuā quo casu pnomen hmōi caret:sed mutari in ablām atq; psone agenti vocis actiue relatē ingiter.In ntō:vt si diceris .mundus ptinet se:passiuū huiusmodi erit mundus continet a se.idē enī persona t agēs t patiens est.Ver. Tertia iā lunae se comma lumine complent. ¶ Et ablām. Iunc.nec amet quēq;.nec ametur ꝟbo.Sueto.ad tyrōnē lib.vij.vel te vincā vel vincar abs te.Aliqñ tñ ablūs cū ꝟbo passiuo nō regitur vi tute verbi passiui:sz rōne significationis talis verbi:vt si dicas :amoneor a literis: eripior a patre.non qđ litere amoneant me:vel pater eripiat me.Sed qđ aliquis illud faciat aliud intelligere possumus.Lic.ad treb.Illud soleo mirari non me totiēs accipere tuas literas quotiens a Quinto fratre afferuntur:vbi.Q.frater nō affert:sed tabellarius a.Q.fratre literas afferebat Li.Addu ertendū est prepositiones a vel ab plerūq; gemīatas reperiri apud auctores:plerūq; ꝟo nō.Collu.lib.x.de quib9 neq; diligenti9 quicquā precipi pōt qđ ab iginio iaz [illegible] neq; ornatius qđ Ver.neq; ornatius qđ celso.Aliter Licero pro rabirio.posse hominum memoriā rem nullā maiorem magis periculosum.magis a vobis oībus puidendā:neq; a tribuno plebis suscepta.neq; a consule defensam:neq; a pō.Ro.precognitā possumus vti triplici prepositione regimine vario:vt si dixisses ab anno primo amouemur a libertate ab īprobissimo tyrāno:cui9 erēplum vide in serta actiuorū regula. Vel datiuū.Mar.diligeris populo nō ppter premia cesar.Ver.s.eñ.hec dū dardanio aenee miranda videntur.de dō aūt euidentissima sunt erēpla:ac potissimum in hoc ꝟbo video:q apparere Lice. ad treb.Legi tuas īras et quibus intelleri te Cesari nostro valde iurisconsultum videri.idē ad terentiam.Satis mihi magnū fructum video:percepisse:vbi nō dicas satis a me:t que sequūtur.Sub hac aūt forma huius verbi nulla vox actiua est sed deponens.Nā p eo quod diximus vulgo.mi pare que vero video:videre dicimus vbi alterū deponens. alterū actiuū est.Terem.in adel.video:videre iā diem illū.Vo.audire magnos iā video:duces:vbi non recte dicimus.videt mihi intelligere lectionē:videt tibi insensisse regi.videtur nobis recte fecisse.videtur vobis optime scripsisse.Sed video mihi.videris tibi.Videmur nobis.videmini vobis:t reliqua pterq; si esset respōsio ad tertiā:vt videt regi recte administrasse rēp.s.se.nā me vel te dicere nō poteris.imo dices:video mihi: sine videris tibi t reliqua.Li.ad treb.Satis ne tibi video sine te ius ciuile didicisse.idem .nimiū cupidus discedendi videre.idē ad dolabellā.mihi iā pridem esse cumulatū videbat.reperit etiā passiuū a video es cuius erē plū supta accipimus.Ver.Nec dū dardanio enee miranda vident.in hac significatione vbi datiuus est ibi t ablatiuus esse potest hec dum a dardanio enea miranda videntur.Animaduertendū est.Quum datiu9 t ablatiu9 in eadē clausula venerint:potius datiuū t ablatiū esse agentē psonā.Li.in epi.oīno mihi magis expectande sūt litere abs te qđ me tibi:nihil enim rome geriť qđ putē te scire curare hic.Li.literas expectat a dolabella.nō attendit dolabella a Li.in verbis vero acquisitiuis oppositum inuenit.nam ablatiuus potius qđ datiūs persona est agens.Quin.mihi ille deť puer quē tanto exciter.Li.in epi.Od si mihi efficiendū fuisset hic Lic.facit illic autē Quin.nō dat.Sed afferam9 erēpla clariora.Li.in epi.actis his litere a te mihi sunt reddite,quibus a me consilium petis.Idem mihi.a me tibi oīa liberiq; tuis parata cōfidas velim.Idē.id vbi a me declarari volo.Idē in verrem actione.iiij.nunc qđ mihi est abs te datus id accipio. Licet aliqñ pātūs in eisdem verbis pertinet sine ablō persona sit plane agens.Terē.in heau.ei vnā ceuā atq; eius comitibus dedi:que si iterū mihi danda ēt actū fiet.hic aūt mihi pro me scriptū est.pātūs etiā persona agens interim reperitur.Iunc.Obtritum vulgi perit omne cadauer.i.a vulgo.Sz hpōt excusari:nā potuit participium passiuum transire in vim nominis: de quo paulo post dicemus.Cum actō ꝟbo mediāte ppositiōe etiā persona agens reperiť.Lic.in epistō. per aduersarios

Verborum reciprocorū et vocatiuorū cōstructio.

Actiua t o fine passiuis in or. Passiuum ꝟbū ante se ntām exigit.

tuos esse factū. Quin. li. iij. pleraq; nō inuenta per me: sed ab alijs tradita continebit: ita q; per me causa instrumentalis ⁊ intermedia: a me ⁊o persona agens vel potius efficiens. Li. ad volūniū lib. vij. Cetera quę a me In. ij. li. de oratore. per antonij personā disputata de ridiculis. naz illud statij in sylvis. Capit ermine scilla decorem. ⁊ illud eiusdē. horrida labenti perfundit arma cruore. Et Luc. li. ix. Pluribꝰ illenotis varia pingitur aluum. figurate per sinecdochē dicunt. Septimus etiā casus verbis passiuis sepissime datur. In planta vndiq; magna calcor. idē. quanto celebratur sportula fumo. ¶ Post actū principalem non mutat lit autem documentum in tertia ⁊ Quarta regula plerūq;. dicimus enim persuadeo tibi aliquid ⁊ in passiua suasus es a me. atq; tibi aliq̄d est psuasum a me. Lic. in actione. iij. in verrē. Quid vobis hoc magis persuasum. Quū iā persuasum esse cōsido: pro quo grāmatici dicerēt. Quū iā psuasos esse cōsido. Idē lib. ij. de legibꝰ hoc igit iā a principio psuasum ciuibus est: grāmatici ꝰo dicerent. Lines sunt psuasi. Cecilius libro. ij. de Ciceronis. felix est si scit ⁊ psuasus ē. ¶ Doceo etiā aliquid talehz. hz sit speciei quarte. Adanilius lib. iij. Doceo. gna est rō breuiterq; docenda p aliquis docendus eam: vt Tertul. in apo. innocētiā a deo docti sumus. Et li. ij. q̄ in eodē numero resgrecas eruditi: erāt vt docti erant dixit. Plau. in trinummio illo prioꝝ modo. Adhuc ego passim docta dicta loqui. Pli. lib. xxiij. tantus erat docēde oratorie questus. Quin. lib. xij. vt appareat posse oratorē nō discendo tm̄ iuri vacare: sed ēt docendo ab hac constructiōe legimꝰ in eodē. Sed li. bro primo. Ac doctissimus sermo in posteris quoq; est epistolis traditus pariter. innoluimus aliquādo istud verbum fugito as. Li. j. de legibus. Jam diu flagitatur historia. Quinti Ianus ad triphonē. Sed si tantopere efflagitas quā tu affirmas: pro quo grāmatice diceremus. Jam diu aliquis flagitaretur historiam: atq; si tantopere flagitor libros siue efflagitamur: vt Lice. in officijs. Sum multis efflagitatus. Plinius iunior ad Lupercum. Liquor p eraminor actionem frequenter ⁊ a te efflagitatā: ⁊ a me semper promissam exhibui tibi. In eo vero quod author mihi fuit mento dixit dicimus liquor animo pro eraminor: qui loquendi modus frequens est apud Pli. non rectius. Animus liquit me. Ego vere sic reperi apud eundē Plinium lib. xxx. capite. iij. Quos animus linquit nisi tetrus sit mendosus. adiecit preterea in eodem cōmento. desiderati sunt in prelio. i. mortui sunt in acie. voce idem significare videtur. Lice. philip. xiij. ue vnum quidē militem desiderauit. i. mortuus fuit. Sed nos in passiua semp significat esse mortuum. Sed cupitū ⁊ optatum. Licero ad trebatiū. Ruffinus medicus tuus ita desiderabatur: vt si esset vnus ex nobis. i. optabat: ⁊ erat necessarius: non autem mortuus. Hellius libro quarto. captiones Rome nihil desiderārtur. Pli. iunior. lib. iiij. nunc mihꝰ tu maxime desiderate. Idem ad Voconium. nobis tamen querendus est ac desiderandus: vt exemplar vite prioris. Quin. libro primo. Cui usq; enim rei aptus quidem modus desideratur: nō ꝙ sit mortuus: sed ꝙ optetur ⁊ desit. ¶ Reciprocos. Inuaricosus fiet aruspex. Nota. Scriberis vario fortis. Vocatiua. Teren. Jam lepidus vocor. Nos ego pocor. Tutor. Adar. vna lucerna vocor. Apul. felix ego vocabor auia.

¶ De verbis neutris. Cap. iij.

Antonius Diffinitio verbi neutri.

QVit in primis ꝺbi neutri diffonē dicens: quod verbū neutrum est qō definit in o ad differentiam passiui deponentis ⁊ cōmunis: ⁊ non habet passiuū in or ad differentiā verbi actiui: quē tamen casum ante se ⁊ post se regat non dicit sed adde tu ꝙ verba neutra significantia actionem exigunt ante se nominatiuum pro persona agente vel patiente: vt ego seruio. queveto passionem illatam: aut idiopathiam. idest passionem iuratam exigunt ante se nominatiuum pro persona patiente: vt ego vapulo ego frigeo. post severo cum oībus obliquis potest construi: aut absolutum est. Vocloco repetēdum est quod supra cum de verbi actiui diffinitione agebatur. diximus proprium esse verbi actiui cum accusatiuo construi: atq; habere passiuum in or. esse tamen verba que ⁊ si cum accusatiuo nonnunquam actiua cōstruūtur: nō tamen habent passiuum in or. itaq; partim actiua: partim neutra esse dicenda.

¶ De verbis neutris. Cap. iij. ¶ Epitoma.

Caput hoc tertiū verborū neutrorū docet naturam accidentiū ⁊ quas orationis partes quoscq; post se casus exposcunt.

QVtrū verbū est illud qō definit ⁊ nō hz passiuum in or: vt seruio tibi. Eius cōplures sunt species.

¶ Prima spēs ꝺborū neutrorū ēt per se ꝛstruunt cū gtō vel abltō: vt careo pecuniarū vel pecunijs. Quinsmodi sunt q̄ sequūtur. Careo es. ui. ere. est rem desiderare nō habere vt ego careo tui. tu cares pecunia.

Careo. Plinius.

¶ Careo es. cū abltō frequētius cōstruitur. antiquiores etiā genitiuo iungebant: vt Teren. in heautontimorumenes mihi labores fuere leues: preter quā tui carendum quod erat. ⁊ Nenius apud Gellium lib. xvij. nec amicis carendum rui est inquit: quod ipse exponit pro re. Accusatiuo quoq; iungebant: vt Turpillius apud Aulum Gellium. meos inquit careo. Sed abltō vt diximus frequenter iungitur. vt Juuen. carituras turture magis. Pli. i epi. Carēt iure toge quibus aqua ⁊ igni interdictus est.

Egeo ⁊ indigeo.

¶ Ehū. Careo es. Verg. Cassum lumine lugent. nam pro carmine actiuū est. Plautus in mene. Interea dum las sedere iubeas lanam carere. cōstruitur etiam cū duplici effectiuo quorum alterū instrumenti est. Adhuc ad Ciceronem. Quibus ego facile equo a vincto carebam.

¶ Anto. Egeo es. indigeo es. huiꝰ ēt speciei: at q; cum gtō ēt posse iūgi contra philaletē: imo ꝰo cōtra Philasendon dicimꝰ. Ter. r. eū. Nec te rōnis egentē abstulit atra dies. Vor. mancipijs locuples eget eris capadocū rex. Idem. j. ser. At qui tantulo eget. quanto est opus Li. p rostio. nam per deū fimortalē q̄d est in hac causa oō defensionis indigeat. ⁊ Lucil. apud Nonium Marcel. quarū abūdemꝰ rerū ⁊ quaꝝ indigeamus. de ablatiui cōstructiōe passim exempla reperies. ¶ Abūdo as. Li. pro cuētio. Mulier inquit abundans audacia. Verg. in

Egeo es. Indigeo es. ui. ere. est habeꝝ necessitatē rei ad viuendū: vt egeo salutis ⁊ salute. Abundo abundas. Redundo as. est superfluere ⁊ supra modū habere: vt abundo diuitiarum ⁊ diuitijs. Sto stas. Constare. constas are. idem est quod in precio esse: vt bene ber stat tanti quāto precio tu emisti. Satago satagis. est animum curiosum atq; solicitum esse: vt huic satagit rerum suarum ⁊ rebus suis. Abstineo stines.

Abundo.

ere.ab iniustitijs se cohibere:vt abstineo ira ꝛ ab ira cũdia. ¶ Scõa species verboꝝ neutrorũ est que post se construunt cum dtõ:qualia sunt que sequũtur: vt cedo dis.cessi.est dare locũ siue honorẽ ꝛ dignitatẽ: vt cede maiori. ¶ Pareo es. Obedio is. Obtempero ras.peraui.idem sibi volunt:vt paret amor dictis.

tagentibus inquit celeriter occurrãt. ¶ Bel.li.xviij. ¶ Plorantibus oĩbus nostris atq; in sua satis agẽtib⁹. Te ren.tamen in hoc tam timorum enos gtõ inuxit dicẽs.ꝛ si is quoq; suarum rerũ satagit. ¶ Pendeo ꝛ fastidio. ¶ Plau.in mercato.dissolui iam me nimis diu animi pẽdeo.idẽ in aulu.fastidit mei:qz videt me suam amicitiam velle. ¶ Scõa spẽs verboꝝ neutroꝝ. ¶ Cedo is.cessi. Uer.v.eñ. Cede deo hoc est da locũ ꝛ fatere te eẽ vicum. Aliqñ ẽt exprimitur locus:ꝛ tũc est actiuũ tertie speciei. ¶ Papinius in achilleide.hortãtur.cedũtq; locum:ñ ꝛ Li.participiũ futuri vocis passiue prulit de claris oratoribꝰ gratiosi inq̃t scribe sint in dando ꝛ in cedendo loco. Cũ accusatiuo ẽt inuxit Uerg. lib.xj. dicens.cedat ius ꝓprium regi.in qua significatione sepe apud iurecõsultos reperiẽ:vt in.ff.de lega.iij.l.si mulier.si usumfructũ inq̃t mortis causa cessero. ꝛ in tit. de acqui.possess.cedere possessionẽ dixit. Nam ꝛ Diomedes grammaticus in idiomatis annotauit recte posse dici cedo possessionẽ.ꝛ cedo possessione. ¶ Pareo es.obedio is.obtẽpero as.huius ordinis verba idẽ prope significant:sed cum accusatiuo etiam iunxit ¶ Papinius in achilleide dicẽs.nõ adeo parebimus omnia matri. ꝛ Bellius lib.ij. Quedam inquit non esse parendum quemadmodum non obsequendum.

¶ Egeo.egeo es.sepissime cũ gtõ. Sallu.in iugur.nullius rei idonee egẽti. Iuue. Curatoris eget qui naues mercibus implet. Idẽ.cuius egẽt prona ꝛ terra spectãtia mũdi. ¶ Plau.in asinaria.qz tui abeũtis egeo. Anto. ad Paulũ.matre cares:nutricis eges. Uiero.in psalmoꝝ trãslatione.bonoꝝ meoꝝ nõ eges.ẽt cũ ablõ Li.in epi. Tu q̃ ꝓsilio nõ eges vel abũdas potius. Quin.lib.xij. Et ipse litigantiũ auxiliatoꝝ egebit cõsilio. cum actõ etiã ꝓstruebat apud veteres. Censorinus apud Bel.vitio vertũt:qui multa egeo:adiungit ẽt eleganter infinitiuo. Adella li.xij.de italia magis qz ordo exigit q̃ qz mõstrari eget pauca dicenꝫ. ¶ Indigeo es. Teren. Tu huius indigeas pris. Li.li.j.offi.vt quisq; marie operis indigeat. Idẽ in li.de amicitia. erat Affricanus indigẽs mei. Luci.apud Adarcel. Quaꝝ ꝛ abũdemus rez quaꝝ ꝛ indigeamus. Abũdo as.dicimus enim ego abũdo pecunia.ꝛ pecunie mihi abũdãt. Terẽ. Amore abũdat Antipho. Augu.lib.con. Nam id furat⁹ sum:qõ mihi abũdat. Jam supra ꝛ rez ꝛ ꝓsilio abũdare posse dici vidimus:cuiusmodi ẽt offendit. Deficio is Li.ad Sulpitiũ.ea mihi solatia deficiũt. Pli.iunior.hec amenitas deficit aque salienti./pro huic amenitati deficit aqua saliens. Redundo as. Lice.acti.iiij.in verrẽ. Oĩs hic locus aceruis corporum:ꝛ ciuiuꝫ sanguine redũdauit. Idem li.de diuinatione.tota domus sanguine redũdauit. Nã simplex hoc actiuum est. Statius li.j.Achil. Lacides sanguine cãpos vndauit dixit. Inũdo ẽo neutrũ huius ordinis est. Uer. Inundãt sanguine fosse. ¶ Cõsto as. Lice.li.iiij.de finib⁹ aĩo inquit cõstam⁹ ꝛ corpe. Luca.li.iiij. Nõ ullo ꝓstet mihi sanguine bellum:recipit etiã prepõnem. Lice.li.iiij.de finib⁹. Summus eñ hoĩes:et aĩo ꝓstamus ꝛ corpe. Sed cuꝫ gtõ. Bel.li.j. Nam quĩ fere ꝓstaret curriculũ stadij. Qõ est pisis apud iouẽ.quãdo significaꝫ preciũ. ¶ Pli.ad marium tanti cõstat vt sis diserus:nam qñ est neutrũ acq̃siti nũ eẽ firmũ significat ꝛ in eadẽ permanere suã. Li. j.thusc.ꝛ si tibi quidẽ ꝓstare vis oĩs quicũq; nati sunt erũt de nõ solum miseris:sed semp miseri. Si tã instituo adiungit impssonale est de quo suo loco explicabit. Satago is. ¶ Plau.in asinaria. Hic satagit adducit domũ. Abstineo es. Iuue. Lauatis aĩalibus abstinet oĩs mensa. ¶ Secũda spẽs huius ordinis ẽba ꝛ acquisitiua sint cum actõ eti am sepe cõstruũtur:vt sua pene cuiusq; verbi cõstructio declarabit. ¶ Cedo is. Adar.oĩs Cesareo cedat labor amphiteatro. Cedere cũ actõ ꝓstructum monstrat author. ¶ Pareo es. Uergi. Cui sydera parent parere oĩa adducit author. Obedio is. Lice.pro Pompeio eius semp voluptatibus hostes obedierũt.repit etiã obaudio cũ actõ. Aug.lib.xvij. de ciuitate dei.obaudiuit Abrahã pr vester vocem meam.idem alibi cum dativo cõiunxit. Et precepto vtriq; obaudire cupientis. Obtempero as.

¶ Anto. Cõsulo is.de hoc in tertia verboꝝ actinoꝝ specie dixim⁹. ¶ Prouideo es ꝛ p spicio is.vt ego puideo mihi:ꝛ prospicio tibi. Uer.j.eñ.graviter cõmotus ꝛ alto ꝓspiciens.reperiũtur ẽt actiua.vt Lu.in.iij. hec vbi sunt prouisa duci. Uergil.tris littore cernos prospicit errantes. Caueo ꝓ eo qõ est prideo huius spẽi verbuꝫ apud iurecõsultos frequenter reperiẽ. Li.in epi. ¶ Adelius te ei cauere volo q̃ ipse aliꝰ soler. Eum actõvero significat fugere. Iuue.caue.hũc quẽ coccina lena vitari iubet. ¶ Placeo ꝛ displiceo:occurro ꝛ obuio eiusdem ordinis sunt fere semper ¶ Seruio ꝛ inseruio eo differũt: qõ seruire proprie seruoꝝ est:aut eoꝝ qui sub tyrannoviuunt. In cuius verbi significatione plurimũ hispani labũtur sequẽtes lingue sue idioma dicentes se eẽ seruitores ꝛ se paratos eẽ seruire:cum serui nõ sint pro eo qõ deberent dicere se paratos esse inseruire. Hoc est obsequi ꝛ morem gerere. ¶ Parco is.ꝛ ignosco is.cum huius ordinis:tñ actiua reperiuntur

Cõsulo is. Prouideo des. Prospicio cis. Caueo canes est vtilitatẽ suã alicui procurare:vt pater consulit filio. Placeo places placui placere:est esse vel fieri placitũ ꝛ gratũ:vt ego placeo tibi. Displiceo ces. est nõ esse acceptũ nec gratũ. Occurro occurris: obuio obuias.est aliquẽ currere ꝛ ei obuiã exire:vt ego occurrã tibi. Faueo es.studeo es. Aspiro as.aui.are. est fauorem alicui dare:vt tu faues mihi. Seruio is. est in seruitute esse.vt seruꝰ frugi seruit dño fideliter Inseruio is.est obsequi ꝛ quasi officiũ seruientis alicui ꝓstare:vt fac inseruias mihi. Parco cis. ignosco is est cõdonare:remittere seu misereri:vt ego parco tibi vt ignoscas mihi. Noceo es officio cis.est offendere.vt nõ noceas mihi ne ego noceã tibi. Doleo les. dolui.est pati dolorẽ:vt hoc vulnus non dolet mihi.

Sto ꝛ cõsto.

Satago.

Scõa species ẽboꝝ neutrorũ Ledo.

Pareo ꝛ obedio.

Egeo.

Indigeo.

Consto.

Deficio

Ledo.

Consulo. Prouideo

Placeo.

Seruio ꝛ Inseruio.

Parco.

quarte ſpeciei. Uer. vſ. eſt. parcere ſubiectis ⁊ debellare ſuperbos. Idē in. x. Auri memores quę multa tale
natis parce tuis. Hel. li. xv. Uitam modo mihi vt parcerē orauiſſe. ſz his in locis pro ſeruo as. Plautus in
phitrione. velatis manibus orāt ignoſcamus peccatū ſuū. Eodē mō ignoſco is. Quin. in declama. ignoſce
malor periculor metus ignoſcite humana diſcrimina. piſo frugi apud Priſ. quodcūq; deliquiſſet ignoſcen
Noceo. rum affirmabat. Uer. iij. ge. Ignoſcenda quidem ſcireut ſi ignoſcere manes. ☞ Seruius in eo loco dicat ig
ſcenda participium eſſe ſine verbi origine perinde ac ſi ignoſco no eſſet niſi neutrum huius ſpeciei. ¶ Noc
es. officio is. quę etiā actiua reperiunt: vt Apul. ſ. met. Cum multa inquit nocerētur publicitus inquit in
gnatio percrebuit. ⁊ in pſalmo. xxxiij. Judica dñe nocentes me: expugna impugnātes me. Lucretius quo
quaſi ab actiuo dixit officiūtur vti cogātur tardius ire. ¶ Et illud eccleſiaſtici. xxviij. relinque primo tuo
centi re: ⁊ tūc deprecanti tibi peccata ſoluent. Trogus. xliij. li. Itaq; cum nō ſolum nō noceretur: verum
Doleo. quorūdam huberibus aleretur ſubaudi puer. ¶ Doleo es. huius quoq; eſt ordinis niſi q̄ dolorem pati
ponitur in datiuo qō dolorem infert in nominatiuo. Aldartia. ſi qua fides vulnus qō feci: non dolet inq
ſed quod tu facias. hoc mihi pote dolet. Teren. in eunu. Dolet dictum imprudentia adoleſcenti ⁊ libero. T
quod Hieronymo interprete dicitur caput meum doleo poeticum eſt atq; figuratum ea figura que ora
ſolute nō eſt p̄miſſa. Licentius tñ alia figura or vicem tuam doleo. Salluſtius in catilina. qua ſi dolēs ea
caſum. cum genitiuo etiam iunxit Oui. ij. meta. dicens. ſucceſſorumq; minerue indoluit.
¶ Exi. Cōſulo is. Lice: in verrē actione. iiij. Non ſolū ſocijs cōſuluit in illo bello verūetiā ſuperis hoſti
obtēperauit: huius autem ſimplex tēpero as. ⁊ cū drō ⁊ cum actō iungitur. Pli. in prologo. nō queo mihi t
Prouideo perare. Plinius iunior ad reſtitutum. Nō poſſum mihi temperare quominus apud te. Iuue. cuius diligē
ſio eſt ⁊ tempero filium. ¶ Prouideo es. Lic. in epi. ſi rōnibus meis a te puiſum eſſe intellexero ⁊ cum ad
Quin. li. ſ. Nōne alia dicimus alia prudeamus. Proſpicio is. Lice. in catilinā. ſ. L. cōſulite nobis proſpe
patrie. ¶ Faueo es. Lice. pro lege agraria. Sed non modo illis cauet verūetiam aliud genus donationu
Placeo. ducit. ¶ Placeo es. Idem ī verrē actiōe. iiij. Placet mihi iſta defenſio. Iuue. Si fur diſplicet verri homi
Faueo. da. Aldiloni. Occurro is. Oui. in epi. Occurrāq; oculis intumulata tuis. ¶ Faueo es. Quin. li. ij. vir. dic
quāto libentius imitentur quibus fauemus. Pli. in plogo. perinde occupationibus locum faueo. ¶ Stu
Studeo. deo es. Lice. li. ſ. de legibus. Juri reſtudere memini etiam cū actō. Lice. in Salluſtiū. Jamq; nil aliud
Aſpiro. Idem ad torquatum. Quis nil aliud ſtudeat. Idem. li. iiij. inuectiuarum. Lenoſus nil aliud ſtudes. ¶ Aſpi
ro as. Uer. Aſpirat primo fortuna labori. eſt etiam aſcendere. Sed neutrum abſolutū. Lice. ad treba. ad qui
ceteri aſpirare nō poſſunt. ¶ Seruio is. Terē. Rus habitatū abij cōcedens nobis ⁊ re ſeruiēs. Inſeruio
Bel. lib. iij. Lucretius eque auribus inſeruiēs: deſeruio ⁊ ſubſeruio etiaq; huius ordinis ſunt. Pli. iunior
vij. epi. molęſte fero q̄ ſtudijs deſeruire nō pōr. Plau. in menech. ſubſeruire ſibi poſtulat. Parco is. Hel.
iij. ille atrociſſimus leonū vbi parciſſet. Iuue. Peritur re pcere charte. ¶ Ignoſco is. Iuue. quid refert dic
ignoſcat Aldutius. ignoſco p ignoro. Hel. hec inquit nemo ignouit cuius participium ignotus p nō cog
tus ſcripſit Uer. ignotus agens libie deſerta perago. ¶ Noceo es. Quin. nec minus error eorum nocet mu
bus. Uictruuius li. ij. Carie aut a carie aut a tinea nō nocetur. ¶ Officio is. Horā. li. j. ſer. Aldutretibi ni
nocebunt res. Lucre. officiuntur vti coganꝫ tardius ire. ¶ Doleo doles. Hel. lib. viij. epi. nunq̄ tibi ocul
Doleo. luiſſent. cum accuſatiuo ppie. Idem lib. vſ. epi. Epiſtolam cōſiſam doles. Stra. in theba. bello extremu do
lemus. Quādo figurate capitur ſatis multa in ſynedoche dirimus. Plau. vero cum ablatiuo, vſus eſt in
ſtellaria. doleo ab animo: doleo ab oculis: doleo ab egritudine.

Indulgeo ¶ Anto. Indulgeo es. huius ordinis frequē
tius reperiē. Uer. iiij. eſt. Idulge hoſpitio cāſq;
innecte, morādi. Idē. ij. geor. indulge ordini
bus. Teren. in heau. nimium illi menedeme
indulges. dicimus quoq; indulgeo operaz li
teris. ⁊ Iuue. cunctis narratur ephebis mol
lior ardenti ſeſe indulſiſſe tribuno. Luz accu
ſatiuo tantum Lucillus apud Aldarcel. tu ī
Iuſto. quit qui iras indulges nimis. ¶ Iuſto as in
ſtiti. Iuue. Inſtantem regi armenio partoq;
comitē. Uerg. ſ. enei. Inſtans operi regniſq;
futuris. Idem. viij. heu quantē miſeris cedes
laurētibus inſtāt. Idem in eodem. parte alia
marti currunt rotaſq; volucres inſtabat. drō
actū iunxit. ſed figurate: p eo quod eſt inſtan
Supplico ter faciebat. Supplico as. Teren. in andria.
Ipſum hunc orabo huic ſupplicabo. Priſ. di
cit etiam actō iungi poſſe. ſed non probat.
Vereo. ¶ Vereo es. ⁊ adhereo es. eiuſdem ſignifica
tionis vnius ſpeciei ſunt. Uerg. iij. eſt. Verent
parietibus ſcale. cum vero eſt abſolutum po
nitur p eo qō eſt dubito Iuue. Veres ⁊ dubi
tas alta chionē deducere ſella. idem Heremus
dicat ipſa ab hoc frequentatiuum hęſito hęſi
Hęſito. tas ſemper in hac vltima ſignificatione repe
riē. Lice. in academicis. dubitant hęſitant re
nocant ſe interdum. ¶ Illudo is. ⁊ inſulto
Illudo. as. Uergil. geor. neq; oues hedūq; petulci flo
ribus inſultent. Idem. in. viij. eſt. huic capiti
inſultas tot ferro ſena dediſſet funera. Ser
uius dicit inſultare eſſe aliquē irridere eiuſ

Indulgeo indulges indulſi: eſt operam dare ſiue bl
diri: vt indulgeo literis ⁊ filio.
Inſto inſtas inſtiti: ⁊ eſt inſiſtere: vrgere ſeu cōtrib
ri: vt noli inſtare mihi.
Supplico ſupplicas: eſt humiliter deprecari: vt eg
ſupplico tibi: et tu regi ſupplica.
Vereo hereo. Adhereo adheres adheſi adherere. ad
iungi ſeu inniti: vt ego hereo tibi: tu mihi.
Illudo is. Inſulto as. ē irridere: vt tu illudis capi
Inuideo inuides inuidere. eſt de alterius bono do
re: vt omnibus inuideas: inuide nemo tibi.
Impono īponis impoſui imponere. eſt decipere v
defraudare: vt facile eſt barbato imponere regi.
Inceſſo inceſſis inceſſi. eſt aggredi ſiue impetere: i
regibus inceſſit magno diſcordia motu.
Inuado inuadis. pro eodem: vt tanta inuaſit cup
ditas pleriſq;.
Incumbo incumbis incubui: eſt vires impone
ue operam dare alicui rei: vt validis incūbite rem
Volo vis volui cū bene iūctū eſt amare ſeu ad alic
bñe bonā volūtatē: vt nō bene tibi vult q te acc

Cupio cupis .cum bene iunctum pro eodez vt quod bene cupio glycerio.

Timeo times timui: ppria est formidare ne amico nostro aliquid mali cõtingat. vt pater timet filio.

Metuo is. pro eodẽ vt, inopi metuẽs formica senecte pridẽ nobis celi te regia Cesar inuidet. ⁊ in. rſ. eñ. te ne inquit me miserãde puer cũ leta veniret inuidit fortũa mihi. ¶ Impono is. huius ordinis verbũ est deci pere. Iuue. facile est barbaro imponere regi. Mar. callidꝰ posuit nuper mihi caupo rauẽne. In libro quoꝫ geneseos. xxxix. Viero. interpte. quare inquit imposuisti mihi. Beñ. xxvj. Dixitꝫ Abimelech: quare imposuisti nobis. Vnde impostores dicti sunt: ⁊ impostura: als cũ actõ ⁊ datiuo iungitur. Uergi. iiij. eñ. puppibus ⁊ leti naute imposuere coronas. Incesso is. pro eo qõ est inuado dis. Ter. ii ſj. geor. Regib⁹ incessit magno discordia motu. Vale. max. in. ſ. Nec mihi cuncta cõplectendi libido incessit. i. inuasit vel inuadit. Eũ actõ iungit. Silli. italicus dicens. tũc ꝓceps ruit in mediũ: telisꝫ fatigat flumineũ incessans. Dicimus preterea. inuado tibi ⁊ inuado te. Mar. apud Marce. Tanta inuasit cupiditas bonoꝝ pleriſqꝫ. sed videt in hac cõstructione ꝓ incesso accepto. Incũbo is. authore Quin. in. hui⁹ ordinis est dicimuſqꝫ incũbo huic rei: antiquiores nñ incũbo in hac rẽ dicebãt vt idẽ author ait. ¶ Volo vis. vt volo tibi ibñ ficat ⁊ cupio tibi bene. Emius. nõ bñ tibi vult qui te falso criminat. Catul. cogor amare magis: sed bene v elle minus. Terẽ. i and. vel ꝓ ipſi bene cupio glycerio. Dicimus etiã: volo hanc rẽ: ⁊ cupio hãc rem: volo legere; et cupio legere. Timeo es. ⁊ metuo is. hui⁹ speciei ẏba sunt: ⁊ est timere ne q̃d mali eueniat. Uerg. ſ. ge. aut inopi metuens formica senecte. Uor. ij. car. te suis matres metuũt iuuencis. Ennius apud Diome. metuo inquit legionib⁹ dẽ ⁊ sic videt esse actiuũ tertie speciei. Quinte quoꝫ speciei reperit apud Terẽ. in and. metuit inquit a deo pfide. Ei. ad Verẽ. a quo sibi non iniuria summũ periculũ mutuebat. Apul. vij. met. Etiã cũ de ꝓpositione iunxit deme inquit metuẽtes sibi. idem de timeo es. dicendũ est Ter. ij. eñ. Suspensum pariter comiticꝫ onericꝫ timentẽ: aliqñ etiã accusatiuo iungimus. Idem in eodem. ⁊ que sibi quicꝫ timebat.

¶ Chri. Indulgeo es. Quin. lib. ix. Latinos magis indulsisse cõpositioni q̃ articos apud vereres ẏbo ⁊ ẽt apud sacros authores cũ actõ cõstruit. Lucil. apud Nonii. Tu qui irã indulges: nimis man⁹ abstinere a muliere melius est. Dimus Viero. Misericordia inquit est: qz induget nostra peccata. Insto as. Mar. lib. ſ. bis pene ti di consul trigesimus instat: ⁊ cũ actõ pro vrgeo. Plan. in cur. Si magis me instabũt ad pretorem sufferã. ⁊ illõ ꝓmiſ: sed premium mortis sacre perẽnis instat gloria. Supplico as. Li. actio. iiij. in verrem. necaratoꝝ ꝓto ri supplicaret. ¶ Vereo adhereo. Ver. iij. eñ. Steterunt q̃ comes ⁊ vox faucib⁹ hesit. Viero. in Job translatiõe pelli mee consumptis carnibus adhesit os meũ. Illudo is. Dimus Viero. contra pelagium: par esse ⁊ esse posse stultorum illudis auribus. Insulto as. Uor. iiij. car. dum priami paridisqꝫ busto insultet armentum. Inuideo es. Idem. ij. car. Aulo fertilis baccho nimiũ falernis inuidet vuis. ¶ Impono is. Seneca ad Lucillum. oculis nostris imposumus. ꝓ li. ad proculum. Si modo mihi non imposuisset recitatio tua. Li. lib. ij. ad atticum Lui tñ egregie imposui nullo noster. Quin. Spes tibi perpetue laudis imposuit. Idẽ ꝓ iuuene: amico meo mater imposuisti. vnde impostura deceptio est. ¶ Incesso is. Q. Curtius lib. ſ. Cupido incessit animo sortis eius repleide. ¶ Inuado is. Uarro. de vit. patrũ: tanta pozo ĩ asit cupiditas bonoꝝ pleriſqꝫ cũ actõ frequẽs est. Ter. Nunc inuade viam: vaginaqꝫ eripe ferrũ. Incumbo is. Iuue. cogunt eidẽ incũbere secte. ¶ Volo is. Terẽ. malez benuolens: nec̃ ꝛotus: nec̃ vicinus. Plotius apud gellium. cui male voluit marie. ¶ Timeo es. ¶ Metuo is. Terẽ. Si eum relinquo: eius vite timeo. Apuleius lib. ſ. asini aurei. ipse trepidus ⁊ extime mentens mihi. Lic. ad atticum. Pluuias metuo ramis.

Inuideo.

Impono.

Timeo. Metuo.

Insto.

Vereo.

Insulto.

¶ Tertia verboũ neutroũ species ẽ que post se cõstruuntur cũ ablõ sine prepositione: vel potius cum effectiuo: vt fragro gas. aui are. est redolere: vel odorẽ ex se emittere: vt redolentꝫ thimo fragrãtia mella.

Flagro flagras flagraui flagrare est inflãmari: vt flagratꝫ cupidine currus.

Ardeo ardes arsi ardere est splẽdere siue vri: vt ardet amore pari qui scit se amari.

Exardeo exardes exarsi exardere. pro eodẽ cum incremento: vt his dictis subitas exarsit in iras.

Estuo aestuas are. est feruere: bulire ⁊ calere vt ocea nus lunaribus estuat horis.

Caleo cales ui. est, esse vel fieri calidum: vt ego caleo febri: tu vero cales amore.

Frigeo friges frixi. Algeo es. alsi: est eẽ vel fieri frigidum: vt tu friges: deo: ego algeo pluuia.

Fluo is. xi. Mano as. aui are. ẽ decurrere vel ĩ minutas ptes stillare: vt loc⁹ fluit lacte: ⁊ fõs manat aqua.

¶ Anto. Tertia verboũ neutroꝝ species est. ¶ Flagro as. aui. qõ est inflãmari: vt Ouid. ij. me. Flagrat. cupidine currus. Fragro as. per r est odorem ex se emittere: vt in canticis Salomonis. Ubera tua fragrantia vnguentis optimis. Ter. ſ. eñ. thimo fragrantia mella.

Tertia ẏboũ neutroũ spẽs

¶ Ardeo es. arſi. nam quod Ver. in buc dixit corydon ardebat alexim: figuratum est.

¶ Estuo as. uam Viero. vt supra meminim⁹ nona quadã ratione dixit in medio ignis non sum estuatus. ¶ Caleo es. calui. frigeo es. frixi. palleo es. pallui ⁊ reliqua oĩa verba significationis quã greci idiopatiam. ideſt propriaꝫ passionem appellant: omnia sunt absoluta ni quod possunt construi cum septimo casu significanti instrumẽtũ quo actus ille exꝫ ingentis principijs excitatur: vt domus flagrat igni hõ ardet ira: mulier estuat calore: puer calet febri: puella friget sbri: animalia algent frigore: ⁊ eodẽ modo de reliquis similib⁹. ¶ Mano as. ⁊ fluo is. huius ordinis verba ꝑsit eẽ dicimus nãqꝫ fons manat aqua: ⁊ fons fluit aq̃ ⁊ rursus aqua manat ex fonte aqua fluit ex fõte vel de fonte. ¶ Scateo ⁊ scaturio Plau. in aulula. inf bibere sola fluuio scateat corinthiensem fontem pirenem potest. ¶ Quarta verboꝝ neutroũ species est. hec neutra passi-

Estuo.

Mano et fluo.

Plautus.

Quarta ẏboꝝ neutroũ spẽs

ua dicunt: a grāmaticis neutra: quia non hñt vocem passiuam in or. passiua quia passionē significant atq; ad similitudinē verborū passiuorum cōstruūtur: hoc est ante se cuz ntō pro persona patienti post se cū ablatiuo mediāte prepositione a vel abvt ego exulo a rege. Sūt autem huius speciei pauca verba. Exulo as. a quo duo tantū reperiuntur participia exulans t exulaturus passionem quoq; significātia. Lic. iij. tuscu. thelamonē pulsum patria q; exulātē. Justi. li. xxv. ille quasi in perpetuz cū viris exulature: atq; eodē modo vapulans vapulaturus. Quin. li. j. adde q; multa vapulantib9 dicu bfo

Exulo.

Neutro passiua ꝟba.

Flagro.

Ardeo.

Frigeo.

Adano

Vapulo.

Veneo.

Fio.

Liceo.

Nubo.

¶ Quarta verborū neutrorū spēs est que post se cū ablto t ꝓpositiōe vel ab ad similitudinē verborū passiuorū in psona agētevel patiente: ante vero exigūt ntīm̄ persone patiētis. Qualia sunt. Exulo as. aui. are. est extra solum sue terre vel patrie ego vt homicide exulant a pretore. Vapulo las. aui. are. verberari: vt discipuli vapulant a magistro.

¶ Ehzi. Tertia ꝟborū. Hec aūt verba a neotericis grāmaticis neutro passiua appellant. Que Laurent9 pl sionez innatam significare dixit: vt herbeo: cinereo: flaueo: vireo: tumeo: areo: egreo: gaudeo: t reliqua.

¶ Flagro gras. Jnue. qui nunc̄ flagrabat amore puelle. ¶ Ardeo es. Adar. dicis amore tui bellas ardere p ellas: aliq̄n ꝓpositionē admittit. Ver. Nāq; volans liquidis in nubibus arsit ignīdo. Est etiā ardere cupere. Jo nins iumor. ardeo inquit te videre. cōstruūtur etiā cū dativo. Li. ad Leliū. Nūc mihi animus ardet. ¶ Ard deo es. Luca. lib. viij. Exarsit tūc oīs lancea saro. admittit etiā prepositionē. Adar. O quā terribilis exarse p nus in iras. Estuo as. Juuenalis. estuat infelix angusto limite mundi. exestuo as. etiam reperitur. Ouid. Au doq; exestuat imo. ¶ Caleo es. Nota. iij. car. terras alio calentes sole mutamus. Quoniam calleo es. per m pter il scriptū callosus sum siue callū habeo: aut callū facio signi ficat. Plautus in pseudu. plagis cōsue calle transfertur etiā ad habitum quendam. quo videmur cuncta quasi per callum t assiduitatem prorsus intelli gere. Nota. legitimumq; sonum digitis callemus t aure. Persius. dicenda tacēdaq; calles. ¶ Frigeo es. Ma la. lib. j. quis ergo nō superat fontē qui riget calore t caret frigore. ¶ Fluo is. Uergi. atq; auro plurima fluer Adano as. Idem. iij. eñ. tum gelidus toto manabat corpore sudor. vbi potuit dici. gelido toto manabat a pus sudore. Si verba metri essent capacia. Titus Liuius lib. j. Cultrum ex vulnere Lucretie extractu nantem cruore pre se tenens. recipit etiam prepositionē. Taccā. libz. j. ab hac gēte vniuersa flagitia manare hac etiam constructione inchoatiua verba construūtur. Sli. li. xxiij. hominis facies lacte asine mire teneri Gel. lib. xj. ipsa nix vetustate rubescit. Uerg. horrescit visu subito que etiam cum accusatiuo cōstruuntur a presertim mutauerint significationem. Sillius. lib. ij. Jam manes vmbriatq; palescat. Uerg. mox us horrei futuros. etiam per synedochen. Luca libro quarto intumuere thori totoq; induruit artus. i. habuit artus tos induratos: animaduertendum est huius regule verba que etiam Diomedes t Phocas absolute appo lant: licet construantur cum re verbi que semper ponetur in septimo casu dicimus frigeo vel frigesco frigu Gel. ad Ciceronem. nos nihil frigore frigescimus. ¶ Quarta species. hec verba neoterici grammatici ne tro passiua appellant: que passionem in illatam Laurentius significare dicit. ¶ Exulo a rege. vsicatius cocta ij sone adiungitur exulo. Adelius autem actus in exilium a rege. Plinius iunior de iunio bruto. a quibus n exilium actus: dicimus igitur exulo ab vrbe. Adar. Exulat ausonia profugus delator abvrbe. ¶ Vapulo rege las. Quin. lib. ix. an ab reo fustibus vapulasset dixit Claudius. facibus e tandem vapulat ille suis Adartu. Quum secta colcho luna vapulat rhombo.

¶ Anto. Veneo is. huius ordinis verbuz est qō ab antiquis veneor eris. declinabaī. Plautus. Ego ne illi venear. Tirianus apud Diomedem de agricultura. naz id melius emīt q̄ veneatur. ab hoc cū supinū fit venum in participio preteriti non dicimus venus nec venitus: sed venditus eodē Diomede authore: neq; vllum aliud hz participium. ¶ Fio fis. t ab eo composita: cōfio. defio is. Columella. lib. ij. Stercus inquit qō ex pedib9 confit. Adacro. lib. j. natur. die qua ex quadrātibus ꝓfit. Ver. in bucco. lac mihi non estate nouū nec frigore defit. Teren. in eunucho. Nil cum est: nil defit: tamen antiquiores fior fieris declinabant. Cato in thermum. Post inquit fitur dintius Idez greco ritu fiebantur saturnalia. hec Prisc. libro. viij. Participia factus t faciēdus a facio mutuatur fīēs t fiēdus nusq; legi. ¶ Liceo lices inter superiora numeratur. Sunt q̄ huic verborum ordini addant nubo bis. sed ego nescio an satis latine dicatur virgo nubit viro a patre apud antiquiores actiuum fuit. Unde in euangelio Adathei legimus interprete Viero. neq; nubent neq; nubentur: qō idem exponens ait. nubunt viri nubuntur foz tasse femine: quāuis t mulieres nubere dicantur: sed viri per abusionem nubere dicuntur: cum in comunia sub minori conditione veniunt sic. Adartia. dixit. Uroi nubere nolo mee. t Ouidius secundo meta. Tu nubere nympha volentis voris cede del. Ab hoc sunt tria participia nubens nuptus rus. Reperiunt q verba in voce actiua passionē significantia. Precipito tas. turbo bas. ingemino as. tōdeo es. verto tis. in as. accingo gis. Plau. in trinūmo. nam qui in amore precipitauit: pei us perit q̄si saxo saliat. Uerg. si. Et iam nox humida celo precipitat pro precipitatur. Idē in. iiij. Tum flumina mento precipitant sonis

Veneo venis veniui vel venij ire. est vendi: vt seruos neunt a mangone.

Fio fis factus sū fieri est incipere esse: de nō esse tri re ad esse: vt templum fit ab architecto.

Liceo lices ui. ere. est appreciari: t in precio tazari. liber licet a me.

¶ Quinta verborum neutrorū species est que post se cum nullo casu construuntur: nisi mediante prepositione: vt ego viuo in vrbe: qualia sunt.

Viuo viuis viui ere. note significationis est: vt viui gabijs: vt viri in vrbe.

Eo is iui. ire: est ad locum t personam ire: vt eo ad bem eo ad antonium.

Obeo is iui. re. est mori. Exeo eris exiui exire. mori vt obijt t exiuit de vita.

precipitanꝫ vnde et participiū ꝓsentis passionē significare reperiꝫ. vt supra memorauimus. Uergi. tepidi turbant sepe hostia nili. pro turbanꝫ. et ab eo cōpositū cōturbo as. pro eo quod est decoqnere. Ad artialis conturbabit arbias et non erit vncia toto. Iuue. sic pedo conturbat mato deficit. et in lege quidā fundū. digestis de in rem verso. Postea inquit conturbauerat que boues vendiderat. Uergi. ſ. geor. Ingeminant austri ⁊ dē sissimus imber. pro ingeminanꝫ. Idem in eodem. Liniphij tondent hirci incanaq; menta ꝓ tondentur. Idē in eodē. et tote solidā in glacie vertere lacune: pro verse sunt. idem. ſ. eñ. Tum proza auertit et vndis dat latus. quod Ser. exponit pro auertitur quemadmodū et illud Uer. tum veto tremefacta nonis per pectora cūctis infinnat pauor pro infinuatur. idem in eodem. accingūt omnes operi: pro accingunꝫ. ¶ Quinta verbor neutrorū species est hec sunt que a grāmaticis dicunꝫ absolutiua que in constructione casus non admittūt nisi mediante prepositione: vt Iuue. vinat gabijs vinat fidems: vt virit in vbe. ¶ Uino is. viri quod cum accusatiuo etiam potest construi: sed figurate quemadmodū paulo post dicturi sumus. Eodē quoq; modo dego is. vt apud Uergi. iij. eñ. vitam degere more fere. Eo is. iui. sed eo inficias dicimus pro inficior siue nego. Quinta neutrorū spēs. Uino.

¶ Exeo is. cum accusatiuo construitur ratione prepositionis extra: et cum ablatiuo ratione ꝓpositionis. ex cum quibus cōponitur. Solimus. postꝫ totus inquit hominē exiuit. i. diem suum obijt. Uergi. v. eñ. Lorpe rela modo arcꝫ oculis vigilanti bus erit. qō Macro. in satur. et Seruius exponit pro vitat Luca. ereat aula qui vult esse pius. ¶ Adeo is. rōne prepositionis ad cū qua cōponit: iūgit sibi accusatiuū. Uer. addit oppida pastor. aliqñ ꝓpositio etiam accusatiuo iungitur. vt Teren. in andria. adeo ne ad eū. Ratione prepositiōis etiam dicimus obeo mortem. pro morior. et obeo is. absolute positū. Sulpi. ad Lice. paulo inquit ante lucē Marcel. diem suum obijsse. Nam cōposita ab eo is. plerūq; actiua reperiuntur. Exeo. Adeo.

¶ Ueneo is. Li. in verrē. actione. vij. cōti ad hec ipsa si palā liberecꝫ venirent ꝓ venire possent. Quin. Fabricius respondit se actiue spoliari malle: cꝫ ab hoste venire. Fio fis. Plautus in penulo site saturi fabulis. fi gnificat interdum estimari. Li. in Celio. quāti quisq; se ipse facit. tanti fiat ab amicis cꝫ fit in tertijs tm̄ singularibus personis impsonaliter ꝓ contingit accipitur. Idē offi. li. ſ. fit interdū vt nonnulli omissa imitatione maiorū suorū quoddā instituta cōsequanꝫ. dicim⁹ etiā fieri pōt ꝓ eo q̄ minus latine dicunt possibile est fiorī veteres direrūt. Cato censorinus. greco ait ritu fiebanꝫ saturnalia. Ciceo es. Plautus in menech. oīa veniunt queq; licebunt. Nubo is. plurimi grāmatici huic ordini ascribūt: qui plane fallunꝫ: nā secundi ordinis est. Sallu. in iugur. Jugurthe filia bocchо nupserat. Terē. Aiebant hodie filiā meā nubere filio tuo circūloq; mur etiam per sum es fui. et ptcipiū ꝓteriti nupta fuit. i. nupsit. Plau. in menech. miser eo: mulier me nec fiet nec fuit tali viro qui nupserim. Iuue. vidua est locuples que nupsit auaro. Quod etiam cum ablatiuo construitur reperitur. Teren. aut se mecū nuptā vellet: et cū acrō prepositione mediante. Gel. li. ſ. vt yna apō duos nupta esset. Cic. pro celio. Quū et amplissimo genere in familiā clarissimā nupsisses. Nā de dtō notissimum. Seruius Sulpitius ad Ciceronē adolescentibus inquit primarijs nupram fuisse. Quū tamen istud verbum solum mulierū sit. transferꝫ sepe ad viros. Iuue. quid queris nupsit auarus. ¶ Quinta verboū. cōstruūtur hec verba cum pluribus casibus: non solum natura rei verbi: sed tēporis: sed precij: sed instrumenti: sed acquisitionis et reciprocationis: vt vinam vitam quanticūq; eratem longā vobis o filij hoc aere feliz. ¶ Uno vinis. Persius. hec fierent si testiculi vena vlla paterni vineret in nobis. ¶ Eo is. Uer. ibant obscuri sola sub nocte per vmbras. ¶ Obeo is. tranquillus in augusto. obijt in cubiculo eodē in quo pater Octauij. ¶ Exeo is. Plinius in prologo: in quedam acta exeam. Xbortor. Quum vir nubit: tm̄ ꝓ inde mulier ꝓsert ac dñat arcꝫ si vir esset. Uino. Eo ⁊ obeo

¶ Anto. Nato as. aui. qō videꝫ esse frequentatiuū a no nas nauī natū. sed non seruauit simplicis quanti tatē. enato enatas aui. ē natando ad littus siue ripā puenire. Ad art. ad vorū Diodorus enatauit. Uer. vſ. eñ. gelid as enauit ad arctos. Sto tas steti. est in hominibus pedibus insidere. in quadrupedibus a motu cessare cum gradiuntur. in his q̄ fluūt non labi in inanimitatis erectum esse. ¶ Sedeo des. est cōtractis cruribus in nates desidere. ¶ Salio is. est saltum facere: saltо as. est tripudio as. ab hoc est saltatio. ab illo saltus. Uer. ij. geor. Uncos saliere ꝓ vtres. Horatij. sermo. saltat milonius: vt semel ictus ac cessit feruor capiti. Reperiꝫ salio actiuū pro eo qō est feminā inire. Ouid. in. ij. de arte. leta saltatur onis. hinc salaces dicunꝫ libidinosi ⁊ salacitas ipsa libido. Salto cū accusatiuo iūgitur: sed figurate. Si modo saltationem ipsam que saltatur exprimat. Horatij. sermo. Pastorem saltaret vti cyclopa rogabat. Juuena. chironomā ledā molli saltāte batyllo. ¶ Ambulo las. est tantum pedibus ire. ¶ Incedo is. est cum fastu et magno apparatu. Uerg. ſ. eñ. Ast ego que diuum incedo regina iouisq; Idem in eodē. Regina ad templū forma pulcherrima dido. Incessit magna iuuenum stipante caterua. Differentiam tamen horum verborum. Seneca notauit dicens: tenero ac molli passu gradum suspendimus: nec ambulamus sed incedimus. Deambulare est voluptatis aut exercitij causa ambulare. quod Sto. Salio. Ambulo. Incedo.

Nato as.aui.are. Enato as.aui.are. est natando ad litꝰ siue ripā puenire: vt natat in flumine ⁊ enatat.

Sto stas steti stare. est manere: morari ⁊ nō moueri.

Sedeo es.di.ere. est contractis cruribus in nates desidere: vt ego sto: tu sedes.

Salio is. est saltum facere. Salto tas. idest tripudio as: vt ego salio: tu saltas.

Ambulo as.are. est tm̄ pedibus ire.

Deambulo as. are. est voluptatis aut exercitij causa ambulare: vt ante cenam deambulo.

Incedo is. est cum quodaꝫ fastu ⁊ magno apparatu siue pompa ire: vt ego que regina deum incedo.

Sapio: idest sapiens sum.

Desipio is. est deliro: vt modo sapit: modo desipit.

Resipisco is. ere. est redire ad priorem sensum: vt resipiscit ex phrenesi.

Contēdo is. Certo as. Pugno as. est quodāmodo litigare: vt contendo tecum.

Concurro is. ere. est quodam impetu cum altero cōgredi: vt noli concurrere mecum.

Constituo tuis ere. est quasi simul cuz alio statuere: vt ego constitui cum illo.

et spaciari dicit. Nō possum dissimulare phy laletherarditatē: ne dicā stultitiā: qui putā uit in illo Valerij maximi qō in principio sui opis scripsit. nec mihi cūcta cōplectēdi libido

Attineo attines. pertineo pertines. note sunt significationis: vt hoc attinet.

incessit: ab eo quod est incedo is. esse ꝓteritū: cū fit ab incesso incessis: qō verbū ipsum non agnouit: neq; apud Salustiū legit quod in catilinaria scripsit. tāta cupido glorie incesserat: quē locū Valerius emulari uisus est. Incessere autēvt supra diximus est inuadere. Ver. regibus incessit magno discordia motu. Luca. in. vij. ge-

Sapio. Desipio.

tus tacitos incessere fata. Oui. rriij. met. Seuisq; parat incessere telis. ¶ Sapio sapis est sapiēs sum. Ver. Quisquis plus iusto non sapit ille sapit. ¶ Desipio is. est a cōi sensu sapientiaq; minꝰ habeo: vel qō a mi sensu destituor. Resipiscere vel resipire est ad priorē mentis statū redire. Teren. te fortissimū putet esse: cum te intelligo resipuisse. Sapio is. cum accusatiuo est saporē aliquem ꝓ se ferre. Aldar. quod sapit hyrci

Contēdo.

atticosq; flores etiā absolutū huius significati est. Idem vt sapiant fatue fabrorū prandia bete. ¶ Contendo is. certo as. pugno as. cōcurro is. cōsisto is. huius ordinis verba sunt. vt ego contendo tecū. pugno cū Cesare. certo cum Pōpeio. constituto cum Antonio. Reperiuntur etiā apud poetas secundi ordinis: hoc est a datiuis constructa. Ver. ij. geor. Nec cellis ideo contende falernis. Idē in bucc. Aldontibus in nostris solo tibi certet amyntas. Quod Seruius vsurpatū esse dicit pro eo quod est certat tecum. Idem in. ij. geor. auisq; minor: cui non certauerit vlla. Idem in eodem. Laudibus itali e certent nō bactra neq; indi. Properet tu cauc ne tristi cupias pugnare puelle. Oui. ij. meta. Frigida pugnabant calidis humentia ficcis. sed statim iunxit ablatiuo media prepositione cum dicens. mollia cum duris sine pondere habētia pondus. idem met.

Attineo.

Et qm̄ cōcurrere cominus hosti non dat. Iuue. hinc vbi nocturne numa cōstituebat amice. ¶ Attineo es neo es. cum actō media ꝓpositione ad construunt. Terē. ad te attinere omnem hāc rem. Aldar. hoc ad te pertinet ole. Sed quid agas ad me pertinet ole mihi.

Enato.

¶ Ehti. Nato as. Oui. vij. fasto. Nor erat et viuis oculis animiq; natabāt. Enato as. Lu. li. iiij. vectoris pa-

Salio.

tiens tumidū sup enatat agmen. Sto as. Terē. quid stamus. cur non imus. Sedeo es. Iuue. at ille sederit in pa. ¶ Salio is. Hora. vltra limitē clientiū: salis an arus. Salto as. Lice. ꝓ milone. cū ipse nudus in cōtio saltaret. ¶ Deābulo as. Suet. in vespasiano. ad horā somnij nihil aliud cē secreto solꝰ deambulabat. Incedo is. Luc. de agmine. nōvno densisq; incedere castris. Sapio is. Aldar. si sapis ad piper. ¶ Desipio is. Ver. decet desipere in loco. ¶ Cōtendo is. Cesar in gestis lib. ſ. Vi inter se cōtenderent. Ver. Alij cursum contendere iussi. ¶ Certo. Vergi. Tu dic mecū quo pignore certes. ¶ Pugno as. Lactan. li. iiij. mutorū aialiū q̄ ab hoc

Certo. Cōstituo.

vel acerrime pugnant. Cōstituo. Li. acti. cōstituo cū hoibus quo die mesane essem ꝓsto repit etiā actiuū. idem ad treba. q̄d cōstitueris cupio scire. cōstruere etiā ꝓstituere est. Ver. Tūc egomet tumulū retro in littore in nem constitui. ¶ Attineo ptineo. Li. Nō ad sumptū attinet si me amas valitudinē tuā ne verare. Quin. Eloquentiā nō ptineat ad literas que ad mores iā ptinet. absolutorū verborū cōpositā interdū cōstruūtur cū casu positionis cōpositē. Sti. ad tyronē. iam eū dolor nō pedibꝰ solū vt prius insidebat: sed oīa mēbra puagabat. idem ad Aldauricū. quicq; in maxima verecundia q̄sturā tribunatū prieturā. honestissime percurrit.

Sū es fui.

¶ Anto. Aiadu ertendū est. qm̄ hoc ꝙbū sum es fui. ꝓ oēs verborū neutrorꝫ species spargit visum est illud hoc in loco ponere nā ꝓt eē absolutū: vt est locus hesperiā grauj cognomine dicunt: pōt et post se cōstrui cum casu simili precedenti. vt hō est aial. pōt et cum gtō. vt virtus est hois: pecudis vero voluptas. pōt q cū duobus datiuis. vñ Diomedes inter idiomata latina hec ponit erepta: glorie mihi est patria testimonio: tibi sum auxilio: tibi sum gaudio: mihi est aduersarius bono: mihi est veritas oneri: mihi est hec res cordi: mihi est amicitia doloꝛi: mihi est iudicium cure. est mihi labor: infamie: mihi est amor. Sic Teren. dicit in andria. Aut tibi he nuptie sunt cordi. construitur etiam cū septimo casu qm̄ ponit ꝓ gtō. Ver. eū. Sunt mihi bis septem

¶ Aiaduertēdū est hoc verbū sum es fui. posse construi cum ntō: vt ego sum Antonius. cū gtō vt virtus est hois. cum otō vt tu es mihi magister: cū septimo casu: vt est vir singulari eloquentia.

Cū hoc noīe opus oībus fere casibus iungi pōt. Sic preterea quedam alia verba que dicunt substantiua desiderantia post se casum similem precedēti: vt existit inutilis: existit iucorruptus: manet immortalis viuit felix q̄ similia.

Sunt q alia q̄ cū sint intransitiua: reciprocantur tamen vt incedo tristis. ambulo letus. euado doctus.

Imo. apō Lice. nō se mel est iuenire hēo ne cesse. quod huic haud ita dissile vt habeo opꝰ vtroq; certe vtiq; libēs Erasmus Cicero Attico nostrā nō habeo necesse mētē aperire.

pulcherrima deiopeia. pro corporis prestantis et forme. Quod vo subiūgit cū hoc noīe opus Diomedis est dē est ꝓceptū. qui inter idiomata scribit vsitate dici opus est mihi monito: apud veteres cū inueniꝫ pos sus preter vocatiuū. atq; addit pro eo quod grec dicunt habeo opus habui opus et rōne idiomatis latini non posse dici nisi opus fuit mihi. Hieronymus igit sermōis greci ꝓpriet secutus dixit in euāgelio. Discute opus hz is. sum es fui. cū re verbi pro ipso verbo: vt Plau. in amphi. quid tibi hanc rē curatio est verbero pro curas. Idē in aſinaria. quid tibi huc receptio est meū virū. i. cur recipis. Idē in aululatia. quid tibi nos mi dice hō tactio est cur nos tangis. sunt preterea. ppi everbū substantiuū vnū est tū. sum es fui. qō substantiam significat quodq; ob idipsum dei propriū est: qui mera est substantia ipso dicente in Exodo. qui est misit me ad vos. sunt tū et alia verba que possunt dici ꝓpemodū substantiua vt fisto. existo. exto. fio. maneo. viuo. que post se regunt casum similē precedēti. Lice. in. li. de amicitia: existit hoc loco questio subdifficilis. idē de senectute. ipsius apij extat oratio. pōt eū addere illud disputanda disserenda. adhuc pulchra elegantissima atq; ciosa. Eodē mō dicimꝰ fio senex. Hora. iiij. car. si annus et vis formosa videri. Aldaneo immortalis. Vergi. geor. at genus immortale manet. in. iij. eū. viuite felices quibus est fortuna peracta. Pari modo cōstruūtur verba que cum sint intransitiua in obliquos casus reciprocant tamen: vt incedo tristis: sicut Ver. que dam incedo regina: ambulo letus sicut Hora. nocturna ambulat.

¶ Ehti. Cū ntō et hoc in vtroq; numero atq; vtriusq; indifferenter. Ver. rer erat eneas nobis. idē sunt mihi bis septē pstāti corpe nymphe. Terē. dos est mihi decē talenta. Luc. li. iij. Qa cesar erat. Oui. Tāta lides erat

tres apta rapina sum⁹. Varro apud Gel. inducie sunt pax castrensis. idē pax nō est inducie: vbi est aduertēdū verbū substantiuū semp suppositi principalis numerū sequi oportere nō aūt suppositi: vt pax est inducie. Inducie sunt pax. ¶ Cū grō ⁊ possessionis et precij ⁊ impsonalis rōne cōtingit. Teren. exp⁹obratio est immemoris bñficij. idē mihi vide quāti apud me sis. Col. li. v. prudentis agricole est vitā quā pcipue ꝓbauerit serere. i. prudentis agricole interest et reliqua. ¶ Cū dtō sine simplici sive duplici. Qui. sua sunt cuiq; assignata noīa. Donat. ne sit ancille tibi amor pudori. ¶ Cū septimo casu. Lice. actione. vij. erat facie mira cleomenis syracusani vror. aliqñ geminat effectiuus: idē pro Pōpeio. fuit in his prouincijs singulari innocentia grauitate virtute. Ubi historici etiā fuit singularis innocentia poete verbi gratia singularis innocentiā dixissent. Adiungit aūt variis prepositionibus. Gel. li. iij. nāq; hō ex aſa est. Ei. in meis aūt rebus nihil est sane noui. ¶ Quibus aūt modis impsonale fiat ex opere illo quod de verbis appositicijs fecimus late scripsimus. ¶ Nomine opus indeclinabiliter accepto atq; significat necessariū esse. Teren. ea q̄ nihil opus sunt sciri. Iuue. magne mentis opus nec de lodice parāda. Ei. actione. vij. Ne cuiq; opus esset suſpitio vlla. Apul. etiā rē factam opus fuerat. Plau. in cistellaria. bonā mihi opus est. Iuue. O pceres censore opus est aurispice nobis. adiungit etiā toti orationi. Lice. in epistolis nō est opus te animo valere. idem actione. vij. Si quando opus est hac videlz testificatione vteretur. opera pro opus dixit. Plau. in Mercatore simpliciter dicā opa est auribus. Sed in alia fortasse significatione vt labor est auribus. Accipit etiā opus. i. artificiū. Mar. nō fuit hoc artis sed pietatis opus. vnde si recipiat opus adiectiuū iā alterius significatiōis est. Mar. iam nullū in mōstris or defuisset opus. ¶ Exīstit multis negat Valla exīsto is. ꝓticipio adiungi debere. Cuius inuento Ciceronis exempla plurimis in locis aduersant. In epi. Sed tēpus exīstit optatū mihi magis q̄ separatum. idē in gratiarū actione. Nulla decreta exīstunt excogitata. idem in diuinatione summersus equ⁹ nō exīstit. ¶ Extat in corruptus. Iuue. minor extat sacrilegus. Lice. que vt sis extat oratio. ¶ Manet immortalis. Verg. Manet alta mente repostum iudicium paridis.

Opus.

Exīstit. Exīsto.

Extat.

Preterea verba illa q̄ dicūtur neutra trāsitiua iudicio meo nihil habere qō illis repugnet cur non dicamus actiua cū ēt si natura repugnaret sermo idcirco nō deberet esse mācus. Mā si recte ōr comederunt iacob: ⁊ domus tue zel⁹ comedit me. recte quoq; dicet Jacob ego sum comesus sicut ⁊ Iuue. dixit. ⁊ cito rapturus de nobilitate comesa quod superest.

Preterea verba q̄ dicunt ad solā naturā ptinere ego nō video cur non recipiant omnes numeros ⁊ personas: vt ego non sereno: ego non grandino.

Preterea nullū esse vbū actiuū qō nō possit ēe absolutū si post se cū nullo casu ꝓstruat: vt si dixeris ego amo. Preterea verba neutra posse cōstrui cum actō rem vbi significāte. vt ego viuo vitā. eo iter. ambulo viam. seruio seruitutez. furio furorem. certo certa mē. pugno pugnam. pecco peccatum.

¶ Anto. Preterea verba illa de his multa diximus in principio huius libri. Illud tamen hoc in loco tm̄ reperim⁹ nihil obstare quominus hec verba sint actiua: nisi qō putant aliq; idcirco dici non posse: quia vertari repugnat: neq; em̄ oino. Prisscia. assentior multis in locis dicēti. significatiōis cā aliqd nō posse dici: neq; em̄ qr nō est nisi vn⁹ mūdus vn⁹ sol vna luna. idcirco possem dicere deū in momento posse creare innumerabiles mundos complures soles multas lunas: aut quia non possuz aratro arari. ligonibus pastinari. phibeor dicere ego non aro: neq; pastino: sed neq; possum arari nec pastinari. Qō ⁊ de verbis ad solam naturam pertinentibus dici pōt: sed illa fateor nō oīa posse ad vsus nostros accōmodari vt ego nō sereno: at posset dicere iuppiter q̄ vultu celum tempestatesq; serenat. Preterea nullum esse verbum actiuum hinc multi arguunt verbū impersonale ab oibus vbis ēt actiuis posse puenire. quandoquidem nullū est verbum actiuum quod nō possit esse neutrū: sed nos cū de eiusmodi verbis loqremur exposuimus. Preterea verba neutra posse cōstrui cū actō rem verbi significante: vt ego viuo vitā. ⁊ vita viuit a me. Qui. rij. meta. Viri annos bis centum iam tertia viuit etas. Alia tm̄ figura Iuue. dixit qui curios simulant ⁊ bacchanalia viuūt i. more bacchantium. Eo iter siue viam. Ambro. ad heremum. Jam enim nō vitam nostrā sed xp̄m viuim⁹. Lice. p murena hāc viā dico ite viā. Ver. iiij. eñ. Sola incomitata vt ire viam. Ambulo viā in sacris lris sepe legimus vt libro sapiētie. ambulauimus vias difficiles. Seruio seruitutē. Gel. li. ij. Dyogenes cynicus seruiturum seruuit furis furorē. Ver. ij. eñ. sine me furere ante furorē. Plau. in trinūmo. cuius vsui vsuitutē spetas ⁊ p. eptis pr̄. Certo certamē. Pau. i epi. ij. ad thim. Bonū certamē certaui. Pugno pugnā. Gel. li. iij. Qui vnā atq; alterā pugnā pspere pugnasset. Idē lib. ix. aliquot pugnas pp⁹is Ro. pspere pugnasset. Pecco pctū Diere. in threnis interprete Hieronymo. peccatum pec auit hierusalem ideo instabilis facta est.

Verba neutra cōstrui pōt cū actō rem verbi significāte

¶ Hzi. Que dicunt neutra transitiua: vt planto. ppino. bibo. libo. sero. sorbeo. vello. ceno. comedo. ⁊ reliq̄ id genꝰ q̄ passiuā integrā habent. Plau. in epi. expectādo exedor miser. Lice. li. ij. de diuinatiōe. est ne q̄sq; ita deperiens qui credat aratrum esse deū. Ver. lib. vij. frontē obscenā rugis arat alethō: qō fieri minime pōt ideo vastum maris equor arandū. ⁊ alibi nullū maris equor arandū. Mar. art. suum alloquēs librū immersa pueris arāde cartha. idem. Nauia ser cyatis septem iustina bibatur: ⁊ illud Eze. hielis Hiero. interprete. Lapides viri edificemur. Plotius apud Gellium: egomet viuo moriturus. Quod si aro. ceno. edo. ⁊ filia ideo sunt neutra qm̄ in primis ⁊ scōis personis passiuam significationez per naturam habere nō pōt: ratione pari oīa mūdi vba que actiua sunt neutra fiēt. qm̄ ita p naturā fieri nō pōt vt lapis videat sartum amet. Taurus ediscat. Nemus accuset sicut p naturā fieri nō pōt vt ego arer. tu comedaris: filius seraſ. ⁊ quēadmodū hec verba cū his suppositis fiunt neutra nisi figura te transferant: ita illa superiora cum istis suppositis fiēt neutra: nisi eā transferantur. ⁊ tūc si ꝓprie sumas neutra erunt oīa: vel dicant mihi neoterici preceptores omnes. Quur istis ⁊ nō illis suppositis atq; verbis iniuria magis fieri debeat. Quum vtrozūq; sit eadē rō. Sed de hoc lege dialogum nrm vbi latissime rē disserimus. ¶ Ad solaz naturā ptinere. Pli. in plogo. Quāto tu ore prīs tonas laudes. Papinius in siluis. quetrino iuuenis ore tonabas. Ennius. toto simul tonauimus theatro. Quid.

li.iiij.de tristibus. Vic ego finitimis ꝙuis circũsonor armis. diuus Lipsia. cõtra demetrianũ. pluã super ciuitatẽ et sup aliã nõ pluam. et pars sup quã nõ pluero arefiet. Quid qõ aliqñ deus ipse rerũ parẽs pluit ꝙ pluere. Quale est illud Esaie Viero. interprete nubes pluant iustũ ⁊ similia. et illud Quin.li.vi. periclitari contigit fulgurare ac tonare videaris. Sed de hoc etiã dyalogũ nostrũ: vbi plurima adducimus mus pluit sanguis ⁊ pluit sanguinẽ atq; pluit sanguine. Tibullus multus et in terris deplueretq; lapis nus Aug.li.iiij.de ciui.dei. Sed quũ pluit terra: Quũ pluit creta. Stati⁹ sata pluũt dirit. Pli. relatũ e sanguine pluisse et qõ dicim⁹ nubes pluãt iustũ. ¶ Actiuũ qõ nõ possit eẽ absolutũ. ne eliclas igit sonalia deduci posse a ῥbis actiuis: aliud aũt est verbũ actiuũ absolutũ. aliud ῥo ῥbũ neutrũ absolut impsonalia deduci possunt. Quid qõ neq; impsonalia ῥba deducerent a verbis neutris ad hãc formã tis. nemo eñ diceret indigeẽ: calẽ: vapulaẽ: fitur: licet dixerit egeo: caleo: vapulo fio. ¶ Si post se casu cõstruat. Liui. affatim edi: bibi: lusi. Li. in epi. Iris ne inoluo aut scribo aut lego. Qõ nõ actiuis mõ neutris et deponentib⁹ cõtingit. idẽ actiõe. vij. in verrẽ. Quare date dñi. Nã cõplectitur mihi crede. idẽ itaq; postridie placuit vt snias dicerennus breuiter. ¶ Rẽ verbi significati. Suet. in Uespa. professi vinerent vitã. Terẽ. omitto vitã quã viri vsq; huc. Ald ar. li.v. Et capitolinas utq; reditq; vias. aliqñ cũ Luca. li.ij. Concessa puter ire via.

¶ Anto. Preterea nullum esse verbum. Regula hec ad ola verborũ gña ptinet. Necq; obseruanda est illa dria quã multi facere volunerunt: per actũ tps iuge atq; ppetuũ significamus. p ablatiũ vero aliqõ fieri p tẽporum interualla intelligimus. Nã si p actũ tpis cõtinuitas signifi. aret frustra. Uer. s. eñ. dixisset. hic iam tercentũ totos regnabit annos. ⁊ in. iiij. geo. septẽ illũ totos phibent ex ordine mẽses et si dicis totos iõ adiecisse. Uer. vt temporis cõtinuitatẽ que alias erat implicita exprimeret: cur ediuerso si ablatiũs interualla temporũ significat. Oui. v. tristiũ dixit pene decem toris alnit peantius annis. et Terẽ. in adel. ser mensibus olfecissem. Ergo quẽadmodũ dirim⁹ indifferenter tres annos et trib⁹ annis docui te grãmaticã dici potest. vt Lic. in principio offi. ꝓꝙ te. Ald. fili annũ iã audientẽ cratippũ. neq; eñ filius Li. per rotũ annũ quo fuit athenis cratippũ philosophũ audiuit. nam et obiter legit aut cenauit aut deniq; dormiuit. Preterea cõplura esse verba figurate: q; nullũ verbũ cũ actõ cõstrui pot. nisi fit actiuũ. Cũ igit depereo aliquẽ lutũ fit verbũ figurate dixit. Bel. li. vj. cũ eã penitus deperiret. Et Apul. iij. met. quendã boetiũ inuenẽ ctum deperiret: pro eo quod esse deberet: perdite amaret. Sic. Hora. li ij. car. nõ solo captos arat adniteri a nes. ⁊ Uer. in buc. Formosum pastor corydon ardebat alexim. ꝑ ardẽter ardebat. idẽ. s. eñ. Nec vor hoiem nat pro eo qõ sonando reddit. sicut in eodem personat aurata docuit que maximus Athlas. i. personãs cinit. ⁊ in buc. Formosam resonare doces amaryllida siluas. i. resonando ⁊ vocis repcussiõe reddere nom amaryllidis. Eadẽ rõne actõ iungũtur illa stupeo pes. pauco horreo tremo. ⁊ silia. Uer. ij. eñ. Pars stupe nũpte domum eritiale minerue p admirat cum stupore. Ho. ij. car. Nec muliebriter exp̃auit ensem p eo cum panore timuit. Oui. iij. me. vsq; cõspectos in mẽtibus horruit vrsos. i. cum horrore formidauit. Sen in hercule furẽte thalamos tremisco capta nũc video: mihi. i. cũ tremore rediseo. ¶ Illa quoq; gemo lugeo fleo ⁊ silia nisi figurate actõ iungi nequeũt. Iuue. Tũc gemin⁹ casus vbis. ⁊ Uirgi. matrone bruũ am luxerũt. Figurate quoq; dicunt illa olet vnguẽta sapit rhymbã callet grãmaticã. Iuu. affert miseto rid lis olebit laternã. i. imitabit: talis olet odorẽ. Hor. pastillos ruffilus olet: gorgoni⁹ hyrcũ. Idẽ. s. epi. vinu re dulces oluerit mane camene. Notat ouidiũ Diomedes: qõ dixerit percq; locos sacros ⁊ olẽtia sulphurea tur. Nec Uer. cũ Oui. faceret cũ in. s. eñ. dixit redolẽtq; thymo fragãtia mella. nã cũ fragãtia nõ cũ redoleat gi⁹. Ergo oleo aut absolutũ est: significatq; odorẽ emittere: aut figurate cũ actõ cõstrui significante odo illum quẽ res illa que olet euaporat p eo quoq; qõ est olfacio cis. hoc est odorẽ naribus capio. alio mõ do mus olet mihi hec res per dati num. Plau. in aululatia. aurum inquit hinc olet pro hic olfacit aurum.

¶ Hzi. Significãti tps indifferẽter. Proper. lib. s. ⁊ mihi iã toto furor nõ deficit ãno. Iuue. facere hoãm pos sis quinq; diebus continuis. Li. eo magis miror triginta annis virisse panetiũ. Pli. ad focũ toto mẽse nullus fere dies quo nõ recitauerit aliquis ⁊ more grecorũ etiã p actũ. Li. p lege manilia. aliqn de annos tinuos dixit. Terẽ. ne fit opertur⁹ me vnã horã. Sz tñ cũ tpis ptẽ defiguam⁹ dũtaxat vtimur. ablatiuo hoc anno veniã ad te. i. in aliqua pticula huiꝰ anni. nõ aũt hunc annũ veniã ad te: nisi velles significare p nnum venire ⁊ aduẽtare. Li. ad treb. Necq; ego ad te his duobus mẽsibus scripserã. i. superiorib⁹ tpib⁹ ad te misi nullas. Laue dixeris preteritis tpib⁹ sz primis vel superiorib⁹. Tranq̃llus in iulio. ꝓfusum somno prima noctis. Celi⁹ tñ p aut primo vel superiori dixit pro anno. ad Li. li. viij. hoc si pro anno curio tribun⁹ ⁊ eode actio depuincijs introiit. vtimur et prepõne p Zu. li. s. horridaq; in dumis multoscq; in arata p annos. Qui in plogo. post ipetratã studijs meis qerẽ quã p vigiuti annos eruditẽdis iuuenib⁹ ipẽderã p eo ῥbo qõ pro mi dicũt infra ser mẽses infra tres annos. Catini dicerẽt intra: nõ infra. Suet. in iulio. Quẽ rumorẽ auerti tra paucos rursus dies. Ald ale et dr p anno futuro deligit põpei⁹ dux. Sz in annũ futuꝝ. Quin. iã in sequen tem annum famẽ timeo nõ eñ p anno. Sz p pplo eligit dux. Preterea nota illa hieniũ trieniũ ⁊ reliqua hoc aduerbio abhinc frequẽti⁹ in actõ ponunt. Terẽ. abhinc trieniũ qdã mulier cõmigrauit. et alijs ratib⁹. Li. acti. iiij. hor⁹ pater abhinc duos ⁊ viginti annos mortuus est: qõ etiam aliter dr. idez in philippi vigesimus annus est cũ oẽs sceleratiꝰ me vnũ petunt. i. abhinc vigesimũ annũ. illud tñ aduertẽdũ est tercen quatercẽtũ. ⁊ silia magis poetica eẽ triẽti e. a. quatricẽti e. a. plus oratoria. Ald el. li. s. trecentos ⁊ triginta ma ges añ amasim ferunt. Uer. totos tercẽtũ regnabit annos. Lz et illa magis oratoria apõ poetas licitũ reper Hor. in ser. tercentos inseris ohe. Que figura re actõ iungi pñt. Uer. li. v. dñ ῥbus impiũ est quoz ẽpta cur hz Iuu. ppzie oẽs tanq; admirari accurrũt. ῥ. s. eñ. Spumas. ere mebãt. Idẽ li. ij. ppzie ruit alto a culmine

Nullũ verbum cum actõ iungi siue ꝓstrui põt nisi fit actiuum. Stupeo. Horreo. Paneo cũ actõ. olet vnguẽta cũ similibus.

Preterea nullũ esse verbũ qõ nõ actõ vel ablatiuo significanti tps indifferẽter cõstrui possit vt docui tpis matica tres annos vel tribus annis.

Preterea cõplura esse verba neutra absolutaq; spe rate accusatiuo iungi possunt: vt depereo virginem ⁊ qõ Uergi. dixit corydon ardebat alexim.

Illa quoq; ex idiomate latini sermonis dicuntur.

Hoc latet me: nescio quis me manet exitus: ⁊ olet vi guentum: sapit picem ⁊ similia.

¶Anto. Oīa etiā neutra: qō in prima specie verborū diximus nullū esse verbū qō nō cū dto possit cōstrui: idē ēt nūc de verbis neutris dirimꝫ. et ponit exēplū ex buccolicis. Uerg. Cui pendere sua patereris in arbore poma. nā pēdeo absolutū est. sed dixit cui. i. ad cuiꝰ vsum atq; vtilitatē aut voluptatē. idē. ij. ge. tibi res antique laudis ⁊ artis ingredior. i. ad tuā laudē. Jdē in eodē. Nemorūq; iouī que maxima frōdet esculus. i. in cuius iouis honorē. idē. v. eñ. quo tñ mihi derterabis. hoc est in cuius pniciem atq; dānum.

¶Omnia etiā verba neutra posse iūgi dativo significanti illum cuius voluptati aut molestie ⁊ ānō: aut cōmodo: aut deniq; cuius gratia aliquid fit. Uergil. Cui pendere sua patereris in arbore poma.

¶De verbis deponentibus. Cap. iiij.

¶Epitome.

☞Deponēs verbū quale fiet ⁊ cui iūgat oīonis pti ac casu illiusq; quotuplicitatē ⁊ varia gña caput hoc docet.

DEponens verbum est illud quod in or desinit: ⁊ non habet actiuum in o. retinetq; tātū actiui significationem: vt ego loquor verba. Eius plures sunt species.

¶Prima species verborū deponētium est que post se construunt cum genitiuo: vt misereor innocētis Qualia sunt. Misereor eris. est sup miseria alicuius dolere ⁊ compati: vt miserere animi nō digna ferētis Obliuiscor eris. ē memoriā alicuius rei amittere: vt gs nō malos abliuiscīt. Reminiscor eris. Recordor aris. est ad memoriā reducere: vt reminiscere bonoꝝ.

¶Scōa verborū deponentiū species que post se construunt cū dtō. Qualia sunt hec. Opitulor ris. Auxilior ris. est adiuuare ⁊ opem ferre: vt opitulare mihi auxiliabor tibi. Suffragor aris. est adiuuare ⁊ p̄ prie verbis ⁊ pcibus: vt rogo te suffragare mihi. Refragor aris. est iſdē modis alicui aduersari: vt peto a te vt refrageris mihi. Patrocinor ris. est aliquē in iudicio defendere: vt ego patrocinabor tibi.

Dexbis deponētibus et ponit ī p̄mis verbis deponentis diffinitionē dicēs q̄ verbū deponens est illō qō defuit in or. ad differentiaz actiui neutri: et nō habet actiuū in o ad differentiam verbi passiui: et retinet tm̄ actiui significationē ad differētiā cōis qō vtrāq; hz. Eius cōplures sunt species: colligit autē ser. prima eorū q̄ cōstruūtur cum grō: vt misereor innocētis. Ter. ī huc. nil nr̄i miserere. idē. iij. eñ. Oro mi serere laborū tantorū miserere animi non digna ferentis. cū dtō cōstructū hoc verbū nō reperitur: cum actō nō iungit misereor: sed misereor aris. idē. iiij. eñ. aut miseratꝰ amantē est. Obliuiscor eris. recordor aris. ⁊ reminiscor eris. actō etiā iūgunt. No. in epo. Quis matarū quas amor hz curas hec iter obliuiscīt. Ter. ij. eñ. quisquis es amissos hinc iā obliuiscere grauios. ¶Scōa verborū depo. spēs est. Opitulor aris. Lic. in epi. opitulare college subueni patrie. Salu. ī catili. inopie sue opitulari sunt. ¶Auxilior aris. qō p̄scia. actō vt dtō posse iūgi dicit. Cū grō etiā reperīt ī sacris literis cōstructū. Esai e. xviij. Viero. interprete. in tēpore inquit placito exaudiui te: et in die salutis auxiliatus sum tui. ¶Suffragor aris. qō est auxiliari atq; sñia alicui fauere. ¶Refragari hō iisdē modis alicui aduersari. Li. in. j. de legibus. mihi eñ videris fratrē laudando suffragari tibi. Refrago in voce actiua cū actō. Sisenna apud Ald arcellus. p tulit dictaturam inquit omnibus animis ⁊ studijs refragauere pro eo qō est dictature refragari sunt.

¶Thri. Posse iūgi dtō hoc cuicunq; verboꝝ gñi cōe est. Lic. acti. j. accusauī eñ cui. Junemi tibi dixit. Terē. nō soli tibi postulat te viuere. Junc. Quis feret vrorē cui cōstēt oīa Terē. Qui mihi fit or. Lic. actiōe. ij. ei gloriam gratulat. Junc. prandebat tibi quisq; deus: repit vt annotat Ualla dtūs mihi ex idiomate sepenūero q̄ nō magis ad me vel ad re p̄ ad ceteros ptineat. vt hic mihi gloriat. Ecce tibi Pōponiꝰ nr̄. Tu mihi semp dormis ille mihi assidue sedet. Quū sup cena cēmus: ecce tibi hostiū crepuit. Ald iſereor: hoc x̄bo vsus est Ual a cū dtō in iliados translatiōe. Seruus tuꝰ sum ⁊ cui miser earis digꝰ. idē inibi. Nemo deorū mihi miserebit. Quia cōstructiōe sacri authores etiā sunt vſi: latini tm̄ id scripsisse nō inueniunt: actiuū apud veteres fuisse Ennius est testimonio miserere manꝰ date ferrū. ¶Obliuiscor. Vor. oblitus meorū obliuiscēdus: ⁊ illis cū agrō enaz diuus Hier. machabeorū libris dedit illis legē ne obliuiscerēt p̄cepta dei. Plau. ī casina. nō sum obliuiscor officium meū hoc añt ptici piū obiit ꝰ apud poetas ēt passiue significatiōis repit. Uerg. nunc oblita mihi tot carmina. Auso. ī gryppo. Que omisit nō oblita mihi: iſz pterita existimet. Qñ x̄bo a lino is. deriuatur in tertia syllaba a fine acutū hz accētū. nā penultima syllaba breuis ē. Ter. ī priapeia. Nigra formicis oblitꝰ fanilla. ¶Reminiscor is. Lact. in. iij. Quū fuerint facta oīa tunc autē reminiscētur mei: cum x̄bo actō frequēti ostēditur. Ter. Dulcis reminiscīt a gros. Quin. li. vij. Sz ea ēt q̄ facimus reminiscimur. Recordor is. Lic. p. Lpisone. cum aligno dolore suoꝝ flagitiorū recordabit: ⁊ cū actō idē phil ippica. ij. Recordare. Ald. Antoni, diē illū. idē cū abitō p lege agraria. Nā pfecto ſ recordari volueritis de nouis hoībus. Jdē. ſ. thuscu. te q̄d de te recordare. Jdē p plācio: q̄n illis vestris lachrymis de illis recordor. ¶Opitulor. ab ope ⁊ tuli cōpositum. Li. p milone. Ald ihi qui toties me morti obtuli mihi pōt opitulari: actiuū hoc x̄bum fuisse olim meminit. Nonꝰ plaun exēplo in equo troiano da mihi opes has: quas pero pcor: porrige opitula. ¶Suffragor. refragor. Lic. actiōe pma ī verrē. Amicus eius hortēſ tibi suffragat. Qui. li. x. cui nō suffragatur. Ingenīū acri studio aduersus hoꝝ añt simpler fragor aris. vſui nō est. ¶Patrocinor. Tertullianus ī apologia. maiorum ītituta cecidere atq; modestie: que sobrietati patrocinabantur

Ædulor adularis. est voce vel gestu fauorem q̄rere: vt ne aduleris mihi.

Assentor assentaris. est voce laudādo: vel ꝙsentiēdo

¶Anto. Adulor aris. Assentor aris. palpor aris. blandior diris. cū dtō cōstrui nemini dubiū est: repit tm̄ adulo as. cum acto ī voce actiua. vt Uale. mari. ſi Dionyſium inquit nō adulares ista nō esses: et Accius apud Ald arcel. pennata cauda nostrum sanguinem adulat.

Deꝝbis deponētibꝫ.

Prīa deponētiū spēs.

Scōa spēs deponētiū

Suffragor Refragor.

Oīa verba dtō ꝑstrui. Ald iſereor

Obliuiscor

Remiſcor. Recordor. Opitulor.

Adulor. Assentor.

Licero.ſ.offi. cauendũ eſt ne aſſentatoribus patefaciamus aures: neq; adulari nos ſinamus. Eodẽ mõ. ¶ Palpor aris. cum dõ repitur palpo as.cum actõ. Dora.ij. ſermo. Cui ñ palpare recalcitrat. Iuue. quẽ munere palpat charus. ¶ Blandior iris. Quinti. Blandiar pauliſper indices calami ratibus meis. Gratulor aris. eſt vt Valla inquit: reſtari nos gaudere de facilitate alterius apud eum ipſum q̃ ea fortuna affect⁹ et cõſtruit cũ dõ aliq̃ ſup primit dũs cũ tñ intelligit. Oui. Gratulor echaliã titulis accedere noſtris ſubaudi tibi. Idẽ in.iij.de arte. Ego me nunc deniq; natũ gratulor ſubaudi mihi. Reperitur et gratulari pro gratias agere: ſed tñ dijs immortalib⁹: vt affranius apud Priſci. Serte frater mi ſalue cum ſaluus venit gratulor dijs. Grattari idem prope eſt quod gratulare: niſi quod magis eſt poeticum. Uerg.iij.eñ. Inuenci germana viam gratare ſorori: ſed conſtruitur etiam cum actõ. Idẽ in.v. gratatur reduces. ¶ Gratificor aris. quod eſt gratum facere etiam dõ iungitur. Lice. pro cornelio: non alicui gratificabat homini aut ordini. Sallu. etiã i actõ iunxit in catilina. potentie puerorum decus atq; libertatẽ ſuã gratificare. Lice. quoq; ad Valeriũ. cur eñ tibi hoc nõ gratificet. ¶ Iraſcor aris. Terẽ. tibi pol iratus ſum philomena. ¶ Aſſentior iris. Lic. in epi. ſenatus mihi aſſenſus eſt. Idẽ alio loco quib⁹ aſſentio ſolicitam et periculoſam iuſtitiam non eſſe ſapientis. Siſenna aſſentio tis. putauit eſſe dicendum quẽ deinde multi ſunt ſecuti: vt author eſt Quin.l.ſ.orato.et Bel.lib. ij.noc.at ti. Lice. tũ aſſentior ſemp fere dicit: atq; actõ iunxit. vt in primo de orato. cetera inq̃t aſſentior craſſo. Ita quare tibi Antoni vtrũq; aſſentior. ¶ Tertia verborũ deponentiũ ſpecies eſt. Solor aris. quod eſt relatiũ afferre. ¶ Cõſolor aris. tantũ verbis alicui cõſolationẽ adhibere: et ab illo eſt ſolatiũ ab hoc cõſolor. Execror aris. abhominor aris. deteſtor aris. auerſor aris. Idem prope ſignificant. atq; huius ordinis nõ ſunt: ſed auerſari eſt vultũ ab ea re quã deteſtamur: auertere. Uergi. iiij.eñ. nõ auerſata peremẽ. Oui. ſ. faſtorũ. officioq; leuem nõ auerſatus honorẽ. Pli. li. xxx. Terrã orbitis depreſſam auerſatur: hoc verbo frequenter Hieron. vtitur in ſacris literis: ſed fere ſemper legitur mendoſe aduerſor pro auerſor. Sequor eris. cõpoſitis huius ordinis eſt verbum: preterẽp obſequor eris. que ad ſuperiorẽ ſpeciẽ pertinet. Proſequor elegantiſſime preter accuſatiuum: etiam ſeptimo caſui iungitur: vt proſequor te muneribus: proſequor te chrymis. Pli. in epi. proſecutus eram viatico ſecedentem. Lice. in epi. quam tu ipſe omnibus letitijs proſequeris. Conſequi eſt rem que fugiebat aſſequi.

¶ Thra. Adulor. Quin. Quod ſeruile et nõ liberale poſtulet adulatur mihi. Blandior. Tertullianus in lo zia infantibus blandiebant: ne lachrymantes immolarentur. ¶ Aſſentior. Lice. in epiſt. Si paulũ aſſeri cõmodum eſt. Plau. in mene. aſſentabor quicquid dicet mulieri. Tere. etiam accuſatiuũ ſubduor nucho. Poſtremo impani egom et mihi aſſentari oĩa. ¶ Gratulor quod aggretius dicit ad alienos tantũ pertinere. Lic. primũ tibi vt debeo gratulor. Idem cum grõ appellat hominẽ: ſed ei voce magna gratulans. Apule. li. ir. aſini aurei. Laboris libertatẽ gratulabar. Tere. meũ aduentũ gratulant. ¶ Iraſcor. Turpe victori victo iraſci. Oui. Iraſcor votis heu leuis ipſa meis. ¶ Aſſentior iris. Quint. ſed vt fugiende ſint magne ſchole cui ne ipſe quidem rei aſſentior. Lice. tñ. philip. Cui vos maximis de rebus aſſentiamini. Gel. lib. xiij. de lingua latina. Sentior nemo dicit: et id p ſe nihil eſt. aſſentior tamen omnes fere dicũt. ¶ Iuſtin. Salu. in iugurtha. Atherbalem vire ſue dolis inſidiatum eſſe. Obſequor. Tere. cogitat aut te amare aut potare atq; omnino obſequi. Solor cõſolor. Uergi. Quos bonus eneas dictis ſolatur amicis. Lice. ſi ipſe met qui cõſolari cupio cõſolandus ipſe fim: olim vero actiũ fuit: cuius paſſionum apud literas ſacras lacrimas. beati qui lugent: quoniam ipſi cõſolabuntur. ¶ Execror. Oui. in ibin. nec minus nocent fictum execrationem. Apud veteres tamen actiũ fuit. Affranius apud Nonium: experiunrabant et execrabant ſe adſtantes. ¶ Abhominor. Rufinus. lib. ij. qui abhominaris idola. Sacrilegium periurij committis. Auerſor. Tertul. in apologia. miro ordine auerſor concilionem. nam aduerſor cum dativo conſtruitur. Lice. pro ſylla. Ego ornamentis aduerſor tuis. Sequor. Uergi. Tozza leena lupum ſequitur. lupus ipſe capellam: huius compoſita ita Aggerius differre putat. Quod cõſeq̃mur ſtudio obſequimur officio: perſequimur iniuria: proquimur honore: ſubſequimur ordine: aſſequimur voto.

¶ Fateor. Fateor eris. et cõfiteor eo differunt qõ fatemur ſpõte confitemur coacti differi vero eſt negare aut non fateri qõ fatendum erat. Precor aris. manifeſtam habet ſignificationem. deprecor quoq; idẽ ſignificat qõ è deteriori. vt confiteor confitenda.

Blandior
Gratulor.

Gratificor

Iraſcor.
Aſſentior.

Tertia deponẽtium ſpecies.

Aduerſari

proſequor.

Aſſentior.

Iraſcor.

Execror.
Abhominor.

Fateor. cõfiteor differunt.

fauorem captare.

Blandior blandiris. Palpor palparis. eſt idipſum tangẽdo et palpãdo facere. vt cur blãdiris potentiori.

Gratulor gratularis. eſt gaudere de felicitate alterius vt gratulor tibi fortunis aucto.

Iraſcor iraſceris. eſt ira cõmoueri: vt tibi pol iratus ſum philomena.

Aſſentior aſſentiris. eſt conſentire ſiue aſſenſum præbere: vt ſenatus mihi aſſenſus eſt.

Inſidior inſidiaris. eſt inſidias tendere vel præparare: vt lupus inſidiatur ouibus.

Obſequor obſequeris. eſt obedire vel ſeruire: vt obſequor tibi et obſecuturus mihi.

¶ Tertia verborũ deponẽtium ſpecies eſt: que ſe conſtruuntur cum accuſatiuo. Qualia ſunt.

Solor ſolaris. conſolor cõſolaris. eſt præbere ſolatium vt ſolare egenum: conſolare orbum.

Execror execraris. abominor. deteſtor. auerſor. eſt aliquid maledicere et abhorrere.

Sequor ſequeris ſecutus ſum. notum eſt: vti ſequere Italiam ventis.

Conſequor conſequeris conſecutus ſum. eſt ſimile qui vel adipiſci: vt conſequor quod volo.

Fateor fateris. eſt ſpõte aliqd manifeſtare vt fateda. Confiteor confiteris. eſt coacte et per vim fateri. vt confiteor confitenda.

Diffiteor diffiteris.est non fateri siue negare:vt diffiteor neganda.

Precor precaris precatus sum.idē est quod rogare: vt sepe precor mortem.

Deprecor deprecaris.pro eodē siue detestari: vt mortem quoq; deprecor idem.

Demereor demereris demerui,demereri.est aliquem sibi meritis obligare:vt demereor amicum.

Causor causaris.est causam occasionem vel excusationem adducere:vt locum immeritum causatur.

Emulor emularis.est sequi amare ⁊ inuidere:vt emulor patrem:imitor matrem.

¶Quarta verbor deponentium species est q̄ post se construūtur cū ablō siue septimo casu qualia sunt. Letor letaris.delector aris.ē gaudere ⁊ letitiā interiorē exteriꝰ demonstrare:vt letor meis rebus ⁊ delector tuis. Utor uteris.est vsum alicuius rei habere:vt rogo te vtere meis omnibus rebus.

Potior potiris.est rem desideratā obtinere:vt opta troes potiuntur arena.

stari et abhominari. Oui.ſ. de pon. sepe pcor mortē:mortē q̄ depcor idē. Tu.in. ix. nō depcor hosti serua. Sallu. inimici imperium et cruciatus corpis depcor. Quid aūt fit deprecari Bel.copiose.li.vj.disputat. Impcari est malū alicui pcari. ¶Demereor eris.quod est aliquem sibi bñficijs obnoxiū facere. Quint. li.ſ.simul vt demererer amantissimos mei iuuenes. Sueto.in othone. nec minus aliū alia via demerebaꝫ. Idem in vitello. ne qua nō arte demereret claudiū. Oui. in epi. phillidis. crimine te potui demeruisse meo. illiterati dicunt demereri p non mereri: ⁊ demerita p non merita. ¶Causor aris. pro eo quod est causam siue occasionem afferre. Nota.in epi. locū immeritū causat inique. Oui. ix. meta. visaq; causat. Apul.pro magia vim meā quā volūtatē suā causari maluisse. Causo causas quo imperiti vtunt pro officio non dicit latine. ¶Aemulor aris.pro eo quod imitor ī bonā partē accipit.nam pro eo quod est inuidere dō iunxit. Piero.i psal. Noli emulari ī malignantibus. Ad hanc speciē referenda sunt ꝟba que p̄ter actū construūtur etiā cū dō: vt loquor tibi verba. precor tibi multa mala et que preter actū desiderāt etiā septimū casum vt numeror aris.dignor aris. Nota. in epo. certamen et vnam purpuree qua numeret te priapee. Uer.ſ.eñ.haud equidē tali me dignor honore. Apud antiquiores digno as.fuit Lic.apud Priſci.in economico. et eo inquit numero hoīm qui apud nos hoc uole dignant.i.digni habent.hinc Ver.iij.eñ.dixit cōiugio anchiſa veneris dignare supbo. ¶Quarta verborū deponentiū species est. Letor ris. Uerg.vſ.eñ. Apud supos furto,letatus inani. Idē. eñ.ſ.li.gtō iūgit dicens:veterū meminī letor ve malorū. Utor uteris qō antiquiores etiā actō iungebāt. Varro apō Priſcianum vtile vtamur potiuſq̄ a rege aburamur. Potior iris.cū gtō et ablō cōstrui pōt:sed et cū actō apud antiquiores iungebat. Sallu.ī iugur. priuſq̄ legatos quenire adherbalis potiret. ⁊ infra.si eius oppidi potitꝰ foret.⁊ ibidē. Romani signor ⁊ armor potiti sunt. Li.ij.inuecti rex potiri volūt. Uer.ſ.eñ.optata troes potiunt arena. Ter.in adel.ille alter sine labore prīa potiť cōmoda. Plau.in amphy. ptingit vt salui potiremur domū. ¶Lyci.Fateor.Li.p milone. Nō formētis inuenire vis:id fatemur. Cōfiteor eris.idez p eodē.ne formentis togerent cōfiteri. Liodium occisum esse a seruis. Oui.in ibide. Uic tibi de furijs scinder latus vna flagello vt sceleris numeros ꝓfiteare tui. Sed qō vi ⁊ certor:siō e fiat pluria sunt erēpla. Tertu.in apologia. Nec tori qui dem facile aut semp ꝓfitemur.idē paulo post negātibus adhibitis ceteris formēta ad ꝓfitēdū. Solis christianis ad negādū. Cōstruit etiā cū ablō ⁊ prepōne.vt Lice.philippica.ij. Quū hoies nefarij de parricidio cōfiterentur. Idē lib.viij.epi.puder me tibi ꝓfiteri de Apij hois ingratissimi iniurijs. In īris vero sacris cōfiteri laudātis vel gras agentis etiā libēter manifestātis est. Te deū laudamus :te dñm ꝓfitemur. Cōfit enim dño q̄m bonus. Cōfiteor deo pcā mea. ¶Diffiteor. Pie. in vigilātū. Nō diffiteor omnes nos qui rpo credimus de ydolatrie erroze venisse. Precor aris. Nota. Iuppiter tandē veniam pcamur. Si tū bene admittat cū dō construit. Qui in. ⁊ ozā solūtibus bñ precemur. ¶Depcor.i.renuo recuso. Li.thusc.ij. Anaxarcus nullum genus supplicij depcatus est. est etiam ozare ⁊ cum duplici actō cōstruit. Lice.lib.iij.epi. hoc te vnius sollicitudines depcantur. Demereor. Tertu.in apologia. Quis nā deū demeruit vnq̄. Causor. Aldartia. Sed iā causaris barbāq; annosq; pilosq.causari iniq̄ causare est. Nota.li.ſ.epi.stultus vteret locū immeritū causat inique. ¶Emulor.puerbio.cap.iij. Piero. interpte. Ne emuleris hoīem iniustū:ne imiteris vias eius pro inuidere cum darino.idem contra Iouinianū lib.ſ.emulabaꝫ quippe vtor eius ancillule pulchritudini. ¶Imitor. Iune. Sponte tū iuuenes imitant cetera.imitari aūt plus est q̄ emulari. Li.p Aldarcello. emulo atq; imitatore studioꝝ meoꝝ distracto vbi vir dicas emulor sed emulus. ¶Letor. Li.in epi.duplici ter letatus sum tuis literis ⁊ ipse risi ⁊ qō intelleri te posse ridere. ¶Delector ⁊ oblector nō sunt cōposita a letor. Sed derivativa a lacto as.que pter cōpositionem a in e mutarūt. Quoz vor etiam actiue frequēs est. Li.ad ruffum. itaq; me superiores litere tue admodū delectauerunt. Idem ad celium. In cōibus miserijs hec tū oblectant spectacula. ¶Utor:si persone exhibeatur amare est. Li.pro Fabio viro optimo ⁊ homine doctissimo familiarissime vtor.in vsura apud Ciceronem pro familiaritate ⁊ consuetudine.

Uescor vesceris.est comedere vel vti cibis:vt capreve scuntur frondibus.

Fungor geris.est vti officio:vt fungor meo munere.

Fruor frueris.ppie est ex re qua vtimur delectationē capere:vt fruimur honestis ⁊ que sunt ppter se.

¶Quinta verbor deponētiū spēs est que post se cū nullo casu ꝓstruūť nisi media prepōne. Qualia sunt

¶Anto. Uescor vesceris: qō etiā actō iunxit Accius apud Aldarcellū. Facinus inqt oculi vescuntur. ⁊ in Leuitico Piero. interpte. afferat pro se duos passeres:quos vesci licitū est. Idem numeri.xiij.erat autem ꝑs quo iā precoque vue vesci possunt. ¶Fungor fungeris actō quoq; iunxit. Teren.in adelph. dicens: neq; boni:neq; liberalis functus est officiuz viri. Plautus in menechmis.nam parasitus octo hominum munus facile fungitur.

¶Fruor eris.quod est suis quemadmodum

De verbis cõibus.

Jocor.

Grassor.

Castrametor.

Rusticor.

Cachinnor.

Nascor.

Cõplector.

uror eris. eorum que sunt ad finem: unde utimur pecunijs fruimur aũt utrtute. ¶ Quinta uerborũ deponentiũ species est. Ad hãc speciẽ reduci possunt etiã que i sexta specie posita sunt. ¶ De ẏbis cõibus. In primis dicit uerbũ cõe est illud qđ definit in or et non habet actiuũ in o. qđ etiam uerbũ deponens habet a quo differt: qm̃; deponens actiuã m̃ hz significationẽ: cõe uero actiuã et passiuã. Apũ antiquiores quẽadmodũ Prisc. et Asper. colligunt multa huius gñis fuerunt uerba: ut auxilior aris. adulor aris. adminiculor is. augur is. adhortor aris. auspicor ris. abhominor aris. adorior ris. aburor ris. antestor staris. aspernor aris. architector aris. assector aris. assequor eris. argumẽtor aris. arbitror aris. adipiscor eris. blandior diris. consolor ris. cõspicor aris. cõminiscor eris. calũnior aris. carnificor aris. consector aris. contestor aris. detestor aris. despicor ris. demolior iris. domino aris. depeculor ris. dilargior iris. digno aris. exordior iris. expior iris. exequor ris. frustror aris. fortunor aris. horror ris. metor aris. mortigeror aris. miror aris. machinor aris mentior iris. obliuiscor eris. queror eris. solor aris. Que oĩa tamẽsi inter deponẽtia numerant: cũ aliqñ passiue reperiunt prolata et ab eis participia ptĩ passionem significãtia. Sz etiã ab his nõnunq̃ uox actiua reperit: ut sit uerisimilimũ fuisse hec olim actiua.

¶ Ehu. Jocor. Adamilij li. v. astronomicõ. pẽdens iocaꝝ in hostẽ. Anso. Iudere me dixit falsoq̃ in amore iocari: admittit etiam actiũ. Lice. ad treba. Sed hec iocari sum⁹ tuo amore. Grassor. Juue. haud ferro grassatur uitiũ humane mentis uitiũ. est etiã crassor aris. a crasso as. i. pinguefacio et pinguesio. Apu. lib. iij. floridorũ. pili mei crassant in setas: et cutis reuera durat in corium. ¶ Castrametor aris. lib. j. regũ. Piero. interprete. et sicut castrametatus est iuxta lapidem aduersũ. ¶ Labor eris. Oui. li. iij. de arte. uitandum est etiam cito pede labi. etas. ¶ Rusticor aris. Li. pro archia. Studia pernoctant nobiscũ peregrinãtur et rusticant. Philosophor ris. ut te philosophãdo reuocare coner ad cenas. ¶ Cachinnor aris. cuius uocez passiuã nõdum legi sed actiuã. Lucr. famule lõge fugitant furticẽq̃ cachinnãt. Orior eris. Ouiđ. li. x. meta. tu quotiens oreris uiridiq̃ in cespite flores. ¶ Nascor. Juue. tibi filiolus uel filia nascit̃ er me. Patior te ta te. dicimus. Ter. O passi grauiora. Oui. Ver. patior telis uulnera facta meis Apũ ueteres uero actiuuz fuit. Nemius. ppls patitur tu paties mõ. ¶ Cõe hoꝝ uerboꝝ actiua significatio passiua reperitur: passiuaz uo nisi in preteritis uir offendas que etiam deponẽtibus cõis est: ut liceat intueri in oblitus tuy et filibus. Quod si mihi ordilis: meuũ: lucilij. Accij: turpilij exempla adduxeris: dicã authorem nõ in media latinorum etate has preceptiones dare: ut ipse. li. j. pollicet. Cõplector. Lice. acti. iiij. in rẽ. Hoc uno crimine cõplector oĩa. Idẽ li. vj. epi. quos eq̃ atq̃ te summa beniuolẽtia cõplectus sum. i. amo. ¶ Amplector. Juue. Quis eñ uirtutẽ amplectit ipsam p̃mia si tollas. Ad ella li. i. uno ambitu secũ cuncta amplectit. Amplexo as. et usus est. Li. pro cluentio. authoritatẽ censoꝝ amplexato. Plau. in cistel. Anus ornata gemma. ¶ Crimior. Li. p milone. meã patriciã inuidiose crimiabant. ¶ Expior idẽ i epi. eã fidẽ hostia tua dignitate: cũ ego in mea dignitate exptus sum. ¶ Ueneror. idem in cati. Venerami illũ iouẽ huius custodẽ. ¶ Interpror. Oui. li. ij. Nora. in quibusdã noli interpretari. huius passiuũ fortasse Lic. protulit libro rheto. Sũmã igit amẽtiã putãt esse qđ scriptũ erat reipublice cã salutis: id nõ ex reipublice salute interpretari. ¶ Largior. Li. in epi. Sunt in te que aut fortuna hoĩb⁹ aut natura largit. et cũ prepõne. ad idẽ. (de ag) ad hoĩm cõmoditatẽ et usus tantã rez ubertatẽ natura largita est. Plau. in bac. libertatez chrysalo largi-

Jocor iocaris. est facete et cum quadam uenustate dicere: ut cicero iocatus est in antonium.

Grassor grassaris. est quasi gradiẽdo seuire uel insanire: ut clodius grassabatur per urbem.

Castrametor castrametaris. est ponere uel mutare castra. ut cesar castrametatus est in alpibus.

Labor laberis. est lubricari et pedes in lubrico figere in terram cadere: ut caue labaris in lubrico.

Rusticor aris. idẽ est quod rure degere. ut rusticari in ocio. Philosophor aris. est uacare studio philosophie: ut philosophatur in urbe. Tumultuor aris. tumultũ facere: ut tumultuat in castris. Cachinnor aris. ẽ multũ inutiliter ridere: ut cachinnat i ioculo.

¶ Sexta uero deponentiũ species est que post fecerunt cũ ablatiuo et prepositione a uel ab: qualia sunt

Orior oreris uel oriris. est quasi ab ore procedere. gere uel nasci: ut ortus a patribus honestissimis. scor nasceris. est de utero exire et in lucem edi: ut a clarissimis maioribus. Patior pateris. est sustinere et tollere: ut rustici patiuntur a ciuibus.

¶ De verbis communibus. Epitome.

Uerba que nos cõmunia appellamus cui gaudent nis parti iungi: et quos casus exoptent hec litera monstrat.

Ommune uerbum est quod desinit in o non habet actiuũ in or et retinet actiui significationem: ut ego amplector te. amplecteris a me. pauca huiꝰ generis reperiuntur fere complector: cõplecteris. amplector amplecteris et est simul utriusq̃ brachiũ cingere uel cingi.

Osculor oscularis. est osculũ dare uel recipere: ut osculor te. tu oscularis a me.

Criminor criminaris. est accusare uel accusari: ut crimino te et tu a me.

Experior experiris. est probare uel probari: tentare uel tentari: ut ego experior illum: et ille a me.

Ueneror aris. est honorare uel honorari: ut ego uenror deos: et dei a me.

Interpretor interpretaris. est exponere uel exponi: ego interpretor obscura: et illa a me.

Largior largiris. est donare uel donari: ut largior pecunias et pecunie largiuntur a me.

¶ Anto. De verbis diuersoꝝ gñm. ¶ Sunt quedã verba q̃ repiunt diuersis modis ꝓstructa de q̃bus p singulas generꝫ spẽs aliq̃d attigimus: q̃ nũc idcirco repetimꝰ: vt sub vna facie p ordinẽ alphabeti possint lectori occurrere. Abstineo es. de quo in sexta actinoꝝ ꝙboꝝ specie diximus. Adeo is. in quinta ꝙboꝝ specie. Adulor aris. in scõa deponentiuꝫ spẽ. Amoneo es. in sexta actinoꝝ specie. Auersor is. in tertia deponentium specie. Adulo as. in sexta actinoꝝ specie. Assentior iris. in scõa deponentiũ specie. Caueo es. in scõa specie neutrorum.

De verbis diuersorũ generum.

¶ De verbis diuersorum generum atq; sub eodem genere diuersarum formarum. Cap. vj.

¶ Epitome.

¶ Alia insuper diuersorũ generum subq; eodẽ variaꝫ formarum verba qua cum seruantur orationis parte ꝛ casu: sigillatim caput hoc explicat.

Abstineo me iniurijs. i. nulli iniuriam facio: actiuum sexte speciei.

Abstineo manum a muliere. i. mulierem nõ tango: actiuũ eiusdem speciei.

Abstineo irarum. i. non irascor: neutrum prime speciei.

Adeo domum vel ad domũ: i. vado siue eo domum: ꝛ est neutrum quinte speciei.

Adulor tibi vel adulor te. i. voce vel gestu te laudando a te fauorem quero: deponens scõe ꝛ tertie.

Admoneo tibi manum: i. dest eam tibi applico ꝛ adiungo: actiuum tertie speciei.

Amoneo a te manum: i. dest eam a te remoueo ꝛ separo: actiuum sexte speciei.

Aduersor tibi. i. contrarius tibi sum: deponens scõe speciei.

Auersor te i. dest vultum auerto a te: ꝛ detestor te: deponens quarte speciei.

Audio te audio vocẽ. i. auribꝰ percipio: actiũ prie spẽi.

Audio te vel ex te: vel de te. i. audio doctrinã tuam: actiuum sexte speciei.

Audio tibi vl iaudio. i. obedio tibi: neutꝫ scõe spẽi.

Audio male absolutum significat infamari: neutrũ quinte specici.

Assentior tibi: assentior tibi hoc: i. dest tecum consentio deponens secunde ꝛ tertie.

Assentio tibi vel assentio tibi hoc: pro eodem neutrum ꝛ actiuum.

Caueo tibi: i. dest prouideo tibi: caueo te. i. fugio a te. neutrum ꝛ actiuum.

Careo te: vel careo tui. i. nõ habeo: neutꝫ prie ꝛ tertie

Committo tibi libros. i. ipsos tibi cõmendo actiuꝫ tertie speciei.

Cõmitto pliũ vel milites. i. pugnã iduco actiuũ prie spẽi. Cõmitto: vt nõ colã parentes: idẽ est qõ peccare neutrum quinte speciei.

Credo tibi: ꝛ credo tibi hoc: i. dest dictis tuis credo ꝛ ipsis assentio: neutrum scõe ꝛ actiuum tertie.

Credo tibi pecunias: i. dest ipsas fidei tue committo actiuum tertie speciei.

Adeo.

Admoneo.

Audio.

Assentior.

Caueo.

Careo.

Cõmitto.

¶ Anto. Cõmitto is. in tertia spẽ actinoꝝ ¶ Credo is. in tertia specie actinoꝝ. ¶ Consulo cõsulis in tertia specie actinoꝝ. ¶ Con-

mendo cõmendas in tertia specie actiuoꝝ. ¶ Certo as. in quinta specie neutroꝝ. ¶ Cõtẽdo is. in quinta specie neutroꝝ. ¶ Constituo is. in quinta specie neutrorum. ¶ Do das dedi. in tertia specie actiuorum. ¶ no as. in tertia specie actiuorum. ¶ Doleo es. in secunda specie neutrorum. ¶ Dego gis. in quinta specie neutrorum. ¶ Exigo gis. in quarta specie actiuoꝝ. ¶ Exeo is. in quinta specie neutrorum. ¶ Facio facis. in tertia specie actiuoꝝ. ¶ Induo induis: in quarta specie actiuorum.

¶ Ehꝛi. Cõmitto diuersoꝝ genez est. Nã actiuũ ⁊ neutrũ est. Sed cũ est actiuũ speciei prime ⁊ tertie pro neutraliter vero tm̃ quinte est. Iune. Cõmittit vates ⁊ cõparat inde maronẽ. Li. li. ſ. de diuina. vt pectora debatur cõmittere prelijs. Teren. seruo fortunas meas me cõmisisse futilis. Li. li. ſ. de legibus. Quocirca reor cõmittere: vt nõ bene prouisa ponantur.

Credo. ¶ Credo est actiuũ tertie ⁊ neutrũ scõe. Li. p Gneo. ⁊ mihi credite id qõ ipſi videꝛ. Adar. iſtud crede mihi ligella belle. Qui credidim̃ blandis quoꝝunꝛ tibi copiaverbis. Credere ẽt mutuare est. Adar. ⁊ Gaietano milia crede tuo.

Consulo. ¶ Consulo actiuum prime atq; secũdez tertie etiam quarte est: neutrum vero tm̃ secũde. Iune. Que nullũ ꝓſuluit ⁊ iã cõsulitur Sene. in epi. Nunc coqui ac piſtoris morem boni cõſulito. Apul. li. viij. Animi boni ergo ⁊ optimi ꝓſulis. Est eñ tertie regule. Quꝛz dicimus. Consulo tibi cõmoduꝛ: sed hoc perꝙ rarũ est. Plau. in menec. Cõsulã hãc rez amicos. Iu. li. ſ. Tũc genꝰ humanũ poſitj sibi cõsulat armis. dꝛiam ꝙo inter consulere te. i. petere cõsilium: ⁊ inter cõsulere tibi. i. puidere satis aperte ipse Gi. ostendit lib. vij. epi. ad treba. cõsuli quidẽ tea Cesare scribis. Sed ego tibi ab illo cõsuli maluissem. Cõsulere autem boni est in bonam partẽ accipere. Qõ etiã latinum est. Li. ad arri. Qõ rogas vt in bonã accipiã partẽ. Si qua sunt tuis lꝛis q̃ me moꝛ

Cõmẽdo. deant id boni cõsulãt. Cõmẽdo actiuũ tertie ⁊ prime est. Qõ supꝛa oñdimus. Sz ẽt qñ est actiuũ tertie laudare est. Pli. iu. ad arrianũ. Sed sane blãdianꝝ dũ p hoc mẽdaculũ nr̃m studia nr̃a cõmendãt. i. laudanꝛa nobis. i. ad laudẽ nr̃i.

Cõgredioꝛ Cõgredioꝛ deponẽs scõe ⁊ qnte est. Ter. atq; impar cõgressus achilli. Cice. p milo. q̃ enim ſi tecũ cõgrediaꝝ. Costituo neutrũ scõe ⁊ quinte est. Iune. hic vbi numa noctur ne cõstituebat amice. Li. act. iiij. in verrẽ. constituo cum hoibus quo die Adesane presto

Do. essent. ¶ Do das est actiuũ prime ⁊ tertie speciei. Qõ ex varietate vel casus vel ꝓpõis mutat significationẽ. Adart. do tibi naumachiã tu das epigrãmata nobis. Terẽ. i eunu. hanc tibi dono. do. Cic. i. epi. ego min̄ sepe ad vos do lꝛas q̃ possum. idẽ al ibi. Cõmentariũ dedi ei q̃ has lꝛas tibi dedit. idez ad Cesa. domi me lꝛe danꝝ mihi a te. vbi dare alicui lꝛas nõ solum est vt ad aliquẽ deferat: sed vt eas legat absens: ⁊ hoc qdẽ passiue. Cuiusmodi ẽ semp

Dono. dare ad aliquẽ. idem ad treba. Valde iaz lautus es qui grauere lꝛas ad me dare. ¶ Dono actiuũ quinte ⁊ tertie est speciei. Iune. quoties siculis donauerat vrnas. Hoꝛa. in epist. Tellus ſpicea donec cererẽ coꝛona. Teren. dolet dictũ ſpudẽti adolescẽtulo. Sulp. ad Cic. aa illi⁹ vicẽ doles. Li. i epi. a te peto: vt meas iniurias pinde doleas. Pier. in Joui. figurate dixit. Zymotheo dolẽti stomachũ vinũ suadet bibere. Dego is. actiuũ prime ⁊ neutrũ secũde est. Plau. in aulula. ego iſtũ soꝛoꝛ laborẽ degã. Zactã. li. iij. Quid nobis afferãt q̃ rectius vita degaꝝ. Li. lib. iij. de fi. in ea qõ sepe vſur pes tranq̃llitate degere.

Facio. ¶ Facio. de hoc verbo lege plꝛima in ope cui cẽtifacio nomen indidim̄: niſi ꝙ ita dicim̄. ego te marꝛ puto sine ego te marꝛ facio. Cic. ad atti. Sunt oẽs ita mihi familiares vt se q̃q; maxime putet

Consulo tibi. i. prouideo tibi ⁊ cõsilium tibi do... trum secunde speciei.

Cõsulo te. i. cõsilium a te peto: actiuũ prime specie...

Consulo boni. i. bonã partem iudico: neutrum ... cunde speciei.

Cõmendo te regi: idest ipſi te cõmẽdatũ trado:... uum tertie speciei.

Commendo te apud regem: idest coram ipso tra... do actiuum prime speciei.

Certo tibi vel certo tecũ: idest litigo sine pugno... trum secunde ⁊ quinte.

Cõtẽdo tibi vel tecũ idẽ sibi vult: neutrũ scõe ⁊ qu...

Congredioꝛ tibi vel tecũ: idest cũ impetu tibi ob... veponens secunde ⁊ quinte.

Constituo tibi vel tecũ: idest simul tecum vadim... conuenio: neutrum secunde ⁊ quinte.

Do ti pecunias: idest gratis tibi eas exhibeo: actiu... tertie speciei.

Do ad te literas ad amicum vt eas illi portes: actiu... eiusdem speciei.

Do ad te lꝛas vt i absentia eas legas: actiuũ prime...

Do tibi pecunias: dono. i. gratis tibi denarios cõ... do. actiuum tertie speciei.

Dono tibi pecunias eiusdem est significationis: ac... uum tertie speciei.

Dono te coꝛona. i deest do tibi coꝛonam in signum ... noꝛis: actiuum quinte.

Dolet mihi caput proprie. Doleo caput figurate... est patioꝛ doloꝛem capitis: neutrum secunde.

Doleo vicem tuam: idest compatioꝛ miserie ⁊ infe... tunio tuo figuratum.

Dego gis. absolute vel dego vitam: idem est quod ... uo: neutrum quinte.

Exigo te pecunias: vel exigo a te pecunias: idest ... a te repeto: actiuum quarte ⁊ sexte.

Exeo domum vel exeo domo: idest egredioꝛ eam... neutrum quinte.

Facio tibi iniuriã. i. afficio te iniuria. actiuũ terti...

Facio te maxim̄i: idest maxim̄i meriti vel preciꝛ te... mo: actiuum secunde.

Facio te certioꝛem: est quod barbare dicitur anim... actiuum prime speciei.

Facio tecum: idest conuenio siue consentio ⁊ ca... to tecum neutrum quinte.

In duo te vestem.i.vestio te ꝛc.actiuũ quarte speciei
Induo te veste idẽ cũ superiori vult.act.sexte speciei
Induo tibi vestẽ. Itẽ pro eodẽ actiuũ tertie speciei.
Ignosco tibi vel ignosco tibi peccatuz. idest remitto tibi ꝛc.neutrum ꝛ actiuum.
Inuideo tibi vel inuideo tibi vestẽ.neutrũ ꝛ actiuũ.
Illudo tibi vel illudo te.i.irrideo neutrũ ꝛ actiuum
Indulgeo tibi.i.quadaz indulgentia tibi blandior. neutrum secunde.
Indulgeo operã lr̃is.i.do operã lr̃is.actiuũ tertie.
Impono tibi onus.i.onero te.actiuũ tertie.
Impono tibi.i.decipio. neutrum secũde speciei
Incesso tibi iuado tibi hoc ẽ aggredior te neutrũ ꝑe
Incesso te inuado pro eodẽ.actiuum prime speciei.
Letor malorum vel malis:idest congaudeo malis ꝛc. deponens prime.
Manat aqua ex fonte:vel fons manat aqua.i.affluit siue exundat.neutrum quinte.
Moneo te rem honestam.i.consulo tibi rẽ honestã actiuum quarte.
Admoneo te rerum honestarũ.i.ad memoriã reduco.actiuum secunde.
Misereor innocẽtis.i.misericordiã ꝛ cõpassionẽ habeo super innocente.deponens prime.
Miseror innocẽtez.pro eodẽ.deponẽs tertie.
Miseret me inocẽtis.idẽ ꝓ eodẽ:ĩpersonale quinte
Metuo tibi:idest timeo ne quid mali tibi cõtingat. neutrum secunde.
Metuo te.i.timeo te vt inimicũ .actiuũ prime spẽi.
Noceo tibi vel noceo te.i.offendo ꝛ ĩpedio . neutruz secunde:ꝛ actiuum prime.
Oro te vel a te rem honestã.i.requiro abs te eam.actiuum quarte ꝛ sexte.
Oleo vnguentũ:idest odorem vnguenti reddo . neutrum figuratum.
Olet mihi vnguentũ.i.vnguentũ reddit odorem.neutrum secunde.
Olfacio vnguentum .i.haurio siue attraho odorẽ vnguenti.actiuum prime.
Obliuiscor tui vel te.i.obliuioni te trado. deponens prime ꝛ tertie.
Palpor tibi .i.adulor tibi.scz tangendo ꝛ palpãdo deponens secunde.
Palpo te pro eodem.actiuum prime speciei.
Pugno tibi vel pugno tecũ.i.certo ꝛ contendo tecũ secunde ꝛ quinte.
Prouideo tibi.i.que necessaria tibi sunt prebeo siue procuro.neutrum secunde.
Prouideo te.i.procul siue a longe aspicio te actiuũ prime speciei.

¶ Induo Ci.lib.ij de finibus sibi ꝛ cognomẽ ꝛ torquem induit.
Ignosco neutrum secunde: atq; etiam tertie regule verbum est.
Ignosco is.in secunda specie neutrorum.
Inuideo es.in scõa specie neutroꝝ.
Illudo is.in secunda specie neutroruz.
Indulgeo es.in scõa specie neutrorũ.
Impono is.in scõa specie neutrorũ
Incesso is.in scõa specie neutrorum.
Inuado is.in secunda specie neutrorũ.
Letor aris.in quinta deponentium specie.
Mano as.in tertia neutrorum specie.
Moneo es.in quarta actiuorũ specie.
Misereor eris.in prima deponentiuz specie.
Miseror in tertia deponentium specie.
Miseret in quarta impersonalium specie.
Metuo is.in secunda neutrorum specie.
Noceo es.in secunda neutrorum specie.
Oro as .in quarta actiuoruz specie
Oleo es.in quinta neutrorum specie.
Obliuiscor eris in ꝑma deponentium specie.
Palpor aris.in scõa deponentium specie.
Pugno as.in scõa neutrorum specie.
Prouideo es.in scõa neutrorum specie.

Parco est in secunda neutrorum specie.
Postulo as.in.iiij.actiuorum specie.
Peto is.in.iiij.actiuorum specie.
Potior is.in.iiij.deponentiū specie.
Reminiscor eris.in prima deponētiū specie.
Salio is.in quinta neutrorū specie.
Timeo es.in scda neutrorum specie.
Vescor eris.in quinta deponentium specie.
Utor eris.in quinta deponentium specie.
¶ Chri.inuideo superiorꝝ formarū etiā ꝟbuꝫ
est. Plini⁹ iunior. Quousq; miseruꝫ cruciatis
qd̄ inuidetis bonū timorem. Idē ad arriā: ne-
q; ego vt multi inuideo alijs bonum quo ipe
careo. Pla.in cistellaria.inuident oēs inimi-
cos mihi. Impono actiuum tertie: ⁊ neutruꝫ
scde est: de cui⁹ constructione plura diximus.

Incesso. ¶ Incesso. Ver.regib⁹ incessit magno discor-
dia motu. Quin.li.vj.si aut tote nationes in
Noceo. cessantur aut ordines. Noceo actiuū prime et
neutrū scde spēi est. Uictru.li.v.larix.aut a ca
Potior. rie: aut a tinea nō nocet. Hora.ij.car. nocentē
corporibus frustra metuem⁹. ¶ Potior rerū.
Vescor. Sallust.in iugur. Romani signorum ⁊ armo
rū sunt potiti. ¶ Vescor. Pli.lib.viij. caprinū
lecur si vescat. hoc in loco aduertēdū est vnuꝫ
eūdēq; casuꝫ a ꝟbis diuersorū generū: aut sub
eodē gn̄e diuersarū formarū diuersi regiminis
regi non posse: vt si voles dicere ego tibi neq;
parui neq; obseruaui: tu neq; me adiuuisti:
neq; placuisti. Pli.ad tyro. nunc fouent pan-
no pānū amant: sed interpositione aliqua fie-
ri possit quale est illud Eice.ad atticum libro
vj. equidem non desino: tn̄ per literas rogare
suadere accusare regē. idē lib.j. ad herenni.
demonstratū est quas causas oratorē recipere
oporteat: quasq; res habere conueniat. Pli-
nius iunior ad appollinarem. itaq; deprehen
so amicos supplico. ambio domos.

Parco tibi pecunias: idest pecunias tibi conser[...]
actiuum tertie speciei.
Parco tibi: idest remitto ⁊ cōdono tuos errores [...]
trum secunde speciei.
Pareo tibi vel pareo tibi oīa.i.obedio neutrū sec[...]
de ⁊ actiuum tertie.
Postulo te vel a te debitū.i.rem debitam ac iusta[...]
exigo actiuum quarte ⁊ sexte.
Postulo te repetundarum: idest pecunias repe[...]
actiuum secunde.
Peto te vel a te libros.i.requiro ⁊ exigo actiuū qua[...]
te ⁊ sexte.
Peto te lapidē.i.pcutio.actiuū quinte speciei.
Potior virgine.i.eam obtineo.deponēs quarte.
Potior rerꝝ.i.rerū īperiū cōsequor deponēs prime.
Reminiscor tui vel te.i.recordor tui ⁊c. deponēs pri[...]
Salio salis: idest saltum facio. (⁊ terti[...]
Salto saltas.i.tripudio neutra quinte.
Salit ouē aries.i.sup illā saltat.actiuū prime speci[...]
Timeo tibi.i.metuo te ne aliquid tibi mali conti[...]
gat.neutrum secunde.
Timeo te.i.metuo te inimicū: actiuū prīe speciei.
Vescor panē vel pane.i.comedo panem.deponēs te[...]
tie ⁊ quarte.
Utor panem vel pane.i.vsum habeo panis: depon[...]
tertie ⁊ quarte.

Verboruꝫ īpersonalium genera duo. ¶ Anto. De verbis impersonalib⁹. Posteaq̄ in superiorib⁹ de ꝟborū psonaliū cōstructiōe disseruimus: conse-
quens est vt de impersonalibus disputet. Eūq; īpersonaliū gn̄a sint duo: hoc est actiue vocis ⁊ passiue voci[...]
mū agit de ꝟbis īpersonalib⁹ vocis actiue que rursus in quinq; species diuidit. ¶ Prima ꝟborū impersona-
liū. Si bene hoꝝ verborū naturā cōstructionēq; excutias psonalia sunt: qm̄ suppositū habent: aut expressum
aut implicitū. Eic. p Plautio. Si q̄d mea minus interest: id te forte magis delectat. idē pro eodem. non so[...]
qd̄ cuiq; debeā: sed q̄d cuiusq; intersit. Idez p
sylla. vestra em̄ hoc maxime interest. Quod si
cū infinitiuis hec ꝟba ꝯstruunt: q̄s nō videt
infinitiuū qui p noīe rē ꝟbi significāte plerū
q; ponitur: posse illis dare suppositū. Tantū
nāq; valet mea interest legere. quātū lectio ad
me pertinet: tua refert audire quantū auditio
est tua: vel vt paulopost ex verbis sypontini di
cemus in re tua est auditio. Hac quoq; ratio
ne dicimus senatoris est vel interest rempubli
cam gubernare p eo qd̄ gubernatio reipubli-
ce est senatoris: vel est in re senatoris: vel perti
net ad senatorem. Itaq; qd̄ diximus hec ꝟba
cōstrui cū gtō ante se si clausulam resoluas cū
Valla. gtō post se cōstrui recte dixeris. Affert Laurē-
Mea vel tua refert ⁊ interest quare dicamus. tius ratiōez cur dicim⁹ mea tua sua nr̄a vestra
cuia refert vel interest. non mei tui sui nostri
vestri cui⁹ refert: vel interest. cū reliquis oībus
gtō vtamur. nā quemadmodū ex illius autho
ritate libro primo diximus. ego tu sui pro no
mina duplices apud antiquissimos habuere
genitiuos ego mei vel mis: tui vel tis: sui vl' sis
quorū priores genitiui significāt passionē po-
steriores ꝟo actionē. q̄ tn̄ cū ab vsu recessissēt
in eorū locū substituta sunt p noīa illa posses
ua meus tu⁹ suus que eque actionem signifi-

¶ De verbis impersonalibus. Cap.vij.

¶ Epitome.

☞ Verbum impersonale tam actiue q̄ passiue vocis cui con-
struatur orationis parti ⁊ casui hoc caput perlegens rescie[...]
lorū cognoscet multiplices species.

Verbum impersonale est duplex actiue voci[...]
quod est simile tertijs personis verbis actiu[...]
vocis: vt miseret: pudet. passiue vocis quod
est simile tertijs personis passiue vocis: vt curritur
statur: de quo paulopost dicemus. Sed verboruꝫ im-
personalium actiue vocis complures sunt species.
¶ Prima verborū impersonaliū actiue vocis spē[...]
que ante se exigunt gtm̄ ⁊ post se infinitiuum: ⁊ su[...]
duo: īterest ⁊ refert: vt preceptoris īterest docere: se[...]
toris refert administrare rempublicā. Cōstruūtur ve-
ro cū ablatiuo generis feminini numeri singularis
mea. tua. sua. nostra. vestra. adde etiā ab hoc noīe
vel qui. cuia. vt mea interest legere tua refert audi[...]
cuia interest profiteri eius interest salarium per[...]

ant. Itaq; cum illa verba interest ⁊ refert exigerēt: vt cum grō significationis actiue ꝓstruerent: genitiui aūt illoz pnominū qui ertāt passiue significarēt. recurrēdū fuit ad pnoīa possessiua: que vt diximus actiones significāt qñquide in locū actiue significationis genitiuoz que no erant substituta sunt: ⁊ pro eo quod eē debuit in re mis est: ⁊ res tis refert audire. Dicimus interest mea legere: refert tua audire: qz vt dicimus non potuimus dicere interest mei legere: refert tui audire. Accepimus autem mea tua sua necessitate qua diximus coacti nostra vestra cuia ad illoz ꝓportionē affinitatēq; quā inter se habebāt. Potuimus nāq; dicere interest vrm legere: refert vestrum audire: cuius vel quoz interest docere eius vel eoz refert salariū accipere: videlicet qz nostrum vestrū cuius vel quoz actiue accipi possunt. Sed cur genitiuus in ablatiui terminationes femininam cōmutatus est. Valla putat hāc esse rōnem: q̄ ablatiuus in significatione primus est genitiuo: ⁊ q̄ terminatio feminina media est trium generū: vel suauitatis gratia ne durum videret dicere meuz interest vestrū refert. Putat quoq; mea tua sua nostra cuia substātiue esse accipienda. Huius cōmēti Valla se inmē tor esse gloriat. Sed in hac posteriori rōne ego magis Sypontino assentioz dicenti q̄ interest cōponitur ex in ⁊ re ⁊ est: refert ex res ⁊ fert. Nihil eīm aliud est interest ꝓceptoris legere q̄ in re ꝓceptoris est legere hoc est lectio ⁊ refert discipuli audire. i. res discipuli fert audire. interest mea docere hoc est in re mea est docere: refert tua mercedem soluere hoc est res tua fert mercedem soluere: ⁊ p eo qō eē debuit in re mis est docere: ⁊ res tis fert mercedē soluere. Sed vt ad Zan. inuentū redeamus qñ ablatini illi pnoīm possessiuoz p genitiuis primitiuoz qui nō ertāt suppositi sunt si adiectiuz supuenerit genitiuis potius qui subintelligitur: q̄ ablatiuis qui explicanē iungēdū est: vt mea solius interest legere: quasi dicerē mi solius interest legere tua vnius interest audire: ac si dicerē tis vnius interest audire. Si vero substātiuū fuerit qō additur: qz vir esset tolerabile si grō iungeret in aliā dicendi formā cōmutari dz: ita rectius dixerim mea qui sum Antonius interest legere q̄ mea antonij. Sed de hoc satis multa in principio huius libri diximus.

¶ Hui. Verbū ipersonale. Qz de hoc verbo opꝰ integrū fecimus: id opus igit legas: vbi latissime excitabere.

Brūs in ablti terminationē femininaz quare commutetur.

¶ Secunda verboꝝ impersonaliū actiue vocis species est q̄ ante se exigunt datiuū ⁊ post se infinitiuū: vt accidit mihi febrire. i. accidit mihi q̄ teneor febri. Cōtingit mihi ire. i. contingit mihi q̄ eā. Euenit mihi docere. i. euenit mihi q̄ doceaz. Cōuenit mihi audire. i. conuenit mihi q̄ audiaz. Placet mihi legere. i. placet mihi q̄ legā. Licet mihi amare. i. licitū est mihi q̄ amē. Expedit mihi ꝓficisci. i. expediens est vt proficiscar. Vacat mihi dormire. i. vacat ⁊ oportunum est vt dormiam. Constat mihi te insanire: i. de est apertū ⁊ manifestū est q̄ īsanias. Patet mihi te esse ignarum id est patens est q̄ si ignarus.

¶ Tertia verboꝝ impersonaliū species est q̄ ante se construuntur cum accusatiuo: ⁊ post se cū infiniti uo: vt dōlectat me audire: id est placet mihi vt audiā. Iuuat me cantare: id est placet mihi cantare. Oportet me docere: i. de est necessariū est vt doceam. Decet me legere: i. de est decens ⁊ honestū est q̄ legam.

Scōa verboꝝ ipsonaliū spēs

¶ Anto. Scōa verboz impersonalium ⁊ hec in infinitiuo quod loco nois ponit suppositus hz: vt accidit mihi febrire pro febricitatio mihi accidit: contingit mihi ire pro iter mihi contingit: euenit mihi docere pro doctrina mihi euenit: conuenit mihi audire p auditio mihi conuenit: placet mihi legere p lectio mihi placet. licet mihi amare pro amoz mihi hz: expedit mihi proficisci: pro profectio: expedit mihi vacat mihi dormire pro dormitio mihi vacat: cōstat mihi te insanire pro insania tua mihi constat: patet mihi te esse ignarum pro ignorantia tua mihi patet liquet mihi te esse mendacem pro mendacium tuum est mihi liquidum ⁊ eodem modo de similibus. hec eīm verba alis personalia sunt: vt quod apls Piero. interpretere dicit omnia licēt: sed non ōla expediunt.

Tertia species īperionaliū verboꝝ.

¶ Tertia verborum impersonaliū. hec quoq; personalia sunt hñtq; eq̄ suppositum in infinitiuo: vt delectat me audire p auditio delectat me: nā ōlecto actiuū est. Iuuat me cātare. i. cātus iuuat me: qñ i uno actiuus etiam est. Ver. in buc. Nō oēs arbusta iuuāt humilesq; myrice. Decet me legere: hoc est lectio decet me. Nā ⁊ Oui. in. 5. de reme. dixit. Iude decēt aīos mollia regna tuos. Opꝰ ēt q̄ ipersonale vr esse personale fuit aliqñ. vt Lic. apud Prisc. vt ea que oportuerint facta non sint.

Quarte forme verba īpersonalia.

¶ Quarta verboꝝ impersonaliū huiꝰ ordinis verba mānifestū est esse personalia q̄uis a nōnullis inter impersonalia numerent: habent autem suppositū in infinitiuis que diximus loco nois ponunt: vt incipit me tedere vitioꝝ: hoc est tediū vitioꝝ incipit me inuadere: ⁊ eadem rōne de reliqs.

Quinte forme verba impersonalia.

¶ Quinta ꝙborum impersonaliū. Penitet. Ver. in buc. Nec te peniteat calamo triuisse labellū. apō antiquiores psonale fuit actiue vocis: ⁊ vt actiue nunc penitebāt liberter liberi. sed Piero. quasi actiuum ptulit in ecclesiastico. post factū inquit nō penitebis: ⁊ quasi deponēs in euāgelio Marci. penitemini ⁊ credite euangelio: ⁊ in actibꝰ aploz. penitemini ⁊ cōuertimini. Participia quoq; reperiunt penitēs ⁊ penitens. Actius apud Mart. necq; quēq̄ arbitroz peniturū tue laudis. Piget Plautus in pseudu. psonale ptulit. quod pudet inquit facilī fertur q̄ id qō piget: in pterito pigitum est dis-

cimus. Bel.li.ꝓſ. pigitū eſt cūctos ſaltē eē pe
nnlatos. Sil.li.viij.pu. nec pigitum paruoſq
lares. Berundio quoq vſus ē Li. de cta. ora.
ad miam inq̄t inducit ad pudēdū ad pigēdū.
Participiū q̄ futuri vocis paſſiue. Prop. po
ſuit li. iiij. hoſtis ad inuita ẏba pigēda iyra.

'Pudens ⁊ puditus.

puder quoq actiuū ēt fuiſſe Luc. teſtat cum
dicit ſemp meruit quē ſeua pudebūt. In ptō
puduit ⁊ puditū eſt facit. Plau. in bacchi. ne
q me neq te tuis intus puditum eſt factis.
Apu. p magia. nōne vos puditū eſt hec crimi
na tali viro obiectare. Berundio vſus eſt Li.
in. ſ. de ora. nō inq̄t in pudendo: ſed nō facien
do id qō nō decet. Participia q̄q repiunt pu
dens puditurus ⁊ pudēdus: ⁊ in preterito pu
deſactus. Plī. li. xxxvſ. Tanq̄ puditurū eēt ex
tinctos. Bel. li. ſ. neq; pudēda dico aut peni
tenda. Cōpoſita quoq ſunt ab eo diſpuder. p
valde puder: ⁊ depuder. p nō puder. Apul. pro
magia. nō vos tot calūniarum tandez diſpu
der. Ouidius. depuduit pfugiſq; pudor ſua

Aldiſeret. Tedet cuꝫ ſuis cōpoſitis.

figna reliquit. ¶ Aldiſeret. Ter. viij. eñ. o genitor nec te miſeret nateq; tuiq; nec matris. miſeret in preteri
miſertum eſt facit miſereſcit quoq; impſonaliter reperiť. Teren. atq; inopis inquit te miſereſcat me. Te
der a quo eſt cōpoſitum predeo: qō in preterito preſum eſt facit. Cum datiuo ẏſtruxit Gracchus apud Do
medē. vſq; adeo inquit mihi preſum eē. Bel. ēt pſonale prulit li. ſ. noc. vernis inq̄t ei⁹ defatigari pteſuiſſe.

Uerbū im pſonale a quib⁹ de ducitur.

'Perteſus participium frequēs eſt: ſed omiſſa ſui verbi origine cū actō ẏſtruiť. Sueto. i iullio. perteſus ingē
ignauiā ſuā. Idē in tiberio. poſtremo ſemetipſe preſus. Idem in auguſto. preſus moꝛ puerilitatē. ¶ Uerbū
impſonalia. 'Nullus eſt in arte mea loc⁹ qui mī nouitatis videať attuliſſe tm̄q; mihi obtrectatoꝛib⁹ mos n
nidie ẏſlauerit q̄tum hic in quo de ſcō impſonali vocis paſſiue ꝙ oim fere ꝑcepta diſſerui. Nā cum plerq;
oēs grāmatici tā ex veterib⁹ q̄ iuniorib⁹ ſcribant verbū impſonale vocis paſſiue ab oīb⁹ ẏbis actiuis pſ
deduci atq; ad imaginē paſſinoꝛ admittere ablm̄ cū ꝓpoſitiōe a vel ab ꝑ pſona agēte vel faciēte: que inſo
tia ne dicā inꝛēperies fuit: vt ꝙ cōes alioꝛ ꝑceptiōes a ẏbis tm̄ neutris absolutis originē hr̄e ⁊ cū nullo co
ſtrui caſu dicerem⁹. Ego vt teſte ꝓſciēti a mea vez fatear: autem q̄ hoc documētū ſcriberē diu multūq; cogita
quos potiſſimū authoꝛes ſeq̄rer: cū apud phocā ⁊ Diomedē grāmaticos nō cōtemnēdos legiſſem verbū im
perſonale vocis paſſiue figurari tm̄ a ẏbis neutris absolutis vel q̄ dtm̄ caſum in ſerie oꝛonis admiſiſſe. re
liquos ẏo oēs grāmaticos poſſe ēt a verbis actiuis deriuari. Sed cū in ponēdis exēplis vidiſſem multi
nunq; vſos niſi verbis impſonalib⁹ que a neutris deriuanť cepi mecū acrius reputare an vſpiā qō auct
res reperi reť ẏbum im perſonale qō a verbo actiuo deſcēderet: qō cū facile nō occurriſſet atq; ecōtrario mo
le loci veniſſent in mentē in quib⁹ erat a verbis neutris impſonale deductū: cepi pedib⁹ mecū volutare. ¶ Qbꝛ
atq; Diomedis ire ſiſam ſecutuſq; ſum illud maxime preceptū qō multis aliꝛs in locis vſurpaui. Et repeti
iterū iterumq; monebo regulas artis grāmatices imitādas eſſe potius q̄ ampliādas. Quēadmodum ex
✳ Aurea ꝑceptio.

ex precepti ꝓtractiōe ēt circa terminos ab arte premiſſos nihil periculi timeť: ita ex larritate illa nimia i mu
tos errores ⁊ lingue vitia ſcirram⁹ neceſſe eſt. Quare de nobis exiſtimare nemo dz qō hanc preceptionem e
erroꝛe aut ignorantia quadā ſcripſerim⁹ cū in explicādis quatuoꝛ cōiugationū formis cōem ſim doctrinā
ſecutus: ⁊ in verbis actiuis que declinānda pueris ꝓpoſuim⁹: vt ex illoꝛ ꝓportione reliqua declinare poſſent
nos quoq; verba impſonalia vocis paſſiue adiecimus amať: doceť: legitur: auditur. Sed q̄m illic pueror
literarum rudes erudiebamus lapāde fuerūt habene: vt in vna verbi poſitione tres ſimul voces agnoſcere
actiuam impſonalē paſſiuā. Nunc ẏo cū inciꝑunt aliquid ſapere cōpeſcendi ſunt atq; inꝛuries illa ꝓbr
quaſi falce quadā coercenda eſt. Idq; fecimus pſuaſi eius ipſius q̄ē citauimus Diomedis exēplo q̄n ex
cūnda verboꝛ coniugatione ſcripſit verba impſonalia. Amať. doceť. legitur. audiť. Poſtea vero cum de iiij
cepit diſſerere inq̄t. Paſſiua impſonalis declinatio figurať ex verbis q̄ abſolutiua ſunt. i. neutralia q̄ certe
pſonas nō admittūt paſſiue declinationis q̄m ſunt neutralia: nihilominus tm̄ tertiā pſonā admittunt paſ

Diomedis impſo. paſſiue vocis.

ſiuam ⁊ declinanť paſſiua declinatione more impſonali: vt pugnať. certať: viniť: itur: ⁊ ſequiť. Sunt ꝑte
verba q̄ cū ſint impſonalia ab actiua declinatiōe in pſona tm̄ partēti impſonali mō figurauť. ea ſunt que vi
caſui coherēt: vt maledico tibi. inuideo tibi. cōſulo tibi. puideo tibi. noceo tibi. Hec oīa in paſſiua declina
tione nō recte dicimus tu malediceris a me: ſed maledicit tibi. inuideť tibi. puideť tibi. noceť tibi. ⁊ ſīa. Ni
enim dicimus noceoꝛ noceris: hmōi em̄ verba paſſiua naturā nō hñt. hec Diomedes. Eui aſtipulať auct
ſentiens 'Phocas: ſunt inquit verba impſonalia que a verbis neutri gñis trāſſigurant vel actiuis q̄ntū ca
ſum in ſerie oꝛonis admittunt: qualia ẏba ſint exēplis declarat: vt ſedeť: ambulať: ſtatur: pugnatur: curr
detur: nocetur: ſuadetur. Illud quoq; mirabile eſt cur 'Priſ. de ẏbo impſonali diſſerēs ſcripſit poſſe illud

Uerba im pſonalia que ſunt.

riuari ab oīb⁹ verbis actiuis ⁊ neutris: ſz nulla deinde alia ſubdit exēpla q̄ q̄ dio. ⁊ 'Pho. adiecerunt. V
mirum q: apud authoꝛes idoneos illa repta ſunt. Ergo tm̄ illud ſentire vī cū ꝑcepta ſcribit: aliud cum ex
pla ſubiungit. ſed q̄d imoꝛamur in re. q̄ nō argumētis atq; rōnib⁹: ſz vſu ⁊ auctoꝛitate clariſſimoꝛ in ſerm
latino viroꝛ cōprobāda eſt atq; vnius maxime Ter. extra oēm humanī ingenij ſoꝛtē poete caſtigatiſſimi q
quē nemo vnq̄ legit ẏbū impſo. a ẏbo acti. ſz paſſiua a ẏbis neutris ⁊ abſolutis. vt i. ſ. eñ. b lā tercētī to
regnabiť annos. ⁊ in eodē. ſtratoq; ſuper diſcūbiť oſtro. Idē in. iiij. Anna vides toto ꝑperari littore cūc
in. vſ. Itur in antiquā ſyluā ſtabula altra ferāꝝ. ⁊ in. x. macte noua ẏtute puer: ſic itur ad aſtra. ⁊ in. xj. m
totis in vulnera viriſ⁹ itur. idē i. vij. ſtāt belli cauſe pugnať comin⁹ armis. ⁊ in. x. certať limle in ipo amb
⁊ in eodē. ilꝛ in muros tota diſcurriť vbe. idē in. iij. ge. heu male tūc lybie ſolis errať in agris. ⁊in. iiij. e
poſt ẏbi iam thalamis ſe compoſuere fideliter in noctē: ſed ⁊ alīj authoꝛes vno oīm cōſenſu idē obſeruā

ſ. ser. concurrit hore momẽto. Flac. viij. argonauti. gramineis eſt inde toris diſcũbitur olim. Iune. currit ad vocem incandã. Idẽ clamat: nullo gemit hic tybicina cornu. t alio loco ſurgit t miſſo proceres exire iubentur cõſilio. Oui. iij. faſto. ſeu qõ ad vſq; decẽ numero creſcẽte veniẽt. Flac. v. argonau. Surgitur in ſomnos ſeq; ad ſua lumina flectunt. Idẽ in. ſ. parent mille iuuenes fundunt in alga. Papi. iij. theba. ſummiſq; infidit aſtris Apu. iij. florido ũ. ſed vb i diuti⁹ equo ſedeẽt. t lib. regũ. iij. Viero. interprete. domũcilã in qua ſedebat ad iudicandũ. Teren. quid fit quid agit ſtat Iune. ſtat ꝰ ſtariq; iubet. Oui. ſ. meta. viuitur ex rapto. t Perſi⁹. nec vouo viuit vno. t Llau. viuitur exiguo melius Li. in epi. qd agas fic viuit. t i alio loco laborat vehemẽt. Oui. li. ſ. ſed cõpoſitione peccat que iam ſermonis eſt nimiũ audacter. Apu. in. ſ. florido. ſpaciũ inquit pluit t ningitur. t. iiij. meta. idẽ meret: fletur lamẽtatur. qõ a deponẽti durũ eſt: quẽadmodũ t illud plauti in captiuis duobus ra: quaſi cũ calet cocleę in occulto latẽt. Trãſfiguranẽ tñ vt dixit Diome. t cũ illo phocas a ꝓbis neutris que dñi caſum in ſerie oꝛonis recipiunt q̃q; illi neutralia actiua dicũt: vt Li. nihil mihi nocere põt. Apu. li. de phia. ſis. reb⁹ nocẽt que ſunt viliores. t ibidẽ. cũ noceri alteri maloꝛ quã maximũ ſit. Aldar. nõ bñ crede mihi ſeruo ſeruit amico. Oui. in epi. didus. ſi mihi nõ parcis puero parcat iulo. Idẽ. ſ. meta. vix nunc obſiſtitur illis. Papi. ij. thebaidos. pficitur bello. ni mauis effectiuũ eſſe. Flaccus. in. ij. argonau. vela legunt remis iſur gitur. p in remos. ſicut Uer in v oce actiua dicit. v. eñ. nũc inſurgite remis hectorei ſocij. Sunt etiam verba q̃ dam ambigua que vt ſupra diſſeruimus in diuerſis generib⁹ reperiunt: que res poterit imperitiores turbare: vt ecce timeo te actiuum eſt: timeo tibi neutrũ. Ab hoc igitur poſteriore dixit Sene. in Aldea timetur. vbi. Dicimus etiã vindico te. t vindico in te: ſed illud actiuũ hoc neutrũ: a quo Sallu. dixit. vindicatum fuit: immo pios. t Apul. in. ſ. meta. vt in eã die altero ſaxoꝛũ iaculationib⁹ vindicaretur. t in. iij. dixi. qui inetiam in veſtruz ciuem vindicaretis. Nã vindicare in aliqũ eſt anthore Diomede eſt illum punire. Preterea credo tibi pecunias actiuum eſt ꝓ fidei tue. cõmitto credo tibi: p eo qõ eſt fidem habeo neutrũ. ſic Iune. ab eo dixit hec eadez no bis licet. t laudare: ſed illis creditur. Lano quoq; actiuũ eſt. vt arma virũq; cano. ſed canere pro greſſui. t recepti quo ſepe vtunt hiſtorici. neutrũ eſt ſecundi oꝛdinis. ab hoc igitur dixit Aldacro. lib. ij. in ſomniũ Scipionis. ad bellũ pgreſſui atq; etiam receptui canitur. Ludo etiã tũ actiuũ tum neutrũ abſolutũ. tũ etiã neutruz tranſitiuũ reperit. vñ ta Diomede inter ambigua numerat: hoc eſt que in o terminata tactiua poſſunt eẽ tneutra. Nã vt ille ait. ꝓ irrideo actiuũ eſt: vt apud Uer. ſ. eñ. Quid natũ totiens crudelis tu quoq; falſis. Ludis imaginibus: ſed ab abſoluto p eo qõ eſt aliũ exercere. Iuuenalis dici poſſit. ſed luditur arca a neutro. Perſi⁹ ridi luditur effrenis amans: nã ꝓ illuditur poſitũ eſt qõ vt alio loco diximus: tũ actiuũ: tum neutrũ tranſitiuum reperit. vt apud Uer. iiij. eñ. t noſtris illuſerit aduena regnis. Nã cũ verbum p alio verbo ponitur etiaz in illius conſtructionẽ cum ſignificatione mutuatur: vt corydon ardebat alexim ꝓ amabatur. t Papinius in achilleide. equo fugit per plana gradu. i. currit. neq; enim fuga ſed curſus ſignificabatur. Sũt tñ apud autho res pleriq; verba paſſiua que videntur impſonalia cũ ſuppoſitũ in nõ nõ habeãt: ſed aut verbum infinitiuũ ſunt clauſulam integram. vt apud Uerg. ſ. eñ. cur dextram iungere dextre non datur: vbi iungere nomen eſt infinitum: t ꝓ coniunctio dexteram ponitur. t in eodem. ſi datur italiam ſocijs t rege recepto tendere ideſt iter ad Italiam. t in ſexto. ſed non ante telluris opera ſubire. i. deſcenſus ad opaca terre: t in eodem. Nec ripas datur horrendas t rauca fluenta tranſportare prius ideſt tranſportatio riparum atq; iterum ibidem datus ora tueri nate tue. i. iuuitus tui oꝛis. idem in. vſ. non dabitur eſto regnis ꝓhibere latinis. i. ꝓhibitio regnorum quiẽ t in nono. maria ante exurere turno cẽ ſacras dabitur pinus. i. exuſtio maris. t in vndecimo coeant in federa dextra. qua datur ſubaudi coire. ideſt coitio ſiue coniunctio dextrarum. Et in. ſ. geoꝛ. multa foꝛent que moꝛ ce lo pperanda ſereno. maturare datur. i. maturatio pperandoꝛum. Simile eſt illud Plinij iuniozis in epiſtolis quatinus denegatur illis diu viuere. i. vita diuturna. nam hoc loco diu viuere tam nomen eſt cẽ in illo Pe ſi verſu noſtrum illud viuere triſte reſperi: ꝓ noſtram illam vitaz triſtem. Eadem ratione efficiuntur impersonalia quedam verba vocis actiue: vt conuenit mihi docere. i. doctrina: expedit mihi legere. i. lectio. Sed t oratio integra poteſt dare verbo paſſiuo ſuppoſitum: vt apud Oui. xv. meta. Queritur inter ea quis tante põdera molis ſuſtinere queat. nam. ꝓ ſuppoſito huius verbi querit totum illud poſitum eſt: quis queat ſuſtinere pondera tante molis. Eodem modo dicit in ſcõo eiuſdem. ue ve preces animos t verba precantia flectãt poſſe loqui eripitur. i. poteſtas loquẽdi. Vora. ſ. epi. Quo mihi fortuna ſi non conceditur vti ſubaudi fortuna. i. vſus fortune. Aldacro. in. ſ. latur. eundem eſſe ioue t ſolẽ claris docetur indicijs. t in eodẽ. Quid in cõmune ſeruilis fortuna pfuerit nõ pauc's docet. Neq; audiendus eſt Seruius grãmaticus: qui inani quadam ratione ductus in carmine illo primi buccolici. vſq; adeo turbantur agris. Nam ſuo tempore vt ipſe fatetur: illa fuit lectio t quidem meo iudicio veriſſima erpuncto verbo turbantur illius loco ſubſtituit turbatur quaſi turbamur illo in loco non aptius quã turbatur quadret. Quid ꝙ ſi turbatur verbum eſſet impſonale cum ſenſu per actionem cum quadam generalitate ſignificet exponendum erat omnes aut pleri turbant ſiue expellũt qõ eſt contrarium ſenſui poete: qz nõ oẽs ciues, expellunt a totis agris: ſed potius expelluntur. Neq; ſum ignarus. Quintilianũ etiam hunc verſum ita legere vſq; adeo turbat agris: ego perſancte iurarẽ Uergilium nõ turbat Sed turbamur ſcripſiſſe. Sunt preterea quedam verba que cũ ſint actiua rõne cõnectionis quodãmõ neutra efficiunt: vt ſi dicã diſputatur de re ſubtili: agitur de re preclara: queritur de ſubſtãtia elemẽtoꝛũ: docet de natura deoꝛ. Li. in epi. de pãteris igitur diligenter. intelligit enim res aut negociũ de pãteris: qõ in alia epiſtola expoſuit dicẽs res agitur p eoſdẽ creditoꝛes: quẽadmodũ ver. viij. eñ. ſuppoſuit dicẽs. ſtipitib⁹ duris agit ſudibus ve pineſtis. Aldacro. ſ. latur. inter illos de rebus arduis diſputat. Idẽ. ſ. in ſomniũ Scipionis: in hac interrogatione de animę immortalitate, tractat. Et. in topicis. diffinitio eſt oratio qua id de q̃ queritur oſtẽditur. Quintilianus. lib. x. de perſonis iudicatur: ſed de rebus contenditur. Quemadmodum igitur ago de hac re in actiua voce dicimus: p ago hãc rẽ: ita agit ꝰ hac re in voce paſſiua: p hec res acti manis dicere ago de hac re neutraliter) dicam eſſe agitur de hac re verbum impſonale erit. Sed de his ſatis multa diximus. t que poſſunt etiaz per tinaces in noſtrã ſiſam adducere. In eo ꝙ ſcripſi. cũ accuſatiuo nullo mõ ſtrui poteſt cum vno tantum Uer. illiuſq; ſecratoꝛibus mihi certamẽ eſt qui putarit latine poſſe dici matheũ legitur pſalmos erat ante te gendũ: qui loquendi modus inauditus eſt. atq; latino ſermoni incognitus. Ob ꝙ addidi. ſed neq; cuz ablõ t prepoſitione a vel ab: niſi generalitatẽ illã explicet cõtra oẽs i cõi artis grammatice preceptoꝛes me ſcripſiſſe fateoꝛ. Sed mea ratio fuit ab illoꝛum rõne diuerſa: illi nam q; nullis aut perq̃ raris exẽplis precepta tradiderunt quibus dici poſſet: curritur a me itur a te pugnatur ab illo: qõ poſſe latine dici non auſum. affirma-

Impſonalia verba a q̃b⁹ tranſſigurentur.

✳ Bertu. Ubi apud Leſarẽ de bel. Li. li. ſ ſic habetur Diſputat i conſilio a ſpetreio et ab Affranio. t rep⁹ pfectionis queritur. Nihil contra opinionẽ antonia nã. Naz di ſputatur a cohoꝛtib⁹ olbus t militibus qui ſunt a parte petrei et ab his qui ſunt a parte Affranij. Nã illico ſe quiẽ pleri q; cẽſebãt ꝛc. Alij ꝙ prie die concla matũ eſſet a caſtris. Leſaris argumentuz ſumebant ꝛc.

Sunt q̃dã ꝓba que ſpersonalia videtur.

✳ Bertu. Uel i iura to credent tibi qui in tua verba iurarunt. Dicẽtqz rã tũ ipſe dixit: vt pythagorici.

re. Ego vero qui nihil asseuero nisi qō optimis authoribus ꝓbare possim: nō permisi ablatiuos cum prepositione a vel ab: nisi generalitatem illam verbi impersonalis exprimerent: vt Li. in epi. vehementer ab oībus reclamatū est. ⁊ Luca. in. ſ. Tibi numine ab omni cedet. certas ꝙo res ꝑ persona agēte vel patiēte recipe nō posse vel exēplis illis quib⁹ superi⁹ vſi sumus facillime ꝓbare pōt: ne oporteat nos alia inquirere. Adirū eñ etiā frequēti vſu verbi ipsonalis nunc̄ reperiri cōstructū cū ablō qualem isti dicunt: facilius c̄ ego pcedere ꝙ verbi impsonale posse a verbis actiuis deriuari c̄ hmōi ablatiuo cōiungi. Quid q̄ō ex illoꝝ scriptis cogemur ea vera cō fiteri: c̄ c̄ suīpsoꝝ obliti aliq̄ō scripserint. oēs enim fatenť ꝙ ipersonale ad cūctos aut plerosq; nere quēadmodū Diomedes currit: hoc est oēs currūt. ⁊ Seru⁹ cū male Uergilianū illud exponit vſq; adeo turbat agris. Qō si verū est ego nō video. quēadmodū res q̄ ad multos ptinet ad vnū cōtrahi possit: vt dicitur a me ꝑ ego curro. itur a te ꝑ tu is. pugnat ab illo ꝑ ille pugnat. Qō si vſpiam apud authores reperitur exemplū qō huic nr̄e ꝓceptioni dissentire videat illud erit pq̄ rarū: ⁊ qō nō possit vſus ⁊ cōsuetudine eleuare. Quevr ait Quin. est cōsensus eruditoꝝ. Imitanti ꝙo qō non ab vno atq; altero scriptore singulari exemplo atq; ex licentia dictū est: sed semp optima ꝓponēda sunt: ⁊ in que ex authoriб⁹ plerisq; oēs cōsentiunt.

¶ Ehzi. Cū actō ꝙo nullo mō cōstrui possunt. Nullo modo tu intellige rōne verbi ꝑsonalis: nam rōne finis ꝓpositionis siue prepositionis cū actō cōstrui possunt. Uerg. Totos tercentum regnabit annos. Idem. Itur in antiquā ſyluā stabula alta ferarū. Iuue. nec̄ enim loculis comitātibus itur ad casum tabule.

☞ Serta cōtrarietas videt esse in hoc qō dixit libro quarto de verbis impersonalibus passiue vocis sentiūt significant actionē: suntq; ꝓprie a verbis neutris absolutis: vt curritur: statur: ⁊ libro primo de formatione verborū dicit impersonalia formari ab actiuis: vt ab amo: doceo: lego: audio amat: docet: legitur: auditur. Solutio. Sed in hoc nulla est cōtrarietas: nā in quarto libro dixit ꝓprie alloquēdo viros peritos ⁊ pfectos: sed in primo pueros ⁊ tyrūculos alloquitur: puerorum morē sequendo. nā multa ꝓ rudibus informandis dicunt que postea cessarim reddenda fuit a nobis ratio: tū amicis: tū etiā alienioribus (cuir antiquorum iuuioribus) nec̄ authoritate neglecta) preceptiones quasdam ausus sum in aliam formā cōmutare: quas tamē possemus pluribus aliis in locis in magno huius doctrine cōpendio facere fecimus id quidem modice vel intra modū deinde introductiones nostre puerorū eruditioni scripte sint habenda fuit rō vt esset c̄ simplicissime ne quasi rum redundantia stomacho: cū ꝙo iam in literis aliquātulū ꝓgresse sint quasi solidior numerosioꝝ cibi illis porrigendus: demum cōcudit quare non tm cum rudibus nouitijsq; rei literarie pfessoribus quantū nectis vel potius cū magistris ipsis sermo mihi in his cōmentarijs habendus est.

¶ Anto. De infinitiuo. Laꝑ. viij. ¶ Infiniti⁹ num modū qui dā nomē infinitū alij verbum infinitū: alij indefinitum vocauerunt quo ab ī personali differt alio in loco diximus. Cōstruitur aūt infinitiu⁹ ante se cū dto in actiua significatiōe ꝑsone agētis: ⁊ in passiua persone patientis. Post se ꝙo cōstruit eo modo quo infiniti modi cōstruūtur: vt me amare deum me amari a deo ꝛc. Quotiens tamē infinitiu⁹ actiue significationis cum duob⁹ accusatiuis cōstruitur altero a parte ante altero a parte post amphibologica est cōstructio que tanc̄ vitiosa fugienda est: nisi de industria velis vti vt alium decipias: quale est oraculuz illud Apollinis. aio te eacida romanos vincere posse.

Ambiguum erat vter esset victurus: an pyrrhus rex epyrotarum: an populus romanus.

Est c̄ illud animaduertendum quibus in locis huiusmodi constructio reperitur accusatiuum prepositū infinitiuo significare personam patientem pot̄ actum vero poni pro persona agente. Cum infinitiuo vero huius verbi sum es fui. varia est constructio quando nam c̄ nomen quod sequitur respondet suppposito verbi quod infinitiuū determinat. vt ego volo esse doctus: ⁊ tu incipis esse magister. Ouiō. xij. meta. Sed enim quia retulit aiax esse Ionis pronepos. ⁊ Iuuen. p. rutumc̄ putauit iam bonus esse socer. aliquando respondet datiuo precedenti: vt claudia. natura deditis omnib⁹ esse dedit si quis cognouerit vti. vt Hora. ſ. sermo. at qui licet esse beatis subaudi nobis. ⁊ Aliquando nō licet esse tam disertis: q ui musas colimus seueriores. aliquando non respondet datiuo precedenti sed accusatiuo implicito: vt Teren. in heauton. Nobis esse bonas nō licet. ⁊ Ouid. in epist. hyppermestre. quo mihi quo fato nō licet esse piam. illic enim subintelligitur nos: hic me. Quod si accusatiuus precedēs fuerit expressus mihi dubium est sequentem illi debere respondere.

¶ Ehzi. Infinitiu⁹ ōr. Quē modum diomedes ꝓpetuū vocat. ¶ Non habet determinatos numeros cū actione futuri per participiū in rus ⁊ ī dus. ⁊ ꝑterito passiue vocis excepta ebi recte dicas amaturos re. amandos esse: ⁊ in singulari amaturā amandā amatā esse. ¶ Cū actō persone agentis. Quinti. libro. ſ. plerosq; nostrum laborem ac tempora tarditate ingenii ꝑdere. Sed si intercesserit verbum personale indifferenter reperitur cū actō ⁊ in ntō. Quin. li. ij. Confirmant autē eā esse artem. Plinius ad maximū nunciatur. mihi. Lanuvium delisse. Claudianus. Darium famuli manibus doluisse peremptum fertur. Cice. ad terentiam. er literis multorum ⁊ sermone omniū perfertur ad me incredibilem tuā virtutē ⁊ fortitudinem esse. aliquādo intelligitur infinitiu⁹ esse. Celsius ad Ciceronē. pro certo habetur regē alterā diem mortuū. i. esse. sed frequenter. cum nō datur. Quin. lib. ſ. Plato suppositos capiti libros habuisse traditur. Aldar. dicitur ⁊ nostros cātare britānia relicta. Iuue. Iuuenes inuiti anaritiā exercere iubentur. Hic aūt verbi finiti suppositū ntūs est: in superioribus exēplis tota infinitiui oratio. Quod in verbo finito actiue vocis iā hoc nō continget. ſp enim nominatiuus verbi suppositum ē. Cicero. libro. ij. de diuinatione. Illa potuit que docebat alios ipse didicisse non ipsum

Bertu. Rariuscula exēpla ꝫ se non facere inrarent Antonius Nam hec apud Tacitū ⁊ cesarē ipsū tre pidabāt a cesare. A cesare caueretur pugnatur resistitur vel de oīb⁹ vel de plerisq; dicūť hoc est ab ijs q̄ stant a Cesare. A militib⁹ oīb⁹ cesarianis vt cū dicim⁹ rem cesarem fudit fugauitq;.

Abūde seipse purgat Autor Palasine.

Infinitiu⁹ multa nomina ⁊ cū quibus cōstruatur.

Constructio amphibologica fugienda:.

Infinitiu⁹ determinatos numeros nō hz.

¶ De infinitiuo Laꝑ. viij. ¶ Epitome.

☞ Uerboꝝ modus infinitiu⁹ cui gaudeat orationis pars singulari ⁊ casu ⁊ quib⁹ verbis ⁊ participijs iungi capiat.

Infinitiuus ōr qr nō hz determinatos numeros ⁊ personas ⁊ cōstruitur ante se cuz actiua persone agentis in actiua significatione ꝛc passiua persone patientis: post se vero cōstruitur casu verbi a quo descendit: vt me amare deum primum est: me amari a deo felicissimū est: me carere voluptatibus ⁊ inseruire amicis ⁊ misereri inocētis iucūdum est: dicimus tamē volo eē doct⁹ ⁊ natura beatis esse dedit: sz nō dicimus video: mihi esse docto. sed

dicisse potuisse. Idem lib. vij. epi. Quidcq agatur certior fieri volo. Aldartia. nō aliter mitti debuit iste liber. Idem possim sic ego habere bona. idē hercules potuit qui decuisse manus. idē abnuit in liquidis ire pedester equis. Aldella dictum est athlanticū esse oceanū qui terras ab occidente cōtingeret: melius ꝑ dictus est athlanticus esse oceanus qui terras ꝛc. Quin. li. ij. Nempe certū est esse legē que pmittat. ¶ Et in passiua persone patientis: vt deum coli oportet. exemplum singulare est apud Horā. li. j. ser. vbi psonam patientē in dō posuit vt pcederet dō cuidam respōderet. Qui tibi tuli sumere depositū clauū fierīcq tribuno. Iunidia accerunt pro eo quod dicendū fuit fierīcq tribunū. vnū tamē est hoc loco aduertendū in impersonalibus casum cetorū modorū infinitiuo nō mutari: dicimus enim mea interest: regis refert, tibi expedit: et mea interesse regis referre: tibi expedire. Quin. negauit sua interesse occidere quēꝑ. Suero. dicere solitum: nō tam sua ꝑ reipublice interesse. ¶ Dicimus tamen. Excipiē a superiori precepto hoc verbum esse cuius quadruplicem constructionem scribit: quod si precesserit ntūs vel dtūs eundē casum sequi oportere constat. Quodcq si precesserint ntūs et dtūs ntm nūs sequi oportere demōstrat. Sed si pcesserit accusatiu⁹ necessario sequitur actūs. Qui, ſ. de ponto. Ille ego sum frustra qui lapis esse velim. Aldar. Non ledat hanc volucrē qui cupit esse fallax. Qui. li. iij. An illi accidat viro bono esse. Ouidius libro. viij. meta. Nec fortibus illis profuit armentis nec equis velocibus esse. Ibidem. Vt sit structura accidat viro esse bono: et profuit armentis esse fortibus nec equis esse velocibus vbi precedentē dativū sequitur post esse dtūs alter. Teren. ipse sibi esse iniurius videat. Horati⁹. Ego nam video: mihi sanus subauditur esse. Teren. apparet hunc esse seruū domini pauperis. vbi etiam dici potuit. apparet hic esse seruus et reliqua. Aldartia. O stulti febrem creditis esse gulam. Quod nullus casus precesserit per accusatiū ꝑ q quēuis casum latinus loquimur. Ouidius. v. meta. Quantum est ionis esse fratrem. Idem libro. ix. Verum nocet esse sororem. ¶ Tollunt tamen hec documenta. Fabius libro. vij. An huic esse procuratorem non licetur. Idem libro. iiij. procuratorem tibi esse non licuit. Terentius. Non expedit bonas esse nobis. Cesar. in commentarijs. Quibus iam licet esse fortunatissimos. Infinitiuum vero hoc fuisse fore inter cetera casus a quibus diximus esse non potest. Inauditum est apud latinos: regis interest esse boni. vbis refert esse gubernare: sed regis interest esse pium. vbis refert gubernare: siue gubernatam esse. Nam illud Ouidij libro. ſ. de ponto. Te decet exemplum coniugis esse boni. huiusmodi habet structuram. decet esse exemplum boni coniugis.

Quadruplicit hoc ꝓbū suꝫ cōstruitur.

doctus: et volo me esse poetam. ⁊ nō poeta.

Verba infinita volūt determinari verbis volūtariis que greci ꝓheretica dicunt: qualia sunt volo cupio desidero: opto: debeo: habeo: ⁊ similia.

Infinitiu⁹ vñ dicatur

Jungunt tñ aliqñ et alijs verbis ⁊ noib⁹ adiectiuis sed figurate: aut ad imitationē grecorū. vt video illū sapere. ⁊ ꝓphōdē a me illos abducere thestilis orat. il ꝓmaynoꝫ. ⁊ cantare pares ⁊ respondere parati.

¶ Anto. Verba infinitiua siue modus infinitiuus cum ab eo dicatur: quod infinitiuus et indeterminatus sit vult determinari maxime verbis que grece ꝓhoretica latine voluntaria dicuntur aut si verbum et verbo interpretari volumus electiua dicenda sunt. nam hereticos grece latine est electiuus et heresis electio interpretatur: vt volo legere: cupio audire: desidero amari: opto doceri: debeo ire: habeo nauigare. Lice. in. ſ. de dini. Habereq; in animo nauē consēdere. ¶ Nam quod idē ad vrbē scribit cū in aio habere nauigādi subaudiendū est voluntatē. nā gerundiū gti vr stati dicemus a verbo regi nō pōt. Determinat aliqñ etiam a verbis alterius diuersēq significationis: vt Teren. in adel. video illū sapere et intelligere in loco. et Ver. in buc. Jam pridē a me illos abducere thestilis orat. Idemq ſ. cū. cuncti se scire fatent. cū ꝑ et hec electiua dici possunt quēadmodū et illa doleo. leto: timeo: memini qō cum presenti infinitini modi prope semper reperitur constructum aut frequentius cū ptō. Teren. in and. memini me videre quo equior sum ꝓphilo. Apu. pro magia. memini me apud Varronem philosophum hoc etiam legere. Ver. in buc. de celo tacras memini pdicere querens. ⁊ m. ſ. esse. atq; equidē teneꝝ memini fidoula uenire. Idem tamen. iiij. ge. etiam prō immit dicens. nāq; sub oebalie. memini me turrib⁹ altis coriciuꝫ cidisse senē. vbi seruū. notat vtriq; posse dici. memini me videre ⁊ vidisse: sicut Aldacro. li. ij. fatur. dixit hos Platonis versiculos legisse me memini. sed quēadmodū dicimus frequens vsus hoc hꝫ: vt cū ptō presenti ostruat. Nam illud. Non veni soluere legē sed adimplere. et illud. Preibis añ faciē dñi parare vias eius. Illud cū. Illuminare his q̄ in tenebris et in vmbra mortis sedent. et figura greca dicta sunt: qꝫ greci gerūdia non habent et infinitiuis ꝑ gerūdijs nostris vtuntur: quos in hoc si latine lingue idioma sequi volumus imitari nō debemus. iraq; rectius et magis latine noster interpres dixisset ad soluendū: ad implendū: ad paradū: ad illuminandū. Verbis tñ preceptiuis quib⁹ dti iūgunt possumus vel dtōs vel actōs copulare infinitiuis sequētib⁹. vt scipio tibi ingere: vel scipio te legere. impero tibi: vel impero te audire. iubeo tibi vl inbeo te deambulare. Determinat etiā infinitiu⁹ verbis impsonalibus actiue vocis. vt conuenit mihi legere. pudet me audire: sed de hoc cū de impsonalibus verbis agem: disputabimus. Soleo es. sp cū actō cōstruit atq; ab eo vix separi pōt quēadmodū spero as. futuro eiusdē modi. nā qō Aldar. dixit spero me secuturū i libellis meis tale ēperamētum spero pro credo positū est sicut Lic. in epi. spero amicitiā nostrā nō egere testib⁹. Adiectiua cū certe eiusdem significationis ⁊ participia possunt infinitiuū determinare. vt lectus dign⁹ simpler par paratus ausus. Tenī⁹ apud Li. let⁹ sum laudari abs te. Qui. ij. met. nec tu meus eē negari dign⁹. Ver. ij. ge. nec modus inserere arat oculos ꝑponere simpler. Idē in buc. et cantare pares ⁊ rūdere parati. Idē. ij. esse. ausus et afflictis melius confidere reb⁹. Sed pleraq; ex his figura greca magis dicta esse videt. nā qō Vergi. dixit modos inserere et oculos imponere simpler ꝑ gerūdio gti positū est. at vero cantare pares pro gerundio acti. Sūt aūt quedaꝫ adiectiua que cū gerundio gti atq; infinitiuo cōstrui possunt: vt certus ire et certus eūdi. Ver. iiij. esse. illa dolos dirosq; nefas in pectore versat certa. Idē in. v. eneas celsa puppe iam certus eundi.

Infinitiu⁹ qb⁹ ꝓbis ⁊ modis determinat. Adiectiua q̄ ⁊ participia ꝑ infinitiū determinare.

¶ Chri. Verbis volūtariis. Lice. ad appiū. vellem potuisse obsequi voluntati tue. Quod etiā subiunctiuo iūgit. Idē. Ad eundē. Omnia volo a me et postules et expectes. Terentius. Ad emini me videre quo equior sum ꝓphilo. Aliqñ adheret coniunctioni. memini q̄ mihi desipere videbar. Ubi est aduertendum hec verba nō posse iungi cum presenti indicatiui. Quod si opus est tunc adherent infinitiuo. Nam presentis subiunctiui q̄ iungatur nemo dubitat. dicimus enim volo q̄ scribas: siue volo scribas. Sed nō dicim⁹ volo q̄ scri-

bis et dicimus volo te scribere. Apul. li. ix. Quã fabulã vos etiam agnoscatis volo. Ad acro. li. v. saturnalii. Istam necessitatem mihi remittas volo. Lice. ad curionem li. vij. epistola. Noli hãc epistolam attico osten re. poete vero etiam per indicatiuũ loquũtur. Ad ar. Ebrius hec fecit terris puto mõstra prometheus. et Ter en. in eunucho. nemo posset sat scio hunc perpeti. i. sat scio neminẽ posse hũc perpeti. Cõgerũtur sepe tria finitiua in eadem clausula: vt si dicas: existimo te oportere audere proficisci. Scio te cognoscere posse disci re a me. et quando de hoc verbo scio mentionem fecimus. Aduertẽdum eque dici posse. certe scio: vt certo et certum scio. Licero libro. vij. epistolarum. Quibus ego certo scio non videri satis. Idem libro. vij. idem videre certo scio. Idem libro. ix. Sed certum scio iam connalnisse causa. eãa admonẽdi sumus hoc in loco de verbum video: videris cum est deponens fere semper infinitiuo adiungi oportere. nam pro eo quod dicimus videtur mihi ꝙ potui currere latine dicere emus: videor mihi potuisse currere. Lice. ad fabium gallum. Mes fluxus tantum arripuit vt hodie primũ videar cepisse consistere. Annotat Laurentius coniunctionem simi tudinis diuersam facere sententiam quam ipsa facit locutio. Audini te vt ceteros affuisse in prelio: et audi te affuisse in prelio vt ceteri. hic aũt potest subintelligi affuerunt: illic vero non nisi velis dicere audini te vt ceteri affuisse in prelio subaudi auditum fuerunt cuius exempla legentibus late patescunt. Lice. ad lentulum. Mi me miramur te tuis vt egregiũ artificẽ preclaris operibus letari. Aliis verbis ꝑceptiuis vt iubeo. precipio. mi do. et impersonalibus: vt interest: accidit: penitet. Iuue. Jubet a ꝑconevocari ipsos troiugenas. Idem. Quos m pudet ybera matris dicere. Ad imitationẽ grecorũ. Greci autem gerun dio carent: cuius in loco substi tuitur infinitiuus. Latini ẋo grecos imitãdo id sepe faciũt vt loco gerũdij infinitiuũ ponãt: sed dũtaxat po te. Vergi. Que cura intentis pascere equos. i. pascẽdi. Statius. li. j. achilleidos. Nec modus aut arcẽ leuam aut fundere glandes. pro leuandi ꝛ fundendi.

Infinitiua tria i eadẽ cla pñt eẽ.

Greci loco gerundij q̃ carẽt ifiniti nũ substi tuunt. Latini fu turo infini tiuicarent.

¶ Anto. Circũloq̃mur futurũ. Latinꝰ sermo futuro infiniti ni caret: ꝓterꝙ in hoc verbo de fectiuo fozem foze pro futurũ esse itaq̃ tribꝰ modis illud circũloquimur. Primo modo p supinũ. quod quia vt paulo post dicturi su mus. nunq̃ potest iungi nisi verbo significan ti motũ ad locũ necessitate adducti accepit il lud quod huiusmodi significationem magis habet in promptu hoc est eo is. non ꝙ in ea syntaxi quicq̃ significet: sed ꝙ cũ supino iunctũ exhibet nobis futuri temporis infinitiui sensum. Nam cum dico spero me amatũ ire vrozem: non intelligo me ire aut proficisci ali quo vt vrozem amem: sed tantũ ꝙ illam sum amaturus. Quod si cõstare volumꝰ in ijs que de verbo impersonali cum omnibus fere gram maticis digladiati scripsimus cum circũloqui mur futurũ infinitiui vocis et significationis passiue nullo modo posset dici ego spero me amatũ iri a deo. Nam amatum iri actionem non passionem significant. qñq̃ idem vt capi te sequenti dicturi sumus primũ supinũ actio nem significat. ꝛ iri quod est impersonale pas siuã nõ habet: atq̃ actionẽ eque significat ꝙ a plerisq̃ oibus pficiscẽ. Itaq̃ cũ dico spero me amatũ iri imp sonale est: me aũt a supino illo amatũ rezik a parte post ervi verbi vñ derivat: significatione quare mihi vale ac diceres spero: ꝙ oẽs me amabũt: quare posses recte dicere. spero me amatũ iri ab oĩbꝰ non aũt me amatu iri a deo: sed de hoc plura cũ de verbo ipersonali disputabimus. Illud tñ admonentes proprie nullũ esse tum rũ infinitiui vocis passiue: sed verbi tñ actiui ꝛ impsonalis. Alio modo circũloquimur idem futurũ actiuo cis ꝙ participiũ futuri in rus. passiue ꝙ participiũ futuri in dus. vt spero me amaturꝫ esse deũ ꝛ amãdũ esse a deo Quẽ in loco nõ possemꝰ dicere amaturũ foze vel amandũ foze si Laurentio credimus ne duo futura: vt illud cit inculcaremus. Ad artialis tñ mergite me fluctꝰ cũ redituꝰ ero: dixit. ¶ Circũloquimur ꝓterea. Tertio mõ circũloquimur idem tempus: quẽadmodũ Gellius libro. j. noctiũ atticarũ scribit per verbũ infinitũ simile participio futuri in rus. Nam huiusmodi locutiones amaturũ: docturũ: lecturũ: auditurũ: non participia esse putat sed verba infinita: ait eã de illis. neq̃ pro participio posita sunt: sed verba sunt indefinita que greci aparemphata vocant: neq̃ numeris neq̃ gẽribus preseruentia: ita non putat per illa et hoc verbũ effici loquia fieri futuri infinitiui: sed per seipsa verba esse libera ꝛ impermiscua. Nos vero participia esse dixim: vel potius ad naturam participij reduximꝰ propterea quod in tota cõiugatione nullũ taleverbũ infinitum posuimus: ꝛ qõ proxime ad cõstructionem ꝛ significationẽ participij accedebant. Eũ itaq̃ plures huiusmodi constructiones reperiunt: ne pueri circa regulas grammatices trepidarent: ꝛ ne quid nouũ atq̃ insuetũ illis preciperemus: diximus participijs accusatiuũ in rus substantiuatũ in genero neutro numeri singularis posse iungi vtriusq̃ numeri gẽribus. Li. in verrem. sed quocunq̃ venerint hanc sibi rem sperant pręfidio futurum. Plautus in cassina cum de puella loqueret. altero te occisurũ ait: altero villicũ. Laberius in gemellis. non putauit inquit hoc eam facturũ. en tibi cum feminino numeri singularis. Quadrigarius apud Gellũ. dum duo concideremur hostiũ copias ibi occupatas futurũ. Idẽ quadrigarius. est quod speremus deos bonis bene facturũ. Valerius eutias apud eundem. aruspices dixerũt omnia ex sententia pcessurũ esse tibi cum omnibus tribus generibus numeri pluralis.

Circunloquimur futuꝝ infinitiui modi vocis actiue p hoc verbũ ire ꝛ primũ supinũ. Verbi ipersonalis vero ꝛ passiue per hoc verbũ iri: ꝛ idem supinum: vt spero me amatum ire deum: vel deum amatum iri. Alio mõ circũloqmur idẽ futurũ p ꝑticipiũ futuri in rus ꝛ hoc verbo esse in actiua. ꝛ p participiũ futuri in dus. ꝛ idem verbum in passiua: vt spero me amaturum esse deum: vel deum amandum esse a me. Circumloquimur ꝓterea idẽ tẽpus per participiũ futuri in rus. cũ p verbo infinitiuo ponitur accusatiuo. iungiq̃ omnibꝰ generibꝰ vtriusq̃ numeri vt spero virginẽ nuptuꝫ tibi. ꝛ virgines nuptuꝫ viris. Sed quẽadmodũ in arte minori diximus: hoc nõ circumloquiũ. sed potius per se futurum est infinitiui quo iam non vtimur.

¶ Thzi. Verbũ ire primũ supinũ. Verg. venatũ. Eneas vnaq̃ miserrima. Dido in nemus ire parant. Ouidi. Sol acrior ire lauatũ admonuit. Quintus Curtius lib. ix. Ad cleager temeritatẽ armis vultum ire decreuerat. Bel. li. vij. Seruatum ire socios decreuerat. Ad irandum est tamen cur grammatici hanc loquendi form am futuro magis ꝙ presenti scripserint tempori. nam parant ire venatum. decreuerat vultum iri et cete

ra id genus pnunciatū habent pfitis. ¶ Per hoc verbū iri et primū supinū. Licero ad Catonem. Luius ifris oia perlatū iri cenatū putabant. idem ad Atticū. Deterellū re'a me ludibrio lesum iri. idem ad Atticū libro septimo has tibi redditum iri putabā prius. Lelius ad Ciceronē. puto ea dari idibus sertilis factū iri. Terēti⁹ ait. si fidem habeat se iri ppositū tibi. Luius etiā significatio magis p̄sentis q̄ futuri esse videtur. ¶ Participiū futuri in rus. Licero ad Appiū. ralia tecū videam studia habitu rū esse innumerabilia. idem ad eundem. Non eos ad me esse venturos arbitrare. vnde est animaduertendū illam priorem supini primi circūlocutionē esse indeclinabilē: hanc vero declinabilē: vt quum participiū pars declinabilis constituit participium hoc in rus finitū non modo p̄senti esse sed p̄terito fuisse et futuro fore adiunctū ostenditur. Lice. in topicis. Nam ne gantur sepe ea futura que ab aliquo in sententia dicta sunt fore. Lice. Seruio Sulpitio. Negauit se facturū fuisse. idē. mario cōem censemus in victoria futurum fuisse. Quintilianus libro secundo. Sed adhuc p̄stantiorem si didicisset futurū fuisse dicere licebat. ¶ Per participiū futuri in dus. Licero ad Appium. Si putabis me esse conueniendū constitues pro loco id commodissime fieri possit t quo die idē ad Deterellū. vt ea q̄ statuisses tibi in senatu de mea laude esse dicenda reticeres. vbi etiam aduertas hanc participij in dus circūlocutionem eque vt superiorē declinari. Lauendū tamen est ne circūloquaris huiusmodi futurū in verbis neutris passiuis: nō enim dicimus exulatum esse: sed exulaturū esse. vapulandum esse non dicimus sed vapulaturum esse. Non dicimus etiam vapulatum iri. sed ire. non exulatum iri sed ire: ne duo passiua frustra coniungamus. Adartialis gaudes ducentas nuptum ire post mortes. Pacuuius in anti opa. Nonne vides te ire vapulatum miser. Et idem verbū esse authorū exempla nō per esse modo sed etiam per fuisse t fore fieri hanc locutionem ostendunt. Licero actione. vij. inverrē. Iudos minerue fuisse faciendos. Idem ad Appiū. Vides et senatusconsulto puniciam esse habendā. Idem libro quarto epistolarū. Quasi diuinarem tali in officio mihi aliquando experendū fore: tametsi Dalla id dici refellebat. ¶ Futuri in rus cū pro verbo ponit in actō. Lice. actione quinta in Uerrem. hoc tibi defensionis ad indicij tui cōparabas habuisse recuperatores daturū octuplū. Admouendi sunt pueri hoc in loco illius precepti cuius author est Diomedes meminisse ait debemus futurū tempus non semper infinitiuis accedere. nam ego t studeo: egere t eguisse: studere t studuisse faciū t nec tamē studiū ire. aut legitū ire dicere possumus vt lectū ire. Defuit hoc in loco alia circūlocutio ptī pfecti t plusq̄pfecti eiusdē infinitiui vocis passiue: q̄ fit ex pticipio ptī eiusdē vocis et p̄senti esse. Sine ptī fuisse. quā circūlocutionē pariter declinatā repias vt duas superiores. Lice. ad Placū. Nam alteros placatos esse intelligo alteros mūc̄ iratos fuisse. Infinitiuo aūt modo multipliciter abutunt authores: nam nō solum aliorū modorū loco: sed alterius ptis q̄ fit verbū rarione vsurpant pro indicatiuo. Teren. Demea obiurgare t grauiter ferre. i. ferebat subiūctiui loco. Li. Jubeo te saluere. i. vt sis saluus volo. Loco gerundij. Uergi. donat habere viro. i. ad habendū vel vt habeat. pro nomine. Seneca in epistola capitulo. xvij. Inter sapientiam t saperendo quid interfit. Uergi. Pulchrūc̄ mori succurrit in armis. t etiā cum fit verbum: verbo tamen suppositū dat. Idem. Stat casus renouare omnes. Unū dūtaxat fore futurū esse infinitiui. Licero ad celium. Spero fore incundū generū nobis. Idem ad Seruiū Sulpi. Animū tibi gratū fore putarē t in suis compositis profore t defore: affore: interfore.

¶ De gerundijs. Cap.ix.

¶ Epithome.

¶ Gerundia sunt ne nōia vel participia an verba t cui⁹ orationis copulentur vt plurimū parti: t an casus ante se regant illorumq̄ varietas ortus t potestas.

GErūdia sunt q̄ vbi⁹ annumerēt: q: regūt casus: sunt q nōib⁹: q: habeāt casus: sunt qui nōia participalia esse dicant qō i quibusdā nōi: i quibusdā participio similia sint nobis tū vt captiones euadam⁹: dicē dū est esse aliaz partē orationis: q̄ tū maximā hz similitudinē cū nōie. Neq: id mirum videri dz alicui cuz alij plures: alij pauciores q̄ octo partes orationis posuerint.

¶ Anto. Gerūdia sunt. Cap.ix. qō est de gerūdijs. Diu grāmatici miserandum in modū se torsere in illa qōne perq̄ inutili: sint ne gerūdia nōia an v̄ba: p̄ptea q̄ aliq̄d ab vtrisq̄ acceperint: nos cōsiderationē illaz nihili fecimus. Et q̄q̄ potuissemus antiquiorū grāmaticorum authoritate gerūdia ad v̄borum modos referr: vt vltra illos q̄nq̄ essent q̄ alij duo gerūdiuus t supinus: vt tū nos in vno v̄bo ab illoz nodis euolueremus: dixim⁹ eē alias quasdā oīonis ptes: q̄ neq: sunt nōia neq: v̄ba neq: participia. Ponit aūt a nobis plures aut pauciores q̄ octo oīonis ptes nemo mirari dz cum de illarum numero quēadmodū ti. j. atq: itez tertio diximus iter authores nō cōueniat. Gerūdia t supina Diomedes t fere oēs grāmatici antiq̄ores ptcipialiq verba appellant qō in terminatione participijs filia sunt gerundia participio futuri tpis passiue vocis. supina participio preteriti tpis eiusdē vocis. Uerba Diomedis sunt. Participialis v̄borum modus dictus est q̄ eiusmodi v̄ba sunt participijs filia: nec tū participia sunt: vt legēdi do. dū. lectū lectu: hec eadē sunt inq̄t q̄ pbus supina appellat t merito qū nec certū habēt numez nec psonam nec significatū. Diomedes igit t Prob⁹ cōfundunt vno appellantes nōie q̄ nos cū posterioribus grāmaticis distinximus vt illa sint gerūdia hec vero supina. Gerūdia q̄ ab eo dicant q̄ gerant vbi significationē nemini dubiū est: at v̄ supina vij dicta sunt fateor me nescire: sed neq: memini me legere. nā qō Probus atq: Diomedes aiunt supina appellari qō neq: certū numez habēt: nec psonā nec significatiū: nō plene mihi satisfaciat: qm̄ nihil simile est inter verbū supinū t rem supinā: nisi forte supinuz aliam habuit reconditiorem significationem: q̄ sit illa que est in promptu a qua supina dicta sunt.

¶ Hzc. Gerūdia sunt. de gerundio exponitur⁹ instituit primū gerundū definiri: vt ide facilior p̄beat eā pueris ad intelligēdū aditus. est em gerūdium ps oīonis declinabilis p casus fine rpe casuum exigēs v̄bi t rei administrationē significās. huiⁿ⁹ diffinitiōis gen⁹ ps est. ceteris ēt formis queniēs nōi pnoi v̄bo t relatis posita est hac particula oīonis ad diriam ire que est syllabe ps atq: syllabe que eque dictionis pars est declinabilis ad differentiam supini t partium que nō declinant per casus ad diriam verbi: qō sine casu declinari cōstat. Sine rpe ad differentiā participij qō cū rpe per casus declinatur: casum sui exigēs v̄bi ad nōis differentiaz scriptū est. Quod mūc̄ casum verbi vnde deducatur ascisci⁹. Cum enim dico recordator lectionis abundator re-

Ire infinitiui.

Participium futuri in rus.

Participium futuri in dus.

✳Bertul. Fore b' reconditior o antoni ē significatio q̄ interim supinuz significat ocioſum ac pene supernacuū t superuacuitas vere nuste pro oscitatiōe capitur sic martialis tuusmusq̄ delicie supinioz es. Illa supina profecto vident pene supina q̄ preterq̄ q̄ primus supinū multis mōis possum⁹ circūloqui.

Posteri⁹ supinū cū paucis inuenire est dumtaxat adiectiuis coactiora sunt lācilo ti t feretri etyma ad hec pri⁹ supinuz nisi sit notus vel manifestus vel latēs locum nō habet.

Gerūdiūa gero deducitur.

rū gti illi lectiōis ⁊ rerū ervi noīs nō quidē verbi regunt: rei administrationē ad euidentiorē explanationē et vt pnomen fugiamus adiecimus. Gerundiū a gero deduci constat. Sed non illa ratione qua plurimi ⁊ pserunt: eo quod omne pene gerundiū substantiuū actiuū ⁊ passiuū gerat significationem. vt cantādo dū cantat et vt cantatur: vescēdum. vt manducetur vel vt edatur. Nam si hoc esset omnia verba communia et prima nomina. vt potior penetrabile et participia vt oblitus: exercitus: gerundia estimarentur. Sed dicat gerundiū: quasi administrationū eo ꝙ rei significet administrationē: vt suo loco explicabit: modo gero is. sepe numero pro administro as. ostenditur. Licero in catone: qui amplissimū magistratū gerūr. i. administrant. gerundus a. um. i. gerendus administrandus nomen adiectiuū est a gero. vt largiundus a. um. a largior. faciendus a. um. a facio. et que sunt similia. Licero definibus bonorū et malorū. Si gerundis negocijs possit occurrere paratissimis vesci voluptatibus hoc est inter administrandum negocia siue inter administranda negocia. gerūdium vero vt fieret substantiuū admisit literam i a gerūdus a. um. vt beneficium a beneficus a. um. et sacrilegium a sacrilegus a. um. qua differret a gerundū. Nam gerūdium ꝙ plures dicunt formacem: latini nondum senserat. et si dici posset latine eque diceremus facundiū largundi nis quando eadem eorum est omnis analogia atq; proportio: hec vero nomina in ius finita a genitiuo participij preteriti formant vt a nominatiuus a. um. a passi passiuus a. um. ab acti actiuus a. um. ¶ Quia regunt casus. Nec est prima opinio grammaticorū se egre habentiū. Utri parti gerundiū ascriberetur nomim an verbo. Quod gerundiū esset cōstructio transitiua acquisitiua atq; possessiua plerisq; suasit. Dicebant enim sic dici posse. amandi deum. vt amo deum. ad seruiendum regi. vt seruio regi. et egendo pecuniarum: vt egeo pecuniarū. Sed hec ratio magis debuisset suadere non esse nomen ꝙ quod esset verbū. Participiū vero construitur atq; supinum cum casu verbi vnde descendunt. Sed idcirco verba non putantur. Quāꝫ quis non videt nomina etiā quod veteres cum casu verbi a quo fluxerunt esse constructa. Plautus in asinaria. Quid tibi hunc receptio est alterum virum. i. cur recepisti meum virum apud te. Idem in aululatia. Quid tibi nos mendice homo tactio est. i. cur tangis nos: et que sequūtur. Sed he constructiones cum suo tempore interiere. Unum distaret debuisset quēcunq; inducere gerundium non esse verbum: quia casum agnoscit quem verbum protinus refugit: vel saltem quod gerundium nullam habet temporis differentiam sine qua verbum esse non pōt. Sed qui nominibus: hec altera opinio vbi monstrabat gerundium esse nomen. Quod casibus flecteret: dicimus autem genitiuo amandi. datiuo amando. accusatiuo amandum. ablatiuo ab amando. Nam gerundiū adiectiuum omnes casus: vt suo loco dicetur sortitur. Sed hec ratio neminem mouere debuisset: siquidem pronomen et participium casibus declinantur: non tamen protinus nomina indicantur quippe sua cuiusq; differentia essentiam discernit. Satis autem fuit ad suadendum gerundium non esse nomen: eo ꝙ nulli nomini accidit sui verbi constructio: nisi velis more veterrimorum loqui receptio meum virū tactio nos: vt paulo ante ostendimus: gerundium vero sui verbi constructionem plane admittit. ¶ Sunt qui nomina participia: hec fuit postrema opinio asserentium gerundium nō esse plane nomen: sed nomen participale: idest participio nomini ascribendū gerundium. quia caret tempore partim participio: quia construitur cum casu verbi vnde derivatur. Sed hec opinio verbo nō quidem re differt ab eo quod author intendit. Si nomen participiale aliud est nondum ꝙ nomen: nomen igit participiale nos gerundiū nuncupamus quandoquidem nomē participiale: aliud est ꝙ plane nomen. Nisi velis dicere participiale intra se non habere nomē sz tamē nomen: vt philosophi qui dicebant deos nō habere sanguinē: sz tamē sanguinē. ¶ Sz de loco satis. ¶ Alia parte orationis. i. diuersam a ceteris octo partibus oronis. ¶ Adarimā silitudinē cū noīe. Nā nisi gerundiū construeret post se cū casu verbi vnde deducitur nihil haberet quominus esset pronomen. declinat enim casibus nō ita significat cū tpe atq; regit vt nomē et vi siue possessiōis siue pōsitiōis: siue instrumēti rōne. Juuena. et fractus virtutibus in quo vincere loquēdi. Li. de na. deo. li. ij. Sus erat ad vescendū hoībus apta. Quin. li. xj. memoria excolēdo augescit. Addo et acqsitionis vtrute. Apu. li. viij. asini aurei. Quum primū charitate nubēdo maturuisset. Li. i philippi. nec solutēdo eras: etiā et vi noīs regit: sed raro. Cesar in cōmentarijs: hoīes bellādi cupidi magno honore afficiebantur. ¶ Alij plures alij pauciores. Quin. li. j. Tū videbit ad quē hoc pertineat que ⁊ quot pres orationis ꝙꝙ de numero parū cōuenit Sergius grāmaticus in arte. Ari. ait dicunt duas esse partes oronis nomen ⁊ verbum. Stoici qui nq;. Grammatici octo. plerisq; nouem: plerisq; decem.

Oronis q̄ sunt ptes.

Gerundia ās casus regunt.

¶ Anro. Gerundia ante se quemadmodum libro primo diximus. Gerūdia post se regunt casum verbi a quo descendunt. vt diuti vroꝛes causa illam amandi: ⁊ illam amando delector: ⁊ ad illā amādum ducta est a me. Ante severo casum nō regunt: quin potius ipsa regunt a nomine vel verbo. Quod vero in psal. cxv. dictum est. In cōuertēdo dominus captiuitatē syon: facti sumus sicut cōsolati. ex figura vel potius idiomate greco dictum est. Greci nāq; gerundia non habent: sed illorum loco infinitiuo cum articulis ⁊ prepositionibus vtūtur. naz pro eo quod nos diximus amādi illi dicunt huius amare pro eo quod nos amando: illi in hoc amare: pro eo quod nos amandū: illi ad hoc amare. Cum vero infinitiuus apud illos quēadmodum apud nos a parte ante cū actō cōstruatur interpretatus fuit grecam secutus infinitiuum gerundio mutauit: accusatiuum vero non mutauit. Itaq; pro eo quod septuaginta interpretes in psal. cxlv. grece dixerunt in deficere ex me spiritum meum. noster vertit in deficiendo ex me spiritum meum. ⁊ p eo qđ illi grece in cōuenire populos in vnum. noster in cōueniendo populos in vnum dixit in psalmo. j. illud audacius. qđ pro eo qđ septuaginta verterunt in cōuertere dñm captiuitatem syon noster interpretatus est. In conuertendo dominus captiuitatem syon: vt quēadmodum isti dicunt in philologiam infinitiui modi peculiarem fugeret: cū nusq; minus esse posset ꝙ in eo loco. Neq; enim cuiq; erat adeo stupidus: qui putaret a captiuitate syon dominum esse conuersum. At quanto melius dixisset conuertēte domino captiuitatem syon. ⁊ deficiente ex me spiritu meo. ⁊ queuētibus populis in vnū: auctior

Gerundia regunt casus.

✳ Vz suos ⁊ grāmatice sophistas.

✳ Bertul. Quēadmodū soluēdo cū ꝛbo suz es est vsurpam? Quinctiliani in q̄nto. etiā nō vtiē tolerādo exercitui. Ouidio. fero do oneri. hermola? barbaro erpūcando sed non sic solue do erit.

Greci gerūdia non habent.

Gerundiū ante se casum nō regunt. Naz inaudita est in sermone latino cōstructio illa. In cōuertēdo dominus captiuitatē syon. ⁊ illud in deficiendo ex me spiritum meū. Illud quoq; in conueniendo populos in vnuz. post se vero regūt casum verbi a quo descendunt. vt tempus est carendi voluptatibus. insistendi amicis. amandi deum.

dnrū nimis cuiꝫ videt: quod sit vsitatius apud interptes pſubiunctiuū hoc modo. Cū cōuerteret dns captiuitatē ſyon: cū defleret ex me ſpūs meus. et cū cōuenirent populi in vnū. quod etiā idem Hieronymus stati obſeruauit. Nā pro eo quod septuaginta dixerunt et reges inſeruire dño: ipse vt seruiant dño interpretatus est in euangelio pro eo qꝫ grece scriptū est: nato Jesu in bethleem: vertit cum natus esset Jesus in bethleem. Sic boetius pro eo quod Porphirius in principio Isagogon in Aristotelis cathegorias scripsit existē te necessario cōuertit cū sit necessariū: p eo qō Aristoteles in principio secundi ethicorū libri scripsit duplici vero existente virtute Leonardus aretinus conuertit cum vero duplex sit virtus. Quod vero dixit post se regunt casum verbi a quo descendunt de gerundio subſtantiuo actiue significationis intelligendū est. Nā passiuum sine illud sit subſtantiuū sine adiectiuū cum ablatiuo et prepoſitione a vel ab construi non potest: vt si ecclis dicere causa exulandi a rege venisti ad curiam.

¶ Hui. Ante se casum non exigunt. Casus eñ semper regunt a parte anteriore: nō quidē regunt. Cuiusmodi gerundia sunt. ¶ Nā inaudita est in sermone latino. Inauditū dicimus apud latinos: cuius locutionis nullū erat exēplū. ¶ In sermone latino: nā in greco alia rō est. greci vero gerundiū nō habenti interptes aūt latini plerūqꝫ greci infinitiui loco gerundiū latinū subſtituūt: atqꝫ suppoſitiui greci nōnunqꝫ in actō nō nunqꝫ vero in ntō finiūt: vñ grecū idioma non in oibus sequit latinitatē. Cuius rei apud Quint. lib. ij. hecverba legūt. Sed nō oīa nos ducētes ex greco sequūt sicut ne illos quidē quoties suis vtiqꝫ verbis signare nra voluerunt. Dicet quispiā aliqua igit dicta sunt latine que apud grecos nō sunt. vñ nō recte videt insita: huic recte diuus Hiero. ñdit in cano. ſ. q. ſ. nec putemus in verbis scripturarū foze enāgeliū: sed in sensu. ¶ Post se vero: vnum Lice. exemplū li. iij. de finibus mihi occurrit: vbi gerundiū genitiui subſtātiui passionem significantis more passiuo construitur post se cū ablatiuo et prepoſitione ab: fieri aūt pōt ait Lice. vt non appeterēt aliquid nisi sensum haberent sui eoꝝ et sua diligerent: ex quo intelligi debet principium ductū esse diligēdi a se. Nisi structurā feceris: principiū diligendi ductū esse a se. Cui sententie magis accederem. ¶ Amādi deū differt aūt gūs regāt ne ex vi possessionis. an ex vi noīs: nā ex vi verbi oino regi nō pōt. Non eñ dicimus recordor legēdi: ſ recordor legere: nō egeo declarādi: sed egeo declarare. Ci. ad treb. Qō si scribere oblitus es. Adella. li. ij. de italia magis qꝫ ordo exigit qꝫ qꝫ mōstrari eget pauca dicem⁹. Sed vt ad diuersiculū redeam⁹. Oñ grūs regit ex vi possessionis iungit rei nō quidē pſouet ex vi tñ noīs etiā pſone. Nemo enim diceret res gubernandi sed tempus libertas eundi: sed liberta s diligens defendendi diligentiā. Ci. ad Lentulū. A me nullū tempus preteremittitur de tuis rebus et agendi et cogitandi. Ecce tempus agendi et cogitandi. Afferam⁹ igit exemplum de persona. idem ad trebatiū. nimium cupidus discedendi videre: sed rōne noīs etiam rei adiungimus. Quin. li. ſ. etas tunc vel maxime formanda. Quiū simulandi nescia itaqꝫ et puer pōt esse nesci⁹ simulādi etas pōt esse nescia intelligendi: differūt etiā in significatione. Quod exēplis que adduximus constat. Cū dicimus ſps discedendi: tēpus non discedit: sed in tempore aliquis discedit. Cupidus discedendi ipse auidus discedit nō aūt in cupido aliquid discedit. annotatiōe tñ dignissimū est qꝫ nulli casuum accidit ab vna eademqꝫ dictione posse regi duplicem genitiuū ex vi possessionis citra coniunctionē: genitiuū tamen alterū gerundii esse fatemur oportere. Quod in aliam rationem alibi iam annotauimus. Juuena. vnde illa priorum scribēdi simplicitas. et que sunt interposita.

Gerundia aut sunt subſtātiua aut adiectiua. Gerūdia adiectiua oīa genera ⁊ nūeros ⁊ casus hñt ⁊ iūgūtur substantiuis significātqꝫ semp passionē vt volūda dies en attulit vltro. i. volubilis hoc est que volui tur insiurādū hoc est qō iurat. est mihi cura iuris dicundi: ⁊ do operā iuri dicūdo. ⁊ veni ad ius dicūdū ⁊ delector iure dicundo. Gerundia subſtantiua tantūmodo reperiunt subſtātiua in gtō actō ⁊ abltō generis neutri: vt est mihi cura soluēdi pecunias. ⁊ veni ad soluēdū pecunias: ⁊ delector soluendo pecunias. Reperitur etiam gerundium datiui: nescio tamē an post se cum accuſatiuo casu possit construi.

Gerūdia subſtātiua a verbis actiuis significāt actionem ⁊ passionem preterēqꝫ qō gerundiū genitiui semper significat actionem.

¶ Ant. Gerūdia aut sunt subſtātiua añ Zaurētiū Uallā quēvnū in hac gerundiorū dispūtatiōe nō mō ego verūetiā oēs post illū grammatici secuti sunt nullus fuit author qui gerūdia noīauerit: nisi tñ illa subſtātiua i dicendum terminata. Ille igitur fuit primus neqꝫ sua gloria fraudandus est qui gerundia adiectiua induxit: atqꝫ per oia gña numeros et casus variauit. Ter. Voluēda dies en attulit vltro voluenda adiectiuū gerundiū est nō prīcipiū futuri neqꝫ eñ significat qꝫ volueſ: sed que assidue vertit sine volubilis est: aut volues si modo voluens passionē significaret more grecorū qui habent participiū pſentis temporis qō significat passionē etiam in verbis actiuis: ad quorū imitationē Uergi. ij. ge. dixit. Tardaqꝫ eluſine matris voluentia planſtra. i. volubilia et que assiduo voluūtur. Idem. ſ. eñ. olim voluentibus annis. i. volubilibus: non qui voluendi sunt: sed qui voluūtur assidue. Sic preterea diximus iusiurandū non quod iurandū est aut iurabitur: sed quod iurabile est iurat: aut iurari cōsueuit. Et eodē mō per alios casus vt est mihi cura iuris dicūdi. antiqui eñ sic dicebant p eo qō est dicēdi: nā et antiquorū more multa nūc dicimus: vt finiū regundorū: ⁊ de coi dividendo. ¶ Gerundia subſtantiua qvt diximus antiquiores agnouerūt sola subſtātiue accepta inueniunt tñ in gñe neutro: et adiectiuorū more subſtātiuant in genere neutro. Sed in genitiuo accuſatiuo ⁊ in ablatiuo frequenter reperiūtur. in datiuo raro. vt Lice. in philip. nec soluendo eras. hoc est vnde solueres debitum non habebas. Quin. pater pauperi soluendo non fuimus. Lice. de perfecto oratore: cū est inficiando rens accuſatori duo primum sunt. Apul. vij. meta. cum primū charitate nubendo maturuisset. Uerg. vij. eneid. simul optat habendo ensemqꝫ clipeūqꝫ: et rubie coruna criste. Pli. xiij. epistetica charta inutiles scribendo. ¶ Gerundia subſtantiua. Gerundia subſtantiua si derivantur a verbis actiuis et neutris actionem significantibus: semper significant actionem vt causa amādi deum et inseruiendi voluptatibus. A verbis neutris passiuum significantib⁹ passionem significāt: vt tps exulandi: ratio excalescēdi. A cōibus ⁊ deponentib⁹: que signi-

Talla p qꝫ diſertissime de gerūdij discussit.

Jusiurandū qd sit.

✳ Bertul. Jmo et in ibi diligēdi actionez significat tm abesset a se a diligendi regatur.

✳ Bertul. Dubitat taurē. cui⁹ sint casus: neqꝫ dicamus alicuius eē gñis neccſſū est.

✳Bertul. Argutul⁹ q̄ dā mirak̄ bona ꝓz huiꝰ exp̄oi passi ne ꝓserti cū sua pte natura nisi ac tiue significi cent argumēto ē vel ꝙ minime abltūs eis ꝓueniat vel ꝙ dōat⁹ inter actiua solū enūeratyl denīq; ꝙ gerūt rē administrāt nō ad ministrāt eis.

Ola actiue Vec̄ epis. phillydis⁹ in laurētiū hi ⁊ plani⁹ ⁊ plenius.

Gerūdiuꝫ substātiuū ēt in ntō re peritur.

✳Bertul. Laberis tā dē antoni i niminice sē tentiā q̄ te multis exē plozū susri net tibij ci nib⁹ q̄ ald⁹ putat ve nusta.

participia futuri tpis et gerūdia quātā con uenientiaꝫ habeant.

✳Bertul. Gerundiū p dū vel p vt pticipiū p q̄ declara tur id ac dit miniui tz.

ficant actionem gerundia quoq; actionem significant: que vero passionem: passionē vt iocandi gratia philosophandi causa letandi rō: tristandi finis: et cōstruūt semp fere cū noīe substantiuo aut adiectiuo certe causa dam significationis. Ver. in. iiij. geor. cecropias innatus opes amor viget edendi. Idem. ſ. eñ. et coram datis pia fandi. et iterū in eodē veniendi quererecausas. et alio loco finem dedit ore loquendi. Gerundiū abiti bis actiuis derinatū actionē et passionē significat: vt cantando. i. dum canto et dum cantatur. Uergi. in bu. An mihi cantando victus non redderet. i. dū canta mus certantes inuicem. Idem in eodem opere. Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis. Idez. iij. geor. alitur vitiū creſcit; regendo. i. dum regit. et ibidē virg. videndo femina. i. dum videtur. Quin. memoria excolendo augeť. i. dū excolitur: sed aliadnerrendū q̄ he rundia passionē que significant ponunt sine prepositione. et quasi in ablatiuo absolute: neq; regere possunt ablatiuū cū prepositione a vel ab. vt si velles dicere femina vitur videndo a maribus.

¶Anto. A verbis neutris actionē significan tib⁹ actionē significāt a passionē significātib⁹ passionē: et eodē mō de cōib⁹ et deponentib⁹. Plau. in aulu. Pro vapulādo hercle ego mercedem petam. Ter. ij. eñ. fando aliquid si forte tuas peruenit ad aures. Idem. xij. eñ. Eruperat magis egrescit; medendo: quod Serui. exponit dum ei medetur a passiua significatione. Accusatiui quoq; gerundiū a verbis actiuis actionē passionēq; significat: vt tu es facilis ad discendū libros et libri sunt faciles ad discendū. A verbis actionem significantibus significat actionē: a passionem significantib⁹ passionem. deponentiū vero et cōmunū eadem ratio est quam de superioribus diximꝰ. Neq; pōt construi cum ablatiuo prepositione a vel ab in persona agente cū passionem significat quemadmodū et de gerundio ablatiui diximus. Quod vero Serui. in illud. Uergi. ſ. eneiō. scripſit alia arma latinis querenda aut pacem troiano ab rege petendū. petendū esse gerundiū facile refellit a Valla. quia petendū nominatiuꝰ est gerūdia aūt substantiua nusq; in nominatiuo reperiunť. Sed neq; est accusatiuus: quia gerundium in hoc casu nunq; est sine prepositione vt statim dicturi sumus. Et quibus necessario infertur petendum participium esse aut nomen. Quid si nihil illorū est: sed potiꝰ verbū infinitū qualia supra diximus esse illa amaturū doctrū lecturū auditurū. Aut q̄d si potiꝰ contra omnes grammaticos antiquos et iuniores diremꝰ gerundiū substantiuū etiam in nominatiuo reperiri. Sed dicendū est potius esse propriū futurū infinitini modi passiue vocis quemadmodū illa: amaturū docturū lecturū auditurū. Itaq; pacem petendū pro petendam esse posuit. et q̄ lucretiꝰ dixit penas eterna mortē timendū pro timendas dixit: sed vt paulo ante diximꝰ: cū de infinitino ageret: his futuris non remur: sed illorū circuloquijs. ¶Inter gerūdia est tanta cōuenientia inter gerūdiū et participiū futuri temporis terminatū in dus. tum in voce. tum etiam in significatione: vt nō possit quis facile discernere alterū ab altero. Itaq; inter vtrūq; ponit duas differētias. Prima est ꝙ gerūdia significāt rei administrationem: hoc est per modū officij sine habitū illū quem philosophi dicunt actū primū. Aristoteles vero appellat entelechiam: vt cum dico cura legendorū librorū teneo me: intelligo quod illud est meū officiū: atq; habitus: nō tamen in tempore determinato saltē ad futurū: sed quod illos lego et legere consueui. Participia vero significāt tempus futurū in actu subandi secūdo: quem greci vocant energiam sine rei administratione. i. non per modum habitus sine officij: vel si dixero libri legendi sunt a me intelligo ꝙ tempore futuro legētur a meno quod per habitum sine administrationem sine officiū habeam quod illos legere cōsueni. altera differentia est q̄ gerundia adiectiua possunt resolui in gerundia substātiua: vt venit causa legendorū librorū. i. legendi libros et veni ad legendos libros. i. ad legendū libros. Lice. ſ. offi. orationem latinam legendis nostris efficies plenam rem: hoc est legendo nostra. itaq; vt in summa dicam: gerūdiū a participio distat quod illud significat per modum officij et rei administrationem sine tempore: hoc tempus sine officio et rei administratione. Illud participium habitus et enthelechie: hoc est actus puri: hoc est per modū actus ⁊ energie. hoc est actꝰ secūdi: q̄d illud resolui pōt in gerūdium substantiuū: hoc vero in tps futurū. Idq; fieri q̄m gerūdio tempꝰ non accidit participio vero accidere manifestū est. ¶Gerundia abliti: gerundia abliti vt paulo ante dicebamus tū iūcta prepositionibus: tum separata reperiūtur. at vero gerundia accusatiui semper copulata prepositionibus reperiuntur non tamen oīb⁹: sed his tm̄ ad ob ꝓpter ante. vt homo debet esse velox ad audiendū tardus autē ad loquendum: vt ego veni ad legendos vel propter legendos libros. Ter. in huc. age tityre et inter agendū occurrere capro cornu ferit ille caueto. idē i. iij. geor. de equis. nāq; ante domandū ingentes tollent animos. Abiti gerūdia his prepositionibus iungunť in. de ex. e. ab a. vt nauigando venti posuerunt: ideſt flare desierūt. vt apud Ter. silium. ij. eneiō. Tum venti posuere omnisq; repente recedit flatus: et est libellus Piero. ad eustochium de viuendo deo. i. quemadmodum deo et non mundo inseruire debeamus: et titulus ille qui est in libro digestorum. de edendo. et Lice. tu quod cogitas de transeundo in epirum: et illud quod omnes afferūt exemplum

A verbis neutris actionem significātib⁹ gerundia significant actionē tantum a neutris passionē significātibus passionem tantū: a communibus ⁊ deponentibus actionem ⁊ passionem.

Inter gerundia adiectiua ⁊ participia hec est differentia: ꝙ gerundia significāt rei administrationem sine habitum sine tpe saltem determinato ad futurum resoluunturq; in gerundia substantiua: vt mihi cura iuris dicundi. ideſt ad dicendū ius: et doctor iure dicundo: ideſt dicendo ius.

Participia vero significant tempus futurū in actu sine rei administratione vt ius dicendū est a me. i. dicetur: causa est alme oranda. i. orabitur.

Gerundia accusatiui iunguntť frequenter his prepositionibus: ad: ob: propter: inter ante: vt ad numerandum: vel propter numerandum pecunias veni. propter orandum: causas studeo: inter agendum capras ante domandum boues.

Gerundia vero ablatiui iunguntť cū his prepositionibus in: de: ex: ab: vt nauigādo venti posuerūt: et libellus Pieronymi de viuendo deo. ⁊ ex defendādo ꝙ ex accusando maior gloria cōparatur.

er defendendo ꝙ er accusando maior gloria cōparaꝝ. Nā et Lice. defendit multos accusauit neminē ꝑter vnū verē quod ipse in diuinatione fateꝝ. Pli. in epistolis sermonibus dies transigebat cum ascribēdo vacaret. Lice. in quo nos ifti iurisc̄ulti impediūt: a dicēdo q̄ deterrent. Quinti. etiā prepositioni cū adiūti totato. institutionū li. j. sed ratio inquit recte scribendi iūcta cum loquendo est.

Aduertēdū etiam est qō gerūdia adiectiua in actō semp iūguuꝝ prepositionib⁹ illis. vt ad numerādas vel ob numerandas vel ꝓpter numerādas pecunias veni preterꝙ cum his verbis loco ꝙduco mādo curo habeo pro debeo: vt ego locaui faciendā sepulturaz Aliaduertendū quoq̄ est gerundium genitiui singularis recte iungi substantiuo plurali: vt plautus nō minādi tibi istor magis erit quam edundi copia.

¶ Ant. Aduertendū est q̄ pauloante dixerat gerūdia actī substātiua semper ascisceꝛe sibi prepositionē: nūc etiā dixit gerūdia adiectiua in accusatiuo eandem prepositionē desiderare preterꝙ cum paucis verbis his fere. ¶ Lo co as. conduco is. mando as. curo as. habeo es. pro eo quod est debeo es. Seruī. Sul. in epiſ. quadam ad Licero. ad faciendā inquit se pulturam locarent: ideſt darent certa mercede architecto faciendam. Li. ij. de diuina. Redemptores colūnam illam de cotta et toꝛquato conduxerant faciendam. Suet. in vita Cesa. gladiatores inquit notos vt capiendos re

Gerundia acti substātiua sēp ꝓpositionez desiderāt t idē actiua.

serūdosq̄ mandabant. et Plini. in epistō. Peris vt libellos meos emendandos recognoscendosq̄ curem. Idem in epi. ad satur. presertim cū emtrēdum haberemus. i. deberemus emiti. Trāquillus in vita Cesa. vt cō solandos eos magis imperator ꝙ punidos habuerit. Animaduertendū quoq̄ est cōtra ꝑceptum illud de cō uenientia adiectiui cū substātiuo hoc esse obseruādum. Plau. in captinis duobus: nomi nādi tibi istoꝝ magis erit ꝙ edūdi copia. Terē. dat crescēdi copiā nouarū qui spectādi faciūt copiā. Lice. ij. de diuina. dolebis tamē stoicos nostros epicureis irridēdi sui facultatē dedisse. sui eñ gtīs est pluralis q̄ ad stoicos refertur. Liui. xxj. ab vrbe. Nō eñ vereoꝛ ne q̄s hoc me vestri adhoꝛtandi cā magnifice loqui existimet. Sueto. i Augu. Exacta iocūdi licentia diripiendiq̄ pomoꝝ et obsoniorū. Quid si dicas gerūdia illa substātiua esse in gtō posita. regereq̄ post se gtīm: vt sit nominandi istoꝝ ꝓuolandi ista. Illud vero Terentij quod dixit Cresc̄edi nouarū quomodo defendi aut excusari possit non video.

¶ Bertul. Donetū t venultus vbi pīn⁹ cāsus ponit ꝑ accusādi casu idq̄ i nūero multitudinis qō etiā nūc docti vsurpant vt instituendi puerorum gratia Aldus dixit exēplo plinij q̄ ait illoꝝ videdi grā illō ꝙo singulaꝛ ē apō Terētiū crescendi nouarū

De verbis supinis. Cap.x. ¶ Epitome.

Supina ēt cuius sunt oīonis ptis hic docet puer et cuius ament cōmerciū primūq̄ cui supinum iungatur et quid designet quidq̄ in secundo.

Quod de gerūdijs dicimus: idem de supinis dici potest esse aliam ab octo partibus oratiōnis nisi qō gerundia participijs supina verbis annumerari possunt.

Tripler gerūdioꝝ ad iectiuoꝝ ꝙstructio.

sunt. vnde t Quin. illa appellat verba supina: quēadmodū plerīq̄ omnes grāmatici nomina participalia. ¶ Chri. Recte iūgi substātiuo: vt queniāt sicut adiectiuū t substātiuū. Gel. lib. v. Euathlus adolescēs diues eloquētie dicēde causarūq̄ ostēdi cupidus fuit. idē lib. xv. fecisseq̄ videret eum librum Zelus sui magis ad monēdi ꝙ alioꝝ docēdi cā. Sed nihil noceret qō gtī illi plurales causaꝝ t alioꝝ regerent a gtīs gerundijs singularis: oꝛandi t docēdi: et quadā huius gerūdij speciali significatione: itaq̄ tres habere ꝙstructiones tps est declarandi munera tps est declarādoꝝ munerū t tps est declarādi munez. Sz vtrā volueris post hac sectari habebis ꝙstructionis opinionē. Sūt ꝑterea q̄dā locutiōes vulgo gerūdij gtī q̄ ꝑmi latine nō pīt: nisi reducā rur ad influitiuū: idq̄ mī in ꝏbis cū duplici ablatō ꝙstructis vt doceo: moneo: veltio: rogo: oꝛo: aut transfer mihi hoc dictatum. Les sciences sunt difficiles a enseigner ou estre enseignees. Laue diꝛeris. Ire sunt moleste docēdi pueri. i. sunt siue molesti siue difficiles docēdi. opz igiē dicas difficile est aut molestum est ire as siue docere siue doceri. Subaudi tu quēq̄. Li. li. vj. epi. illō cumis facile ē docere. Nō eñ dixit illō facile docēdi. Aliad uertēdū est rursus quasdā eē locutiōes p gerūdiū acti nō satis latine platas q̄si ad cōpatiū reducaꝝ roma no redolēt idiomate: vt si trāsferas ad latinitatē ascanio e multo inuenī atricōmodari lila italia. Laue dicas. Ascanius est nimis iuuenis ad cōmittēdū ei italiā. Sed asca. est iunioꝛ vel nimis iuuenis: ꝙ cui cōmittaꝝ italia aut cui italia sit cōmittēda. Quī. sz h aptⁱ⁹ est ꝙ vt pbādū sit. Nō aūt dixit h est valde aptū ad pbādū: nisi i alia capiaꝝ. significatiōe. idē ideoq̄ suscipiēde q̄dē sunt cāe ples: ꝙ q̄bus suffecturū se sciat. Od de gerūdijs dixim⁹ idē de supinis dici. pōt defiiam⁹ igiē supinū vt supioꝛe capite de gerūdio fecim⁹: igiē supinū est ꝑs oīonis indeclinabilis a ꝏbo deductū ꝏbi nōnūq̄ ꝙstructionē admittēs: admittēs ꝙstructionē dicim⁹ ad diam nōnullaz ptiū indeclinabiliū: vt aduersus t aduersum q̄ sui ꝏbi passiui cōstructionē nō admittūt. ad uertim⁹ nōnūq̄ ꝑter vltimū supinū qō cū nullo casu ꝙstruit. Cū supinū deducaꝝ varia uarij tradūt authores nā alij supinū q̄si supmū. alij supinū. i. superans. alij ꝏo supino a sub t binū deductū diterūt. Nos vero

Supinuz quid.

felīt Popeiū ꝙsulētes a supū supi noīe antiquo eroꝛtū ꝓtēdim⁹ cōmētitias etymologias negligētes atq̄ supinus a. um. nomē adiectiuū ꝓfitemur. Siq̄dē cōparatiuū ab eo supinioꝛ repiē. Ad ar. musq̄ delicie supinores. Od alij grāmatici supini ꝏbi duos casus actīt t ablatīt posuerit ipsi viderit. Quū si eēnt casus aliunde repetē. Qd nō pbāt. Od vero plurimi ꝓtendūt supinū p duplex p. scribi debere. Dora refutat hemistichio illo. sterilq̄ supinus: nā syllaba su. breuis est: dactylicq̄ vltima. Ad hāc addū est ꝑterea primū t vltimū supinum appellari. Quū inter duo suplatio nō cadat. dicerē poriⁿ⁹ prius t posteriⁿ⁹ aut citeriⁿ⁹ t viteriⁿ⁹ supinus. Sed de his viderint eruditioꝛes. ¶ Gerūdia participijs nō nocet qō supinus dixit authoꝛ. gerūdia cū noīe marinaz si tudinē habere t inde potius noīb⁹ ꝙ participijs gerūdia annumerari debere. Cūm si gerūdia cū rpe significarent participia plane foꝛent. at qui cum noīe ꝙ cū verbo maioꝛē habēt similitudinē. Cōtulit igiē authoꝛ illic participiū inter nomē t verbū: hic vero inter verbū t participiū: nulla igitur erit repugnantia dictoꝛum.

Supinuz vnico p scribiē.

Precepta de supinis ꝓtra pscianũ oẽsq; fere alios grãmaticos.

¶Anto. Primũ supinũ. hoc de supinis ꝑceptũ cõtra vulgus fere oĩm grãmaticorũ. Prisciancq; imprimis excogitatũ ẽ qui putabãt supina significare actionẽ ⁊ passionẽ cum primũ ab actiuis et neutris ꝟbis actionẽ significantibus semp significet actionẽ: scõm semp passionẽ. Qõ vero dicit primũ semp iũgi ꝟbis significãtib9 motũ ad locũ: ea sunt q̃ nõ modo habet motũ explicitũ: sed etiã implicitũ. vt eo is. vado is. pficisco; eris. venio is. ago is. mitto is. Teren. in and. cur te is perditum. Ver. in .iij. Venatũ eneas vnacq; miserrima Dido in nemus ire parant. Idem in .iiij. geor. Veniunt hunc lapsis quesitũ oracula rebus. idẽ in hunc. Vnc ipsi potũ venient p prata iuuẽci. idẽ ibidẽ. et potũ pastas age tityre. Sallu. in iugur. legatos inquit ad iugurtham de iniurijs questũ misit. ⁊ ibidem. Non mea culpa ad vos oratũ mitto. Addo tũ quoq; dixi continere in se illa do filiam nuptũ apud Teren. vt eat nuptũ: ideſt ad hoc vt nubat passiue et venundo seruos: ideſt vt vendantur etiam passiue. et Horat. in poe. spectatũ admissi risum teneatis amici: ideſt recipi in domũ: vt veniatis spectatũ: ideſt ad aspectandum. Et significant semper actionem si veniãt ab actiuis aut neutris actionem significantib9. Nam a passionem significantibus passionem significant: vt eo exultatum: ideſt vt exulem venio vapulatũ: ideſt vt vapulem. Plau. in aulu. coctum ego non vapulatũ dudũ conductus sum. Idem in mercatore. si opprimit pater qd dixit exultatum abijt salus. Idem paulo post: certũ est exultatũ hinc ire me et illa que diximus do filiam nuptũ venũ do seruos. Post se vero construũtur cum casu cum quo construit verbum a quo descendit. de supinis verbis actiuis actionem significantibus intelligit. vt quod et Terentio attulimus cur te is perditum. et Vergi. lapsis quesitũ oracula rebus. Nam venio exultatũ a rege nescio an satis latine dici possit. ¶Ultimum supinũ. non minori in errore ante hanc. Tan. preceptionem versati sunt grammatici in vltimo supino ꝙ fuerant in primo cũ putabant ita posse iũgi verbo significãti motũ et significare actionem quemadmodũ ⁊ primũ. Itaq; reliqs ambagib9 omissis oĩdit primo quomodo construat: deinde q̃d significat. Nã cõstruit non cũ verbo significanti motũ: sed cũ nomine adiectiuo: nõ tamẽ substãtiuũ: qr cũ eo nõ convenit: neq; cõuenit in gẽe nec nu ⁊ casu: sed tamẽ verbũ qõ desiderat ab illo adiectiuo determinari a quo etiã regit. Et significat semp passionẽ nõ quẽadmodũ alij dicebãt actionẽ et passionẽ: vt est res horrenda dictu. i. vt dicat miserabile visu. i. vt videat mirabile dictu. i. vt dicat. Ver. ij. geor. Nec visu facilis nec dictu effabilis vlli. et in ẽrto enim subitũ ac dictu mirabile monstrũ. Idem in primo eneidos. in breuia et syrtes yger miserabile visu. Idẽ id vero horrendũ ac visu miserabile ferri.

De vltimo supino.

¶Hzi. Jungitur verbo. Nullo tamen regimine constructum ex natura verbi. ¶Significant motum ad locum Suetonius in augusto. Quod filiam suam baias salutatũ venisset. Horatius in sermo. Jusum it. Mecenas dormitum eo Vergiliusq; verba eĩ que significãt motus a loco vt pficisco: discedo: decedo atq; significantia motum per locum vt pertrãseo: transeo; traijcio: traduco. ¶Quo dãmodo significant motus ad locum vnde eis prius gerundiũ adiungi põt: dicimus enim pficisco auditum pertrãsibã lectum ⁊ etiam aliqua significantia motum in loco vt suadet Horatius author. Spectatus admissi risum teneatis amici. ¶Nisi a verbis neutris. nam tum hoc prius supinum passionẽ significat. Plautus in mercatore. Jus reduri bonam ibat exultatum. Liuius lib. vij. primo pomeriam venit exultatum. Addo tũ in se cõtinent vt illa superiora. hic ꝟbo motus occultior est motu illo qũ dicebat eo venatũ: vado deãbulatũ. Terẽ. in phor. nuptũ virginem collocaui huic adolescẽti. ¶Ultimũ supinũ. hoc apud grãmaticos voci passiue nõ q̃dẽ actiue ascribi debet: significat eĩ semper passionẽ. ¶Tanq; verbũ ⁊ maxime infinitiuum: dicimus enim dignus amarier facilis declarari idoneus doctu. vbi dici posset dignus amari: facilis declarari: idoneus doceri. Ver. ⁊ puerile hoc cantari dignus. i. dignus cantu vel dignus vt cantaret. ¶Jungit noĩ adiectiua. Nec nõia adiectiua comparationis gradus esse possunt. Lactã. lib. .j. instit. oĩa dictu pria sunt auditu suauia: facilia intellectu honesta susceptu. Cic. ad treb. vt nõ explicarẽ quod esset optimum factu. Quin. lib. .j. nam maiora intellectu velut parata aptos ad suscipiendum animos nõ subibunt. Ecce honesta susceptu: maiora intellectu: optimum factu: tamen inueniuntur nomina fas ⁊ nephas que substantiua sunt generis neutri. quibus vltimum supinum adiungi. Lice. v. thusc. Sed hoc fas est dictu. Addo acro. lib. iij. ⁊ qõ dictu nephas est: hec tamen nomina voce sint substantiua: significatione vero omnino sunt adiectiua.

Fas ⁊ nephas vltimo supino iungi.

Conditiones vltimi supini.

¶Ant. Ex quo sequit. Ex conditionibus quas dixit vltimum habere supinũ sert quas non hz ⁊ quibus distinguit a noie cũ quo termiationem hz cõem. Naz supina similia sunt nominibus participialibus quarte declinatiõis in ntõ ⁊ abltõ. Prima itaq; cõditio est q̃ non iungitur verbo: vt imperiti grammatici ante hac dicebant venio lectu. pro eo q̃ est de legẽdo: qr vt diximus semper iungitur nomini adiectiuo. Nec Tarentij preceptio cum mihi sederit in animo inueni apud Ca. in vli. de re rustica clausulam que illaz maxime labefactaret. Nam vbi de officio villici scribit primus inquit cubitu surgat: vltimus cubitum eat. Quis hoc loco nõ dicat cubitu surgat sic esse vltimũ supinũ: quẽadmodum cubitũ eat pri-

Ex quo sequitur qõ neq; potest iungi verbo: grammatici indocti dicunt venio lectu: neq; ponitur pro de venatione: neq; iũgit sibi adiectium: neq; recipit prepositionem: neq; regit nomen. Quod si dixeris bonus scriptor est dignus gubernatu. dubitaueritq; aliquis gubernatu vtrum sit nomen an verbum supinum et adiectis tolletur hec ambiguitas. Nã cum est nomẽ gubernatu regere potest: vt est dignus gubernatu reipublicæ et iungit sibi nomen adiectiuum: vt est dignus reipublicæ gubernatu ⁊ recipit prepositionez: vt recte

cubitu surgat fit orationis partis.

gubernatu. Cum vero est verbū supinū quēadmodū dixim⁹ nihil tale habet: sed tm̄ a nomine adiectiuo regitur: ꝛ in verbum passiuum resoluitur.

De constructione participij. Cap.xj.

Epitome.

Participium quod tria ha bere tempora constat: quando nomini: quando pronomini: ꝛ quando verbo instar adiectiui nominis copulatur: ꝛ quem post se desideret casum.

Participiū eodē modo iungitur, nomini ꝛ pronomini ꝛ verbo quo nomē adiectiuū: post se vero desiderat casum cū quo cōstruit verbum a quo descēdit: vt amās filiū. amaturus deum. amatus a patre. amādus ab vxore: inseruiens amico inseruiturus propinquis: carens voluptatibus: caritur⁹ turture magno.

mū. Sed cubitu tam nomen est p cubatione q̄ cubitū supinus. Et qō Papi. in. ſ. Achil. dixit. Et tunc venatu rediturus in limine primo operiens. Illud preterea minor. q̄ Diomedes ait lectu pficit supinū esse cuius manifestum sit lectu p lectiōe in eo exemplo esse positū. Altera igit cōditio est q̄ non ponatur pro nōie: vt qō Priſ li. viij. ꝛ post illū oēs grāmatici dixerunt venio venatu. i. de venatiōe. nā tunc nomen esset: ꝛ sic illud Catonis exponēdū est cubitu surgat. i. de cubatione. ꝛ illud Diome. lectu pficit. i. lectione. Tertia conditio est q̄ nō iungat sibi adiectiuum: neq; em̄ dicere possumus est res horrēda humano visu. Quarta q̄ nō recipit ꝓpositionē: vt est res horrēda invisu Quinta q̄ nō regit nomē: vt ē res horrēda visu hoim. Et q̄b⁹ctiā inferē vltimū supinū nō deriuari a ꝟbis voce aut figūre passiua carētib⁹ qm̄ q̄dē in ea resoluēdi sunt cū passiōnē significēt: vt si velis dicere est res horrenda sonitu. ꝛ indigna locutu. Li. ij. Tusc. qōnuꝫ. Ultimū supinum terminatiōe ablatiuo nois participialis si q̄ſ piam dixerit bonus ciuis est dignus gubernatu: amphibologiā esse q̄ ex adiūctis dꝫ tolli: vt est dign⁹ gubernatu reip. ꝛ est dign⁹ magno gubernatu recessit ex gubernatu: ꝛ gubernatu multū pfuit: q̄bus ī locis manifestum est gubernatu pro gubernatione poni: declinaturq; hic gubernat⁹ gubernat⁹ gubernatui. Participiuꝫ eodē mō pticipiū dupliciter cōsiderat: aut q̄ rōne est adiectiuū ꝛ dꝫ cōuenire cū suo substātiuo in gñe numero casu: vt vir doct⁹ aut qua trahit originē significationēq; ab aliquo ꝟbo. ꝛ sic regit casum illius ꝟbi a quo descēdit. Nam q: a doceo doces: participia actiue vocis sunt docēs doctur⁹. eadē rōne dicim⁹ sum docens te grāmaticam: ꝛ sum doctus te dialecticā: qua doceo te grāmaticā. doceo te dialeticā. ꝛ in voce passiua eadē rōne dicim⁹ ego sum doctus a te grāmaticā qua ego docebor a te grāmaticā. ego sum a te docēdus dialeticā qua ego docebor a te dialeticā. ꝛ pari mō de reliquis verbis que variis modis construuntur.

Ultimū supinum cui iungatur.

Chri. Neq; pōt iungi verbo. Adde tu neq; participio. nā illud Statij. ſ. achillei. nomē est nō aūt supinū: ꝛ tunc venatu rediturū in limine primo operiēs. idē tamē author paulo post supinū protulit cū dixit grauis amplexu. Nam cū est nomē igit cū est supinū sibi adiectiuū iungere nō pōt. Qđ est cōtrariuꝫ suīe illi superiori. Qđ author dixit vltimū supinū semp iungit noī adiectiuo. Sꝫ hoc cauillū facile refutabim⁹. Aliud em̄ est iūgere sibi adiectiuū qđ supino accidere nō pōt tanq̄ substātiuo. Aliud aūt iungi alicui adiectiuo sicut dictioni vnde regit. Si tm̄ adiectiuū admiserit nomē est. Ver. Horresc it visu subito inscius eneas. Et recipit preterea nomē est Li. pro Plāto. ex cōpleta vt eriperet facile pateret. in eo qđ author in cōmēto huius tertiōis iussit hoc supinū vltimū derivari nō posse a ꝟbis voce aut significatiōe passiua carētib⁹ exceptiōe operis est. Quippe exēpla extāt opposita: sꝫ ea quidē pm̄ rara. Li. ij. Tusc. Ad ultra dictu grauia ppessuq; aspera. Hel. li. ſ. c. xix. Sunt q̄dā difficilia scrutatu. ꝛ illud Li. Qđ in aliū vsum tā actitauim⁹ vt nō explicarē. Qđ esse optimū factu. preterq; qđ olim vt supra oñdimus faciot ꝛ scrutor veteres dixere. ꝛ inde scrutatu ꝛ factu p licisi potuerūt. Põponius mela li. ſ. Milus nec statim nauigari dignus nō dixit nauigatu dignus: nauigatio em̄ passiuā nō agnoscit. Qđ si reperiatur ex vi instrumēti an pculdubio nomē erit: nō quidē supinū. Sylvius. venatu. ꝛ Syllius: primos defenderet annos. Participiū eodem modo iungitur nō quod eodem mō participium adiungitur his tribus partibus nomini ꝛ pnomini ꝛ verbo. Sed eodē modo vt nomen adiectiuum desiderat casum. Horatius. iij. epi. te maneo vt pueros elementa docentem.

Sūt noīa participijs similia. vt amās doct⁹q; sola cōstructiōe discernunt. Nā cū dico amās vxorē pticipiū est: amās vxoris nomē est. Sꝫ cū sunt noīa recipiunt cōparationē: vt amantior vxoris. amātissim⁹ vxoris doctior Ciceronē doctissim⁹ oim. Tpe quoq; possūt discerni. nā cū dico ē amādus a me significat qđ a me amabitur: cū vo tm̄ est amādus qđ est dign⁹ amari. vir tm̄ sub hac forma recipit cōparationē: nam quod quidam dicunt reuerendissimus colendissimus: obseruandissimus ego dicerem potius admoduꝫ reuerendus. perq; colendus plurimuꝫ obseruādus. ꝛ alia simili modo.

Participia p noībus poni pñt participia tpis futuri loco noīs posita cōparationē non recipiunt.

Ant. Sunt noīa pticipia poni p noīb⁹ positi. ij. dictum est: nunc aūt vt aliqđ addat illud ipsum repetit: ostenditq; in quo distingui possit a noīe. Primo cōstructione: nā cuꝫ participiū vt paulo ante dixim⁹ regat casum ꝟbi a quo deriuat mutata cōstructione ponit loco noīs: qđ ērēplis demōstrat: de ꝗstructiōe tm̄ pticipij loco noīs positi infra dicetur.

Sed cū sunt noīa recipiūt cōparationem: hoc de pticipijs pñtis ꝛ preteriti intelligit. vt amās amātior amātissimus: doctus doctior doctissimus. participia futuri tpis loco noīs posita cōparationē nō recipiunt: neq; em̄ possemus dicere ab amaturus amaturior amaturissimus ab amādus amandior amandissimus. Nam qđ tēpestatis nostre hoīes curiales dicūt atq; scribūt. Reuerēdissimus pr: colendissimus dñs: obseruādissimus pful: pot⁹ dicendū esset: per ipm participiū loco noīs positum ꝛ aliqđ aduerbium qđ inflectionē quādā significaret: augeretq; significationē. vt Boet⁹ in. ſ. de ꝓsolatiōe cū philosophiā describit: vultus inquit admodum reuerēdi. Qđ vo dixit participiū futuri in ius loco noīs aliq̄n poni ostendit Lau. li. elegātiarū. ſ. Nā cū dixit. Qui. Neq; em̄ huius rei meminit vsq; poeta: profecto nō taciturus de tanta sua glia: pinde est ac si alio mō dixisset nē fidi nō tacēdā: hoc est dignā taceri. Plī. q; in. in epi. cōfero in qn̄ quinquaginta milia nūmū plus collaturus

nisi verecūdia tua ꝛc. Collaturus dirit nō tā significās tps ꝙ volūtatē ꝛ aīm ꝓferēdi. Oīa igit̄ ḡnos ptcipiō trā fire pñt in vim noīs: hz qñ sunt ptcipia qñ noīa q̄ modis dignoscim⁹. Scīo ꝓstructiōe vt amās vocat amatos vocās. Scdo tps amissiōe: vt Qui, militat oīs amās ꝛ hz sua castra cupido: amās ꝓ amatos posuit. Tertio cōpatiōe: vt amās amātios amātissim⁹. Quarto cōpatiōe: vt inocēs idoct⁹, nec̄ em̄ sunt ꝟba inocences. indoceo ces. a q̄b⁹ derivētur. Quinto significatiōis mutatiōe: vt diligēs nō qui diligit: sed qui soleꝛ ꝛc.

Auto. ¶ De noīs ꝓstructiōe cū alio casuali. cap. xij.

Ostea ꝙ de constructione verboꝝ ptcipiorūq̄ cū aliis ptib⁹ oronis dictū est hoc loco de cōstructiōe nominis cū alio casu disputabimus ꝛ in primo cū gtō nō de illa constructione que notissima est cum gtūs cōstruit cuius noīe substātiuo ex vi vel quasi possessiōis vt liber Virgilij. Uer. decem argenteorum. Sed cū nomē adiectiuum vel ptcipium in vim noīs transiens aut nomē ꝟbale q̄ in or vel in ꝛ definit construunt cū gtō ex idiomate hoc est ꝓprietate ꝑmonis latini: quo in loco imitati sum⁹ ꝑcipue Diomedē grāmaticū: ne q̄s existimet hec a nobis fuisse tumultuarie ꝓcepta. Dicit igitur in primis ꝙ noīa adiectiua certe cuiusdam significationis ex rōne idiomatis latini gtō iunguntur. Sunt aūt illa potissimū que habitum siue punationē alicuius rei significant: vt integer vite. Horat. ſ. car. integer vite sceleriſq̄ purus. Terent. ix. eū. atq̄ integer eni ascani⁹. Preceps animi. Uer. ix. eū. Et ꝑceps animi tinarus ꝛ manortius herminius. Prodigus vite. Horat. iij. car. animiq̄ magne ꝓdigum Paulum superāte peno. Dubius itineris. Diomedes exēplū est in idiomate gti. Uer. iij. geo. Nec sum animi dubius verbis ea vincere ꝙ sit. tenax ꝓpositi. Horat. i. car. Justū ꝛ tenacē ꝓpositi virum cupidus honoris. hoc quoq̄ Diomedis exemplū est. Atq̄ eadem rōne dicimus emul⁹ laudis. amās animi. auidus pugne. certus experimēti. incertus vie. cōscius facti: inscius ei. prescius venturi: nescius veri. ignarus rerū. ignarus salutis. inops animi. letus laboꝝ. Ascendemor matris mee rurus eni. ꝓsper frugū. reus voti. serus studioꝝ. securus amicoꝝ. vernanus. animi vecors. Ouid. vſ. met. nō exēplis intelligat emula laudis. Uer. iiij. eū. iſq̄ amēs animi ꝛ rumore accensus amaro. Idem in. ix. ergo ad dictum pugne dictis ac noīe phebi. Ascendacro. in somniū Scipiōis. Hypocrates experimēti certus asserit. Terene. in edipo. an lacera cura serpit incertus vie. Uerg. iiij. eū. testat̄ moriturā deos ꝛ conscia fati sydera. Idem in. vſ. prescia venturi da nō indebita posco. idē. iij. ge. etiāq̄ tremēs ēt inscius eni. Ouid. ſ. me. Ueri ꝙ finem querit. Uer. x. eū. ꝓspicit ignarus rerū ingratusq̄ salutis. idem. iiij. eū. Senit inops animi totāq̄ accensa ꝟbena bacchat. idem in. vſ. quas illa leta laboꝝ. Ipsa suis manibus. idem. ſ. eū. At memor ille matris acerbe. Idem in. v. atq̄ eni maturus acestes. Horat. iiij. car. ꝓsperā frugū celeremq̄ pnos voluere mēses. Uer. i. securus amoꝝ germane. Idē in. v. cōstitua m ante aras voti reus. Ouid. xv. met. Speratarumq̄ agitur logia rerum. Constantinus cū in quadam sanctione ne sumus inquit legibus rei qui pugnando fideliter de oīb⁹ gentibus meruimus esse victores. Horat. O veri studiorum qui me putetis. Apul. iiij. meta. Jam vecors animi torum scandulare conscendit. Uer. x. eū. Aut ego veri vana feror.

¶ Hzi. Sola cōstructione discernūtur. Ego ꝟo potius dicerē sola tps amissione. Quippe si participium ꝓpone primes nihil hz quominus sit nomēvel exercitēmēbratim singulas eius diffinitiōis ptias: ꝛ inde latis inquebit citra tps participiū oīno esse nomē. Addo ēt ptcipiū nō mutare vnq̄ ꝓstructionē sui ꝟbi: nec̄ cōparationē recipere aut aliter poni ꝙ verbū aut significationē perdere sui ꝟbi: nisi primus tps amiserit. itaq̄ hec dūtaxat est materie sufficiēs cā scz tps amissio qua participiū trāsmutet̄ in nomē: vñ ego nescio an idcirco participium mutet̄ in nomen semp: q̄ cōponat̄ cū ꝓpositione qua nō suū cōponat̄ ꝟbū Li. in padoris. Quibus hec inaudita nō sunt. Statius. ſ. theb. Inaſpectos celo radiisq̄ ꝟbi inaudita ꝛ inaſpectos ptcipia cōponit. Horat ꝟba simul cōposita nō inveniunt̄ qm̄ tps illic nō amittit̄: nec ptcipia q̄dē ēē desinerūt. ¶ Amās veris. Inue. saty. iij. Utue bibētis amant. Li. lib. ij. de natu. deoꝝ. Lanū ꝟo tā fida custodia tā amās dñoꝝ. etsi comparet. Quin. li. j. Vir amantissimus antiquitatis. idez patriōr laboris natura in pueris. Qd si quis dixerit. Quo distinguētur mō in his locutionib⁹ egēs pecuniaꝝ recordās lectionis egēs atq̄ recordās sui. noīa an participia. Suoꝝ quoq̄ verboꝝ cōstructionē retinētia. huic ꝟo dicēduz censeo si recordans lectionis aut egens pecuniaꝝ tps actu indnerint participia plane sunt: si vero habitum sine tpe noīa vt recordans lectionis abūdator pecuniaꝝ. ¶ Dixi tñ sub hac forma. de hoc satis diximus li. iij. reuerētissimus a reuerēs. Nam a reuerendus reuerendissimus nunq̄ apud idoneos legas authores. Suet. in nerone. Judices primo inciperet reuerētissime alloqueba. divus Brego. in plogo moraliuz dño reuerēdissimo ꝛ sanctissimo fratri Leandro salutē. ¶ Plurimū obseruādus. Quin. lib. ſ. tunc vel maxime formanda quū simulandi nec̄ ꝛ.

Egens ꝛ recordās an sint nomina.

Que noīa possunt cū genitiuo construi.

¶ Auto. Nomina preterea formā ptcipioꝝ habentia. i. q̄ figurant̄ ex ptcipijs ptis temporis ꝛ preteriti pñt cōstrui cū gtō. vt Uergi. ij. geor. patientes vomeris, vnci. ꝛ ab eo compositū impatiēs. Juuena. Impatiensq̄ more panet ꝛ preputia dicit. Negligens amicorum in Diomedis est idomatis fugitans litium. Terē. in phor. herus meus liberalis est. fugitans litium. Sallustius in catilina. profusus sui alieni appetens. Participia nāq̄ si essent actō iū gerentur: diceremusq̄ patiens laboris: negligēs amicorum: fugitans litiū: appetens alieni: profusus sui. doctus grammatice. victus animi expertus belli.

Noīa ꝓterea formā participioꝝ habētia. vt patiens laboris: negligēs amicorum: fugitans litiū: appetens alieni: profusus sui. doctus grammatice. victus animi expertus belli.

Noīa quoq̄ masculina termiata in or q̄ formant in vltio supino u mutata in or ꝛ feminia termiata in trix que formantur a masculis tor mutata in trix vt ama

tor vtroꝝ is. amatrix viri. doctor gentiũ expultrix vitiorum. Et noĩa suplatiua cõstruunt cũ gtõ sz tm̃ plura li: nisi sint noĩa collectiua vt doctissimus grecorũ: sapientissimꝰ philosophorũ: fortissimꝰ gẽtis danaũ cõpatiũ quoꝝ iter duo: vt aiacũ fortior fuit telamoniꝰ.

Noĩm verbaliuꝫ construc.

Superlatiuorũ construc.

bozẽ appetens pecuniã. negligens amicos: fugitans lites. Eodem mõ si dicteris doctus grãmaticã: victus animum. expertus bellũ participia sunt doctus grãmatice: victus animi pro fusus sui expertus belli noĩa. Ver. r. eñ. expertos belli iuuenes ast filia trecentos: idẽ. iiij. ge. immemor heu victusq; animi. Hor. iij. car. docte sermonis vtriusq; lingue. Eadeꝫ quoꝝ ratione Ver. dixit. s. eñ. expediunt fessi rerũ. ꝛ Hora. s. car. insanientis dũ sapientie ꝑsultus erro. Idem ꝑ. s. ser. agricolam laudat iuris legumq; peritus: nam participiũ est a perio: quod in vsu nõ est simplicitate a quo expertior. Et Apuleius de repente animi mutatus. ¶ Noĩa quoq; verbalia que alij participalia vocant formata ab vltimo supino u mutata in or cõstruũtur cũ gtõ: vt amator vtroꝝ is: doctor gentiũ: ꝛ femininua que formantur a masculinis tor mutata in trix: cum gtõ etiã cõstruuntur: amatrix viri: ꝛ que etiam irregulariter formant: expultrix vitior: quod ab expultor fit. ¶ Et noĩa superlatiua: superlatiuorum cũ plurali tm̃ gtõ ꝓstruũt: vt Hora. s. ser. grecorũ longe doctissimus. ꝑ. Hor etiam cũ gtõ singulari cõstrui dũmodo fit nomen collectiuũ hoc est i numero singulari multitudinẽ significãs: vt populus gens. Ver. s. eñ. o danaũ fortissime gentis titide. ¶ Cõparatiuũ quoq; quotiens inter duo fit cõparatio ad imitationem grecoꝝ ꝑ. cũ gtõ construi quotiens ponitur: vt in mores grãmatici dicunt partitiue: vtpũ dicas aiacũ fortior fuit Telamonius: duo enim tm̃ fuerunt aiaces alter Telamonius alter oilei filius: nam si tres fuissent. nõ fortior sed fortissimus dicẽdũ erat sicut dictimus digitorũ medius est longissimꝰ: manuũ ꝯo dextra est fortior: loco etiã gri nõnũq; ponit ablatiuus cũ prepositione de vel ex. Ouid. in epist. medee: cũ medee pueris iussit studioq; videndi. duo eñ erat medee filij. Cesar in cõmentariis. heres erat scriptus cũ duobꝰ filijs maior. Illud nimis licenter dictum qõ Paulus Hieronymo interpretescribit epistolam. Alibi maior ꝛ minor nõ inter tres: sed inter duos solent ꝓbere distãtiã. Hiero. in heluidium. Spes inquit fides charitas tria hec horũ maior est charitas ꝑ maxima: aut si charitas fidei ꝛ spei simul cõparatiuorũ ꝓsuit ꝑ his ad imitationẽ grecoꝝ: qui cũ ablatiuũ nõ habeant: cõparatiuũ cum gtõ cõstruunt quẽadmodũ ꝛ superlatiuũ illomõ inter illos differẽtia est ꝙ cõparatiuum iungit cũ gtõ significante vnum aliquid sui generis vel diuersi: superlatiuum ꝯo cũ gtõ significãte plura sui gẽris. Illud tm̃ hoc in loco non est dissimulandũ qõd Valla notauit ꝙ cõparatio vnum gradũ siue primum obtinet: suplatio ꝯo vltimum: nã vbi est suplatio necesse est vt ibidẽ sit cõparatio. Si eñ plura sint vasa ad eandẽ magnitudinẽ facta: ꝛ aliud sit lõge capacius: recte dixeris illud esse maius oĩbus illis que sunt inter se equalia ꝙ si aliquod vas sit maiꝰ alio aliud maius illo: hoc cõparatum illis duobus nõ dicetur maius illis: sed maximum illoꝝ.

¶ Cui. Facies laboris. Luca. li. iij. Nestoris patiẽs eñdẽ superenatat annẽ: etiã si cõparat. Quin. li. s. patientior labouis natura in pueris. ¶ Cõstruunt cum gtõ. Plau. in mene. vt fiam miserorũ miserrimꝰ. Sz aliqñ ꝓstruit cum gtõ positiui latentis in suplatiuo. Li. p. L. põpeio. an ꝯo ignoratis portũ Laiete celeberrimũ ac ꝙ plurimũ nauiũ: aliqñ ex vi possessionis. Quin. olim in lris studioz antiquissimã mutuce extitisse. Aliqñ ex natura noĩs etiã in suplatiuo latentis: teo quidẽ singulari. Inue. gens adulandi prudentissima. Pli. iunioꝛ: ad amanum. virum monendarum lacrymarum peritissimũ: cõstruit etiã duobꝰ gtis altero ex superlationis: altero noĩs positiui virtute. Hora. satyr. v. lib. s. Peliodorus lingue grecoꝝ doctissimus. cõstruit etiam cũ actõ ꝓpositionis latentis in superlatiuo. Bel. lib. iij. Qui primus illam noctẽ illuxcesit.

Cũ gtõ vel dtõ cõstructa.

Sunt quedã que possunt iũgi gtõ vel dtõ. vt similis patris vel patri: fidus regis vel regi: proximus tulij vel tullio: propinquus cesaris vel cesari.

¶ Anto. Sunt q; ꝑt. similis patris vel patri: sed est differẽtia teste Diomede: qm̃ similis patris est in moribus. similis patri in corporis figura atq; lineamentis quod Juuenalis erꝑssit dicẽs: quando quidẽ similem tibi se nõ corpore tantum nec vultu dederit mozum quoq; filius. Teren. in eunucho. dñi similis est. Naz quod Ver. in. s. eñ. dicit os humeroscz deo similis: ex opinione vulgi atq; epicureorum dictum est: q; putãt deos hũanã effigiẽ hr̃e. fidꝰ regis vel regi. Ver. xij. eñ. ꝑterea regina tui fidissima: nam gtũs ille positiui est Ouid. ij. me. tu tm̃ fida sororis esse velis. Proximus siue ꝑ pinquus tullij vel tullio: vicinus Antonij vel antonio. Hora. s. ser. mihi nos vicina triuici villula cepisset campano proxima ponti. Lice. ꝑ milone. eodẽ mõ dixit amicus Cesaris vel cesari. par põpeij vel põpeio. Ver. ꝛ amicuz cetera musis. Idem i. s. gens inimica mihi tyrrenũ nauigat equor. Luc. in. s. quez metuis par hr̃ius erat. Idem in. ix. Par gemmis chiron.

Epicurei putãt deuz hũanã effigiem hr̃e

Quedam sunt que possunt dtõ agrorum vel agris. Ver. in buc. tam dines pecoris niuei q̃ lactis abundans. Idẽ. s. eñ. dines opũ studiisq; asperrima belli. Idem eodẽ. dirissimus agri phenicũ: nã gtũs ille agri ad positiuũ: phenicũ ad superlatiuũ refert Hor. s. ser. Dines agris dines positis in fenore nũmis. ¶ Vacuꝰ cerebri vel cerebro. Sallu. in iugur. ager ariduꝫ ꝛ frugũ vacuus. Inue. Vacuumq; cerebro iam prudẽ caput hoc ventosa cucurbita quer. ¶ Plenꝰ rimarũ vel rimis. Ter. in eunu. plenus rimarũ sum. hac illac perfluo. Ver. s. eñ. q; regio i terris nostri nõ plena laboris. idẽ. iiij. geoꝛ. cuꝛa rhymo plene. Quin. tm̃. lib. ix. plenꝰ inquit vini vereres dixerunt: nos plenũ vino dixim̃us. ¶ Dignꝰ honoris vel honore. Plautus in. trinũmo. nõ ego sum dignus salutis. Ver. xij. magnozũ haud nũquã indignꝰ auxilium. Inue. his epulis ꝛ tali dignus amico. dixim̃us etiã satur rerum ꝛ rebus. Teren. in adel. sed postq; in me satis verũ satur. Ouid. ij. met. Ambrosieq; fuco saturos ꝓsepibus altis. Truncus pedũ vel pedibꝰ. Vergi-

Dines.

Vacuus.

Satur.

iiij.ge.trūca pedū primo. Qui.xv.met.t gnāt trūcas pedib⁹. Oneratus frugū t frugibus t refertus cibi vel bo. ¶ Pacuui⁹ apud Nonū Aldarcel. oneratus inquit frugū t florib⁹. Varro apud eūdē Aldarcel. ipsa. Ju oppida sunt valtata que fuerūt prius hoīm referta. Lic. p lege manilia. referto p̄donū mari. nā participia loco noīm posita ex eo pater q̄ verba a quib⁹ dirināt̄ur. cū ablatiuo nō cū grō cōstruj solent. Vg. j. Ge. onerat auro. Lice. ij. de oratore. perāgulte refert sic o⁹one sua. ¶ Datiuo cōplura iungunt. sunt aūt vt Prisc. ait que ad gratiā vel vtilitatē alicui⁹ vel cōtra referūtur: vt facilis difficilis t fikia. Ver. ij. ge. illā experire colendo vel facilem pecori. Aldar. difficilis facilis. amicus acerb⁹ eisdē. Lic. in verrē. ita mihi velim deos ppicios. Ver ij. geor. bis pomis vtilis arbos. ¶ Verbalia q̄ in bilis illa sc̄z que passionē significāt: vt amabilis cūctis. Ver iij. ge. nec visu facilis nec dictu affabilis vlli. ¶ Actō etiā quēadmodū alijs in locis dirimus nō a adiectiuis a actō construi possunt: sed per figurā synecdochen tm̄ potis permissam. vt Ver. j. eñ. nuda genu: idest habēs p nu nudū. Idē in eodē. os humerosq̄ deo similis. i. hūs os t humeros similes deo.

¶ Hzi. Similis patris vel patri. Li. in philip. v. interfect⁹ est patris simillimus filius. Sli. effigie ac lineamentis corporis patris similis. Sed differētiā illā Diomedis nō vsq̄quaq̄ obseruāt authores: quaz Antonius declarat in cōmēto. Lice. j. tuscu. Phidias sui simile ē speciem inclusit in clypeo Adinerue. Teren. haud similis est virgo virginū nostrarū. ¶ Plenus rimarū. Lic. actione. vij. in verrē. Erat ea nauis plena imuentutis fortissime. Iuue. Lausidici nona quū veniat lectica plena ipso. Sed de hoc noīe aduerte quid Quin. libro. ix. scripserit verborū figure t mutate sunt semp vel vtcūq̄ valuit cōsuetudo mutauit q̄ itaq̄ si antiquū sermonē cupimus: pene iā qui cōd loquimur figura est vt hāc rē inuidere: nō vt oēs vereres. t Li. precipue. Sed hunc t incūb ere illi: t plenū vino nō vini dixerūt: hec ille. vnde Laurē. in elegantijs. Quare inquit qui solo grō dicit⁹ erit. Ciceronem imitabitur qui vtroq̄z casu vtetur ceteros. ¶ Coparatiua quoq̄ cōparationis multiplex est constructio. Sed cū ablatō frequētior est aut cū alijs casibus interposito aduerbio quā preterq̄ si sequatur relatio. Nota nil melius turdo vulua nil dulcius ampla: cū grō. Qui. lib. ij. de tristibus. clara nec vllius nobilitate minor. Plinius animātiū nullius ppe partis cōtēplatiōe minor est. Suetonius in augusto: grauis est eis qui maiores annorū quinq̄ t quadraginta: t cū prepositionib⁹. Ver. Pygmaleon scelere ante alios immanior oēs. hec etiā dictio plus varias habet cōstructiones. Colu. plus quatuor digitis ad obruptum est. Ter. plus quingentos colaphos infregit mihi. Quin. Itaq̄ t plus virīū afferunt. Sed de his lege opulculum quod fecimus in Laurentium pro Prisciano: vbi ampliorē cōstructionem scripsim⁹. Relatio vero tantū septimum exigit casum. Dicimus enim Licero fuit vir eloquētissimus quo nemo etiā fuit eruditior caue dixeris. Quam quo nemo etiā fuit eruditior. Poete vo etiā vtunt cōparatiuo in nominibus collectiuis. Iuue. hedulio grece molliore: vbi oratore totius gregis mollissimus dixisset.

¶ Auto. Ablō quoq̄ media ppositiōe siue septimo casu de quo Diomedes in idiomatis his verbis scribit. Ablatiua sūt q̄ per ablatiuū casum Romani solent efferre: immensa est ēn huius casus licentia: t vtunt eo sepissime pro duobus casibus grō t drō vt bellum varia victoria homo mira eloquētia magnis viribus adolescens bona forma mulier: qō elegantius dicitur q̄ si diceres bellū variū victoria homo mirus eloquētia adolescēs magnus virib⁹ mulier bona forma: quē vero Diomedes. ablatiū appellat nos si constare nobis volumus septimum siue effectiuum appellamus. Ablatiu⁹ autem esset media prepositione: vt alienus a crimine diuersus a vitijs longinquus ab achaia. Diomedis exempla sunt. Eodem modo dicimus alius ab humanitate p diuersus oriūdus a carthagine pro originem trahens. Terrius a Ioue subaudi distans.

¶ Cōparatiua q̄ dirim⁹ cōparatiuū quotiēs ponit partitiue cōstrui cū grō: nūc vo dicit q̄ fiue cōparetur ad vnū siue ad plura sui vel diuersi gn̄is cōstruit̄ur cū ablatō siue septimo casu: nā vt in alio etc loco dirim⁹ quotiēs ablatiūs sine ppositione ponitur antiquiores septimū casum appellabāt vt achilles fuerit tior: Aiace t Nestore. ac pinde reliq̄s oibus troianis. possumus etiā dicere q̄ aiax telamonius fortior fuit aci oileo. ¶ Ablatiūs siue septimus casus illorū stultitia hoc in loco ridenda est: q̄p eo q̄ ego dixerā mūda in ditionē t̄pianorū venit q̄n eo anno quo introductiones has edidim⁹ronda t mūda t cōplura alia castella mu rorum expugnata sunt ductu atq̄ auspiciis Ferdinādi oīm regū clarissimi purātes mūda adiectiuū esse noīa deletis q̄busdā literis atq̄ alijs adiectis: librario īprimēdū debere mūde in deditionē t̄pianitatis venit

¶ Auto. De cōstructione quarūdam partium oīonis puta quisq̄ pticula q̄ nunq̄ positiuo aut cōparatiuo iungit: sed tm̄ suplatiuo atq̄ ecōtrario oīs positiuo t cōpatiuo nūq̄ superlatiuo: qō cū apud castigatissimos authores ppe semp obseruatū repiat iure Pris. in principio sui operis a Valla reprehēdit q̄ scripserit oīm iudicio cōprobat doctissimorū: pro eo quod esse debuit omnium sapientiū aut sapientiorum. Lactan. quoq̄ in libello de opificio hominis placidiora que eq̄s animalia vel nihil fellis oīno, vel minus habent pro quod ēt de-

Que: datiuo iungūt

Verbalia in bilis.

Immensa ablatiui licentia.

Septimꝰ casus.

Cōparatiuus partitiue positꝰ cū grō construitur.

Quisq̄

Omnis.

Ablatiuo quoq̄ media prepositiōe siue septimo a sui cōplura iunguntur: vt alienus a crimine: orīundus ex aphrica: diuersus a vitijs: alius ab humanitate: fe cundus ab hercule: tertius ab ioue: vir singulari ingenio: excellenti virtute: insigni pietate.

Cōparatiua quoq̄ cum ablatiuo siue septimo ca construuntur: vt nemo est eloquētior Cicerone.

Ablatiuus siue septimꝰ casus plerūq̄ ponit abla te aut per duo nomina: vt rege Ferdinando mūda in deditionē christianorum venit aut per nomē pro *nomen: vt me preceptore didicisti literas aut per* men siue pronomen t participiū: vt deo ducente ve *am ad te: me veniēte gaudebis.*

¶ De constructione quarūdā partiū oīonis. Ca

¶ Epitome.

Partiū oīonis q̄dā cui copulent hec docet lra vt in q̄sq̄ tm̄ t q̄tm̄. tanto t quāto: paulū t paulo et quo alius genus. t p q̄ t q̄. hei. heu. en. t ecce quibuscunq̄ ordinem

Quisq̄ semper iūgitur suplatiuo: vt optimꝰ quisq̄: sapientissimus quisq̄.

Omnis t cunctus positiuo t comparatiuo

vt omnes boni:cuncti boni:omnes sapientiores:cunctisapientiores. At vero quisq; tunc positiuo iūgit cum non recipit cōparationē positiuus vt strenuus quisq;:septimus quisq;:iungitur etiā quisq; cū hoc nomine quotus:sed semper interrogatiue: vt Licero quotus enim quisq; istud fecisset.

buit oīa placidiora animalia. Ad acro. etiam in. s. de somno exteriori quaq; sphera quas interius ptinet ambiente. p eo qō esse debuit extima quaq; sphera. Si vō positiuus cōparationē nō recipit:aut ppter asperū lraruz cōcursum:vt pia pius ⁊ strennus nō dicimus pīor pissimus. strenuior strenuissim⁹:possumus dicere pius quisq; vel strenuus quisq;. Sallu. in iugur. strennus quisq; aut occiderat in prelio:aut grauiter vulnerat⁹:aut quia

significatio positiui eiusm odi est:vt nō possit gradus cōparationis recipere:qualia sunt noīa numerozuz ordinem significantia:vt primus secundus tertius.possumus dicere:primus quisq;:secundus quisq;:tertius quisq;. Lic. in philip. primo quoq; die consules ad senatū referant:tametsi primus superlatiuum sit. Idē prabirio tertio quoq; verbo excitabat. Tranquillus in vita Lesaris. vnus dies quarto quoq; anno intercalaretur. Iuue. septima quoq; fuit lux ignauia. Lum vero huiusmodi nomina tum vnum quemq; ex eo numero tum vltimū significent iuncta cū hac particula quisq; idem quoq; significant:vt quartus quisq; sit vel vnus quilibet ex quatuor vel vltimus in ordine quatuor. Nam cū dico quarto quoq; anno est annus intercalaris:intelligo vltimū quēq; ex numero quatuor:⁊ indeis septimus quisq; dies est festus intelligo q; vltimus ex numero septem. Quod vero Lesar in cōmentarijs dixit cognoscit nō decimum quēq; esse relictuz militem sine vulnere nō significat vltimum ex decem:sed vnum quēlibet ex numero decem vel inter decem eēuulneratum. Iungitur preterea quisq; cum hoc nomine ordinali quotus quota quotum:sed semper interrōgatiue. Li. prologario:quotus enim quisq; istud fecisset.

¶ Ihui. Absolute aūt per duo noīa. Iuue. Luna teste moueꝝ. ¶ Per nomē ⁊ pnomē. Vo. iij. li. car. cōiuge me iouis ⁊ sozore. ¶ Pronomē ⁊ participiū. Qui. in paride. q̄ tribui sola te mihi dāte pōt. Terē. bonas me absente nuptias hic cōfecisti. Aduertēdū est effectiuū hūc absolutū cū verbo eiusdē persone reperiri posse. Vo. li. ij. ser. vt vides vt nudus inops redeā domū te vate. i. tu vates vides. Luca. in. iij. Excludiq; finas amisso cesare bellum. i. tu cesar amissus sinas. Claudia. illicitas cōsul penas se cōsule solvit. i. ipse cōsul:etiā mutato numero. Li. in epi. Idemq; meminerā nobis priuatis. i. ego priuatus:idē inibi. Tenebā. memoria nobis cōsulibus. i. ego cōsul tenebā. Admonēdi sunt pueri in hoc loco cōparatiua posse cōstrui mediāte hoc adverbio q̄ nō solū cū ntō:vt aliq̄ grāmatici pceperūt. Sz cū oībus cāsib⁹ diuerso regimine cōstructis:vt Cesar est maior q̄ cuius tu recordaris. Ego sum egētior pecuniaq; q̄ liberor. Tu es iucūdior mihi q̄ patri tuo. Tyannus plus amat pecunias q̄ salutē:auarus citius decederet a vita q̄ ab auro. Poete preterea in loco hui⁹ dictiōis q̄ vtunt vt ⁊ qō ⁊ atq;. Luc. li. iij. Sz pri⁹ vt torā clauderet vmbrā. i. q̄ clauderet. Vo. li. ij. ser. Quuz tu sus qō ego forassis nequior. idē mihi qui peccas minus atq; ego interponit nōnunq; hec dictio q̄ inter aduerbia quoz alterū est cōparatiu ū:vt si trāsferas yo te incōstrai chui dicti volui. obuius tibi fui sepi⁹ q̄ terme lius q̄ sepius tribus vicibus:⁊ quod dicimus Hector curre bat pulchrius q̄ velociter.

Aduerte.

Tm̄ ⁊ quātum positiuo iungūt

Tatum ⁊ quantū positiuo iungitur:vt tantū doct⁹ quātum facetus:tanto ⁊ quanto comparatiuo ⁊ superlatiuo. vt tanto doctior quanto facetior. Idē quoq; dicimus de aliquantum ⁊ aliquanto:multum ⁊ multo. Paulum ⁊ paulo.

¶ Anto. Tm̄ ⁊ quantū positiuo iūgitur: ad declarandum tu ⁊ verbo:vt quantū potes tm̄ ela bora:tanto quanto cōparatiuo ⁊ suplatiuo. Li. quanto es maior tanto te geras summissius. neq; enim latine posset dici quantuz es maior tantum te geras summissius. Suplatiuo etiam iunxit Catullus tāto pessimus oīs poeta quanto tu optimus oīum patronus. Uer. rīj. eñ. o prestās animi iuuenis quantū ipse feroci virtute eruperas tāto me impensius equū est consulere. Quin. in. s. quoꝝ cōcentus tanto est vehemētior quantū romana in bellis gloria ceteris prestat. Ad vim quoq; cōparatiuoz primeaccedunt illa aduerbia ala⁊ post:vt tanto ante ego veni quanto tu post venisti:⁊ illud nomen alius atq; suum aduerbium aliter:atq; eiusdem significationis secus. Quinti. at quanto alius fuit ille infelicissimi iuuenis affectus. Terē. in and. vernz

Inter post quam, vim habent.

Per semper iungitur positiuo:vt perbonus pdoct⁹ q̄ suplatiuo:vt optimus:q̄ doctissimus:perq̄ positiuo:vt perq̄ bonus:perq̄ doctus.

Hei ⁊ ve semper iunguntur dativo:vt hei mihi ve tibi Heu ⁊ o accusativo: vt heu me miserum:o te felicez. En ecce ⁊ nominativo ⁊ accusativo:vt en Priamus. En ipse capellas:ecce homo:ecce hominem.

aliter euenire multo intelligit. ⁊ Lic. multo secus euenit. Tam ⁊ quā eiusdem significationis positiuo ⁊ superlatiuo iungi potest:sed ⁊ cōparatiuo. Uerg. ij. eñ. tam magis illa fremens ⁊ tristibus effera flammis. q̄ magis effuso crudescunt sanguine pugne. Sal. q̄ quisq; pessime fecit tam maxime tutus est:qō de tm̄ ⁊ quantū tanto ⁊ quanto dixim⁹. idē de aliquantū ⁊ aliquanto:multum ⁊ multo:paulū ⁊ paulo dicendum est:nisi q̄ aliquanto ⁊ paulo superlatiuo iungi recusant quēadmodum multo desiderat. Li. p lege manilia. Quaq; mihi frequens cōspectus vester multo iucūdissimus. ho verbū prestat:qz vim cōparatiui habet multo iungit. Salu. multo prestat beneficij q̄ maleficij immemorē esse. ¶ Per semp iungit positiuo:vt perbon⁹ pfacet⁹ q̄ superlatiuo:vt q̄ optimus. q̄ facetissimus:q̄ vero p quātum accipit positiuo iungi vult:vt apud Terē. in and. celecis se in eā flens q̄ familiariter. Qō vō idem in cunucho dixit. post illa tpa tu scis q̄ intimum:⁊ si superlatiuum est ab intra:m̄ pro positiuo positum est:sicut primus a prope. unde ⁊ cōparationem iterum recipit primoz: vt suo loco diximus. Sed hec ex elegantiis Valle petenda sunt:nos tm̄ admonuisse lectorē volumus. ¶ Hei ⁊ veh semper iunguntur dativo. Omnia sunt facilia.

Hei ⁊ veh. Per cui iūgitur.

¶ Ihui. Per semp iungit positiuo etiā inuenit cū suplatiuo nō cōparatiuo:sed perq̄ raro. Li. nosti vt obla tranis mollius inuidie pfacillime ferat. Plī. li. ij. c. xxv. Itaq; per plurimū refert vñ venerunt fulmina.

¶ Finit liber quartus.

Syllabe consideratio quadripertita.

LIber quintus qui est de secūda grāmatices parte hoc est pſodia cui rīdet syllaba. Ōō ad pfectionē attinet syllabe cōſideratio quadripartita est. Primo nāq; de syllabarum tpibus differendum est. Deinde de carminū pedibus qui ex syllabis cōſtant. Tum de generibus carminū que ex pedibus cōponuntur. postremo de accentu cuiuſq; syllabe. Nā quēadmodum lib. iij. diximus: quatuor accidunt syllabe: tenor: ſpūs: tpūs literarum numerus: de ſpiritu ꝛ numero literarum ſuo loco dicturi ſumus: vero in hoc quinto libro agit ō tenore ſiue accentu ꝛ de cuiuſq; ſyllabe tempore ſiue quantitate. Syllaba nāq; ad preſentem rōnem attinet duobus modis conſideratur: aut quatenus habet longitudinem vel breuitatem: aut quatenus habet altitudinem vel pfunditatem. Longitudo ꝛ breuitas attenditur rōne temporis ꝛ durationis: quam ſyllaba in platione conſumit: altitudo vero ꝛ profunditas rōne accentus quo ſyllaba eleuatur aut deprimitur. Sed qm̄ accentus preſupponit ſyllabarum quantitatem idcirco prius diſſerendum est de ſyllabarum tpibus hoc est de illarum longitudine ꝛ breuitate cum pedum verſuumq; rōne per quos potiſſimum ſyllabe quātitas deprehenditur. Deinde in vltimo huius libri capite de accentu: hoc est cum de ſyllabarū altitudine ꝛ pfunditate diſputabimus.

Longitudo ꝛ breuitas in ſyllaba attēdūtur

Syllaba lōga q̄ ſit.

¶ Liber quint⁹ de proſodia hoc est ſyllabarū quātitate pedibus carminibis ꝛ accentu.



¶ Epitome.

Vis duobus ꝛ viginti carminibus dantur oīm ſyllabarū quantitates per regulā generalē ſm ordinē per Antonii Mancinelli obſeruatū. Erit quoq; carminum ſenſus vt quodq; diſtichon cuiq; attribuatur capiti vt ſingulis eſt: etiā ſuppoſitū: ꝛ vocabulis que eſt carminū caput producatur ante cōſonantes que in illo ſunt exordio dictionum. In aliis vero corripiatur. In vltimo vero diſticho litera que quāq; dictionē inchoat eſt in omnibus dictionibus regulariter longa: alie vō rapiunt. Necnō aduerto q̄ in his carminibus ſunt quedam ad ornatum ꝛ quedam repetita vt compleatur diſtichon.

Syllaba breuis.

Breuis vero ſiue ē curta ſiue correpta que vnum tpūs tantum cōſumit: perinde acſi breuis ſyllaba ſiue tpūs illud in quo pfertur ſit menſura tpis in platione ex memorabili pcepto illo Ariſtoxenis merhaphi. li. ꝛ. in quolibet gñe quātitatis eſſe aliquod vnum: qō ſit metrū ꝛ menſura ꝛ minimū in illo genere. Nec̄ ignoro fuiſſe nōnullos: qui hec ſcrupuloſius inueſtigauerint: atq; poſuiſſe quintuplicē quātitatis rōnē in ſyllaba: vt ſit vnum tpūs cuius ſyllaba natura breuis eius eſt: vt vir. vnum ꝛ ſenis cuius ſyllaba natura breuis indifferens eſt ad breuem ꝛ longā: vt tenebre cui⁹ dictionis media cōis eſt. Duo tpa cū ſyllaba natura longa eſt vt do: duo ꝛ ſenis cū poſt vocalē natura longa ſequit cōſonās: vt dos. Tria tpa cum poſt vocalē natura longa ſequūtur: que cōſonātes vt mōs. Sed mihi introductiones preſertim latinas cōponēti ſatis fuit numeroſam illam partitionē ad duo integra reducere: vt q̄ ſyllaba vnū tpūs ꝛ ſenis haberet natura breuis poſitione longa diceretur: que vero duo ꝛ ſenis aut tria tpa longa eſſet. Illud quoq; hoc loco addendū eſt qō ꝛ alīs ſepius dicet ſyllabas longam p breui ꝛ breuē p longa auctoritate poetica nōnunq; poni.

Vocales oēs apud latinos in differētes ſunt.

¶ Oēs vocales. Alterum fundamentum est: qō apud latinos oēs vocales medie ſunt ſiue indifferentes: ſiue anceps: ſiue liquide: hoc quod produci ꝛ breuiari pūt apud latinos. Vo dixi: q; greci duas hūt vocales eternum longas. Omicron ꝛ omega: duas quoq; ſemper breues: epſilon ꝛ omicrō. tres medias alpha iota ꝛ pſilō. ¶ U vero poſt q ſemp liq̄ſcit: vt aqua: liquor. Aduertēdū est b ꝛ p cognitiōe eoꝝ q̄ paulo poſt dicenda ſunt: q; grāmatici dicūt lram liq̄ſcere cum

¶ Epitome.

Tractaturus hoc libro de ſyllabaꝝ quātitate hoc capite primo quedā de lris ex q̄bus ſyllaba: quedā de ſyllabis ex quibus dictio cōſtat pcepta tribuit: longā quatenꝰ ſyllabā a breui ſeiungat: ꝛ hic primo generalia quedā inueni dogmata largitur.

¶ Regule generales de omniū ſyllabarū quātitate.

¶ De primis ſyllabis.

Accipe que in genere producant nomina primam
Autumedonteis murmura nominibus.
Et laudant noſtros fumoſo turbine vultus.
Prima ſit in reliquis conſona curta tibi.
Inde deum laudans modo non reſoluite vota.
Sit tibi que ſupereſt litera prima breuis.
Orta beata dies gaudebunt murmure ſancti.
Ora bifrons ducet grandia meta ſubit.
Viuite cappadoces date fuliceſq; geteſq;.
Muſa nephas referas: ſanguine turba viret.

¶ De mediis.

Accipe ſit mediis a lector quanta vocalis:
Productam dicas gaudeo nauta vide.
Europs cur fratres magnetis nerea turbat.
Et cinicos fauces menia noſtra tenent.
Illiberitanum numantia querito vernam.
Immineat nimium quintilij venetus.
Odia monſtraui noſtris ſanctiſſima terris.

Ora modus nouissanctificata tuis
Vulcani cocles denicit ganeo miluum.
Nestorides rhesum. Simia thesiphonem.

De finalibus.

Arma iller olim volvit cum nostra subire.
In fine hoc preter cetera corripiunt.

Syllaba longa duo cōsumit tpa: sed que.
Dē esse breuis: tēpus vendicat vnum.
Ancipites pfert vocales sermo latinus.
Nam mō correptas. mō longas pmit' easdem.
Vt sequitur post q semper: semperq liquescit.
At post s t g. vim seruat: vimq remittit.

Tres liq̄scēdi modi

vim suā atq rigorē mittit t quodāmodo tā quescit. Dō tribus modis cōringere pōt: aut qr vocalis que in aliqua dictione longa est: pt esse breuis in alia: t hoc mō Prisc. dixit loēs vocales apud latinos esse liquidas. Aut qr tra siue illa sit, vocalis siue cosonans: aliquid ō sua vi atq rigore amittit: non tm penitus in pnūciatione eterit̄ur: quēadmodū cuz post q sequitur u: t post illā altera vocalis: hac enim rōne et dicit Quin. u. eliquak. Cōsonās q̄s liquescit cū post syllabā natura breuē sequitur muta cū liquida: t remanente in sua vi muta liq̄da quodāmodo euanescit. Aut qr in pnunciatione lr̄a penitus erpungit: veluti cū in carmine dictio finit in m vel in vocali: sequiturq alterā dictio incipiens a vocali: abiicit eā vocalis vel m cū sua vocali. Itaq cū dixisset voca les esse medias t liquidas pmo liquescentie mō: subiūgit q u post q semp est liquida scdo liquescentie mō post g ho t s aliq̄n liquescit aliq̄n vim suā retinet. Nā u lr̄a tri plici fungit officio: qr aut est vocalis aut cōsonans aut liquida. Cū ho est liquida neq pōt appellari vocalis: qr nō retinet vim suā neq cōsonās: qr non ferit vocalē sequētem porcit̄m cū adiectione vocalis liquida appellari secūdo li quescentie modo: sed post q semper: post g ho t s pleriq. Nā, cum dicimus lingua sanguis restringuo u liquida est. Cum vero ambiguus a. um. irriguus a. um. arguo is. vocalis est. Preterea cū dirim? suauis suadeo!, sue tosuetus u liquida est. Cū tamē dicimus su? sua suum. suo suis. suem? sueni u vocalis est. Luca. s. fundat ab extremo flāmas aquilone sueuos. Pōt etiā u liquida in vocalē mutari. Sapi. s. theb. immo agite t positis q̄s mortiopia suafit. t Vo. in. s. Ser. cū mihi nō tm fures furesq suete.

Tres liq̄scēdi modi

Tram tri plici fungi officio.

Cōsonās nōnunq̄ i vocalē vertitur.

Christo.

Tram liq̄scere quo i telligatur.

Cq cōsonās aliquādo in vocalē mutat. Qui in epi. medee. debuerāt fusos euoluisse meos. euoluisse quinq syllabarū posuit p euoluisse quarto: syl labarū. Vora. q̄s in. s. car. sylue triū syllabarū: p sylue duarum posuit dicēs. nūc mare nunc sylue. Hoc loco ad monendū fuit qui u liquidā perinde pterunt ac si esset vocalis: in quo non minus itali errant pferētes aqua lingua suauis t similia u vocali expressa: quā hispani cum illam in pnunciatione oino erpungunt: cū illis i locis neq supprimenda sit: sed quasi liquida languidiori quodam sono raptim proferenda.

Liquescit.

Liquescit.

Liquescit

latini. ℔. quoꝯ ꝙꝙ raro liquescit in eadē dictiōe apud Mar. delectat marium si pnitiosus ichneumon. Et quoꝯ italicus. nonunꝯ affirmat terapneis ilion armis. In diuersis ꝯ dictionib⁹. Oui. r. me. piscosamꝫ pa-

℔ liqscit qñqꝫ. S. li quescit sed raro.

don grauidāꝯ amatūra metallis. Apō eūdē tñ vim suā retinet ī epi. Paridis. rure terapneo nata puella pa-gē. S. preterea liquescit tertio liquescentie mō apud antiquiores frequēti⁹. vt apud Enniū. Egregie cordatus hō catus Aelius sext⁹. idē alio loco. oua parire solet pennis genus cōdecoratū. in heli⁹ eū ꝛ gen⁹ s litera ecthli-gitur. Seculū tñ eruditius nō vtitur hac licētia: nisi pauci ad modū antiquitatis amatores. vt Lucre. Arcti-bus veteres decidere falcib⁹ ramos: falcib⁹ eū dactylus elt s ītra extrita: hac eadē licentia Ei. frequenter vtitur arato in quo opere maiorē in modū antiquitatis affectatore dephendit. Uerg. adhuc audacius fecit in illo ver-su inter se coijsse viros ꝛ decernere ferro: neꝯ n s literā extrinit tñ: sed e vocalē illi adherētē. Idē in. ir. eū. cepit ceps animi titarus ꝛ maiorius hemon. sunt qui carmina illa aliter legant ne Uergiliū tante nouitatis auctorem esse putēt. Liquescit ꝙꝫ s. scō liquescētie mō in pncipio dictionū sequēti muta vel muta cū liquida Ver. ſ. ser. ignoscens si quid peccauero stultus amici. Idē in eodē. liquim⁹ insani ridētes pmia scribe ꝛ alio in loco si qō fit vitiū nō fastidire strabonē. Sequēti m. liquescit: vt apud Luc. in. x. terga sedent credo. maculis diffu-cta smaragdo. ꝛ Tibul. li. ij. O pereat. quicūꝯ legit vir ridesꝯ smaragdos. ¶ Si dictio finit ī m hoc est quarti fundamētū qō in ptes duas diuidit. Prima est qō si in carmine dictio finit in m sequit altera dictio incipi-

Dictio ī m finita

ens a vocali ne incurramus in metacismū qui ē barbarismi spēs abūcimus m cū vocali illi adherente. Uerg. eū. vētur⁹ excidio lybie sic voluere parcas: vbi cū syllaba disjuncta scandimus ventur excidio lybie. que figura eclypsis dr: est ꝯ metaplasmi spes. Altera pa fundamenti est qō si dictio finit in vocali: sequiturꝯ altera dictio incipiens ītē a vocali abūcit vocalis illa prior ne pnunciatione. s. hiatū cā faciam⁹. Uerg. eū. ſ. Cū iuno eternū seruās sub pectore vulnꝰ. vbi o vocali extrita dicim⁹. Cū iun. eternū seruās. hec figura synalepha dr que est

Ad. nō colidebāt antiq̄ authores.

metaplasmi spēs. Fit ꝙꝫ eclypsis ꝛ synalepha ex fine ꝓcedentis: ꝛ ex initio sequētis. Uerg. ſ. geor. aut bo-cis musti. Vulcano decoquit humorē. Et foliis vndā tepidi despumat aheni. Idē in eodē. iserit ꝓ ex fetu ar-butus horrida ꝛ sterilis platani malos gessere valentes. Vo. ꝙꝫ in. ſ. car. cū m fine ꝓcessisset synalepha ex sequenti versu syllabā mutuatus est dicens. labit ripa Ioue nō pbante prodigus annis. est enim illud cre-mē sapphicū hoc ꝓ adonicu. Apud antiquissimos authores in sequēti vocali non absciebat aliq̄. Ennius infigura forēt tū milia militū octo. ꝛ Pūs. in periegesi et Dionysio. ꝛ forma cōtra positarū imagine coni-ue. quoꝯ qō apud authores adeo rarū est etiā m. pducit in fine dicēs vinēdū est recte tum ppter plurima. tum his pcipue canis pōt tñ excusari qō aspiratio aliq̄ hꝫ vim consonantis: vt apud Uer. ſ. eū. posthabita colui samo hic illius arma. Est q̄ nō sit finalepha: etiā si post dictionē in vocali finitā sequatur dictio incipiens a altera vocali. quod si vocalis illa prior fuerit longa breuiatur rōne vocalis sequentis. ¶ Adde hunc modum re grecos qui vocalē de sui natura longam: vt i ꝛ o a breue sequente synalepha non assumpta: breuiant etiā diphthongus est. Uer. in buc. ꝛ longū formose vale: vale inquit iola. mā ꝛ si secūdū vale vltimam pducat rōne tamen sequentis vocalis illo in loco breuiatur. Idem. v. eū. victor apud rapidum symoenta sub ilio alto. ꝛ in buc. credimus an qui amant ipsi sibi somnia fingūt. Idē ī eodē opere. te corydon o Alexi trahit sua quēq; voluptas. vbi o particula breuiatur rōne sequentis vocalis: cum alias longa reperiatur vocali etiā sequente. Uer. ſ. car. O ꝛ presidium ꝛ dulce decus meū. ꝛ Oui. in epi. penelop. O vtinā tūc cū lacedemona dasse peteret. Et si vocalis syllabe precedentis fuerit breuis raro fit vt expungatur: vt apud Ouid. fasto. thure vacent are sterni-

Syllaba diphthongo scripta est longa.

ne igne foci. nisi qui spiam forte sse legat. sterneꝯ sine igne foci.

¶ Anto. Syllaba que diphthōgo scribitur.

Prima regula de quātitate syllabaꝝ est ꝙ syl laba que scribitur diphthōgo est longa. Ade-

Syllaba quā scribis diphthongo: longā noteꝫ.

Ae nō semp diphthōgus est.

minisse aūt hic debes qō lib. iij. scripū est ser Quod si vocalis sequitur breuiabis eandem.
esse diphthongos in vsu apud latinos ae. au. Siue breuis seu longa tibi vocalis habetur.
eu. ei. yi. oe. Alia de re tendū tñ est non semper Porrectā dices: si duplex consona subsit.
vocales illas et quib⁹ diphthongus coalescit diphthongo cōglutinari: qn potius in multis Hec tria sunt elementa tibi geminantia vires
dictionib⁹ solute reperiunt. aeut in his dictio zeta valet sigma cum delta. xi capa sigma.
nibus pasiphae: phaeton: danaeus aer. Naꝫ pa-
siphae tetrasyllabū esse tū rō demonstrat. qm̄ a grecis per ae solutas scribit: tamē poetarū
vsus. Phaeton quoꝫ ꝛ danae semp trisyllaba reperiunt. Mar. lib. v. deucalion aut si nō placet hic phaeton.
Idē alio in loco. quid tibi vis dipyrō qui phaetonta facis. vtrūꝯ eū est penthametrū elegiacū carmen. Vo.
car. inclusam danaen turris haenea qō est carmen asclepiadeū. Inue. tñ sumnsvertit aer. Quod ꝓ. Mar. Ma-
nilius in libris astronomicon dixit. Phaetontē patrio curru per signa volantem. a tq; ante illū varro cum
flagranti deiectum fulmine phaeton. Quin. lib. ſ. scribit vitium qō et greci synaresim vocant. Illā si esse pu-
oratio eas dem inquit literas enunciare veris syllabis liceret sicut ecōtrario per diaeresim. Dora. ſ. epi. dixit
cte facies hic murus aheneus esto. vbi ad soluendā diphthongon h litera interiecta est. Au preterea non sit

An non sp diphthongus.

per in diphthongon coit vt in his dictionibus menelaus: prothesilaus amphiaraus. O e quoꝯ vt in his poe-
ta poema. Ei vero ꝛ eu ꝛ yi in dictionibus grecis semper coeunt. Quod ꝓ subiungitur preterꝫ si vocalis
quaꝫ nō vsqz quaqz verū est: sed quotiēs dictio finitur in diphthongon sequit altera dictio incipiens a vo-
cali aut in ipsa iunctura dictionis compositę vt precurro: preeo. Uerg. iij. eū. insule ionio in mari quas dira celeri
Idem in. vij. stipitibus duris agitur sudibusq; elevatis. ꝛ in. v. nec tota tñ ille prior preeunte carina. quā
in locis diphthongus q̄ alias erat lōga rōne sequentis vocalis breuiat. ¶ Est tñ vbi diphthongus etiā non
sequēte producit. vt apud Uerg. vij. eū. ardua cruſtumeneꝯ ꝛ turrigere antēne. ¶ Syllaba que post vocalem

Syllaba quā due se quūtur cō sonātes ꝙ ta est.

Scōa regula est ꝙ syllaba siue illa sit in pncipio siue in medio siue in fine dictionis que post vocalem hꝫ consonātes aut plures aut vnā vim duarum habentē longa est positione. Positione propie dr syllaba
duci que cum sit natura breuis: rōne tñ sequētiū duarū vel plurium consonantiū pducit vt terra qm̄ a tero-
est prima debuit breuiare: sed rōne duplicis r. eandē producit. eodē modo gēs qm̄ a gñe deriuatur in quo pri-
brevis prima debuit breuiare: pducit tñ eandē rōne duplicis consonantis hoc est ns.
¶ Sed q; nondū scim⁹ distinguere syllabaꝝ natura longā a syllaba natura breui: placuit interim vtrūꝯ

fundere vt etiã q̃ lõga est natura si sequant̃ due ꝓsonãtes positiõe lõga dicat̃. Tim aũt duarũ cõsonantiũ hñt tres litere z t i in medio duarũ vocaliũ posita. Nã vt oẽs dicunt q̃ de orthographia scripserũt precepta. Ex ira incõpendiũ es: aut gs: succedit: t ꝓ eo ꝙ antiq̃ssimi scribebãt pacs. legs. ceptũ est scribi par. let. quorũ grã pacis t legis idipsum arguũt. Preterea z qua tm̃ in dictiõibus pegrinis vtimur ꝓ sd: aut ꝓ alterutra aut ꝓ duplicissim ponitur. vt ezras ꝓ esdras: setus ꝓ zethus. mezentius ꝓ medẽtius. patrizo ꝓ patrisso ponit̃: vñ ꝓ eo qõ greci dicunt patrizo perizo nos patrisso t perisso dicimus.

Xz t i in medio duarũ vocalium.

¶ Hyl. Si dictio finit̃ in m. hoc est Quin. li. ix. accitũ est: ait eñ atq̃ etiã m quotiẽs vltima est vocalẽ verbi sequẽtis ita cotingit: vt in eã trãfire possit etiã si scribit̃ parũ tñ exprimit̃. vt multũ ille. t quantũ erat. hoc Quĩ. ¶ Duas habet consonãtes. Hoc aũt quinq̃ modis cõtingere põt. nã aut sunt in vna eadẽq̃ dictione: aut in duabus dictionibus hmõi cõsonãtes. Si in dictione tm̃ vna hoc fiet tripliciter. nã vtraq̃ consonans hoc est eiusdẽ vocalis: vt plebs: mens: aut suã vtraq̃ vocalis asciscit cõsonantẽ. vt ante orbis: aut vtrãq̃ cõsonantem mittit syllabe vni vocali sequẽtis syllabe damus: vt arnsper. aut suã vtraq̃ cõsonans dictionẽ trãgit: vt sanguis mens: aut quod due cõsonantes dictiõis sequentis ꝓcedẽtẽ vocalẽ producant. Qõ raro cõtingit. Iuue. vindicta grauior q̃ iniuria dignum erit ergo.

Atq̃ duas inter vocales tota repertum.

ALDUS Aldanutius vir aprime doct⁹ scribit. U. positũ inter vocales in ꝑis ꝓfectis indicatiui modi cuiusuis inflexiõis t temporũ? inde formatis idẽ iuris habere: vt veluti consona duplex ꝓcedentẽ producat vocalẽ. vt amauĩ. impleui. petiui audiui sic in reliquis.

Pro duplici numera: modo sit tibi dictio simplex.

Syllaba si brevis est natura: t muta sequatur

Cum liquida semper breuiabit sermo solutus.

At tamen poterit producere seu breuiare.

Si post vocalem vocalis t altera subsit.

Illa prior brevis est dũ sunt modo verba latina.

Nam greci variant nec certa lege tenetur.

¶ Ant. I q̃ in medio duarũ vocaliũ posita ꝙ duplici ponit̃ quã etiã vetustissimi vsq̃ ad ciceronis tpa duplicẽ scripserũt: quarũ prior ad vocalẽ ꝓcedentẽ posterior ad sequentẽ ptinebat. vt maia: Sopeius. Qõ si in principio dictionũ tres ille duplices ire ponant̃ ꝙ simplicibus habende sunt: neq̃ eñ habẽt vim ꝓcedẽtẽ vocalẽ producẽdi. Iu. in. ij. tumidũ sup equora tersem construisse vias. Verg. iij. eñ. iã in edõ appet fluctu nemorosa zacynthus. In eo vero quod alexan. dicit simplex zeta tamen reperit̃: vt est perizoma. imperitiã suã testari voluit. neq̃ eñ vsq̃ lectũ ẽ pizoma. sed † pisoma. vt genesi eos. iiij. capite fecerũt sibi pisomata. i. inuolucra q̃dã ꝙ vestibus:: a peri circũ t soma atos qõ est corꝑ dicta. Tm̃ in alexan. errore valuit vt sectatores illius ꝙ pisomata qõ est in vetustissimis codicibus pizomata scripserint nihili verbũ: sed qõ ex eiusdẽ errore in lexicon fit redactũ. Qõ si pizoma vspiam reperiẽt: q̃ dictio est: nihilominꝰ zeta simplex esset quemadmodũ in ijs dictionibus bijugus a. um. quadrijugus a. um. in q̃bus quẽadmodũ in simplici prima vim habet vnius cõsonantis ita t in cõpositis. Ver. v. eñ. nõ tam ꝓcipites bijugo certamine cãpũ. Deinde regulã limitat dicens: ꝙ si post syllabam natura brevẽ tc. Brevis eñ syllaba dicitur natura q̃ semper est brevis: nisi aliq̃n reperiatur in carmine lõga positione duarũ cõsonãtiũ. Natura le nã q̃: vt Aristo. lib. ethi co. v. ait. est qõ semper et vbiq̃ eandẽ vim habet. vt ignis qui hic t in perſis vrit natura calidus est. Ergo cõtra naturam suam syllaba brevis producitur. quod vitium sola carminis licentia excusare potest: atq̃ ideo in ꝓsa oratione semper brevis proferenda est. Illud quoq̃ notandum est ꝙ de duarum consonantium sequela diximus non solum in eadem dictione intelligendum esse: verũ etiã in diuersis. Ver. in buc. terrasq̃ tractusq̃ maris celum q̃ profundum. Idem. ſ. ge. tribulaq̃ trahęeq̃: et iniquo põdere rastri. Iuue. occulta spolia t pleres de pace triumphos. Quod si aliqua syllaba fuerit longa natura etia m si mutata cum liquida sequatur: non poterit esse brevis. vt saluber salubris october octobris. aratrum aratri. ¶ Syllaba que post vocalem. Tertia regula est ꝙ vocalis ante vocalem in eadem dictione brevis est. vt deus meus trahо: veho: quod in dictionibus latinis intelligendum esse dicit. Nam in grecis t barbaris hec regula nõdum satis elucubrata est. tentandũ q̃ est illã quoad fieri põt explicari obseruato inter se ordine vocaliũ latinarũ. Igitur a ante alterum a. quod in dictionibus grecis rarum est: in barbaris frequentius semper breuiatur. vt nauficaa alcioni filia pharaates. Abiaã. baal. Verg. in priapeia. nauficaã pleno sepe tulisse sinu. Aldar. si mihi nauficaa prios donauerit hortos Nota. ſ. epistolo. ins imperiũq̃ phraates cesaris accepit. Sedulius in pascali. tunc colluere baal nũc eligere barrabbã. ¶ A ante e cum in diphthongo non coeunt aliq̃n brevis est. vt pasiphae. phaeton. danae de quibus supra diximus cũ de diphthõgis disserebamus. aliq̃n ꝓducit̃ vt aer laertes. Aldi chael. Iuue. tunc summus vertitur aer. Ouĩ. in epi. Penelopes respice laertẽ: vt iam sua limina ꝺdas. Flaccus in argo nautica. hic t odoratus flagranti crine michael. ¶ A ante i plerũq̃ producitur: vt thais: lais nais: taigeta. Aldar. thaida quintus amat: quã thaida: thaida luscam. Proper. non ita cõplebant epiree laidos edes. Ver. in buc. Ecce ferunt nymphe calathis tibi candida nais. Idem. ij. ge. sperchiusq̃ t virginibus bacchata lacenis taigeta t quotiens ai diphthongus greca soluitur a nostris vt achaia pãchaia. Ouiẽ. in epi. paridis. ah quotiens dices q̃ pauper achaia nostra est. Ver. ij. ge. totaq̃ turiferis pãchaia pinguis arenis. In dictiõibus q̃ latinis q̃ñ i ꝓducit̃ eadem rõne qua ae diphthõgus soluit̃ in ai diphthongõ greca: vt aulai: aurai: pictai. Ver. iij. eñ. aulai in medio libabant pocula bacchi. Idẽ in. vj. ethereũ sensum atq̃ aurai simplicis ignes. Idẽ in. ix. dines equũ: dines pictai vestis t auri. breuiant vero caicus caistrus calais lais. Ver. ſ. ge. Dulcibus in stagnis rimantur prata castri. Idem. iiij. saro sumq̃ sonans hypanis missusq̃ caicus. Ouĩ. vj. meta. impiumes pueri calais zetesq̃ fuerũt. Proper. li. ij. Alcer curioq̃ lais fertur bibendos vndis. Barbara quoq̃ inuenio semper nostros breuiasse: Laiphas. Laim. Naim. ¶ A ante o ꝓducit̃: vt aon aonis: amathaon aonis. amathaon: chaon. didymon: maon. parthaon. lycaõ. Ver. in buc. aonas in mõtes vt duxerit vna sororum. idem iij. ge. phillirides chiron amithaoniusq̃ melãpus. Idẽ in. ij. eñ. peliadesq̃ neoptolemeus primusq̃ machaõ. Idẽ in. v. et clipeum efferri iussit didymaons artes. idez. xij. audijt illa deus: dũ texit imaona aleſus. Ouĩ. ix.

Consonantes q̃t mõ. s pducãt vocalẽ quã seqũtur.

I i medio duaꝝ vocaliũ vim duplicis cõsonãtis obtinet.

Perizoma † Perizoma venit a zoma. i. cingulo: pisoma a soma i. corpus et sic vtrũq̃ reperitur.

Limitatio ad regulã.

A ante e.

A ante i.

Barbara. A ante o.

meta. Accipe me generū dixit parthaone nate. Idem. ſ. eiuſdem. Strauerit inſidias notus feritate lycaon
Laocoon. laos cōpoſita vt laocoon. laodomia. laomedon. Ue g. iij. eñ. Laocoon ardens ſummā decurrit ab arce. Idē
in. vſ. euadunēq; et phaſiphae his laodomia. Idem in. iiij. Laomedontiade ſentis pinria gentis. Pharaon q
noſtri pduxerunt. vt aratoꝛ. nec iam ſua iura pharaon egyptuſq; tenet. Edinerſo. Sedul. breuiauit gabaon
in paſchali dicens. Sol ſtetit ad gabaon. Chaos cḡ t phaon breuiant. Uer. iiij. ge. Atq; chaos deſos diuiſ
Chaos. rabat amores. Oui. in epi. Sapphus arma phaon celebrat diuerſa tripoidis etne. ¶ Aañ u ſi non coeant
Aante u. diphthongō ſemp pducitur. vt amphiaraus. et a laus cōpoſita. vt pthefilaus: menelaus: archelaus. Oui. in
de ponto. Flotus humo mercis amphiaraus erat. Idē in epi. laodomie. Bella gerant alij pthefila? amer. ſed
in epi. oenones ardet a more tui ſic menelaō amauit. ¶ Eañ a in dictionibus grecis q̄ p ei diphthōgō ſcribū
atq; apud nos mutant ei in e longū pducitur ſemper: vt atineas eneas: cytharea cytharea: diopeia diopea. pe
nelopeia penelopea. calliopeia calliopea. medeia medea. galatheia galathea. amaltheia amalthea. alexādreia
Platea. alexandrea. platheia platthea. choreia chorea. maleia malea. Uer. ſ. eñ. At pius eneas p noctē plurima volui
Chorea. Idē in eodem. Parce meru cytherea manent immota tuoꝝ. Idē in eodē. quarū que forma pulcherrima dee
peia. Idē in priapeia. Aſ. ēs erat in cūno penelopeia tuo. Idem in buc. Orphei calliopeia lino formoſus apol
lo. Idem in eodem opere. Sterine galathea thymo mihi dulcior hible. Oui. in epi. Peliphiles medee medee fa
rem quod ſi quis ab alta. Tibullus libro. iij. Quicquid amaltheſia quicq̄d marpeſia dixit. Horat. iiij. car. Por
tus alexandrea ſupplex platea chorea. Amalea tāeſi apud grecos p ei diphthōgō ſcribunt: aliqñ breuiāt eā
a. Horat. ij. epi. Pure ſint platee. Uerg. vſ. eñ. Pauis pedibus plaudūt choreas t carmina dicūt. Idem in. v. Ju
nioq; mari maleq; ſequacibus vndis. Longe etiā reperiunt: vt apud Ouidiū. viij. meta. immemores noſtri
feſtas ducere choreas. Luca. in. vſ. Et ratibus longe fleris donare malee. Que vero apud grecos per e pſilon
ſcribuntur breuiāt e ante a. vt theatrum: boreas: atrocreas: baleares. Uergilius. ſ. eñ. Hic portus alij effodiāt
Atrocrea. hic alta theatri. Idem in buccolicis. Hic tantum boree curamus frigora quantum. Perſius. Oleum ama
creaſq; popello. Uerg. iij. geor. Stupea torquentem balearis verbera funde. ¶ E ante e breuiatur. vt neene
E ante e. neemes. leena leene. ſed de neemes literatura alio inquiremus loco. Uergi. in buccolicis. Torua leena lupa
ſequitur. Aeea: circe t neece nympha diphthongo producuntur. ¶ E ante i in dictionibus quibus ei diph
E ante. i. thongus greca ſoluitur a noſtris ſemper eſt longa. vt baccheius: orameius: phineius: perſeius: theſeius: o
belleius: cythareius. pegaſeius: t huiuſmodi poſſeſſiua. Uergi. ij. georgi. Quid memorandum eque bacchei
dona tulerunt. Idem in. iij. eneidos. O felix vna ante alias priameia virgo. Idem in eodem. arpyeq; colum
alie phineia poſtē. Ouidus. v. meta. Sternitur et menalus perſeia caſtra ſecutus. Idem in. xv. Flenti theſei
heros ſiſte modum dixit. Idem ſi quidem cibeleius athys. Idem in. iiij. tempeſtiuus erat celo cytherei
Athys. ros. Perſius. Cantare credas pegaſeium melos. Idem quoq; de illis dicendum diopeia deiphobe deiph
bus deidamia deianira. Uergilius primo eneidos. Quarum que forma pulcherrima deiopeia. Idem in. v.
Deiphobi clauci fatur que talia regi. Idem in eodem. deiophobe armipotens genus alto a ſanguine. Pap
nius in achillei. Sepe deiademie. Ouidius in epiſtolis. deiauire. Impia quid dubitas deianira mori. Ede
mēq; quoq; ratione echeneis piſciculus qui a latinis dicitur remora e penultimam producit. Lucanus u
vſ. In mediſs echeneis aquis. Franciſcus Philelphus putat legendum eſſe in mediſs elechinis aquis. E
E ante o. ante o breuiatur in dictionibus que per e pſilon ſcribuntur: vt theodorus cleopatra neoptolemus. Juve
nalis. Tantorum pueros artem ſcindere theodorus. Martialis nec tibi regali placeas cleopatra ſeptulch
Que vero per e longum ſcribuntur producunt. vt eous coa eoum. Uergilius primo eneidos. coaſq; acies a
E ante u. nigri memnonis arma. ¶ E ante u breuiatur: vt creuſa tartareus. Uergilius ſecundo eneidos. Lachrimis
dilecte pelle creuſe. Idem in. vſ. Hinc via tartarei que fert acherontis ad vndas. que vero apud grecos pe
ei diphthongon ſcribuntur: quam nos in e vertimus producunt vt alpheus ſpondens chorens. Papi. ſta
nius longe releges alpheus amores. Ruffinus. ſpondeuſq; grauis numeroq; aptiſſime peon. ¶ I ante a ni
riam habet rationem. Nam que a grecis per i iota ſcribuntur apud nos breuiant. vt ſophia: philoſophia: tra
gedia: comedia: elegia: ſymphonia. Martialis hic pius antiſtes ſophie ſua dona miniſtret. Idem alio loco.
Eum tibi fit ſophie par fama et cura deorum. Uergi. in ciri florentis ſophie virides cōplectitur hortos. atq;
eadem ratione contra multoꝝ vſum philoſophia penul. breuiat. Horat. Effuti re leues indigna tragedia ver
ſus. Idem interdū tamē vroces comedia tollit. Idem. vt grates inter mēſes ſymphonia diſcors. Ouid. fe
lis in dignos elegeia ſolue capillos. Martaria cḡ nomen proprium dine chriſti ieſu genitricis et literatura grea
breuia t penultimā quia per i iota ſcribitur. Claudia. de nuptiis honoꝝ. pparat t pulchros marie ſq; lucē
nozes. Sedul. quoq; in paſcha. quis fuit ille niro? Martie cū rps ab aluo pceſſit: idē tñ alijs in locis pduc.
Maria. Elegia. Archia cuz cōpoſitis. Cōpoſita quoq; ab archia: vt monarchia: terrarchia: toparchia: hierarchia: t ide deriuatiū archias poeta qui
Lic. defendit t a machia vt unamachia: vatracomyomachia: gigātomachia. et a graphia t orthographia: or
mographia: cozographia: pſeudographia: t a logia: vt theologia. aſtrologia: etymologia. acyologia: phileo
gia. t a nomia vt aſtronomia: antinomia: chironomia. multa quoq; alia que vulgo in penultima acuto accen
tu pferuntur: vt melancholia: agonia: chorozgia: vſia: pducūc vero que apud grecos per ei diphthongō ſcribū
tur. vt argia: hyppodamia: deidameia: laodomia: langia. lāpia: lebadia: thalia. Papi. iij. theb. queris impo
argia vias. Prop. cḡ ſi dotate regnū vet hyppodamie. Papi. in achil. deidamia dolos. Uer. vſ. eñ. Dis laodo
Hypodamia. mia it comes. Papi. ij. the. culta ferunt qs pigra vado langia tacenti idem in. iiij. pene ſocer cadenſq; mala
lampia niuoſis. idem in. vij. valles lebadia tuas. Uer. i buc. noſtra neq; erubuit ſylvas habitare thalia. Eſt
quoq; ratione dicimus magia: pedia: mechia: angaria: latria. idolatria: dulia: hipdulia: eugenia: hermen
¶ I ante e ptim breuis ē: vt hiera hyena. Uer. ix. eñ. quos ionis eduxit luco ſylueſtris hiera. Oui. xv. me. pſq;
mare non eſſe mare miremur hyenā. Partim producunt: vt pierus p erides. Ouid. v. meta. pierus has ge
nuit. Uer. in bu. pgite pierides. I ante o pducit in dictionibus q̄ per ei diphthongō a grecis ſcribū tur: vt amy
amy: hion: clio: hyppetion: itrion: orion: pandion: phion: io. Uer. in buc. orpheus in ſylvis inter delphinas ar
Clio. idē in eodē ope. amphion dircee in aceo aracintho. Oui. ſ. de arte. Nec mihi ſunt viſe clio cluſq; ſorores.
Idem. ſ. faſto. p acet equo pfis radiis hyperiona cinctū. Idē. iij. met. Durerat hippodamē audaci ritione na
tus. Uer. ſ. eñ. Eū ſubito aſſurgens fluctu nymboſus orion. orion tñ p eodē breuiauit. Catul. dicens prima
Enyo. dro chol fulgere ariō. Oui. viij. meta. Hic dolor ante diē pdiona miſit ad umbras. Idē in. iij. eiuſdē quinq; ſq
ſtitibus quoꝝ fuit vna echion. idez in. ſ. cōſtiterat quocunq; loco ſpectabat ad io. Enyo cḡ martis ſoror pduc

Mart.cū dubitaret adhuc belli ciuilis euyo. Que vero p i iota scribūt breuiant illas vt dione. Ver. in buc. Phillida mitte mihi meus:est natalis iola. Idē in eodē ope. Ecce dionei pcessit cesaris astrum. ¶ Ante u in dictionibus q̄ apud grecos p ei diphthōgō scribunt lōga est:vt sphericiq; lycius:arius:bacchi?. Verg. ij. ge. Sphe rumq; t virginibus bacchata lacenis. Papi. Tēpla lycinedabis et dicta dona sacratis. Luc. in iij. Hinc fo rtis arius. Ruffin?. Principiū bacchi?erit pclusit;ab?. a trochiū q̄ et politū cōpositā vt pistereotrophiū orpha notrophiū:miropoliū:victiopoliū:xenodochiū quoq; p hospitio:qz p ei diphthōgō apud grecos scribit hac eadem rōne dius dia diū:t dia insula pducit. Breuiat vero que apud illos p i iota scribūt:vt archadi?boeti? chius insula. Luc. in. viij. quas afine cautes:t quas chi?aspat vndas. Vo. f. epi. Quid tibi visa chi? bullati no taq; leb os. possessiuū vero eandē pducit. Idē in. ij. ser. Lecuba vina ferēs:alcochiō maris erpers. Ad archia seu similis baccho quā seria misit. illa quoq; breuiāt in q̄b?supradictū est i in diphthōgō aliqn̄ solui:vt bac chetus:priamei?:eneius:thesei?:epirei?. q̄ q̄dē diphthōg? aliqn̄ etiā in e diphthōgō vertit:vt theseus. Qui. viij. meta. Soluere desierat thesea laude tributū. Properti?. nō ira cōplebāt ephyree laidos edes. ¶ O ante a i di ctiōibus que a grecis p o micrō scribunt breuiantur:vt oaxes:coaspes:coastre:ehoas. Ver. in buc. pars scythiā t rapidū cretē venemus oaxē. Propti?in. iiij. vel regia lympha coaspes. Luc. in. iij. ethera tāgentes sylūas li quere coastre. Que vero p o mega scribūtur pducunt:vt troas troadis. Ver. in. v. eñ. At procul in solā secrete troades acta. Joannes hac rōne primā producit quemadmodū iuuencus semper pducit. Sidonius;tamen appollinaris breuiauit dicens. Qua nunc helias nunc te iubet ire. Joannes hymnographus quoq; solue pol luti labij reatum sancte ioannes. ¶ O ante e. si p o mega scribitur longa est vt typhoeus aloeus neq; eñ per oe diphthongō in penultima scribitur typhoeus vt quidam putauerunt. sed per eus diphthongon in fine et per o mega in penul. que cum e nō potest in diphthōgō coalescere. Luca. in. v. Conditus in arumes eterna mo le typheus. Neq; obstat cum Verg. li. ix. eñ. dixit marinus ionis imposita typhoeo. Nam syneresis est frequē ter illo loco recepta. Quod si quis est qui grece literature non credit sarem. Quidijversu illo cōuincetur qui in primo fastorum scribitur quas quotiens;prestat spirare typhoea credas. Nullum enim nomen secunde declinationis mittit actū in a nisi in eus;diphthōgō terminetur. De aloeo nemo vnq̄ dubitauit quum per o longum in penultima t per eus diphthongō in vltima scribat. Luca. in sexto. impius hanc prolem superis immisit aloeus. Boetia quomodo a latinis scribi debeat nri seculi docti quibus hoies dubitāt: nam cum a grecis per oi diphthongō scribatur que apud nos in oe diphthōgō verti cōsuerit boetia post oe diphthōgō o mega hoc est longa subiecta non boetia o t e solutis pferēda est. Oō si quis dixerit diphthongon oi solui in oe qō quidā etiā in euboeia fecerūt oe diphthongō in oe solutas cōuersa scribētes atq; pferentes euboea quatuor syllabarū esto cōcedam?illis hoc:sed qua licentia dispumserūt alterū o p boeotia: boetia dicentes. Si vero o micron a grecis scribat ante e breuiatur:vt symoentis t pyroentis obliqui ab eo quod simois t py rois. Verg. f. eñ. Arma venus phrygij genuit simoentis ad vndam. Flaccus quinto argonauti. t formidantē patrios pyroenta dolores. hec ratio ad crementa non ptinet. O ante i eandem rationem sequitur: nam que per o mega scribuntur producunt:vt zoilus:troilus:stoicus. Ad art. zoilus egro rat faciunt hanc stragula fe bren. Ver. f. eneid. Parte alia fugiens amissis Troilus armis. Juuenalis. stoicus occidit boreā delatore amici cum. Nota. ij. sermo. nec scarus aut poterit peregrina iuuare lagois. Que vero per o micron scribūtur breui antur:vt simois pyrois. Troia χο t euboia in quibus a latinis oi diphthōgus solnitur o pducunt rōne i qō hs rim duplicis consonantis quotiens inter duas vocales po nitur in dictionibus latinis t in quibusdā gre cis:vt Ver. iiij. eñ. Troia per vndosum peteretur classibus equor. vbi troia duarum syllabarum est:qz i con sonans. Possessiuum vero troius troia troiū tametsi trisyllabum sit atq; per i vocalem scribatur:primā pro ducit qm a grecis per o mega scribit. Ver. f. eñ. armaq; firit troia nunc placida cōpostus pace quescit. ¶ O añ o brevis est:vt laocoon:demophoon:bootes. Ver. ij. eñ. Laocoon ardens summa decurrit ab arce. Idez in. v. huiacide primus locus exit hippocoontis. Idem. f. geor. non obscura cadens mittet tibi signa bootes. Oui. in epi. phillidis:hospita demophoon tua te rhodopeia phyllis. ¶ O ante u in dictionibus que per o mega scribūtur quatia sunt possessiua in ous'oa oum finita pducitur:vt argous a. um. cous a um. sardous a um. herous a. um. cous. a. um. eadē quoq; rōne achelous penul. pducit. Papi. li. vij. the. inacheus ante retro nr̄q; achelous abibit. Que vo per o micrō scribūtur breuiāt:vt alcinous antinous. ¶ U ante reliquas vocales rara est apud grecos:si tñ vspiam reperitur:qz per diphthongon ab illis scribitur longa est.

Fio cum est dissyllabum producitur

LEtERj qui de hac re diligentissime tractarunt tradūt fie dam t alia a fio deducta etiam si pollisyllaba sint in quibus ſ post E non sequitur E producere.

DESBRUTERIUS addit de fio t confio que a fio sunt: t defio actus qō monoculū significat. Verulanus iungit Aha tobe;indifferenter poni dicit:idq; ex martiale notat.

ti. t illud epigrammatis anthozis. Et te iam grandem latebras
ti apostheoh. expectant scatebras t ficco margine pendent.

Et Genitiui.

Longa penultima sit quinte cui iunge datiuum.

Sed breuiant tantum tria res;spes;fides.

QUINTILIANUS cuz despauterio. Notat ex Lucretio rei fidei genitiuos Enomnunq; producere.

¶ Ante. fio er dictionibus latinis cū est dissyl labū pducit vocalē ante vocalē sequētē:nam cū plurium syllabarū est breuiat. Junc. nam tuus eud imion di lecte fiet adulter. Idem li ceat modo vinere fient. fient ista palam.

¶ Ehzi. Oō si post syllabā natura breuē etiaz post syllabā natura lōgā repit̄ muta cū liqui da efficient pcedētē syllabā breuē: ſz pp̄ raro a lateo es. latebre. Luc. lib. ij. corpa nec ppīm latebre cepere ferarū. Prudēti? in psycomachia. Tu nos corpozei latebrosa picula operīre paterni:a scateo es. scatebra e. Pruden.

¶ Ante. Bti quoq; t dti numeri singularis quinte declina. e ante i finalem producunt: t dies diei. pgenies ei. Verg. in viro bono oia cp̄ secum reputanerit acta. diei. Excipiuntur huius ordinis tria nomina que issdem in ca sibus e ante i breuiant: ea sunt res rei. spes spei. fides fidei. Octo quoq; nomina prime t secunde declinationis nominum cuz suis cō positis que mittunt gnū in ius. t dū in i: t

Fio diſſyl labum.

Bti t dti q̄nte decli nationis e ante i fina lē pducūt.

tria pnoīa scōe pnoīm declinationis. Hoc est Iste ista istud istius isti. Ille illa illud illius illi. Ipse ipsa ipsum ipsi ipsi. in grō i ante u indifferentē. Preterēq alterius qō semper breuiat: quū ꝛ ipsum pducerē reperīt apud Terē. referente. Prisc. q ait sesculpos vel vnā vincet alteri⁹ singulū. est enī hic trochaic⁹ septē cōtinēs pedes ꝛ syllabā in quo sextus pes necessario est spōdeus. Diana cū primā hz indifferentē. Vergi. s. eñ. exercet diana choros quam mille secute. Lu. in. vi. parua micene cū tum sacrata diane. Quod si quis ambigit an diana latinum si nomē legat. Macro. in. s. lib. satur.

Diana: prima indifferēti ꝛ an sit latinuz nomen.

¶ Pro in cōpositione. Quarta regula est cū p̄ ppositio p in cōpositiōe pducitur: vt pdo is. ꝛc. Breuiāt hic que hic ponunt pcella e. que a p ꝛ cello is. qō in vsu nō est cōposita videtur. Verg. s. eñ. talia iactāti strīdēs aūtone pcella

Pro in cōpositione.

Procuro.

Procuro as. Qui. s. fas. rit ꝛ his inqt facito mea leta pcures. Actius exercēt epulas leti famulosq pcurāt. Ver. tñ. ix. eñ. pduxit. Qō sup est letibꝰ gestis corpa rebꝰ pcurate viri. Nec ego pcurare ꝛ idoneꝰ impor ꝛ nō ergo pro in hoc verbo media est. Procicisco ris. ꝛ si Beli. ī. ex authoritate. Hic primā dicit hīc breuē: loga tñ aliqn etiā repitur. Iuue. pfectura domo ficula nō mitior aula. Prop. li. ij. hec cū p fecto indebat iasone varro. Verg. vij. eñ. arcades his oris genus a pallante pfectuz. Papi. vs. theb. his ego te cōiūx ad debita regna profectum. ¶ Profundo cū primā indifferentē hz ꝛ si Bel. eodem authore dicat breuiare. Lat. has postq̄ mesto pfudit pectore voces. Sil. li. xs. punī. impia dementis vulgi et vix tota pfudit. ¶ Profiteor profiteris. Ouidius. ij. de reme. vtilitas lateat qō nō pfitebere fiet. Horat. in poe. incepti⁹ granibꝰ plerūq ꝛ magna professis. ¶ Profor aris. Luc. in. ix. Hoc satis est dixisse iouē: sic ille pfat. Ver. iiij. eñ. ꝛ sic accēsa pfat. ¶ Profugio gis. Flac. vij. argo. cōtingit vir de indemni: ꝛ sic fata pfugit. Colu. sed tepidus pfugit chelas ꝛ spicula phebus. ¶ Profugus a. um. Ver. Italiaz fatu fugus lauinaq venit. Profundus a. um. idē in buc. terrasq tractusq maris celum cū pfundū. ¶ Profestus a. um. Hora. ij. ser. non ego narrātē temere edi luce pfesta. ¶ Profanus a. um. Ver. vs. eñ. paul o pauci profani. ¶ Pronepos otis. ꝛ pueptis is. Qui. xs. meta. est neptunus auus puepos ego regis aquaꝝ. ¶ Perii. iam reliqua ex amitis patruelis nulla pneptis. ¶ Propero as. Verg. xs. eñ. Ne properare meas tentā dedere manus. Proper. Ad dar. accipe facūdi carmē iuuenile pperti. ¶ Propōtis tidis. Luca. in. ix. partu matre pontis. ¶ Propino as. Iuue. hīscere tanq̄ habeas tria noīa qñ ppinat. Breuiant quoq dictiones a compositē si sequaꝝ vocalis exilis vel aspirata: vt pauus phibeo. aliqn etiam fit synalepha: vt in hac dictione proinde. Ver. ix. eñ. Proinde tona eloquio solitū tibi. ¶ E. de. pre. se. di. Quinta regula est cū hę ppositiōes dimittunt in cōpositionē pducūt: vt eligo gis. edo is. educo is. deligo is. dedo is. deduco cis. Ppono is. pfero. prefers. Pbeo es. seligo gis. seduco is. separo as. diligo is. dilno is. disiudico as. Quod si vocalis sequatur breuiant: vt deorsum qō er de ꝛ orsum componitur: dehīsco quod ex de ꝛ hīsco is. dehinc qō er de ꝛ hinc. Verg. iiij. eñ. sed mihi vel tellus optē prius ima dehīscat. Idem in. vij. eñ. dona dehinc auro graui: sectoq̄ elephanto. ¶ Peruro is. idem. vij. eñ. stipitibus duris agit sudibusue preustis seorsum. Idē inest nō alterutrū pariter: nōnunq̄: sepe: seorsum. A di quoq cōposita duo breuiant dirimo is. Qui. s. meta. hanc deus ꝛ melior litem natura dirimit. ꝛ disertus a um. qō tamen si a dissero is. derimat: altero s extrito primū breuiant. Horat. epo. Fecundi calices quē nō fecere disertum. Illud quoq in hoc loco notandum est cū si prepositio cōponat cum dictione incipiente a vocali preterēq qō dirimus breuiari aliquando etiam reperitur pduci. Papi. s. theb. deest seruitio plebes: hoc ignis agentes. Horat. in poe. cogitat ꝛ dehinc speciosa miracula promat. Aliqn fit neresis siue collisio. Ver. in buc. Incipe dameta tu deinde sequere menalca. Idem in eodem opere. vir gregis ipse caper deerrauerat: hic ego daphnin. Idem. vij. eñ. diuitis vber agri troieue opulentia deerit. Iuue. deest clamore pari ocurritur ꝛ vice teli. Horat. ij. ser. redde age que deinceps premia risisti. Aliqn expungitur nota quę est in dictionis a qua dictio cum qua componitur incipit: vt debeo: quod a de ꝛ habeo debilis: quod a de ꝛ habilis. deago quod a de ꝛ ago. demo quod a de ꝛ emo.

E. de. pre. se.

¶ Hui. In ius penultimam habent indifferentem. In carmine tantum indifferens est: nam in prosa oratione semper est breuis. vt Quin. docet lib. j. ꝛ Seruius illud Verg. huius obuiorum.

In ius terminata penultimam indifferentē habent.

Dictio ī q̄ due sonātes re sequūtur producit re.

¶ Auto. Re in cōpositione breuiat: vt refero refers: quādo non accipitur p eo quod est dictat. nam tunc per duplex ff scribitur vt primam producat positione. Producunt vero dictiones in quibus post se succedunt due

Si genitiuus erit: quem dat pronomen in ius.

Seu nomen: longam poteris pferre breuemq.

Corripit alterius: semper producit alius.

Sed pro componens debes producere sepe.

His tamen exceptis proficisco: siue profanus.

Profiteor addas: profor: atq̄ pfundo pfundus.

Et profugus: profugitq̄ procella puro pfestus

Et ppero: pronepos: ppertius atq̄ proneptis.

Quecq̄ pro vox greca componit corripiantur.

ADJ debet et periphrasibꝰ: ne ād qō oporteat desit pfugio. Procio is. cū petere significat. Unde est proco as. procax: procacitas. procello is. pfano as. profiteor. pfecto ppago: cum generat significat. Et propages.

PELTA ASDE si cōem primā dicunt hīc. ppino: pfestus. proficisco: deducū pfundo ꝛ puro as.

E. de. pre. se. di componens non breuiabis.

Sed breuiant si vocalis subit atq̄ diserius.

QUINTIANUS notat et Statio p nōnullis etiā vocalē sequente pduci. Et et ennio de. sed parce sic vsurpanda.

NESTOR ait E breuiari in equidē quod pfecto nō et: quidem: sed: ego cōponitur.

ADANEINELLUS ait di breuiari in dirimo. Quintilianus in dilema quod grecum est.

Tenditur a nostrum: sed grecis a breuiatur.

Re breuiat semper nisi duplex consona subsit.

Refert pro res fert seu distat porrige semper.

Compositum nomen si finit parte priori.

In iota aut o micrō semper breuiabit eadem.

Sed producte tibiscen :ibidem iungis ibicq.†

consonantes: aut vna vim duarū habens: vt respōdeo respōdes. rescribo rescribis. reiicio reiicis reieci. Nā cū re prepositio natura brevis sit si vspiā in cōstructione longa reperiat necesse est hoc fieri ratione duarū consonantiū. aut vnius vim duarū habentis: sed cum supra diximus i cōsonantē in principio dictionū pro simplici: ponit: idem etiam in cōpositis obseruari in hoc verbo reiicio: aliqn̄ habet vim duplicis consonantis: aliqn̄ simplicis. Duplicis vt apud Ver. iij. ge. Reiice ne maculis infuscet vellera pullis. idē. v. eū. Nec fatus duplicē ex humeris reiecit armi cum. Papi. vs. the. t patria vigil arte lacō hos reiecit ictus. Simplicis vt apud Ver. in buc. Tytire pascētes a flumine reice capellas: vbi teste Seruio reiiceca proceleumaticus est. Papi. lib. iiij. theb. Tela manu reiicit q̄ canes: vel potius dicendū est i consonantē expungi: quod t in hoc verbo subiicio reperitur. vt apud Papi. in achilleide. subiicit gaulsus vlisses. Lucanus in. viij. crine iacet subiicitq̄ facē cōplexa maritū. Retuli q̄ preterito ab eo quod refero cum longū reperitur per duplex t scribi debet. Vora. ij. epi. Rettulit acceptos regale nummisma philippos. Propertius. retrulit t querulo iurgia nostra sono. Cum vero breviatur per simplex t scribendum est: vt apud Sueoniū in quodā edilio. fera plia bello in persas retulere. sunt q̄ illud Catuli si redditum retulisseris: aut in tempore longo retulisset legant. Eadem quoq̄ ratione referre cum pro eo quod est distat accipitur per duplex ff scribi debet: vnde producit primam: sed quemadmodū alio in loco diximus nonare prepositione. sed a res t fero cōpositum videtur relatum in supino ab eo quod refero repperi t reppuli preterito ab eo quod est reperio reperis: t repello repellis: cum hoc verbo reduco reducis prima indifferenti reperiuntur: quare tum simplici tum geminata consonante post re scribi debēt. Iuuenalis. dixerit astrologos: credent a fronte relatū hamonis. Luca. in. iiij. Densaturq̄ globus quantum pede prima relato. Lucretius libro. iij. Id rursum celi relatū templa receptant. Teren. in phormio. quando ab illo allatū est: id sibi relatus putet: vbi ratione carminis l debere geminari. Donatus testatur. Luca. repulit a lybicis immensum sertibus equor. Tibul. nā ciconūq̄ manus aduersus reppulit vndis. Ouid. in epistō. medees que repulit docis medicantibus ignes. Syl. vs. puni. Troingenis repulit penos. Propertius. Ah pereat quicunq̄ meas repperit vuas. Ausonius. at qui cōdiderat postq̄ nō repperit aurū aptauit colo quez repperit laqueū. Lucretius in primo. reducit venus: t reduc tram dedala tellus. Vora. ij. sermo. dij tibi dent capta classem reducere troia. Idem in epistō. palme negata macrum donata reducit opimum. Ver. iiij. electram classem socios a morte reduri. Reliquie quoq̄ religio quorum alterum a relinquendo: alterum a religando dicitur in carmi ne semper producta reperiuntur: quare duplici ll scribenda sunt. Vergi. s. eneiō. troas relliquias danaū atq̄ immittis achilli. idem in. viij. reliquias colerem priami tecta alta manerent. idem. ij. relligione patrum multos sacrata per annos. idem in eodē. corpora parq̄ domus t relligiosa deorum. ¶ Dictio cō. hec regula duas continet partes. Prima est q̄ dictiones composite siue sint grece siue latine terminantes in i primam partē compositionis breviant illud i: vt omnipotens. quod ab omnis t potens componitur armiger: quod ab armis t gero. archigenes: quod ab arcon: id est princeps t genes genus: antitethon quod ab anti contra t theō positum. Vergi. ij. eū. Iuppiter omnipotens precibus si flecteris vllis. idem in eodem. Armiger aut umedonia omnis syna pubes. Iuue. aduocat archigenē: onerosaq̄ pallia iactat. Persius. libat in antitethis doctas posuisse figuras. Altera pars est q̄ dictiones grece terminantes in o primam partē compositionis breviant illud o vt carpophorus quod ex carpos t phoros: hoc est ferēs fructum componitur. Chriſtoforus eodem modo ferēs christum. Democritus. Demophoon. Iuue. cuī t carpophoro facies tua computat annos. Idem perpetuo risu pulmonē agitare solebat. Demophoon. Ouidius. hospita demophoon tua te rodopeia phillis. A priori parte regule excipiuntur. hic t ibidem aduerbia quorum prius ab vbi t q̄. t posterius ab vbi t idē participia componitur. Ver. ij. eū. horror vbi animos simul ipsa silētia terrēt. idē in. s. voluitur in caput ast illam ter fluctus ibidē. Tibicē quoq̄ quod ex tibijs t cano componitur duabus brevibus per syneresim cocurribus penultimam producit. Iuue. t lingua t mores t cum tibicine chordas. Producunt q̄ composita q̄ in priori pte compositionis declinantur: vt plericq̄ vtricq̄ quanticunq̄ qualicunq̄. Ald eridies etiam q̄ a medius t dies cōponit o mutata in r ante penultimā producit. Catul. iube ad te veniā meridiatū est eū carmē phaleuticū. ¶ Aduertēdū tñ est q̄ si dictio cum qua cōponit semis a vocali incipiat p synalephā exterit: vt semūcia quod a semis t uncia semihomo: qđ a semis t hō. semiustus: quod a semis t ustus. Persius. hereat t stultis brevis t semūcia recti. Ver. viij. eū. semihominis caci facies. an potius semihois caci facies: qm̄ in cōpositione litere que non pronunciantur: etiam nec scribuntur.

¶ Hui. Dictio cōposita. multas dictiones q̄ hinc auferunt in regulis pticularib⁹ repies: vt quadrige: octoberna dictiones cōpposite reliquis vocalibus terminatā habētibus priorē partē cōpositionis etiā in regulis particularibus q̄ri debēt: vt vsucapio vsucapionis. Quod si illa prior pars natura erit longa semper existimatur longa. Iuue. v. saty. volucres: t phemi copterius ingēs: vbi illud i in phoeni. longū est crementō. nam phoenicis. Dicimus t inde phoenissa a. um. Verg. hunc phoenissa tenet dido.

Omnia preterita profert dissyllaba longa.

Fundo fidit breviant. stridō stridit. dedit a do.

Et bibo dat bibit: t fero dat tulit: t stetit a sto.

Sed si vocalis precedit corripiatur.

Longa supina manent dissyllaba sede priori.

Precedant pymas. t que componis ab illis.

Et status atq̄ datus ratus t rutus t satus: hisq̄

Et situs: t litus: t citus: t quitus: atq̄ itus addes.

¶ Ant. Preterita duarū syllabarū producūt et illis priorē: vt feci a facio is. legi a lego legis. moui a moueo es. cani a caueo es. q̄uis enim prima verbi positio breuietur: nihilominꝰ in prō producit pterq̄ in ẏbis ser q̄ hic explicant cū suis cōpositis: ea sunt bibo is. bibi. ebibo is. ebibi. Ald art. dixit: t ardentes auido bibit ore fauillas. Scindo is. scidi. abscido is. abscidi: rescido is. rescidi. Papinius in. viij. theo. rachq̄ pectoraq̄ t viridē scidit horrida vestē. Iuuen. iij. Vna mare telluré subit aut obruit vndis: aut scidit. findo is. fidi. diffindo is. diffidi. Ver. i. viij. t media aduersi liq̄facto tpa plūbo diffidit ac multa porrectum extendit arena. Do das dedi. reddo reddis reddidi. trado

†Excipe preterea tanticū: quāticū: plericq̄: qualicū q̄: vtricq̄: ibidē: ibicq̄ et tibicē.

Rettuli pte ritum de refero.

Repuli.

Exceptio.

Pta dissyllaba primaq̄ producit.

Findo.

Sto.

Fero.

Supina dissyllaba pducũtur.

Sto.

Sero satum.

Lino.

Supia ꝓ usyllaba.

Cõposita simplici ũ sequũtur normam.

is.tradidi.Uer.ñ.eñ.insidie iam deiphobi dedit ampla ruinam. ¶ Sto stas steti. obsto as. obstiti.consto as.cõstiti.resto as.restiti.idem in.v.his magnũ alcidem contra sterit is ego sterus. ¶ Fero fers tuli.circũfero ers circumtuli.cõfero ers contuli.Oui.ſ.met. ⁊ tulit ad climenẽ epaphi cõuitia matrem.Iuui quoꝙ preteritum ab eo quod est iuuo as. Latulus ad ostralum breuiauit dicens. non ita me diui vera gemunt iuuerit. sunt qui legant ineritꝙ iuuerit:sed huiusmodi syncopes ratio inaudita est.Habentia vero vocalem ante vocalẽ nihil dubiuꝫ est breuiare:vt ruo ruis rui: ruo is.nui.uo is.ui. ¶ Supina duarũ syllabarũ pducũt ex illis priorem.lauo as.lautũ.mouco es.mosũ.monutũ.breuiant vero eadẽ supina que hic explicantur cum suis compositis. ¶ Do das datum.reddo is.redditum.trado is.traditũ.Uer.ſ.eñ. Postꝙ introgressi ⁊ cozã data copia fandi. ¶ Sto stas steti statũ.Luc.in.his ascripsit aquis quoꝝ statas tpa status deriuata ꝙ eandẽ legẽ seruant. vt statio onis. status us. statura. Uerg.ij.eñ.nũc tñ finus ⁊ statio male fida carinis.Oui.iiij.fa.Nic status in celo multos permansitꝫ annos staturus tamen participiũ futuri in rus semp producit primã.Lu.in.v ſ.Una quoꝙ percussit positũ simplegadem ⁊ statuta redit.Cõposita vero q̃ mutant a in i semp breuiant:q̃ vero non mutant pducũt.vt presto as.stitum prestatũ prestatus prestaturus.consto as.constitum constatum constaturus.Luc.in.iij.Cõstatura hoc superum. ¶ Lieo vel cio cis ciui citum.Ouiõ.ij.meta.obuius ire polis nec te citus auferat axis. Composita vero tum breuia tũ producta reperiuntur:vt excio cis.exciui excitũ vel exitũ.concio is.ciui citum vel concitum accio is.ciui citũ vel accitũ.Papi.iij.the.excitus ⁊ longã iampridẽ indignantia pacem.Uer.iij.eñ.excitũ rumad portus et littora cõplent.Flaccus.v.argo.ipse ante tantis cõcita furoribus arma.Uerg.ſ.eñ.regius accichari genitoris ad umbrã. ¶ Sero is.seui satũ:⁊ ab eo cõpositus:vt consero is.seui.situm.assero is.seui situm.Uer.in buc.Dulce satis humor.Oui.consitaqꝫ arboribus licea reliquerat arua. Sino is.siui situ.⁊ ab eo positus:vt obsino.situ.illino tũ.Uergi.iiij.ge. paribus lita corpora guttis.Oui.in epi.canaces oblitus a fratre de libellus erit.Luc.in.viij.illita tela dolis nec marte cominus vnqꝫ.Eo is.iui.itũ.⁊ ab eo cõpositus:vt perpeis.ptũ.abeo is.itũ.Oui.ſ.me.Sed itũ est in viscera terre.Uer.viij.eñ.O mihi ꝓ tot eros referat si in pace nos.idẽ in.x.morte obita quales fama est volitare figuras.Ambio is.quod ab am ꝓpositione insepabili componit̃ tũ breuiare tũ pducere reperit̃.Nam ambitus us.nomen breuiat.Lu.in.ſ.Letalis ambitus mi.ambitus ta.tũ.participiũ producit.vt Uale.v.argo.ambitiꝙ senẽ pmissaqꝫ vellera puppi.Oui.ſ.me.ambite ⁊ ambite circũdare littora terre.Queo quis qui ui q̃tũ:⁊ ab eo cõpositũ nequeo is.iui.itũ.Teren.in eu.Tũ cũ compressa nata forma in tenebris nosci nõ q̃ta est.Reor is.tũ.Uerg.ij.eñ.Nos obisse rati ⁊ vento pernes mycenas.⁊ ab eo deriuatũ nõ breuiat. ¶ Ex vi ptõ. ꝙ supina polisyllaba.nã de dissyllabis paulo ante posita regulã si formant̃ a ptõ pfecto indicatiui modi terminato in ui.ui mutata in tũ.in quacũqꝫ cõiugatione pducũt penultimã:vt amo as. aui.atũ.Pecto is.quẽadmodũ li.ij.dicim⁹ꝙ in ptõ pectiui fecit in supino pectitũ penul.breuiauit.Lotu.verũ vbi iã puro discrimine pectita tellus:sed suspicantur ab alio ꝓtento hoc est pectni qõ in vsu nõ repim⁹. ¶ Sitã ge.pu.syl.de ptis pluriũ syl.intelligit.nã de dissyllabis supi⁹ regula tradita est.fuerũt añt duo tñ do dedi:⁊ sto steti.oĩa inquã illa breuiãt vtraſqꝫ syllabas:vt pario is.peperi.abscondo didici.tundo is.tutudi.pango is.pepigi.pungo is.pupugi.tãgo is.tetigi.pello is.pepuli:tollo is.tetuli.cano is.cecini.Si vero post secũdam syllabam sequãt due ꝓsonates pducũt illã:vt mordeo es.momordi.mordeo es.totõdi.spõdeo es.spopõdi.pẽdeo es.pepẽdi.posco is.poposci.parco is.peperci.pẽdo is.pepẽdi.tendo is.tetẽdi.fallo is.fefelli.curro is.cucurri.Cedo cõꝙ ⁊ pedo tamethi non sequũtur due cõsonantes etiã pducũt vt cecidi pepedi.Iunc.ebrius ⁊ petulãs si quẽquã forte cecidit.Hora.ij.ser.nã displosa sonat quãtũ vehemens pedit.In cõpositiõe cõꝙ eadẽ ratio seruat̃.nã illa.q̃ primã syllabã in cõpositiõe mittũt alterã pducũt aut breuiant ꝑm ea q̃ dixi vt fallo is.fefelli.refello is.refelli.cado is.cecidi.abscido is.abscidi.pello is.pepuli.compello is.cõpuli.tundo is.tutudi.cõtundo is.cõtudi.Hora.ij.epi.durã qui cõtudit hydram.antiquiores tamen eadem produxerũt.vt Ennius.viroſqꝫ valentes cõtudit crudelis hyemis.

¶ Ant.Dictio deriuata ⁊ cõposita:ꝙ tãta est vocalis in dictiõe deriuata ⁊ cõposita quãta fuit in dictiõe primitiua ⁊ simplici:hec regula patet tarissime: deinde regulam adhuc declarat dicens:ꝙ si vocalis in voca. mutatur nihilominus eadem quantitas manet.vt ab in et amicus cõponit̃ inimicus a mutata in i manẽte eadẽ cõsonante hoc est in: ergo vtraqꝫ vocalis hoc est a ĩ simplici ⁊ i in cõposito breuiatur. rursus ab inimico deriuatur inimicitia manẽte eadẽ syllabarũ quãritate diphthongus ꝙ eadẽ rõne in vocalẽ lõgã semp vertit:sicut cedo:occido.lacesso collido:plaudo:explodo:claudo.includo.ꝙ si cõsonãs mutet̃ aliã rõne sequi debem⁹. nã eundi est ad finem atqꝫ medias syllabas. Esto erẽpli gratia iuuenis breuiat primã.iunior pducit eandẽ ⁊ eodẽ mõ iuuo:calleo:bis:noui:decẽ:ꝑmas breuiant: ab illis tũ deriuata incũdus:iumentũ:casus:fomes:binimoni:demum mutant consonantes pducunt easdem.Habet tamen hec regula exceptionẽ.nam a supinis verborum prima cõiugationis in atũ exeuntib⁹ frequẽtatiua deriuant̃:vel formant̃ potius a longa in i breuem mutata:vt a

Ex vi preterito vi in tum faciente supinum.

Preter sex tantum iam dicta penultima longa est.

Quod si preteriti geminetur syllaba prima.

Utraqꝫ corripitur: nisi duplex consona tardet.

Cedo cecidi dat: cui iunges pedo pepedi.

Que si compones ex his distunge priorem.

Dictio composita deriuatiuaqꝫ simplis.

Et primogenitis equalia tempora seruat.

Sed sunt multa quibus non seruit regula semper.

Illa tamen que sint primas mediasqꝫ require.

imperito as.a minatu minito:aris.a portatu portito as. Preterea verba q̄ dicunt meditatiua vel porit desideratiua formant q̄ ab vltimo supino q̄ in vsu lōgū definit addita rio.vt ab esu esurio.a mictu micturio.a pen peturio ī q̄bus u breuiat. Iuue.esurit intactā paridi nisi vēdat agauē. Idē noctib hic ponūt lecticas miscunt hic. Ano q̄ nas nauī natū prima lōga:di cin nato natas eadē breui. Uer.in.v.eñ.illū labentē teneri t rilere natantē.t a nosco is.ouī notū prima lōga derivat noto notas eadē breui. Uer.in huc.pra mee veneri sunt manera nāq notanti. Agnitus q̄ t cognit a notus cōposita breuiāt. Iuue.agnit accipies iubet a pcone vocari. Luc. in.iij.calida mihi cognit aris egypto. Igit ex breui syllaba plerūq fit lōga nō mō manente eadē cōsonāte sed etiā eadē vocali vt a rego regis.rex et regula a lego is.lex legis.a lateo es.laterna e.a sedeo es.sedes is.a vomo is.vomis eris.a voco cas.vox cis.a venio is.venia nie.ab humeo es.humor oris.a rapio pis.rapū pi.a ligo as. ligula le.a macro macero as.a vitio vitupo as.a iugo iugerū ri. ab italia italus italicus.a.um.a ficilia ficulus a.um.a cerere ceritus a.um.a sec aduerbio seci.t mutata vocali. ab hoie humanus a. um. Ecōtrario ex syllaba lōga fit breuis vt a dico dicat acis.a luceo lucerna e.ab areo aristā e. a mole molestus. a chio chius ab asia asius.a sopio sopor oris.a frango fragor oris. t fragilis.a sagio sagacis.a vado vadis vadū i.a dissero disseris.disertus a.um.a iuro as.d etero as.a peiero as.ab equo equas equale a fido is.fides ei. ab odi odisti odiū odij a titillo tutor aris.a quatuor quater.a farre farina e.a tigno tigillus a signo sigillum. ab offa ofella ofelle.a māma mamilla mamille. a lotus lotiū lotij. a fatu fatuus a.um. ab acer acerbus a.um.a femine femur oris. Sed de his in primis atq mediis syllabis dicemus.

Ecce ꝟba meditati. aut ſi maius deſideratiua a q̄ formātur.

De crementis nominum. Cap.iij.

Epitome.

De crementis noīm. Reliqui oēs artis grāmatice pceptores quos ego vnq̄ legi quantitatē syllabarū nois p declinationē primū: deinde per regulas priculares quas de primis mediis atq̄ vltimis syllabis scripserunt sparsisse,video: fecerunt illi fortasse hoc recte: sed ad puerorum eruditionem non satis cōmode. Nos tamen q̄ hanc curam suscepimus:vt nil illis ediscendū proponerem⁹ius quod nō illa etas possit capere separatū unus a declinatione hanc syllabarum perplexitatem: nec per numerosas illas regulas sparsim diffudimus:sed in vnū quasi cōspectum in hoc secundo capite compegimus quod est de crementis nominum. Crementum vero nominis dicitur quotiens genitiuus singularis crescit super primam nominatiui positionem idq̄ aut in singulari aut in plurali. Agit itaq̄ in primis de crementō singulari:sed potissimum tertie declinationis.quia prima nō habet crementum: nisi cum mittit genitiuum in ai. secunde tamen in r.definentibus quecum tertia declinatione cōfunduntur quarte et quinte ad generalē regulam de habēt vocalē añ vocalē referēda sunt. In a igit definētia q̄ oīa greca sunt mittentia genitiū in atis, breuiant syllabam quā superat crementum:vt dogma tis.poema poematis.schema tis. In o exeūtia in onis vel in mis producunt vt cerdo onis.mango onis.anio anientis:uerio uerienis. Exeūtia vero in is. breuiant vt virgo inis.apollo inis. Noīa ꝟbo greca in on definētia si ad declinationē latinā in o reducant etiā breuiāt si apud grecos breuiabāt.vt agamemnō agamēnonis. Papi.in achilleide. Stimulatq̄ agamēno volentes. In duo tantum sunt lac lactis.quod positione producit:halec halecis:quod natura. Ad partialis.cap paris t putri cepas halece natantes:q̄q̄ pro pisce etiam possit accipi.

Ereměrus q̄d ſit.

In o terminata.

In al neutra.

In el oīa ſūt barbara mel t fel demptis.

In il terminata in ol t in ul.

In an ſimilia.

In en.

In in.

In on deſinentia.

Al alis neutrum producit:sed breuiat mas.

Nomen in el,elis protendit:dic t hebreum.

Unus in ol.est sol crementum porrigiturq̄.

Il breuiabit ilis,yl ylis cui iungere debes

An anis producatq̄ en si mittit in enis.

Quod si mittit in is breuiet. In porrigit inis

On modo producit:modo corripit o genitiui.

Si tenet o magnum producit:si breue curtat.

In al neutra. Anto. In al neutra producunt:vt aīal aīalis tribunal alis.vectigal alis. Ad asculina vero breuiāt vt hic sal salis hannibal hannibalis. Uer. s.eñ.vela dabant leti t spumas salis ere ruebant. Iuue. expende hannibalē:q̄ liras in duce summo. Tale. Probus grāmaticus preclarissim referēte Bellio.lib.iiij.hāniba lis t hasdrubalis t hamilcaris t hmōi noīa barbara ita pnūciabat vt penultimā circūflecteret q̄ nisi longa esset fieri nō poterat:tñ vnum tm Ennij poete tetrametron attulit ex eo libro qui Scipio inscribitur.i. qui pter hannibalis copias cōsederant:vbi sexta syllaba necessario dz esse longa:q̄ tertius pes spondeus.est. In el definentia oīa sunt barbara p tes q̄ duo monosyllaba mel t fel. Quod si ad nostram declinationem:vt alio in loco dixim⁹ referātur adiectione syllabe id fieri dz:vt michael michaelis:israel israelis penultima longa: sed quia nostri sub terminatione barbara audent inflectere merito debent produci quando quidem in el longa finiūtur quod a grecis per e longum scribi consueuerunt:vt michael michaelis.gabriel elis. Ad el vero mellis et fellis positione duplicis ll producuntur. In il breuiant vt vigil lis. tanaquil tanaquilis. In ol vnum reperitur tñ sol solis qō producit. In ul breuiant:vt cōsul is.presul is.exul is. In an producunt:vt acarnan acarnanis. Oui. ll.iiij.met.amnis acarnanū letissimus. Pean peanis. Uergi.vj.eñ.letum peana canentes. In en q̄ mittunt genū in enis producūt:vt ren renis.splen splenis.syren syrenis. Persi. quid faciam:sed sum petulanti splene cachino. Hora.syrenum scopulos t circes pocula nostri. In inis vero breuiant:vt nūmen numinis.volumen voluminis. In in per i latinum vel in yn per y grecum producunt: vt delphin inis. salamin inis.phorcyn inis. Uer.in huc.orpheus in syluis inter delphinas arion. Hor.j.car.tencer salaminis patremq̄. Ouid.iij.meta.squalebant late phorcynidos ora meduse. In on partim breuiant partim producunt:tam que apud grecos mittunt genitiuum in onos penultima per o micron breuiant: vt demon

onis. canon onis. Lycaõ lycaonis. peon onis. amithaon onis. agamenon onis. eleon onis. ãphiõ onis. t
onis. pthaon onis. sydon onis. mẽnon onis. emarhiõ onis. Oui. s. me. feda lycaonie referẽs quintia mẽ
in. v. vel nos emathijs ad peonas vsq; niuosos. Ver. iij. eñ. phillyridis chirõ amitaoniusq; melãpus. ide
res agamẽnonias victriciaq; arma secut⁹. Oui. vij. met. t casu subito formosior esse nat⁹. Idẽ. xij. met.
rat hyppodamẽ andaci ixione natus. Papini⁹ achilleide. cuiq; suo memorãt ãphione thebas. Oui. p. me.
cipe me genẽũ dixi parthaone nate. Aldar. q̃d totus a nilo q̃d sindone cluctus olẽti. Ver. s. eñ. eoasq; acie
nigri mẽnonis arma. Quexo apud grecos mittũt grũ in onos p o mega penultima pducũt eãdẽ: vr amen
onis. ancõ onis. babylõ onis. citheron onis. caulon onis. colophon onis. crymõ onis. cydon onis. demõ or
daphnõ onis. dolon onis. emathion onis. helicõ onis. lacõ onis. ladon onis. nasamon onis. orion onis. la
non onis. porphirion onis. pẽtheon onis. sanson onis. sinon onis. sycion onis. salomon onis. triõ oms. t
gon onis. Iuue. hic alta sycione ast hic amidone relicta. Catull⁹ quaq; ãcona. guidũq; arenosaq; colis. Ad
assidu⁹ iactet nec babylona labor. Prop. saxa citheronis thebas agitata p artẽ. Ver. iij. eñ. cauloniq; arces
naufragũ sylaceũ. Luc. in. viij. t placidi colophona; maris spumantia parue. Oui. vj. met. quodq; fui sec
arat. Creymona colon⁹. Luca. in. viij. illud t lybi enumidas t creta sydonas. Ver. in buc. pasto: ũ mansam
monis t alpheibei. Aldar. daphnonas platonas t aerias cyparissos. Oui. in epi. pene. retulit t ferro thẽ
dolonaq; cesos. Verg. emathiona liger corineũ sternit asilas. idẽ. vij. eñ. pãdite nũc elycona dee cãtusq; mon
te. Papi. xij. thebai. tãdẽ speratus nuda de plebe laconũ. Oui. s. me. donec arenosi placidũ ladonis ad
Sil. li. vij. et animũ nesamona tyrã sup ipse iacebat. Ver. iij. eñ. armatũq; auro circũspicit oriona. Aldar. c
men prasini pphirionis hẽ. Papi. vij. theba. t sulco peteona domãt refluũtq; meatu. Syl. dyraci fugit re
sti sasonis arenas. Ver. ij. eñ. talibus insidijs piuriscq; artẽ simonis. Oui. ij. met. ceruleos hẽ vnda deos tri
na canorũ. Aldar. captabit tepidũ dextra leuaq; trygona. Sunt quedã habẽtia indifferens crementũ: me
onis. egeon onis. edõ onis. Ver. s. eñ. atq; equidẽ teucrũ memini sidona venire in deriuatis tñ produc
breuis reperitur. quod ipsum argumento fuerit in primogemo: syllabam esse mediam. q̃q; apud Pome
per pducta legatur. Ver. s. eñ. obstupuit primo aspectu sydonia dido. idẽ in. iiij. sydoniã picto chlamide
data lymbo. t iterũ in eodẽ: t quos sydonia ex vrbe reuelli. Aegeon quoq; Oui. ij. met. producit dicens. egeon
suis immania terga lacertis. Claudia. xo breuiauit cũ dixit hec centũ gemini stictos egeonis ensos. Edo
terea mons fine promontoriũ thracie quod mediã hẽ secundã ex derivatis licet cognoscere: q̃q; eñ pduc
vt apud Ver. xij. eñ. acvelut edoni bozee cũ spũs alto. Oui. primus in sylvis matres edonidas omnis. q̃q; re
uiatur. idem in. ij. de reme. ibat vt edonio referens trieterica baccho. Luc. in. s. edonis ogygio decurrit p
lyeo. Sil. iiij. puni. edonis vt pangea super triteride mot u.

Habentia differẽs crementum.

In ar terminata.

¶Ant. In ar pducũt. vt puluinar puluinaris. cochlear cochlearis. Breuiant vero cesar cesaris t que sequũtur. Uergilius in bu. ecce dionei processit cesaris astrum. idem in eo dẽ lib. aut ararim parthus bibet aut germania tigrim. idẽ in. iiij. eñ. it portis iubare exorto delecta iuuentus. idẽ in buc. t cantare pares t mdere pari. idẽ in. s. eñ. aut cũ liquentia mella stipãt t dulci distẽdunt nectare cellas. idẽ. Ver. in buc. errantes ederas passim cum bacchare tellus. t noia ppria barbarorum vt hamilcar hamilcaris. aspar aris. bostar aris. gaspar aris. balthasar aris. sed hec quemadmodum supra exprbi atq; Bellij authoritate dicimus possunt etiam pducere: sed frequẽtior vsus hz vt breuientur. ¶In er siue sint secunde declinationis siue tertie breuiãt crementum vt puer ri. socer eri. passer passeris. mulier mulieris. Nemo eñ vnq; dixit q̃ mulier in obliq; pduceret pter vnũ Prisciani necq; in locis illis in quibus de hoc agebat: sz in libello de accentu. quem multi authoris illius non esse putant. Alexandrum vero quẽ ti faciamus aliis in locis testati sum⁹. Quod vero quidaz afferũt illud Lucretij. ea est mulieris origo. Lucre. non mulieris sed mulieb⁹ scripsit. Producunt vero ex latinis hoc ver veris. Uergilius primo georgicorum. vere nouo gelidus canis cum montibus humor. Et nomina greca que per e longum ab illis scribuntur vt iber iberi vel iber iberis. cel tiber celtiberi. Lu ca. in tertio Ballorum celte miscentes nomen iberis. Aldartialis. s. epigramma. vir celtiberis non tam gentibus. est enim trimetrum iambicum. ¶Biser eris. Flaccus quinto argonautice. biseresq; vagi phe req; a nomine dicta littora: populi sunt ponti. ¶Crater crateris. Uergilius in buccolicis. Crateras magnas statuam tibi spinguis oliui. ¶Valter eris. Aldartialis. Quid pereunt stulto fortes haltere lacerti. ¶Physeter eris. Ruffus in ara. delphinos virides t physeteras anhelos. ¶Et eodem modo clister clisteris. cli mater climateris. brachionister. brachionisteris. character. characteris. cremaster cremasteris. lute teris. panther. pantheris. stater. stateris. sother. sotheris. prester. presteris. ser. seris. non ab ea quẽ seres singularis numerus affertur ser. Sidonius appolinaris. Assirius gemmas: ser vellera thyria subeo ¶In ir tam secunde q̃ tertie declinationis breuiant: vt vir viri: treuir treuiri. gadir gadiris. mart⁹ mar tyris. gadyr gadyris. quod breuiari dicimus non potest probari: nisi ex proportione: quamquam du

Biser.

Valter.

Physeter.

Ser.

Nomen quod fit in ar genitiuo protrahit aris.

Sed breuiat cesar cũ nectare parq; iubarq;

Atq; arar t bachar peregrinaq; nomina quedã.

Tertia quod nomen declinat siue secunda.

Si finitur in er breuiabis. Demis iber ver.

Grecum nomen in er modo curtat vt ether t aer.

Et modo producit vt crather iunge character.

Sed breuiat treuir: t vir cũ martyre gadir.

Porrigit oris ab or breuiãt sed marmor t equor.

Et memor atq; arbor grecum quoq; iungit illis.

Et quod cõponit corpusq; puerq; decusq;.

Ur breuiabit vri vel vris: sed fur habit iris.

As atis produc. Breuiant sed vas vadis t mas.

Addicur bis an as: t adoptat sapientia greca.

nyfius poeta qui perihegefim orbis scripsit producte in accusatiuo dixit gadira p ei diphtongō in penultima. ¶In or producunt. vt amor oris. decor decoris. color coloris. Breuiant vero arbor arboris qm̄ ab roboze deri natur. equor equoris: marmor oris. Et nomina cōposita a puero corpore ꝛ decore: vt publipor orīs. marcipor oris. quae ratione originis breuiare ꝓbat. est aut hor. tricorpor orīs. Uer. vſ. et forma tricorporis umbze. Indecor: indecoris. dedecor dedecoris. Uergi. lib. tri. eneiō. neq; me indecoꝛeꝫ germana videbis. Ador tum breuiare tum producere ꝓbat Priscianus authoritate probat Ennij hic adoris dat. Primitias sibi sanguine libat. idez illam sponte satos adoris strauisse maniplos. idē produxit alio in loco. emicat in nubes nidoribus. Adoꝛ adoris ab eo quoq; deriuatum Uergilius producit. vij. eneiō. Instituuntq; dapes et adorea liba per herbā. Nomina quoq; greca qm̄ mittunt genitiuum in oris penultimā per o micron breuiant: vt nestor nestoris. Oui. riij. met. qui licet eloquio fidum quoq; nestora vincat. hectoꝛ hectoris. Uer. iij. eñ. hectoris andromache prīthin connubia seruas. Rhetor rhetoris. Iuuenalis de conducendo loquitur iam rhetore thule. ¶In ur breuiant tam secunde q̄ tertie declinationis: vt satur saturi. vultur ris. iecur oris. fur furis. producit Uergilius. quid domini facient audent cum talia fures. ¶In as producunt. vt bonitas bonitatis: pietas atis. estas estatis. societas atis. ¶Breuiāt vo mas aris. Persi. atq; marē strepitu fidis intendisse latine. Uas vadis. Nota. s. ser. Ille datis vadibus qui rure extractus in vrbem est. Anas anatis. Ruffus in aratro. latipedēq; anatez cernes etcedere ponto. Alcartia. ꝛ anatis habeas vtro pigiū macre. est enim trimetrum iambicum habens in primo loco tribrachū. Alcacer quoq; anseris aut anatis mitra pinguedine tauri. Et nota greca mittentia genitiuū in adis: vt pallas adis. Uer. s. eñ. interea templum non eque pallidis ibant. troas adis. idem in. v. Et procul in sola secrete troades acta. Arcas arcadis. idem in buc. ambo florentes etatibus arcades ambo.

In or terminata.

Spuer corpus et decor cū suis cōpositis.

In ur terminata.

¶Anto. in es mittentia gtiū in itis vel in etis crementū breuiāt: vt stipes itis. Uerg. paruulq; etiuto remanebat stipite famus. Abies abietis. idem. ij. eñ. edificant: sectaq; intexunt abiete costas. Ceres cereris. idem in. s. tum cererez corruptam vndis cereal iaq; arma. Producūt vero quies qui etis et ab eo cōpositum inqes etis. locuples etis. Persi. in locuplete pennę defensis pinguibus vmbris. magnes etis. cuius hoc grecum est. Luca. et magnetes equis minye gēs cognita frenis. Veres rīdis. Alcart. Veredem Babius labienum ex asse reliquit. Alcerces mercedis. Uer. ij. geoz. cogēde in sulcum ac multa mercede domande. Et nomina greca mittentia gtiū in etis: vt dares etis. rhānes etis. Ibes tis. tapes etis. Uer. v. eneiō. Ereber vtraq; manu pulsat versatq; dareta. Idem in. ix. curialus phaleras rhānetis ꝛ aurea bulis. Ouiō. in epi. briseidis. viginti fulsuos operoso et ere lebethas. Sil. iij. puni. illū sydonio fulgentem ex ere tapeta. ¶In is mittentia gtiū in idis breuiāt: vt cuspis cuspidis: thebais thebaidis: vel in inis: vt sanguis sanguinis. vel eris: vt cucumis eris. pulmis eris. cinis eris. vomis meris. Producunt vero mittentia gtiū in iris: vt glis gliris. vel in itis: vt dis ditis. sanguis itis. Oui. breuiauit dicens. et pulsata nigri ianua ceca ditis. Nota quoq; greca in in: vel in is definētia, ꝛ que mittunt genitiuum in inis: vt delphin vel delphis delphinis: salamin vel salamis minis. eleusin vel eleusis sinis. phocan vel phocis inis. ¶In os producit. sine mittentia gtiū in oris sine in oris sine in odis: vt ros ris. lepos oris. rhinoceros tis. monoceros otis. nepos tis. custos odis. nam mittentia genitiuum in oris supra diximus producere cum de vocali ante alterā vocalē agebamus. Breuiant vero bos bouis: et composita a potis et pote: compos otis. impos impotis. ¶In us mittentia genitiuum in oris vel in eris vel in odis breuiant: vt corpus oris. tempus oris. vulnus vulneris. sydus syderis. tripus tripodis. edi pus odis. ¶Producunt vero mittentia genitiuum in utis vel in udis. vt salus salutis. virtus virtutis. iuuentus utis. senectus utis. seruitus utis. incus incudis. subscus udis. palus paludis. Breuiāt vero mittentibus genitiuum in utis. intercus intercutis. ereuntibus in udis. pecus pecudis. ¶Adonosyllaba vero que mittunt genitiuū in uris producunt: vt ius iuris. thus thuris. crus cruris. rus ruris. ¶In us precedente aliqua consonante breuiant. nisi sequantur due consonātes. vt arabs bis. celebs bis. chalybs bis. lops bis. scrobs bis. hyems mis. lelaps pis. daps pis. princeps pis. particeps pis. inops opis. a capite compositi breuiant vtrunq; crementum: vt biceps bicipitis: anceps ancipitis. Producunt vero duo seps sepis. p quodam serpentis genere breuiat plebs plebis quod a quibusdam per e diphtongon scribitur: atq; ab antiquoribus hec plebes plebis declinabatur. Uer. in buc. Sepibus in nostris parua te rhosida mala. ¶Et nomina greca in ops definentia que per o mega scribuntur. vt hidrops hydropis. cyclops pis. conops cono-

In es finita.

Nota greca mittentia gtiū in etis.

Adonosyllaba q̄ mittūt gtōs in utis.

Es breuiabit etis vel itis. Sed deme quietis.

Et magnes locupleſq; ꝛ grecum qō facit etis.

Merces mercedis illis iungatur ꝛ heres.

Cuiq; ceres cereris: quod solum in ris breuiabit.

Nomen in is quod mittit idis vel eris breuiabit.

Illud producit quod mittit in itis ꝛ iris.

Et que dant inis de sanguis sanguinis erit.

Postrahe nomen in o quod mittit in oris ꝛ otis.

Custos custodis producit: bos bouis arctat.

Quid componit potis ꝛ pote compos ꝛ impos.

Us breuiabit eris et oris: pecus pecudisq;.

Detpus erit odis tibi sit pro teste mecampus.

Sed palus ꝛ subscus atq; incus et quod in utis.

Tendunt obliquos intercus utis tibi prebet.

Telluris veneriſq; dabunt tellusq; venusq;.

Si monosyllaba sunt genitiuus porrigit uris.

Crementum breuiat s consona si preit illi.

Postremo leps ꝛ plebs diphtongo: greca notetur.

Tenditur et illis pars quedam pars breuiatur.

Sed capitis breuiat caput: ꝛ sua compositiua.

pis:europs pis.in quibus o pducit:tū er obliquis:tū er derivativis lz intelligere. Vo.ſ.epi.ſi nō vis ſanus
cures hydropicus ꝛ ni. Macer tū breviavit dicēs:hydropicis ſic humores deſiccat acutos. Ver.iij.ge.at ge
Conops. e ſylvis cyclopum ꝛ montib⁹ altis. Conops interpretat culex a quo Iuve.fecit conopeum p genere quodā
Europs. tēroꝛ ad arcēdos culices:ait eū vt teſtudineo tibi lentule conopeo.eſt nāq; ſponden⁹ in quinto loco. Europs
europis rex fuit ſicymoꝛ:a quo vt q̄dā putāt europa dicta eſt:ergo europa derivatum oſtēdit in primogeni
tremētū pduci. Ver.ſ.eū europa atq; aſia pulſus. Que ꝏ p o micron ſcribunt breviāt.vt cecrops cecropis.
epops epopis.ethiops opis. Oui.ij.me. Virginibuſq; tribus gemino de cecrope natis. Ver.iiij. eū. vitimus
ethiopū loc⁹eſt. Gryps ꝛ cyniphs in cremēto alterū pducit:alterū breviat. Ver.i buc.iūgent iā gryphes eis
euoq; ſequēti. Idē.iij.geor.cyniphij rōdēt hirci ſeraſq; comātes. In t breviāt:vt caput capitis:occiput occipitis.

¶ Quinto. In ar producunt:vt par paris:andar andaris. Far facis breviat. Ver.in buc. mopſe nonas incide faces tibi ducit vror. Ex grecis parcim producunt:vt thrax thracis.aiax aiacis.ſiphar ſiphacis. Virgi.iij.eū thraces erant acri quondam regnata Licurgo. Idem in.ſ.vnius ob noram et furias aiacis ollei. Iuvena.tolle tuū precor hannibalem victūq; ſiphacē. Ouiō. vſ.faſto. Poſtera lux oritur ſuperat maſiniſſa ſiphacem. Lucani.tū breviavit dicens. Lōpulimus duruꝫ ſiphacem tractumq; metelle. Partim breviant vt abax abacis:a quo eſt abacus atax ataxis.a quo ataxinus atrax atracis:vnde atratꝰ a.um.colax cis.dropax dropacis. pharnax acis.ſimilax ſimilacis:ſtoax ſtoracis: vl'ſtyrax acis. Iuvenū.ornamentum abaci necnon t parvulus infra. Vora.ſ. ſer.hoc erat experto frustra Varrone atacino. Catullus ſmyrna cauas atracis penitus mittetur ad vndas. Solar acis.breviare ex carmine Terentiano colligitur. Aſdartia.philotro faciez lauas et dropace calvas. Serenus.necnon appoſito curantur dropace calva. Serenus.necnon appoſito curantur dropace membra. Luc.in.ij. tigranēq; meum nec pharmacis arma relinquas. Ouiō. iiij.meta.et crocon in parvos verſum ſmylace flores: ſunt qui apud Plī.in li.xvſ. vbi illud Ouiō.ſi.carmi.tractatur non ſimilax:ſed ſimilar legant triſſyllabum:et apud Oui.in.v.pe
de faciant proceleumaticum. Sed ille nunq; fere recipitur niſi due vocales quodāmodo perſin ereſim coeū
Ver.in ti.non ſtoracē ideo fla grantes picta capillos. Serenus.aut ſtyracem tomes aut duri vulturis alas.
In er breviant. ¶ In er breviant vt inder in dicis:poller pollicis:inder indicis:corcer cis. Producūt vero veruer as. Iuve
ſuror et eliri ꝏecis labra comedit. Valer halecis pro piſciculo et pro garo. Aſdar.halecem ſed cū prodi
illa vorer. Idem alio loco.capparis et putri cepas halece natantes: viber vibicis. Perſius. Si puteal mutu
cantus vibice flagellas. Aſdymer myrmecis nomen ſervi apud Apuleium in.ix.li.met. producit et proba
ue illorum halecis et verveces. Rex ꝛ lex producunt tametſi illud a rego regis:hoc a lego legis derivetur. Ca
In ix producunt. ix.producunt:vt perdix pdicis:lodix lodicis:felix cis. vernix icis. Breviant vero bebrix bebricis: et ſcorno pro
inclementia ſaxi. Verg.v.eū. bebricia veniens amici de gente ferebat. Sil.tū.iij.puni. pducit eandē dicens.
poſſeſſus bacchо.ſeva bebricis in aula. Calix. Vora. Fecundi calices quem non fecere diſertum. Lorcdix a
rvdicis. Serenus. Clauſa acies inter gemine corēdicis vmbras. Lilix cilicis. Iuve. Sic pugilas cilicio ſan
dabat et ictus. Erix ericis. Ver.ij.eū. Sine ericis fines regēq; optaris aceſtē. Filix filicis. Ver.ij.ge. erificos
curvis inniſam paſcit aratris. Fornix fornicis. Vora.ſ.ſer.cōtra alius nullā niſi olenti in fornice mentem. Di
ſtrix icis. Calphurnius in eglogis. venit ꝛ hirſuta ſpinoſior hiſtrice barba. Zarix icis. Luca.in.ix.ꝛ lanios ſi
moq; gravem ſerpentibus vvnt. Natrix icis. Lucil.ij.ſati.ſi natribus natricem impreſſit craſſam ꝛ capitat.
Pix icis. Ver.ſ.ge.atre miſſam picis vrbe reportat. Onix chis.ꝛ ab eo compoſitū ſardonix chis. Aſdarhoc
ſardonichem facivnt duo nomina ſardus.onixq;. Iuve.ſardoniches denſo numerantur pectine chordæ. So
lix icis. Ver.in buc.florentē cythiſum ꝛ ſalices carpetis amaras. Varix icis. vnde varicoſus. Perſius. Dirus
et inter varicoſos centuriones. Breviant quoq; mitrēria genitivū in gis:vt phrix gis. ſtrix gis. ꝛ hoc nomen
In or pro ducunt. nix nivis qō novo more in ix terminatorū miſit genitivū. ¶ In or pducūt:vt atror cis.ferox cis. Brevitāte in
cappador ocis. Luc. in.ū.cappadoces mea ſigna tenēt. Precor cis. Calphurnius in eglo. infita pecoribus in
In ur pro ducunt. repere perſica prunis. ¶ In ur pducūt:vt lux lucis:frux gis. Breviāt ꝏ crux cis. Iuve. indice me digna ve
ra cruce. Dux cis. Verg.ſ.eū. regia portabat tyrios duce lętus achates. Nux cis. Idē i buc. ſparge marite nuces.
Trux cis. vnde eſt trucido as. Vora. nec coram populo natos medea trucidet. Volux cis. nomen viri pro
Priſ.lib.vij. breviare dicit. Conivnx breviat. Ver. in buc. coniugis vt magicis sanos averterе ſacris.

Crementū nominū plurale qūo dicitur.

¶ De cremento nominum plurali.

CRementum nominum plurale dicitur quotiens genitivus et dativus numeri pluralis crescunt super genitivum ſingularem:vt muſa muſe muſarum: dominus domini dominorum. ſacerdos ſacerdotis dotibus. Quod ſi

¶ De cremento nominum plurali.

Plurale vel o crementum protrahit ris
Sed brevis eſt i vel u patribus phat bus
verubuſq;

¶De crementis verborum. Cap.iij.

¶Epitome.

¶Verborum quantitas per hoc dogma qđ de illorum cremẽtis hoc capite datur facile fiet nota iuueni: & quid fit verbi cremẽtum in principio illius cognoscet.

PErsonam primi presentis verba secundam.
Si numero vincunt dicas crementa tenere.
Crementũ verbi primum dic ꝙ posituram.
Æquat: bis superans dicatur habere secundam.
Quod si ter vincit: tria tunc crementa notabis.
Nam finem verbi specialis regula signat
A crescens verbum producere debet vbiqꝫ.
Er do fit brevis a cum prime compositum is.
Enisi cum subit r debes producere semper.
Cum subit r curtam dant pluri ma: plurima longã
Omne iego presens breuiat quartiqꝫ secundam.
Plusqꝫ perfectũ per quãlibet est breuiandũ.
Semp ero vel eris breuiabis queqꝫ sequũtur
Curta fit in prima beris & bere sine secunda.
Longum passiuo reris vel rere notato.
E verbum crescens alibi producit vbiqꝫ.

DES PAUTERIUS cum quintiano dicit re in.ij. cremento verborum tertie produci vt legereris sequereris.
IDEM iuris haberi scribunt ijdẽ in syncopatis. re. vt defleraz pro defleuerã: quierã pro quieueram: que dic produci.

Ibi producunt quarte crescentia prima.
Omni preterito reperitur imus breuiari.
Rimus vel ritis verbum producit vbiqꝫ.
Sed primi presens, breuiat ri preteritũqꝫ.
Inqꝫ velim produc crementa priora vel in sum
Ibrevies aliis si non u cõsona subsit.
O crescens semp producitur. u. breuiatur.

gtũs pluralis nõ crescit sup gnũ singulares nõ dicitur habere crementũ plurale: vt Cesar Cesaris cesarum. rhetor rotis. rotum. ¶Anto. dicit igitur ꝙ a eo in cremento noĩm plurali pducuntur: vt musa e. arum dies diei dierum dẽs dẽi dẽor in illis ꝯo que nõ hñt singulare sequimur ꝓportionẽ aliorꝫ: vt ambo ãborꝫ amborũ amborũ ambob9 ãbab9 ãbobus duo duorum duarum duorꝫ duob9 duab9 duobus. Illa ꝙz que irregulariter declinanť sequunť ꝓportionẽ regularitũ: vt ꝙs vel ꝙ cui9 quorũ quarũ quorꝫ alter alteri9 alterorꝫ alteraz alterorꝫ: & ita de reliquis noĩb9 & ꝓ noĩb9 ut hunc modum declinatis. Bos bouis tãmetsi crementum nõ hꝫ nihilominus o pducit. Do. in epodo. prima rura bobus exercet suis: est enĩ trimetrum iãbicũ Illud quoqꝫ hoc in loco repetendum est: qđ ex authoritate Seruij dicimus in gtõ singulari quarte & quinte declinationis ntũ pluralem regere gtũ & dativum singularis: itaqꝫ gtũs & dativus quinte declinationis regularis nõ in ei: sed in e vel in es vel in ij terminatur. ¶In u in cremento noĩm plurali breuiatur: sz aliud retinendum quod in superiori regula dirimẽ de irregulariter declinatis.

¶De crementis verborum.

QUid sit verbi crementum ostendit: dicens ꝙ cũ prima ꝝbi positio (quantum ad hanc cremẽt i rõnẽ attinet) fit in secunda persona singulari presentis indicatiui modi vocis actiue. quotiẽs illa ꝝbi declinatio supat est crementũ. Itaqꝫ primum crementũ est in syllaba que eq̃parat secundã illã psonã. Nã vltima semp sequit regulas que de vltimis syllabis tradite sunt. Secundũ ꝯo crementum erit cũ due syllabe superant positionẽ. Tertiũ cũ tres syllabe superãt eandẽ positionẽ. Dicit igiť ꝙ a in primis & secundis & tertijs ꝝborꝫ crementis pducit. vt amamus amabitis amaueratis. docebam9 docuerat mus legam9. legebamus. audiam9 bamus. Excipitur primum crementũ huius ꝝbi do das: qđ sp in illo a breuiat: vt dam9 dabã dabo: dare. Perfi. quin dam9 id superis e magna qđ dare lance. Ver. j. eñ. vela dabant leti. Idem in eodem dabit ãplenus. primũ inqꝫ crementũ qđ secundum & tertiũ regulam ꝓpositã sequitur vt dabamus tis. dederam9 atis. ¶E in crementis ꝝborꝫ pducit vt amem9 amauissem9: docem9: legemus audiemus: amauerũt docuerũt. Repitur: tũ correpta in prõ pfecto idicatiui modi: vt Ver. ij. ge. miscuerunt qꝫ herbas & non ũoria ꝝba: idẽ i. iij. eñ. obstupui steteruntqꝫ comeꝫ vor fauci bus hesit: sunt qđã q̃ putãt breuiari rõne enclitice trahẽtis accẽtum ad vltimas syllabam sunt q̃ legãt non miscuerunt & stetemunt: sed miscuerant & steterant. Sed Diome. author est: antiqꝫores tertiã psonã numeri pluralis ꝓrĩ perfecti indicatiui modi breuiasse: idqꝫ confirmat authoritate Terentij ĩ prologo eunuchi dicentis postqꝫ ediles emerunt. sic enim proferendus est dicit vt accentus fit in tertia a fine. Sed e in primo cremento tertie coniugationis in omni tẽpore psenti atqꝫ prõ imperfecto subiunctiui modi breuiatur: vt legor eris. vel legere in secunda psona imperatiui vocis passiue. vtinã legerẽ vel legerer. cũ legerẽ vl legerer legere in ifiniti: no vocis actiue. Breuiant ꝙs e antepenultimum in preterito pluſqꝫ perfecto &c. vt amauerã docuerã legeram. audierã. amauerim docuerim: legerim: audierim: amauero: docuero: legero: audiero. Breuiant etiam erã & ero hoc ꝓrium imperfectum & futurum indicatiui huius verbi sum es fui. ¶I in cremento breuiatur: vt legim9 in ꝓrĩs: & in ꝓterito indicatiui vt amauim9: docuimus: amabimus docebimus. Producitur tamen illud in primo cremento verborũ quarte coniugationis. qđ in pro breuiať nisi sequatur u consonans &c. Nõ ẽ hoc ĩ loco dissimulandus error: in quo plerũqꝫ omnes grãmatici hodie versanť: sz qnẽ nõ summus ausi in ꝑceptis que multitudini ꝓponuntur annotare. Nã cũ i ꝓmaꝛ & secũda psona numeri plus ꝓteriti pfecti & futuri subiunctiui modi penultima sp apud authores idoneos longa

¶ De crementis verborum. Verbi crementũ qđ sit.

¶ E ĩ crementis verborꝫ producť.

¶ I in cremento verborũ breuiatur.

reperiatur: ego nescio vñ tant⁹ sopor nr̃i scḷi hoīes inuaserit: vt eā dē breuiarēt. Nā gō Diome. dicit vocalē ī
ptō pfecto subiunctiui debere pduci: in futuro breuiari ego illi quēadmodū dē ptō facile assti pulcra de fu
ro dissentio. aut oñdat mihi vbi eadē sit breuis cū apud authores sp lōga reperiat. enim⁹. nō mi aut⁹ posco nec
pcīū dederitis. ⁊g. in pcipe. vtilis hec arā si dederitis eris. Oui. v. me. accepisse fili⁹ vitā dederitis ī undis. ab
iij. ō pōto. ⁊ maris ionij cōtigeritis ac̄s. ⁊ iterū ī eodē cōsulis vt limē ꝓtigeritis ait. Nō ꝯ in pro ver. breui
uit cum in. vs. li. eñ. dixit egerim⁹ nostri ⁊ nimiū meminisse necesse est excusat a Seruio his ꝯbis: ri syllabā pe
ter naturā corripit ver. metri grā: qualr̃ nō poterat stare ꝯsus. O ī cremēto pducit ⁊ u breuiat ⁊ cetera facile
sunt. ¶ Ehti. I in crementō verbo⁹ breuiatur. Oui. li. iij. de pōto: hec vbi dixerit is seruet sua dona rogate.

¶ De primis syllabis.

Anto.

Postpositis regulis gñalibus de syllabarum q̃titate: psequitur regulas spāles per quas qō in illis nō potuit ꝓprehendi supplebit: atq; nōnūq; regule ipse gñales magis explicabunt: ⁊ p̃mo agit de primis syllabis tum de mediis postea de vltimis. Itaq; si dictio cuius quāritatē syllabarum scire cupis fuerit monosyllaba in vltimis illā requires: si dissyllaba primā in p̃mis vltimā in vltimis: si polisyllaba primā in p̃mis vltimam in vltimis mediā siue illa fuerint a fiue plures in mediis reperies. ¶ Aligit ante b ī p̃mis sylla. breuiat: vt strabo is. Dora. ſ. ser. si q̃ sit vitium nō fastidire strabonē. verulanus dicit p̃mam pducere: sed nō p̄bauit. Labo as. nā labor laberis pducitur vt statim dicem⁹. ver. ſ. eñ. custodes sufferre: valet labat ariete crebro. ⁊ ab eo cōposita vt labefacio is. pducunt ꝯ crabro nis. qō ideo suspicamur primam pducere natura: qr̃ nunq; breuis reperit Uerg. iiij. ge. aut asp crabro parib⁹ se ūmiscuit armis. Ouid. iij. fast. milia crabronū coeunt ⁊ vertice nudo spicula defigunt. Idē. xj. me. spicula crabronum spissa cervice gerenti. idē in. pv. pssus humo bellator equ⁹ crabronis oīgo. ⁊ ī sacris literis: p̄ crabro corrupte legit̃ scrabro. Sōt tñ fieri vt syllaba illa natura sit breuis sed vt illaz interim p longa relinquam⁹: q̃ ab exēplo alicuius authoris pbet esse breuis id quod in multis dictionibus est a nobis factū. Flabrū. i. pro spū siue vento. Uer. iij. geor. nō flabra nec ignes cōuellunt. idē in. iij. horrescat flabris ssumecq; sonore dēt silue. Ser. dicit tñ in plū flabra oīū declinari: primā autē natura longā esse pbat. authoritate proper. in lib. ij. iquit. ⁊ mō pauonis cauda flabella supba. ⁊ Ald ar. iiij. epigrā. su pina prassino concubina flabello. qō est carmen trimetrum hñs iābicū in quinto. Oui. tñ in. ſ. de arte breui auit dicens. pfuit in tenui vētos mouisse flabello. erit ergo indifferēs. Fabula e. Do. ſ. nō lōga ē fabula dines. idē in. ſ. epi. fabula qua ppter paridis narrat amorē. Labicū labici oppidū ppe romā vetustissimū fuit a q̃ via labicana dicta est. Ald ar. ī epi. Labicana leue cespite velat humū. Uer. tñ cū de nōīe pprīs loq̄r. vij. eñ. dicit ⁊ picti scuta labici. Labor eris. Uer. ſ. eñ. labit infelix ceīs vt forte inuēcis. ⁊ ab eo deriuata vt labes. Idē. ij. eñ. h mihi p̄ia mali labes. Sabulū. ver. ſ. eñ. pabula gustassent troie. Tabuca. Iuue. vmbriferos pādit vbi tabraca salr̃. Sil. tabraca tñ tyrīi vulgis. Tabes ⁊ tabi. Lucre. imbrib⁹ vt tabem broz arbusta vacillēt. Uer. iij. eñ. ⁊ terrā tabo maculāt. Et ꝯbalia terminata ī abilis: vt fabilis: nabilis: stabilis. Uer. iiij. eñ. nec visu facilis: nec dictu affabilis vlli. Oui. ſ. me. sic erit inflabilis tell⁹ tam a bibis vnda. Sed ꝓ
beo tñ habilis ⁊ a sto stabilis breuiant. ver. ſ. eñ. nā q̃ habilē de more humeris suspēderat arcū. Lucā. iij. de
ritur stabilis nauali⁹ area bellis. ¶ Ante c breuis est. vt academia. Hoc exēplū idcirco posuimus q̄: Ver
lanus dicit p̃mā pducere cū Do. ij. epi. p̃mitinū breuiari erit dicēs atq; iter syluas academi q̃rere vr. ni q̄
Uerulan⁹ affert er. Pli. li. xxxiij. na. hist. carmē lanree Tullij Cic. liberti atq; academi e celebrata nose villa in
q̃ rursus et in sdē Li. inq; academica vmbrifera viridiq; lyceo. nō magis p illo q̃ p nobis facit. Tolerabilius
q̄ est in dictione pstim greca ī añ a pduci q̃ duas syllabas natura breues facere lōgas. ¶ Achātis q̃ pro
nuit p̃mā pducere cū sit breuis qm̃ ab achato. i. spina deriuet. Ꝯ. ī huc. ⁊ molli circū est ansas āple⁹ acātho ⁊
in eodē ope. mirtaq; ridenti colocasia fundet acātho. Nō ꝯ defensores verulani asserunt illud Ser. iij. g.
littora q; alcyonē resonāt ⁊ achātida dumi. ego nescio cur Ꝯgiliano codici tāta ī nria debeat fieri: vt p defe
ctione falsitatis detracta ⁊ pfectione velit illū corrūpe. nā ī oīb⁹ libris legit̃ ⁊ achātida dñi. Acer q̄s ō positus
qm̃ p arbore p̃mā breuiat: facit̃ ī gtō aceris. Oui. x. me. ⁊ platan⁹ genialis acer q; colorib⁹ Apar. tab eo deriua
tū acern⁹. ver. iij. eñ. pciue cū iā b trabib⁹ ꝓtert⁹ acernis. acer acris pducit vt stari dicemus. Ald acer q; pro
pto iō positū est: q̄ ab illo deriuatū macero. as. pducit̃. Uer. Eheu q̃ pingui macer est mihi taurus in arua.
Pro ducūt acer acris a cre p fortis ⁊ vehemēs. Uer. v. eñ. acer anhelanti filius. Acis vir ⁊ fluuius. Oui. xiij. me
ta. acris erat fauno nympha q; semetide cretus. Brachium ij. idez. pv. cōcauus litorei si demat brachia cancri.

¶ De primis syllabis. Caput. iiij.

¶ Epitome.

Accipe que in genere producunt nomina primam.
Autumedonteis murmura nominibus.
Quor ē sensus: vt a ante m ⁊ u est pducta in p̃ma syllaba ī alijs
vero breuis: saluis tñ exceptionibus de quibus per eum.

A ante b ī p̃mis syllabis.

Ante b breuis ẽt strabo onis. labo labas. pducūt ꝯ. crabro onis. fla
brū i flabellū i. fabula e. Labicus i
Labor eris. Labesis pabulū i. Ta
braca e. Tabes is. Tabi tabo. Et ī
balia ī abilis ꝑterq; stabilis ⁊ habil: vt nabilis: stabi
SED ne iuuenes hesitent: adde A sto stabam. a flo flabam. a
nabam. que quoq; crementō dic produci cum flabo. stabo na
bo ⁊ hinc deductis.
QUINTIANUS addit Saburra. v. p. flabi. v. p. pabulo.
Sabus. v. p. sabaria. Trabigilus. v. p. tabeo es. tabesco is. Ar
rulano additur trabo. v. p. Flabella tabidus a. um. Quidam ad
dunt. Scabidus a. um.
FLABELLUM autem ⁊ labrum. Abraam ⁊ labicū dicen
tur ab eodem Quintiano indifferenter poni. Quibus addit Ti
nuita Abel viri proprium.

Crabro

Flabrum

A ante c breuis est. vt academia. e. acabātis idis. am
eris pro arbore macer a. um. pducūt vero Acer acris
Acis is. fluuius. Brachium ij brachę arū. Lacus i
Lacabo as. Bacus ci. Facundus.

Achātis.

Acis.

Bracheañ. Adar.q̄ veteres brache britonis pauperis t.q̄. Lacus. Oui.ſ.faſt.cacus anētine timor atq̄ infa
mia ſeruc. Ver.q̄s.viij.eñ.ſemp pducit. Lacabo as. Oui.de philo.cacabat hinc pdit hinc gracitat improbꝰ an
ſer. Dacus ci. Luca.in.ſ.hic dacus p̄mat inde getes. Ver.ij.ge.t coniurato deſcēdēs dacus ab iſtro. Daces vel
dacā idem authores in alijs locis breni arūt. Ver.viij.eñ.idomiti q̄ dace t pontē indignatus arares. et Luc.
in.vij.et veritos errare dacas in media du cat. Facundus a.um. t facūdia. Inue.cuiꝰ erāt mores q̄lis facūdia. Gracito.

Gracito as. Machina e. Macero as. Pacuius ij. Pachinꝰ ni. Placo as. Trachin nus. Tracha e. Ba
cia e. Vacienus i. Vacinium vacinij.

¶ Auto. Gracito au. Oui.de philomena. Vic gracitat improbꝰ anſer. Machina e. Ver.iiij. eñ. minecq̄ muroꝝ ingentes equataq̄ machi na ceto. Macero as. Lucre. macerat inuidia ante oculos illum eſſe potētem. Vo.ſ.car.q̄ le tis penitus macerer ignibus. eſt enim carmen aſclepiadeū. Priſci. tñ in pthegeſi breuiauit hoc carmen. frangit hircino maceratus ſanguine tau ro. Pacuuius. ū. Perſi. ſunt quos pacuuius et verrucoſa mozē antiope. Pachinꝰ i. Oui. iij. me. et quibꝰ imbuiferos ꝛ̄ſus pachinꝰ ad auſtros. Ver. tñ breuiauit in. iij. eñ. p̄eſtat tri nacrij metas lucrare pachini. idē. vij. dardaniā ſiculo pſperit abuſq̄ pachino. Placo as. idē in. ij. eñ. ſanguine placaſtis ventos t virgine ceſa. Trachin is. Oui. ij. met. herculeāq̄ tra chia iuber. Tracha e. vel trache es. Vo. ſ. epi. tracha ne vos ebruſq̄ niuali cōpede vict?. Va cia t vacienus. Adar. docti patriamarbo va cianti: eſt eñ carmen phaleuticū. Vacinium va cinij. Ver. in buc. alba liguſtra cadunt vacinia nigra legūtur. Macero as. Vacinius.

¶ Aute d breuis eſt: vt vadū i. pducūt vero Adā. Cla
des is. Hades iū. Lado onis. Rado dis. Radix radi
cis. Spadix icis. Suadeo es. Trado is. Traduco is.
Gradiuus indifferentem habet.

SOBIONGIT Deſpauterius Caduceū: caduifer: cadu
ceator: caduſij: dada. v.p. dadila: fadus viri ppriꝰ: gaditan? a.
um. Hadir gadilon: gladis: ladas. v.p. Radico as. ſuadela: va
do vadis. Quibꝰ addit Quintian? Radicitus: ſpadus a.um.
IDEM authoꝛ ait hec indifferenter poni. Saduceī: adria:
adraſtus: adam.

¶ Aute d breuis eſt: vt vadus a.um. Vado is. Ver. ij. eñ. quis cladē illius noctis quis funera fan do. Hades iū. Lu. in. iij. oceanumq̄ negat ſo las amittere gades. Lado onis. flu. arcadie. Oui. ſ. me. donec arenoſi placidū ladonis ad ammē. Rado is. Vergi. v. eñ. radit iter leuis in teriora. atq̄ ab eo derivatum radix dicis. idem ij. geoꝛ. truditur eſicco radix oleagina ligno. Spadix icis. Idem. iij. geoꝛ. honeſti ſpa dices glauciq̄ coloꝛ deterrimus albo. Suadeo es. Idem in buc. ſepe leui ſomno ſuadebit inire ſuſurro. Trado dis. Idē in eodē ope. nō verū egonis miper mihi tradidit egon. Traduco is. idē in. iij. ge. poſt partū cura in vitulos tra ducit oſa. Gradiuꝰ i. prima longa repit. Ver. iij. ge. gradiuſq̄ patres geticis q̄ pfidet armis. Inue. Nec tetigit gradiue tuos vrtica nepo tes. Luc. in. ſ. qō tñ gradiue paras: tñ eādē re uiat: vt apō Oui. vſ. me. et genꝰa magno ducē tem fortē gradiuo. t Vale. flac. in. iiij. argo ma gnoq̄ eroꝛta gradiuo. Fadus. Gradiuus. Gradiuꝰ.

¶ Aute f breuis eſt: vt vafer a. um. Perſi. omne vafer vitiū ridenti flaccus amico. Afer a. um. ſunt qui p f ſcribūt: et pducit primā. Adar. rideris multoq̄ ma gis traduceris afer: nos ẋo p ph ſemp ſcribim? Vafer. Afer.

¶ Aute g breuis eſt: vt ago is. et plaga pro rheti. Ver. iiij. ge. rethia rara plage lato vena bula ferro. t plaga p regione. idē in. ſ. etherea dicemus primā pducit. Producūt ẋo agea ageq̄ ā ab agēdo dicatur: ſignificatq̄ nauium foꝛos. Ennius. multa foꝛo ponens: ageaq̄ longa repletur. Fa gus i. Ver. in buc. Tytire tu patule recub ans ſub regmine fagi. Flagito as. Ver. ij. eñ. que ſunt ea numina di uum flagitat. et m. xij. noſtꝛoq̄ efflagitat enſem. Flagitium. ij. Nota. ij. ſer. conſtitit ſumptus negletis flagitijs ingens. Fragoꝛ aris. quod verbum non eſt in vſu: ſed ab eo compoſita ſuffragoꝛ aris. t refragoꝛ ris. Ouid. in pipe. copia me perdit: tu ſuffragere rogatus: et ab eo derivatum ſuffragium. Oui. ñ. de ponto. grata quidem hec ſunt animo ſuffragia noſtro. Lagus i. Inue. ad pharium. et ſtulum famoſaq̄ menia lagi. Magalia iū. ẋ. ſ. miratur molē eneas magalia quondā. Pagus i. Vo. ſ. epi. quos circū pagos et circū copita puguat. Pa gana e. Adar. laſcina ē nobis pagina. vita pba ē. Plaga pro vulnere ſiue ictu. vergi. iiij. ge. multa reluctāti ob ſtrue plagiq̄ pompto. Sagꝰ a. um. vñ ē plagus a. um. p eo qō eſt diuinꝰ t plagire diuinare. Nota. ſ. epi. ſom nia terrores magicos miracula ſagas. Luca. in. ij. aut te preſage maloꝝ Antoni. Sagana tñ quod videt ab eo

qđ est saga derivari. Vo.ſ.ser. breuiauit dicēs. cū sagana maiore vlulantē pallor vtrāq. Strages is. Ver. eñ. procubuisse super cōfuse stragis aceruū. Stragulū i. Adar. zoilus egrotat faciūr hāc stragula febrē. Tragula e. Syl. iij. pti. cui tragula semp fulminea armabat celebrarū missile dextraz. Vagio is. Oui. r. met. redit omnis vacitq puer. Idē in epi. canaces vagitusq dedit ille miser sensisse putares. est eñ vagire puerorū cū lepor est primā breuiare. vt idē de philomena. glauciat t caralus. sed lepores vagiunt. Flagro as. t flagrāre flagrum natura breuiare inde intelligere licet qđ flagellū breuiat. Vo.ſ.ser. nec scutica dignū horribili sectre flagello. ¶ Ante l breuis est. vt malus a.um. p nō bonus. nā in aliis significatiōibus pducit vt euelligo cennus. pdu cūr vo Ala e. Ver. in ij. eñ. hic primū paribus nitēs cyllenei talis. Ales itis. Idē in moreto. exanimaq diē cantu pdiderat ales. Alea e. Vo. iij. ſer. raro hec alea fallit. Alecto us. Ver. viij. eñ. letifica alecto dirarū a sede sororū. Alita e. flumē Italie. Idē quousq secās infantū interfuit alita nomē. sunt q p duplex l scribūt allia. Balena e. Iuue. cymbi delphinis balena britānica maior. Balista e. Syl. ſ. puni. phocais effundit vastos balista molares. sunt q literaturā grecā secuti ballista p duplex ll scribūt. Balo as. Ver. ſ. ge. balātq greges fluuio mersare salubri. Oui. de philo. at pia balatro uis. ¶ Calo. onis. Vo. ſ. ser. hunc permiserunt calones.

Lalo. Caligo.

¶ Anto. Caligo as. t ab eo derivatus caligo ginis. Ver. ſ. eñ. caligat nu bē eripiā. Iuue. et genus humanum dānat caligo futuri. Palo as. a q est halitus us. Adar. halat t in modico sestra Nerone calet. Ver. in. viij. talis sese halitus artis faucib effundēs. Valer ecis. t halec halecis. Adarti. capparis et putri cepas halece natantes. Vo. in. ſ. ser. fiser halec secula coa. Adalus i. pro arbore pomifera vel pro arbore nauis. Ver. ij. ge. felicis malis quo nō prestantior alter. idem in. v. eñ. ingenti manu malū de naue seresti. Adaluz quoq p pomo. Idem in buc. malo me galathea petit lasciua puella. Adala e. p mandibula. Idem. vij. eñ. et violare manu malisq audacibus orbem. Palatiū. ij. qđ tum prima longa: tum breui reperitur. Breui vt apud Vergi. ſ. ge. q tuscū ti berim et Romana palatia feruas. Oui. ſ. meta. haud timeā magni diriſſe palatia celi. Lōga. Sapi. in. ſ. syl. dū noua cōtemptis surgant palatia flāmis. Adar. unde sacro veneranda petes palatia clino. Sed b author dria potest esse et eo qđ sunt q putant palatium a balatu ouiū esse dictū: sunt q a pallāte q ergo producūt p duplex ll pallatiū scribere dñt. Palus i. Iu. aut qs nō videt vulnera pali. Palor aris Verg. v. eñ. demoleus cursus palantes troas agebat. nā vbū multis in locis Lini. expōsit in li. v. ab vbe. vagiq p agros palant. Qualo li. Ver. ij. ge. tale dabit specimē tu spissos vimine qualos. et Lolu. ipse ferens holitor deductos pōdere qualos. Luius diminutiuū. Propertius breuia. di. li. iiij. et iniquis pēsa quasillis Qualis e. Ver. ſ. eñ. qlis in eurore ripis: aut p ingalcynthi. Talus i. Vo. ſ. ser. qrū subsura talos tegit ilitra veste. Talis e. Vergi. ſ. eñ. talis erat dido talē solata ferebat. ¶ Añ mī dyssillabis pducit. Breuiāt vo amo as. t ab eo derivata amor amicochlamys dis. Ver. v. eñ. victori chlamydē auratā: quā plurima circū. Fames is. Idē in. viij. hec erat illa fames. Vam i. apud Iuue. breuis repit: cū apud reliquos authores sit lōga ait eñ. dispositis predines hamis. sunt q dicāt poetā fecisse eclipsiz abiecta s cū vocali squa rōne supra dixim. Samos i. idē in. i. posthabita colusse samo. t nota polisyllaba vt mamilla. Iuue. in merore crassa mamilla. nā māma a quo est diminutiuū p duplex m scribit. Amita e. pſi. iam reliqua amitt patruellis nulla pneptis. pducūr vo Amētū i. Sylk. ir. pu. t velut amēto cōrota hastilia turbo. Lamia e. Ver. ſ. ge. tū ferri rigor atq argute lamia serre. lamentor aris. idē ij. eñ. troianas vt opes et lamētabile regnum.

Anteal.

Vamus.

Fit in Iuuenale collisio: t sūr q legāt ibi animis.

Ante m.

¶ Ante n in dissyllabis producit: vt planus a.um. Splanus tñ nomē viri ppriū breuiat vt tratum dicem. Breuiāt qz anas tis. mar. rora

Caligo as. Halo as. Halec ecis. Aldus arbor. Adalum pomū. Adala mādibula. Palus i. Palor aris. Qualus i. Qualis e. Talus li. Talis le.

ANTE NE et Despanterio. Balo as. t alar j e. Caligo ginis. calisto: calatya: dalila. f. p. Talentum ia et inde talentarius a.um. Adalobatrum inde malobatratus a.um. Salētiū hinc salentinus a.um. Talea inde taleo as. talio. Quibus addit Quintianus. Shalerna. halitus. alipes. scalena. alifanus. v.p. Sifanum. talifos. alopocea. phalem. Sallu. Verulanus addit. Qualea. squalor. squale. squalleo. squalidus a.um. etiaſi ō duplici ll scribi possint posituq produci.

IDEM asseuerat palatium ambigue poni t tales. v.p. Quibus addunt quidem calo as.

Ante m in dissyllabis pducit: vt fama e. Breuiāt vo amo as. Chlamys is. Fames is. Samos mi. Tit polisyllaba vt mamilla e. amita e. preterq amētus i. Dametas e. Lamina e. Lamentor aris.

ADDE nequid superioribus desit camers. v.p. Tamus. e. p tamen zama damnus a do. thanius: fame es.

EXCEPTIS TRIBUS amantē damnra. lamius. amens as. amitto is. amoueo flameum. flaminica flaminius. v.p. flamineq flameolum flameus amianus. v.p. mamercus mamertini lamentum lamentario amineum manurius. v.p. famosa ramentum dametas. v.p. Damippus.

ABQUINTIANO scamander ponitur ambigue.

Ante n in dissyllabis producitur/vt Sanus a.um. Planus a.um. Breuiant vero anas anatis. Annus. Canis is. Cano is. Adanus us. planō i. ppriū viri. Et ab ana prepositiōe greca cōposita: vt analecta cū. anaglyphū i. Et polisyllaba/vt animus mi. ambis idis preterq ganeo onis.

SUBIUNGE si placet caneus fe. p. ganon onis. damnatus. v. p. danis. v. p. panar. panos: phanes: planus: rhanis.

IN POLYSYLLABIS aūt hec pducta supioribus adde. anippe canidia blaneus da nubi ganea ganeū lanuuiū lanuuius a.um. manius. v.p. manilius. v.p. manilia fe.p. manet v.p. panereta. Quibus addit Quintianus. Annulus etiā finpūci n possit scribi caneus canei canities. Zanugo fanaticus a.um. Anachorita qđ tollit Slini nita. Et quo addecū prodictis ianua ianitor ianuarius lanificium panarium planicies sanitas caneſco sanio et quo insanio: vaneo et quo evanesco nidus. vnde enanidus panareolus canabis canabum.

Ante p breuis est: vt apis is. Producūt vero apis

bos apulus a.um. apulia e. apeninus ni. apidanus apidani aphrica ce. crapula e. papilio lonis. rapū pi. sapo onis. sapisis. flu. saperda e. vapulo pulas

ADDE et Quintiano papo as. papas e. papi papia ter. Papinius. v. p. Zapa apher aphrica lapates lapis regio. Quibus addit Des pauteriꝰ paphagones.

ADDIT vero verulanus hec etiam si possint scribi duplici p lappa capadoces: mapa: mapus: papizare: saphirus: vapa.

SED hec ait Stra. ad placitum poni apulia. apulis: apricus capeus apiastre.

A ante q breuis est: vt aqua aque. Laqueus laqui.

Quaꝫ ⁊ quaꝫ ⁊ cetera huiusmodi cōposita debent notari: nā ꝑ.lia in ablatiuo dignosces producī.

A añ p breuis est.

api bone egyptio producitur: vti statim dicemꝰ. Oui. xiiij. me. non ausim vo apis dos. Luc. in. ix. ⁊ sacer in cineres magni mactabit gargan⁹ in vndas. Vo. s. ser. Sequo: hūc. Luc. an apulus an cepa. Apulia e. idē in eodē. incipit ex illo montes apulia notos: idē tñ in. iij. car. breuia uit dicens. nutritis extra limen apulie. est enī carmē alcaicum constās ex pentimemeri ībica ⁊ duobꝰ dactylis. Sunt qui apulus ⁊ apulia cū producī: duplici pp scribāt. Apeninus vbi. xij. eñ. vertice se attollens pater apeninꝰ ad vndas. Apidanus i. Propertius. qualis in herboso cōcidit apidano. Aphrica e. quod vo primā natura longā habeat argumento est. Apher a. um. Ver. iiij. ge. armētari ⁊ apher agit tectum mꝫ tarē cꝫ. Crapula e. Seren⁹. ⁊ male digestis si crapula seuiat escis. papilio onis. Oui. xv. me. fera si murat cum papilone figurā. Rapū i. Mar. hec tibi brumali gaudentia frigore rapa. Sapo onis. Serenus attrito sapone genas purgare memēto. sapis is. flu. ita lie. Luc. in. ij. crustu miscꝫ ra par ⁊ iuncꝰ sapis is auro. Saperda e. Persi. en saperdas aduehe pōto: nec obstat qō a sapore in quo prima breuis est authore Festo deriuatur. Vapulo as. Iuue. si rixa est vbi tu pulsas ego vapulo tantū. pappas quod interpretatur annus ⁊ papa pe. pō pontifice matrimo: quod inde videatur derivatum: qō Iuue ait ⁊ timidus ꝑgustet pocula pappas ꝑduplicet ꝑscribuntur: ⁊ quod Persius dixit: aut puer is regnū similis pappare minutū.

A ante r breuis est: vt Arista e. aruspex icis producunt vero areo es. area e. Barium ij. Baris idis. Caria e. Carica e. Clarea e. Carius ij Carissa e. Mares ium. Marica e. Pareo es. Et nomina adiectiua in arus a. um vt clarus clara clarum

A añ q breuis est.

A añ r breuis ē.

ADDIT SE superioribus. Ara e. areta fe. p. aridus a. um. are nees. arunci arunci arus. barine barines. se. p. Cares carex carectū clarannus caritas gnarus larinates larides larunda: larus fe. p. naris. v. p. nari ꝑ narea nareta no. Pharis rarenter raritas rareſco. Quibus post ninin ità addit Quintia⁹. aretē pollis naris carabus arinca taraco rarex varillus. v. p. quare quarum rarius. vnde prevarico sario barū pharus vestis: stare naresture: hinc deducta faris fare. arados marubiū clareo dareꝰ larus larex narix ⁊ varura que ser. Sulpitius addit.

QUINTIANUS ait hec a quibusdam ambigue poni. sūt autem darius caria smaragdus.

A ante s breuis est: vt Asia e. Producunt vero asius a. um. Asiacus a. um. Asis idis. Asopus i. Basiū ij. Casus i. Nasus i. Pasis idis. Sason onis.

APPONE et probatis authoribus pasirea asecla rasilis vadius casiliꝰ nasica iasiꝰ asius. v. p. Quibus addit minutia phasas adis. phasianꝰ nasa nissa basio as. laserpitiū manasalus. v. p. nasidicus. v. p. pasiphae. pasiphalus spasio. v. p. trasimachus. spasus casdius. v. p. rasus suasit vasa.

A ante t breuis est: vt quater ⁊ quaterni. Producūt vero Atis atror. Atella atelle. atina e. ater. a um. Latide quidē ponatur anas ꝫ pectore tñ. Agnus us. Idē cū fit anus ꝓiunx fiunt tibi mortua mēbra. Canis is. ver. in huc. notiorvt iā fit canibꝰ non delia nostris. Canoꝫ. Idē arma virūꝫ cano. Aldanus us. idez in. ij. ecce manꝰ iuuenē. Planus i. scurre nomen. Vo. s. epi. nec semel irrisꝰ triuijs atrolere curat fracto crure planū. Breuiant quoꝫ ab ana ꝓpositione greca composita: vt analecta oz. Aldar. o cia sed. scopis nunc analecta dabūt. ⁊ anaglypha orū. idē ⁊ mēsis anaglypha de paternis. Et polisyllaba: vt animus mi. anubis idis. producunt ẋo anulus i. Iuue. anulus i. demēs ⁊ seuas curre ꝑ alpes. canabis is. Persi. tibi rozta canabe fultra cena sit in transtro. Danubius ij. Oui. iiij. ō pone. cedere danubius si tibi nile negat. Baneo nis. Iuue. sz laudē siliquas occultꝰ ganeo pultes. ianua ō producī: qz a iano deriuat. A ante p breuis est vt apis ꝑ volucri er insectis: naz ꝑ apis tñ tulit collectos sedula flores. Producit apis. Apulꝰa. um. idē in. v. apulꝰ adriaca s erit

Barium.

Carica.

Carius.

C Anto. a añ r breuis est: vt arista e. quāꝫ ab areo deriuat. ẋ. i huc. post aliquot mea regna videns mirabor aristas. ares quod interpretatur mars apud grecos idifferētē hz. Aldar. sz greci quibꝰ est nihil negatū ⁊ quos ares. ares decet sonare charitas cꝫ breuiat ⁊ charistia festa cꝫ ide carusa. si. ducaī. Oui. ij. fasto. pria cognati direre caristia cari. C Aruspex qz si ab ara ⁊ aspiciēdo cōponaī. iuue. comēdare volet varicosus stat aruspex producunt vo areo es verg. aree. ager vitio moriēs sitis aeris herba. ⁊ ab eo deriuatū ara e. area e. Virgi. s. ge. area si ꝓmum ingēti ē equāda cilindro. idē. s. eñ. sara vocant itali medijsque in fluctibus aras.

C Barium ij. Vo. s. ser via peior aduse barime ma piscosi. C Baris dis. prop. baridos ⁊ cannis rostra liburna seq. Caria e. manilius. iiij. astro. arcades antiqui cejebrataꝫ caria fama.

C Carica e. Oui. s. fa. qd vult palma sibi rugo sacꝫ carica diri. Clarea e. Ver. ij. ge. nam ieiuna quidem cli nosi glarea ruris. C Carius ij. idē. in eodē. qō memorē lacus re clari marme reꝫ. C Carissa e. Vo. s. car. nec iam larisse percussit cāpur opime. Nares iij. ẋ. vs. eñ. auribꝰ ⁊ trūcas honesto vulnere nares. C Maricia e. Oui. rome chijnꝫ legit caulōaꝫ naricāaꝫ. Ver. iij. eñ. h ⁊ naricij posuerūt menia locri. pareo es. idē i. s. paret amor dictis care genitricis. Et noīa adiectiua vt clarus a. ū. gnarus a. ū. rarus a. um. varus a. um. ⁊ ab eo deriuatū varicus a. ū. ⁊ divarico cas. ⁊ prevaricor aris nā varicosus a varicibus dictus est. psi. fallit pedes varo. Oui. de ar. igētes varica ferēꝫ gradus. C A añ s breuis ē vt asia ei. ẋ. s. eñ. europa ataꝫ asia pulsus. idem in. ij. postēꝫ res asie priamicꝫ euertere gentem. Producunt vo ab

afia deriuata: vt afis idis. afi⁹a. um. afiacus a. um. O ui. v. met. iam super europē, sublimis ⁊ afidia terrā. idē in. ix. ⁊ in afide terra menia cō stitues. ⁊ in. xij. afiacas casuras aspicis arces. Uerg. ij. ge. asia circū dulcibus in stagnis rimā tur prata caistri. Ego nescio an sit vlla palus q̄ vocetur asia: vt voluit Serui. ibidem rursus in. vij. eñ. in illud Uerg. dant per colla modos sonat amnis ⁊ asia longe pulsa palus ⁊ post illuz reliqui omnes: hoc tñ cōpertum habeo primitiuum asia primā breuiare: deriuata ⁊ pducere esse autem asius a. um. possessiuū ab

Asopus. asia nemo est qui nō intelligat: vñ prata asia dixit. verg. ſ. ge. ⁊ pal⁹ asia in eñ. ⁊ in. iiij. ge. atq; aphyre atq; ⁊ asia deiopeia. ¶ Asopus i. Luca. in. vſ. accipit asopos cursus phenixq; malasq;. ¶ Basium. ij. Alam. quid hoc dicā q̄ olent tua basia inspirhā. ¶ Caseus i. Ter. pinguis ⁊ ingrate pmeret caseus vbi. ¶ Casius vnde O ui. naso cognominatus est. Martialis. ⁊ pueri nasum rhino cerotis habent oni. qui mō nasonis ramus qui nq; libelli. ¶ Phasis dis. flu. idē. vij. me. contigerant rapidas timosi phasidos vndas. ¶ Sasonis. Lu. in. ij. perfunditur equore sason. ⁊ iterū in. v. non humiles sasona vadis. ¶ A ante t breuis

a ante t. aduerbiū q̄ tametsi a quatuor derinat: etrita altera t primā breuiauit. Uer. ij. eñ. substitit atq; vtero sonitu quater arma dedere. Producunt ⁊o atys. O ui. x. me. si quidem zibeli⁹athys. ⁊ Persi. berecynthius atys. Atella e. Syl. in. x. puni. iamq; atella suos: iāq; gallogrecia adegit. vñ atellan⁹a. um. Iuue. rusticus ⁊ obrisum monet atellane. ¶ Atina e. Uer. iij. eñ. tela nouāt atina potens tiburq; superbū. ¶ Ater a. um. vergeñ. tenebrosus; q̄ alios ater quo equore turbo. Latillus i. viri nomen. Syl. viij. puni. hinc tibur catile tuū. Latis idis. flu. calabrie. O uidius. xv. met. chratis ⁊ hinc sibaris nostris cōterminus oris. de alio eiusdem

Chratis. prima breui dixit in. iiij. de ponto. huc ly cus huc sagaris peneusq; hippanisq; chratisq;. ¶ Crates tis. Uerg. Arbutee crates ⁊ mistica vānus iacchi. Crater eris. idem in. ſ. eñ. Craterasq; magnos statuunt ⁊ vina coronant. Latrus i. Vo. in poe. obiectos caueę valuit si rumpere clatros. ¶ Frater is. ver. ſ. eñ. frater vt eueq; lago tuus oīa circū. ¶ Fatū i. quod ideo pducit: q̄ a participio huius verbi faris vel fare derinat. ¶ Gratus a. um. a quo derinatur gratia gratulor ⁊ grator. Uer. ppls alcide gratissima virtus iacco. ¶ Lar⁹a. um. q̄ dicebatur esse participium a fero atq; ideo pducere primā. idē. ſ. eñ. Litoraq; ⁊ late populos sic vertice celsa. ¶ Laterna e. quod licet a lateendo deriuet: nihilo minus primā pducit. Martia. dux laterna vie nunq̄ fuz fatue. ¶ Latona. verg. ſ. eñ. latone tacitum pertentant gaudia pectus. ¶ Mater is. Idem in eodē. cui mr metuis

Natus. Nata. sese tulit obuia sylua. ¶ Materia e. idē in eodē. tacet oīs ad vndā materies. ¶ Maturus a. um. idem i. mature venitor: vue. ¶ Matutinus a. um. idē in. vij. eñ. ⁊ maturini volucrū sub culmine cantus. Natus i. filio ⁊ nata p filia ⁊ natalis ⁊ natura: ideo pducunt: q̄ a participio natus a. um. deriuant. ¶ Pratum i. ver. in hunc. hinc ipsi potū veniant per prata inuenci. Patagia e. flu. sicilie. Uerg. iij. eñ. vino preterea hoc hostia

ta patagie nō patagia: vt dicit Ser. ⁊ post illum fere oēs sed patagie: vt Georgius mernla. ¶ Samnus i. ſ. geor. frigida saturni quo sese stella receptet. Statera e. quod nomen verulanus dicit primā producere

persuader mihi cum Mar. lib. ix. in carmine phaleutico scribat. nō ergo est manus ista sed statera. ¶ Chyi. Ante s. Hinc excipi potuit. Colocasia nā ca sylaba longa est: licet in casia simplicis breuis reperi

verg. Adiratq; ridenti colocasia fundet acanto. Item. cum casia atq; alijs interens suauibus herbis.

¶ Ant. Uates is. ⁊ ab eo deriuata vaticino: ⁊

vates. vaticinatus ⁊ vaticiniū. ver. iij. eñ. heu vatum ignare mentes quid vota furentem. Iuue. et vaticano fra giles de monte patellas.

¶ A añ u cōsonāte breuis est. vt auis tametsi ab a ⁊ via cōpositū videat quēadmodū ⁊ aui⁹ a. um. sed hoc pducit illud ⁊o breuiat. Uerg. iij. ge. auia tunc resonāt auib⁹q; gulta canoris.

A añ u consonantem. ¶ Clana e. Clauis is. atq; ab vtroq; clauiger

Clauis. tam is qui clauā cp qui clauē gerit. O ui. xv. meta. clauiger alloquitur lapidosas esaris vndas Clauis i. verg. v. eñ. horaturq; viros clauūq; ad littora torquet. ⁊ Iuue. clauus mihi militis heret. Dauus i. Hor. interierit multum dauus ne lognatur an heros. Dauid quoq; Sedu. in paschali producit dicens cecatos clamare viros fili inclyte Dauid. nos tamen lib. secūdo breuiauimus cuz in tertia declinatiōe scripsimus nostri dicere dauidis. Flauus a. um. Uergi. ſ. ge. flaua ceres alto nequicq; spectat. olympo. ¶ Suauus a. um. O ui. iij. de ponto det mihi formosa guaua manu. inde guauus a. um. ver. hyems iguaua colonis ga uisus a. um. Prōper. non ita dardanio gauis⁹ atrida triumpho. ¶ Lauinia e. et lauinius. ij.

Lauinia ⁊ lauinium. Uer. vij. eñ. ⁊ iuxta genitorem astat lauinia virgo. idē in. ſ. italiam fato pfugus lauinaq; venit. idē tñ in eodē breuiauit dicēs imperio explebit vtbēq; a sede lauini trāsferet. ¶ Ma-

tilus i. Chratis chratidis. Chratesis. Crater crater

Clatrus clatri. Frater fratris. Fatū fati. Gratus g

ta gratus. Latus lata latū. Laterna e. Latona e. M

ter matris. Materia e. Maturus matura matur

Matutinus matutina matutinum. Pratum i. p

tagia e. flu. Saturnus saturni.

Ante t breuis

Auius a. um. Clana e. Clauis is. Clauus i. Dau

Flauus a. um. Suauus a. um. Sauius a. um. La

niū nij. Mauors tis. Mauis a malo. Nauis is. p

uo onis. Prauus a. um.

¶ Ante u cōsonantē breuis ē: vt auis: producūt re

Ex de spanterio adde Cratus craticula. matula. atella. fabu

natura. natalis latitudo. gnatia. natio. quatinus. quater. q

timus. scatinia lex. saturius. statim cum perseueranter signi

statius stlata. stlatorius a. um. vates vaticinor. vaticinium

nessa. Addit añc Pylades. Latillus. verulanus vo. Catholi

crathia. grator. gratulor. status. Gratia gratis. latus latum

matrix matura matertera materies matrona. latona flumen

bis addit Quintianus. Stator attramentum natanda

lana fatur fatus. naturalis. gnatus gnata viatus nata. sq

natalitius marinissa. matrinus. cratera.

NOTA añt ait idem ambigue poni. Catholicus. blatero. cra

natrix. crathis athlas. atrides satricus. v. p.

Ante u cōsonantē breuis ē: vt auis: producūt re

Auius a. um. Clana e. Clauis is. Clauus i. Dau

Flauus a. um. Suauus a. um. Sauius a. um. La

niū nij. Mauors tis. Mauis a malo. Nauis is. p

uo onis. Prauus a. um.

NOTABLE supradictis. Auidienus. v. p. auerto ⁊ hic debe

Dauid dauidic⁹. gauisus nauita. nauigio. naulgiū. pau

rauus a. um. rauina rauid⁹. v. p. suauis. sauo. Mauult. m

Addit Quintianus. Nanus a. um. nano as. suanus a. um. suanum dauus: clauiger: prauitas: lauinia.
¶ Autem idem Lauinium indifferenter poni.

¶Epitome.

Vt Et laudent nostros sinuoso turbine vultus.
Prima fit in reliquis consona curta tibi. Quod est dicere e an l ust tu est producta: ante alias vero consonantes breuis.

¶Ante b breuis est: vt trebia. Producunt vero creber a. um. crebenus ni flu. Debeo es. debilis le. flebilis le. gleba be. bebe es. rhebus. sebethus sebethi. trebula trebule. thebe arum. thebe thebes. Immo omnia greca que per eta scribuntur:

¶Add sapioribꝰ pone et Niniuita. Erebenis patronymicus debe. ebosita. ebrius. ebrietas. ebriosus. thebas. thebanꝰ. thebeus. thebais. thebeus. Hebudes. plebes. plebeis. hebe es. hebius. cebū. ebalus. hebades. ebaris. phebas dis. etiã si ex his quedam diphthongo possint scribi.
Quibus addit. Quintianus. debitus a. um. debitio. crebro crebesco. rhebus debilitas flebã et cõsimilia a flo: rebor: ꝛ a reor deducta nebo et que sunt a neo: debilito debilitatio hebricia plebiscitum.
¶ Add ait gebenne ambigue poni vt ex ausonio notat.

¶Ante c breuis est: vt secus pecus. Producunt vocho Echo us lecytus lecyti secius p minus. securus a. um. checa thece.

¶ Add Ne quid desit. Zechanias. mecenas. stechas adis. cecus. cecutio. ceculto. cecias. cecubi. cecubus. cecili. cecilia. cecinos. cenum. fer fecis. fecula fecilentus. feco as. vñ defeco as. fecutinus. fecinle. fecundus. fecundo as. Brecꝰ. grecia. grecanicus. grecizo. phecasius. phecasianus. phecasiatus. seculũ vecors vecordia. Quãuis hec viginti et octo. vt ait Despauteriꝰ possint diphthongo scribi. Et hec duodecim que sequũtur. Ecos eco nomus. economia. eci ecorum. ecumenicꝰ. ecomene. ecumentũ. ecmatias. ecmeres. echalius. echalides. pecile. pecilos. echalis. Sed hec quoq; longa addit. Quintianus. Tecethe. vecatus. cecubũ. preco. preconiũ. Recula a re. specula a spe. mecum. tecũ. secum. Addit his Hermianus. Fecus. preceps. precipitũ. precipito. precordia. precipuus a. um. Butrianus ait duo hec variari. Ecrops cum deductis inde. Et recido is.

¶Ante d breuis est: vt sedeo. Producũt vero cedo cedis cessi. Medea e. pedo pedis. rheda rhede. sedulus a. um. sedeo es. seditio onis.

¶ Add Et niniuita: edon. edonis dis. edili. v. p. Oedippa. v. p. Pedimeles. medea. media regio. vñ medicꝰ a. ũ. ꝛ medi. medica. medaci. Nedimus. v. p. sedẽtani. seditiosus. hec q̃ apponit scripea tñ diphthongo ae. Edes edicullo. edisico. edepol. edepol. edificiũ. editis. editimus. editiꝰ. edo. cedo. cedunus a. ũ. cedens. v. p. ceditus. edes. dedalus. dedala. oꝝ. dedalõ. hedus. hedilius. Sedilius. hedicilus hedinus a. um. hedni. fedo. pedagogus. pedagogiũ. pedagiũ. pedia. pedico. pederastres. pedotribꝰ. pedotrius es. pederastria. pedaretꝰ. v. p. pedomachia. pedor. pedtri. pedicilus. pedicilli populi. phedros. phedronius. Phedria. phedron. phedra. phedrus. phederoton. phenoris tis. Oui. vñ. me. cecropia pallas scopulus manoꝛtis in vbe. Add uis secũda psona ab eo quod ẽ malo. i. magis volo. Noꝛa. ſ. ser. an tibi manis insidias fieri precipũq; auellier ante. Nanis atq; ab eo derivata nanita et nanigo. Ver. ſ. eñ. nauibus infandũ amissis vnius obiram. ¶ Panonis. Elandia. patricius roseis pauonẽ ventilat alis. ¶ Prauus a. um. Vt inpoe. non magis esse velim q̃ naso vincere prauo
¶ Ante b breuis est: vt trebia e. nebula bulse. ebulus li. lebes tis. ¶ Producũt vero Ereber a. um. Ver. v. eñ. creber vtraq; manu pulsat ver sataq; dareta. ¶ Erebenus i. flu. Oui. ſ. me. aspicit esperiẽ patria crebenida ripa hoc est crebeni filiam. Debeo et debilis is. producunt: quia et de ꝓpositione et habeo et habilis cõponunt vt. s. dixi. ¶ Flebilis q̃; quia fiũt ꝓportiones verbaliũ in ebilis desinẽtiũ: vt debilis explebilis et qõ mõ dicimus debilis. Gleba e. Verg. ſ. eñ. terra antiqua potens armis atq; vbere glebe. Nebe es. Oui. ir. met. hic illi dederat innumina numeris hebe. sheb? i. n. p. eñ. apud Ver. in. ir. eñ. rhebe dixeres si qua diu mortalib? vlla est. sunt qui per oe diphthongõ scribant rhoebeus. Sebethus i. flu. Pãp. ſ. filius euboes et pulchra gaudens sebeth? alumna. idẽ Vergi. vij. eñ. sebethis idis. facit dicens. Oebale quẽ genetrasse telon sebethide nympha. Trebula e. oppidũ in agro reatino et eiusdẽ nominis iuxta crustumiũ colonia romanoꝝ. Add art. quinto epigrã. humida: qua gelidas summittit trebulevalles. et iterũ in distichis. Trebula nos genuit: cõmendat gratia duplex. Thebe arũ. pro boetie vbe. vnde est rhebanus ꝛ thebe es. vbs egyptivnde et thebeus. ¶ Ebrius a. um. febris is. nebris dis. ideo suspicantur producta habere primam quia semper longa reperiuntur.
¶ Ante c breuis est: vt secus pro aliter pecus oris. ve pecudis decet iecur pduc. vo. ¶ Echo us. Persius reparabilis assonat echo. Lechythus quoq; ideo producit: quia per elongum a grecis scribitur. Secius quoq; producit. Vergi. ij. geoꝛ. indulge ordinibus: nec secius omnis in vnguem: secus tamen vt dirimus breuiat. Idem. xij. eneiꝺ. Haud secus accenso gliscit violentia furno. Securus a. um. ideo producit: quia a se et cura componitur vt sit securus qui est seoꝛsum a cura. Add cecum tecum secum quia componuntur. ex me. te. se. et a theca compositi: vt bibliotheca: dactylotheca. pinacotheca. Add artia. ruris bibliotheca deliciarum. ¶ Ante d breuis est: vt sedeo sedes. cedo pro dic. producunt vero credo credis quod a cretum et do componitur. Vergi. v. eneiꝺ: properipes pennis ausus se credere celo. cedo is cessi. Idem in bucco. omnia vincit amoꝛ et nos cedamus amori. ¶ Cedo is. cecidi. per e diphthongon scribitur. Cedo vero pro dico vt dixi mus primam breuiat. Juuena. post nimoꝛ est aliam credas cede. si breue parui. ¶ Add edeo medee. Ouidius in epistola hyphile. medee medea forem quod si quis ab alto. ¶ Pedo pedis. Add artialis. pedere te nullum nauiq; hoc neq; inutile dixit. ¶ Rheda rhede. Juuenalis. hic dum tota domus rheda componitur una. Sedulus a. um. sedo das. seditio onis. ideo producunt q̃ a se et dolus primum a se et do das secundum a se et itio tertium interposita d euphonie causa componuntur. ¶ Pedoꝛ vero pedia e. ꝛ pedi

¶ Ante b.

¶ Erebenus

¶ Ebrius.

¶ Ante c.

¶ Ante d

E ante f.

E ante g.

Pegasus.

Rhegium.

E ante l.

f Peleus. Tu dic primã esse lõgã et eẽ dissyllabũ: vt oẽs teneri eruditi.

Velut et velut.

Pelion.

eo as.ẽ a peus qõ est puer grece derivanť: iõ producunt qr e diphthongõ habent. ¶ E añ f breuis est: vt nefas et inde nefastus nefarius et nefandus. ¶ E ante g breuis est: vt lego is. rego is. tego gis. ¶ Producũt vero lego gas. pro eo quod est legatum aliquo mittere ⁊ testamento prꝛter solidã hereditatẽ a liquid alicui relinqre. ¶ Pegasus i. equs alatus. Qui. iiij. me. pegason et fratres matris de sanguine nostros. ¶ Regula e. tamen si a rego gis. derivetur in quo vt dixim⁹ prima breuiat. Ver. in monetro. Nec sumptus erat illud opus sed regula cure. Regulus et regina ideo primã producũt q̃ a rege deriuantur in quo prima longa est cremento. ¶ Rhegium ij. brutiorum ciuitas. Qui. iiij. me. liquerat ⁊ zanclen aduersaq̃ menia rhegi. Tegula. Iuue. vltim⁹ ardebit quẽ tegula sola tuetur.

egre egon. egoceros. egle. legatio. leges. regia. reges. regulus. regale. regaliolus. Quib⁹ addit' Sliminica segro: egrates: gregorius: egaleos: legatus: legitimus: megareus: peasides: phegeus: rhegini regilia: siegne. rhegium ij. tegula tegule.

Hec idem addit descripta diphthongo. Egi ab ege es. egialeus. egiale es. egialia/ũ. egialus. egeria. egis idis. egvocus. egylos. egylops. egistus. egon. egonophalus. egolethron. egoceros. egos. egopotamite. egipanes. egonus. ega. egilos. egophthalmos. egomalus. egloga: egina. egle es. egypsius. egyposos. egyptus. egirella. egritudo. egrimonia. fregi a frango pegineg.

Quibus producta hec. Quintianus addit. Regaliter: egydes. egipa phegeus.

¶ Ant. E ante l. in dissyllabis lõga est: vt chela e. Ver. s. ge. qua locus erigonẽ iter chelasq̃ sequentes. Breuiant vero chelys ys. Quid. in epi. sapph⁹. ide phebo chelin. cõia mũnera mittant. ¶ Celeris e. Vergi. v. eñ. primus eneas celeri certante sagitta. Bela e. ciuitas ⁊ fluuiũ sicilie. Vergi. iij. eñ. immanisq̃ geli fluuij cognomine dicta. ¶ Belu indeclinabile siue gelũ geli. Lucretius. li. vj. dimittit quasi sepe gelu qõ cõtinet in se. ¶ Celer gis. Qui. viij. metaphalus. egolethron. egoceros. egos. egopotamite. egipanes. egonus. ega. egilos. egophthalmos. egomalus. egloga: egina. egle es. egypsius. egyposos. egyptus. egirella. egritudo. egrimonia. fregi a frango pegineg.

illa troezenius heros parte teleo alia. ¶ Celix helicis hedere species. de qua Pli. lib. xvj. est cãdida ⁊ nigra hespa et tertia que vocat helix: cuius prima syllaba breuis a theocrito ponit in quo edilio. ¶ Et a melli hoc est melle a cõposita et derivata vt melimelum: melilothos melos. Aldar. infanti melimela dato farinasq̃ marisc as. Qui. iiij. fasto. pars tima pars rosꝛ pars melilothon amat. Tactã. de christi resurrectione. fitq̃ repcusso dulcior aura melo. Homerus ñ in hymnis primã producit: vt illud persij cantare credas pegaseũ melos etiã defendi possit authore Homero. Vermolaus in fine. xxij. lib. natu. histo. Et a melam quod interpretatur niger: vt melanthion melãpus. Colu. melanchia grata cymino. Ver. iij. ge. Phillyrides chiron amita oniusq̃ melampus. Scelꝛ eris. Iuue. quod scelus admisit quenã hic culpa puelle est. Telõ is. Ver. vij. eñ. oebale quez genera sse telon sebethide nympha ferť. ¶ Celim is. it. Un. i. s. accipiã chyrrea velim secreta monentẽ. ¶ Velut et veluti. Ver. in. s. ac veluti magno in pplo cũ sepe coorta est. ¶ Et nomina polisyllaba vt melior siue sit oparatiũ siue propriũ viri. Aldart. en vocat ad cenã melior re classice rectã. Producunt vero belua e.

q̃q̃ sunt qui per e d ipthongon sunt q̃ p duplex scribant. Iuue. nimirũ cõstat lenior belua sumptu. Colubrũ i. Ver. ij. eñ. b primũ et alto delubri culmine telis. ¶ Elisiũ ij. idẽ li. vj. mirimur elisiũ et pauci leta arva tenemus. ¶ Electrũ. idẽ i buc. pinguia corticꝛ sudẽt electra mirice. ¶ Pelignus. Aldart. non hic peligni agit videmus plus. ¶ Pelusiacus. pelusiaca. ũ. ⁊ pelusia/a. ũ. idẽ i disti. accipe militiacã pelusia mũnera ferẽt. Verge. nec pelusiace curã aspnabere gntis. ¶ Pelio ij. Luc. i. vj. pelio oppõi tradis nascẽtib⁹ umbras. Seuerꝰ punico: ñ breuiauit di. Ossaq̃ cũ pelio cũq̃ hemo cesserit otris. ¶ Pelias adis. Qui. de reme. vulnera amnẽ pelias hasta tulit. ¶ Peleus i. Hor. in poetria. telephus ⁊ peleus cũ paup ⁊ errul vterq̃. ¶ Pelamis idis. Iuue. et vas pelamidũ aphorismi. ¶ Spelunca e. que dicit grece speleũ i. Ver. vj. eñ. spelunca alta fuit vastoq̃ in monte hiatu. Idẽ i buc. certũ est i syluis iter spelea ferarũ. ¶ Telephus i. Iuue. telephꝰ aut summi pleus

dõ: phedimus. Sphedimemes. Rhedar: rhedarius sedo veteredet: rediũ: redulus: tedia: teda. Hec añt per oe. Fedꝰ sedo. fedus a. um. ledoria edipus: edipodes: edema: phedorus. Quibus hec addit. Quin. Deditus edulco medicamentis a modis est: edituans: edictũ: edico: sedat⁹: seduco: seductor: medinus predator: prediũ. Dis addit verulanus. Credo: dedo: pedo: pres predis: preditus: preda: predor: sedulitas: sedabile. Stra. scribit. Reduco poni ambigue.

Quintianus ait cõposita notari debere. vt effero: defero et refert pro distat.

E ante f breuis est: vt nefas.

E ante g breuis est: vt lego gis. pducũt vero lego as pegasus i. regula regule regulus reguli. regina regine. rhegium ij. tegula tegule.

ADDIT Sulpitius. Dego. eger. egroto. egoptus: egregius. egregie. egregius. egregie. egregius. egregie.

margine libri. ¶ Telegonus telegoni. Oui. de ponto. telegoni chus thelemachi. Nota. Vaud male thelemachus proles patientis ulyssi. ¶ Telemus i. Oui. xiij. meta. tale mus eurimedes quē nulla fefellerat tales. ¶ Velabrum i. Vo. ij. ser. cum velabro omne macellum.

Eante m breuis est: vt Emo is. pducūt vero cremē tum i. Demum aduer. Demo is. Eta demos cōpositā: vt demosthenes. Emathia e. Emolumentum i. Eminus aduer. Femen inis. ⁊ ab hemis quod est semis composita: vt Hemina e. Hemus i. Nemo inis. Phemonoe es. Remus i. Schema atis. Et a semis composita: vt Semita e. Temo onis.

EDDE er Bririano. Rhemus populus: emanuel: emod⁹: demodocus: demō demonīū. emi ꝓteritū ⁊ hinc deducta: remetdemens: dementia: remigo as. remigiū: flemmus demus stem⁹: nem⁹ a fleo: do: sto neo: ⁊ no nas: ꝑmiriū: emineo: emāeo: emō: v.p. sementinas: temo: demophondus: democritus: demoleō: emulor aris. emulus emulatio. Addit quoq; hec e diphtongata: ꝑmiū: emathia: femina cemētū: emus viri p. cemiterīū: hemon: hemonia: temet: memet: emitriteus. Quibus addit Despanterius. thema: ema: crema: mnemosine. ⁊ phemius. v.p. semēsemino. femininum seminarium semētis. hec q̄z diphtongo ae scripta addit emilia emili⁹ emilian⁹: hema hemorrhois hemiritū: mem⁹. v. lemargia lemarg⁹. Nec añ p oe cemē phemonoe: cemiterīū: cemētari⁹: cemēti ci⁹: cemi⁹ phemon: pemenis iter longa ponit hec verula. clemēs clemētia: ꝑmiū: stema. STRA. ait temetum variari ⁊ vt contendit temulentus a. um. et temulentia.

Themonoe es. Luc. in .v. phemonoen erroze vagā curisq; gunē remū ꝓra auertit ⁊ undis. Nā pro romuli fratre primū cū fratre quirin⁹. ¶ Schema tis. qñ p e longū a grecis scribitur. ij. cū castigatq; moras ope oīs semita feruet. Temo nis. Uer. s. ge. huic a stirpe pedes temo ꝓcērus in octo.

Eante n lōga est: vt vena e. Breuiāt vero bñ aduer. Benignus a. um. enyo us. enipeus i. Eñ cōiunctio fenestra e. et a genes qđ interpretat gen⁹ ⁊ geno is. derivata et composita: vt geneſis eos. genus gñis. Phreneſis is. penes prepositio. Penit⁹ aduer. penetro as. penates ium. penus us. vel oris. sener is. senecta. senon is. Stenel⁹ i. teneo es. tenor oris tenuis e. tenuis prepositio. venafrū i. venilia e. venet⁹ a. um. venia e. venus is. venenum i. venio is. venium ij.

EDDE er Despanterio emaspe: ensipe: enclinius. v.p. menāder v.p. menalia. fe. p. menapii: meeneratrs: menetias: menetes menephion: menelaeis. menelaus: menalippus menalippe: menalchas: menechinus: ⁊ vt ait quicquid a meneo fit meneceus menetius: menetiades: menen⁹: meneses: renos: ⁊ renocrates: renodochium: zenophanes.
VIS ADDIT Briricanus. Aleneſteus: phene⁹: penetrale: menidemus: bñficus. bñficētia: semū: senectus: senecta genius. Addit. Pylades tenedos: phenitis: genuinus: genui cum de ciatis inde gena veneror: gem.

Eañp breuis est: vt lepus ris. producūt vo cepa pe. ve pares verrendis nata figuris. ¶ Thelema entis ulyssi. ¶ Telemus i. Oui. xiij. meta. tale macellum.

¶ Anto. Eante m breuis est: vt emo is. gemo is. fremo is. femur oris. pducūt vo crementū atq; ab eo cōpositus incrementum. Uergi. in huc. chara deum soboles magnū iouis incrementum. ¶ Demū aduerbiū. idē. vs. eñ. fic demum lucos stygios regna inuia viuis. ¶ Demo is. ꝓpterea primā pducit cp a de ꝓpositione ⁊ emo cōponit. ¶ Compositā quoq; a demos qđ interpretatur populus: vt demosthenes democritus: demophon. Iune. eloquiū ⁊ famā demosthenis aut ciceroīs. ¶ Emathia e. Uer. s. ge. emathiā ⁊ latos emi pinguescere campos. ¶ Emolumentum i. Iune. nullus in vtile locus nulla emolumenta laboꝝ. ¶ Eminus aduerbium. Oui. xiij. met. eminus ingēti re supinū vulnere fudi. Femē inis. nā qđ Bernius illud Uer. r. eñ. legit ocius ensem eripit a femine magis placet: vt cū Priſc. legam⁹ ocy⁹ ensem eripit a femore qñ hoc primaz breuiatu dic breuiari. ausonius. per teretes feminuz gyros suraſq; nitētes. illud vo pducit eādez. ¶ Ab hemis quoq; cōposita ⁊ a semis qđ hemis interpretat aſpiratiōe mutata in s vt hemia e. hemitrite⁹ i. semide⁹ i. seminir i. ꝑfr. fregit heminas areti editis iniquas. Ald ar. vi tōgi⁹ male ōr hemitriteo. Oui. s. me. sunt mihi semidei: sunt ruſtica numina fauni. Uergi. iij. eñ. ⁊ nūc ille paris cū semiuiro comitatu. ¶ Uemus i. Uer. s. ge. emathion ⁊ latos hemi pinguescere campos. Nemo inis. idē. ix. enei. Eañ n lōga est. Uemus.

Tum e qđ optandi diuuz promittere nemo. vagātē. Rem⁹ i. q̄ nauis ipellit. Uer. s. eñ. Frā brenat. idē in eodē. Laua fides ⁊ vesta remo tur: ⁊ a semis vt diximus ꝓpositā vt semita. Uer. Schema.

¶ Ant. Eañ n lōga est: vt vena ue. venor aris. ¶ Breuiāt vo bñ ⁊ benignus a. um. Vo. si bñ te noui. idē quippe benignus erat Enyo us. mar. cum dubitaret adhuc belli ciuilis enyo. ¶ Enipeus i. Luc. in. vs. sanguine romano ꝑ turbidus ibit enipe⁹. Eñ ꝯiunctio. Uergi. hic tibi fabor eñ qñ b te cuta remordet. ¶ Fenestra e. Iune. cū pateant alte caligantesq; fenestre. Et a genes sine geno genis ꝓpositā ⁊ derivata. vt Geneſis archigenes geni⁹ gñio ge nus. ¶ Phreneſis is. Iune. cum furor aut duris cui sit manifesta phreneſis. Penes ꝓpositio. Nota. quē penes arbitriū ius est ⁊ norma loquēdi. Nam pene. adverbium primam producit. Penitus. Uergi. s. eñ. penitusq; ꝑcutit austris. Penetro as. idē in. viij. Dardanꝰ ideas phrigie penetrauit ad arces. ¶ Penates. idē in. s. iliuz in italiam portans victosq; penates. ¶ Penus us. vel penoris. Idē in eodē cura pe nū struere. Nota. s. epi. portat frumēta penusq;. Sener nis. vñ senior ⁊ senect⁹. idē in. vs. iam senior sed cruda deo viri diſq; senectus. ¶ Seneca e. Iune. a seneca q̄ piso bonus q̄ cotta solebat. ¶ Senon is. Luc. in. s. nos primi senonum motus cymbriſq; furentes. Stenelus i. Uer. Thesandrus stenelusq; duces: ⁊ dir⁹ ulyſſes. ¶ Teneo es. idē in. s. Sz mihi sorte datum tenet ille immania saxa. Tenor oris. Uer. aliū ve habuisse tenorē. ¶ Tennis e. idem in. iiij. geor. in tenui labor: at tenuis non gloria si quē. ¶ Tenus prepositio. idem. ij. eneid. capulo tenꝰ abdidit enseꝝ. ¶ Venafrū venafri. Ald ar Penitus. Tenor. Uenafrū.

tia. hec ti bi cãpani sudauit bacca venafruꝫ venafranus. Iuue. ipse venafrano piscẽ pfundit olino. ¶ Venalia e. Verg. in eñ. Lui pilũnus annus cui diua Venilia mater. venetus a. um. Iuue. cõtentuſqꝫ illic Veneto crassoqꝫ cucullo. ¶ Venus veneris. Ver. ſ. eñ. sic venus ⁊ veneris ꝫ sic ſili⁹ orſus. Venia e. idẽ in. iiij. tu mõ posse deos veniã sacrisqꝫ litatis venenũ f. ideꝫ in. ſ. occultum inſpires ignẽ fallaſqꝫ veneno. ¶ Venio is. idẽ in. iiij. andiã ⁊ hec manes veniet mihi fama sub imos. Xenius qõ interpretaꝛ hoſpes vñ xenius ⁊ preneta. Adar. oĩs in hoc gracili xeniorum turba libello. idẽ vaticinioꝫ preneta ſortoꝝ: eſt enim trimetrũ iambi cũ. idẽ cẽ arenos. i. inhoſpitalis. ¶ E. añ p breuis eſt. vt lepus oris. epulũ i. pducũt vero E pa pe. ver. Lepa rubẽs feciteqꝫ famẽ domat area porri. Lephisus i. Luc. in. iij. Quos impiger ambit fatidica cephisus aqua. ¶ Epirus rivi. Ver. iij. eñ. Littoraqꝫ epiri leginus. Repo is. Vo. in poe. verum opere in longo fas eſt irrepere ſonum. Repẽs tñ ⁊ repentinus ⁊ repente que a repo videñ derivata primam breuiãt. Oui. ſ. faſto. Bina repens oculis obtulit ora meis. ¶ Sepes is. Ver. in buc. ꝺ tibi que ſem per vicino ab limite ſepes. ¶ Sepia e. Perſi. Nigra qõ infuſa vaneſcat ſepia lympha. ¶ E añ q breuis eſt: vt equ⁹ i. ſequor eris. nequeo neqꝫ pducũt ẋo neqꝫ ⁊ ab eo derivatũ nequitia finenequities. Nox. iij. ſer. Illũq; nequities aut vafri inſcitia iuris. Nequicqꝫ. Ter. ij. eñ. ſz q̃d ego aut neqcqꝫ ingrata revolvo. Neqs neqꝫ neqꝺ vl nec q̃d. idẽ i. iij. his tibi neq; more fuerit diſpẽdia tãti. Seqñ ⁊ ſeqni ppli belgarũ illi⁹ fluminis accole. Luc. i. ſ. O ptia gẽs flexis i gyrũ ſeqna frems. ¶ E añ r breuis eſt: vt serũ i. ver. iij. ge. acrẽqꝫ moloſſum paſcere ſero pingui. ſerus a. um. producit vt ſtatim dicem⁹ eodẽ mõ herus i. primã breviat heros ois. eãdẽ pducit. pducũt ẋo Berill⁹ i. Iuue. Tiadũ cruſtas ⁊ ſequales berillos. ẽ eñ ſpõdeus i q̃nto loco. Syl. iij. puni. et ſolitũ digito berillũ adterat ignis Prudentius tñ in pſycomachia breviauit dicens. hinc tibi ſaphirũ ſocia nerat inde berillũ. ¶ Berinus i. vide phenicie vlpiani iureconſulti patria. Priſ. in periegeſi antiquoqꝫ tyron bereti ⁊ menia grate. ¶ Cerula e. vnde cerulatus a. um. Adar. et cerulata candidiora cute. idẽ alio loco. Cerulata timet labula ſolẽ. ¶ Cerithe es. Ter. ij. ge. Trita melis phila: et cerinthe igniobile gramen. ¶ Cera e. quod iõ producit q; per cerã ſcribiꝫ a grecis. a pleriſqꝫ tñ latinorũ p e diphthõgũ. Ceros cẽ qõ interpꝛtaꝛ ſoris a grecis per e lõgum ſcribit. ¶ Eridanus. Ter. iiij. ge. eridan⁹ quo nõ ali⁹ pinguia cultra. Eretũ i. idẽ. vij. eñ. ereti manu murice. Eruca e. idẽ i moreto. Juribaqꝫ ⁊ venere renocas; eruca morantẽ. feralis e. tametſi a fera. ũ. derivari videtur. Oui. xv. me. Ferali mutat cũ papilione figurã. ¶ Feronia e. Vo. ſ. ſer. Ora manuſqꝫ tua lauimꝰ feronia lympha. ¶ Beriones is. Ter. vſ. eñ. Et forma tricorporis vmbre gerione. Nereis is. Adar. heredẽ fabularum labienũ ex aſſe reliquit. ¶ Neros herois. Ter. ſ. eñ. Littore trinacrio dederat cognabeuntib⁹ heros. ¶ Aduersiones is. Oui. xiij. met. nec minus idomeneꝰ patriaqꝫ cretus eadẽ meriones. Nerius. idẽ in buc. tũ durare ſolo ⁊ diſcindere nerea pontho. Neritos i. Ter. iij. eñ. ⁊ neritos ardua ſaxis. mons eſt ithace.

¶ Anto. Neris neris. mons eſt argivorũ. Papi. i ij. theba. Neris eſt ingenti currite mole cleone. ¶ Nerio neriens. vox martis cuius primã multi pduxerunt. Gel. tamen. xij. noctium. dicit eos qui pbe locuti ſunt primã breuiaſſe. nã ⁊ nero cũ quo ſymbolũ hꝫ primã breviauit. Pera e. Adar. in diſtichon cui⁹ titulus eſt pera dormiat et retrico cum cane pera rogat. Pero onis. Ter. vij. eñ. Statuere pedis crudus tegit altera pero⁹. inde peronatus perone calceatus. ¶ Serus a. um. idẽ in. iiij. feraq; terrifici cecinerunt oſa vates. ¶ Seres populi vnde ſericus a. um. Idem. ij. ge. velleraqꝫ vt foliis depectãt tenuia seres. ¶ Spero as. idẽ ſ. enei. At ſperate deos memores fandi atqꝫ nefandi. ¶ Seria e. Perſi ſub raſtro creper argẽti mihi ſeria dextro hercule. ¶ Seria ozum. ⁊ ſerio a duerbium. i. non iocoſe. Nota. ſ. ſer. ſed tamẽ annoto queramus ſeria ludo. Thera e. vibs prope ſyrtem minoꝛeu in aphrica. Calcephiſus i. epirus i. repo pis. ſepe is. ſepia e.

ADDIT pylades: hepar. ſepio: ſepes. Quib⁹ addit Serapos: epolus: cepha: tiepolemus: eperie. epitus qui quoꝫ he diphtongo ae. cõſcripta addit epi. prepuriũ: epia: prepes. Dis addit Verulanus: cepheus: cepheus: epitides: ſepiola. Cui bus addit Niniuita. cepio. v. p. Bepida. lepontic⁹. v. p. ſequadis. ſeptum: vepicus. Nec ideꝫ diphtongata ae apponit epi epoli epolicia: epolium: epitios: ſepherigones. cum pãctu adde ephitis: ſephora: ſeparo.

NEC autꝫ ait Quintian⁹ variari. repuli: reperi. vepres. pepli.

Eante q breuis eſt: vt nequeo is. Neqꝫ. Producũt vero neqꝫ nequitia e. nequis ſequana e.

SUPERIORIBUS Sulpiti⁹ addit. nequicquã: nequiquã nequitioſus: ſequan⁹: ſequanic⁹. Quib⁹ addit. Deſpantri⁹ neqñ. Quib⁹ꝫ diphtongata p ae hec apponit equ⁹ a. um. equalis: equalitas: equitas: equor: equo as. equamẽtũ: equanimus: equinoctiũ: equinus: equalatareũ: equimanus: equilibritas: equiparo: equidiale: equipolleo. ⁊ oĩa que ſunt ab equo equicolus: populus: equimeliũ: equana equanus a. um. equitunũ. Addit ex pductis Quintian⁹ equan⁹. v. p. nequior nequiſſimus neq.

Eante r breuis eſt: vt ſerum i. herus i. Producit nero berillus li. beritus iti. ceruſa ſe. cerinthe es. Lucere. clerus cleri. eridanus eridani eretuꝫ ereti. eruca. ce. feralis ferale. feronia feronie. gerionesis. heros. dis. heros herois. meriones nis. neritos i.

¶ Neris is. Nerio enis. Pera e. pero onis. Serus serum. Seres um. ſpero ſperas. ſeria ſerie. ſeria orum.

Thera e. thereus i. Verus a. ũ. Veratrũ veratri. Verona verone. Et a rerus boc eſt ficcus compoſita: rerampelinus.

ADDIT Pylades. ferie. ceroma. erigone. ceritus. cero. cerulus. ceruleus. nereus. neres. cere. vel cerete. his addit Quintil. cerit. herodes. phereciades. herodotus. therou. ſeriatus. cherit us. therodamas cheropulum: cereus. erugo. penula. ſeriatus. chere. beritus. muricium. pleriqꝫ. pleraqꝫ. plerumqꝫ. thera. thyrulus. peronatus. neriene. eriphile. heresis. cerimonie. berulus. hec quinqꝫ vltime ambigue ab eodem ponuntur. superioribus addit Niniuita perous nymphe. p. ceruſat⁹ a. ũ. cerutũ. cerotũ. erous. erigin⁹. ferio as. ferior is. gerione⁹. gerion ar-

hera p innone: herades heracleus a.ũ. heracleõ heracleota. heraclij. heraclides. heracleotes: herodianus. herous. heroicus. herois. dis. herome. hereũ. herey. herios. seramis. zerinthius. Idē hec diphthõgo ac longa ponit, erey a. um. erari? erariũ. ergo. erũna. erope. cera. ꝛ q̃ sunt hic. Eruly. cerule?. ceretes. lapis cerete. cerimonie. chero. cheropoli. cherea. cherestratus. cheremon. cherippus. herephon. cheretia. cheronia. heresis. heretici. hereses. heresiarcha. hereo. heresco. herugo. heruca. heres. hereditas. heredipeta. herediũ. herẽnius. v.p. mereo. merapleriq̃ quero sphera. serius. flu.p. Nec aũt p oe. cherilus. cherades. cherillus. meris. mericus. mercles. Nec pauca per oe. Addit cũ productis Sulpitiꝰ. Ero as. clericus. heredo as. verax. veritas. veruca. flerem a fleo. reris a reor. nerem a neo.

Ante s longa est: vt Theseus i. Breuiant vero Sestris is. Uesulus i. Uescenus i. Uesuuius ñ.

APPONIT supiorib? despautherius. Aldus ambiaci. mesen briatheris vesag?. v.p. quib? addit Sulpitiꝰ Ueseris. Subiungit Birrian?. Ethesiphõ. resipisco: ꝛ a re ꝓposita: vt resisto. resurgo. Scribũt oẽs Aldus ana. vesen?. resina. ambigue poni.

Ante t producit vt meta e. Breuiãt vero etiã coniunctio. Fretus i. Betes e. Etruria e. Aldeto is. Aldetonis. Aldetallũ is. Aldetaur? ꝛ a metros siue meta cõposita ꝛ derivata: vt metreta Aldetaphora. Retro aduerbiũ Tetricus a.um. Thetis idis. et a tetra cõposita vt tetrarcha. Ueto as. Uetus eris. Uetereus i. et habentia p ante e vt peta e. peto is.

SUPERIORIBUS addit Uerulan?. Betul?. geta e. heterodit?. metus. metaplasmus. et a meta greco cõposita: vt metamorphosis. metrũ. retigi. retendi. petr?. petra. peto. cheta pro regione scythie. Vis addit despauteri?. Leteg?. detabeni. etiã etheocles. ethemõ. ethesie. ethedus. etheros. metrodorus. metiscus. methanea. metillus. methab?. metell? metopõ. metõ. methone. retrorsum. retinure. Quib? addit nestor Betullũ lacherogimu. s Supioribus addit brixianus ptie pteritũ. sericus. rhetus. etrusc?. metures. veterniũ. petorita. Addit Pylades perilla. Zit autẽ Stra. retulit. veterniũ. retro ambigue poni.

Ante u consonantẽ lõga est: vt Leuus a.uũ. Leuis leue pro tersus et planus. Breuiãt vero Brevis breue. Leuis et leue pro non gravis. Severus a.um.

ADIUNGIT Sulpitius leuo leuamen. Quintianus aũt brevitas brevio as levitas neuius. v.p.

et per i iota in secunda. Tethys vero per t subtile in principio: et th aspirato in secunda ꝛ y psilon pro vroze oceani primã habet indifferentem. breuem apud Uergi. in buc. Que tentare tethim ratibus: que cingere muris longã apud Luc. in. s. tethios vnda vage lunaribus estuat horis. Idē in. ij. Oceanus mea figna tenet thetymq̃ fugacẽ. Et a tetra quod interpretatur quatuor cõposita vt tetrarcha e. tetrasticũ. Hora. s. ser. modo reges atq̃ tetrarchas. Ueto vetas. Uergi. iij. eneiõ. fariq̃ vetat saturnia iuno. Uetus eris. idem in. iiij. veteris vestigia flamme. Veterinus i. idem. s. geor. Nec tot pere graui passus sua regna veterno. Et habentia p ante e. vt peto is. petra e. Petrus i. petrinus a. um. Sedulius in pascha. forte Petri valide torrebat lampadis ictu febris anhela socrũ. Hora. s. epi. inter minturnas sinuessanũq̃ petri nũq̃. Ante u consonantẽ longa est et teuinus a. um. leuis e. quod a plerisq̃ per e diphthongon scribitur ad differentiã leuis quod significat gramen: in quo prima syllaba breviatur: vt statim dicemus. Breviant vero brevis ꝛ breue. Uer. s. eũ. in brevia et spites vt get miserabile visu. Leuis non gravis. idem in buc. ante leues ergo pascentur in ethere cervi. Severus a. um. Ver. vij. eũ. qui tetrice horrentis rupes montẽq̃ severum.

Epitome.

Inde deum laudans modo non resoluite vota.
Sit tibi que superest littera prima brevis.

A veros cõposita.

E ante s.

E ante t.

Etruria.

Thetis.

E ante u consonantẽ cõsonantẽ.

I ante b.

lima chi poete pria de qua dicit ipse. Noie cal listo fuerat: sed post mo therea dicta fuit tell? vbis origo mee. Terey. i. Uer. in buc. aut vbi mutatos terei narrauerit arq?. Uerus a. um. idē in. iiij. eñ. vera ne te facies verus mihi nuncius offers. Ueratrũ. Perfi. ebria veratro: non quicquid denicq̃ lectis verona e. Qui. mantua virgilio gaudet: verona catullo et a veros qõ interpretat ficc? a. um. cõposita vt perolophuz perolyhia. perãpelinus a um. Iune. et perãpelinas vestes donauerit illi. Ante s lõga est: vt these?. thel?. breuiãt pro Sesostris is. Luca. li. vij. venit ad occasum mũdicq̃ extrema sesostris. vesulus i. Uer. x. eñ. Actus aper multos vesulus quẽ pinifertamos. Uesey. i. ij. ge. Talẽ dines arat capua et vicina veseuo ꝺr cq̃ vesuuius et per abscissionẽ vesuius. Aldus. d est pãpineis viridis mõvesulus vmbris. Ethesiphon puma produ. tũ p regulã tũ qz apꝺ greꝺcos per eta longũ scribitur. Sido. tñ apolinaris breuiauit di. Nec thessera castris in ethesi phonta datur. Ante t producitur: vt bethabethis is. seta e. meta e. Breuiant vero etiaz cõiũctio siue aduerbiũ affirmãdi. Uer. in buc. Illũ etiã lauricq̃ etiã fleuere myrice. Fretus i. idẽ. in eodẽ opere. in freta dũ fluuij currentduz montibus vmbre. Betes e. Luca. in. s. Vic eac? premat inde geres. Etruria e. Etruria ꝛ ab ethra vel ab etria oppido dici videar non tñ per th nec per he: sed ad hunc modum scribi solet etruria: et etruscus p e breue in principio. Aldus. ptũ solicito fortuna parẽtis etrusco. Uer. ij. ge. Hãc rem? et frater sic fortis etruria creuit. Aldeto is. idē i. iiij. purpureoscq̃ metunt flores et flumina libant. Aldetuo is. arcq̃ inde metus. Idē in buc. necseuos mentient armenta leones. Aldetallũ. Qui. x. met. granidãcq̃ amathũta metallis. Aldetaurus ri. Luc. ij. in lenuz cecidere latus velorcq̃ metaurus. Et ꝓposita sine derivata a metros vt metreta e. geometra tre. dimeter a. ũ. Aldus. plurimus hispanas metet mihi nauta metretas. Iuue. grammaticus rhetor geometra pictor: aliq̃ thes sunt qui alia rõne legãt geometres. Cõposita quocq̃ a meta ꝓpositione greca vt meta plasm?. i. metaphora e. metamorphosis. Retro. Qui. in. v. meta. Acta retro naris: mediocq̃ est fixa palato. Tetricus a. um. a tetrico monte sabinorũ. Uer. vij. Qui tetrice horrẽtis rupes mõtẽcq̃ severũ. Aldus. ꝛ q̃uis tetrico trifidi: ora viro. Thetis dis. p matre achillis. Uer. v. eñ. Zeua tz thetis ꝛ melite panopea cq̃ virgo. scribitur per th in principio et per t subtile in principio: et th aspirato in secunda ꝛ y psilon pro vroze oceani primã habet indifferentem. breuem apud Uergi. in buc. Que tentare tethim ratibus: que cingere muris longã apud Luc. in. s. tethios vnda vage lunaribus estuat horis. Idē in. ij. Oceanus mea figna tenet thetymq̃ fugacẽ. Et a tetra quod interpretatur quatuor cõposita vt tetrarcha e. tetrasticũ. Hora. s. ser. modo reges atq̃ tetrarchas. Ueto vetas. Uergi. iij. eneiõ. fariq̃ vetat saturnia iuno. Uetus eris. idem in. iiij. veteris vestigia flamme. Veterinus i. idem. s. geor. Nec tot pere graui passus sua regna veterno. Et habentia p ante e. vt peto is. petra e. Petrus i. petrinus a. um. Sedulius in pascha. forte Petri valide torrebat lampadis ictu febris anhela socrũ. Hora. s. epi. inter minturnas sinuessanũq̃ petri nũq̃. Ante u consonantẽ longa est et teuinus a. um. leuis e. quod a plerisq̃ per e diphthongon scribitur ad differentiã leuis quod significat gramen: in quo prima syllaba breviatur: vt statim dicemus. Breviant vero brevis ꝛ breue. Uer. s. eũ. in brevia et spites vt get miserabile visu. Leuis non gravis. idem in buc. ante leues ergo pascentur in ethere cervi. Severus a. um. Ver. vij. eñ. qui tetrice horrentis rupes montẽq̃ severum.

Aut. I añ b breuis est vt liber p cortice sine libro scripto de aliqua re. Uergi. in buc. nec hic cũ moriens alta liberaret in vimo. Aldus. cuz tibi parue liber scrinia nra vacent. Producũt ho fibula e. Uer. iiij. eñ. an rea purpuream

subnectit fibula vestē. ibis idis Iunc. ps hec il la pauet ſecurā ſerpentibus ibim. ¶ Hybernus a. um. Ver. iiij. eñ. qualis vbi hibernaz liciā rāthicꝫ fluēta. ¶ Libanus i. Seduliꝰ i pascha. ſemp habēs frondes et tanꝫ libana cedrus. ¶ Liber ri. p baccho. Ver. ſ. ge. liber et alma ceres vestro ſi munere tellus. Liber a. ū. et liberi oꝝm. pro filijs. et libertas atis. et reliqua ſymbolū habētia. libo as. et libū. ẏgi. ſ. eñ. oſcula libauit gnate. idē in. viij. ꝛ adorea liba p herbā. Scribo is. Hoza. ſcribimꝰ indocti doctiꝫ poemata paſſim. Sibilo as. ꝛ fibilus i. ver. in buc. nā neꝫ me tū veniētis fibiꝰ auſtri. Scibilis e. ex pro portiõe verbaliū i ibilis definentiū: vt audibilis viſibilis. Tibur uris. Hoz. Rome tybur amē vētoſus tybure romā. Tibia e. Papi. viij. theba tibia cui teneros ſuetū pducere manes. Tribulū i. ẏ. ſ. ge. tribula cꝫ traheecꝫ et iniquo pōdere raſtri. ¶ Viburnum i. idem in buc. quantū lenta ſolent inter viburna cupreſſi. Vibex is. Perſi. ſi pureat multa cantus vibice flagellas. ¶ Fibia vero et hibris idis. ſemper producere repperi: cuꝫ forte natura breuiāt pmā: quare vt alꝫ dixi quoad no bis conſtiterit eſſe breuē: in illis prima ẏſi longa vtemur. ¶ Iante c breuis eſt: vt dicar acis. cꝫ a dico is. deriuatur: vt in quo prima pducitur: ꝛ ficulus a. um. cuꝫ a ſicilia deriuet in q̄ prima quoꝫ producit. vt ſtatim dicemus. ¶ Producunt ẏo dico is. Verg. dicite q̄ſi quidē in molli cōſedimꝰ herba. ¶ Ficus i. Adart. cuꝫ dixi ficos: rides quaſi barbara ẏba. ¶ Icarus i. Vergi. viij. eñ. partem opere in tanto ſuo reret dolor. icare haberes hinc Icarius a. um. et icariotis dis. ¶ Icon onis. quod imago iterꝫ tatur: rideo primam producit: q̄n per ei diphgon a grecis ſcribitur. ¶ Jco is. pro ferio is. Lucre. exhinc corpus propellit et icit. Laper tamen putat breuiare ꝛ apud Lucretium icit preteritum eſſe. Atꝫ ideo producere cꝫ duarū ſylla baruꝫ eſt. ¶ Iciū. ij. Vergi. in buc. terna tibi primum triplici diuerſa colore licia circūdo. ¶ Idica e. Adartia. mica vocor quid ſim cernis cenatio parua. Nice quoꝫ quod iterꝫ tatur victoria: et ab eo compoſita vt niceterius ſſ. niceros otis. Iuuena. et cetomatico fert niceteria collo. Adart. nymbis ebria niceronianis. ¶ Pica e. Adartia. in diſtichis: pica locar certa domini voce ſaluto. ¶ Picus ci. ꝛ pro viro ꝛ pro aue. Vergi. viij. eñ. accipimus fauno picus paterīſcꝫ parentē. ¶ Picens entis. picenum. i. picentinus a. um. Adartia. picentina ceres niueo ſic nectare creſcit. Iuuena. hunc picēs accipe dixit. ¶ Sica e. Adartia quoꝫ tibi tribuit ſubula fica rapit: inde eſt ficarius. Hoza. ſ. ſemp quis erat fur aut ficarius aut alioqui. Sicut Iuuena. ſicut in amplexu ſubitum et miſerabile longum Sicilia. e. a quo deriuata tum producere tum abbreuiare reperiuntur. Nam ſicelis idis. ſemper producitur. Virg. in bucco. ſicelides muſe paulo maiora canamus. Quiō. in epi. ſapphus. ſicelides matres ſicelideſꝫ muſe. ¶ Siculus a. um. ſemper breuiat. Vergi. ſ. eñ. Vir e conſpectu ſicule telluris in altum. idem in eodē. Sunt et ficulis regionibus vrbes. Sicana quoꝫ primam producit. Quiō. riij. meta. Sicanis tribus excurrit in equora linguis. Et derinatis tamen ſicanius a. um. producit. ¶ Sicanus a. um. breuiat. Virg. iij. enei. Sicanio pretenta ſinu iacet inſula contra. idem in. v. ſida reor fraterna erycis portuſcꝫ ſicanos. ¶ Sicheus primam habet mediam. Vergi. ſ. eneiō. huic coniunx ſicheus erat ditiſſimus agri. idem in. iiij. hāc primus ſichei. ¶ Spica e. ſpicus. i. et ab eis deriuata. vt ſpiceus a. um. Ver. ſ. geor. ſpicea cum primis cum meſſis inhorruit. idem in more. alia. confractis ſpicis. Lice. in aratro. Spicium illuſtre feraens. Spicium i. Vergi. iiij. geor. et ſpicula ceca reliquunt. ¶ Ticinus i. flu. Sil. ſ. puni. dum romana tueticine ripe. Trica e. Adar. ſunt rapine tricecꝫ et ſi quid vilius iſtis. Triceni e. na. Adar. bis tibi triceni fauſtine vocati. ¶ Viceni e. a. quibus tricies ꝛ vicies aduerbia. Vergi. in etna. vicenos perſepe dies iacet obruta moles. Adar. non plenum modo vicies habebas. ¶ Vicus i. vnde eſt vicinus i. et vicinia e. Hoza. ſi ſeruus eſt aliquis inimicus et ruſticus rurbanus impia vicinia. Iuuena. quam ſi me laudet tota vicinia pago. ¶ Iante d longa. idem in genere maſculino. Vergi. viij. eneiō. idem athlas generat celi que ſydera torquet. Breuiatur verbum onis. vbs crete. vñ cidonius a. um. Adartia. ſi tibi cecropio ſaturata cydonia melle. Sillius. ij. punica ſydonio fundebat ſpicula comu. Vergi. in buc. ire libet partho torquere cydonia comu. Lydonius nomen viri inde fictum. idem prima longa protulit. xſ. eneiō. Dum ſequeris clycium infelix nona gaudia. Idon. ¶ Lydonias cydoniadis. producit etiam Quiō. m. ſ. de arte. Illum gnoſiades cydoniadeſꝫ iuuenem

Hybernus

Liber.

Viburnū.

Iante c.

Icarus.

Icon.

Vicus.

Iante d.

¶ Iante b breuis ē: vt liber libri. Producit vero fibula le. bibernus a. ū. Ibis idis. liber liberi pro baccho ꝛ boie libertatē habente. Libo as libum i. ſcribo is. ſibilo as. ſcibilis le. Tibia tibie. Tibur is. tribulū i. viburnum i. Vibex icis. SUBIUNGIT Neſtor liberta. libella. Addit niminicibicus: ibo: ſcibo: libero ras. liberalis: libertas: phibe ſcribita: ſcibilis: ſibilus: ſibia: tribula: vibiꝰ a. um. vidibiꝰ. Pylades addit liberius: addit Brixianꝰ tribicē: tiburna. Quibo: quibertus: libertinus: tiburnus: tiburtius a. ū. tiburtinus tinus. Sulpitiꝰ addit gibus: hibrida: libanus: liberis idis. ſciba. Omnes ainunt vibro variari.

¶ Iante c breuis eſt: vt dicar acis. Siculus pducitro dico is. ficus i. Icarus i. Icon nis. Jco icis. Iracce. liciuꝫ ſſ. micas e nice es. i. victoria. pica pice picē. Picenum i. ſica e. ſicut cōiunctio. Sicilia e. ſicheus chei. ſicania e. ſpica e. ſpiculum ſpiculi ticinus i. tricē tricē triceni e. na. viceni e. na. vicus i. ADDIT Pylades. Vicinus vicinitas: vicinia: Nicolaꝰ victeria. Nicander et oīa q̄ a nice hoc ē victoria ſunt. Picus Iorius: icaria: ſpicilegiū: licia. Quintianꝰ addit picināꝰ. Sichyclycheꝰ: ſiche: phicꝰ. micar: niceronis: dicharchis vicies: vicitricenſimꝰ: micliꝰ: ficedula: ſpiceꝰ ea. eñ. ficariꝰ ſſ. addit Del parrius Liciades. Lice. fe. p. Ficulnus: ficeli e icariotis: icanis idis. licitatoriū: licianus: lichē: micipſa. v. p. picētinꝰ? ficiliꝰ? moꝝs: ſycophanta: ficuri: ficubi: ficunde: ſpicus: ſpicare: ſpicas. ficonius: bichus. v. p. Sulpitius addit Icomum ficomus STSA. Ait hec ambigue poni. Sicheꝰ: cyclops: lychas: ſiclas: ficanus: ficilia: liceus.

¶ Iante d longa eſt: vt idē in gñe maſculino. breuiat vero Lydo onis. Dydimuſi. Dydime es.

¶Dydimus i. quod interpretaꝝ geminus siue sit ꝓprium viri nomen siue appellatiuū. Adartia. quales nec dydimi sciunt puelle. est enim carmen phaleuticum. Sedulius in paschali. Cui dydimus cognomen erat.

¶Dydime es. insula in mari siculo. Oui. viij. mera. olearos dydimeqꝫ. Dydime.

¶Chirst. Jantel hinc debuit excipi hilas. n. p. viri cuius prior syllaba breuis est. Juuenalis. aut multū queritus hilas unamqꝫ secutus.

Fidis chorda. Fides ei. Fidene aruꝫ. Gnidos i. Idaspes is. Jdē i gñe neutro. Jdume es. Jdoneus a um. Jdeo cōiunctio. Quidem coniūctio.. Uideo es

DEL NESTO Rapponit didici: fidenates: idumea: idumes a. um. gnidius a. um. Addit Pylades fidicinum: q̄bus addit Birtianus fiduciа. fidelis: fideli a: fidius. Lydoniū: cidonius a. um. Thidion: fidon. v. p. Sidicinus. Bideus: tridēs: vidua. Addit Niniuita didimaon: midas: biduū: triduum vidulus. QUINTIANUS ait hec variari: didius: hydrops: hidrus: hidra: cydron: fidene. Quibus addit Niniuita. Gnido.

Jante f non reperitur preterq̄ in compositis.

INCOMPOSITIS dicit Despauteriꝰ breuiari: vt triformis: bifidus: ſꝫ in his in q̄bꝰ est Jante phi. vide in i. ante p.

Jañ g breuis est vt figulus li. Producūt vero. Bigę arum. Figois. Fligo is. Frigus goris. Frigila le. Higes e. Pyga pyge. Pygardꝰ. Strigilis. Stigo as. Triginta. Uiginti. Vigessis.

ADDE et Sulpitio. Digero: digredior. Fliga: frigor: friguti o: frigeo: frigidus: frigiditas: frigesco: frigil: gygeus: phygiū: cuꝫ tignū arduū signat. sygeus. Stra. addit digestus: strigosus: vigint: vigesimus: vigessis triginta. Despauterius addit digenia frigero: friguilla: figerius: trigesimus: trigesies. QUINTIANUS ait. Adigro: tigris: strigilis: gyges: strigosus: variari.

Jantel longa est: vt Jlissus flu. Hyle hyles. Pileꝰ i. pila e. Breniāt vo cyliū ñ. Cylindrus i. cylidrus i. Cilicicis. filix cis. bilaris e. ilerda e. lylea e. lilibeū i. miliū ñ. milo nis. pila e. pilus i. pylos i. philos i. pyleneus. Siler is. Silex cis'. Sileo es. Siligo is. Siliqua e. Silurus i. Stilus i. Tilia e.

SUPERIORIBUS addit Pylades. philistꝰ: pylades et philos cōposita hyla: addit q̄ Birtianus ilertes: ilaria: philira: hyle. gylippus. trilibris: bilinguis. et oīa a ter bis ꝓposita plus a. um. phyle: hylaris: gylippus: pilo as. Niniuita addit filimacius. v. p. filimacia. fe. p. hilaro as. hilarius. hilari ou. v. p. hilaredus: hilacto: lilea: hileus. v. p. philere. philetus: philereum. philace es philacides: philacea: philacerea: philax. verum limus: philerros: philera es: philostratos.

SZRA. ait hec variari. Adiletum: tilia: pilatus: phil otectes filos: silithia.

¶Anto. Fidis is. p chorda. Uer. ysi. eñ. threīcia fretus cythara fidibusq̄ canoris. Fides ei. idē in. vij. accipe dat fidē: sed fidus a. um. fidos is. primam pducunt q̄q̄ cum fide symbolum habere videant. ¶Fidene aꝝ. Juue. producit viuat fidenis et agello cedo paterno. Idē an fidenarū gabiorūq̄e potestas. ver. tñ. vij. eñ. breuiauit dicēs. b tibi momētuꝫ et gabios urbēq̄ fidenā. Gnidos i. Qui. me. piscosamq̄ guido grauidamq̄ amatūta metallis. ¶Idaspes. Uer. iij. ge. lydia nec populi parthoꝝ aut medꝰ hydaspes. idem in genere neutro. nā vt paulo ante dicimus in masculino pducit. Adar. et quereris qō nō marce bibamꝰ idez. ¶Jdume es. Lu. m. iij. et arbusto palmarum dines idume. Silli. iij. puni. palmiferā q̄ senex bello domitabit idumē. ¶Jdoneus a. um. Hora. Nec ego procurare et idoneus imperor. ideo. Uer. ij. ge. rhetica nec cellis ideo contende falernis. ¶Quidem cōiunctio a quo sunt equidē et qñ quidē et siq̄dē. idē i huc. nō equidē inuideo miror magis. Juue. qñquidē inter nos sanctissima diuitiarū. Uideo es. Uer. ij. eñ. q̄ sit rebus fortuna videris. ¶Jañ g munc̄ fere misi in cōpositis reperiꝫ: tūc eñ quēadmodū supra diximus breuiat: vt bifer a. um. bifidus a. um. biformis e. bifrons bifrōtis. ¶Jañ g breuis est vt figulꝰ i. rigeo es. pducunt vo bige arū. Uer. vij. eñ. auroza in roseis fulgebat lutea bigis. ¶Figo figis. idē i huc. atq̄ humiles habitare casas et figere cervos. ¶Fligo is. qō raro est in vsu ab illo vo cōposita frequenter: affligo is. confligo is. infligo is. Oui. riiij. me. affligi sociorum corpora terre. Uerg. ij. eñ. confligunt zephiri. ¶Frigus frigoris. idē in huc et fontes sacros frigus captabis opacum. et q̄ cū illo simbolū habent vt frigidus a. ū. frigeo es. ¶Frigila le. frigetio is. Adartia. et struthios inopes frigillarūq̄ querelas. ¶Gyges ge. rex lydie a quo gygeus a. um. Propertius. Lydia gigeo tincta puella lacu. ¶Piga ge. Hora. s. ser. ne nummi pereant aut piga aut deniq̄ fama: et ibidem de pigis nasuta et latere ac pede longo est. ¶Pigardus i. Juue. lepus ac saper et pigardus. Strigilis. idem. strigilibus pleno ꝓponit linthea gutto. Hora. tamen breuiauit dicens. furtiua mutat strigili qui prelia vendit et Persi. s. puer et strigiles crispini in balnea defer. ¶Stigo as. a quo cōposita magis sunt in vsu instigo as. vestigo as. Uergi. in etna. pssosq̄ instigant agmine ventos. idem in. vi. ergo alter vestiga oculis riteq̄ repertū. Triginta. idē. s. eñ. triginta magnos voluendis mensibus orbes. Uiginti q̄ eadem ratiōe et vigessis. Adar. amphora vigesses modius daꝫ ere quaterno. ¶Adigro as. primā habet breuē: ne q̄s

Fidis pro chorda.

Gnidos.

Jante f.

Jante g.

Fligo.

Pigardus

Jante l.

Pileus.

Lilium.

puret pducere natura. Adanili. iij. astronomicō. nascērē acciperet ꝓprias significq̄ migrarēt. ¶Jante. l. Ionge ebur ilissus fluuiꝰ arrice cui primā Persi. breuiauit dicēs anfractu ripariū incuruꝰ ilissos seuꝰ honos fluuio Bigia instare seueris eumenides. alibi tñ pducit dicēs. celauit geticos ripis ilissus amores. Pile q̄ sylua literaꝫ ꝓ primā regulā pducit hylei q̄ ppli sarmatici pducūt eādē. Val. flacc. ponit et hilea supplex cum genitalibus. hyle quoq̄ oppidū est boetie cuius primā homerꝰ pducit. Papi. tñ eandē breuiat dicēs que breue lit tus hyles. ¶Pileus i. q̄ ere plū ideo q̄z posuimus ne quis putet a pilo deriuari vt quidā somniant in quo vt ſtupin dicemus prima breuiaꝫ: sed ab eo quod grece ὄr pilon. Persius. Nec mera libertas hanc nobis pileum donat. Pila quoq̄ per y philō posuimus ꝓ la pidea colūna: q̄ pila per i latinū primā breuiat. Uer. vij. eñ. Sparsa pila cadit. et Adartialis. noluerit dici. Quam pila prima suam. ¶Breniāt vero Lilium cilij. a quo

ſupercilliũ cõponit. Iuue. ille ſupercilliũ madida fuligine tinctum. Cylindrus. Uerg. ſ. ge. atea tum primi genti eſt equada cylindro. Cylindrus i. Luc. ix. Cherſidrus tractuq; uia fumãte cylindri. C Cylix cis. idẽ q̃ pacate cylix. C Filix icis. ꝓ perſi. ſed mẽſta filix nullo mãſuefcit aratro. C Hilaris e. et ab eo deriuatũ hilaras. Uer. in buc. t multo in primis hilarãs cõuiuia baccho. C Ilerda e. Luc. in. iiij. ſurgit ilerda mannis pla dis plabit vndis. C Iliſſus flu. vide ſupra t pone hic. Ilea e. ciuitas boetie. Papi. vij. theba. cociũq; ne propellẽtẽq; ileã. C Ilibeiũ i. ciuitas t promontorium ſilicie. Uerg. iij. eñ. t vada dura lego ſaris ilibeis cis. C Milliũ ij. Uer. ſ. ge. accipiunt ſulcis: t milio venit annua cura. C Milo milonis. Iu. pompeiana re clauſerunt ſigna milonem. Pila e. pro ſpherula qua ludimus. Hora. ſ. ſer. nãq; pila lapis inimicus t inde
Pilus. crudis. C Pilus li. et ab eo deriuata. vt piloſus a. um. pilo, as. Martia. non ſunt, crura pilis et ſunt ridi p cora ſetis horrida. C Pilum pili. pro telo producit Lucre. et pilaminantia pilis. C Pilos, li. Qui. in epi. p nelopes. nos pilon antiquã neleia neſtoris arua. C Philos qõ iterpretatur amicus t ab eo cõpoſita. vt p lippus. pamphilus. Hora. in. ſ. epi. ſtrẽnuus t fortis cauſiſq; philippus agẽdis. C Pilene es. vbs etolie. p pi. belli fama viros miſit populoſa pilene. C Siler eris. virgulti genus. Uerg. ij. geor. molle ſiler lentaq; g neſte. t pro fluuio. Luc. ij. tradenſq; ſalerni ſiculta ſiler. C Siler icis. Itẽ. ſ. eũ. ac primuq; filicis ſcintillã edit achates. C Sileo es. idem in buc. t nunc omne tibi ſtratum ſiler equor t oẽs. C Siligo nis. Iuue. ſed n ner t nineus molliq; ſiligine factus. C Siliqua e. idem. ſed laudem ſiliquas occultus ganeo pulres. C ſi lurus i. idem. vendere municipes fracta de merce ſiluros. C Stilus. Hora. ſ. ſer. ſepe ſtilum vertas. idẽ in ſed hic ſtilus haud petit vitro. C Tilia e. Uergi. ſ. geor. ceditur et tilia ante iugo leuis altaq; fagus.

C Anto. I ante m in diſſyllabis longa eſt. vt rima, e. limus i. Breuiant vero finus i. Uer. ſ. geor. ne ſaturare ſimo pingui pudeat ſola ne ve. Hymẽ t hymeneus i. idẽ. iiij. eñ. hic hymneus erit nõ aduerſata peretẽ. Catull⁹ i hymẽ hymenee hymẽ ades o hymenee. C Aldimas
Aldimas. antis. mõs minoris afie. Oui. ij. met. t tandez rhodope niuib⁹ caritura mimaſq; a quo bacchi ſacerdotes dicti ſunt mimanolides t mimanoleus a. um. Perſius. tozua mimaloneis impleuerunt comma bombis. Nimis aduerbiũ t nimiũ qõ ab eo deriuatũ eſſe vr. C Si
Simul. mul aduerbiũ. Uer. iiij. eñ. quã ſimul ac tali p ſenſit peſte teneri. C Hymnus i. idẽ in. ij. fer net opus: redolentq; thymo fragrãtia mella. Poliſyllaba q̃s vt ſimilis e. ſimila e. chimera e. cp̃ apud grecos p, ei diphtõgõ in principio ſcribebat pleriq; eãdẽ primã breuiat author hermo. in Pliniũ li. v. producunt vero ſimins ij. Adar. callidus emiſſas eludere ſimius haſtas. Simia e. Iuue. cuius ſupplicio non de buit vna pari ſimia. atq; pinde ſimil⁹ viri no
Dimerus. mẽ apud Uer. in moreto. ſimilus erigni cul tor cũ ruſticus horti. Dimerus. i. fluuius qui mediã ſiciliã diuidit. vt dicit Zi. xiij. ab vbe cõdita. Syllius. xiiij. pu. armauere ſuos que mergit hymera ponto. Chimerinos quod interpretat hyemalis. Adart. horrida ſi bruma ſydera chymerinos. C Timeus. i. viri ppriq; nomẽ. Seduli⁹ in paſchali: dñ reſideus ceqs
I ante n. timei ſilius illud. C I ante n longa eſt. vt liniũ i. Cnis is. Sinũ prouaſe. Uer. in buc. ſinum lactis et hec tibi liba priape quotannis. p ſinu veſtis ſiue maris breuiat vt, ſtatim dicemus. Breuiãt vo Lynapes is. flu. Oui. in. ij. de põto. ptheniuſq; rapax: t voluẽs ſara cynapes. C Lynedus. i. Iuue. inter ſocraticos notiſſima foſſa cinedos. C Linis eris. idẽ. quoũ flamina tegitur cinis atq; latina. C Liniras e. rer fuit cipri. Oui. x. meta. inter felices ciniras potuiſſet haberi. C Linicus a. um. qõ interpraẽ caninus: et reliqua a cinos qõ interpraẽ canis cõpoſita: vt cynogloſſa herba. cynocephalus. i. cinocodos. i. C Inula e. Hor. atq; acidas mauult inulas. C Linus. i. Uer. in buc. vt linus hec ille diuino carmine paſtor. C Lino linis vel lini
Lino. nis. Iuue. nam qui plura linit victuro dolia muſto. C Aldine arũ. Uerg. iiij. eñ. pendent opera interrupta neq; inde eſt minor aris. C Minerua ue. Iuue. ſeruauit trepidã flagrãti ex ede minerua. Aldinum mi
Aldina. Uer. in buc. ſanguineis ebuli bacchis minioq; rubentẽ. et habentia cũ illo ſymbolũ: vt minius minij. flamm hiſpanie. Aldinio onis. fluuius italie. Aldinie populi theſſalie. Uer. xij. eñ. Qui ſunt minionis in armis. O vij. me. iãq; fretũ minie pegaſea puppe ſecabant. C Aldina e. gemus monete. Priſ. de ponderibus. Accipe terea paruo quã noſe grãi minã vocitant: noſtriq; minã dicere priores. C Aldminiſter ſtri. miniſtro as. et deriuata. Uer. ſ. enei. Totidemq; pares erate miniſtri. Aldinor is. Iuue. advos iam veniet minor: altilis

ct minus ꝛ minuo is. ꝛ minimus: ꝛ miniscor eris. a quo reperitur cõpositũ reminiscor eris. Verg. Dulces re-
ꝛ uisitur agros: ꝛ eodẽ mõ cõminiscor eris. Ninus nini rex fuit assyrioꝝ. Quiõ. iiij. me. cõueniãt ad busta ui
m treãtq; sub umbra. p ubbe quoq; in sacris ḷris dicĩ niniue. Luc. in. iij. Et felix sic fama ninus ventosa da-
m aug. Sinapis is. Colu. Secq; lacessenti fletũ factura sinapis. Sine ppositio. Ver. in. v. Vand equidez sine
mente reor: sine numine, diuum. ¶ Sinister a. um. idem in buc. ante sinistra cana monuisset ab ilice cornix. ¶ Sino.
¶ Sino finis. Idẽ in eodẽ tpe. Arcq; hãc sine tpa circũ. ¶ Synõ onis. Verg. ij. eñ. Talibus insidijs periuri q;
ante senonis. ¶ Sinopis is. ubs uñ sinopeius a. um. ꝛ sinopeus. Oui. ſ. de põto. nõ dolnit patria cinyeus p
cul esse sinopeus. Sinus us. Ver. ſ. eũ. Incq; sinus scindit sese unda reductos. hic p sinu maris: et pro sinu ue
stis. idem in eodẽ nuda genu: nudoq; sinus collecta fluentes. Sinuessa e. Vo. ſ. ser. plotius ꝛ parius sinuesse
Vergiliusq;. ¶ Tinea e. Iuue. Tinea ptũde libellos. Oui. xv. met. agrestes tinee res obseruata colonis. Se
re. tũ pducit dicens. Naturã interno cũ uiscere tinea serpens. ꝛ a syn cõpositã: ut sinagoga e. Sedu. in pascha.
iam. q; capharnee synagogã. intrauerat ubis. ¶ Synhedra e. qõ interpretat cõsessus. Lu. in. iij. Ad pfundũ
collecta ducẽ paruiſq; synhedris. Nyphates ꝑꝑ apud grecos p ei diphtongon scribit: apud latinos breuiat
primam. Iuue. Quosdam facit iste nyphatẽ in populos. ¶ I ante p breuis est: ut stipes is. pro genere quodã I ante p.
pectine. Quiõ. ſ. fasto. Dulcia cur dentur uideo stipis adiice causam. stipendium ẽ qõ a stipe uidet deriua-
tum pducit. Catullus. indomito nec dura ferens stipẽdia tauro. Ver. in diris. aut inter uarios ueneris stipẽ
dia flores. ¶ Tipheus tiphei. Luca. in. iiij. Ẽditus inarimes eterna mole tipheus. Thiphon ẽ pducit: Tipheus.
ut apud eundẽ in. vſ. Autraq; letiferi rabiẽ tiphonis anhelãt. ¶ Scyphus scyphi. qõ ideo posuimus ne quis
cũ Ioanne torrellio decipiatur qui in uersu illo Vergilij. viſ. eñ. Hoc pr anchises auro libabat ad aras: p auro
legit scypho perinde acſi primã pducat. Producunt ẽ Scirppus i. qõ a gripe detracta aspiratione deriuat
in quo prima crementa producĩ. Ver. in buc. iungenĩ iam gryphes equis euoq; sequẽri. ¶ Sipo as. ꝛ qõ ab Sipo.
eo diminutiuũ esse uidetur pipilo as. Oui. de philome. Incipiter pipat mitius hiemsq; tipit. Catull⁹ de pas
sere. ad solam dominam usq; pipilabat quod est carmen phaleuticum.

Riphei oꝝ. Ripa e. Sipho onis. Stipo as. Scri
pulus li. Siphanium rij. Sipus sipuntis. Tiphis
is Typhon onis. Uipera e.

¶ Antro. Riphei oꝝ. montes scythie. unde ri-
pheus a. um. Ver. ſ. ge. mũdus ut ad scythiã, ri
pheasq; arduus arces. ¶ Ripa e. idem in buc.
aut numerũ lup⁹ aut torrẽtia flumina ripas.
¶ Sipho onis. Iuue. etfligiẽq; dee longis si-
phonib⁹ implẽt. ¶ Stipo as. Verg. ſ. eñ. Sti-
pãr et dulci distẽdunt nectare cellas. ¶ Scri-
pulus i. Quiõ. de medicamine faciei. Quicq
parãt marathri scripula myrrha nouẽ. ¶ Si-
phanium ij. Iuue. consumptis o pib⁹ uocem:
damasippe locasti syphanio: sunt q; nõ syphã- Sipus.
rio: ſ; suppario legãt. Sipus tis. Luc. in. vij.
quas recipit salapina patus et subdita sipus.
¶ Tiphis is. Verg. in buc. alter erit tum ty-
phis: et altera que uehat argo. Typhe ẽ su-
pra diximus producere. Uipera e. Iuue. tu ne I ante q
duos una seuissima uipera cena. ¶ I ante q
breuis ẽ: ut liqſco is. liquo as. eliquo as. Ver.
in buc. Limus ut hic durescit ꝛ hec ut cera li-
quescit. Idem in moze. subsidit sincera: solami
nibusq; liquat. Perſius. Eliquare tenero sup
plantat uerba palato. Producunt uero liquor
eris. Ver. ſ. ge. liquitur ꝛ zephiro putris se gle
ba resoluit. Liquor oris. Lucre. in. ſ. pondus
uti saxis. calor ignis. liquor aquarũ: et ibides.
fiet uti cib⁹ois et aridus et liquor ipse. ¶ Liq
dus a. um. qñ a liqueo es. uel a liquor eris.
põt deriuari: tum prima breui: tum eadez lon
ga reperitur. qõ uno uersu Lucre. li. iiij. osten
dit dicẽs. crassaq; cõueniũt liquidis et liqui
da crassis. Liquius ij. flu. Uenetie ẽ teste Ser
uio in illud Ver. ix. eñ. quales aerie liquentia
flumina circum. sunt qui legant liquentia a I ante r.
liquor eris. ¶ I ante r longa est: ut lyra p sul-
co. uñ est lirare et delirare, ꝛ delirus. Nam pro
instrumẽto musico lyra e. primã breuiat: ut sta
tim dicemus. Al chir qõ interpretatur manus
cõposita partim breuiant. ut chiragra e. Voz.
postq; illi insta chiragra. Perſi. sed cum lapi
dosa chiragra. Al darti. sed nil patrono potri-
git hec chiragra est. partim producunt: ut chi
rurgus i. Al der. chirurgus fuerat nunc est ue
spillo dialtus. Verg. in priape. Chirurgamq;
manus miser timerẽ. ¶ Chironomon tis. uel Chirono ꝛ
chironomos i. Iuue. et chironomonta uolan- mon.
ti circello. idem chironomon ledam molli sal
tante batyllo. Breuiant uero dirimo i. Oui. ſ.

Iante q breuis est: ut liqueo es. liquo as. Siquidez
Producũtuero liquor eris. liquor oris. ꝛ liquidus a.
um. primam habent differentem.

IANGIT Despauterius. Liquetius fluuius ꝛ liquetius
a. um. Notat autem Berulanus. Liquidus a liquor eris. ver
do producta ligneo liquet breuiari.
¶ LARDE Sanctius hec uariari. Liquẽs. liqdũ: liquor ꝛ liqſco.

Iante r lõga est: ut lyra p sulco. Al chir qõ est man⁹
deducta partim breuiãt: ut chiragra e. partim pducũt
ut chirurg⁹ i. chironomõ ontis. Breuiãt uero dirimo
is. hyrię es. hyrudo inis. hyrũdo nis. lyra lyre. Al dirõ
onis. n. p. uiri. Al diron qõ interpretat̃ unguentũ. Ni
trus i. a pyr qõ est ignis deriuata partĩ breuiãt: ut py
ra t pyr⁹. Pyr i. pyracmõ onis. Pyretrũ tri. pyrop⁹
i. Partim pducũt. ut pyram⁹ i. Pyramis idis. py-
rnees. piro⁹ i. quirinus ni. syrus a. um. syracuse arũ.
tyrus i. tyrannus ni. viridis. virco vires viriatus i.

QUINTIANUS addit quiris: syras: styrax. Diminuta sty
rax: hyres. vireſco. Addit Berulan⁹ virilis: virilitas. syria.

met. hanc deus ꝛ meliorē litē natura diremit.

Virie. ¶ Virie es. idē in. vij. Inde lacus hiries vidit
Virudo inis. Vora. in poe. non missura cutes
nisi plena cruoris hirudo. ¶ Virundo inis.
Oui. in. ij. fast. fallimur an veris prænuncia ve
nit hirundo. Lyra e. pro istro musico. ¶ Aldi
Aldiron. ron onis. quis labor in phiala docti minosan
ne mironis. Aldiron is. pro unguento: unde ē
myropola e. myropolion ij. Aldyrobalanus i.
ꝛ mirabicus a. um. Nireus i. Oui. ij. de arte.
Sit licet antiquo nireus adamatus homē
ro. Hora. iij. car. qualis aut nireus fuit: aut
aquosa raptus ab ida. ¶ A pyr quod interp̄
tatur ignis derivata partim breuiant: vt pyra.
Verg. iiij. eñ. At regina pyra penetrali in sede
sub auras. Pyrus ri. idem in buc. Insere nūc
meli bee pyros: pone ordine vites. ¶ Pyrum i. idem in geor. Erustumijs firijsq; piris grauibusq; volemis.
Pyropus. ¶ Piracmon onis. idē in. viij. Bronteseq; stero peseq; ꝛ nudus membra pyracmon. Pyrenū i. Oui. n. de arte.
Tritaq; in annoso flama pirenea mero. ¶ Pyropus pi. idē. ij. me. Clara micante auro flāmas imitante pyro
po. partis producunt: vt pyramus i. p viro ꝛ p flumio. Oui. iij. me. Pyramus ꝛ thisbe iuuenum pulcherrimus
Sirus. alter. Pyramis idis. Aldar. barbara pyramidū fileat miracula mēphis. ¶ Quirinus i. Ver. ſ. eñ. remo dū fe
tre quirinus. vnde quirites dicti. Oui. An si pullassem minima de plebe quiritē. ¶ Sirus a. um. Zu. in. vi
viuant galateq; siriq; vñ ēt siri ꝛ assyriū dicti sunt. Sirus quoq; insula vna ex cicladib⁹ que pria fuit pheni
ce siri primā producit apd Homerū: qz eius meminit. Sciros quoq; pducit. Ver. ij. eñ. vna oēs sciria pudet
ꝛ Papi. palladi littore celebrabat sciros honorē. Sidonius appollinaris author nō contēnēdus: sed grauis
liter ꝛ ignarus breuiauit dicēs. vel scirias vacuasse colos vel serica fila per cānas torrisse leues. Sirus nem
pro stella pducit primam. Ver. iiij. eñ. tū steriles eruere sirius agros. Syracusę arū. vnde syracusius a. um.
Idē in buc. prima Syracusio dignata est ludere versu. Tirus i. Idē. ſ. eñ. Sed regna tiri germanus habebat
¶ Tyrānus i. idē in. vij. pars mihi pacis erit dextrā tetigisse tyrāni. Viridis e. idē in. vſ. iā senior sed cruda deo
viridisq; senectus. ¶ Vireo vires: viretū i. viriditas viriditatis eandē rōnem sequuntur. ¶ Viriatus i. So
Jantes. lij. puni. Vos viriatus agit. ¶ Jantes longa: vt nisus i. pro rege megarensiū in accipit rē verso. Ver. ſ. geo.
apparet liquido sublim is in aere nisus. Breuiant vero bison tis. Aldartia. illi cessit atrox bubalus atq; bi
¶ Jsara e. flu. gallie. Luca. in. ſ. Vi vada liquerūt isare qui gurgite ductus. ¶ Jsaurus i. idē in. ij. cruſtumiſ
q; rapax ꝛ iuncto sapis isauro. Aldiser a. um. Ver. ſ. eñ. ꝛ magno misere dilectus amore: ꝛ que cum eo semo
lum habent miseria e. misereor eris. Nisi cōiunctio. Ouid. ij. met. O nisi te virtus opera ad maiora rudisse.
Jante t. ¶ Ptisana e. Aldar. ptisanā fabāq; solebas. vñ ptisanarius ij. Hora. hoc ptisanarium ortze. i. Ptisis is. Juue.
pt isis ꝛ noie putres ꝛ dumidiū crur. ¶ Siser eris. Colu. iam siser assyrio venitq; semine radix.

Jante t. breuis est vt mitra e. vitrū i. britānia e. Vi
Vitrum. tiū ij. producūt vero bythinia e. brito onis. Clitella.
clitunnus i. clitorius ij. cliton ontis. dito as. ditesco
is. fritinio is. Italia e. mitz e. mityl⁹ li. nitor eris. py
thagoras e. Pithe⁹ei. python onis. pythius a. um.
pytheleon ontis. pitisma atis. pituita indifferenti. hy
ritus us. rito as. scitor aris. sithon onis. tritiū tri
ci. triton tritonis. tytirus i. titan nis. titillo as. ti
vite vitis is. vito as. vitupero as. zitum.

Clitella. ADDIT Desparterius clitis diphyrambus litigio litigi
litigiosus. itho. rius nit ella pitheneor. Et que a pitho dicun
tur componi vt pitheleon fithoni⁹ fithonia nz. thitha onis.
Superioribus iungit Stra. triticeus triticea triticeum mina
ra. Jtyreus diteo ditior: ditissimus litium pfracus tritonia.
Pylades vitu periuni. Verulanus Britonia rito trito tritum
triturus.
BRIXIANUS ait hec ambigue poni. Bythinia brython
pituita italus italia. Sulpitius critius. Pylades vitruuius
tannus itis.

Jante u consonantem longa est: vt liuor liuoris. Ui
uo viuis.

JDEM Verulanus ait chiragra chirurgus: pyrene cyra
dirachiū: styrax: tyros. Addit Brixianus pyreneus.

Jante s longa est. vt nisus i. Breuiāt vero biso nō
tis. ꝛ isara e. isaurus i. Aldiser a. um. Nisi cōiunctio.
Ptisana e. Ptysis is. Syser eris.

ASPONE ex Despauterio Crisis: crisi um: cisiarius: hys
isaurū: isauricus: isaicus: isocrates: iserus: isidi⁹: ispias: misa
tes: phisis: phificus: phifice: phifide: pisaurus: fisimbu fe
tius visurgis: frisius: phisadea: miserēor. Stra. addit. Aldi
ri cordia: miserabilis: misertus: miseratus: miserēsco: diser
ptisanari ū: a bis ꝛ ter compositā. Pylades Aldiseret.
QUINTIANUS ait phisis: phisi⁹: phifice poni ad pu
citum.

Jante t. breuis est vt mitra e. vitrū i. britānia e. Vi
tiū ij. producūt vero bythinia e. brito onis. Clitella.
clitunnus i. clitorius ij. cliton ontis. dito as. ditesco
is. fritinio is. Italia e. mitz e. mityl⁹ li. nitor eris. py
thagoras e. Pithe⁹ei. python onis. pythius a. um.
pytheleon ontis. pitisma atis. pituita indifferenti. hy
ritus us. rito as. scitor aris. sithon onis. tritiū tri
ci. triton tritonis. tytirus i. titan nis. titillo as. ti
vite vitis is. vito as. vitupero as. zitum.

ADDIT Desparterius clitis diphyrambus litigio litigi
litigiosus. itho. rius nit ella pitheneor. Et que a pitho dicun
tur componi vt pitheleon fithoni⁹ fithonia nz. thitha onis.
Superioribus iungit Stra. triticeus triticea triticeum mina
ra. Jtyreus diteo ditior: ditissimus litium pfracus tritonia.
Pylades vitu periuni. Verulanus Britonia rito trito tritum
triturus.
BRIXIANUS ait hec ambigue poni. Bythinia brython
pituita italus italia. Sulpitius critius. Pylades vitruuius
tannus itis.

Jante u consonantem longa est: vt liuor liuoris. Ui
uo viuis.

EXEMPLI Sulpitius cōposita a bi.tri.vt biuiū triuiū.ad dit Quintianus nivalis niveus a nix trinicis.

¶ Epitome.

Orta beata dies gaudebunt murmure sancti.

Oro befons ducet grandia meta subit.

¶ O in primis syllabis scōm istius dogma ante b d g u t s prahibitur:in reliquis vero corripitur.

Ante b longa est.vt gobius ij.breuiant vero. Globus i. Obesus a.um. Obelus i.obulus i.Ober obicis. Probus a um.probo as. probum i.Sobole s is.

VINCIA ait habentia duas cōsonātes ante o corripi. obelisaus phobetor:sobarus.Addit Brixianus obes obest.

O ante c brevis est vt proceres um. Voco as. producūt vero cocytus cocyti.

Rito. Irrito.

Sithon.

triton deus marinus

Titan.

O ante b

O ante c.

Focale.

Ociot.

Phocis.

Procerus

Poculum

Vocalis

O ante d.

Python.

Pytheleō.

Pituita p mā hȝ idiferentem.

sta est.Ritus ns a quo est rite.Ver.vſ.eñ.Ritecȝ repertum carpe manu nācȝ ipse volens faciliȝ sequeſ.Rito as.a quo reperiuntur cōpōsita irrito as.t prorito as.Oui.ſ.met.tu face nescio quos/sesto ptetus amoreo irritaretua Lolu.t pelenſiaci;proiret pocula zythi.¶ Scitor aris.Ver.eñ.ſiſ/pensi eruipilium satatum oracula phebi.t ibidē tum vero ardemus scitari t querere causas.¶ Scithon onis.mons thraciæ:vnde sithonius a. um.t sithois idis.Ver.in buc.sithoniaſcȝ nives hiemis subeam⁹ aquoſe.oui.in epi.phillidis:nec vehit acte as sithois vnda rates.Triticū i.Ver.ſ.ge.At ſi triticeā in messem robuſtacȝ farra.¶ Triton onis.deꝰ marinꝰ idē.ſ.eñ.cymothoe ſil̄ t triton annixꝰ acuto.triton q̄ȝ p lacu in aphrica a quo pallas tritonia dicta ē dicēte Ouin.vſ.dilecta tritonida dixit ab vnda.Ver.ij.eñ.nec dubijs ea signa dedit tritonia monſtra.¶ Tytirus i.idē in buc.Tytire tu patule recubās sub tegmine fagi.¶ Titā anis.oui.mulꝰ adhuc mūdo pbebat lumina titan.¶ Titillo as.Vo.ſ.ser.preterea ne vos titillet glia iure.¶ Vita e.Ver.in.vſ.nate mihi quōdam vita duxerat manebat.¶ Vitis is.idem in buc. vitis vt arbor:ib⁹ decori:eſt vt viribus vue.¶ Cito as.Iuue. illius occurſus ēt vitare memēto.¶ Vitupo as.tamen ſi a vitio cōpoſitū eē videaſ.¶ Zizit i.vt qō paulo ante attulimꝰ cicolumnella t pelenſiaci proiret pocula ziti.¶ Jañ u cōſonantē lōga ē:vt viuꝰ a.ū.vino is.priuꝰ a.um.puo as

Jañ u consonantem.

Qante b

Qante c.

Focale.

Ociot.

Phocis.

Procerus

Poculum

Vocalis

Qante d.

Python.

Pytheleō.

Pituita p mā hȝ idiferentem.

Rito.

Irrito.

Sithon.

triton deus marinus

Titan.

Jañ u consonantem.

O ante b

O ante c.

Focale.

Ociot.

Phocis.

Procerus

Poculum

Vocalis

O

stus ꝛ moderor ꝛ modulor ꝛ modi⁹. Vnde. est modus i reb⁹ sunt certi deniq; fines. Modo adu. ẋ. iij. ēn. si mō qō memoras factū fortuna sequat. odor ous. odor⁹ a. ū. odor is. Idē. s. ge. nōne vides croceos vt tmol⁹ odores.

A pus cōpōsita.

¶ Ex a pus podos qō interpretat pes compōsita ꝛ deriuata: vt podalirius rij. podagra gre. Oui. de re. quārtus apud danaos podalirius arte medādi. Mod ar. Litigat ꝛ podagra diodor⁹ flaccela bonat. compōsita ąs ꝛ deriuata a rhodos: qō interpretat rosa. vt rododaphne es. Verg. in cuticē taur⁹ ītē phebi dec⁹ errurgēs rodo daphne. Rod⁹ insula. Vo. s. car. laudabunt alti clarā rhodon aut mitilenē. Rhodope es. Ver. in buc. nec tñ rhodope miratur ꝛ ismar⁹ orphea. ¶ Rhodan⁹ i. ꝓpr. in. ij. tectis arar rhodanusq; celer magnusq; garūna. ¶ Sodalis. i. Vo. audieris heres: ergo nunc damasso dalis: ¶ O ante f breuis est vt ofella e. diminitiū ab offa: sed in primogenio ꝓducitur atq; ideo ꝓ duplex ff scribitur. in deriuato ẋo alterū f exteritur vt sit breuis. Iuue. solueret ex patruo siles effunderet offas. idē ꝛ q̄ nō egeāt ferro structoris ofelle. Mod ar. ne me⁹ ad subitas inuitet amic⁹ o fellas. ¶ Tofus tofi. sunt qui per ph: sunt qui per f scribant; sed sp ꝓducitur. ver. ij. ge. ꝛ tofus scaber ꝛ nigris exesa cheludris. Iuue. herba nec ingenuū violarēt marmora tofum. ¶ O ante g longa est: vt cogo cogis. Breuiant logos quod interpretatur sermo ꝛ ab eo compōsita ꝛ deriuata vt logic⁹ dialog⁹ arethalog⁹. Iuue. Mdonerat vt mendax arethalog⁹ in mare nemo. ¶ Rog⁹. Idē. ꝛ minor igne rogi. ¶ Rogo as. atq; ab eo compōsita vt interrogo as. arrogo as. ¶ Toga toge. Iuue. quid faciant comites quib⁹ hinc toga calceus hinc est.

o ante g

o ante l.

¶ O ante l breuis est: vt colon quod interpretatur mēbrū: scribit enim a grecis per o micron: vñ ꝛ ab eo ꝓpōsita ꝛ deriuata breuiant vt monocolon: dicolon: tetracolon: ꝓducunt ẋo bole tus i. Iuue. boletus dño sq; galeam clodius edit. ¶ Bola e. Verg. vſ. ēn. castrūq; inimbolāq; lorāq; vnde bolam⁹ a. um. ꝛ bolanus nomen turi propium. Vnde. o te bolane celebri felicem aiebam. ¶ Solum i. instrumentum quo aliquid colatur. Ver. ij. geor. collaq; ꝓclivum fumosis deripe tectis. hinc est colo as. ¶ Coliphiū ij. iuue. Luctant pance comedit coliphia pance. Geor. merula per duplex l scribi debere putat. q; deriuatur ab eo qō est collis: q; est pars faciei ritus. ¶ Doliū ij. iuue. tanq; alta in dolia lōgus deciderit serpens bibit ꝛ vomit. ¶ Dolon onis. Dolon quoq; ꝓ gñe teli. qñ a dolo deriuat primā breuiat. ver. vſ. ēn. Sano sq; gerunt in bella dolones. Qui. ic. penelopes. retulit in belle rhesum dolonaq; ceſos. Mdoles is. Ver. s. ēn. mirat molē eneas magalia quondā de est molior ris. ꝛ a molior iris. idem in eodē. molirīq; arcem ꝛ manib⁹ subuoluere saxa. ¶ Mdol⁹. nos. herba ab homero celebrata. Ver. in ꝓpapeia: quē cur moly vocat mentula moly fuit. Oui. xiij. meta. moly vocat superi nigra radice tenetur. ¶ Nola e. syllins. vnij. puni. hic ad calchidi cā transfer citus agmina nolā. Nolo nōuis Mdar. splendida sit nimiū sordida nolo cutis. Olearos insula ꝑpe euboeā. Ver. iij. olearon nimiq; pharon sparsasq; ꝑ equor. Olenos i. oppidū boetie. Papi. iij. the. olenos ionijs ꝛ fluctib⁹ hospita ponti.

olenos.

Oui. iij. me. dirit oleme sydus pluuiale capelle. olim aduer. verg. s. ēn. certes hinc romanos olim volentes annis. ¶ Prolix⁹ a. um. idē in buc. hirsutiq; supercilii, plinaq; barba. ¶ Proles is. idē in. iij. ēn. nec plenum soniā ꝛ lanuina respicit arua. ¶ Polipus ꝛ polidamas antis. primā ꝓducit. cū reliqua a poly. qō interpretatur multū cōpōsita breuiāt. vñ ꝛ a quibusdā per l duplex scribunt. oui. iiij. me. atq; sub equoribus depressum polypus hostē: ꝛ ꝓ morbo. Vo. s. ser. delectat veluti babynum polyp⁹ agne. persi. nec mihi polydamas ꝛ troades labeonem, ꝛ oui. rij. met. sed neq; de iphobū neq; polydamanta nec i ipsum. solus a. um. Verg. iiij. ēn. sola domo meret vacua stratisq; relictis. ¶ Solor aris. idē in. s. solabar fatis contraria vota repēdens. ¶ Solertis. a quo est solertia ꝛ solēnitas a quibusdā. ꝓ duplex l scribunt. Tibul. primus aratra manu solers fecit ob ortus. oui. ix. me. hu licet ex toto solertia ꝓfluat orbe. ẋ. iiij. ēn. annua vota tñ solēneq; et ordine pōpas. Tullus i. idē. s. ge. nōne vides croceos vt tmolus honores. oui. x. me. iudice sub tmolo certamen venit ad impar.

o ante m.

¶ Anto. o ante m lōga est: vt doma atis. q̄ interpretatur tectum. q̄ nis domus breuier.

¶ Domer eris tamesi a vomo is. in quo ꝓa breuis est derivat. ¶ Domo is. q̄ iō posuim⁹ quod coma e cum quo symbolum habere videbatur ꝓ prima breuiat. ¶ Domesticus aris. q̄ grecū est. ne q̄s puter a comedo is. deriuari. Breuiant bromius ij. Luca. in. s. mons phebo bromioq; sacer. Vergi. in copa. est hic mundi ceres est amor ꝛ bromius. ¶ Doma e. Mdarticia. tam longe bromio quā tibi phebe come

Dante f breuis est: vt ofella.

Mddit Sulpit⁹ hec excipiendo profero profuit profuerit que a prosum de quibus supra.

Mdit Mdait hec variari: profundo profecturus pfectus.

Dante g longa est: vt cogo is. breuiant vero logos ab eo cōpōsita ꝛ deriuata. Rogus i. rogo as. Toga

Mddit despauteri⁹. Bogus bogud phlogis phlogi⁹ rogus vogesus. Sulpiti⁹ togula. Quintian⁹. Rogito rogatio.

Dante l breuis est: vt colon membrū. producit vero

Boletus i. bola e. Colum i. Colyphiū ij. dolium ij.

Dolon is. Mdoles is. Mdolior is: moly yos. Nola

Nolo nōuis Olearus i. Olenos i. Olim aduerbium

Polixus a. um. Proles is. polip⁹ i. polidamas tis

Sol⁹ a. ū. Solor is. Solers is. Solēnis e. Tmolus

Mddit pylades lolygo stolo colo. Nimirita addit colis idem solia e. Solitudo solamē solatiū solertia spoletiū spoletinus a. um. Sulpiti⁹ addit bolan⁹. v. p. molinen. Oleager molinus pliritas solaris solariū. Quin. adiungit nolum⁹ nolim⁹ colus vbs proletari⁹ polcutin⁹ colyāb⁹ oleni⁹ coliriū colina colens luo plōgo ꝓlato ploquor: ꝓla bor: polidamantens.

Mdit Mdait dolō polycler⁹ differenter poni. Verulan⁹ plog.

Omitto is. Stho macbus i. Tomos i. Uomo is.

ADDE er Stra. Gomotra gomotreus homole promulus. v. p. Tomacula: momordi: romyris: bromius: dromas: dromo: dromos. homilia: tomotus: romita: comitor: comata: como: comus: cometes: vomitus glomus. Despauteri⁹ addit Bromia: chromus: chromius: chromion: dominor: domitianus: domitius: & ab homos. i. similis cõposita: vt homomeria. Homoneca. f. p. Homolaides: homole: pmethe& pmethei a: pro metheides. Stomachor: thomus: vomica: vomanus. Sulpiti⁹. Homor. Quintianus ait vomica indifferenter poni.

O ante n breuis est: vt bon⁹ a. um. producũt vo Lonor aris. Lones. Lonopeũ i. Lon⁹ i. Bonũ i. Adonichus i. Nonus a. um. Nonearũ. Pron⁹ a. uz. Pono is. Pone ꝓpositio & aduerbiũ: zona e. & agonia cõposita & deriuata: ꝺ quibus i mediis syllabis dicet.

ADDE er Despauterio Phonascus: nonaginta: nonacria: nonacrius a. um. nonius. v. p. pithonites. Quintianus addit ionas: tonum: ponus: nonaria.

O ante p breuis est: vt opis opẽ ab opes & in plurali opes. Sopor oris. producũt vo copa' e. n. p. femine. Lopia e. Lopula e. Lopo onis. Lophos phi. surd⁹ Opis is. nympha. Opilio nis. Popul⁹ i. p arbore. Popeanũ i. Poples itis. & Propino as. idifferentibz. Popysma atis. Sopio is. Stlopus pi.

ADDE er Verulano Opidũ: oportunus: oportunitas: oportunis: nympha: propago quã vitẽ significat: Propea: propugno: propugnaculum: propalo: propono: propello: trophus: scopus Quintianus addit Dropax: scopha: scophe: psophis. Nimirum adiungit: cophes: opoclope. Pylades cophos. Stra. ait hec variari. Propago vbũ: ppino ppinas & poples.

O ante q breuis est: vt loquor eris. Loquo coquis.

Excipe ablatiuum quoq; & nota diligenter composita.

Comes itis. Ver. ij. eñ. fit comes & lõge seruet vestigia coniux. Chromis. n. p. viri. Ver. in huc. pergite pierides chromis & huius filius in antro. Comedo is. Iuue. preclaris vina comedunt patrocinia mensa. Domin⁹ i. Ver. iiij. eñ. reppulit & dñm eneã in regia recepit. Domo as. idem in. vj. os rabidum fera corda domans. Domus us. idem in. viij. Et domus herculei custos pinaria sacri. Blomero as. idem in. ij. Sed glomerare manum bello & concurrere in arcem. Homo is. idẽ in. f. moralis nec vox hominem sonat o dea certe. Homerus i. Iuue. rerum pilius magno si quicq; credis Homero. Nomas dis. Adar. cui diadema dare marmore picta nomas eadem est mumidia. Omasum omasi. Vora. seu pingui rentus omaso. omitto tis. idem. ij ser. artemve illusus omittas. Stomachus. Iuue. Ardenti stomacho nam que meritoria somnum. Tomos quod interpretatur incisio. Adar. scriptura quanti cõstet & tomos vilis. hic pro parte libri accipitur. est & tomus locus in ponto. de quo Ouiđ. in. iij. de tristibus. inde tomos dictus locus hic quia fertur in illo membra soror fratris cõsecuisse sui. vn de idem author fecit tomites e. & tomitanus a. um. Homo is. Iuuena. conuomit hec inter nautas & prandet & errat.

Tomos.

O ante n breuis est: vt conon nis. bonus a. um. producunt conor aris. vnde est conatus. Ouid. de reme. sed quid precipue nostris conatibus obstet. Cone es. insula istri. flu. Iuca. in. iiij. barbara cone sarmatici cis vbi perdidit aquas. Conopeum i. Iuue. vt re studineo tibi lentule conopeo. est enim spondens in. v. loco. Conus i. Ouid. iij. meta. tegmina mor capitum picto mutantia cono. & pro ley pariſſi figalla. Unde confere dicte sunt a Ver gi. donũ. Verg. in huc. phisfula dametas dono mihi quam dedit olim. Adonychus i. vnus er centauris. Iuue. quantas iaculetur monychus ornos. Non⁹ a. um. & inde none arũ. Ver. v. eñ. preterea si nona diem moralibus almum. Ouid. f. fasto. Nonarum tutela deo caret omnibus istis. Pronus a. um. Ouiđ. f. met. me miserũ ne prona cadas. Pono ponis. Ver. in huc. quoniam tibi pocula ponam Pone prepositio & aduerbium. idem. iij. eñ. po

Dicit et Ver. succiso poplite gygem.

ne legunt simul antecz immẽsa volumine terga. Zona e. Vora. ibis eoquo vis qui zonam perdidit inquit. Agonia: e qõ interp& angulus cõposita & derinata: ideo producunt: qz p o mega scribũtur. Nam agonis qõ est genus lũe gemi breuiant: vt in mediis dicet: sed a phonos qõ interpretat vox. ideo pducunt: qz p o mega scribuntur: vt phonascus. Sidonius appolinaris rẽ breuiauit in morte Claudiani dicẽs. Psallmox modulator: vt phonascus quare antiphona penultima longa: at in eodẽ accẽtu acuto pferẽda. Nã a phonos qõ est mos breuiauit: vt crisiphone: psiphone. O ante p breuis est: vt o pis opẽ ab opes. opis vero p nympha producit: vt paulo post dicemus. Sopor oris. & sopora soporas breuiãt cũ sopio sopis pducat: vt statis dicetur: pducunt vero copa pe. nomẽ femine apud Ver. celebrate ope qõ illi⁹ nomini scribit. Lopia pie. ides. f. ci. Post ꝑ intro. fessi & copã data copia fandi. Lopula e. Ouid. viij. me. copula detrahitur cambus. Lopo nis. Adar. callidus ꝑposuit nup mihi covo rauẽne. Lophos qõ interpret& surdus. idẽ quattuor & cophõ pauta psopon amat. Opys nympha. Ver. iiij. ge. atq; ephire atq; opis atq; asia deiopeia. Opilio onis. Ver. in huc. venit & opilio tardi venere bubulci: dicitur etiam & vpilio onis. Opperior iris. & opportunus a. um. per dupler pscribuntur. Populus i. p arbore. Ver. in huc. populus alcide gratissima viris iacho. Popeanũ ni. facias q̃dã. Iuu. pane tumet & factes aut pinguia popeana. Est eñ spondeus in quinto loco. poples itis. qđ nusq; nisi prima longa reperi. Propino as. rẽ breuis repit: vt apud Iuue. qñ ppinat viro tibi sumit q; nis cõtecta labellis: rẽ longa vt apud Adar. cenat ppina poscit negat immit vna est. Popysma atis. idẽ. quis ridere pot fatui popysmata cũni. & Iuue. prebebit vati crebũ popysma rogãti: sũt qui p dupler pscribit popysma. Sopio is. Ver. f. eñ. hũc ego sopitũ somno sup alta cythera. cui & cõpositũ semisopitus a. um. eandẽ breuiat. Ouid. li. amor. purpureo iacuit semisopita toro. idem in epi. ariadnes. thesea. pallura semisopita manus et quo suspicamur primam habere indifferentẽ: itaq; de industria breuem posuimus quodam in loco vbi patriam saltauimus. Vic fuerant cune que me sopiere iacentez. Stlopus pi. Persius. Nec stlopo tumidas intendit rumpe buccas.

Popysma

O ante q breuis est: vt loquor loqueris. Loquo coquis.

O ante q.

¶Ant. O ante r breuis est: vt chorus: cū significat multitudinē coeuntē qō ī posuim⁹: qz p vento q̄ spirat occidēti estiuali primā pducit: vt stati dicet. Cora quoq; antiq̄ssimū italie oppidū primā breuiat dicēte Vy. eñ. idolāq; corāq;: nā corā ꝓpositio siue aduerbiū pducit. idē. ſ. eñ. postꝑ introgressū t coram data copia fandi. Chorus i. p vento q̄ ēt taurus ōr. idem. v. eñ. cōdūt vbi sydera chorū. Eolu. frigoribꝰ gelidis irecq; obnoxia cauri. ¶Corycus i. oppidū t mōs sicilie: vñ est

Corycus. Coritus.

¶Coritus i. p pharetra. Ver. r. eñ. corytiq; leues humeris t lucifer arcꝰ. Syl. vij. pu. Parvulus ex humero corythꝰ taureus arcꝰ. ¶Coralium ij. Oui. iiij. met. nunc quoq; coralijs eadem natura remansit. idem in. xv. sic t coralio quo primum cōtingit aures. ¶Doris is. dea marina. Ver. in buc. Doris amara suam nō intermisceat vndam. ¶Doricus a. um. Idem. ij. panduntur portę iunat ire t dorica castra.

¶Dorion ij. oppidum magnesie. Lu. in. vj. dorion ira flebile pieridum. Papi. iiij. theba. Et tico quos flebile vati dorion. Et a dorion qō interpretat donum siue palmus compositā: nam dori quod interpretatur hasta a qua est doriphorus primam breuiat. ¶Dora e. pars di ei. rij. siue noctis. Ver. in more. iam nox bibernas bis quinq; pegerat horas. ¶Dorus i. pro arbore. Oui. iiij. meta. ardua morꝰ erat nuceis vberrima pomis. t p pomo: Dora. qui niaris prandia moris fini et: morio pro tardo t stolido natura. Vlpian. morio dictus erat viginti milibus emi. Mozari quoq; prima longa est hymōi quēpiam esse. Sue. in nerone de claudio. mozari eum inter homines desisse p ducta prima syllaba iocabatur hoc est morio esse. ¶Noricum i. regio macedonie dalmacie contermina. Ver. iiij. geo. tū sciat aerias alpes t noricas si quis. Oui. iiij. meta. durior t ferro quod noricus excoquit ignis. ¶Ora e. p extremitate. Ver. troie qui primus ab oris.

Dora e. ps dici.

Noricum.

¶Oro as. idem in eodem. oramus prohibe infandos a nauibꝰ ignes. ¶Orithia e. erichthei regis athenarum filia. Vergi. iiij. ge. atq; gete atq; ebrus atq; oetias: orithia. ¶Oriō. onis. Lucan. ſ. armatum micq; auro circūspicit orionā. Flac. ſ. argo. non meus orion: nec ceruus pleiada taurus. Ver. vij. eñ. vbi orion hibernis conditur euris. idem tamen breuiauit in. ſ. di. cuius subito assurgens fluctu nimbosus orion. t in iiij. duz pelago dēsuit hyems t aquosus oriō.

¶Oricon. Luca. in. iij. Tum qui dardaniam tenet oricon. ¶Prora e. Ver. in. ſ. frangūtur remi tum pra auertit ab vndis. ¶Sozer icis. Serenus pregnans artus captiui sozicis edit

Thorax cis. ver. vj. bis sex thoraca petitus p fossumq; locis. Et habentia l ante o vt lorum

O antes

rc. ¶O antes longa est: vt moses. Iuue. tradidit archano quecunq; volumine moses.

¶Prosa e. Auso. prosa afie i cautis numeros imitata chorozum. breuiant vero cose arum. vrbs tuscie. Ver. iij. eñ. quiq; vrbez liquere cosas. ¶Cosira e. insula in mari siculo. Oui. iiij. fast. fertilis t merite sterili vicina cosire. Dosis quod interpretatur datio: nam per o imi conscribitur a grecis. vnde est antidosis pro antidoto. ¶Osiris idis. Tibullus. primus aratra manu solerti fecit osiris. Proseuca e. Iuue. ede vbi cōsistas in qua te quero pseuca.

¶Prosymna e. vrbs thessalie. Papi. lib. iiij. theb. hinc armat larissa viros: hic celsa psymna. Posui pñā pono is. cuius in pñti prima fuit lōga. Ver. iij. eñ. hinc t naritij posuerūt menia locri. ¶Rosa se. idē in rosis. ambigeres repet ne rosis aura rubozem. ¶O ante t breuis est: vt notus. i. ventus a meridie spirans qui latine ōr auster. Ver. ſ. eñ. notus arreptas in sara latētia torquet. ¶Noth⁹ quoq; qō interpretat spuri⁹. Oui. in epi. phedre. cur non caperes regna paterna nothus. ¶Noto as. aui. Vergil. in buc. parta mee veneri sunt munera namq;

O ante t.

Oro as. Dorus. Dora e. Dorion. Dorica. Dorycus. Dorides. Dorotheꝰ. Dorias. Dorides. Dorotheꝰ. Dorotheꝰ. Dorotheꝰ

tui.que exẽpla ideo posita sunt:q; notus a.um.participium a nosco is.ꝑmã pducit ex regula gñali supinoꝝ duas syllabas habẽtiũ. Breuiãt q̃z botryꝰ i.ꝛ botrio nis:q; primã p o micron scribit. ¶ Bothꝰi.auso. hic possem victos inde referre gothos. pducunt ẋo clotho us. Iuue. hec exẽpla para felicibꝰ aut mea clotho. ¶ Lote siue cotes oppi. mauritanie pduxit ꝑmã:q; per o longũ a grecis scribitur. ¶ Slı.li.v.ꝛ stra. ¶ Lothos i.arbor ꝛ nympha in illã versa. Oui.ix.me. florebat aquatica lothos.ꝛ ibidẽ lothos in hãc nymphe fugiens obscena priapi. ¶ Prothoeus i. Vo. quo teneam vultus mutantẽ prthea nodo: ꝛ a prthos quod interpretat primus composita vt prothogenes prthomartyꝛ prothoclitus. O anteu cõsonantẽ breuis est:vt ouis nouꝰ a.um.pducit ẋo ouum i. Voca.longa quibꝰ facies est ouis illa memẽto. ¶ Lote siue cotes

¶ Lhu. O antec hinc auferat totus a.um.cuiꝰ poꝛ syllaba lõga est. Ver. vitur infelix dido tota q̃z vagatur.

¶ Epitome.

Uinite capadoces date fulices q̃z getes q̃z
Musa nephas referas sanguine turba viret.

¶ Vdico secũdi hoc dogma ante c d f g m n r s t b. pducitur ꝛ ante alias consonantes est breuis.

¶ Ante b breuis est: vt ruber a. um. producũt vero bubo bubonis. bubalus i. bubastus i. buber eris. Jubilus i. lubricus a.um. nubes is. Nubo is. pubes is. Rubigo ginis. suber suberis Subula e. Tuber eris.

¶ Lubricus

¶ Rubigo

¶ Tuber.

ADDIT Sulpitius lubrico pubes pubertas. Rubigus vber vbertas. Quin. subulo as. ginbo is. Niniuita addit vbero as. ꝛ hinc composita hubertus hubertũ ubilo as. pubesco rubercu lum rubero as. Pylades addit rubrica. Omnes quoq; scribũt habentia u vel b ante u produci: vt nubes bubo. excipiũt autez bubulcus ꝛ hec cõposita innuba ꝛ pronuba. innubꝰ ꝛ pronubꝰ PYLADES ait Rubigo ambigue poni. Niniuita hoc cõpositum connubium.

¶ Ante c longa est vt duco is. Luceo es. Breuiant vero Luculus i. Luculo as. cuculus i. Cucuma e. Cucumis eris. cucurbita e. Bucẽti e.a. Buceni e.a. Lucerna e. Lucrum i. Luceres rum.

¶ Vante c

ADDE et Sulpitio duco as. ꝛ educo as. cõpositũ dux cis. ducatus. Niniuita addit ducarius luca e. lucrinꝰ. lucretiꝰ lucretia lucretilis. mucro. lucumo. Quintianꝰ addit. Lucellũ lucerda. Scribunt ijdem authores breuiari habentia c vel u vel r. ante u. vt nucleꝰ cuculus trucido ex quibꝰ excipiunt mucena. Lucubo cucurio ꝛ brucus que longaũt.

IDEM Quin. ait luceres ambigue poni ꝛ lucrinꝰ ꝛ lucrum

¶ Ante d longa est. vt rudo dis. Ludo dis. Breuiant vero Pudor oris. pudet pudebat. Rudis e. Rudis is. virga pretoris Rudens rudentis. Sudes is. Studiuz ij. Tuder. eris. et tuders ertis.

¶ Rudis

ADDE ex Pylade rudie. et Stra. rudimentũ rudio ꝛ cõpositũ erudio rudiniꝰ pudicꝰ pudicitia. Despauteriꝰ trudes is. rudico as. Sulpitius addit rudes ruditana ruditaniꝰ.

DERO Annus scribit rudi preteritũ in cõpositi one ambigue poni ꝛ rudo is. Niniuita añt Iudouicus.

¶ Ante f longa est. vt vfans tis. bufo onis.

ADDE ex Quintiano rufe castellum italie

¶ Ante g lõga est. vt Jugerũ i. breuiãt vero fugio is.

¶ Lote siue cotes

¶ O añ n cõsonantem

¶ Vante b

¶ Bubalus.

¶ Ante t longa est. vt tudes tis. Tudo tis. Breuiant vero Tutor oris. Tutela e. Tutulus i. Tutia e. Tutanus i. Tutilina e. Tutinum i. Tutia e. Tutanus i. Tutilina e. Tutinum i. Tutia e. Tutanus i. Tutilina e. Tutinum

decem seruos. ¶ Lucrũ i. natura primã breuiare ex diminutiuo cognoscimus. Vo. s. epi. q̃d pure tranquilleq; honos an turpe lucellus.

¶ Lucerna e. tametsi a luceo es deriuet. Iuue. hec ego non credam venusina digna lucerna. Luceres romuli milites. Propert. lib. iiij.

Uante d

hic titi es rhãesq; viri luceresq; coloni. ¶ Uante d longa est vt rudo is. Serui. findo. vt archadie pecuaria rudere credas. Uer. vij. eneiõ. breuiauit dicens. fera sub nocte rudentes vbi Seruius inquit rudo naturaliter lõgã habere primã sistolã ergo fecit. ¶ Rudẽs tis. q̃ pro fune idez breuiauit in. s. di. insequitur clamoz q̃ virum stridoz q̃ rudentũ. Breuiãt vero pudoz oris. z pudet pudebat. Uerg. iiij. eñ. Ante pudoz quã te violẽ aut tua iura resoluaz

¶ Rudis e. pro re noua. Oui. in epi. penelo. q̃ rantũ lanas nõ finit esse rudes. hinc est erudio is. quasi extra ruditatẽ pono. rudis quo q̃ pro virga pretoris breuiat. Vo. s. epi. spectatuz satis z donatũ iam rudere queris. Sudes is. Uer. vij. eñ. stipitib9 duris agit̃ fudibusve preustis. ¶ Studius. ij. Oui. fingula duz narrat cursu studioq; loquẽdi. ¶ Tuder is. op. italie. ¶ Tuderis. possessiuñ ab eo. scr.

tuders.

U antef.

li. iiij. pu. z gradiui colam celso de colle tuderẽ. idẽ in. vj. deneriũ lateri pendet tuder. ¶ Uañ f lõga ẽ: vt rfans. tis. flu. italie. ver. vij. eñ. atq; in mare cõditur vfans. idẽ q̃ alio loco p noĩe ppio viri posuit. ¶ Bufo nis. idem.

U ante g.

s. ge. immensusq; cau is bufo. z que plurima terre sunt qui buffo onis per duplex f. scribant. ¶ U ante g longa est: vt ingeriũ i. nuge aut ruga e. Breuiãt vo fugi o is. z fuga e. ver. in buc. quẽ fugis ab demẽs. ¶ Jugũ i. duo

U ante l

nes iũgunt: z p moris sũmitate p nauiũ trãstro. z p releare. ver. i buc. a spice aratra iugo referũt suspensa uenci. ¶ Tuguriũ. ij. idẽ in eodẽ opere. pauperis z tuguri cõgestũ cespite culmẽ. ¶ Uañ l breuis est vt hu-

vligo. v ante m

mus. icis. siue fulica e. Anienus in arato. z cũ parua fulix trepido volat arua volatu. ver. s. ge. sin ficco ludit fulix pducunt vo Lulus i. Ador. nõ culũ neq; enim culus est q̃ nõ cacat olim. ¶ Dulichiũ ij. ver. i ij. eñ. dulichiũ samosq; z neritos ardua saxis. ¶ Fuligo is. ver. in buc. semp z assidua postes fuligine nigri. ¶ Julius ũ. idem. s. eñ. Julius a magno demissum nomẽ iulo. Adulus i. mula e. Ador. gestari iunctis nisi desinis elide mas. ¶ Pulex icis. idẽ in dist. mordente molesto pulice vel si quid pulice sordidius. ¶ Thule es. insula q̃ ab aliis dr thile. verg. s. ge. tibi seruiat vltima thule. ¶ Uligo inis. ver. ij. ge. atq; pinguis humus dulciq; vligine leta.

¶ Unte v ante m longa est vt humoz oris. Humidus a. um. Humanꝰ a. um. Breuiãt vero cumulꝰ i. humus i. humerus i. Numa e. Numantia e. humanꝰ i. n. p. Numerus i. Numisma tis. Rumex icis. tumeo es. tumulus i. tumultus.

U ante n.

¶ Unte n longa est vt munus eris. Breuiant vero cuneus i. Cuniculus i. Tunica e.

Cunicul9.

U ante p.

¶ Unte p. breuis ẽ vt lupus. ¶ Lupis is. pducũt vo cupa e. in pditer iouis siue iuppitris q̃q; sunt q̃ vtrũq; p duplex p scribant. ¶ Nup aduer. ver. in buc. nõ verũ egonis nup mihi tradidit egon. ¶ Pupus i. z pupa z pupula z pupill9 z pupilla. Ador. dicit se vetulã cũ sit cere alia pupa. persi. nẽpe hoc q̃ veneri dona te a virgine pupe. Pupula e. p eo; q̃ q̃dã dicunt pupilla e. Oui. de amo. suspicor z fama est ocu lis q̃ pupula duplex. ¶ Pupulus i. Juuena.

Fuga e. Jugum i. Tugurium i.

DES PAUTERIUS addit habentia f. vel i. vel p. ante. omnia breuiantur preter fruges frugi frugalitas z hinc deriuata pugio iuger iugis iugiter iugi z inde fomata.

QUINTIANUS ait pugilar inglãs z bugiosa poni ibi.

U ante l breuis est: vt fulix cis. Producunt vero Culus i. Fuligo ginis. Julius ñ. mula e. Pulex icis. tunle es. Uligo inis.

ADDIT Despauterius dicens habẽtia ante u. f. vel g. ve l n. produci preter fulix vel fulica. gula mulier que breuiant. Bolñ cũ productis bulimeõ bule culeus dulea dulichiũ dulichius a. um. iulianus iuliana iulius a. um. palꝰ palustra vlus pulex.

QUINTIANUS addit puleiũ pulidamas. Pylades scribit supremus a. um. duplex scrupulum vel scrupulus variari. Quintianꝰ addit stupeũ cupressus. verulanꝰ pupi-

U ante n longa est: vt munus eris. Breuiant vero cuneus i. Cuniculus i. Tunica e.

ADDE ex Quintiano. Druna. cuneatus. tunica tus. cunicu tim. cuneatim.

Uañ p breuis est: vt lupus i. Producũt vero cupa Jupiter. Nup aduerbiũ. Pupus i. pupula pupill9 i. Rupes is. Suparus. Stupa e. Scrupus i.

ADDE ex despauterio. Pupulus. pupilla. scrupuꝰ. scrupoꝰ scrupulosus. scrupeus a. um. rupitilus. cupenniꝰ. stupeꝰ. ex vpilio. Er pylade. Suparus. iupiter. Et quintiano. Bapula rupa. Scribunt preterea omnes habentia p vel n yel r ante g duci. Inde autem excipiunt pugi.

A ante r longa est.vt curio onis. Breuiat vo curi⁹ ñ.cures ium.op. Curetes populi.curulis e. curi⁹ ñ. flu.furio.is. muria e.nur⁹ us. nutrio is. spurius ñ.

BDDIT Pylades. Curules. furor. furia. Quin. Turi⁹ muri nus Turis.v. p.duran⁹ furiosus. furibūdus. Despauterius. Curetis.duratum.furo is.furio as. muries muridus murio. Stra.ait.Curetes ⁊ furius ambigue poni.

A ante s longa est.vt pusio onis. breuiant vero fru sino onis. pusillus a um. Susurrus i.

BDDE et Uerulano. Susurro as. susurratio. pusillanimitas adiungit Quintianus. Susanna. Busiris autem ab eodem varian dicitur.

A añ t longa est: vt vtor eris. Breuiat vero cutis is. fruter icis. futuo is. futur⁹ a.um. lutū i. mutina e. mu tilus a.um. muto nis. nutrio is. puteus i. putris e. puto as. Ruteni po. rutil⁹ a.ū. rutuli po. Rutuba e. flu. rutupe op. vter a.ū. vter eris. vtica e. vti cōiūctio

BDDE et Quintiano' rutrum rutellum. putus a.um. puta. et fruter cum. inde deriuatis luteſco. putor. ſutul. mutul. et De ſpauterio. Ute⁹. luto sus. luratus. a. luto derivata qō fine h ſcribitur putro. putreſco. putrefacio. putredo. Uerulanus ad dit vtinā. Scribūt preterea oēs poliſſyllaba breuiari. Excipiūt t longis deriuata: vt vtilis. rutela. que quoq; longantur. q⁹ addunt bruteo. furio. futilis. glutio. glutinum. glutino as. lu cheolus. lutheus. a lutho cū h ſcripto: mutuus a.um. mutuo. murio tis. mutuor aris. ſtruthion. bruticus bruticius.

EEJPIT nimirum ab vltima parte regule inturna quod producitur.

U purum ante u cōſonantē lōgū est: vt vua. Qō ſi cō ſonans precedat breuiatur. vt fluuius ij. pluuia e.

De medijs syllabis Cap.v.

Epitome.

Accipe ſit medijs a lecto: quanta vocalis.
Productam dicas gaudeo nauta vide.

A in medijs syllabis ante g n ⁊ u producitur: et in altijs rapitur.

Ante b in medijs syllabis breuis est: vt cala

pupilli pſtātis at hic dānati immani. Rupes is. Uergi. in buc. nec tū phebo gaudet pualia rupes. Suparus i. ⁊ ſtrupa a pleriſq; p duplex p ſcribuntur: qr producūt primā: ſz iō po ſuimus: qr de ortographia non ſatis conſtat. Scrup⁹ i. vñ ſcrupul⁹ i. ⁊ ſcrupe⁹ a.um. Uer. vſ. eñ. ſcrupea tuta lacu. A ante r longa est vt curio onis. nomen viri. Luc. curio ſicanas trāſcēdere iuſſus in vrbes. Breuiat vero curi⁹ ij. Iuue. qui ſimulāt curios ⁊ bacchanalia vi uunt. Cures iū. op. ſabinorū. ver. vſ. eſt. cu ribus paruis et paupere terra. Curetes tū pplī ſunt dalmacie. Luc. in. iiij. illic bellaci cō ſiſus gēte curetum. Nam pro crete pp lis pdu cit Uerg. in. iiij. ge. curetū ſonit⁹ crepitāti aq; era ſecute. Curulis e. a curru. Luca. in. ſ. va cueq; loco ceſſere curules. Iuue. ſellas dona re curules. Duri⁹ ij. flu. hiſpanie. Silli. in ſ. hinc certant pactole tibi duriuſq; taguſq;. Furio is. fiue furo ris. et furor. Luca. quis furor o ciues. Muria e. Hora. ſ. ſermo. qō pingui miſcere mero muriaq; decebit. Mur⁹ ns. Uer. in eneiō. Dardanis ⁊ dire veneris nū rus. Spurius ſpurij. Auſonius. quiq; no tas ſpurijs verſibus appoſuit. A ante s lon ga est: vt puſio ſionis. Breuiant vero fruſino onis. oppidum italie. Iuuena. Aut fabraterie domus aut fruſinone pareſ. Puſillus ſilla: lū. pro paruus. Hor. dij bene fecerunt inopem me quoq; puſilli. Suſurr⁹ i. Uerg. in buc. ſepe leui ſomnū ſuadebit inire ſuſurro. A ante t longa est: vt vtor. Breuiant vero cutis is. Aldar. de cute quod faciat ille vel ille ſua. Fruter cis. Ouiō. in. ij. de arte. hos ego qui canerent fructices violaria vidi. Futuo is. Au guſtus apud Aldart. Quod futuit glaphyraz. Antonius hanc mihi penam fulnia cōſtituit ſe q; vti futuā. Lutū i. Hora. ſ. epiſ. viriſſet canis immūdus vel amica luto ſus. A Mu tina e. Luc. in. ſ. hiſt. his Ceſar perfina fames me pecus nutrilū: turpis ſine gramine campus A Muto onis. a quo mutoniatus a.um. Aldart. domnis cum pueris mutoniatis. eſt eñ carmen phaleuti cum. Hora. ſ. ſer. pducit dicēs. huic ſi mutonis verbis mala tanta vidētis. Puteus i. Iuue. Horrulus hic puteiſq; breuis nec reſte monēdus. Putris e. qō primā habere breuē oſtendit. Ouiō. in. ſ. de pōto dicens. etur vt occulta viciata putredine nauis. idem. pv. meta. putrefacta eſt ſpina ſepulchro. Puto as. ſine p eo qō eſt cogito as. ſiue p eo qō eſt arbores purgo. Ruteni orum. populi germanie. Luc. in. ſ. ſoluunt flaui lon ga ſtatione ruteni. Rutilus a.um. ⁊ rutilo as. Uerg. Nec modo que toto rutilauerat igne comarum. Rutu li populi italie antiquiſſimi. idem. ſ. eñ. ternaq; tranſierint rutulis hiberna ſubactis. Rutuba e. flu. italie. Lu. in. ij. Unda facit rutubāq; cauū dilabitur unde. Rutupe oppidū brūānie littoꝛale. Idem rutupinaq; littora ferūt. ⁊ Iuue. rutupino ve edita fundo. Uter a.rum. ⁊ ab eo compoſitū vterq; vtraq; vtrūq;. Uer is. qō tameſi in declinatione prima longa poſui: idcirco ſuſpicor primā habere naturā breuē: quod ab eo vte rus derivatum breviat. Uerg. ij. eñ. ingemuit ſteterit illa tremens vteroq; recuſſo. Utica e. oppidum a phrice. Luca. in. vſ. nō vtice libie clades. Et ab vt cōpoſita. vt vtiq; vtinā veluti.

A ante t.

A ante s.

Susurr⁹. U ante r.

Rutupe.

U purum. ante u con ſonantem.

Anto. U purum ante u conſonantem lōga eſt: vt vua vuidus a.um. Uergi. in bucco. aut cuſtos gregis: aut matura vinitor vue. idē in eodē. vuidus hiberna venit de glande menalcas. Quod ſi conſonans precedat u breviatur vt fluuius ij. pluuia pluuie. A ante b in me diis ſyllabis breuis est: vt calaber a.rum. ala bande arū producunt vero atabulus i. ventus apulie peculiaris. Horatius in. ſ. ſer. oſtenta re mihi quos torret atabulus ⁊ quos barab bas. Sedu. in paſcha. tunc colluere baal tunc elegere barabbā. ſed potius dicendum eſt per duplex b ſcribēdū eſſe interpretat enim filius aba. i. patris. Et verbalia in abilis. vt amabi lis. penetrabilis. ⁊ in abundus. vt populabū dus. ⁊ in abulū finita. vt venabulū i. incun abu lū i. aceratabulū i.

A ante b i mediis ſyllabis.

A ante c.

Cloaca.

Mustacium.

Sarracū.

A ante d.

A ante g.

Podagra.

A ante m.

A ante n.

Producūt vero benacꝰi. lacꝰ italie. Uerg. iij. ge. fluctibus ⁊ fremitu assurgēs benace marino. Cloaca e. Iune. pinguis torrēte cloaca. Iracūdus a. um. Uox. in pe. impiger iracundus inexorabilis acer. Alderacus a. ū. idē. ij. epi. erpulit helleboro morbū bilēq; meraco. C Mustacium ij. Iune. cenā ⁊ mustacia perdas Labente officio crudis donandi. Opacus a. um. Iune. tanti tibi non sit opaci. Pastinaca e. et pro pisce ⁊ p radice hortensi. Macer. est pastinace virtus in semine nō. C Pistaciū ij et nucū gñe arbor. Palladi⁹ de arborū incisione quin amygdaleos subeunt pistacia romanos. C Portulaca lace. Macer. andrachnes grece ē q; portacula latine. C Sarracū i. Iune. frigida circūagunt pigri sarraca boete. Et noīa terminata in aculū. vt tabernaculū i. guberna culum i. crepitaculū i. et in aceus a. ū. vel aci⁹ a. um. vt ordeaceus a. um. arūdinaceus a. um. gallinaceus a. ū. vinacius a. um. C A ante d breuis est: vt bragada flu. aphrice. Luc. in. iiij. bragada lentus agit ficce sulcator arene. pducunt vero cicada e. Uerg. in buc. so le sub arden ti resonant arbusta cicadis. C A ante g longa est: vt imago imaginis. carthago nis. Breuiāt vero arui ragus i. Iune. ⁊ de temone britanno excidet arui ragus rex fuit britannie. C Asparagus i. idem asparagis qua despiciat conui uia cauda. C Chiragra e. Mar. sed nil patrono porrigit hec chiragra est. C Mandragora Colu. mādragore piar flores mestāq; cicutas.

C Pelagus i. Uergi. nō illi imperiū pelagi se nūq; tridentem. C Podagra e. Mart. litigat et podagra Diodorus flacce laborat. C Uertagus i. idem in distichis. nō sibi sed dñonatur vertagus acer. et noīa in agoras desinentia vt anaxagoras: pythagoras: aristagoras: hermagoras: C A ante l. breuis est: vt menalus i. producunt vero hec canalis. Uer. iij. ge. currentē iligius portare canalibus undam. C Et denominatiua in alis. vt verbalis e. vocalis e. sacerdotalis e. natalis. C A ante m breuis est: vt calamus i. Producunt vero dictamū i. Uergi. rij. eneiō. dictamum genitrix dictea carpit ab ida. C Et noīa verbalia in amen exeūtia: vt certamen inis. et exeuntia in entū vt armamentum i. nucamentū i. firmamentū i. Et nomina hebrea ad nostram declinationē extensione syllabarū reducta: que quia in fine acuunt in eadē syllaba retinent accentū. et ex consequenti rōne latina eandē producunt: vt adā adamus i. Abraā abraamus i. roboā roboam⁹ i. C A añ nlōga est. vt inanis. et Romanus a. um. gargānus i. neq; eñ vsq; breuiatur vt quidā delirant. Breuiant vero apidanus i. Luca. in. vj. apidanus nunq; celer: nisi imixtus enipeus. C Balanus balani. atq; inde balanatus a. ū. Hora. iij. car. nec pressa tuis balanus capillis. Persius balanatū gausape pectis. C Liban⁹ i. quod nomen grecum est interpretaturq; fornax. C Drepanū i. Uer. iij. eñ. hinc drepani me portus et illetabilis ora. C Dardanus filius iouis. Uer. vij. eñ. dardanus ideas phrygie penetranit ad vrbes.

C Christ. A ante n. hinc denatur ocean⁹ cui⁹ penultima breuis est. Iune. oceanus quotiēs aliquid de moribus audent.

C Ant. Eridanus i. Uer. in. vj. plurim⁹ eridani per terram volutur amnis. Balbanum i. Iune. cerulea indut⁹ scutelata aut galbana bria. ⁊ syllaba e. producūt vero Atabulus i. verbalis e. in abilis desinentia. vt amabilis e. ⁊ in abūdus a. um. vt populabūdus a. um. ⁊ in abulum: vt incunabulum i. venabulum venabuli.

ADDE et Quintiano Barrabas amabo adverbium. quod re dicit Antonius in abilis terminata lōgari excipit Stra. abilis inhabilis ⁊ circūdabilis que breviantur.

A ante c breuis est: vt alacer alacris. Producūt vero benacus benaci. cloaca e. iracūdus a. um. meracus. mustaciū ij. opacus a. um. pastinaca e. pistaciū ij. portulaca e. sarracum i. Et noīa derivata in aculū. vt gubernaculū i. ⁊ in aceus a. um. vel acius a. um. vt ordeaceus a. um. gallinacius a. um. vinacium ñ.

SUPERIORIBUS Uerulanus addit. Locusta. sarmentica vrbs et in cūdus terminata: vt iracūdus. Despanterius. Bachaces bonifacius. eumachus. lumacha. lacudace. hippaco. numacius. opaco as. opacitas. octacilij. pheatia. pheaticij. sampsacū valaci. et Quintiano adde iacus. solo phacij. podiacia. nomen propriū. Syracuse syracusius lamalacha monodaciū fallacia. Et que ab habētibus gtiū in acis derivant que longāt a ante c in medijs.

Pylades scribit Trinacria variari. Stra. obliquū sipharis.

A añ breuis est. vt bragada. flu. producit vo cicadis

DES'PANTERIUS addit ageladas e. iader. Idē ait a barbaris propria in adus terminata produci.

STRA. ait eadem ablatiuū ⁊ troades ambigue poni.

A ante g longa est: vt imago ginis. breuiāt vo Arragus i. asparagus i. chiragra. e. mandragora re. pelagus i. podagra gre. Uertagus i. ⁊ nomina in agoras terminata. vt Anaxagoras e.

UNIUSTA scribit hec quoq; breviari q̄ cōposita sunt a agoge qō est ductio: vt isagoge: paragoge: finagoge: pedagoge: apage. Idē ait breviari chorag⁹ ⁊ corag⁹ cōtra. Bibliothecarū. idē ait noīa secunde iuflectionis breviare. A ante g in medijs: vt lucagus: ⁊ suffragiū cū est a frangendo. idē ait noīa que sunt a goga qō est focū breviari: vt pythagoras: ab agra q̄ composita breviari dicit: vt chiragra: idē addit abdenago. aftiages. apiages. Cartilago: talage: messagete: pāragia: paragia: thessagetes. Quin. addit breuibus a phagos ⁊ agus cōposita. vt hophagus nocturnagus: anaglipha: phenagore: indagus a. ū. idem addit a frango cōposita: vt crurifragium ⁊c.

UERULANUS ait hec variari cyragra: ⁊ podagra: quibus addit Quintianus agragas.

Scribunt omnes hec composita notari debere vt contagium a tago vel tango: coagulū a cogo: repagulū a pago: que omnia producunt a ante g.

A ante l breuis est: vt menalus i. producūt vero canalis ⁊ denominatiua. in alis desinentia vt vocalis e.

ADDE et despanterio charamalus. v. p. cephalonia iatissima galia: mapalia: messala: messalinus: a pharsalos: pharsalicus. pharsali⁹ a ū. pharsalia: sandaliū. sandaliotis: sardanapalus: sodalis. sodalicium. sodalitas ⁊ymphalus: ⁊ymphalis idis. ⁊ymphalū. Quin. addit omphale: cephalones aqualiculus. cephalo

as. Verulanus addit ab aschal derivata produci: vt a scaloniū abscalon: Pylades in alijs vel ale terminata produci scribit.
QUINTILIANUS ait atalante. pharsalia. italia. stympha lides coralium poni ambigue.

A ante m breuis est: vt calam⁹. Producūt vero Bi ctamum i. ꝛ verbalia in amen finita vt certamen. So lamen et hebrea ad declinationem nostram reducta vt adam adamus i.

EDDE ex Pylade cōtamio as. examino as. ꝛ in amētū termi nata: vt ornamentū. Verulanus thimiam a. Quintian⁹ syrida me. Numinita. phylamon. v. p.

A añ n lōga est: vt inanis. Breuiāt vero apidan⁹ i. balan⁹ i. Liban⁹ i. Brepanū i. Bardan⁹ i. Eridan⁹ i. Halbanū i. hippanis. Hyppomanes is. Laganū i. hban⁹ i. Raphan⁹ i. Rhodanus i. Et noia greca in phanos vel phanes desinentia. vt Stephanos i. Ari stophanes is. scan⁹ a. um. ꝛ cyane indifferentez hñt.

EDDE cum brevibus emanuel ex niniuita. aristophanes: ꝛ q̄ sunt a phanes deducta. astianax. aranee. ananias. alcani⁹. aba na. bethania. capane⁹. cōcani. ceranus. britanis. dardania. dar danius. dardanides. dardanis. egbatana. illibanus. marcoma nes. manganus. pausanias. pantanei. pythane. pyranus. v. p. sequana sequanicus a. um. susana. taprobane. testimanus. vra nius. vranie. vranios.

A ante p breuis est. vt terapna e. p ducūt v̄o anapis is. mesapus is. Priapus i. Serapis is. Sinapis is

EDDE ex quintiano napis. napir. iapigia. iapis. iapidia. nea polis. cynapes. serapion. ex Numinita caiphas. iapetides: mesi pia synapi vel synape is. Et pylade seraphis.
QUINTILIANUS ait terapneus ꝛ serapis ambigne poni.

A ante q breuis est: vt tanaquil. Producūt v̄o qua q̄. ꝛ vtraq; in ablatiuo.

DESPAUTERIUS ait ablatiuos compositorum a q̄s aduerbia p duci ꝛ vtraq;.

A añ r breuis est/vt Lithara. Producūt v̄o amara cus i. amar⁹ r a. rū. auar⁹ a. rum. Cochleare is. Bena rius ij. Tiaras e. Et denoiatiua in arius a. us. vt an tiquarius a. um. sextarius ij. sacrarium ij.

EDDE ex Verulano: tiara: tiaras: z odoara: margarita: addit Quintianus. carrarus: aaron: angario: byzares. Caluaria: pro gnariter: margaritū: panarea: baleares: baleari c⁹ a. um. capha reus: megar⁹: palarica: mozarabus. Et in aris vel are terminata ait p duci. Dic tñ idē excipit ab in arius terminatis tenari⁹ qō dicit breviari cū lōgis. addit Despauteri⁹ amaracin⁹ a. ū. ama reo: amarasco: amaricare: amaro: amaritudo: auaritia: auari cus vel auaritius: hilari⁹: longaren⁹: magar⁹: nouara: pinari⁹.

A añ s breuis ē/vt petaso onis. Producūt v̄o aga so onis. amasis is. omason i. parnasus i.

QUINTILIANUS addit Gymnasie. occasio: colocasiū: vi nibasi⁹. v. p. am. si⁹ amasia: talia q̄ sūt formē driuatiue. Despau rasa. Verg. iij. ge. galbaneosq; agitare graues nidore chelindros. Hypanis is. Ver. iij. ge. sa rosumq; sonās hypanis misusq; caicus. Hyp pomanes. idem. iij. ge. Hyppomanes lentū di stillat ab īguine virus. ꝛ Iuue. hyppomanes carmenq; loquar. coctūq; venenum. ¶ Laga num i. Vora. s. ser. refero laganiq; catinum. et ibidem laganū portantes enophoriq; Libanus. Sedulius in paschali. semp habens frō des et tanq; libana cedrus. Raphan⁹ i. Catull⁹ ide trahūt raphaniq; mugilesq;. est eñ carmē phaleuticū. Rhodan⁹ i. Oui. ij. met. hesperios amnes rhenū rhodanūq; padūq;. Sathanas mediā p ducit rōne supius dicta: q̄ dicit sa thā. Et noia greca in phanos vel phanes dē nentia. vt Stephanus i. Diaphanus a. ū. epi phanes is. Aristophanes is. Vor. s. ser. eupolis atq; cratinus aristophanesq; poete. ¶ Sica nus a. ū. mediā hz indifferentē longā: vt apud Vergi. v. eñ. fida reor fraterna ericis portusq; icanos: breuem vt apud Oui. in ibim pluri ma que flammas icanus etna vomit. ¶ Cya ne quoq; indifferentē habet breuē apud Oui dium. in. ij. de ponto. q̄q; suis cyanen miscet anapis aq̄s. Aldar. Sic minimas intrant cya neasq; nares. longam apud Iuue. cyanes ple nes et tēpestatibus vtres. Oui. ix. met. cogni ta cyane prestanti corpore nympha. ¶ A ante p breuis est. vt alapa. ¶ Terapne es. oppi dum laconie. Nam breuiare Sillius italicus ostendit: vt diximus alias cum dixit nōnunq; affirmat terapneis ilion armis. Ouiō. in epi. paridis positione producit dicens. Rure te rapneo nata puella phrygem. producunt vero anapis sicilie flu. Oui. xiij. meta. et cyanes et anapia ꝛ ortygia aretusa. ¶ Aldesapus i. no men est viri p prium a Vergil. in eñ. celebrati. ¶ Priapus i. idem in buc. sinum lactis ꝛ hec te liba priape quotannis. ¶ Serapis is. de⁹ egyptiorum. Aldar. vincebāt nec que turba se rapin amat. Sinapis is. Lolii. secq; lacessenti flerū facturo sinapis. *¶ A ante q breuis est: vt* tanaquil. Iuue. Ante tamen de te tanaq̄l tua q̄n sororem. Nequaq; vero p ducit ꝛ vtraq; in ablatiuo. nam in nominatiuo ꝛ acrō breviat. ¶ A ante r breuis est. vt cithara e. Barbarus a. um. isinarus i. tartarus i. ¶ Producūt v̄o amaracus i. Ver. s. eñ. italie lucus vbi mollis amaracus illum. ¶ Amarus ra. rum. idem. s. georg. Et amaris intiba fibris. ¶ Auarus ra. rum. Horatius. semper auarus eget. ¶ Lo chleare is. Aldarti. Aldittere cū possis vel co cleare mihi. ꝛ in distichis. nunq̄d sit poti⁹ cur cochleare vocer. ¶ Denarius ij. Aldar. vn⁹ se pe tribi tota denarius arca. Idem tamen alio loco breuiauit i dicens Denarijs tamen hanc non emo basse tribus Tiaras e. Vergi. vij. eñ. sceptrumq; sacerq; tiaras. ꝛ Iuuen. phrygia vestitur bucca tiara. Et denominatiua in ari us a. um. atq; etiam substantiue accepta in arius ꝛ arium. vt sertarius rij. sacrarium ij. armarium ij. vestiarium ij. rosarium ij. Iune nal. de quo sertarius alter idem apud ysiace potius sacrarta lene. ¶ A ante s breuis est vt petaso onis. carbasus i. pegasus i. pro ducunt vero agaso onis. Persius. Nic dama est non tressis agaso. Amasis is. Lucanus in ix. non mihi pyramidum tumulis eruitus amasis. Omason i. Horatius. Leu pingui tentus omaso. ¶ Parnasus i. est Ouidius

A ante p. Terapne.

Aldesap⁹.

Serapis.

A ante q.

A ante r.

A ante s.

primo metamor:pho.nomine pernasus superatq; cacumine nubes.

A ante t. ¶A ante t breuis est:vt cyathus ti.lapatus i.carpathius a.um. Producunt vero aratus arati,poeta grecus. Germanicus in aratum. a ione principum magno deducit aratus. et Oui.cum sole t luna semper aratus erit.

Achates. ¶Achates e.nomen proprium viri a Uergi. in eneid. celebrati et lapidis:cuius meminerunt Plinius atq; Solinus Uergi.ſ. eneid. ipse vno graditur comitatus achate. ¶Aratrum i.cuius mediam natura esse longam/vel ex eo colligimus quod apud idoneos authores semper longa reperitur: tametsi a grecis aratro per o micron scribitur. t Petrus riga quodã in loco breuiauerit. ¶Egates insule in mari libico. Sillius libro primo pum. Flore virens auet egates abolere parentum dedecus:t in eodem opere sepe.

Egates.

A ante u. ¶A ante u consonantem longa est: vt cadauer eris. papauer ueris. ¶Batanus ua.um. Iuue. Vic petit euphrates inuenis domitiq; batani.t Ald ar.in distichis. Et mutat latias spuma batana comas. Lucanus tamẽ in primo breuiauit dicens. Uagiones bataniq; truces quos ere recuruo.

E ante b. ¶E ante b breuis est:vt erebus i. terebintus i.celebris celebre. multebris multiebre. Producunt vo corebus i. Uer.ii.eñ. inueniscp; corebꝰ mygdonides. ¶Ephesus i. Iuuenalis. Armeniius zelatus cunctis narrat ephesis. Perrhebus ba.bum.a perrhebe vbe reſalie:sed p e diphthongon scribitur. Ouidius meta.riij. corpore non leso perrhebum cenea vidi.cenea perrhebum.

E ante c. ¶Auto. E ante c longa est: vt imbecillus laus.quod er in t bacillus componitur in quo prima breuiatur. Breuiant vero seneca. Iuuena.a seneca:que piso bonus que cotta solebat. ¶Senecio onis.eadem quoq; rõne breuiat.

E Ante d. ¶E ante d lõga est:vt teredo inis.uredo inis. albedo ims. Breuiant vo andromeda e. Oui in epi.sapphus andromede patrie fusca colore sue. Essedum i. Uer.iij. bergica vel molli melius feret esseda collo. Ald acedo onis. Luca.iv.in macedum terras miscens aduersa secundis. Tenedos i. Uer.ij.eñ. Est in conspectu tenedos notissima fama. Et ab hedra hoc est sede compositra:vt cathedra cathedre. synhedra e.exedra dre. Ald arti.t.epigram.cuius cathedra licos poterit tibi rheda ministros. ¶Unedo donis,ideo breuiat:quia a b vinus t edo componitur.

terius:album masar:caprafi?.v.p.iason:naason:obafius:pasius:viridasi?. Uerulan? dicit ppria que habẽt in mediis. A. s esse cõmunia:sed frequẽti? pduci:tu pbatissimos imitare.

A añ t breuis est:vt cyathus i.producũt vero arat achates e.nomẽ viri et lapidis.aratꝰ i.egates ſole

ADDIT Despauteri?.Bullatius:curati?:cerathus:cicatricoꝛ:enati?:crimathꝰ:fabrateria:grabati?:hypates:portius:leucate:leuparũ?:palati?:pilatus:palatiũ:palatinus.a.um reate phabato.trebati?:tiphata:treatus:tegeaticus:theatri amphiteatrũ:veratrũ.idẽ scribit in atus a.um.in atius a.um in aticus a.um.in atoꝛ.in atim derivata pduci:in ates quoq; pduci ait:ſz inde excipit socrates:xenocrates:hippocrates et cetera que a cratos qõ est robur deriuant:que dicit breuiat. QUINTIANUS longis addit viriatus:argathonius egates:theutates:erycates:thiridates:cyrathus:phanaticus pirata Addit preterea omnia denominatiua:participia verbalia:t supina preter ea que sunt a do das.t omnia a primitiua longis derivata:vt a prefatum:prefatio ꝛc.

IDEM Quintianus ait hec ambigue poni:affatim socratꝰ socraticus et nabatheus.

A ante u cõsonantes lõga est:vt cadauer cadaueris

Breuiant vero batauus a.um. patauium patauinus

ADDe ex Uerulano proauus:tritauus:t que a breuibus desinunt que breuia sunt.nam a longis longa manent.

NINIUS addit Bathauia:pathauinꝰ a.ũ. garamas garamantes a.um. Stra.duranus addit.

QUINTIA. ait berhauꝰ indifferẽter poni.minima retinet

¶Epitome

Europs cur fratres magnetis nerea turbat.

Et cinicos fratres menia nostra tenent.

E(inq;) in mediis syllabis ante c f m n t t prorabitur u alijs autem est correpta.

Ante b breuis est/vt Erebꝰ i. Producunt vero corebꝰ i. Ephebus i.perrhebus a.um DES PAUTERIUS addit a lebes.debibis itaq; hec per ae diphthongon scripta perrhebe t inde perrhebus a.um.t hec per oe amebeus corebus.

E ante c lõga est/vt imbecillꝰa.um. Lercopithecꝰ i.

Breuiant vero Seneca e.Senecio onis.

QUINTIANUS addit ad decẽ cõposita:vt duodecim t a deca cõposita:vt endecasyllabus.exechias.thelecoon.nomechius illecebre.Despauterius dicit breuiari a secus cõposita vt atrisecus.a cerseco mes.berecinctos.berecithia: phrenesiclides.suffecius aechiꝰ.quadrisyllabum.

QUINTIANUS ait hec ambigue poni ibecillis.phoreclus.execroꝛ.phalecus.

E ante d lõga ẽ/vt teredo inis.Breuiant vo andromeda e.essedũ i. macedo onis.Tenedos tenedi.vnedo onis.t ab hedra cõposita/vt cathedra/synedra.

ADDE ex Uerulano.Ald elchisedechꝰ.t cõposita a corripe bipedes comedo:t definitia in da.vt andromeda.Idem aliqua raro pduci:vt gapphredus.Despauterius addit in do definitia:vt amphimedõ corripit:t in de vt alcimedes.inde apponit.Eledõ.õmocedes:empedocles:lacedemõ.lacedemoniꝰ.lebedus.pẽcedanũ.remediũ.vagedrusa.zebedeꝰ.Quinuus veleda.t nomina in edus terminata:vt mimedamus.et

pe de composita vt suppedito.
Minuita ait hec ambigue poni. Ficedula. Quintianus macedo q̃ que sunt ab hedra: vt cathedra.

E ante f indifferẽs est: vt tepefacio cis patefacio cis.

Producuntvero Veneficusvenefici. Venefica e.

ADDE ex Stra. Veneficiũ ceteri scribunt infinita cũ facio q̃ flo composita variari vt tepefacto liquefio.

E ante g breuis est. vt Telogonus ni. Producũt vero Lethegus i.

ADDE ex Sulpitio deriuatiua a lego as. vt collega. tristega q̃ longa sunt. Addit Despanterius naupegus. simpiegades. simplega. Et hec scripta di phthongo a e. cynegyrus panegiris panegyrici versus. Quintian⁹ cathegoria collegium.
ADDAD Stra. peregrinus dicit ambigue poni.

E ante l breuis est: vt obelus i. Sepelio is. Producũt vero phaselus li Libele indifferentem habet.

ADDE ex Despanterio philomela. philomelus: eumelus: perimede. candela. candelabrũ. famelicus et hec diphthongo ae scripta chamelea. chameleon. chamemela. mantele is. manteliũ Et Quintiano videlicet parelelus.

E antem longa est: vt eremus i. Breuiãtvero elemẽtum i. ptolemeus i. tlepolemus i.

ADDE ex Pylade q̃ sunt a poleineos: vt ptolemeꝰ q̃ breuiant. arthemis vchemẽs. alemanꝰ. thelemachꝰ telemꝰ artemidorus ex Sulpitio Bethsemani. ex Stra. anchemolus archemorus polemus. v. p. Et noia q̃ habẽt tele. vt telemachꝰ solemnis. v. p. Et noia que habent tele. vt thelemachꝰ solemnis. v. p. tuteretur alemania. Despanterius addit anthemius siue anchemius artemisia chrysoremis anazimenes antolemus polemon ploremon. Stra. ai raustremius ambigue poni.

E ante n producitur. vt verbena verbene. Breuiantvo armenia armenie. Hebenus i. helena e. iuuenis is. ingeniũ ingenij. Ingenuus a. um. Olenus oleni. porsena porsene. Et composita a venio venis. vt aduena aduene. Et a genes hoc est genꝰ vt archigenes antigenes: diogenes: hermogenes menogenes. Origenes: protogenes. Et a sthenos hoc est rubur: vt anisthenes: callisthenes. demosthenes. q̃ a parthenos q̃ est virgo: vt partheniꝰ: parthenope: parthenopeꝰ Et imene vel menes finita: vt climene: periclimenes Archimenes.

SCRIBIT Minuita a Xenos cõposita etiam breuiari: vt philoxenꝰ polexena: praxena. armenius nia. um. achenienes achemenines: ambenus: alchamenes: ariasimenus: amphigonia. alimenus: abdenago: berenice: bereni cis: carmenio: cereniꝰ climenus: clazomene. diadumenꝰ: achenenis: eumenis: eumeniꝰ carimene eugenꝰ: eugenia: helenꝰ: hereninus: hyppomenes: inasimenus idomeneus: iphigenia: agenius q̃ eiusdem originis cetera ingenitus. q̃ a gigno! composita. vt indigena: elpomenes. misumenos: nitritenes nyctimene. orchomenꝰ: ormenꝰ: parmeno: penenis: periclimenꝰ: porsena: aristomenes: stelenꝰ solemnes! catenẽtia. Quin. addit. carcenades: hoxistenes: mi-

E ante f indifferens est: vt tepefacio cis. liquefacio cis. Vora. ij. ser. in matris iugulo ferrum tepefecit acutum tepefecit secunda breui posuit longã. Catul. dicens. Alta tepefaciet p̃mitta flumina cede. Ver. ij. eñ. Illos patefactꝰ ad auras. q̃ Proper. Nec stanti dñe patefiant nocte fenestre. C Veneficus semper producere reperitur: sed id forte efficitur quoniam si plures syllabe breues cõcurrerent: vix posset recipi in hec genera carminũ que sunt magis in vsu. C E ante g breuis est vt thelegonꝰ ni. elegus i. vcalegon nis. C Producunt vero cethegus i. nomẽ p̃priũ viri Romani. Iuuena. Claudius accuset mechos catilina cethegum. E ante g.

E ante l.

C E ante l breuis est vt obelus i. qõ breuiare et eo manifestũ est quod a grecis p epsilõ scribitur q̃ qõ in diminutiuo illius a Virgilio in rosis breuiatur cũ dicit. Nec aperit summi fastigia celsa obelici. C Sepelio is. Persius iãpridẽ hũc sepelitur restas perge tacebo. C Producunt vero phaselus phaseli: Iuue. Parum in fictilibus solutum dare vela phaselis. C Ebele tum breuiare tum producere reperitur. Vergi. iiij. eneiõ. Hinc matris cultrix cybeles coribantiaq̃ era. Cum vero producitur p duplex ll scribi consuenit. Luca. in. j. q̃ totam p̃uo reuocant alemone cybellam. Barbara vero in el finita que ad nostram declinationem syllabe extensione reducuntur: producunt. vt michael lus israel israelus israeli. C E ante m longa est: vt eremus eremi. nam per e longam in secunda scribitur a grecis: in quo peccauit hymnographus: cum in carmine saphico scripsit. prepoteus martyr eremiq̃ cultor. C Racemus racemi. vindemia vindemie. Breuiant vero elementum elementi. Horatius primo sermonum. doctores elementa velint addiscere prima. C Ptolemeus i. Luca. in nono. te ptolemee feram frustra ciuilibus armis. C Tlepolemus tlepolemi. Ouidius in epistola penelopes. sanguine thlepolemi lyciam tepefecerat hastam. C E ante n producitur vt verbena verbene: murena murene. catena catene. alienus aliena alienum. Breuiant vero Armenia armenie. Vergilius in buccolicis. Daphnis et armenias curru subiungere tigres. C Hebenus hebeni. Vergilius primo geor. Fert hebenum solis est thurea virga sabeis. C Helenus heleni. helena helene. Vergi. iiij. eneiõ. hos elenus moliusq̃ idem in. j. ornatus argiue helene quos illa micenis. Iuuenis is. idem in. ij. Iuuenes fortissima frustra. C Ingenium ingenij. Vora. Ingenium graius musa dedit ore rotundo. Ingenuus a. um. Iuuenalis. ingenui vultus puer ingenuiq̃ pudoris. C Olenos i. oppidolise alterum quoq̃ fuit boetie. Papi. iiij. the. Olenos ionijs q̃ fluctibus hospita portu Seneca in troade. olenos rectis habitata rapis porsena porsene rex hetruscorum. Ad artia. hanc spectate manum porsena non potuit. Vergilius tamen in. viij. enei. authoritate sua produxit dicens. necnon tarquinum eiectum porsenna iubebat arcq̃ ideo per n duplex scribi consuenit. Breuiant quoq̃ a venio is. composita vt aduena aduene. conuena conuene. E ante r.

E ante n.

Olenos.

Lõposita a genos.

C Et a genos. quod interpretatur genus vt archines. Iuuena. aduocat archigenẽ ioneq̃ rosaq̃ pallia iactat. C Antigenes. ver. in buco. non tulit antigenes. et erat tum dignus

amari. Diogenes Ausonius. Diogenes abiit nō abiit: sed abiit: Vermogeñ. Vo. ij. sermo. inuideat qō hermogenes ego cāto. Ad enogenes. Adar. Adenogenē oi tu licet arte velis. ¶ Origenes is. Vora. j. ser. vt quondam marseus amato: origenis ille. imperiti hunus rationis dicūt hermogenes t origenes penultima longa: progenes. Iuue. Protogenes aliās vel disphilus aut etimāthus. Breuiant etiā asthenos hoc est robur t vim.

Asthenos. Aparthenos.

tia cōposita: vt antisthenes nis. Lalisthenes is. Demosthenes demosthenis idem eloquiuz t famā. Demosthenis t Liceronis. ¶ Et a parthenos qō interpretatur virgo cōposita t derinata vt parthenius mons arcadie. Verg. in buc. Frigora parthenios canibus circūdare saltus. ¶ Parthenope nea polis italie ciuitas. Ju-

'Parthenope.

iij. Geor. illo Vergilium me tempore dulcis alebat parthenope. ¶ Parthenopeus parthenopei rex archadie. Idem. vj. eñ. parthenopeus t adrasti pallētis imago. In mene quoq; siue menes finita: vt climene climenes: melpomene melpomenes. periclemenes periclemenis. archimenes archimenis. Quiō. primo Met. Et tulit ad climenen epaphi conuitia matrem. Horatius. iiij. carminum. Quem tu melpomene semel: est in carmen phērecratium. Idem in secundo carminum. Nunc tu qui tenuit dines archimenes. Ouidius. in

Finita in mene.

metamor. Adiraq; periclimenes mors est cui posse figuras.

¶ Anto. Ante p breuis est: vt Thelephus thelephi. producunt vero asepus asepi. fluuij

Ante p.

Psiscian?.

Psisci. in perigesien ex Dionysio. atq; malos lemures quod pellit munus asepi. ¶ Asclepius asclepij medicus fuit prestantissim? scribitur q; a grecis per e longū. Adacer. non modicum sanos asclepius asserit illas. Joseph? quoq; produxit ratione a nobis sepius dicta. ¶ Psesepis psesepis: vel psesepe psesepis. vel psesepium psesepij. Vergilius in bucco. cū primum pasti repetēt psesepia tauri. ¶ Ante q breuis est: vt diequarte vel diequarti. diequinte vel diequinti qui vt author est Gel. lib. ix. noctiarti. aduerbia sunt significantia diem quartam et diem quintam futuram: vt cras perendie. que etsi er die t die t quartier quinti composita sunt eodem tamen author illud ebreuiant quod erat alioquin longū.

Ante q.

Ante r.

¶ Anter breuis est: vt Lerberus cerberi. Urerus vteri. patera patere. iterum aduerbium. Producunt vero abdera abdere oppidum thracie. Unde est abderitanus abderitana abderitanum. Ad martialis. abderitane pectora plebis habes. Austerus austera austerum. Horatius secundo sermonum. Adolitur austerum studio fallente laborum. Lythera cytherorum vnde est cythereus cytherea cythereum t venus cytherea dicta. Vergilius primo eneidos. Nunc ego sopitum somno super alta cythera. Idem in eodem. parce metu cythera manent immota tuorum. ¶ Lyperi cyperi iunci odorati species est: et viri nomen proprium apud Martia. celebratum. ¶ Galerus galeri. Juuena. Sed nigrum flauo crinem absconde galero. ¶ Hiera e. Vergilius ix. eneiō. Quos iouis edurit luco syluestris hiera. ¶ Homerus. Horatius Ennius et sapiens: t fortis et alter Homerus. ¶ Iberus i. fluui? hispanie. Lucanus. iij. Qui prestat terris aufert tibi nomen iberus. ¶ Asysterium ij. Ouidius. Pandimus interdum doctis mysteria rerum. ¶ Nyceterium ij. Juuena. vt ceromatico fert nyceteria collo. ¶ Poderis genus vestis talaris. cuius meminit diuus. Joānes in apoca. ideo producere dicimus: quia per e longum a grecis scribitur. ¶ Syncerus syncera syncerum. quod a fin et cera componitur. Horatius. Syncerum est nisi vas quod cunq; infundis acescit. ¶ Seuerus seuera seuerum. idem ad imā cantare seueris. ¶ Trieteris idis. et trietericus a. um. Papi. iiij. theb. Ludus t atra sacrū recolet trieteris opheltes. Verg. iiij. enei. Thyas vbi audito stimulant trieterica baccho. ¶ Antes breuis est: vt heresis heresis. athesis is. flu. producūt vero carchesium. Verg. iiij. ge. Et mater cape meonij carchesia bacchi. Diocesis is. per oe diph-

Cyperus.

Trieteris et trietericus.

ritenes: archemenius: deneger: iuuenilis: idasimenius: quatenus hactenus: ptenus: himeneus: philopemenis: ambenus: ulixmenus: anarimenes: pmenio: asenech: claromenius: ochemus JDEM Stra. aitmerine: porsena: ambigue poni.

Ante p breuis est vt thelephi thelephi. Producit vero asepus asepi. asclepius asclepij. Josephus iosephi: presepe presepis.

ADDE ex Verulano Vipepe: presepiū. Erniniuita: elenia. um. Addit hec quoq; ae diphthongo scripta hiepepesipe presepio is. hec autem per o e hodeporus hodeporici: symphya: episynalepha. Quintianus. Asclepiades.

Ante q breuis est: vt Diequarti diequinti.

Ante r breuis est: vt cerberus ri. Producūt vo abdera re. austerus austera. um. cythera orum. cyperus. galerus i. Homerus i. biera e. iberus i. mysterium ij. niceteriū ij. poderis is. Syncerus ra. um. seuerus rum. trieteris idis.

DES' PAUTERIUS scribit noīa ppria vel hominū vel locorū t fluuiorū fere pduci: vt saleranus: cythera orū. Sacerdos excipit hec q breuiant. Sunt aūt cytherea. Lytherei? atheniasteric: asteris: asteri on: asteris?. Bucterus: bellerophon. cerberus. craterus. cicero. cremera camere. camerius. casperia. casperia. eucherius. eleptherius. glicere. glyceriū. hiero. hieronymus. hierosolyma. et quicquid est ab hieros quod est sacer. Hericus. hieremias. himera. laberi?. mermeros. nucerus. porrus. proteros. silerus. sigerius. flaberius. tyberis? tyberinus. tyberius. triph erus. valerius. valerius. niceratēs. niceriacus. et ab heros quod est amor: cōposita. vt phileros: t a ceros. Synoceros egroceros: bucerus a. um.

VIJE JDE Ad cū longis que ponit nebrij. hec addit Severus asseuero as. perseuero as. arteris: craterale. cāteria. dysteriodicteriū. galericus. galerita. pāthera. psalteriū. sotheris. stateria trieterica. dcitheris. trieris. trierach?. Nec q̄ ae diphthō. scripta notat arcera arceris. aphereses: epheresis: epapheresis. diaeresis. fineresis. et quicquid est ab heresis. chimera. cytherea. megera. machera. neera pcerus. syncerus. per oe pomerium. Quintianus hec addit. acheras. syntheresis. eneridas. philercyperez. hisperesia. valameris. byseres. Beregitanus arceicera. citeriacus craterus.

STRA. ait Lytherea et perseuero ambigue poni.

Antes breuis est: vt heresis. pducūt vo carchesiū i

Diocesis eos. frenesis is. galesus i. halesus i. hermosus i. milesius a. um. marpesus i. magnesia magnesi

matesis eos. Poesis is. syntheresis is. ꝛ ab esus a. um. composita.

DESPAUTERIUS ait primo composita a lōgis nota ri debere qualia sunt obesus adesus q̄ pducūtur. Idē ait numeralia eañ s habētia pduci vt vigesim⁹. Inde b̄ lōga ponit. Arcesi⁹ catachresis: anacoresis: diaporesis ecclia: ecliastes: ecclesiastic⁹: etheresis: genesa: halesus: herbesos: halesin⁹: iesus lyæbesos: larnesus: marmipesi⁹ a. uz. megalesia: malesus: milesius: micalesos: monesus: moneses: mydesos: menesis: opesos: onesim⁹: onesis: pleuresis: phrenesis: syneresis: synezesis: sperchesiades: sperchesi⁹: thermnesus: thoracesis: thelnesis titaresius: vogesius. v. p. Quin. hæc addidit thaceſi⁹: thermesus: p conesas: caresis: pnesson: thartesius: mindesius: philesius.

VERULANUS ait frenesis ambigue poni. Stra. mathesis ꝛ pleurisis.

gium a grecis scribitur per t non per d in secūda: ergo duplex alter literature accentus alter. ¶ Et ab esus a. um. composita

Eañt lōga est: vt moretū i. Breuiāt vero amethist⁹ i. chrysendetū i. Japet⁹ i. macetes e. pharetra e. phe retrū i. piretrum tri. phaetō tis. phaetusa e. taigeta e. taiget⁹ i. triquetra e. triquetrus a. um temetū i. venetus a. tum. vietus a. um. ꝛ denoīatiua in etas ōsiētia/vt pietas tis. varietas tis. Et ab arete hoc ē virtute deriuata/vt panaretos i. aretalogus i.

QUINTIANUS apponit cathebeleres: cercetijs: pomenius: cethaon archeti⁹ actiō tetrasyl. massagete: macetes: hebeto as. hereticus: nepeta: hypetaon: asetus: epiteron: syntheto: cacosyntheton: agonotheta: trieteris: trieterica: iapetus: lampetie anti tethon. Despauterius addit a metrū cōposita, vt dimetrum ꝛ a theron cōposita vt asyntheto: agonotheta: aleotheta: arete: aretalogus: arethusa: accenetos: aschetos: archetipus: arteticus: calpetus: capetus: cathletus: calpetianus: cremetaon: cynetes: darletis: eteretes: feretrius: hicetaon: herpeta lucetia: lucretius: magnete: meretrix: meretrico: meretricari⁹: meretricius: nemeta: oxete: phaetontiades: herasyl. penetro: palpetus: phlegeton: pencetius: sufferius: teleruſa: thusages: vegetus: vegero as. dieteris: dietericus a. um. Verulanus ait aduertendum composita a pterome, vt ocypeta. quæ breuia sunt.

PYLADES ait meretrix. piretrū. triquetra. triquetris. vieta. pheretrum. pheretra ambigue poni.

PRÆTER Alitir Nebrissensis. E ante u consonantē que velut ceteri scribunt longatur: vt parasceue. Excipiūt inde benenetū ꝛ a male ꝛ bene cōposita: beneuolus ꝛ maleuolus que breuia sunt.

¶Epitome.

Illiberitanum numantia querito vernam.
Immineat nimium quem titij venetus.

Dogma est gñale cp I in medijs syllabis ante u q: ꝛ rapitur in aliis autem est brevis.

E Ante b breuis est: vt sensibilis e. Alibi ADDE et Quintiano ori basius. Et cōposita notanda sunt quorū quantitatē dignoscēs et regula eorū q̄ nehabēt I añ b ī phmis. vt prebo. Verulan⁹ ait ī bilis termina ta ab his ꝗte inflexiōis deducta vari ari: sz pori⁹ ait ide corripi,

thōgon: q: per oi a grecis scribit ꝛ penultima per e lōgū ab illis scribit: duplex igit a iumoribꝰ in hac dictiōe cōmittit error lrature vcs ꝛ accentus. Frenesis is. June. cū furor haud dubi⁹ cū sit mānifesta frenesis. ¶Balesus i. Virgi. iiij. ge. cp̄ niger humectat flauētia culta galesus. ¶Valesus. flu. sicilie. Eoln. ꝛ que sicani flores legistis halesi. ¶Lyncsus oppidū phrygie. Ver. xij. Lyncsi dom⁹ alta solū laurente sepulchrum. ¶Aldilesius a. um. idē. iij. geor. sensit eā circum millesia vellera nymphe. ¶Aldarpesus i. mōs pari. vt seruius inquit. Ver. vj. eñ. cp̄ si dura siler aut ster marpesia cautes. magnesia e. ꝛ magnesius a. um. regia thessalie. ¶Aldathesis eos. qm̄ per e longum ī penultima scribit. ¶Poesis quoq; eadē rōne pducit. Hor. in poetria vt pictura poesis erit.

¶Syntheresis penultima a longa q:: per e lō quoq; error a nostris cōmittitur in hac dictione vt adesus a. um. obesus a. um.

¶Anto. E añ t longa est: vt moretū i. pinetus i. facetus a. um. Breuiant vero amethistus i. Aldar. cum potes ametistinos trietes. est eñ carmē phaleuticum. ¶Chrysendetū i. idez. si reddere potes miseri chrysendeta cinne. Japetus i. Oui. j. met. Quā sat⁹ iapeto mittam fluuialibus vndis. ¶Aldacetes e. Papi. ī achil. quo macete sua figna cirent. ¶Pharetra. vergi. j. eñ. succinctam pharetra aut maculose tegemine lyncis. Pheretrū i. idē in. xj. Sed venit in mediū pheretro pallēte reposto. ¶Piretrū i. macer ē piretrū callidū. Nam positiōe pduxit. Oui. i. ij. de arte di. Tritaq; in anno so flaua pyretra mero. ¶Phaeton tis. mar. Quid tibi vis depyrum qui phaetonta facis. ¶Phaetusa e. Oui. ij. me. eqs phaetusa sororū nā ploe diphthongō non scribi alibi testati sumus. ¶Taygeta te. vna er pleiadib⁹. Oui. iij. fasto. maiā ꝛ electrā taigetaq; ioui. ¶Taigetus i. mons laconie que et taigeta. Verg. ij. geor. virginibus bacchata lacenis taigeta. ¶Triquetra e. pro sicilia. ꝛ triquetrus a. ū. nam positione Hor. produxit in. ij. ser. dicens quid militibus promissa triquetra. ¶Temetum i. June. corcyra temetum deduxeratcyrna. ¶Venetus a. um. idem contentusq; illic Veneto duroq; culculo. Aldar. in venetis sint tanta licet cōmixta terris. Vietus a. um. Horatius in epodo quis sudor vietis et malus vndiq; membris. Lucre. tamen proportionem secutus libro secundo de rerum natura produxit dicens nec supra caput eiusdem cecidisse vietum nam a vieo es. vieui participium esse videtur est autem vietus languidus. Breuiant quoq; denominatiua in etas ereuntia. vt a pius pietas. a varius varietas. a nimius nimietas. a saris satietas. Et ab arete quod interpretatur virtus deriuata ꝛ cōposita vt panaretos quod interpretatur omnium virtutum plenus quo nomine a quibusdam dictus est liber qui ecclesiasticus appellatur. Est et viri nomen proprium apud Aldartialem. Arguto magidius pollice panaretus. † Aretalogus hoc est virtutis sermo vel narrator. Juuenalis. Aldouerso vt mendax aretalogus in nia renemo.

¶Christ. E ante t demitur arethusa cuius antepenultima syllaba breuis est. Vergilius et tandem positis velox arethusa sagittis.

¶Auton. I ante b breuis est: vt sensibilis

Eante t.

† Dicareta loquꝫ dicitur placite loquentē ab areto⁹ placitus ꝛ logos sermo

Iante b.

credibilis e. terribilis e. ¶ Alibi aduerbium. ¶ Iante c breuis est: vt rusticus a. um. vbic⁹ a. um. ¶ Amicus i. nomen viri a Ver. celebra tum in. s. eñ. nunc amici casus gemit et crudelia secum. idem in. v. Bebricia veniens amici de gente ferebat. pducunt ꝯ amicus a. um. et amicitia e. et amico cas. ¶ Apricus ca. cuꝫ Verg. in huc. Duceret apricis in collibus vua
Caicus. colorez. ¶ Aricia. e Vora. s. ser. egressum magna me cepit aricia roma. Caicus i. nomen viri et fluminis phrigij. Vergi. s. eñ. aut caphyn aut celsis in puppibus arma caici. idem. ii ij. geor. Saxosumcꝫ sonans hypanis nisuscꝫ caicus. ¶ Canicula e. Persius. Scire erat in voto damnosa canicula quãtum. ¶ Craticulale. Aldartia. parua tibi in curua craticula suder ofella. ¶ Cuticula e. Persius. Semper et assiduo curata cuticula sole. ¶ Cuniculus i. Aldar. Sander in effossis habitare cuniculꝰ
Cõuitiuꝫ. antris. ¶ Cõuitium ij. siue per t siue per. c. scribatur. Qui. primo metamorpho. et rulit ad clymenẽ epaphi comicia matrem. ¶ Cernicalis. Aldar. Tige caput nardi folio cernical olebit. ¶ Equicolus li. populi sunt Italie. Ver. in. ir. eneid. et pulcher equicolꝰ armis. ¶ Formica e. idem in. iiij. ac velut ingentem formice farris acervum. ¶ Labicus i. Idem. vij. eñ. et picti scuta labici. Et Silli. rij. iamcꝫ adeo est agros ingressus et arua labici. ¶ Lectica lectice. Juuenalis. quadrantes lectica petit: sequunturcꝫ maritũ. ¶ Lorica ce. Ver. vij. eneid.
Zibricus. Vergilius Loricam quam demoleo detraxerat ipse. ¶ Lumbricus ci. Serenus. lumbrici quocꝫ terrestres nascentꝰ olino. ¶ Mirica ce. Verg. in huc. non omnes arbusta iuuant humilescꝫ myrice. ¶ Marica e. nympha t silua eiusdẽ nois in italia. Ver. vij. eñ. hunc fauno t nympha genitũ lauretẽ marica. ¶ Mendicus a. um. t mẽdico as. Vora. s. ser. mendici mimi balatrones. hoc genus omne. Juuena. digito mendicat pollio nudo. ¶ Multicium ij. idẽ cum tua multitia sumas. t ibidem quero an deceant multicia testẽ. ¶ Nouicius nouicia nouiciũ. idẽ tetrũcꝫ nouicius horret. ¶ Numicius ij. flu. italie. Ver. vij. eñ. Tyrrhenũ ad tibrim t fontis vada sacra nimici. ¶ Periculum i. Ver. nil ne pudet capiti non posse pericula casto. posticus a. um. idẽ occipiti ceco postice occurrite samne. ¶ Postic⁹ i. Vor. Atria seruantẽ posticũ falle clientẽ. ¶ Pudicus a. um. t pudicitia pudicitie. Juue. Credo pudicitiam saturno rege moratã. ¶ Pedico as. t pedico onis. Aldart. pedicat oros fellat linus hole quod a re. Idem. Confidis natibus non
Redimiculum. est pedico maritus. ¶ Pediculus. Aldart. Et menti dominus pediculosi. ¶ Redimiculum li. Juue. paulatim qui longa domi redimicula sumunt. ¶ Rubrica e. Persius. Non secus ac si oculo rubricam dirigat vno. ¶ Vora. secundo sermo. prelia rubrica picta aut carbone. ¶ Triuicus ci. vicus apulie. Horatius. s. sermo. nunc erepsemus nisi vos vicina trini ci. ¶ Tibi cem tibicinis: sed quemadmoduꝫ supradiximus duplex ij breuis in vnam syllabam longam per syneresim coit. Juuena. saltatus nigro tibicine qualia cuncꝫ. ¶ Tegeticula le. Aldartia. dat tibi securos vilis tegeticula somnos. ¶ Uesica vesice. Juuena. nunc via processus vetule vesica beate. ¶ Urtica vrtice. idem hec tetigit gradiue tuos vrtica ne-

¶ Iante c breuis est: vt amicꝰ. n. p. viri. ¶ Producũt vo amicꝰ a. um. apricꝰ a. um. aricia cie. caicꝰ i. canicula craticula e. cuticula e. cunicul⁹ i. quicũ ij. cernicalis eqcolus li. formica e. labicũ i. lectica e. lorica e. lũbric i. myrica ce. marica e. mẽdicꝰ a. um. multicium ij. nasica e. nouiciꝰ a. um. numicus i. periculũ i. posticus. um. posticꝰ i. pudicꝰ a. um. pedico as. pediculus i. redimiculũ i. rubrica e. trinicus i. tibicẽ inis. tegiticula e. vrtica. e vmbilicꝰ i. vrtica e. vstica e. t a nice hoc ẽ vitatũ cõposita vt polynices is. Olympionices e. t nomina barbara in icus: vt alaricus alarici. theodoricus i.

DESPAUTERIUS scribit a longis deriuata breuiari vt felitro as. eradico radicitus. comicula cornicor. Inde alia propria in icus terminata q̃ sunt a latinis vel grecis orta breuiari: vt dñicus. antolicus. &c. Inde cũ longis hec ponit amicitia inimicus: inimicitia anticꝰ posticꝰ. apricor: aris. apicus. erumnus a. um. canicula: caprificus: caprificor: caprificatio: cunctor: extrico: felicul⁹: meretricula t alia a lõgis deriuata. Febricitat. Febriculosus: febricula: lunices: leuicula: lacerpicũ: marmolata patricida t cetera a cedo cõposita: mẽdico as. nasica e. nutrico: aris: palicꝰ pheriocꝰ: t pdicꝰ: fenicopterꝰ. petricosus. pedatus. losus: saticulꝰ: sophopichion: holopichiõ: siticulosus. somniculosus: vaticꝰ: vaticanꝰ: veronica: vepicꝰ: viticula. Inde et Quintiano Solophicõ: phenicopterꝰ. ispico as. ispicor. despicor: ficilides seticulus: nerico as. t q̃ hinc deducũt: formicinus: pudicitia: embicus: mendicitas: vesicula: urticus a. ũ. auticũ: predico is. Qualicunq; quanticunq; tãcticunasica. Verulanus scribit habẽtia i ante ultimã, c precedite verbis tertie desinantes breuiari vt diuerticulus. Si a verbis quarte produci: vt periculum.
Pylades ait: Numicus ambigue ponit. Addit Quintianus. Vaticanus: bebricis: oricalcũ: doricius: t vr notari potest e ex plo quod ponit Fulica. Verulanus vbicunq;.

¶ Iante d breuis est: liuidꝰ a. uz. ¶ Producũt vero alvidos i. fastidio is. formido as. t nomia in ido exeũtia vt formido is. libido nis. Et noia patronymica ma sculina a noibus in eus diphthongõ desinẽtib⁹ vt a promethe⁹ ei. promethides. nam reliqua fere omnia breuiant: vt a priamo pamides. a nestore nestorides.

SUPERIORIBUS. Quintianꝰ addit eneridas calidonius chelidonia posides pisides syridame danidicus nebrissa nesis sophidis a sophis. Eidẽ meridies ibidem trucido tricida parricida homicida. et alia eiusdem forme. Q caderum actuum cecidi a cedo incidus t a cedo ꝓpositus fidodanee t cõposita a fido fidis. vt subfido infido confido confidũ afidalia fastidium fastiditus: t idem scribit propria in terminata producit: vt licorides pherecides aristides t alia item hec duo patronymica. Belides t licurgides compositaquocꝫ a longis longantꝰ: vt considero defidero desiderio hinc deducunt cõcido collido illido elido. Pylades addit pherecides amphiarides. Despauterij accidalius accidalij a vrticalcides alibides alibida chelidon postridie damides encides

euripides frigidulus godofridus isidi⁹ laides heracli des ne-
fide: pisidi phasides thucidides vectidius. Sulpitius abſidia
QUINTIANUS ait hec ambigue poni chelidrus danidis
quotidie euripides ibidem. Pylades quotidianus.

¶ Ante d breuis est: vt liuidus a. um. viuidus a. um. feruidus a. um. producunt vero abydus i. Uerg. ſ. geo.
pontus ꝛ oſtriferi fauces tentant abydi. ¶ Faſtidio is. ꝛ faſtidiū. ij. idē in huc. inuenies alium: ſi te hic faſti-
dit alens. idē in eodē. matris longa decē tulerint faſtidia mēſes. Formido as. Iuue. in gremio matris formi
dat rufticus infans. ¶ Trucido as. Uer. ij. eñ. Fit via vi rapiunt aditus primoſq; trucidant. ¶ Infidus a.
um. ideo producit: qz a fido is. deriuat in quo prima longa est. nā pfidus a. um. qz a fides ei. in quo prima bre-
uis est cōponit eandē breuiat. Cōfidero quoq; ꝛ defidero: qz ex ſydero as. cōponunt producunt. Et noſa in ido
creūcia sine a noſe sine a verbo deriuent: vt cupido inis. formido inis. libido inis. producūt ꝓterea noſa patro
nymica maſculina in ides. que formātur a noibus in eus diphthongō deſinētib⁹: vt a theseus thesei thesides
a peleus pelei pelides: a thyrreus ei. ides. tideus titides: atreus atrides: a coroneus ei. coronides: ab ariſteus
ei. ariſtides: a prometheus ei. promethides. Uer. ij. geo. Premiaq; ingentes pagos ꝛ compita circum theſide
poſuere. idem. ij. eñ. pelide genitori illi mea triſtia fata. idem in. vij. tyrrhide pueri quez matris ab huberera
pium nutribant tyrrheuſq; pater. Oui. iiij. faſto. nulla coronydes cauſa doloris erat idem ſecundo de triſti.
junxit ariſtides milesia carmina ſecū. idem primo metamorpho. inde promethides placidis epimethida dictis
Ab mea quoq; ſatis licenter. Uer. nono eneid. finxit enides dicens: fic ſatis enide telis impune nnmanum: ꝛ
aſperga. Ouidius in ibin: lycurgides atq; lycurgidem letani ab arbore natu. Euclydes quoq; quod formā
habet patronymici producit: vt apud Ald artialem libro decimo epigramma. dum ſibi redire de patrenſibus
fundis ducenta clamat coccinatus euclides. est enim trimetrum hipponaticum habens in fine ſpondeum.
Nam reliqua fere omnia patronymica in ides breuiant: vt priamides: eacides: hirtacides: neſtorides: anteno
rides. In oides quoq; greca que ſimilitudinem ſignificant: quoniam per ei diphthongon in penultima ſcri-
buntur eandem producunt: vt daphnoides.

¶ Ante g breuis est: vt litigo as. pducūt vero auriga
e. caligo as. caſtigo as. fatigo as. faſtigium ij. Et a fli
go is. compoſita: vt affligo, is. inſtigo as. oziganum i.
quadrige arum. Veſtigo as. vectigal alis. Et nomia
crcuntia in igo: vt caligo caliginis. vertigo inis.

QUINTIANUS ſcribit ex longis compoſita producī: vt
refrigero refrigeras ꝛc. Idem ait in ga terminata producī pre-
ter caliga calige. Quintianus longis addit hec. occiges: ſalpy-
ga: depigis: eſtrigō. Deſpanterius aurigor aris. caligo caligas
verbum a caligine deductum longatur. a caliga autem breuia
tur diapiganon: erigimus: faſtigo faſtigas: leſtrigonius a. um.
inuectigo as. peruestigo as.

¶ Ante l breuis est: vt maſſilia. Producūt vo Aſilus
aſili. aſylū. i. aſylas e. n. p. viri. apulisis. Aedilis is.
Crocodilus li. eriphili eriphiles. exilis e. maſſil⁹ la-
lum. quintilis lis. ſextilis lis. ſubtilis lis. Et nomia
in ile neutra deſinentia vt cubile: ſedile. Et a diectiua
a nominib⁹ deriuata: vt a puero ilis. breuiant tamen
ab humo humilis: a pari parilis.

PYLADES addit petilia longis. Quintianus addit Dacī
lotheca: maſſilia lybie regio. Ald anili⁹. manilia. oilens pātili⁹
ſeruilius anſilena pāphilia: pamphylus a. um. pamphylis. ve-
rilia agilimus trophilis agileus cōpilo crephillus pugillares
mirmilo credilus argileū veſpertilio conchilium. Idē ait in
ilis termina ta producī: hinc autē excipit. Futilis agilis dapſi
lis nubilis vtilis peſtilis ſimilis parilis humilis ſubtilis alti
lis: noſa in bilis que breuia ſunt: vt habilis. Ex terminatis

¶ Anto. Ante g breuis est: vt litigo as. miti
go as. remigo as. pducūt vo auriga e. Oui.
ij. meta. hic fretus est phaeton currus auriga
pīni. ¶ Caligo as. Uergi. ij. eñ. caligat nubes
eripiā tu ne qua parētis. Caſtigo as. Iuuen.
triſtibus obſcenis caſtigas turpia cum ſis.
¶ Fatigo as. Uer. ir. eñ. terga fatigamus haſ-
ta. ¶ Faſtigiū. ij. Oui. ij. met. cuius ebur ni-
tidū faſtigia ſumma tegebat. Et a fligo is. cō-
poſita: qō verbū nō est in vſu: vt affligo is. cō-
fligo is. ¶ Inſtigo as. Uer. in etna. preſſoq;
inſtigant agmine ventos. Oziganū. i. pduce-
re dicimus: qz per ei diphthōgon a grecis ſcri
bit: ꝛ qō nicāder in theriacis ſecūdam in car
mine longā poſuit. Nam qō apud Ald. le-
gitur inter lactucas oziganumq; liber poti⁹
origaz legendū. ¶ Quadrige arū. Uer. ſ. ge.
vt cum carceri⁹ ſeſe effudere cādrige. Veſti-
go as. ꝛ veſtigium. ij. Uer. in more. veſtigatq;
focū leſus quem deniq; ſenſit. Uectigal, lis.
Hora. ſ. ſermo. iurgatur verbis ego vectigalia
magna. pducunt quoq; noſa creuntia in igo
vt caligo inis. vertigo inis. fuligo inis. filigo
inis. ¶ Ante l breuis est: vt maſſilia oppi-
dū Gallie Narboñ. Luca. in. iij. Ald aſſilieq;
ſue donatur libera phocis. Nam maſſilus a.
um. producit vt ſtatim dicemus. producunt
vero aſilus. Uer. iij. geor. plurimum alburnū
volitans cui nomen aſilo. ¶ Aſilum aſili. idē
ij. eneid. Et iam porricibus vacuis iunonis
aſilo. ¶ Aſylas e. nomen viri a Uergilio cele-
bratus: vt cōmen ſtemit aſylas. ¶ Aprilis.
Ouidius quarto faſtorum Ceſar in Aprili qō
tue aris habes. Aedilis aedilis. Perſius. Fre
gerit heminas aretiſedilis iniquas. Crocodi-
lus crocodili. Iuuena. egyptus portenta co-
lat crocodilon adorat. ¶ Eriphile es. Idem.
occurrent multe tibi delides atq; eriphile.
¶ Exilis le. Uergilius in moreto. Eruribus

Barbara in icus.

Ante d.

Trucido.

Infidus.

Patronymica in ides.

Ante g.

Ante l.

Aſylas.

ertilis:spaciosa ꝛpdiga planta. ¶Ad assil⁹a. um.idē in.iij.eneiō.massilicꝫ ruūt equites ꝛ odoꝛa canū vis. ¶Quintilis is.atꝫ eadem ratione sertilis. Voꝛa.ſ.epiſ.sertilem totum mēdar desideroꝛ. Quintilius ꝛ quintilia ꝛsertilia breuiant. ¶Subtilis e.pro eo quod est tenuis. Nam sutilis pro re consuta breuiatyt Uerg.vj.eū. Gemmit sub pondera cymba sutilis:ꝛ nomina neutra in ile desinentia: vt cubile:sedile:monile:hastile:ancile. Et adiectiua a nominibus derivata: vt a puero pueriles:a viro virilis:a sene senilis:ab anu anilis ab hoste hostilis. Nam verbalia in bilis breuiant: vt amabilis odibilis:ꝛ que abscissa sūt ex his:vt docilis pro docibilis:nobilis pro noscibilis:habilis.debilis:inubilis:ꝛ similia.

Uerbaliaī bilis breuiant.

Nominaꝫ participalia in silis vel tilis vel rilis:vt a fusus fusilis:a sensus sensilis:a sutus sutilis:ab apertus apertilis:a torꝛus torꝛilis a nexi nexilis. ¶Iante m breuis est:vt optimus optima optimum:infimus a.um. Uer.ſ.eneiō.genitoꝛ tunc belus opimam. ¶Quadrimus a.um.Voꝛ.ſ.car. depone quadrimum sabina o taliarche merum dyota. ¶Sublimis e.Uer.ſ.ge. Appaꝛet liquido sublimis in aere nisus.componīt enim ex sub ꝛ limus.i. quēadmodū ꝛ illimis ex in ꝛ limus in quo p̄ma pducīt ꝛ noīa a ῠbis quarte coniugationis ꝛc.vt munimē atꝫ inde munimētū. Uer. ij.geoꝛ. Urgerent hoc effusos munimē ad imbres. ¶Tenimē. Voꝛ.ſ.car. dulce lenimē mihi cunꝫ salue. ¶Iante n longa est:vt pachinus.i. Uergi.iij.eū. prestat trinacrij metas lustrare pachini.ꝛ in.vij. Siculo prosperit ab vsꝫ pachino. Sꝛis.tamen in pihegesi er Dionysio breuiauit di.qui pcul effusis pachinī discꝛeditur oꝛis. breuiant vero acinus i. Voꝛ.ij.ſer. aridum cerebꝛum acinum semesaꝫ lardi. Catullus.acina genere femininо dixit ebꝛiosaꝫ acine bꝛisotis. ¶Iante m. Ad artia. in dist. non tib i de lybicis tuberes ꝛ aprina rami s.ariminum.i.oppidum italie. Luca.ij.vrcidminaꝛ inuadit ariminum ꝛ ignes. ¶Afinus afini.ꝛ afina afine:ꝛ afine afines oppidū archadie. Lucin. quas afine cautes:ꝛ quas chios asperat vndas. ¶Buccina e. Iuuenal.surda mihi generet graue duꝛ querimus vt sit.

Iante m.

¶Ihi. Iante n.huic exceptioni aliquot nomina desunt. Lophinus.i. dominus domini:facinus is. pꝛaui.ꝛ.terminus termini. Iuuenalis.indeis quoꝛ cophinus seruꝫ supellex. Uergilius. impia nec veri minoꝛ fallere dextras. Iuue.gymnasia atꝫ andi facinus maioꝛis obolle. Uerg. te palinure petens esse cōpositum ex palin ꝛ vrin.i. iterum mentes. Uer. formam qui terminet astris. ꝙ terminus.i.ꝛ termino terminas derivantur. Uarronem breuiauit crementum: vnde

Iamten.

¶Ant. Latina ne. oppidum sicilie. Syl. xiij. tum catine ardēti nimium vicina Typheo. ¶Liminus.i.lacus ꝛ mōs hetrurie. Uer. vij. eū. ꝛ cimini cū monte lucū lucosꝫ capenos. nā p herba p y pīlō scribīt ꝛ pducit. Voꝛ.palerem casu biberem exangue cyminū siue cuminum. ¶Lominꝰ aduer. p eo quod prope. Uer. vij.eū.pugnaī cominꝰ armis. ¶Eminꝰ aduer.p a longe. Ouiō.iiij.meta.eminus ingenti resupinū vulnere fudi. Euphrosineyna fuit ex charitibus cuius penultimā oꝛpheus in otheogonia breuē posuit. Elemosyna quoꝫ eādē breuiat. ¶Fiscina e. Uer.ſ.ge.nūc facilis rubea teraī fiscina virga. ¶Fuscina e. Iuue.vicit ꝛ hoc monstrum tunicari fuscina gracchi. ¶Fuscinus.i.lacꝰ italie. Adar. Fuscinus ꝛ pigri taceanī stagna neronis. ¶Femina e. Uer.ſ.eū.duxfemine facti. ¶Frusino onis. Iuue.aut fabꝛaterie donꝛis aut frusinone pareī. Lucinꝰ ni. Idē. palate ꝛ licinis expectent ergo tribuni. ¶Ad achina ne. Uergi.murozum ingentes equataꝫ machina celo. ¶Ad utina e. Luc.in.ſ. his cesar pusina fames mutineꝫ labozes. ¶Adozinꝰ a.um.

Latina.

Fiscina.

quoꝫ in ilis. hec Desꝑauteriꝰ breuiat docilis quia it lis in tilis:in silis.in rilis terminata breuiari finea participiis derivata sint:vt aquatilis:natatilis:solutilis lis:nexilis. Sed hec deinde longis addit:achilus: abila:a cilius:anfilenus:artilus:piscis:cobilū:conchile loma. Duilius:fenilia:incilius:massilyranꝰ. pharilis: seruilis:sertilis:hedile.incilo as.occilo as. trochilus.

UERULANUS ait rutilius ambiguepo ni. Desꝑauteri galilea. Quintianus eriphile:seruilius catylus.

Iante m breuis est:vt optimꝰ optia optimū. p

ducunt vero ariminū discrimen opimus a.um. o

drimꝰ a.um.sublimis e. Et noīa a verbis quarte c

iugationis in simen exeuntia: vt a munio is.munī

inis.a lenio lenimen inis.a farcio is.farcimen ima

PIZADES scribit in mentū quoꝫ terminata que sūt bis quarte pduci:vt rudimentū pauimētum. Addit Quinctianus adimātus theorhimꝰ adrimachides arimathia discrimino as.patrimꝰ matrimus opimus opimianꝰ sufsimē. Ephimerida amimone alimona mimone achimedes enthymema. Inde ait cōposita seruare naturā suā pliciū vt elimino as.quod producīt magnanimus Desꝑauteriꝰ addit a time quod est honoꝛ cōposita politimus:inde ait a longis deducta pꝛoduci: vt appime ADDit inde cum longis detrimentū experimentum epithimia amphimeros ephimeros pentimemeris.

QUINTIANUS ait archimedes se ambiguum reperi

Iañ n lōga est:vt pachinus i. breuiant vero acinū i.ariminū i.asinꝰ i.asine asines oppidū.

Buccina e.Latina ne. ciminus cimini mōs ꝛ lacꝰ italie:cominꝰ aduerbiū:eminus aduerbiū:euphro ne nes.elemosyna elemosyne:fiscina fiscine: fuscine:fuscinus fuscini.femina femine:frusino fru sinonis:lucinus ni.n.p.lamina lamine:machina machine:mutina mutine:morinus morina morinū: dine nundinaꝝ:pagina pagine:patina patine:pi nus ni.pserpina proserpine: protinus aduerbium rupina rupie:sasina sasine:sarcina sarcine: sibina ne:statina statine: sophrosyna sophrosyne: tru trutine. Et noīa adiectiua ab aduerbijs tēporalibꝰ deriuata:vt crastrinus crastina crastinum:diutinus na.um.bonoꝛtinus na.num.pristinus na.pristi

perēdinus na.num.serotinus na.num. Et a nominibus materiā significantibus deriuata: vt oleaginus na.num.faginus a.um.tiliaginus cerinus. Et a nominibus colores ꝛ lapillos siue odores ꝛ vnguēta significātibus: vt adamātinus a.um.ametisthinus a.um.amaracinus a.um. amygdalin⁹ a.um. bōbicin⁹ a.um.bissinus a.um.cristalinus a.um.crocin⁹ a.um. coccinus a.um.carbasinus a.um.glausin⁹ a.um.gausapinus a.um.hyātin⁹ a.um.hyacintinus a.um.myrrhin⁹ a.um.prasin⁹ a.um.smaragdinu⁹ a.ū.sandicin⁹ a.um.tyriātinus a.ū. Et q̄dā noīa greca in inos desinētia.vt earinos os.opozinos therinos chimerinos.

populi sunt galie. Uerg.viij.eñ.extremiq; hominū morini rhenusq; bicornis. ¶ Mundine arum.ꝛ nūdinor aris.q̄ ab eo deriuatur. Pagina e. Adartia. sepe.duplex vnū pagina tractat opus. ¶ Patina e. Iuue. debetur magn⁹ patine subitusq; prometheus. ¶ Pampinus i. Uerg.s.geor. heu male tum mites defendit pampinus vuas. ¶ Proserpina e. Idem in vs. hoc sibi pulchra suum ferri proserpina munus. ¶ Protinus aduerbium. Idem in buc. protinus eger ago. hanc etiam vir tityre duco. ¶ Ruspina ruspine oppidū aphrice. Syl.iij. puni. queq; procul cernit nō equos ruspina fluctus. ¶ Safina e. oppidum italie. Adartia. nec tua balanas safina malit aquas. Sarcina e. Iuue. speculum ciuilis sarcina belli. ¶ Sibina e. genus teli est. Ennius apud festū. illirici retant ficcis sibinisq;. ¶ Statina ne. insula campanie. Papi.iij. syluarum. enarieq; lacus medios statinasq; renatas. ¶ Sophrosina e. nomen proprium femine: eadez ratione breuia qua euphrosine. ¶ Trutina e. Persius. castiges trutina: nec te quesieueris extra. ¶ Et nomina quedaz adiectiua ab aduerbijs tēporalibus deriuata: vt a cras crastinus a.um. a diu diutinus a.um. ab horno hornotinus a.um. a pridie pristinus a.um. perendie perendinus a.um. a sero serotinus a. um. Ab eo tamen quod est clam clandestinus a.. um. produxit Syl. Leu. clandestino traheretur tēpore bellum. Adani. s. Astro. ꝛ clandestinus surgentia fraudibus arma. quod ideo posui: quod plerisq; penultima breui proferunt: breuiant quoq; nomina quedam possessiua a nominibus materiam significantibus deriuata: vt oleaginus na.num. faginus a.um. Uerg.ū. geor. truditur ꝛ sicco radit oleagina ligno. idē in buc. Fagina celatum diuini opus alcimedōtis. Et a nominibus colores quosdam aut lapillos siue odores ꝛ vnguenta significantibus vt adamantinus a.um. Proper. colchis flagrātes adamantina sub iuga tauros. ¶ Ametisthinus a.um. Iuuena. Lausidicum vendunt ametisthina conuenit illis. Amaracinus a.ū. ꝛ amaracinū vnguētū ex amaraco. Lucre. Si

'Mundine.

'Protinus

Salsina.

Sophrosina.

Clandestinus.

Amaracinus.

Glaucin⁹.

Iante p.

Iante q.

DESPAUTERIUS addit itiner inquino as. cophin⁹ Iusciuia lācinor circino as. circinus: facino as. facinū. lenocinor lenocinīū tintino succinum dñs dominor dñium dñatio⁹ apinea rū. apina fascina fiscina gausapina vestis mnemosine sophrosina farfina statina fibina trutino as. rerāpelinus a.um. alemonius arfino e alcionus albinonanus celsinus fulginia fucinus gallicanus gessominus hebrinus herminius licinius marinesa morinus mirinus stertineus statineus sardinia tarquinius tiburinus taurominum. taurominitanus sa.um. torini vrinus vinessa afinius hiccine. destino as. protin⁹ quatinus: nestor apirina poma sulpitius carinus.

QUINTIANUS ait hec ambigue poni: aminenum sardinia tridinium eurinus pachynus scatinia rhesina: ꝛ inde rhesinatus a.um. Nuninita. lauinīū. Adde ex eodem ppino ambigue.

Iante p breuis est: vt demipho onis. ātipho onis. producūt vero seriphos i. colliphium ij. onipus a.um.

ADDIT Pylades enipeus sariphi seriphum vrbs. Uerulanus addit obstipua antiphos. Quintianus racipalis meliphilla euripus constipo as. leliphagus ephipiū. Despanterius aliphe aliphanus composita a stipo as.

cet amaracini blādiūstacteq; liquozē. ¶ Amigdalin⁹ a.um. Seren⁹. femur amigdaline succus nucis eē biben dus. ¶ Bombicinus a.um. Iuue. delicias ꝛ panniculus bōbicinus vir. ¶ Bissinus a.num. atq; eadē rōne carbasinus a.um. ¶ Cristalinus a.um. ꝛ myrrhinus a.um. Iuue. Grandia tolluntur cristalina maxima rursus myrrhina. ¶ Crocinus a.um. Proper. ꝛ crocino nares myrrheus vngat onix. ¶ Cocinus a. um. hiantin⁹ a.um. Adartia. Cocina famose donas ꝛ hiantina meche. Glaucinus a.um. idem pallia donabit glaucina cosmetibi. ¶ Gausapinus a.um. idem. mense vel augusto sumere gausapinas ¶ Hyacintinus a.um. Persius hic aliquis cui circa humeros hiacintina lena est. ¶ Prasinus a.um. Adartia. si prasino ve nero vel aues qui cocina sumis. ¶ Smaragdus a.um. Prudentius in pficomachia. has inter species smaragdina gramine ver no. ¶ Scandicinus a.um. ¶ Tyrantinus a.um. Adarti. Urbica lingonicus tyriantina bardocucullus: tque daz noīa greca: vt earinos. Opozinos thermos. Chimerinos. idem si daret animus mihi nomē opozinos esset hozrida si brume sydera chimerinos. dicrus est. ab eterno therinos tibi mense vocaret. tēpora cui nomen verna dedere quid est. subaudi earinos: quod ipse in alio epigrāmate exp̄essit. dicens. dicit earinon tamē poste. sed greci quibus est nihil negatum. ¶ Iante p. breuis est. vt demipho onis. Antipho onis. antipus odis. Producunt vero seriphos i. insula vna ex cicladibus. Iuue. Inclusus tanq; gyaro paruaq; seripho. ¶ Colliphium ij. Tuctantur pauce: comedunt colliphia pauce. Ostipus a.um. pro obliquus. Hora. ij. ser. Stes capite obstipo multum similis metuenti sunt qui per duplex p scribant.

Iante q longa est: vt antiquus a.um. Breuiāt vero aliquis aliqua aliquod. vel aliquid. Reliquus a.um.

¶ Anto. Iante q longa est: vt antiquus a.ū. obliquus obliqua obliquum. Breuiant vero aliquis aliqua aliquod: quod ex aliis et quis componitur. Reliquus reliqua reliquum. Persius. iam reliqua ex amitis patrueliis: nulla proneptis. ¶ Siliqua filique. Uergilius primo georgicorum. Grandior vt fetus siliquis fallacibus esset. Undiq; ꝛ vtiq; aduerbia ex regula generali breuiantur.

Siliqua e. vndiq; vtiq;.

ADDIT Uerulanus relique. Niminita siliquo as. verbum. Aliquādo deniq;. Quintianus eliquo eliquas.

IDEM ait hec ambigue poni reliquie reliquus vbiq;.

¶ Jante r breuis est: vt zephir⁹ i. ephire es. p ducunt vero butyrũ i. Macer tñ breuiauit: diens: cuius butyro modico cꝫ oleo decocta tumorem. Busiris idis. Uerg. ij. ge. aut quis illaudati nescit busiridis aras. ¶ Lorcyra e. insula Dalmatie. Luca. in. ij. in portus corcyra tuos seu leua petatur. ¶ Lofira e. insula in mari siculo. Quiõ. iiij. fasto. fertilis est melite sterili vicina cosire. ¶ Lollirium ij. Juuena. Angulus inspecta genesi colliria poscit. ¶ Lypirus i. eadem rõne producit qua cyperus: vt diximus. Delirus a. um. quasi a sulco deuiãs nam lyra prima longa sulcus est transuersarius. ¶ Delyrus a. um. per y phylon breuiat. quia a lyra instrumento musico cõponitur vt sit delyrus quasi dissonus. Lucre. in. ſ. quod facit hec idem perdelyrus esse videtur. ¶ Epyrus i. vers. ge. eliadum palmas epiros aquarum.

Lofira.

¶ Madagiros i. quod interpretatur coqu⁹.

Madagiros

¶ Jnue. fuerunt pariter librarius archimagiri. ¶ Papyrus idem. crescit multa dãnosa papyro. ¶ Saphirus i. prudentius in psycomachia. hic tibi saphirum sociauerat inde berillon. ¶ Jante s breuis est: vt cytisus cytisi etisus a. um. pducunt vero amphisa e. phocidis oppidum Lucan⁹ in. iij. phocaicas amphisa manus scopulosaq; cyrra. amphrisus i. fluuius thessalie. idem in. vj. irrigat amphrisos famulantis pascua phebi. ¶ Aruisium ij. pro montorium chij. Uerg. ſ. buc. vina nouum fũdam calathis aruisia nectar. ¶ Anchises e. idem. ſ. eñ. Tu ne ille eneas quem dardanio anchise. ¶ Lephisus i. fluuius boetie. Luca. in. iij. fatidica cephisos aqua. ¶ Lambises is. rex persarum. idem in. x. cambises longi populos peruenit ad eui. ¶ Donysa. insula est vna ex cycladibus. Uergi. iij. eñ. Baccataq; iugis naxon viridemq; donysam. Dionysius. ij. Dora. ſ. ser. tu ne syzidame aut Dionysi filiq⁹ audes ¶ Elisa e. Uerg. iiij. eñ. pro merita neq; meminisse pigebit elise. ¶ Gauisus a. um. Proper non ita dardanio gauisus atrida triumpho. ¶ Paradisus i. Sedu. in pascha. In portus paradise tuos: vbi flore perẽni. ¶ Jante r breuis est: vt digitus: dignitas dignitatis. Producunt vero aconitum aconiti. Juuenalis. sed nulla aconita bibuntur fictilibus.

Lephisus.

Jante r

¶ Architas e. Horat. ſ. car. Adensorem cohibent archita. ¶ Beritos quoq; vt diximus in primis syllabis cum de e ante r agebamus authoritate Prisciani: atq; etiam Dionysij poete: vnde opus illud interpretatum est: secundam quoq; produxit. ait enim antiquãq; tyron beriti z menia gratis. ¶ Locitus i. Uergi. vj. eñ. cocyti stagna alta vides stygiamq; paludem. ¶ Lozitus i. idem in. x. cozitiq; leues humeris z letifer artus. ¶ Lozythus vero penultia breui: z per th oppidũ. fuit Italie a rege sui nominis conditum. Idem in septimo hinc illum cozythi thyrrena a sede profectum

Verma phrodit⁹.

Vermaphroditus i. Ouidius quarto metamor. Vermaphroditus ait nato de nunc ereuestro. Heraclitus penultimam ideo producit quia per ei diphthongon apud grecos scribatur. Sidoni⁹ tñ apollinaris breuiauit dicens q̃quid pithagoras democritus heraclitusq;.

Idolothytum.

Idolothytũ i. quo ỹbo vsus ẽ diu⁹ Joãnes in apoca. significatq; dijs imolatũ. ¶ Jrrito as. qõ in primis syllabis diximus quod a rito as.

Jante r breuis est: vt zephirus i. p ducũt vero Lo tyrum i. busiris dis. corcyra e. Lofira e. Lollirium i. Lypirus i. Delirus a. um. Epir⁹ i. Madagiros i. Papyrus i. Saphirus i.

ADDIT Despauterius apirinum' archimagirus bechines miros deianira deliro as. perdelirus equiria ilaira magiros irus ithirei petosiris phillyri⁹ podaliri⁹ rabirius stantira tanthra thelaira. Quintia. nisiro papirius suspiriuz suspiro aspiro z cetera a longis deducta: vtsilimirum respiro as. rr. epiros cercira.

PYLADES scribit. Tẽthira variari. Quintianus saphirus busirius butirum.

Jante s breuis est: vt cytisus i. Producũt vero amphisa e. Amphrysus i. aruisium ij. anchises e. cephisus i. cambises is. Donysa e. Dionysius ij. Elysa e. gauisus a. um. paradisus i.

SUPERIORIBUS Addit niniuita amethisus amphisus aruisius a. um. amison carnianus crisinus dionys⁹ a. um. diuisi diuisum diuisio diseus elisos larisa lanfio mõses occhia paralisis. Quintian⁹ addit manrisi⁹ melchisedech aphrodisius crimisus alisius charisius charisianus. Idem ait derivativa a longis longari: vt innisus prenisus.

IDEM Quintian⁹ ait a crisius z pharisens ambigne pro.

Jante t breuis est: vt digitus i. lechitus i. Producit vero aconitũ i. architas archite. coccytus i. cocitus. hermaphrodit⁹ i. idolothitũ i. irrito as. lecythus i. lusitania lusitanie. margarita e. pituita e. paralisis. thersites thersite. valitudo dinis. Et nomia greca a noibus propꝛijs virorũ siue locorũ derivata in ites vel ita pro masculinis. in itis p femininis. z in cetenetia: vt lenites vel lenita leuite. moabites vel moabita moabite moabitis idis. Et denoiatiua in ites ita itum. ereũtia: vt auritus aurita auritũ. turritus turrita turritũ. Verba quoq; frequẽtatiua z nomina participalia que formatur a supinis verborũ quarte coniugationis in itũ penultima lõga terminatur. vt dormio dormis dormitũ. dormito dormitas. audio audis auditum auditus tus. seruitus tamen a seruio seruis penultimam breuiat.

ADDE ex despauterio. Aquitania: aquitani. amphisite. Anthone: agapitus: auitia aphrodite: alithia: alites: berithus: crita: catamitus: castritius: corbite: damasithio: ebosita: gallita: galerita: hiarbita: hasbite: heraclitus: ilithya: phitis: misiti⁹: nouiti⁹: niciterium: nutritius: odites: ozite: ozithya: paradytus: pampitius: polites: potitius: lygiton: parasistater: parasitor: paralyticus: scribita: narius a. riũ. Idẽ ait no ia in titi⁹ terminata que

bis pduci: vt suppositi tij: arreptitius: comentitius: fictitius. Sed a nominibus deriuata breuiant vt patritius. Itē aduerbia in itim terminata producunt: vt viritim. Item nōia lapidum in ites terminata longant: vt pyrites: thomites: actites selenites ꝛc. Quintian⁹ addit anachorita: lusitanus: tesbites: cotytaris: mauritania: cotytius: crisithō: margaritū: gaditan⁹. insitia. plebiscitum: celiscitus: quirito as. irritamen irritatio: irritamentum: inuito as. inuitor: aris: inuitus: romite: ignit⁹: recutitus. Idē dicit in deponēt ib⁹ i longari ante t. vt oblitus t partitus. Sed in his exempla consulito. Idem autumat pduci ꝓpias psonas in pterito pfecto t futuro subiunctiuo: in qua cūq; inflectione: vt amaueritis: docueritis: dederitis: audieritis. Item in patronymicis in quibus addit ti. vt, oceātis: sagantis. Itē ppria in tes. vt polites: therfites. Idē Stra. in tes vel ta vel tis terminata q̄ lōgari dixit hec colligit. Israelita: sodomita: leuita: ebosita: heremita: hiarbita: samaritis: saritis: peanites: galadites: narcesites: calonites: ronites: camarite: catochites ꝛc. Abderitanus: nolito: nolite: velitis: malitis.

PYLADES scribit formitus a. um. t pitnitus ambigue poni Stra. tauro minitan⁹: illithia: aquitania: aquitani: lecytus.

Ja ante u consonantem longa est: vt saliua saliue.

PYLADES ab hac excipit regula. Symbriuius: niuine. Addit Niuinita rediuinus qō scōam syllabam breuiat. Quintianus rediuine. idem ait vbiuis poni ambigue.

¶ Epitome.

Odia monstrauit nostris sanctissima terris.

Ora modis noui sanctificata tuis.

VO ante omnes consonantes est breuis in mediis syllabis nisi ante m. u. s. t. t.

VAnte b breuis est: vt orobus i. producit Jacobus. i. October octobris.

ODES PAUTERIUS addit iobus trissyllabuz vir: robon vtrobicq; conobus: canobita: ambobus duob⁹: Quinianus dolobella. Idem dicit. allobrox ambigue poni. Pylades opprobrium.

O ante c breuis est: vt anthiochus i.

PYLADES scribit Suffoco as. pfoco as. Quintia. triocha la terrocinium: latrociniū: patrociniū. Despauterius deriuata a longis producit: vt negociū. Scribit idem barbarorum propria in ocus pduci: vt iodocus. Sed que greca sunt breuiant vt demodocus. Idem deriuata in ocinium: vt latrocinium pduci ait cum suis verbis patrocinor: latrocinor: lenocinor: ꝛc. Innocus. v. p. Aemilianus apocope.
Quintianus ait. patrocinus ambiguum esse.

O ante d breuis est: vt methodus i. pducunt vo erodius ij. herodes is. orodes. Et nōia greca in odes finita: vt geodes i. terrenus. capnodes. i. fumosus.

DESPAUTERIUS addit Erodius: herodian⁹. Pylades thermodun trissyllabū: pyrrodes: palinodia: orodes. Quintianus methodes emodus. Et quicūd ab ode cōponitur: vt psalmodia epodos. Despauterius addit. thiodes: melodes: melodia: hilarodus: psodia que ofa sunt ab ode: inde ait botoduz: custodio custodia: erodio: emoda: glycerodes: hierode: herodron laodocus. Stra. ait eodem ablatiuum ambigue poni.
O ante ph qō f sonat repertum breue est: vt chrisostophorus autē parum nondum repertum est.

O ante g breuis est: vt theologus. Producūt vero ab agos qō interpretat ductio cōposita vt pedagog⁹ i. compositum est. nam irrito as. ab in t ratus a. um. componitur: significatq; inanio inanis. t irritus irrita um. pro eo quod est inanis penultimam breuiat. ¶ Zecithus. i. cius penultimam esse breuem et carmine Homeri. viij. odissee manifestum est. ¶ Lusitania e. Sylius lib. iij. puni. hoc viriatus agit lusitanumq; remotis. ¶ Margarita e. ideo producit: quia ab eo quod est margaris margaritis deducitur in quo crementum producitur. ¶ Pituita te. quod in primis syllabis probauimus penultimam producit.
¶ Saraficus parafiti. Juuenalis. ad cenam quotiens parasitus venerit infans. ¶ Therfites e. idem malo pater tibi sit therfites dum modo tu fis. ¶ Valitudo valitudinis. Horatius secundo sermonum. Dura valitudo inciderat seu tarda senectus: et nomina greca t cetera. vt hic leuites vel leuita leuitis idis. hic thesbites vel thesbita thesbite thesbitis idis. hic israelites vel israelita israelitis idis. ſ de his in genere nominum plura diximus.
¶ Et denominatiua tcetera. vt auritus tatum. Virgil. primo georgicorum. Auritosq; sequi lepores. ¶ Turritus turrita turritum. Idem in sexto. Vehitur curru phrygias turrita per vrbes. ¶ Crinitus crinita crinitum. idem. Personat aurata cythara crinitus iopas. ¶ Verba quoq; frequentatiua: vt dormito dormitas. Horatius in poetria. Quandoq; bonus dormitat homerus. Nomina participialia. idest que sunt similia participijs preteriti temporis vocis passiue: vt auditus tus. tinitus tus. mugitus tus. seruitus tamen quamuis a seruio seruis seruitum in supino penultima longa veniat breuiant.

Greca in ites vl ita.

Turritus

Ja ante u consonantem.

¶ Ja ante u consonantem longa est: vt saliua saliue. oliua olive. rediuus rediui: gradiuus gradiui.

O ante b.

¶ Anto. O ante b breuis est: vt orobus orobi: nam a grecis per o micron scribitur.
¶ Niobe niobes. Juuenal. Atq; eadem scopha niobe fecundior alba. Producunt vero Jacobus iacobi. qua ratione sepe a nobis dictum est. Claudia. in epist. Quid laceras versus dux iacobe meos. Ad martialis. Orobes age sentiat kal.

O ante c.

¶ O ante c breuis est. vt archilocus ochi. antilochus antilochi.

O ante d.

¶ O ante d breuis est: vt cōposita ab hodos quod est via: nam per o micron a grecis scribitur exodus finhodus. methodos. Producūt vero erodius. ij. quod in secunda per o mega scribitur apud illos herodes is. Hora. preferat herodis palmetis ludere t vngi. Orodes dis. Verg. carmine celebratur aur iacet altus orodes. ¶ Rhodopis meretrix. Et nomina greca denominatiua in odes desinentia: vt geodes: hoc est terrenus: thiodes: hoc est sulphureus.

O ante g.

¶ O ante g breuis est: vt composita a logos qualia sunt: astrologus: theologus aretha logus. Syllogismus. Sidonius a pollinaris producit dicens. Argumentosis dat rhetia syllogism⁹. Composita vero a goge quod interpretatur ductio producunt: vt pedagogus ductor puerorum: isagoga idest introductio: synagoga idest cōuentus: paragoga idest adductio.

O ante l. ¶ O ante l breuis est: vt obolus. i. capriolus i. caseolus. i. producũt vero etolia e. Oui. iij. de amoribus. Nec tanti calydon nec tota etolia tanti. ¶ Capitolium. ij. Uer. in. viij. Stabat pro templo ⁊ capitolia alta tenebat.

Cymolus. ¶ Cymolus li. insula inmari egeo. Oui. vij. metamor. Hinc humilem myconem cretosaq; rura cymoli. vnde dicta est creta cymolia. idolum nam a grecis per o mega scribitur. Aldiroq; Sedulium virum alioquin doctissimum breuiasse cuz in pascali suo dixit. Idola dilexit si minam more furentes. ¶ Pactolus pactoli fluuius lydie. Iuuena. Quod tagus ⁊ rutila volvit pactolus arena. Et noia composita a poleo quod interpretatur vẽdo: vt pharmacopola e. bibliopola le. myropola le. Uora. s. ser. Ambubaiarum collegia pharmacopole. Mar. Sed quid me vẽdit bibliopola putat.

O ante m. ¶ O ante m longa est: vt amomuz. i. cinamomum. i. aroma atis. idioma atis. condisoma atis. Breuiant vero a stomos quod interpretatur os cõposita: vt chrisostomus chrisostomi. pseudostomos pseudostomi. Salomon quoq; ⁊ salome a iunioribus breuiantur.

O ante n. ¶ O ante n longa est: vt corona corone: obsonium. ij. Breuiant vero aponus ni. locus iuxta patauium. Lucan⁹ in. s. Colle sedens aponus terris vbi fumifer exit. Martia. censetur aponi linio suo tellus. ¶ Ausonius a. um. Uer. in eneid. Nec tecum ausonium quicũq; est querere tybrim. ¶ Octonum. i. Iuuenalis: Aduectus romaz quo pruna ⁊ coctona vẽdo. ¶ Geriones gerionis. Uergi. viij. eñ. Geriõe extincto tyrinthius attigit arua. ¶ Micone micones vel miconos. Uergi. iij. eñ. Errãtem micone celsa gyaroq; reuinxit. Et a gonia qõ interpretatur angulus composita producunt: vt trigon trigonis: trigonus. tetragonus: pentagonus: agonus.

O ante p. ¶ O ante p breuis est: vt esopum pi. Ouidi⁹ in. iij. de arte. Esopa quod redolent quãuis mittantur athenis. Producunt vero asopos asopi fluuius achaie. Lucanus in. vj. Accipit asopus cursus phenirq; melasq;. ¶ Esopus esopi. Uora. Filius esopi detractum. er. aure metelle. ¶ Canopus pi. Iuuena. Prodigia ⁊ mores vbis dãnante canopo. ¶ Conopeum pei. idem vt testudineo tibi lentule conopeo. ¶ Crotopus topi. nomen propriũ viri a Papinio libro. s. the. celebrati. perquirens nostri tecta aut opulẽta crotopi. ¶ Europa e. Uer. s. enei. Europa atq; asia pulsus nec plura q̃rentem. ¶ Hysopus. i. ideo pducere dicimus qz per o mega scribitur a grecis. ¶ Metopõ i. quod interpretatur frons. Prisci. in perihegesi. Prominet europe hanc criu dixere metopon. ¶ Pyropus. i. Oui. s. meta. clara micante auro flammas imitante pyropo.

¶ Synope synopes. Priscianus in perihegesi. Alterius syrne que rendit ad vsq; synopẽ.

Jsagoga e. synagoga e. paragoga e.

ADDE ex Despanterio. Octoginta. Toloftobogi. Bagoglogismus.

O ante l breuis est: vt obolus i. Producũt vo etolie. capitoliũ ij. cymolus i. Idolũ i. pactol⁹ i. ⁊ apoc

hoc est vendo cõposita: vt pharmacopola e.

ADDE ex Quintiano Prestolor: prestolatio: cõsolor: ⁊ cete
a longis deducta: mansolus: thomolos: mediolanii: subsol
etolus: tymolis: cimol⁹: cemolos: geolophos. Nimirũ an
colon qõ est membrum composita pduci: vt monocolon: di
lon: tricolon: escatolicon ⁊c. Capitolinus a um. cymol⁹ la.
deolum: mansolenm: neobole: phicolus. Uerulanus. cymo
Et que sunt ab idolo: vt idololatria.

O ante m lõga est: vt amomũ i. breuiãt vo salomõ

salome es. Et a stomos cõposita: vt Chrisostom⁹

SUPERIORIBUS adde postomis virodomarus hebd
mas adis. hebdomada. Despanterius dicit Lenomani apu
iuniores variari. ⁊ Stra. ta uominitanus.

O añ n longa est: vt corona e. Breuiãt vero apon

ausonius a. um. octonũ i. geriones is. micone es. m

conus i. Et a gonos composita ⁊ deriuata: vt antig
nus: erigone: nam a gonia hoc est angulus cõposi

producunt: vt dirimus: ⁊ cõposita a phonos qua

est mors: vt in primis syllabis dirimus.

ADDE ex Despanterio hec a phonos cõposita vt trisphone
brophonos psephone ⁊c. Antonoe: aphzonitum: pedono
sardonii: chironomos: dionysius: mazanomus: appollon
arronius: arsione: alcion e: ballonotichione: eurimone eph
ne. erichthonius: chthonius hesione. hermione: hipon⁹ ho
nus: hilonomi e: armonia: armoniacus: ilioneus: ionium
conia: macedonia: mandonius mozones: matrona flum
mãmona mãmonis: pleione: paretonii: paretonius a. um.
letroni ⁊ peletronius peletronia um. pãonia: pãonius
nonicus: pãonis. Quintianus addit typhona pconesia
tidonia caledonius sardonius antigone scorpionis abor
concionator migdonius nazamonius lenconoos carant
eioudes argonauta miconius sythonia emonia perhon
Pylades addit aconitum sardonii oponum santonus.
⁊ hec a breuibus deducta teutonici bistonia bistonius a. um
agmonydes patrony. mygdonia ausonia ausonius a. um
phlagonia meonia hemonia aragonia lingonia lingon
a. um. vasconia chaonia demoniuz lestrigonia babylonia
monius saxonia aragoni⁹ a. um. agamemnonius a. um. lacon
moni⁹ a. um. esonides esoni⁹ a. um. ⁊c. que dicunt ab ob
nominũ terminatoz in on vel in o q̃crementũ habẽt dicere
repetere poteris ex superioribus regulis de cremento nom
QUINTIANUS hec ambigue poni dicit bistonius
nius geriões ⁊ istos obliquos saxonis saxonis otionis
egionis bistonis trigonis.

O ante p breuis est: vt esopũ i. Producũt vo asop

i. Aesopus i. Canopus i. conopeiũ i. crotop⁹ i. Hy

pa e. hysopus i. metopon i. pyropus i. synope es.

ADDE ex Despanterio⁹ ausopiũ antropos ãtropophos
thophos apãthropia antropophinite anthropophzo
misantrop⁹ acrope tetrasyl. cleophas canopita canope
dropisis hydropic⁹ inop⁹ iopas leucopetra: metopon

pis athrodope prosopos prosopopeia siope aposiopisis theophilus theophila theophorus splendophorus ⁊ cōsilia natura dicit idē breuiari: ⁊ quādoq; longari ob p. ⁊ h. quod dicit vim cōsonantis nonnunq̄ obtinere. Ex quintiano adde merope sinopeius licopeius sinope iope glaucopis creopilus.

O ante r breuis est vt pytagoras e. producūt v̄o aurora anthores is. citorus i. diores is elorus i. pelorus i. ⁊ denoīatiua in orus a. um. vt decorus a. um. odorus a. ū. Et a doro quod interpretat̄ palmus siue donuz composita: vt polidorus i. theodorus i. isidorus i.

DESPAUTERIUS addit deriuata a lōgis: vt odor⁹ ma ioranus adoreus olorinus: que sunt a noīb⁹ que habēt cremētum longū. Idem dicit: in orus a. um. vel orius a. um. deriuata pduci: vt pretorius: senatori⁹ sonorus canorus ꝯsistoriū. Inde addit achoreus citoriacus a. um. crocior⁹ chrisoloras cyborium helorus vrbs lycoras lycoris lycoreus lycorias meteorus meteora op. meteorologus oporinos pelorus. v. p. peloris risamori sertorius sicomorus trichora oꝝ. Quintianus addit decorus a. um. ⁊ decoro as. que sunt a decor: naz a decus breuiātur.

IDEM Quintianus ait adoris obliquum ⁊ promontoriuz ambigue poni.

O antes longa est: vt metamorphosis eos. Breuiāt vero ambrosius ij ambrosia.

ADDE ex niniuita ebosita enosige⁹ genos⁹ leucosiam nemosine pandrosos petosiris simposium sophrosine euphrosine siracusios theodosius. Adde ex Quintiano inniosus neuiose. Adde etiam simposiarcha archiposia simposiastes.

IDEM ait Joseph ambigue poni: ⁊ inde credo iosephus.

O ante t longa est: vt egrotus a. um. Breuiant v̄o a dotos qd̄ est datus ⁊ ptotos qd̄ est casus cōposita: vt antidotum vel antidotus: monoptotos diptotos.

ADDE ex Quintiano: vt astrogothus herodothus deiotarus apotheca acrota onocrotalus lēconotos bellonoti sibotes laothoe hippotous. Despauteri⁹ scribit cōposita a potes qd̄ est potor pduci: vt simpotes enopotes hideopotes archiopotes et ꝯsimilia. Idem notari debere cōposita que o hn̄t: vt ptotom⁹ leucothae zelotip⁹ dorothe⁹ timotheus timothoe idothee que breuia sūt. O ante u cōsonantē corripi scribunt: vt ludouicus. genouefa. clodoueus controuersia qd̄ etiam longari potest.

¶ Epitome.

Vulcani colcos deuicit ganeo miluum.
Nestorides rhesum. simia thesiphonem.

☞ Vscōm dogma hic traditum in medijs syllabis ante c d g m r s ⁊ f producitur in alijs autem est correpta.

Vante b breuis est: vt coluber rutuba e producunt vero anubis idis. Saluber bris.

ADDE ex Quintiano volubilis ambubaie deglubo exhubero. ex Despauterio īsuber flu. solubilis corruba. Sulpitius obumbo volubilitas et alia que a longis sunt. Pylades scribit connubium volubre poni varie. Quintianus addit lugubris.

Vante c longa est: vt eunuchus i. Breuiant vero volucer cris e. Volucris is.

¶ O ante r breuis est: vt pythagoras: diagoras. Producunt vero aurora. Verg. iiij. eneid. humentemq; aurora paulo dimouerat vmbrā ¶ Anthores is. nomen viri a Vergi. celebrati in. ix. eneid. herculis anthorem comitem qui missus ab argis. ¶ Citorus i. mons paphlagonie. vergi. ij. geor. ⁊ iuuat vndantē buxo spectare cythorum. ¶ Diores is. idem. v. eneid. regina egregia priami de stirpe diores. Elorus i. fluuius cicilie. Idem. iij. eñ. Exupero prepingue solum stagnātis elori. ¶ Pelorus idez in eodem. ⁊ angusti rarescent claustra pelori. ¶ Et nomina in orus a. um. desinentia: vt decorus a. um. canorus a. um. odorus a. um.

O ante r

Pelorus.

¶ Anto. Et a doro quod īterpretatur palm⁹ siue donum composita: vt pelidorus i. theodorus i. heliodorus i. apolodorus i. arthemidorus i. isidorus i. calliodorus i. verg. iij. eneid. Nam polidorus ego: hic confixum ferrea texit Iune. lautorum pueros artem scindens theodori. idem. tonsori tantum dāno rapis heliodorus. Mar. appolodoro gaudet imbrifer nilus. idem. arthemidorus amat: calliodor⁹ arat. ex quo manifestum est quāto in errore sūt iuniores qui isidorus penultima breui pferunt

A doro cōposita.

¶ O antes longa ē: vt hircosus a. um. breuiant vero ambrosius ij. ⁊ ambrosia e. iuue. aut glaphirus fiat pater ambrosiusq; choraules. verg. j. eneid. ambrosieq; come diuinum vertice odorem.

O antes

¶ O ante t longa est: vt egrotus ta. tum. asorotum i. Breuiant vero a dotos composita. vt zenodotus i. herodotus i. antidotum i. ⁊ a ptotos quod interpretatur casus vt monoptotos vnius casus: diptotos duorum casuū ⁊c.

O ante t Composita a dotos.

¶ Vante b breuis est vt coluber rutuba e. flu. italie: producunt vero anubis deus egyptioꝝ. ver. ij. eñ. omnigenumq; deum monstra ⁊ latrator anubis. ¶ Saluber is. Oui. iiij. fasto. phebe saluber ades.

Vante b

¶ Vante c lōga est: vt eunuch⁹ i. eruca e. sambuca e. breuiant vero volucer is. ⁊ hec volucris is. ver. ⁊ matutini volucrum sub culmine cantus.

Vante c

U ante d

¶ U ante d longa est: vt hirudo inis. testudo nis. Hora. in poe. nō missura cutē nisi plena cruoris hirudo. Vergi. s. eñ. tū furoribus diue media testudine templi. Erudio is. q̄ a rudis componitur breuiat.

U ante g

¶ U ante g longa est: vt salsugo inis. ferrugo. Vergi. s. geor. cum caput obscura nitidum ferrugine texit.

U ante l

¶ U ante l brevis est: vt anulus li. hortulus i. pducūt ẋo adulor aris. vñ t adulator. Iuue. cecus adulator dirusq̄ a ponte satelles

Getulia t getul⁹.

¶ Amulus i. rex Albanor. Oui. s. fasto. cōtēpror amulius equi. Apuli a. e. Hora. s. ser. ici. pit et illo mōtes apulia notos. ¶ Getulia e. t getulus a. um. Ver. iiij. eñ. hinc getule vrbes genus intractabile bello. ¶ Peculium ij. idē in buc. nec spes libertatis erat: nec cura peculi. ¶ Torcular ris. Prisci. in. iij. li. in ar inquit definentia deriuata si consonantem habeāt anter penultima syllaba pducitur: vt a torqueo torcular. Trasibulus. Ausonius. arma superueheris q̄ trasibule tua.

U ante m

¶ U ante m longa est: vt acumē inis. breuiat vero autumno as. Hora. ij. ser. autumat hec ppīs hec magnos formula reges. ¶ Columē inis. pro culmē. Saly. xv. puni. ausonij columen regni. Idē incolumis e. Iuue. incolumi troia pamus venisset ad vmbras: irrumo as. Aldar. q̄ faciat duo sunt iurrumat aut futuit ¶ Documētū i. Oui. s. me. t documenta dam⁹ qua sumus origine nati. ¶ Emolumentum i. iuue. null⁹ in orbe locus: nulla emolumenta laborum. ¶ Aldonumentum i. Ver. vs. eñ. illa hec monumēta reliquit. Et a tumeo composita vt cōtumax acis. cōtumelia e. Aldartia. sed tu syllaba cōtumax repugnas. idem alio loco nec te barbara contumelios⁹.

U ante n

¶ U añ n longa est: vt fortuna e. lacuna e. breuiāt ẋo albunea e. sylua in agro tiburtino ẋ. vij. eñ. ꝓtulit albūea nemorū q̄ maxie sacra

U ante p

¶ Ant. U añ p brevis ē: vt cēturupe op. ficilie. Sil. riiij. necnō a vertice laruo centurupe.

U ante r.

¶ U añ r lōga ēvt cēsura e. vsura e. scaturio is ligurio is. Prud. petra dei iussu potū largita scaturit. Vo. ij ser. tra cranit calicē manib⁹ dū furta ligurit. Breuiant ẋo bituri ozū. populi gallie. Lu. s. t bituri lōgisq̄ leues sarones i armis. ¶ Camurus a. um. ẋ. iij. ge. pes ēt camuris hirte sub cornibus aures. ¶ Centurio is. mar. encholph⁹ dñi centurionis amor.

¶ Lemures ū. Vo. ij. epi. nocturnos lemures portentaq̄ thessala rides. vnde lemuria Ouita appellauit dicens rit⁹ erat veteris no cturna lemuria sacri. Luxuria e. Ver. s. geor. luxuriam segetū tenera depascit in herba. mercurius ij. idē. iiij. eñ. tūc sic mercuriū alloquit acta tia manda. ¶ Aldamurius ij. Oui. iij. fast. mamurius mozū fabrene exactior artis. ¶ Purpura e. Ju. s̄z tñ hoc ipsis ē vtile purpura vendit. ¶ Penuria e. ver. vij. eñ. in cererē penuria adegit edēdi. ¶ Sabura e. ꝓfect⁹ exercitus regis. Luc. in. iij. vt sibi cōmissi sumulator sabura belli: pro nauis libramento producit.

¶ Tuguriū ij. idē i buc. pauperis t tuguri cōgestū cespite culmē. Et ẋba desiderativa que aliis medi tativa appellant vt esurio is. pturio is. noctibus hinc ponūt lectricas micturiunt

U ante m.

hic Ver. in buc. nunc oīa parturit arbos.

¶ Chri. U añ m. hīc auferaē cucūer vt is. cui⁹ media brevis ē. ẋ. creſceret in ventrē cucumis

ADDE ex pylade inducie. Despauterius petrun⁹ enudeo do cuculus éduco as.

U ante d longa est: vt hirudo nis. testudo inis.

QUINTIANUS composita a brevib⁹ corripi dicit: vt pudet repudiū repudio as. Diuide erudio eruditio.

PYLADES ait contudi ambigue poni t obrudi.

U ante f breue: vt carnifex antique dicunt.

U ante g longa est: vt salsugo inis. erugo inis.

DIDYMUS inde Verulanus conjugo as. Et cōposita a iugo vt bijugus bijuges &c Quintianus addit ꝓiugiū profugiū fugiū t cetera que sūt a fugio t fugo profugus a. um.

U ante l brevis est vt anulus i emulus a um. pducit vero Adulor aris. Amulius ij. Apulia e. getulia peculiū ij. Torcular aris. Et a bule qō est cōsilium composita vt trasibulus cleobulus.

DESPAUTERIUS scribit nō a derivatiua in vlis cōposita a dulos qō est seruus pduci: vt tribulis contribulis edulis eduliū etiam curulis hierodulus philodul⁹ theodul⁹ pododulus adulescens. per u scriptum getulus iul⁹. crisp. peculiū peculiaris e. portulaca. Stra. addit adulator torcular.

IDEM ait getul⁹ t cuculus ambigue poni.

U ante m longa est: vt acumen inis. Breuiāt ẋo autumno as. columen inis. Documentum i. emolumentum emolumenti. irrumo as. monumentum tibi meo composita: vt contumax acis.

SULPITIUS addit icolumitas t icolumis e. Columela cruſtumiū. ex Stra. adde cucumis: cōtumelia: cucumis mma. Despauteri⁹. cruſtumerū cruſtumeriozū: emolumentū cumo. v. p. lucumedi pactū ei⁹. posthum⁹. postumi⁹. postumus. idē ait noia in mētū q̄ sunt deducta a ẋbis sēe corripiūt documētū: nocumētū: monumentū. Deducta a ẋbis alterius flexionis eā hñt cp̄tiratē añ mentū quā hñt p̄terita pfecta indicatiui in penultima: vt indumētū breuiat u: q: idui penultimi breuē hz: vestimentū longā. q: vestiui lōgā hz: et Prisciano de Niniuita aūt ait ēt antiqua q̄ hñt u p i breuiari: vt optumus optimus decum⁹ p decimus hinc ergo est decumanus.

U ante n longa est: vt fortuna e. Iejunus a um. breuiat vero albunea e.

U ante p brevis est centurupe es. vpupa e.

QUINTIANUS inde excipit marsupium. Despauterius arpunus erigdupus.

U ante r lōga ē: vt ligurio is. breuiāt vero bituri oz. camurus a. um. centurio nis. Lemures um. luxuria e. mercurius ij. mamurius ij. purpura e penuria e. sabura e. tuguriū ij. t verba desideratiua que formant ab vltimo supino addita rio. vt ab esu esurio is.

ADDIT Despauteri⁹. Esuries: esurio: luxuries: ausurus: centurupe: cēturia: luguria: masuri⁹: myuron: palphuri⁹. Stamen saturea saturo as. saturitas. saturio: siur⁹: vulturn⁹ vulturius Quintianus. Succenturiat⁹: melanurus: purpure⁹. cygnus securis fluuij proprium.

Niniuita ait mamuri⁹ mamurianus ambigue poni.

Uantes producitur: vt ceruſa e. cruſa e.

PYLADES ercipit Brunduſiũ: canuſiũ: voluſiũ: ſyracuſiꝰ Quiritianꝰ addit hierſim: puſinꝰ: blãduſia: canuſinus a. um. ebuſinus. Deſpauteriꝰ addit canuſinarꝰ: voluſus. Stra. ait. Uenuſinus ⁊ ſyracuſe ambigue poni. Miniuita. ebuſus inſulam.

Uante t longa eſt vt cicuta, e. preputium ĩ. ꝙfuto as refuto as. Breuiãt vero arbutus i. Et a quatio atis compoſita vt concutio is.

ADDE er Quin. Adinutius diuturnꝰ. diuturnitas. defrutũ veluti. recutiꝰ. Deſpauteriꝰ ait ex breuibus ꝯpoſita breuiari: vt obtut discutio. Inde ponit arbuteꝰ a. ũ. Pylades ait ꝓputiũ variari. Qui. Ꝯglutio ⁊ reglutio as. Uañ u ꝯſonãtẽ breuis eſt. vt Pacuiꝰ diluuiũ ⁊c. Et b̃ addita de mediis ſufficiãt.

¶ De vltimis ſyllabis. Laꝑ. vj.

¶ Epitome.

Arma iller olim voluit cum noſtra ſubire.

In fine hec preter cetera corripuit.

☞ Hic tradit dogma ꝙ a. i. o. b. r. n. t. s. in fine dictionis producuntur et alie litere rapiunt.

ATerminatis lõga eſt: vt ama: ſupra. breuiant vero ita. puta aduer. Quia poſt ea ntũs quoꝙ actũs et vocatiuus vtriuſꝙ numeri preterq̃ noĩa numeralia in ginta deſinẽtia. vt triginta quadraginta. Et a nominibus grecis in as ⁊ in es productas deſinentibus vocatiuus in a producitur: vt eneas o onea. anchiſes o anchiſa: pallas o palla.

QUINTILIANUS ſcribit poſtea et antea ſemp lõgari q̃ ſunt aduerbia: cũ aũt ſũt due ptes breuiari. Idẽ ait monoſylla dorũ caſus pduci vt mna quod eſt mina. Idẽ trarũ noĩa varia ri. t. h. n. ⁊ greco: rũ femi nei gñis noĩatiuos in a aliq̃ longari. vt hypermneſtra. Item interiectionẽ ea breuiari dicit quam pducit Sidonius. Pylad es ait numeralia in ginta terminata ambigue poni ⁊ duo hec vltra et fruſtra. Deſpauterius contra Sed in his poetas ſequere.

Et terminalis breuis eſt: vt hoc mare: lege legere pro ducũt vero actꝰ triũ ꝓnoĩm ego: me: tu te: ſui ſe: ⁊ nomia greca femi. q̃ ad primã declinationẽ noſtrã referũ tur vt penelope in ntõ dtõ vctõ ⁊ abltõ. Et vocatiuꝰ abltuſꝙ a noĩbꝰ grecis termiatis in es pductã q̃ ad primã ⁊ tertiã declinationẽ latinã referunt: vt anchiſes o anchiſe ab anchiſe: vlyſſes o vlyſſe ab vlyſſe. et abltus ſingularis a nominibꝰ quite declina. vt dies a die ſcõa perſona pñtis imperatiui modi ſcõe cõingatiõis actiue vocis vt doce: mone: aude. ⁊ aduerbia illa fere ferme. q̃re ne pro nõ. ne ꝑ certe ve ꝑ bei

¶ Uantes pducit: vt ceruſa e. creuſa e. aretuſa e. theletuſa e. Ebuſus. Priſ. et dio. in phigeſi. hinc frangit equore ebuſos. Syl. in lib. iij. pu. breuiauit dicẽs. iãq̃ ebuſus phenuſſa monet arabus arma. ¶ Uañ t lõga eſt: vt cicura te. ꝑputiũ ij. Ju. nil ꝓter gelidas auſi conferre cicutas. idẽ. impatiẽſq̃ more patuit ⁊ ꝓparia ducit. Cõfuto as. refuto as. Uergi. xij. eñ. quod ſi ſors dicta refuter. Breuiant ẽo arbutus i. Uer. in buc. ⁊ que vos rara viridis tegit arbut ẽ ombra. ⁊ a quatio is. cõpoſita vt cõcutio is. diſcutio is. percutio is. Ua antes

¶ De vltimis ſyllabis. Laꝑ. vj. Ua ante t.

Terminalis ꝙ dictiões ĩ a terminate pducitur ſyl. iſtam finalẽ vt ama. nara. vltra ſupra. Breuiant vero ita. Uer. ix. eñ. nõ ita me genitor bellis aſſuetus opheltes. Puta. Perſi. hoc puta non iſtum illud matercitius illud. Quia hora in ſer. non quia mecenas lydorũ quicquid hetruſcos. ſ Poſtea. Oui. ſ. fa. poſtea mirabar cur non ſine litibus eſſet. vltra q̃ Ser. breuiauit dicens. cura nil pdeſt nec dr vltra cicatrix. Et fruſtra amen ẽ in arato. Ima vehunt celi lurit dum fruſtra frequenter. breuiant q̃ ntũs actũs et vctũs vtriuſꝙ numeri vt b̃ muſa o muſa. pli hectpa o tpa. q̃ etiã in cõpoſi. ſeruaĩ. vt vtraꝙ et pleraꝙ ⁊ eadẽ in his caſibus breuiãt in abltõ pdu. Luc. in. iij. vtraꝙ frugiferis eſt inſula nobilis aruis. Uer. v. eñ. creberq̃ vtraꝙ manu pulſat ẽ ſatq̃ darera. Do. in poe. pleraꝙ differat: tpis in tps omittat. Uer. ij. ge. nõ eadẽ arboꝛib ẽ pẽdet videnia noſtris. Oui. ij. met. at nõ duricia iaculũ q̃ vicit eadẽ. Reperiĩ etiã pleriq̃ i abltõ breuis. ver. ix. eñ. vna eadẽq̃ via ſanguis animuſq̃ ſequũtur. Prop. in. iij. hac eadẽ rurſus lygdame curre via. Calphur. in eglo. rupe ſub hac eadem qu ãplurima pinus obũbrat. Sꝫ pdu. nũeralia in ginta deſinentia vt triginta quadraginta. quinquaginta. ſeraginta. ſeptuagita. octoginta nonaginta. Uer. ſ. eñ. triginta magnos voluẽdis mẽſibus orbes. Idẽ. vij. triginta capitum fetus enitra iacebit. ſ Petronius arbiter ſanguine romano ſeraginta q̃ triũphos. Oõ vero apud Aſdrubalem. legitur ſeraginta teras cum limina mane ſenatoꝛ. et alio i loco. Aſdrubal tua quod nobis ter q̃nquaginta dediſti. Ego ſuſpicor vitio ſcriptorum eſſe factum vt pro ſe tagena ſeraginta pro quinquagena quinq̃ginta ſcriberetur q̃admodũ ꝙ eo quod Juuene. ſcripſit quadrigenta dedit gracchus ſeſtertia dotem. Nõnulli afferunt ad huius regule euerſionẽ quadraginta dedit gracchus. quaſi quadringenta milia ſeſtertiũ non ſit ſumma qua equites ex lege roſcia cenſerẽtur. vt ibidẽ Juue. quadringenta tibi ſi quis deus aut ſimilis diis. ⁊ Aſdrubal. quadringenta tibi nõ ſũt: cherẽſtrate ſurge. ⁊ alio in loco quadringẽta ſecat qui dicit ſyncamerice. Producit preterea vctũs a noĩbus grecis in as vel in es deſinẽtibus q̃ ad primã noĩs declinationẽ latinam referuntur vt eneas o enea. anchiſes o anchiſa et a nominibus grecis in as terminatis: que ad tertiã declinationẽ noſtrã reducuntur: vt pallas. antis. a palla. calchas antis. a calcha Uerg. x. eñ. enea vigila ⁊ velis immitte rudentes. Idem in. iij. cõiugio anchiſa veneris dignare ſupbo. idem in. x. teq̃ innat pala ſed belli acer ales us. Oõ ſi hmõi nomiatiui breues

Deviltimis ſyllabis. Terminata in a.

† Dic poſtea ibi duaſ eẽ dictiões ⁊ ſemp longari q̃ vnica ẽ dictio.

Ei finę dictionis ꝓra.

reperiant terminatione potius latina veniũt vt Dora.ũ.sermo. ne quis humasse velit aiacem atrida veras cur.nominatiuus non atrides sed atrida fuit. Proper.non ita dardanio ganisus atrida triũpho. ¶ E terminalis breuis est:vt hoc mare.lege.legite.legere. producunt vero me ab eo quod est ego mei. Tergi. ix.eñ.meme adsum qui feci in me conuertite ferrum. Te ab eo quod est tui. idem in. iij.re propter lybice gentes. Te vero particula que huic pronomini adiicitur breuis est. Lucre. in.ſ.accipe preterea que corpora tute necesse est. Se ab eo quod est sui. Vergi.vſ.et magno se corpore miscet: et nomina greca feminina que apud grecos in e longum finiuntur: vt penelope es.nec̃ id solum in recto.sed etiã in reliquis casibus illi cõterminalibus ꝓꝓ Iuue. authoritate

Ablatiꝰ nominũ ãnte declinationis ꝓtã ꝟz vltimam.

ablatiuũ a calpe breuiauit dicens.sed longe calpe relicta. Et vocatiuus ablatiuusq̃ a nominibus grecis minatis in es producta:siue sit prime declinationis siue tertie vt anchises o anchise ab anchise:siue terrerum presertim que apud illos in eus diphthongon terminantur:vt achilleus pseus ulysseus. Achilles achille ab achille:perses o perses a perse.ulysses ulysse ab ulysse: ꝛ ablatiuus a nominibus quinte declinationis vt dies a die:progenies a progenie. Fame quoq̃ quia teste Gellio lib.viij.no.c.xiij.per quintam declinationi apud antiquiores inflecteba tur:fecitq̃ in genitiuo vt ille ait fami vel fames more quinte declinationis ablatiuum quoq̃ in e longum terminauit. Verg.vſ.eñ.obiicit ille fame rabida tria guttura pandens. Aut qui vt Prif.lib.viij. scribit in quibusdam nominibus que ablatiuum in es producram terminantia: pares cum genitiuo habent syllabas in tertia declinatione solebant antiquiores producere ablatiũ more quinte declinationis.vt hec moles a mole.tabes a tabe. Lucre. imbribus et tabe mẽbrorũ arbusta vacillant. Et secunde persona ꝛc.vt doce mone. Verg.viſ.eñ.tu vatem tu dine mone dicam horrida bella. Quod vero Properius dixit.tu caue ne tristi cupias pugnare puelle.et Hor.tu caue ne minuas tu ne mains facias id non ab ego est caueo caues sed ab eo quod est cauo cauis.quemadmodũ in tertia coniugatione diximus cum de preteritis verborum in uo desinentibus agebamus. nam illud Oui.in.ſ.de tristibus.idq̃ quod ignoti faciunt ut dicere saltem aut quasi nomen breuiauit: aut morem egre discedentium ostendit:qui verba vix integra referunt. Verg. vero in bucco.aut hac ratione aut illa potius breuiauit quod vocalis sequebatur cum dicit longum formose vale:vale inquit iola. Et aduerbia illa fere ferme quare. Iuue. nulla fere causa est in qua femina litem. Idem. mobilis et varia est ferme natura malorũ. Aldar.prorem quare telesinam ducere nolo. Ne quoq̃ pro vt non siue non producitur:vt apud Ver.ij.eñ.ne recipi portis:aut duci in menia posset. Ne pro certe a plerisq̃ per e diphthongon scribitur quemadmodum et vedolentis interiectio. Et aduerbia a nominibus adiectiuis non quidem omnibus: sed secunde declinationis derivata: vt a docto docte. a pio pie. iusto iuste. A bono vero bene:et a malo male breuiant Oui. in episto.helenes nam male quod suades recte bene cogere posses. Quod vero quidam dicunt apprime quoq̃ breuiari idq̃ authoritate. Vergi.ſi. geor. confirmant cum dicit flos apprime tenar.ea lectio mendosa est:nam Vergi.non apprime:sed apprima scripsit pro prime:hoc est nomen pro aduerbio figura apud poetas vsitatissima.

¶ Anto. I terminalis longa est:vt gũmi amaui.ſi.ni. ¶ Breuiant vero nisi Vergi. in bucco.quod nisi me quacunq̃ nouas incidere lites. Quasi. Oui.ꝛ quasi discedens oscula nulla dedi. Antenus tamen in arato singulari exemplo longum posuit. Datiuus quoq̃ et vocatiuus grecus breuiant vt papinius in achilleide. palladi tritone celebrabat sciros honores. Lat. morte feroz thesei qualem minoidi lucrum. Sabinus in episto. Demophoontis ad phillida. Phillidi demophoon patria dimittit ab vrbe palladi. Namq̃ minoidi phillidi datiui sunt greci: nam latini producerentur. Verg. in bucco. mirabar quid mesta deos amarili vocares. Ouiđ.in episto. canaces. prima mihi nutrix eoli dixit amas. idem in epi. helenes. bella gerant alii tu pari semper ama. ¶ Nomina quoq̃ greca:vt meli quod interpretatur mel: quod apud nos tantum in compositione reperitur melimelum melilothos melicratum hydromeli oximeli. Melly quoq̃ radix ab homero celebrata. cui inuentio: vt inquit Pli.lib.xxv. naturalis historie Aldermario offeratur. Vergilio. in priapeia. quem cur moly vocat mentula moly fuit Ouiđ.xiij. meta. moli vocamus flore nigra radice tenetur. Pronomina vero illa mihi: tibi:sibi:finalem indifferentem habent. Vergi.ſ.eñ.tu mihi quodcunq̃ hoc regni tu sceptra Jouemq̃. Idem in eodem.musa mihi causas memora. Ibi quoq̃ erebi cum breuiare tum producere reperiuntur.

Ꝑnalis quanta.

Ptũs ꝛ vocatiꝰ gre. breuiãtur.

Pronoia mihi: tibi: sibi:finalem indifferẽtem habent.

Et a noib⁹ adiectiuis derivata: vt a pulchro pulchre

Breuiant tamen a bono bone:a malo male.

DES'PAULERIUS scribit cõtra Nebriſ. vetũ et aliorũ nominũ grecorũ in es lõgũ terminatorũ q̃ dicit reduci ad tertiã inflexionẽ latinã semp breuiari idq̃ argute pbat.vt achilles o achille ab achille ꝛc. Idẽ ait pluralia in e terminata produci:vt cete.tempe.mele. Item hec aduerbia hodie pridie postridie quotidie. Itẽ e de pre prepositiones Quintianus ait produci. Item interiectiones pape.ohe. Itẽ gtõs quinte in e terminatos:vt di e fide ꝛc.et ablatiuum fame.

Pylades ait apprime variari. Quintianus tabe.

I terminalis longa est:vt gũmi.amaui.Breuiãt vero nisi:quasi Datiuus quoq̃ ꝛ vocatiꝰ grecus in i desinentes vt palladi.phillidi.o priami.o pari.mihi vero tibi sibi:ibi:ybi:indifferentem habent.

DES'PAULERIUS ait dtõs grecorũ tertie inflexionis ab as adis.vel is idis.vel ys yos.variari vt palladi:pandicthy ꝛc. Item quasi et nisi dicit adnotari poni ambigue: dicitur men potius breuiari debere.cui autem ambiguus est:more dicit semper breuiari et epy.

O terminalis indifferẽs est vt sermo nis.amo amas.
Producunt vero datiui ⁊ ablatiui singulares scõe declinationis vt dño a dño.⁊ noĩa greca femnina in o desinentia vt sappho alecto clio. Et dictiões mono syllabe:vt o.do.p breuiãt tñ mõ ⁊ duo ⁊ ambo. Gerundia vero datini ⁊ ablatiui indifferenter desinunt

ALDUS Aldanutius scribit scio cũ cõpositis semp vltimã breuiare. Idẽ mico cito semp breuiari dixit ⁊ ego. Despauterius ait aduerbia in o ex noĩbus deducta semp pduci: vt tanto quãto manifesto ⁊c. Et ergo p causa. Idẽ ait gnũ in o semp pduci vt androgeos androgeo:apollos apollo:athos atho: ⁊ in ceteris que greca sunt. Quintianus ait hec quoq; corripi: cedo p dic Quomodo modo. Aldancinellus dicit hec ambigue poni ergo cum est coniunctio:crebro:sero profecto. Verulanus addit mutuo:sedulo:cito. Aldus quando. Stra. vero et fm Bedam paruo.certo.denuo.

U terminalis longa est:vt cornu gelu.
B terminalis breuis est: vt ab ob sub barbara vero producunt vt iacob animadab.

ADDIT Quintianus Janib vnum thaurenorũ nomen.

L terminalis longa est:vt dic.duc.sic:breuiãt vero fac

fac donec.hic pronomen indifferens est.

QUINTIANUS ait fac poni ambigue.

D terminalis breuis est.vt ad apud sed.

L terminalis breuis est.vt tribunal alis.pducũt vero nil indeclinabile.Sol is.⁊ noĩa barbara. vt michael michaelis israel israelis.

ALDUS addit pol.
ADDIT Quintianus sal. tan aquil.hel inl barbarus ⁊ phul. Alij sal breuiant.

M terminalis ab antiquioribus breuis ponebaꝫ:sz in vsu authorum aut abiicitur:aut cum sequenti consonante vocalem precedentem producit.

N terminalis lõga est: vt pean nis.nõ. quin.breuiãt vo an forsan forsitã tñ in.⁊ ex iis cõposita vt attamẽ erin dein pin. Et noĩa greca in on finita q̃ ad scõam noĩs declinationẽ latinã referunt vt ilion ilij:pelion ij. Actus quoq; prime declinatiõis a noĩb⁹ grecis in abreui terminatis ⁊ secũde in os ⁊ tertie in is: vt egina eginan.menelaus menelaõ:daphnis daphnin. Et noĩa latina in en desinentia que mittũt genitiuũ in inis:vt nomen inis.fulmen fulminis.

C Aut. O terminalis indifferẽs est.vt ego ergo. Proper.in.ij.frater ego tibi sim filius vn⁹ ego. Hora. nil tanti est ergo fungar vice cotis acutũ. Augustꝰ ergo ne supremis ponit, vox improba verbis. producũt vero datini ⁊ ablati singulares secunde declinationis. Eodem tñ qõ ab eo ⁊ idẽ particula cõponit quemadmodũ de eadẽ diximus: mediã hꝫ indifferentẽ. Breuẽ vt apud Ver.in buc. vno eodẽq; igni ficus nostro daphnis amore. Idẽ.rij.eñ. vno eodẽq; tulit partu. Proper. in.j. hoc eodẽ ferro stillet vterq; cruor. Longam Iuue. posuit: ne placeat curru seruus portetur eodẽ ⁊ Aldart. cũ steterit nullus vultru tibi talus eodem. C Et nomina greca feminina in o definentia vt alecto us.clio us.argo us. Verg.vij.eñ.alecto tot nam faciem et furiata membra. Oui. in.j.de arte.nec mihi sunt vise clio cliusq; sorores. et dictiones monosyllabe vt o. do. pro. Vergi .o regia nouaꝫ cui condere iuppiter vrbẽ. Aldar. do tibi nauimachiã: tu das epigrammata nobis. Verg.j.quod ad troiã pro charis gesserat argis. Aldodo aduerbiũ semp breuiat. Verg. iiij.eñ.si modo quod memoras factũ fortuna sequatur. et duo ambo. ver. si duo preterea tales idea tulisset. Aldarti .elisium possidẽt ambo nemus. Illa vero aduerbia sero: cito indifferenter reperiuntur pducere ⁊ breuiare. Tibullus. heu sero reuocatur amor seroq; iunẽtas. Papinia. sero memor thalami meike sola tia matris. Iuue.⁊ cito rapturus de nobilitate comesa. Gerũdia quoq; substantiua ī do. indifferẽter desinũt. Vergi.in buccoli. frigidꝰ in pratis cantando rumpitur anguis. Idem in eodem cantando tu illum aut vmbꝝ tibi fistula cera. Iuuenalis pluribꝰ hic eger morbꝰ vigilando:sed ipsum Alphius apud prisci.li. ocrano:spaciando paulatim trahit.est enim dimetrum iambicum habens necessario iambum in secundo loco. C U terminalis longa est:vt cornu gelu a manu. C B finalis breuis est:vt ab:ob:sub:idq; non solum in appositione sed etiam in compositione cum dictionibus incipientibus a vocali. vt vertroie q̃ primꝰ ab oris. idẽ cunctus ob italiam terrarũ claudit oribus. idẽ cẽ frõte sub aduersa scopulis pendenti bꝰ antrũ. C Barbara vero iõ pducunt:qz ad nr̃am declinationem reducta eandem syllabã longam retinẽt. vt Jacob Jacobus aminadab aminadabus. C L termialis longa est.vt dic duc .huc. fic. C Breuiãt vero fac ⁊ merito:qm̃ abscissum ẽ ab eo qõ esse debuit face. Oui. in epis. phillidis. Philli fac expectes demophoonta tu num. nisi forte Oui.synaloepham fecit scribẽs phili face expectes demophoonta tuum. Zac cẽ breuiare ab omnibus dicitur ⁊ si nullum mihi succurrerit exemplum. C Nec Oui. in epi. sapphus. o nec adhuc inuenis neq; iaz puer vtilis etas. Donec. Idem in amoribus. donec etas simplex animum cum corpore amauit. Hic pronomen indifferens reperitur. Vergi. viij.eñ. Solus hic inflexit sensumq; animoq; labantem. Idez in.vj.hic vir hic est tibi quẽ promitti sepius audis. Aldarti .hic est quem legis ille quem requiris. Idem.hic est pampineis viridis modo vestitus vmbris. C Hic aduerbium semper producitur. Vergil. primo eñ. Posthabita coluisse samo: hic illius arma. C D terminalis breuis est:vt ad:apud

O terminalis.

Greca femini. in.o.

U finalis.
B finalis.

Barbaraq̃ re b. terminalẽ pducunt.

L termialis.

Hic pronomẽ indifferens est.

Hic aduerbium.

D finalis.

sed. Ver. ſ. eñ. alma venus phrigũ genuit ſimo entis ad vndam. Inue. aut apud iliace poti? ſacraria lene. ¶ L terminalis breuis eſt vt tri bunal tribunalis. vigil vigilis. producunt vo nil indeclinabile. Horatius. ſ. epiſto. nil ori turum alias: orturn nil tale fatentes: nihil ve ro breuiant. ¶ Sol ſolis. Quid. ſol adit? quod queris ait. ne vana labores: ꝛ nomĩa barbara: vt Michael Raphael. Nicol. Raal. ¶ Ad terminalis ab antiquiſſimis poetis breuis aliqñ ponebaꝫ ſequenti dictiõe inciperet a vocali. vt Ennius. in ſignita fozent: tum milia milium octo. vbi non fecit eclipſim. ¶ Iunonis g aliqñ ſibi hanc licentiam vſurpant. Sed de hoc in principio huius libri diximus plura. ¶ N terminalis ſig eſt vt pean anis. ſyren ſyrenis. delphin inis. demon demonis. ¶ Breuiant vero. An coniunctio interroga na. Iuuenalis. accipit et madide facies dicetur an hylcus. ¶ Forſitan. Ver. ſ. eñ. mittite forſan ꝛ hec olim m miniſſe inuabit. ¶ Forſitan. Iuuenalis. Forſitan expectes vt gauditana canoro. ¶ In prepoſitio et ab in poſita. vt pin. dein. erin. Vergi. ſ. eñ. Socios partitur in omnes. Tamen ꝛ ab eo cõpoſita. vt attñ. verũtamen Oui. Nil mihi reſcribas attñ ipſe veni. Et nomina greca in on finita ꝛc. vt illon ilij. pelion pelij. Ver. illone omnis fumat neptunia troia. Lucanus. pelion opponi radiſs naſcentibus vmbras. ¶ Actũs q̃ ꝛc. vt egin eginan. Papinius. thebai. quippe ferunt captam patriis eginan ab vndis. Cilla cillan. Oui. triſt. meta. meto nedõ chriſeq̃ ꝛ cillan apollinis vrbes. Ad menelaos menelaon. Idem in epi. oenones. ardet amore tui ſic me nelaon amauit. Pylos pylon. Idem in epi. Penelopes. nos pylon antiquam neleia neſtoris arua. ¶ Daph nis daphnin. thyrſis thyrſin. Propertius. Thyrſin et atritis daphnin arundinibus.

¶ Et nomina in en definentia que mittunt genitiuũ in inis: vt nomen nominis: nam greca vt ſyren ſyrenis et latina mittentia genitiuum in enis: vt ren renis producunt.

¶ R terminalis breuis eſt. vt ceſar ceſaris. amaꝫ. legiꝫ. per. nuper. i zitur. pducunt vero far farris. Oui. in faſtis. far erat et puri luci da mica ſalis. ¶ Par paris. Horat. Tudere par impar equitare in arundine longa. Nar naris fluui? italie. Vergi. vij. eñ. Sulphurea nar albus aqua fontesq̃ velini. ¶ Iber iberi. Lucan? in ſexto. Si tibi dur? iber: aut ſi tibi terga dediſſet. Ver veris. Oui. ſ. meta. Vergi. erat eternũ placidiq̃ tepentib? auris. ¶ Cor cordis. Oui. in epi. ſapphus. mille meũ leui bus cor eſt violabile telis. Idem tñ breuiauit v. me. Incꝫ cor humata percuſſit arundine di tem. ꝛ Ad ar. dotate vroꝛi cor arundine fixit acuta. Fur furis. Perſ. furesait pedio pedib? quid crimina raſis. ¶ Eur aduerbium. Quid. Eur opus affectas ambitioſe nouum. ¶ Et nomina greca in er definentia que apud i los per eta longum ſcribuntur. vt aer aeris. ether etheris. Quidius. ſ. faſto. Lucidus hic aer: ꝛ que duo corpora reſtant. Idem audiet hoc ether. ꝛ ſi deus vllus in illo eſt. ꝛ que crementa de rimus mittere' genitiuum in eris penultima longa: vt crater eris. ſtater. eris.

¶ As terminalis pducit. vt eſtas eſta tis amas amabas. ¶ Breuiãt vo noĩa greca mittentia genitiuum in adis vel ados. vt arcas arca dis vel arcados. pallas palladis vl pallados. Oui. ij. met. Arcas adeſt ter quinq̃ ferens na talibus annos. idem vtvidit vultus pallas in anue ſuos. ¶ Et actũs ꝛc. vt arcas actõ arca das. menas nadas. troas troadas Ad ar. ad matrem fugiet pentheus ad menadas. ¶ Or pheus. Oui. i epi. troadas inuideo que ficta chrymoſa ſuorum. ¶ In es pducunt vt ples plis. dies diei. ſpẽs ſpeciei amesleges. ¶ Bre uiant vero es ſcda perſona a ſum es fui cum ſuis compoſitis. vt Vergi. ſ. eñ. Quiſquis es amiſſos hinciã oblinſcere graios. Idem in buc. huc ades o formoſe puer tibi lilia ple nis. ¶ Penes prepoſitio. Vora. in poe. quem penes arbitrium ins eſt ꝛ norma loquendi.

¶ Seges ſegetis. quod a ſeco ſecas. ꝛ teges tegetis. quod a tego gis. deriuanꝫ teſte Priſciano vltimam breuiant. ¶ Inquies quocꝫ q̃q̃ a quies quietis cuius vltima longa eſt componitur: teſte tamen probo finalem bre uiat. ¶ Indiges quocꝫ ꝛcetera q̃ ſequuntur breuiant authoritate Priſciani. Et nomina mittentia genitiuum in itis. vel in idis. vt mi les militis. obſes obſidis. Nominatiuus quocꝫ accuſati nus ꝛ vcrũs plurales a noĩb? grecis que ad tertiam nominis declinationẽ

Al ANICELLUS ſcribit viden pro vides ne ſemp tis utari Verulanus ſan p ſatis'ne. Deſpauterĩ? men. ten. ſen. ma ain. egon. nemon. et cetera q̃ per apocopen ne habent vt adie ſed in his exempla ſequere. Item grõs grecos numen plura lis in on: vt tetragramaton eſſe breues ait.

Al terminalis.

Ni ſine dictionis.

In on greca definen.

In en latia genitiuũ i inis facĩ. R termina lis.

Greca i er per eta ſcripta.

In as terminata.

In es.

Penes ꝑpoſitio.

R terminalis breuis eſt, vt ceſar ceſaris. Prodeũt vero far farris. par paris. Nar naris. ver veris. iber iberi. cor cordis. Fur furis. cur aduerbium. Et nomina greca in er mittentia genitiuũ in eris. vt aer aeris. ether etheris.

Aldus addit lar ꝛ cõpoſita a par. vt diſpar ꝛc. Deſpauterius ſcribit celeber et cor ambigne poni. Quintian? roxular? pulmonar: hyx: trifur. Hic idẽ dicit compoſita a par eſſe cõmunia.

As terminalis producitur vt eſtas eſtatis. Breuiãt vero greca mittentia genitiuum in adis. vel ados. vt arcas arcadis vel arcados. Accuſatiuus quocꝫ plu ralis a noĩbus grecis q̃ ad tertiã noĩs declinationem referuntur: vt arcas arcadas. menas menadas.

Deſpauterius ait helias breuiari ab auſonio.

Es terminalis longa eſt: vt proles prolis. leges Bre uiant vero es. a ſum es fui cũ cõpoſitis. Penes pro poſitio. Seges ſegetis. Teges tegetis. Indiges ẽdi perpes etis. Interpres etis. Teres etis. Prepes pe petis. Hebes hebetis. Inquies etis.

Aldus ſcribit nominatiuos plurales In es corripiẽ ut des troes idꝫ in nominibus grecis creſcentibus. Nonnu ait nomina neutra in es breuiari vt hippomanes ꝛc. Quinti nus ait: numeralia in es breuiari naturaliter q̃q̃ pcedat poſſunt: vt milies quoties toties ꝛc. hic idem ait ꝛ pedes compoſita a pes poni ambigue vt tripes. ꝛ quadrupes ꝛc. ali negant.

In is breuiant: vt panis legis. Producũt vero Bis ditis.lis litis.samnis nitis. Quiris gritis.glis gliris. Pyrois entis. Simois entis. Et greca mittentia gtĩn in inis. vt salamis nis. delphin inis. Datiuꝰ quoꝙ ꝛ ablatiuꝰ pluralis prime ꝛ scõe declinatiõis vt musa musis a musis. dominꝰ dñis a dñis: ꝛ accusatiuus tertie declinatiõis: qñ exit in is: vt ois. Tris Vis etiã in nominatiuo ꝛ genitiuo. Vis quoꝙ scõa persona a volo. ꝛ fis a fuz es fui. Et scõa persona singularis psentis indicatiui modi quarte cõiugatiõis vt audio is. venio is. nescio is.

ALDUS gñalius dicit in is terminata a grecis in eis per ei diphthongõ proferri: vt pyrois. Itẽ monosyllaba preter is pronomen. Eu is mis tis. que breuiant. Itẽ secundas personas plurales quarte inflexionis: vt auditis nescitis ait pduci. Itẽ velis cũ copositis nolis malis. Vic idẽ colligit secũdas personas singulares futuri subiũctiui habere vltimã cõem: vt audiens dederis ꝛc. Despauterius addit. Quãuis: vteruis: quinis. Quintianus dicit. Bis ambigue poni. Adde a fis cõposita: vt vigefis: adfis: abfis: que longantur.

Os terminalis pducitur: vt ros roris. sacerdos tis Breuiant vero Os ossis. Nam os oris producitur. Compos compotis. impos impotis. Et greca in os que ad secundam declinationem latinam referũtur: vt Abidos i. chaos i. et genitiuus grecus in os. vt tereus os. Arcas arcados.

Despauterius addit. Exos quod breuiatur.

Us terminalis breuis est: vt dñs amamꝰ. Producũt vero Tellus telluris. Incus incudis. subscus subscudis. Et noĩa monosyllaba: vt grus gruis. thus ris. ꝛ que mittunt genitiuum in vtis. penultima lõga: vt virtus virtutis. Et nomina greca mittentia gtĩn in untis: vel odis: vel in u. vt amathus untis. melampꝰ odis. panthus u. Genitiuus quoꝙ singularis ꝛ nominatiuus accusatiuus ꝛ vocatiuus quarte declinationis: vt manus sensus.

PRISCIANUS ait grõs grecos in us pduci: vt sapphoꝰ sapphꝰ. Dido didus. Quintianus ait noĩa greca in os que qñq; in us tanne ferunt produci. vt androgeos androgeus us longa est. Despauterius addit ea que habent vocatiuũ in u: vt panthus anthu: iesus iesu.

T terminalis breuis est: vt caput amat.

ALDUS excipit ea q̃ vel diphthõgo vel positiõe vel syncopa sunt lõga: vt aut aiũt. audit pro audiuit. fumat p fumauit. p. latinã referunt: vt archas archadas. vascõ. vascones. Ver. in bucco. Archades inuidia rumpantur vt illi a codro. Iuue. vascones vt fama est alimentis talibus vsi. ¶ Is terminalis breuiat: vt panis legis. amatis legitis. producũt vero dis ditis. lis litis. samnis samnitis. quiris quiritis. glis gliris. Oui. in epist. Paridis lis est cum forma magna pudicitie. ¶ Pyrois quoꝙ et simois: quoniam a grecis per ei diphthõgõ scribuntur producunt. Oui. ij. met. interea volucres pyrois epus ꝛ ethon. Idem in epist. penelopes: hac ibat simois hic est fugeia tellus. Et nomina greca mittentia gtĩn in inis. vt salamis vel salamin salaminis. eleusis vel eleusin eleusinis. delphis vel delphin delphinis. ¶ Datiuus quoꝙ et ablatiuus pluralis prime et secunde declinationis: vt musa musis a musis. Dominꝰ domini sa dominis. adde etiam tu nomina greca in a definentia q̃ datiuum et ablatiuum numeri pluralis ĩ atis mittunt: vt epigramma epigrammatis ab epigrammatis. ¶ Accusatiuus quoꝙ pluralis tertie declinationis cum in is exit quẽadmodum in tertia declinatione diximus: vt omnis tris. Vergi. s. eneidos. Omnis vt tecum meritis pro talibus annos. Idem in eodem. Dorsum immane mari summo tris eurus ab alto. ¶ Vis quoꝙ no mẽ quod ĩ nominatiuo atq; etiam in genitiuo Priscian teste producẽ. ¶ Vis p. eterea secunda persona ab eo quod est volo. et fis ab hoc verbo sum es fui cum cõpositis. Horatius secundo sermo. Cuilibet argilla quid vis imitabitur vda. Vergilius in vs. Quamuis elisios miretur grecia campos. Ouidius. fis argumentum maius in auxiliũ. Idem. tu quoꝙ fac pro fis intra tua claustra iacenti. Secunda quoꝙ persona singularis psentis indicatiui modi quarte coniugationis. vt audio audis. venio venis. nescio nescis. Properfius. non audis et verba finis mea ludere cum iam. Vergilius secundo eneidos. Expectare velis: vt te post multa tuorum. Reperitur tamen breuis apud Sedulium in paschali: cum dirinperuenis ad Christum: non christus peruenit ad te: nisi forte est a venio venis tertie coniugationis quemadmodum supra in verbis diuersarum coniugationum diximus.

¶ Anto. Os terminalis pducit: vt ros: mos: dominos. Breuiant vero os ossis: vt author est Priscianus sed authoritate non probat. ¶ Os oris producit. Vergi. s. eñ. Virginis os habitũq; gerens et virginis arma. idem in eodem. Os humerosq; deo similis nãq; ipsa decorem. ¶ Compos compotis et impos impotis eodem authore breuiant. Et nomina greca in os definentia. vt abidos chaos i. samos lesbos. Ouidius in epistolis Leandri. soleret in speculis omnis abydos erat. Vergilius. vs. eneidos. Et chaos ꝛ phlegetõ loca nocte silentia late. ¶ Que vero ad tertiam nominum declinationem latinam referuntur: aut declinatione attica mittunt in o genitiuum producunt vt egoceros oris. rhinoceros rhinocerotis. apollos apollo. athos atho. Inuenalis velificatus athos et quicquid grecia mendax. Genitiuus quoꝙ grecus cum exit in os breuiatur vt tereus tereos. Martialis. Flet philomena nephas incesti tereos ꝛ q̃. arcas arcados. Ouidius. s. mera. Arcados.

Is finalis.

Pyrois. Simois.

Vis.

Os terminalis.

Omnis syllaba in fine carminis: aut prose oratio[illegible] clausula indifferens est: qꝛ longa pro breui: ⁊ bre[illegible] pro longa inuicem ponuntur.

Dictiões barbare que accẽtu acuto in fine profer[illegible]tur in quãcunqꝫ literã desinãt vltimas syllabas pro[illegible]ducunt: vt Jacob. Joseph. Alaric. Leonor. Enric.

hinc sedes ⁊ in hospita tecta tyranni. ¶ Us terminalis breuis est: vt dominus i. corpus corpis: pducũt vero tellustelluris. Vergili⁹ iiij. eñ. Deueniunt prima ⁊ tellus ⁊ pronuba iuno. ¶ Incus incudis finalem producere ex obliquis coniectamus. tametsi palus paludis in recto breuiet: et in obliquis producat Horatius in poe. regis opus sterilisqꝫ diu palus aptaqꝫ remis. Et nomina monosyllaba vt grus gruis. sus suis. thus thuris. ius iuris. Martialis. in ius o fallax atqꝫ inficiator eamus. ¶ Et que mitrũt genitiuũ in utis. penultima longa vt virtus virtutis. nam intercus quoniã in obliquis breuiat in recto quoqꝫ breuiare suspicamur. ¶ Et nomina greca mittentia gtm̃ in utis vel in odis. vel in u. quoniã a grecis in yos diphthõgon [illegible] apud nos vertitur in u terminant: vt amathus untis. Vergi. x. eneidos. Est amathus est celsa mihi paphos atqꝫ citera. ¶ Panthus u. Idem i. ij. panthus otriades custos phebiqꝫ sacerdos: atqꝫ eadem ratione iesus p[illegible]ducitur. Genitiuus quoqꝫ singularis ⁊c. vt genitiuo sensus nominatiuo plurali sensus. accusatiuo sensus. vocatiuo o sensus. ¶ T terminalis breuis: vt amat. caput: sicut quod intelligendum est si non precedat [illegible] consonans aut diphthongus: vt amant: ast: aut. ¶ In abscissis vero producitur: vt cum dixit Ver. iii. eñ. Fumat neptunia troia: pro fumauit: vt exponit Seruius positum est: sed hic producitur positione. Iuuenalis quis nescit aut quis nonvidit vulnera pali: sed dicet quispiam hoc loco semipenthemimerim esse. Quid [illegible] Martiani authoritate dictiones in t desinentes indifferentes esse possunt: ꝙuis in vsu authorum prope sem[illegible]per breuiantur. ¶ Omnis syllaba. huius regule authores sunt Cicero ⁊ Quin. Ruffinus quoqꝫ de pedibus oratorum sic inquit. breuis vltima claudet longa sit an breuis nullum discrimen habetur: vt solet in metris doctus componere vates. Itaqꝫ in fine carminis siue clausularum que prosa oratione conscribuntur: syllabe finales indifferenter poni possunt: hoc est longa pro breui: ⁊ breuis pro longa. Hora. j. car. Jam satis terris [illegible]uis atqꝫ dire. in fine spondeum posuit pro trocheo. est enim carmen sapphicũ. ¶ Econtrario. Vergi. j. eneid. Italiam fato profugus lauinaqꝫ venit. trocheum posuit pro spondeo: trocheus enim non recipitur in versu heroico. vt putauit Alexan. ¶ Dictiones barbare hec regula colligitur ex ijs que multis in locis a nobis sunt repetita. dicit igit̃ ꝙ dictiões barbare quales sunt hebraice: vt Jacob. Abraham. Joseph: vt gotice. vt Theodoric. Alaric. Roderic. Federic. ⁊ Hispane: vt Isabel. Leonor. Guiomar. et Teutonice. vt Mãric. Enric. Milric. q̃ accentu acuto proferuntur: in quãcunqꝫ literam desinant vltimas syllabas producunt. Cuius signum est quod cum ex ratione declinationis latine syllabam adijcimus accentus remanet in eadem quod [illegible] faceremus nisi syllaba illa esset longa: vt Jacob Jacobus Abraam abraamus. Joseph iosephus. Teodoric. Theodoricus. Alaric alaricus. Roderic rodericus. Isabel isabella. Leonor Leonora. Guiomar guiomara. Manric manricus. Enric enricus. Amalric amalricus.

Us finalis

In t finita

HEC de vltimis addita sunt. Nunc seriatim ponemus que authores supradicti communia et ambigue quantitatis ad notarunt: et primo que Aldus.

¶ Aldus hec communia in prima syllaba notat: et primo

Britannus
itinus
Lacus
Losyra.
Lratis
Criticus
Luretes
Diana
Fidene
Gradiuus
Vinulus
Vymen
Italus a.um.

Liquor
Liquidus a.um.
Lycas
Orion
Obijcio is. verb.
Pachinus
Palatium
Pelion
Pyrene
Procuro as.
Profundo is.
Propino as.
Rubigo inis.

Rutilius ij.
Rudo is. verb.
Reduco is.
Relatus a.um.
Reperio is.
Repello is.
Reijcio is.
Sicheus
Sicanus a.um.

De medijs hec.

Egeon onis. cõe est.

Bebryx icis. y. cõe est.
Batauus i.a. cõe est.
Cybele es. e. cõe est.
Cõnubiũ ij. v. cõe est.
Cõtudi. v. cõe est.
Ficedula e. v. cõe est.
Malea e. e. cõe est.
Orion onis. o. cõe est.
Porsena e. e. cõe est.
Pharsalia. a. cõe est.
Syphax acis. a. cõe est.
Sidon ius a. uz. o. cõe est.

Tinea
Profectus

¶ Mancinellus hec in prima syllaba cõmunia notat.

Silenus
Uitrum
Salon onis.

¶ In medijs hec etiam notat.

Lyane es.

Lecythus

Abraham
Adam
Athrax
Adria
Agrippa
Atrox
Aminee
Aprilis
Apulia
Affranius
Blatero
Berylus
Lyclas
Lupressus
Lyprus
Lapetus
Loralium
Dydimus
Darius
Echon
Focale
Flabellum
Fabrilis
Getes
Gehenne
Gothus
Hydrus
Ilithia
Io.
Lapathes
Labrum
Labicum
Muto
Migro
Meotis
Ober
Atlas
Apricus
Acis
Aplustre
Biar
Catholicus
Cecrops

¶ Joannes Quintianus hec in prima syllaba communia notat.

Caria
Calo
Cedrus
Citus
Daphne
Deorsum
Equicolus
Eriphile
Fucus
Fabri
Fieri
Ganeo
Geometer
Heresis
Hebrus
Itys
Italia
Ichneumõ
Lucrum
Lanium
Lichas
Maceror
Manes
Neriene
Ohe
Atrides
Atys
Alia
Adrastus
Busiris
Cynus
Cerimonie
Crepida
Cydon
Cyclops
Cathena
Didius
Dicharcheus
Eous
Electrum
Fibre
Fabrico
Giges

Glutinor
Getulus
Hydra
Hyle
Illissus
Iuuit preteritum
Lucrinus
Luceres
Lyceus
Miletum
Mesana
Melos
Natrix serp.
Pugilar
Progne
Philotectes
Propontis
Propello
Propagonis.
Poples
Quadruplex
Pepulit preteritum
Refert
Resina
Sopitus
Strigilis
Sicilia
Stipendium
Simia
Serus a.um.
Triplex
Temulentus
Tilia
Tygris
Utroq;
Uatricosus
Uomica
Uacillo
Pilatus
Phisicus
Pulex
Pituita
Pyreneus

Polycletus
Quotidie
Reperit preteritum
Retro
Reliquus
Scyros
Satricus
Scamander
Stuprum
Sinum
Smaragdus
Temetum
Thymum
Tegmessa
Utrumq;
Ueternum
Uesenus
Proserpina
Putresco
Pugil
Peplum
Polypus
Polydamas
Reficio
Retulit preteritũ
Rhea
Recido
Striges
Supremus
Saducei
Sphera
Syrus
Scrupulum
Tyrus
Troia
Thales
Tetys
Ululo as
Uatrax
Uepres
Uibro

¶ Ille idem Quintianus hec de medijs colligit.

Abstemius in.ĩ.
Archimedes in ĩ.
Annibalis in.iĩ.
Alterius in.iĩ.
Affatim in.ĩ.
Aeneis in.ĩ.
Academia in.iiĩ.
Argumentum in.ĩ.
Adonis ab adon in.ĩ.
Acrisius in.ĩ.
Amineus in.ĩ.ꝛ.iĩ.
Agragas in.ĩ.
Amphitrio in.ĩ.
Archita in.ĩ.
Arietis ab aries in.iĩ.
Aegeonis ab agin in.iĩ.
Allobrox in.ĩ.
Asseuero in.iĩ.
Aquitanus in.ĩ.
Axioma in.iĩ.
Atalanta in.ĩ.
Barathrum in.ĩ.
Busiris in.ĩ.
Bistonis in.ĩ.
Butyrum in.ĩ.
Bistonius in.ĩ.
Chelydrus in.ĩ.
Creatura in.ĩ.
Cythera in.ĩ.
Catylus in.ĩ.
Cyane in.ĩ.
Cephea a cephus in.ĩ.
Cayphas in.ĩ.
Cipirus in.ĩ.
Cybelle in.ĩ.
Chiragra in.ĩ.
Calabri in.ĩ.
Chelidonia in.ĩ.
Cerebrum in.ĩ.

Crepida in.ĩ.
Coralĩ in.ĩ.
Cuculus in.ĩ.
Conopeum in.iĩ.
Chorea in.ĩ.
Darius in.ĩ.
Disciplina in.ĩ.
Danidis a danid in.ĩ.
Denarius in.ĩ.
Democritus in.ĩ.
Doricus in.ĩ.
Dolopes in.ĩ.
Eodem in.ĩ.
Erithreus in.ĩ.
Execror in.ĩ.
Eadem in.ĩ.
Etinius in.ĩ.
Edonis in.ĩ.
Euripides in.ĩ.ꝛ.iĩ.
Eriphile in.iĩ.
Fortuitus in.iĩ.
Geticus in.ĩ.
Gerionis in.ĩ.ꝛ.iĩ.
Galilea in.ĩ.
Hydropicus in.ĩ.
Herous in.ĩ.
Helias in.ĩ.
Heroicus in.ĩ.
Israel in.ĩ.
Italia in.ĩ.
Istius in.ĩ.
Ilithia in.ĩ.
Integra in.iĩ.
Imbecillis in.ĩ.
Ipsius in.ĩ.
Ilionea in.iſ.
Joseph in.ĩ.
Illius in.ĩ.
Ludibrium in.ĩ.

Lugubris in.ĩ.
Liquefactio in.ĩ.
Matricida in.ĩ.
Macedo in.ĩ.
Malea in.ĩ.
Multiplex in.ĩ.
Mamurius in.ĩ.
Matheſis in.ĩ.
Nerine in.iĩ.
Nabatheus in.ĩ.
Nereides in.ĩ.
Onis in.ĩ.ꝛ.iĩ.
Orichalcum in.ĩ.
Parricida in.ĩ.
Pharaon in.ĩ.
Porsena in.ĩ.
Platea in.ĩ.
Phalecus in.ĩ.
Peregrinus in.ĩ.
Promontoriũ in.iĩ.
Pernasius in.ĩ.
Pheniceus in.ĩ.
Phariseus in.ĩ.
Pleuresis in.ĩ.
Pheacius in.ĩ.
Phereclus in.ĩ.
Podagra in.ĩ.
patroclus in.ĩ.
Pharsalia in.ĩ.
Phronesis in.ĩ.
Polymnia in.ĩ.
Quotidie in.ĩ.
Quotidianus in.ĩ.
Resina in.ĩ.
Romphea in.ĩ.
Redimitus in.ĩ.
Reliquus in.ĩ.
Sophocles in.ĩ.
Saphirus in.ĩ.

Sicanus in.ĩ.
Scatinia in.ĩ.
Serapis in.ĩ.
Stymphalis in.ĩ.
Sardinia in.ĩ.
Syphacis in.ĩ.
Socrates in.ĩ.
Seruilius in.ĩ.
Smaragdinus in.iĩ.
Saxones in.ĩ.
Sãsonis a sanson in.ĩ.
Syracuse in.iĩ.
Socraticus in.ĩ.
Sidonius in.ĩ.
Sambuca in.ĩ.
Ticinus in.ĩ.
Totius in.ĩ.
Terapneus in.ĩ.
Trinacria in.ĩ.
Tauromitanus in.ĩ.c iiĩ.
Tepefacio in.ĩ.
Temetum in.ĩ.
Trigonus in.ĩ.
Tentyra in.ĩ.
Triclinium in.ĩ.
Troades in.ĩ.
Ubinis in.ĩ.
Vaticanus in.ĩ.
Vlubre in.ĩ.
Vbicunq; in.ĩ.
Vbiq; in.ĩ.
Vrania in.iſ.
Vetus in.iſ.
Vbiq; in.iſ.
Ibidem in.iſ.
Venusinus in.iſ.
Vnius in.iſ.
zabulones in.iſ.

¶ Idem. Quintianus in vltimis hec ãbigua colligit

Apprime
Calpe.
Cor
Eia
Frustra
Hic
Hac
Nescis
Possis
Quando

Sero
Tripes
Ubi
Ambo
Caue
Caput
Ego
Fac
Hoc
Mihi

Dispar
Palus
Rhea
Tabe
Ultra
Uero
Bis
Cui
Dormis
Ergo

Fere
Ibi
Nisi
Compar
Quasi
Sibi
Tibi
Vale
Velis

¶Anto. Longe pro brevibus. Notauerũt authores in poetis Vergilio maxime quosdam locos quibus posuerunt syllabas longas pro brevibus atq; ediuerso breues p longis: vt in hunc. Adatri longa decem tulerũt fastidia menses. Nam per regulam superius traditam: hoc est e verbum crescens alibi producit vbiq; e in penultima producitur cũ in carmine illo breuiatur. Idem. ij. Geor. Adiscuerunt q; herbas ⁊ non innoxia verba. Idem. iij. eñ. obstupui steteruntq; come. Diome. tamen author est antiquiores tertiam illam personã breuiasse: id confirmat Terentij authoritate in prologo eunuchi scribentis. postq; ediles emerunt hic tantũ ꝓferendum esse dicit: vt accentus sit in tertia a fine. hic illius arma. illud i ante us natura lõgum esse dicunt: breuiari tamen authoritate idem dicendum de vnius ⁊ ipsius ⁊ similiter declinatis. Nymbosus orion. o in prima brenem posuit: cum sit natura longa: vt Ouiõ. iij. fastorum. Ensifer orion aspiciendus erit. et Luca. in. j. Ensiferi niminz fulget latus orionis. Egerimus nosti. de hoc paulo ante ex authoritate Probi ⁊ seruij multa diximus. Urbemq; fidenam cum fidene a ruz primam producat: vt apud Iuuenal. viuat fidenis vt vixit in agro. atq; rursus: an fidenarum gabiorumq; esse potestas. Vergil. in. vj. eneiõ. breuiauit dicens: gabios vrbemq; fidenam. Breues p ducte.

¶Breues pro longis. Italiam fato cum italus primam breuiat: vt idem. vij. eneiõ. antiqua ex cedro italusq; preterq; sabinus. ⁊ Hora. ij. sermo. Predia cesar an est italа tellure daturus: necessitate carminis produxit: quia tres syllabe breues non veniunt facile in carmen heroicum. ¶Exercet diana choros cuz diana quoq; primam breuiet: sine dicta sit a dis: vt Cicero voluit: sine adiecta d diana quasi iana ab eundo. Vergil. primo eneiõ: produxit dicens: exercet diana choros. ¶Troas reliquias cum reliquie dicte sint a relinquendo: quia primam breuiat. Vergil. ſ. eneiõ. produxit dicens: troas reliquias danaum. ¶Religione patrum: cum religio dicta sit a religã do quod eque primam breuiat. Vergil. idem produxit in. ij. eñ. dicens: religione patrũ multos seruata per annos. ⁊ eodem modo de cõpluribus alijs que per authores sparsa reperies. Reliquie. Religio.

¶Longe pro brevibus.

Pro brevibus longas posuerunt sepe poete
Pro longis contra correptas sepe dederunt.
Adatri longa decem tulerunt fastidia menses.
Obstupui steteruntq; come: ⁊ vox faucibus hesit.
Post habita coluisse samo: hic illius arma.
Unius ob noxam ⁊ furias aiacis oilei.
Ipsius ante oculos ingens a vertice pontus.
Cum subito assurgens fluctu nymbosus orion.
Egerimus nosti ⁊ nimium meminisse necesse est.
Vic tibi momentum ⁊ gabios: vrbemq; fidenam.

¶Breues pro longis.

Italiam fato profugus lauinaq; venit.
Exercet diana choros quam mille secute.
Troas reliquias danaum atq; immitis achilli.
Religione patrum multos seruata per annos.

¶Fratris Baptiste Adãtuani Carmelite doctoris theologi de pedib⁹ ⁊ illoz speciebus: ⁊ de cudẽdo omnigeno carmine ⁊ carminis varietate ac decoro ꝑcepta metrica lege cohercita.

Hec mea nõ patulis mãdes dictamina lecto
Auribus exopto: firmo sed pectore conde
Arcta licet: faciliq; fluant e fomite: si tu
Carmina cedrino poscentia sculpier orbe
Londere decertes: ac Phebo dicere digna.
¶Imprimis moneo pedibus constare subactis.
Aptius in numeris carmen: proprijsq; referre
Sedibus agnoscas immenso hec ordine quondam
Dicta licet fuerint paucis contentus abito.
¶Syllaba bina pedes bis fertur habere gemellos
Pyrrichius primus Spõdeus post: ternus Jãbus
Pes citus insequitur: dictis adiunge trocheum.
¶Syllabam at vnde nouem dico ⁊ eposcere trinã
Inde pedes: tribrach⁹: post dactyl⁹: amphimacerq;
Antibrach⁹: bachi⁹: brachi⁹: amphi iunge molossuz.
Ut proprijs suberit: mansis anapestus eisdem.
¶Syllaba que varia constabit parte quaterna.
Bis octo in pedibus potuit mansisse: Peones
Quatuor: Epitritos totidem: sumi Choriambum
Et proceleumaticũ: cum di dum fertur iambum.
Cuiq; illo spondeus: choreus: post ordine firmo
Bis antipestus subsedit ⁊ ionicus bis.

Hec mea. Prelusit Adantuan⁹ his carminibus que inuenis excudisse fertur de carmine ⁊ illius generib⁹ generisq; speciebus: ⁊ quo fint que q; facienda modo: ⁊ quod fit cuiusq; decorũ. Sed quia carmen pedibus constat: premisit primo de pedibus: nõ quidem omnibus sed que sint satis ad omnigenum carmen excudendum. Dixit igitur pedes dissyllabos esse quatuor pyrrichium scilicet qui duabus brevibus cõstat vt deus. Spondeum qui duab⁹ longis vt damãt. Jambum qui breui ⁊ lõga vt dies. ⁊ Trocheum qui longa ⁊ breui constat: vt sanctus. Pedes autem trium syllabarum sunt (vt dixit) octo: scilicet Tribrachus qui tres hz breues: vt dominus. Dactylus q̃ primam longam ⁊ alias duas habet breues: vt femina. Amphimacer qui longa breui ⁊ lõga constat: vt aureos. Antibrachus qui duabus longis ⁊ breui constat: vt natura. Bachi⁹ qui ex breui ⁊ duabus longis vt athene. brachus cum amphi. idest amphibrachus qui brevem longam ⁊ brevem habet: vt amicus. ⁊ Anapestus qui duas habet breues ⁊ longam: vt dominos. At quatuor syllabarum pedes posuit sedecim. Peones quatuor. Peon primus constat trocheo ⁊ pyrrichio: vt temporibus. Peon secundus iambo ⁊ pyrrichio vt colonia. Peon tertius pyrrichio ⁊ trocheo

vt redimitus. ꝛ peon quartus pyrrichio ꝛ iãbo: vt celeritas. Posuit ꝛ epitritos totidem Epitritus primus ex iambo ꝛ spondeo fit vt sacerdotes. Secundus ex trocheo ꝛ spondeo: vt conditores. Tertius ex spõdeo ꝛ iambo: vt discordie. Quartus ex spondeo ꝛ trocheo: vt audiuistis. Choriãbus ex trocheo ꝛ iãbo fit: vt nobilitas. Proceleumaticꝰ ex duobus pyrrichijs: vt genua. Jãbum cũ di: idest dijambũ qui fit ex duobus iãbis: vt ppinquitas. Spondeũ cũ di: ideſt dispondeũ seu duplicẽ spondeum: vt clamauerunt. Choreũ cũ di: ideſt dichoreum qui fit ex duobꝰ choreis seu trocheis: vt cantilena. Antipestus post sequitur qui fit ex iambo ꝛ trocheo: vt reducebat. ꝛ bis ionicus. Jonicus enim primus a maiori fit ex pyrrichio ꝛ spondeo: vt Dionisiades. Jonicus a minori qui constat spondeo ꝛ pyrrichio. vt Democritus. Nunc superest. Jactis his (vt ait) fundamentis quedam de carminis decoro precepta largitur: ꝛ fit primi quod incipit. est igitur matri laus ista sententia. Carmen heramетrum apta pedũ conueritate ꝛ varietate gaudet: quod fier si pes partem orationis non terminabit: nisi forte i primo sequẽte pentimemeri aut quarto quintove locis. Exemplum de primo loco sequente pentimemeri Uergilianum illud. Linquimus oxygiam ꝛc. Exemplum secundi scilicet a quarto loco. illud eiusdem. cum faciam vitula pro frugibus ipse venito. de quinto autem. Quid ve dolens regina deum tot voluere casus. Et est pentimemeris quãdo vltima dictionis est quintum membrum metri: dando singulis pedibus bina membra duorum temporum singula. ¶ Dactylus vt notum est. dactylici pedes versũ (vt ait) sub leuant: sed alternis interiectis spondeis temperantur: ꝛ econtra: sed illepidus est versus prosa interciscq; nimis oratione succussans: ꝛ potissimum si secundus pes orationis partem terminet. Quod fiet minus indecore in tertio si in monosyllabam desinat: ꝛ dictiones erigne sint de interiectis spondeis. exemplum sit illud Uergil. musa mihi causas ꝛc. Exemplum de illepido in secundo pede partem orationis terminante. illud etiam Uergil. talis si sata nocte tulit terrasq; reliquit. exemplum de tertio illud faciente. redde me meis vicisti ꝛ victum tendere palmas. ¶ Gaudeat heptimeri. hoc tertio precepto dirit heptimemeri esse delectandum: ꝛ maxime que spondeus inter duos dactylos suscipit: vt de pentimemeri diximus. Est autem heptimemeris quando post tres pedes superest syllaba que est vltima dictionis: vt illud Uergil. Arma virũq; cano troie ꝛc. ¶ Spõdeus sub quinto. exemplo illud Uergilius. Tu ne ille queras quem dardanio anchise. sed id mitigatur quotiens sentẽtie grauitas aut langor loquentis indicatur: vt de primo quod supradiximus. ꝛ illud eiusdem. Chara deum soboles magnum iouis incrementuꝫ. de secũdo illud de cynone capto. Cõstitit atq; oculis phrygia agmina circũspexit. ꝛ illõ huiꝰ authoris ibuc. Sꝫ q̃d rõa potẽs mihi pderit syluãe. ¶ Quinq; tũ pedibꝰ. vt illõ Uer. At tuba terribilẽ sonitũ peul ere canoro: nisi singuli pedes ꝛ ex singulis dictiõibꝰ fiãt: vt illõ. Femia faller falsaq;

¶ Nũc supereſt iactis narrare cunabula versũ
Principijs huiusq; simul narrare decorum
1 a Est igitur metri laus vt pede terminet apto.
Et magis heramетrũ: variata ꝛ sede locentur
Demeris ꝛ pẽte faciunt quandoq; relicto
Hoc egressu primo: sed quarto claudere verbum
Ac quinto pedibus: totũ ꝛ post sumere sensum
2 b Dactylus (vt notũ est) Spõdeo imixta vicissim
Tẽpora dum seruat vocem dat in aure sonorã
Temperat ꝛ contra spondeus dũ prima sumit
Huic loca: nec bina claudatur dictio terna aut
Densura: summũ: nam ledunt talia vatem
3 c Gaudeat heptimeri carmen cõmatibus atq;
Pẽtimeri: ac potius geminus dũ dactylus inter
Spondeo seritur: preclara hec carmina reddit
4 d Spõdeus sub quinto languet me iudice passi
5 e Quinq; tũ pedibus dũ res expostulat aptis
Dactylus vt seritur splendẽs incedit ouanter
6 f Et stabiles totidem metris impone: venustas
7 g Ast que complures nectit sententia versus.
Carminis aut partẽ capiens ornata sequentis
Reddit amena nimis doctorum carmina rẽdis
Suauis sed vehemens ordo fecere catbenam
Continuã: multa ac contingit carmina sensus
8 b Consensu ꝛ stabili que sunt multum grauitate
Sepius excipiunt: mantous pandit amyntas
9 i Heroicon insurgit polysillaba dictio finem
10 k Si tenet. Unius sons est encletica ni sit
11 l Constet si quintus solo datus ordine dicto
Pes: fluit eximie carmen: polisyllaba nusq;
Tetra ve carminibꝰ noscuntur congrua doctis
12 m ¶ Et si forte tuis ponantur carmina metris
Pentametra: in gemino claudes dicteria versu
Aut que bina est: aut polisyllaba dictio claudat
13 n Nã male terna hz aut monosyllaba dictio finit
14 o Exornet geminus florens sepyteton ouanter
Londere si cupias carmen doctum: prius altro
Conueniat: fucum nimium ꝛ vitare memento
15 p Claude elegos quouis elegãti: epigrãmatꝫ ampla
Dictio quo mentis debes componere pondus
16 q Hec tibi dum carmen condetur: summa petes
Bet venias: tute has cõpescis idoneus amplas
17 r Casus principio gaudet non fine vocandi
Q̃ magis in pedibus vario sermone locatur
18 s Grandisonum forsan si vis componere carmen
Dactylus incipiat. Spondeus subsistat: et inq;
Dulcius ac spondeus carmen cepisset ꝛ alter
19 t Quod prosa nos vetuit vocale sonare potestas
Unius assiduos concursus aut elementi
Fortius a nobis semper vitare decorum est.
20 y Quin magis a longa tneamur origine verbi

Et condependens transponẽs denia queq;
Ad sũmã fugias docet hoc nos ligua pedestris
Deniq;(nam scelus est)finisq; exordia verbi.
Haud rectus faciãt nomẽ prima atq; suprema
Sint eedem(facinus durũ est)vt dorica castra
Lege ac dum scritur etiam vitare pudicum est.
Dictio dum calcem cõmunem sumit inique
Atq; leoninum:dũ pentumeris fluit eque
Ut cal antiqui celebrarant talia patres.
Ad sũmã queq;in metro cõtraria credis
Hec fuge.Narrandiq; prosam tu sume decorus
Inde sorois mos rerũ non rectus aceruus
Precipue rogito vitetur & inde senismus.
Quod solet insule variari tetraq; inepta.
Metaphora:& vocũ nõ cõgrua fictio carmẽ
Dãnant:ac flacco potis es parere poete
Inde venustatis fas est nõ dogmata rumpas
Quin verbis vtare nouis.nũc suania fingas.
Nunc leuia:ac vt res exposcit iunge canora
Fabellas versu pudeat nec fingere: narra
Historias & facta ducum:faciliq; feratur
Affectu sũmũ hec pondus de carmie sumit
Ast e diuerso duros nisus nouitatem
Verborũq; otyum vita:& (que maxia virt⁹)
Quod scribis palã(docuit lactantius olim)
Dictio:& vt flaccus queq; ambitiosa relinque
Personas aut res versu cantato venuste
Copia quo interdũ siccũ genus & modo pingue
Nunc bene dicendi maturũ:nũc leue & ardens
Nunc; ctũ capies vt vis modo sumito rectũ
Hisq; characteribus mediocre & nũc leue temus
Carmen:& in tenni verbo sententiam adapta
Nostra quoq; ad sũmã mens artis scrinia seruet
His iactis paulũ carmẽ quod floríb⁹ ornat
Phebo quod ve facit dignum lauroq; virenti
Seu cedro liceat quod tute insculpere dogma
Hoc mandes memori atq; sequẽtia carmia mente
Let a tuũ carmẽ totũq; ex viribus aucta.
Tuta paret:simul atq; simul tu vise poema
Quo tua materiam preuisaz carmina captent.
Vrgeat atq; stylum carmẽ qui cõdit & vngues
Hicrodat vinos scabat vltro verticis alta
Intendens operi:vatum velut alta furore
Condamus rapti:pluteum cedamus:& ipsum
Sepius ac varie mutatũ corrige carmen
Impleat & mentẽ breuis & succincta recursans.
Materia:& tetricos paucos sperato cathones
Anne legi possint cista aut claudetur opaca
Lucurians nimium compesce ac asperius fac
Lene est quod carmen nulla & virtute subactum
Tollito precipitent breuia & nec tempora libũ
dicere quando cauebit. ¶ Et stabiles. vt ire
grant:quale est illud Ver.hoc dicens ferrũ ad
uerso sub pectore condit. ¶ Ast que complu-
res. vult hoc precepto septimo ꝙ sententia in
versus sequentis partem discurrens: & mem-
brum incisum faciens plurimum habet iucũ-
ditatis:& marime si per multa carmina prorẽ-
datur sententia:si continuatione aut suauita
te opus sit & vehementia. vt prin.maro.in esi.
ille ego qui quondam &c. ¶ Consensu. ideſt q̃
constant absolutio consensu vt Uergi. illud.
Tante mollis erat Romanam condere gen-
tem. ¶ Heroicum insurgit. vt Uerg. Leratẽq;
sonum:nec fallunt iusta superba. ¶ Uni⁹
sons est.& animalium nomina monosyllaba.
vt illud flacci.parturient montes nascetur ri-
diculus mus.& illud.risisset canis immund⁹
& amica luto sus. ¶ Constet si. quintus. facili
sunt hec & exemplis plena. Et si forte.ita vt
sensus & constructio versus pentametri non
dependeat ad sequens hexametrum quod si si
at per comã que in fine pentametri apponit̃
fit suspensio:& illud quidem carmẽ .xs. pedũ
volnerunt esse. ¶ Hoc q̃ bina est. ō dissyllaba
dictione sunt fere ossa nasonis. de pentasylla
ba:vt illud propt̃. Contactum nullis añ cupi
dinibus. ¶ Hexamet.dinis gaudent carmina
precipue elegiaca epithetis:ita vt priori prius
substantiuũ & sequenti sequens ñdeat:vt est
illud fausti sepius in varias tracta est sentẽtia
partes.an tua furtiuũ tecta subiret opus.
¶ Claude elegos.elegi & epigrammata gau-
dent quanis eleganti snia claudi:in qua sit to-
tius propositi modus. ¶ Nec tibi poetice licẽ
tie:licet apud idoneos vt neui candidũ corp⁹
suis locis decenter respgat breuib⁹ rũ & nondũ
extra inuidie aleam positorũ oꝫibus desint.
¶ Casus principio.vt Uer. Tityre tu patule
&c.& Tityre dũ redeo &c.& flacci illud. Ast e-
cenas atauis edite regib⁹.& eiusdẽ. Qui sit me-
cenas. ¶ Bẽdisonũ.fluit dulcius carmen qñ
a dactylo & spondeo ꝙ ecõtrario iceptũ ẽ nen
trũ licẽsit dãnabile. ¶ Nõ prosa. vitandas ad
monet crebras cõcursiones eiusdẽ ire & syllabe
assiduitatem dissonantiaq; & similationes ne
fit quale est illud Ver. diues iaccessos vbi so-
lis filia lucos. Et illud. Infernique lucꝰ cecq; in
sula circes. ¶ Quin magis lõgã ꝫ boꝫ natura
q̃depẽdẽtiũ transpositionem:& ipoznina hyp
bata vitare nos monet. ¶ Deniq;.vt illud ꝫ
Diues iaccessos &c.& Lic.illud. O fortunata
natã me ꝫsule romã. ¶ Lege ac.dicit hoc.xxij
ꝓcepto eẽ virãda equinoca quũ vltime syllabe
essent cões:vt illud. Extiret mentes fraternas
grata malis lis:& leonina pẽtimineris & finis
quoꝝ est similis:vt Aleran.grammatici &
antiquoꝝ pleraq;:licet etiam idem fit fo-
te dicendum de hexptimemeri.vt est illud ver.
Laomedontee sentis periuria gentis. ¶ Ad
summam.qui cquid tandem contra metri le-
ges erit cauendum est nobis:vt pura ne longã
capiamus & ediuerso. ¶ Narrandi vnde flac-
cus in arte. Ordinis hec virtus est & ven⁹ aut
ego fallor. Ut iam nunc dicat iã nunc debẽtia
dici. Pleraq; differat et pñs in rps omittat.
Solent enĩ poete a fine aut saltez medio rem
exordiri .testes sit tibi poeta rũ sol & luna ho-
merus & maro. ¶ Inde sorois mos. Appella-
tur sorois mos Quintia. in. viij. lib. de oratore
teste q uedã vt mixta varia linguarum oratio
vt si quis sublimia humilibus vetera nouis &

poetica vulgaribus miſceat. Ideo admonet (iurta flac. in arte. in princi. vbi depingit ſimile monſtrum) vt ſit ſeruanda ſtyli vnifformitas t rerum verborumq; ſimimetria. ¶ Quod ſolet inſule. meptã hoc precepto diſgreſſionẽ variationem incongruã diſſonam metaphorarum ſeu tranſlationẽ temerariã vocũ fictionẽ t alia q̃ flaccus fugiẽda admonet vitare nos debere dicit. dabiť eñ (vt idem flaccus ait) licentia ſumpta pudenter. ¶ Inde venuſtatis. Cultum omnem docet eſſe ſeruãdũ cum latinitatis integritate vitando tñ Quinti. cenſore fucũ nimiũ. Quin verbis. eligemus igiť verba nunc ſuania nunc canora prout ſnia t res expoſtulabit. ¶ Fabulas. ſpargamus ait carmen figuris: facilitate affectibuſq; concinnabimus t fabulis t hyſtoꝛijs rerumq; doctrina locupletabimus. ¶ Aſt ediuerſo. duriciem dicit nos debere, vitare q̃ fit ſi contoꝛtum eſt verbũ t inuitũ vocabulũ conatũ ῥboꝛũ. i. infelicitꝛ accitũ ſupfluitatẽ ῥboꝛũ t nouitatẽ ambignitatẽ inſup ſi amphibologiã parit: vt illõ phebi oꝛaculũ. Aio te eacida Romanos vincere poſſe: t ſuperflua ornamentum t alia inſuper que ad rẽ nõ faciũt. ¶ Perſonas. non eſſe delirandũ a perſonarũ t rerũ decoꝛo hoc preceptũ nos inſtruit: t quid inſequẽdũ nobis fit ¶ Vis actis. viſis his que ad metri cõfectionẽ ſunt neceſſaria ſubdit t documenta quedã que ſi obſeruauerit inuenis carmẽ decoꝛũ reddet. Aggrediemur (ait) carmen leta intentaq; cura antea ſi fieri poterit vel lectiuncula vl̃ cõmemoꝛatiõe ſimilis carminis excitati. Carmina eĩ (vt ait Naſo) pueniunt aĩo deducta ſereno dixit inſup intẽta: qꝛ carmẽ condere eſt (vt Iuuenalis ait) magne mentis opus nõ õ lodice paranda. Eaue aũt dũ cõſimile vis iurta hoc preceptuꝫ poema inſequi infurta manu felba incidere. ¶ Vrgeat t ſtylũ. ſpõte eñ fluunt carmĩa t pueniũt aĩo deducta ſereno memini t reliquoꝛũ flacco in ſermonib⁹ q̃ de lucilo loquẽs ait. t in verſu faciẽdo. Sepe caput ſcaberet: vinos t roderet vngues. Sepe ſtylũ vertens iterũ q̃ digna legi ſcripturus: vñ perſi. Nec pluteũ cedit: nec demoꝛſos ſapit vngues. ¶ Sepi⁹ ac varie. Stylũ flacco audiẽtes ſepe nos vertere admonet: t varia breuiq; cura mentis implere t ſingula diligẽter eraminare t an lectione ſint digna ſenere cenſere: amico cum inſuper nos errata iudicio examinare: paucis tamen eſſe nos lectoꝛibus contentos: nec beli aſſentoꝛes admittere. inde Perſius Sed recte ſinemq; extremumq; eſſe recuſo. Fuge tuum belle. ¶ Luxurians nimium. luxuriantia compeſcere: aſperaq; lenigare nos monet carentiaq; virtute tollere. iurta illud flacci. Vir bonus t prudens verſus reprehendet inertes. Culpabit duros incomptis allinet atrum. Tranſuerſo calamo ſignum ambitioſa recidet Ornamenta: parum claris lucem dare coget. Arguet ambigue dictum mutanda notabit ꝛc. cauea urq; nimia precipitatio: immo vt idem flaccus ait. Nonũq; pimať inã nũ. mẽbranis (enim ſubdit idez) intus poſitis delere licebit. Oõ nõ ediderís. ſi quid autem (ait) imberbis emiſiſti licẽt tibi viro facto id reuocare ĩ tꝛutinã vt ego buccolica mea que adoleſcentiam ſuam denoĩauit. Oõ ante eñ Mar. fecerat vt teſtať. Jã grãdioꝛ (inq̃t) feſtinata põꝛ decimi mihi cura libelli elapſum manibus nunc reuocauit op⁹. Nota leges q̃

Imberbis forſan ſi quid qõ lima recens non
Prenidit: tetrico emiſit forſitan vngue.
Vt mihi ſic liceat cuiq; reuocare inuentam.
Feſtinata tibi vis forſitan imbuet altam.
Carminibus mentem alceſti natũq; lucilli
Carmina dum condis ſequere: t beti mala mẽ
Quã ſtatius memoꝛat nec te deterreat ꝓſq;
Ipſa ſed vſino ſi vis componere geſtu
Tityrus imprimis qui paſcua dixit t arua
Eſt tibi continuo dico me teſte ſequendus

¶ De carminum varietate.

¶ Sappho qõ ꝓprio dicens de nomine carmen
Condidit in pedibus primis fixiſſe trocheum.
Bis binos ſertiſq; ſimul ferturq; ſecundo.
Jn pede ſeu quarto ſpondeum: tũc dactyl⁹ ſedes
Excipiet quartas carmẽ ſic terminat ipſum.
Hos tñ inualuit carmẽ de noĩe adoni
Dictum poſt ternos ſapphus ex ordine verſus.
Inſeruit quarto: ſpondeũ tunc dactylus antec.
Altera cõpoſuit rurſus hec carmina ſappho
Hexdeca cui põd⁹ dat ſyllaba: t id quoq; ſpõdi
Triſq; choꝛiambos poſt pyꝛrichiũ capit apte.
Pes ſtabilis prim⁹ poſt dactylus inde trochꝛ
Terq; phaleutic⁹ que dat tibi carmina reddent
Aſclepidum ſpõde⁹ geminus choꝛiãbus t ĩa
Pyꝛrichius faciunt. illi nec deeſſe glicone
(Quod ſpondeus gemin⁹ fecere t dactylus in
Conſpicuũ) carmen quarta de ſede putato
Dat tibi ſpõde⁹ pherecratia carmina: qnẽ poſ
Dactylus inſequiť ſtabilis pes: cõſequiť quam
Heroici verſus calx vult donare phaliſcum.
Alterum at alchaicũ dat dũ ſpondeus iambũ
Anteit ceſuram geminus tũ dactylus apte
Jnſequitur: flaccus ſepe eſt hoc carmine fretus
Epytritus primũ ſequitur q bis choꝛiandus.
Ac bachius formã dãt huius carminis altram
Hoc anacreontis dictũ de nomine carmen.
(Quod choꝛiãb⁹ pes bachi⁹ donauit) anteq
Archilocum ternus ſpõdeus vel dactylus atq
Dactylus eſt quartus (boum de noĩe carmen
Qui capiunt) carmẽ dant ter his iũge trochꝛ
Pes citus in prima terna vel ſede locatur
Jnſeritur ve illis ſpondeus: ſed ſemper iambꝛ
Jn paribus geminis tunc eſt dimeter iambꝛ
Eſt aliud celeris dictum de voce trimetrum.
Archilochũ carmen ſedes ſex fertur habere
Tũc loca bina tenetq; quaterna ac ſecta ve
Spõde⁹ ſz reliqua aut cit⁹ aut tu quẽ cupis
Nomina ferme tenet hic hipponactineꝛ
Lege fluit primũ qua ſtat ſtabilis niſi finem
Semper habet: pedibuſq; ſimul conſtabit

16 Tetra cupis metrum forsan cõponere iambum
Spondeus sub pedibus figatur nõ paribus: vel
Pes citus hic paria exoptat loca: comicꝰ apher
Ac Plautus tali sunt vsi carmine sepe.
17 Quatuor hic tibi dat dimet sed ferme anapestos
Nomina quia dicto sunt pede prima versus.
18 Tetra tibi meterꝙ trocheus catalecticus atꝙ.
Archilocus pedibus binis quater esse refertur.
Syllaba sola tamẽ remouetur: ⁊ in pedibus dat.
Hic stabilẽ pe trocheũ reliquis imponis eundẽ.
¶ Hactenus hic metri sequũtur dogmata: sed te
Unius membri veteres dixere monolcon.
Dicolon ac bino variabitur ordine qõ tri.
Atꝙ colon dicunt. triplex genus optat: vt ode.
Innumere Flacci cõstant hoc ordine fixe.
¶ Altera metrorum constat diuisio: namꝙ
Distropha post geminos redeũt ad ꝓstina vsus.
Tristopha post ternos veniunt ad prima vsus
Sꝫ stropha cũ tetra post q̃rta id carmia cõplent.
¶ A numero carmen variãtia nomina sumit.
Unã datꝙ decẽ quod syllaba id hẽdeca fertur.
Si duo bis quinꝙ sit dictio syllaba iuncta.
Mensure ⁊ carmẽ dictum de nomine habetur.
Metra tri que ternis: tetra sunt quatuor: atꝙ
Penta tenet quinꝙ ac hex q̃ sex misit iambus.
Qui celer vt geminas exoptat pro pede sedes.
¶ Syllaba ⁊ interdum q̃ deest nomina metro
Dat catalecti dicens de nomine: bine
Deficiunt: dictoꝙ brachi cum nomine iunge
Illaue se vincat: superent vel in ordine plures
Cũ cata des hyper: tunc si sit hypermeter: illum
Tunc versum superat nec deficit vlla notato
Hunc fere iungendo primũ cata nominis anteit.
¶ Sed lyricos nobis authores cõtulit argos
Octo: qui proprio dicũt de nomine carmen.
Alcmana: Alceus: Bachillides: Anacreõꝙ
Simonides: Ibicꝰ: Stesichorus: hos sequtur dux
Pindarus: est si quid credendum Quintiliano
Juncta platonis sit doctrix q̃z mascula sappho
Musarũ vt numerũ ter tres hoc ordine seruent
Sed Latij citharе doctores treis ait esse
Idẽ author: Bassus nam cesius ac peramenus
Valerius: cunctos superabit Flaccus: ⁊ illum
In cunctis sequitor: si tali carmine versus
Londere decerteſꝙ cheli conducere cantum.

¶ Ad lectorem.

¶ Carmina hec q̃ fratri Baptiste Alcãtuano poete illigni fallo ascribi credim⁹. iccirco ꝟ adiecim⁹: vt op⁹ ꝑm nõnihil incremẽti q̃s i rẽ inuenũ eẽt plus hacten⁹ exemplis haberet q̃ aũt nõ satis emendata sunt: quũ vacabit quũꝙ castigari⁹ q̃ quoysi summus exẽplar nacti fuerim⁹ emẽdatiora reddem⁹ boni igit eq̃ consule candide lector: si que sint (complura enim esse non ambigimus) que tuis auribus non satisfaciant.

dam sed lima rasa recenti pars nona maior erit lector: vtriꝙ faue. fecerat et Lic. qui totos academicos mutauit. Prisci. quoꝙ idem et Fabius. Quin. cũ alijs multis fecisse dicunt.

¶ Festinata. festinantiã nimiam in carmine nos parui facere admoneꝛ si cedro et apolline digna componere volumus. Sed si furoris plurimum fecũda nobis natura subministrarit illum sequemur mox ad erutinã redituri laxis tunc habenis maiestati carminis intendentes. Euripidis imitati maturitatem qui optimis potius q̃ multis se gloriari dicebat. At si mora nimia offendimur: omnino maroniano ideſt vsitato more summaꝙ diligentia carmen conficiemus. ¶ Sappho. meminit hac parte certi generis carminis et quo sunt singula construenda modo. Constat autem. Sapphicum trocheo spondeo dactylo ⁊ duobus trocheis. vt Jam satis terris nimis atꝙ dire. ¶ Aldos tamen inualuit. tangit hic de adonico quod dactylo constat et spondeo vt nubibus arris. ¶ Altera cõposuit. de sapphico altero hendecasyllabo tangit quod spõdeo tribus choriambis et pyrrichio constat: vt illud Flora. Nullam varre sacra vite prius seueris arborem. ¶ Pes stabilis phaleuticum cõstat spondeo dactylo et tribus trocheis vt passer deliciũm mee puelle. ¶ Asclepiadeum. cõstat spondeo duobus choriambis ⁊ pyrrichio vt flacci illud. Aldecenas aranis egit e regib⁹. ¶ Ille nec deesse gliconi cũ cuius hic meminit constat spondeo et duobus dactylis: vt victorum genus optimuꝫ. ¶ Dat tibi sponde⁹: et hoc pherecratiũ dicitur: quale est illud flacci. Graro pyrrha sub antro. ¶ Heroici vsus vt illud flacci. Aut ephesiꝫ bymaris ve corynthi. ¶ Aterum alchaicũ. vt o matre pulchra filia pulchrior. ¶ Epitritus. Alchaicum est secundum vt Te deos oro sybarin cur properas amando. ¶ Hocanacreontis. Quale est illud Flora. lidia dic per omnes. ¶ Archilocũ vt illud Flora. Solvitur acris hiems grata vice veris et fauoni. ¶ Pes citus. et vocatur dimetrum iambicũ. vt Jam lucis orto sidere. ¶ Est aliud Trimetrum iambicum archilochium vt illud Aldar. vir celtiberis non tacende gentibus. ¶ Nomina ferme et dicitur trimetrum iambicum hypponactium. vt est illud Persi. Nec fonte labra prolui caballino. ¶ Tetra cupis tetrametrum iambicuꝫ. vt ẽt illud Terẽ. vos isthec intro auferte abite Sosia: et constat spondeo vel iambo in locis ꝑibus in paribus vero iãbo. ¶ Quatuor hic tibi. et dicitur dimetrum anapesticum vt illud Sene. Turbie magno res solicite. ¶ Tetra tibi. dicituꝙ tetrametrum archilochium catalecticum quatuor metris et .viij. pedibus constat minus vna syllaba: habetꝙ in locis paribus trocheum in imparibus vero etiam spondeum. vt illud. Scande celi templa virgo digna tanto federe. Et hec sunt que pro horũ carminum elucidatione iuuenibus danda putauimus.

¶ Finis.

¶ De pedibus. Cap. vij.

Pes quid.

PEs est sublatio. Vtcunq; disputatū est a nobis de quantitate syllabarū: nunc vero cōsequens est vt de pedibus dicamus: qui eo modo syllabis constant quo syllabe ex literis conficiūtur. Principio itaq; ponitur pedis diffinitio ex diomede sumpta. Pes inquit est sublatio ac positio id est constat ex sublatione ac positione comprehensa spacio duarū aut amplior hoc est pluriū syllabarū: quia ex vna syllaba non potest esse pes etiam si longa sit. Sublatio nāq; et positio non in tpibus sed in syllabis debet fieri. Addit quoq; idem author aliam diffinitionē ūsdem pene verbis. Pes inquit est poetice dictionis duarū amplius ve syllabarū ex certa temporū obseruatione modus recipiens arsim et thesim. i. quiescit elevatione et finitur positione. nam arsis grece interpretatur elevatio. thesis vero positio. Dicti sunt pedes: quia quemadmodū nos pedibus ambulamus: ita et versus pedibus incedunt. ad quod videtur respexisse Uer. cū in. j. ge. scripsit. ferte simul fauniq; pedē dryadesq; puelle. Aut pedes dicti sunt: quia illis eo modo versus mensurantur quo nos spacia pedibus metiri consueuimus. Nam Aristo. author in quo libet quantitatis est aliquid vnum quo reliqua metimur: et est minimū in illo genere quēadmodū in numeris vnitas in vocibus diesis. digitus aut vlna aut pes aut passus aut aliquid sīle in qntitate cōtinua. Vnde igit translatū est vt versum ita pedibus metiremur quēadmodū arce cubiculi atrij cenaculi aut cuiuscunq; aliorum spacij lōgitudinē latitudinēq;. Accidūt aūt pedi ser numer⁹ syllabarū: tpa: sublatio: et positio. Inter hec pportio figura ordo. Syllabe in pede vt parū debent esse dne vt pauloante diximus. Itaq; pedis cuiuslibet syllabe aut sunt due aut tres aut quatuor aut q̄nq;: qp̄ pedes qui sunt pluriū qp̄ triū syllabarū compositi sunt vt paulopost dicemus. Tpa in pede aut sunt duo vt i pyrrichio. aut tria vt in iābo et trocheo. aut quatuor vt i spōdeo et dactylo. et eodē mō de reliquis. Sublatio siue arsis est qua pedis tpa in priori sua pte deprimunt. positio siue thesis qua pedis tpa in posteriori sua pte deprimunt. Nā cū pedis tpa in duas ptes diuidantur prior arsi elevat: posterior thesi deprimit. Pportio q̄ accidit pedis partib⁹ illis inter se pparatis. Est enim pportio cū duas quantitates inter se cōparamus: pportio itaq; inter cuiusq; pedis partes aut est equa aut dupla. aut tripla: aut sesquialtera: aut sesquitertia. Equa diuisio est quotiens sublatio pedis in tpibus par est positioni: vt in pyrrichio spōdeo dactylo anapesto pceleumatico dispondeo coriābo. horū em arsis in se hz quātū et thesis. ¶ Dupla vero est quotiens pedis sublatio duplo maior aut duplo minor q̄ positio vt in trocheo iābo et duobus ionicis. nā in trocheo arsis duo hz tpa: thesis vero vnū. ¶ Ecōtrario in iābo arsis vnū tps hz: thesis duo. In ionico a maiori arsis duo hz tpa: thesis vō quatuor. Ecōtrario i ionico a minori arsis q̄tuor hz tpa. thesis vero duo. Triplavero est quotiens sublatio triplo maior: est q̄ positio. qđ soli spondeo bracho contingit. Sesquialtera pportio est quotiens arsis cōtinet tm̄ tpis q̄tū et thesis: vltra hoc illud tertiū aut ecōtrario vt in bacchio et amphimacro et quatuor peonib⁹ qui pedes cū tpibus quinq; cōstent: ita comparentur tria sublationis ad duo positionis aut ecōtrario sesquialtera pportio resultabit. Sesquitertia pportio est quotiens arsis tot cōtinet tpa quot thesis aut ecōtrario: vltra hoc illi⁹ tertiā ptē: vt i epitritis. ita sunt r ēpoū septē si cōparent quatuor ad tria: fit pportio sesquitertia: quā greci epitritā vocāt a qua et quatuor pedes epitriti sunt appellati. Figura etiā in pedibus reperitur: qm̄ alij sunt simplices: vt illi q̄ cōstāt binis ternis syllabis alij cōpositi: vt q̄ cōstāt quaternis aut quinis aut pluribus syllabis. nā ex duob⁹ simplicib⁹ componunt: vt pceleumaticus ex duobus pyrrichijs choriambis ex choreo: et iābo pyrrichio anapesto. Ordo interea accidit pedibus: qm̄ in versu alij: alijs in locis siue regionibus disponunt: vt i spondeo trocheus in primo loco: spondeus in secundo: dactylus in tertio: trocheus in quarto: et iterū trocheus in quinto: et eodem modo de reliquis quemadmodū capite in sequenti disseremus.

Arsis et thesis quid.

Pedum accidentia.

Nūer⁹ syllabarum.

Tempora.

Sublatio

Positio.

Proportio

Figura in pedibus.

Ordo.

Duarū syllabaruz pedes.

Pedes qui duab⁹ syllabis cōstant quot sunt.

¶ Antro. Duarū igit syllabarū: qm̄ diximus nūerū syllabarū, pedi accidere: atq; esse duas aut tres: aut quatuor: aut deinceps. Primo ponit pedes qui duabus syllabis constant: et sunt tm̄ quatuor: qui numerus ex eo colligit quod aut vtraq; est breuis: et est pyrrichi⁹: aut vtraq; longa: et est spondeꝰ. aut prima breuis et altera longa. et est iambus. aut e diuerso prima longa et altera breuis et est trocheus.

Pyrrichi⁹

¶ Pyrrichi⁹ itaq; cōstat duabus syllabis breuibus totidēq; tpib⁹. vt deꝰ furor amat docet. Dica grecis dibrachus appellat: qz duas syllabas hz breues: dicit etiā pertamb⁹ et egeon

Spōdeus

Pyrrichius vt author est Diomedes dictus est a pyrrichia saltatione: vel a pyrrho Achillis filio a quo metrū pyrrichium est cognominatum. alij a concitatione quadā ignea qua monetur pyrrichium appellarum esse dicunt

Spōdeꝰ pyrrichio ptrariꝰ cōstat et duab⁹ syllabis lōgis et quatuor tpib⁹. vt mōtes heros audis: dictꝰ vt author est Diomedes. qō i tēplis hoc pede cāta carmina spōdētes: hoc est libantes decantabāt: sponte enim libamentum interpretabatur.

¶ De pedibus qui syllabis constant. Cap. vi.

¶ Epitome.

Cū ex syllabis constent pedes ex illis carmen: hoc est de pedibus meminit: deq; illorum diuersis speciebus: simul quot sub qualibet specie pedes et qui.

PEs est sublatio ac positio duarum amplius ve syllabarum spatio comprehensa.

natur numa Pompilius: vt idem author inquit rei diuine deditus hunc pedem pontificium appellauit.

¶Iambus constat ex prima breui et secunda longa temporũ triũ: vt dies: amas: doces: dictus vt Diomedes ait a iabizin hoc est a maledicendo: est enim pes versib⁹ maledicis aptissimus vel a iabe celei t menaline vxoris famula que cererẽ dum proserpinã q̃reret ad eos delatã maledictis insectata est. Nunc pedẽ apulu a Dauno ducesuo daunij appellarunt. ¶Alij gradalẽ martiq̃ gradiuo: sacrũ: qõ gradarie pugne huius effectu moue rentur. De quo inquit Horatius in poe. syllaba lõga breui subiecta vocat iabus pes citus vñ etiã trimetris accedere iussit. ¶Trocheus qui et choreus cognominat iabo cõtrarius constat ex prima longa t secũda breui trium temporum vt sanguis tempus audit: dictus est autem a trochim hoc est currendo, vel a trocho: idest rota: quia in versu rotatim ac volubiliter fluit. Nunca mercurio repertum ferunt. Aurunci vero Italie populi hunc pedem rutulũ a rutulis italie populis appellarunt. ¶Trium syllabarũ pedes octo sunt. aut eñ omnes tres sunt breues: t appellatur tribrachus: aut prima est longa et due breues: vocaturq̃ dactylus: aut prime due breues et tertia longa et vocatur anapestus: aut prima breuis et due longe: et vocatur bacchius: aut prima et secunda longe t tertia breuis: et vocatur. Antibacchius. aut prima longa: secunda breuis et tertia rursus longa et vocatur amphimacer: aut econtrario prima breuis t secunda longa. t tertia iterum breuis: et vocatur amphibrach⁹. aut omnes tres sunt longe t vocatur molossus. ¶Tribrachus igit constat ex tribus syllabis breuibus totidẽq̃ tpibus vt dñs: anima. legimus. dictus est autez tribrachus quasi tribreuis quoniã tres syl abas habet breues. ¶Dactylus constat ex prima longa et duabus breuibus quatuorq̃ temporibus. vt tempora corpora audiat. Appellatus est autem dactylus a tactu digitorũ qui preter pollicem ternis internodijs siue articulis constant: grece nãq̃ dactylus latine digitus est. Vel dictus est: vt alij putant ab ideo dactylis crete populis qui iouem infantẽ in ida silua crete educarunt: atq̃ huius pedis rithmica cõpositione et tympanorum atq̃ eris tinnit vagitum pueri occultauerunt. ¶Anapestus dactylo contrarius constat ex prima et secunda breuibus et tertia longa: quatuorq̃ temporibus. vt dominos animos docui. dictus anapestus ab anapin hoc est repetendo: quia sono reciproco recurrendo dactylum repercutit. vñ a grecis auctidactylus est cognominatus.

Iambus.

Troche⁹.

Triũ sylla bar̃ pedes.

Tribrach⁹

Dactylus.

Anapest⁹.

Bacchius ex breui t duabus longis: vt athene.

Antibacchius ex primis duabus longis t breui constat: vt natura.

Amphimacer ex prima t vltima longis media breui: vt aureos.

Amphibrachus ex prima t vltima breuib⁹ t media longa: vt amoris.

Molossus ex tribus longis: vt eneas.

¶Quatuor syllabarum pedes sunt sedecim.

Proceleumaticus qui constat duobus pyrrichijs: vt Arietis abiete.

Dispondeus ex duob⁹ spondeis: vt oratores.

Dichoreus ex duobus choreis: vt cantilena.

Diiambus ex duobus iambis. vt propinquitas:

Choriambus ex choreo t spondeo: vt nobilitas.

Antipastus ex iambo t trocheo: vt medulina.

Peon primus ex choreo t pyrrichio: vt tpibus.

Peon secundus ex iambo t pyrrichio: vt colonia.

Peon tertius ex pyrrichio t trocheo: vt catamit⁹:

Peon quartus ex pyrrichio t iambo: vt celeritas.

¶Ant. Bacchi⁹ cõstat ex prima breui et reliquis duab⁹ longis tpibusq̃ q̃nq̃: vt athene sacerdos amani dictus bacchi⁹: q: bacchantibus dicit ytãbi hoc est versus in laudes liberi patris hoc pede compositi conueniebant.

¶Antibacchius bacchio cõtrarius cõstat primis duab⁹ lõgis t tertia breui tpibusq̃ q̃nq̃ vt natura fortuna audiret. dictus ab anti: qõ est contra et bacchius q: vt diximus bacchio est cõtrarius vnde ab alijs palimbacchius est appellatus: quia palin grece rursus siue econtrario interpretatur. Vnus pedem alij latinũ alij saturnium appellarunt. ¶Amphimacer constat ex prima longa t secunda breui: t tertia iterum longa temporibusq̃ quinq̃: vt aureos demones audiunt: appellatus est autem ab amphi quod est circum t macros longos: q: syllaba breuis vtrinq̃ duabus longis claudit. Hic quoq̃ pes creticus est appellat⁹: quia cretes saltando eius rithmica compositione vtebantur. ¶Amphibrachus syllabarũ ordine superiori contrarius cõstat prima breui. secunda longa: t tertia rursus breui quatuorq̃ temporibus vt amoris carina amanit dictus ab amphi: circum t brachys breuis: q: syllaba longa a duabus vndiq̃ breuibus cõtinetur: hunc alij scolium appellabant q̃ scolio que erat cythare species conueniebat.

amphimacer q̃ t creticus.

Amphibrachus.

¶Molossus constat ex tribus longis tẽporibusq̃ ser. vt Eneas Anchises: audiui: dict⁹ quia molossi hoc est epirote ad bellum procedentes huius pedis modulata compositione vtebantur. Hippius quoq̃ dictus est hic pes quia equestri pugne conueniebat: hippos enim equus interpretatur. ¶Quatuor syllabarum pedes sunt sexdecim aut enim omnes quatuor sunt breues: t vocatur proceleumaticus aut omnes quatuor sunt longe t vocatur dispondeus ꝛc. Sed quemadmodum supra diximus quatuor atq̃ amplius syllabarum pedes ex duarum aut trium syllabarum pedibus componuntur itaq̃ maior illorũ pars ab illorum coniugatione nomina sortiuntur. ¶Proceleumaticus igitur pes ex duobus pyrrichijs conficitur: rectq̃ temporum quatuor vt ariete: parietes: abiete: tenuia. Sed est animaduertendum id quod etiam Seruius notauit in illud Vergil. primo georgico. Tenuia nec lane per celum vellera ferri. Proceleumaticus inquit est pro dactylo: quam rem quoti enscunq̃ facit Vergil. seruat locum synereſi. vt in bucco. Ite hinc pascentes a flumine reijce capellas. t in. ij. Eneidos. fectaq̃ intexunt abiete costas. t in eodem: labat arbor ictu crebro: t iterum in eodem herent parietibus scale. t in quinto. genua labant vastos quatit eger anhelitus artus. Vnde in reijce capellas ex duabus vocalibus ei conficitur longa: itaq̃ erit dactylus in

Pedes q̃drisyllabi sexdecim.

Proceleumaticus.

abiete. ariete: pariete: quoniam i e in vnam syllabam longã coalescunt. conficitur q̃ amphibrachus qui pe-
ne tantum syllabarũ a dactylo differt. Dictus est autem proceleumaticus hic pes. vt anthor Valer. a p-
no hoc est horror quia ĩ qui se ad aliquod opus faciendum siue molem impellendam vel attollendã hor-
hoc pede ob nimiam celeritatem syllabarũ vtunt: vñ Ad ar. lentos tingitis ad celeuma remos. t Dic-
in epi. quadam ad heliodorũ: quoniã e scopulis enauigauit oratio iam epilogi celeuma cantandus est. hic
a pellatur cantus ille nauticus quo proreta remiges hortatur vt simul et quasi vno ictu siue impulsu re-
rum incumbentes nauem interpellant. ¶ Dispondeus constat ex duobus spondeis hoc est ex quatuor syl-
bis longis temporibusq̃ octo vt oratores mecenates audiuissent dictus est autem dispondeus a dis q̃ d
bis: et spondeus: quia ex duobus spondeis compositus est. ¶ Dichoreus constat ex duobus choreis siue tr
cheis hoc est ex prima longa. secũda breui: tertia longa: quarta breui: tẽporibusq̃ sex vt cãtilena audiemus
micare: appellatusq̃ est dichoreus siue ditrocheus quod ex duobus choreis siue trocheis componitur q
busdam etiam catotrocheus dicitur. ¶ Disiambus superiori cõtrarius constat ex duobus iambis hoc est q
ma breui: secunda longa: tertia breui: quarta longa: temporibusq̃ sex vt p̃pinquitas: p̃pagines: amaueris
dict⁹ est autem quoniam ex duobus iambis componitur. ¶ Choriambus constat ex choreo hoc est troch
et iambo. i. prima longa: secunda breui: tertia breui: et quarta longa: temporibusq̃ sex vt nobilitas: armipotẽ
audierã: dictus q̃ ex choreo ex iambo constat. Antipastus superiori contrarius constat ex iambo et troch
hoc est ex p̃ria breui: secunda longa: tertia longa: t quarta breui: tem poribusq̃ sex: vt medulina: salonina: ge-
gebamus dictus antipastus ab anti contra. ¶ Peones quatuor sunt: cõstantq̃ singuli temporibus quin
syllabis quatuor: sed tribus breuibus vna longa: que si primo loco ponatur erit peon primus qui compo-
tur ex trocheo t pyrrichio vt tẽporibus corporibus legeretis. Si syllaba longa secundo loco ponat erit peo
secundus qui constat ex iambo t pyrrichio vt colonia: amaueris. Si syllaba longa ponat in tertio loco er
peon tertius: qui constat ex pyrrichio et trocheo vt catamitus legeremus. Si syllaba longa ponat in qua
to loco: erit peon quartus: qui constat ex pyrrichio et iambo: vt facilitas: docuerant: dicti sunt autem peone
a peonibus populis: qui forte illis pedibus in carmine vtebantur.

¶ Aut. Epitriti pedes qui et hippij appellã-
tur quatuor quoq̃ sunt: constantq̃ singuli
tẽporibus septenis: syllabis quatuor: sed tri-
bus lõgis: vna breui: que si primo loco ponat
erit epitritus primus: q̃ cõponit ex iãbo t spõ
deo: vt sacerdotes: amauerint. Si syllaba bre
uis ponatur in secundo loco: erit epitritus se
cundus: qui componitur ex trocheo t spõdeo
vt cõditores audierunt. Si syllaba breuis po
natur in tertio loco erit epitrit⁹ tertius: qui cõ
ponitur ex spõdeo et iãbo vt discordie audie-
rãt. Si syllaba breuis ponat in quarto loco
erit epitritus q̃rtus qui cõponit ex spondeo
t trocheo. vt oratores audiuistis. Dicti sunt aũt epitriti vt diximus q: arsis t thesis horum pedum in opera
hoc est sesquitertia proportione sunt. ¶ Jonici pedes duo sunt: constantq̃ singuli tẽporibus senis: qua
tuor syllabis duabus lõgis totidẽq̃ breuibus: quod si due syllabe breues precedant totidẽq̃ longe sequant
erit ionicus a maiori: qui componitur ex pyrrichio t spondeo vt diomedes docuissent. Si vero due syllab
longe precedant totidẽq̃ breues sequant: erit ionicus a minori: qui cõponit ex spondeo t pyrrichio. vt de
metrius audierat. dicti q̃ iones in carminibus eo pede vtebant. Sunt ẽt quinq̃ syllabaꝝ pedes ex simpli-
cibus quoq̃ cõpositi numero triginta duo vt orchius ex pyrrichio t tribracho hoc est ex q̃nq̃ syllabis bre
bus. Periambus ex trocheo t tribracho hoc est ex longa t quatuor breuib⁹. t reliqui de quibus Diomedes
disseruit: qui ad rõnes pedũ simpliciũ reducẽdi sunt: t raro apud authores nominant. preterq̃ q̃ dochmius
bra fit a põ oratores mentio. Constat aũt dochmi⁹ ex bacchio: t iambo. De quo Ruffinus. rethoricas p̃cipue
structuras dochmius ornat princi piũ bacchius erit: cõcluder iambus. Atq̃ idem iterum. Syllaba pau
vis cũ syllaba longa secunda tertia longa breuis quarta p̃ducta q̃nta. Fit etiam hic pes ex iambo t cre
tico siue a mphimacro. de quo idem Ruffinus. primus iambus erit cum finẽ creticus explet prima breuis lon
geq̃ due breuis vltima longa exemplum que artis dabitur respublica nobis quam Licero casu genuino po
nere gaudet. ¶ De metris. Cap. viij.

Epitriti pedes q̃t hippij appellã-
tur quatuor quoq̃ sunt: constantq̃ singuli
tẽporibus septenis: syllabis quatuor: sed tri-
bus lõgis: vna breui: que si primo loco ponat
erit epitritus primus: q̃ cõponit ex iãbo t spõ
deo: vt sacerdotes: amauerint. Si syllaba bre
uis ponatur in secundo loco: erit epitritus se
cundus: qui componitur ex trocheo t spõdeo
vt cõditores audierunt. Si syllaba breuis po
natur in tertio loco erit epitrit⁹ tertius: qui cõ
ponitur ex spõdeo et iãbo vt discordie audie-
rãt. Si syllaba breuis ponat in quarto loco
erit epitritus q̃rtus qui cõponit ex spondeo
t trocheo. vt oratores audiuistis. Dicti sunt aũt epitriti vt diximus q: arsis t thesis horum pedum in opera
hoc est sesquitertia proportione sunt. ¶ Jonici pedes duo sunt: constantq̃ singuli tẽporibus senis: qua
tuor syllabis duabus lõgis totidẽq̃ breuibus: quod si due syllabe breues precedant totidẽq̃ longe sequant
erit ionicus a maiori: qui componitur ex pyrrichio t spondeo vt diomedes docuissent. Si vero due syllab
longe precedant totidẽq̃ breues sequant: erit ionicus a minori: qui cõponit ex spondeo t pyrrichio. vt de
metrius audierat. dicti q̃ iones in carminibus eo pede vtebant. Sunt ẽt quinq̃ syllabaꝝ pedes ex simpli-
cibus quoq̃ cõpositi numero triginta duo vt orchius ex pyrrichio t tribracho hoc est ex q̃nq̃ syllabis bre
bus. Periambus ex trocheo t tribracho hoc est ex longa t quatuor breuib⁹. t reliqui de quibus Diomedes
disseruit: qui ad rõnes pedũ simpliciũ reducẽdi sunt: t raro apud authores nominant. preterq̃ q̃ dochmius
bra fit a põ oratores mentio. Constat aũt dochmi⁹ ex bacchio: t iambo. De quo Ruffinus. rethoricas p̃cipue
structuras dochmius ornat princi piũ bacchius erit: cõcluder iambus. Atq̃ idem iterum. Syllaba pau
vis cũ syllaba longa secunda tertia longa breuis quarta p̃ducta q̃nta. Fit etiam hic pes ex iambo t cre
tico siue a mphimacro. de quo idem Ruffinus. primus iambus erit cum finẽ creticus explet prima breuis lon
geq̃ due breuis vltima longa exemplum que artis dabitur respublica nobis quam Licero casu genuino po
nere gaudet. ¶ De metris. Cap. viij.

Epitritus primus ex iãbo t spondeo: vt sacerdotes
Epitritus secundus ex trocheo t iãbo: vt cõditores
Epitritus tertius ex spondeo t iãbo vt discordie
Epitrit⁹ quart⁹ ex spõdeo t trocheo: vt audiuistis
Jonic⁹ a maiori ex pyrrichio t spõdeo: vt diomedes
Jonic⁹ a minori ex spõdeo t pyrrichio: vt demetrius

Proceleumaticus vnde dicatur.

Dispõdeus.

Dichoreus

Diiãbus.

Choriãb⁹.

Antipast⁹.

Peon quadruplex.

Epitriti pedes q̃t hippij appellãtur quatuor.

Jonici pedes sunt duo.

Pedes q̃nq̃ syllabaꝝ trecẽ.

Diome.

Ad etruz quid sit.

Versus quid sit.

Horatius

Vergi.

¶ De metris. Cap. viij. ¶ Epitome.

Metrũ est pedũ. quẽadmodum pedes ex syllabis ꝓstant: ita metra ex pedibus cõficiunt. Primo igit̃ ponit metri diffinitiones ex diomede sumptam dicens q̃ metrum est iunctura pedum finita numero t modo. Ad etruz grece dicitur quod interpretatur mensura. Latine vero versus siue carmen potius dicitur. Est aut̃ versus vt idem diomedes dixit: legitima partiũ dispositio t pedum apta copulatio consonãti specie metricam exhibens regulam: ac si dicat: metrum cõstat partibus orationis legitime dispositis quarum syllabas metiuntur pedes: vnde resultat consonantia t quedã carminis volubilitas. Dictus est aũt versus a vertendo: q̃ tã diu verti debet quoad recte cõstituatur dicẽte Horatio in poetria. et male tornatos incudi reddere versus: vel ab

Ex pedibus diri prime constare metrum: at quot sint pedius genera t cuiusq̃ sonus hic edocetur puer: t quot constent quodq̃ syllabis t pedibus.

Metrum est pedum iunctura numero modoq̃ finita denominatur autem aut ab authoribus vt alcaicum archilochii hy-
ponacticum. Aut a materia. vt heroicum elegiacum
tragicum aut a pede frequẽtiori vt iambicus trochaicus
cum dactylicum.

eo potius qđ vno versu finito ad principiū sequēris reuertitur: tractūq; videtur a sulco qui ex eo versus dicitur vt apud Verg. in. iij. georgi. ille etiam seras in versum distulit vimos. Versus etiā teste Varrone in. j. de re rusti. erat terre spacium centum pedes quoquo versus quadratū. Carmen dicitur a canēdo quod tm vnum tm versum significat: vt apud Ver. iij. eñ. Rem carmine signo: z subiecit vnuz tm versum eneas hec de danais victoribus arma subaudi posuit. aliqn totum poema siue opus versibus cōpositū carmē appellatur: vt tota eneis Ver. metamor: phosis Ouidij: pharsalia Luca. Sed cum vnicus versus est monosticū dicit cū duo versus distichum. cum quatuor tetrastichum. cum vero versus dimidium hemistichium dicitur. ¶ Aldetra igitur sine carmina sine versus aut denominantur ab authoribus vt alcaicuz ab alcaione poeta mitileneo: aut archilochium ab archilocho: aut hipponacteum ab hipponacte: aut pidaricū ab pidaro. aut anacreontium ab anacreonte: aut asclepiadeū ab asclepiade: aut bachilidium a bachilide: aut alcmanium ab alcmane: aut stesichorium a stesicho: ro: aut ibicium ab ibico: aut sapphicum a sappho: aut homericum ab homero. ¶ Aut a materia vt heroicum quo heroum res geste cum laude scribuntur. Tragicum quo herouz fortuna in aduersis. Elegiacum: quo res flebiles quales sunt amatorum z mortuorum. Bucolicum quo res pastorice. Georgicum quo res rustice canūtur. Lyricum quo in materia diuersa ad lyram canebantur. ¶ Satyricū quo vita hominuz taxatur: cui respondet apud grecos comedia prisca. ¶ Jābicū quo maledicimus z inuehimur in aliquē. Nam comedia nouua est qua res atq; persone humiles comprehendūtur Est autē z hec multiplex que aut est rogata: que habet argumentum latinū: aut palliata: que habet argumentū grecū: aut ptextata in qua eorum persone que pretexte toge vsum habent inducuntur: aut attellane in qua introducte persone locis quibusdam lasciuis se lacessebant: planipedes in qua mimi inducebātur. Aut a pede frequentiori: a quo nomen metrorum genera denominantur: iambicum: trochaicum: dactilicum: anapesticum: coriambicuz: peonicum: ionicum a maiori: ionicum a minori: antipesticum. Sed nos illa tātum in quolibet genere degustabimus que sunt magis in vsu apud authores: curiosos vero ad Seruium Diomedē Theodosiumq; remittimus: z si qui sunt qui hac de re copiosius scripserunt.

Aldetra carmina sine versus vñ denominē tur.

Aut a numero peduz vt hexametrum: pentametruz tetrametrum. Aut a numero sillabarum. vt endecasyllabum duodecasyllabum.

Preterea aut deficit vna syllaba: z ōr catalectic⁹: aut deficit duab⁹ z ōr brachicatalectic⁹: aut abundat syllaba aut plurib⁹: z dicit hypercatalectic⁹: siue hypermeter: aut neq; abūdat neq; deficit: z ōr acatalectic⁹.

Constat preterea carmen vnico genere versus: appellaturq; monocolon vt eneis vergilij: aut duplici genere versus: appellaturq; dicolon.

Preterea carmē aut est distrophon. hoc est cū tertius versus primo similis est: quart⁹ scō. vt ī carmine elego qđ ex distichis cōstat: aut catastrophō cū quart⁹ versus similis est primo quint⁹ scō. sextus tertio: vt apud Prudentiū in prefatiōe cathemeterion aut tetrastrophō cum quintus primo scō sextus tertio septimus quarto octau⁹ similes sunt: vt in carmīe sapphico: quod per tetrastica dirigitur.

Hexametrū igitur carmē: qđ etiā heroicū appellat: cōstat dactylo z spōdeo indifferēter: nisi qđ ī quinta regione frequentior est dactylus: in sexta spondeus: y arma virumq; cano troie qui primus ab oris.

¶ Ant. Aut a numero pedū: vt hexametr qđ ser hz pedes dactylos siue spōdeos idifferenter: pētametrū qđ q̄nq;: tetrametrum qđ quatuor vt in iābico octonario: ī quo duo pedes p vno cōputant: trimetrū qđ tres vt in iābico senario: dimetrum qđ duos: vt in iābico q̄ternario: aut a numero syllabaz: vt endecasyllabum qđ syllabas vndecim cōtinet: quale est phaleuticū z sapphicū pentasyllabū. quale est adonicū: aut heptasyllabū: quale est glyconicum. ¶ Preterea aut deficit: aliud presupponit documētū: qđ versus aut deficit vna syllaba: z dicit catalecticus: aut duab⁹ ꝛc. de q̄b⁹ in quolibet genere vbi opus fuerit singulatim dicemus. ¶ Cōstat preterea carmē dicit quē admodum inter se superiora versuz genera iungātur. Nā z si ex quolibet simplici gñe ver sus poema cōfici potest inueniuntur tū a pō authores aliqn permixta: non quidez omnia passim sed quedam cum aliquibus. ¶ Tracq; carmen quod vnico gñe versus componitur monocolō idest vnimembre dicitur: quale est heroicum. vt Ver. eñ. buccolica z georgi. eiusdem. Oui. meta. z phaleuticum: vt complura Catulli atq; Aldarti. epigrāmata: aut est dicolon. i. bimembre: hoc est duplici genere versus constans: quale est carmen eleguz in quo versus penthameter hexametro subiicitur. z sapphica permixta adonicis aut est tricolon: i. trimembre: hoc est triplici genere versus cō positum: qua figura sunt complures ode apō Poza. qualis est illa apud eundem in primo lib. carmi. cuius initium est. quis multa gracilis te puer in rosa. Perfusus liquidis vrget odoribus: grato pyrrha sub antro: cui flauā religas comā. Constat enim duobus asclepiadeis z tertio pherecratio z quarto glyconico. ¶ Preterea carmen aut est distrophon hoc est post duos pedes conuersionem habens ad primum: bis enim bis interpretatur z strophe conuersio. Aut tetrastrophum hoc est cum post quatuor pedes in orbem sit reditus ad primum quod tetra quatruor interpretatur: z strophe es vt dirimus est conuersio. exempla vtriusq; generis passim reperies

Aldonoco lon carmē qđ dicatur

Dicolon.

Tricolon Carmē qđ dicatur distrophon.

Hexame trū carmē quid sit.

¶ Hexametrum igitur carmen. Principio igitur de versu hexametro differit hexameter dicitur: quia ser pedes constat: heroicus a materia: quoniam vt diximus hoc genere carminis res geste heroū describi ma-

rime cõstituerunt: vt a Uergilio Enee. a Lucano Cesaris t Pompeij. a Ualerio flacco argonautarum. a Silio Italico Romanoꝝ. dicente Horatio in poetria res geste regumq; ducumq; t tristia bella carmine quo bi possent monstrauit Homerus. Homerus nãq; iliada atq; odisseam hoc versu scripsit: vnde t homerica quibusdam appellat. Sed deinde receptũ est vt alie quoq; res hoc gñe carminis describerentur: vt a Silio: Horatio: Persio t Iuuenale satyrice: a Lucretio natura rerum: a Manilio astronomica. a Uergilio bucolica t georgica. ab Ouidio metamorphosis. ¶ Dicitur etiaꝫ hic versus pythius hoc est apollineus qñ apollo pythius a pythone sagittis confecto sic appellatus eo versus genere per syllabas resolua dare consuecit. atq; vt author est Eusebius: Pamphiloponiene prima ex numero syllabarum hexametris versibus fuit. Appellatur t spondaicus: qz in omnibus aut plerisq; locis spondeum habere potest potius quam dactylum. Epos carmen. medes author est eius inuentum spondeis cõstitit. Nã vt ait. cum apollo in vltionem latone matris pytserpentem necasset: incole carmen ser spondeis fecerunt: quod deinde soluta spondei posteriori syllaba manente eadem quãritate dactylum recipit. Priscianus ecõtrario dactylicum appellat: qz dactylis aut spondeis qui in dactylos solutum cõstat. Epicus quoq; appellat: atq; ipsum poema quod eo versu describitur epos. Spondeꝰ qñ possit iquinto loco hexametri poni. Est autem epos carmen quo res diuine humane atq; heroice cõtinentur: quod a pud latinos primus omnium Liuius andronicus scripsit. Hexameter itaq; versus qui t senarius dici potest: constat dactylo vel spondeo indifferenter nisi quod in quinto loco frequentior est dactylus: vbi etiã nonnunq; reperit spondeus: vt in Uer. in buc. Lara deum soboles magnum iouis incrementum. t in. iij. eneid. cornua velatarum obuertimus antenarum. t alio loco: aut leues ocreas lento ducunt argento. In sexto quoq; loco fere semper est spondeus nisi in quibusdam versibus hypermetris hoc est superabundantibus: quam redundantiam excipiunt versus qui sequuntur a vocali incipientes: facta eclipsi aut finalepha. Itaq; vitium quod erat in fine versus eliminatio sequentis emendat. Uer. ij. geor. Inseritur vero ex fetu nuci s arbutus horrida: vbi in sexto loco est dactylus: sed exterꝫ vltima syllaba: qz sequit versus incipiens a vocali: t steriles platani malos gessere valentes. Idem in eodem in sexto loco antibachium siue molossum posuit dicens: aut dulcis musti Vulcano decoquit humorem: sed dispungitur syllaba finalis: qz sequitur versus a vocali incipiens: aut foliis ne carpat edulis acer. efficiturq; spondeus. Uer. in buc. Nec tantum rhodope miratur t ismarus orphea. Idem. j. ecl. Atria dependent lichni laquearibus aureis. Itaq; versus hexametri summa constat quatuor t viginti tẽporibus cioctyli t spondei quaterna habeãt tpa. Nã quod quidã dixerũt posse in fine recipere trocheũ cũ de vltimis syllabis ageremus explosum est: qz vt diximus apud poetas vltima syllaba versus: t apud oratores vltima fine indifferens est: atq; vt ratio carminis exigit: aut pro se longa p breui t breuis pro longa ponitur. Quod etiam in penthemimeri pleriq; in hepti memeri nonnunq; in semi pẽthemimeri sed raro reperitur: vt flatu dicemus: sed excusatur vitium qñ silentiũ illud qõ fit in cesura supplet tps quo syllaba breuis erat mora. Recipit quoq; versus hexameter alios pedes nõ earũdẽ syllabarum sed eorũdẽ tẽporum: vt proceleumaticus qui dactylo vel spõdeo in temporibus equalis est: de quo in suo loco diximus. ¶ Recipit preterea anapestum qui etiam dactylo vel spondeo spacio tẽpoꝝ equiparat: sed raro vt apud Uer. j. ge. Fluuiorum rex eridanus camposq; per oẽs vbi in prima regione anapestus collocat. Potest aũt habere oibus in locis dactylos vt apud Uer. pandit interea domus oĩpotentis olympi. t illud eiusdẽ. Quadrupedãte putrem sonitu quatit vngula campũ. Põt habere t spõdeos oẽs ptercp in vna regione. vt apud eũdem. j. eñ. tu ne ille eneas quẽ dardanio anchise. t in. iij. armatũq; auro circũspicit oriona: nam carmẽ qõ ser spõdeis cõstet nusq; reperiꝫ nisi de industria faciat: vt si quis vno verbo mutato ex carmine Uergilij dixerit. aut leues peltas lento ducãt argento. Quare vt Prisciamus de duodecim carminibus ait: versus hexameter duas t viginti figuras habet põt: que colliguntur ex varietate dactyli t spondei in sex regionibus vario mõ positor: quã rem ideo inserendam existimauimus: qz facilis est atq; ẽr meritissimo cuiq; obuia t expolita. Illud tñ nõ est omittendum hoc genus carminis tres posse recipere cesuras que commata greci vocãt hoc est penthemimerim hepthemimerim hemipẽthemimerim. Nã trochaicã omittamus: que fit cũ in tertio pede dictio trocheo terminatur vt apud Uer. in buc. nil nostri miserere mozi ne deniq; cogis. Igitur pẽthemimeris hoc ẽ semiquinaria diuisio est cum post duos pedes inuenitur syllaba partem oronis terminans: vt arma virumq; cano. post duos namq; dactylos nõ syllaba cesuram versus fecit: dicta est aũt penthemimeris ex pente qõ interpretat quinq; t hemis semi t meris diuisio: quasi diuisio semiquinaria: nam duo pedes t semipes qui vna syllaba cõstat dimidium est quinq; pedum. Dicitur aũt penthemimeris heroica: qñ ex dimidio quinq; versuum carminum heroici cõstat. ¶ Hepthemimeris. i. semiseptenaria diuisio est cũ post tres pedes syllaba dictionẽ aliqua terminat: vt arma virumq; cano troie. post duos nãq; dactylos t vnum spondeum ire syllaba testatur. Diuisio autem hepthemimeris ab hepta septem t hemi semis t meri diuisio quasi diuisio semiseptenaria: qñ tres pedes t semis dimidium septem pedũ est. ¶ Hemipenthemimeris est cũ post primum pedẽ inuenit syllaba dictionem terminãs: vt musa mihi causas memora. post dactylũ eñ hi syllaba cesurã fecit. Dicit aũt hemipenthemimeris ab hemi semis t pẽthemimeris quasi semiquinaria diuisio: qz syllaba illa in media regione duorum pedum t semis reperit. Nis in locis syllaba breuis p longa nõ nunq; ponit: sed in pẽthemimeri raro in hepthemimeri rarius in hemipẽthemimeri rarissime. De primo Uer. ij. eñ. Nostroũ obruimur oriturq; miserrima cedes. De scõo. Idẽ in. xij. cõgredior fer sacra pr t concipe fedus. De tertio Luca. in. ij. dũ sanguis inexpertus. Carmis heroici examen. uis materna peregit: t illud Iuue. quis nescit aut quis non vidit vulnera pali. Sed quẽadmodum hoc trũ oẽs tres cesuras põt recipere: ita necesse est vt vnã ex illis recipiat penthemimerim maxime aut septemerim: alioq; versus esset retortidus t insulsus. ¶ Carmẽ igit heroicũ sic eraminabis. Arma virumq; cano troie qui primus ab oris. versus est hexameter. i. ser hñs pedes heroicus siue pythius: siue homericus siue epicus: habensq; duas cesuras penthemimerim t hepthemimerim: constatq; tribus dactylis totidemq; spondeis: vt Arma vi. rumq; ca. no tro. ie. qui. primus ab. oris. Itali. am fa. to profu. gus al. uinaq;. venit oris tribus dactylis cesuras habentes t tres dactylos totidemq; spondeos.

Pythium carmen.

Dactylus qñ in sexta sede hexametri locetur: t qualiter hexameter versus quos pedes admittat.

Hexameter versus duas t viginti figuras habet.

Heptemimeris qd sit.

Hemipenthemimeris qd sit.

Pẽthameter xvius.

¶ Ant. Penthametrũ elegiacũ: dz autem hic versus penthameter a numero pedum qñq; elegiacũ xvo dictũ est ab eleos grece qõ interpretat miseratio: qõ veteres miserias t lamẽ

Pẽtametrũ elegiacũ cõstat primis duobus pedibus versus heroici hoc est dactylo vel spõdeo indifferen-

cesura cum duobus dactylis. atq; iterum cesura vel potius syllaba terminans: vt nil mihi rescribas attamen ipse veni. Est autem cesura syllaba terminans dictionem in medio carminis: que cum post duos pedes carminis heroici venit: penthemimeris heroica dicitur.

rationes suas elegijs decantabant: postea ꝙ etiam res alie eo genere versus describi cepte sunt dicente Hora. in poe. versibus imparitet iunctis querimonia primum post etiam inclusa est voti sententia compos. Penthamietri ꝙ sus inuentionem quidam in theoclem marinz referunt: qui cum per infamiam vociferaret eum effecit ꝛ elegiacus vt dicunt quidam vocatus ab eo quod elegino est insanio. Cõstat itaq; versus pentameter elegiacus ex duplici pẽthemimeri heroica prio: ex dactylo vel spõ

deo indifferenter ex syllaba que semipedem facit: posterio: vero ex duobus dactylis atq; iterum semipede: vt in summa sint pedes quinq; quatuo: integri ꝛ ex duplice semipede vnus: omnino tẽpoꝝ viginti. scanditur quoq; hic versus aliter per pedes integros quinq;: vt duo primi pedes sint dactyli vel spondei indifferenter: deinde vnus spõdeus: tũ duo anapesti semper: tamẽ post duos primos pedes debet subiici syllaba que dictionẽ terminet: vt fiat penthemimeris hero ica: que si breuis sit excusatur vitium a ratione quaz diximus in herame tro. Appellatur autem pentametrum elegiacum quoniam exametro subiunctum cõstituit distichon ex quo poema elegiacum scribi consueuit: quo omnia Ouidij opera preter metamorphosim Tibulli Properti atq; ꝓ q; Adartialis epigrãmata scripta sunt. Scanditur autẽ sic: nil mihi. rescri. bas at. tamen ip. se veni. aut sic. nil mihi. rescri. bas. attamen. ipse ve. ni.

Quib9 pedibus constet versus penthamecer.

¶ Intro. Phaleuticum carmen dictum authore Diomede a phaleutico illius inuentore. penthametruz a numero quinq; pedum. endecasyllabum a numero vndecim syllabarum. cõstat spondeo dactylo ꝛ tribus trocheis. vt passer delici. ume. epu. elle. est carmen catulli poete Veronẽsis qui eo genere versus complura epigrammata scripsit. Adartialis. q; Ausonius atq; Vergi. in priape.

Phaleuticum carmen

Phaleuticum constat spondeo dactylo ꝛ tribus trocheis: vt passer delitium mee puelle.

¶ Sapphicum carmen a sappho illius innẽtrice dictum penthametrum a numero peduz endecasyllabum a numero syllabarum iissdez pedibus constat quibus phaleuticum: sz alio ordine dispositis: hoc est trocheo spondeo dactylo ꝛ duobus trocheis. vt nocte surgentes vigilemus omnes. recipit autem hic versus cesuram post duos pedes. quod Hora. i odis fere semper obseruat. Latul. non multum id curat: nam ab vtroq; hoc genus carminis celebratur. Alij hoc metrum aliter scandũt hoc est per epitritum secundum coriambum ꝛ bachium sic. nocte surgen. tes. vigile mus. omnes: nam vt diximus: finalis syllaba indifferẽs est.

Sapphicum a quo.

Sapphicum constat trocheo spondeo dactylo et duobus trocheis: Ut nocte surgentes vigilemus omnes.

¶ Adonicum carmen ab authore quo q; appellatum pentasyllabum est: constatq; dactylo ꝛ spõdeo: vt Boetius. nubibus atris condita nullum fundere possit ut sydera lumẽ Consueuit hic ꝟsus post tres sapphicos plerũq; poni vt claudat te traistichicon quod tribus sapphicis ꝛ adonico constat. Reperiunt ꝛ adonici fine sapphicis ꝛ sapphici sine adonicis impermixti: vt apud Senecam in tragediis.

Adonicum carmen.

Adonicum constat spondeo dactylo ꝛ tribus vt nubibus atris.

¶ Asclepiadeum ab authore asclepiade cognominatum duodecasyllabuz hoc est duodecim syllabaz est: constans ex penthemimeri heroica que ex spondeo dactylo semipede conficitur: ꝛ deinde duobus dactylis vt apud hymnographum. Sãctorum meritis inclyta gaudia. Alij aliter scandunt per spondeuz duos coriambos ꝛ pyrrichium sic. Sanctorum meritis inclyta gaudia.

Asclepiadeum

Asclepiadeum constat spondeo duob9 choriãbis et pyrrichio: vt sanctorum meritis inclyta gaudia.

¶ Bliconicus ab authore quoq; octosyllabum est constans ex spondeo ꝛ duobus dactylis vt author hymnorum victorum genus optimũ

Bliconicũ

Bliconicum cõstat spondeo ꝛ duobus dactylis: vt hymnorum genus optimum.

¶ Pherecratium ab inuentore cognominatum. hepysyllabum quoq; est constãs spõdeo dactylo atq; iterum spondeo: vt Horati. in. s. car. grato pyrrha sub antro. scanditur autem sic. grato pyrrha sub antro.

Pherecratium

Pherecratium consta t spondeo dactylo ꝛ iterũ spõdeo vt Grato pyrrha sub antro.

¶ Phaliscus a phliscis Italie populis qui incantationibus eo vtebantur: tetrametrũ est: constat enim

Phaliscus

Phaliscum constat quatuo: vltimis pedib9 versus heroici: vt aut ephesum bimaris ve corinthi.

¶ Alchaicus alter ꝟstat ex hippio scõo duob9 choriãbis bacchio vt te deos oro sibari cur ꝓperes amando.

Alchaicum alterũ ꝟstat ex choriambo ꝛ bacchio. vt

¶ Pinacreontium constat ex choriambo ꝛ bacchio. vt

Hebria dicyt per omnes.

¶ Sapphicum alterũ hexdecasyllabum constat spondeo tribus choriambis ꝛ pyrrichio: vt horatius. nullam vare sacra vite prius seueris arborem.

¶ Archilochiũ constat parte versus heroici que voca

quatuor vltimis pedibus versus heroici: hoc est primo ⁊ scõo dactylo vel spondeo indifferẽter tertio dactylo ⁊ quarto spõdeo. vt Hora. s. car. aut ephesum bimaris ve corinthi. ¶ Alchaicus ab alceo poeta dictũ endecasyllabum cõstans ex pẽthemimeri iãbica: q̃ cõficitur ex spondeo iambo ⁊ semipede in quo fit ✠sus cesura: deinde duob⁹ dactylis. Idẽ Hora. in. s. carmi. O matre pulchra filia pulchrior. Alij scandũt p hippiũ siue epytritũ tertiuꝫ semipedem choriãbũ ⁊ iãbũ sic. O matre pul. chra. filia pul. chrior. Alcaicũ etiã alterũ quo idez author vsus est: ꝓstat ex hyppio siue epitrito secũdo ⁊ duob⁹ coriãbis ⁊ bacchio. vt Hor. in eodẽ. te deos oro sybarim cur pperes amando. ¶ Anacreontius. a anacreonte dictũ heptasyllabum est constãs ex choriãbo ⁊ bachio. vt Hor. ibidem. Lydia dic per omnes. ¶ Sapphicũ hẽdecasyllabũ qõ Diomedes etiã archilochiũ appellat: cõstat spodeo tribus choriambis ⁊ pirrichio. vt Hor. in eodẽ nullã. vare sacra. vite prius seueris arborem. ¶ Archilochium carmẽ ab archiloco denominatum cõstat parte carminis heroici que appellatur buccolice: hoc est dactylo vel spondeo in primis bus pedibus: ⁊ dactylo in quarta regione: deinde tribus trocheis. vt Hor. s. car. soluitur. a cris hy. ems gra vice. veris ⁊ fa. uoni. Buccolice aũt appellatur prior pars huius ✠sus: qm̃ in carmine buccolico theocritus semper illud obseruat vt in quarto loco dactylũ collocet: qõ Uer. illi⁹ alioq̃ imitator negligit. Superius carminum gñibus raro authores vtuntur. Hor. in odis frequenter. quare si plura exempla voles indagare tenda sunt. dimetrũ iambicũ in carmine iambico illud est cõmune quod duo pedes pro vno computãtur. a dimetrum q̃ natuor habet pedes trimetrũ ser: tetrametrum octo: hoc autez fit qz in vnoquoq̃ metro siue pedi ctus seu mora quedã fit illud quoq̃ his verbis cõmune est: quod in locis paribus semper habent iambos in imparibus vero indifferenter iambuꝫ siue spondeum. vnde a iambi frequẽtia iambici dicti sunt. Tetrameter q̃ dimeter iambicus qui a latinis quaternarius dicitur. cõstat duob⁹ metris vnde dimeter dicitur: ⁊ quatuor pedibus: vnde quaternarius octo syllabis vnde octosyllabus dici potest: vt in hymno illo qui ad primã horam in rediuina canitur. Jam lucis orto sydere. Jã lu. spodeus est. cis or. iambus. to sy. sponde⁹ dere iambus: quoniã vt sepe diximus: finalis indifferens est: quare hoc in loco breuis pro longa põsita est. Hoc genus carminis maior pars hymnorum compõsita est apud reliquos authores: veruꝫ vt apud Martialem ⁊ antonium quale est hui⁹ poete epigrãma ad theonem grãmaticum. Aut adfit interpres tuus. Aenigmatum ignotor fuit meorũ. cũ tibi Ladimi nigellas filias. Ad elonis albã paginã. Nota sc̃z furne sepie. Isidorus tradidit. Di versus oẽs iãbici sunt acatalectici qm̃ in illis nihil deficit: nihilq̃ rursus redũdat. Est tetrameter iambicus catalecticus qui vna syllaba deficit: qualis est apud Senecã in tragedia que medea inscribitur. quonam cruenta menas ⁊ que sequunt̃: scanditur aũt: sic. quoniã spondeus est. cruen. iambus. ta me. tres iambicas syllaba. q̃ si dixeris menades integrum ⁊ acatalecticũ erit dimetrum iãbicũ. ¶ Est ⁊ dimetrum iambicum brachicatalecticũ hoc est duabus syllabis deficiens: quale voluit esse illud. Aue maris stella: sed nõ conflictus nisi in principio. scanditur sic. Aue. iambus est maris. iterum iãbus. stella. spondeus: qz in fi. breuis pro longa potest poni: quod si adiecisset placens fuisset dimetrũ acatalecticum.

Alchaicus

Alcaicũ alterum.

Anacreontium.

Archilochium.

Ultima cõmunis syllaba semper erit.

De iãbici carminis varietate

¶ Anto. trimetrũ iabicũ archilochium quez Varro. Tullius ⁊ Quinti. senariuꝫ appellãt cõstat tribus metris: vñ trimetrũ dictũ est ex ser pedib⁹ vñ senariũ iãbo scz in locis paribus hoc est scõa quarta ⁊ sexta regiõe ⁊ spõdeo vt iambo indifferenter in primo tertio ⁊ sexto loco: vt apud Martialẽ in primo epigram. vir celtiberis nõ tacende gẽtib⁹. scanditur autem sic. vir cel. spondeus est. tibe. iãb⁹ris non. spõdeus. tacẽ. iãbus. de gen. iambus. tibus iambus. nam finalis breuis pro longa ponit. Est ⁊ aliud genus trimetri iãbici: qõ appellat hipponacticũ: differtq̃ ab archilochio qõ hipponacticũ in fine hz spondeũ archilochiũ vero iãbicum: vt Persius in prologo suarũ satyrarũ ¶ Nec fonte labra prolui caballino. scanditur autem sic. Nec fon. spõde us est. te la. iambus bra pro. iambus. lui iãbus. cabal. iãbus. lino. spondeus hui⁹ repertor fuit hipponax poeta qui loco iambi inducto spondeo contra legẽ trimetri iãbici metrũ innouauit. Itaq̃ archilochiũ rectũ: hipponacticũ daudũ appellatur a grecis vero tuꝫ sylliambos tum choliãbos: tum scazon appellatur. Martialis molem debilitate coliambon. Idem alio in loco apollinarem conueni meum scazon. de quo ruffinus ponitur aut scazon. spondeum finis habebit. Sed archilochio tragedie marime scribuntur: hipponactico magis vtunt Catullus ⁊ Martialis. Recipit tamẽ hic ✠sus fre-

Trimetrũ iambicuꝫ.

hipponacticum.

Sylliambos.

Choliambos.

Scazon

Trimetrum iambicum archilochiũ cõstat spondeo vel iambo indifferenter in primo ⁊ tertio quinto loco ⁊ iambo necessario in secundo quarto ⁊ sexto.

Martialis. vir celtiberis non tacende gentibus.

Trimetrum iambicum hipponacticũ cadẽ lege differit qua archilochiũ: nisi quod in sexto semper habet spondeũ. vt Persi⁹. Nec fõte labra prolui caballino.

Tetrametrũ iambicum constat iambo vel spondeo in locis ĩparibus: in locis vero paribus iambo: quale sunt multa apud Plautum ⁊ Terentium.

Dimetrũ anapesticum pindaricũ cõstat quatuor pedibus qui plerũq̃ sunt anapesti: recipit tamẽ alios pedes: vt Seneca. turbine magno spes sollicite.

Tetrametrũ trochaicum archilochium catalecticum quatuor metris ⁊ octo pedibus minus vna syl-

cōstat:habetq; in locis imparibus trocheū:in paribus vero etiam spondeum. vt scande celi templa virgo digna tanto federe.

quenter tribrachū pro iābo ⁊ anapestū p spōdeo:q; ⁊ si nō earundem syllabarū sunt tñ eorundem sunt tēporū. Persius. nec in bicipiti somniasse parnaso. Est em̄ tribrachys i secūda regione. Idē memini me vt fic repēte poeta pdirē:vbi anapestus est in pūo loco. Apud eos quoq; qui hoc carmine licentius vtunt in locis paribus recipit anapestū:in imparibus vero trocheū ⁊ anapestum. Reperitur etiam trimetrum iambicū catalecticū:vt apud Horatium. mea renidet in domo lacunar. qō si deperis lacunare:erit trimetrū absolutū. Reperit quoq; iambicus septenarius teste Diomede. qui Varronez inducit. ⁊ fit quoties ad trimetrū iambicū tri syllabus pes additur:vt apud Terē. Nam si remittant q̄ppiā philomene dolores. scandit autē fic. nā si spondeus est. remit. iābus tantquip. spondeus piā. iābus. philomene dolores tri syllabus est. ¶ Tetrametrū iambicū octonarium constat metris quatuor:vnde tetrametrū dictū est octo pedibus. vñ octonarius in locis imparibus:vt de dimetro ⁊ trimetro diximus iambo vel spondeo. in paribus vō iābo. Sed hoc genere carminis poete tñ comici vtuntur nimis rū licēter:nā alios pedes ita crebro recipiūt vt multi putauerint nō esse carmina: vt Plau. in amphitrione. qui me alter est audacior hō:aut q̄ cōfidētior. scādit autē fic. q̄ mal. spondeus est. ter est iābus. audā. spondeus. cior. iāb⁹. homat. iābus. q̄ con. spondeus. fidē. spōdeus. tior. iābus. Terē. quoq; em̄ vero dare nihil loci est segnicie. neq; secordie. scandit autē fic. Em̄ iābus est. vero spondeus p iābo. dare trochey⁹ p spondeo. nihil iābus. loc est. iābus. segni spōdeus. cie iābus neq; pyrrichi⁹ p iābo. socor. spondeus. die. iāb⁹. Sz quēadmodum ait Quint. latini in comedia claudicarunt:cum apud grecos comedia certa lege scribitur. ¶ Dimetrū anapesticū pindaricū cōstat duob⁹ metris q; duo pedes p vno cōputant:quēadmodū in iambicis:cōstat autē plerūq; quatuor anapestis:recipit tñ vel dactylū vel spondeū in locis paribus:in imparibus vero spondeū:qualia sunt multa in Senece tragedijs. vt i hercules furētis primo choro. Turbine magno spes solicite scandit autē fic. turbine dactyl⁹ est. magno spōde⁹. spes sol. spōde⁹. licite anapest⁹. nā ⁊ anapesticū dz ēt si nullum anapestū recipiat. ¶ Tetrametrū trochaicū archilochiū. Carminis trochaici gña sunt cōplura: sz illud ex illis tñ archilochiū ponimus qō reliquis obsoletis hoc solū qō ego sciā:apud authores ⁊ quidē rarissime reperit:cōstat quatuor metris vñ tetrametrū dz ⁊ trocheis in locis imparibus vnde trochaicū appellatur. nam in paribus spondeū quoq; recipit. Est autē catalecticū:qm̄ a tetrametro integro vna syllaba deficit: vt apud Martianū capellā. Scande celi tēpla virgo digna tāto federe. te socer subire celsa poscit astra iupiter. scandit autē sic scāde trocheus est. celi spōde⁹. virgo troche⁹. digna troche⁹. tāto spōde⁹. fede troche⁹. re

Tetrametrū iambicum.

Dimetrū ⁊ anapesticū

Carminis trochaici gña sunt plura.

¶ Epitome.

Accentum latinum hic dz iuuenis nō vt prisci quondam docuere patres sed a grecis ad nos q; descendit partim ex greco sumptum accentu.

Accentus nobis ē dicta prosodia grecis.
Atq; ton⁹ quē romani dixere tenorem.
Accentus lex ē q̄ tendit syllaba sursuz.
Vel qua deprimit: vl q̄ signat vtrunq;.
Primus acutus erit: quo syllaba surgit in altum.
Rursus ⁊ ille grauis: quo syllaba pssa deorsum est.
Et circunflexus quo surgit deprimiturq;.

¶ De accentu. Cap. ix.

Cum in reliqs grāmatice partibus nr̄i seculi hoies multū aberrauerint:cū maxime circa vocū accētus ita turpiter lapsi sunt: vt quo min⁹ vitiū latere pōt eo magis culpādi ēe videant. Quāq; sunt iudicio meo venia dignissimi:qō ei⁹ rei pfideratio nō tā lectiōe q̄ vsu vti aiūt pceptoris voce cōstare dz. hoc igit in loco nobis repetendū est qō in principio hui⁹ quinti libri annotauimus syllabam quātum ad presens negocium attinet duplicē habere considerationē:aut enim consideratur quantū ad tpis longitudinē in qua pfert:qua ō re hactenus est a nobis disputatū. aut quantuz ad illius altitudinē siue pfunditatē. de qua in hoc capite qō inscribit de accentu disseremus.

Am

¶ Principio itaq; dicit quā greci prosodia appellant latine interpretari tū accētū:tū accētuculā:tū notā vocis:tū moderamētū:tū vocis inflationē totū hoc er. A. gel. noc. attī. li. xij. trāslatum est. sed ⁊ Quin. author est ab eo qō tonos greci dicūt antiquos nr̄os accentū ēt vo

lle tenorem: verba illius in li. j. sunt. Difficilior obseruatio est p tenores quos q̄dē ab antiqs dictos tenores cōperio:nec declinato vbo a grecis q; tonos dicūt. Sz si vbū ex vbo interpretari velimus:quā greci prosodiā dicunt latine interpretabimur accētū a pros qō est ppositio:⁊ ode cantus. Erit igit accentus quasi cantus quē admodū lib. ij. dixim⁹. Accētus igit. ponit diffinitionē accētus ab antiqs atq; ēt iuniorib⁹ grāmaticis celebrata:dicēs q; accētus est certa lex siue regula siue pceptio accōmodata ad syllabam eleuādam cū. s. acuit vel deprimēdā:cū grauat:adde ēt tu ad leuandā deprimēdāq; cū. s. circūflectit. hoc est eleuatur ⁊ deprimitur. Estq; accentus triplex. Ex diffinitione superiori colligitur q; accentus est triplex:hoc est acut⁹ grauis:cir

Diffinitio accentus

cūflexus. Nam omnis syllaba dictionis cū pnunciatur aut acuitur tñ aut grauat tñ aut circūflectitur: partim acuitur: partim grauatur. Sed cū de accētu loquimur per excellentiā de acuto vel circūflexo intelligim⁹ quē tum predominantem: tñ principalem appellamus. Itaq; tam apud latinos q̄ etiā apud grecos atq; quas nationes barbaras in qualibet dictione vnus est tantum accentus: qui aut est acutus aut circūflexus: nec ḡ habere pōt aut plures acutos: aut plures circūflexos aut alterum acutū alterū circūflexum. Nā cū sit accentus ille pdominans: vt ait Diomedes velut alia vocis: nō modo vn⁹ esse dz: immo etiā efficit vt dictiones inter se distinguantur. Omnis em̄ res: vt philosophi dicunt a forma habet qō vna sit. Cū vero accentus circūflexus in syllaba longa semper debeat collocari: que duo tēpora in platione consumit: primum tempus accentu acuto alterū graui pferat: z sic colligitur accentus circūflexus: qui cōpositus est ex acuto z graui. De quo quid nos sentiamus: statim dicet si prius illoꝝ stultitiā coarguerimus: qui accentū nescio quē moderatum finxerūt. Cuius inuenti artifex quātū ego suspicari possum: fuit in primis Alexander a villa dei: qui nescio quibus ineptis exagitatus sibi persuasit esse apud latinos quartū illū accentū latinis inauditum: quē idcirco moderatum appellauit: cp inter acutum z grauē quodāmodo sit medius: qō nemo vnq̄ ante illū sed neq; postallū ḡs⁹ ne mentis nō mō nō dixit: sed neq; suspicatus quidē est: iā intelligo qd illū deceperit. Nā cū videret hō natura musicus quippe qui gallꝰ erat dictiōes quasdā barbaras hebraicas maxime vehemētiori quodā sono z plectro latini sermonis regulā accentu acuto pferende erāt: ipse mouā quadā rōne z a se pmū excogitata moderatū accentu pferēdas esse dixit: qui quēadmodū ipse putat: tñ vincitur ab acuto: quātū grauis ab illo superat. Quo si tātopere Alexāder dictionib⁹ barbaris pspicere volebat: vt cū suo illo vehemēti sono vlstridore potius latino sermoni miscēdas eē putauerit: nō ex antiquoꝝ ceptis q̄ sunt de accētu traditis: qcq; immutare debuit: sz dictionibus barbaris accētū a se nup inuentū accōmodare illū appellās hyperoriā. i. supactutū aut hiperbolam: transcēdētē qñ quidē supra latinū accentū. finales illarū dictionū syllabe pferunt. ¶ Sed vide obsecro quid in pniciē Alexādrina hec licentia euaserit: vt cū nos voces barbaras accentu latino mollire debuerim⁹ imitatores isti vel potius Alexandri admiratores ediuerso conati sint accentu barbaro dictiones latinas efferre.

Alexādrus perperā pe dictionib⁹ hebraicis sensisse dicit.

De accētu circūflexo.

¶ Anto. Circūflexus accētus quēadmodum in eo sermone diximus in quo est a nobis de vi atq; potestate ipsarū plire satis disputatum multa fuerunt in vsu apud maiores nostros quoꝝ nec vestigiū quidē vllū nostro seculo videmus cuiusmodi est qō de accentu circūflexo in presentiarum agit qui cuz antiquioribꝫ eque fuerit atq; acutus z grauis prolatus nemo est hodie qui illū aut enūciet aut si ab illo fuerit prolatus: qui illū audiu percipiat sensuq; diiudicet. Neq; id mirum cuiq; videri debet cum in re huic cognata germanissimaq; tale aliquid acciderit. Nam cū legamus tria musices gña fuisse apud veteres chromaticuz enharmonicum: diatonicum: duo illa priora sic obliterata sunt: vt nemo sit hodie qui preter cp in diatonico genere possit canere: sed neq; si alius caneret in chromatico vel enharmonico: posset consonantias perpendere atq; de illis recte iudicare. Quemadmodum igitur non ratione aliqua: sed potius maiorum nostrorum negligentia duo illa musices genera funditus interierunt: fortasse quod in illis consonantiarum ratio erat aliquanto scrupulosior: idem quoq; ego suspicor accentui circūflexo accidisse qui ex eo quod in syllaba per natura longa sedere amat: neq; oēs que ea sit facile intelligūt: ex in curia vel ignoratione posteri nostri seculi cepit in desuetudinē abire. Qō ꝓ quidam existimant eundē esse circūflexum quē ipsi moderatū appellant nimirū in ea falluntur: neq; enim q; alter vt ipsi dicunt ab vsu recessit alter nuperrime inductus: eundē esse putare debemus: cū circūflexus in vltima z penultima tñ syllaba: moderatus vero sums in penultima z antepenultima tantū collocetur. Sed quāquā propter rei difficultatem a nobis preceptū fit confundere circūflexum cum acuto quippe qui iam inde ab operis initio restati sumus puerorū eruditioni tantū nos introductiones scribere nihilominus tamen regulā huiusmodi ꝓponimus: quib⁹ antiqui vtebantur: t nos quo ad fieri pōt vti debemus. ¶ Prima igitur accentus circūflexi regula sit qō dictiones monosyllabe q̄ sit natura longe circūflexo accētu pferunt: vt nos: vos: quas dictiones quēadmodum cōstat natura esse longas ita de illis que post vocalem duplicem habent cōsonantem autvim duarum habentem non facile liquet.

Regula de accētu circūflexo.

¶ Scōa regula sit qō dictiones dissyllabe aut polisyllabe quarū vltima est brevis: penultima vero natura longa eandem circūflectunt: vt finis primā habet natura longā: vltimā verbo breuē: ergo prima circūflectitur atq; eadem ratione in romanus penultima circūflectitur: q; natura longa est sequente breui. In dictionib⁹ grecis vt paulo post dicturi sumus: z in abscissis hic accentus pteriq; in vltimis syllabis collocatur. Sed z lenis viri proprium. de quo Iuuenalis dixit. Qō captator emat lenas aurelia vendax. Prisciamus dixit vltimā debere circūflexam. ¶ Omnis dictio monosyllaba. Circa dictionum latinarum accentus tres posuit obseruationes: quarum prima est de monosyllabis: altera de dissyllabis: tertia de polisyllabis. ¶ Prima igitur regula est: cp dictio vnā tñ habens syllabam accentu acuto proferatur: vt id mos: sed in priori exemplo accentus est: in posteriori circūflexus: sed vt paulo ante dicebamus cum constiterit dictiōem monosyllabam esse natura longam: circūflectemus illam cuz non cōstiterit acuemus. ¶ Omnis dictio dissyllaba. Secunda regula est cp dictio duas habens syllabas priorem ex illis acuit: posteriorem vero grauat: vt deus: roma: sed in priori exemplo prima acuitur: in posteriori eadem circunflectitur: quoniā roma primam habet natura longā dicimus in a definentes in nominatiuo: accusatiuo z vocatiuo breuiantur. Quare roma in ablatiuo priori syllaba acuta pferenda est. Nam cum dissyllaba dictio quatuor tñ habere possit diuersitates syllabarum: q; aut vtraq; est brevis: aut vtraq; longa: aut prior brevis z posterior longa: aut ediuerso prior longa posterior brevis: in hac tñ vltima differentia circūflexus accentus locum habet.

Regula de accētu circūflexo.

Dictionuz monosyllabarū accentus.

Dictionuz dissyllabarū accentus.

Sed circūflexus z acutus dicitur esse.

Uerborum accentus grauis est quo syllaba constat

Que monosyllaba sit natura dictio longa

Circunflectetur si non profertur acute.

Syllaba si dupler fuerit suspende priorem.

Que si natura longa est z curta sequatur

Circūflectenda prior est: reprimesq; secundam.

Musices gña.

Duo musices gña nostra negligētia deperierunt

¶ Chri. Cõfundam⁹ circũflexum: huic sententie assentiẽ valla dicens multa q̃ tradunt Diomedes atq; Prisc̃anus supflua sunt nunc in lingua latina de accentibus in qua acutus circũflexo non distat.

¶ Ant. Dis dictio polisyllaba sit. Tertia regula duas hz ptes qñ dictio plures habens syllabas aut penultimã hz breuẽ: et tũc accẽtꝰ ad antepenultimã transfert: vt dñs: animꝰ legimus: aut penultimã hz longã: et tunc in eadẽ accẽtus pdominans collocat: nam si finalis q̃ sequitur breuis est accentus erit circũflexus: si longa erit acutus vt sacerdos romanus ex quibus prio: acuit posterior circũflectit. Supiores vt diximus regule ad dictionũ latinarũ accentus pertinent. de barbaris quẽadmodũ vt ait Diomedes nulla certa regula dari potest. Nã quod Alteratus scripsit. Omnis barbara vox non declinata latine accentũ sup extremã seruabit acutũ: nõ est vsq; quaq; verum cum plereq; apud hebreos penos aliasq; nationes ẽt in fine grauentur. Sed de hebraicarũ dictionũ accentu alꝫ pluribus disputabitur. Eidem q̃ diomedi astipulantur Donatus atq; Prisc̃anus qui ex eo putant interiectiones incertũ habere accentũ: qõ incondita voce. i. plane expressa pferant: et p cõmoti affectus qualitate confundunt. ¶ Prepositiones prepositiue hoc ideo contingit: qm̃ prepositio cũ suo casuali quodãmodo coalescit: et coniunctio cum eo quod superioribus coniungit quasi vnum corpus efficit. Sed de hoc paulopost cum de transpositione prepositionum et coniunctionũ agetur. ¶ Fallũt tñ regule superiores primo distinctione. Cum sit propriuꝫ sermonis latini vltimas dictionum syllabas grauare: differentie tamen causa placuit eisdem acui. Vt vna aduerbiũ pro eo quod est simul vltimã acuit: ne putet esse nomen ab eo qõ est vnus vna vnum. Ergo pro causa vltima acuta pferat: vt apud Ver. in. vi. illius ergo venimus. ne putet esse cõiunctio: que prepposita omnibus syllabis grauatur. Eodem modo puta p eo qõ est sicut et pone p eo qõ est retro: vt Persius. hoc puta nõ iustuꝫ illud male rectus isthud. et Virg. in. ii. eñ. pone legunt finuantq; ne putet esse secũde psone imperatiui modi. Pala pro eo quod est prohibere: ne putetur esse accusatiuus ab eo quod est pala pale. Porro proinde vel certe: ne putetur esse darinus vel ablatiuus ab eo quod est porrum porri. Eo quoq; et illo aduerbia pro eo quod est ad eũdem et ad illũ locũ ne putent esse pnoia ab is ea id ille illa illud. Alꝫ etiam pro alio empore siue loco: cuius extrema syllaba teste Prisc. circũflectitur: ne putetur esse accusatiuꝰ pluralis ab eo quod est alius alia aliud. Quod si authores in his voluerunt facere distinctionem cur non et in illis falso sedulo modo fors exceptẽ ẽ quibus ne putetur esse casus obliqui ab eo quod est falsus sedulus modus fors repens. Sed respondebit opinor differẽtiã in illis tñ esse faciendam: in quibus authores facere voluerunt. Item quoq; Prisc. lib. xv. scribit cõposita ab inde vt deinde: perinde: subinde antepenultimã habere acutã: vel qz per adiectionem habent de. vel qz prepositiones separate grauantur: ẽt vt coniuncte esse ostendantur: accentum in his assumpserũt acutum: quẽadmodum ẽt coniunctio si ẽt ne aduerbium ẽt alius nomen cum preponunt huic particule quando transferunt accentum in antepenultimam vt composita esse intelligantur: vt si quã do aliquando. Simile quidam in hoc aduerbio interea loci faciendum esse Prisc̃anus putat. Sed esto assentiamur prisc̃ia. atq; sui seculi grammaticis in his que antiquiores fiuerunt quid in illis alonge deõge deinceps deorsum etiam ue accentum corrumpemus. faceſſat obsecro vos per deum immortalem tantuꝫ de decus a sermone latino ẽt nisi vbi nos necessitas maiorum authoritate diffinita coegerit nunq̃ ab accentu regulari discedamus: atq; illam feditatem imprimis fugiemus: quam voces latine reformidant: cum accẽtu illo superacuto proferuntur. Atq; vt semel dicam q̃ de hac re sentiam semper in accentu latina regula est obseruanda preq̃ vbi optimi authores aliter esse faciendum censuere. Quos autem velim optimos intelligi tamũ principio huius operis testati sumus. Quod cum authoritate semper: vt diximus faciendum sit: nõ tamen ita fieri debet quemadmodum illi putant vt acutus grauem superet sesquitono sed semitono vel potius die: hoc est non sono illo acuto qui latinis inauditus est: sed clementi atq; modico accentu ẽt fere qualis ille est quem ipsi moderatum appellant.

Accentꝰ polisyllabaꝝ.

Si polisyllaba sit vox atq; penultima longa.
Natura sequiturq; brevis: tunc flecte priorem.
Si fuerit longa prior: et tunc curta sequatur.
Est acuenda prior: que si brevis est acuetur.
Antepenultima: sed non semper regula seruit.
In primis fallit: vt sit distinctio vocum.
Utputa pone palam: porro ergoq; vna aliasq;.
Que circũflectit: sed ẽt hec in fine acuuntur.

¶ Christo. Omnis dictio polisyllaba. Hoc ex quintiliani libro primo excerptum est: ait enim. Nam qꝰ vocem acutã intra numerum trium syllabarum continetur siue ea sint in verbo sole siue vltime ẽt in his aut prima extremam ab ea tertia triuꝫ porro de quibus loquor media longa aut acuta aut flexa erit eodem loco brevis vtq; grauẽ habebit sonum ideoq; positam ante se ideſt ab vltima tertiam acuet: est autem in omni voce vtiq; acuta sed nunq̃ plus vna vocẽ vltima vnq̃. Ideoq; in disyllabis prior. Primo distinctione. Bellinus libro sexto. voces huiusmodi cum ex cõmuni significatione in rei certe proprietatem concedunt diuersitate accentuum seperantur.

Bellinus.

¶ Antoni. Secundo absciſſione. Fallit preterea accentus latini regula in quibusdam dictionibus absciſſis que in eadem syllaba retinent accentum principalem in qua erat ante absciſſionem: quẽadmodum in omnibus propriis secunde declinationis terminatis in ius que apud antiquiores fecerunt vocativum us mutata in e: vt hic Virgilius o virgilie. hic mercurius o mercurie ante penultima acuta. Abiecta vero e finali: o Virgili: o mercuri: penultima acuta quãq;

Fallentia ad regulaꝫ primaꝫ supra positã.

Dictio preterea si sit concisa: manebit.
Integer accentus in eadem sede locoq;.
Cum coniunctiue voces ẽt prepositiue.
Dissimulantq; tonos semp: semperq; grauentur.
Si postponuntur retinebit finis acutum.

fit breuis: quod est contra regulam latinā de dictionibus polisyllabis. Quamq̄. ℣. nigidius vir sui seculi ꝑter vnū Lice. oīm eruditissimus putauerit in casu vocandi huius nois Valeri. primā accentu acuto esse ferendā. Oō et si Belli⁹ li. xij. noc. arti. scribit nō defuisse q̄ irriderēt. ego tm̄ ℣. Nigidio tribuo ut libētius meum cū eo errare: q̄ cū oībus grāmaticis verū dicere. Et noīa gentilia terminata in as: vt hic hec hoc arpinas: atinas: tholosas. ℣ro quib⁹ antiquiores dicebāt arpinatis arpinate: latinatis latinate: tholosatis tholosate acuūt̄ i fine vel pori⁹ autho: re ℣lisc. circūflectūt̄ qō etiā de duob⁹ illis pnoib⁹ nras et vras intelligēdū est: ipsa quodāmō gētilia sūt. ¶ Abscissa q̄ sūt illa donec p quo ātiq̄ores dicebāt donec cū: qō apō ℣lautū multis i locis legim⁹ huc adhuc istuc illuc. p q̄b⁹ hucce istucce illucce illi dicebāt. Et cōposita a dic duc fac finitis abscissa a dice duce face: vt bñdic: maledic: deduc: educ: bñfac: q̄ de cōpositis a facio nō liq̄t quo accētu ꝓferri debeāt. Nā latina rō exigit vt bñfac malefac: bñfacis bñfacit: malefacis malefacit et syllaba antepenultima acuta ꝓferamus. De illis em̄ q̄ in cōpositione mutant a in i nihil est dubitandū q̄ accentū regularē sequant̄. Sed nescio qua de cā iuniores grāmaticis placuerit ꝓinde ac legio quodā vti in cōpositis ab hoc verbo facio cis. cū in cōpositiōe a nō mutat̄ in i: vt in secūda et tertia ꝑsona ꝑfectis indicatiui modi numeri singularis penultima accētu acuto ꝓferat̄: vt bñfacis bñfacit. repefacis repefacit: cū penultima breuis sit. ℣ari licētia vtunt̄ in cōpositis ab illius appēdice fio fis cū ratione declinationis monosyllabū efficit̄ in fine nā q̄ accētu acuto efferunt̄: vt repefis repefit: calefis calefit. Quid q̄ō videō grāmaticis quibusdā placuisse vt quotiens ꝑsens indicatiui ꝑ ꝑterito ei⁹dē ponit̄: q: tertia ꝑsona singularis pauciores hs syllabis quasi abscissa in fine circūflectat̄: vt audit. p audiuit: fumat ꝑ fumauit. Ediuerso barbara noīa in fine acutā habentes syllabe extensione latina efficiunt̄ in eodē loco habent accentū in quo erat cum essent barbara vt iacob sathanas: iosephus: et et hispanis isabel isabela: leonor leonora. ¶ Tertio transpositione. Fallit q̄ accētus regula cū ꝑpositiones postponunt̄ suis casualibus quod est contra illarū naturā. Cum enim ꝑpositiones oībus syllabis grauent̄: atq̄ vt author est Quin. ita casui iungant̄ vt dissimulata dictione sub vno accentu cū ea enunciet̄: vt veluti in vna dictione vna tm̄ syllaba sit acuta vel circunflexa si postponunt̄: aut per se absolute pnunciet̄: regularē seruant accentū: hoc est q̄ monosylla be accentu acuto: dissyllabe vero ꝓprie acuta ꝓferri debent: vt Uerg. v. eñ. transtra ꝑ et remos. Et in. vij. Decus imperiūq̄ latini te penes. Aut si interis pene que pars oratiōis est: aut ꝑpositiones accusatiui sunt ad apud añ. Differentie tamen cā ꝑpositio postposita q̄nq̄ acuitur in fine. Uer. s. eñ. Errabant acti fatis maria oīa circū. vbi Seruius inquit accētū poni citra morem latinū sed corrupte hoc fieri: quia ꝑpositio postposita corrupta est. In quo ego ℣lisciano potius assentior q̄ Seruio: neq̄ eñ vltima ob eam rationē acui debuit: quia postponit̄: nā ea ratione oēs prepositiones dissyllabe acuerent̄ in fine cū postponunt̄ sed differentie cā. Quod et Quinti. scribit nonnullis grammaticis placuisse vt dictiones quedam ꝓpter vocum discrimina acuto sono in fine ꝓferrētur: vt apud Uer. in. iiij. eñ. Que circū littora circū piscosos scopulos: vt si non acuerent circus circi videretur: sed id fieri nō placere ostendit: q̄m vt diximus ꝑpositio preposita in oībus syllabis grauat̄. Et tm̄ eodem piscatorē q̄n prepositio postposita grauat̄: oībus syllabis hoc est si gtūs segnat̄ redditus supraposito casuali: vt si diceris virtutem ꝓpter imperatoris: aut si alterū casuale fine coniunctione sequat̄. vt Uer. in. iiij. Te ꝓpter eundē extinctus pudor. Quod si media fit coniunctio nihilominus seruit regula: vt quod et Uer. ait limus. transtra per et remos. At vero ꝑpositio cōposita in vnum corpus coalescit cum ea dictione cui per cōpositionē adhereat: ita q̄ cū ea vnū habet accentū ꝓdominantē vt ꝓcio ꝓficis ꝓfeci. In prima eñ et vltima per grauatur in media acuitur. Quod si postponatur aut soluta est: et per se vt diximus accentū habet aut cōposita et tunc aduerbiū: extra q̄ dictione cōficit̄ vt hactenus quatenus. Nam si tenus compositā nō efficit priorem syllabam acueret. Cum quoq̄ prepositio postpositā illis pronoībus me te se nobis vobis cōpositā esse intelligitur. Itaq̄ semper cum illis grauatur. Sunt tm̄ qui dicunt enclitice particule vim tunc habere at ideo attrahere accentū ad syllabā ꝑcedentem. Oō de prepositiōe dicimus etiam de cōiunctione dicī potest nam prepositiua vel cōmunis si postponat̄ finalē syllabam acuit: vt si dixeris currit mouet igitur als in omnibus syllabis grauatur.

¶ Christi. Tertio transpositione. Quin. s. nā cū dico circūlittora tanq̄ ꝑ. vnū enuncio dissimulata distinctione itaq̄ tanq̄ in vna voce vna est acuta. Quod idem accidit in illo troie qui primus ab oris.

¶ Anto. Quarto attractione: enclesis grece latine dicitur attractio. dicit igitur q̄ dictiones enclitice. i. attractiue attrahunt ad se accētum, syllabe precedentis. hoc est attrahendo ad se eandem acuūt. Uerg. s. eñ. O qui res hominūq̄ deorūq̄ syllabarū: vtrobiq̄ acuitur: nō quemadmodū imperita multitudo solet acuere: sed modice atq̄ vt supra diximus: sono quodam moderato. ℣articule vero enclitice sunt tres. q̄: ne: ve: cum pronominibus q̄nq̄ postpositē. ¶ Quinto idiomate: idioma interpretatur lingue proprietas. Nam vnaquaq̄ lingua habet aliquid ꝓprium atq̄ suum: quēadmodum latine ꝓprium est acuere accentū vt in antepenultima si penultima sit breuis. si vero est lōga in eadē accentū collocare: quam rationem sermo grecus non sequitur. Antropos enim penultimam habet longam: tamen accentus apud illos in antepenultimam transfertur atq̄ ediuerso theologia penultimam habet breuem: tamen illi accentum in eadem collocant. Dicit igitur q̄ si dictiones grece cum literatura greca sermoni latino misceantur accentum quoq̄ grecū re tinēt: vt ecce simois penultimā

Attrahit accentū vox attractiua prioris.

℣articule finalem acuendo quatuor hec sunt.

Cum simul et: q̄: ne: ve: que cū ꝓnoīe iungis.

Finales acuit pcūctās teq̄ roganteq̄.

Hebree voces plerūq̄ in fine acuūtur.

Non tamen et semp quia sepe in fine grauātur.

Id quod alexander deceptus forte putauit.

Si casus grecos vsurpet sermo latinus.

Accentu greco talis vox est referenda.

Greca fit at si vox sed declinata latine.

Accentus noster casus moderabitur illos.

¶ Finis.

In as gentilia.

Syncopata.

Cōposita a dic duc et fac.

Errorē modernorū grāmaticorum damnat.

Fallentia alia ad regulam prēmissam.

Dictionum enclitica⁹ natura.

Greece declinata grecū seruant accentum.

brenia: vt apud Uer. ſ. eñ. vbi tot ſimois correpta ſubyndis. vbi Seruius inquit hoc nomẽ integrũ hoc eſt cũ greca literatura ad nos tranſit: vnde ſuo eſt accentu pferendũ. Nam ſi eſſet latinũ in antepenultima haberet accentũ: quia ſecũda a fine breuis eſt. hucuſq; Seruius. eodẽ modo periphas penultimam habet breuẽ: vt apũ Uergi. ſ. eñ. Qua ingens periphas et equoꝝ agitator achilles: tñ accentũ hz in penultima. ait nãq; idẽ Ser. ibidem. Periphas in fine accentũ nõ hz ne femininũ ſit: nec in tertia a fine qz nouiſſima longa eſt ergo in ri. hoc eſt in penultima hz accentũ. Econtrario epiros penultimã habet longã. Uer. ſ. geor. Eliadũ palmas epiros equarum accentum tamen habere in antepenultima Ser. idem teſtatur his verbis. Sane epyros grece proferuntur. vnde etiam e habet accentũ: nam ſi latinũ eſſet pi haberet qz longa eſt. Sed qñ accẽtus greci nõ mõ nobis incogniti ſunt: verũ etiã apud illos p ſingulas ppe dictiones ſpargunt neq; inymã quandã obſeruationem reduci poſſunt quotiens nobis accentus greci ratio non conſtiterit: etiã ſi literatura greca ſit latinis illã regulis moderabimur: hoc enim preceptũ multo cautius atq; prudentius eſt: t minus erroꝝ obnoxiũ. Oõ ſi literatura et greca ſimul latina fuerit quod in pleriſq; dictionibus reperitur: accentu potiꝰ latino vtemur quotiẽs greca latinis miſcemus. Ut buccolica geoꝝgica teſte Seruio in proemio buccolioꝝ apud grecos in fine habent accentũ apud nos in tertia a fine. ſiam vt in vltima ſit latinitatis vitat ratio: vt in penultima nõ ſit latinitatis efficit ratio. In nominibus grecis in ia terminatis quecunq; apud illos per i iota ſcribunt. nemo ſane mentis accentu noſtro dicet eſſe proferenda hoc eſt antepenultima acuta: cum penultima ſit brevis: cum preſertim nunq; fere niſi declinatione latina in illis vtamur vt phanthaſia: chyrurgia: melancholia: ſophia: philoſophia: cathegoria vſia. Et cõpoſita ab archia: quod interpretatur principatus: vt monarchia: hierarchia: tetrarchia. Et a logia: vt theologia: aſtrologia: etymologia. Et a graphia: vt oꝝthographia: coſmographia. chronographia. Et a machia: vt gigantomachia: naumachia: batrachomyomachia. Et a nomia: vt aſtronomia: cyronomia: antinomia. Et que diximus habere i breuem ante a: cum de vocali ante vocalem coꝝreptione et productione dicebamus ſuperius in dictionibus grecis. Omnia inq; illa accentu acuto in penultima proferenda ſunt: et ſi cuncta barbaries in me vnum conuret impetuq; faciat: quandoquidem poſſum ego illos vnico rationis clypeo facile refellere. Econtrario in illis que per ei diphthongon ſcribunt apud grecos: qualia ſunt dulia: hyperdulia: latria: idolatria: hermenia: non hermania vt iſti dicunt periharmenias ſed perihermenias: pedia: mechia: xenodochium: orphanotrophium: periſteroꝝtrophiũ: ictiotrophium. Omnia inquam hec in penultima accentum habent. In dictionibus quoq; grecis contra latinitatis rationem accentus circũflexus in fine pleriq; locatur: quemadmodum in omnibus genitiuis pluralibus qui apud illos in on terminantur vt epigramma epigrammatoꝝ: et aduerbia que in os: vt ſophos: amphibolos: ſed quẽ admodum ſupra diximus: quotiens huiuſmodi ſermoni latino miſcentur potius accentu latino modulãda ſunt. ¶ Sexto interrogatione. Nam vltime ſyllabe clauſularũ que interrogatiue proferuntur quodãmodo demande atq; ſuſpendende ſunt: idcirco diximus eas accentu acuto eſſe proferendas. Lucanus in principio pharſalie quis furor o cives que tanta licentia ferri. gentibus inuiſis latium ꝑbere cruorem. hic vltima ſylla da ſuſpenditur: atq; accentu acuto profertur.

Greca dictio latine inflexa latinus habet accentum.

¶ Finit liber quintus.

¶ Epitome.

¶ Puncta quib⁹ in latina vtimur oratiõe inueni hoc in capite tradunt: et quot sint latine locutiõi necessaria: et an puncta que periodus virgulam parenthesim ⁊ interrogatiuum dicimus sint necessaria.

Quemadmodũ in sermonis ductu necesse est fieri quasdam silentij distinctiones tum vt auditor intelligat clausularum diuersitatem etiam vt is qui loquitur captato spiritu maiori a crimonia pronunciet: idem quoq; faciamus oportet in scripto: vt per quedam signa cõfusionem illam distinguamus. Estq; illud in p̃mis animaduertendum duas tãtum esse notas: quib⁹ eruditi oẽm cõtextus ambiguitatẽ distinguũt: dicente Hieronymo in prologo Esaie. Sed quod in demosthene ⁊ Tullio solet fieri vt per Cola scribant ⁊ commata. Nam qui (quas appellãt) periodos virgulas et parentheses addiderunt: nullos habent authores: cũ econtrario sacre scripture libri colo et commate contenti sunt. Est igitur cõma qd̃ per duo puncta designatur: quotiens orationis tract⁹ eo peruenit vbi oratio cuz verbo aut aliquo vim verbi obtinẽte finitur: sed tñ aliã quandam orationem sibi adiungi desiderat. vt cõuertente dño captiuitatẽ syon: vel cum cõuerteret dñs captiuitatẽ syon. Comma autẽ dicit̃ a copto verbo greco qd̃ est incido. vnde latine potest appellari incisio: quoniam suo loco incidit̃ oratio: Colum cuius nota punctus est ponitur vbi clausula finitur atq; quiescit vt cum conuerteret dominus captiuitatem syon: facti sumus sicut consolati. Sunt quoq; quedam loca in quib⁹ nescias an oratio que sequit̃ ex superiori dependeat: vt dixit dominus domino meo: sede a dextris meis. hoc loco cõma colũ potuit esse. Colũ quoq; ponimus inter singulas partes oratiõis que p̃ articulum aut dissolutũ sine cõiunctione adnectũt: vt grammaticus. Rhetor. Geometres. Pictor aliptes. Cãtat. Amat. laudat. nostros mea roma libellos effete. grauiter. cito. nequiter. Euge beate. Non tamen dissimulauerim opportunã esse notã interrogationis in fine clausularũ quas interrogatiue aut cũ interrogatione admirati ue p̃ferimus: vt hic pietatis honos sic nos ĩ sceptra reponis? tu ne ille aeneas quem Dardanio Anchise alma Ven⁹ phrygij genuit Simoentis ad vndam Pretermittere v̄o nullo modo possuz qd̃ video Quintiliano exactissimo harũ rerum iudici placuisse: vt quotiens dictio esset ambigua vel significatione vel declinatione vel mutatione in aliã partem orationis ambiguitas illa superimposito apice toleretur. Esto exẽpli gratia. occido si habet apicez in prima syllaba significat in ea esse accentũ predominantem sequentemq; esse breuem: proferriq; accentu graui: valetq; tunc occido: idest pereo. quod si super secundã ponatur apex: significat syllabam illam esse longam: in eaq; proferri accentum predominantem: vt occido: valetq; pro eo quod interficio: propterea cum indifferẽter: dicamus musa nominatiuo vocatiuo ⁊ abltõ. Si vltime syllabe apicẽ apponas significat tantum esse ablatiuũ aut septimũ casum. Si vero pone apicẽ habeat in finem appositum sigum est esse prepositionem siue aduerbium: alias vero manifestum est esse verbum.

Due note q̃bus oẽm ambiguitatẽ lecturo tollim⁹.

Coma q̃d sit.

Cõma vñ dicitur.

Colũ q̃lr signat̃ ⁊ vbi ponitur.

Interrogatiu⁹ pũct⁹.

Occido. Pereo.

¶ Finis.

¶ Andreas Vaurentinus Serranus Joãni Gasqueto Joanni Tauernisse. Basordano ⁊ Stephano peyrere Aginnino iuuenibus perq̃ eruditis. S. P. D.



Quum Aginni in bonarum literarũ emporio celeberrimo poeticen optimis honestati stipendijs publicitus enarremus. Multorum ⁊ familiarium ⁊ amicorum quotidianis acti precibus artis quoq; metrifice p̃cepta sumus enixissime professi. Sed cum multi diligenter de hac re scripsissent hesitauimus quem ex illis potissimum enarraremus. Tandem in mentẽ subijt nõ quẽ ego sed quẽ scholastici (quoꝝ turba frequens ab nostro ore pepẽdit humanitatẽ sensibus imis insertura) vellẽt a me debere capi ⁊ edoceri: quẽq; discipuli plurimum sequerentur ⁊ tractarent. Quare ego manibus omnium teneri conspiciẽs ⁊ teri Aelij Antonij quem Nebrissensem vocant introductiones grammaticas. Ratus sum optime successurum: si illius librum quintum de prosodia scriptum enarrarem. Sed aliter res se habuit: siquidem progrediens parum accurate de re ab eodem authore scriptũ comperi. Quare eniti placuit diligẽtius hanc rem nostros edocere: nec quid quod ad rem pertineret preterire. Collegimus ergo multa: ⁊ plura quidem q̃ ille scripserit vir alioqui eruditissimus. Sed quid collecta nostris dedimus: quare non contenti hortati sunt quoq; vt darem impressoribus: vt latius emanarẽt: quoq; pluribus prodessem. Ergo hec Antonio quod is iam passim enarretur addenda curauimus. Sed ita vt vbi Antonius preceptum finiuerit: nos euestigio collecta iunxerimus cum authoruꝫ nominibus: ex quibus nos tot ⁊ tanta deprompsimus: quod a nobis nisi indigne aliter fieri non poterat: que omnia vobis iuuenes optimi damus: impertimur: ⁊ dedicamus: quod vos ad hanc rem progressos eruditiores fieri optamus: ⁊ quod nostri nominis ita estis amatores: vt mea solius vestigia sequamini: quãobrem orationem a me haberi oportuit: qua me vestrũ quoq; memorẽ significarem. Accipietis igitur hoc nostrum sed perq̃ exiguum munus. quod nostre eternum sit pignus amicitie: quod quoq; quosuis lecturos poscimus: immo Aelium quoq; Nebrissensez tam succincti operis authorem deprecamur ne nihili verba putet nos opposuisse quod iumorum sit incrementa rebus quibuscũq; dare: quod admodũ erudite post Aristotelem protestatur Marcellus trigesimo secũdo digestorũ libro nature cõgruere humane. Sed satis volumus hec vos tantum valete. Aginni ad supputationem romanam ab salutifero partu anno. M.cccccxv. Idibus Aprilis.

¶ Joannes Gasquetus ad dominum Vaurentinum.

Montalbana colens Gasquetus tecta rependit.
Andrea meritas tanto pro munere grates.

¶ Joannes Basordanus ad eundem.

Has quoq; condomij musarum sacra professus.
Basordanus habet tibi Vaurentine perennes.

¶ Stephanus peyrera ad eundem.

Non habitans peyrera lares belmontis abibit.
Oblitus meritas grates serrane rependit.

¶ Guillermus Sabaterius Vaurentini.
discipulus ad lectorem tetrastichon.

Qui petis extructo numeros depromere versu.
Huc ades: hoc lecto codice doctus eris.
Post nebrissensem meus incrementa poetes
Junxit: vt vlterius addere nulla queas.

¶ Epistola magistri Raymundi Palasini abigene suos ad tyrunculos in laudes authoris.

Vius authoris laudes verbis cõsequi vel calamo arare posset nemo: baudeti collati nobis codicis vtilitatem quibuscunq; preconijs valeo prorumpere. ni secũdus bispanus nobis natus Antonius summulas dedit grammaticas: vt ille primus Petrus nobis cõtulit logicas. O vberrima plaga que tot ac tãtos meruit enutrire sapientes: non certe imminero. Antonius est dictus: nam teste Richardo: conueniunt reb⁹ noia sepe suis: cognatosq; oportet esse sermones reb⁹ de quibus sunt namq; Antonius ab ana quod est sursum dicitur ⁊ tonans quasi sursum tonans: is ceteris pre ceteris grammaticis altius intonuit: nam q̃q̃ ceteri multa vera dixerint in hac arte nõ parum vtilia: pauca tamen per illos probata fuere. Hoc vero in codice nulla a nostro authore dicuntur probatione egentia que peritorum authoritate vel exemplo non probãtur: ideo non sine causa dicit capite primo cum de erotymatis sermonem fecit. grammatica est scientia recte loquendi recteq; scribendi ex doctissimorum virorum vsu atq; authoritate collecta Dicere igitur possum illos nõ grammaticos sed grammatellos esse qui vsu vel authoritate peritorum sua non probant dicta: hunc q; verum grammaticum afferre quare mi iuuenes non possum satis admirari nõnullos imbecilles dente canino tantum optasse dilacerare virum. Jdeo ipse grammaticorũ minimus locos ab illis inuidis morsos veritatis baculo tueri volens paruulas edidi tutelas ac explanationes circa regulas difficiliores: accipite ergo leti dogmata nostri libelli.

¶ Liuori ardentissimo in Antonium Nebrissensem.
Jacobus Soqualba de terminis ⁊ Narbonensis.
¶ Elegidium.

Excute gorgoneos fedo de corde furores
Ac stigios pariter cũ phlegetonte modos
Letheiq; bibas flagrantia flumina riui.
Aut acherõtis aquas euone corde graues
Define prudẽtũ prefulgens dogma virorum
Jnfami liuor tu maculare manu.
Quilibet impropriis maiora negocia rebus.
Quam sapit externis sit licet ipse parum.
Vir demens curas alio de tergore captat
Decq; suo nunq; quod sibi sulcat onus
Hispanas igitur tam dulci gramine fruges
En valido morsu teq; negaq; sequi.
Sepius hispanis naz stant animalia silvis.
Que tua nõ vnq; liuida tela timent.
Ergo liuor vanas nebulas calidãq; mephiti
Turpiter aut doctis sed tibi iunge viris.
Viuat ⁊ antoni florens academia docti.
Et sua grammatice stet vigeatq; diu.
Sistere barbariẽ que nostris non finit oris.
Nec male gramineo pabula vana solo.
q̃q̃ aliter vulgus varium vanusq; popellus
Sentiat: ⁊ nigro det vaga sacra thalo.

¶ Vale.

¶ De dictionum peregrinarum ⁊ quarundā aliarum accentu opus vtilissimum.

¶ Epitome.

☞ Non omnia nomina hebraica accentum in vltima syllaba habere contra alexandrum.

Alexander dogmatistes. i. qui fibi sp fi atq illis q mō in sua verba iurarunt: precepta quedā reliquis oīb⁹ mandata pposuit. illud in primis tradit: qō illi cātant: amāt: laudāt ⁊ quasi oracula quoddam apollinis pse ferunt. O ius inquiunt barbara vox non declinata latine accentum super ettremam seruabit acutū. Ere das eadem officina hoc prodijsse. vnde alia hmōi pcepta que sermōis latini reliq̄as fūdi tus euerterunt. Sz esto nescierit latine qsua tate res lr̄aria dominabat: q̄d nōne cū de barbaris b̄ est hebraicis dictionib⁹ pcepta dabat. oportuit hebreos qsulere ijs de reb⁹ q̄rū igno ratiōe tenebat. Sz qm̄ i gallia res gesta est: nō erat illi copia hebrei cuiusdā pceptoris vñ illa disceret. q̄d reliquaꝝ nationū asellos bipedes ita ne oportuit rōnis habenas alteri permittere: vt quacūq ducerent sequerent. Neq eñ ea fuit authoritate Aler. q̄ pythagoras cuius discipuli satis magnā i rebus dubijs pbationē afferre putabant fi ab illo se audiuisse dicerēt. vñ emphaticō apō illos erat ipe dixit. Hebraice dictiones accētu acuto i penultima pferuntur.

Cū igit illō fit oīs sit grāmaticoꝝ qsensu recep tū dictiōes pegrinas nisi lr̄aturā mutauerit cū suo accētu ad nos migrare oportere cōfitemur. iā nō hebreos: quorū genus iustissimo quodā dei iudicio nō tm̄ fine magna lr̄aruꝝ iactura extinctū est: sed vnū quēpiā et regenerationis nuper in xp̄o vel mediocriter hebraice lingue peritū ⁊ cōperiem⁹ vnūquodq; xp̄ū apud illos: et ex ijs q̄ latinā declarationē admittere nō possunt accētu acuto in penultima atq etiā nōnūq̄ i tertia a fine pferri debere. Ita cū dicim⁹ Abel accētu in fine acuto: non grece pferim⁹: q̄ apud illos in fine grauat: nō latine: q̄ nullū latinū nomē nisi corruptū vltimā acuit: nō hebraice: q̄ illi primā accentu acuto pferūt. Igit nulla harū triū linguaꝝ quibus ecclia vtit: sz suo hoc est ab ignoratia nato accētu isti pnūciāt cū pferendū sit abel accentu in prima: atq pari rōne nō dicem⁹ accētu acuto in fine abisai sz abisai in penultima: nō abimelech: sz abimelech: nō bersabe sed bersabee: nō carmaim sz carnaim: nō coelech sz coelech nō casleu sz casleu: nō esau sz esau: nō ezel sed ezel: nō engadi sz engadi: nō ephrata sz ephrata: nō gomer sz gomer: nō iezabel sed iezabel: nō isboseth sz iboseth: nō miphiboseth sz miphiboseth: nō lamech sz lamech: non matusalē sz matusalē: nō ramatha sz ramatha: nō rāmatha sz rāmatha: nō iared sz iared: nō heber sz heber: nō iaphet sz iaphet. nō luza sed luza: nō ramathaim sz tamathaim: nō ephraim: sz ephraim: nō berzellaim sz berzellaim: nō isai sed isai: nō madai sz madai: nō edrai sz edrai: nō vlai sz vlai: nō sale sz sale: nō eliezar sz eliezar: nō phares sz phares: nō zarā sz zarā: non sopthim sz sopthim: nō ppe alia innumera q̄ ppera ab ignaris huiꝰ ligue atq rōnis lr̄arie p ferūt. In tertia q̄ a fine cōplura ex hebreis nō declinatis enūciank accētu acuto: vt iona thānō ionathā: osanna nō osanna: nabucho donoso: nō nabuchodonoso: mahalelel non mahalelel. Atq ex his ēt q̄ declinank: nō vtiasin penultima sed vrias in tertia a fine: nō thobias sz thobias: non gomorrha sz gomorrha: non rogozma sed rogozma. Sed de his infra pluribus disserendum est. ¶ Epitome.

Hebraice dictiones accētu acuto i penultima pferuntur.

Hebraice dictiones penultimā acuentes.

Accētū in ūpenultima habentia.

☞ Dictiones hebraicas latine declinatas accentum habere latinum.

Ex supiori regula ꝓfs illa ē oēs dictiōes hebraicas si latina declinatiōe inflectrank: ēt accent⁹ latīni rōnem sequi debere. hec pceptio ab oībus in cōi grāmaticis recepta est atq pcessa: neq differentur eā grāmatiste: qñquidem ipsi dicunt si latine nō declinētur accētuꝫ habere acutū in fine: igit ediuerso si latine declinenk accētū latinū habeāt opz. Atq hec pceptio latissime ptz idq; nō mō in hebraicis dictiōib⁹ sz ēt in his q̄ in latinū sermonē ex greco venerūt. Sz de grecis in latinū q̄uersis mox de hebraicis quā rōnē apō nos obseruēt panca dicēda sunt: atq illud in primis de quo iā pridē cū oī barbaria digladiati sum⁹: nullū vez nomē barbarū posse inflecti qō terminationē ōclinabilē atq accētū latinū nō hēat: atq ecōtrario si declinenk accētū q̄ habeāt latinū nec esse fit. Cū igit adā abrahā ⁊ hmōi neq accētū sz neq latinā terminationē habēt q̄ declinari possit nulla rōne inflecti latine pñt: qō q̄ daz ex nr̄is fecerūt: atq in obliq̄s ade abrahe dicere nō dubitarūt. Sz q̄ recte i pfi viderint Prisciani. Priscian⁹. certe lib. de octo ptib⁹ oronis in hec verba pcipit. Nota inq̄t barbara declinabilia nō solū in am: sz i alias quoq; terminatiōes nulla latina vel greca declinatiōe sunt moderāda nisi trāsferank i aliquā formā declinabilē qō q̄dā historici fecerūt: vt abrahā inq̄t abraam⁹ i. Idē quoq; refert Flam⁹ Josephꝰ in. s. hebraicaꝝ antiq̄tatū lib. Nota inq̄t ꝓpter scripture decorē greci ad declinationē legētiuꝫ mutauerunt: neq; eñ gētis nr̄e inq̄t est hmōi formis vti: sz ꝛ vnū q̄dē schema ⁊ finis noīm sit vn⁹: vltimas tm̄ noīm syllabas aliter illi declināt. Noe itaq apō eos noeus appellat: ⁊ abrahā abraam⁹: ⁊ sic de forma in oī schemate custodi tur. Hec iosephi ꝓba quēadmodū ⁊ Prisciā i supiora manifeste ostendūt sub illa terminatione nullo mō posse declinari: tū q̄ nulla dictio latina nisi corrupta accentū ꝛ in fine: tū q̄ in am terminatūynū ē tm̄ apō latinos: idq; indeclinabile nequā: qō ipm argumēto ēt illa q̄ indeclinabilia eē. Qō si terminationē hñt declinabilē accētū ꝙo barbaꝝ b̄ ē i fine acutū nihi lominꝰ declīari pñt: vt in da: bala da nid: ezras israel. Qō si vspiā declinata reperies pura inde: bale: danidis: ezre: israelis: tū ipos obliq̄s tū ꝓmā noīm positionē accētu latino efferas opz: vt bala bale: ezras ezre: accētu i ꝓma sicut musa muse: lucas e. danid accētu in ꝓia danidis in eadē ad proportionē bogud bogudis. qō solū nomē ex terminatꝛ in d apō latinos declinak. Israel q̄ accētu i penultia sicut ⁊ Aldichael dicēte Valerio Flaccoī argonautica bꝰ ⁊ odorat⁹ flagrāti crine Aldichael. sz osa hmōi obliq̄s iō pducūt q̄ a grecis p e lōgū scribūt. Quare si vspiā abrahe: ade iude: danidis: ⁊ similia legis: necesse ē accētu latino efferas atq in recto abrahas: adas: idas: danid accētu latio enūcies aut nihil ē totū hoc negociū qō grāmaticē appellam⁹. ¶ Epitome.

Aduerte.

☞ Nomina hebraica ex greco traducta accētum latinum habere.

Latina dictio nunq̃ acuit in vltima.

De vero noīa ex hebreo sermone p̃ grecū formā declinabili in latinum venire si declinationem hñt grecaz accētu quoq; greco moderāda sunt. Oō si latina declinatiōe inflectuntur accēt9 quoq; latini regulā sequant opz. Nā cum latine lingue illud sit ꝓpriū vt dictiones integras in vltima syllaba nūq̃ acuat: circūflectat: ſz in dictiōib9 dissyllabis primā in polisyllabis que penultimā hñt longā eandē acuat: q̃ vo breuē in tertiam a fine trāsferat accentū: greci suam quandā rōnē sequētes t vltimas dictionū syllabas acuere vl circūflectere pñt: t penultima existēte longa accētū in antepenultima transferre atq; ecōtrario existēte breui in eadē accētū collocare. Eū itaq; noīa in a vl in as terminata i iota añ habētia q̃ apud illos breuis ē in penultima pferant accētu acuto latini i añ penultimā trāsferūt. Preterea q̃ quēadmodū dixim9 latini sermonis regula nō patit vt penultima existēte breui accēt9 in eodē collocet sed in tertia a fine accētus trāsferat. Itaq; nō dicem9 cū grecis abdias abdie penultima acuta qm̃ latin9 declinam9: ſz abdias abdie accentu in añpenultimā trāslato nō azarias ſz azarias: nō ezechias sed ezechias: non esaias sed esaias: nō hieremias ſz hieremias: non ieconias ſz ieconias: nō iosias ſz iosias: nō matathias ſz matarhias: nō ozias ſz ozias: nō onias ſz onias: nō zacharias ſz zacharias: nō barachias ſz barachias: nō thobias sed thobias nō vrias ſz vrias: tamet̃ hec duo vltima etiā rōne hebraice t̃rature accētū habeāt i antepenultima quēadmodū t maria: qō nomē apō hebreos celebre doctissim9 quisq; penultima breui posuit in carmie. Elau. pparat t marie pulchros ſz luce minores eligit ornat9. Sedulius quoq; i paschali. q̃s fuit ille nitor marie cū x̃ps ab aluo processit. Eadē quoq; ratio est noīm grecoz i iota in penultima hñtiū añ a finales vt sophia: philosophia: symphonia: phātasia chirurgia: melācolia: cathegoria vsia t ab ode es. cōposita q̃ interp̃tatur cārus. vt prosodia: tragedia: comedia: psalmodia: melodia: t ab arche q̃ est principatus: vt thoparchia: monarchia: hierarchia. tetrarchia: t a logus q̃ est sermo vt theologia: astrologia: tropologia: etymologia. t a graphe q̃ ē scriptura: vt orthographia: cosmographia: chyrographia: topographia: t a mache es. quod est pugna vt gigātomachia: naumachia: batrochomyomachia: t a nomos q̃ est lex vt astronomia: chironomia: antinomia: q̃ vo apō illos p ei diphthōgō añ a scribūtur in eadē hoc est penultima hñt accētū: itaq; hac rōne dicem9 dulia t hipdulia: angaria nō vt isti pferūt dulia t hipdulia: angaria i tertia a fine latria et idololatria non latria idololatria hermenia nō vt isti dicūt pihermenias: pepia non pepa mechia nō mechia: eadē q̃s rōne dicim9 zenodochiū nō xenodochiū: ozphanotrophiū nō vt iureconsulti orphanotrophiū: ichthiotrophiū nō ichthiotrophiū t alia ꝓpe innumera q̃ per regulā distinguuntur. ¶ Epitome.

Termiata in a vel in as habētia iota ante a vel as in q̃ habeāt accentum.

Adiectiua ab aduerbijs tpalibus deriuata penultimā breuiant.

¶ De noīb9 possessiuis i inus a. ū. termiatis.

'Possessiua in inus quem accētū seruāt.

NOīa possessiua in inus a. um. exeūtia q̃ a noībus grecis colozes gemmas: vnguēta materiāq; nectilē significātib9 deriuant: penultimā breuiant ac perinde in tertia a fine accentū reti-

ciūt: vt coccinus crocinus hyacinthinus glaucinus prasinus sandicin9 amethistin9 adamāthinus christallin9 smaragdin9 saphirin9 onychin9 myrrin9 amigdalin9 amaracin9 amaracithinus byssinus bōbicinus carbasinus cilin9 gausapin9. Que oīa t hmōi similiter idimata cōsitenē isti apud poetas penultimas breuiare: in psa tñ oratione in eadē accētū hñt. Sed vbinā isti legerūt aliā esse rōnē syllabe in carmine aliā i oratione solutā pterq̃ cū postvocalē natura breuē sequit muta cū liq̃da. Id eñ priuilegio quodaz singulari fit: vt vocalis illa in psa semp breuis: in carmie vo idifferēs tmedia fit. Quare omittam9 iā istas nugatoz ineptias atq; regulā q̃ a nobis tradita est de dictiōi b9 i añ u habētibus in medijs syllabis observem9: quo in loco multa poetaz exēpla attulim9 quib9 pbatū ē syllabā hāc breuiari: atq; ex consequēti inxta regulā grāmatice latine accētū in tertia a fine trāsferre. Breuiant preterea penul. quedā noīa adiectiua a b aduerbijs tpalibus deriuata: vt a cras craſtinus a perēdie perēdin9 a sero serotin9 a pridē prīstinus ab hozno hozmotin9. Et noīa ab arbozib9 materiā significātib9 vt a cerro cerrin9: a tilia tiliagin9 ab olea oleagin9 a fago fagin9. Illō tñ meminerimus a clā clādestinus penultima longa debere proferri. ¶ Epitome.

☞ De noībus ex forma greca in tes masculini generis t tis feminini definentibus.

SOt apud grecos noīm gēriliū tpos sessiuoz q̃ a ꝓpriis hoīm locoz̃q; nomunq̃ deriuant formā huiusce modi: vt masculina exeāt in tes eūliū syllabaz in gtō: feminina vo in tis mittētia gtm̃ in idos a scythia scythes scytu: scytis tydos. a sarmatia sarmates sarmatu sarmatis tidos. phthia phthiotes phthiotu phthiotis tidos. Declatini q̃ ma sculina sunt in a terminātes per primā noīs declinationez inflectūt que vo feminina per tertiā mittentia gtm̃ in i dis vt scitha e. scithis idis: sarmata e. sarmatis dis. phthiota e. otis. idis. q̃ oīa pterq̃ duo illa priora vocalē hñt pducta añ tes vel tis. Hāc formā interptes pmū greci atq; illos imitātes latini in plerisq; scripture sacre locis observarūt. Un̄ ab anathot q̃ fuit ciuitas sortis beniamin trib9 hieroſolymis passū milibus

Anathot ciuitas.

Hieremias ppha t vnus de triginta fortissimis sub dauid rege anathotite sūt cognomināti. Apharatō oppido i mōte amalech abdon iudex israel t vn9 q̃s de trigīta ꝓncipibus viris

'Pharatō oppidum.

sub dauid rege banai pharatonite nūcupant. Amozasti vico nō lōge ab eleuthorozoli ciuitate fuit. Aldicheas ppha mozastides cognominat9. Sic a rubē leui gad zabulō aser filij

Aldocheas vicus.

Jacob rubenitaz leuitaz gaditaz zabulonitarū aseritaz familie dicunt: atq; pari mō complures alie q̃s in libris numeroz legim9. femi nina vo tā etiā nō ita frequēter pleriq; tñ sub hac forma scripta repias. vt ab ammon t moab q̃s loth ex duab9 filijs gēnitiviri posteri ammonite: t moabite sunt cognominati femine āmonitides t moabitides sicut in. iij. Reg. li. adamauit iquit salomō mulieres ammonitides t moabitides. Ruth q̃s moabitis t de regiōe moabitide in hystoria sua narrat. A madia q̃s ciuitate regione illi9 ciuitatis in deserto inxta mare rubrū viri madianite. t cozbi i li. numeroz madianitis oz. Job pterea vites

Amadia ciuitas.

Job vitus

cognominatur ⁊ in regiõe vsitide ost⁹ tradi⁹ er hac regula ꝓtãtissime a grecis atq; latinis obseruata deꝓhendunt multi errores i o bus pene latinis codicib⁹ trãscripti. Nã a galaad mõte arabie finitimo siue ab vrbe i mõte eodẽ sita recte galaadites e. ꝑ gñe mascu. ⁊ galaadi tis idis. ꝑ fe. formaf. vñ in. ſ. li. regũ berzellai galaadites ost. ti. ſ. machab. frequẽter regiões galaadita legim⁹. Qua igit rõne defendi põt qõ i. iii. regũ. li. legim⁹: ſz ⁊ filijs berzellai gala aditis reddes grãm: cũ di cẽdũ sit galaadite: ni si malis dicere galaaditis sabaudi regiõis: qõ in codicib⁹ antiquis salmaticensis ecclie atq; monasterij diui Stephani i eadẽ vrbe scriptũ repit. Lũq; frequẽter legam⁹ thecua oppidus ⁊ desertũ thecue. vñ. Amos propheta thecui tes cognomiat: qño mulier illa q̃ ioab suo cõ mẽro suborauit i. ij. regũ thecuites ost cũ the uitis appellãda sit. Silis error in li. iij. scripti ẽ de roboã filio salomõis nomẽ inqt mris ei⁹ naama amanithes q̃ ⁊ i codicib⁹ illis salmã ticẽsib⁹ amanitis legit. Sunã q̃s oppidũ fuit paleſtine iuxta qõ Saul superatib⁹ philisteis cecidit: hic muli er illa cui filiũ helise⁹ pphera suscitauit: sunamitis cognominat. Abisac q̃ illa q̃ dauid senecta etate ꝓfectus refocillabat sunamitis ab eodẽ oppido ẽ appellata: ſz qño helise⁹ potuit dicere puero suo voca sunamitẽ hãc tm uenerũt abisac sunamitẽ: cũ vtrobiq; dicẽdũ sit sunamitida. Nã error ille q̃ i oib⁹ li bris recẽtio: ib⁹ legit Lãti cor. c. vſ. Reuertere reuertere sunamitis reuertere et i tueamur te. ⁊ qõ sequit̃ qd videbis in sunamite nisi chor⁹ castror: nulla rõne defendi põt cũ vtrobiq; lo co n poni debeat l sulamitis: qõ ⁊ libri salmã ticẽses hñt ⁊ l posteriori sulamitide poti⁹ q̃ su lamite legi oporteat. Atq; ediuersor aliquid er nono testamẽto degustem⁹ cũ ab scarioth iudas ille pditor scariotes dici debeat in oib⁹ ppe libris scarioth is ẽ scriptũ: ⁊ mille alijs hu iusmodi que suis locis dirigentur.

Tecua op pidũ ⁊ de serũ tecue

¶ Epitome.

☞ De nominibus hebraicis ⁊ barbaris vni⁹ syllabe adiectione declinatis.

NOmina hebraica q̃ extensiõe vnius syllabe ad grecã ac pinde ad n̄raz de clinationẽ trahunt̃: in eadẽ syllaba retinẽt accẽtũ apõ nos i q̃ fuit apõ hebreos. Nã quẽadmodũ i supiorib⁹ er authoritate ꝓphe. ⁊ Josephi dictũ est greci ꝓnũ atq; illos deinde imitati latini vastitatẽ illã hebrai carũ dictionũ interꝑtes moderati sunt ad scri pture decorẽ voluptatẽq; legẽtiũ. ex Adã abra hã Joseph phicol. Satan q̃ apud illos i fine acuun̄t. nos forma declinabili vni⁹ syllabe ex tensiõe: adamus: abraam⁹: iacobus: iosephus: phicolus: sataras: accẽtu in penultima acuto siue circũflexo fecim⁹. Quãq; ⁊ alia potuit esse rõ cur iacobus ⁊ roseph⁹ penultimas ꝓdu cant qõ vox per o mega ⁊ e longũ a grecis scri bunt̃: sed de his capite in sequẽti plura. Pari q̃s rõne Dauel: israel michael: ⁊ silr definentia in danielem israelũ michael ẽq; vertimus: ⁊ q̃ apud grecos vltimas acuũt q̃ a grecis ꝑ e lon gum scribuntur que preterea apud hebreos accentu acuto in penultri. enũciant̃: si nois ex tensione fiant n̄ra accentũ in eadẽ hoc est i an tepenulti. habebunt: vt er iocabel abel noe⁹ pri ma acuta nos iocabela abelus noeus accẽtu n eadem hoc est in tertia a fine fecim⁹ eliezer

Paulcian⁹. Josephus

quoq; .penul. acu. ⁊ finois extẽsione, declinet latine in eadem syllaba retinebit accentũ hoc est in tertia a fine: vt eliseus. Eadem quoq; fuit ratio cur quedã noia barbara in icus ter minata penul. produxerũt: qõ vox antea q̃ ad latinã declinata traherent̃ finalẽ syllabã acue bant: sic a theodotic. nos theodotic⁹ ab alaric. nos alaric⁹ a rodotic nos rodotic⁹: a frederic nos frederic⁹ fecimus. Nã qõ alterã. scripsit i ꝑ prijs icus ꝓducit̃: vt fredericus multos in er rorẽ induxit pntantes illud de oibus hoc gre cis ⁊ latinis dictũ q̃s esse. ita q; penul. acuta si ue circũflexa ꝓferũt eutic⁹: rusticus: dñicus: cũ ꝓpria noia sunt. qõ oino est absurdum.

Barbara i icus penul ti. ꝓdu.

¶ Epitome.

☞ De nominibus vocales longas siue bre ues in penultima syllaba habentibus.

CUm septem sint vocales apud gre cos tres ex illis: hoc est a iota ⁊ ypsi lon medie atq; indifferentes .i. q̃ ꝑ duci ⁊ breuiari pñt. due eternũ bre ues e psilon ⁊ o micron. due quoq; semꝑ lõge era ⁊ o mega hui⁹ rei ignoratio pleroscq; in accentus errorẽ induxit in pleriscq; dictionibus grecis. Nã q̃ per vocales longas in penul. scri buntur aliqñ accentu acuto in tertia a fine ꝑ ferunt atq; ecõtrario q̃ ꝑ breues in eisdẽ accẽ. q̃s acuto ꝺ artẽ atq; rõnẽ latine grãmatice vt sepe diximus: cũ ita q; apõ grecos poderis syn teresis dioceſis erem⁹ paracletus: ⁊ opinra hu ius gñis ꝑ e longũ a grecis scribant̃ q̃ rõne de fendi põt poderis syntherẽsis dioceſis erem⁹ paracletus accẽtu acuto in tertia a fine ꝑfe rẽ tur: atq; in obliquis quozũdã noim i er termi nator peccãt iber ri. celtiber ri. caracter ris. lu ter ris. soter eris. penl. graui cũ acuta siue cir cũflexa sit ꝓferri ꝺbeat iberi celtiberi caracte ris luteris soteris. ẽrio q̃ ꝑ escribũt. correptã in penul. accẽ. acuto ꝓferũt: vt obelus penul. circũflexa siue acuta ꝑ obelus antepenul. acu ta: ⁊ cõposita a genos qõ est gen⁹ vt ozigenes ꝑ thogenes ꝑ origenes pthogenes ⁊ a thelos qõ est finis vt praxiteles. ꝑ praxiteles. Aristo. ꝑ aristo. ⁊a sthenos qõ ẽ potẽtia vt Demosthe nes ꝑ demosthe. Calisthenes ꝑ calisthenes et a theos qõ est de⁹ vt timothe⁹ ꝑ timothe⁹. Do rotheus: ꝑ dorothe⁹: desitheus ꝑ desitheus. Silis error circa o literã ꝓgnit. Nã cũ idolũ antiphona sinopis metamorphosis esop⁹ ꝑ o mega hoc ẽ lõgũ a grecis scribãt̃ atq; pinde ac cẽ. acuto siue circũflexo i penul. ꝓferri ꝺbeãt: isti ex huius rõnis ignoratia idolus antipho na sinopis metamorphosis. esopus accentu acuto i tertia a fine ꝓferũt. Cũ ꝓterea dorõ qõ interꝑtat̃ donũ ꝑ o mega scribat̃ a grecis: atq; er cõsequẽti noia ꝓpria in dorus terminata q̃ inde cõponunt̃ penul. acuta siue circũflexa ꝑ ferri debeãt: vt Isidor⁹: heliodor⁹: cassiodorus ⁊ filꝛ definẽtia ipsi ꝓperã accẽtu i ãtepenl. reti cto. Isidorus eliodor⁹. Cassiodorus enunciãt ꝺ rõnẽ artis latine grammatice. Hac rõne a go nia qõ est angulus ꝓposita ꝓducãt necesse est vt agonus trigon⁹ tetragon⁹: nã a gonos qõ ẽ genus breuiãt̃ q̃ ꝑ o micrõ scribunt̃: vt antigo nus erigone. ꝺz ꝺ his alio i loco plã diximꝰ.

In dictiõe idolum et alijs mul tis dictio nibus abu simur.

¶ Finis.

¶ Aelij antonij Nebrissensis grãmatici de vi ac ptate ⁊ rarus: deq; illaq; falsa' platione ad q̃ ꝑ reuerẽdũ ⁊ ꝓ iesu patrẽ ac clemẽtissimum dñm Johannẽ a stuniga quondam cistercien

fis militie magistrum Dalcantara: nūc ẏo hispalensem archiepiscopū designatum.

NUllum est adhuc opus a me editū clementissime pater qđ nō ex ipsa rerū notitia inuidiā atq; odiū obī perita multitudine in authorē sūm cōflauerit: sed qđ nō subinde fuerit etiā detractorū meorū iudicio cōprobatū. Erat enim facile vulgus incertū erroris cōuincere: cū hȳez tot viros grecos ⁊ latinos: quorū authoritatem illorū deprauate opinioni opponerē: haberē ex nostris cōplures studiorū meoz studiosos qui illud idem qđ ego de re literaria sentirent. Haberē codices pueriles ⁊ literarū monumenta lapidibus ac numismatis impressa que meis obseruationibus astipularent: nūc ẏo in hoc ope qđ de vi ac ptāte literarū tuo pclarissimo noīe publicamus oīa mihi illa dēsūt adiumenta. Nā ⁊ grecos ⁊ latinos ex beniuolis alienos feci: cū ostendi illos in multis turpiter errare. Vispanos meos iāpridē infestos habeo qui facile paterenᵗ me illis eē equales superiorē certe egre ferūt. Jpa vero antiquoz voluminū maiestas nulla ex pte auxilio nobis eē pōt: pterea qđ in hac vocū disputatiōe litera mortua ē: quē spūs debeat excitare. Una re sola eadēq; nuda varietate cū totyris: tot linguis: tot nationibus vni mihi certādū est qui tamen numero plures erūt: rerū tm pōdere supabim⁹. Sic ⁊ exclamēt vr steuchora vincere possint. ⁊ si me adeo oēs greci latini simul ⁊ barbari agmine facto lapidibus ⁊ gladijs iecissent nihilominus rei pulcherrime ac perinde mortalib⁹ necessarie: antea cȳ penit⁹ iteret patrocinīū defensionēq; suscipiā. Qđ si pudicta opinio apud illos tm valet vt neq; euidētissimis rōnib⁹ meis velit cedere illud reliquū ē pr optime agēt: humanissime qđ antigenidas frigenti ad pplm discipulo dixit: vt tibi canaz ⁊ musis. illud q̄ sub incerto auctore vulgatuz q̄ interrogat⁹ quid tm laboraret ī arte ad paucos peruētura: satis inquit mihi sint pauci satis vn⁹: satis nullus. Itaq; licebit mihi vel cū Persio poeta locū infodere: atq; eadē immurmurare vidi ipse libelle: cetera nostri. Sed dicet quispiā qđ tanto dignū feret hic pmissor hiatus: aut qđ ita ītumescit quasi disputatur⁹ magnis de reb⁹. Ad hȳaz sonos hoc ē pueriles opas nos reuocat hoīes barbatos atq; in pclarissimis artib⁹ ⁊ disciplinis recoctos. Posez ergo ex Quintiliani ẏbis ad ista mīdere nō esse parua sine qb⁹ magna cōstare nō pōt: ⁊ illud eiusdē ne qs igit rāq; parua fastidiat grāmatices elementa. Sed quia iteriora huiⁿ sacri adeuntib⁹ apparebit multa rerum subtilitas q̄ nō mō acuere īgenia puerilia: ſz exercer altissimā q̄ eruditionē ac scientia possit. Anquiuslibet inquit auris est exigere literarū sonos nō magis hercle q̄ nerueꝝ. Neq; ego is sū qui adamussim hoc de me pstaturū pollicear. Noīes eīn sum⁹ qui vt ait Quin. labant aliq̄ atq; onere cedūt: sed qđ sperem⁹ posse fieri: vt his nr̄is admonitiōibus excitati ex tā lōgo ⁊ veterno tēpestatis nr̄e hoīes refipiscant atq; ductu meo diligēti us inquirāt: q̄ voces q̄bus literaz figuris ōbeant accōmodari: ⁊ se hac via ab illa barbarie infami appellatiōe defendāt. Nā barbarismus quēadmodū grāmatici tradūt ptim scripto ptim platiōe cōmittit: atq; vt Fabi⁹ iq̄t: qđ male scribit: male ēt dici necesse ē q̄ vitiose dixeris nō vtiq; ⁊ scripto peccāt: ſz illa barbarismi pte q̄ scripto ptingit ad orthographiā delegata ō reliq̄ q̄ circa platiōnē ẏsistūt q̄q; video ab oīb⁹ ppe grāmaticis desertā pauca nobis in pñtiaz disserēda sūt. Nec intelligo nūc de literarū platiōe q̄ ex pseudo graphia in barbarismū incurrit: sed de illa tm q̄ stante recta scriptiōe a scīs nr̄i hoib⁹ cūctis fere ignorat. Cū eīn sint lr̄e accidētia quinq; : nomē figura: platio sine ptās ordo cognatio: de noīe de figura. de ordine: ō cognatiōe lr̄arū inter se mutavulgo scripta sūt: q̄tidi eq; in scholis disserūtur: de sola vi ac ptāte: cui⁹ cā figure lr̄arū sunt inuente q̄q; iter alia potissima est nulla a grāmaticis oīno mentio fit. Cūq; author Quinti. lr̄arū figure ad hoc sūt excogitate vt custodiāt voces: quēadmodū voces ipse vt significarent res ī aīo ꝛceptas: frustra vteraz laborasse videbit⁹ atq; mun⁹ hoc lr̄az: q̄ nullus maius ab hoīe vel poti⁹ diuina q̄dā prudentia est inuētū incassum: nullius q; momēti negociū recideret. Inquā forma ne aliq̄ veniam⁹ cūctis viris annitēdū est nos certe p virili nr̄a q̄ corrupta sūt atq; deprauata resarcire curabim⁹. Non q̄ sperem⁹ posse oīa restitui: cȳ cēt id nō admodū difficile nisi ea hoīm foret pulicacia: vt qđ ait Flora. velint citi⁹ aberrare cȳ q̄ iberbes discere senes pdēda fateri. Sz qđ credam⁹ posse fieri: vt cū semel rō nr̄a fuerit vulgata ⁊ audita ẏitatis ada cti ꝛscīa coganᵗ aliq̄ cōsteri: q̄ nūc tā ptina citer oppugnāt qđ si semel pstra si dixerint vera eē nos asseueram⁹ sed ppt auriū offensionē nō licere mutari maior totius negocij ps erit ẏfecta. Nam qđ rō pstaserit aliq̄ fieri: neq; veritas ⁊ si diu ꝛcussa ⁊ exagitata patiēᵗ se tādē cōuelli ⁊ eradicari: illudq; saltē nr̄o hoc labore asseq̄mur vt qđ añ hac p ignorātiā faciebāt: sciētes deinceps atq; prudētes faciēt. Nā quēadmodū in ethicis Arist. tradit in his q̄ ad mores ptinēt: pstat p ignorantiā cȳ scientes errare. In his ẏo q̄ ad artes ⁊ scias multo satiⁿ est sciētes errare cȳ per ignorantiā. Qui enī se errare ignorat nūcȳ emēdatior erudet. Qui ẏo sciens errat id qđ verū rectūq; ē aliq̄n assequeᵗ. Sed iam de re ipsa te iudice disceptaturi cōgrediamur.

Greci ⁊ latini in plerisq; errāt in literarū platione.

Perueniūstū dictum

Quinti.

Qđ rō pstaserit aliq̄ fieri.

Aristo.

¶ Epitome.

Voces res ꝛceptⁿ ⁊ lras quadrare debere.

¶ Caput primum.

Qd primū disputatiōis nr̄e fundamentū ab eo pficiscar q̄ in q̄ pleriq; oēs facile cōsentiūt lras ea potissimum ō cā fuisse excogitatas: vt pillas quasi per q̄dā figura tū absentes viui: tū posteros moriturī certiores facere possemus his de rebus que ad priuatā publicā vtilitatē pertinerent. Nam quēadmodū Arist. tradit eo modo litere ẏba humanis vocibus informata designāt quo ẏba ipsa res mente cōceptas que p ea significanᵗ. Quod si non quatuor hec ordine subijnuicē ꝛsentirēt dico res cōceptⁿ voces litere interirēt vtiq; cōmercia ⁊ publica fides q̄ hoīm societas ptineᵗ. Interirēt oēs artes ⁊ scie q̄ vitā humanā cultiorē reddunt. Interiret deniq; hic ipse sacrū literarū splendor: quibus ad christianā religionē instituimur ⁊ docemur. Cū eīn bonitati diuine visum est homini a vera religione aberranti ostendere qui cult⁹ sibi maxime placeret: certos quosdā sue volūtatis elegit interpretes p quos instrumen

tuz vetus hebraice nouū ℞o grece mortalib⁹ obseruādū traderet. Sed q⁹ futurū erat vt sacra lex ex hebreo grecoq; sermone q̄q; i latinum verteret dicente dño p Esaiā ꝓphetā in loquela eñ labijz lingua altera loquar ad populū istū. factū est vt christiana religio tribus illis potissimū liguis primeret: q̄ in titulo crucis hoc ē triūphis saluatoris nr̄i ꝓfecrate sūt quibusq; ro. ecclia mirrim, vtiē vt ab hebraica inqua primū nostra salus enunciata est: p greca in qua sapientia humana est ꝓscripta ad latinā q̄ totius orbis dominationē tenuit quasi p quosdā grad⁹ se ascēdisse testet: simul etiā vt facile appeat religionē sapiētiā ac potentiā sic inter se quasi in triūuiratū quendā cōiurasse vt altera sine altera vires ꝓpe habere inanes. Sed vt ad rē de qua agit redeam⁹ voces ille quas de⁹ p moysen in ꝓmis alioq; ꝓphetas z agiographos authores: deinde p aplos z euāgelistas protulit ne rpis diutius mirate obliterarent: grāmatice hoc ē rei lr̄arie sūt credite atq; cōmēdate. Neq; ex tāta disciplia-rū multitudine quas partim casus partiz solertia humana excogitauit: vlla magis neq; digniore est inuēta cui depositū tā grāde cōcredere. Quo magis illos demiror q̄ grāmaticē quasi rē parua cōtēnūt putātes se posse sine lr̄is fieri lr̄atos: cū ois disputādi subtilitas i ℞ba syllabas lr̄as quasi in quedaz elemēta resolui debeat. Nec ꝓia eo ptinēt vt ostēdam⁹ illos ingētē errorib⁹ fenestrā patefacere q̄cūq; putāt orthographiā nō seuerissime in ℞borū scriptione obseruādā aut voces alias posse literaz figuris accōmodari q̄ p q̄ cū primū fuerūt inuēte p illas repsentabant. Neq; eñ res vlla est magis lubrica. Neq; i qua hoies īpenti facilius dilabant: z q̄ semel deprauata minus restitui possit: q̄ hec lr̄az ratio quippe q̄ multiplr barbarismo fit obnoxia adiectione detractione: inuersione: mutationeq; lr̄e vel syllabe vel aspirationis idq; dupl⁹ vl scripto vel pnūciatione res quidē parua sed que se mel amissa quasi per quedā gradū precipitia in maximā quādā labyrinthi cōfusionem deducat. ☾Epitome.

Sine lr̄is nō pōt q̄s ꝺ lr̄arius.

Ita ne fit scribendus vt loquimur

☞Ita scribendū esse vt loquimur z loquendum vt scribimus. Cap. ij.

Conseqūs est illa disputatio an ita scribēdū sit nobis quēadmodū loq̄mur z loquendū vt scribimus: vel potius e diuerso quibusdam in locis alie scribende sunt litere alie proferende. Q̄d si hoc admittimus: vt aliud scribat⁹ aliō enūciet⁹: frustra vt añ dixim⁹ lr̄e sunt inuente cū ad hoc nō sint excogitate vt creditas voces quasi depositū quoddā fidelissime custodiāt z cum fuerit opus: nulla ex parte decoctū reddant atq; videm⁹ inquiūt iod z vau apud hebreos plerūq; otiose scriptas z apices ipsos interdum alr atq; aliter pferri: videm⁹ q̄q; apud grecos scribi gama literā z enunciari ni quotiens sequit⁹ alterū gama sine capa sine chi vt aggelus agchora: agchises p angelus anchora anchises: z rursū⁹ post literā ni sequēti tau pferri d p tau: vt sondei eis p syntereis: z in diphthongis vocales alteras suppimi z alteras enūciari id q̄d apud latinos in ae z oe fit vt priores vocales suppimātur posteriores enūcient. Seruio quoq; grāmaticus in. j. ge. Ter. li. Laius inq̄t Lucus z amurca p c scribunt: enunciant tm̄ p g Gaius Gnes z amurga Difficile est vsui tā inueterato atq; tot tantorum virorū nostri seculi authoritate approbata repugnare: sz illud multo difficilius⁹ mdere iis q̄ de rel rria sunt ab antiq̄s ac proinde melioribus⁹ authoribus⁹ tradita: nisi q̄s velit dicere ꝓscos illos scriptores alr fuisse locutos q̄m preceperūt. Q̄d si tā pertinaciter isti voluntiz literarū voces alienas atq; ab ignorātia professas defendere: cur se iactant grecos cur latinos. Lū neq; illos Demosthenes grece neq; hos Licero latine isto modo loquētes agnoscerēt. Quare illa potius orthographia⁹ nr̄a nobis tuenda est q̄ putāt ita scribendū eē ac loquēdū nisi quatenus ex certis quibusdā rationibus paucas literas in aliaz voces antiquitas cōmutauit: idq; solū ꝑ ter ois impedimētum pferendi difficultatē. Que rō fuit vt plerūq; ꝓpositiones in cōpositionē venientes corr̄uperentur. ☾Epitome.

Literarum diuersitas non ex forma sz ex sono cōstat.

☞Diuersitatem literarū ex sono nō ex figura constare. Cap. iij.

Est quoq; ad sequētē disputationē multasq; ambiguitates tollēdas illa orthographor regula p̄mittēda: lr̄as nō ex diuersitate figuraz sed ex varietate sonoz inter se debere distingui. Si enim alpha grecum z aleph hebraicū z aliph punicum: z a latinum scripsisti tametsi quatuor sunt figure: vna tamen eandem vocem designasti quare vna lr̄a censenda est i alpha beto quoq; latino c k q̄ ad figurā attinet diuerse lr̄e sunt: q⁹ vero ꝓpatio eadē est omnū tm̄ esse elementū oēs fatent. Ecōtrario vero q i z u binas habent potestates ꝑ tm̄ quasi vocales: tm̄ quasi consonantes legūtur: nemo est q̄ neget illas duplici officio fūgi ꝑ ꝑ figure sint due quatuor tm̄ elemēta numero literaz sunt cōputāda. Itaq; ex hac rōne si q̄s isti dicunt c z g alias voces exhibēt a vel ov̄ u sequētib⁹ al⁹ ℞o si sequant⁹ e vel i iam c z g non due lr̄e sed quatuor erūt: q̄s nemo vnq̄ dixit: sz neq; somniauit atq; ediuerso quēadmodū isti volūt si post z seq̄t⁹ i. z post illā alia vocalis transit i sonū ciā z z cnō due lr̄e sz vna tm̄ eadēq; erit ꝑ est perꝑ absurdū. Premittēda est preterea litere diffinitio: q̄ a grāmaticis tradit⁹. Litera inquiūt est minima pars vocis cōpositē vel illa potius lr̄a est minima pars vocis q̄ scribi pōt individua. Ex hac lr̄e diffinitiōe manifestū est x z z ps nō esse literas: sz potius literaz cōpēdia: siquidē per ces vel gs. z ex sdv̄l st. ps ex ps cōponuntur: illud quoq; supponēdum est consonantes vim suam equaliter ad vocales quas frangūt pferre: id q̄d de c lr̄a in specie Quinti. testat: ex quo fit: vt q̄d paulo ante dicebamus eundē sonū reddant c z g sequentib⁹ e vel i quē exhibeant cum av̄l ov̄ el u sequebant⁹. Eundē preterea sequēte i z post illā alr a vocali quē reddebat⁹ nō sequēte altera vocali: vel cū sequit⁹ quecūq; alia vocalis.

Litera q̄d fit.

Quint. i

☾Epitome.

☾De alphabetis hebraico: greco z latino ☾Capitulum quartum.

Alphabetū hebreū.

Sunt i neq; apud hebreos lr̄e q̄nq; z viginti. Nam q̄d ad presentez rationem attinet: caph z phe literis annumeramus in hunc modum aleph: beth: gimel: daleth: he: vau: zain: beth. teth: iod. caph: chaph: lameth: men: nun. zain

Laius. Lucus et amurca. p clo dunt: proferunt̄ p g.

Alias ꝓpheta vaticinatus ē sacrā legez et hebreo z greco ꝓmone latinaz ē debere.

aim:pe:phe:sad:coph: rē:sin:cau. pnunciationes vero aliqñ plures sunt hoc est vocalium quinq̄ quas apicibus designant cum nō habeant proprie nisi vnam tm̄ vocalem aleph:ꝛ eā quidē ꝓfuso quodā modo vim omnium habentē:sed q̄ apicib⁹ distinguāt aut ipsi aut cōsonantibus subiectis:vt sint apud illos duodetriginta soni distincti. Greci quoq̄ literas habēt equequatuor ꝛ viginti:alpha:beta: gama:delta:epsilon:zeta:eta:theta:iota:cappa: lāpda:mi:ni:xi:o micron:pi:rho: sigma: tau. ypsilon:phi:chi:psi:o mega. Soni tm̄ harum pauciores sunt.qm̄ vt pauloante diximus ri ꝛ psi binarū sunt potius literarū cōpēdia: q̄ p se ipe. Eta quoq̄ ꝛ o mega ad epsilon ꝛ omicron referuntur:atq̄ ecōtrario cū o micron ꝛ ypsilon in diphthongō coeuntia sonū uocalis latine representēt:ypsilon ꝓterea subiectū a vel e vocalib⁹ cuz quibus diphthōgon facit eodē modo ab illis quo a latinis u cōsonans proferat:.erunt oīno apud grecos literarū soni duo ꝛ viginti. Apud latinos ꝓterea literaꝝ figure sunt tres ꝛ viginti. a.b.c.d.e.f.g.i.k.l. m.n.o.p.q.r.s.t.v.x.y.z. sed due vltime in dictionib⁹ tm̄ peregrinis. Eūq̄ ex his due sint otiose k ꝛ q.qō eūdē sonū exhibēt quē c litera exhibet:cū x quoq̄ quēadmodum pauloante diximꝰ poti⁹ cōpendiū sit ꝛc̄s vel gs q̄ p se ipa. Eūq̄ plini⁹ in li.vij.na.histo.scribit latinos oīm grecarū literaꝝ vim sentire atq̄ pinde in dictionib⁹ grecis aut grecā literaturā habētibus ꝓsonātes quoq̄ aspiratas hoc est ch:ph: th.rh. recipiāt. Eūq̄ ediuerso latini duas habeāt vocales hebreis atq̄ grecis incognitas alterā q̄ sonat iter e ꝛ i:alterā q̄ iter i ꝛ u duas quoq̄ cōsonantes i ꝛ u qñ sequētes vocales frāgūt. Colligit pnūciationes esse apud latinos septē ꝛ viginti q̄ per vndeviginti tm̄ figuras literaꝝ ꝛ p h q̄ nō est ira sz aspiratiōis nota designāt in hūc modū a.b.c.ch.d.e.f.g.i.i. cōsonās.l.m.n.o. p.ph.r.rh.s.t.th.u. u cōsonans ypsilon z cū duabus illis vocalib⁹ quas diximus grecis alijsq̄ linguis incognitas.

Hebreoꝝ pprie ire q̄ sint.

Ēpitome.

☞ Que voces cuiq̄ lingue sint proprie que cōmunes. Cap. v.

EX ijs que in superiori capite sunt a nobis disputata colligit id qō aliubi copiosi⁹ deductū est cuiusq̄ lingue voces alias pprias alias quibuldam:alias oībus esse cōes atq̄ vt de aliarum nationum linguis interim sileamus de trib⁹ tm̄ illis superiorib⁹ id facillime demonstrare possum⁹. Igit hebreoꝝ pprie ire atq̄ pinde grecis ꝛ latinis incognite sunt quinq̄ beth:he:ain:sadic.fin. Propria grecoꝝ icognita hebreis ꝛ latinis ypsilon. ppria latinoꝝ incognita hebreis ꝛ grecis f ira:ꝛ due ille vocales de quibus in alphabeto latino diximꝰ. Cōes hebreoꝝ ꝛ grecoꝝ recepte tm̄ a latinis in dictionib⁹ grecis ꝛ barbaris consonātes que aspirari possunt hoc ē ch:ph.th. Cōes hebreorum ꝛ latinoꝝ i ꝛ u cōsonātes:sed posteriori grecis oīb⁹ ꝓterq̄ eolis incognita. Cōes hebreis grecis pariter ac latinis reliquе oēs nisi quatenus ex cōsonantib⁹ quedā sunt apō hebreos semp presse:quedā semp late:quedā medie:que rō grecis ꝛ latinis inaudita est.

Grecoꝝ litere sunt xxiij.

Cōes hebreis ꝛ grecis ꝛ q̄ a;latinis sunt recepte.

Ēpitome.

☞ De vocalibus hebraicis grecis ꝛ latinis.

Ēapitulum.vj.

QUemadmodū in superioribꝰ dictū est vna tm̄ apud hebreos figura litere habet quā ipsi aleph appellāt a qua sui alphabeti auspicant exordium:vis tm̄ atq̄ potestas illius miscela est quā quidez cōfusaneā mitrurā necesse fuit illos apicibus distinguere. Apices vero ipsos initio apud hebreos nō fuisse ex monumēts hebraicarū literarum quas videmus in marmoribus atq̄ numismatis incussas deprehēdi potest. Id qō etiaz in suo pentateucho qō in abditis obseruāt ptinacissime ad hāc vsq̄ etatē hebrei retinēt:putātes opinor vel ex eo sue religionis antiquitatē oñdere. Adieciſſe deinde apices primꝰ omniū dicitur ezras ille scriba legis nominatissimꝰ. Piero. in plogo galeato nō apices apposuisse:sed quasdā literarū figuras excogitasse tradit. Sed quicūq̄z tandē is fuerit hui⁹ inuēti author:eū cōmodissimā ac ppemodū necessariā hebreis atq̄ pinde lingue studiosis attulit:cū alioq̄ quasi per notas ꝛ cōpēdia legēdū scribēdūq̄ ēt res quidem lubrica ꝛ multis erroribus obnoxia si stāte eadē scriptura sensus diuersi ac cōtrarij plerūq̄ possent intelligi. Sūt aūt hebreorū apices quib⁹ vocales q̄nq̄ ō signant octo pathal.Kametz: seua:zere:segol.hirik olem. schureck. Per aleph itaq̄z subiecto patha vt kametz a designat.p aleph subiecto seua siue zere siue segole. Per aleph subiecto hirik i. p aleph sub ipposito boez o. Per aleph sequēti Uau cum holem aut subiecto schurect v. Alij duodecim apponūt addētes sibiutz:hatepha metz:hateph:pathah:hathephsegol. Per eosdē apices consonatib⁹ subiectos eedē vocales designantur. Ex quo fit vt aleph per seipsam nunq̄ exhibeat sonum:quem ipso nomine pfitet:sed cum potestate vim omnium vocalium habeat per appositos apices ꝓgeries illa determinat. Tale aliquid ꝛ in lingua punica videmus que hebraice atq̄ perinde arameе ꝛ egyptie finitima est:nō modo in literarum vocib⁹ verū etiam in ordine ire disponendi. Oēs em̄ he quatuor lingue punicā dico hebraicā arameā siue chaldeā ꝛ egyptiam a dextra finistrā versus procedentes hoc est peruerse:vt Herodotus ꝛ Ald ella aiūt literis vtunt. Eūq̄z Hieronymo. Augustino. Remigio authoribꝰ instrumētuz vetus ex hebraico arameo egyptioq̄z sermone cōstet. Punicus vero siue Arabicus nō multum distet ab egyptio. De quatuor lingue in vnā prope cōfundunt. Habet inquā lingua punica siue illa fit egyptia primā sui alphabeti literam aliph fic em̄ appellāt eodem fere sono q̄ hebrei suū aleph:neq̄z habent aliam vocalem preter illā quā tamen adiectis apicib⁹ apuellas ipsi vocant:oēs quinq̄z latinas designāt quēadmodum de hebraica circa suū aleph diximꝰ. Oō si quispiā dixerit duas preterea reliquas esse apud hebreos iod ꝛ vau. is profecto nō intelligit quas apud illos vires habeāt. Sūt em̄ per se cōsonātes atq̄z consonantiū fungunt officio cū vocales vndiqz feriant:ꝛ i illa otiose parte forment vbi sine vocalib⁹ enūciari nullo modo possint. Oō si vspiā reperiātur cōsonantiū vim non habere nec vocales quidem runt:sed figure tantū apicibus deseruientes. Quare tunc ab hebreis naba hoc est otiose ac

Hebrei literas suas apicib⁹ distinguunt.

Prima nota alphabetica punicorum seu egyptiorū.

supuacue dicunt: neq; aliosvsus habent quã quos in logistice siue cõputatoria arte q̃voca tur siphra cũ reliquis numerorũ figuris exhi ber. Breci ẏo vocales habẽt distinctas septẽ duas eternũ breues ypsilon t o micron duas item semp longas etã t o mega reliquas tres medias hoc est que modo breues modo lõge sunt alpha iota t ypsilõ. latini quoq; octo ha bẽt vocales explicitas a e i o u. ypsilõ t duas illas nostro seculo incognitas: que tñ a maio ribus nostris percipiebantur.

Epitome.

De apicibus hebraicis per quas vocales designantur. Cap. vij.

Innehik in septua ginta iter pres.

DE vocalib⁹ hebraicis quas illi vt di ximus apicib⁹ distinguũt nulla cer ta rõ tradi põt: cũ neq; ipsi hebrei ĩ illis enunciandis inter se satis con stant. Septuaginta nãq; illi senes imprimis atq; deinceps illos secuti tanta licentia hebra icos apices in vocales grecas verterunt vt ni hil inter hebreos t grecos in hac parte conue niat. Jã latini interpretes siue illi ex hebraico siue ex sermone greco sunt iterpretati: neq; vn quem transuersum a grecis declinarũt: cum p sertim latine litere ex authoritate Plinij su pra diximus satis commode grecos oẽs expri munt. Itaq; p eo quod hebreidicũt ana auila anoth pherph i pnicipio subiecto patha. nos duplici illa aspiratione disjuncta ena t enila t enoch cũ grecis p e interpretamur. t rursus p eo qõ illi dicũt gamora: adulã: athniel: p eũdẽ apicẽ in prima nos t greci gomora t odollam t othniel siue othoniel per o pferimus. Pro eo quoq; qõ illi dicunt iactã t amor per apicẽ cames in pria nos cũ grecis per e iectã enũcia mus. Et iterũ pro eo qõ illi dicũt in alibama basra aphni per eũdem apicẽ nos t greci per ob. olibama bosra t ophni dicim⁹. Pro eo q̃ quod illi dicunt sechen. lebanon pheleth im: p eundem apicẽ seua. nos t greci per i dicimus sichem: libanus philistim. Atq; pro eo quod il li dicunt ceni. lea. per scre. nos cũ grecis per i. cinei t lia proferimus. Et qõ illi per seundem apicẽ cedor ephor dicũt: nos cũ grecis codor t ophor enũciamus. Qõq; illi bera zera cesse t per sadgol scribũt. nos t greci p a zarebara t cased interpretamur. Et qõ p eundem apicẽ ge sen in prima t beccher in scõa: nos cũ grecis p o gosen t hecor dicimus. Et pro eo quod illi dicunt simson. gibbaon. gilaab. per hir ik nos cũ grecis per a sanson gabaon t galaad pferi mus. Quodq; rursus per eundẽ apicẽ illi scri bunt filia misraim citim. nos cum grecis per e sella mesraim. cetim legimus. Et quod illi p holẽ in prima obadia. t seor t potifar. nos et greci per a abdias. p o soar. t p u putiphar ef ferimus. Quodq; illi p schuret in scõa salu miel t zerubabel. nos cũ grecis p a salamiel t per e t per o zorobabel enunciamus. Vides o lector quãta sit in terptũ incõstãtia in transfe rendis apicib⁹ hebraicis: cũ nihil tale ex greco in sermonẽ latinũ vertentibus nisi raro con tingat. Itaq; de vocaliũ rõne nihil certi dif finire possumus: cũ eam licenter ab authorib⁹ alie p aliis ponãtur non ob aliam opinor cãz q̃ ob affinitatem illarum inter se cum præser tim apũ hebreos: arameos egyptios: arabes tam sint finitime t affines: vt neq; distinctos charactheres digniti sint illis accomodare.

Epitome.

De septem vocalibus latinis t ypsilon.

Capitulum. viij.

HOc in loco repetẽdũ est quod aliis in locis est a nobis copiosius dispu tatũ fuisse apud latinos preter ser illas vocales q̃ sunt vulgo recepte reliquas vocales duas que tñ ignorantia tẽ porum intercidere: verba sunt Quintiliani oratoriarum institutionum libro primo. me dius est i t u litere sonus: neq; eñ sic optimũ dicimus vt optimũ. t here: neq; e plane neq; i auditur. Diomedes quoq; grãmatic⁹ fabio his verbis astipulatur i. t u medie dicuntur quia in quibusdam dictionibus expressius so num non hñt vt vir optumus. Eadem prope vtriq; sentit Prisciañ⁹ fuisse: videlicet apud antiquos vocales illas duas. que tamen nõ scriberentur nihilominus pferebañ t a no bis quoad fieri posset pferende sũt si volum⁹ esse iis q nos pfitemur. Et qñ scriptus reperias optumus siue optimus neq; efferas i neq; u sed medium quendam ex vtraq; sonum: cui non placuit figuram maioribus nostris assi gnare. Eodem modo de here vas heri t ver si ne vir dicenduz. vbiq; neq; e neq; i: sed mixta quedam ex vtroq; elemento vor enuncianda est. Illud vero perquã ridiculum quod de vo calibus grãmatiste soliti erãt querere: cur nõ essent plures neq; pauciores q̃ quinq; cũ ex superioribus nõ mõ sint apud grecos septem apud latinos octo: sz innumere quoq; eẽ pos sint quẽadmodum in cõmẽtariis artis gram matice perscripsimus. Quid quod apud gre cos priscos vocales dũtaxat fuerint quatuor a e i o. Adiecit postea ypsilon circa belli troiani tempora Palamedes nõ Pythagoras vt qui dam putauerũt: duas quoq; superioribus adiũ xit Simonides melicus t e longuz t o mega. Authores sunt plinius t Eusta chius: q̃ q̃ lo cus ille apud Pliniũ inconstãter legit. Apud latinos ẽt priscos vmbros maxime o vocalis nõ fuit: sed loco illius ponebãt u: acceperunt deinde illam ali cũde: sicut a grecis ypsilon cũ illorũ dictionibus. Distinxerũt preterea voci bus t non figuris duas de quib⁹ tã multa di ximus: atq; ita paulatim vocaliũ numer⁹ au ctus est vt a quatuor pervenerint ad octo. In ter ypsilon vero t i latinum tanta distãtia est quãta potest esse ĩter quaslibet duas alias vo cales. Neq; enim diuersitas figurarũ facit illas esse diuersas sed sonorum variet as facit inter illas distinctionem: cum authore Quintiliano hec sit tristis. illa ẏo hilaris t iucũda: scri bit eñ libro duodecimo his ẋbis incundissimas ex grecis literas nõ habem⁹ vocalem alte rã: alterã consonantẽ quibus nulle apud eos dulcius spirãt: quas mutuari solem⁹ quotiẽs illorũ nominib⁹ utimur: qõ cuz ẋtingit. nescio qño hilarior ptinus renidet oro vt in zephyris zopyrisq; q̃ si nostris literis scribañt: fur dum quidẽ t barbarũ efficiunt sonum: t ve lut in locum earũ succedunt tristes t horri de q̃b⁹ grecia caret. Qõ ẏo attinet ad platio-

Septẽ vocales. Quintili. Diomedes

Prisciañ⁹.

Breci anti qui q̃tuor tantũ habuere vocales t q̃s.

O apud, p scos latios t maxime vmbr⁹ vocalis: non erat Quintilia.

Zra yphilō in quo differat ab i quo ad pronunciationem.

nē in quo yphilō ab i iota distat nō est dictu facile. Adhartianꝰ nō scribit in i latino spm̄ ppe dentibꝰ pressis in yphilō oppressis in labris pcedere. Ac nō dicat in illo deductis labris t dentibus fere pssis i hoc̄ pressis labris t dentibus paulo diductis vocē eē formādā. De diphthōgis xō quō debeāt enūciari: t qō ex diphthongi difficultiōe vtraq; vocalis pferri debeat satis multa i cōmētarijs tertij libri artis grāmaticē scripsimus. Quare h̄ locus petēdus illinc ē ne incidamus in illud. actū agis: hoc ē frustra qō scriptū est scribis. Sz de vocalibꝰ hactenꝰ nūc ad cōsonantiū disquisitionem veniamꝰ.

¶ Epitome.

☞ De c g ch literis. Cap. ix.

L g t ch in q oris pte formentur

Omnes qui de orthographia vnq̄ grece t latine scripserūt: dicūt tres cōsonantes mutas in eadem oris pte hoc est faucibus compressis formari c g ch. nullaq; alia re inter se distare q̄ aspiratione et exilitate. Itaq; cum ex hac ratione extreme plurimum inter se distent g media est. Comparata nāq; ad c spissior aspiratio: q; est: comparata rursus ad ch exilior subtilior q;. Ex quo fit vt he tres litere: eundem pe sonum habeant atq; in eadem spē reponā tur: q̄n quidem spissitudo t exilitas atq; eius cemodi affectus nō variāt speciē. Que igitur ratio potest hispanos meos defendere q̄ alio modo pferunt c sequentibus e vel i vocalibꝰ q̄ si sequantur a o u cum presertim authore Quin. c litera eū q̄ ex equo ad oēs vocales vim sūā pferat: id qō ceteris q̄z consonantibꝰ accidit. Aut qō ignoratiōis ōdecꝰ fuit sonꝰ ī re ppriū huic litere accōmodare. Nō si c litera cū alijs vocalibꝰ aliter aliterq; sonat iā nō vna ītra sed due erūt. si quidē vt diximus ītrarū diuersitas nō ex figura sz varietate soni puenit: neq; sūt italoꝝ qdā tolerabiliores q̄ voce. ad magis icōdita eandem pferūt eo vez modo quo hispani in lectione latina atq; xnacula chechi q̄ sonus cū neq; sit hebraice neq; grece sz neq; latine lingue ppriꝰ de illo tñ Persiꝰ poeta mihi ī telleriſſe vr: cū in mollē ac parū virilē vocē carmina recitantiū inuectus scribit. Queris ne vñ hec sartago loquēdi venerit ī līguas. Neq; eñ est sonꝰ illus q̄ magis imitet̄ stridorē illū sartaginis cū in ea fringit̄ aliq̄d: q̄ is quē ita li ī hac ītra pferēda exprimūr. Neq; sunt ridendi minꝰ fere oēs galli q̄ huiꝰ litere sonū cū s ītra cōfundūt qūo perperā nunc pferē: sed de hoc plurib⁹ cū de s litera disputabit̄. Jam vero ille ppius hispanoꝝ error est: qui eodem sono enunciant c exile quo ch aspiratū sequētibus a vel o vel u vocalibꝰ vt choꝝ p hoīm eiusdem habitꝰ t etatis coetu t cozus p vētō quē greci vocāt argestē. cū multo plus a se distēt inuicē q̄ alterutrū a g medio. Par quoq; vitiū committit̄ cū post ch sequētibꝰ e vel i vocalibꝰ talis vor exprimit̄: qualis illa est quā itali pferunt cū post c exile eedē vocales subsequuntur. Cū itaq; tres sint huiꝰ gñis ītre sola aspiratione t exilitate distātes q̄ triplicē nobis sonum hebraice grece t latine exhibēt: excludamus ab illis voces partim ivertinētes: partim grecis et latinis neenō hebreis oīno incognitas. Circa q̄ preterea literā nō minꝰ platiōe peccāt cuz post illā sequūt̄ evel i vocales. Sonꝰ nāq; ille cū sit hebreis grecis t latinis incognitus: non

Hispani t itali perperam c litera pferūt.

aliūde mihi sum prꝰ videt q̄ a lingua punica in quē litera est ppria q̄ vocē illā representet. Sz nobis q̄ sacras maxime literas pfitemur q̄ cōicatio est aut esse dz cū penis rpiani nois hostibꝰ. Quē igit sonū g litera sequētibus avel o vel u hz eundē sequētibꝰ vel i retinet. siquidē paulo ante ditimꝰ cōsonātes eque vires suas ad sequētes vocales pferre. Nō si aliter cū his aliter cū illis sonaret iā nō vna ītra sed plures essent. De adulterina xo illa voce quā greci t itali huic litere attribuūt quotiēs cū ītra coaugmētat̄ cū de u disputabitur agemus.

¶ Epitome.

☞ De p b ph literis. Cap. x.

Quod de c g ch in capite superiori diximus idē nūc de p b ph dicendū est que cū iter labra magis minusve cōpressa formēt̄ nullaq; alia re distāt q̄ exilitate t aspiratione idq; oēs orthographie scriptores fateantur oēs circa hanc ītre rōnez nōnihil peccāt. Ac primū hebrei q̄ beth literam cum raphe tali sono pferunt qualem nos u cōsonanti accōmodamus. Nam si b cū dages hoc est puncto medio scribatur tūc ipsi fatentur compressis labris debere formari: si velint dicere b larum ad u consonantē: pressū vero ad p exilis vocem prime accedere. Pari in terrore mihi videntur esse greci qui eo modo beta proferunt quo hebrei suum b cum raphe hoc est dentibus supernis inferioi labro admotis. Quod si ita esset he tres litere alia re magis distarent q̄ eo qō diximus quodq; oēs grāmatici fatētur aspiratiōe vez t exilitate. Quare nō eiusdē generis apud grecos erit atq; apud hebreos nō vna sz due erunt litere si quidem i inter b t u consonantē multo maioꝝ est distantia q̄ que possit p aspirationē et exilitatem designari. Ex quo fit vt latini multo melius b pferant q̄ hebrei t greci cū a pli tera sola differt labrozum laritate id qō oēs orthographi fatentur. Vinc est qō Quintilianꝰ annotauit ī hoc xbo obtineo: cū scōa ītra fit b aures magis audire p idq; ex hac literarū cognatione accidere. Latini preterea nō minus q̄ hebrei t greci in hac parte peccāt. Nā cū ph sola aspiratiōe differet a b t p literis vtriq; eo modo proferunt quo f literā: cū fit inter f ph tāra distātia quāta pōt esse iter quaslibet duas cōsonātes: cū ph q̄ tūm in dictionibꝰ grecis aut peregrinis grecā literaturā habētibus reperiatur dulce nescio qd solutis labris aspirans f litera: q̄ vt ait Quintilianus serta nr̄a rum est pene nō humana voce vel oīno nō voce potiꝰ inter discrimina dentiū effianda est q̄ etiā cū vocalem primā accipit cassa quodāmodo cū cōsonantē aliquā frāgit multo fuit horridior. Cum igitur illud ab omnibus receptū sit vt in dictionibꝰ grecis hebraicis t punicis q̄ apud illos p phi scribunt̄ a nobis quo p ph aspiratum debere scribi: nullus relinquetur in illis f litere vsus. illud vero non possum hoc in loco non mirari que rō potuit psuadere illis q̄ dictiones hebraicas arameas t egyptias per ordinē alphabetariū in lexicon redegere vt q̄ illi per phe aspiratū scriptitēt ipsis p latinum f scribere placuerit. Quēadmodum eñ phe aspiratū aut phi grecū latinis cognitū est: ita ediuerso f ītra grecis t barbaris: atq; vt alios interim omittā diuꝰ Hieronymꝰ in primis demiror tā cupide hunc literarū ordi-

Beth hebrea nota cū pūcto singulari raphe an cōsonās p ferunt.

Quintil.

nē inertisse: vt in interpratiōe opis eusebij cesarien-sis quod est de topographia locorū sacre scripture q̄ ille p phi literā in principio dictionuz scripserit hic per f scribere maluerit: qō eriā obseruatū est in altero suo ope qō ē de noīm hebraicoz interpratiōe: vt q̄ hebrei p suū phe ipse p f q̄s i principio dictionū scripta reliq̄rit. Nisi forte qō mihi fit ꝟo simillimū atq; p babile: alius q̄ spiā fuit q̄ vt est n̄r tpis hoīm ignauia ordinē illū imutauit. Quā tm rōnem scribēdi nemo ē q̄ hodie sequat̄ sed neq; secuturi sum⁹ in lexico nr̄o: qō de dictiōib⁹ hebraicis propediem publicauimus.

De t d th. literis. Cap. xj.

t d th ant quare inter se distant.

Tum preterea sunt apud hebreos et grecos tres quoq; litere eiusdem p pe generis que in primoꝛ lingua superioribus dentibus appulsa formentur dt th non alia ratione inter se distantes ꝑ illa que supra diximus c g ch atq; iterū p b ph differre: latini in eo plurimum peccant quodeodez modo proferunt th aspiratā quo t exile cum th tantū vincat aspiratione d medium ꝑtum d ipsum exilitate vincitur a t. exilitate; atq; eodem modo proferūt thalamus quo talis prioꝛi syllaba. Jam vero erroꝛ ille q̄ apud omnes prope latinos increbuit quiq; remigij cui nsdam preceptione inducrus est qua ratione defendi potest. Aiunt nāq; quod si post t sequatur i atq; deinceps altera vocalis r migrare in sonū c. Quare nemo fere iam est q̄ ex hac rōne non pferat sapientia prudentia quatio ptio qua malicia neqcia: facio iacio ꝯch ꝯ in hoc quēadmodū supius dictū est ali⁹ fit erroꝛ: qō nec ipm c eū sonū exhibet sequēt⁹ e vel i quē vulgus putat. Ego q̄s ille fuit Remigi⁹ fateoꝛ me ignoꝛare: ausim tm asserere fuisse hoiez plane barbarū et q̄ in sermonis latini pnicies sit ausus tā pestifera ꝓceptionē p oēs hoīs latini mortales effundere: cū null⁹ vnq̄ q̄ de affinitate literarū inter se aut pmutatiōe scripserit tale aliq̄d tradat. Nā q̄d obsecro hñt cōe t c sine recte sine perperā enūcient. Qō si quē admodū supra diximus eundē sonū reddunt at eandē esse literā fateaꝛis necesse est: qñq̄dez literarū diuersitas nō ex figura sed ex soni varietate colligit. Qō si in dictiōibus latinis id debere fieri tā asseuerate affirmant: non pmittant hebrei: sed neq; greci dictiones suas tam aliena a suis literis voce proferri.

Ante ise quēte vocali quem so nā habeat.

De i cō sonante. Cap. xij.

Dis putaturo mihi in hoc loco de i cō sonante liber ad verbum, transcribere quod alicubi notauimus. Nemo inq̄ est qui nesciat i latinum modo vocalis modo consonantis loco poni: atq; esse tunc vocalem cum reliquis vocalibus pura sonat: tunc consonantem cum vocalem aliquaz ferit atq; illi coagmentatur: illud vero pauci intelligunt quo sono proferenda sit cum pro consonante accipitur. Sed quoniam greci hanc literam non habent atq; illius sonum penitus ignoꝛant: non possumus illoꝛum testimonio quod volum⁹ efficere. fuit tempus quo putabamus hebreos quoq; i consonantem non habere ꝓputabamurq; quotiēs apō illos vocalibus per apices designatis iungere tur in diphthon cum illis coire. Postea vero perpensa et examinata huius litere prolatiōe ex ijs que ab hebreoꝛū quibusdam doctissimis accepi: facile in hanc sententiā deductus sum: vt existimarē eundem aut certe perquā simile esse sonum atq; germanū iod hebraici quod i consonantis latine. Quare ab illis ratio est accipienda qua pferre hanc literam debeam⁹. Est et illa rō q̄ nobis psuadere pōt quo sono hec ītra enūciāda sit: qō quotiens in fine dictiōis ponit̄ eriā impiti itelligūt nō habere eū sonū quē isti in principio syllabarū aut in medio p ferunt: sed eū potius quē italoꝛū atq; hebreoꝛ doctissimos diximus huic litere accōmodare. In his nāq; dictionibus cui t hei t huic in q̄bus i finalis non vocalis sed consonās est: eodem sono hec litera etiam ab ignaris proferē quo ab hebreis isiai madai ephraim. Quod si dictiones grece aut grecarum literaturam habentes in latinuz vertimus i iota fere semper in i latinum transfertur: cum nostri homines quotiens in principio dictionū sequente vocali ponitur non modo vt consonantem sed vti suam consonantē proferant: qualia sunt iāb⁹ iaspis: iason: in quibus i plane vocalis est. Qō si iesus bisyllabū apud iuniores hymnographos et iudeos trisyllabum hoc est per i. consonantem apud latinos poetas legitur in eo illi non sequūtur grecos qui i consonantem non habent: sed hebreos apud quos eiusmodi verba per i consonantē scribuntur. Ediuerso Claudianus in epigrammatis t iuuencus in euangelijs relicta origine hebraica grecos secuti iesus trisyllabum hic ille iacobus quatrisyllabū in carmine posuit. Qō ꝟo troia: maia: aiax soluta diphthōgo p i ꝓsonātē a latinis pferē et ignoꝛātia originem habuit cū a grecis troia per oi diphthōgō maia t aiax per ai diphthongon quoq; proferatur: illi deteriores adhuc qui dictiones habentes i aspiratū in principio: qō teste Prisciano vel ex ea cā non pōt esse consonans ipsi more suo voce incognita neq; vnq̄ latinis audita proferunt qualia sūt hia. inthus hierosolyme. Naz quod greci hieremias hieroboam: hierusalem: hierico et huiusmodi multa noīa que ab hebreis per i consonantem in principio scribunt̄ per i iota hoc est per i vocalē scribūt necessitate excusantur quod i consonante carent. Cur vero aspiratione adiecerint fateoꝛ me ignoꝛare nisi forte voluerunt noībus hebraicis ethimologiam greca dare: qō hieros sacer interpretatur. Nos vero in lexico nostro Hieronymum Remigiū codicesq; antiquos sequimur apud quos huiusmodi nomina per i fine illa sit vocalis siue cōsonans scribunt̄: cum tm vt diximus apud hebreos consonans sit.

I in fine dictionū alique ꝓsonās.

Jesus grece. bisyllabuz esse nō potest.

Latini i ꝓ latiōe troia maia aiax errant.

Eueri i ꝓ nunt̄ non habent.

De u cōsonāte et liq̄da. Cap. xiij.

Quod de i litera in capite superioꝛi diximus duplici apud latinos officio fungi: vocalis. s. ac consonantis: idē nunc ze u litera dicimus esse modo vocalem modo consonantem. Est tamen adhuc illius tertia quedam vis quotiēs post q literam alia succedente vocali ponitur: quem tamen sonum exhibeat magna inter natiōes questio est. Ego vero tantum ab hispanis dis-

Ꝟa n q post q po nit̄ quam vim habet.

senti o: qui literam hanc omnino surdam esse putant: quantum ab italis qui illam proferūt perinde ac si esset vocalis. Nam si nullā vim ac potestatē in prolatione habet nec scribenda quidem est: aut si vocalis est sonum profecto plenum exhibebit. Quod vtrūq; falsum esse Quinti. demonstrat qui q adiuncta: videlicet u paululuz a nostris eliquari scribit. Nō igitur cum hispanis dicemus aqua quantum quoniam, u penitus expuncta: neq; cum italis a qua quantum quoniam ita vt u quasi vocalis proferatur: sed cp omnes grammatici scribunt aqua quantuz quoniā u non cassa neq; vocali plena sed quodam medio sono eliquata. Idem quoq; dicendum cum eliquatur post g et s: vt lingua: extinguo: suadeo: suauis. U vero consonans in eadem oris parte format qua f litera: eundēq; preponendum sonū habent. Nam cum vtraq; dentibus superius inferiori labro impressis effingat f quēadmodū. Quintilianus ait inter discrimina dētiū efflāda est. u vero consonans intra oris manitatē sonat. Est itaq; vtriusq; litere similitudo tanta vt cum greci eoles figura f pro digama eolico vtantur hoc est pro u cōsonante latini nō dubitauerint eandem sono illi suo proprio ac cōmodare. Sed quod supra diximus u consonantē hebreorum tū et latinorū esse sentiunt tamen greci vim illius cum a vel e precedentibus y pfilon in diphthongon coit: quem nos nisi greci proferre malumus in u consonantē vertimus. Itaq; p eo qō greci dicūt euāgeliū quasi per u consonantē nos dicimus euangelium per u vocalem. Eodem modo pro eo qō illi pētheus: tideus: euios: dicūt: nos pēthe⁹ tideus euios dicimus. Pro eo quoq; hebrei dicūt tau: esau: casleu. p vau cōsonātē i fine: greci p ypsilon tau: esau: casleu: eodē sono quo hebrei pferunt nos tau: esau: casleu: p u vocalez pcedēti a vel e agglutinatā enūciamus. Et duplici huiꝰ re officio errādi occasio leuior ignorantie data est: cū stāte eadēq; recta scriptione vocalis p cōsonante et cōsonās p vocali accipiāt: vt qō in libris regū et in paralipomenis sepe scribit seruia p matre ioab eadēq; sorore dauid regis et qō i genesi mania el p filio irad. Quodq; iterum in secūdo regū volumine arecuna iebuseus legit q̄bus in locis u nō consonans est sed vocalis: quemadmodā ab imperitis huiꝰ rōnis pferetur. Econtrario rursus qō in libro hester tin daniele scribit assueꝰ qōq; in genesi p quodā filio aserie suab a quo in libro numerorū est familia. iesuitaq; et qō i esaia et in quarto regū volumine sepharuaim per u vocalē non quēadmodū indocte legunt pferēda sunt per u consonantē. Sed de nouē mutis ad tria literarū gña redactis: deq; f litera et i et u cōsonantibus q̄ ad mutas cōq; referri pñt hactenus dictum sit: nunc ad seminocaliū disquisitionem accedamus.

U iter oris cōcauitatē proferūt

Hebrei vbi ponūt vau cōsonantē greci ypsilon vtunt.

Epitome.

De l litera. Cap. xiiij.

Seminocales quot sunt.

Seminocales omnium grammaticorum consensu quinq; sunt l m n r s. Nam Aldartianus qui f literam inter seminocales commemorat in hac parte non recipitur. p vero et z cum sint compositē altera ex cs vel gs altera ex sd. partim mute partim seminocales erunt. Seminocales autem dicte sunt non vt quidā literatores dixerunt: quod ab vocali inciperent et in seipsas definerent: cū illud signū positum sit quo ab aliis literis dignoscant quā ratio cur ita sint appellate: sed quod in ea oris parte formētur in qua possint etiam sine vocaliū adiumento aliquatenus proferri: omnes enim lingua ad pallatū illisa formant preter m quā ipse Plinius ex hac forsan ratione mutis annumerauit. Alute nā q̄ omnes intercluso vocis meatu vel faucium vel labroꝝ vel dentium linguecq; cōpressione effinguntē. Igit Plinio Aldartiano Prisciano authoribus triplicē sonū reddit exile cū geminat vt ille Sallu. Aldetellus. Plenū qñ finit nōa vel syllabas: vel cū litera muta illi pponit: vt sal. sol. silua. clarus. flauus. glaber. mediū et leue cū vocales aduenit vt lapis malus. Qō vero superius memorati authores de hac litera scribunt facile dictu est: quid tamen velint significare nō facile. Ego vero dicam quod sentio. Habent hebrei vt supra diximus apices duos dages et raphe vocant hoc est cōpressionē et exilitatē: per priorē quem litere medie interserunt oñditur eam debere premi: hoc est exiliter et sine spū vel halitu proferri. Per posteriorē quē linea trāsuersa litere imponunt ostendit literā debere lauari hoc est crassiori quodā spiritu effari. Habent greci atq; agnoscunt has differentias: sz in nouē tantū illis mutis: quas ad tria genera reduximus easdē et latini in dictionibus hebraicis grecis et peregrinis intelligunt idq; p notas pfilen et dasea hoc est exilitatem et spissitudinem significant. In seminocalibus vero hoc neutri sentiunt: vnde et supra diximꝰ hāc rationē grecis et latinis ignoram. Quare necesse est in hac parte consonantes tū exiles tū plenas proferunt illas per dages has p raphe et qñquidē res nobis ignorata est qualē sonū illi talē et nos huic litere atq; alijs einsdē generis adhibebimus. Estq; illud a nobis obseruatū quotiens apud hebreos litera per dages in medio dictionis scribit: interpretes grecos et latinos vertisse illā in duplicē quasi geminatio illa posset prestare ex spissitudine exilitatē. vt ecce abbas qō et lingua arabica interpretatur pater apō illos habet dages quale a grecis primū deinde a latinis per duplex b abbas scribit. proferē aūt pressis labris acti proxime ad p litere sonum accederet. Eodē mō in ellebearim elleseməth: in quibus lamed apud hebreos hz dages l duplex significat debere literā premi: hoc est quoad fieri potest nudā aspirationem proferri. Sed hoc greci et latini nescio an satis commode per hanc litere geminationem exprimant in principio certe non potest: propterea cp due consonantes eiusdem speciei non possunt frangere literam sequentem.

Dages in phe punct literis additi efficiant.

Triplex sonus l.

De m litera. Cap. xv.

M Litera quā diximus a Plinio inter mutas a reliquis omnibus grammaticis inter seminocales numerari quemadmodum Prisci. ait apte i principio dictionū sonat: vt magnus obscurū i fine vt rēplū mediocre i medijs vt vinbia amor. Cāuo cur Plinioꝰ hāc lr az iter mutas quēcra

Greci melius latinis voces perceperunt.

fit illa nimirū est qō in eadē oris pte effingit in qua b p ph q̄ sunt p cui dubio mute: illa modo inter vtrasq; differētia esse videt qō p has spūs labris erūpit: siue ille fit exilis t pressior siue crassior. Ad. xo q̄q̄ p̄ressis labris t iterclusa voce formet: mō p nares nescio qd oriuz balatui sile audit. vñ Quin. author melius perceperunt greci oriū voces cū illas a sono melas q̄ latini qui illas a sono b dictas balātes interp̄rant. Quereb̄ ego aliqn̄ ab hebreo quodā illius linguepitissimo cur suū men duplicē haberet figurā adapertilē alterā qua vterent in principio et in medio dictionū: alterā a quatuor lateribus clausam qua vtunt in fine. Qui cū nihil certi mihi rnderet: hanc ego illi admiranti cām subiecit qō in principio t in medio dictionū consequenti litera ore aperto plurimum sonat. In fine vero dictionū propemodū nihil auditur quod ex labrorū cōpressione voce interclusa spiritus p nares potius q̄ son? efflat. ¶ Quod vt significaret lr̄e illi? inuentor quicq; tandē is fuerit accōmodatz vtriq; vsui figuraz excogitauit. Cur vero caph nū: phe: zadit: in principio t in medio dictionū obliquarint. t in fine porrexerint nullā potuit ratione aliā immenire q̄ supponēdi apices commoditatem.

¶ Deu litera. Cap. xvj.

Litera seminocaliū tertia Prisciа. t ca pella authoribus in principio t in fine syllabarū plenior apparet vt nestor t ibicē in medio exilior vt oīs dānū hec superiorū dentiū radici t primori palato appulsa tinnulū nescio qd ac suaue sonat. Adulterat q̄ ac p̄emodū emorē si g lr̄a vel c exile vel ch aspirata cum sequrat. Verba sunt. A. Gellij i calce libri duodenigesimi. P. Nigidij in cōmentarijs quos inscripsit grāmaticos cū de natura ordineq; literarū dissereret iter lr̄az n z g est inquit alia vis vt in noīe anguis t angaria et anchora et increpare t incurrit et igemus. in oībus em̄ his nō verū n sed adulterinū ponit. Nā n nō esse lingua indicio est. Nā Nigidius. si lr̄a esset lingua palatū tāgeret. hec Nigidij verba quetametsi pplexe satis tñ exēplis manifeste ostēdit: hūc litere sonū quodāmodo exprimi atq; inter nascendi auspicia emori g vel c ch literis sequentibus. Nunc̄ potui quēq̄ ex greci qua re loco n alia sequēte ponat g greca reperire qui mihi sat̄ferret cām cur greci eisdē literis sequentibus p n scribant g: sz illa nimirū cā fuit: qō vez extincto ipsi? n lr̄e sono magis audit litera sequēs hoc est g vel illi cōcreuine t affines c ch: sed ne tanta esset in scribendo varietas placuit ex tribus illis mediaz eligere. Nā quēadmodū superi? dictū est iter c exile et ch aspiratū g media interuenit. Eadez p̄terea rō fuit cur p̄positiones corrūperent atq; vltima illarū litera in eiusdē speciei literā cuz sequenti mutaret: nāq; alia rō esse potuit vt quotiens hec prepositio in venit in cōpositionē cū dictione incipienti a b vel m vel p: vt in his imbellis immunis implumis n corrūpere tur i m nisi inter primorē partē celi t superiorē dentiū radices n sonat b vero m et p labris pressis formant. Que loca cū plurimū inter se distēt nō facile erat altero in alterum tranfire. Itaq; n in sequentē m lr̄am q̄ ex rōne loci in quo effingit b p t ph affinis est: placuit cōmutari: et cū p̄sertim. eisdez l his sequētib? nō tam n q̄ m audiat: magna mihi nunc ex eo quod sum dicturus exoritur cōtentio: nō cū hoīb? indoctis t ip̄ita mīti tudine: sz cū doctissimis italoz: cū grauis quib? ingeniū: vt ait Do. musa dedit ore rotūdo posse loq̄. Res q̄dem dura tot tātorūq; viroz anthoritati repugnare. Sz multo difficilij q̄ nos ipsi tā asseuerate quōdā defendim?: qōq; p oēs hispa. disseminauim? t p qō q̄si quoddā symbolū a nobis tradituz discipuli nr̄i ab alijs dignoscentur nunc magna cū nr̄a incōstātia ne dicā turpitudine reseller. Nā q̄ ego piaculo p̄ie pietati lese satisfaciā cū i repetitiōe illa mea dixi. Neo scit hodie quēadmodū veteres illi nō mō gn: sz als q̄ lr̄as p̄ferebāt: ē tñ lōge credibili? veros lr̄a rū sonos in greci a t italia resedisse q̄? i hispania q̄ toties barbaroz dñatiōi man? ceruicēqz p̄buit: q̄ re vl magno cuz pudore meo libet palinodiā recātare atq; audacter nr̄os siue i hoc rei militaris victoriarūq; splēdore siue i oī gn̄e doctrine oīb? reliquaz nationū hoīb? añ ponere aut certe exeq̄re. Si em̄ te ad dñandi fastigiū quertas plures imperatores ōdin? q̄ accepim?. At q̄les p deū imortalē imperatores. Au nō italicēsem Traianū i oī? vtuz gn̄e nō solū primate: sz etiā imperatorie tredecim illis superioribꝰ p̄feras. Nō eiusdē municipij sciuē atq; illi? ex sorore nepotē Hadrianū Eserē in vtriusq; lingue eruditiōe. Pretereo Antonioz modestiā: quē mihi ex oīb? q̄ postea secuti sunt p̄pones Theodosio atq; illi? pli gemine Archadio t honorio in quib? q̄ ad xp̄iana religionē pti nēt lōgū enumerare quot viros lr̄az sacris initiatos hispania vtilitati publice genuerit: sed de hoc als plīb?. Nā vt ille ait nescio qd p̄stat nō laudare q̄ frigide laudare. Nūc ad rē. Dico atq; eadez cōstātia qua pri? p̄trariū asserebā affirmo in platiōe haz lr̄az gn hispanos meos veras retinere voces grecos xo t italos atq; illoruz imitatores abere rare. Nā si vez est q̄ de sono haz lr̄az g t n diputauimus: si verū qō oēs greci atq; latinoz doctissimi ō vi t p̄tē illaz fatent: si ōniqz ita pnūciādū est vt scribim?: qs est adeo sui obliuis t immemor q̄ dicat illas eū sonū reddere quē antea q̄ iūgerent nō habebāt. Aut q̄ vox pōt ab haz lr̄az sono longi? abesse q̄ q̄ ab istz accōmodat. B. uāqz lr̄a vt supra posūimus cōpressis faucibus enunciat. N. vero tota lingua depressa primori tm̄ parte erecta t ad media regione m palati superioruq; dētiuz appulsa. At in voce quam isti p̄ferūt neqz fauces cōprimuntur: neqz cuspis erigit: qui ppotius ecōtrario prioz lingue pars deprimit: tota reliqua latitudo palato admouet. Oō vox illa ex gn cōponeret: quēadmoduz r ex cs aut z ex sd necesse erat vt cōpositum retineret naturam partium ex quibus componebatur. Sonus p̄terea quē isti gn literis attribuunt simplex est: neqz in partes diuersorum gn̄m pōt diuidi: quare vna litere figura signādus: siquidē vt grammatici dicunt: litera est minima pars vocis que scribi potest indiuidua. Sz hic non significat per g non per n: igitur per quandaz alia literā signandus. Que siue illa fit nemo vnq̄ grecoruz: sed neqz latinoruz dixit: et quo fit vt neqz talis vox a pōd illos fuerit: aut si fuit non pergant per n: aut p vtrāqz potuit desig nari. Jam vero si hoc ita esset qui derogatio ne inter se literarum scripsere nunquam hac de re tam nona tanqz inusi-

Greci optimi sunt ingenij t literature enumerantissimi.

Hispani i platione literaz gn veras retinent voces quas itali t greci peram p ferunt.

rata fuisset. Facessat itaq; vox ista non mō grecis et latinis priscis verūetiam hebreis arameis egyptijs reliquisq; barbaris nationib⁹ inaudita et quem sonū queq; harū literarum seorsum per se exhibet eundem coniuncte nobis reddant hoc est quemadmodum ab hispanis hodie proferuntur.

De litera. Cap. xvij.

Ras seminocalium vltima.

S Litera ex seminocalibus vltima este Ald artiano a quibusdam authoribus inter literas non est connumerata. Et profecto. Ald. Ald essala qui proprium volumen huic litere dedicauit sibilum quendam potius q̄ vocem humanaz reddere illam scripsit. Sed cum apud latinos hec litera figma greco respondeat in eandem vnam tres hebraice Samach zadik et zain cō funduntur. Quem vero sonum apud grecos et latinos habeat non est dictu facile: ego certe q̄tum assequi possum coiectura in illius prolatione vtroq; aberrare puto grecos dico et latinos seculi nostri: nam cum his mihi tm̄ concertatio est. Etenim quis audeat priscos illos dicere vel in minimis fuisse lapsos quos penes arbitriū ius est et norma loquēdi. Sz cū hoc negociū voce constet: ex negligētia vel ignoratione potius iuniorū nō sp suis literis reddit: afferā rōnes que me in eā opinionē adduxerunt: vt id existimarē. Dinus Piero. quo autho e in ijs que ad rē literariā attinēt: nullo est grauior sed neq; certior in ope illo in quo dictiones hebraicas ex etymologia latie interpretatus est cū de dictionib⁹ ab s lra ici pictrib⁹ ageret in calce his v̄bis scribit. apō hebreos tres sūt lre vna q̄ dr samach et simplr legit quasi per s nram scribat lram. Altera zain in qua stridor quidā nō nri sermōis istrepit. Tertio zadik quā nre aures penit⁹ reformidāt. cū itaq; tres ille lre ab interpretib⁹ pmū grecis in figma: deinde a latinis in s nrm p̄fusim v̄se sint: cumq; zadik et zain lrarū son⁹ vt Pier. tradidit. vtriq; sermonib⁹ hoc est greco et latio sit cognit⁹: efficit vt figma grecū et s nrm samach hebraico rn̄ deat illiusq; apō grecos et latinos sonū reddat q̄ nō est absūlis ei quē nri tpis iscitis dat c lre e vl i sequētib⁹ quēadmodū cū de c lra agebat dixim⁹. Idē author pterea i libris hebraicarū q̄stionū exponēs illud ex Genesi: vocata est ciuitas bersabee hoc est puteⁿ saturitatis. Iz in quit supra ex v̄bo iuramēti siue ex septenario nūero qō sabe dr assenerem⁹ bersabee appellata tm̄ nūc ex eo qō aqua est: inuēta ē nomē ciuitatis q̄ ita vocabat alludēs declīauit paululū lraz et p stridulo hebreorū zain: a q̄ sabe ici pit grecū figma. i. hebraicū samach posuit. Et q̄bus Pieronymi verbis vtrobiq; satis ostat figma grecū et s latinū tale sonū exhibere qualez samach hebraicū apō illos reddit: nō eū quez tēpestatis nre hoies greci et latini hoc est zain hebraici pferūt. Qō si ad hec Piero. v̄ba dixerit q̄spiā latinos recte sun̄ s et grecos sun̄ figma hebreos pperā sun̄ samach pferre: possem ego nōdere hāc litē iā nō esse meā: sz inter grecos et latinos ex altera pte et hebreos ex altera debere versari: nec minoris ee glie alterutros errozis conuincere. Sed haberent hebrei rōnes alias cōplures: quibus cām suam facerēt probabiliorem. Atq; illam imprimis quod samach supnoz dētiū radices ligna appulsa sonum reddit. zain vero ad mediū celi palatuz illisa formaⁿ. Ait que martian⁹ capella vbi in philologie nuptijs inducit grāmaticē in qua oris pte lre formen⁹ graphice describēt s in quit lra fibilū facit dētib⁹ v̄beratis. Et quo fit figma grecū et s latinū eo mō pferri debeat quo samach hebraicū hoc ē lingua ad supnos dentes appulsa: vt vult Ald artian⁹ nō eo mō quo zain hebraicū. hoc est lingua ad mediū celum illisa: quo huⁿ rō nis ignari profitent. Illud preterea qō cēs fere qui de ortho graphia grece et latine vnq̄ scripserez lra zduplicem ss tradūt atq; ex sd literis cōstare. Nūc esse v̄bo ex sono quē lra reddit apud hebreos grecos penos atq; in dictiōib⁹ quoq; peregrinis apud latinos nemo est qui nō intelligat quē sonum debeat figma greco et latino accōmodare: quippe q̄ non alia re differa z litera nisi qō s simpler est z ex s in d labatur: siquidem cōpositū in ea resolui dr ex quibus componitur. Est et illa ratio q̄q̄ a librariorz errore p̄fecta s literā ex parte sonū habere quod cū apud hebreos scriba legis ille nominatissimus Ezras per zain scribatur ipsi⁹z loco sd substituerunt: scribētes esdras pinde ac si sd tārundē polleant. Quod si ezras pz et esdras per sd eandem vocē reddūt: manifestum est si *alterā partem compositionis: hoc est d excluseris* quē sonū s litera exhibeat. Sz an liceat librarijs id facere paulopost cū de litera disputabitur ostendem⁹: illud quoq; non mediocrem extorte veritati conecturaz facit qō omnes grammatici fateⁿ interiectionem si: aut quēdmodum apud Plautum legitur st. qua silentium imperatur a sono vocis ficaz esse. Sertus quoq; festus Pompeius fileo i quit tacere significat: ficto verbo ab s litera q̄ nota filētij est. Cumq; interiectionum voces naturales ppe sint: quippe que neq; locoruz distantia neq; temporis diuturnitate mutētur: consequens est: vt eo in modo interiectio si. et verbuz fileo tunc proferretur hoc est quasi silentium imperamus hispane proferē hoc est quasi per ci. literas sed male scriberetur. Nam quas in huius litere prolatione fieri delicias prohibet Quintilianus ego nō intelligo. Ex omnibus igitur his rationibus satis constat s literam quem sonū reddere debeat hoc est non eum quem Gallice vel i sequentibus attribuunt cuz s litera cōfundentes: sz eum potius quem genus quoddam hominū ceceosos hispani vocāt nō sine quadā offensionis tenuissime venustate. Quēq; occupātibus galaaditis vada iordanis vt i libro iudicum scribitur illi qui erāt ex tribu ephraim i verbo siboleth interrogati reddebāt hoc est per zama. nō valētes etiam per fidiculas ztormenta zaim hebraici vocem exprimere. Dicti boleth inquit scriptura quod interpretatur spica. et ndebat suboleth: sz illud prius per sim: hoc posteri⁹ p sama. quā differētiā greci et latini neq; lris neq; voce possunt distinguere.

Sigma grecū s latinū et samach hebraicū sūt vni⁹ soni.

Zre i quoris parte formetur.

Dini Piero. laus interpratiōe hebraice lingue.

S ē nota silentij.

Sra ex sonus reddere debet

De r litera. Cap. xviij.

Quemadmodum Ald artianus tradit nemo literam purat: quia duplex est constat enim ex es vel gs vt vox vocis ler gis. Nam si quod grāmatici pfitentur litera est minima pars vocis que scribi potest indiuidua: et nō litera: sz

duarū poti? lr̄arū cōpēdiū,est ⁊ qua vt Quiu. ait carere potuisse⁹ nus si nō fuisset iuēta: quē vero sonū illi debeam? accōmodare ꝓspicuus est ex iis que de sono literarū ex quibus ꝯponit suis in locis disputauimus. Nā qua voce hanc literā hispani pferūt nō grece:nō latine: nō hebraice:nō syrice:sed punice lingue ꝓpria est.vñ quā nō ego existimo ad hispanos quasi ex collusione quadā puenit hac lr̄a soli greci vtunt in principio dictionū atq; pinde in medio in fine vt tāt Aleris hierax. latini ī medio ⁊ in fine.vt ler diri. Sed ī vtraq; lingua quotiēs media est:ꝓterq; in dictiōibus cōpositis semp vocalē insequentē ferit. Nā si dictio cōposita est:cui illi particule est adiungēda: cui? fuerat ante cōpositionē vt exodus gō ex ꝓpositione greca ex et hodos via cōponit. ⁊ exhibeo quod ex eadem prepositione:latina ⁊ habeo. Quod si in cōpositione c pertineat ad proximā ꝑcedētem vero ad sequentē nulla ratione possis(⁊ si tantūdem polleat)hac litera vti. id quod librarij quidaq; huius rationis ignari fecerunt scribentes ertasis pinde ac si dictio eēt ꝓposita ab ex ⁊ tasis:cū ab hac ꝓpositione greca ecstasis ꝓponat. Jā vo ī dictiōib⁹ hebraicis hui? lr̄e nullus est vsus. Nō quidē i ꝓncipio cū illud quēadmodū supra diximꝰ ꝓprium sit grecoꝝ: nō in fine cū nulla dictio hebraica in eis sed neq; in duas quaslibet cōsonantes definat: nō i medio qō quotiēs due cōsonātes apud illos medie sunt:prior ad ꝑcedētē posterior ad sequētē ptinet. Ex quo manifestū est illos q̄ aberrare q̄ p arphachsad filio sem filij noe scribunt arpharad ⁊ p acsa filia caleb:scribunt axa vtrobiq; p r cū illud scribat apud hebreos s p caph cū raphe hoc p caph exile:qō vtrūq; ex rōne hebraice lr̄ature ptinet ad syllabā ꝑcedētēs vo ad sequentem quemadmodum diximus.

Ī dictiōibus cōpositis cui vocali hereat

Zra ꝓpter varietatē dictionum scripturā a latinis ē recepta.

Aldartianꝰ capella.

Appij clandij ꝓ Jra sententia.

¶De z litera. Cap.xix.

Literā que peregrinarū dictionū cā in sermonem latinum ascita est oēs grammatici fatētur duplicem atq; ex s t literis compositam: vel ex st quēadmodū martian⁹ tradit si modo codex antiquā veritatem retinet. Fuit tñ tempus quo pro alterutra poneretur vt quod antiqui dicebant sethus pro zethus et medentius pro mezentius. Quandoq; tamen a latinis in duplex ss vertitur: atq; pro eo quod dicitur mazan: latini massam interpretati sunt quod si compositā iam non est litera: quando quidem litere diffinitio illi non cōuenit quēadmodum paulo superius de x litera diceba mus. Quez vero sonum s litera exhibeat suo loco disputauimus. Quod si d literam illi ad inuexerit: aut ⁊ velut Aldartiano placet st aut ex s m d vel t fiat quidem lapsus reddet sonus ille ex vtraq; litera cōpositus quē z ipsum desi gnat iucundus ille quidē et suauis atq; vt de ꝓfilo. Quintilia. authore dicebam? qua ex oso nantiū numero nulla dulcior aspirat. Nā qō referēte. Capella idcirco Appi? Claudi? hāc literam reformidat qō dū exprimit mortui dentes imitatur:ego nō intelligo quam dentium deformitatē motientes prese ferāt: iam vo si deformitas vlla est dictis labris primoriq; lingua dentib⁹ pressa vocē emittere nulla est lr̄a que nō cū aliqua oris distortiōe ꝑferat. Qō si quemadmodū est in fabulis minerua propter oris deformitatem tibias abiecisse nobis q̄ vetustatis rō habēda est:valeat potius lingue volubilitas q̄ vt aliq̄d turpitudinis admittamus. At si ediuerso post mētis agitatio nē nihil antiquius nihil ꝓrius ab immortali deo concessum homini est:q̄s fuerit tā demēs tāq; a cōi sensu alienus q̄ nō ꝑferat rem pulcherrimā leui vultus offensioni. Sz redeam? ad rem. in enunciāda hac litera non simpliciter vulgus īcertū sequi debemus. sed antiquorū potius authoritate ducti cū talē sonū illi ceperimus dare qualē diximus s literā reddere adiungemus illi d litere sonum siquidem ex vtraq; compositam esse monstrauimus.

Zra non apō latios h:ſz aspiratiōis nota.

¶De aspiratione. Cap.xx.

Est apud latinos h non quidem litera sed aspirationis nota:quam tamen perinde ac si litera eēt id quod antiquiores grecorum fecere i aliarum serie disposuerunt: postea vero diuiserunt ⁊ dextram eius partem supra literam ponentem psilen noram habebant: hanc Palemon vincentinus exilem:Gyllus vero leuem nominauit. Idem ⁊ q; aspirationis nota erat flatilem dixit. Hebrei aūt inter literas numerant he et heth quarum priorez Piero. simplicē:posteriorem duplicem aspirationem appellat. Possunt vocales omnes quidem aspirari: sed ex consonantibus greci quatuor tm aspirant ch ph th rh.⁊ latini easdem in dictionib⁹ tamen peregrinis. Hebrei non modo quatuor illas:sed reliquas fere omnes quādoq; pīūt: qñq; larant:quod ipsum apud illos p dages ⁊ raphe significatur hoc est per exilitatem ⁊ aspirationem siue spissitatem. Quem vero sonum aspirate consonantes exhibeant non est difficile cognitu ex superius memoratis cum de l litera disputauimus. Circa vocales tamen aspiratas multo difficilior ratio est quo factum est:vt in illis enūciādis nōnihil a nostris peccetur cum eo modo exiles quo aspiratas ꝑferunt:neq; enim quod ad p'olationem attinet quic ꝑ differt apud istos iter hominis qui est genitinus ab eo quod est homo q̄ p aspiratio nē in principio scribit: ⁊ ominis ab eo qō est omē cui? prima exilis est:⁊ inter habeo qō est teneo ⁊ abeo qō est recedo. Si illi adhuc rancidiores qui aspirationē quasi hebraicum he ꝑferūt:cū apud hebreos vt diximus he litera sit consonans: cuius ꝓprium est vt sequentes vocalem frangēs vocē potius q̄ spiritum reddat. Eaq; mihi videt fuisse cā cur greci deserint ponere illam in ordine aliarū lr̄arū ⁊ vocalibus per apicem impendere fecerint ne extra illas sonū aliquē habere videret. Quis igit dicet aliquis erit sonus vocalis aspirate qñ neq; vt ab hebreis quasi lr̄a ꝑferenda est aspiratio neq; rursus vt a nostris nūc male ꝑfert quasi aspiratio nulla sit. Ego vt tibi o lector ingenue vtrūq; fatear neq; monstrare at sentio tantuz cuiusmodi sit illa vox quam debeas vocali aspiratiōe accōmodare: magisq; possum quid non sit q̄ quid sit ostendere. Si tamen verum est quod ait Aldartia. aspirationis cōtractis paulum faucibus ventum exalare fugies opinor hebraicam illam aspirationem cū sit vox que audiat. Nec minus cassas aspiratione vocales cum aspirari debeant:⁊ in illis enūciandis flatum siue spiritum: siue halitum quēdā adhibebis.

Zpirate quē sonuz reddāt nō est noscere leue.

Aldar.

¶Finis.

¶ Aelij antonij nebrissensis secunda repetitio.

¶ Ad. Fabij Quintiliani oratoriarū institutionum liber primus.
¶ An cuiusq; auris est exigere literarū sonos non hercle magis q̄ neruorum.

¶ Conclusio prima.

¶ Octo esse vocales apud latinos: & si plerisq; omnes grammatici dicant esse tm̄ sex.

¶ Conclusio secunda.

¶ Ch th ph hn r.i. ꝓsonātē uliq̄dā & vocales aspiratas perperam a nostris pnunciari.

¶ Ad splēdidissimū cisterciēsis militie ꝓfectū atq; eq̄stris ordinis magistrū Dalcātara do. Jo. de stuniga. necnō ad salmāticēsis achademie. S. L. & scholasticā inuētutē Aelij Antonij nebrissensis grāmatici Repetitio scōa quā fecit anno christiane salutis. Ad. cccc.xc.v. de corruptis hispanorū ignorantia quarūdam literarum vocibus.

Literati q̄ sunt cēsendi.

NOn desunt illustrissime dñe patres obseruandi atq; spectatissima inuentus: q̄ me pusilli animi vel ignauie potius accusent: q̄ cum superesset mihi adhuc etas qua possem ingenij mei vires i ijs artibus exercere: que imperite multitudinis arbitrio eminentissimū gradum inter ceteras obtinere videntur: malui non solū demittere me ad artes infimas et pueriles disciplinas: verūetiam intra sola atq; grammatices et poetri estudia consistere. Quod si hec ab illis parua esse putantur: quid nūc dicturi sūt cū audierint me non modo ijs de rebus que sunt illorū iudicio infime: sed etiā de primis literarū elemētis eo tpe atq; loco disputasse: quo ꝓclare aliquid a me expectabaf. Quos poterā ego facile placatos dimittere: si dicerē hāc esse ꝓfessionis mee subiectā materiā: vñ oēs vite mee rōnes fructū honoresq; pueniūt: malo tm̄ oēm illoꝝ ipetū & rabiē in me concitare. An ego istos ītratos appellē q̄ vix itelligūt q̄d a cō sonātibus vocales distēt: q̄ penit⁹ ignorāt ītrā voces: q̄ tribꝰlineis scribēdis in ortographia q̄nquagies peccāt: q̄ cū latina legūt hispane pnūciāt. Ego illos nō ītratores: nō grāmaticos sz pseudographos: nō latinos sz latini ꝑmōis euersores et q̄dē verissime appellauerim. Sz aliō tpis erit magis opportunū quo illoꝝ ineptias et deliramēta magis ꝓferam? i hūc nunc ad illa veniam? q̄ achademie nr̄e instituto veteri atq; āntiqua lege hodierno die coactꝰ sū in lucē afferre. Loc⁹ igit̄ quē repetere istituī hoc anno q̄ ē magisterij mei scōs: a salute x̄po ꝓpiata millesimꝰ q̄dringentesimꝰ octogesimꝰ sertꝰ scribit̄ a. Ad. fabio Quīti. oratoriaꝝ istitutio nū li. ſ. in hec verba. An cuiusq; auris est exigere literarū sonos: nō hercle magis q̄ neruoꝝ. Cū em̄ cepisset author admonere ꝓceptores artis grāmatice quo pacto pueros ītraꝝ rudes in primis doctrine incunabilis istituere debe rent: dixissetq; nō satis esse cōsonātes a vocalibus distinguere ipsasq; eas in semiuocalīū numerū mutarūq; partiri: & q̄ interiora huiꝰ sacri adeuntibꝰ apperet ea rerū subtilitas que nō mō acuere ingenia puerilia: sz etiā exercere altissimam q̄q; eruditionē ac sciētiā posset: subiūxit pauca illa verba que hodie interpretanda suscepimus. An cuiusq; auris est exigere ītraꝝ sonos nō hercle magis q̄ neruoꝝ. Acsi apertius dicat: quēadmodum quisq; nō pōt sensu dijudicare neruoꝝ subtilē harmoniam: neq; ratione perpendere illa septem discrimina vocum nisi qui sit in arte musica eruditissimus ita nō quicūq; sed is tm̄ qui rationē literariā callet: poterit eracte literarū sonos ꝓferre p latosq; percipere. Atq; omissa certarū linguarū disquisitione inuestiganduꝝ primo nobis est definte ne sermoni latino alique figure literarū preter duas et viginti illas que sunt vsu apud latinos: et an rursus aliq̄ ex illo numero redundent. An ꝓterea literarū sit ille sonus q̄ ab hispanie nostre hominibus ꝓferri consuevit. Principio desunt sermoni latino vocales due altera que inter e et i altera que inter i & u auditur. idq; ꝑbari potest cum aliorū testimonio tū maxime Quintiliani harū rerū authoris grauissimi ac pinde acerrimi. Is em̄ paulo post illa x̄ba q̄ explicāda suscepim⁹ ait. Ad eius est quidā i & u ītre sonus: neq; em̄ sic optimū dicimus vt optimū. et heri neq; e plane neq; i audiē. Vult Quin. q̄ in hac ꝓticula optimus neq; sonat i neq; u: sed quedā inter has literas vocalis media: q̄ cū non haberet nomē neq; figurā alij ex authoribꝰ clarissimis, optimus et maximus per i alij optimus et maximus per u scripserunt. Cesar enim primꝰ omnium dicitur optimus et maximus scripsisse cum superiores optumus & maxumus scripti tarint. Idq; ex eo accidit q̄ non erat in vsu ītre figura qua media vox illa scriberet. Nā quēadmodū Aristoteles ait. Quando mediū innominatum est certant extrema de media rōne. ¶ In hoc preterea temporis aduerbio heri. neq; e neq; i sentiē in fine. Ex quo effectus est vt hanc particulā vsq; ad Augusti Cesaris tpa ꝑ i scripserint: vt Terē. in andria. Veri alij quot adolescentuli in pyreo coiuimus vt de symbolis essemus. Et Cice. in epistolis. Veri vesperi apud me hyrcius fuit: qua mēte esset Anto. demonstrauit. Deinceps per e vt Horat. in secundo libro sermo. Conuiuia dicꝰ here illic de medio potare die: & Juuenalis in. ix. satyr. Res hodie minor est here quam fuit atq; eadem cras deteret exiguis aliquid. Ad martialis quoq; epigrammaton libro primo. Bis tribi triceni fuimus mācinevocati. Et positū est nobis nil here preter apium. et libro quarto. Cur here quod dederas hodie puer hylenegysti. Tam subito durus qui modo mitis eras. Nostro seculo rursus heri per i cuꝫ antiq̄tate scribimus. Diomedes quoq; diligentissimus grāmatice artis preceptor idem cū Fabio sentire videtur his verbis. J et u medie dicunt q̄ in quibusdam dictionibus expressum sonum non habent: vtvir optimus. Diceret vero quispiam quidnam cause est: cur tempestatis nostre homines non possunt mediū illum sonū percipere? Aut fis priscis illis percipiebatur cur non excogitauerint figuras quibus medius ille sonus representaretur? Sed ante q̄ huic questioni satisfaciamus simul etiam

Duarū vocaliū figure latinis deſunt.

Optumus maxumus in ſcribere pueri quōdā optimꝰ primus puer heri primus.

ut ea q̄ postea dicenda sunt magis eluceubrent illa questio discutienda nobis est: q̄s ille sit auris tā emūcte cui⁹ iudicio in hac sonorū dispūtatiōe cōsentire debeam⁹? Nā si asciuero mihi testes iā ide ab antiq̄tate reperitos quo rū testimonio cām veritatis cōfirmare velim: non deerunt qui dicant se q̄s habere suos authores. Papiā hugutionē. Catholicō t nescio quē Raymundū et Petrū Peliam. Si preterea dixero me non audiuisse in italia summos quosdā viros hoc vel illo modo pferēres rīde būt opinor: se q̄s audiuisse nescio quos sophistas. physiologos leguleos. t asacrificulos q̄sdā aliter illa eadē pnūciasse. Ne fit igit̄ op⁹ toties eadē de re aures obrūdere videam⁹ quinā sint de hac lite futuri iudices idonei. Atq̄ in primis aut oēs plane a cōi sensu deficim⁹ aut repēstati nostre antiq̄tas illa emēdata hispanis itali t greci pferēdi sunt. Nā q̄ eadmodū de dulci et amaro nō egroti iſ bñ valētis lingua de coloribꝰ nō cecⁱ⁹ sed oculorū acie instructus de virtute nō malus sed studiosus: sic de ſrarū vocibus nō quic unq̄ sed vir nīs eruditus iudicare poterit. Quiſq̄ eñ vt ait Aristt. bñ iudicat q̄ cognoscit eorūq̄ bon⁹ est iudex. Quonā igit̄ pacto de literis iudicare pōt qui neq̄ latinos codices legit: neq̄ pceptores grecos aut latinos vnq̄ audiuit. Aut igit̄ summorū virorum partim veterū. primi iuniorū iudicio acquiescendū est: aut tota hac de ratione literarū dispūtatio e medio tollenda. Sz inq̄unt isti cur mediū illū sonū e t i atq̄ i t u literarū neq̄ so no sibi pprio pferimus. Aut vnde tant⁹ studiosorū conat⁹. Aut vñ isti tā acutos atq̄ emēdatos sensus habuerūt. Jam hec questio nō solū est in hac literarū cōsideratiōe de qua instituimus aliquid dicere: sed p certas quoq̄ ar tes t scientias que de sono dispūtant lati⁹ patet Et q̄m video eā similitudinē Quintiliano placuisse. Quemadmodū in libris qui de arte musica scripti sunt legimus tria melodiorū genera fuerunt apud antiquos. Diatonicū q̄ pronum t semitonium procedebat: Chromaticū quod p semitonium t semitoniū t tria semitonia. Enharmonicū quod per diesim t ditonium progrediebatur. In hoc genere triplici et cantabant illi veteres quod ab alijs caneba tur sentiebāt cū tēpestatis nīe hoīes vno tm diatonico genere vtentes ad cetera illa duo genera ita surdas aures atq̄ intercluſas arterias habent: vt neq̄ quid sit diesis omnino intelligant: nec vllo modo effingere possint cōtinua quinq̄ semitonia. Quid q̄ diatessarō consonantia apud illos erat harmonica cum sit in pportiōe sesq̄tertia. apud musicos vero nostri rpis sit penit⁹ incōsonās nisi alijs vocibus misceat. Ecōtrario cū in pportione superpartienti nemo ex antiquis preter Claudium Ptholomeū posuerit sonantiā: nostri musici harmoniam in ea et quidam perfectam posse esse dicunt perinde ac si alia fuerit apud illos sonorū ratio atq̄ auris sensus quaz apud nostros. Quod in saporibus t gustu accidisse video. An non inter aues pcipui saporis erant turdus et ciconia quemadmodum inter quadrupedes lepus et aper. cuz Mⁱ artialis dicat Inter aues turd⁹ si quis me iudice certet. Inter quadrupedes gloria prima lepus. Et apō Horatiū in secundo libro sermonum. Epicureus ille Caius fecundi leporis sapiēs sectabitur armos. Et alio loco. Turus eras rhombꝰ turoq̄ ciconia nido. Et Juuenalis. Quāta ē gula q̄ sibi totos ponit apros animal propter cōuiuia natum. Atqui nostrorum hominum gula turdis attagenas: pauones: phasianos: pdices: coturnicesq̄ anteponit. cū ciconiā penitus e mēsa proiecerit. Quis hodie inter holera vesca numeret maluas: aut q̄s olitor inter hortēses atq̄ satiuas habeat? Atqui illas cū lactucis antiqui esitabant. Quod vel ex illo Mⁱ artialis versu manifestum est. Utereja crucis: t mollibus vtere maluis. Cui astipulatur in Mⁱ oretoUer. Mⁱ alue(inquiēs) inule q̄ rubeb ant. At vt in re notiori t grammaticis magis vsitata versemur: tres apō antiq̄ores fuerūt accentus acutus quo syllaba eleuatur. Grauis quo syllaba deprimit̄. Circūflexus quo syllaba eleuat̄ deprimiturq̄. Nā ex acuto t graui cōpositus est. Sed quis hodie profert aut platum percipit tenorē illū circūflexum. At maiores nostri quorum erant aures in sermone latino delicate magis t proferebāt absolutissime t plata sentiebant acerrime. Nō morabor amplius in hac parte. Illud modo possum dicere aliter vetereſ illos t qui se illoz imitatores eē malunt de quibusdam ſrarū sonis indicare solitos: aliter hispanos quoz est ijs de rebus iudiciū adeo obtusum: vt si coneris illorum stulticiā rōnibus cōuincere nihilo plus agas q̄ si des operam vt cū rōne insanias. Neq̄ mirādum est si medias illas vocales que ab antiquis intelligebātur neq̄ sentire: neq̄ proferre possumus cum iaz inde ab infantia fic assuefacti sumus vocales tātum quinq̄ pronūciare: vt nullo modo facti duriores possumus aliud q̄ quod a nutrice audiuimus afferre. Vinc est memorabile illud Mⁱ arci Fabij pceptū debere pueros cum adhuc teneri sunt syllabas omnes perdiscere neq̄ difficillima quiq̄ eaz in aliud rem pus differre atq̄ ab eisdem eratibus erigēdū esse: vt nomina quedā versusq̄ affectare difficultatis et plurimis asperrime coeuntibꝰ interſe syllabis catenatos t veluti confragosos q̄ citissime voluāt calephi grece vocātur res modica dictu qua tamen omissa multa ligue vitia nisi primis eximuntur annis inemēdabili i posterū prauitate durātur. Atq̄ illa nimirū cā est: cur grādiores etate non possunt alterius lingue voces proprias atq̄ vernaculas exprimere quod quemadmodum finabulorum t pepauriſtarū corpora ad quosdā mēbrorum flexus nisi tenera formari non possūt sic animos quoq̄ ad pleraq̄ duriores ipa robusti⁹ facit. Sic greci latini t galli nunq̄ p ferunt ea que vox ppria est hebree t punice lingue. A mauris etiā p fidiculas t tormenta nō ertorquebis. Zaque propria est hispanorum Ego quoq̄ vt de me aliquid fatear cum aliquādo cepissem literis hebraicis operā dare: nunquam potui satis hebreorum idioma exprimere. Vinc preterea effectum est vt paulo ante dixim⁹ quod tempestatis nostre musici non possunt chromaticum illud t enharmonicum genus canere: quod cum primum nati sunt audierūt domi nutrices t puellas deinde foris oēs in diatonico genere canentes. Omnes inquā iuuenes t senes pueri innupteq̄ puelle cines t rustici sacri t pfani p tonum t semitoniuz cātilenas hodie compo-

Quiſq̄ q̄ bñ nosc it bñ iudicat

Tria apō antiquos melodiorū fuere gña.

Turd⁹ t ciconia inter aues lepꝰ t aper inter q̄drupedes pcipui fuit saporis.

Tres apō ātiquos q̄ adhuc t apud nos fuit accētꝰ fuere.

Pueri a teneri vnguiculis syllabas pdiscere debent.

Greci latini t galli nunq̄ pferūt q̄ē punice lingue.

Cātilenet tonū t semitonium componunt

nunt. Qđ vero subiiciunt cur non antiquitas excogitauit notas quib⁹ duevocales ille scribe rent: possum ego etiam querere cur non dede runt figuras i ꝛ u cōsonantibus: aut quemad modū greci et hebrei et arabes c p ꝛ aspiratis. Aut cur econtrario eundem sonū tribus litera rū⁹figuris. hoc est c l ꝛ q representant. Nūc vo satis mihi fuerit ad id quod volui cōprobādū. Diomedis ꝛ Quintiliani authoritas qui duas vocales illas nobis deesse testant⁹ vt sint o in o in vsu apud latinos et vocales octo a e i o u y

Diuersitas figurarum non facit eas esse diuersas.

psilon due ille medie inter e et i atq; inter i ꝛ u qđ si dixerit quispiam in quo distat y grecū ab i latino vt vocales diuersas esse putem⁹. Nec enim diuersitas figurarū facit eas esse diuer sas alioqn aleph hebraicū alpha grecus aliph punicum et a latinum quatuor essent elemen ta. Quemadmodū igit quatuor figure diuer sarū linguarū eandem habent vim et potestā tem atq; pro eodem elemento censeri debent eodem modo y grecum et i latinū eandē esse li teram existimandū est. Ad quod breuiter illō

Ad. Fabi⁹ Quintilia nus.

et Adarci Fabij Quintilliani sententia respō demus: tm̄ inter y psilon et i iota distare quan ta inter duas quaslibet vocales posset esse di stantia maiorē libro nāq; oratoriarū institutio num duodecimo inquit. Qm̄ et inciuilissimas et grecis literas non habemus vocalem alterā alterā consonantē quibus nulle apud eos dul cius spirant: quas murmari solemus quoties illorū nobis vtimur: qđ cuꝫ contingit nescio quo hilario⁹ prin⁹ renidet oratio. vt in zephy ris: zophiriscꝫ: q̄ simꝑ lris scribāt surdū qđē et barbarū efficient sonū: et velut in locum ea rum succedunt tristes et horride quibus gre cia caret. Quod si distantia illa vocis hodie

Quare di uersitatem vocū litera rum nō pci pimus.

nō sentitur a nobis illa nimirū causa est quā supra de hebeti et crasso aurium nostrarū iu dicio retulimus. Sed de vocalibus hactenus dictū sit. de cōsonantib⁹ adhuc difficilior rō est Omitto nunc ea q̄ omnes fatentur deesse no bis duarū consonantium figuras pro quibus i et u posuimus. Omitto quod l ꝛ est penitus ociosa cum in eius locū c successerit: ꝛ quod q non est multū necessaria cum c et u eo mō so num illum prestare possint quem q adiuncta u ostendit quēadmodū g er s u liquida sequē te. Omitto quod r carere potuimus: cum p cs aut gs scribi possit: qđ tunc p illam scribim⁹. Alia sunt q̄ nostri homines magna cū sua tur pitudine ignorāt: ꝛ ignorata turpi⁹ defendūt.

Ch vel i se quēti qua li tono p ferri dēat.

Sed imprimis illud quod ch sequente e vel i sono proferunt qualē greci quoties eedem vo cales sequūntur l. Itaq; pro eo quod est Or chestra et achilles grece dicunt. Orchestra. p eo qđ cherubin et Joachin hebraice dicūt che rubin. ꝛ Joachin p eo deniq; q̄ est pulcher ꝛ mihi latine dicunt pulcer et mihi: illud miror cur nō eadē rōne pferūt charitas chor⁹ bacch⁹ p eo qđ est charitas chor⁹ bacch⁹ q̄nq̄idē per ch particule ille scribunt. Quorū inscitiā re fellere et si manifeste dementie est: libet mihi tm̄ insanire qm̄ cuꝫ insanis ago. Quos poterā ego pulchre tanq̄ holes ignaros et nullī⁹ mo menti cōfutare: si haberē amicos viros doctos quibuscū illorū imperitiā ridere possem. Nūc vero in tanta stultorū hominū pernicacia vo lui saltem apud nos. p. L. testatū relinquere et quid ego de litteris sentiam: et in quāto illi q̄ꝫ turpi errore versantur. ¶ Ad refellendam ergo istorū ignorātiam consulēdi nobis sunt greci: hebrei: ꝛ arabes qđoꝝ hec p̄nūciatio p pria ꝛ peculiaris ē. nā per ch aut nulla dictio latina scribit⁹: aut illa tm̄ duo q̄ supra dixim⁹ pulcher ꝛ mihi scribēda sunt. Videam⁹ quo sono illi suū ch profert. Nec em̄ dubiū est ꝙn quoties illoꝝ dictiōes in latinū⁹ sermonē ver tim⁹ eadē literatura scriber⁹ atq; eodē sono p nūnciare debeamus. Duas ꝛras h̄nt greci k ꝛ chi. sut tilē altera spissam priore in c sequēte ch vertim⁹ semp. Binasq; ei⁹dē gnis habēt hebrei ꝛ arabes quaꝝ priores eque in c sequē tes in ch semp interp̄tamur. Si igit greci he brei ꝛ arabes atq; etiā doctissimi latinoꝝ ho die vno cōsensu c aspiratū p ch nō p chi pnūci ant: que tanta ignorātia hispanos occupa uit: vt in peregrinū atq; a latino sermone alie num sonū diuerterint. Aut cur non cū grecis dicam⁹ orchestra ꝛ Achilles cum hebreis che rubin ꝛ Joachin quas particulas nisi p chi ꝛ cheth aspiratas: nō p cappa ꝛ caph ertles scri bunt. Nā de pulcher ꝛ mihi nō ero tam pem nax vt affirmē per ch scribenda esse cū sint au thores q̄ dicant pulcher sine aspiratione pos se scribi ꝛ quod mihi p ch scribatur apud ne minem adhuc legi. Cui⁹ particule orthogra phia cū tpib⁹ mutata est: antiquissimi vna syl laba mi pferebāt: vt Ennius. nō mi aurū po sco nō mi precium dederitis: ꝛ Verg. antiqui tatis amator nimi⁹ lib. vj. eñ. O virgo nona mi facies inopinaye surgit. Deinde ceptum ē mihi duab⁹ syllabis interiecta aspiratiōe pro ferri: qđ alijs quoq; dictionib⁹ euenit: vt inter vocales gemmatas aspiratio scriberet⁹ vt ve hemens nihil cōprehendere. Atq; vt author ē Quintilianus me hē interposita aspiratione ꝓpio me apō antiquos tragediarū scriptores ꝓcipue inueniebat⁹ vnde vero. L. hāc partica lā subreperit: ne suspicari quidē possum: nisi forte q̄ꝫ geminata i reddebatur vor hiulca ꝛ deformis: quo dulcior esset pnūciatio inter iecta est c. Qđ greci c̄ c̄ in diuersis dictiōib⁹ faciunt ple rūq; ne due vocales cū nimia oris deformitate concurrāt. Siue igit mi fine mi hi dicam⁹ nihil non ꝓbabile dicimus: mihi ve ro quo more hispani proferunt omni penit⁹ ratione caret. quod etiam de nihil dicendum est: non in minori errore versantur qui eo mo do th aspiratum pro t etili proferunt: neq; ali ter in prima syllaba thalamus ꝛ Thobias q̄ totus ꝛ tātus pnūciāt: cū sit inter vtraq; lite rarū distantia non minor q̄ inter p ꝛ ph. aut quod paulo ante diximus inter c ꝛ ch. Nam ꝓterea q̄ tres ille consonantes aliter aspira te q̄ subtiles proferebantur. Palamedes ille naupli filius ꝛ excogitasse tres alias figuras qu bus eadē scriberent⁹. quotiens eēt aspi rate. hebrei quoq; ꝛ arabes quemadmodū fi guras literaruꝫ ita etiam ꝛ vocales diuersas habēt. Alio nāq; modo cheth ꝛ thaph hebrei ꝛ arabes: alio caph ꝛ reph pnūciant. Cū igit nulla dictio latina e aspiratum recipiat: atq; illius vox omnino sit nostris incognita: con sulamus grecos: consulamus hebreos: consu lamus arabes ꝛ penes⁹: ꝛ quoniam cum illo rum dictionibus orthographiam quoq; reci pimus quemadmodum illi proferunt: ita ꝛ nos pferam⁹. Nec⁹ eñ min⁹ deridendi sum⁹ cum latina male pnūciamus q̄ rustici, hispa ne loquētes cū brācha tabza. fijo fijor similia

Nulla lati na dictio ch scribē

Inuectiō hispanos.

Pulcher ⁊ mihi an aspiratione scribenda sint.

Palame des grecꝰ naupli filꝰ tres aspi rationes ch ph ⁊ th inuenit.

dicunt. Atq; qui nō modo venia digni sunt q̄ p hac plurio i cōsonāte vocalē pferūt: verūetiā pantiquitatis maiestate cōmēdādi: cū in nostri sint penitus i nercusabiles q̄ eodem sono duas ſras enūciāt: q̄rū est tāta dria quātū inter vitā distat t mortem. Thita nāq; in ōclarādis indicū sententijs nota erat cōdēnationis ad mortez dicente. A perſio in. iiij. saty. Et potis est vitio nigruz pfigere thita. t Ald ar tia. lib. iiij. epigrā. Nosti mortiferuz pretoris castrice signum. Est opere precium dicere thita nouū: tau xo signum absolutionis advitā. Cuius testimonio est Ezechiel pphēta capite visionū suaz nono. Trāsi p mediā ciuitatē in medio Hierusalēz signa Tau super frōtes viroz gemētiū t dolētiū sup cunctis abhominationib⁹ que fiunt in medio eius. Qō xo ōz a grāmaticis nescio quē Remigiuz precepisse quodq; video a pleriscq; hoīb⁹ grāmaticis obseruari quotiens post t nō a spiratā sequit i t post i alia vocalis q̄p scribat t debere proferi c omni penitus rōne caret: quin potius illud suspicor maiores nostros quēadmodum scribebāt sic t pnunciare solitos. Neq; enim verisimile est si hoc ab illis fuit obseruatū q̄ de tāta re oēs q̄nq; ō ortographia scripsere si luissent cum pſertim author sit Quintilian⁹ ita pnūciādū esse quēadmodū scribim⁹ exceptis paucis dictionib⁹ q̄rū authores memmerūt. Sed q: video fere oēs vno cōsensu i hāc pnunciationem cōspirasse: ne simul cunctis indicere bellū videar: ſz mihi paululum dissimulare. Illud xo nullo modo patiemur q̄dictiōes peregrinas nōnulli corrūpūt c p t pferētes q̄les sunt necromātia: geomātria: nā ēt t tiara eo modo quo greci enūciam⁹. Inter p aspiratū atq; subtile fateor me ignorare an sit illa vocis differentia quā nostro tpe obseruamus q̄m aspiratio addita p litterē multomagis illā a sono suo distare facit q̄p cant t videturq; aliquid plus q̄p aspirationē addere: t in quibuscūq; dictionibus indifferēter vtraq; vtimur vt palarica: phalarica: olympo: olympho. Illud vero adhuc multo difficilius cognitu q̄d inter ph grecū t f latinū differt. Neq; enim aliter nro tpe phag⁹: sphera philtrū q̄p fames femur filtrū pnūciāt quinimmo dictiones q̄s dā modo per ph cū grecis modo per f cū latinis scribimus: vt phama: phistula: phucus: fama. fistula: fucus. Quintilian⁹ tñ quē ego authorem cunctis prefero minimū inter vtraq; distare putat. Nā que successerunt in grecarū locū quibusq; greci carent tristes et horridas appellat: et de f libro duodecimo inq̄t q̄ serta est nostrarū pene non humana voce vel oīno nō voce potius inter discrimina dentiū efflāda est: q̄ etiā cū vocalē primā excipit cassa quodāmodo: quoticūs aliquā consonātem frangit multo fit horridior. Ego cū a mauro quodā q̄ inter suos punice lingue peritissim⁹ habebat q̄ssem cur p aspirato semper exili nunq; vteret: respondit hoc ab illis fieri propter vocis suauitatē t lingue site ornamētū. Cumq; rursum ex Quintiliani xbis q̄ de f litera dirim⁹ instarē sonū illū esse tristē et horrendū hoc ab eo respōsum accepi rursus suos nō pressis adinferiora labra dentibus sed laxis atq; solutis sum phe pnunciare. Ex quo fit vt suspicer p aspiratum nō pressis dētibus ad iferius labrū sed potius deductis esse pferendū: nemo est fere qui nesciat i latinū modo vocalis mō cōsonātis loco poni: atq; tunc esse vocalem cū a reliquis vocalibus pura sonat: tūc cōsonātez cū vocalē aliquā ferit. Illud xo pauci ex nris intelligūt quo sono pferēda est: cū p cōsonante accipiſ: neq; eñ eo modo ianua i eiuniū iocus pferri debēt quo hispani pferūt: ſz quem admodū italoz doctissimi piter t idocti. Sz q: greci: hebrei: t arabes i cōsonantē non hñt atq; illius sonū penitus ignoraī: nō possum⁹ illoz testimonio q̄ volumus efficere: tñ inuenos potest eorum q̄ latini sermonis doctissimi hñr authoritas. Est autē aliq̄ rō q̄ nobis suadere potest: quo sono pferēda fit quotiens in fine dictionis ponitur hec litera: etiā imperiti intelligunt non hñre sonū quē in principio vel medio proferunt vt in dictionib⁹ cui: hei: huic: in quibus i finalis nō vocalis sed ꝓsonās est: quē sonū hēat oēs intelligūt. Nā q̄ pticule ille vnius tñ syllabe sint facile carminibus demonstratur. Vergi. ſ. eneid. Cui pr̄ intactā dederat: primisq; ingarat omnibus: t paulo ante. Vnic coniunx fuchens erat ditissim⁹ agri phenicū: t lib. ij. Dei mihi qualis erat q̄ tum mutatus ab illo Hectoze: reperiunt tñ poete aliq̄n p die resum dissyllaba protulisse vt albinus. Spōte deū patuere cui freta nulla repostos. Inue. iuuenes hortēt vt illā ireviā pgāt t eidez incumbere secte. Nisi forte voluerit q̄s piā cū frāciſco nolano hūois latini viro eruditissimo sentire: qui mecum contendebat dictiones illas diphthongo proferri q̄ est nouum atq; inter latinos inusitatum: vt e t i vl u t i in diphthōgon coeāt. Priscianus q̄ lib. de octo ptib⁹ oronis septimo authoritate Horatij lib. epla⁹ primo confirmat i finalē cōsonantem esse posse. Durus ait vultei nimis at tētusq; videris. Qō xo vultei dissyllabū fit: satis ex rōne carminis appet q̄ i ꝓsonās Priscianus testat: qualē xo sonuz habeat nulla mihi ēt cū latine lingue hoſtib⁹ contētio est. Ex quo efficit q̄ erat propositum i ꝓsonantē non eum sonum habere quo hispani pferūt: sed quo itali oēs atq; aliarum nationuz doctissimi. Iā vero si dictiones peregrinas i latinū sermonē vertimus raro i iota in cōsonātem: pleruq; in vocalem traducitur: cum nri homines fere quotiēs in principio dictionis sequente vocali ponit nō modo vt ꝓsonātem: sed vti suā cōsonātē pferāt: q̄lia sunt iaspis: iābus: iason: Jesus: iacobus: vbi i vocalem esse vel mediocriter docti intelligunt q̄ ēt carminib⁹ facile demōstrari potest. Inue. Preclaris illic laudat iaspis. Nora. Archiloci⁹ propio rabies armauit iambo. Inue. Ald ēse quidez hume cum iā mercatoz Jason. Qō si q̄s est q̄ dicat carmē heroicū posse recipere spōdeum in quinto loco pferemus genus carminis in quo necessario i debeat eē vocalis. Ald artia. Et precinz magnis fecit iaspidib⁹. qui ē xpus pēthameter elegiacus. Terētianus quoq; de metro iābico. Et rarus intrat et iābis hominibus. vbi iābus trium syllabaz est. Lōterraneus pterea nr Inuencus q̄ quatuoz euāgelia heramētris xpi⁹ cōposuit: Jesum semper trissyllabum posuit xpificatoz ille quidem ſz quem diuus Hieronymus adeo pbauit: vt in libro viroz illustriuz dicat illius carmina cuz carminibus antiquoz posse cōparari. Qō vt necessario fuerit: pleriq; librarij aspirationez

Thita litera greca in declarandis iudicū sententijs nota erat cōdemnationis ad mortem.

Tau vero absolutionis advitā.

A ante ſe. alia vocali quem. habeat sonū.

Que sit differētia inter f latinuz t ph grecuz.

Quinti.

p aspiratum āliter pferri debet.

Greci hebrei t arabes i cōsonantē nō hñt.

Inuenc⁹ hispanus q̄tuoz euāgelia heramētris xpi⁹ cōposuit t de eo dixi Hier. sentētia.

I ſra in fine dictiōis cōsonapō t esse.

inter i ⁊ e posuerunt:scilicet ne in vnā syllabā vtraq; vocalis coalescerent:sz per aspirationez altera ab altera diuīgerēt. Aliquādo tamēvt ego suspicor i vocalis per errorē in cōsonātez versa est:idq; raro vt in dictionibus troia:maia:aiax ꝙ quibus latini dicūt troia:maia:aiax ⁊ ꝙ illi dicūt diuunctis vocalibus indea:latini authores i ad u collisa iudea pferūt. Lucanus in iij. pharsalie. Incerti iudea dei. Iuuenalis in sexta satyra. Archanā iudea tremens mendicat ad aurē. Illi iam penitus intolerabiles qui dictiones habentes i aspiratū qō teste Prisciano nullo modo potest esse cōsonās more suo atq; voce īcognita neq; vnq; latinis audita proferre ꝓtēdunt:quales sunt hiacinthus:hierosolyme:hieronym⁹: q̄ multo sunt ridiculi magis q̄ rustici quoz error ꝓbabilis est cum ad imitationē latinorum aia: meaia: baraia:⁊ similia proferunt. Qō vero duplex sit ptās u lr̄e atq; mō vocalē modo consonātem esse nemo prope est qui id non intelligat. Est tñ adhuc illius tertia quedā vis quotiēs post q literā aliam subeunte vocali sequitur. Idq; oēs antiqui simul ⁊ iuniores fatent. Quez tñ habeat sonū magna inter natiōes diuersitas est. Ego tñ ab hispanis dissentio qui lr̄az hāc oīno surdā eē putāt:quātū ab italis qui siculā pferūt perinde ac si vocalis esset. Nā si nulla potesta tē ⁊ viz habet vt pferri debeat:neq; scribēda est. aut si vocalis est sonū pfecto p se ipaz ostituet:qō vtrūq; falsum eē. Quī. demōstrat qui q adiūcta scōz up aululū a nris eliq̄ri dixit. Nō igitur dicēdum est cū italis aqua q̄ lingua suadeo ita vt u quasi vocalis proferatur neq; rursus cum hispanis: aqua q̄ lingua suadeo u penitus explosa: sed q ratio quedā erigit aqua q̄ lingua suadeo u nō surda neq; vocali:sz quodā medio sono eliquata. Circa vocales q aspiratas nōnihil a nris erraturq̄ illas nō aliter q̄ exiles pnūciāt:neq; differt apō illos qō ad sonū attinet iter omnis qui est gtūs ab oē ⁊ hoīs qui est ab eo qō est homo:atq; inter abeo qō est discedo:⁊ habeo qō ē teneo. Illi adhuc ridiculi magis qui aspirationē quasi ꝺsonantez que vocalē ferit quēadmodū hebrei pnūciant. Que causa fuit grecis vt aspirationē vocalibus impēdere fecerint ne extra illas sonū ali quē hr̄e videretur:cū tñ latini illā i lr̄az serie posuerint. Ex lr̄a vt inq̄t Fab. quē ego vehemēter authorem sequor:tā carere potuissem⁹ q̄ si nō a grecis esse nunc mutuati. Ea successit i scripture nr̄e cōpendiū loco cs ⁊ gs. Itaq; qō tūc p x pax apex lex remex scribimus: antiqui pcs apecs p gs legs remegs scribebāt:sed cū hoc iter oēs constet:⁊ quem sonū x in fine saltē habeat manifestum sit:illud valde miror vnde hec sartago loquendi (vt ait Persius) in hispanoz linguas venerit:vt rātipe xenophō dixi traxi:⁊ filia voce quadā hebreis grecis ⁊ latinis incognita ⁊ agresti proferāt:⁊ quā (vt dixi Piero. verbis vtar) vni⁹ eū lingue punice stridor suā agnoscat neq; ego suspicor aliūde hispanos hāc vocē sermoni Romano miscuisse quā a penis iaz ide ab eo tpe q̄ pulsis fusis fugatisq; gothoz principibus hispanie possessionē inuaserunt. Illi nāq; lr̄am habēt ppriā rim appellāt:qua sonus ille satis exprimit. in cuius locū hispani x supposuerunt quotiens sonū quē ab illis acceperāt scribere volebant:vt in his dictiōibus zabon diro relox et ceteris hmōi. Qō si nō illa ratio nos monet q x pro cs aut gs ponitur atq; in earū locū successit quod q; grecorū ⁊ latinoz doctissimi adhuc hodie quasi cs pronunciant:at illud saltem cōsiderem⁹ qualē sonū in fine dictionis habeat atq; ad illi⁹ imaginem ceteris in locis proferamus n precedēte g quē sonum habeat magna totius hyspanie cum hominibus doctis controuersia est. Omnes nanq; hispani signū pignus agnosco ⁊ similia sic pferunt acsi c pro g ponerent. Tiri tamē eruditi greci ⁊ latini dictiones hmōi sono quodā ex vtraq; lr̄a mixto lingua ad palatum tota molliter illisa pronunciant. Nemo scit hodie quēadmodū vetares illi non modo gn:sed alias quoq; literas pferebant. Est tamen longe credibili⁹ veros literarū sonos in ytalia ⁊ grecia resedisse q̄ in hispania q̄ toties barbaroz dominationi manus ceruicēq; prebuit. Sunt tamen qui dicunt eristā ratiōem cēdi nescio quā turpitudinē īrelligi que in re presertim diuina auditoz animos offendat. Nā si diximus inquiūt cognomē cognosco cognitus:⁊ filia:ilico incidimus in absurdū quēdam sonū: quē primo ib⁹ syllabis ostendimus. O homines impudentes atq; petulcos qui etiā ea que omni sermonis rei que turpitudine caret:et animi sui libidine interpretātur. Si cū dixerit quispiam illud ex euāgelio Joannis. Cognosco oues meas: ⁊ cognoscūt me mee. ego nihil sentio quod me pudoris uoze suffundat. At vos hoīes nequissimi per inde ac si genitale femineum subitell igeremus hoc natat in libris ⁊ in vdo est menas ⁊ aris. Qō si essetis mūdi quēadmodū apostolus inquit omnia etiam immunda vobis essent munda. Nūc vero cū sitis immūdi atq; etiam toti in libidinē pruriatis: ab his que munda sunt occasionē immundicie vestre accipitis. Quid vero facietis cum illud ex euāgelio. Auribꝰ vestris insonuerit. Fodere non valeo mēdicare erubesco. ⁊ illud. Foderūt manus meas ⁊ pedes meos. Oculus dñi super iustos. Nec requies mea in seculū. Socratē fidibus docuit nobilissimus fidicen Connus. Nūquid cū latine legim⁹ quēpiam offendit. Testes nomē honestissimū in iudicio ⁊ alibi turpe. Cū legimus in sacris literis. Surrexerūt i me testes iniqui est ne quisq̄ adeo pcax q̄ illud in turpiozē partē accipere velit? Quare finite obsecro p deū immortalem has ineptas sermonū vernilitates quibus inter se ludere consueuerunt. Nobisq; q̄ sacris literarū initiari summ⁹ licet salvo pudore oīa proferre. Quamobrē ego vos adulescentes egregij in quibus ītalatini sermonis recuperādi spes nō est. Nā ceteros qz sunt incurabiles cū stultitia sua valere finamus:nō solum hortoꝛ ⁊ moneo:verūtamen obsecro ⁊ obtestoꝛ:vt omni studio ⁊ vigilantia sermoni latino incūbatis:atq; illoz voces imitemini q̄s penes (vt poeta inq̄t) Arbitriū ius est ⁊ norma loquēdi. Neq; patiamur nos ab exteris natiōibus haberi ludibrio: que cū nos latine loquētes audiunt:⁊ si merā sapientiā crepem⁹ illi cohortis risu q̄ nasi adūcitate suspēdūt potiusq; corruptoris vitia. Hispane loquētes excusem⁹. q̄ dū latine volum⁹ videri saper e cū magna gētis nr̄e turpitudine ⁊ infamia ī mille Barbarismos īcidam⁹. An vo cū in sermōe Hispano rusticos atq; incolas mō-

Ul lr̄a apō hispanos quē sonuz habeat.

Ul lr̄a q̄ſi fit pferenda i illi⁹ platiōe itali ⁊ hispani erant.

Æ lr̄a qualem locum obtinet.

Ær ⁊ lr̄a a penis ad hispanos transiſt.

Literis aliquibus cathegoricis ⁊ verbis literas gr̄ci hispanis addidisse.

Græcia quondam populis.

Cōmis laudat dicendo cuiusdam antiquitatem.

Peroratio cū benevolentie captione.

tium audimus perperaz locutos vir possum⁹ nos a risu continere: nos cum aliena male pronunciamus indignabimur si ab his irridemur quorum illa sunt propria. Nolite queso per deum immortalē in re tā manifesta esse pernicaces: sed precipue vos o patricius sanguis quos viuere fas est occipiti ceco posti occurrite sane. Qō si forte in romanorum reipublice conceptum cui tam longo tempore seruiuistis: latinam linguam vultis corrūpere: cur nō ciuilis z pō tificij iuris: cur nō oīum bonaz artiū atq; theologie in primis: cur non sacrarū literarū quas in re diuina canimus volumina abrogatis: cur non in domo tui sermonis latini locum aliū quendam barbarū sufficitis? Sed absit a christiana religione tantū dedec⁹ vt dispane gallice aut germane carmine composita in ecclesiis audiamus: aut cum latine diuinas atq; diuorum laudes canimus in peregrinum z barbarū aliquē sonum prorūpimus. Teq; orbis parēs z mūdi rector: qui explosis aliaz nationuz linguis dedisti ecclesie tue sermonē in ore labij. i. voces latinas teq; sanctissima virgo eademq; intemerata mater dei maria: que secundas celi partes angusticoꝛi forma in numerum diuoꝛ recepta possides: cuius titulos quo tidie latinis vocibus modulamur. Vosq; reliqui celites qui in hoc sermone firmissima Christi ecclesie fundamenta iecistis: que literatores isti antiquitatis ignoratores prope euerterunt: obsecro prohibete hanc ignominiā a republica christiana: neq; solū ab incursu barbaroꝛ stridula atq; inconcita voce defendere. Vos preterea clarissimi atq; inuictissimi principes quoꝛ auspiciis z ductu hispanie totius membra dissipata in vnū prope corpus tam rediere: curate ne felicitati quā nostro seculo dedistis hoc vnum latini sermōis ornamētū desit aptissimū. Tu quoq; o⁹ presidiū z dulce decus meū Cisterciensis militie primarie antistes z magister: altera spes illustrissime domus de stuniga Joānes: in cuius absentis honorem has qualescunq; repetitiones mearum primitias dedicamus: fane precoꝛ Antonij tuis: ceptis igēbus: qui primus idemq; solus contra linguē latine hostes fingulis illatisomnem illoꝛum contra se impetum ausus est sustinere.

¶ Finis repetitionis Aelij Antonij nebrissensis.

¶ Eiusdem Aelij Antonij nebrissensis de ordine partium orationis.

¶ Um essem quotidiano ppe cōuicio requisitꝰ: tuz ab amicis: tū etiā ab alienigenis⁹ vt scriberem aliquid de cōstructione quā ipsi appellant: ego vero ordinem potius partium orationis diximus: nō potui negociū recusare qō tātopere efflagitabatur. Oratio vero a grammaticis non ea lege ordinatur q̄ iuniores putāt: vt ntūs semper precedat z verbū sequat tc. Sed ita ordināda est vt qō est involutū explicet: ita vt ex dispositiōe partium sensus orationis possit percipi: z an ex orationis serie aliqua dictio sit ociosa: z ab oratiōe soluta. Nō fuisse aīt illum ordinē apud antiquos quē: isti nunc deliberant: z videre apud authores qui plerūq; declinat ad ordinē lectionis: vt Donat⁹ in barba. cū de synthesi hyperbaton spē dissereret: citans illud Vergilianum. Tris notus abreptas in sara latentia rorat. Sara vocāt itali medijs q̄ in fluctib⁹ aras. Ordo inquit est. tris naues abreptas notus torquet in sara: que sara in medijs fluctibus latentia Itali vocant aras. En tibi actū ppositum non mō verbo sed etiā verbi suppositoꝛ: z in medijs fluctibus: hoc est ablatiuum cum prepositione ppositū participio. Et in hunc modum alia. Sed vt his morē geramus: hunc ordinē sequi poterūt. Igitur posita ante oculos clausula principio verbū cōplabimur: deinde verbi suppositū: consequenter casus cum quibus verbū constituitur. Ordinabimus vero sic. si fuerit vocatiuus ab eo faciemus initium: qō si nō fuerit a nominatiuo incipiemus. Deinde verbum sequetur: cui adiungitur aduerbium. Nam aduerbium quod verbum determinat: aut participiū: aut nomē continuo post illas particulas poni debet: quemadmodum prepositio cum suo casuali z coniunctio ante illud qō supioribus annecrit.

¶ Notandū est tamen cp si duo verba aut plura fuerint in clausula: considerabimus qō est verbū principale. Estq; illud qō facit orationem quiescere z per illud orationē incipiemus: vt liber quē emisti erat me⁹? Verbū principale est erat: vt si veneris cras dabo tibi librū: verbū principale est dabo. Tunc apponem⁹ datiuum vel accusatiuum: vt cōmodius erit. Tandē casum qui prepositionibus adiūgitur siue effectiū ponemus genitiuum super dictionē a qua regit cōstruemus: dictiones que appositiue dicuntur ordinantur simul cuz eis quas determinant: vt fama malum quo non aliud velocius vllum exemplum in his ponemus. Partes cōscripti in negocio petri omnes verbo z opere frequenter cuncta illi ministremus.

Appositiue dictiones qualiter ordinētur.

¶ Impedimenta constructionis.

NOtandum tamen cp omnia aduerbia monosyllaba vt o non nedum cum temporale: demonstratiua quoq; et interrogatiua preponuntur verbis: vt ecce: cur: quare: quā obrem. Similiter hortatiua z similitudinis z vocandi z optandi: vt eia age quasi seu veluti heus vtinaz vt sic tu a cyneas fugiant examina raxos. Etiam donec: quia: z similia. Interiectiones etiam preponuntur verbis: vt pape quid video. Vah qui destruis tē plum z in triduo reedificas illud. Proh deum atq; hominum fidem.

Interiectiones z quecūq; illis ad uerbia preponuntur verbis.

¶ Nomina interrogatiua: vt quis vel qui qualis quātus quot quotus cuias: z aduerbia que ab illis deriuantur quando interrogatiue proferuntur verbis preponuntur: atq; rectum ordinem impediunt: maxime si ponantur in obliquis casibus: vt quem queris mulier? Quem fugis ah demens? Qualem me eē putas? Quantū animi vigere? Quot o nes possidere Quotum inter bonos viros sedere.

Interrogatiua notant ab illis deriuata aut qñ verbis pferantur.

¶ Relatiua: vt is ea id suus sua suum. quis vel qui tantus quantus qualis quotus cum obliquis casibus ponuntur ante verbum ordinamus. z sic rectuz ordinem impediunt: vt regem cui omnia viuunt venire adoremus. Vocatiuus tamen tam infignem habet vim incipiendi: quod semper preponi debet: quē tu vides Hieremia: neminem ego video quem ante cognouera m.

¶ Nomina negatiua: vt nullus nemo neuter nihilsi in obliquis casibus ponantur rectum rectum ordinem impediunt: atq; ꝓbis cuz quibus construunt ꝓponi debent: vt neminem video.

Negatiua.

¶ Si relatiuum z antecedens fuerit in cōtextu orationis primum ordinabimus antecedens: deinde relatiuum quāuis antecedens ponatur in obliquitate: quoniam prebet viam ipsi relatiuo in quo rectus impeditur ordo: vt isti seruit soꝛor sua. illi vero pater eius.

Relatiuo cuz añte in oꝛone posito qō debeat prius ordinari.

¶ Relatiuum z antecedens aliquando inueniuntur posita atq; conuenire in eodem casu contra regulas artis grammatice: quod solet excusari per antiprosin. Nam ponitur casus pro casu: vt vbem quam statuo

Ablatiu⁹ absolutus qui ⁊ effectiuus.

vestra est subducite naues. Et lapidē quē reprobauerunt edificātes hic factus est in caput anguli. Terē. in andria. Populo vt placerēt quas fecisset fabulas. Idē in eadē. Quas credis ee has nō sūtvere nuptie.

¶ Ablatiuus positus absolute qui etiā effectiu⁹ pōt vocari: si fuerit in oratione: pōt preponi verbis aut postponi: vt multis dictantibus poete scribunt prece prote docente discipuli pficiunt.

¶ Si verbū in oratione defuerit per eclypsim quod fieri solet ꝓpter nimiā irā aut gaudiū ad extra subintelligere oportere necesse est. Terē. in eunucho. Ego ne illam que illū que me q̄ nō. ⁊ Uerg. hec secum sub intelligitur locuta est.

Regula de relatiuo.

¶ Quotiēs in antecedēti oronis ponunt duo noīa diuersorū generū: deinde sequit relatiuum semp de nobiliori fit relatio: vt si dixerim. Petrus ⁊ Ma[illegible] iocantur quos tu vides.

¶ Quotiens duo noīa substātiua ad plura diuersorum generū ordinantur sub alio adiectiuo illud tm nomē adiectiuū cōuenit cū genere nobiliori: et hec est quā illi vocant cōceptionē generū: ita q̄ masculinū cōcipit femininū ⁊ neutrū: vt tu ⁊ femina ambi bi. bos ⁊ iumentum sunt ad presepe ligati.

¶ Quotiens quis vel qui ponitur relatiue tm duo nomina diuersorum generū si illa ad eandem rē pertineant ordinari pōt cū vtroq: vt o vere digna hostia per quā fracta sunt tartara: vel per: quē: ꝙ si alterum est proprium alterū appellatiuū semper debet ꝓprio respondere: vt Salustius. est locus in carcere quod tullianum appellatur.

¶ Donati grāmatici illustris barbarismus incipit.

Requirit donatus ō quo Hieron. glorioſatur.

DOnati grāmatici. Hic est ille donatus quo preceptore multis in locis diuus Hieronymus gloriat. Extat eiusdē opusculū de octo ptib⁹ oronis enarratiōes q̄s in Terētiū ⁊ Uerg. scripsit etiam in Iuuenalem referente Hieronymo. O pus aūt inscribit barbarismū: nō ꝙ de solo barbarismo hic agat: sed multo plura dicenda sint de solo ecismo: de metaplasmo: de figuris de tropis: sed quod in titulis librorū aliq̄n plura ꝓmittuntur aut pauciora q̄ postea reddant: aut qō est cōsuetudo nominandi libros ex ipsorum initio: quemadmodum apud hebreos quem appellam⁹ nos genesim ipsi vocant breſith: quod interpretatur in ꝓncipio: q⁹ liber ille incipitur sic. In principio creauit deus celum ⁊ terram: ⁊ eodem modo eleſemoth exodum. vaicra leuiticum.

Differētia barbarismi ⁊ ſoloecismi.

BArbarismus inter barbarismum ⁊ soloecismum est differentia ꝙ barbarismus est vitiū in vna parte oratiōnis: soloecismus in cōtextu partium orationis. Sed aduertendū est hoc i loco id quod Seruius denotauit in. v. eñ. li. inter barbarismum ⁊ lexim hoc est latinā perfectamq̄ locutionē esse metaplasmū qui in vno verbo fit ratione vitiosus hoc est quod ꝙ fit vitium: rōne tm defenditur excusaturq̄.

Inter barbarismū ⁊ lexim est metaplaſmus.

Inter ſoloecismum ⁊ ſchema eſt figura.

Inter soloecismum rursus ⁊ schema. i. perfectam sermonū cōnexionē esse figurā que fit in cōtextu partiū oratiōis rōne vitiosa. i. vt statim dixim⁹: ꝙ fit vitium: rōne tm quadā excusatur. Ergo metaplasmus. inquit ⁊ figura media sunt: decernunturq̄ peritia ⁊ imperitia: dicit igitur ꝙ barbarismus est pars oratiōis vitiosa. i. vitium qō cōtingit i vna parte oronis. ¶ In cōmuni sermone. i. prosa siue oratione soluta ⁊ pedestri vbi nō relinquit locus excusationi: nisi defendatur vitium vsu ⁊ authoritate. In poemate. idest apud poetas quibus licet multa facere que non licent historicis ⁊ oratoribus: sed de metaplasmo infra dispūtabitur. ¶ Item barbarismus. Ponit differentiam inter barbarismus ⁊ barbaraleyn.

Differētia est iter barbarismū ⁊ barbaraleyn.

Nam barbarismus est vitium partis alicuius in eadem lingua vt si dicas domini ꝓ domine. Barbaraleyn est cum dictio peregrina ascisc[illegible]tur in sermonem nostrum: vt mastruca quod est genus vestis sardorum idest sardinie incolarum quo vocabulo vtitur Lice. in oratione ꝓ scauro. cateia genus teli germanorum de quo Uergi. in eneidos tertio rituſoliti intorquere cateias. Magalia domus pastorice aphrorum. Uergilius primo eñ. miratur moles eneas magalia quondam. Accinacis medorum gladius. de quo dixit Horatius primo car. vino ⁊ lucernis medus accinacis. ¶ Barbarismus autem. diuidit barbarismum in duo genera: hoc est eius quod fit scripto ⁊ quod pronunciatione quorum quodlibet rursus diuiditur in quatuor genera: scilicet additione detractione

Barbarismi ſpecies quadragintа.

immutatione: transmutatione: litere: syllabe: temporis: tonⁱ: aspirationis: ⁊ ita colliguntur quadraginta barbarismi spēs hoc est viginti ex scripto ⁊ totidē ex ꝓnunciatiōe de quib⁹ statim ponit exēpla. Per additionē litere: vt Uerg. ſ. eñ. Troas reliquias danaūm: atq̄ imitis achilli. Nā reliquie a relinquēdo sunt appellate. ꝓ vtrobiq̄ breui: sed poeta ꝓducit l ſra ē adiecta: excusat aūt vitiū carminis necessitate. Per additionē syllabe fit barbarismus: vt qō ponit exēplū ꝓ abisse abiſſe ex Uer. ij. eñ. Nos abiſſe rati ⁊ vēto perisse mycenas. Per detractio ē syllabe abisse ꝓ abiisse. Cōmodius q̄ exēplū est illud ex Iuue. ⁊ barbar⁹ induperator. iteriecta syllaba du ꝓ imperator. Per additionē temporis. Uergilius primo eneō. Italiam fato ꝓfugus: nam prima ꝓ

naturā breuiant. Idem in. vij. antiqua ex cedro italusq; paterq; sabinus. Per detractionē ysse vt infantibus paruis p infantib⁹ paruis ⁊ ē vt opimor Lucilij exēplū. Per detractionē syllabe vt salmētū p salsamētū: ⁊ est poete cuiuspiā antiq̄ssimi. Per detractionē tpis. vt Uer. ſ. eñ. vni⁹ ob notā ⁊ furias aiacis oileicū vni⁹ penultia pducta pferri debeat. Per īmutationē litere: vt Uer. ſ. eñ. Olli subridēs hoīm sator⁊ atq; deor⁊ p illi subridens. Per immutationē syllabe vt qō dicit pnuces p pernices p pnices: sed hoc exēplū nō facit nisi ad mutationē lre: ſ cōmodi⁹ exēplū eēt illud Catulli quoi dono lepidū nouū libellū p cui. Per imutationē tpis vt Uer. vij. eñ. feruere leucarē. penultima breui. cū feruere per scōam penultimā pducere debeat. Tametsi feruo is. per tertiā declinetur. Per transmutationē lre: vt Uer. xj. eñ. q̄q; euādre possit esse ab eo qō est euādr⁹: ridem. Tūc rep euādrus romane cōditor⁊ arcis. Syllabe vt displicina p disciplina ⁊ est forte exēplum ab alio quo authore sumptum. ¶ Tpis: vt si longā p breuē: ⁊ breuē p longa posuisti: vt qō ponit exēplum deos cuius prima syllaba breuis est ⁊ vltima longa. ¶ Toni quoq; superi⁹ tm̄ posuit exēpla de additione litere immutatione trāsmutatione litere vel syllabe vel tpis. Unde colligunt duodecim species barbarismi platiōe totidemq; in scripto: nunc dicit q; etiā accentus possunt fieri quatuor species barbarismi in platione: ⁊ q; etiam accentus per apices designantur: totidem etiam species colligent ex scripto. Tempora quoq; in ambiguis per apices debere notari Quin. precipit: quare barbarismi species circa tps dupliciter erunt hoc est scripto ⁊ prolatione: ⁊ sic habeamus duas ⁊ triginta barbarismi spēs. ¶ Totidem etiam modis. Octo quoq; alie species barbarismi colliguntur circa aspirationē nā ⁊ ipsa potest addi: vt si thalamus scribatur sine aspiratione immutari: vt si thetys vxor oceani scribatur in secunda per ⁊ exile. transmutari: vt si eadē scribatur primo aspirato: ⁊ secundo exili. Itaq; ex scripto subtrahuntur quatuor barbarismi species: ⁊ quia sic proferre debemus quemadmodum scribimus et scribere vt proferimus colliguntur alie quatuor species ex prolatione aspirationis aut saltem si non est prolatio erit quedam spiritus expressio: ⁊ sic resultant quadraginta quas dicimus barbarismi species de quibus hactenus dictum est. ¶ Fiunt autem. Sunt alia vitia in sermone pura hiatus per concursus plurium vocalium aut collisiones per concursus plurium consonantiū illarū⁊ maxime que duriores sunt: vt fr. vt flagro fragro quemadmodū vt ille versus quem effert Horat. postēq; serratos postes portasq; refringit. ⁊ illud Uer. post tergum nodis fremet horridus ore cruento. Sunt etiam vitia male cōpositionis: quam greci vocāt cacosyntheton: vt qō per m literam fit cum sequit vocalis: nam m magis videtur sonare cum vocali sequente q̄ cum precedenti: vt si diceris venturum excidio lybie. ⁊ dicitur metacismus. i. vitium circa m literam ea figura quam barbarismus. Lambdacismus fit per l literaꝫ qñ videlicet aut nimis sonat aut parum sonat: ⁊ quod circa alias literas contingit: nam quemadmodu⁊ Quintilianus ait: sonus literarum neq; debet esse oppressus: neq; expressus. Iotacismus fit per i literā que a grecis dicitur iota per quam fit frequenter: oratio hinlca: que omnia subaudi vitia: sonantia plus aut minus equo. i. eo quod oporteret quod vitiosum est. nam vt diri Quintiliani authorizate: sonus literarum neq; debet esse oppressus neq; expressus hoc est neq; nimium neq; parum sonare: sed quantum litere debeant sonare non est cuiusq; iudicium sed illius tantum qui est eruditus. nam vt est in prouerbio cecus male iudicat de coloribus: ⁊ hoc est quod Quintilianus ait: neq; enim cuiusq; auris est exigere literaꝫ sonos nō magis percepti q̄ neruorum. ¶ Nos cauenda. sensus est an huiusmodi vitia sint barbarismi species an sub alio genere reponi debeant: nihil refert neq; in eo multum est disputandum: nobis satis sit admonuisse lectorem vt fugiat huiusmodi vitia: sed quid fugere aut sequi debeant iam non est cuiusq;: sed vt diri eius qui est eruditus.

Temporis: vt si quis deos pducta prioꝛi syllaba ⁊ correpta posterioꝛi pronunciet.

Toni quoq; silr phas quatuor species cōmutant Nam ⁊ ipsi adiūguntur detrahuntur mutant ⁊ trāsmutātur: quoꝝ exēpla vltro se offerūt si qs ingrat. Totidem ēt modis per aspirationem deprehēdit Barbarismus que quidam scripto quidam pronūciatione iudicant ascribendum propter h scilicet *quam* alij literam: alij aspirationis notā deputant Sunt autem barbarismi per hiatus ⁊ collisiones. Sunt etiam male compositiones cacosyntheton: q̄ vitia nonnulli barbarismi esse putant: in quib⁹ sūt metacismi.

Lambdacismi: iotacismi hiatus: collisiōes: que oīa plus equo minus ve sonantia ab eruditis auribus rēpuntur. Nos cauenda hec omnia vitia prelocuti controuersiaꝫ de nomine ptinacib⁹ relinquam⁹.

Spēs barbarismi per aspirationem.

Metacismus. Lambdacismus. Iotacismus.

¶ De soloecismo.

Soloecismus est vitium in contextu partiū orationis contra regulam artis grammatice factum. Inter soloecismum ⁊ barbarismum hoc interest: q̄ soloecismus discrepantes aut inēsequentes inter se dictiones habet: barbarismꝰ

Soloecismus quid ⁊ vnde.

Soloecismo. Soloecismus dictus est a ciuitate Cilicie soloecorum quam solon salaminius cōdidit: cuius incole cum essent semigreci ⁊ semibarbari sermonem grecum corrumpere ceperunt: ⁊ inde a loco soloecismus dici ceptus quemadmodum barbarismus a barbaris: hoc vitium ab afinio politione imparilitas: ab aliis stribiligo appellatur. i. orationis quedam distorsio. ¶ Soloecismus igitur est vitium in contextu partium orationis: nam eo differt a barbarismo qui est vitium in vna tantum dictione. Sed hoc vitium committitur quotiens quis peccat contra regulas artis grammatice: puta decōuenientia nominatiui cum verbo: adiectiui cū substantiuo: relatiui cū antecedente: prepositionis cū suo casu: verbi cum casu cum quo debet construi: eodem modo de reliquis. ¶ Inter soloecismum. Ex diffinitione barbarismi ⁊ soloecismi iam patuit hec differentia. ¶ Discrepantes idest disconuenientes: vt si dicas vir bonus legit ut lectiones inconsequentes: vt si dicas vir lectionem legit bonus: nam licet partes orationis in ordine permutari possint: est tamen quedam incompatibilis structura que admitti non debeat. Scriptis

aut pnunciatis: ⁊ hoc dictū est vnde barbarismi species duplicate sunt. Quamq̄ multi. gōnem quādam soloecismus i vna sola orationis parte nō fit.

uit: an in vna tm̄ particula orationis possit soloecismus fieri: respōdetq̄ posse fieri si particula illa habeat plicitam vim contexte orationis ⁊ ponit exempla: vt si quis quereret a te quis fecit hoc: ⁊ responderes me verbo hic: oratio esset perfecta: subintelligitur nāq̄ vir fecit: quare si responderet hec. Barbarismus non est sed soloecismus: ac si explicite diceret hec vir fecit hoc aut hic femina fecit hoc. ¶ Respondeamus rome pa romā. ¶ Aut vnum: hoc in soloecismi vitio sermo hispanus frequēs est qō nulla rōne defendi pōt: sed solo vsu qz docti simul ⁊ idocti ita loquūtur. ⁊ loquendum esse vt plures sentiendū vt pauci Aristo. autho: est. ¶ Multi autē quadrige arū. ⁊ scope arum. in numero tm̄ plurali posse declinari Cesar in libris de analogia. Aul⁹ Gel. phocas Diomedes atq̄ alij retanť. Igit̄ cū Plinius li. xxiij. dixit. q̄driga regitur ab alcibiade erat dubium sed in vno verbo tm̄: ex diffinitione vtriusq̄ vitij eē potius barbarismū. ¶ Soloecismus fit duobus modis. Duo soloecismi.

autem in singulis verbis fit aut scriptis aut pnunciatis.

Quamq̄ multi errant qui putant in vna pte oīonis etiam fieri soloecismum: vt sic demonstrantes virum hanc aut feminam hūc dicamus. Aut interroganti quo pgamus respondeamus rome. Aut vnum salutantes saluete dicamus. Cum vtiq; pprius demonstratio vel interrogatio vel salutatio vim contexte orationis obtineat.

Multi ēt dubitauerūt vtrum quadriga: scopæ soloecismus: an barbarismus esset: cū scilicet id genus dictionis barbarismū esse ex ipsius vitij diffinitione possit agnosci facile.

Soloecismus fit duob⁹ modis. aut p partes orationis: aut p accidentia partium orationis.

Per ptes oratiōis fiunt cū alia partium pro alia ponit: vt tonūq̄ repente clamat p tonte nomē p aduerbio ponit. Fit ēt in eadē pte oīonis hoc vitiū cū ipsa p se nō in suo loco vt cōuenit ponit: vt curtius de te licuit pro in te.

Per accidentia partium oīonis fiūt tot modis soloecismi quot sunt accidētia partiū oīonis: sed in his ppter compēdium idest breuitaeem pauca mōstrabimus.

Per qualitatē nominū fiūt soloecismi: vt hauriat hūc oculis ignē crudelis ab alto Dardanus: ppriū pro appellatiuo posuit.

Per gña vt valide filices p validi: ⁊ amare corticis pro amari: ⁊ collus collaria caret.

Per numeros: vt pars in frusta secāt: pro secat.

Per comparationē: vt rñdit Juno saturnia sancta deārum pro sanctissima.

Per casus: vt vrbē quam statuo vestra est: pro urbs quam statuo.

Per modos verboz: vt itis paratis arma q̄ primus viri: pro ite pate arma: indicatiū pro imperatiuo.

Soloecismus p accidentia cōmissus.

Soloecismus p genera commissus.

Per numeros.

Per cōparationem.

Per casus

Per modos ꝟboz.

Per significationes.

Per tpa.

Per personas.

Per aduerbia.

Soloecismus i vna sola orationis parte nō fit.

¶ Per gña fiūt soloecismi vt si dicas valide filices fortes valide ⁊ filices dixit alludēs ad illud Vergilij in buc. ah filice in nuda cōnixa reliquit: ficut qō sequit eiusdem Ver. in eodē. tū phetontiadas musco circundat amare corticis. nam filex ⁊ cortex femininā sunt. ¶ Et collus caret collaria pro collum caret collario: sed hoc vltimum potius ad barbarismū pertinet: cum nō fit in contextu orationis: ſ in vno tantum verbo: sed valide filices: ⁊ tamare corticis sub soloecismo. ¶ Per numeros fiunt soloecismi vt si dicas illud ex Ver. ſ. eñ. Pars in frusta secant. Nam pars non iungitur nisi vitiose cum verbo plurali secant: sed in carmine hz excusationē: i prosa oīone hoc vitium excusabile nō est. ¶ Per cōparationē fiunt soloecismi: qm̄ Donatus ⁊ Diomedes comparationē iter nominis accidentia numerāt. Et ponit exēplum alicuius poete qui nō extat puta Ennij aut Lucilij. fūdit imo saturnia sancta deaz pro sanctissima hoc est positiuum p superlatiuo. ¶ Per casus fiūt soloecismi: pponatur casus pro casu: vt Vergi. ſ. enei. vrbem quam statuo vestra est: pro vrbs. hoc est accusatiuus pro nominatiuo. ¶ Per modos verborum. Per accidentia quoq; verborum fiunt soloecismi: puta per modum quod est vnum de verbi accidentibus: ⁊ ponit exemplum ignoti cuiusdam poete. Itis paratis arma q̄primus viri pro ite parate arma: indicatiū p imperatiuo. ¶ Per significationes verborum quod etiam verbi accidens est fiūt soloecismi: ⁊ ponit exemplum cuiusdam incogniti poete. expoliantur eos ⁊ corpora nuda relinquant hoc est pro actiua significatione passiuam posuit. Per tempora fiunt soloecismi cum tempus quod est vnum de accidentibus vbi p alio tpe ponit: vt Vergil. iij. eñ. cecidit q̄ supbum ilion: ⁊ ois humo fumat neptunia Troia. fumat. i. pñs posuit p pterito fumauit. ¶ Per psonas fiunt soloecismi cū alia psona p alia ponit. ⁊ ponit exēplum: vt danai qui parent atridis q̄primum arma sumite: p qui paretis hoc est tertia psona pluralis p scōa eiusdē numeri. ¶ Per aduerbia fiunt soloecismi: vt si dicas eo intus p intro: quia intus sig-

ficat in loco: intro ad locum: sed alterū ꝑ altero ponitur hoc in loco. Italia venio non dicimus: sed de Italia quod Uerg. in principio eñ. dixit. Italiam fato ꝓfugus lauinaq; venit littora: qꝛ noīa vrbium ponunt̄ aduerbialiter sine ꝑpositione. ¶ Nomina aūt regionū ⁊ ꝓuinciarum nō ponunt̄ aduerbialiter: iō iungi debēt ꝑpositionibus. Ad romam vado non dicimus: sed romam: qꝛ ponitur aduerbialiter. Separatim addenda .i. non per compositionem: sed per appositionem quod cum aduerbio non potest facere: sed cum dictione casus habēte. ¶ Per prepositiones fiunt soloecismi: cum alia pro alia ponitur: vt Uerg. sub lucem exportant calatis pro ante lucem: imo circa lucez. Illud quoq; eiusdem .j. eñ. siluis te tyrrhene feras agitare putasti pro in syluis subintellige. ¶ Per coniūctiones quoq; fiunt soloecismi: cū altera pro altera ponitur: vt Uerg. ij. eñ. subiectisq; vrere flāmis: copulatiuā posuit ꝑ disiunctiua ve siue vel: ⁊ hic soloecismus fit per significatiōes cōiunctionis. ¶ Per ordinē ꝯiūctionū qd̄ est vnū ex illius accidentib⁹ fit soloecismus cum ꝯiūctio ꝑpositiua ponitur pro postpositiua aut econtrario: vt si dixeris aūt fieri non debz pro fieri autem nō debet. Aūt nāq; cōiunctio est postpositiua. ¶ Fiunt preterea. pluribus alijs modis potest fieri soloecismus q̄ superius est disputatum: cum omne vitiuz circa orationis structuram sub soloecismum cadat qd̄ multipliciter potest contingere. Sed notād⁹ est non vt imitemur sed vt fugiamus. Soloecismus est in prosa: quēadmodum metaplasmum diximus esse medium inter barbarismū ⁊ lexim: ita nos dicimus schema esse inter soloecismum ⁊ rectam orationē: sz schema excusatur rōne carminis: soloecismus vitium est inexcusabile.

Per ꝑpositiones.

Per cōiunctiones.

Per ordinem cōiunctionum.

Per significationes verborum: vt expoliantur eos ⁊ corpora nuda relinquunt: pro expoliant.

Per tempora: vt ceciditq; supbum ilion ⁊ omnis humo fumat neptunia troia pro fumauit.

Per ꝑsonas: vt danai qui parent atridis q̄ primuz arma sumite: pro qui paretis.

Per aduerbia: vt intus eo ꝑ intro: ⁊ italia venio: ꝑ de italia: ⁊ ad romā vado ꝑ romam: cū prepositio separatim noībus addenda sit non aduerbio.

Per ꝑpositiōes cū alia ꝑ alia ponit̄ vt sub lucē ibāt pro añ lucem: aut necessitate subtrahit̄ vt siluis te tyrrhene feras agitare putasti: pro in siluis

Per ꝯiugatiōes: vt subiectisq; vrere flāmis. q; ꝑ ve.

Per ordinem coniunctionum: vt aūt fieri non debz ꝑ fieri autem non debet.

Fiunt ꝑterea soloecismi plurib⁹ modis quos reꝑhendēdo potius q̄ imitando possum⁹ adnotare.

Soloecismus est in ꝓsa. in poemate schema dicitur.

¶ Sequitur de decem vitijs.

Cum barbarismo ⁊ soloecismo decem vitia noīantur hoc modo achyrologia. Cacephaton. Macrologia. Tātologia. eclipsis. tapīosis. cacosynthetō. āphibologia

Achyrologia est īpropria dictiōis positio. vt hūc ego si potui tantum sperare dolorem pro timere.

Cacephaton est obscena ꝓnunciatio vel in cōposita dictione vel in vno v̄bo: vt numerum cum nauibus equat ⁊ arrige aures pamphile.

Pleonasmos est adiectio supuacua ad plenā significationem: vt sic ore locuta est.

Perissologia est adiectio v̄boꝝ supuacua sine vllavi terū: vt ibāt qua poterant qua nō poterāt nō ibant.

Macrologia est longa snīa res nō necessarias cōprehendens.: vt legati nō impetrata pace retro vnde venerūt reuersi sunt Tātologia est eiusdez dictionis repetitio vitiosa: vt ego metipse venio

Eclipsis est defectus quidā necessarie dictionis quā desiderat ꝑcisa snīa vt hec secū deest loquebatur.

Tapinosis est humilitas magne rei nō id agente sententia qd̄ demōstrat: vt penitusq; cauernas īgentes vterūq; armato milite ꝯplēt .i. multe legiōes armatoꝝ militū īpleuerūt, mltas cauernas. Et dulichias vexasse rates. ⁊ pelide stomachum cedere nescij.

¶ De decem vitijs.

Cum barbarismo. Decem vitia dicit esse cōia barbarismo ⁊ soloecismo que nominat in primo: deinde que illa sint exponit singulatim.

Barbarismo ⁊ soloecismo coia.

¶ Achyrologia que interpretatur improprietas est cum aliqua dictio improprie deponit̄: vt cum spes sit de bono futuro opinato: timor autem de malo futuro opinato: cum Uergi. iiij. eñ. lib. dicit. Hunc ego si potui tantum sperare dolorem. Achyrologiam cōmisit: que improprietas q̄uis in vno verbo sit: quia spero ponitur pro timeo: tamē non liquet de vitio: nisi ex instructura vtriusq; particule hoc ē sperare ⁊ dolorem. ¶ Cacephaton quod interpretatur mala siue turpis locutio fit duobus modis: vel ex iunctura partium orationis: cum videlicet ex fine precedentis dictionis ⁊ principio sequentis aliquis sonus durus: aut turpis sensus sentitur. Et ponit exemplum d̄ dura compositione ex Uerg. j. eñ. Et numerum cum nauibus equat. Nam rum. ⁊ cū dure coeunt. de secundo Martia. nunc in adoptiuis persica chara sumus. Aut ꝯmittitur cacephaton cum ipsi verbo subest aliqua turpitudo: vt apud Teren. in and. Arrige aures pamphile: cum arrectio ꝓprie sit membri genitalis tētigo. Mar. arrigis ad vetulas fastidis basse puellas. ¶ Pleonasmos interpretatur plenitudo siue supabundantia: ⁊ fit qñ superfluit aliquod verbū sine quo snīa nihilominꝰ erat ꝑfecta: vt Uerg. j. eñ. sic ore locuta est superfluit nāq; ore particula: qꝛ sine ore loqui non possumus. ¶ Perissologia interpretatur sermonis superfluitas: nam perissos est superfluus ⁊ est quotiens verba superflua addūtur: siue cum eandem rem varijs modis dicim⁹ vt ibāt qua poterāt: qd̄ v̄bo addit̄ qua nō poterant nō ibant ociose adiectum est: quia in superiori sermone intelligitur etiam si non dicatur. ¶ Macrologia interpretat̄ longus sermo siue longitudo sermonis: nam macros est longus: et est quando breuis sententia multis verbis con-

Achyrologia.

Cacephaton.

Pleonasmos.

Perissologia.

Macrologia.

teritur: ⁊ ponit exemplum ex Liuio lib. viij. ab vrbe. legati non impetrata pace retro vndeuenerũt renesi si

Tautologia. satis enim fuisset dicere: legati non impetrata pace redierunt. ¶ Tautologia interpretatur idẽtitas sermonis a tantos qõ est idem. ⁊ est qñ repetit eadẽ res p diuersa ỹba: vt si dicas: egomet ipse feci: met ⁊ ipse ostendunt adiecta sunt saltem alterũ illorũ. Eclypsis interpretat defectũ ab eclysome qõ est deficio ẽ qñ particula necessaria in oratione deficit ỹbũ: maxime fine quo oro ipfecta ẽ: ⁊ ponit exẽplũ ex Uerg. ſ. eñ. cũ iuno eternũ seruans

Tapiosis. sub pectore vulnꝰ: hec secũ: subaudi locuta est. ¶ Tapinosis interpretat humiliatio. nã tapinos est humilis ⁊ est qñ rẽ magnã ỹbo hũili minꝰ significãti exprimimꝰ. ⁊ ponit exẽplũ Uerg. ſ. eñ. vtrũq; armato milite complent. Nã milite p militibus minus dixit ⁊ plus intellexit. ⁊ dulichias rates. idem Uer. dicit in hoc. p nauibus vlyssis cũ ratis nõ sit nauis: sed lignorũ strues ad trasiscienda flumia: additq; tertiũ exẽplũ ex Uer. ſ. car. pelle

stomachũ cedere nescij. i. achillis nepotis pelei irã q̃ nesciebat alicui cedere ponendo stomachũ p ira parten

Cacosyntheton ignobiliorem p nobiliori posuit. ¶ Cacosyntheton interpretatur male cõpositũ: ⁊ est qñ pres iter se male coordinant: qõ plerũq; i carmine cõtingit: ⁊ ponit exemplũ ex ỹ. ix. eñ. ỹsaq; in uencũ terga fatigam⁹ hasta hoc nos agimus i. instigam⁹ terga iuuẽcũ p iuuẽcorũ hasta ỹ sa. i. eadẽ hasta q̃ ferro pũgim⁹ ỹsa stimulum.

Cacosyntheton est vitiosa dictionum compositio uersaq; iuuencum terga fatigamus hasta.

Amphibologia ẽ ambiguitas dictiõis q̃ fit p actiõ vt si qsdicat audio secutorẽ retiariũ occidisse. aut pbum vt criminatur cato: vadatur iulius. nec addãt quem vel a quo: aut per participium vt video statuã auream hastam tenentem.

Amphibologia. ¶ Amphibologia interpretat ambiguitas sermonis siue amphibologia ambiguitas ab amphibolos quod est ambiguus: ⁊ est qñ sub eisdem verbis varij sensus pñt itelligi. qõ pluribus modis fieri potest. ponit aũt exẽpla quorũdã illorũ modorũ ⁊ in ꝑmis p actiõ cũ quo modꝰ infinitiuus cõstruit ante se ⁊ post se. nã dubium est vter illorum⁹ sit positus in psona agenti aut patiẽti. vt si qs dicat audio secutorẽ retiariũ occidisse. ambiguũ est vter illorum alterꝫ occidit. fuit autẽ ludus apud antiquos in quo secutor q̃ idẽ mirmilio dicebat cum retiario pugilegebat. ꝺ hmõi ludo multa apud Iuuenalem. Asdar. Tranquillus atq; alios authores dicuntur. Aut per verbũ subaudi cõis significationis fit amphibologia vt cato criminat cũ actionẽ ⁊ passionẽ significet. dubiũ est an cato accuset an accuset: quare ex adiũctis amphibologia est tollenda hoc exprimendo quẽ aut a quo criminat: vt eodẽ modo vador vadaris qõ est vades dare aut vades accipere.

Fit etiã p omonyma hoc ẽ per equinocationem alicui⁹ ỹbi cũ vnum nomẽ plura significat. nã si simpliciter pferat amphibologia reliquit cũ lector aut auditor nesciat i quã partem debeat accipere vocabulum illud ⁊ ponit exẽplũ de cane: qõ tñ aĩal nobis familiare: tũ stellam notam: tum piscem maleficum significat. Addit preterea pluribus alijs modis posse fieri amphibologiam.

¶ De metaplasmo.

Quid est metaplasmus ⁊ quatuordecim eiꝰ spẽs.

Metaplasmꝰ interpretat transformatio: ⁊ est qñ id qõ pprie ꝺ transformatur in aliã speciẽ: qõ nõ põt fieri nisi per vitiũ qõ qꝫ excusabile est p aliquã rõnem dicitur metaplasmus quem diximus esse medium inter barbarismum ⁊ lezim. Ratio autem que potest excusare hoc vitium est aut metri necessitas: aut ornatus. qõ aliquid elegantius dicitur per figuram quaꝫ per proprium. aut necessitas cum non habemus proprium vtimur mutuo: aut accommodato. ponit autem metaplasmi quatuordecim species de quibus figillatim disserit.

Prothesis ¶ Prothesis interpretatur appositio: ⁊ est cũ in principio dictionis apponitur litera vel syllaba. ⁊ de litera ponit exemplum de Uergi. primo eneiꝺ. Gnate mee vires mea magna potentia solus pro eo q ꝺ debuit. Nate de nascor: natus de additione syllabe non ponit exemplum. sed possunt esse exempla ex propositionibus cuz in cõpositione nihil significant. vt adsimilis adnoto.

Epẽthesis. ¶ Epenthesis interpretatur interpositio ab epen quod est inter ⁊ thesis. ⁊ est quando in medio dictionis interponitur litera. vt redeo a re ⁊ eo intercta ꝺ aut syllaba. vt Iuuena. Graius ⁊ barbarus induperator. ⁊ hanc alij parenthesim vocant que eque interpositio interpretatur.

Paragoge. ¶ Paragoge interpretatur adductio. a parago qõ est adduco. ⁊ est qñ in fine dictionis addit litera vel syllaba. vt magis p mage. Nam mage debet esse ab eo quod magne. ⁊ quod Uergilius ozzo

Epenthesis est interpositio que ad mediam dictionem litere vel syllabe: vt relliquias pro reliquias.

Induperator pro imperator: hanc autem alij epẽthesim alij parenthesim vocant.

Paragoge ẽ appositio q̃dã ad finẽ dictionis lre vel syllabe: vt magis pro mage: ⁊ potestur pro põt. hanc alij paralepsim alij prolepsim. i. psũptionẽ vocãt.

Apheresis est ablatio ꝺ pricipio dictiõis lre vel syllabe ꝺria prothesi vt dimitte pro mitte: tẽno p cõtineo.

Syncopa est ablatio de media dictione litere vel syllabe contraria epenthesi: vt audacter pro audaciter ⁊ commorit pro cõmouerit.

Apocopa est ablatio de fine dictionis litere vel syllabe contraria paragoge: vt achilli pro achillis. possis pro possitis potest pro potestis. mutu pro mutuo

Ectasis ẽ extẽsio syllabe ꝺ naturã ỹbi vt italiã fato profugꝰ cũ italiã pũa syllaba correpta dicere ꝺbeamus.

ſi.liãdo ve poteſtur electo dñarier p dñari. ¶Apheresis interptat ablatio ab apherionſe qõ eſt auferri: z eſt eã a principio dictionis auferẽ lra vel ſyllaba: vt ſi dicis Additte arcana dei. Et qõ Uer. eñ. q̃ tela typhoea temnis p cõtẽnis. ¶Syncopa interptat cõſciſſio a ſyn. con z copto ſcindo. z eſt qñ ex medio dictiõis intercidit lra vel ſyllaba vt audacter p audaciter. i lra diſpũcta. et illud Hora. i. ſ. ſer. at ille q̃ me cõmonit meli⁹ nõ tãgere clamo p cõmonuerit. ¶Apocopa interptat abſciſſio ab apo de et copto ſcindo: z eſt qñ ex fine dictiõis abſcindit lra vel ſyllaba. vt Uer. ſ. eñ. reliq̃as danaũ atq; imitis achillip achillis: et ſi q̃s dicat poſſis pro poſſitis. et mutu p mutuo z ſunt forte exẽpla ſumpta ex antiq̃s authoribus. ¶Ectaſis interptat pductio ab ectanyo qõ eſt pduco. et eſt qñ ſyllaba breuis ponit p lõga ſine pducta et ponit exẽplus ex principio eñ. Uer. italiã fato profug⁹ lauinaq; venit littora. nã primigeniũ breuiat. idem in viij. italus paterq; ſabin⁹: et i poſſeſſiuo gẽtili ſemp breuiat eandẽ niſi neceſſitas vrget. vt in. viij. italos in prelia ceſar. ¶Syſtole interptat cõtractio a ſyſtelo qõ eſt cõtraho: z eſt qñ ſyllaba longa ponit p breui. vt apud Uer. ſ. eñ. cũ ſubito ſurgẽs fluctu nymboſus oriõ. Idẽ in. iij. Dũ pelago deſcunt hyẽs et aquoſus orion. nã o longa eſt: et a greeis p omega vtrobiq; ſcribitur. ¶Dyereſis interptat diuiſio a diereo qõ eſt diuido et eſt qñ ex vna ſyllaba diphthongo cõglutinata due fiũt. vt Uer. iij. eñ. aulai in medio libabãt pocula bacchi. aulai fecit ab eo qõ eſt aule. Idez in. ix. diues pictai veſtis et auri pro picte. et poſuit aliud exẽplũ et pẽta quodã antiquo olli reſpõdit rex albai longai pro albe longe. ¶Syneresis interptatũ ẽtractio: z eſt cõglutinatio duarũ ſyllabarũ in vna vt phaeton qõ triſyllabus eſt. ſ. Uarro ptulit diſſyllabũ. vt anthor eſt Quin. qui citat illius verſiculũ. Cũ te flagranti deiectũ fulmine phaeton. ſicq; dicimus di p dei. et dis pro deis et iſi et iſis p ei z eis. Uer. quoq; iij. ge. fierat aeripedẽ cerua ĩ aut erimãthi p aeripedẽ. i. velocẽ quadrupedẽ. ¶Epyſinalepha ſpes eſt ſyneresis imo syneresis: vt patet exẽplo qõ ponit ex. ij. eñ. Ecce autẽ telis panthus elapſus achiuũ: nã ab eo qõ eſt panthoo fit panthus: hoc eſt duabus ſyllabis in vnam cõtractis. ¶Synalepha interptat coniunctio et eſt cũ dictio finitur in vocali: ſequiq; dictio eque incipiens a vocali qr tũc interimit vocalis illa prior et ponit exẽplũ ex prin. li. ix. eñ. atq; ea diuerſa penitus dũ pte gerũt: legendũq; eſt atq; a diuerſa: hec a quibuſdã ſyneresis dicit: qr vez ex duab⁹ ſyllabis vna coaleſcit. ¶Ecthlipſis interptat elifio ab ecthlibo qõ eſt elido is. z eſt qñ ex duro et aſpero ꝓcurſu cõſonãtis cũ vocali cõſonãs exterẽda eſt: z ponit exẽplũ ex Uer. in. ſ. eñ. Littora multum ille et terris iactatus z alto pro multi let terris iactatus et alto hoc eſt extrita m litera ne fiat metaciſmus ille de quo. ſ. dixim⁹. ¶Antitheſis interptat p alio poſitio ab anti pro z theſis poſitio: z eſt qñ alia lra p alia ponit: vt

Apheresis

Apocopa

Ectaſis.

Syſtole.

Dieresis.

Syneresis

Epyſinalepha.

Synalepha.

Ecthlipſis

Antitheſis.

Syſtole eſt correptio ſyllabe ꝓtra naturã verbi facta cõtraria ectaſi. vt aquoſus orion. p orion pducte. Dieresis eſt diuiſio vni⁹ ſyllabe in duas vt olli rñdit rex albai longai p albae longae. Et aulai in medio libabant pocula bacchi: pro aulae et dines pictai veſtis et auri pro pictae.

Synereſis eſt cõglutinatio duarũ vocaliũ ĩynã ꝓtraria diereſi. vt phetõ p phaetõ. z eripedẽ p aeripedẽ.

Epyſinalepha que et ſynerefis eſt ex duarũ ſyllabaꝝ in vnam facta cõglutinatio. vt ecce aũt telis pãthus elapſus achiuũ pro panthos.

Synalepha eſt per interemptionẽ cõcurrentiũ inter ſe vocaliũ lubrica quedã leniſq; colliſio. vt atq; ea diuerſa penitus dũ parte gerunt. hec a quibuſdã ſynereſis vel colliſio nuncupatur.

Ecthlipſis eſt conſonantiũ cũ vocalibus aſpere concurrentibus difficilis ac dura colliſio. vt littora multum ille et terris iactatus et alto. Antitheſis eſt lr̃e p litera poſitio. vt olli ſubridens pro illi. ¶Metathe-ſis eſt tranſformatio literarũ in alio loco nulla tñ littera et ea dictione ſublata vt euãdre p euãder: z tymbre pro tymber.

¶De ſchematis.

Schemata lexeos et dyaneas ſunt quedam figure verborũ et ſentẽtiarũ. Sed ſchemata dyaneas ad oratores pertinẽt. ad grammaticos lexeos que cũ multa ſint ex oĩbus fere neceſſaria ſunt ſedecim ſcz Prolepſis. zeugma. Hypozeuſis. Silepſis. Anadiploſis. Anaphora. Epanalepſis. Epithetõ. Paranomaſia. Scheſiſonomatõ. Parameõ. Homeoteleutõ. Poliptotõ. Hirmos. Poliſynthetõ. Dialytõ. Prolepſis eſt pſumptio rerũ ordine ſecutarũ: vt interea reges ingenti mole latin⁹ pcedũt caſtris turn⁹ deide eneas. zeugma ẽ pluri⁹ vbi cõcluſio diuerſis clauſulis ſapta ꝗũcta vt troiũ gena iterpres diuũ q̃ numĩa phebi: q̃ tripodas clari lauros q̃ ſydera ſentis. Hypozeuſis ẽ figura ſupiori cõtraria vbi diuerſa verba ſingulis clauſulis reddũtur: vt regẽ adiit: regi mẽorat nomẽq; genuſq;.

De ſchematis. Dixim⁹ metaplaſmũ eſſe mediũ inter lexim et barbariſmũ. Schema ẽ inter phraſim et ſoloeciſmum. Itaq; reſtat dicendum de ſchemate. hoc eſt de figuris hoc eſt de vitijs que committi conſueuerunt in contextu partiũ orationis: et ſunt excuſabilia ratione aliqua: ſed ea vitia aut in verbis aut ĩ ſentẽtijs ꝓtingũt. Itaq; duo gña ſchematũ hoc eẽ figurarũ eẽ dicit. qr aut ſunt lexeos. i. dictionis aut dianeas. i. ſiue nã lexis lexeos eſt dictio dianea ſua: ſed excuſat ſe de tractatu figurarum que ad

apud Uer. ſ. eñ. olli ſubridẽs hoĩm ſator atq; deorũ p illi hoc eſt o p i. ¶Metathe-ſis interptat trãſpoſitio: et eſt qñ literarũ ordo ĩuertit vt apud Uer. li. xj. eñ. at nõ euãdre pudebis p euãder: qõ vt. ſ. dixim⁹. Euãder ſcẽ ab eo qõ ẽ euãdr⁹: vt apõ Uer. Tũc rex euãdr⁹ romãe pditor arcis: ĝuimo oĩa noĩa greca terminata ĩ bros unt cros: aut dros: aut gros: aut pros: aut tros: pñt hr̃e duplices recti terminatiões vt tymbros tymber vel tymbrus: teucros cer. vel teucr⁹. alexãdros der. vel alexãdr⁹: meleagros: vel meleagr⁹: capros cap. vel capr⁹. Itaq; cum Uer. dicit. r. eñ. at tibi tymbre caput euãdrius abſtulit enſis. vcrũs ille potuit eſſe ab eo qõ eſt tymbrus.

Metathe-ſis

De ſchemata tis.

Schema sta tereos sedeci gña determat ꝓ nis pka sint

Prolepsis zeugma.

Hypozeu sis.

Sylepsis.

Anadiplosis.

Anaphora

Epanalepsis.

Epizeusis.

Paranomasia.

Schesisonomaton.

Paramoeon.

ſnia3 ptinẽt qñ ille oratoꝛñ ſunt magis ꝓprie figuras itaq; dictiõis q̃ ad grãmaticũ ptinẽt dicit eẽ cõplures ſed ex illis ſedecim tñ̃ quaſi frequẽtiores eligit de quib⁹ ſingulatim diſſerit dicens ꝛc. ¶ Prolepſis interpſ ꝓſumptio a ꝓ añ ꝛ lepſis captio: et eſt qñ aliq̃d i gñe ꝓſumit q̃ ꝓ ptes poſtea explicat: ꝛ ponit exẽplũ et Vergilio. lib. iij. eneiõ. Interea reges ingenti mole latinus procedunt caſtris deinde rutulus deinde eneas.

¶ Zeugma interpſ cõiũctio: et eſt quando vnum verbum diuerſis ſuppoſitis accõmodatur: vt Vergi. lib. iiij. eñ. troiugena interpres diuum qui nunnina phebi ſubaudi et inferioribus ſentis qui tripodas clari lauros iterum accipe ſentis et qui ſydera ſentis. ¶ Hypozeuſis interpſ ſubiunctio et eſt qñ econtrario zeumati vnũ ſuppoſitũ accõmodaſ diuerſis verbis: vt Ver. li. viij. eñ. Regẽ adijt regi memorat nomẽq; genuſq; vtrobiq; nãq; itelligitur eneas hypozeuſis aũt dicitur ab hypo ſuo et zeuſis iũctio quaſi ſpẽs quedã zeumatis. ¶ Sylepſis interpſ cõceptio ſiue comprehenſio a ſyn qõ eſt con et lepſis captio: et fit cum per vnũ verbũ ſuppoſita diuerſoꝛũ numeroꝛũ colligimus et ponit exemplũ ex Ver. ſ. eneiõ. Vic illius arma hic currus fuit. nam in priori ceſa arma fuerunt debet ſubintelligi. Sed dictio donatus hanc figuram latiſſime patere et ad multa ſe extendere fieriq; nõ ſolum per partes oratiõnis: ſed per accidentia partium oratiõnis immo ſylepſis proprie ſemper fit per accidentia partium oratiõnis vt quod genus maſculinũ concipiat femininum vt apollo et muſa ſunt docti: ego et tu ſumus boni. aliquando ꝓ femininum concipiat neutrum. vt Luca. hinc leges ꝛ plebiſcita coacte. aliquando ꝓ neutrum concipiat maſculinum et femininũ vt virga tua et baculus tuus ipſa me conſolata ſunt. Aliquando ratione affinitatis ꝓ femininũ concipiat maſculinũ et vide virũ et feminã honeſtã. et per numeros fit plerũq; hec conceptio vt aliꝭ in locis copioſius diſputatur: hoc eſt vbi de figuris conſtructionis agitur. ¶ Anadiplosis eſt interpretata reduplicatio ab ana prepoſitione quod eſt re et diplosis plicatio: fit et quotiens ſequens verſus incipit a verbo in quo deſinit precedens et ponit exemplum ex Vergilio libro decimo eneidos. vbs hetruſca ſolo ſequitur pulcherrimus aſtur: aſtur equo fidens. ¶ Anaphora eſt interpretata relatio ſiue repetitio ab ana re ꝛ phoreo fero: ꝛ fit quotiens plures verſus ab eadem dictione incipiunt et ponit exemplum ex Vergi. ſ. eñ. gnate meevires ꝛc. ¶ Epanalepſis interpretatur repetitio ab epi et ana et lepſis et eſt verbum epanalambo repeto et fit hec figura quotiẽs in eodem verbo incipit et finitur verſus. vt Ver. in calce. ſ. libri enei. Multa ſuper priamo rogitans ſuper hectore multa. aliud ꝓ exemplum ponit et ſecundo geoꝛ. ante etiam ſceptrum ꝛc. ¶ Epizeuſis interpſatur iniunctio: et fit quando verbum iteraſ non interueniente alia parte oratiõnis et accipit exẽplũ ex Vergi. ix. eñ. Me me adſum qui feci in me cõuertite ferrũ. o rutuli et hec figura frequẽs eſt in ſermone familiari. et in ſacris literis. ¶ Paranomaſia interpretatur denominatio a para de et onoma nomen: ꝛ eſt quando nomen de nomine aliud ſignificanti deducitur non per etymologiam ſed per literarum ſimilitudinem: et ponit exemplũ ex Teren. in andria. nam ſcepe inquit eſt amenti nũ haud amantium. ¶ Schesiſonamaton interpretaſ habitudo nominum. nam ſchesis eſt habitudo et onoma nomen et eſt cum ſingulis ſua epitheta ſunt adiuncta: et ponit exemplum ex poeta marſa manus peligna cohors feſtina virũ (pro virorum) vis. Sunt aũt marſi et peligni populi italie noti.

Syllepsis eſt diuerſarũ clauſularũ per vnũ verbum congl utinata cõceptio vt hic illius arma hic currus fuit. Hoc ſchema late patet et fieri ſolet nõ ſolũ per ptes oratiõnis ſed p accidentia ptiũ oratiõnis.

Itẽ ſyllepsis eſt in diſſimilibus clauſulis qñ dictio ſingularis verbo plurali adiũgitur vt ſũt nobis mitia poma caſtanee molles et preſſi copia lactis.

Anadiplosis eſt geminatio dictiõis q̃ ex vltimo loco pcedẽtis verſus et principio ſequentis iteratur vt ſequitur pulcherrimus aſtur aſtur equo fidens.

Anaphora eſt relatio eiuſdẽ vbi p̃ncipia plurimoꝛũ verſuũ: vt Gnate meevires mea magna potẽtia ſolus. Gnate pris ſummi q̃ tela typhoea temnis.

Epanalepſis eſt verbi in principio poſiti verſus i eiuſdẽ fine repetitio: vt multa ſup priamo rogitãs ſup hectore multa: ꝛ alibi. Ante etiã ſceptrũ dictei regis et ante impia q̃ ceſis.

Epizeuſis eſt eiuſdẽ verbi in eodẽ verſu ſine aliqua dilatione geminatio: vt Me me adſum qui feci in me conuertite ferrum.

Paranomaſia eſt veluti quedã denoiatio. Vel quotiens aliud nomen efficitur de alio. Vt nã inceptio eſt amentiũ haud amantium.

Sheſiſonomaton eſt multitudo noim cõiũctoꝛũ eodem habitu copulandi vt marſa manꝰ peligna cohors feſtina virum vis.

Paramoeõ eſt quando ab eiſdem literis diuerſa nomina ſumuntur: vt o tite tute tati tibi tanta tyranne tuliſti.

Homoeoteleutõ eſt cũ ſiki mõ dictiões plume finiũtur: vt eos reduci q̃ reliq̃ deuehi q̃ deferri malui.

Homoeptotũ eſt cũ in cõſimiles caſus exeũt diuerſa verba vt merentes flentes lachrimantes et comitantes.

Poliptotũ eſt ſiꝭitudo caſuũ varietate diſtincta vt Littora littoribus cõtraria fluctibus undas impellit arma armis pugnent ipſiq; nepotes.

Hirmos eſt ſeries oratiõnis cõtinue tenoꝛẽ ſuũq; ad vltimũ ſeruans: vt principio celũ terras cãpoſq; liquentes lucentẽq; globum lune titaniaq; aſtra.

Poliſyntetõ eſt dictio multis connexa cõiũctiõib⁹ vt athamaſq; thoaſq; pelideſq; neoptolemus priamuſq; machaon.

poeta quēadmodū refert Priſ.li.xij.cū diſputat de pnoīe.O tite tute tibi ꝛc. ¶Homoeteleuton interpretat ſi militer definens.nā homoeos eſt filius vel ſimiliter et teleutō finio.et ē qñ plures dictiōes filr terminantur dū nō ſit nō ſtat p caſus et ponit exēplū ex alia poeta aut a uthore antiq. eos deduci q̄ relinq̄:q̄ oīa ẏba ſūt filr definentia. ¶Homoeptoton interpretat filr cadēs ab homeos qō eſt filis et proſis caſus. et ē qñ plures dictiōes p caſus declinationē filr definūt.vt merētes flētes ꝛc. ¶Polyptoton interpretat multitudo caſuū a poly multū et ptoſis caſus:et eſt qñ diuerſi caſus ſibīnuicem reſpondent.et ponit exemplum ex Vergilio.iiij.eneidos.littora littoribus contraria. ¶Dymos interpretat tractus et eſt qñ oratio p longā verborū ſeriē trahit exēditurq̄:ꝛ ponit exēplū ex Uer.vſ.eñ.principio celū ꝛc.vſq̄ ad locū illū ſpūs intus alit. ¶Polyſintheton interpretat multitudo caſuuz cōpoſita a poly multū et ſyntheton cōpoſitū et eſt qñ multe dictiones p cōiūctionē iūgunt:et ponit exemplum ex Uerg.ſi.eñ. Athamaſq̄ thoaſq̄ ꝛ c. ¶Dyaliton interpretat diſſolutuz a dyalo qō eſt diſſoluo:et eſt qñ ſine cōiūctiōibus plures dictiōes eiuſdē gñis pferunt:et eſt figura ſuperiori cōtraria:et ponit exēplū ex Uergi. in iiij.eñ. Ite ferte citi flāmas.nā plura verba iūgunt nō interuenientibus cōiūctionib⁹. ¶Aſyntheton Ciceronis ōr articul⁹ color:ōr q̄ hec figura aſyntheton qō interpretat incōpoſitū ab a particula priuatiua et theton poſitum:quia vt diximus plura verba iungunt ſine cōiunctione. ¶Anthitheton interpretat ꝓtrapoſitū ab anti cōtra et theto poſitū ꝛ fit cū cōtraria contrarijs opponunt:et ponit exēplū ex Ouid. ſ. meta. vt frigida pugnabant calidis ꝛc. De hac figura dicit Perſius. Crimina raſis libras i antitheſis. ¶Hypallage interpretat ſubmutatio ab hypo ſub et allage mutatio:et eſt cū verba per cōtrariū intelliguntur. Uergi.iiij. eñ. regina e ſpeculis cū pmū albeſcere lucē vidit.i.res oēs per lucē albeſcere:qñ tur colore nō hz.ſz p eā oīa colorant. ¶Climax interpretat gradatio:ꝛ eſt qñ verba repetita pgrediunt:ꝛ ponit exēplum ex Uerg. in buc. Tozua leena lupum ſequitur lupus ipſe capellam flozentez cytiſon ſequitur laſciua puella.

Pomoeteleuton.

homoeptoton.

Polyptoton.

Dymos.

Polyſintheton.

Dyaliton.

Aſyntheton

Anthitheton.

Hypallage

Climax.

¶De tropis.

Metaplaſm⁹ vt dicim⁹ excuſat vitiuz in vna dictiōe ſchema i pretextu partiū oronis:trop⁹ ẏo nullū excuſat vitiū q̄n potius ẏvirtus quedā eſt vña Quin.diffinit:trop⁹ eſt ẏbi:vel ẏmonis a ppria ſignificatiōe in aliā cū ẏrte mutatio Iſta qō Donat⁹ dixit cā neceſſitatis illud ē qñ nō habemus vocabulū ppriū quo rē ō qua loq̄mur efferam⁹:ornat⁹ ẏo cū ẏbum trāſlatū ſignificanti⁹ dixit rē p ppriū:ꝛ ſubdit duo decim ſpēs tropi quas ſingulatim proſequit. ¶Alteraphoza interpretat translatio:a meta trans ꝛ phoreo fero:cui⁹ ſubdiuidit rurſus q̄tuor ſpēs:ſcō quatuor modo q̄bus ꝛingit

Trop⁹ q̄d eſt.

Alteraphoze ppria ſpecies.

Secunda.

Tertia.

Quarta.

Ataliton ſiue aſynthetō eſt figura ſupiori cōtraria ꝛis cōiūctionib⁹:vt ite ferte citi:flāmas date tela impellite remos. Anthitetō eſt cōtrapoſitū ꝛ fit q̄n ꝛraria cōtrarijs opponūtur. vt frigida pugnabāt calidis bnmētia ſiccis: mollia cū duris ſine pondere habētia pondus. Hypallage eſt verboz p contra nū intellectus.vt regina e ſpeculis vt primū albeſcere lucē vidit. Climax eſt ſubſcripta gradatio. vt tozua leena lupū ſequitur lupus ipſe capellam.

¶De tropis.

Tropus eſt dictio trāſlata a ppria ſignificatione ad īpropriā ornat⁹ neceſſitatis ve cā. Sunt aūt duodecī. Metaphora. Catachreſis. Metalepſis. Metonymia. Antonomaſia. Epitheton. Synecdoche. Onomatopeia. Periphraſis Hyperbole. Allegoria.

Metaphora eſt rerum verborūq̄ tranſlatio. hec fit quatuoz modis ab animali ad animale. Ab inanimali ad inanimale. ab inanimali ad aīale: ab animali ad inanimale

Ab animali ad aīale vt typhyn aurigā celeres fecere carine. Iſtā auriga ꝛ gubernatoz nauis aīam habēt.

Ab inaīali ad inaīale vt pelagus tenuere rates. nā naues ſicut ꝛ rates animam non habent.

Ab inaīali ad aīale. vt athlantis cinctū aſſidue cui nubibus atris Pinifex caput ꝛ vēto pulſat ꝛ imbri nam mons animam nō habet cui membra hominis attribuntur.

Ab aīali ad inaīale vt ſi tñ pectoze robur cōcipis. Iſtā robur aīam nō hz cū turnus cui hec dicunt aīaz habebat. Scire aūt debem⁹ alias metaphoras ē reciprocas. Alias autem eſſe partis vnius.

Catachreſis ē vſurpatio nois alieni. Ut pricidā dicim⁹ q occidit fratrē:piſcinā q̄ piſces nō hz. Hec em̄ ſi extrinſec⁹ ſumerēt vocabulū ſuū nō haberent.

ſeu tranſlationē. Quoz prim⁹ eſt quotiēs fit trāſlatio a verbo ſignāti aīal ad verbū quocz aīal ſignās vt typhyn aurigā celeres fecere carine.aurigā ponit p gubernatoze:cū auriga ſit hō q̄ regit currus.hoc eſt bigas aut quadrigas:gubernatoz ẏo ppriē ſit qui naues regit moderaturq̄:ſed vterq̄ hō eſt: ergo tranſlatio ab aīali ad aīale ſed cuius authoris ſit hic verſus nō liquet mihi. ¶Ab inaīali ad inaīale ſit tranſlatio vt ſi ratio q̄ ſignat lignoz ſtruē ponaf p nauī:vtrūcz nāq̄ inaīatum eſt ꝛ ponit exēplū ex. v. eñ. vt pelagus tenuere rates nec amplius vlle. Ab inaīali ad a ſale vt cū athlas ſit mauritanie mons dat illi Uer.caput humeros montum que ſunt aīalium mēbra:verſus ſunt illius ex.iiij.eñ. Ab aīali ad aīale. vt Uer.ſi.eñ.ſi tñ pectoze robur cōcipis nā robur arboz eſt aīa carens. Scire aūt debemus q̄ metaphoze q̄dā ſunt reciproce.vt q̄ equoz ponatur p campo ꝛ campus p equoze:aut altum p pfundo:ꝛ pfundus p alto:ꝛ flos p pubertate. Alie ſūt metaphore partis vnius.i. nō reciproce:ſed alterius tñ partis cuiuſmodi ſunt ſupioꝛes. ¶Catachreſis interpretat ptra vſum ꝛ eſt quotiēs ponit verbū p eo q̄ ppriē nō ſignat:vt exe parricida p peſſignificat parentum interfectorem q̄ ſi quis dixerit fratricidam parricidaz impropriet[illegible]. Preterea piſcina ōr ſtagnū piſciū receptaculū:q̄ ſi ꝛis poſuerit p loco vbi nō ſunt piſces catachreſticos dixit. Deinde dicit hm̄ i ſi propietates ſcite in vſum pter neceſſitatem:quoniaz non habemus ppria vocabula quibus rem illam ſignificamus.

Catachreſis.

Adetalepsis.

Adetonymia.

Antonomasia.

Epitheto sit tripli.

Synecdoche.

Onomatopeia.

Periphrasis.

¶Adetalepsis interpretat transsumptio a meta quod est trans et lepsis acceptio et est cū aliqua dictio ab
a sua ppria significatione figuat er eis q̄ pcesserūt et sequūtur. er ponit exēplū er Uer. ſ. eñ. Sed pr oſs' lu
lūcis abdidit atris ꝛc. p cauernis et receptaculis siue domib⁹ et bucco. Post aliquot mea regna videns mi
bor aristas. pro annos neq̄ eñ a iūctura aliud pōt signi ficare arista. ¶Adetonimia interpretatur trans
minatio a meta trans et onoma nomen: et est qñ vna dictio propter affinitatē quā hz cum alia ponit pro ea:
quia hoc plurib⁹ modis contingit subiungit
illi⁹ plres species: quarū prima est cū continēs
ponitur p contento. Uer. v. eñ. nūc pateras li
bate iouī: neq̄ eñ patera libauit sed vinū qō
in patera continet: aut econtrario cū conten
tum ponit p continenti. Uergi. ſ. eñ. Crate
ras magnos statuūt et vina coronant: neq̄ eñ
vina coronantur: sed patera in quibus vinum
cōtinet: est preterea metonymia cū inuentor
alicuius rei ponitur pro illa re cuius fuit in
uentor. vt apud Teren. in eunu. sine cerere et
baccho friget ven⁹. q̄ vez ceres fuit inuentrix
frumēti: bacch⁹ vini ven⁹ dea: est amorū et coi
tus: aut econuerso cū rē ipsam p inuentore po
nimus: vt qui dixit vinūq̄ precamur pro bac
cho: ideo subdit nāq̄ hic deus adest presens.
Est etiā metonymia cū efficiēs p effectu ponitur: vt tenebras explorat merites et contristat
frigore celū cū preterea materia ponit pro re
que fit ab illa materia: vt Uer. ij. eñ. ferro acu
ta tenet ¶Antonomasia interpretatur p no
mine ab anti. pro et onoma nomen hoc est q̄
vice nois ppriū ponit: et ponit tres illius spe
cies. Ab animo vt magnanimus anchisiades
pro eneas per excellentiam magnitudinis ani
mi quod est bonuz animi. A corpore: vt Uergilius. iij. eneidos. Ipse arduus scilicet po
liphemus qui alijs prestabat cyclopibus pro
ceritate corporis quod est bonum nature.
Extrinsecus infelix puer idest infortunatus
pro troilo ponit. et erat a bonis externis q̄lia
sunt bona fortune. ¶Epitheton interpretat
appositio siue adiectio quo nomine greci ap
pellant nomē adiectiuum. Latini ꝺo epithe
ton vocant adiectiuū qō adiectiuū noi p ppio
vt dicit Dona. aut ēt noi substātiuo exprimit
aliq̄d ppium et inseparabile. et ponit er Uer.
exēplū er. iij. eñ. Quas dira celeno harpyieq̄
colunt alie. et alibi dia camilla. et ꝺr fieri tot
modis quot antonomasia hoc est bonis ani
mi et bonis fortune a bonis nature vñ orato
res cōsueuerūt sumere locos laudādi et a cōtra
rijs vituperandi. ¶Synecdoche interp̄
tatur comprehensio. Lice. intellectionem vo
cat. et accipit hic synecdochen p figura locu
tiōis: nam de figura cōstructiōis alibi dispu
tatum est. Sed cum plus minusve significat
verba q̄ intelligamus fit aut accipiendo ptē
p toto aut p pte totum et ponit exēplum quo
ponit pars p toto er. ſ. eñ. Pubes tuoz p iu
nēt⁹ cū ēt essent viri senes et pueri nō tm̄ puberes. Et eodē quoq̄ libro ponit exēplum quo ponit totū p pte
vt ingens a vertice pontus. nā totū posuit p
enim ferebant fontē sed partē aque fontane. Sed in parte totū intelligimus dicit debere intelligi in pte illa
multū totius illius ptis. ¶Onomatopeia interpretat nois fictio. nā cōponit ex onoma qō est nomē et poe
sis vel fingo. fit aūt maxime cū sono vocis noīa fingimus. Et ponit exēplū er Uer. rſ. eñ. it celo clamoz simi
lē clāgoreq̄ tubaz. Nam clamare a sono vocis in hoīe: et clangere a sono tubarū facta sunt. Tinnit⁹ quoq̄ eris
bz q̄ erea vasa tinniant pulsata. crepitare quoq̄ fictū a sono vocis vt Uer. ſ. ge. atq̄ leue stipulā crepitantibus
vrere flāmis. ¶Periphrasis interpretat circuitio siue circūlocutio a peri circū et phrasis locutio: et quoties
oīnāde rei cā vtimur exaggeratione de eadē re plura verba includēdo: et ponit exēplū ex libro. iiij. eñ. et alibi
nouo ꝛc. pro eo qō satis erat dixisse et iam aurora illustrabat terras et eodē mō causa vituperāde alicuius re
vtimur circuitione. i. longo verborum ambitu: sed nō ponit exemplum huius speciei sed alterius doctrine
rem turpem obscenamq̄ circuitione significamus: vt Uer. iij. ge. hoc faciunt ꝛc. et est sensus q̄ equidus sub
ducitur pastus cibusq̄ ne pingueſcant quo tempore admittere debent equos ad fetus procreandos. qō fere
meatus ercipiendi seminis obruentur pre pinguedine. vtiturq̄ trāslatiōe sumpta ab agro qui seminaſpe
gendus est cuius sulci debent esse aperti et resoluti.

¶Adetalepsis est dictio pgēs gradatim ad id qō cō
dit: vt spelūcis abdidit atris. Hoc metnēs. Et post
aliquot mea regna videns mirabor aristas.
¶Adetonymia est dictio quedā veluti transnoiatio.
Huius aūt multe sunt species aut per id quod con
tinet id quod cōtinet ostēdit: vt nūc pateras libate
iouī: aut cōtra vt crateras magnos statuūt et vina
coronāt. aut inuētor p eo qō inuentū est: vt sine ce
re et baccho friget venus: aut cōtra vt vinūq̄ pre
mur nāq̄ hic deus adest presens. hec exēpli cā posita
sunt addiscētibus: reliqua monstrabit lectio.
Antonomasia est significatio vice nois posita: q̄ fit
tribus modis: ab animo: vt magnanimus anchisia
des a corpe vt ipse arduꝰ poliphemꝰ: extrinsecus vt
infelix puer atq̄ impar congressus achilli.
Epitheton est suppositio dictionis cū ppio noīe.
Nā antonomasia vicē nois sustinet: epitheto nunq̄
est sine proprio nomine vt dira celeno dia camilla.
Fit etiā tribus modis ab aio a corpe extrinsecus his
duobus tropis vel vituperamus vel ostendimꝰ vel
laudamus. Synecdoche est significatio pleni intel
ectus capar cū plus minusve pnunciat: aut eñ aper
totū oīdit vt pubesq̄ tue pubesq̄ tuorum.
Aut contra partē a toto ipsius ante oculos ingens
a vertice potus in puppiz ferit. et alibi fontēq̄ igneq̄
ferebant. ¶Deminisse autem debemus quādo sit
a parte totum faciendum esse ab insignioi parte.
Onomatopeia est nomē de sono factū: vt clamoꝝ
virum clangoꝝq̄ tubarū. Tinnitus eris. Atq̄ leue
stipulam crepitantibus vrere flammis.
¶Periphrasis ē circūlocutio quedā que fit aut cō
de rei causa. que pulchra ē aut vituperāde q̄ turpis
ē: vt riā pāla nouo spgebat lumie terras. Titoni croc
ceū liquēs aurora cubile. ꝛc. ꝺ faciūt nimio ne luxu
tusio vsus sit genitali aruoꝝ sulcos oblimet ientis.

Hypbatō interpꝛatꝫ trāscēsio ab hipbeno qō est trāscēdo .ꝛ fit quotiēs īlōgiori clausule structura nō hꝫ ordinē expliciū q̄ possit facile sensum p̄ se ferre. et ponit illi q̄nq̄ spēs: quas deinde plequit figillatim. Hyperbaton Hysterologia.

Hysterologia interpꝛatꝫ posterior sermo vel verbū. hysterō .pterō interpꝛatꝫ pꝛi posteri⁹:ꝛ ē q̄ties oꝛo q̄ debuit post poni p̄ponit ꝛ ecōtrario q̄ p̄poni postponit:ꝛ ponit exēplū ex .ſ. eñ.ꝛ torrere ꝛc. Pri⁹em fruges erant frangēde saxo .i. molēde ꝛ in farinā resoluēde:ꝛ deinde torrende flāmis .i. furno inferende vt coquerentur. Hysteron Protherō

¶ Anastrophe interpꝛatꝫ inuersio ab ana re ꝛ strophe conuersio: et est qñ dictio que debuit preponi postponit: et ediuerso. differtq̄ ab hysterologia: q̄ illa in ordine p̄postero duaꝫ aut pluriū oratiōn est. hec vero in duobus aut tribus verbis: ꝛ ponit exēplū ex principio eñ. italiā cōtra p cōtra italiā. Anastrophe.

Hyperbatō est trāscēsio q̄dā vbi oꝛdinē pturbans qui⁹ spes sūt qnq̄. Hysterologia siue Hysterō pthe ron: Anastrophe. sinthesis. Parenthesis. Tmesis. Hysterologia siue hysteron pterō est snīe cum verbis ordo mutat⁹ vt pio eneidos. Frugesq̄ receptas ꝛ torrere parant flammis ꝛ frangere saxo.

Anastrophe est verboꝝ tantum ordo pꝛeposter⁹ vt italiam contra pro contra italiam.

¶ Parenthesis interpꝛetatꝫ interpositio a parē inter ꝛ thesis positio et est quotiens in aliqua clausula ītꝛpo nit aliq̄d extraneū. vt Uergi. ſ. eñ. Aeneas rapidū ad naues p̄mittit achatē: et interposuit neq̄ eñ amoꝛ patrius passus est mentē consistere. i. q̄escere. Parenthesis.

Parenthesis est interpositā formatio diuerse sentē tie vt aeneas(neq̄ eñ patrius consistere mentē passus amoꝛ)rapidū ad naues premittit Achatē ¶ Tmesis est vni⁹ cōpositi vel simplicis sectio vna dictione vel pluribus interiectis vt septem subiecta trioni. et saxo cere comminuit brum. Et massili poꝛtant iuuenes ad littoꝛa tanas p massilitanas subaudi p̄das.

¶ Tmesis interpꝛatꝫ sectio siue incisio a temo qō est incido: ꝛ fit quotiens dictioni cōpositē diuise in partes cōponentes interponunt aut vnum aut plura verba vt illud est boꝛee regio septē subiecta trioni pro eo qō est subiecta septētrioni. antiqui nō mō dictiones cōpositas ad hoc officiū diuidebant: sꝫ et integras vt qui dixit saxo cere ꝯminuit brū p cōminuit cerebꝝ: interiecta vna particula cōminuit et quod sequitur. Massili poꝛtāt iuuenes ad littoꝛa tanas pro eo quod est poꝛtāt iuuenes ad littoꝛa massilitanas subaudi prēdas interpositis pluribus verbis hoc est poꝛtant iuuenes ad litioꝛa.

Synthesis est hyperbaton obscuram ꝛ ex omni parte confusum vt tris notus abꝛeptas in saxa latentia coꝛquet saxa vocant itali medijsq̄ in fluctibus aras.

¶ Synthesis interpꝛetatur confusio. a syn et cō ꝛ thesis cōfusio atq̄ vt dixit donat⁹ est hipbatō hoc est oꝛo ex oī pte cōfusa: et ponit exemplū ex primo eñ. Tris notus abꝛeptas ꝛc. nā vt dicit ordo est tris naues abꝛeptas. et notandū est in ordine ab actō posse incipi: vt fruſtra grāmatici nescio quas oꝛdinis regulas tradiderint. Synthesis

Est autem hic oꝛdo. tris naues abꝛeptas notus toꝛquet in saxa: que saxa in medijs fluctibus latētia itali vocant aras.

¶ Hypbole interpꝛetatur transcēsus ab hyper trans et bole scansio. Dicit q̄q̄ fieri augendi aut minuēdi cā. Augēdi vt Uer. in buc. Candidioꝛ cignis hedera formosioꝛ alba. Ad minuendi vt quod quispiaꝫ dixit tardioꝛ testitudie q̄ testitudinis icessus tard⁹ est. vñ Plau. in aulularia. testudineum istum gradibo gradum. Hyperbole.

Hyperbole est dictio fidem excedens augendi minuendi ve causa. augendi vt nive candidior: minuendi vt tardior testudine.

¶ Allegoria interpꝛetatur aliena locutio: ab alleos quod est vari⁹ siue diuersus:ꝛ est qñ id qō dixim⁹ aliud est q̄ quod volumus intelligi. vt Uerg. in calce secūdi geoꝛ. et iā tps equum fumantia soluere colla p equū nāq̄ intelligimus ingenium vt Iuue. per quem magnus equus arunce flerit alūnus. i. exercuit ingenium per colla fumantia ideſt pre sudoꝛe exhalantia laboꝛem operis non ponendi finire. et subdit allegoꝛie septem spēs de quib⁹ singulatim dictur⁹ est. Allegoria

Allegoria est tropus qui per contrarium conatur ostēdere quod dicit. vt egregiam vero laudem ꝛ spolia ampla refertis tuq̄ puerq̄ tuus. Hec nisi grauitas pronunciantis adimerit confiteri videbitur quod negare intendit.

¶ Ironia interpꝛetatur simulatio vel dissimulatio: quoniam ironenome est dissimulo siue cauillor cauillaris: et est quando id quod dicimus per contrarium volumus intelligi: et in hoc casu cum suo genere concoꝛdat: sed differt in eo q̄ ironia est simulatio quedam cauillatoꝛia. vt Juno apud Uergilium. iij. eneidos ad venerem. egregiam vero laudem ꝛc. q. d. non est magna laus q̄ tu et filius tuus qui estis duo magna numina per dolos decepistis vnam feminam. Itaq̄ si quis granitate quadam pronunciauerit dicta ironice verboꝝ sensus in contrarium vertitur. Ironia.

Antiphrasis est vnius verbi ironia. vt bellū qō minime bonum est: ꝛ lucum qō minime lucet.

¶ Antiphrasis interpꝛetatur contrana locutio ab anti quod est contra et phrasis locutio: et est quando in vno verbo subest contrarium eius quod dicitur. cum ironia sit in pluribus verbis. vt bellus: quod est diminutiuum a bonus bona bonum. vnde dicitur bellum per contrarium quod non est bonum et lucus qui est sylua condensa per contrarium dicitur a luceo luces: quia ex aꝛboꝝ opacitate minime lucet. Antiphrasis.

¶ Aenigma interpꝛetatur obscuritas sermonis ab enitome quod est obscure loqui: et ponit exemplum illius qui inducit ninum loquentem. mater me genuit ꝛc. et illud cleoboli lindij. est vnus genitor nati bona pignoꝛa bis sex⁹: triginta cuius nati sed dispare foꝛma: significat namq̄ annum habere duodecim menses quoꝝ quilibet habet dies triginta et totidem noctes. Aenigma.

¶ Charientismos inter Charietis mos.

pretari potest gratiositas: a charientos qd est gratiosus: ⁊ est qñ id qd durũ dictu esset mitioribus verbis ut peramus vt si satrilegũ furem dicamus: et eũ qui sit strabo petũ: et ponit exemplũ: vt si quis dicat: quesiuit ne me quisq̃: et rñdeat quis huic interrogationi bona fortuna. cum dicere debuisset nemo te quesiuit. ¶ Paroemia interpretatur prouerbium: et est sententia longo vsu comprobata et experta ad id quod volumus efficiendum vsurpata. vt Teren. in phormione. aduersus stimulũ calces: subaudi non facias. Idem quoq; in adelphis. lupus est in fabula: quo significat tacendum esse: quoniam is de quo erat sermo aduentat. ¶ Sarcosmos interpretatur derisio non quecunq; sed que a capitali odio proficiscitur: qualis est illa ex euangelio. vah qui destruis templum dei et in triduo illud reedificas. deriuaturq; a sarx sarcos quod interpretatur caro: quod qui ea vtitur vitam petit illius in quem inuehitur. Vergi. quarto eneidos. En agros ⁊c. Jacẽs igitur. idest mortuus metire agros et hesperiam cadauere scilicet strato terram premendo. ¶ Asteismos interpretatur vrbanitas. Quoniaz asti est vrbs dicitq; donatus hunc tropum multipliciter patere: vt quicquid vrbaniter dicatur. Asteismos fiat: et sunt ille facetie de quibus Juuena. Et salibus vehemens intra pomeria natis. Verg. in buccolicis. Qui bauium nõ odit amet tua carmina meui. cum vterq; sit pessimus vir atq; alter illorũ malus poetaq;: sed quod sequitur magis spectat ad vrbanitatem scilicet quod iungat vulpes more puerorum qui plostello adiungunt mures: vt dicit Horatius. Et mulgeat hyrcos. vnde non magis possis expectare lacq̃ ex gallo gallinatio: vt inquit Plinius. ¶ Homeosis interpretatur similitudo et est quotiens minus notum cõparatione et similitudine magis noti demonstramus: cuius tres subdit species quas ordine prosequitur. Icon interpretatur imago siue similitudo et est quotiens res eiusdem generis comparantur. vt Vergi. j. eñ. Os hũerosq; deo similis quoniam pulchritudo enee assimilatur pulchritudini alicuius dei: cum deus ⁊ homo secundum epicurum maxime membrorũ similitudine teneantur. ¶ Parabola interpretatur comparatio: ⁊ est quotiẽs res diuersorum generũ inter se comparantur vt cum Vergi. lib. ij. eneid. comparat. Laocoõta tauro sacrificãdo q̃ excussit ex ceruice ictuz sacerdotis impacta securi in collũ. Estq; sensus q̃ talis erat Laocoontis mugitus ⁊ clamor qualis thaurus ⁊c. ¶ Paradigma paradigmatos interp̃tat exemplũ qd solet accõmodari dictis ⁊ factis: idq; vt dicit hortandi aut deterrendi cã. Hortandi vt Ver. j. eñ. Antenor potuit medijs elapsus achiuis. quasi dicat. antenor potuit ex medijs hostibus in italiam venire. et Eneas qui Antenore potior atq; melior est non poterit? Dehortantis deterrentisq;. vt idem Vergi. vij. eñ. At non sic phrygius ⁊c. Et est sensus q̃ Eneas sic venit in italiam vt raperet Lauiniam quemadmodũ Paris lacedemonem vt raperet Helenam.

Paroemia

Sarcosmos.

Asteismos

Homeosis

Icon.

Parabola

Paradigma.

Charientismos est quo dura dictu gratius proferuntur vt interrogantibus nobis nunquis nos q̃sierit respõsuz detur bona fortuna exinde intelligitur neminem nos quesisse.

Paroemia ẽ accõmodatũ reb⁹ tpibusq; pruerbiũ vt aduersus stimulum calces: et lupus est in fabula.

Sarcosmos est plena odio atq; hostilis derisio: vt en agros et quam bello troiane petisti hesperiam metire iacens.

Asteismos est tropus multiplex nũerosq; virtutis Nã asteismos est quicqd rustica simplicitate caret ⁊ faceta satis vrbanitate exponitur. vt qui Bauiũ nõ odit amet tua carmina Meui atq; idem iungat vulpes et mulgeat hircos.

Homeosis est minus note rei p similitudinẽ eius q̃ magis nota est demonstratio. Huius aũt tres sunt species: icon. parabola paradigma.

Icon est personarũ per se vel eorum que psonis accidũt cõparatio vt os humerosq; deo similis.

Parabola est rerũ gñe dissimiliũ cõparatio vt qualis mugitus fugit cũ saucius aram Taurus et incertam excussit ceruice securim.

Paradigma est exempli hortantis vel deterrentis enarratio. Hortantis: vt antenor potuit medijs elapsus achiuis illiricos penetrare sin⁹. Deterrẽtis vt at nõ sic phrygius penetrat lacedemonia pastor. Ledeãq; helenam troianas vexit ad vrbes.

¶ Donati barbarismi finis.

¶Antonius Mancinellus generosissimo Adulescenti Michaeli Pannonio. S. P. D.

Etsi Fabius Quintilianus Diomedes etiam et Donatus non panca de figuris dixere Michael inclyte: attamen ego id oneris sumpsi triplici quidem ratione impulsus. Primum vt tue ac aliorum memorie consuleretur: facilius enim percipiuntur et fidelius continentur quecunq; carmine patefiũt. Deinde vt diuersorũ dicta breui colligerentur. Postremo vt figure cuiusq; etymologia. i. originatio vno libello haberetur. Ad quas quidem sciendas te omnisq; alios hortor: eis enim non poema modo: sed etiam oratio ornatur: vt inquit Fabius: et Cicero de claris oratoribus etiam ait quod ornari orationem greci putant: si verborũ immutationibus vtantur: quos appellant Tropos: et sententiarum orationisq; formis que vocant schemata. Ceterum quia ipsarum nomina figurarum asperrima sunt: aliqua enim tres breues syllabas: quedã quatuor aut quinq; tenent: quod Manilius tertio libro refert. Ornari res ipsa negat contenta doceri. Vale dulcissime. Nonis sextilib⁹ Millesimo quadringentesimo octogesimo nono. Rome.

¶Figurarum index.

A
Acyrologia
Aenigma
Allegoria
Alleotheta
Alleosis
Allophylis
Amphibologia
Anadiplosis.
Anaphora
Anastrophe
Anthanaclasis
Antiphrasis
Antipophora
Antiptosis
Antistoicon
Antithesis
Antitheton
Antonomasia
Apheresis
Apocope
Aposiopisis
Apostrophe
Appositio
Asindeton
Asteismos

B
Barbarismus
Barbarateris
Brachilochia

C
Cacephaton
Cacosintheton
Cacozelos
Catachresis
Catachrestikos
Catatyposis
Caterochen
Conceptio
Cosmographia
Climax
Chronographia

D
Diacope
Dieresis
Dialipsis
Dyaliton
Dyastole

E
Eclipsis
Ectasis
Ectlipsis
Elipsis
Emphasis
Endiadis
Enezeumenon
Epanodos
Epanalepsis
Epectasis
Epenthesis
Epergesis
Epimone
Ephysinalimpha
Epytheton
Epizeusis
Erothema
Euocatio
Euphonia

F
Figuraquid

H
Hypallage
Hyperbaton
Hyperbole
Hyphen
Hypozeugma
Hypozeusis
Hysmos
Hysterologia
Hysteron proteron
Hystorozeugma

I
Icon
Idyopasis
Ironia

L
Liptote

M
Macrologia
Meratheſis
Mesozeugma
Metalepsis
Metaphora
Metaplasmus
Metonymia.

O
Onomatopeia

P
Parabola
Paradiastole
Paradigma
Paragoge
Parallage
Paranomasia
Parenthesis
Paroemia
Parameon
Periphrasis
Perissologia
Polyptoton
Polysindeton
Pleonasmos
Prolepsis
Proparalepsis
Prosopeia
Protheſis
Protheseon
Protozeugma

S
Sarcosmos
Schema
Schesisonomaton.
Sillepsis
Synaloepha
Synerefis
Synedoche
Syncheſis
Syncopa
Syntheſis
Systole
Soloecismus

T
Tapinosis
Tautologia
Temesis
Topographia
Topotheſia
Tropos

V
Vitia orationis

Z
Zeugma.

¶FINIS.

Mancinellus de figuris.

Carmen de figuris per Antonium Mancinellum Veliternum summa diligentia editum.

Figura sicut nosse ipso patet est conformatio quedã remota a cõmuni et primũ se offerẽte forma. Figura est arte aliqua nouata forma dicendi. Ita Fabius li. ix. Ea quidem vera et cõmoda definitio quam ex Fabio primus in lucẽ dedi: alij eñ quid direrint: passim videre licet. C Barbarismus fit enim in vna parte orationis tñ. Sed id vitiũ in soluta oratione nomen suũ obtinet: dicit eñ Donatus. i. dissonans. apud poetas ẽo metaplasmus vocãt. i. transformatio. Quinti. itẽ lib. j. docet barbarismus esse vni9 verbi vitiũ. Barbarismus in latina dictiõe fit. Barbara leris tõta peregrina est dictio vt gaza magalia. Barbarismus fit duobus modis: scripto t pnunciatione. et hoc quadrifariã. Adiectione Detractiõe. Adutatione. Trãsmutatiõe lre syllabe tpis. Adiectione litere fit barbarism9: vt relliquias. Danaũ p reliquias syllabe. vt manuors pro mars. retuli pro tuli. alitrũ p alitũ. Tpis. vt italiã fato pfugus. vbi prima sylla bo cũ corripi debeat pducit. Detractione lre fit barbarismus: vt infantibu pro infantibus Syllabe. vt salmentum pro salsamentũ tẽpo ris. vt. viij. eñ. feruere leucatez auroz effulgere fluctus. Adutatiõe lre fit barbarismus vt olli pro illi. asuenio pro aduenio. Syllabe vt pernuces p pernices. Tpe vt feruere leucatẽ vnius ob notã. Transmutatione lre fit barbarismus vt lerigio p religio. tymbre p tymber Tpis vt philosophia penniti. corre. et dña dominus produ. penul. Soloecismus est inconueniens romano sermoni iũctura verborũ cõtra regulã artis grammatice posita: latine a quibusdã stribiligo appellat. C Soloecism9 aũt est in pfa: in poemate schema dicit. i. figura siue cultus. de soloecismo Bel. etiam lt. v. meminit. et Quintilia. lib. j. soloecismus fit modis gñalibus quatuordecim immutatione generum tã nois q̃ pnois: casuũ numeroz: psonaz qualitates vel significationes verboz per modos p aduerbia p prepositiones per gradus cõiunctiõs nationẽ abnuẽdi p accẽs p ordis immutationẽ. Immutatiõe generũ nois. fit soloecism9 dicẽdo purpureus narcissus. t ater filer: t ẽs mulier. p que mulier. Immutatiõe casuum Urbẽ quã statuo vra est p vrbs. Immutatiõe numeroz: vt pars in frusta secant pro seca t. Immutatiõe sonarum vt Danai qui parẽt atridis q̃ primũ arma sumite p qui paretis. Immutatiõe tẽpoz: vt fuimus troia pro fumauit. nec veni nisi fata locũ sedẽ q̃ dedissent pro nec venissem. Per qualitates verbi cationes verboz: vt expoliant eos t corpora nuda relinquunt. t placidam paci nutritor oliuamfecit verbum nutritor ab eo qõ erat actiuum nutrio. Per modos verboz. Autilo regi ducibusq̃ ea mira Ausoniis p videbant. Per aduerbia localia: vt intus eo: intro sum. p intus sum eo intro. Per prepositiones vt rapuitq̃ in fomite flammam p ad fomitem: t sub lucem ibant: p ante lucẽ t gradus: vt bonus ait omnium p optimus vel ecõuerso: per ꝓiunctiões vt subiectisq̃ vtere flãmis p vte. per geminationes vt nihil nunq̃ peccaui: cum debeat dici nunq̃ vel nihil vnq̃ peccaui: per accentus vt si q̃s pronũciat accentu in fine pone vna falso: que quidẽ differẽtie cã in vltimo accentum hñt vt Pris. admonuit olim tes virum hanc dicamus: aut feminam hunc: aut interroganti quo pgamus ĩdeak Rome. aut vnum salutes saluete dicamus. Cum vtiq̃ pcedẽs demõstratio interrogatio vel salutatio vim ꝓcepte oronis ostendit. Adulti etiã dubitauerunt quadriga scola scopa. Soloecismus an barbarismus esset dum. Eadem est orationis Barbarismum. esse ipsius vitij diffinitione: possit agnosci.

Vitia gña lia in oroe ãt sunt.

C Vitia orationis generalia sunt tria: vt diomedes scribit. Obscurum inordinatum t Barbarum. Colitatis spẽs sunt octo. Acyrologia: pleonasmos: perissologia: ãphibologia: tautologia: ecphysis: enigmalogia: inordinate oronis species sunt tapinosis cacephatõ cacosynthetõ: barbare orationis partes soloecismus t barbarismus quorum species sunt plurime.

acyrologia

C Acyrologia ẽ ꝓpria locutio: et acyros q̃ est improprium t logia locutio: vt requiẽ timeo: pro spero. spero laborẽ p timeo. Nã speramus bona timemus aduersa. Acyrologia ẽ dictio minus conuenienter clara: vel nõ ppriis dictionibus obscurata sñia vt accede ad ignẽ hunc iam calesces plus satis. ibi enim nullus significatur ignis sed meret rir.

Improprius sermo dicetur Acyrologia.

Sic dices requiem timeo: vel spero laborem.

Quippe superuacue debet dici Pleonasmos.

Pleonasmos abundãs supra necessitatẽ

C Pleonasmos dici potest a nostris superabundantia: pleonaso aũt primũ oportet facio vel dico fugio. pleonasmus: vt not. Fa. edocet. est abundans supra necessitatem oratio: sicut vidi oculis ante ipse

Barbarismus.

Barbarismus quot modis fiat.

Soloecismus.

Soloecismo quot modis fiat

Epitome.

Barbarism9 et illius varie species hoc medio discet: et qualiter fiat: quiq̃ ordo in illis voscendis

Dit barbarismus scribendo: siue loquendo: Adducit. ac demit: mutat: transmutat: et Liter a cũ chrono: sit syllaba: cuiq̃

Una in voce tamẽ manoz: fates bene pandent

Assuenio: tymbre t p mars vates quoq̃ tymbre

Aduenio: sic t dicendo domina dominus.

Atq̃ soloecismus bissẽptẽ quippe modis fit.

Mutando genus: aut casum: vel significata

Verborum: mutando simul numerũ quoq̃

Personam ve: modos aduerbia: prepositus

Vertitur accentus: coniunctio vel gradus ordo

Dumq̃ negas gẽtinando nihil nunq̃ simul

llo enim vidi ineſſ. ipſe dicit ẽt ꝙ t geminatio t repetitio t qualiſcunq; adiectio pleonaſmos videri põt.

Periſſologia dici põt ſupflua locutio. Nam periſſos eſt ſuperflua t logia locutio: vt viuat Auguſtus t nõ

ſiat: dummodo nõ ſit aliud viuere ꝙ nõ mori. Et ibi. ibãt qua poterãt: ſed nõ qua nõ potuerunt hic enim

ero ibant oſa ſuperuacua ſunt: periſſeumatos autem abundantia dicitur a periſſeuo abundo ſupero.

Macrologia ex macros quod eſt longus t logia ſermo quaſi longus ſermo: qui ſepe res nõ neceſſarias

comprehendit: vt apud Liuium teſte Fab. in

viij. legati non impetrata pace retro domum

vnde venerãt abierunt. apud poetam. Poſtera lux ſummo ſpargebat lumine terras. Orta

dies quum primum alto ſe gurgite tollunt.

Solis equi lucemq; elatis naribus efflant.

Cum ſit ſatis dixiſſe orto ſole.

¶ Amphibologia cõponit ex amphi quod, ẽ vndiq; t logia quod eſt ſermocinatio: amphi

bologia vero ꝺr ambiguitas: amphibolos am

biguus. Amphibologia eſt vitium compoſi

tionis in ambiguo poſita ſentẽtia que fit per

actũ: vt ibi. Aio te eacida romanos vincere

poſſe. Item certum eſt enim Antonium pre

cedere eloquentia Craſſum. duo enim ſenſus

vitio ambiguitatis carent ꝓprietate cum fit

incertum ab eacide romanos vinci poſſe: an

a romanis eacida. Similiter ab Antonio vi

ci Craſſum eloquentia an a Craſſo Antoniꝰ

fit per verbum: vt Lato criminatur: incertum

eſt an ipſe alium criminetur: an ipſe ab alio.

Fit t per participium: vt vidi ſtatuam aureã

haſtam tenentem. Fit etiam per omonyma:

vt ſi quis dicat aciem nec addat oculoꝝ aut

exercitus aut ferri. Fit preterea modis pluri

bus vt inter legendum occurret. ¶ Tanto

logia eſt eiuſdem verbi aut ſermonis itera

tio: vt Fabius inquit. viij. grece enim Tanto

tes latine identitas. Vergi. ſ. eneiõ. Quem ſi

fata virum ſeruant: ſi veſcitur aura Etherea:

neq; adhuc crudelibus occubat vmbris: nam

totum quod repetitur vnum eſt. Eclipſis eſt

defectus quidam neceſſarie dictionis quam

deſiderat preciſa ſententia: vt terris iactatus

t alto: cũ deſit prepoſitio in. italiam fato pro

fugus. i. ad italiam. Eclipticos autem dicitur

defectiuus. Eclipſis defectio. eclipo deficio.

¶ Apoſiopoſis Lice. reticentiam. Celſus ob

ticentiam: nonnulli interruptionez appellãt:

vt Fab. ix. ſcribit. Componitur autem ex apo

prepoſitione t ſiopo quod eſt ſileo vel taceo.

Nam eſt quaſi interceptum ſilentium: vt Te

Additio vocis cen ſic eſt ore locuta.

Additio vocum eſt dicenda periſſologia.

Cuncta poterãt ibant: ſed nõ qua nõ potuerunt:

Si ſermo fuerit nimium ꝙ longus oportet:

Macrologia quidem nobis dicetur ineſſe.

Ambiguum dictum dicas amphibologiam.

Bis te eacida Romanos vincere poſſe.

Signat idem verbis diuerſis tantologia.

Emitans redeo rurſus: gaudensq; reuerto.

Ipſe egomet dicas facies quoq; tantologiam.

Datur vnius verbi defectus eclipſis.

Hic ſecũ loquit ſupplendũ deeſt qz verbum.

Deficiens ſermo certe apoſiopoſis extat.

Quos ego: ſed motos preſtat componere fluctus.

Obſcurus ſermo cunctis aenigma vocatur.

Mater me genuit: eadem mox gignitur ex me.

Ethapinoſis fertur ſi de mare gurges.

Dictio turpe ſonãs tibi nempe cacephatõ eſto.

Petur in exemplũ: vel tu cum compare ludis.

Periſſologia.

Macrologia.

Amphibologia.

Tantologia.

Eclipſis.

Apoſiopoſis.

Tapinoſis.

Cacepha-

ſ. Si ſenectꝰ t poeta. Quos ego: deeſt enim puniam: vel quid ſimile. Id autem fit cum quis iraſcitur aut

rmurbatur. vt meme adſum qui feci: in me conuertite ferrum. Item incipit effari mediaq; in voce reſiſtit.

s cum affectiõis rãmum ſermonis defectio congruit. vt Seruius. ſ. eneiõ. inquit. De eadem vero in figu

Genedoche etiam legito. Siope autem ſilentium dicitur. Siopelos taciturnus. ¶ Aenigma dicitur ab

nibus velata quæſtio: vt mater me genuit eadem mox gignitur ex me. ſignificat enim ex aqua glaciem cõ

ctere rurſus in aquam reſolui. Item mare cõcretum in creta ligneo in campo vbi caro humana oſſibus

ebat: cum ſignificare velit ſalem in ſalino fictili quod ſuper menſa eſſet in quam e manibus talos iacta

ſcribit Diomedes. Aenigma eſt per incredibilia confuſa ſententia vt ania filiorum eſt que mater mari

am iocaſtra ſignificetur que laſſ vxor edipum filium mortuo laio virum accepit et quo genuit. Etheoclẽ

ruincem. ¶ Tapinoſis dicitur dum rei magne fit humilis expoſitio. nam tapinos grece apud nos dici

humilis: vt Vergil. Aduerſa malus ſimulans. pro ſceleſtus. idem vterunq; armato milite complent: ideſt

legiones armatorum militum impleuerunt multas cauernas: t apud Flaccum. Pelide ſtomachum

ni e iracundia. Tapinoſis autem proprie humiliatio dicitur: tapinos humilis: tapinophroſine humi

tapino humilio. ¶ Cacepharon grece cacopharon dici poteſt mala locutio vel conſonantia: nam ca

malum t phaton dictum: vt eſt arrectis auribus aſto. O fortunatam natam me conſule Romam. ſit ton

n ſcim particulam m n litera ſequatur. Ver. Et numerum cum nauibus equat: item quando ſequens

ns duas habet ſyllabas precedentibus duabus conſimilibus: vt in predicto Ciceronis carmine deprehen

ur in ſomnio Scipionis luce luceba t alienа. Ei contraria eſt euphonia.

¶ De metaplaſmo.

Mancinellus de figuris.

Carmen de figuris per Antonium Mancinellum Veliternum summa diligentia editum.

Figura qd sit.

Figura est arte aliqua nouata forma dicendi. Ita Fabius li. ix. Ea quidem vera et cōmoda est definitio quam et Fabio primus in lucē dedi: alij eñ quid direrint: passim videre licet. Barbarismus.

Barbarismus est: vt Diome. ait contra romani sermonis legem aut scripta aut pnunciata vitiosa dictio fit enim in vna parte orationis tm̄. Sed id vitiū in soluta oratione nomen suū obtinet: dicit eñ Barbarismus. i. dissonans. apud poetas ꝙo metaplasmus vocat. i. transformatio. Quinti. itē lib. j. docet barbarismū esse vni⁹ verbi vitiū. Barbarismus in latina dictiōe fit. Barbara est: ꝙ tota peregrina est dictio: vt gaza magalia. Barbarismus fit duobus modis: scripto et pnunciatione. et hoc quadrifariā. Adiectione. Detractiōe. Mutatione. Trāsmutatiōe lre syllabe tpis. Adiectione litere fit barbarismꝰ: vt relliquias. Danaū p reliquias syllabe. vt manors pro mars. retuli pro tuli. alitrū p alitū. Tpis. vt italiā fato pfugus. vbi prima sylla do cū corripi debeat pducit. Detractione lre fit barbarismus: vt infantibu pro infantibus Syllabe. vt salmentum pro salsamentū tēpo ris. vt. viij. eñ. seruere leucatez auroꝙ effulgere fluctus. Mutatiōe lre fit barbarismus vt olli pro illi. asuenio pro aduenio. Syllabe vt pernuces p pernices. Tpe vt feruere leucatē vnius ob noxā. Transmutatione lre fit barbarismus vt lerigio p religio. tymbre p tymber Tpis vt philosophia penulti. corre. et dña dominus produ. penul. Soloecismus est inconueniens romano sermoni iūctura verborū cōtra regulā artis grammatice posita: latine a quibusdā stribiligo appellat. Soloecismus.

Soloecismus est in psa: in poemate schema dicit. i. figura siue cultus. de soloecismo Bel. etiam lv. meminit. et Quintilia. lib. j. soloecismus fit modis gñalibus quatuordecim immutatione generum tā nois ꝙ pnois: casuū numeroꝝ psonaꝝ tēporū pro qualitates vel significationes verboꝝ per modos p aduerbia p prepositiones per gradus cōiunctiones p gen nationē abnūdi p accēt⁹ p ordis immutationē. Immutatiōe generū nois. fit soloecism⁹ dicēdo purpureus cissus atra filer p purpureus narcissus. et ater filer: et ꝙs mulier p que mulier. Immutatiōe casuum dicendo Urbē quā statuo vra est p vrbs. Immutatiōe numeroꝝ: vt pars in frusta secant pro seca t. Immutatione psonarum vt Danai qui parēt atridis ꝙ primū arma sumite p qui paretis. Immutatiōe tēporꝝ vt fumat napta troia pro fumauit. nec veni nisi fata locū sedēꝙ dedissent pro nec venissem. Per qualitates vel significationes verboꝝ vt expoliant eos et corpora nuda relinquunt. et placidam paci nutritor oliuam: fecit eñ de verbum nutritor ab eo qō erat actiuum nutrio. Per modos verboꝝ. A rutilo regi ducibusꝙ ea mira videri Ausoniis p videbant. Per aduerbia localia: vt intus eo: intro sum. p intus sum eo intro. Per ꝓpositiones vt rapuitꝙ in fomite flammam p ad fomitem: et sub lucem ibant: p ante lucē et gradus: vt bonus aut melior omnium p optimus vel ecōuerso: per ꝯiunctiōes vt subiectisꝙ vere flāmis p vre. per geminationes admodi vt nihil nunꝯ peccaui: cum debeat dici nunꝯ vel nihil vnꝯ peccaui: per accentus vt si ꝙs pnunciat cū accentu in fine pone vna falso: que quidē differētie cā in vltimo accentum hñt vt Prisc. admonuit ordinis mutationē. vt aūt fieri nō dz pro fieri aūt nō dz. Sunt qui putant ait Diome. soloecismum eē si demōstrantes virum hanc dicamus: aut feminam hunc: aut interroganti quo pgamus ꝓndeat Rome. aut vnum salutantes saluete dicamus. Cum vtiꝙ ꝑcedēs demōstratio interrogatio vel salutatio vim ꝓcepte oꝝ ꝓsequitur. Adulti etiā dubitauerunt quadriga scola scopa. Soloecismus an barbarismus esset dum. s. idem gramatice ordinis Barbarismum esse ipsius vitij diffinitione possit agnosci.

Vitia gūalia in oratione ēt sunt.

Vitia orationis generalia sunt tria: vt diomedes scribit. Obscurum inordinatum et Barbarum. Obscuritatis spēs sunt octo. Acyrologia: pleonasmos: perissologia: āphibologia: tautologia: ecphyis: enigma: macrologia: inordinate oꝝonis species sunt tapinosis cacephatō cacosynthetō: barbare orationis partes sunt duo soloecismus et barbarismus quorum species sunt plurime.

acyrologia.

Acyrologia dz ꝓpria locutio: et acyros qd est impropria et logia locutio: vt requiē timeo: pro spero. spero laborē p timeo. Nā speramus bona timemus aduersa. Acyrologia ē dictio minus ꝓuenienter clara: vel nō ꝓpriis dictionibus obscurata sīa: vt accede ad ignē hunciam calesces plus satis. ibi enim nullus significatur ignis sed meretrix.

Pleonasmos abundās supra necessitatē

Pleonasmos dici potest a nostris superabundantia: pleonaso aūt priusꝙ oporet facio vel dico superabundo. pleonasmus: vt not. Fa. edocet. est abundans supra necessitatem oratio: sicut vidi oculis ante ipse meis

Epitome.

Barbarismꝰ et illius varie species hoc mēbro ꝺ̄ fit ostenditur: et qualiter fiat quiꝙ ordo in illis poscendis adhibendus.

Dit barbarismus scribendo: siue loquēdo:
Adūcit. ac demit: mutat: transmutat: vel addit
Vel lītera cū chrono: fit syllaba: cūꝙ tempore
Una in voce tamē maiors: fates bene pandunt
Assuenio: tymbre et p mars vates quoꝙ tymbra.
Aduenio: sic et dicendo domina dominus.
Atꝙ soloecismus bisseptē quippe modis fit.
Mutando genus: aut casum: vel significatā
Verborum: mutando simul numerū quoꝙ tēpus
Personamve: modos aduerbia: prepositiuas.
Vertitur accentus: coniunctio vel gradus ordo
Dnmꝙ negas geminando nihil nunꝯ simulans.

in illo enim vidi ineſt. ipſe dicit ẽt cꝫ ꝛ geminatio ꝛ repetitio ꝛ qualiſcunqꝫ adiectio pleonaſmos videri pōt.

¶ Periſſologia dici pōt ſupflua locutio. Nam periſſos eſt ſuperflua ꝛ logia locutio: vt viuat Auguſtus ꝛ nō moriat: dummodo nō ſit aliud viuere cꝫ nō mori. Et ibi. ibāt qua poterāt: ſed nō qua nō potuerunt hic eñ excepto ibant oſa ſupernacua ſunt: periſſeumatos autem abundantia dicitur a periſſeuo abundo ſupero.

¶ Macrologia ex macros quod eſt longus ꝛ logia ſermo quaſi longus ſermo: qui ſepe res nō neceſſarias comprehendit: vt apud Liuium teſte Fab. in viij. legati non impetrata pace retro domum vnde venerāt abierunt. apud poetam. Poſtera lux ſummo ſpargebat lumine terras. Orta dies quum primum alto ſe gurgite tollunt. Solis equi lucemqꝫ elatis naribus efflant. Cum ſit ſatis dixiſſe orto ſole.

Additio vocis cen ſic eſt ore locuta.

Additio vocum eſt dicenda periſſologia.

Exuberans ſiue vi rerum que ſignificantur.

Qua poterāt ibant: ſed nō qua nō potuerunt.

Si ſermo fuerit nimium cꝫ longus oportet.

Macrologia quidem nobis dicetur ineſſe.

Ambiguum dictum dicas amphibologiam.

Aio te eacida Romanos vincere poſſe.

Signāt idem verbis diuerſis tantologia.

Exultans redeo rurſus: gaudenſqꝫ reuerto.

Ipſe egomet dicas facies quoqꝫ tantologiam.

Dicitur vnius verbi defectus eclipſis.

Nec ſecū loquit ſupplendū deeſt qꝫ verbum.

Deficiens ſermo certe aposiopoſis extat.

Quos ego: ſed motos preſtat componere fluctus.

Obſcurus ſermo cunctis aenigma vocatur.

Mater me genuit: eadem mor gignitur ex me.

Eſto tapinoſis fertur ſi de mare gurges.

Dictio turpe ſonās tibi nempe cacephatō eſto.

Detur in exemplū: vel tu cum compare ludis.

¶ Amphibologia cōponit ex amphi quod ẽ vndiqꝫ ꝛ logia quod eſt ſermocinatio: amphi bologia vero ōr ambiguitas: amphibolos ambiguus. Amphibologia eſt vitium compoſitionis in ambiguo poſita ſentẽtia que fit per actiū: vt ibi. Aio te eacida romanos vincere poſſe. Item certum eſt enim Antonium precedere Eloquentia Craſſum. duo enim ſenſus vitio ambiguitatis carent pprietate cum ſit incertum ab eacide romanos vinci poſſe: an a romanis eacida. Similiter ab Antonio vi ci Craſſum eloquentia an a Craſſo Antonio fit per verbum: vt Cato criminatur: incertum eſt an ipſe alium crimineture: an ipſe ab alio. Fit ꝛ per participium: vt vidi ſtatuam auream haſtam tenentem. Fit etiam per omonyma: vt ſi quis dicat aciem nec addat oculoruꝫ aut exercitus aut ferri. Fit preterea modis pluribus vt inter legendum occurret. ¶ Tantologia eſt eiuſdem verbi aut ſermonis iteratio: vt Fabius inquit. viij. grece enim Tanto tes latine identitas. Virgi. ſ. eneid. Quem fata virum ſeruant: ſi veſcitur aura Etherea: neqꝫ adhuc crudelibus occubat vmbris: nam totum quod repetitur vnum eſt. Eclipſis eſt defectus quidam neceſſarie dictionis quam deſiderat preciſa ſententia: vt terris iactatus ꝛ alto: cū deſit prepoſitio in. italiam fato profugus. i. ad italiam. Eclipticos autem dicitur defectiuus. Eclipſis defectio. eclipo deficio.

¶ Aposiopoſis Lice. reticentiam. Celſus obticentiam: nonnulli interruptionez appellāt: vt Fab. ir. ſcribit. Componitur autem ex apo prepoſitione ꝛ siopo quod eſt ſileo vel taceo. Nam eſt quaſi interceptum ſilentium: vt Te

Periſſologia.

Macrologia.

Amphibologia.

Tantologia.

Eclipſis.

Aposiopoſis.

nm. Si ſaeuero. ꝛ poeta. Quos ego: deeſt enim puniam: vel quid ſimile. Id autem fit cum quis iraſcitur aut perturbatur. vt meme adſum qui feci: in me conuertite ferrum. Item incipit effari mediaqꝫ in voce reſiſtit. Dis enim affectibus tantum ſermonis defectio congruit. vt Seruius. ſ. eneid. inquit. De eadem vero in figura Synedoche etiam legito. Siope autem ſilentium dicitur. Siopelos taciturnus. ¶ Aenigma dicitur ab ambiguis velata quaeſtio: vt mater me genuit eadem mor gignitur ex me. ſignificat enim ex aqua glaciem cōcrescere ꝛ rurſus in aquam reſolui. Item mare cōcretum in creta ligneo in campo vbi caro humana oſſibus includebat: cum ſignificare velit ſalem in ſalino fictili quod ſuper menſa eſſet in quam e manibus talos iactabant. ſcribit Diomedes. Aenigma eſt per incredibilia confuſa ſententia vt auia filiorum eſt qui e mater mari. Cum locaſtra ſignificetur que laſſ vxor edipum filium mortuo laio virum accepit: ex quo genuit. Etheoclē polynicem. ¶ Tapinoſis dicitur dum rei magne fit humilis expoſitio. nam tapinos grece apud nos dicitur humilis: vt Virgil. Multa malus ſimulans. pro ſceleſtus. idem vterunqꝫ armato milite complent: ideſt multe legiones armatorum militum impleuerunt multas cauernas: ꝛ apud Flaccum. Pelide ſtomachum. pro ira ꝛ iracundia. Tapinoſis autem proprie humiliatio dicitur: tapinos humilis: tapinophroſine humiliter sapio humilio. ¶ Cacephaton grece cacopharon dici poteſt mala locutio vel conſonantia: nam caco malum ꝛ phaton dictum: vt eſt arrectis auribus aſto. O fortunatam natam me conſule Romam. ſit autem ſi cum particulam m n litera ſequatur. Ver. Et numerum cum nauibus equat: item quando ſequens dictio duas habet ſyllabas precedentibus duabus conſimilibus: vt in predicto Ciceronis carmine deprehenditur in ſomnio Scipionis luce luceba t aliena. Ei contraria eſt euphonia.

Tapinoſis.

Cacephaton.

¶ De metaplaſmo.

Mancinellus de figuris.

Metaplasmus.

Metaplasmi spēs.

Prosthesis.

Aphereſis

Syncopa.

Epēthesis

Apocope.

Paragoge

Proparalepsis.

Systole.

Dyastole.

Ectasis.

Eclipsis.

Synalepha.

Episynalepha.

Synereſis

METaplasmus dici potest a nostris transfiguratio: meta enim trans et plasmatos figmentum cit: tamen teste Diomede metaplasmus est transformatio quedam recti solitiq; sermonis alteram speciem metri aut decoris causa figurata. Huius species (vt aiunt) he sunt. Prosthesis. Epenthesis. Paragoge vel paragoge. Aphereſis. Syncope. Apocope. Ectasis Systole. Dieresis. Synalepha seu synereſis. Episinalepha. Eclipsis. Antitheſis. Metathesis.

¶ Prothesis dici potest appositio vel additio: componitur enim ex pros quod est ad: et thesis positio gnate pro nate: rettulit pro tulit: astat p stat. Prosthetos autem appositus dicitur.

¶ Aphereſis dici potest ablatio vel abscissio nam ab aphero verbo quod est abscindo descendit: vt temnitis pro contemnitis.

¶ Syncopa potest latine dici conscissio: cōponitur enim ex syn quod est con: et copto incido vt glutisse pro glutiuisse.

¶ Epenthesis dici potest interpositio: nam componitur ex epi et en que dicit inter et thesis positio: vt induperatorem pro imperatorem: hanc alij parenthesim vocant: vt ait donatus: quidam vero pleonasmum appellant vt Diomed. edocuit. Epectasis dici potest protectio: naz epi. dicit super et ecteno vel ectino media longa produco extendo: vt induperator pro imperator. ¶ Apocope ideſt abscissio vel amputatio. Nam componitur ex apo prepositione que in cōpositione dicit ab vel re et copto scindo: vt peculi pro peculij apocopto autem amputo significat.

¶ Paragoge potest dici deductio vt dominari er pro dominari. Proparalepsis componitur ex pro quod est ante et para iuxta et lepsis acceptio: quasi iuxta ante acceptio: vt amari er pro amari. ¶ Systole dici potest correptio vt insteterunt te breuiatur quej naturaliter longa est: vt seruio teste in. vij. Systole sine exemplis fieri non debet. Systolo autem corripio vel contrahо dicit. Dyastole potest dici latine dilatatio: et fit cum brevis syllaba producitur vt in sanguis is. brevis pducit. Dyastello aūt distinguo dicit. Dyastole distinctio fert. ¶ Ectasis interpretatur productio: naz ab ecteno quod est produco deriuatur: et fit quando brevis syllaba producitur vt exercet dyana chotos: nam di breue productum est.

¶ Eclipsis dici potest expsio sine elisio elisme enim exprimo elido excludo significat: fit autem quando sequente vocali consonans pcedentis dictionis exprimitur cum sua vocali vt multum ille vbi u cum m exprimitur eadē figura vocatur. Eclipsis vel Syllepsis et trāsfertur a Quintiliano detractio: nam componitur ex ec et lipo vel lepo: quod est defero defacio linquo. ¶ Synalepha vel Synalipha interpretatur coniunctio. Synalipho enim coniungo: vel dicitur compressio. Nam componit ex syn quod est con et alephe pressio. Fab. tamen in. ſ. dicit quod interpretatur cōplexio: et est cum vocalis aliqua in fine dictionis per subsequentem vocalē abiscitur in metro: vt multum ille et terris. Hic enim precedens excluditur.

¶ Epiſynalepha est conglutinatio duarum syllabarum in vnam syllabam facta vt panthus pro panthus. Epiſynapto autem coapto vel coniungo dicitur. ¶ Synereſis teste Fabio in primo interpretatur contrario vel vt aliis placet cōtractio: qualis est apud Publi. Varronem. Cum te flagranti deiectum fulmine ton. Nam si esset psa oratio easdem literas enunciare veris syllabis licebat cōponitur autem a Syn iunctionem indicat et Aereſis diuisio: quasi diuisorum coniunctio: vt Alcinus pro alcinous. bini pro bini similia. Synereo autem et Synero contrahо vel congrego notat.

¶ Epitome.

¶ Metaplasmus et illius species que sunt prothesis epthesis: proparalepsis: apheresis syncopa: apocope. Ectasis stole: dieresis: synalepha: et alie hic apponuntur: qualiter fiant.

Compositura mala est vocum Cacosintheton.

Nam syn compositum theton apte significabit.

Exemplum teneas illud versaq; iuuencum.

Terga fatigamus hasta nonо vt maro dixit.

Prothesis apponit caput: id sed apheresis aufert.

Arduus alcides mediis in menibus astat.

Leges celicolum: et mortalia temnitis arma.

Syncopa de medio tollit qō epenthesis auget.

Quales tunc epulas ipsum glutisse putamus.

Induperatorem: sed epectasis hec quoq; fertur.

Aufert apocope finem quem dat paragoge.

Proparalepsis item.

Nec spes libertatis erat: nec cura peculi.

Partibus ex eisdem: et summa dominarier arce.

Systole pductam breuiare. Dyastole fertur.

Ducere correptam: sic ectasis efficit ipsa.

Obstupui steteruntq; come: et vox faucibus hesit.

Dum sanguis iuerat. Lucani cōtinet alter.

Eclipsis necat m vocalem aufert Synalepha.

Hec etiam fertur mihi nempe Synereſis esse.

Multum ille et terris fuerat iactatus ab alto.

Syllaba de binis facta extat episynalipha.

Ecce autem telis panthus elapsus achinum.

Hec eadem fertur mihi nempe Synereſis esse.

¶ Dieresis interpretat̃ diuisio: nã diero diuido signat. est aũt figura vnius syllabe in duas: vt aulai pro aule.
¶ Antithesis est litere pro litera positio: vt olli subridens pro illi. cõponitur autem ab anti qd est pro ⁊ thesis. positio quasi pro altera positio. dicitur item oppositio antithetos ꝟo contrarius. antistoechon dici potest ꝑ litera. nam anti dicit pro ⁊ stoechon litera vt Uerg. Miratur molẽ eneas magalia quondam: vbi magalia pro magaria dicit ponens l. pro r. Nam magar non magal penorum lingua villam designat: authore Seruio primo eñ. Item sella pro sedda Antistecheo autẽ oppono dicitur.

Dieresis. Antithesis Antistoechon

Dicitur in binas separare Dieresis vnam.
Aulai in medio libabant pocula bacchi.
Dicitur antithesis, si litera ponitur vna
Ponere cum debes aliam: sic dicimus olli
Hec antistoechon poterit quoq; dicier apte.
Est transpositio mihi nempe metathesis ipsa.
Litera non fiet transposita quãdo manebit.
Tymbreq; sic dicis. cum tymber dicere debes
Esto protheseon mihi siue parallage: quãdo est.
Prepositura quidem non ꝓpria litera siue.
Cui tantum de te licuit. pro in te Maro dixit.
Asuenio sic pro aduenio scribit Diomedes.

¶ Metathesis dicitur trãpositio. Nam meta trans ⁊ thesis positio. Est autem literarum ordo mutatus. Uerg. x. At tibi tymbre caput euandrius abstulit ensis. Nam dicitur teste Seruio tymbre pro tymber: ⁊ si etiam tymbr⁹ ⁊ euandrius dicatur. Methero autem transfero. Metatheo transcurro.

Metathesis.

¶ Protesmia autem dicitur prepositio ꝓpositio propositum. Parallage mutatio dicitur Parallax vicissim. Parallatos mutabilis. Parallato offero.

protesmia parallage.

¶ Epitome.

¶ Schema ⁊ illius species: vt sunt prolepsis: zeugma: hypozeusis. Climax: cum alijs id genus qualiter sint: ⁊ quid sit: hic habet iuuenis.

Nempe prolepsis erit: presumptio: tũc etenim fit.
Quum quod posterius venit describitur ante.
Uergilius sexto portusq; require Uelinos.
Uel totum capitur: post partes, accipiuntur.
Discipuli discunt hic pindarum ⁊ ille catullũ
Quum plures sensus verbo concludimus vno
Fit zeuma a nobis adiunctio dicitur esse.
Troiugena interpres diuũ qui numina phebi
Qui tripodas clari lauros: qui sydera sentis.
Et volucrum pẽnas. ⁊ ꝑpetis omnia penne.
Fertur hypozeusis verbo res singula iuncta.

Schema dicitur authore Fabio lib. ix. id quod fit a simplici atq; in prõptu posito dicendi modo poeticevl oratorie mutatum. Duas autẽ ei⁹ esse partes idem ait. Dianoeas: idest mentis vel sensus vel sententiarum: ⁊ lexeos idest verborum vel dictionis vel sermonis vel orationis. Donatus ait quod schemata dianoeas ad oratores pertinent: ad grammaticos vero lexeos. Huius species sunt multe: sed necessarie traduntur: vt scribit Diomedes per quas similes colligentur. Prolepsis: zeuma: Hipozeusis: Syllepsis: Asintheton seu dialiton: Anadiplosis: Anaphora: epanalepsis: Epizeusis: Paranomasia: Schesisonomaton. Paramoeon: hometeleuton: homoeptoton: Polyptoton: Hyrmos: Polisynteton: Climax.

Schema qd ⁊ quot eius spẽs.

Schema potest dici latine figura siue cultus Ci. de claris oratoribus appellat schemata sẽtentiarum orationisq; formas. Dianoea dianoeas dicitur sententia: intelligentia: cogitatio. Dianoeo: animaduerto: delibero: cogito. Lexis autem lexeos dicitur dictio: ⁊ lexicon: vocabularium. ¶ Prolepsis componitur ex pro quod est ante ⁊ lepsis acceptio quasi preacceptio seu presumptio. Cice. j. de natura deorum anticipationem interpretatur: vbi etiam dicit epicurũ ꝑmũ appellasse prolepsim: quã antea nemo eo verbo nominarat. Prolambano: anticipo nobis significat. Lambano enim capio vel accipio. Fit autem Diomede teste. quum id quod posterius accidit ante temp⁹ ascribitur. vt portusq; require velinos. Uelina enim nondum erat: quum ad Italiam venit Aeneas: vt ait Seruius sed helia dicebatur. Prolepsim Fabi. ix. presumptionem appellat quum id quod obijci potest occupamus: ⁊ precipue probe ꝑemio conuenit. Priscia. preterea li. xvij. in quit. Et sciendum ꝙ in constructione diuiduorum si per presumptionem idest prolepsim preponitur plurale verbum ad vtrũq; sequens licet nominatiuum anteferre: vt aquile deuolarunt hec ab oriente: illa ab occidente. Sin ab ea que diuiduntur singulariter verba consequantur: genitiuum oportebit preponi pluralem diuidendo: vt aquilarum altera deuolauit ab oriẽte: altera ab occidente. ¶ zeugma dici potest latine secundum Priscia. lib. xvij. adiunctio. nam figura est que tunc fit cum plures sensus vno verbo clauduntur. Eandẽ Fab. ix. appellat Enezeumenon: in qua vt ait: vnum ad verbum plures sententie referuntur: quarum vnaqueq; desideret illud si sibi ponerentur. Id tribus accidit modis. Aut ꝑposito verbo ad quod reliqua respiciant: vt vicit pudorem libido: timorem audacia. rationem amentia. Et nunc dicitur Protozeuma. Aut verbo postposito neq; enim is es Catilina vt te aut pudor a turpitudine: aut metus a periculo: aut ratio a furore reuocauit: tunc Histerozeugma vel Hypozeugma dicitur. Aut in medio sensuum posito verbo: et tunc Mesozeugma noiatur: vt Troiugena interpres diuum ⁊c. zeugma dicitur iugatio vel cõiunctio. ⁊ zeugnio iungo: zeusis iugatio: zeugatio iunctura. ¶ Hypozeusis dici potest subcõiunctio. nam componitur ex hypo quod est sub ⁊ zeusis cõiunctio seu iugatio: ⁊ est figura superiori cõtraria: vbi diuersa verba singulis rebus iunguntur: vt quid ve petat: quidve ipse ferat Mezentius arma que sibi conciliet violentaq; pectora turni. Edocet humanis que sit fiducia rebus. Admonet immiscetq; preces.

Dianoeo. Lexis. Prolepsis

zeugma.

Hypozeusis.

Syllepsis.

¶ Syllepsis dici potest latine conceptio teste Prisciano in .xvij. Cōponitur aūt ex Syn qđ est con. ⁊ lepsis ceptio. dicitur item cōprehensio. Syllepsis aūt est compilatio. ¶ Sillego colligo. Syllepsis ait Diomedes dissimilium clausularum per vnum verbum conglutinata conceptio. ¶ Fit autem quando singularis dictio plurali verbo redditur: aut pluralis dictio singulari verbo adiūgit: vt sunt nobis mitia poma castanee molles et pressi copia lactis. Item hic illius arma: hic currus fuit. hoc autem Schema late patet: vt Donatus ait. de aliqui dicunt Syllepsim fieri etiam cum ꝑ multis ponitur vnus: vt hostis habet muros pro hostes. Item pro vno multi. vt nono eneidos. Vos o calliope precor aspirate canenti. Est enim syllepsis per numeros: vt ait Seruius. Erat namq; rectum vos o muse ⁊ tu calliope.

Dyaliton.

¶ Dialyton dici potest dissolutum. nam descendit a verbo dialyo qđ est dissoluo. Dialitos vero dissolutus. Dialisis dissolutio.

Asynthetō

¶ Dialiton vel asyntheton est oratio sine cōiunctionibus: vt alij nauali bus ite ferte citi flammas date tela impellite remos. Item veni: vidi: vici. Item iustitia: prudentia fortitudine me superasti. Hec etiaz brachiologia nominatur: vt Diomedes ait ⁊ Fabius libro .ix. Asynthetos disiunctus dicitur. Asynthetos incompositus.

Brachiologia

Polisyntheton.

¶ Polisyntheton dici potest multipliciter cōiunctum. poly enim multum dicitur: ⁊ polys multus Synthesmos vero nodus coniunctio. Syntheton autem compositu; dicit. Est autem oratio multis nexa coniunctionibus vt Athamasq; Thoasq; pelidesq; Neoptolemus primusq; Machaon.

Anadiplosis.

¶ Anadiplosis dici potest a nostris reduplicatio. nam componitur ex ana. i. re. ⁊ diplosis duplicatio. Diplazo enim vel diploo nobis duplico dicitur diplasios dupl⁹. Diploos duplex.

Epanalepsis.

¶ Epanalepsis dici potest replicatio vel repetitio: vt pauper ⁊c. Epanalābano autem repeto. Et alr. Epanalepsis vt ait: Diomedes sit cū eadem dictio ⁊ principium: versus ⁊ clausulā tenet: vti Teren. agnitie vitrea te fuscin⁹ vnda. Te liquidi fleuere lacus. Item pater inquā me lumine orbauit pater ante etiam sceptruz dictei regis ⁊ ante: ⁊ aliter. Epanalepsis est cum maiore significato facta repetitio: vt i Horati. heu heu fuga ces posthume posthume labuntur anni.

Epizeuxis.

¶ Epizeuxis dici potest combinatio: id enim zeuxis importat. Hec eadem epimone dicitur quod nomen perseuerantia instantia vel assiduitas interpretatur. Epizeuxis ait Diomedes: est eiusdem dictionis in eodem versu sine aliqua dilatione geminatio cum impetu ꝑlationis: vt meme adsum qui feci in me conuertite ferruz.

Anaphora

¶ Anaphora dicitur repetitio vel relatio: ana eñ re ⁊ phora latio. Anaphoricos vero relatiuus anaphoro refero Anaphora est vt Diomedes ait relatio v̄bi eiusdem aut similis per p̄ncipia versuum plurimoruz: vt nate mee vires ⁊c. Item spes tu nunc vna senecte tu requies misere decus imperiūq; latini. Te penes in te omnis domus inclinata recumbit.

Paranomasia.

¶ Paranomasia vt ait Diomedes dicitur denomīatio. Nam tunc fit cum dictio iteratur: mutata tantum litera aut syllaba in significatione diuersa: vt abire an obire te ꝯuenit. Et non pretorem te: sed predonē dicimus. Est quoq; cum precedenti nomini: aut nomen: aut verbum annectitur ex eodem figuratum. vt fugam fugam factum facit. Pugna pugnata est. Paranomasia est inquit Fabius. i. quando eodem verbo quasi falsum agetur. que lex priuatis nominibus esse lex non videbatur. Cui confinis est qui antanaclasis eiusdem verbi contraria significatio: quum proculeius q̄reretur de filio q̄ is mortē expectaret: ⁊ ille dixisset se vero non expectare: immo inquit rogo expectes.

Fabius.

Incedit paulus marcus sedet: ille quiescit.
Primi vox numeri pluralis reddita verbo
Aut primi numeri verbo pluralis inherens
Dissimili in sensu. Syllepsis dicit esse.
Vergilius dixit. Sunt nobis mitia poma.
Castanee molles ⁊ pressi copia lactis.
Hic illius arma: hic currus fuit.
Quum sine iuncturis voces varie sociantur.
Dialyton certe vel asyntheton efficiemus.
Exemplum capies: rex miles plebs negat illud
Diuersas voces coniunctio plurima si fert.
Nempe figura dat Polisyntheton esse pelasguz.
Detur in exēplum materq; neposq; paterq;.
Vox duplicat enim quotiens Anadiplosis extat
Principium ⁊ versus fit idem cū fine prioris.
Vrbs hetrusca solo sequit pulcherrimus astur.
Astur equo fidens ⁊ versicoloribus armis.
Incipit ⁊ finit verbo epanaplesis eodem.
Pauper amat caute: timeat maledicere pauꝑ
Est ⁊ epizeuxis similis geminatio verbi
Significantis idem meme. petit hectore dignā.
Dictio si similis fuerit repetita duorum.
Versum principijs: tunc anaphoram faciem⁹
Nate mee vires: mea magna potentia solus.
Nate patris summi qui tela typhoea temnis
Non te pretorem predonem dicimus esse.
Dic paranomasiam fugit ille fugam similem de.

¶ Schefisonomaton vt Diome. ait: est quum singulis nominibus Epitheta coniuncta sunt: vt marsa manus peligna cohors ꝛc. Et aliter schefisonomaton ait esse: quando in connexu sententiarum plures antonomasie ponuntur: vt arma tritonia virgo. Schefis dici potest habitudo vel habitus. Onomaton vero nominum. ¶ Paramoeon dici potest simile. Paramoeos vero similis. ¶ Homoteleuton vel homoeoteleuton dicitur a Cicerone in dignitatibus similiter desinens: nam componitur ex homos quod est similiter: ꝛ teleuton finitum. Telos vero finis. Telo finio perficio. Teleute finis. Est autez oratio similibus verbis: aut vocibus terminata vt apud Ennium. Eos reduci ꝯ relinqui tem ni ꝯ deseri malui. Vergilius. Bella horrida bella: hinc autem contraria est.

Schefisonomaton.

Paramoeon.

Homoteleuton.

Nominibus cunctis si iungis Epitheton vnꝯ.
Tunc Schefisonomaton dixerũt esse figuram.

Marsa manus: peligna cohors: festina virum vis
At Paramoeon erit similis si litera multis.
Vocibus initium prebet: sic Ennius inquit.
O tite tute tati tibi tanta tyranne tulisti.
Machina multa minax minitatur maxima muris
Uno verba modo finita aut nomina multa.
Homoteleuton faciunt: petit, eripit ambit.
Vergilius sexto dixit bella horrida bella.
Si similes casus vel fines clausula sumit.
Ut iusti ducibus sapientibus atqꝫ benignis.
Merentes flentes lachrymantes ac miserantes.
Fertur Homoptoton tunc esse figura pelasgum.
Datqꝫ polyptoton varios casus retinendo.
Clausula. littoribꝰ contraria littora fluctus.
Fluctibus esse precor populis populos inimicos.
Longa quidẽ series cõstructus hymos habeꝫ.
Est in secessu longo locus ꝛc.
Esto climax ppie subscripta gradatio lector.
Torua leena lupum sequit: lupus ipse capellam.
Quum reseat alĩ similis pro nomine nomen.
Ponit: hinc iuuenis simplex hic dicit agnus.
Sic translatum tibi rite methaphora fertur.

¶ Homoptoton: quia solummodo est nominum. Homoptoton dicitur similium casuũ vel similiter cadens: homos enim similiter: ꝛ ptosis casus est. Dicitur etiam homoeoptoton: homoeos namqꝫ similis est. Homoptoton est oratio vno similiqꝫ casu compacta: vt apud Sallustium teste Diomede. Ad arimis ducibus fortibus strenuisqꝫ ministris: ꝛ aliter fit quum oratio excurrit in eosdem ꝛ similes casus: vt Ennius. Ad erentes flentes lachrymantes ac miserantes. ¶ Poliptoton idest quod multiplicem habet casum: poly enim multus est: ptosis casus. Polyptoton ait Diomedes est oratio casuum varietate distincta: vt ait Teren. te solum habemus: tu es patronus: tu pater. Ille tibi moriens nos commendauit senex: si deseris tu nos perimus. ita littora littoribus contraria ꝛc.

Homoptoton.

Polyptoton.

¶ Hymos dicit ẽ si hymos qõ est tract⁹: nã series est orationis vel constructio continue tenorem suum in multos versus protendens vnde teste Seruio. Hymos longissimum est hyperbaton. Ver. vs. Principio celum ac terras camposqꝫ liquentes. Lucentemqꝫ globum lune titaniaqꝫ astra ꝛcet. Hyma etiam tractus dicitur ꝛ hymo traho.

Hymos.

¶ Climax dicitur latine gradatio teste Fabi. lib. ix. ꝛ est figura cum de verbo in verbum fit gradatio. repetit enim que dicta sunt ꝛ priusꝯ ad aliud descendat in prioribus resistit: vt industria parit virtutem: virtus gloriaz: gloria inimicitias: inimicitie pericula. Clima climatos regio dicitur. Climax vero climatos scale vel gradatio.

Climax.

Tropus est verbi vel sermonis a propria significatione in aliam cum virtute mutatio. Fab. viij. Tropos item sermo est a principali significatione translatus ad aliam ordinande orationis gratia: vel tropos dictio est ab eo loco in quo propria est translata in eum in quo propria non est. Fabius. ix. Tropi dicti ex eo quod vertant orationem. vnde ꝛ motus dicuntur. author est idem Fabius. Tropeo autem verto significat. Tropos vero mutatio seu cõuersio. Tropi sũt: vt asserit Diomedes. Ad etaphora. Ad etalepsis. Antonomasia. Onomatopeia. Yperbaton. Allegoria. Catachresis. Ad etonymia. Synecdoche. Periphrasis. Yperbole. Vomoeus. Horum autem omnium generalis est methaphora: ceteri omnes huius species videntur. ¶ Ad etaphora est meta componitur qõ est trans ꝛ phora latio. vnde metaphora dicitur latine translatio: qõ ẽt Fabi. scribit. viij. que quidem vt ait copiam auget sermonis permutando aut mutuando que mõ hz: qõqꝫ est difficillimum prestat nevlli rei nomẽ deesse videatur: transfertur ergo nomen aut verbum ex eo loco in quo proprium est in eum in quo aut pprium deest: aut translatum pprio melius est. Id facimus aut qz necesse est: aut qz significantius est: aut qz decentius: vnde necessitate rustici dicũt gemmã in vitibus: quid enim dicerẽt nisi ꝛ fitire segetes. Item illa ad ornatum lumen oratiõis generis claritatem: ꝛ cõtionuz pcellas ꝛ eloquẽ deflammat: hic Ad aro dixit classiqꝫ immittit habenas: item arrectisqꝫ auribus asto. ferrũqꝫ armare veneno: nã venenũ armare ꝛ ferrum armare translatio est: vt ides Fabius. viij. scribit. Et Ad etaphora aut necesse locum occupare dz: aut si in alienum venit plus valere eo quem expellit: metaphero autem transfero dicitur.

Trop⁹ ẽ & fit: ꝛ quare dicatur: et quot sunt eius spẽs.

Ad etaphora.

¶ Catachresis dici põt a nobis abusio vel vsurpatio. Cata namqꝫ cõtra dixit ꝛ chresis vsus quasi sit contra

Catachresis.

vsum. Hec autem vt Fab. scribit. viij. nõ habentibus nomen suum accõmodat: qđ in primo est: sic dicunt pi-
rides cuiuscũq; materie sunt ⁊ parricida matris quoq; aut fratris ĩterfector: vnde oportune ait in dicto lib.
Multa sunt grece ⁊ latine nõ denominata: nam ⁊ qui iaculum emittit iaculari dicit: qui pilam aut sudem
appellatione priuati sibi assignata caret: ⁊ vt lapidare q̃d sit manifestũ est. Ita glebaꝝ testarũq; iactus non ha-
bet nomẽ: vnde abusio que catachresis dicitur necessaria. Hec ille.

Catachresticos. ¶ Catachresticos dici potest abusiue. Vergi. x. an sese mucrone ob tantum dedecus amẽs induat ꝑ feriat: abusiue dixit catachresticos nomen abusiuus dr: aduerbium vero abusiue catachrone autem abutor.

Metalepsis. ¶ Metalepsis figura est quã nos varie trãslatiuam: transsumptiuam: transpositiuaꝫ vocamus: vt Fabi. ait in. iij. componitur autem ex meta ⁊ lepsis que est acceptio: hinc transsumptio dicitur.

Metalãbano. ¶ Metalambano autem trãssumo ac muto: fitq; quum aliqua dictio aliud a sua propria significatione ex his que precesserunt denotat: vt ibi. post aliquot mea regna videns mirabor aristas. hoc est segetes ⁊ sic estates ⁊ ob id annos.

Metonymia. ¶ Metonymia dicitur a Diome. transmutatio: fit autem multis modis per id quod continet id quod continet: sic crateras magnos statuunt ⁊ vina coronant: non enim vina sed crateras in quibus vina continentur coronãt per id quod continet id qđ continetur. Sic celo gratissimus amnis pro dijs qui celo continẽtur. per inuentorem qđ inuẽtum est aut per dominantem subiectum sic. Sine cerere ⁊ bacco friget venus: vult em̃ ꝑ cererẽ panem intelligi: per bacchum vinũ per venerẽ concubitum: per inuentũ inuentorem: aut per subiectũ dominantem sic vt vinũ precemur: nam hic presens deus est: ab eo qđ fit id qđ facit: sic frigus pigrum mestum qui timet idest qui mestos facit. Metonomazo autem transnomino dicit. Metonymia transnominatio fertur a Diomede vero transmutatio vt diximus.

Antonomasia. ¶ Antonomasia dici potest pro nomine. i. vice nominis positio: vt magnanimus Anchisiades pro Aenea. ⁊ saturnia pro iunone. Fab. viij. Antonomasia vt Diomedes ait. est vocabulum qđ sine nomine posituꝫ loco eius fungitur: vt est armavirũq; cano. vbi intelligitur Aeneas. Item domitor maris dicitur ⁊ intelligitur neptunus: fit autez modis tribus: ab animo vt magnanimus anchisiades. i. eneas a corpore vt ip̃e arduus: idest poliphemus. extrinsecus: vt infelix puer atq; impar ꝯgressus achilli: hoc est troilus.

Epithetõ. ¶ Epitheton qđ recte dicimus appositũ vel adiectiuum: a nonnullis sequens dicitur vt dulce mustum: eo poete ⁊ frequẽtius ⁊ liberius vtunt̃ nãq; illis satis est verbo cui apponitur. Itaq; ⁊ dentes albi: ⁊ humida vina: in his nõ rep̃hendimus apud oratorẽ (nisi aliq̃d efficit̃) redũdat: tunc aũt efficitur: si sine illo qđ dr minus est: qualia sunt. o scelus abhominandum aut deformẽ libidinem. Fab. viij. cõponitur autem ex epi quod hic dicitur ⁊ theton positum: sumuntur autem epitheta modis tribus ab animo vt iustus imperator: cõtemptor diuum mezentius: a corpore vt pulcher iulus: extrinsecus vero que sumunt̃ in plures spẽs diuidunt. sunt enim a loco: ab actu: ab euentu: a loco: vt Ulixes ithacus: ab actu: vt eneia nutrix caieta: ab euẽtu: vt insula diues opum tenedos. Epitheton ab antonomasia differt: hec em̃ vicem nominis sustinet: epitheton ꝟo nunq̃ est sine ꝓprio nomine: vt Donatus

Synecdoche. ¶ Synecdoche dici põt conceptio vel comprehensio. A Cicero. vero in dignitatibus dicit intellectio. Synecdochios autem aduerbium comprehensim denotat. est autem figura cum a parte totũ vel a toto pars intelligit: vt puppi idest naui frigidus annus idest frigida hyems: meminisse autem debemus ait Donatus oñ fit a parte totum faciendum esse ab insigniori parte. synecdoche est etiam ibi. Nuda genu: nudaq; sinus collecta fluentes idest habens nudum genu: ⁊ habens collectos sinus. Fit enim quotiens partici-

Nempe catachresis dicetur abusio nobis.
Hinc parricidam matris fratris quoq; dicunt.
Cum proprie patris sit parricida vocitandus.
Fertur abusiuus nobis catachresticos illis.
Fertur abusiue tantum sperare dolorem.
Fit metalepsis enim cum dictio forte gradatim.
Ad quod demonstrat pergit tibi significatur.
Post aliquot mea regna videns mirabor aristas.
Pone tenens lector ꝑ contento aut vice versa.
Nunc pateras libate ioui: vel vina coronant.
Nempe metonymiam cõceditur esse figuram.

Antonomasia est pro nomine sumpta loquela.
Sic proprium nomen retices ponens generale.
Sic quoq; Vergilium nomen dicendo poete
Appositum proprio mihi fertur epitheton esse.
Alma ceres ⁊ pulchra venus vel tristia bella:
Pro numero numerum si pono: synecdoche habet
Exemplum naues armato milite complent.
Si partem sumas pro toto vel vice versa.
Da requiem puppi veniet cum frigidus annus.
Nuda genu tectusq; oculos eadem quoq; fiet.

preteriti temporis a passiuo iungimus casum accusatiuum: vt deiectus animum: mesta vultum. Seruius primo eneidos. sed in carmine potius q̄ in prosa vtemur. Synecdoche idem est. vt Fabius ait nouo cum subtractum verbum aliquod satis ex ceteris intelligitur. vt Lelius in Antonium. Stupere gaudio. simul enim additur cepit. Cui similia sunt illa que meo quidem iudicio in quibus verba decenter pudoris gratia subtrahuntur. Nouimus: & qui te transuersa tuentibus hirquis: & quo sed faciles nymphe risere sacello. hanc quidā apostiopesim putant frustra: na ꝫ illud quid taceat incertum est: aut certe lōgioꝛe sermone explicandum hicvnū verbum: & manifestum quid est desideratur: & quesi apostiopesis est: nihil nō in quo deest aliquid idem appellabitur. hec ille.

Synecdoche q̄n fit vtendū ex quibus.

Onomatopeia.

Fingenouas voces onomatopeia fiet.

De sonitu factas: sic sus scropha dicitur esse.

Circuitus romane periphrasis esto loquendi

Et iaz prima nouo spargebat lumine terras.

Tithoni croceum linquens aurora cubile.

Jam lucescebat: vel lux erat orta notatur.

Transcensus veri manifestus hyperbole fiet.

Astra ferit sonus armorum clangorq̄ tubarum.

Vocum turbatus formabit hiperbaton ordo

Longius est verbū quotiēs fit hyperbaton illic.

Dictio si subsit cum sit precedere digna.

Transtra per & remos dicatur: anastropha fiet.

Dat tmesim partes in binas dictio secta.

Est boꝛee regio septem subiecta trioni.

Interpositio romane parenthesis extat.

Tu mihi (nāq̄ pius nocteq̄ diesq̄) fauebas.

Synthesis est vocū aut sensus cōfusio longa.

Vina bonus que deinde cadis &c.

¶ Onomatopeia est onomatos .i. nominis peia fictio. hīc etiam Fab. in. viij. ait. Onomatopeia est fictio nois a grecis inter marias habita virtutes: nobis vix permittitur. Item tamen mugit⁹ & sibilus & murmur venerūt. Fit aūt q̄n vocis cōfuse nomē ad imitandū sonū effingimus: vt ouium dicimus balatū: boum mugitum equoꝝ hinnitum: terribilis buccine sonitum taratātara. Ennius. At tuba terribili sonitu taratantara dirit.

Periphrasis.

¶ Periphrasim vocāt circuitū eloquendi: vt docet Fab. lib. viij. Fitq̄ quū id quod vno aut pauciozib⁹ verbis dici potest pluribꝰ explicat: vt tēpꝰ erat quo ꝑma quies mortalibus egris Incipit: & dono diuū gratissima serpit. Item. ouiū teneros depellere fetus. i. agnos. Periphrasis demum circūlocutio dicitur. Peri em̄ circum vel circa dicit: phrasis locutio fertur & phrazo dico vel dissero.

Hyperbole.

¶ Hyperbole dici potest eminentia: vel vt ait Lic. superlatio a Fab. lib. viij. superiectio interpretat a quibusdam ꝙ excessus ōr. Cōponit em̄ ex hyper qō est sup & bole qō est iactus: vñ figura ōr quū dictio excedens fidē ponitur augendi minuēdive gra augendi: vt nive candidior & fulminis ocior alis. Ad minuendi vt volantis te folij sonitus terreret: & vix faucibus herent.

Hyperbatō.

¶ Hyperbaton verbi trāsgressio interpretatur scōm Fab. lib. viij. quā frequenter rō comparationis & decor poscit. fit enim frequentissime aspera & dura dissoluta: & hians oratio si ad necessitatem ordinis sui verba redigantur longius ergo verbum ꝑprie hyperbaton est: vt animaduerti iudices omnes accusationis oꝛonē in duas diuisam esse partes. naz in duas partes diuisam esse rectum erat: sed durus & incomptus. Huius vero Tropi species sūt quinq̄ vt asserit Diomedes. Anastrophe: Diacope vel Tmesis: Dialisis vel parenthesis: Synthesis: Hysterio graphia siue histeron proteron. Hyperbeno aūt transcendo dicit vel transgredioꝛ. Hyperballo extēdo supero Hyperbasia vel Hyperbasis transgressio.

Anastrophe.

¶ Anastrophe ōr inuersio. est enim vt ait Diomedes. Duoꝝ verborum ordo preposterus: vt transtra: per & remos. est enim per transtra. item italiam cōtra: pro cōtra italiam. docuit vero quidam ab anastrapho reuertor: et nobis & anastrophe reuersio.

Tmesis.

¶ Tmesis vel diacope est vnius compositi vel simplicis sectio vna dictione vel pluribꝰ interiectis: vt septem subiecta trioni. & saxo cere cōminuit brum pro septentrioni & cerebrum. Tmesis enī ꝓprie dicit̄ sectio scissio diuisio. Tmo enim incido significat. Tmasso scindo. Diacope ex dia prepositione cōponitur. Dia autem idest per tcopto incido quasi trercisio. Diacopo item interscindo significat.

Parenthesis.

¶ Parenthesim greci vocant: vt ait Fabius. ir. quā nos interpositionē vel interclusionē dicimus dum continuatiōi sermonis medius aliquis sensus intercuit vt Eneas (neq̄ enim patrius consistere mentes passus amor) rapidum ad naues premittit achatem. Componitur aūt ex para & ex que duo dicunt inter: & thesis positio. eandē Diomedes Dialesim vocat idest dissolutionem.

Synthesis

¶ Synthesis dicitur a nostris cōfusio: nā syn dicit con & thesis fusio. est autem hyperbaton obscurū ex omni parte vt vina bonus &c. cum sit ordo deinde heros diuidit vina que bonus acestes onerarat cadis. & de trina prolixore abeūtibus dederat. Item. ij. eñ. Juuenes fortissima frustra Pectora &c. est enim ordo. iuuenes fortissima pectora frustra succurritis vbis incense omnes diꝰ in quibus imperium hoc steterat excessere adytis arisq̄ relictis. videtis que fortuna sit rebus: si vobis certa cupido est sequi me audentem extrema ruam⁹. i me dia arma & moriamur.

Hysteron Proteron.

¶ Hysteron dicitur a nostris vltimum post vel nouissime. Proteron vero prius & inde. Hysteron proteron figura nominatur: cum sententia ordine commutatur: vt postquam altos terigit fluctus & ad equora venit: nā prius ad equora venit

Hysteron & protheron nutrit peperit vocitatur

quam tangeret fluctus. Hysterologia dici potest preposterus sermo: estq; eadem figura cũ histeron proteron.

Allegoria.

¶ Allegoria. Fab. viij. inuersionem interpretatur. vt aliud verbis: aliud sensu ostendat. O nauis referunt in mare te noui fluctus. O quid agis. fortiter occupa portum: totusq; ille Horatij locus quo nauim pro republica: fluctuum tempestates pro bellis ciuilib⁹ portum pro pace atq; concordia dicit. Uergi. in fine. ij. georgi. Sed nos immensum spacijs confecimus equor. Et iam tempus equum spumantia soluere colla: hoc est que tractanda fuerant, explicuimus: iam congruum est carmen finire. Eius preterea septem sunt species eminentiores. Ironia: Antiphrasis: Aenigma: Carientismos. Paroemia. Sarcosmos: Asteismos.

Ironia.

¶ Ironia diuersum ei quod dicit intellectu; petit: vt Fab. docet in. vj. idem vero scribit libro octauo q̄ ironia illusionem vocant: qua contraria ostenduntur: que aut pronũciatione intelligitur: aut persona: aut rei natura q̄le est illud Uerg. egregiam vero laudem ⁊ spolia ãpla refertis. Tuq; puerq; tuus hanc nisi grauitas pronunciationis adiuuerit confiteri videtur quod negare contendit. Item. verres pretor vrbanus homo sanctus ⁊ diligens. Et in Clodium. integritas tua te purgauit mihi crede pudor eripuit vita ante acta seruauit.

Antiphrasis ⁊ yrõia qũo differunt.

¶ Antiphrasis est vnius verbi ironia. componitur autem ex anti quod est contra ⁊ phrasis locutio. est enim dictio econtrario significãs vt bellum dicitur quod minime bonu; ⁊ parce q̄ minime parcant. vel potius a partu litera immutata quasi parte: vt Uarro voluit gellio referente libro. iij. nascentibus hominib⁹ bonum ⁊ malum conferunt vt Hesiodus edocet. Qua etiaz figura nonnunq̄ quos nanos conspicimus athlãtes vocamus ethiopes argenteos. Hec ab ironia differt q̄ ironia ꝓnũciando mutat affectum ⁊ significationez. Antiphrasis vero diuersitatem rei notat: vt Diomedes ait. Antiphoraticos preterea contradictorius dicitur.

Carientismos

¶ Carientismos dici potest gratificatio: naz a charien quod est gratum vel gratiosum deriuatur ab aliquibus dicitur vrbanitas. Carientizome autem iocor vrbanus sum alludo significat. Charisome vero dono gratificor. Est autem tropus vt Diomedes ait. quo dura dictu gratius proferuntur: vel dictio per ea que grata sunt auribus aliud significans: vt cum interrogamus nũquis nos quesierit? ⁊ respondeatur bona salus vel fortuna: exinde intelligitur neminem nos quesiuisse.

paroemia.

¶ Paroemia dicitur a nostris prouerbium: vt Uerg. in meri. Lupi Moerim videre priores: nam etiam physici confirmant: quod voce deseratur is quem prior viderit lupus. Unde etiam prouerbium natum est apud Terentium in adel. Lupus est in fabula. quotiens superuenit ille de quo loquimur. ⁊ nobis sui presentia amputat facultatem loquendi. Plinius etiam libro octauo sic. Sed in italia quoq; creditur luporum visus esse noxius: vocemq; homini quem priores contemplentur adimere ad presens. Paroemiachos autem prouerbialis diciiur.

Sarcasmos.

¶ Sarcasmos est plena odio atq; hostilis irrisio. vt Pyrrhus ad Priamum. Referes ergo hec ⁊ nuncius ibis pelide genitori illi mea tristia facta.

Asteismos

¶ Asteismos idest vrbanitas est tropus multiplex numerosequ; virtutis. Nam asteismos putatur quicquid rustica simplicitate caret: et faceta satis vrbanitate exponitur: vt apud Uergilium in bucco. Qui bauium non odit amet tua carmina Meui. idest propena ei contingat vt diligat Meuium priorem poetam. Naz meuius ⁊ bauius pessimi fuerunt poete inimici tam Horatio q̄ Uergilio. Unde Hora. Mala soluta nauis ex tali te referens olentem Meuio atq; idem iungat vulpes ⁊ mulgeat hircos: idest faciat que contra naturam sunt. Asteiso autem iocor dicit. steisos vrbanus. Asteizome vrbanus sum.

Hec fit cum rectam seriem sentẽtia mutat.
Allegoria datur nobis inuersio: fitq;
Quũ verbis aliud sensuq; aliud reperitur.
Claudite iam riuos pueri sat prata biberunt.
Ironia quidem mihi dissimulatio fertur.
Ironia quidem multis illusio habetur.
Quũ sermo ostendit recto cõtraria sensu.
Egregiam v̄o laudem ⁊ spolia ampla refertis
Antiphrasis vox est signans contraria dicto.
Dicim⁹ hinc parcas q̄ nulli parcere norunt
Obscurus sermo cunctis Aenigma vocatur.
Mater me genuit: eadem mox gignitur ex me.
Sit Carientismos tibi gratificatio dicta.
Aspera qua dictu ꝓmuntur gratius: vt si
Interrogando numquis me quesierit: mox
Prospera dicatur fortuna: salus bona siue
Per quod signatur nullos de me petijsse.
Si dices lupus est in fabula amice figura.
Scribitur a cunctis tunc rite paroemia dici.
Interpretant̄ prouerbiũ hanc tñ omnes.
Sarcasmos plena est odio derisio ab hoste.
En agros ⁊ quã bello troiane petisti.
Hesperiam metire iacens. Maro fert duodeno.
Effertur quicquid sine rusticitate facete.
Ipsa figura quidem asteismos dicitur esse.
Qui bauiũ non odit amet tua carmina Meui.
Atq; idẽ iungat vulpes ⁊ mulgeat hircos.

¶Homoeosis dicitur a nostris similitudo. Nam tropus est cum ex similitudine alicuius cogniti in similitudinem devenimus incogniti.

Fertur homoeosis quoties fit similitudo.
Sunt species icō. Parabola cum paradigma.
Ad formam forme collatio dicitur icon.
Omnia mercurio similis vocem colorемq;
Ponit exemplum vel comparatio quando.
Illa figura venit que nempe parabola fertur.
Dictivel facti exemplum fertur paradigma.
Anthenor potuit mediis ꝛc.
Sepe relata quidem sententia Epitome habet.
Intercalares versus illud manifestant.
Incipe menalios mecum mea tibia versus.
Si ponatur agens patiens res vel viceversa.
Sive modo simili, tibi sit conversio facta.
Trade rati ventos dicatur hypallage habetur.
Urbem quam statuo est vestra: antiptosis habetur.
Quādo adiectiuū in substantiuū resolutū est.
Endiadis fiet. Calybem frenosq; momordit.
Uteris endiadi pateris libamus et auro.
Si dicas minus et plus signes: liptote habetur.
Munera nec sperno dulcis amice tua.
Temporis esse solet descriptio Chronographia.
Vertitur interea celum et ruit oceano nox.
Topographia loci sed mundi cosmographia.
Lucus in urbe fuit media lectissimus umbra.
Respondens ad que sunt forsitan obiscienda.
Das antipophorā cum nil tamen obiciatur.
Sum pius hen doleo nam mihi sepe nocet.

¶Icon est quum forme ad formā cum quadam similitudine fit collatio vel apparatio aut laudis aut vituperationis causa. vt ibat in prelium corpore tauri validissimi: impetu leōis acerrimi. Similiter ille quotidie per forum tanq̄ iubatus draco serpit dentibus aduncis. Item os humeroscq; deo similis. Icon.

¶Parabola cōparatio dicitur. nam valet dicit iuxta sententiā est enī ex para quod indicat iuxta et bole consiliū vel sententia quasi rerum dissimiliū cōparatio. Verg. in secundo Qualis mugitus fugit cum sancius aram. Taurus et incertam excussit cervice securim Item qualis in eurote ripis ꝛc. Fabius libro quinto Parabolam appellat exemplum. Diome. similitudinem alij comparationem. Parabola

¶Paradigma dicitur a Fabio in quinto exemplum: est enim exempli hortantis vel dehortantis enarratio. hortantis vt anthenor potuit ꝛc. Item pallas ne exurere classem argiuum ꝛc. dehortantis. vt at non sic phrigius penetrat lacedemona pastor ledeamq; helenam troianas verit ad vrbes. Paradigmo autem exemplifico dicit. Paradigma

¶Epitome dici potest pseuerantia vt superius in epizeusi dictum est. Epitome.

¶Hypallage dicitur submutatio. nam componitur ex hypo quod est sub: et alage mutatio: dicitur autem figura cuz verba per aduersum intelliguntur vt trade rati ventos pro ratē ventis. ab aliquibus vero Hypallage dicitur subalternatio: et hypalato subalterno. Hypallage

¶Antiptosis dici potest latine pro casu: figura est quando casus pro altero casu ponitur: vt vrbem pro vrbs. Fit enim ex anti quod est pro et ptosis casus: pto autem producitur qz per o magnum scribitur. Antiptosis

¶Endiadis figura est quū resolvitur substātiuum in adiectiuū: vt calybem frenosq; momordit: pro calybeos frenos. Et pateris libamus et auro: id est pateris aureis per endiadim. vt Ser. docet lib. ij. geor. Endiadis autē componitur ab hen quod est vnum. dia per t duo duo. i. qñ vnum per duo dicit: sed cum hen habeat h potius hendiadis cum h scribi deberet. Endiadis

¶Liptote dici potest defectiua. nam a lypto quod est defectio vel linquo deriuatur. Liptote.

¶Fit autem cum minus dicitur: et plus intelligitur vt munera nec sperno. i. libenter accipio.

¶Chronographia dici pōt tpis descriptio. chronos em tempus est: graphia scriptura. Chronicos vero rēpōralis dicit. Chronizo autem tardo: moror: persevero. Chrono graphia.

¶Topographia loci descriptio. Nam topos locus: et graphia scriptura dicitur. hec eadem Topographia.

Topothesia dici potest. Topos enim locus. et Thesia positio dicitur. Est autem Topographia veri loci descriptio. Topothesia ficti. author Lactantius. ij. thebai. t Seruius. j. eneidos.

¶Cosmographia dicitur mundi descriptio. Cōponit aūt et cosmos quod est mundus: et graphia scriptura pictura ve. cosmeo autem orno significat. Cosmicos mundanus dicitur cosmos ornatus honestus. Cosmos ornamentum quem et latini mundū vocant: et mundus orbis etiam dicitur. Cosmographia.

¶Antipophora fit cū tacite obiectioni rñdetur: posset me quisq̄ interrogare cū dico suz pius: hen doleo cur doleo idcirco: respōdi: nam mihi sepe nocet Auti. contra dicit hypothero subduco vel suffero. quasi contraria subductio. Antipophora.

Antitheton grece contra positūq; latine.

¶Antitheton dici pōt a nostris contrarium vel compositum: nam figura est quum contraria contrariis opponuntur: vt patrit per Antitheton

exempla antitheton contrapositum vel contentio dicitur: vt Fab. ix. docet. Sed non vno fit modo nã et fit ſi ſingula ſingulis opponuntur: vt vicit pudorem libido timorem audacia et bina binis: vt non noſtri ingenij eſt veſtri auxilij eſt ꝛ ſententia e ſententijs. Dominetur in concionibus iaceat in iudicijs. Eni cõmodiſſime ſubiungitur ea ſpecies que diſtinctio dicitur. Odit populus romanus priuatam luxuriam: publicam magnificentiam diligit.

Frigida pugnabant calidis humentia ſiccis.

Mollia cum duris: ſine pondere habẽtia pondus

Idiophaſis. ¶ Idiophaſis venit ab idios grece latine proprius et phaſis. i. fama vel dictio.

Biligo me tu te. ſolet idiophaſis eſſe.

Allophilos. ¶ Allophilos dici poteſt alienigena. nam componitur ex alleo quod eſt aliud et philon quod eſt genus: gens: natio.

Allophilis tu me: me vel te diligit ille.

Brachilogia. ¶ Brachilogia dicitur a noſtris breuiloquium: nam a brachi quod eſt breue cõponit̃ et logia locutio. Brachilogus autẽ breuiloquus. Fit aũt Fabio teſte lib. viii. cum plura pancis cõplectimur: vt Lice. cõtra cõcionẽ Aldetelli teſte eodẽ lib. ix. qui indicabantur eos vocari cuſtodirt: ad ſenatum adduci iuſſit. Idem vero genus dicitur etiam aſyntheton eodem authore.

Brachilogia refert quãplurima ſub breuitate.

Ferte citi ferrum: date tela: impellite remos.

Erotema. ¶ Erotema vel erotyma interrogatio dicitur erotao interrogo.

Ferr̃ erotema at quotiens ĩterrogat vllus.

Epheregeſis. ¶ Epheregeſis vel eperegeſis interpꝛtat̃ exp̃o: ab epi ꝓpoſitione et eregeſis interpꝛtatio expoſitio. eregeome autem expono.

Quid melius turdo? vulua quid dulcius ampla?

Apoſtrophe. ¶ Apoſtrophe dꝛ a Fabio libr. ix. auerſus ſermo ſiue auerſio: eſt aũt figura locutionis cuz ad aliquẽ p ſecundã perſonã fit conuerſio: vt te nunc alloquor Aphricane. apoſtropho aũt auerto ſignificat.

Fertur epheregeſis que explanat prius acta.

Tolle fuga Turnũ atq; inſtãtibus eripe fatis.

Abſenti ſermo directus Apoſtrophe habetur.

Sic loquor abſenti ſcriptam dum mitto ſalutem.

Hanc tibi priamides mitto ledea ſalutem.

Sinthesis quid ſit. ¶ Sinthesis dici poteſt cõpoſitio. Fit aũt cũ ſingulare nomen collectiuũ verbo plurali cõponitur: vt populus clamant.

Pars in fruſta ſecant dic ſinthesin eſſe figuram.

Proſopopeia. ¶ Proſopopeia dicit̃ perſone fictio. vt Fab. in ix. ſcribit. Cõponitur autez a pſopõ quod eſt perſona et peio facio vel fingo. Figura eſt vel quando inanimatum ad animatũ loquitur: vt patuit in exemplo. vel animatũ ad inanimatũ: vt Vox. Quid amplius o mare et o terra ardeo. Vel quando etiam ad inanimatũ ipſum quoq; inanimatum loquimur: vt apud Aldetha. lib. ii. Terra ad maria loquuntur et flumina.

Perſonamq; nouam formans das proſopopeiam

Qui modo naſonis fueramus quinq; libelli.

Euphonia Alleotheta. ¶ Euphonia tranſfertur a Priſciano bona ſonoritas. a Quinti. autẽ vocalitas. Ab aliquibus bona vox.

¶ Alleotheta dici põt latine aliter poſita. alleos eñ eſt aliter: et theta poſita. Priſ. vero li. viii. interpꝛtat̃ alletheta variationẽ. alleos enim diuerſus ac varius dicitur: alleo pmuto. alleoſis pmutatio. Cõfundit autẽ numerũ vt pars in fruſta ſecant. Caſus vt mihi quod cuneq; hoc regni pro hoc regnũ. Itẽ vbem quam tibi tuo veſtra eſt pro vbs. Genus. Tergi. in hoc. Dulce ſatis humor: depulſis arbutus hedis. Zẽta ſalit: feco pocoꝛi mihi ſolus amintas. ad dulce eñ quod eſt neutrum tam feminina q̃ maſculina reddidit.

Euphonia bonus ſonus eſt vt dictio pulchra.

Tytides pro tydides ſic aptius aiũt.

Confundit numerum caſus genus alleotheta.

Siue alleoſis que permutatio fertur.

Emphaſis ¶ Altior virtus eſt. Emphaſis Cait in octauo Fab. Altiorẽ prebẽs intellectũ q̃ que p verba ſeipſa declarant. Eius duę ſunt ſpecies altera que plus ſignificat q̃ dicit: altera que etiaz id qõ nõ dicit prior eſt: vt apud home. cum mene talũ et graios in equũ deſcẽdiſſet ait. nã verbo vno magnitudinẽ rei oſtendit. Et apud Ver. demiſſum lapſi p funẽ. Nam ſic quoq; magnitudo demonſtrata eſt. Item ciclopa cum iacuiſſe dicit p antrũ prodigioſũ illud corpus ſpacio loci menſus eſt ſequens poſitũ eſt in voce aut omnino ſuppreſſa aut etiam abſciſſa ſuppꝛimitur vor: vt fecit pro ligario Cic. Quod ſi in tanta fortuna bonitas tanta nõ eſt: quã tu per te in quam obrines. intelligo quid loquor. Tacue enim illud quod nihilominus acciꝑimus nõ deeſſe homines qui ad crudelitatẽ eum impellerent. Virg. In. ſ. geor. Emphaſim fecit author Seruio. Dicit enim quũ iam glandes atq; arbuta ſacre deficerent filue etiam dodona negaret. ſignificatur eñ etiam id qõ nõ dicit hoc nõ eſt ſolũ alie ſed etiam ſacre. nãq; harũ ſterilitas aliarũz denotat infecunditatẽ. Emphaſis autem dicitur ſignificatio. demonſtratio effigies: emphenio manifeſto. Emphanizo declaro demonſtro.

Altior eſt ſenſus quotiens quam quem tibi verba

Declarant: vel quam dicis plus ſignificatur.

Aut etiam quod non dicis ſcito. Emphaſin eſſe.

Hyphen. ¶ Hyphen dici poteſt ſubunio: hypo enim ſub et hen vnum ſignificat. Et tunc fit quum plures dictiones ſub vno accentu leguntur vt quandoquidem et ſimilia. Eſt aũt accẽtus. i. virgula ab vltima ſra prime dictionis ad pri-

Quum plures voces vno accentu legis: eſto

Lector hyphẽ etenim vel quando quidẽ manifeſtis

Epanodos grece est regressio quippe latine.
Hic par est vobis: non par mihi. Iulius arte.
Alterius iuxta formas aliquid reperitur
Descriptum quoties catatyposis vocitatur.
Omnia mercurio similis vocem coloremq;.
Et crines flauos: ⁊ membra decora iuuente.
Si qua per excellēs posuere catatexoche habetur.
Pro astuto sapiens fit paradyastole dictus.
Dic ego Paulus amo euocatio dicit̄ esse: et
Tu Cicero curris.
Est appositio coniunctio quippe duorum
Substantiuorum declarant se que vicissim.
Miratur molem Eneas magalia quondam.
Silepsis siue ⁊ conceptio tripliciter fit
Et genere ⁊ numero et persona indignius autem
Hic deducendum est ad dignius optime lector.

mam sequentis subducta: vt theologos.

¶ Epanodos grece dicitur nostri regressionē dicūt: vt Fabius lib. ix. Nec solum in eodem sensu: sed etiam in diuerso eadem verba: vt prīcipium dignitas est pene par non par fortasse eorum qui sequebantur. Item magnus est labor dicendi magna est res. epanodos fit ex epi et ana. que duo simul euam ⁊ iterum siue retro indicant: et Hodos via quasi retro viam idest regressionem inducet: vt principatus bonus est: non bonus autem qui in tyrannidē commutatur. Epanodos

¶ Catatyposis dici potest secundum vel iuxta figuram. Cata enim secundum et typos figura dicitur. Typosis formatio impressio dicitur autem tropus quum aliquid iuxta alterius formam describitur vt Verg. iiij. Omnia mercurio similis ⁊c. Catatyposis.

¶ Catatexoche dici potest per excellentiam vt Vergi. in geor. boues per excellentiam nominauit quum dixit: que cura boum quis cultus habendo sit pecori: ibidem et victum dodona negaret. Cata hic per significat. exoche eminentia vel excellentia dicitur. exochos egregius excellens. Catatexoche.

¶ Paradyastole fit teste Fabio lib. ix. quum te pro astuto sapientem appellas: pro confidente fortem: componitur autem ex para. i. iuxta et dyastole dilatio. Nam tunc quoq; fieri dicimus quum rem nostram interpretatione dilatamus: sic prodigum dicimus liberalem temerarium fortem ⁊ similia. Paradiastole.

¶ Euocatio est immediata reductio tertie persone ad primam vel secundam personaz vt ego antonius scribo. tu Socrates curris. ¶ Appositio est cōtinua cōiunctio duorum substantiuorum quorum alterum declarat alterum: vt proximus ille procax troiane gloria gentis. Requiruntur autem in appositione duo substantiua in eodem casu. Euocatio. Appositio

¶ Conceptio seu syllepsis est adductio indignioris ad dignius. Fit autem tribus modis. genere: numero et persona. genere: vt masculinum concipiat femininum ⁊ neutrum: femininum vero cōcipiat neutrū: vt Quintus ⁊ Martha sunt mei. Pyrrhus ⁊ hoc animal sunt tui. Martha ⁊ hoc animal sūt nostre. Lucan⁹. s. Vis erat hinc leges ⁊ plebiscita coacte. Masculinum qñ fiat genus dignius est feminino ⁊ neutro. Numero: vt pluralis numerus cōcipiat singularem: vel singularis dictio plurali verbo reddit̄. hoc enim schema late patet: vt Donatus ait: vt discipuli ⁊ preceptor legunt: vel discipuli cū p̄ceptore legūt: iste ⁊ ille gaudēt. Persona vt prima cōcipiat scōam ⁊ tertiā. Priscianus author est lib. xij. ⁊. xvij. Prima em̄ dignior est scōa ⁊ tertia: scōa vero dignior est tertia: dic ergo ego ⁊ tu legim⁹: ego ⁊ ille scribimus. ego ⁊ vos ⁊ illi fecim⁹. tu ⁊ ille scribitis. Syllepsis seu conceptio triplex.

Idem Mancinellus ad lectorem.

¶ Apollodorus vt tradit Celius authore Fabio incomprehensibilia partis huius p̄cepta existimauit. Itaq; si omnia minime prosecutus fuerim quid mirum: cum res sit quodāmodo infinita. Illud tamē pretereat neminem de figuris extare hodie nullum opusculum: qd̄ quidem ita plene dilucideq; precipiat vti hoc nostrū Conferentibus res ipsa ostendet.

¶ Finit carmen de figuris.

¶ Tractatus de orthographia.

Orthographia quid sit.

ORthographia (q̄ latine interpretantur) recte scribēdi scientiā appellāt. ea vt author est Quinti. cōsuetudini seruit: atq; idcirco sepe mutata: cōsuetudo autē illa demū est intelligēda: que doctissimorū virorū vsu cōprobatur. Igitur de recta scribendi ratione tractare volentes a diffinitione litere incipiemus.

Lr̄a q̄d sit.

¶ Litera est minima pars vocis cōposite. i. q̄ constat ex cōpositiōe lr̄arū. vel lr̄a est vox q̄ scribi pōt individua. Dr̄ aūt lr̄a quasi legitera q̄ legēdi iter ꝓbeat: vel a lituris q̄ antiq̄tes ceratis tabulis scribere solebant ⁊ deinde delere.

Lr̄e ab elemētis in q̄ differunt.

¶ Lr̄as ab elemētis hoc differre putat Priscianus q̄ elemēta ꝓprie dicunt pnūciationes: note aūt earū et lineamēta voces repsentantia lr̄e appellant. Dicta sunt elemēta ad similitudinē elemētorū mūdi: nam sicut illa coēūtia oē corpus pficiūt sic lr̄e cōiuncte literalē vocē quasi corpus quoddam componunt.

Dr̄e vocis quatuor.

¶ Vocis differētie quatuor sunt. articulata q̄ ab aliquo sensu mētis pficiscit: vt dōs dixit. Inarticulata q̄ a nullo sensu mētis pficiscit: vt strepit⁹. Quedā articulatarū scribi pōt: vt arma. Quedā scribi nō pōt: vt hoīm gemit⁹. Inarticulatarū quedā scribi pōt: vt rana rum coax: et corn⁹ cra. quedā scribi nō pōt: vt philomene atq; hyrundinis cantus.

Cadmꝰ agenoris filiꝰ sedeci⁹ grecarū literarū inuentor. Nicostrata q̄ ⁊ euēnietis euādri mr̄ q̄s latinas lr̄as ⁊ q̄s inuenit.

¶ Rincipio greci sedecim tm̄ habuere lr̄as quas ex phoenicia cadmus agenoris filiꝰ cū sorore raptā inuestigaret in greciā aduexisse volunt. Eas postea latini a nicostrata euandri matre eadem pene figura receperunt quo tempore cuz filio ex archadia in italiam cōmigrauit. Defuerunt apud grecos hoc ordine que sunt apud nos ab c d e g i l m n o p r s t y. sed greci ad antiquas paulatim octo literas addiderūt nam cum prius habuissent vocales tm̄ q̄nq; dicronas. i. q̄ pduci ⁊ breuiari posset duas addidit placitus. ꝛ. ⁊. ω. quas fecere semp longas ⁊ ex priozibus. ε. ⁊. ο. semper breues esse voluerūt. Postea vero circa belli troiani tpa. Palamedes: vt author est Seruiꝰ triū ꝓsonātiū q̄ pro prie aspirari possūt figuras adiuenit: Nā q; χ lr̄e aspiratio nō coheret: sed q̄ddā extrinsecuz sonat cū illa nullā aspiratiōis figurā illi dederūt. Deide Simonides poeta ⏄ lr̄az addidit in lingue scriptureq; ornamentū. Ex q̄bus sex nullā suscepim⁹: nā p ꝛ vtimur e lōgo: p ω mega o lōgo pro θ th p φ ph pro χ ch pro ⏄ ps At vero quemadmodum f quod erat digama eolicū in nostrū vsum assciuerimus als differe mus. Posthac a nostris authoribus q litera est excogitata: q̄ tametsi einsdē videtur esse sonī cū c eā tm̄ nostri authores in illis dictionibus optasse visi sunt in quib⁹ pinguior sonus erigit q̄ p c literā pstari possit. Post has nō nulli ex nostris k in eadem forma qua est apd grecos supnacue assumpserūt: cū i ei⁹ locū et successerit. Preter has q̄ cū greco ξ literam vbus tantū timo adinuenerint pro nostrarū dictionū ma grecis vtimur. ypsilon q̄ nos y grecū dicim⁹ ⁊ z in dictiōi

¶ Claudius q̄ cesar superioribus antifigma adiecit sub hac figura. ⋔ volutq; illā ei⁹ litere vim possidere: q̄ a grecis dicitur ꝓsi. Scribebantq; suo seculo hac literatura almus iracus. Sed hec litera a posteris nō est recepta.

Duas ⁊ viginti lr̄as hīt latini ⁊ quoꝝ quidā partes.

¶ Sūt due ⁊ viginti litere sunt in vsu apd latinos. a b c d e f g i k l m n o p q r s t v y z. Quarū sex sunt vocales. a e i o u y psilon. sedeciz cōsonātes b c d f g k l m n p q r s t z. vocales dicte sunt q⁹ per se voces pficiunt: ⁊ sine his vox litere pferri nō pōt. Consonantes vero dicuntur: quia nisi vocales feriant per se nullum sonum habent.

¶ Consonantiū rursus septem sunt seminocales. l m n r s t z. Nouē mute. b c d f g k p q t. Dicte sunt seminocales: q⁹ quantū in sonoritate vincunt a vocali by: tm̄ superant mutas. Dm̄ ēt mute dicunt nō q⁹ partes vocis nō sint sz q⁹ ad cōparationē vocalium ⁊ seminocaliū ita sint nominate. Obseruatū est enim a grecis vt oēs dictiōes aut in vocales aut in seminocales desinār. apud nos ex maxima pte: nō tamen oēs que inueniuntur quedā in mutas etiam desinēres. Seminocales ab e incipiunt ⁊ in se ipsas desinūt: preter t q̄ sola vt dixim⁹ ab i. incipit p apostrophen greci nois ti. Alute vero a se ipsis incipientes in vocalem desinunt preter f que ipsa a quibusdā inter seminocales annumerata est: ⁊ quondā nobis p digama eolico deseruiebat.

Ois greca dictio aut in vocalē aut seminocalem desinit.

¶ Ex his q̄ sunt a nobis ⁊ de lr̄is ⁊ de lr̄arū figuris cōmemorata orit illa Quintiliani q⁹. desint ne alique lr̄e latinis: ⁊ an sint alique supflue. Nā vt dixim⁹ k ⁊ q penit⁹ ociose sūt ⁊ h nō oīno necessarie y ⁊ z. grecar tm̄ dictionum cā nr̄is permixte. Quedā q̄ rursum deficiunt vel due maxime figure: que p i ⁊ u consonantibus poni deberent.

Ordo lr̄e accidit.

¶ Reter figurā ⁊ vim accidit lr̄e ordo Nam in eadē syllaba a ⁊ o semp preponunt: i ⁊ u semp postponunt. E vo q̄nq; ꝓponit: q̄nq; postponitur: vt ae oe au ei eu. Vocalem plures q̄ tres consonantes in eadem syllaba nō pōt ꝑcedere: ne q̄ rursus nisi tres succedere: vt strepo strips. Quod si tres ꝓsonātes vocalē ꝑcedant: non possunt nisi due subsequi vt monstrans. Et ecōtrario si cōsonantes tres vocalem sequuntur: nō pōt nisi due precedere: vt strips. At vo cum plures consonantes in eadem syllaba ordinamus: alique semper alis̄ preponuntur vt b f g p. alique semp subsequūtur: vt l n r. que dam modo preponuntur: modo postponuntur vt c d m s t.

¶ Bā d in eadē syllaba poni pōt vt abdera abdellium. Ante l vt blandior hybla. ante r vt bromius ambra.

¶ C ante l in eadē syllaba poni potest: vt clarus: ante m. vt piracmon: ante n vt cneus. ante r vt crassus. ante t vt ctesiphon. lectus.

¶ D ante l in eadem syllaba poni potest: vt abodlas fluuius. ante m: vt admetus. ante n vt cidnus. ante r vt draco.

¶ F ante l in eadē syllaba collocat. vt fluui⁹: ante r vt frango.

¶ G ante l in eadem syllaba ponit vt gladi⁹ ante m: vt agmen. ante n vt gnatus.

C Z ante nullam consonantē in eadē syllaba ponitur sed alias subsequitur.

C Ad raro añ cōsonantē in eadē syllaba pōitur: repitur tñ añ n. vt annis omnis. Nā n pcedentē syllabā terminare non pōt sequente n. nec t. nisi p. interpositā.

C Sn nunq̄ añ cōsonantē in eadē syllaba ꝑponitur: sed semper alias subsequitur.

C Sp añ in eadē syllaba ponitur vt planus ante n. vt terapne. añ r. vt pręda. añ s. vt nupsi. ante t. vt pthia.

C Q ante nullā cōsonantē ponit: quia vt diximus semper subsequitur u.

C R ante nullā cōsonātē ponit: sz ipsa alias subsequitur.

C S sequētē b in eadē syllaba ponit vt asbutes. ante c. vt scutū: ante d. vt asclepiades. ante gr. vt scriba. añ m. vt smaragdus. añ q. vt squalor. ante p. vt spes. añ pl. vt splendidus añ pr. vt spretus. ante t. vt castellū. ante tl. vt stlopȳ ante tr. vt stratus.

C T ante l in eadē syllaba ponitur vt tlepolemus. ante m. vt tmolus. ante r. vt stragulum.

C X ante nullā cōsonantē ponitur: sed potest poni post l n r. vt calx. lanx. phalāx. arx. merx.

Regula. C Z ante nullam consonantem ponitur.

C Si in dictiōe simplici sequēs syllaba a vocali icipiat: necesse ē pcedētē ī vocalē definere vt pietas: tua. Uerū in dictiōibus compositis qñq̄ subtrahit cōsonās t tūc añcedēs semper in vocalē terminat: vt coeo er cō t eo: qñq̄ nō subtrahit: et tūc nō est necesse sequētē syllabā a cōsonāte incipe: vt exanguis exaudio. Qō si dictio simplex fit: t añs illȳ syllabe in ꝓsonātē definat: necesse est subsequentē q̄ a cōsonāte incipere vt arduus arbor. Nō tñ si subsequēs incipit a cōsonāte necesse est precedentē in cōsonantē definere. vt faber ager.

Diphthongus qd sit. t quotuplex fit apō latinos et grecis sumpta.

DIphthongus est duarū vocaliū vim suā in eadē syllaba seruantiū cō plexio. Diciturq̄ a dis quod est bis. et phthōgos sonȳ: in dictiōibȳ latinis tres tñ habemȳ diphthōgos. au vt audio. ae vt musae. oe vt phoenū: in dictiōibȳ vero grecis que sunt in vsu apud latinos itē tres eu. ut pentheus. ei vt orpheī. yi vt harpyia. Nūc vero de grecis diphthongis ꝓsequimur: q̄ cū sint duodecim de octo tm q̄in sermonē latinū traduntur disseremus: nam he solum orthographie deseruiunt.

Prima latia diphthōgȳ C Prima itaq̄ diphthōgus fit ex a et i. ī qua vtraq̄ vocalis suū sonū pdit t p e pferť. Nos ꝟo dictiones grecas traducentes in ae diphthōgō ꝟtimȳ vt eneas aeneas megaira megera. Sonū q̄ ēt in a t ī cōsonātē traducimȳ: vt maia maeia: eias aias. Oñq̄ in a et in vocalē vt nais naiis. Diuidunt q̄ poete latini hanc diphthongō pro e diphthongo ai solutas ponunt vt aulai pro aule. pictai ꝓ picte.

Scōa diphthōgus C Secūda diphthōgus fit ex a t ypsilon quā greci pferūt tali sono: vt si ab hac voce aue auferať e. ī latinū sermonē ꝟsa ī au diphthōgō mutať vt ayza aura aygustinus augustinus: aliqñ tñ a nostris diuidit in a vocalē et u consonantē: vt nays nauis.

Tertia diphthōgus C Tertia diphthōgus apō illos fit ex e t ypsilō pferūturq̄ tali voce vt si ab eua auferas a trāsferť ꝟo in eu diphthōgon vt pentheys pētheus. euangeliū euāgeliū. Et sere ypsilo semper si mutatur nō in aliā literā q̄ in u mutatur: qñq̄ vero hāc diphthōgō traducētes ypsilō abijcimȳ vt achilleys achilles perseys pseus. q̄q̄ nonnunq̄ pseus dicimus. Aliqñ ꝟo abijcimus e. t retinemus u: vt feuga fuga.

Quarta diphthōgus. C Quarta diphthōgȳ fit ex e t i iota: pferť q̄ voce i simplicis: nō tñ in aliquā diphthōgon nostrā cōuerti pōt: sed aliqñ in simplex vt nelos nilus. pleiades pleides. aliqñ in e productā: vt choreia chorea. spōdeios spōdeus. aliqñ diuidiť in e t i. vt in ea ipsa dictiōe pleiades. aliqñ ꝟo scribiť a nostris: sed more grecoȳ sola i pnunciatur: vt orpheī: prometheī. quimūmo antiquiores pro i longo ei scribebāt: vt arimini celeberrimeis i talie in eis et qō ego neminijs fibi et sueis. u. f. et Priscianus dicit antiquiores scripsisse volo veis pro vis: sed qñ i litera media est supuacue ita scribendū esse. Quintilianus dicit.

Quinta diphthōgus. C Quīta diphthōgus fit ex o t i īqua ī sola pferť quā latine in oe diphthōgō cōuertimȳ vt phoibos phoebȳ. oistros oestrȳ. aliqñ eisdē literis remanētibȳ in suavi: vt in oi t diuisas ꝟtimus. vt Troieq̄ grece troi diphthōgō scribiť: pero vocalē t i cōsonātē diuisas scribiť eyboia euboia. aliqñ in simplex o traducimȳ vt poiema poema. Aliquando in u. phoinicos phunicus.

Serta diphthōgus. C Serta diphthōgus fit ex o et ypsilon: pferturq̄ sono solius u vocalis itaq̄ illā in u latinū cōuertimȳ: antiq̄ores tñ in oe diphthongon transferebant: vt Uer. in. r. eñ. aggeribus moerorū pro murorū: vt poemep punio. nā a poema venit et poenica pro punica.

Septia diphthōgus. C Septia diphthōgus fit ex ypsilō t i iota q̄ i lōgo sono pferť: q̄ apud latinos eodē modo scribitur t pnunciatur: vt arpyia orpyia.

Octana diphthōgus. C Octana diphthōgus er o mega t i latino cōstat: pferť q̄ sono tñ o in greco sermone: in latino ꝟo in oe diphthōgō quertiť: vt tragoidia tragoedia, comoidia comoedia. aliqñ in o solum mutatur: vt prosodia psalmodia.

Ad ꝓpō in cōpositiōe qñ integra manet: et qñ non.

AD prepositio composita cum dictionibus incipientibus a c f g l n r s t transit in ipsas vt curro accurro. facio afficio. grauo aggrauo. ledo allido. nuo annuo. pono appono. rapio arripio. sumo assumo. tango attingo. Sequenti vero q litera mutatur in c vt quiesco acquiesco. quero acquiro. Scribimus quoq̄ antiquitatem sequuti adfui pro affui. Cum dictionibus vero incipientibus ab alijs literis integra manet. vt amo adamo. eo adeo. ago adigo. ꝛro adoro. ꝛro aduro. inuo aduno. voco aduoco. bibo adbibo. duco adduco. mitto admitto. Cum incipientibus vero a gn sc sp abijcimus d. vt gnatus agnatȳ. scādo ascendo. spiro aspiro.

C Ob prepositio cum dictionibus incipientibus a c f g p transit in ipsas. vt curro occurro. facio officio. gannio oggannio. pono oppono. Quandoq̄ tamen sequenti c interponimus s. curus obscurus. oleo obsoleo. cenum obscenum. Alias vero integra manet vt audio obedio. eo obeo. obitus obumbro. obijcio. obuerto. duco obduco. obligo. nitor obnitor. repo obrepo. strepo obstrepo. teneo obtineo. q̄q̄ Quintilianus dicit suauius sonare p ante t q̄ b vt obtiteo obturo Cum incipientibus ab m omnino abijcitur b. vt mitto omitto.

Per ꝓpoſitio

Per ꝓpoſitio in cōpoſitiōe ſemp manet integra: niſi q̄ anti q̄dam ſequēte l ipſam in. l. mu tabant: vt luceo pelluceo. lego pellego.

Circū ꝓpoſitio

¶ Circū ꝓpoſitio ſi cōponaſ cū dictiōe icipiēte a vocali ſcribi ſ̄ m: ſed nō ꝓferſ vt circūago circūeo. Cū incipiēti vero a c d f q m conuertitur in n: vt fero circūfero. cedo circūcido. do circundo. quero circunquero.

Trans.

¶ Trans prepoſitio cū dictione incipiēte ab i ſonāte d n abiicit ns vt iacio traiicio do trado. no trano: q̄m̄ Licero ſecutus antiquitatē q̄ in cōpoſitione ꝓpoſitiones integras ponebāt trāſnatari dicit. Alias x̄o integra manet.

Ab ꝓpō.

¶ Ab ꝓpoſitio cū dictionib⁹ incipiētib⁹ a c t ſemp recipit ſ. vt abſcōdo abſcido abſtineo abſtraho: cū incipientib⁹ ab r. aliq̄n trāſit i ipam vt rapio arripio: q̄nq̄ manet integra: vt rogo abrogo. Cū incipiētibus a b g m p ꝛ non cōponiſ. Alias x̄o integra manet vt duco abduco: fui: abfui: lauo abluo. nego abnego: ſumo abſumo. Dicim⁹ tamē ex ab et fugio aufugio: et er ab et fero aufero.

Ex prepō.

¶ Ex ꝓpoſitio cū dictione incipiente ab f trāſit in ipſam. vt facio efficio. Cū incipiētib⁹ x̄o a b d g l m n r u cōſonāte oīno abiicit: vt bibo ebibo. do edo. gero egero. ledo elido. maneo emineo. nitor enitor. ruo eruo. vomo euomo. Alis x̄o integra mānent vt audio eraudio. edo ederdo: eriſtio: erolet⁹: eruro: ercel⁹: exꝑſ⁹: exꝓro.

Sub ꝓpō.

¶ Sub ꝓpō cū dictionibus icipiētib⁹ a c f g m p. tūc b illius trāſit ī ipſas: vt curro ſuccurro. facio ſufficio. gero ſuggero. mergo ſūmergo. pono ſuppono. Cū icipiētib⁹ ab r q̄nq̄ trāſit ī ipſam. vt rapio ſurripio: q̄nq̄ manet integra: vt ruo ſubruo. Alias x̄o integra manet: vt agito ſubagito. eo ſubeo. ſubigo ſuboleo. ſuburbiū. ſubiūgo. ſubuenio. ſubibo. ſubduco. ſublimis. ſubnitor. ſubſideo. ſubtraho.

In prepō.

¶ In ꝓpō cū dictionibus incipientib⁹ a b m p tranſit in m. vt bibo. imbibo. mitto immitto. pono īpono: nā nunq̄ pōt precedere b m p ſicut nec pōt eſſe m ante c d f q r. cū incipiētib⁹ ab l r tranſit in ipſas: vt ledo illido. rideo irrideo. Alias vero integra manet: vt inamoen⁹ iners. inimic⁹. inops. inuro. iniicio. innuado. incido. indignus. infirmus. ingemiſco. immuo. inquiro. infideo. intendo.

Cō ꝓpō eſt iſepabilis.

¶ Cō ꝓpō iſepabilis ſi cōponaſ cū dictiōe incipiente a vocali aſpirata aut nō aſpirata ſemper abiicit n. vt alo coalo: hereo cohereo. emo coemo. cohibeo. coortus dicimus a con t edo cōedo. Cū incipiētib⁹ a b m p. tūc n trāſit ī m. vt cōbibo cōmitto cōpono. Cū incipiētib⁹ x̄o ab l r. tranſit in ipſas vt ledo collido rodo corrodo. Alias x̄o integra manet: vt conciuis cōduco cōficio cōgero commitor cōquiro conſentio contineo coniicio conuino.

Dis prepō.

¶ Dis ꝓpō inſepabilis q̄n cōponiſ cū dictionibus incipientib⁹ a c p s t i cōſonāte integra manet: vt curro. diſcurro. puto. diſputo. ſuadeo diſſuadeo. Cū icipiētib⁹ ab f trāſit i ipam vt fero differo. Cū aliis x̄o ꝙſonātib⁹ di cōponitur. vt diduco digero. diluo. diminuo. dinumero. diripio. diuerto.

Di prepō.

Re in ꝓpoſitione.

¶ Re ī cōpoſitiōe cū dictiōib⁹ icipiētib⁹ a vocali recipit d vt amo redamo. eo redeo. ſcribimus tñ retuli a refero. reppuli a repello: reppi a reppio. alias īegra manet. Cetere ꝓpōnes īegrefere veniſſt ad ꝓpoſitionē vt pdico pduco ſubterfugio pretereo pterlabor antepono.

Omnis dictio greca ī latinū ſermonē traducta p ph̄m q̄ſ ſcribenda eſt: vt philoſoph⁹. phiſtula. guedā tñ longo vſu p f iam ſcribunt. vt fama. fucus. fero. fur.

Typſilō in nulla dictione latina ſcribiſ: neq̄ dictiones grecas inchoare poteſt niſi p̄cedat aſpiratio. vt hydra hymen.

¶ Nulla dictio latina habet cō ſonantē aſpiratā: preter ſepulchrū. pulcher. inchoo. quidā ſcribunt incoho.

¶ Dictiōes grece ſp aſpiranſ ī ꝓncipio dictionis: vt rhetor radamāth⁹ rhodope. ſi x̄o in medio dictōis gerant rvltimū aſpiraſ vt myrrha.

¶ S trā nō pt collocari iter m t n. vt q̄ō q̄dā ſcribūt ſompnus p ſomn⁹: dā pnū p dānum.

¶ Stūs et dtūs t ntūs tvctūs prime declinationis in ae diphthongō deſinunt.

¶ Pre ꝓpō in ꝓpoſitiōe t appōne ſemper p ae diphthongō ſcribiſ vt pretimore preficio.

¶ T litera ſequēti i cū altera vocali trāſiti ſonū c id apud latinos: nā greci hanc regulā nō ſequūtur: neq̄ nos ſequimur in quibuſdā ꝓpter abſonoritatem.

¶ Diminutiua in ellus ella ellū. vt tenellus tenella tenellū. et in ill⁹ illa illū. vt tantillus tantilla tantillū l geminant.

¶ Dimin utiua ivll⁹ a. ū. q̄dā geminā t. vt titullus. fabullus. catull⁹. nullus. vllus. q̄dā nō geminant: vt tantulus catulus.

¶ In illim⁹ et rim⁹ ſuplatiua geminā t r. vt agillimus et tenerrimus.

¶ Syn ꝓpō greca cū ypſilon ſcribiſ atq̄ oēs dictiōes q̄ cū ea cōponunſ vt ſynodus ſyllaba ſymbolus.

¶ Lata ꝓpō greca ſine th aſpirato ſcribiſ: vñ catalogus catarrus. At x̄o ſi ſequaſ dictio incipiens a vocali aſpirata abiecta ta. finali aſpiraſ ipſum t. vt catholicus q̄ō et holo et cat cōponitur: eſtaūt holon totum.

¶ Meta ꝓpō greca cum t exili ſcribiſ: vñ metaphora metaphyſica: method⁹ x̄o p th ſcribitur q̄ et metha et hodo. i. via cōponitur.

¶ Epi ꝓpō greca cū cōpoſitis ſine aſpiratiōe ſcribiſ: vt epithaphiū: epſ: epiſtola. Cū vero dictio ſequens a vocali aſpirata icipiſ: tunc p aſpiraſ. vt ephor⁹ ephebus.

¶ Peri ꝓpō greca ſine aſpiratione cū cōpoſitis ſcribiſ: vt piphrazis piodus periodes.

¶ Apo ꝓpō greca pvnicū p ſine aſpiratiōe ſcribiſ: vt apophoriſm⁹ apotheca apodexis.

¶ Hyp ꝓpō greca cuz y greco aſpirato ſcribiſ vt hypbole hyperbolei hypermeſtra.

¶ Hypo ꝓpoſitio greca cū ypſilō aſpirato et p vnico ſcribitur: vt hypotheſis hypocriſis hypotheca.

¶ Anti cum t exili latino ſcribiſ. vñ antidotū antitheſis.

¶ Dia ꝓpō greca p i latinū ſcribiſ: vt diabol⁹ dialectica.

¶ Archos dictio greca. i. princeps per ch ſcribiſ vñ architectus archangelus.

¶ Hypos dictio greca. i. equus per i latinus aſpiratū et duplex pp ſcribiſ. vñ ō: hipponili⁹ hyppocrates.

¶ Poly dictio greca cū ypſilō ſcribiſ t defigit apud nos multū: vñ ō: polydor⁹ polycrates.

¶ Phyſis dictio greca p ph̄ t ypſilō ſcribiſ et ſignificat apud nos naturā. vnde phyſica phyſionomia.

¶Philos per ph et i latinū scribitur: ꝛ significat latine amorem vt philippus.
¶Chir per ch scribit: significatq; apud nos manus vnde chirurgus.
¶Theos per th significat apud nos deū vñ cōponitur theophrastus.
¶Theo:o quoq; per th scribitur idem est qđ speculator latine: vnde est theorica.
¶Py: pyphilon scribit: significatq; apud nos ignē vnde est pyra. i. rogus pyramis pyrrhus.
¶Chrysmos p ch. et ypsilō. i. aurū. Vñ est Chrisostomus. i. os aureum: chrysippus.
¶Argyros per ypsilon apud nos est argentū: vñ dicimus phylargyros. i. argenti cupidus Litargyron.
¶Sthenos per th apud nos significat valentiam: vnde fit demosthenes antisthenes.
¶Cleos grece latine gloria: vt Aristoteles.
¶Cratos grece apud nos est robur: vñ est Hyppocrates mellicratum.
¶Aristos latine est optimus: vnde aristoteles.
¶Machache per ch significat latine pugnā vt macheras andromache.
¶Nichos est victoria: vt Nicholaus.
¶Lycos p y grecū latine est lupus: vñ lycissa lycaō lycomedes.
¶Agathos per th latine est bonū: vt agatha.
¶Proros sine aspiratione: vt protogenes.

¶Finis.

¶Differentie excerpte ex Laurentio Valla: Nonio Marcello: ꝛ Seruio honorato ab Ant. Nebrissensi

¶De litera. A.

ABstinentia est a rebus alienis cohibitio.
Continentia est tantum a propriis voluptatibus.
Abdico filium viuens a bonis expello.
Exheredo filium ideſt testamento a' bonis prohibeo.
Acus est qua sarcinatores vestes sarciunt.
Acicula vero qua mulieres vruntur ad ornatum.
Abhorreo ab omni humanitate: id est alienus sum.
Exhorreo inimicos: id est illos pertimesco.
Accessus est additio sine appropinquatio.
Accessio est adiectio sine crementum.
Actio causarū recte dicitur et non actus.
Actus comediarū recte dicitur et non actio.
Acta et actus sunt rerū priuatarū et familiarium.
Gesta sunt rerum publicarū ꝛ magistratuū.
Actor est causidicus et alicuius rei representator.
Auctor est: vt ita loquar alicuius rei factor.
Acini sunt grana in vnum racemū coeunti a.
Bacce vero cum sint parua poma disperſius nascuntur.
Acervus est minutarū rerum: congeries: vt salis.
Strues est propie lignorum compositorum.
Strages est cadauerum iacentium multitudo.
Sarcina e. vtensilium que ad cultum pertinent.
Accola est qui iuxta locum habitat vt accolla pōti.
Incola est qui in loco habitat vt incola montis.
Inquilin⁹ est qui in aliena domo vel agro habitat.
Accusare est ostendere aliquem peccauisse.
Incusare vero est mores alicuius reprehendere.
Excusare excusationem accusanti facere.
Adeo pro intantum sequenti particula vt.
Adeo pro valde non sequenti particula vt.
Aduocatus est alteri qui adest vt cuiq; illi faueat.
Patronus est qui agit causam maxime accusati.
Reus vero est cuius causa a patrono defenditur.
Adorare fit etiam sine verbis cum genuū plicatione.
Supplicare sine genuum plicatione sola voce.
Addicere est in auctione aliquid vendere.
Liceri ꝛ licitari est precium in auctione facere.
Adsum ideſt presens vel prope sum.
Adsum tibi: ideſt studeo ꝛ patrocinor tibi.
Aduersor tibi ideſt cōtrarius tibi sum.
Auersor te. i. vultum auerto a te quem detestor.
Aduerto oculos. i. aliquo oculos cōuerto.
Auerto oculos. i. aliunde oculos conuerto.
Admoneo manum vulneri. i. appono ꝛ applico.
Amoueo manum a vulnere. i. remoueo.
Ad votum mihi euenit. i. vt ego optabam.
Ex sententia mihi euenit. i. vt ego intelligebam.
Adulterium est qđ in nuptam cōmittitur.
Stuprum est coitus contra legem violentus.
Edes in singulari ꝛ plī est tēplū. ꝛ semp addit cui⁹.
Edes in plurali domum profanam significat.
Estimare est tarare: qđ dicunt appreciare.
Estimare est cōsiderare. Existimare iudicare.
Equalis est equus coetaneus.
Equabilis est equalis in priori significatione.
Edilis est qui edilitatem administrat.
Edilitius vero qui edilitate perfunctus est.
Affectus sine affectio est in aīo: qđ mens nō est.
Affectus vero siue erō in aīo est qđ affectus nō est.
Afficio te iniuria. i. facio tibi iniuriam.
Afficio te beneficio. i. facio tibi beneficium.
Agitur mecum preclare. i. bona cōditione sum.
Agitur mecum male. i. malo statu sum.
Actum est semper in malam partem accipitur.
Agere gratias est verbis gratitudinem ostendere.
Habere gratiam vel gratias est in animo.
Referre gratiam est rei beneficium dissoluere.
Agunt animalia a fossoribus ꝛ instigatoribus.
Ducunt illa que sponte ducem sequuntur.
Trahuntur que per vim ꝛ reprando portantur.
Portare est ferre ꝛ suo corpore baiulare.
Vehi est equo naui curru ꝛ similibus.
Agere pter alias significatiōes est rez immanentiū
Facere est rerū in materiam exteriorem exeuntium
Age aduerbium cum singulari iungitur.
Agite cum plurali: agedū cū singulari ꝛ plurali.
Ager modo est territoriū vbi circūiectum.
Ager etiam est locus quem ruri colimus.
Arvum est qđ frumento ſerit ab arando.
Fundus est agri pars vt vinea olineti pratum.
Prediū est possessio rustica siue vrbana.
Campus est plancies terre ampla ꝛ grandis.
Area est planicies angustior in agro vel vrbe.
Aliquantisper ꝛ paulisper ad breue tempus ptinet
Tantisper p in tm̄ postulat adiūgi dū pro donec.
Alter de duobus ōr: aut de secūdo loco.
Alius de pluribus ōr: ꝛ qñq; pro diuersis.
Albani ex oppido alba in latio dicuntur.
Albanenses ex oppido alba ad fuscinū lacum.
Alumnus nō qui alit: sed tantum qui alitur.
Ambitio in animo est eius qui cupit honores.
Ambitꝰ in actu eius ꝙ pecunijs honorē habuit.
Amor: ad omnes res ptinet: vt amor vini ꝛ ceteris.
Charitas ad homines tantū pertinet.
Caritas est penuria: quā indocti caristiā dicunt.
Amare est cum affectu ꝛ vehementissime.
Diligere est cū ratione ꝛ remissius.
Redamare est amatorie aliq̄d amare.
Amicus honesta res est: vnde amica.
Amica si ad virum referatur: inhonesta res est.
Amator: qui modo amatorio amat.
An particula cōiunctio est per quā interrogamus.
Aut cōiūctio quoq; est: sed p eā nō interrogamus.
Annūs tēpus qđ per anni spaciū durat.

Annuum festum quod semel in anno contingit.
Antehac legi: idest ante hoc tempus legi.
Posthac legam. i. post tempus legam.
Antiqui dicuntur et senes et veteres.
Senes dicuntur quātū ad ipsorum viram primatā.
Veteres dicuntur quod alia etate vixerunt.
Appeto cum affectu qualiacunq; illa sint.
Expeto tantum honesta vt virtutes.
Apparare ad pompam tantum pertinet.
Preparare vero est aliquid ante parare.
Apud me est liber personam et locum significat.
Penes me est liber personam et dominium.
Argutus est qui est astuta quadam solertia.
Argutus est sonorus. Argutus quoq; brevis.
Armiger est qui domino arma in prelio ministrat.
Armatus qui armis ad pugnā instructus est.
Arcere est prohibere ac vetare: vnde Arx dicitur.
Abigere est a loco fugare: vñ abactores et abigei.
Assurgere alicui est in honorē illius surgere.
Surgere est quocunq; modo se erigere.
Assentari est falso laudare vtilitatis gratia.
Adulari vero est inservire vt honorem mereamur.
Blandiri q̄q̄ est tactus ad animū transfertur.
Ascisere est remotū aliquid capere.
Consciscere semper fere mortem desiderat.
Desciscere est ab imperio alterius se subtrahere.
Asserere est affirmare et in libertatem vendicare.
Assenerare est vim atq; animi motum addere.
Autē cōiūctio postponit huic negationi. Non.
Sed vero postponit neq; tamen: sane: iam cū: at.
Auscultо te dicimus sicut et audio te.
Auscultо tibi est obtempero tibi.
Audiens sum te tantum valet quantum audio te.
Audiens sum tibi audio tibi. i. obediens sum.
Auis est que parit ova pennisq; predita est.
Volucris est quecunq; volat. vt auis. culex.

De litera B.

Barba vt inquit Seruius hominum est. Barbe ꝏ nūero plurali quadrupedū Ad entū ꝏ est ipsa barbe pilozūq; sedes Bifactor est qui cuipiam benefacit.
Beneficiarius in quem beneficium collocatur.
Bene aliquando accipit pro valde: vt bene doctus.
Male aliquando accipit pro non: vt male sanus.
Bellum est totum tempus quo in militia sumus.
Prelium ipsum tantum armorū certamen.
Pugna etiam citra arma fit solis verbis.
Beatus est q̄ oībus rebus ad vite vsum abundat.
Felix est qui omniū bonorū est compos.
Bonū genus est ad vtile iucundum et honestum.
Bonitas vero idem est quod benignitas.
Bractea tenuis est et sua sponte plicatilis.
Lamina vero crassior: vt ex qua arma fiunt.
Bucca pars illa est que inflatur vt in cornicine.
Ala est rotundū illud quod est supra buccam.
Gena tum oculorū tegmen est: tū malā significat.
Cilium est ambitus genarū vnde supercilium.

De litera C.

Cedo cessi tibi: cōcedo nō repugno tibi.
Cedo cecidi te. i. percutio et occido.
Catuli sunt ferarum que fere ex raptu viuunt.
Pulli vero sunt cicurum vt asini et equi.
Fetus generalis est: vnde fetificare et fetura.
Capitale odium quod et caput et vitā alteri⁹ petit.
Capitale vitium quod peccās puniatur.
Capere est sponte vel non sponte accipere.
Sumere est vltro et non sponte aliorum capere.
Captare est velle capere et insidias parare.
Candet dicit marcellus quod iguitum est.
Candet etiam quod candidum et album est.
Causari est causam rei geste afferre.
Causare nunq̄ apud idoneos inuenitur.
Caupona est taberna vbi vinum venditur.
Caupona quoq; mulier que vinum vendit.
Calumniari. d. Adar. est falsa crimina intendere.
Prevaricari. d. Utpianus causas aduersarias dare.
Cervix in singulari est posterior colli pars.
Cervices in plurali pro superbia ponuntur.
Jugulus est anterior colli pars.
Collum omnes partes insolidum complectitur.
Celebris passiue ponitur: vt locus et homo celebris.
Frequens actiue et passiue et vbi et senatus.
Celebs est qui nō duxit vxorem legitimam.
Adaritus est qui vxorem per leges accepit.
Certum est modo accipitur pro manifestum est.
Certum est pro deliberatum est iungit infinitiuo.
Censor est qui in administratione censure est.
Censorius est qui perfunctus est censura.
Circunstare pro eo quod est circundare.
Circunsistere est inuadere et circūuenire.
Circiter frequentissime ad numerum refertur.
Refertur quandoq; ad tempus et ad locum.
Cotinuo Protinus Statim notum est quid sit
Quod si additur negatio valet pro nō ideo.
Cōmeatus in singulari est licentia ad tempus.
Commeatus in vtroq; numerosa promisio.
Commendo te regi: idest cōmitto te.
Cōmendo te apud regem: idest laudo te.
Cōmentarius est in quo res nude scribuntur.
Libri sunt in quos authorum opera diuiduntur.
Volumen minus q̄ liber.
Concilio amorem dicimus: sed nō gratiam.
Animus gratiam: sed nō animus amorem.
Reconciliare et in gratiam redire idem.
Conciliamus nouos amicos.
Reconciliamus veteres.
Comitari est minorum ad maiores.
Assectari est comitatum alicui prestare.
Deducere est aliquem de illius domo comitari.
Reducere est illum vsq; in domum comitari.
Cenaculum est pars domus suplor ad cenandum.
Cenatio est locus inferior domus ad cenandum.
Comes est qui alterius ductum sequitur vtcunq;
Socius est in negocijs seriisq; rebus.
Sodalis est in lenioribus et iocosis.
Comis est benignus et qui alijs inserit.
Collis est monticulus separatus siue pars montis
Jugum est vt sic dicam ipsa montis arduitas.
Clivus est ipsa eadem arduitas: sed clemens.
Promontorium est mons in mari prominens.
Cora est pars supra femora vertebrumq; ipsum.
Femora partem cruris exteriorem significant.
Femina partem interiorem molliorem q̄.
Copia in singulari est facultas et ifinitum do et facio.
Copia quoq; in singulari est abundantia.
Copie in numero plurali est exercitus.
Conditio denunciatio siue actio in personam.
Conditio vero fortunam et statum dicit.
Corpus in nobis viuentib⁹ est vnde corpulentus.
Caro est cadaueris que et pulpa dicitur.
Consolor et consolatio verbis fit.
Solor et solatium rebus ipsis fit.
Solamen magis est poeticum q̄ oratorium.
Concivis qui est eiusdem ciuitatis cum alio.
Conterraneus est qui est eiusdem territorij.
Corporeū est existens in materia corporea vt lapis.
Corporale existens in materia corporea vt domus.
Complodere est manus inuicem collidere.
Explodere est cum sonitu manibus eijcere.

Supplodere est pedem terre incutere.
Lordi est mihi: ire ideſt placet mihi ire.
In animo est mihi ire: ideſt constituo ire.
Compertum est ꝛ explorarum est mihi. i. scio.
Constitutum ꝛ deliberatum est mihi. i. decreui.
Consulo te. i. consilium peto a te vnde est cōsultor.
Consulo tibi: ideſt cōsiliū do a quo est cōsultus.
Conuenit mihi: id est decens ꝛ conueniens est.
Conuenit inter nos. i. controuersia caret.
Conflaui es alienum. i. factus sum debitor.
Dissolui es alienum: ideſt quod contrari soluo.
Consternere ad corpus tantum pertinet.
Cōsternari ad animum cum mens turbata est.
Consul est qui in administratione consulatus est.
Consularis qui iam perfunctus est consulatu.
Crimen modo p delictō: modo pro criminatione.
Flagitiū ppie est in libidine quasi flagris dignum
Crudus est qui egre difficulterꝙ concoquit.
Crudus etiam est qui habet aſpectum trucem.
Crudum etiam est vultus quod est recens.
Crudum etiam ó: nō coctum ꝛ immaturum.
Crepitus est sonitus violentus ex aeris impulsu.
Crepitus etiam est ventus ereluctus.
Strepitus fit ex corporum ꝛ vocum collisione.
Fremitus est strepitus vehementior.
Stridor est acrior ꝛ quasi sibilans collisio.
Confero me ad catonem: non in catonem. i. eo.
Confero beneficia in catonē non ad catonē. i. do.
Cūprimū ꝯiunctio: vt cumprimū veneris dabo.
Quāprimū aduerbiū est p ciro: vt quāprimū dabo.
Cumani dicuntur a cumis oppido campanie.
Comenſes a como oppido gallie ciſalpine.
Culpam medici perit qui moriturus non erat.
Defectu medici periit cui medicus non affuit.
Cūppositio nunq̄ iungit rei notanti inſtrumētū.
Cum cōiunctio si referatur ad tum rei iungitur.
Tum vero maiori: vt cum pecunias tum vitam.
Tum ꝛ tum inter equalia: tum pecunias: tū libros.
Colorie veſtes sunt que natiuo sunt colore.
Versicolorie que natiuum colorem mutarunt.

¶ De litera. D.

Debellare est bello vincere ꝛ bello capere.
Expugnare ē expugnādo vincere ꝛ capere.
Propugnare ē pugnādo defendere. impugnare ꝛ oppugnare est pugnādo lacesſere.
Decus est honorificentia ex rebus geſtis.
Decor est pulchritudo et decentia rerū ꝛ personarū.
Desipio et desipisco est aliquid a sensu deficio.
Resipisco est ad meliorem mentem redeo.
Descendo de monte. i. de alto loco ad imum.
Descendo in certamen. i. de tuto ad periculosum.
Deuenimus in planum in vallem a loco altiori.
Deuenimus in paupertatem a maiori fortuna.
Despicio inferiores me loco ꝛ fortuna.
Suspitio superiores. i. admiror vel aſpicio.
Dispicere est circūſpicere ꝛ prouidere.
Deligere ē magis idoneū ad res regēdas ſecernere.
Eligere vero est ex multis ad noſtram vtilitatem.
Coꝛtare est eligere inter collegas ꝛ pares.
Declamator est qui ſtudet apud rhetorem.
Orator est qui veras cauſas in iudicio agit.
Defunctus officio est qui ſuo officio est perfunctus.
Defunctus quoq̄ vita qui vitam finiuit.
Deturbare est violenter et deorſum deiſcere.
Exturbare est eodem modo et loco deiſcere.
Disturbare est diſſipando diruendoq̄ deiſcere.
Deprecor: ſupplicium. i. detestor ꝛ execror.
Deprecor veniam. i. precibus veniam precor.
Imprecor: est alicui malū ꝛ infortunium precor.
Decuriones sunt q̄ denis eq̄tib⁹ ex nobilioribꝫ ſunt.
Centuriones qui centum ex inferioribus preſunt.
Depectus dicit vulpianus qui turpiter est pactus.
Pactus est quomodocunq̄ pepigit.
Decedere est et officio abire: vnde dicitur deceſſor.
Succedere est in officiū ire: vnde dicitur ſucceſſor.
Decedere vita est ex officio vite excedere.
Depositor est qui depositum alicui credit.
Depositarius vero cui depositum creditur.
Diſcere est vt aliquid intelligas quod ignoras.
Ediſcere vero est vt memoria complectaris.
Dediſcere est quod didiſceris obliuiſci.
Dicere proprie est oratorum ꝛ eleganter loqui.
Dictitare est frequenti loco ꝛ tempore dicere.
Dictare est alio verba excipiente dicere.
Docere diſcipulos notum est quid ſignificet.
Dedocere est qō alter docuit falſum oſtendere.
Dico ſententiam in ſenatu quaſi conſiliarius.
Fero ſententiam in foro quaſi iudex.
Dicere leges est ad eos qui bello ſuperati ſunt.
Ferre leges est ad ſuos: vnde legum latores.
Dies pro certo die generis est maſculini.
Dies pro tempore femininum: ꝛ caret plurali.
Domus quando facit domi locum ſignificat.
Domus cum facit domus edificium ꝛ familiam.
Do literas tabellario ad aliquem perferendas.
Do literas ad amicum vt eas legat.
Dono tibi coronam notum est quid ſignificet.
Dono te corona est premiū ꝛ honoris gratia.
Do tibi fidem. i. perſancte tibi iuro.
Habeo tibi fidem: hoc est credo tibi.
Dudum. i. iam dudum de breui tempore dicitur.
Nuper pridem ꝛ iampridem de longiori.
Diu ꝛ iamdiu est per longum tempus.

¶ De litera. E.

Epule ſunt cibi miniſterio hoīz cōparati.
Epulum ſunt cibi ſolenniores ꝛ cōuiniū publicum.
Edicere ē magiſtratuū regūq̄ : vī edictū.
Indicere est denuncia re: vt indico bellum.
Eloginm est teſtificatio laudis vel infamie.
Enuntō ꝛ actō ꝯiungit. vt en prīamus: en capellas.
Apud oratores exprobrando cum ntō vt en hō.
Ecce apud Vergilium ſemper de re improuiſa.
E repu. est. i. pro repu. ꝛ vtilitate reipu. est.
E regione domus mee pro ex oppoſito domus.
Extemplo dixit pro ex improuiſo dixit.
Ergo ꝛ igit̄ breuioribꝫ adhibentur concluſionibus.
Quare quapropter quamobrem maioribus.
Etſi q̄q̄ in principijs poſcunt indicatiuum.
Quānis ꝛ tameti in alijs locis ſubiunctiuum.
Eūtus iuſſus pmiſſus in ſingulari ōrte ſunt decli.
Euenta iuſſa pmiſſa in p'ali ſcōe declinationis.
Excubie tam diurne q̄ nocturne.
Vigilie ſunt tantummodo nocturne.
Exemplum est quod ſequimur aut vitamus.
Exemplar est quo ſimile aliquid facimus.
Exiſtit quod eminet ꝛ exurgit cum motu.
Extat quoq̄ eminet ꝛ ſuperſtat ſine motu.
Exprobrare est immemorem beneficij culpare.
Imputare est citra reprehenſionem id facere.
Eſſe preſens infinitiui est: fore futuri.
Eodem modo differunt: Adeſſe: Affore. Profore.

¶ De litera. F.

Facio te certiorē nō facio certū: neq̄ ago.
Facio gratū: rem diuinā: dānū non ago.
Facies magis ad corpus pertinet: vt facies longa.
Vultus ad animum refertur: vt vultus triſtis.
Factio est diuiſio ciuium in diuerſa ſtudia.
Seditio quūz populo diſcordie res ad manūvenit.

Fama grece idem est qō rumor latine: sed rumor est tantum de re que recens est.
Fama vero etiam de antiqua dicitur.
Fama quoq; significat hominis celebritatem.
Fatuus est insipiens tractum a sapore ciborum.
Stolidus qui prime ad naturā pecorum accedit.
Stultus est qui improvidens est ⁊ imprudens.
Facile scribit p eo quod est leviter scribit.
Facile princeps oratorum est. i. nō dubie.
Fero auxilium do auxilium recte dicitur.
Do opem nō dicitur: sed fero opem: vnde opitulor.
Festus dies recte dicitur: ⁊ nō festivus: vñ festum.
Festivus homo. i. incundus: vnde festivitas.
Ferus homo qui animum ferinum obtinet.
Feror homo qui animo suo est ad certandum.
Fessus est fatigatus sive animo sive corpore.
Defessus ⁊ defatigatus. i. amplius fatigari nō pōt.
Ficus fici vel ficus p fructu ⁊ p arbore gene. femi.
Ficus ci. genere masculino p morbo accipitur.
Filius pater mater magis ab oratoribus dicitur.
Gnatus: genitus: genitrix magis sunt poetarum.
Fingere dicitur qui formas ducit ex luto.
Effingere qui ad alterius formam aliquid fingit.
Flere est lachrymas effundere in dolore.
Gemere est pre angustia in sonum erumpere.
Ploxare est voce flebili dolorem suum aperire.
Plangere est percussione membrorum se affligere.
Eiulare est alta voce flere qō est multi rum.
Vociferari est nō mō dolorē sed idignationē oñdere
Lamentari est oratione tristi cladem testari.
Felix est qui prosperitatem recipit: vt homo felix.
Prosperum est quod felicitatem affert: vt sydus.
Felix etiam aliquando ab effectu.
Fenero tibi dicit sicut Mutuo tibi ⁊ pmitto tibi.
Fenero: abs te sicut mutuo abs te ⁊ stipulor: abs te
Fenus est puentus ex ipso solo quod est naturale.
Fenus quod est vsura a priori significato defluxit.
Vectigal ex oī predio est vel publicū vel priuatum.
Frux est quicquid ex terre fructibus in cibū ⁊tim⁹.
Seges est ex qua cōficitur panis: non demessa.
Seges etiam est terra sementi excipiende subacta.
Frondes sunt tantum arborum.
Folia sunt etiam aliaꝝ rerum: vt florum herbarum
Frui est potiri aliqua re propter seipsam.
Fungi est officium munusq; agere.
Potior cum hoc noīe res genitivo plurali iungit.
Potior abs cum ablativo significat obtinere.

¶ De litera. G.

Gestus est quedaꝝ corporis pnūciatio.
Gestus est administratio q̄dam ⁊ actio.
Gemme sunt lapilli omnes pcioſi preter margaritam.
Margarita est que in cōcha nascitur.
Unio vero est quum magnitudinem solitaꝝ excedit
Gratus est in adversis: incundus in psperis.
Jucundus non est letus: sed qui leticiam affert.
Gratulari alicui est verbo testari se gaudere ō illiꝰ felicitate.
Gratari idē ē: nisi qō magis ē poeticū q̄ oratorium
Gratificari est beneficium minori conferre.
Gratum facere est maioribus inservire.
Grave est quod suapte natura est pōderosum.
Gravem etiam virum per translationem dicimus.
Gremiū ē intra cōplexum femineum in feminis.
Sinus ē intra pectoris brachiorūq; complexum
Sinus etiam ē vestis fluxus ⁊ littoꝝ curuitas.

¶ De litera. H.

Habeo rōnē salutis. i. habeo respectuꝫ cō stat rō. i. rōnē legitimā esse ostendo.
Habeo oſonē dicimus nō facio oſonem.
Facio sermonem dicimus non habeo sermonem.
Hei semper iungit̄ dativo vt hei mihi qualis eram.
Heu actō ⁊ nominativo nōnunq̄.
Ve semper dativo iungitur: vt ve tibi calamitati.
Histrio ē qui psonatus fabulas in scena agit.
Histrio qui quonis in loco gesticulatiōes exercet.
Hiare ē aliquid sponte vel extrema vi aperiri.
Hiscere est tantum oris ⁊ quidem humani.
Horrus est vbi sunt olera quibus vescimur.
Horti sunt arboribus cōsiti voluptatis gratia.
Hospes est qui in altena ciuitate est.
Peregrinus est qui in propria ciuitate non est.
Hic ad primā psonā vel ad res prime psone refer.
Iste ad scōam psonā vel ad res secunde persone.
Ille ad tertiam personam vel ad res tertie persone.
Eodem modo differunt aduerbia ab eis tracta.

¶ De litera. I.

Iam notum est quid significet: vt iā venit.
Usurpatur quoq; pro tunc: vt si scies iam non stat.
Interdico tibi aqua ⁊ igni non aquam ⁊ ignem.
Interdicitur tibi a me aqua ⁊ ignis: ⁊ interdicō tibi a me aqua ⁊ ignis.
Incumbo studijs vel in studia vel ad studia.
Incumbo remis: nō in remos vel ad remos.
Intercedit mihi amor tecum. i. inter nos.
Intercesserunt tribuni hoc est se opposuerūt.
Instituta sunt boni mores rōne sumpti.
Institutiones sunt pceptiones quibus docemur.
Indulgentia est mollis ⁊ delicata educatio.
Veniam etiam quandoq; indulgentiam significat.
Infidus est cui non est fidēdum a fidus is.
Perfidus est qui fidem violat a fides fidei.
Infensus est vehementer iratus ⁊ odium gerens.
Infestus vehementer molestus ⁊ nocens.
In diē vivo tm̄. i. diei presentis rationē habeo.
Indies senesco. i. quotidie magis efficior senex.
Inhibemus rem inceptam: vt tela inhibere latini.
Prohibemus añ rē inceptā: vt hospitio phibemur
Invertere est rem aliquam in contrarium vertere.
Pervertere est rem aliquam in malum vertere.
In manu mea est negotium. i. in potestate mea est.
In manibus est liber. i. inter manus meas.
Ingredior forum. i. intro in forum.
Ingredior. i. ambulo vt si stas ingredere.
Interrogamus causa aliquid intelligendi.
Percontamur vero gratia argumentandi.
Scisciamur vt vox indicat sciēdi gratia.
Introcludo te. i. interioribus claudo.
Intercludo te. i. iter tuum claudo ⁊ impedio.
Incedere est ambulare cum fastu ⁊ pompa.
Ambulare simpliciter pedibus ingredi.
Impendere est quasi supra caput in ruinā imminere
Impendere penultima brevi est quasi dare.
Perpendere est exacte ponderare ⁊ examinare.
Appendere est suspendere ⁊ ad lucem ponderare.
Inter cenandum veni. i. dum essem in cena.
Inter agendum dormio. i. dum sum in actione.
Impono tibi onus. i. iniungo tibi onus.
Impono tibi. i. decipio te vnde impostores dicti.
Inficiari ⁊ inficias ire. i. negare sic dicitur vt.
Opem ferre ⁊ suppetias ferre pro auxiliari.
Indoles in pueris est signum future virtutis.
Indoles etiam in malum accipitur sed raro.
Jocus ⁊ iocari proprie ad verba nō pertinent.
Ludus ⁊ ludere ad facta: vt ludere pila.
Iter facere est quod imperiti dicunt itinera.
Viam facere est vbi via non erat aperire.
Mundare viam est reiscere ⁊ repurgare.

Iter habere est iter aliquē esse facturum.

¶ De litera. L.

LAbare aliquid est ruere ⁊ repente cadere. Labi ꝙ est leniter sensimq; descendere. Lacesso puoco qđ est in certamen vocare. plerūq; in bonū nōnunq; in malū accipit.

Lacebre hominū proprie dicuntur.

Landula vero sunt ferarū: sed qñq; confunduntur.

Legere literas: legere libros notū est quid significet.

Perlegere literas ē vsq; ad finem legere.

Eodem modo differunt vigilare: pervigilare.

Plegare pernegare: negare peragere. ⁊ similia.

Leges sunt aut principis aut populi alicui⁹ liberi.

Rogationes dicebantur: qz populus rogabatur

Reno ⁊ alieno est molestiam laborem q; externo.

Sublevo est auxiliū defensionēq; presto.

Litera in singulari ē vnum elementum. vt a. b.

Litere in plurali est epistola que mittitur.

Liber⁹ ē qui de seruo liber factus ē: semperq; habet relationem ad eū cuius est libertus.

Libertinus idē significat nisi quod ē absolutum.

Libertas in loquendo in bonū accipitur.

Licentia vero ē cū quis libertate abutitur.

Libri sunt in quos authorum opera diuiduntur.

Volumina vero sunt minora q̄ libri.

Judicū substantiue ē quod cūq; in sorium op⁹: vnde Judicrus a. um. non vt dicit ꝓscia. Iudicre.

Lucus ē silua nō cedua deo vel homini cōsecrata.

Salt⁹ē siluarbi pecudes hyemare aut estiuare solent

Nemora voluptatis cā constāt arte siue natura.

Silua est vbicunq; sunt arbores cedue vel incedue.

Lues ē mors in hoīes seuiēs in pecora ⁊ agros.

Pestis ē pestilentia: q̄ aut cito occidit. aut cito abit.

Lubricus locus est in quo nequeas insistere.

Lubrica est anguilla: qz nō potest retineri facile.

Lubrica etas in qua qui sunt facile labuntur.

Luce ⁊ tenebris ꝓ die ac nocte accipim⁹: sed ꝑma luce ac primis tenebris ē ꝓncipio diei ⁊ noctis ꝑma die prima nocte respectu scē dicitur.

Luperi ē ꝙ luci pro luce: vesperi ꝓ vespere: ⁊ ruri ꝓ rure carthagini ꝓ carthagine: sed serui⁹ vult hec nomina propria debere poni in datiuo.

¶ De litera. M.

MAle de tesentio: existimo. iudico nō erroze sentientis: sed eius de quo. sentimus vitiuz designat.

Male audio malā famā hēo. i. infamor.

Magni parui tanti quāti in grō solū iunguntur cū illis ꝙbis interest: ⁊ refert: vt magni interest.

Latera in ntō: vel adverbialiter: vt plurimū interest.

Serpnoīa in abitō mea tua sua nra vestra cuia.

Malleolus est in modū mallei rostra habens apt⁹ plantationi.

Sarmentū est arefactū quod igni reseruatur.

Palmes est cum in vite frondes vuasq; habet.

Marinum ē quod in mari ē vt piscis.

Maritimū est qđ iuxta mare ē vt vbs maritima.

Transmarinum est quod trans mare est: vt bellum transmarinum.

Meditari preter eā significationē qnā habet in prōpru est etiam ad aliquid se exercere: apud Uer. quo ꝛ meditari est suauiter ⁊ dulce canrare.

Memoria teneo recte dicitur: nō memoriter teneo.

Memoriter recito memoriter ꝓnūcio nō memoria.

Memoria ⁊ memoriter cōplector: repeto recolo.

Memini pro recordor grō ⁊ actō iungitur.

Memini ꝑ mentionē facio grō ⁊ abrō cum de.

Messis tum ipsa messio tū seges iam matura.

Sementis est satio siue vt ita dicam seminatio.

Semen ē quod in terra ꝫ subactam iacitur.

Merere est mercede opari: ⁊ militia exerceri vñ meritoria taberna: quo sine mercede nō ē aditus: ⁊ meritorius puer qui mercede ꝓstratur libidini.

Meritoria puella nō ōr sed meretrix: qz meret.

Mereo de te bene. i. beneficium in te cōfero.

Mereo ō te male. i. mala in te contuli.

Demereor amicos: id est beneficijs illos mihi obnoxios facio.

Emereor vnde est emeritus a labore cessare.

Ministeriū in singulari est ministri operā

Ministeria in plurali pro ministris accipiuntur.

Eodem modo differunt seruitium ⁊ seruitia.

Mille in singulari substantiuū est: vt Lice. mille hō minum versabat: ⁊ mille nummum expensum.

Milia vero in plurali est ab eo qđ ē mille.

Mille in plurali adiectiuū est: vt mille viri.

Moratus ille ōr qui bonis moribus est preditus.

Morigerat⁹ē obsequēs ⁊ obediēs a ꝙbo morigeror.

Mollis homo in vituperationē ōr. i. effeminatus.

Molle opus in laudē. i. fabre factum.

Moror te ⁊ maneo te: pro expecto: sed poetice

Moror te. i. detineo te magis oratorium est.

Maneo ꝑ eo qđ futurū ē: vt quis te manet exitus.

Munimenta sunt munitiones castrorū: vt vallū fossa.

Monumenta sunt sepulchra statue tituli litere.

Murus est ambitus vrbis vel etiam castrorum.

Paries ē ambit⁹ille domorū quo tecta fulciuntur.

Menia ⁊ muros significant: ⁊ vrbis edificia.

Mulier dicitur que corrupta est: Virgo q̄ integra: patitur tñ vtrūq; aliquādo exceptionez.

Munus teste paulo ōr qđ dono mittitur.

Alio modo munus est onus: vnde munitas ōr.

Munus preterea est officiū: vt militare munus.

¶ De litera. N.

NAtalis ⁊ natale substātiue ē dies nataliti⁹ natales vero in plurali sanguinis cōditionem significat.

Ne dicam substantiuo precedēte vult post se accusatiuum: vt Lice. crudelis castor ne dicam sceleratum ⁊ impium.

Necus autem sequente substātiuo: vt dicamus Crudelis ne dicam sceleratus ⁊ impius castor.

Necatus generalē habet significationem.

Nectus non dicitur sine certo genere mortis.

Nedū vno mō vtimur cū vtrāq; sulaz vno claudimus ꝙbo vt funderē ꝓ te sanguinē nedū pecuniam.

Altero cū suū vtrūq; sine ꝙbū damus vt funderē ꝓ te sanguinē nedū pecuniā crederē: sed affirmādo qđ est maioris momenti preponimus.

Negādo ꝙo cōtra qđ est maius postponimus.

Nae cum diphthongo ꝓ valde accipitur.

Ne pducte accepta pro nō. Ne correpta pro an.

Nihil quoties ponit⁹ in principio indicatiuū postulat

Alias vero etiā subiunctiuo iungi potest.

Nisi ad cesaris equitatū i. nihil ad cōparationē cesaris equitat⁹. Terētius nihil ad nostrā hanc. i. nihil ad cōparationem hui⁹ nostre.

Non me fallit: nō me preterit: nō me fugit: non me capit: est non ignoro teste Quintiliano.

Noualis inquit paulus ē terra ꝑcisa anno cessans.

Ager restibilis inquit Varro quod restituitur.

Nunc aduerbiū temporis instans significat.

Nunc etiā sine tēporis significatione vsurpatur Licero. Plura eu emirem si ad quietē integri iremus

Nūc onusti cibo ⁊ vino: ⁊ ꝓfusa: ⁊ prurbata cernim⁹.

Nutare ē male solidare molis ruinā minari.

Titubare ē pedibus nō valentibus insistere.

Vacillare ē alterno motu in constantem esse.

Nuncius ē qui nunciat ⁊ qō nunciatur. Qđ enim dicit Seruius nunciū esse qō nunciatur: nō ē verum.

De litera O.

Ocatiuo ⁊ actō iūgi pōt: vt o me miseruz o te felicem: aliquādo supprimitur: sed i re leuiori vt hoīem indoctum qui hec ignoret.

Obseruo: idest custodio a quo verbo est obseruatio.

Obseruo: idest colo ⁊ veneror a quo est obseruantia

Obeo legationem idest exequor munus ⁊ officium legationis.

Sic obeo mortē exequor officiū mortis: ⁊ obeo non addendo mortē: sic oppeto mortē ⁊ oppeto defunctus vita ⁊ defunctus.

Obuio tibi ⁊ obuius tibi fio obuiū me tibi fero obuius tibi sum: obuiā tibi pcessi idem significant.

Obses est qui traditur i perio alteri⁹ quasi pignus.

Uas est qui est spōsor: alterius in capitis periculo.

Fideiussor est qui spondet in cansis leuioribus.

Ociū est vacatio a laboze cuius cōtrariū est negociū

Ocium quoqz pro studio literario accipitur.

Occupare est locum tenere: vi capere est etiam.

Occupare ante capere quod dicunt preoccupare.

Odor notuz est quid significet i vtroqz numero.

Odozes in plurali numero sunt odozamenta.

Officium est virtutis actio pro loco ⁊ tempoze.

Officium est beneficium ⁊ obsequium in amicos

Officium quoqz est magistratuum ⁊ aliarum rerum

Officina est vbi opera fiunt: vnde sunt opifices.

Taberna est vbi opera venduntur: vnde tabernarij.

Opera vt dicit Ulpianus est diurnum officiuz.

Opus est finis fructusqz opere vt opus Ouidij.

Opere precium est fructuosum ⁊ ad rem pertinens.

Orare est verbis aliquam rem petere.

Exorare est orando ⁊ precibus aliquid impetrare.

Oriundus a roma idest cuius maiozes sunt romani.

Ortus rome: idest qui in vbe roma natus est.

Ordo est digestio ⁊ suo cuiusqz rei loco dispositio.

Series rerū quedam continuata rei progressio.

Orphanus est qui caret patre presidioqz paterno

Pupillus est qui caret patre. sed tantisper dum est in ea etate cui dari consueuerunt tutozes.

Orbus est qui aliqua re chara priuatus est vt filijs.

De litera P.

Parasitus est qui ventris gratia nil recusat ferre: ⁊ omnia loqui tur ad voluptatem inuitantis eum.

Scurra est qui risum ab audientibus captata sine differentia.

Pastio est ipsa pascēdi actio que ad pecudes ptinet.

Pastus homini cōpetit: ⁊ potius ad animū ptinet

Pabulū est cibus pecoꝝ qui sine semine ē vt palea.

Esca ⁊ hoīm est: ⁊ qō capiendis piscibus subditur.

Pasci pecudum est: ⁊ construitur cum accusatiuo.

Uesci hoīm est: ⁊ construitur cum ablatiuo.

Partio: idem est quod partes facio ⁊ distribuo

Partio raro reperitur: sed impertio frequenter

Pacificatus sum: idest pacem feci.

Placatus sum in pace sū vel ab armis recessi.

Placatus sum ab indignatione ad lenitatem redij.

Parem esse idem est quod sufficere alicui operi.

Par esse idem est quod esse conueniens ⁊ decens.

Paria facere ē quod alibi omissum ē cōpensare.

Patres inquit paulus vsqz ad tritauos ppie dici

Qui supra tritauos sunt maiozes debere appellari.

At⁹ maiozes dicit Seruius nūcupari quoties deficit nomen in posteris: sz potiꝰ dicendū est eē maiozes qui nos pcesserūt: minozes ꝯo qui sequunt

Penu cōtinent que ad victum priuatū pertinent.

Penarium est locus teste Uarrone vbi penu reponit.

Commeatus dicitur qui ad victum publicū pertinet

Pecus significat omne animal quod sub homine expabulo terre pascitur.

Significat etiam multitudinem pecudum.

Pergameni ab oppido quod est pergamus.

Bergomenses a Bergomo galli cisalpine oppi

Per in cōpositione cū nomine positiuo iungitur:

Quā vero superlatiuo vt perdoctus ꝑ doctissimus

Perꝑ vero positiuo vt perꝑ doctus homo.

Quā pro quātum semper positiuo adiungitur: quāqz in malū accipitur: vt perinsignis perfidus

Aliquādo accipit quasi per medium: vt pspicuus

Pre idem significat: sed cū aliis dictionibus iungitur ꝑ per. vt preclarus predulcis predines.

Perinde vult post se ac fi: vel atqz: vt fac perindeac si tua res esset: vel atqz tua res esset.

Proinde idem est quod ideo vel ideoqz.

Subinde accipitur pro inde statim vel identidem.

Petere ⁊ in bonum: ⁊ in malum accipitur.

Posco est ppie rem debitam: ⁊ honestam peto.

Postulo est quodāmodo requiro. vt res postulat.

Expostulo est cū querela amici officium desideo.

Flagito est vehementer ⁊ importune postulo.

Persequor ⁊ in bonam partem ⁊ in malam accipit

Persequor ablatiuo iungit: vt psequor te odijs.

Peculium est quicquid laboze nostro comparatur.

Peculatꝰ est furtū rerū ad rēpublicam pertinentiū

Sacrilegium est furtum rerum sacrarum.

Pellex est que cū eo qui est vxoratus miscetur.

Pellaca ē concubina eius qui non hz vxoꝝ.

Pluit caret suppositore ⁊ cōstruitur cum ablatiuo.

Tingit: tonat serenat: ⁊ similia vtrūqz reperiunt.

Plura possunt esse duo: ⁊ nō est nomē cōparatiuum

Cōplura duo esse nō possūt: nō ē cōparatiū

Plericqz mō matimā partē significat mō nōnulli.

Potro licet eiusdē significatiōis sit cuius iuuenca tem semp postponunt illud etiā potest preponi.

Pondo teste phoca singulari nūero caret: dicunt tamen duo tria pondo non bina terna pondo.

Potior cū hoc noīe res in plurali gō iūgitur cū aliis vero noībus frequentius ablatiuo copulatur.

Potus vini aque lactis ⁊ similium recte dicitur.

Potio datur egroti gō grece pharmacum dicitur

Pompa est spectaculum in pspicuis rebus celebratis.

Spectaculū vero ē quod spectatur: ⁊ ipsa spectatio.

Locus ēt vnde spectamus spectaculū dicitur

Proteruus peax ⁊ petulans aliud alio magis inuerecūdus ⁊ in factis ꝑ in dictis: significantqz quādā insolentiam libidinemqz ⁊ impudiciciam.

Presens non modo est qō huius tēporis: sed etiam vt Horatius. Presens in tempus omittat.

Presens quoqz subitus est: ⁊ nō dilatus in ips. ni sentissimū periculū: ⁊ psentaneū remedium.

Preesse est rei administrāde prepositū esse. ab hoc presens quod averbi significatione recessit.

Presidere est ad opem prestandū preesse a quo sit presses: sicut a desideo deses: a resideo reses

Presidiū est precipuum auxilium.

Subsidium est quod in auxilium succedit.

Prestare preter eā significationem quā prefert significat etiā prohibere ne alicui fiat incōmodum.

Pridie ⁊ postridie genitiuis seruiunt: ⁊ accusatiuo vt pridie nonarum decembriū: ⁊ pridie nonas.

Procul apud quosdaz authoꝝ sic accō seruit: vt cum procul vbem ⁊c.

Prius vocari te ad tempus referri debet.

Prior vocatur te ad psonā poti⁹ referitur: est igitur duo sicut primꝰ inter plura: vt ego prior ꝑ tu domum: ⁊ ego primus omnium veni.

Eadem rō ē de posteriore ⁊ posterius ⁊ postremus.

Preme fero ē dicto vel facto qualē opinionem habeā quasi ipsa fronte confiteri in eadem figura

tione sunt pre me duco pre me gero.
Prisca sunt que superioribus seculis fuerunt.
Pristina que fuerunt prioribus annis.
Probrum idem est quod dedecus ⁊ ignominia.
Opprobrium est aliqñ facto vel frequẽtius dicto.
Pulsare est graui ⁊ vehemẽti ictu cedere.
Terebrare est cedere instrumẽto longo ⁊ exili.
Prenuncatores sunt q̃ cãm aduersarijs donant.
Transuersatores qui in totũ ab accusatiõe desistũt

¶De litera. Q.

QUando ⁊ quãdo q̃dem idẽ est quod qñ.
Quatenꝰ idẽ significabat Quinti. seculo. Cice. tñ quatenus ꝓ inquãtum vtitur.
Questus in plurali ꝓ q̃rela a q̃ror q̃reris Questus etiam in sing. significat lucrũ nũmarium deriuaturq̃ a verbo quero queris.
Quidẽ vno mõ accipiẽ ad distinguẽdũ res: qõ greci nimium facũt vt alius q̃dẽ bonꝰ: alius x̃o non.
Altero mõ ꝓ exceptionẽ illiꝰ qõ affirmes: vt Quinti lianus. torquebis q̃dẽ filiũ: sed farebiẽ mater.
Tertio mõ ponit̃ ꝓpletiue ñ seq̃nte eiꝰ aduersatiua Quin: mõ ꝓ quinetiã sine arcẽ etiam capitur.
Quin put nõ desiderat subiũctiuũ: vt quin adeas.
Quin pro cur nõ semp ite rogat ꝓ indicatiuum.
Quid substatiuũ est: vt q̃d negocij est tibi.
Qd adiectiuum: vt qd negocium est tibi.
Quisq̃ cũ suplatiuo cõstruit̃: vt optimus quisq̃.
Quicꝰ ⁊ ois positiuo iungit̃: vt cũcti sapientes.
Omnes docti. At x̃o ois cõparatiuo additur.
Que vero superlatiuo carẽt ẽt cum quisq̃ iungũt̃.
Quorusquisq̃ semper interrogatiue accipitur.

¶De litera. R.

REgyni ex oppido calabrie rhegio dicunt̃ regiẽses ex regio gal. cysalpine oppido.
Retulit ꝓpeius ad senatũ. i. ĩ cõsultationem posuit.
Refero tibi beneficium: i. deest confiteor me accepisse.
Rota vt dicit Ulpia. põt esse inter duos.
Turba vero in multitudine ⁊ cetu hominũ tãtum.

¶De littera. S.

SAluber cibus saluber aer est sanitatẽ conferens.
Sanꝰ hõ: sanũ caput ẽ sanitatẽ habens.
Satisfacere ad oẽs sesꝰ ptinet̃ arcẽ ẽt ad aĩm
Saturare ad vnũ gustum pertinet tantum.
Saltio vnde saltus deducit̃: est saltũ facere.
Saltatio vñ saltatio fit est tripudiũ facere.
Solicet ⁊ cez idẽ significare vident̃ qõ certe sed per marturidinem quandam cũ derisu mistam.
Rectiores vtũtur expositiue his particulis.
Scienꝫ feci ignorãs feci. i. cũ faciebã sciui me facere ⁊ cum ignorabã sciui me ignorare.
Scienter feci ignoranter feci. i. cum scientia vl ignorantia feci.
Secundũ particula notũ est quid significet.
Secũdum preter ea accipit̃ ꝓ o iuxta ⁊ post.
Secundũ etiã pro eo qõ est ꝓ: vt scõm me iudicatũ est. i. pro me sententia est lata.
Senecta ⁊ senectus vtraq̃ est senilis etas.
Iuuentus nõ mõ etas: sed multitudo iuuenum est
Sin p si nunq̃ in prima parte collocatur: sed in secunda cum precessit si igitur sin pro sed si.
Syncerus vt dicit Donatꝰ ẽ sine cera vt mel simplex sed potiꝰ dicẽdũ est syncerꝰ. i. integer ⁊ incorruptꝰ quasi cũ cera ⁊ nulla parte fraudatum.
Situs dicit̃ ꝓsci. est negligẽtia sz potiꝰ ẽ sordes illa ⁊ illuuies domus diu nõ repurgate.
Solus ⁊ vnꝰ iter oĩa adiectiua q̃ sunt suplatiua genitiuo plurali iungunt̃: vt solus omnium.
Stare est nõ ire in ijs q̃ sunt sine pedibꝰ: vt nauis.
Stãt q̃ recta sunt q̃diu nõ cadũt: vt stat turris.
Stãt q̃dã si nõ cũt cũ ire pñt: vt equus homo.
Sedere in hominibus notum est quo sit.
Sidere est passum ire deorsum q̃ descendere.
Sto verbũ absolutũ est. Sisto actiuũ: vt Uergi.
Siste gradũ: vtrũq̃ hz supinũ statum.
Stelle inqt Uarro acro. sunt singulares ⁊ erratice.
Sydera cõstãt multarũ cõpositiõe: vt aries.
Astrũ est signũ ex stellis coactũ qõ nos dicimꝰ sydus: que differentia non obseruatur.
Sup ꝓ iuxta ⁊ est significat: vt sedeo sup lapidem.
Supra spacij interpõnẽ vt nubes pẽdẽt supra nos.
Suffragia sunt voces q̃ dant̃ in electiõe: vñ suffragari pro auxiliari plerũq̃ inuenitur.

¶De litera. T.

TAntũ abest post se hz vt aut semel: vt Licinius abest ab offo: vt nihil offo possit magis esse ẽziunus. aut bis vt idẽ nñ abest. vt aliqua in bonã grãz q̃sisse videar vt multas etiam simultates subeñdas intelligam.
Tanti ⁊ quãti ⁊ ab eis cõposita tantidẽ ⁊ q̃tilibet q̃ticũq̃ totidẽ pluris ⁊ minoris iũgunt̃ his x̃bis emo: venũdo: veneo: mereo: comparo: estimo: taxo liceor: addico: distraho: metior: ꝓduco: loco: fenero paciscor: pango: cõdẽno: postulo: ⁊ filibus verbis.
Tenus semp postponit̃ arcẽ in singulari cũ ablatiuo tñ: in plurali etiã cũ genitiuo: vt Uergi.
Et crurum tenus amento palearia pendent.
Thebani a thebis: que est vrbs in boetia insignis.
Thebeus a thebe vrbe antiquissima in egypto.
Timeo te. i. tanq̃ inimicum me tuo te.
Timeo tibi: metuo tibi tanq̃ amico.
Trasicio exercitũ. i. trans mare: trans mõtes: trans flumen duco.
Trasicio mare. i. transeo.
Triclinium a tribꝰ toris mensisve appellatum est.
Anla est grece quam latini atrium appellant.
Tollo aliqñ ꝓ capio vt sustuli filium.
Tollo aliqñ pro educo accipi solet.

¶De litera. U.

VAlde positiuo ⁊ x̃bo iungit̃ sz nõ lõge: vt valde doctus valde legit nõ lõge doctꝰ: lõge legit: nec valde doctior valde doctissimus.
Uenio in suspitionem semper accipitur passiue vt veni in oblitionem: veni in vituperationez etiã passiue.
Ueni in opinionem actiue ⁊ passiue solet accipi.
Uector vnũ ex verbalibus in or passionẽ significat. i. eum qui vehitur: aliqñ qui vehit.
Uenale significat rem venditioni expositam.
Uendibile qõ cito vendi potest.
Uẽdico vt sic dicã: est ꝓpositio: ⁊ meũ esse dico.
Uindico est vlciscor: aliqñ ab iniuria defendo.
Uentitare est frequenter venire.
Aduentare est proximum esse vt veniat.
Uerticoloria dicũtur que nativum colorem mutãt
Coloria que colorem habent nativum.
Uicus vrbis est pars.
Uicus paganus muris caret.
Castellum est quod muris cinctum est.
Oppidum est omnis vrbs preter Romam.
Uictus approne ptinent hoĩ necessaria ad vitam.
Poenus est quo homines vescuntur.
Ultro citroq̃ ad dicta ⁊ facta refertur.
Usurpare est vtrum dicto tum facto.
Ut pro vt pote sine quippe sequenti relatiuo.
Quintilianus. nõ dãno vt qui dixeris esse in oĩbus vtilitatis aliquid.

¶Finis.

¶ Ex Nonio Marcello.

Perire leuius est: z hȝ inuentionis speciem.
Interire est fundi tus z fine spe perire.
Alere est victu temporali vitam sustinere.
Educare aũt ad satietatem perpetuam educere.
Horrendum est qõ est tetrũ atq; euitabile.
Horridũ est plerũq; extans z prominens.
Matrix honestioris loci est z questus
Prostibula qõ pstat oĩbus die noctuq;.
Genitrix que semp genuit nuncupatur.
Mater vero aliqñ pro nutrice ponitur.
Pudet ad verecundiam pertinere videtur.
Piget vero ad penitentiam potius refertur.
Osculum ab ore dicit: z honesta res esse potest.
Suauium a suauitate: z est voluptatis.
Sacrificare est sacrificio veniam petere.
Litare est propiciare z votũ impetrare.
Expleri est tantummodo plenum esse.
Satiari vero est supra modũ saturum esse.
Arcus per c suspensus appellatur fornix.
Arquus per q non nisi in celo: quem irim dixerunt.
Fors est casus temporalis. fortuna dea ipsa est.
Ferus est seuus ferox vero fortis est.
Faustũ a fauendo dictum est prosperum z ppitiũ.
Festum vero solẽniter letum z feriatum.
Animus est quo sapimus: aĩa vero qua viuimus.
Vultus est volũtas que p motu animi in facie ostẽditur feta est oris species.
Mussare hoĩm est occulte z pressa voce loquẽtiuz.
Murmurare maioris soni est z primi ad tumultũ
Forum genere neutro iudiciorum z litiũ sedes est.
Forum genere masculino spacia in nauibus apta.
Peritum esse plus est q̃ doctum esse.
Urbis appellatione edificia continentur
Ciuitatis nole incole solũ intelliguntur.
Portẽtum qõ portendat z aliquid iam apportet.
Prodigiũ semp pessimũ est quasi porro abigendum.
Iniuria leuior res est: cõtumelia ꝟo grauior.
Fulmen est telum ipsum qõ iacitur.
Fulgur ignis qui coruscat e fulmine.
Unde fulgetra etiam dicitur fulgor.
Iurgiũ est dissensio inter beninolos z propinquos
Lis appellatur dissensio inter inimicos.
Audacia temeritatis est: audentia fortitudinis.
Merx z mercatura hoc distãt q̃ merx ẽ spẽs ipsa.
Mercatura actus: mercatus locus ipse.
Peius est a malo. deterius vero a bono.
Circus est planicies rotunda z circuitus
Globus soliditas vndeq; rotũda: vt sphera.
Preda sunt corpora ipsarum rerum que capiũtur.
Mancupie ꝟo pecunie ex preda vendita.
Peruicacia est interdũ bonarum rerũ pseuerãtia.
Pertinacia ꝟo semper in malum accipitur.
Mori dicuntur qui sunt peruersis moribus
Moderati bonis moribus prediti.
Uegetum est incolume: vigens forte.
Profiteri voluntatis est: confiteri necessitatis est.
Ulcus est recta z clausa malignitas vulnus hians.
Turpe leuior res est: fedum vero grauior.
Dignitas ppie viroꝝ est: venustas feminarum.
Despicere grauius est q̃ contẽnere.
Cupiditas leuior quedam res q̃ cupido.
Emulatio leuiorẽ admittit. Imitatio simplex est.
Meminisse omniũ est animantiũ: vt dicit Aristo.
In memoria reducere solius hominis est
Auarus nõ caret reprehensione: auidus carere põt.

¶ Ex seruio in buccolica Uergilij.

Patulũ est qõ semp apertum est: vt aures.
Patens qõ vicissim aperitur: clauditurq; vt oculi.
Aeger z corpore z animo recte dicitur.
Aegrotus z aegrotare ad corpus tantum pertinet.
Septa locus erat comitiorum in campo martio
Ouilia sũt vbi oues stabulant: hȝ Uer. septa dixit.
Lucanus ouile p septo posuit.
Labra virorum: sunt labia feminarum.
Que differentia Seruio non placet.
Fluces sunt fetus arborꝝ cortices duros habentes.
Poma sunt fetus habentes cutem molliorem.
De in compositione aliquando auget. vt deamo.
Aliqñ vero minuit vt demens desipio.
Mulctrarium est tps quo pecudes mulgẽtur dicit.
Mulctrarium est vas ipsum in quo lac excipitur.
Frondere ad arbores steriles pertinet: vt alnos.
Parturire ad feraces. vt piros: prunos: cerasos.
Amamus pares amicos atq; etiam inferiores.
Colimus autem z obseruamus amicos potiores.
Timidus est qui semper z quasi natura timet.
Timens qui ad tempus z ex causa formidat.
Sinus prima breui est gremium z maris amplitudo.
Sinum prima longa genus quoddam est rasis.
Quiesco verbum absolutum est a labore cesso.
Quiesco verbum actiuum est quietem facio.
Humidum est qõ extrinsecus hȝ humorem.
Umidum est qõ intra habet humorem.
Dryades nymphe sunt q̃ iter arbores habitant.
Hamadriades q̃ cum arboribus oriuntur perimũtur.
Oreades que in montibus agunt ab oreos mons.

¶ Ex Seruio in Georgi. Uergi.

Frumenta sunt oĩa que ex se mittunt aristas.
Far est species frumenti qõ scandia dicitur.
Legumina sunt que radicibus a terra euelluntur.
Rastra sunt quibus terra raditur ab agricolis.
Marre quibus glebe grandiores occantur.
Sarculi bidẽtes. Ligones quib⁹ terra pulsatur.
Dominus dicitur aliquid fieri: quasi cũ manu.
Eminus a longe quasi extra manus.
Medico te z medicor te cũ accusatiuo iungimus.
Medico tibi cum dativo cõstruitur.
Deducere riuos est agros per emissarium siccare.
Inducere riuos in agrum est irrigare.
Asia prima breui est tertia pars orbis terre.
Asia prima longa est palus minoris asie.
Cerasus est arbor quam Lucilius ex ponto vexit.
Cornus eiusdem speciei est nisi q̃ habet pomum.
Plante sunt circuli z talee rapti de arboribus.
Plantaria que ex seminib⁹ nata cũ terra trãsferũtur.
Generatim disserendũ est. i. per singula genera.
Generaliter disseremus. i. simul omnia.
Sulcus est remis z nõ multum in terra impressus.
Scros est fossa terre in pfundum demissa.
Botryo vna est: significatq; latine vuam.
Racemus est pars botryonis vulgo dicitur grã.
Olea est arbor ipsa vnde oleum deducitur.
Olina vero fructus quo trahitur oleum.
Carcer numero singulari est vbi noxii custodiũtur.
Carceres sunt repagula equorum dicti ab arcendo.
Pernix mõ velocem significat: vt pernicibus alis.
Modo perseuerans: vt pernicis vxor appuli.
Barba in singulari hominum est.
Barbe in plurali quadrupedum: vt hyrcorum.

¶ De nominibus magistratuum romanorum.

Rex romulus oĩm primꝰ a regẽdo dictus. Senatores a senectute appellati: vel a finiendo: q̃ magistratibus nõ plus licebat q̃ senatus finiebat.
Tribunꝰ celerum regi primus erat: z trecentis militibus ad regis cõtinuam custodiam preerat.
Celeres autem a celeritate dicti sunt.
Prefectꝰ vrbis q̃ custodie vrbis prepositus erat.
Questores q̃ erãt erario pfecti publicis sumptibus.
Interrex qui q̃diu respu. rege aut ꝓsule caret.

tem regis vel consulis gerebat.
Consules annuū magistratuz habebāt: sed ne dupli cata regia potestas videretur in cuius locum consules successerant. alternis vicibus imperabāt.
Dictator: extraordinarius magistratū habebat nec vltra sex menses extendi poterat nec appellari ab eo poterat: omnibus magistratibus preerat.
Magister equitum dictatori proximus: et equitibus regendis preferebatur.
Tribunus plebis defensor plebis erat contra senatū et consules: ne vis aliqua in plebē aut vis afferretur et equa in ciuitate: aut maior libertas esset.
Decēviri olim vobis magistratibus per annū sublatis legū cōdēdarum cā: et iudiciorū ferendorū decē numero cōstituti senatusconsulto et pplī cōsensu fuerūt: et p ceteris magistratib⁹ officia omnia subibant.
Censores duo tū moribus ciuitatis preerāt: illustris cōdēdis quitotā ciuitatē sequente populo cū publica precatione ambibant scriba censoris preeunte: et carmen cantante: vt dij rempubli. meliorem ampliorē q̄ redderent. Censebatur etiam quod milia ciuiū romanorum essent illo lustro.
Pretores vrbani qui legib⁹ moderādis et iudicū sententijs corrigendis in vrbe preerant. Sex lictores eos precedebant: et erant consulibus dignitate proximi.
Pretores peregrini in vrbe ideo cōstituti erant vt peregrinis inter se disceptantibus ius redderent quod pretor vrbanus non poterat sufficere.
Pretores prouinciales cum imperio in prouincias regendas conseruandasq̄ mittebātur.
Imperatores exercitui p̄erāt: et singuli aliqua re gesta vel ab exercitu vel a senatu hoc noīe appellati.
Tribuni militum exercitus patroni erant: quales.
Tribuni plebis in vrbe pro plebe.
Legati erant: et q̄ ducib⁹ exercitꝰ a senatu dabant non solum adiutores: sed custodes ērt aliquersores rei a duce gerēdaz: ita vt nihil ipsis ignaris a duce gereret.
Ediles curules erant qui edibus publicis ac tēplis preerāt ac iudis. Ediles ab edibus. curules a sella curuli qua vehebantur dicti.
Triumuiri preerāt incendijs nocturnis et excubijs.
Item reis puniendis et carceribus.
Procōsules pro imperio consulari loco consulum in prouinciam mittebantur.
Prefides q̄ ceteris magistratib⁹ preerāt: et erat cōmune magistratus nomen: qui ceteris preerat.
Prefecti vigilum publicis incendijs preerant.
Sed prefecti vrbis potestates interiores.
Prefecti pretorio q̄ legū cōdēdarū potestatem habebant dūmodo ḡnalibus nō ꝺsit e essent: nec ab eis appellari licebat. Pontifices maximi non ad publicos magistratus: sed ad religionem ptinebant: et ceteris p̄erāt nec poterat nisi vnus esse qui templo veste custodie palladij vna cum sacerdote maximo preerat.
Pater patratus sacerdotibus fecialibus preerat.
Sacerdotes feciales federibus faciendis preerant.
Rex sacramentorū pōtifici maxio subiiciebaē: cuz enī a regib⁹ sacra ꝓstituta essent ne oīno religio illa extincta videretur: delectus est vnus qui rex sacramentoz diceretur: sed ne regiam dignitatē vsurparet: appellatione regis pontifici maiori subiectus erat.
Sacerdotes salij a saltando dicti constituti a Numa pompilio duodecim numero fuerunt.
Magister saliorū erat qui sacerdotibus salijs p̄erat Sacerdotes flamines a flosculo lane dicti: quez pre eminentie cā super apicem ferebant.

¶ Eiusdem Antonij Nebrissensis. ¶ De nominibus numeralibus.

Nihil est in hac vita mortali magis necessarium cognitu: et qō minus a nostris seculi hoibus sciatur: cū tria illa in quibus satorum idemq̄ mundi arbiter omnia disposuit. Omnia inquit in mensura numero et pondere disposui isti. Omitto nūc pondus et mensurā sine quibus multe artes: atq̄ in primis medicamentaria immo neq̄ ipsa hominum societas quam ciuitatem appellamus constare potest: breui nāq̄ his de reb⁹ tradituri sumus certam rationem etati nostre quantuz ego existimo incogitatam: venio ad numeros in quos pondera ipsa et mensure referuntur. quot⁹quisq̄ nouit latine numeros suis p̄priis vocabulis appellare postea quā a primis illis infantibus etiam notis discesserit. Refert aristo. in problematis. esse quasdaz nationes adeo humanes et barbareas: vt nesciant cōputare vltra numerū q̄ternariū: quid si ego monstrauero eos q̄ vulgo habeanē sapientes nescire qūo latine dicant. Tres letras tuias recebi ouyn dia: et cada quatro dias recibo dios q̄ ō alos frayles q̄ andam empa raiados de dos en dos cada quarto huenos. Et hoc ī tra numeros illis notos: quid si trāsgrediamur denarū quid si centenariū: quid si millenariū: quid si millionē. Sz cuz mihi semp fuerit ī aīo p virili hispanis meis opē ferre ī his potissimū quib⁹ maiorē ī moduz op⁹ē libuit hoc in loco disponere ī p̄ma serie noīa numeralia: atq̄ e regione scdo in loco noīa ex numerali b⁹ diuidua sine distributiua: tertio noīa ordinalia: q̄rto aduerbia nūeralia. Secutiq̄ sum⁹ī hac pte tūvsū doctissimorū tū rationē: tū etiā ꝓportionez. Posui mus vero nūeros explicitos vsq̄ ad triginta: ceteros ꝯo collegimus in decuplationes tantū: et quibus et simplicis possum⁹ cōponere medios quēadmoduz se cimus a viginti et a triginta. Prohibemus aūt vicies bis: et vicies ter: et similia q̄ certos authores secuti in cōmendationibus nostris dici non posse putabam⁹ ꝓpterea q̄ vities bis poti⁹ quadragies: et vicies ter sexagies designant: et alia ad hūc modū. Preterea vltra centum nō possumus dicere cēties bis: sicut dicimus centū duo: et cētū bini: et cēteſimussecundus: ꝓpterea q̄ centies bis potius significat ducēties: et centies ter tercēties et similiter deinceps: itaq̄ rōnez secuti poti⁹ dicendum esse crediderim centies et bis centies et ter aut bis supra centies: et ter supra centies etc. Aduertēdum tū antiquiores post centū milia poti⁹ cōsueuisse dicere bis centū milia: ter centū milia: q̄ter centū milia: q̄ducēta: trecēta quadringēta milia. Et pro eo q̄ nos dicimus vn cuēto: decies centū milia: dos cuentos vities cētū milia: et deinceps eodē mō. Illō q̄z ē aliaduertendū q̄ interrogāti q̄t pascit ceruos quot possidet agri iugera: rndēdū ē p noīa nūeralia puta decem centum. Interroganti ꝯo quot dētes hn̄t hoies: respōdēdum est p noīa diuidua sine distributiua: puta crātes binos: caninos siue ternos: primores octonos: molares vicenos. Nam si direris simpliciter q̄ homines habent duos aut quatuor aut octo aut viginti dētes nō dixisti q̄d volebas. Interroganti ꝯo p quot⁹ a. fi. rndendū est p noīa ordinalia: vt quot⁹ seder in ecclesia cārorum ab episcopo? respondēdū est tertius aut quart⁹ aut quotam partem habent clerici ex frugibus: respōdendum est decimā. i. vnam aliquā ex decem.
Sunt et alie denoīatiōes a noib⁹ nūeralibus q̄ dicuntur multiplicia: vt duplus: triplus: q̄druplus: q̄ntuplus sextuplus: septuplus: octuplus: nouuplus: decuplus quatuor: decuplus: quindecuplus: sedecuplus: centecuplus. Cetera vero multiplicia cū nō hn̄t ꝓpria noīa per que p̄nt designari: circūloquimur ea p numeralia et ablm̄ huius nominis tātus a. um. vt si direris qui surripuerit simplum luet viginti tanto: aut mille tanto. aut mille quingenta tanto.

Et eodē mō de multiplicibus illis q̄ significant plicaturā vt duplex:triplex quadruplex:quintuplex sextuplex septuplex:octuplex:nonuplex. Decuplex: vndecuplex duodecuplex:tredecuplex:quatuordecuplex: quindecuplex:sexdecuplex:cētecuplex vel Non. ō q̄ duplici pānopatiētia velat:triplices q̄z quintuplices tabellas apō Martia. legimus: t apud Ouid. Surgit ad hos clypei dñs septēplicis aiax. vbi nō possis dicere duplus triplus:quadruplus:quintuplus:sextuplus. Nā qō Persius dixit rē duplicat fecit ā triplex: t Iuue. q̄ triplicē vsurā prestare paratus:manifestū est p triplo posuisse. Sunt t alia diuersarum significationū nomia a numeralib9 cō posita t derivata que vltra certos numeros non procedunt :vt biduo :triduo:quatriduo: sed non diximus quinquiduo:sexiduo tc.

Biennio:triennio:quadriēnio:quinquennio: sexennio septēnio:decennio:centennio:sed non dicimus octennio:nouennio tc.

Nudiustertius:nudiusquartus:t Plaut9 nudius quintus :nudiussextus: t Cicero nudiustertiusdecimus. cetera exemplo carent.

Bimus a.um.trim9a.um.quadrimus a.um. t denominativa ab illis bimatus us.trimat9 us. quadrimatus us. cetera nō leguntur.

Et aduerbia bifariā:trifariam:quadrifariam :omnifariam:multifariam. plurifariam:sed non dicimus quinquifariam:sextifariam tc.

Sunt t alia noia numeralia nūeroꝝ triplicativa q̄ nō reperiunt nisi a certis nūeris hec fere:bimo onis: p eo qō ē bis:duo bis hoc ē octo:ternio nis:pter ter hoc ē viginti septē q̄ternio onis:p quater q̄tuor. quater hoc ē quatuor t seraginta:q̄nio onis:p q̄ies q̄nq̄ies q̄nq̄ies. hoc ē cētū vigiti q̄nq̄ tc. eodē mō possunt et ꝓportiōe formari:sed nō legi nisi hec supera: t qō suspicor milionē dicā quē vulgus hispanus appellat milion hoc est millies mille millies.

Sunt q̄z alia a diuiduis deriuāta q̄ significāt certū numerū ad quē ptinēt habere:vt singulāris vel singularis quod vnū cōtinet binari9 qō duo:ternarius quod tria :quaternarius:qō quatuor:quinari9 quod quinq̄z:senarius:quod sex:septenari9 quod septē:octonarius:quod octo:nouenarius:qō nouē:denari9: quod decem:undenarius:quod undecim duodenarius :qō duodecim :tredenarius quod tredecim:quatuordecimarius quod quatuordecim:quindenarius: qō q̄ndecim vicenari9:qō viginti :tricenari9:qō triginta:quadragenari9:qō quadraginta:quinquagenari9:qō quinquaginta:seragenarius:qō seraginta:septuagenarius:qō septuaginta :octogenarius :quod octoginta nonagenarius: quod nonaginta :centenarius :quod centū millenarius quod mille:vt numerus binarius continet duo:seragenarius,senex qui habet ideā vite annos seraginta.

Sunt ꝑterea q̄dā ab ordinalib9 denoīata que significant ad illū ordinē ptinere aut esse ex illo ordine vt secundanus milles qui ē ex secūda legione octauanus ex octaua :decumanus ex decima. t decumana porta in castris :t est decumanum a pud Lucilliū: t decumanū frumentū qō ex decimis solvitur. Tertiana quoq̄z febris que die tertio contingit. t quartana que ꝯtro:t ab his rursus denoīatiua :vt tertianarius t quartanarius:t alia eodem modo.

Numeralia	Diuidua.	Ordinalia.	Aduerbia.
Unus a.um.	Singuli e.a.	Primus a.um.	Semel.
Duo due duo.	Bini e.a.	Secundus a.um.	Bis.
Tres tria.	Terni e.a.	Tertius a.um.	Ter.
Quatuor.	Quaterni e.a.	Quartus a.um.	Quater.
Quinq̄z.	Quini e.a.	Quintus a.um.	Quinquies.
Sex.	Seni e.a.	Sextus a.um.	Sexies.
Septem.	Septeni e.a.	Septimus a.um.	Septies.
Octo	Octoni e.a.	Octauus a.um.	Octies.
Nouem.	Noueni e.a.	Nonus a.um.	Nouies.
Decem.	Deni e.a.	Decimus a.um.	Decies.
Undecim.	Undeni e.a.	Undecimus a.um.	Undecies.
Duodeciz.	Duodeni e.a.	Duodecimus a.um.	Duodecies.
Tredecim.	Tredeni e.a.	Tredecimus a.um.	Tredecies.
Quatuordeciz.	Quatuordenī e.a.	Quartusdecim9 a.um.	Quatuordecies.
Quindecim	Quindeni e.a.	Quintusdecim9 a.um.	Quindecies.
Sexdecim.	Sedeni e.a.	Sextusdecimus.	Sedecies.
Septemdecim	Septindeni.	Septimusdecimus	Septindecies.
Decem t octo.	Octodeni t deni.	Duodenicesimus.	Octies t decies.
Duodeuiginti.	Duodeuiceni e.a.	Octauusdecimus	Duodeuities.
Decem t nouez	Noueni tdeni.	Nonusdecimus.	Nouies tdecies.
Undeuiginti.	Undeuiceni e.a.	Undeuicesim9.	Undeuicies.
Uiginti	Uiceni e.a.	Uicesimus.	Uicies.
Uiginti vnus vel	Uiceni singuli.	Uicesimusprimus	Uicies semel.
Unus t viginti	Singuli t viceni.	Primus t vicesim9.	Semel t vicies.
Uigintiduo.	Uicenibini	Uicesimussecundus.	Uicies bis non dicitur.
Duo t viginti.	Bini t viceni.	Secūdus t vicesim9.	Bis tvicies dicitur.
Uiginti tres	Uiceni terni.	Uicesimustertius.	Uicies ter nō dicitur.
Tres t viginti.	Terni t viceni.	Tertius tvicesimus.	Ter t vicies dr.
Uigintiquatuor.	Uiceniquaterni vel	Uicesimusquartus.	Uicies quater non dicitur
Quatuor t viginti.	Quaterni tviceni.	Quartus t vicesim9.	Quater t vicies dicitur.
Uigintiquinq̄z	Uiceniquini.	Uicesimusquintus	Uicies q̄nquies nō dicit.
Quinq̄z t viginti	Quini t viceni.	Quintus t vicesim9	Quinquies t vicies dr.
Uigintisex.	Uiceniseni vel	Uicesimussextus	Uicies sexies nō dicitur.
Sex t viginti.	Seni t viceni	Sextus t vicesimus	Sexies t vicies dicitur
Uigintiseptem	Uiceniseptenī vl	Uicesimusseptimus	Uiciessepties nō dicitur.
Septem t viginti	Septeni t viceni.	Septimus t vicesim9.	Septies t vicies dicitur.

ad rectū

Numeralia.	Diuidua	Ordinalia	Aduerbia
Viginti octo.	Viceniocto ni vel	Vigesimusoctauus	Vicies octies nō dicit.
Octo & viginti.	Octoni et viceni vel	Octauus et vicesimus	Octies et vities dicit.
Duodetriginta.	Duodetriceni	Duodetricesimus	Duodetricies dicitur.
Viginti nouem	Viceninouem vel	Vicesimus nonus	Vicies nouies nō dicit.
Nouem et viginti	Nouem et viceni vel	Nonus et vicesimus	Nouies et vicies dicitur.
Undetriginta.	Undetriceni	Undetricesimus	Undetricies dicitur.
Triginta &c. similiter	Triceni e.a.	Tricesimus	Tricies.
Quadraginta.	Quadrageni e.	Quadragesimus	Quadragies.
Quinquaginta	Quinquageni e.a.	Quinquagesimus	Quinquagies.
Seraginta	Serageni e.a.	Seragesimus	Seragies.
Septuaginta	Septuageni e.a.	Septuagesimus	Septuagies.
Octoginta	Octogeni e.a.	Octogesimus	Octies.
Nonaginta	Nonageni e.a.	Nonagesimus	Nonagies.
Centum	Centeni e.a.	Centesimus a.um.	Centies.
Centum vnus	Centeni singuli	Centesimusprimus	Centies et semel.
Unus supra centum	Singuli supra centenos	Primus supra centesimū	Semel et centies.
Centum duo	Centeni bini	Centesimussecundus	Centies et bis.
Duo supra centum.	Bini supra centenos	Secūdus supra cētesimū	Bis et centies.
Centum tria	Centeni terni	Centesimustertius	Centies et ter.
Tria supra centū &c.	Terni supra centenos	Tertius supra centesimū	Ter et centies.
Ducenti e.a. vel	Ducenti vel duceni	Ducentesimus vel	Ducenties vel.
Bis centum.	Bis centeni	Bis centesimus	Bis centies.
Tricentum e.a. vel	Trecenteni vel treceni	Trecentesimus vel	Trecenties vel
Ter centum	Trecenteni	Tercentesimus	Ter centies
Quadringenti e.a. vel	Quadringēteni vel geni.	Quadringēsimus vel	Quadringenties vel
Quater centum	Quatercenteni	Quatercentesimus	Quatercenties
Quingenti e. a. vel	Quingēteni vel q̄ngeni	Quingentesimus vel	Quingenties vel
Quinquies centum	Quinquies centeni	Quinquies centesimus	Quinquies centies
Sercenti e.a. vel	Sercenteni vel seni	Sercentesimus vel	Sercenties vel
Series centum	Series centeni	Series centesimus	Sercies centies
Septingēti e.a. vel	Septigenteni vel geni	Septingentesimus vel	Septingenties vel
Septies centum	Septies centeni	Septies centesimus	Septies centies
Octingenti e.a. vel	Octingenti vel geni	Octingentesimus vel	Octingenties vel
Octies centum	Octies centeni	Octies centesimus	Octies centies
Nongenti e.a. vel	Nongenteni vel nongeni	Nongentesimus vel	Nongenties vel
Nonies centum	Nonies centeni	Nonies centesimus	Nonies centies
Mille adiectiuum vel	Milleni e.vel	Millesimus	Millies
Unum mille	Singuli milleni	Millesimus vnus	Millies
Duo mille vel	Bini milleni vel	Bis millesimus	Bis millies
Duo milia	Bis milleni	Bis millesimus	Bis millies
Tria mille vel	Terni milleni vel	Ter millesimus	Ter millies
Tria milia &c.	Ter milleni	Ter millesimus	Ter millies
Decem mille	Deni milleni	Decies millesimus	Decies millies
Decem milia	Decies milleni	Decies millesimus	Decies millies
Viginti mille	Viceni milleni	Vicies millesimus	Vicies millies
Viginti milia	Vicies milleni	Vicies millesimus	Vicies millies
Triginta mille	Triceni milleni	Tricies millesimus	Tricies millies
Triginta milia	Tricies milleni	Tricies millesimus	Tricies millies
Quadraginta mille	Quadrageni milleni	Quadragies millesimus	Quadragies millies
Quadraginta milia	Quadragies milleni.	Quadragies millesimus	Quadragies millies
Quinquaginta mille	Quinquageni milleni.	Quinquagies millesim?	Quinquagies millies
Quinquaginta milia	Quinquagies milleni	Quinquagies millesim?	Quinquagies millies
Seraginta mille	Sera geni milleni	Seragies millesimus	Seragies millies
Seraginta milia	Seragies milleni	Seragies millesimus	Seragies millies
Septuaginta mille	Septuageni milleni	Septuagies millesimus	Septuagies millies
Septuaginta milia	Septuagies milleni	Septuagies millesimus	Septuagies millies
Octoginta mille	Octogies milleni	Octogies millesimus	Octogies millies
Octoginta milia	Octogeni milleni	Octogies millesimus	Octogies millies
Nongeni milleni	Nonageni milleni	Nonagies millesimus	Nonagies millies
Nonaginta milia	Nonagies milleni	Nonagies millesimus	Nonagies millies
Centum mille vel milia	Cēteni vel cē ties milleni	Centies millesimus	Centies millies

Vocabularium.

¶ Collegium augurum ordo hominū prudentiū erat qui preerant prodigiis publicis.

A.aulus.
Ap.appius
A.augustus.
B.brutus.
C.caius.
Cef.cesar.
Cn.gneus.
Cor.cornelius
Con.consul.
Consul.consules.
Cl.claudius.
Que.questor.
D.decius.
Dru.drusus.
Aedi.aedilis.
Ple.plebs.
Pop.populus.
P.P.pater patrie.
Pref.prefectus.
Queſt.questores.
R.roma.
Q.quintus.
R.romanus.
R.p.respublica.
Sul.sulpitius.
Sp.spurius.
Se.senatus.
S.c.senatusconsultum.
Ser.seruius.
S.d.salutem dicit.
Sex.sextus.
S.p.q.r.senatꝰ po. ℞. ro.
F.filius.
Fla.flamen.
Impe.imperator.
Imp.imperatores.
K.kalende.
L.lucius.
Seſ.seſtertium.
L.f.lucii filius.
P.publius.
Pr.pretor.
Pre.pretores.
P.ro.populus roma.
Procon.proconsul.
Proconſ.proconsules.
Pōt.max.pōti.maximus.
T.titus.
Ti.tiberius.
Tri.tribunus.
Tri.pl.tribuni plebis.
Tribuni.
Tri.mil.tribunꝰ militū.
D.m.s. diis manibꝰ sacrū.
B.m.f. bene merēti fecit.
U.s.p. vivus sepulchrum posuit.
U.f. vivus fecit.
V.m.n.t.h. hoc monumē tū non trāſit heredes.
In fron.p.rr. in fronte pedes.rr.
In ag.p.rr. in agro pedes.rr.
Fla.di.m.q. flamen dialis martialis quirinalis.

¶ Finis.

¶ Dictiones que partem ſpargunntur in ordinem alphabetarium redacte.

ABacus ci.cenaculum vel tabula ſup quam pecunie vel aliquid numeratur.
Abax cis.grece pro eodem.
Abderitanus a.um. res illius ciuitatis.
Abies tis.quedam arbor gallice dicitur ſapin.
Abidos i.ciuitas eſt in aſia.
Academus i.homo fuit athenis.
Academia e.locus vbi fuit ſepultus.
Acānus i.interpretatur carduus q̄dā herba ſpinoſa.
Acantis idis.quedam auis parua a cantu dicta que ſuauiter cantat.
Acarnan homo imperiſ acarnanie.
Accino is.ui.eſt apud vel contra aliam rem canere.
Acci piter tris. p ſparuero falcone vel aſture.
Aceo es.vel aceſco is. eſt acidiū eſſe vel acetū fieri.
Acer acris res fortis ingenioſa vel amara.
Acer eris.quedam arbor cognita.
Acetum ti.vinum acre.
Acates is.nomen proprium viri:et etiam lapidis.
Achamenes is.quidam rex fuit parthorum.
Acheron ontis. eſt palus infernalis.
Acinus ni.granum racemi.
Acis is.nomen proprium viri vel fluuius ſicilie.
Acontum i.venenū omnium venenorū citiſſimum.
Acuo is.acui acutum facere.
Acumen nis.ſubtilitas ingenij.
Acus aci.piſciculus ſic nominatus.
Acus us.ui. inſtrumentū quo veſtes ſarciuntur.
Acus eris.ſunt purgamenta tritici.
Adamas tis.quedam gemma cognita.
Adamantinus a.um. res illius gemme.
Adeps is. pinguedo que non eſt ſeuum.
Adhibeo bes.adijcere vel adiungere.
Aden enis.
Adigo gis.gi.impellere et ad aliam partem reducere
Adimo adimis mi.eſt auferre.
Adipiſcor is.eſt conſequi et acquirere.
Ador is.quoddam genus farris.
Adorea e.gloria pacis.
Aduena e.alienigena qui aliunde venit.
Aedes ium.i.domus vbi habitatur.
Aedilis is.cuſtos edis vel economus.
Aegina e.quedam inſula apud athenas.
Aemulus a.um.res que inuider vel imitatur aliam.
Aeneis idis.eſt opus vergilij.
Aerugo is.vitium rodens ferrum et ſegetes.
Aes ris.quoddam metallum ſiue moneta.
Aeſopus i.quidam philoſophus antiquus.
Aeſtas tis.quedam pars anni.
Aeſtuo as.aui.eſt calere ſeu calorem habere.
Aether is.ſuperior pars aeris.
Aethiops is.homo regionis ethiopie.
Aethiopiſſa e.femina eiuſdem regionis.
Aetolia e.quedam regio prope albaniam.
Aphera.um. quecunq; res aphrice regionis.
Aegea e.focus vel tabularius nauis.
Agaſo is.qui equos ducit.
Age agedum agite aduerbia exhortandi.
Agito as.aui.frequenter agere vel fatigare.
Agnes e.non agnetis proprium.
Agnoſco is.ui.eſt olim cognitum recognoſcere.
Agonalia orum.feſta erant romanorum.
Agrippa e. qui in partu primo loco pedes emittit.
Ah interiectio eſt dolentis.
Aiax cis.nomina duorum hominum grecorum.
Alacer cris.cre.res hilaris et velox.
Alaricus quidam princeps gothorum.
Albunea e.quoddam nemus prope romam.
Ales tis.auis vel habens alas.
Algeo es.vel algeſco is.frigeſcere.
Algus us.vel algor is.frigus.
Alecto.nomen proprium furie inferni.
Ales itis.i.volucris ſiue habens pedes alatos.
Allicio is.eri.eſt blandicijs attrahere.
Allido allidis.eſt ad aliquid ledere.
Allobrox gis.populi ſunt gallie.
Alnus alui.venter vel quedam inteſtina.
Amaracus i.quedam herba.
Amaracinus a.um.poſſeſſiuum illius.
Amathus untis.quedam inſula.
Ambiorix gis.quidam princeps fuit gallie.
Ambroſius ij.nomen proprium viri.
Ambroſia e.quedam herba cognita.
Amentum amenti. corrigia ligata in medio haſte.
Amethiſtus i.lapis precioſus.
Amethiſtinus a.um.res illius lapidis.
Amicus i.nomen proprium viri.
Amigdalus i.arbor ferens amigdalas.
Amigdalinus a.um.res amigdalarum.
Amicio is. cui.inducere vel cooperire.
Amita e.nomen proprium femine.
Amnis fluuius q̄ in omni tempore currit.
Amomum i.quedam herba odorifera.
Amphiſa e.phocidis opidum.
Apluſtre is.ornamenta nauis.
Amphryſus i.fluuius theſſalie.
Amulius i.quidam rex albanorum.
Anaglyphum i.vas ſculptum ſeu pictura ſculpta.
Analectum i.purgamentum cenarum.
Analogia e.interpretatur proportio.

Anapis is.fluuius sicilie.
Anas tis.quedam anis cognita.
Anoper ecis.idest vulpes.
Anas antis. item genus morbi.
Anaxagoras e.nomen proprium cuiusdā philosophi.
Anchises anchise pater fuit Enee.
Andromeda e.nomen proprium femine.
Ango is.anxi.fatigare vel angustiare.
Anhelo as.aui.are.est aspirare.
Anio enis.fluuius italie.
Anomalum interpretatur irregulare.
Antes tium. extremi ordines vinearū vel macerie quibus claudūntur.
Antenne arum. lignum et transuerso arboris nauis positum vnde pendent vela.
Antotes tis.nomen proprium viri.
Antie arū.sunt capilli qui supra frontē dascuntur.
Antigenes nis. nomen proprium viri.
Antigonus i.nomen proprium hominis.
Anthotes.nomen proprium hominis.
Antiochus i.fuit quidam rex syrie.
Antipho is.nomen proprium hominis.
Antiquarius qui amat anti qua.
Antistes tis.preclarus homo vel femina.
Antistia e.femina que presider.
Antisthenes is.quidam philosophus notabilis.
Anubis idis.deus egyptiorum.
Anus us.vetula.
Anxur ris.quedam ciuitas italie.
Apage apagefis interiectio imperantis silentium.
Apidanus i.fluuius thessalie.
Apirinum i.genus mali punici.
Apis is.bos egyptius.
Aplustre is nauium ornamentum.
Apeninus i.mons italie.
Apocope interpretatur abscissio.
Appello as.aui.est vocare.
Appello as.appuli.est impellere et applicare.
Apostrophe interpretatur conuersio.
Aponis is.locus prope padum.
Apulia apulie regio est in italia.
Aqualis is.vas aquatile.
Aquiler aquilegis puteārius.
Aquor aquaris.aquam ducere.
Arabs b .homo arabie.
Arabissa se.mulier arabie.
Arar ris.fluuius Gallie.
Aratus ti.poeta grecus fuit.
Arcas dis.homo arcadie.
Archigenes is.nomen proprium cuiusdam medici.
Arcalogus i.virtutis sermo vel narrator.
Arcusa e.nympha et fons in sicilia.
Argia e.filia fuit regis adrasti.
Argi orum.quedam ciuitas grecie.
Argos argi.pro eodem.
Argo us.prima nauis Jasonis.
Argius a.um.res illius nauis.
Argutus a.um.res subtilis sonora et acuta.
Argutulus a.um.diminutiuum ab argutus.
Argutie arum.astutie fine calliditates.
Aritia e.ciuitas italie.
Ariminum ni.ciuitas italie.
Arista ste.parunle pal ee spice.
Aristophanes is.quidam poeta grecus.
Armenia e.quedam regio asie maioris.
Arpinum est ciuitas italie.
Arusper cis.diuinator aras vel sacrificia aspiciens.
Aruiragus i.flumen anglie.
Aruisium ſ. promontorium insule chij.
As assis.pro tota hereditate vel p obolo vel p pondere.rij.vnciarum.
Asclepius ij.quidam nobilis medicus.
Asepus i.flumen troie.
Asia e.nomē proprium femine vel pro vtraq; regione scilicet maioris t minoris.
Asius a.um.res istarum regionum.
Asis dis.pro femina earundem regionum.
Asilum i.locus priuilegiatus vt ecclesia.
Asilus musca que animal stimulat vel tabanum.
Asilas le.nomen proprium viri a Verg.celebrati.
Asine es.ciuitas achaie.
Asopus i.quoddam flumen.
Aspar est proprium nomen.
Asparagus i.q̄dā herba spinosa vtilis ad vescendū.
Assero is.eui.est apud alium plantare.
Asserо is.ui.affirmare deliberare.
Assideo es.est prope aliam rem sedere.
Assilio is.est ad aliud vel cōtra aliud saltare.
Assultro as.est ad aliud resultare t in cōtrariū ferri.
Astianax actis.filius Hectoris.
Astur is.homo prouincie asturie.
Asturica e.femina illius patrie.
Atabulus i.ventus apulie.
Atheroma atis.est quedam species.
Atina e.quedam ciuitas antiqua in italia.
Atys yos.nomen proprium cuiusdam inuenis.
Atagen is.quedam auis q̄ hispane ōr francolin.
Atlas antis.nomen proprium gigantis.
Atella e.ciuitas in campania.
Attingo is.attigi est cōsequi vel iuxta tangere.
Auchen enis.interpretatur collum.
Auernus i.infernus vel quidam lacus italie.
Auius a.um.res extra viam.
Aurigo inis.est quidam morbus.
Austerus a.um.res aspera.
Autographum i.scriptura de propria manu.
Autumo as.q̄si mō existio:vl mō suspicor vel cēseo.
Axis is. stipes reres circa quem rota vertitur.

Bacchar is. quedam herba.
Bacchanalia orū.festa fuerunt bacchi.
Betis is.est fluuius hispanie.
Benacus is.quidam lacus italie.
Balanus interpretatur glans.
Baltheus ei.cingulum militare.
Baratrum tri. vas sine fundo vel infernus.
Barbitos i.quoddam instrumentum musicum.
Baris idis.certa species nauis.
Barium rij.quedam ciuitas italie.
Bathauium ij.insula fluuij rheni.
Batauus a.um.res illius insule.
Bebrix cis .quidam heros antiquus.
Berillus li. lapis cognitus.
Berthus i.quedam ciuitas phenicie.
Bessis i.octo vncie.
Bifrons tis.res habens duas frontes.
Bige arū.currus a duobus equis tractus.
Bilis is.cholera.
Bini e.a.i.bisyuus vel duo.
Bison tis.animal incognitum.
Bissus i.genus lini candidissimi.
Bissinus a.um.res facta ex bisso.
Bituri orum.populi burgundie.
Bithinia e.quedam regio asie.
Bithimia e.regio asie.
Bizeres populi septentrionales.
Bogud dis.nomen proprium cuiusdam regis.
Bola e.quedam ciuitas antiqua in italia.
Boletus.fungus qui in arboribus nascitur.
Bombix cis.vermis et genere infectorum.
Bombicinus a.um.est res serica.

Boſtar aris. eſt proprium nomen.
Botrus tri. botrio onis. eſt racemus.
Brache arum. breues calige ſolummodo verenda cooperientes.
Bragada de. flumen in aphrica.
Briar ris. n. p. cuiuſdã ſculptoris et argentarij.
Britania e. quedam inſula.
Briton onis. homo illius inſule.
Bromius ij. vnum eſt de nominibus bacchi.
Bubo onis. eſt auis cognita.
Bubalus li. animal cognitum.
Bubaſtus i. eſt ciuitas egypti.
Bucolica orum. certum opus Vergilij.
Buris is. curuatura aratri.
Burdo onis. eſt aſal qõ ex equo et aſina naſcitur.
Cacabo as. are. eſt perdicem cantare.
Cacaturio cacaturis. eſt voluntatẽ habere cacandi.
Cacula le. ſeruitor militis.
Cacus ci. quidam vulcani filius.
Cadauer eris. corpus mortui.
Cedo is. cecidi. percutere ſeu interficere.
Celebs bis. qui caret et ſemper caruit vxore vel femina ſic.
Caicus i. quoddam flumen phrygie.
Calabria e. quedam regio italie.
Calende arum. primus dies menſis.
Caligo gini s. obſcuritas.
Caligo as. ani. obſcurari obcecari obtenebrari.
Calix cis. vas ad bibendum.
Calidon onis. eſt ciuitas etolie.
Calix calicis: ceritius caſtanee.
Caliſthenes is. quidam diſcipulus Ariſtotelis.
Callis is. eſt ſemita ſtricta.
Calno is. calui ere. eſt decipere.
Calx cis. calcaneus poſtrema pars pedis.
Calx cis. fe. ge cementum ad edificandum.
Cambyſes is. quidam rex vel fluuius perſie.
Camurus a. um. res curua et retorta.
Canalis is. a cana ỏr qz ad eiꝰ filicudinẽ factus eſt.
Cancelli cancellorum rhetia ferrea que ante capellas ponuntur.
Cani canorũ capilli albi.
Canicula le. quedam parua ſtella.
Canon onis. interpretatur regula.
Canopus canopi. quedam ciuitas egypti.
Capeſſo is. eſt capere vel ire ad capiendum.
Capitolium lij. eſt capitulũ vbi Rome ſeniores conueniebant.
Capiſtrum ſtri. chorda cum qua iumentorũ caput ſtringitur et ligatur.
Capodox ocis. eſt homo capadocie.
Caprile eſt locus vbi capre tenentur
Carbaſus i. eſt ſpecies lini candidiſſimi.
Carbaſinus a. um. res iſtius lini.
Carcer is. pro loco vbi detinenẽ in cõpedibus rei.
Carceres ſunt repagula fine hoſtia q̃bꝰ eq̃ arcẽtur.
Carchefium ũ. galea vel ſummitas arboris nauis.
Cardo onis. extremitates oſtij quibus volvitur.
Carix cis. herba cognita.
Caria e. quedam regio aſie.
Carica ce. ficus ficca.
Carpo is. eſt diſſipando colligere.
Carpophorus i. nomen proprium viri.
Caſſes ium. eſt genus rhetis venatorij.
Caſſis is galea militis.
Caſſinum i. eſt ciuitas italie.
Caſſus a. um. participium a careo cares
Caſtrum i. locus muris munitus.
Caſtra orum. locus vbi milites tentoria figunt.
Catillus. i. nomen proprium viri.
Catina e. quedam ciuitas ſicilie.
Catamitus idem eſt qui ganimedes.
Caueo es. eſt fugere vel prouidere.
Cauillor aris. eſt decipere z deridere.
Caulis is. eſt herba vtilis ad veſcendum.
Caupo onis tabernarius.
Caupona e. tabernaria vel taberna.
Cauſias ventus.
Cecrops pis. primus rex athenarum.
Celox eſt certa ſpecies nauis.
Celtiberi. qui prope iberum habitat.
Cenſeo es. iudicare ſtatuere z nominare.
Centaurus centauri. i. genitus ex aura: vel nomen monſtri z nomen nauis.
Centuſſis fis. cẽtũ aſſes vel precium centum aſſium.
Centurio onis. eſt centum hominum capitaneus.
Centurupe es. ſicilie ciuitas.
Ceraſus ſi. eſt arbor ceraſorum.
Ceraſus untis. eſt ciuitas capadocie.
Cephiſus i. fluuius prope pernaſum.
Cerberus ri. canis infernalis.
Cercophitecus i. quoddam animal ſimile ſimie.
Cerdo onis. magiſter mechanicus.
Ceres ris. eſt dea frumenti.
Cerimonie cerimoniarum proprie dicuntur ſolẽnitates cereris.
Cerinthe eſt quedam herba incognita.
Cerno is. ui. eſt oculis aſpicere.
Cernicar is. puluinar quod ſub cernice ponitur.
Ceruſa e. quedã materia alba apta ad pingendum.
Ceſena e. eſt ciuitas lombardie.
Celpes itis. eſt gleba terrea.
Cethegus i. eſt quidam vir romanus.
Cetus ti. quilibet piſcis grandis.
Ceu aduerbium ſimilitudinis.
Chalybs ibis. populi ponti.
Chalybiſſa e. pro femina.
Cha os. i. confuſio rerum.
Character eris. ſculptura.
Charybdis dis. quoddam periculum maris.
Chela e. ſcorpionis brachium.
Chelis eſt quoddam inſtrumentum muſicum.
Chemerinos interpretatur hyemalis.
Chiragra e. eſt infirmitas manuum.
Chironomon chironomonis qui ſcindit carnes coram domino.
Chironomos i. qui diuerſis geſtibus ſaltat.
Chirurgus i. chirurgicus.
Chitrapus podis. eſt vas fictile habẽs tres pedes.
Chlamys dis. eſt militaris veſtis.
Cyratis idis. eſt fluuius apulie.
Chremes etis. nomẽ proprium viri apꝺ Terẽtium.
Chryſendetum ti. diſcus ſeu aliud vas aureum.
Chryſoſtomus i. interpretatur os aureum.
Chronis is. nomen proprium viri.
Chronica orum. hiſtorie temporum.
Cyathus i. vas ad bibendum vel menſura.
Cyane es. fons ſicilie.
Cyana e. inſula ponti.
Cybele es. mater deorum.
Cicuta e. quedam herba.
Cidon onis. vbs eſt in creta.
Cieo es. ciui. mouere z vocare.
Cylindrus i. certus ſerpens.
Cylindrus i. colũna retorta.
Cilix icis. homo cilicie.
Ciliſſa e. femina etiam cilicie.
Cilium lij. foliculus quo oculus regitur.
Cymbaliſta e. qui pulſat campanas.

Cymbalistra e. pro femina hocipsum faciente.
Cymolus i. quedam insula.
Cyncinus i. mons et lacus in italia.
Cynapis is. fluuius ponti.
Cynedus i. homo mollis et effeminatus.
Cymiras quidam rex chij
Cynicus interpretatur caninus.
Cyperus i. species iunci odoriferi.
Cypirus i. pro eodem.
Cinipis is. fluuius est aphrice.
Cyprus i. est quedã ciuitas vel insula.
Cim'i. est q̃dã insula in mari quã corsicã vocant.
Circiter aduerbium quasi.
Cis prepositio ab ista parte.
Cythara e. instrumentũ est musicum.
Cytaristes e. qui cum ea canit.
Cytharistria e. pro femina hoc faciente.
Cythera ozum. ciuitas cipri.
Citorus i. mons paphlagonie.
Citra prepositio ab ista parte.
Clam prepositio abscondite.
Clanculũ aduerbiũ ab eo diminutiuum.
Classis is. multitudo nauium.
Clatrus i. repagulũ quod opponit ostio vel ipsum ostium.
Claua e. baculus habens ferreaz massam in vulgari dicitur macha.
Clibanus i. furnus vel fornax.
Climater eris. gradus abbreuians vitam.
Clistella e. quoddam genus haste.
Clitorius fons in archadia.
Cliton onis. nomen proprium viri.
Clusinus ni. fluuius italie.
Cloaca e. latrina.
Cloto vna ex tribus parcis.
Coccinus a. um. res coccostincta.
Cochlear aris. est cochleare proprie quo pultes ponũ tur in ore.
Cocytus i. fluuius inferni.
Cocles itis. qui non habet nisi vnũ oculum.
Coctonum i. incerta species ficuum.
Codicilli oꝝ. charta in qua scriptũ est testamẽtum.
Cenatio onis. locus est ad cenandum.
Cenaturio is. est voluntatem habere cenandi.
Coerceo es. ui. refrenare vel constringere.
Cognosco is. notum est.
Cohibeo es. coercere vel refrenare.
Collido is. est simul ledere.
Collyphiũ ij. panis subcineritius.
Collyrium ij. vnguentũ pro oculis.
Colocasia e. herba est.
Colum i. est instrumentũ quo aliquid colatur.
Columen is. altitudo.
Colus i. vel colus us. est instrumẽtũ quo mulieres filant.
Comedo onis. gluto vel vorax.
Comes itis. qui alium sociat.
Comesor aris. est esse inuitatus.
Comminiscor eris. est fingere vel cogitare.
Como is. pfi. adornare vel pectere.
Compar i. coequalis vel consimilis.
Compedio is. impedire vel obicẽ ponere.
Compes dis. catena circa pedes.
Compendium ij. abbreuiature.
Compesco is. refrenare vel retinere.
Comperio is. inuenire.
Compello is. re. cõgregare vim facere simul pellere.
Compello as. alloquor.
Compingo is. est adiungere vel componere.
Complodo dis. est sonitu refragari.
Compos otis. qui ad omnia est potens.
Concerpo concerpis est rumpendo vel quasi p vim colligere.
Conchile lis. est concha marina.
Conditoma atis. genus tabernaculi.
Cone es. nomen proprium insule danubij.
Confiteor eris. est per vim aliquid manifestare.
Confuto as. confutani est conuincere vel argumenta soluere.
Congredior eris. est dimicare vel simul gradi.
Connineo connines: est signum facere cum oculis et capite.
Conquinisco scis.
Conops conopis.
Conopeum conopei. parnum tentorium ad arcendos culices.
Consero is. ui. ere. est simul plantare.
Consero is. est simul ligare.
Contumax acis. superbus vel repugnatiuus.
Conuicium ij. contumelia vel vituperium.
Conus. i. summitas galee.
Copa e. nomen proprium femine in Uergilio.
Cophos interpretatur surdus a. um.
Copie copiarum multitudo militum proprie in castro.
Copia copie. facultas siue potestas.
Copo is. tabernarius vel stabularius.
Copona e. tabernaria vel stabularia.
Copula copule coniunctio vel vinculum in collo canis.
Coralium ij. lapis cognitus.
Cora core ciuitas antiqua in italia.
Corbis is. vas vimineum.
Corcyra e. insula maris ionij.
Coricus i. mons siue oppidũ in sicilia.
Coritus coriti pharetra.
Cornicẽ cornicinis: qui canit cum cornu.
Cornicina e. pro femina que sic canit.
Cornus corni quedam arbor.
Cos tis. lapis durus ad acuendum gladios.
Cosearum. ciuitas antiqua in italia.
Cosira e. quedam insula cilicie.
Corendix corendicis cora.
Crater crateris vas vinarium.
Crabo onis. quoddam genus culicis.
Crapula e. ebrietas vel voracitas.
Crates is. chrates fit ex harũdinibus copulatis q̃ infra lectum loco tabularum ponitur.
Craticula e. pua crates. et communiter est ferrea ad assandum pisces vel aliquid.
Creber crebra crebrum. res spissa.
Crebenus crebeni flumen.
Credo dis. prestare fidẽ adhibere vel confidere.
Cremaster eris. nerui testiculorum.
Cremon is. vicus prope corinthum.
Crepo crepas crepui est rumpendo vel decrepando sonare.
Crepundia orum. puerilia ornamenta.
Creusa creuse nomen proprium femine.
Cres cretis aliquis ex creta insula.
Crimino ris. accusare vel accusari.
Crocalus crocali. rex fuit sardinie.
Crocinus crocina crocinum. possessiuum ex croco specie.
Crocodilus i. animal in nilo flu. generatum.
Crotopus i. nomen proprium.
Crustuminum quoddam oppidum thuscie et genus piri.
Cubile is. lectum vel ferarum latibulum.
Curulus i. quedam auis sic dicta.

Cuculo cuculas: est ipsam auem canere.
Cucullus cuculli et cuculla e. capitis regimen.
Cucuma cucume olla terrea vel cacabus.
Cucumis cucumeris: quedam herba nota.
Cucurbita e. est quasi cucumer: sed est rotūda alias dicitur zucchara.
Cudo dis. ferire fabricare seu sculpere.
Cudo dis. capitis est ornamentum ex corio.
Cunearum. lectulus vbi pueri sopiuntur.
Cunabula cunabulorum tempus in quo puer iacet in cunis.
Cuneus i. instrumentum ad findendū et acies siue congregatio vel sedile.
Cuniculus i. via subterranea vel animal sic dictum.
Cures curis populi dalmatie.
Curulus curule: res currus.
Curius curij quidam ciuis romanus fuit.
Cures curiū: oppidum sabinorum.
Cupido is. cupiditas vel filius veneris.
Custos dis. pastor seruator vel procurator.
Custodia e. observatio vel custodia.
Cuspis cuspidis. posterior pars hastę.
Cuticula cuticule. cutis parua.

Daces septētrionales populi.
Dacusdaci. pro eisdem.
Dactilotheca e.
Dama dame: quoddam animal species cerui.
Damen enis. est nomen proprium.
Damno as. condēnare vel obligare.
Danubius danubij fluuius vngarie.
Daphnon onis. vbs alias laurentum dicta.
Daphnis idis. nomen proprium cuiusdā pastoris.
Dares daretis. nomen proprium cuiusdam hominis animosi in vergilio.
Dasipus odis. animal est.
Decapus odis. media pars spacij decem pedum.
Danid danidis nomen proprium pphete.
Decerpo decerpis psi. est rumpendo et capiendo colligere.
Dedoceo es. est ostendere iam docta *esse falsa.*
Decuns decuncis. i. undecim uncie.
Defetiscor eris. desicere vel fatigari.
Defrutum defruti. vinum coctum vsq; ad tertiam partem.
Deglubo is. est mudare corū vel corticem.
Dego degis degi degere: est viuere.
Dehisco is. est aperire siue diffindi.
Deiero as. aui. est valde iurare.
Deinceps aduerbium ordinis.
Delecto as. aui: est attrahere siue gratum *esse* et iucunditate afficere.
Delicium cij. delitie arum. delectatio.
Delireo es. ui. ere. est latere.
Delphin vel delphis inis. quidam piscis.
Delirus ra. rum. res quasi dissonus a. um.
Delubrum i. est templum.
Demipho onis. nomen proprium hominis.
Demo demis demere. est leuare et amouere.
Demosthenes is. nomen proprium cuiusdam oratoris greci.
Democritus. i. quidam philosophus grecus.
Denarius rij. quedam monera que olim pro decem nummis computabatur.
Depeciscor ris. est facere pactum inhonestum.
Depleo es. ui. euacuare.
Deses dis. i. piger siue remissus.
Desilio is. deorsum vel infra salire
Detero is. ui. valde terere vel peiorare.
Deterior rius. res minus bona.
Dextans tis. est pars assis puta decem uncie.
Diapason cōsonantia dupla.
Dyatesseron: cōsonantia sesquiquarta.
Dias dis. ideſt binarius.
Ditio nis. potestas vel imperium.
Dico cis. dixi. est artificiose loqui.
Dicos dicas appropriare vel consecrare.
Dictamū mi. quedam herba.
Dicto as. aui. est dicere qō alter scribit.
Dictito frequentatiuū. frequenter dicere.
Didimus interpretatur geminus.
Didime es. insula prope siciliam.
Dido nis. nomen proprium femine.
Diffiteor eris. nō fateri siue negare.
Differcio is. diuersis modis farcire et implere.
Digredior ris est ab alio diuidi.
Diluo is. ui. est multum lauare.
Dimico cas. cani. pretiari siue bellare.
Dindimus i. est mons phrygie.
Diptoton. i. res ex duabus rebus cōstans.
Diogenes nis. quidā philosoph9 grecus.
Diocesis iurisditio vel gubernatio.
Dionysius sij. nomen proprium viri.
Dioxes is. quidam homo in vergilio.
Dioryrchis. est fossa siue cauerna.
Dire arum. furie celi.
Dis tis. dines vel nomen proprium plutonis.
Discludo dis. foras emittere.
Discutio discutis. quasi bis cutere vel subtiliter examinare.
Disertus ta. tum. res. eloquens.
Dispertior iris. in partes diuidere.
Dispesco is. distare et separare.
Displiceo ces. non placere.
Displodo dis. est sonitu refragari.
Dispungo gis. est a puncto recedere.
Disquiro ris. est per diuersas partes querere.
Dissalto tas. est per diuersas partes saltare.
Diuus a. um. res diuina vel sancta.
Dodrans is. est quedam pars assis continens nouē uncias.
Dogma tis. decretū siue lex vel doctrina.
Dolium lij vas rotundum.
Dolō is. telū absconditum in ligneis vaginis.
Dolon onis. nomen pprium viri.
Donysa donyse quedam insula.
Dorcas dis. quoddam animal.
Dorion dorij quedam ciuitas magnesie.
Doris dis. quedam dea maris.
Doricus a. um. res. grecie.
Dos tis. qō datur vxori marito qñ nubit.
Dosis interpretatur datio.
Dotos interpretatur datus data datum.
Draco draconis quidam serpens.
Dracena ne. pro eodem serpente femina.
Dryas dryadis dea arborum.
Drepanum ni. quedam ciuitas sicilie.
Dropax cis. quoddam vnguentum ad pillos euellendum.
Ducto tas. aui. frequenter ducere.
Dumus dumi notum est.
Durius durij fluuius hispanie.
Dux cis. capitaneus vel qui ducit exercitum.

Ærinos interpretatur vernus vernia vernum.
Ebur eboris os elephantis.
Ebusus i. quedam insula.
Ecce aduerbium demōstrandi.
Ecce aduerbium similiter.
Echo us. repercussio vocis vel sonus.

Edo is.est pferre vel pducere.
Educo as.est enutrire.
Educo cis. est foras ducere.
Elemosyna est misericordia.
Electrum tri.quoddā metallū vel lapis.
Elegia est carmen flebile.
Elicio is.cui est educere vel extrahere.
Elisa regina Dido.
Elisium ij.locus vbi anime requiescunt.
Elesum est ciuitas apud athenas.
Elorus i.fluuius sicilie.
Emaneo es.si.ere. est in loco manere.
Emathia e.regio thessalie.
Emblema tis.dicitur eminens scriptura vel ornamē ta vasorum vel varietas pauimenti: siue diuersi tas colorum in pauimento.
Emineo es.nui.ere.est superstare.
Eminus aduerbium idest pcul.
Emolumentum ti.lucrum.
Empturio is.est habere voluntatem emendi.
En aduerbium demōstrandi.
Enipeus ei.fluuius thessalie.
Ephebus i.iuuenis qui peruenit ad annos pubertatis.
Epiros ri.albanie regio grecie.
Epos est carmen heroicum.
Epo is.auis est que vpupa latine.
Epulum li.cōuiuium publicum solenniter ꝛ multis exhibitum.
Epule arum.cibi ministerio hominum in nostrum vsum cōparati.
Eques equitis.hō insidens equo.
Equicolus li.populi sunt italie.
Erebus i.infernus.
Eremus mi.desertū vel solitudo vbi nō habitatur.
Eretum ti.quedam ciuitas antiqua in italia.
Erga prepositio idest ppe.
Ergo cōiunctio illatiua.i.igitur.
Eridanus ni.fluuius italie.
Erigo is.ere.est eximo sursum regere vel leuare.
Eriphile es.nomen pprium cuiusdam mulieris.
Erix cis.nomē pprium viri vel mons in sicilia.
Eruca ce.quedam herba cognita.
Erodius erodij.auis cognita.
Eros is.nomen pprium et amor.
Esopum pi.quedam medicina.
Essedum di.genus vehiculi.
Esurio is.est habere voluntatem comedendi.
Ethica orum. libri philosophie moralis.
Etiam cōiūctio causalis et aduerbiū affirmandi.
Euentus tus.finis future rei.
Euestigio cōtinuo statim.
Euge aduerbiū exultantis vel interiectio.
Eunuchus idest spado vel castratus.
Euphrosine euphrosines vna ex tribus gratijs vel herba quedam.
Europs is.pprium nomen viri.
Excretus ta.tum. res habens lōgam cristam.
Excello is.excelli. est superare.
Excubie arum. idest vigilie custodie insidie.
Excludo is.ere. est foras mittere.
Exculco as.are.est pedibus aliquid calcare.
Exculpo is.est abscōdere vel infigere.
Excutio is.est perterrere vel percutere.
Execror execraris est odio aliquid habere vel maledicere.
Exerceo es.cui operari vel experiri.
Exigo gis.ere.est iniuste petere.
Exoletus exoleta exoletum. res excreta nutrita vel adulta.
Experior iris.probare vel probari tentare ꝛc.
Expergiscor ris.excitari a somno vigilare.
Exspes res sine spe.
Explodo is.ere. est sonitu refragari.
Exta orum.intestina animalium.
Exul is.extra patriam vel solum proprium missus.
Exuuie arum.spolia.



Fabilis fabile.a faris vel fare pro loquor loqueris.
Facundus da.dum.elegans.
Facetie facetiarū.curialitates. siue vrbanitates.
Facesso est molestiam vel tedium facere.
Fagus gi.quedam arbor.
Faginus a.um.possessiuum illius.
Far ris.quedam species frumenti vel semen.
Farcio is.ci.saturare siue implere.
Farcimē is.fartum.vel intestinū varia ac minutim concisa carne refertum.
Facis cis.iecur.
Fastigium ij.altitudo vel summitas.
Fasti orum.vel fastuum quedam festa antiqua.
Fateor eris.sponte aliquid manifestare.
Fatisco is.ere.est scindi.
Fatigo as.are.est ad lassitudinem ducere.
Fax facis.teda.
Femur femoris est coxa virilis ab inguine vsq; ad genu.
Feralis ferale.adiectiuū p aliqua re bestie fere.
Ferie arum.dies festi.
Feronia feronie.fons italie.
Fibula fibule.firmatorium quo corrigie tenentur.ꝛ astringuntur.
Ficus.
Fidene narum.ciuitas italie.
Fidis idis.chorda.
Fidicen fidicinis.qui canit cum instrumento chordarum.
Fidicina ne.mulier sic canens.
Figo gis.xi.fortiter.mittere ꝛ inferre.
Filix cis.quedam herba.
Fimus mi.stercus quod per agros iacitur.
Fingo fingis finxi.simulare ꝛ componere quod non est verum.
Fiscina fiscine.corbulus ex iuncis factus:in quo fit caseus.
Flabrum bri.flabellum siue ventus.
Flabellū flabelli instrumentū in quo ventilatio fit.
Flabilis le.res faciens flabrum.i.ventum.
Flagitium tij.peccatum punitione dignum.
Flamen nis.sacerdos.
Flamina ne.sacerdotissa.
Flecto is.xi.curuare vel inclinare.
Fluo is xi. est liquidum decurrere.
Fluxus a.um.res liquida labilis vel instabilis.
Focale is.est illud quod collo circūducitur.
Fodio dis.di. est cauare vel foueam facere.
Fedus eris.est pactum vel pax.
Follis is.est mantibrum fabri:vel pomum ex corio ad ludendum.
Fomes fomitis. est assula ex ligno excussa dum ceditur.
Fori fororū est pars nauis qua a prora in puppim discurritur.
Formido das.est timere vel trepidare.
Formido dinis.est timor vel metus.
Fornix nicis.est arcus lapideus.
Forpes picis.est instrumentū fabrile quo calidū te-

netur ferrum.
Forsan forsitan. forte fortassis.
Fors forte fortuna.
Fortune fortunarũ diuitie vel fortuna prospera.
Fragor aris. a quo suffragor et refragor.
Frenesis is. est quedam infirmitas sic dicta.
Fretum freti. stratũ maris proprie est illud calpes.
Frigo is. xi. est coquere in patela cum oleo.
Friges eo. gui. est algere.
Friguilla le. est auis incognita.
Frigillo as. est certam auem cantare.
Fritinio is. est hirundinem cantare.
Frico as. ui. est vnam rem super adducendo exasperare cum alia.
Fri granum minutum.
Frons frondis est folium arboris.
Frons frontis est planities capitis que est sup oculos.
Fraudo as. aui. est decipere vel surripere.
Frumentor frumentaris est frumentum vel ordeum colligere.
Fruor frueris. est in vsu alicuius rei delectationem capere.
Frusino nonis. est lacus Italie
Frutex icis. parue arbores.
Frux gis. est fructus terre.
Fulix cis. est quedam auis aquatilis.
Fulgur uris. est ictus celestis iaculi.
Fursures pustule parue que nascunt in capite vel purgam enta farine.
Fuscina fuscine res tricuspis.
Gades gadium est quedam insula ĩ Hispania.
Gadir gadiris. est ciuitas cuiusdam insule.
Galbanũ ni. est certa medicina.
Galesus i. fluuius tarẽti in Italia.
Galerus galeri. pileum ad faciendũ capiti vmbram caloris tempore.
Ganeo onis. qui manducat in tabernis.
Garganus ni. est mons apulie.
Gargarus ri. est mons phrigie.
Garrio is. est verbo fari: vel ad aues ptinet.
Garrulo as. est inepte loqui seu strepere.
Gausape pis. est vestis pilosa.
Gausapinus a. um. est res pilosa.
Gauisus a. um. participium a gaudeo des.
Gela le. fluuius et ciuitas sicilie.
Gelu indecli. aqua frigore indurata.
Gene arum. ille partes vultus que sunt inter maxillas et auriculas.
Gener generis. maritus filie.
Geriones onis. quidam rex fuit in hispania.
Gethes the. populi thracie.
Getula le. quedam regio aphrice.
Gibber ri. qui habet gibbum vel tumorez super scapulas.
Giges is. fluuius lydie: vel nomen proprium cuiusdam pastoris.
Gingiue arum. caro vbi dentes gignuntur.
Gir indecli. est quoddam semen odoriferum.
Glans dis. est fructus quercũ et ilicum.
Glarea ree. est arena lapillis paruis immista.
Glaucoma atis. est infirmitas oculorum.
Gleba be. est durus cespes cum herbis.
Glis ris: est quoddã animal muri simile.
Glisco is. est desiderare crescere et pinguescere.
Globus bi. est coadunatio ⁊ glomeratio filorum.
Glomero as. est cumulare adunare et aceruare.
Gluten is. est bitumen ad figendũ vel cõiungendũ.
Gnauus a. um. est res perita ⁊ industria.
Gnidos di. quedam insula.
Gobius. ij. vel gobio onis. est quidam piscis.
Gracito as. est anseres cantare.
Gradiuus ui. mars.
Gradior eris. est incedere ire ⁊ ambulare.
Grecisso as. est grecos imitari.
Gratestum. gratiarum actiones.
Grex gis. multitudo pecorum.
Gryppus i. nasus curuus ⁊ acutus.
Habilis habile est res apta congrua et oportuna.
Halex is. est quidam piscis.
Halex cis. est salsa siue moretuz qd fit ex ipso pisce.
Halesus i. est fluuius sicilie.
Halo halas aui. spirare halitum. mittere vel redolere.
Halter eris. est põdus qd in manibus accipitur ad velocius saliendum.
Hamilcar aris. pater hannibalis fuit.
Hamus i. est instrumentum ferreum ad piscandũ.
Hannibal is. quidam dux fuit carthaginensium.
Harpago onis. teluz est in summitate aduncũ quo nauigia rapiuntur.
Harpyia e. aues rapine.
Haurio is. est attrahere proprie aquam de puteo.
Heauton tumerumenon comedia Terentij.
Hebe es. dea iuuentutis.
Hebenus ni quoddam lignum nigrum.
Hebes tis. piger tardus ⁊ obtusus.
Hedra re. interpretatur sedis is.
Helenus ni. propheta fuit filius Priami.
Helena ne. nomen proprium femine.
Helix cis. species hedere.
Helenenis. filius deucalionis.
Hemiciclus. i. dimidius circulus.
Hemina ne est. quedam mensura.
Hemus mi. est quidam mons thracie.
Hermagoras e. est quidam orator philosophus.
Herilis le. est res domini.
Hermaphroditus. i. semihomo ⁊ semimulier.
Heros herois. est medius deus.
Herodes nomen regis.
Hiacinthus thi. est lapis preciosus.
Hyacinthinus a. um. est possessiuum illius.
Hiaspis dis. lapis preciosus.
Hydaspes is. nomen proprium fluminis.
Hydrops is. i. aquosus humor.
Hydrus untis. vrbs est in littore adriatici maris.
Hyericus untis. ciuitas est in Hierico.
Hiera re. est insula prope siciliam.
Hyele es. interpretatur materia.
Hymenenis deus nuptiarum.
Hilaris res iucunda.
Hymen hyminis. tenuis membrana qua paruuli inuoluti nascuntur.
Hymera re. fluuius sicilie.
Hipanis is. fluuius tartarie.
Hypomanes is. veneficium quoddam quod equis nascitur in fronte.
Hyponax actis. poeta grecus fuit.
Hir indecli. interior planicies manus.
Hyrie es. ciuitas boetie.
Hyssopus. i. quedam herba qua medici vtuntur.
Hirudo inis. certus vermis.
Histrix icis. porcus habens spinas.
Histrio onis. gesticulator ioculator.
Holus ris. omnes herbe quibus vescimur.
Homerus ri. poeta grecus fuit.

Vorison circulus celestis.
Vornotinus a. um. res eiusdem anni.
Vospes hospitis cōmune: qui est ī alieno hospitio vel qui in suo alios recipit.
Vospita e. mulier que alios in suo hospitio recipit
Vulas eris. vulnus putredine plenum.

Vacio cis. eci. ere. est aliquid emittere. vt tēpus iaciendi lapides.
Vaper eris. fluuius sclauonie.
Vanthin⁹ a. um. res violarum coloris.
Vapenus ti. vnus ex gygantibus.
Vapit gis. ventus apulie.
Vappr ygis. populi septentrionales.
Vberi iberi homo hispanie.
Vberus iberi quidam fluuius hispanie.
Vbis idis. quedā auis q̄ nascit⁹ z nutrit⁹ in egypto.
Vcarus i. nomen proprium hominis.
Vcidis ici ere. percutere.
Vcon onis. figura z imago.
Vdolum i. simulacrum: imago statura.
Vdolothitum i. idolis immolatum.
Vdume es. regio est inter idumeam z arabiam.
Vdus um. certus numerus mensium.
Vgnoico scis. parcere siue nō agnoscere.
Vecur iecoris. i. epar siue ficatum.
Veim gis.
Verda ilerde ciuitas hispanie.
Vion z ilios.
Vlia um. sunt intestina parua circa renes.
Vlecebre arum. blanditie: quibus illicimur.
Vler egis. qui est sine lege vel legibus inobediens.
Vlex is. res illecebris z blāditijs aliq̄d ad se trahēs
Vlerdenses a. um. qui cunq; ciuitatis granate.
Vlicio cis. est blanditijs attrahere.
Vlido dis. est duo corpora vel plura mutuo se cōfricare z ledere.
Vlisus i. fluuius propeathenas.
Vmbrex cis. canale curuum atq; obtortus: vt per id defluat aqua.
Vmbricum eiusdem est significationis.
Vmmaneo immanes: est in aliquo loco manere.
Vmmineo es. est superstare.
Vmperior iris. dare partem.
Vmpetr gimis. genus morbi grauissimi.
Vmpere ablatiuus. i. cum impetu.
Vmpingo is. ere. est impellere.
Vmpos impotis: res nō potens.
Vmpubes is. qui non habet barbam.
Vncalco as. est fartio z intus calco.
Vncumbo bis. est toto pectore alicui rei infisto vel do operam.
Vncunabula orum. tēpus in quo puer est in cunis.
Vncus incudis: instrumentum super quo faber percutiendo et ferro aliquid fabricat.
Vncuso as. est mores alicuius reprehendere.
Vndecor oris. res turpis.
Vndiges etis. sancti canonizati.
Vndoles signum virtutis in pueris.
Vndecie induciarum est par castrensis paucor. dierum vel serie belli.
Vngio is. est stulte ali quid dicere vel facere.
Vnferi orum. dij inferni.
Vnferie arum. offerta mortuorum.
Vnfero infers li. ferre est iniurias ferre.
Vnguen inis. est pars corporis circa verenda.
Vnguies etis. res sine quiete.
Vnsideo es. ere. est super aliquam rem sedere.
Vnsidie arum qui clam insident: vt hostes fallant.
Vnsurris. i. ad similitudinem.
Vntigo as. aui. are. est incitare.

Inter prepositio significat mediam permanentiam
Intercus utis. quod inter cutem z carnem existit.
Intercipio is. de medio accipere.
Internodium ij. qō est inter aliquos nodos.
Interpres etis. qui linguam exponit per aliam.
Intra prepositio significat localem conclusionem.
Intybus intybi quedam herba que vulgariter dicitur cicorea.
Inula inule quedam herba.
Iocus ioci: a iocor aris. verba iocose dicta
Ionium mare inter greciam z italiam.
Iosephus iosephi nomen proprium viri.
Ipse a. um. notum est.
Irrumo as. est mentulam ori inserere.
Isagoga ge. interpretatur introductio.
Isara re. fluuius gallie.
Isaurus isauri: fluuius italie.
Isidorus isidori: nomen proprium viri.
Ismarus ri. mons est thracie.
Iste ista istud: pronomen demonstratiuum.
Iubar iubaris claritas.
Iubilus iubili: cantus leticie siue vox pre gaudio confusa.
Iugum iugi: instrumentum ligneū quo boues iunguntur.
Iugum gi. transtrum nauis.
Iuga orum. cacumen montis.
Iugerum iugeri spacium terre: qō vno aratro ī vna die arari potest.
Iupiter ionis. quidam deus gentilium.
Iuratus iurata iuratū: res que fecit iuramentum.
Iusticium iusticij vacationes iurisvel iudicij.
Iusta iustorum exequie mortuorum.
Iuxta prepositio. i. prope.

Labes labis corruptio vel putredo.
Labicum labici locus prope romam.
Labo labas labaui labare est ruere z repente cadere.
Labor ris. labi. est in lubrico pedem figendo in terram ruere.
Laburnum ni. arbor certa species est arboris.
Lacer lacera rum. res scissa z fracta.
Lacesso is. ere. est irritare vel prouocare.
Laches etis. proprium nomen viri a pud Terētiū.
Lacon laconis vir lacedemonie.
Lacena ne. femina lacedemonie.
Lactes ium. intestina per que labitur cibus.
Lacto lactas lactaui est lac prebere.
Ladon onis. flumen thessalie.
Laertes pater vlyssis.
Ledo ledis lesi ere. damnificare vel vulnerare.
Lelaps is. in Ouidio quidam canis.
Lagaum lagani quoddam genus cibi.
Lagus gi. pater fuit Ptolomei.
Lagopus odis. animal habens pedes lepozinos.
Lamentor aris. ari. est vocibus tristibus plorare vl dolorem exprimere.
Lamina ne est paruum frustū latū auri vel argenti vel alterius metalli.
Lanista laniste qui gladiatores domi instruit
Laocon ontis. vir troianus.
Lar veientium rex.
Laruinus ui. fluuius italie.
Larissa larisse italie oppidum.
Larix laricis arbor cognita.
Larynx laryngis pro gutture.
Lasser lasseris quedam radix.
Latebre latebrarum loca abscondita vel obscura.
Later laticis vinum vel aqua.
Laterna e. est instrumētum in quo lumen ab aere

defensum portatur.
Latrina ne. priuatus secessus.
Lauinium nij. ciuitas antiqua italie.
Latona ne. mater fuit apollinis.
Lauinia e. quedam filia regis latini.
Lebes tis. cacabus coquinalis.
Lechitus ti. ampulla olearia.
Lectica ce. currus super quem lect⁹ defertur: vel ipse lectus.
Lectito tas. tare. est frequenter legere.
Lego as. aui. are. est legatum mittere vel in testamẽto aliquid relinquere.
Lego legis gi. est colligere: furari: ⁊ libros legere.
Lelex gis. populi fuerunt in thessalia.
Lemures rum. fantasmata noctium.
Lens lendis est animal siue bestiola que in capillis palpebrisq; innascitur.
Lens lentis al's lenticula legumen est notum.
Lepos is. est dulcedo ⁊ suauitas in verbis.
Lesbos lesbi quedam insula.
Lethes this. fluuius infernalis.
Leuir leuiri cognatus scz mariti vel vxoris.
Leua leue manus sinistra.
Leuus a. uum. res sinistre manus.
Lenis e. res ⁊ pilis ⁊ asperitate carens.
Leuis ue. res agilis.
Libanus ni. mons est in iudea.
Libertus ti. qui ex seruo factus est liber.
Liberta te. femina que ex serua facta est libera.
Liberi orum. filij vel nepotes.
Libys. ys. homo aphricanus.
Libyssa e. mulier aphricana.
Libido nis. luxuria vel voluptas.
Libo as. ui. re. est sacrificando libare.
Libum bi. offertum quod sacrificatur.
Libripens dis. qui monetam librat.
Lichen nis idem est q̃ impetigo.
Licinus licini. quidam homo romanus.
Licitor aris. ari. appreciari. vl' addere siue diminuere precium rei que venditur.
Liceo es. appreciari vel estimari.
Licium licij. filum innodatum tele per quod stamẽ trahitur.
Lien nis. idest splen.
Lienteria est fluxus ventris.
Liger gi. nomen ꝓprium viri in Vergilio.
Ligo onis. rusticum instrumentum.
Ligo as. aui. note significationis innodare.
Lignor aris. ari. est ligna legere vel portare.
Ligus ris. hõ vel mulier prouincie ligurie.
Ligur ris. homo eiusdem prouincie.
Ligurio is. est auide consumo.
Lilea ee. est ciuitas boetie.
Lilibum. i. quidam campus in sicilia.
Limax cis. vermis qui in limo nascitur: qui vero testam habet co-lea vocatur.
Limes tis. via est stricta ⁊ angusta.
Lindos insula rhodiorum.
Lingo is. ere. est lambere.
Linther thris. nauicula parua.
Linio is. ire. est vngere.
Linquo linquis liqui est dimittere.
Linus lini quidam poeta antiquus.
Linx lincis: quoddam animal ignotum.
Liqueo liques: vel liquesco fluere vel dissolui.
Liquo as. aui. are. est colare.
Liquor eris. fluere: currere ⁊ dissolui.
Liquor oris. quod defluit vel liquatur.
Liquidus a. um. res clara ⁊ humida.
Lira' lire est sulcus.
Lyra lyre instrumentum musicum.
Lyricen nis. qui canit cum lyra.
Lyricina lyricine mulier sic cum lyra canens.
Liticen inis. qui canit lituo.
Liticina ne. mulier hoc ipsum agens.
Litere arum. epistole que mittuntur.
Litura e. deletio vel feditas literarum.
Loculi orum. burse.
Locuples locupletis commune diues.
Lodix lodicis pannus villosus qui super lectũ ponitur
Loetum loeti mors.
Lorica lorice quedaꝫ corporis armatura ex anulis ferreis facta.
Lothos i. arbor est que in aphrica nascitur.
Lubricus lubrica lubricum res labilis.
Luceres lucerum tertia pars populi romani.
Lugeo luges ere. est cum gemitibus ⁊ habit⁹ immutatione flere.
Lubricus lubrici vermis' qui in terra ⁊ in vẽtre hominum nascitur.
Luo luis luere est soluere.
Lues luis sordes macula vel pestilentia.
Lupercalia orum. quedam festa antiquorum.
Lustrum lustri spacium quinq; annorum.
Lustra lustrorum lupanar siue obscurum latibulũ ferarum.
Luter luteris quodcũq; vas purgandis sordibus deputatum.
Lutum luti: idest cenum.



Macero as. aui. are. extenuare: contendere ⁊ mollificare.
Macte in vocatiuo aucte siue augmentate.
Macti ĩ vocatiuo aucti siue augmentati.
Machina machine insidie vel edificium.
Magalia liũ. locus vallatus vbi armenta vel pecudes in nocte congregantur.
Magiros magiri interpretatur coquus.
Magnes magnetis homo vrbis magnesie.
Magnetis magnetidis femina eiusdem loci.
Magnesa magnese pro eodem.
Magnesia magnesie quedam regio thessalie.
Menalus menali mons est in archadia.
Maiores maiorum qui fuerunt ante nos.
Manurius manurij: nomen proprium cuiusdam fabri.
Mando mandas mandaui mandare: precipere vl imperare.
Mando mandis mandi: est dentibus conficere vel masticare.
Mandragora mandragore quedam herba.
Manes manium: anime inferorum.
Mango mangonis qui vendit seruos.
Mantile mantilis mappa paruula gallice dicit ꝛ seruiete.
Manubie manubiarum: pecunie que ex vẽditiõe prede habentur.
Mapalia mapalium case pastorales.
Marcipor marciporis: idest seruus marci.
Margarita gemma vel lapis preciosus.
Margo marginis littus vel extrema pars cuiuslibet rei.
Mars martis deus belli.
Martyr matyris interpretatur testis.
Mas maris masculus in quacunq; specie.
Massilia massilie quedam ciuitas.

Massilus a.ũ. populi sunt in africa.
Mastiche es gummi lentisci.
Mastir mastices pro eodem.
Mastir mastigis interpretatur verberator.
Mathesis interpretatur doctrina.
Manos tis. deus maris.
Meon onis. interpretatur papauer.
Medea medee nomen ꝓprium femine.
Meio is.ri. note significationis vrinã effundere.
Menas e. fluuius lydie.
Melampus odis. nomen cuiusdam viri.
Melanthion ij. quedam herba.
Melilothus quedã herba: vulgo ꝺr corona regis.
Melos i. melodia musice.
Menalus i. mons archadie.
Menas adis sacerdotissa bacchi fuit.
Mendicus a um. qui mendicando postulat.
Mirmicis. formica dicitur.
Meninx gis cerebri pellicula.
Menogenes is. nomen ꝓprium viri.
Meracus a.um. res pura.
Merces edis. premium vel precium.
Merges is. garba siue manipulus segetis.
Mergo is. ere. est proprie sub aquam se mittere.
Meridies diei. medius dies.
Meriones is. quidam grecus fuit.
Merops is. auis viridis coloris que apiaster dicit.
Messana ne. ciuitas sicilie.
Meta te. terminus rerum.
Metallum li. vena vbi es inuenitur. aliquando ẽ nomen generale omnium metallorum.
Methaphora re. interpretatur translatio.
Metaurus ri. fluuius italie.
Methodus di. interpretatur breuis via.
Metior tiris. metiri est mensurare.
Meto is. ere. est colligere.
Metopon interpretatur frons tis.
Metreta e. certa mensura rerum liquidarum.
Mico as ui. are. est resplendere.
Micone es. quedam insula.
Miconus i. ꝓ eodem.
Micturio is. ire. est mingendi voluntatem habere
Miles tis. homo belliger vel mulier.
Milo onis. nomen ꝓprium viri.
Milleſimus a. um. res vbis muleti.
Mimas antis. mons est minoris asie.
Mina ne. est certa moneta.
Mineratum. dicitur a minor aris. verba sũque mi nando dicuntur.
Minie arum populi fuerunt thessalie.
Minio onis. fluuius est italie.
Minius ij. quidam flu. in gallia.
Minium ij. certus color rubeus.
Minos ois. quidam rex crete.
Minores um. nepotes ⁊ inferiores post ipsos.
Myron interpretatur vnguentum.
Miron onis. nomen ꝓprium argentarij ⁊ scul ptoris.
Ministerium ij. quod est secretum.
Mitilus li. certus pisciculus
Mitra mitre. ornamentum capitis feminarum seu episcoporum.
Mna e. idem est quod mina mine.
Moabita vel tes. homo regionis moab.
Moabitis dis. femina eiusdem patrie.
Moly yos. quedam herba.
Molior moliris moliri. est preparare edificare vel meditari.
Menia meniũ muri ciuitatis.
Monoptota dicitur a a monos quod est vnũ: vel qꝺ ex vna re tantum consistit.
Mnonas adis. est vnitas.
Monychus i. vnus ex centauris.
Monile is. aureũ ornamentũ gutturis.
Monoceros otis. idest vnicornis.
Monops opis. interpretatur vnioculus.
Mortetum moreti idest salsa.
Mozio onis. tardus: ⁊ stolidus natura.
Mozini sunt populi gallie.
Morus i. quedam arbor cognita.
Morum i. fructus illi⁹ arboris.
Mulceo es. si. ere. est mitigare vel lenire.
Mulciber bris. dicitur ipse vulcanus.
Mulgeo mulges mulsi mulgere: est lacte hȳbere ex trahere.
Multo multas multaui. damnare vel punire ꝓprie in pecunijs.
Multicium ij. vestimenta prima.
Municeps municipis qui habitat in villa vel territorio.
Municipium ij. territorium vel villa habens iurisditiones.
Munimen inis. firmamentũ vel defensio.
Muria. e. aqua salsamentorus.
Musa e. scientia siue cantus.
Muscus i. lanugo animalis.
Muscus i. sanies arborum.
Mustatium ij. panis cũ musto pistus.
Mutina e. quedaꝫ ciuitas italie.
Mutilus a.um. res sine solijs vel capillis

NAbilis e. res in qua natari potest.
Naeniarum. cantilene vel fabule puerorus.
Nanciscor eris. adipiscor vl acquiro.
Nares ium. note significationis loc⁹ in facie vbi est sensus odoratus.
Naricia e. insula est in mari ionio.
Natalis is. dies natiuitatis
Natrix cis. est certus serpens.
Nebris idis. est pellis lincis vel cerui.
Nectar aris. vinum pigmentarum.
Necto is. ui. ere. ligare vel nodare.
Nefrens dis. porcellus parulus.
Negligo gis. xi. ere. est coꝛemnere.
Neoterici authores moderni.
Neptunalia orus. festa neptuni.
Nec̃ ideclinabile res luxuriosa ⁊ peruersa Nequitia est luxuria vel malitia.
Nereus i. deus maris.
Ne aduerbiuꝫ est negandi.
Nerio nis. mulier dei martis.
Nerito i. mons in quadam insula.
Nerther nerthecis.
Nestor is. quidam animosus homo grecus.
Nestorides e. filius vel nepos nestoris.
Nexo as. ani. are. laqueare vel ligare.
Nexo is. ui. ere. ꝓ eodem.
Niceterium ij. signa victorie.
Nimirum aduerbium. i. certe.
Nireus nirei q̃dam puer pulcherrimus fuit.
Nisus i. est accipiter.
Nitor niteris niti est laborare ⁊ conari.
Nola e. ciuitas prouincie cãpanie in italia.
Nomas adis. sunt populi aphricani.
Nonarum. certi dies mensis.
Nonagies aduerbium. i. nonaginta vicib⁹
Nongenties aduerbium: idest nouem vicibus centum.
Nongies ꝓ eodem.

Noricum i. quedã regio apud dalmaciam.
Nostras nostratis. res patrie nostre.
Nothus ti. ventus meridianus.
Notus a. um. res cognita.
Notus i. filius illegitimus.
Nouies aduerbium. i. nouem vicibus.
Nuge arum. verba nullius momenti.
Numa e. secundus rex romanorum fuit.
Numanus i. est nomen ꝓprium in vergilio.
Numantia e. vbs est in hyspania.
Numisma atis. nummus vel denarius aut imago q̃ in eo est.
Numicius ñ. fluuius italie.
Nundine arũ. publicus cõuentus mercantium.
Nunquid aduerbium. i. forsan.
Nuper aduerbium. i. modo.
Nuptie arum. est cõiunctio legitima viri ⁊ uxoris.

OB prepositio. i. propter.
Obelus i. interpretatur veru.
Obeliscus obelisci interpretatur veruculum.
Obesus a. um. res pinguis ⁊ rotunda.
Ob ere cis. obstaculum. vel impedimentum.
Obẽcio is. ere. est opponere.
Obliuisco eris. sci. est memoriam alicuius rei amittere.
Obolus i. moneta quedam est.
Obses idis. qui dari solet imperio alterius.
Obstipus obstipa pũ. res q̃ portat caput inclinatũ.
Obticeo es. ui. ere. tacere.
Obtrecto as. are. est reprehendere q̃ alius facit
Occido is. penultima breui ideſt cadere.
Occido is. penultima longa ideſt interficere.
Ocyor ⁊ ocyus ab ocys quod interpretatur velox.
Occiput itis. est posterior pars capitis.
Octi es aduerbium. i. octo vicibus.
Occulo is. ui. ere. est abscondere.
Oeconomica orum. est quidã liber Aristotelis.
Oedipus odis. rex fuit thebarum.
Oenomelli.
Oesopum i. lana succida.
Offella offelle. est caro sine ossib⁹: offa offe ꝑ eodem.
Officio is. eci. cere est nocere.
Olearos i. est quedam insula.
Oleaster tri. est oliua siluestris.
Oleagin⁹a. um. res oliue vel ad oliuã pertinens.
Olenos oleni est ciuitas italie.
Oleo es. ui. ere. est fragrare.
Olfacio olfacis olfacere est odorẽ alicuius rei hauire ⁊ sentire.
Olim aduerbium. i. in alio tempore.
Olimpionices e. olimpie victor.
Omasum i. intestinum pingue
Onichus. quidam lapis preciosus.
Opacus a. um. est res umbrosa ⁊ obscura.
Operio is. ui. re. est tegere.
Opes um. diuitie.
Opilio onis est pastor ouium.
Opimus a. um. est res fertilis ⁊ pinguis.
Oporinos interpretatur autumnalis.
Operior iris. iri. est aliquem expectare.
Optimates um. boni ⁊ principales ciues.
Opus untis. est ciuitas grecie.
Ora e. finis vestium vel littus maris.
Orbis bis. rotunditas.
Ordior ordiris est incipere vel telam ponere.
Oricum orici oppidum thracie.
Origanum i. est quedam herba cognita.
Origenes is. nomen ꝓprium viri.
Orion onis. est quoddam astrum.
Orithia e. est cõiunx boree.
Orygis. est animal incognitum.
Orobus orobi interpretatur arum ideſt quoddam legumen.
Orodes is. est nomen ꝓprium viri in vergilio.
Orthographia e. est scientia recte scribendi.
Oscen inis. est qui cum ore canit.
Oscina e. est mulier sic canens.
Osyris idis. est quidam deus egyptiorum.
Oximeli potio ex aceto ⁊ melle.

QUabulum i. est cibus quem bruta deglutiunt.
Pabulor pabularis pabulari est ire ad ꝓcurandum pabulum.
Pachinus i. est mons sicilie.
Paciscor eris. cisci. est pactum facere.
Pacuuius pacuuij. quidam poeta antiquus fuit.
Pactolus pactoli. est flumen lidye.
Padus padi est flumen italie.
Pagina pagine est folium libri.
Pean anis. apollo aut laus illius.
Pango gis. pepigi. ere est pactum facere.
Pagus i. est parua villa.
Pallas antis. est filius regis euandri.
Pallas adis. dea minerua.
Palmes itis. ramus vitis anteq̃ scindatur.
Palus udis. congregatio aque.
Palus i. costis siue paruulum signum.
Panaretos i. omnes virtutes continentes.
Pando is. di. ere. aperire vel manifestare.
Pango is. gi. ere. plantare vel componere.
Pansa e. qui habet grandes pedes ⁊ amplos.
Panter eris. species est lupi.
Papauer eris. quedam herba somnifera.
Pape interiectio admirantis.
Papas e. interpretatur auus aui.
Papilio onis tentorium.
Paradisus paradisi est hortus.
Paragoga interpretatur deductio.
Parascene interpretatur preparatio.
Parco is. est indulgere vel custodire.
Parmessus i. fluuius boetie.
Parthenops pis. neapolis italie ciuitas.
Partior iris. dimidere vel dare partem.
Parturio is. est voluntatem habere pariendi.
Pasco pascis paui pascere est pastum pecoribus prebere.
Pascor eris. pro eodem.
Pascua e. ager vbi animalia pascuntur.
Passus us. ui. spacium terre quod inter vtrũq̃ pedis capimus ambulando.
Pastinacha che. quedam herba sic nominata vel piscis.
Pateo es. tui. est manifestum esse.
Patagia quidam fluuius sicilie.
Patina e. sartago vel scutella ampla.
Patrisso as. are. est patrem imitari.
Paulatim aduerbium. i. sensim.
Pecten inis. barba inferior.
Pecto is. ere. est pectinare ⁊ cum pectine ornare.
Pecus oris. omne animal quod hominis imperio ꝑ pabulo terre pascitur.
Pecus pecudis ouis.
Pedo onis. quod hz grandes pedes ⁊ amplos.
Pedes itis. homo vel mulier pedester incedens.
Pegasus pegasi equus alatus.
Peiero as. aui. are. aio fallendi vel falso iurare.

Pelamis is.quidam piscis vulgo dicitur tonina.
Pelecā anis.auis pelicanus.
Peligni orum.populi sunt italie.
Pelion i.mons est in thessalia.
Pellicio is.ere.est blanditijs attrahere.
Pello is.pepuli ere.abigere ⁊ extrudere.
Pelorus mons est sicilie.
Pelvis is.conca ad lauandum pedes.
Pelusium ij.ciuitas egypti.
Penates tum.priuati dij domibus presidentes.
Pendeo es.ere.est suspensum esse.
Pendo is.ere.est soluere ⁊ dare pensionem.
Penes prepositio.i.iuxta vel prope.
Penitus aduerbium:ideſt omnino
Pentheucon quod est quinq; rerum:vel quinq; res complectitur.
Pentheus ei.quidam rex thessalie.
Penus penoris:prouisio rerum que ad nutriendū sunt necessarie.
Penus us.pro eodem.
Pera pereſaccus vulgo dicitur tasca vel diasca.
Perendie aduerbium:ideſt post cras.
Perendino as.are.est prolōgare vel differre de die in diem.
Percello lis.perculi ere:est percutere.
Pergamus pergami:ciuitas minoris asie.
Pergama orum.troiana ciuitas.
Perimo is.mi.ere.occidere.
Perpes tis.res perpetua ⁊ continua.
Perpetior tis.perpeti ē sufferre ⁊ sustinere vsq; ad mortem.
Perpetro perpetras perpetrani pperrare:est cōmittere ⁊ capitur in malam partem.
Perrhebus a.um.quecunq; res thessalie.
Petaso petasonis:caro suilla salsa.
Pharinx pro gutturis faucibus.
Pharmacopola le.medicamētorum venditor.
Phaselus nauicula.
Phrenesis sis.quedam infirmitas.
Phasis idis.nomen proprium fluuij.
Phalanx gis.agmen militare.
Phyans vntis.ciuitas aphrice.
Phileros oris.nomen proprium viri.
Phillis idis. quedam regina thracie.
Phileter eris.piscis est certa species ceti.
Philus untis.ciuitas est in aphrica.
Phoca phocelupus marinus
Phocis idis. regina fuit in grecia.
Phocus phoci eaci filius fuit nomen proprium.
Phenissa phenisse.mulier illius patrie.
Phorcyn deus marinus qui porchus.
Phrenitis non phrenesis est insania.
Phrix gis.homo prouincie phrigie.
Phrygia gie.femina eiusdem prouincie.
Phthisis sis.intrinseca infirmitas
Picenum ni.quedā prouincia scz marchia anchone.
Picentinus picentina num.res illius prouincie.
Picus pici quidam vir conuersus in auem illaz sic dictam.
Piga pige interpretatur clunis.
Pigardus pigardi species est aquile.
Pila le.est pomuz ex corio ad ludendum.
Pila pile lapidea columna.
Pileus pilei indumentum quo caput tegim?:vulgo dicitur birretus.
Pilene pilenes quidam ciuitas etolie.
Pilus pilia pelle dicitur:qz ab ipsa procedit, vnde capillus capilli.capitis pilus.
Pilo pilas pilare est accipitrem clamare.
Pipilo pipilas est certā auem resonare ⁊ clamare.
Piper piperis certa species nimis calida
Pinso pinsis ere.est terere ⁊ tondere frumētum.
Pira pire lignoꝝ strues:igne accensa.
Piracmon piracmonis nomē proprium cidopis.
Piramis piramidis quelibet alta structura q̄ a latitudine incipit:⁊ in angustum finitur.
Pyrene pyrenes montes pyrenei in hispania.
Piretrū piretri quedam radix.
Pirois piroentis vnus ex equis solis.
Pyropus pi.carbūculus:quidā lapis preciosus est
Pistris pistris nomen nauis.
Piteleō piteleōtis nomē proprium cuiusdā viri greci
Pithō pithonis quidā draco ab appolline occisꝰ.
Pithi?pithia pithium possessiuū istius dei.
Pytisma pytismatis interpretatur irroratio.
Placo placas placaui care.est iratum mitigare.
Pleuron pleuronis ciuitas etolie.
Plaga plage regio siue ripa.
Plaga plage rete ad animalia fera capienda.
Plaga plage vulnus
Platanon platanonis locꝰ vbi platani nascunt.
Pneuma pneumatis.ideſt spiritus.
Podalyri?podalyrij quidam medicus fuit.
Polydámas antis.nomen proprium cuiusdā viri troiani.
Polydor? polydori filius fuit regis priami.
Polymnestor polymnestoris rex fuit thracie.
Polipus polypi certꝰ piscis multos habēs pedes.
Polycletus polycleti nomen proprium cuiusdā statuarij.
Polis polinis subtilior pulvis farine
Pollux pollucis filius iouis.
Podagra podagre quedam infirmitas pedum.
Portulaca portulace quedam herba nimis frigida
Porsena porsene quidam rex ethruscorum.
Pompholix gis.eris scoria hispane dicitur attutia
Pondo in plurali pro libra.
Pone prepositio ⁊ aduerbium:ideſt retro vel post tergum.
Popeanum ni.quoddā muliebre vnguentum.
Popisma popismatis semen q̄ emittitur in coitu.
Poples poplitis pars pedis que genu opposita est
Populus populi vimus quedam arbor.
Portio portionis:ideſt pars.
Posteri posterorum qui post nos futuri sunt ꝓprie sunt filij nepotum ⁊ infra.
Postis postis valua ostij.
Posticus postica posticum:res q̄ a posteriori vel interiori parte stat.
Posticus postici ostiū in posteriori parte edium
Postridie aduerbium:ideſt vna die post.
Potior poteris vel potiris potiri est rem desideratam obtinere ⁊ possidere.
Poto potas potaui potare bibere vel potū prebere
Pranicors pranicordis dicitur prauus corde.
Pre prepositio:ideſt ante.
Preceps precipi tis res crassa ⁊ turbata.
Precipito precipitas precipitare est cadere vel precipitio aliquid obtinere.
Precox cis.res que cito ad maturitatem venit.
Precoquus precoqua precoquum pro eodem.
Precordia orum.sunt certe tele ante cor existentes.
Predo predonis raptor.
Predico predicas.predicare est admonere: vl bona enunciare
Predico predicis.predixi ante dicere vel diuinare.
Preneste prenestis italie oppidum.
Prepes prepetis auis volans.
Preputium preputij pellis qua virilis membri caput coopertum est.

Pres predis: qui multa habet predia.
Presbyter presdyteri: interpretatur senior.
Prester presteris: quoddam genus serpentum
Presto indeclinabile res: presens vel que in presentia est.
Presul ulis. cōmune homo vel mulier qui preest.
Prestigie arū. quedā species artis magice.
Preter prepositio exceptiua.
Priapus priapi deus hortorum.
Pridie aduerbium. i. vna die ante quasi heri.
Primitie primitiarum que in aliqua re sunt prima t principalia.
Primates tū. q̄ primi t pcipales sunt in ciuitate
Primores um. pro eisdem.
Princeps principis.
Proauus proaui pater aui.
Probum pbi vituperium.
Probus pba pbum: res bona t approbata.
Procella pcelle tempestas.
Proceres pcer: nobiles t principales homines.
Proceru s pcera um. res alta t longa in sua specie.
Proculco as. aui. est pedibus aliquid conculcare.
Procumbo bis. est pcul cadere vel cubare.
Prodigo is. gi. ere. vastare vel destruere.
Prodo is. ere. manifestare t proditorie tradere.
Profanus na. num. res nō sacra.
Profestus a. um. res nō festa.
Proficio cis. ere. est pfectum t vtilitatem facere.
Proficiscor eris. cisci. ad aliquē locū ire.
Profiteor eris eri. est pfectionem facere.
Prohibeo phibes ere. est vetare.
Promineo pmines pminere est in alto t eminenti loco manere.
Pronepos puepotis: filij nepotis vel neptis.
Proneptis filia nepotis vel neptis.
Pronus. na. num. res flexa t inclinata.
Prope ppositio iuxta in loco.
Propino as. est poculū dare de hoc quod superat.
Propontis idis. mare ppe cōstantinopolim.
Propheres te. vir pphera.
Prophetissa pphetisse mulier que pphetat.
Propter ppositio ad dandum rationem.
Pro seucha pseuche hospitale pauperum.
Prosyuna psyune oppidum thessalie.
Protheus q̄dam deus maris.
Protogenes is. primo genitus.
Pseudo in compositione falsus est.
Prototypum prototypi originale.
Prurigo prurigīnis or. ardor t adustio carnis cogēs ad scalpendum.
Prunus pruni arbor pruno rum.
Psaltes dicitur peritus in cythara vel organo.
Ptisis is. quedam infirmitas intrinseca.
Ptysana ne. succus ordei vel aqua cocta cū ordeo.
Publipor porris. publij seruus.
Pugil ilis. qui certat pugnis.
Pugillares um. tabule ad scribendum.
Puls tis. sorbitiuncule vel pulmētum ex farina.
Pulminar ris. cervical vel pulminus.
Pupa pupe statiūcule quasi modū filiarum iunē cule faciunt.
Pupus pi. p eodem: sed isti fiunt ad hois effigiem.
Pupilla le. meditullium oculi
Pupillus li. puer q̄ in tutela alicui⁹ cōstitut⁹ est.
Pus puris putredo.

Quadrige quadrigarum currus qui a qua tuor equis trahitur.
Quadragies aduerbium quadraginta vicibus.
Quadrās autis. tres vncie.
Quadrigenties. i. quater centum vicibus.
Qualus quali vas vimineum paruum: als dicit corbis.
Questus us. lucrū.
Quero q̄ris: inuestigare: petere t interrogare.
Quater aduerbiū: quatuor vicibus.
Quaterni ne. na. i. quatuor vel res continens quatuor.
Quatio tis. ere. est excutere.
Queror eris. eri. est lamētari.
Quercus us. q̄dā arbor cognita.
Questus us. q̄rela vel q̄rimonia.
Quinquatria orum. festa erāt minerue.
Quicuns vncis. quincūq; vncie.
Quinquagies aduerbiū: quinquaginta vicibus.
Quingēties aduerbiū. i. q̄nquies centū vicibus.
Quinquies aduerbiū: quinq; vicibus.
Quinqueni q̄nquene q̄nquena singulis quinq;
Quinquageni ne. na. id est singulis quinquagīta.
Quingenteni quingentene na. singulis q̄genti.
Quirinus ni. als romul⁹ rex fuit romanor.
Quirīs quiritis: romanus.
Quisquilie arū. stipule vel minutissime pales.
Quisq̄lia e. q̄dā arbor q̄rcui filis in foliis.
Quintilis lis. quidam mensis scz iulius.

Rabula le. aduocat⁹ indoctus.
Rapū pi. q̄dā radix satis vtilis: qua vē tur hoīes in multis partibus.
Raphanus raphani: radix cognita.
Rastrū rastri: instrumētum dentatum quo messa aliquibus terris teruntur.
Raucio raucis ere. est esse vel fieri raucum.
Recido recidis di. pennl. lōga. i. scindere.
Recido recidis di. pennltima breui iterum cadere.
Reclino as. aui. are. est inclinare vel humiliare.
Recuso as. aui. refutare q̄ pēdere t nolle.
Recludo cludis. ere. est aperire q̄d erat clausum.
Redimo redimis redemi redimere: est iterū emere eripere saluare.
Redimiculum li. ornamentum.
Refertio tis. fi. ire. est iterū vel multū replere.
Reficio reficis ere. est restaurare t iterum facere.
Refuto refutas refutaui are. est redarguere.
Reliquie arū. partes refidue siue ossa vel reliquie sanctorum.
Remex gis. q̄ remigat.
Ren renis veneris sedes in homine: vel est quedā intestinum.
Repo pis. repsi ere. est latēter intrare.
Requiro is. ini. ere. est iterū querere t inuestigare.
Resideo es. edi. ere. remanere: pigere t morari.
Reses dis. i. piger.
Restis is. chorda vel funis.
Resulto as. aui. are. est resilire reluctari t in contrarium ferri.
Rex regis.
Rhannes etis. nomen proprium viri in Virgilio.
Rhebus bi. nomen proprium cuiusdam equi.
Rheda currus.
Rhegium gij. vbs est in italia.
Rhetor rhetoris orator rhetoricus: vel gubernator.
Rhinnoceros otis. animal incognitum.
Riphei orum. montes sunt septētrionales.
Rhodanus. ni. fluuius est in gallia.
Rhodus di. quedā insula.
Rodaphne nes. quoddam arbustum.
Rhodope pes. mons thracie.
Ringor eris. gi. irasci: indignari t contendere.
Rito ritas a quo sunt prorito prolitas t irrito irritas.

Rimus ritus consuetudo antiqua.
Rogus rogi ignis.
Rubigo rubiginis vitiũ ferri ⁊ segetu m.
Rubrica pictura vel est regula.
Rubus rubi quedam arbuscula spinosa afferens fructũ parũ ⁊ nigrum.
Robur roboris fortitudo.
Rudens rudentis funes nauis.
Rudis is. res noua.
Rudis rudis virga pretoris.
Rudo rudis.rudi rudere est afinũ clamare
Rudus vel ruder stercus vel immundicia.
Rumex rumicis quedã herba.
Ruo ruis ruere est repente cadere.
Rusticus rustica rusticũ res agri vel ruris.
Rutenio rum. populus italie.
Rutilus rutila rutilum res rubea vel crispa.
Rutuba rutube fluuius est italie.
Rutupe rutupes ciuitas sicilie.

Saburra quidam dux fuit.
Sagus sagi saga sage.diuinator. vel diuinatrix.
Salamin salaminis ciuitas est grecie
Sales ium.facetie ẏba iocosa.
Salix salicis quedam arbor infructuosa.
Salo salis salem infundere.
Salomon salomonis rex israel.
Salome es.nomen ꝓprium femine.
Salpe salpes nomen mulieris.
Salsugo inis.sudor vel humiditas salis.
Salto saltas saltare est tripudiare.
Salum sali mare.
Sambucistes e.qui canit cũ sambuca.
Sabucistria sambucistrie.mulier que cuz illo instrumento canit.
Samos i.insula maris ionii.
Samnis samnitis homo ex samnite oppido italie.
Sanctio sanctis sanxi re.stabilire vel ordinare.
Sauerda saperde certus piscis.
Sapis sapis fluuius lombardie
Sandix sandicis genus rubre herbe.
Sapo saponis quedam confectio ad mundandum. pannos.
Sarcio sarcis sarcire ad sartores pertinet.
Sardonix chis.quidam lapis preciosus.
Sarmates sarmatevir asie.
Sarmatis sarmatidis mulier illius patrie
Sarracum sarraci currus.
Saso sasonis quedam insula.
Sabina sabine ciuitas italie.
Satias vel saties sacietas vel fastidiũ rerum.
Satelles satellitis.homo armatus qui alium sociat
Saturnalia saturnaliorũ festa erant saturni.
Scabo scabis scabi scabere est gratare
Scalarum.scale sunt per quas ab inferioribus ad superiora ascendimus.
Scalpo scalpis si.scalpere est sculpere vel gratare.
Schema schematis interpretatur figura.
Scyphus scyphi. vas erati quoddam ad sacrificandum.
Scythes scythe.vir tartarie.
Scythis scythidis mulier etiam tartarie.
Scitus a.um.res pulchra sapiens vel cognita.
Scitor.scisciteris scisciteri est ad sapiendum interrogare.
Scope scoparum. ramusculi quibus domus.mundatur.
Scopo scopis scopere ꝓprie est domum purgare vel mundare.
Scrobs scrobis.fossa maxime illa quam scrophe faciunt.
Scrypulus scrypuli quoddam pondus.
Scrupus scrupi lapis.
Scrupulus scrupuli parunlus lapis.
Scurra scurre qui turpiter iocando domos aliorum sectatur.
Sebetus sebeti.fons est in italia.
Securis securis:instrumentũ quo ligna grossa sciunduntur vel quedam arma.
Secus prepositio:ideſt prope vel iuxta.
Secus aduerbium.i.aliter vel alias.
Secundum prepositio.
Seditio seditionis dissensio inter cines.
Sedulus sedula sedulum est sollicitus ⁊ assiduus.
Seges segetis messis vel terra in qua seminatur.
Seligo seligis seligere ẽ secernere vel seorsũ eligere.
Semel aduerbiũ ideſt vna vice.
Semis semissis pondus est scilicet dimidia pars libre.
Semis aduerbium ideſt dimidium.
Senecio senecionis qui est aliquãtulum senex.
Senaculum senaculi locus vbi seniores consultandi gratia consistunt.
Senium senij senectus.
Senones populi sunt gallie.
Seorsum aduerbium ideſt separatim semotim.
Sentes sentium. spine.
Sensim aduerbium ideſt paulatim.
Seps sepis quidam serpens.
Separs separis ideſt dissimilis
Sepia sepie quidam piscis.
Sepio sepis claudere ⁊ sepe circũdare.
Sequana sequane.fluuius gallie.
Sequani sequanorũ populi istius fluminis.
Serapis serapis deus egyptior.
Seres serius populi orientales
Sero seras serani claudere vel claustra adhibere.
Sero seris seui seminare semen spargere.
Seria serie.amphora vel olla ⁊ quodlibet vas terreum.
Seria serior res sine facetijs ⁊ iocis.
Serum seri liquor qui fluit de recenti caseo dum premitur.
Sericus serica sericũ res serici.
Serta sertorũ corone ex floribꝰ facte.
Sextos ciuitas europe.
Sextilis sextilis sextili sextꝰ mensis scz augustus.
Sextans sextantis due vncie.
Sesostris sesostris rex fuit in egypto
Seuerus seuera seueriũ res austera ⁊ grauis.
Sibilus sibili sonus qui sibilando fit.
Sibina sibine quoddaz genus teli.
Sica sice gladius breuis.
Sicarius sicarij qui cum sica aliquem occidit.
Sicania sicanie:sicilie insula.
Sicanus sicana sicanũ res illius insule.
Sicheꝰ i.maritus regine didonis.
Sido sidis sidi sidere est manendo sedere.
Sydus syderis stella.
Siler sileris. alias vimen quedam arbor.
Siler siteris fluuius italie.
Siler cis.petra a qua ignis excutitur.
Siligo siliginis.certa species frumenti.
Siliqua silique soliculus cuiuslibet leguminis
Silurus siluri. ideſt certus piscis qui in nilo generatur.
Symbolum symboli conuenientia.

Simius ij. quoddã animal habẽs digitos ꝛ vultũ q̃ si humanum.
Simia simie p femella illius aialis
Simois entis .fiu. troianus.
Simplegas adis. saxũ iuxta bosphorum.
Simphonia e. cõsonantia.
Synagoga synagoge interpretatur cõuentus.
Sinapis is. quedã herba vel eius semen.
Sincerus a. um. res munda ꝛ pura.
Sinciput pitis. prima pars capitis.
Sidon sidonis: ciuitas phenicie.
Singuli e. a. vnus ꝛ vnꝰ vel quilibet per se.
Synthedra interpretatur cõfessus.
Sinon onis. quidã homo grecus.
Sinapis sinapis: ciuitas ponti.
Sineresis interpretatur cõseruatio.
Sinuessa sinuesse ciuitas italie.
Sinũ i. vas in quo lac effundit dũ mulget
Sinus us. portus maris vel ps illa q̃ est inter cõplexum pectoris ꝛ brachioꝝ.
Siphar cis. quidã rex aphrice.
Sipharium rij. vmbra culũ vel velum ad faciendũ vmbram.
Sipho siphonis editor.
Sipus untis ciuitas apulie.
Siracuse arũ. ciuitas cicilie.
Syrinx gis. syringa quedã fistula sic dicta. vel nomen proprium cuiusdã nymphe.
Syrus a. um. res regionis syrie.
Syser eris. quedã radix cuiꝰ cibꝰ est vtilis.
Sisto is. steti. idẽ est qõ sto vel maneo.
Sisto is. stiti retinere vel firmare.
Sithon onis. mons thracie.
Siticen inis. qui apud mortuos canit.
Siticina e. mulier etiã sic apud mortuos canens
Smilax acis. certa species hedere.
Soboles bolis. generatio.
Socors cordis. ignauꝰ.
Sodalis is. socius in rebꝰ iocundis.
Solen nis. aqueductꝰ siue piscis.
Soliũ solij sedes regia vel chaldaria balnei.
Solox ocis. lana grossa vel caprarũ.
Sophia e. est sapientia.
Sophos aduerbiũ interpretatur sapienter.
Sopio is. ui. facere aliũ dormire.
Sora sore ciuitas italie.
Soracte soractis mons ꝓpe romam.
Sorex icis. mus femina.
Sorbillo sorbillas sorbillare aliquan tulũ vel paulatim sorbere.
Sordes ium. immũdicia vel anaricia.
Sortes tium. responsa deorum.
Sospes tis. sanus ꝛ saluꝰ.
Sospita sospite ꝓ eodẽ. sed pertinet ad feminas
Sorer eris. interpretatur saluator.
Spado donis. priuatus virili sexu idest castratꝰ.
Spadix spadicis. ramus palme.
Spargo spargis diffundere vel respergere.
Specus us. spelunca fossa scz subterranea
Speleum i. pro eodem.
Spelinx cis. pro spelunca.
Sphinx gis. animal incognitum.
Spinter iris. armilla aurea.
Spiculũ spiculi hasta vel sagitta.
Spondeo spõdes ꝓmittere.
Sponsalia orum. mentio ꝛ promissio futurarũ nuptiarum.
Sponte a duerbium idest voluntarie.
Splẽ splenis alias lien. quod est incontraria' parte iecoris.
Spuriꝰ spurij filius qui nõ est de legitimo matrimonio natus.
Strabo nis. qui habet oculos obliquos.
Straba e. femina que etiã sic hz oculos
Strages is. multitudo hominũ mortuorũ.
Stragulum i. stratoriũ quod lecto vel sedili superponitur: ꝛ sella equi vel asini.
Strater strateris instrumentũ ad põderandũ vel aliqua ex eius lancib9.
Sterto stertis stertui stertere est naribꝰ dormiendo resonare.
Stratoma atis. genus vlceris.
Strepsireos otis. species vel genus cervorum.
Scolex scolecis.
Strenellus li. nomen ꝓprium viri.
Strigo as. a quo sunt instigo gas. castigo as.
Stylus styli graphium.
Stipo as. are. est replere vel circundare
Stipes pitis. truncus arboris.
Stirps is. pgenies siue psapia vel arbor.
Styrax styracis gutta est cuiusdam arboris que cadens gelatur.
Styx gis. palus inferorum: ꝛ nomẽ ꝓprium.
Stilopes stilopis somnus qui ex, inflatione buccarũ erumpit.
Strepo strepis ere. facere sonitum cum' pedibus.
Strideo es. ere. est soni rum facere cũ dentibus.
Strigilis instrumentũ est ferreũ quo equi gratantur ꝛ etiam patella.
Stringo is. xi. ere cõprimere.
Strix gis. auis nocturna.
Struo is. xi. ere. edificare vel ordinare.
Strues is. multitudo lignorũ cõpositorum.
Stupidus da. dum. qõ vita ꝛ sensu caret.
Suadeo es. ere. est rationibus monere.
Sub prepositio idest infra.
Suber eris. cortex quercus.
Subtus ꝓpositio ꝛ aduerbium idest infra.
Subter pro eodem.
Subscus clauicula lignea.
Subcollo as. est portare super collum.
Subula subule broca ferrea cũ qua calcei suuntur.
Sudes is. virga ad iaciendum.
Supellex lis. omne ornamentũ domus.
Superstes itis. qui sup aliũ viuit.
Super prepositio.
Suppetie arũ. gentis aditorum.
Supparus i. papilio velum vel tentorium.
Sus suis porcus vel porca.
Subucula subucule. genus vestis intime.
Susurrus susurri: sonitus apium ꝛ alterius huiusmodi.

Tabes is. sanguis corruptus.
Tabi tabo pro eodem.
Tabraca ce. ciuitas est in aphrica.
Tenarus tenari. mons apud lacedemoniam.
Taigetus ti mons alius.
Talpa pe. quoddã animal qõ semper est cecum
Talio onis. eiusdem rei cõpensatio: siue vindicta similis delicto.
Talus tali pars pedis super calcaneum.
Tango is. ere. est alicui manũ admouere.
Tantũdem tantidez alind tantum.
Tartarus ri. infernus.
Teges etis. parua domus siue tugurium.
Telegonus filius vlixis.
Tellus telluris dea terre.
Temno temnis tempsi. despicere.

Tempe q̃dam vallis theſſalie.
Tenarus mons laconie.
Tendo tẽdis tetẽdi. oſtẽdere vel aliq̃d cursũ extẽdere.
Tenus ꝓpoſitio. i. vſq;
Terapne es. locus lacedemonie.
Teredo inis. vermis q̃ in lignis nutritur.
Tereus terei. rex thracie.
Teres etis. res longa ⁊ rotunda.
Termes etis. ramꝰ vel ſurculꝰ arboris.
Tergeo es. tergo gis. eſt mundare.
Termine. na. res trina vel quilibet tres.
Tero is. ui. ordinare vel cõſtruere.
Thebe arum. quedam ciuitas boetie.
Thebe es. ciuitas egypti.
Thebais idis. opus ſtatij poete.
Theca interpretatur capſa.
Theodoricus fuit quidã rex gottorum.
Thera re. inſula eſt callymachi.
Terme arũ. balnea.
Theſites is. vir grecus.
Theſeus ei. rex athenarum.
Theris idis. mater achillis.
Thimus mi. q̃dam herba.
Thos otis. quoddã animal cognitum.
Thomint chos.
Thorax thoracis q̃dã arma ſiue veſtis q̃ vſq; ad cingulum protẽditur.
Thule es. q̃dam inſula ſeptẽtrionalis.
Thrace es. regio europe.
Thrax cis. vir ex thracia.
Thrafibulus li. hõ fuit in athenis.
Thraſſa nomẽ proprium femine apud athenas.
Thiara e. mitra regum.
Tybia tybie quoddã inſtrumẽtũ muſicum.
Tibicẽ tibicinis. qui canit cum tibia.
Tibicina e. femina q̃ ſic cũ tibia canit.
Tibur is. ciuitas italie.
Tiburs tiburtis. res illiꝰ ciuitatis.
Ticinus ni. flumẽ italie.
Tilia e. q̃dã arbor vulgariter ỏr ſabina.
Timpaniſtes e. qui timpanũ pulſat.
Timpaniſtria ſtrie. femina illud agẽs.
Tingo gis. xi. colorare vel tinctura inficere.
Timens timei. quidã philoſophus fuit.
Typheus phei. vnus ex gigantibus.
Tyrus tyri. ciuitas phenicie.
Titillo las. eſt incitare ⁊ inflãmare ad luxuriam.
Titillaꝰ ns. illa inflammatio vel incitatio.
Tityrus tytiri nomẽ proprium cuiuſdam paſtoris apud Vergilium.
Tmolus li. mons lidie.
Toga ge. veſtis romanorum.
Tollo lis. ſuſtuli ere. eſt leuare ⁊ auferre.
Tomo mi. interpretatur inciſio.
Tono tonas tonui tonitruũ facere.
Tophus tophi. quedam ſpẽs lapidum.
Torcular torcularis. calcatoriũ vel plũ quo vue vel aliquid fic exprimitur.
Torcuma atis. vas tornatum.
Torqueo es. cruciare vel voluere.
Torquis is. circulus aureus circa collum.
Torris is. lignum ſeminuſtum.
Trabs vel trabes. lignũ groſſum domꝰ trãſuerſans ſuper quo laquearia edificantur.
Trache traches. eadẽ eſt thracia.
Trachin inis. ciuitas boetie.
Traduco cis. xi. trãs vltra ducere vel accuſare.
Tragula tragule. genus eſt teli.
Trahо is. eſt p vim ⁊ raptando aliquid portare.
Trames itis. via ſtricta.
Trans ꝓpoſitio. i. ex illa parte.
Trabs bis. regio.
Trebia bie. fluuius italie.
Trabula le. q̃dam vallis in italia.
Treſſis is. tres libre.
Trenir iri. populi ſunt gallie.
Tribus bus. progenies.
Triche arum. capilli.
Tricies aduerbiũ numerandi triginta vicibus.
Tricenties aduer. nume. i. tribus vicibꝰ centum.
Tribulũ li. inſtrumentũ quo meſſes teruntur.
Tribulus li. quedam herba ſpinoſa.
Triceni ne. na. ſinguli triginta.
Tricuſpis dis. res habens tres cuſpides.
Trieteris idis. ſpacium trium annorum.
Triens entis. tres vncie.
Trigeſſis. i. triginta libre.
Triptoton: quod cõſtat ex tribus rebus.
Tripus odis. res habens tres pedes.
Triton onis. deus maris.
Triquetra tre. ſicilie inſula.
Triuicus ci. quidã locus prope romã.
Troas adis. quedam regio troie.
Tros otis. rex troie.
Trudo dis. ſi. impellere ſiue impingere.
Trux cis. res crudelis auſtera et fera.
Tuba tube. fiſtula cantatoria.
Tubicẽ inis. qui canit cum tuba.
Tubicina ne. mulier que etiã canit cũ tuba.
Tuber eris. fungus q̃ ſub terra naſcit ⁊ nutritur.
Tuder tuderis. quedam ciuitas italie.
Tuders tudertis. res illius ciuitatis.
Tueor eris. aſpicere vel defendere.
Tugurium tugurij caſſellula quam ſibi faciũt cuſtodes vinearum.
Tumulus li. promontoriũ terre vel ſepulchrũ.
Tumultus tus. multoriũ garritꝰ quaſi tumorꝰ multꝰ
Tundo dis. inclinare pcutere ↄberare.
Tunica tunice. veſtis quedã qua antiquitꝰ hoies vtebantur.
Tueor tueris. aſpicere.
Turgeo turges turgere: eſt inflari.
Turbo onis. vertigo vel volubilitas vẽtorum.
Turtur: genus auis.

Tacia vacie. qui curuant crura ambulando.
Tacienus vacieni pro eodem.
Tacienum ni. viole ſilueſtres.
Tadũ vadi. locꝰ breuis fluminũ quo pedeſter trãſiri poteſt.
Tafer ra. rũ. res callida ⁊ ingenioſa.
Tagio vagis. ire. eſt infantẽ plorare.
Taide aduerbium. i. multum.
Talue arũ. ianue ſiue porte.
Tanus ni. cribrum.
Tarus ra. rum. i. curuus.
Tarix varicis: venarũ nodus.
Tas vadis: obſes vel fideiuſſor.
Tates tis. qui naturali inſtinctu futura dicit.
Taticanus ni. mons prope romam.
Uberybeti. mamma et fertilis.

Vaticinor vaticinaris: naturali instinctu diuinare vel prophetare.
Vectis vectis. veru ferrũ quo ostiũ firmatur.
Verbena ne. quedam herba.
Vehementer aduerbiũ. i. multum.
Veho is. ere. est in se aliquid portare.
Vectigal lis. tributũ qd̃ dñis vehitur.
Venastrũ: locus campanie.
Veneo nis. nire. est vendi.
Venetus ta. tum. res vrbis venetie.
Venalia lie. quedã nympha.
Venus veneris: dea amoris.
Ver veris: certa pars anni.
Veratrũ tri. quedã herba.
Verber eris. flagellum.
Verna ne. seruꝰ q̃ in domo nascitur.
Vernus na. nũ. res veris.
Verona ne. ciuitas italie.
Vepres vepriũ spine.
Verris ris. porcus cũ testiculis.
Verro is. re. est scopare siue radere.
Versus prepositio. i. contra.
Veruex ecis. aries.
Veru indeclinabile hasta ferrea proprie qua in coq̃nis vtuntur.
Vertagus gi. canis qui perdices inuestigat.
Vertigo ginis. globus siue conuolutio ⁊ cõgiratio que fit a vento in terra.
Vesenus ni. mons campanie.
Vesuuius i. pro eodem.
Vesulus li. mons italie.
Vesper vesperis vltima pars diei siue stella quedã.
Vestras atis. res vestre patrie.
Vfens entis. fluuius italie.
Vibex icis. plage vel insignia verberum in corpore humano.
Viburnum ni. quedam arbor.
Vicies aduerbium viginti vicibus.
Viceni ne. na. singulis viginti.
Vicem a vice. fortuna vel qd̃ venus expectat qñ vicissim aliquid fit.
Vietus a. um. languidus a. um.
Vigessis. viginti et sex.
Vinaciũ cij. grana vue iam presse.
Vinalia orum. festa vini.
Vinci o cis. vinxi. ligare.
Virus viri asperitas odoris hoĩs siue venenũ.
Viriatus ti. quidã dux hispanus.
Viscum sci. glutum quo aues capiuntur.
Viscus eris. caro siue loca circunfusa cordis.
Viso is. ere. ire ad videndum.
Vlciscor eris. punire vel vindicare.
Vligo inis. humiditas terre.
Vltra prepositio. i. ab illa parte.
Vnedo onis. q̃dã arbor siue fructꝰ eiꝰ qui est rubeꝰ ⁊ rotũdus quantitate vero minor nucibus.
Vnio vnionis: lapis preciosus.
Volucris cris. res leuis.
Volucris is. auis.
Voluox ocis. vermis est minor eruca corrodẽs pubescẽtes vuas: alꝰ conuoluolus dicitur.
Volux cis. homo fuit in aphrica.
Vomis eris. ferrũ qd̃ infigitur dentali aratri.
Vnguen inis. vnguentũ vel succus.
Vpupa vpupe: quedã auis parua.
Vrgeo vrges: coercere vel stringere.
Vsq̃ adeo. i. vsq̃ quo.
Vstica ce. locus apulie.
Vter a. um. i. quis ex duobus.
Vter vtris. vas de corio ad vinũ portandũ.
Vtica vtice: ciuitas aphrice.
Vulcania: festa fuerunt vulcani.
Vultur uris. quedam auis.

Xenos interpretatur hospes.
Xenium xenij: munus quod mittitur hospiti.
Xenos interpretatur siccus.
Xerampelinus a. um. res viridis.
Xerolophos dicitur sepulchrum.
Xilon li. interpretat̃ lignum.
Zoilus poeta.

¶ Finis vocabularij.

¶ Aelij Antonij Nebrissensis lexicon seu paruum vocabularium in quo breuiter inuenies vocabula scholasticis valde necessaria.

Vocabula barbara emẽdata in latinũ versa.
Vocabula adnumerandũ.
Vocabula multipliciũ noĩm.
Vocabula consanguineorũ et cognatorum.
Vocabula affinium.
Vocabula membrorũ hominũ exteriorum.
Vocabula membrorũ hominũ interiorum.
Vocabula partiũ hoĩm cõmuniũ.
Vocabula humorũ excrementorũ corporis.
Vocabula officiorũ hominum.
Vocabula edificiorũ publicorũ et priuatorum.
Vocabula contignationũ tectorũ.
Vocabula ornamentorũ virorũ et feminarũ.
Vocabula quorũdam eduliorum.
Vocabula supellectiliũ multarũ.
Vocabula ponderum.

¶ Vocabula barbara emendata. per latina verba.

Barba barbe pili faciei hominis.
Pileus pilei indumentũ capitis.
Penula penule cappa siue palliũ.
Tunica e. vestis quã induimus post thoracem.
Suppar⁹ i. linea vestis q̃ a femis apd̃ carnẽ portat̃.
Subucula e. pro eadem: sed est hominis.
Non gero lobodiũ ij.
Non birrum i.
Non tunica e.
Non sanguis.
Non camisia e.
Non interula e.

Thoracis. pro quadã veste hominis q̃ vsq; ad cingulum protenditur.
Thureus i. quodcunq; vas ad modũ amphore.
Thenophorũ i. vas ad ponendũ vinũ.
Equalis is. vas ad imponendũ aquam.
Arca e. pro quacunq; capsa.
Arcula e. pro eodem.
Scrinĩ nĩ. capsa ad reponendũ libros.
Tacta e. capsa ad ponendũ panem
Tucanica lucanice. intestinũ alijs carnib⁹ minutis plenum.
Loditrix cis. p femina q̃ ordinat cibos in coquina.
Locus i. p hoie etiã cibos ordinante.
Tiberaulus i. diminutiuũ ab vter vtri.
Tucerna ne. instrumentum quo oleo infuso ꝛc. nos illuminans.
Pretor ris. qui exercitat penas alicui impositas.
Techitus ti. vas ad infundendũ oleum.
Tella e. vas terre ad aliquid coquẽdũ.
Globus ligneus truncus rotundus.
Forcipes vel cultri tonsorij.
Tonsor ris. qui radit barbam.
Stramentũ scriptorũ est.
Calceus indumentũ pedum.
Patina vasis genus quo dapes elixe in mensam referuntur.
Sapo nis. q̃dã cõfectio qua pãi bñ mũdant.
Subligar ris. pro brachis.
Lustrum pro lupanari.

non archipons.

non pithalphum i.

non tenacium i.

non longanimitas.

non coquinatrix.
non coquinator.
non pilasca e.
non crucibulum i.

non petro onis.
non lenticula e.
non fidelia e.

non forcex cis.
non barbitonsor.
non incaustum i.
non sotular aris.
non platenaci.

non carborium ij.
non cantabula e.
non torgillium ij.

Nomina numeralia vnus vna vnum: duo due duo: tres tria: quatuor: q̃nq; sex: septẽ octo: nouem: decem: vndecim: duodecim: tredecim: quatuordecim: quindecim: sexdecim: decem et septem: decem et octo: decem et nouem: viginti: vigintiunus: vigintiduo: vigintitres: vigintiquatuor: vigintiquinq; viginti sex vigintiseptem: vigintiocto: vigintinouem: triginta: quadraginta: quinquaginta: sexaginta: septuaginta: octoginta: nonaginta: centum ducenti te. ta. vel bis centum. trecenti te. ta. vel trecentum. quadringenti te ta. vel quatercentum: quingẽti te. ta. vel quinquies centũ. sexcenti te. ta. vel sexies centum: septingenti te. ta. vel septies centum. octingenti te. ta. vel octies centum. nongenti te. ta. vel nonies centum. mille adiectiuum vt mille homines. mille substantiuum. vt mille hominum. duo mille adiectiuum. duo milia substantiuum. tres mille vel tria milia. quatuor mille vel quatuor milia. q̃nq; mille vel quinq; milia. sex mille vel sex milia. octo mille vel octo milia. nouem mille vel nouem milia. viginti mille vel viginti milia. triginta mille vel trĩginta milia. quadraginta mille vel quadraginta milia. quinquaginta mille vel quinquaginta milia. sexaginta mille vel sexaginta milia. septuaginta mille vel septuaginta milia. octoginta millevel octoginta milia. nonaginta mille vel nonaginta milia. Centum mille vel centum milia. ducenti mille vel bis cẽtum mille. ducenta milia vel bis centum milia. trecenti mille vel trecentũ mille. trecenta milia vel trecentum milia. quadringenti vel quater centum mile. quadringẽta miliavel quater centum milia. quingenti mille vel quinquies centum mille. quingenta milia vel quinquies centum milia. sexcenti millevel sexies centum mille. sexcenta milia vel sexcies centũ milia: septingẽti mille vel septies centũ mille. septingenta milia vel septies centũ milia. octingenti mille vel octies centũ mille octingenta milia vel octies centum milia. nongenti mille vel nonies centũ mille nongenta milia: vel nonies centum milia. Quod vulgo dr cõpte. r. c. m. latine dr decies cẽtũ mille vel decies cẽtũ milia. ⁊ sic dos cõptes vicies cẽtũ mille vel vicies cẽtũ milia. tres cõptes tricies centũ mille vel trecies cẽtũ milia. quatre cõptes quadragies cẽtũ mille vel quadragies centũ milia: ⁊ sic de reliqs.

Nomina diuidua q̃ significant diuisionẽ et separationem ab alijs vulgo cadatanus de rans en ranta. Singuli bini: trini: quaterni: quinqueni: sexeni: septeni: octoni: noueni: deni. vndeni: duodeni: terdeni: quaterdeni: quindeni: sendeni: deniseptẽi: denioctoni: deni noueni: viceni: vicenisinguli: vicenibini: vicenisepteni: viceniocteni: vicenino ueni: triceni: quadrigeni: quinquageni: sexageni: septuageni: octogeni: nonageni: centeni: duceni: pro ducenteni: triceni pro tricẽteni: quadringeni pro quadringenteni: quingeni p quingenteni: septingeni pro septingenteni: octingeni pro octingenteni: nongeni vel noningeni pro nongeniteni mille: ⁊ sic de reliquis.

Nomina ordinalia que significant illius numeri vltimum: ⁊ quandoq; ipsum numerum primus: secundus: tertius: quartus: quintus: sextus: septimus: octauus: nonus: decimus: vndecimus: duodecimus: tredecimus: quartusdecimus. quintusdecimus: sextusdecimus. decimusseptimus: decimusoctauus: decimusnonus: vigesimus: vigesimusprimus ꝛc. tricesimus: quadragesimus: quinquagesimus: sexagesimus: septuagesimus: octogesimus: nonagesimus: cẽtesimꝰ: ducentesimus: tricẽtesimus: quadrigentesimus: q̃ngentesimus: sexcentesimus: septingentesimus: millesimus: bis millesimus: ter millesimus: quater millesimus: quinquies millesimus ꝛc.

Aduerbia significãtia toties illũ numerũ semel bis: ter: q̃ter: q̃nq̃es: sexies: septies: octies: nonies: decies: vndecies: duodecies: tredecies: q̃tuordecies: q̃ndecies: sexdecies: decies septies: decies octies: decies nonies: vicies: tricies: q̃dragies: q̃nq̃gies: sexagies: septuagies

octogies.nonagies. cẽties.ducẽties. trecẽties. quadringẽties.q̃gẽties.sexcẽties.septingẽties.octingẽties.nongẽties.vel noningẽties.millies.bis millies ter millies ꝛc. ¶ Animaduertendũ est ꝙ infra cẽtũ et vltra viginti minor numerus põt p̃cedere maiorẽ mediante coniũctione:vt vnus ꝛ viginti: primus ꝛ vigesimus singuli ꝛ viceni.semel ꝛ vicies.

¶ Possumus q̃ vnus ꝛ duo demere de maiori nũero:vt duo de viginti p̃ decẽ ꝛ octo:vnũ de viginti vel vndeuiginti p̃ decẽ ꝛ nouẽ vel vndeuicesimus duo deuicesimus ꝛ sic de ceteris.

Sunt alia noĩa a numeralib⁹ noĩb⁹ deducta certe cuiusdã significationis: qualia sunt q̃ sequuntur.

Simplex icis.res sine plica.i. non duplicata.

Duplex icis.res duplicata.

Triplex icis.res triplicata.

Quadruplex res quadruplicata.

Quintuplex res quintuplicata ꝛc.

Simplum simpli tantũdem.

Duplum bis tantum. Triplum ter tantum.

Quadruplũ quater tm̃. Quintuplũ q̃ꝫ tm̃.

Sextuplũ sexties tm̃. Septuplũ septies tm̃.

Octuplũ octies tm̃. Decuplũ decies tm̃.

Cẽtuplũ cẽties tm̃.ꝛ sic de ceteris.

Binus a.um.i singuli duo.

Trinus a.um.i.singuli tres.

Quadrinus a.um.i.singuli quatuor.

Biẽnũ nij.duorũ annorũ. Triẽniũ ij.triũ annor.

Quadriẽniũ ij.quatuor annorum.

Quinquẽniũ ij.quinq̃ annorũ.

Sexẽniũ sex annorũ. Decẽniũ decẽ annorum.

Cẽtẽniũ cẽtũ annorũ. Biduũ bidui duo dies.

Triduũ dui.tres dies. Quatriduũ i.quatuor dies.

Binoctium due noctes. Trinoctiũ tres noctes.

¶ Homo inis.cõe ab humo deducitur.

Vir ri.maritus:vel qui venit ad etatẽ virilẽ.

Mulier eris.ōr q̃ amplius virgo nõ est.

Infans tis.i.non loquẽs.

Puer pueri a puritate dicit: qr pusillus est.

Puella puelle quasi pua puera.

Adolescẽs cõe q̃ iã attingit q̃ndeci annorũ etatẽ.

Iuuenis cõe q̃ iam aptus est ad laborẽ.

Senex senis:q̃ ex senectute iã morti p̃pinquior.

Anus an⁹.vetula.

Puberes q̃ iam apti sunt ad gñandũ.

Impuberes qui ad gñandũ adhuc nõ sunt apti.

Ingenu⁹ ingenui. q̃ natus est liber.

Liber ri⁹ liberti qui ex seruo fact⁹ est liber.

Libertin⁹ q̃ iuste seruitute manumissus est.

Seru⁹ serui captiu⁹. Serua serue ancilla.

Mancipiũ mancipij seru⁹ vel serua.

Famul⁹ famuli liber q̃ spõte alicui seruit.

Mercenari⁹ mercenarij q̃ propter diurnũ denariũ laborat.

Erro ꝛ fugitiu⁹ q̃ fugit.

Veterator seruitor antiqu⁹.

Nouitiꝰ ij.seruitor q̃ nouiter est empt⁹.

Mango onis.q̃ seruos vẽdit.

Lecticari⁹ q̃ ducit lecticas.

Herul⁹ li. bainlus.

Pr̃ ꝛ genitor idẽ. Mater ꝛ genitrix idẽ.

Parẽs pater vel mater.

Filiꝰ ꝛ natꝰ idẽ. Filia ꝛ nataidem.

Auꝰ aui.p̃ patris vel matris.

Auia e.mr̃ patris vel matris.

Proauꝰ proaui.auꝰ p̃ris vel matris.

Proauia auia patris vel matris.

Atauꝰ atauí alteriꝰ parẽtis proauꝰ.

Atauia e.alteriꝰ parẽtis proauia.

Maiores istis antiq̃ores.

Nepos nepotis filius filij vel filie.

Neptis filia filij vel filie.

Pronepos potis.nepos filij vel filie.

Proneptis tis. neptis filij vel filie.

Abnepos tis. pronepos filij vel filie.

Abneptis tis. proneptis filij vel filie.

Minores omnibus his posteriores.

Patruus germanus patris.

Amita germana patris.

Auunculus germanus matris.

Matertera germana matris.

Patruus magnus germanus auie

Amita germana patris.

Auunculus germanus matris.

Matertera magna germana auie.

Frater fratris. germanus.

Soror sororis germana.

Patrueles primi filij duorum fratrum.

Patrueles prime filie duorum fratrum.

Sobrini ꝛ consobrini filij germani vel germane

Germanus filius vnius ꝛ eiusdem patris ꝛ matris

Nepos ex fratre.nepos germani.

Nepos ex sorore nepos germane.

Neptis ex fratre:notum est.

Neptis ex sorore vt supra.

Consanguinei p̃pinqui ꝛ cognati.

Affines viri ꝛ vxoris cognati.

Maritus ti. vir mulierem habens.

Vxor vxoris mulier habens virum.

Coniunx gis.maritus vxor.

Nouerca ce.secunda vxor respectu filiorum prime.

Vitricus viti ci.scõs mariꝰ respectu filiorũ primi.

Priuignus i.germanꝰ ex altero parentum.

Priuigna e. germana vt supra.

Pellex cis.que cũ eo corpus miscet q̃ habet vxorem

Riualis lis.qui habet amicam.

Palla ca ꝛ concubina:q̃ cũ celibe viro corp⁹ miscet.

Vxoris frater notum est.

Vxoris soror notum est.

Socer soceri.pater vxoris vel mariti.

Socrus crus.mater vxoris vel mariti.

Socrus magna:mater soceri vel socrus.

Socer magnus:pater soceri vel socrus.

Scortum ti. mulier lupanaris.

Lenetrix cis.que ob turpe lucrum quocũq̃ loco corpus venereis actibus prebet.

Sponsus sponsi ōr a spondeo:qr spopõdit sei matrimonium consentire.

Sponsa sponse femina ōr vt supra.

Pater spiritualis.compater.

Mater spiritualis:commater.

Filius spiritualis notum est.

Filia spiritualis.

Nutrix cis.que filiũ alienum suo lacte nutrit.

Collactaneꝰ eodem lacte cum alieno nutritus

Collactanea femina:vt supra.

Pedagogus q̃ infantẽ instruit in moribꝰ ꝛ eũ ducit

Pedotribes q̃ puer exercitat in aliq̃ bona arte.

Preceptor oris.magister qui docet pueros.

¶ Membra hominis exteriora.

Caput capitis:su premũ corpus a quo oẽs sensus initium capiunt.

Capito capitonis qui hꝫ grossum caput.

Capitatus ta. tuꝫ.res capitis.

Vertex verticis pars summa capitis.

Vertex verticis pulsus.

Capillus capilli.quasi capitis pilus.

Capillatus.qui longos hꝫ capillos.

Cani canorum. capilli albi.

Canus cana canũ.res habens canos.

Canicies cie.i.senectus a candore dicta.
Cartie arum.capilli qui sunt supra frontem.
Captone arum.pro eodem.
Cincinnus i.crinis qui prolixe pendet.
Cirrus ri.plicatura capillorum.
Coma e.proprie crines mulierum.
Comatus ta.tum.qui habet longos capillos.
Crines rie.proprie capilli hominum.
Cla a le.latera interioza oris.
Calua e.locus patens sup duo supercilia.
Caluus a.um.res capillis carens.
Calutiū idē est quod calua capillis tm absentibus.
Calnaria rie.os capitis iam caluum.
Cōmissura e.cōiunctura.
Crisp⁹ a.um.q̄ capillos hz retortos et rectos.
Ruffus a.um.i.rubeus.
Frōs ntis.loc⁹ eminēs iter supcilia ꝛ caluā vel facies.
Frontones qui habent amplā frontem.
Facies naturalis et immutabilis oris habitus.
Uultus us.qō in facie mutaf et diuersis motibus.
Supcilia lij.pili arcuales infra frontem.
Lilium lij.folicula superior oculi.
Palpebra simus.oculorum vel capilli.
Gene arū.locus faciei infra palpebras.
Oculus i.organū est quo videmus.
Oculi angulus ps per quē lachryme fluunt.
Album oculi notum est.
Pupilla e.meditullium oculi.
Strabo onis.qui hz oculos obliquos.
Luscus li.qui hz visum debilem.
Loles tis.qui caret altero oculo.
Lucinnus lucini qui habet parvos oculos.
Poetus poeti.qui palpebras agitat.
Mala le.pars illa q̄ est inter oculos et buccas.
Hena antiquitus erant male.
Nasus nasi fenestre q̄bus pcipimus odorem.
Naris naris.p eodē.vel tota illa longitudo vsq̄ ad frontem.
Nasones q̄ habent longum nasum.
Nasutus ta.tum.possessiuū eius.
Simus a.um.q̄ pressis est naribus.
Reflimus qui hz nasum recurūū sursum.
Silo onis.qui habet nasum aquilinum.
Bucce arū.vtrūq̄ latus oris veuter inflatum.
Tempus oris.planicies capitis ex vtroq̄ latere frōtis existens.
Sinciput vna pars capitis.
Occiput posterior pars capitis.
Auris is.ab hauriendo dr q; sonū haurit.
Auricula e.grandis auris.
Flacci q̄ habent aures intūm lōgas ꝙ pendent.
Auritus a.um.magnas habens aures.
Labrū i.vel labium ij.oris exterior clausura.
Labeo onis.q̄ hz grossa labia.
Os oris dicf quasi ostium ciborū et verborum.
Rictus us.magnum os.
Dentes primores.i.primi qui patent.
Dentes canini.alij istos in ordine sequentes.
Dentes molares.i.vltimi.
Dens geminus.i.vltimus oīm.
Mandibula e.in quib⁹ sunt dentes infixi.
Lingua lingue mēbrū quo loquimur.
Gingiue arum.caro vbi dentes gignūtur.
Palatum i.locus intra os inter dentes et lingūā.
Mentum menti.sedes pilorum et barbe.
Barba be.pili faciei hominis.
Barbatus a.um.habens lōgam barbam.
Lanugo inis.pili iuuenib⁹ ante barbā nascentes.
Collū i.tota illa caro q̄ est inter caput et humeros.
Collutus a.um.qui habet longū collum.
Jugulus i. anterior colli pars.
Cernices cernicum superbia.
Cernix cernicis posterior colli pars.
Torax toracis.nota corporis rotūditas vsq̄ ad ciguium.
Pectus oris.pars corporis infra gulā vsq̄ ad aluū.
Mamma mamme tata.
Papilla papille caput mamme.
Tergum gi.posterior pars corporis.
Spina spine.iunctura dorsi.
Costa e.sunt ossa in lateribus corporis.
Scapula scapule.que veluti mollibus iugis a cervice demittitur.
Humer⁹ i. locus iter brachij iūcturas et collum.
Brachiū ij.ab ares grece latīe forte q; fortia exercēt
Lacertus ti.idem est quod brachium.
Thorax thoracis.caput vel musculus brachij.
Cubitus ti.ps brachij ab illo loco vsq̄ ad manum.
Manus manus ui.notum est.
Dextera re.manus dextera.
Leua leue finistra manus.
Ambidexter qui manu finistra opaf eque ꝛ dextera.
Digitus ti.cōe est oibus digitis ptinens dicif a decem quia tot sunt.
Pollex cis.primus et grossior ceteris.
Index secundus ab indicando: q; cum eo indicam⁹.
Uerpus verpi.medius.
Impudicus pro eodem.
Minimus al's auricularis.
Proximus a minimo qui est inter minimū ꝛ mediū annularis al's medicinalis.
Articulus li.pnus artus quales sunt digitorum.
Condilos iunctura articulorū.
Unguis is.est in digiti extremitate.
Palma palme.manus extensa.
Pugnus pugni.magnus clausa.
Uir concauitas manus.
Manus auersa.i.retorta.
Ulna ne.vtriusq̄ brachij vel cubitus extensio.
Uenter ventris locus ad quem prius venit cibus.
Umbilicus i.medius loc⁹ uētris et totius corpis.
Abdomen inis.pinguedo carnis.
Inguē ignis.pars corporis circa pudenda.
Pecten inis.barba inferior circa pudenda.
Pubes pubis.pro eodem.
Mentula le.penis is.
Mutuo mutonis.mutunus i.virga genitalis.
Preputium ij.caro que in fine cooperitur.
Blās dis.ōr mētula puerorū: q; ei est similis.
Coleus ei. Testis et testiculus idem.
Cūnus ni.cōmuniter dicitur vulua.
Crista e.intermedia cunni.
Uropigiū os est quasi extremitas spine.
Podex anus.culus.idem.
Clunes et nates idem.
Truncus:corpus sine capite.
Crus cruris:dr a genu vsq̄ ad imū pedem.
Uarus i.cui in interiorē partē crura flectuntur.
Coxendix cis.
Uacia e.cui in exteriorē partem crura flectunf.
Coxa e.idem.
Femur femoris:pars illa ab inguine vsq̄ ad genu.
Femen feminis.a natib⁹ vsq̄ ad iunctura genuum.
Genu genua.cōmixtiones femorū et crurium.
Tibia e.pars cruris a genu vsq̄ ad talum.
Sura e.musculus tibiarum.
Pes pedis:cum quo ambulamus.
Pedo pedonis:q; habēt grādes ꝛ amplos pedes.
Poples plitis.illa cōcauitas q̄ genu opposita est.

Talleolus li. talus vel calcaneus.
Talx cis. media inter crura et calcaneum.
Planta plante: pars inferior pedis vsq; ad digitos.
Vola vole concauitas illa que est in medio pedis.
Planti plante planti stauri qui vola carent.

¶ Membra hominis interiora.

Cerebrum cerebri medulla capitis.
Tonsile arum. in sue vocantur glandule: in homine vero tonsile.
Vua vue illa rotunditas carnea que est in gutture.
Epiglossis. nur gutturis.
Gurgulio is. via patens in naribꝫ vsq; ad pulmonē.
Gula locus per quē cibus ad ventrē transit.
Fauces faucīū: supior pars gule mento ꝓpinqua.
Guttur ris. interior pars colli.
Cor cordis notū est. aliqñ ponit ꝓ sapientia.
Cordatus ata. atum. i. sapiens.
Concors is. qui vnius animi est.
Discors is. qui corde. i. animo dissidet.
Vecors vecordis stultus.
Secors is. ignauus quasi sine corde.
Pulmo onis. dicitur a pleumō grece latine spiritus a quo mouetur et aperitur pulmo.
Precordia orum. tele cordis.
Septum transuersum idem.
Prenee earum. et paries idem.
Jecur is. in dextera parte est sub precordijs.
Vepar idem non est latinum.
Lien grece splen latine. in hoc leticie cāz esse dicūt.
Fel fellis. vesica est infra iecur amarissimo liquore plena que etiam dicitur fel.
Exta extorum. intestina fibre.
Renes num. renes sunt q̄ lūbis adherēt. dicti a riuis quia ab his riui obsceni humoris oriuntur.
Lumbus lūbi a libidine dicit: cuius sedes in hoc lumbus est.
Intestina orum. interiora corporis.
Omentū ti. tela super popam vel ventrem.
Lacres lactium per quas labitur cibus.
Alnus alui venter.
Stomachus ostium ventris.
Vesica sice. vbi vrine congregantur.
Vtriculus collium vteri.
Uter? ri. ꝓprie est in mulieribꝫ. s. locꝰ ꝛceptionis.
Loci locorum pro eodem.
Secūde arū. lectus in quo infans ītra vterū iacet.
Hymen folliculus in quo puer nascitur inuolutus.

¶ Partes hominis communes.

Nervus. nerui vinculum membrorum.
Os ossis notum est.
Caro carnis sic dicitur quasi chara. i. amara.
Corpus corporis tota quātitas hominis.
Corpulentus qui habet grossum corpus.
Cartilago inis. naris vel auris. ossea tenuitudo.
Membrana ne tela.
Cutis et pellis idem.
Cicatrix icis. signū vulneris.
Nevus nevi. quodcunq; signum in carne.
Verruca e. pustula carnem superexcedens.
Tuber tuberis. q̄dā infirmitas vel quicūq; tumor.
Callum calli duricies q̄ fit in manibus laborantiū.
Villus villi vnde villosus pili subtiles.
Pilus pili vnde pilosus notum est.
Glaber glabra brū. lenis. i. sine pilis.
Vena e. dr quasi natantis sanguinis via.
Arteria arterie. vena aeris plena.
Fibra fibre. vena subtilis.
Pori orum. loci per carnes vnde sudor exit.
Vertebra e. os quod in genu vertitur.
Musculus caput nervorum.
Ruga ruge. plica carnea que fit in senibus vñ rugosos humores et excrementa corporis.
Sanguis sanguinis notum est.
Bilis bilis cholera.
Atrabilis melancholia.
Pituita pituite. flegma.
Semen seminis grece sperma.
Sames iei. putredo vel sanguis infectus.
Tabes tabis: sanguis corruptus.
Mucus muci. immundicie q̄ p nares exeunt.
Sternutamentū sternutatio sternutus idem.
Saliua ue. notū est. dr eñ ficta: salis hz saporem.
Sputū immūditia q̄ cū vi et tussi a pectore eicit.
Lachryma me. est q̄dā infirmitas oculorū: vel dicta a lachrymor aris. i. plorare.
Anima siue anhelitus vel anhelus idem.
Lotium tii. et vrina ne. idem.
Stercus ventris purgamentum.
Lac lactis dicitur a leucos grece quod latine album
Colostrū stri. est lac imperfectum veniens matri ante partum.
Sudor oris. notum est.

¶ Habitudines corporum.

Nanꝰ et pumilio hō statura pusillus.
Procerus homo grandis stature.
Mediocri statura qui tenet medium.
Crassi qui habent corpus pingue.
Macri et macilenti per contrariū habētes corpus exile et macrum.
Pulcher formosus speciosus idem.
Turpis et deformis idem.
Surdus di. qui non potest audire.
Cecus ceca cecum: visu priuatus.
Lippus a. um. qui habet oculos lachrimantes.
Mancus et manculus. orbatus altero mēbrorū vel officio eius.
Gibbosus et gibberosus qui habet gibbū aut eminorem in posterioribus.
Claudꝰ di. dicit quasi pedibus clausis. i. impeditis.

¶ Dominum officia.

Papa summus sacerdos. summus pontifex idem.
Cardinalis notū: et q̄ sequūtur dignitates scz et officia personarū ecclesie.
Episcopus episcopi.
Archiepiscopus archiepiscopi.
Decanus decani.
Archidyaconus archidyaconi.
Canonicus canonici.
Portionarius portionarii.
Beneficiarius rii. qui habet beneficium.
Sacerdos quasi dos sacra: vel sacra dans.
Presbyter pro eodem.
Clericus qui habet primam tonsuram.
Dyaconus dicitur a dya quod est duo et conos honor quasi duos habens honores vel ordines.
Subdyaconus quasi infra dyaconū: qui habet primum ordinem.
Acholitus acholiti.
Exorcista exorciste.
Editnus editui.
Sacrista sacriste.
Cantor cantoris.
Archipresbyter.
Vicarius qui habet vices episcopi.
Antistes presul. pontifex prelatus.
Monachus monachi.
Heremita te. qui in heremo habitat.
Frater fratris.
Soror sororis.
Monialis is. monacha idem.

Rex et regina notum est.
Dictator ris. imperator.
Augusta e. imperatrix.
Imperator aliqñ dicit capitaneus q̃ habuit victoriã.
Dux cis. capitaneus siue exercitus ductor.
Dux ducis. cõe quedã dignitas militaris que est sup marchiones et comites.
Comes qui alium sequitur et sociat.
Comes itis. commune quedam dignitas.
Marchio onis. quedam dignitas inter magnates et nobiles.
Primipilus li. alia dignitas.
Antchignan⁹ z signifer qui insigne vel vexillũ portat.
Alderiscat⁹ dignitas secularis vel hospitator nobilium et maxime curialium.
Prefes idis. potest dici castellanus vel capitaneus.
Pretor oris. gubernator.
Propretor qui habet vices pretoris.
Questores erarii qui cõputant et custodiunt pecunias dominorũ et vbium.
Questores puinciales qui colligũt gabellas z alia huiusmodi.
Questores criminũ qui trahũt ligatos criminosos.
Pretor executor q̃ executat penas a pretore ipositas.
Senatores consiliarij.
Tabellio. publicus scriba.
Notarius qui scribit alio dicente.
Librarius scriptor librorum.
Preco onis. q̃ vocib⁹ denũciat edicta iudicũ vl pretor.
Nomẽdator qui alicui nomen imponit.
Carnifex ficis. q̃ dãnatos in iudicio mutilat vel suspendit et cetera alia exercet.
Patritius rij. qui prouidet reipublice.
Eques auratus. nobilis ex genere.
Eques itis. homo insidens equo.
Pedes itis. qui incedit pedester.
Miles itis. commune homo armatus vel mulier.
Satelles: stipator: stator: appitor añambulator idẽ.
Minister tri. q̃ alicui seruit aliqõ offiõ ministrãdo.
Exoletus ti. adultus qui alicui seruit vel ministrat.
Structor is. q̃ i domo alicui⁹ nobilis alios istruit.
Chironomon onis. q̃ carnes coram dño scindit.
Coquus coqui qui ordinat cibos.
Promus i. dispensator domus.
Obsonator qui habet curã emendi necessaria.
Librarius rij. qui portiones diuidit.
Artocop⁹pi. q̃ custodit panes vel pistor vel panis la bonioſe factus.
Pollinctor oris. magr̃ molẽdini. z q̃ mortuos curat
Architriclinus ꝓpositus vel principalis dñs.
Pincerna ne. qui seruit vinum administrando.
Celator oris. magister fabricans res argenteas.
Argentarius: campsor est pecuniarum.
Mensarius et trapezita et telonearius idem.
Mercator a mercoris. vel a merx cis.
Mercator minutus qui renendit quod añ emit.
Bibliopola le. librorum est mercator.
Myropola le. q̃ vẽdit spẽs: z alias merces minutas
Pharmacopola idem est quod apothecarius.
Dulciarius qui facit confectiones.
Marcalus li. qui cudit monetam.
Faber ferrarius qui aliquid fabricat ex ferro.
Faber lignarius qui operatur aliquid ex lignis als architectus.
Faber erarius qui fabricat ex ere.
Infector oris. tinctor.
Veterinarius rij. qui veterina ducit vel coz curã hz.
Veterina a lalia dicunt quecunq; vehere q̃d pñt z a vehẽdo: et nõ a vetustate dicuntur.
Fullo onis. qui pannos lauat: et polit.
Fullona ne. femina idem faciens.
Mulio onis. mulorum insectator z ductor.
Agaso onis. qui equos ducit.
Tabellarius rij. qui literas portat ab aliquo missas vel tabellio idest scriba.
Nuncius ij. is est qui aliquid nunciat.
Caducator z legatus cõmuniter dicit ambasiator
Interpres qui per vnã lingnam interpretatur aliã.
Proroneta q̃ res alias vẽdit ide mercedẽ recipiens
Sartor i. sarcinator a sartio is.
Resartor. qui aliquid repetiat.
Sutor ris. qui facit calciamenta.
Tonsor nõ barbitonsor. qui radit barbam.
Linterarius ij. qui facit vel vendit telas.
Sagarius ij. qui facit vel vendit sagum.
Pictor ris. notum est qui pingit.
Figulus li. qui fabricat ex luto vasa.
Schenobates. q̃ ãbulat supra chordã extẽsaz i aere
Petaur⁹i. qui ex agilitate corporis leniorib⁹ saltib⁹ monetur: z alios ludos exercet.
Prestigiator qui prestigia exercet z operatur.
Histrio onis. est gesticulator.
Scurra e. q̃ turpiter iocando domos alior sectat.
Parasitus. qui hoc facit precio assignato.
Grassator oris. latro vel predator.
Perfuga z trãsfuga q̃ de vno exercitu fugit ad aliũ.
Economus villicus magister domus.
Architectus i. qui domos edificat.
Fidicen. qui chorda canit.
Tibicen qui in tibia canit.
Cornicen. qui cornu canit.
Tubicen. qui tuba canit.
Hydraules qui instrumentum equaliter pulsat.
Tympanistris qui tympana pulsat.
Saltrator oris. idest tripudiator.
Cirurgus gi. qui vulnera z vlcera medetur.
Medicus i. qui alias infirmitates z febres medet.
Iurisconsultus. idem est quod iurista.
Pragmaticus i. procurator.
Aduocatus ti. qui alterius causam in iudicio agit.
Fenerator atoris. idest vsurarius.
Preceptor oris. idem est quod magister.
Pedagogus magister parvulorum.
Porculator oris. qui custodit porcos.
Subulcus ci. pro eodem.
Bubulcus ci. qui custodit boues
Caprarius qui custodit capras.
Pastor ris. notum. est qui libet supradictor pastor.
Apiarius rij. qui apes gubernat z custodit.
Agricola le. dicitur quasi agrum colens.
Rusticus. qui in rure habitat z in campis.
Arator aratoris. qui arat.
Messor oris. qui messes colligit z metit.
Fenisseca e. qui fenum secat z metit.
Fossor oris. qui fodit z foueas facit.
Putator qui scindit palmites vitium arentes.
Vinitor toris. qui vites custodit.
Frondator toris. qui folia arborum colligit.
Saltuarius arij. qui nemora custodit.
Lignator oris. qui scindit z portat ligna.
Aquarius rij. qui aquam portat.
Venator oris. qui bestias venatur: z insequitur.
Auceps qui accipitre vel falcone venatur.
Piscator toris. a pisco aris. qui pisces capit.
Architalassius q̃ in aliquo regno est princeps maris.
Nauta te. qui nauem dirigit.
Nauticus capitaneus vel dux multarum nauium.
Magister nauis q̃ nautas sibilando vocitat: z eis agenda indicit.
Gubernator is. q̃ nauẽ dirigit a piculis eã amouẽs

Remex remigis qui remigat.
Vector oris. qui in naue vehitur.

¶ Edificia publica et priuata.

Mœnia ium. muri ciuitatis.
Turris turris erectum et altum edificiū in muris.
Pina e. summitas que super muros est.
Tolus i. testudo i medio tẽpli i quo trabes ꝙueniũt.
Pinaculum li. pars altior templi.
Cochlea ee. turris rotunda hñs ascẽsus ꝑ circulum.
Fossa e. fouee sunt que circa hortos ⁊ vineas fiunt.
Vallū i. concatenatura que fit ex lignis mollis terre et quibus predia muniuntur.
Antemurale is. defensio ante murum.
Propugnaculū. pinne murorum: vnde pugnant se defendentes.
Specula locus eminens: vnde inferiora speculãtur et videntur.
Promurium ij. locus eminens post muros ꝑ quem custodie vigilantes incedunt.
Porta e. ianua proprie portę sunt vrbiū et castrorū.
Viavie callis.
Regio onis. patria regi subiecta.
Platea ee. locꝰ latus ⁊ spaciosus ꝓprie intra vrbes.
Forum holitorium vbi holera venduntur.
Forum boariū vbi carnes venduntur.
Macellum li. locus vbi pecora mactantur.
Forum piscarium locus vbi pisces venduntur.
Apotecarium rij. locus vbi species aromatice medicine et cetera huiusmodi venduntur.
Sutrina sutrine. ars sutoris vel locus vbi calciamẽta venduntur.
Tonstrina ne. locus vbi homines tondentur.
Figulina e. locus vbi olle cacabi ⁊ vasa fictilia fiunt.
Textrina ne. locus vbi tele texuntur.
Officina ne. locꝰ vel domꝰ pua vbi aliqꝺ officiū fit.
Taberna ne. domũcula vbi aliquid venditur.
Taberna meritoria domus vbi panis vinū carnes et cetera huiusmodi venduntur.
Diuersorium hospitiū vel receptaculū hospitum.
Caupona caupone. tabernaria mulier scilicet q̃ taberne preest.
Prosenca e. hospitale.
Lupanar aris. locꝰ vbi sũt pstibule vel meretrices.
Lustra orũ. et prostibulũ idem.
Cloaca ce. fossa in quam sordes emittunt.
Forica ce. locus publicus vbi venter purgat.
Latrina e. locꝰ priuatꝰ vt supra. s. secrete necessitatis
Regia et pretoriũ domus regia vel iudiciaria.
Arx arcis. i. fortalitium.
Comitium ij. locus in quo conueniẽt ad litiũ ⁊ naufragiorũ causas peragendas.
Senatus us. locus vbi senatores conueniunt.
Templum pli. idem est quod ecclesia.
Sacrarium locus vbi sacra reponuntur.
Sacellum heremitorium vel capella.
Basilica ce. locus amplus in quo, cõsilia priuata ⁊ iudicia conficiuntur.
Cenobium ij. monasterium.
Hippodromus locus ad currus equorũ dispositus
Theatrum locus vbi ludi fiunt.
Edes sacra ecclesia. Edes edium domus.
Area aree locus existens in medio domus sine edificio ad modum platee.
Cementū ti. solū elaboratū ecclesie vel palatij.
Pauimentū ti. solū elaboratum ecclesie vel palatij.
Assa rotum ti. solum lateribus stratum.
Paries etis. parietes sunt partes laterales domus.
Foramen inis. notum est: foramina dicuntur quasi parue fores.
Fenestra e. ostiolū i pariete factū: vt lumẽ ingrediat.
Fenestra clatrata idest ferreo reti clausa.
Lateres cocti fiunt ex luto pisto ad domos edificandas.
Lateres crudi fiunt ex luto palea immixta.
Calx cis. cemẽtū qđ ex lapidibꝰ coctis fit ad edificiū
Gypsum si. simile est calci etiam ad edificandum.
Argilla le. terra est qua figuli vtuntur.
Tibicen inis. columna marmorea.
Materia materie. tabule ⁊ ligna.
Trabs is. sunt ligna grossa q̃ trãsuerse ponuntꝰ/ q̃ parietes contingunt.
Tignus ⁊ tigillus ligna parvula que sub recto domus ponuntur.
Asser asseris tabula.
Sandula sandule. parua tabella: hoc est in parvas laminas scissa.
Fomes itis. assula ex ligno excussa dum scinditur.
Scobs is. s. furfures q̃ ex ligno cadunt qñ serratur.
Laquear ⁊ lacunar ⁊ lacus coniunctio trabium in summitate domus.
Contignatio is. i. tignorum coniunctio.
Imbrex icis. tegula.
Tectum ti. totum coopertorium domus.
Cenatio onis. locus inferior ad cenandum.
Cenaculum li. pro eodem sed est superius positum
Solarium ij. locus est eminens supra domum fac aliquo coopertorio.
Tabulatum ti. edificiuꝫ ex coaptatis tabulis factū.
Impluuium ij. area domus.
Cancelli orum. retia ferrea vel linea que ante ostia ⁊ fenestras ponũtur.
Vestibulum exterior pars domus vt est porticus.
Atrium ij. prima pars domus.
Limẽ is. qđ ostiū domꝰ trãsuersat inferiꝰ ⁊ supius.
Posticum ci. ostium in posteriori parte edium.
Cardo is. extremitas ostiorũ quibus voluuntur.
Claustrum stri. a claudendo idest clausula.
Clauis clauis. notum est etiã a claudendo dicitur.
Patibulum li. sera seu instrm quo ostia claudũtur
Antipagentum ornatus ianue.
Vectis is. illud ferrum quo fores ostia claudũtur.
Pessulū i. aliud claustrum ex ligno factum.
Sera sere. idem est quod claustrū vel claustra.
Cubiculū cubiculi. locus in quo cubile sternimus.
Secessus sus. camera in abscondito domus.
Penetrale is. secreta camera.
Gimnesium locus vbi exercitant.
Penarium ij. locus vbi necessaria victus ponũtur pro aliquo tempore.
Promptuarium rij. pro eodem.
Cella ꝓptuaria. locꝰ vbi cibi quotidiani ponunt.
Cellarium vel apotheca: vbi necessaria victus pro paucis diebus ponuntur.
Stabulum li. locꝰ vbi iumenta ⁊ cetera animalia stant
Presepe vel psepiū. vbi pastus illoꝝ animaliū ponitur
Hortus ti. locus domꝰ vbi sunt arbores ⁊ holera.
Xystus sti. locus exercitatõi corporis accõmodatus
Popina e. coquina culina idem.
Focus foci. locus vbi ignis fit vel ipse ignis.
Fuligo ginis. nigredo illa que in camino est.
Vasarium rij. locus vbi scutelle ⁊ talia ponuntur.
Abacus ci. mensa parua super quam cibi ponuntur vtin de ordinatim ad mensam portentur.
Caminus camini formax ꝓprie hoc est aperture ꝙ quam fumus spirat.
Tubulus tubuli. vulgo dicitur stufa.
Furnus ni. notum dicitur a phos quod est ignis.
Balneum balnei. locus domꝰ vbi aqua calida continetur ad lauandum.
Termearũ. balnee in publicũ vsum edificate.

fornax fornacis. idem est quod caminus.
Fornix is. arcus lapideus.
Fundo inis. cōcauitas rēpli que est in modū teste
Camera re. locus secretus vbi cubamus.
Scalarium. instrumētum quo aliquo ascenditur.
Gradus. i. ascensus vt sunt ante altare vel i scalis.
Mola trusatilis vel mola manualis lapis molēdi
ni qui manu volui tur.
Mola asinaria: molendinum cuius lapis ab asino
vel mulo trahitur.
Mola aquaria molendinum quod vi aque in ma
gnis fluminibus mouetur.
Pistrinū i. molēdinū qō in paruo riuulo voluitur
Pinacotheca locus vbi tabule ⁊ ligna reponuntur
Bibliotheca repositorium librorum.
Granarium. ij. horreum.

COrnamenta viri ⁊ femine.

Cimbella e. quasi parua vmbra a multj ōr capellus.
Pileus ei. indumentum quo caput tegimus.
Mitra mitre quoddam indumentum capitis mu
lierum vel episcoporum.
Reticulum li. aliud coopertorium capitis mulierū
in modum retis factum.
Cucullus li. alias cuculla.
Collarium rii. vestis collum cingens.
Monile is. quoddā ornamētū pectoris mulierum
Torquis torquis: aureus circulus in collo.
Zignea ee. pomicula ex ossib⁹ v̄ alia materia filo
inserta ad numerādū quoriēs dicimus orones.
Margarita e. gemma preciosa: candida: parunla.
Unio is. est idem qō margarita: sed quando est grā
dior dicitur vnio.
Gemma gemme lapis preciosus.
Smaragdus di. alius lapis preciosus sic dictus.
Adamas antis. ali⁹ lapis tante duritie q̄ nullo me
tallo secari potest nisi cum sanguine hircino.
Corallium ij. cognitū est quidā lapis cōiter rubeus
Agates is. alius lapis satis mollis colore nō niger.
Electrum electri: succi num: etiam est lapis pallidi
coloris satis lucidus.
Inaures ris. ornamentum aurium.
Armilla e. circuli quos femine in brachijs portant.
Anulus ornamentum digitorum.
Sigillum li. sculptura anuli.
Manica e. a multis ōr chyrotheca. i. man⁹ tectura.
Antimonium ij. q̄dā pulvis niger ex quodā metallo
factus quo pingunt mulieres oculos.
Fucus ci. quidā color rubeus quo se depingunt fe
mine vt rubee appareant.
Cerusa se. alia pictura qua mulieres dealbāt faciez
t earum nigrescit anima.
Purpurissa e. quidā color rube⁹ aptus ad scribēdū
Calle le arum. penne sunt cū pillis in fine positis:
quibus pictores pingunt.
Stilus li. instrumentum ad scribendum.
Digitale is. quod in digito ponitur ad scribendū ne
scalpellum ledatur.
Colus li. instrumentum ad filandum.
Fusus fusi. illud cum quo filum voluitur ⁊ in quo in
uolvitur.
Verticulum li. parunla rota que in fine fusi ponit.
Glomus i. globus fili: super filum glomeratus.
Cingulum li. indumentum lineum quod propecar
dium portatur.
Manica e. pars alicuius vestimēti ab humero vsq̄
ad manum.
Tunica ce. quedam antiquissima vestis sic dicta.
Toga ge. vestis qua Romani maxime vtebantur.
Chlamys ydis. mantellus.
Caputium ij. capitis tegmen.
Sagum gi. indumentum est bombicinum quo mul
tum sarraceni vtuntur.
Cothurnus ni. calciamentum ex cozio: cooperiens pe
des ⁊ crura.
Calceus ei. non sotular: calciamentum pedum.
Solea lee. cozium grossum solum tangens.
Soccus ci. calciamentum intra soleas suberem vel
lignum habens.
Pero nis. pastor est ⁊ rusticorum calciamentum de
cozio sine aliquo ministerio artificis.
Rheno onis. quasi toga est ex pellibus facta.
Diphtheria: tunica ex pellibus qua pastores vtunt.
Lento onis. vestis pānosa ⁊ cōmissuris plena.
Sculponea nee. quedam species calciamenti facta
de canabo.
Spartanea nee. pro eodem: sed fit ex alia herba pu
ta de sparto.
Sandalium ij. calceamentū habens soleas ⁊ parū
vel nihil nisi chordas quod pedes tegant.
Linea vestis supparus ex lino.
Barbisina supparus ex lino albo.
Canabina supparus ex canabo.
Serica vestis ex serico.
Bombicina e. vestis ex bombice.
Cymatillis. vestis facta ex alia tela que dicitur esse
facta de pilis caprarum.
Bausapina vestis de serico pilosa.
Rasa vestis serica rasa sine pilis.
Intertexta auro notum est.
Phrigia vestis acu facta.
Galea vel cassis armatura capitis.
Crista vel conus penne q̄ super galeam portantur.
Chimera re. inuētiōes que sup galeā etiā portant.
Buccula cule. armatura infra galeā cooperiēs bar
bam ⁊ os.
Fibula le. anulus ferreus in corrigijs posit⁹ quib⁹
arma stringuntur.
Lozica ce. armatura ex circulis ferreis facta.
Egis egidis potest dici pectorale ferreum qui sup
pectus ponitur.
Ocree arum. arma crurum.
Clipeus clipei: scutū totum hominem cooperiens
ex ligno factum.
Cetera re. clipe⁹ rotundus ex cozio quo maxime sar
raceni vtuntur.
Scutum ti. notum est.
Parma me. scutum ligneum ⁊ rotundum.
Pelta e. scutū ferreū ⁊ parunlū quod homines ab
scondite portant.
Ensis ⁊ gladius cōmuniter dicitur spata.
Pugio onis. paruus gladius.
Telum ⁊ iaculū sagitta vel aliquid tale ad iaciēdū
Hasta notum est.
Sudes is. virga vel pertica.
Arcus cus. etiā qō vulgo ōr balista meti⁹ ōr arcus.
Balista grece latine tormētū instr̄m belli cū quo im
posito sulphure lapides ⁊ spicula ⁊ alia iactāt.
Atramētariū paruū vas in quo ponitur incaustū.
Atramētū ti. liquor niger quo scribimus.
Graphium ij. stilus ferreus.
Calamarium. capsa in qua calami portantur.
Specillū vitra q̄ ante oculos ponunt ad videndū.
Speculum li. vitrum in quo nos speculamur.
Storax cis. certa resina odorifera.
Aduscus ci. radix cuiusdam herbe.
Suffimētū ti. confectiones ⁊ pulveres qui in ignē
missi faciunt bonum odorem.

Sapo onis. confectio ad lauandū m pannos.
Licium. ij. aqua que per cineres colatur.
Acicula le. acus habēs caput qua mulieres ad ornā dum vtuntur. ¶ Quedam edulia.
Assus a. um. ab asso as. aui.
Elixus a um. res cocta in aqua.
Frixus a. um. res cocta cum oleo in patella.
Iurulentus a. um. res iuris plena cibi sunt lixi.
Coctus a. um. notum est a coquo.
Panis vel orbis: pauis notum.
Quadra re. panis fragmentum.
Saccharum sacchari: massa est nimis dulcis q̄ ex succo herbarum fit.
Piperatū ti. quod cum pipere conficitur.
Pastillus li. caro vel pisces intra massam.
Agresta ste. succus vuarū immaturarum.
Farcimen minis. generale est.
Lucanica intestinū porcorū aliis carnib⁹ plenum.
Butulus li. intestinum arietum ficfactum.
Uenter faliscus quoddam intestinum suis.
Gelu in patina cibus gelatus.
Salsamentum ti. notum est.
Leucophagum quidam cibus albus q̄ fit ex gallinarum carnibus.
Aldimiral minutalis plures herbe infimul crude oleo & aceto ordinate.
Aldozetum ti. certum salsamentum rusticorum.
Sinapiū pij. quoddā semē ex quo fit salsamentum: vel a quo salsamentum sic dicitur.
Laganū lagani pasta in aqua cocta.
Lirule & semirule pasta in oleo cocta.
Circuli cibus qui fit ex caseo massa & onis: & coquitur in oleo.
Carnes suile: notum est: petasones etiā dicuntur.
Carnes bouine notum est.
Carne arietine. Carnes agnine.
Intestina orum. interiora animalium.
Aldulsum si. vinū confectū cū certis speciebus.
Passum vinū grossum & nigrū: vulgo ōr bastard.
Defrutum vinum coctum.
Sapa pe. mustū nimis coctū intrū q̄ spissatur: & fit sapa liquor dulcis. ¶ Supellectilia.
Auleū lei. pāni q̄ parietibus domus penduntur.
Peripetasma atis. cortina vel velum lecti.
Peristroma atis. paramenta.
Papilio & conopeū tētorū q̄ sup lectū ponitur.
Lectus lecti sponda fulcrū: idem.
Stramentū ti. palee vel q̄ infra lectū ponitur.
Culcitra e. stramētū lect⁹ pluma pleu⁹ vl aliq̄ filli.
Fomentum lana vel bozra culcitre.
Fascia coopertorium culcitre.
Linthеū ei. tela linea q̄ inter culcitrā & lodicē ponit
Ceruical lis. q̄ in lecto sub cervice ponitur.
Puluinus ni: quasi parvulus lect⁹ lana vel aliquo plenus: quo vtimur in sedendo.
Puluinar aris. quasi grādis pulvinus vel stratum ex multis pulvinis.
Coder cis. villosum coopertorium lecti.
Stragulum coopertorium lecti.
Stozia rie. dicitur a sterno: q̄ in terra sternitur: est enim de certis herbis conterta.
Tapes tis. quasi stapes: q̄ infra pedes ponuntur.
Scrinium nij. capsa ad ponendum libros.
Capsa & archa: idem. Armariū ij. capsa.
Athenum ni. caldaria.
Lacabus bi. olla erea.
Olla & inde ollula vas terreū in quo coquunt cibi.
Labrū labri trulla le. & capisterium. idem.
Batillū i. pala ferrea qua cineres & prune colligunt
Fuscina ferrum in fine torū ad extrahēdu carnes
Ueru u. hasta ferrea qua carnes tenent ad assandū.
Craticula le. est instrumentum q̄ sup prunas ponitur & super eam pisces vt assentur.
Scobina ne. lamina foraminibus plena ad conterendum caseum & alia.
Coclear aris. quo cibi lixi vt pultes ad os portant.
Patina ne. pōt dici frixorium vel est discus.
Patella le. discus parvulus.
Lanx cis. scutella rotūda vl ampla & plana vt dis⁹
Urceus cei. amphora vel lagena.
Oenophorū ri. vas vinaticum.
Calix cis. vas ad bibendum.
Crates & patera aliud vas ad bibēdū parū maius
Phiala vas ad bibēdū amplum quasi patella.
Amphora vas in quo aqua ad mensam portatur.
Ampula vas parvulū angustū ad os.
Cadus di. quasi parvum dolium.
Dolū dolij vas ligneū grande in quo cōmuniter vinum conservatur.
Chrysendetū vas aureū ad bibendum.
Toreumata phiale pretiose.
Fictilia & frigola que sunt terrea.
Aldensa mense tabula super quā comedimus.
Pedes mense notum est.
Subsellū parua sedilia q̄ circū mensas ponuntur.
Tozale lis. & mappa linteamen quo mēsa cooperit
Aldantile parua mappa vel pānus quo comedētes manus mundant.
Salinum ni. vas salis.
Cādelabrū bri. in quo cādela ponitur.
Candela le. qua nos illuminamur.
Lacerna ne. instrumētū q̄ cum oleo illuminat.
Cultellus li. gladius.
Fusinula le. qua carnes tenent dum dividuntur.
Funale lis. candela grossa vel far.
Dentiscalpiū instrumētū ad mundādū dentes.
Dentifriciū pulvis est multum affirmās dentes.
Panarium locus vbi panis ponitur.
Canistrum calarus qualus vas vimineum.
Corbis pro eodem: sed corbis est minor.
Fiscina ne. vas vimineū vbi panis custoditur.
Crater ris. quere in primo vocabulario.
Cumera re. certum vas.
Aldassa instrum de iuncis & vimineū ad piscand⁹
Cechitus ti. vas olei.
Incerniculū: instrumentū quo farina purgatur.
Setaseū pro eodē: sed illud est de pilis.
Arteſa se. conca massa lignea in qua panis pistatur
Cribrum sericum incerniculum ex serico.
Cannus ni. instrumētū quo frumētū purgatur.
Sporta & sportula: uo. ē est a porto as. dicitur.
Cristella le. stramētū q̄ sup asino ponitur.
Ephippium pij. sella equorum.
Phalere ar. ornamēta q̄ sup capita equor⁹ ponunt
Stragulū li. pulvinus selle equorum.
Frenum ni. notum est.
Lupatū ti. quoddam genus frenorum fortium.
Uacera re. lignus q̄ in terra figitur: vt ad illud animalia ligentur.
Ligna orum. que cremantur.
Titio is. stipes aliquantulum adustus.
Carbo onis. notum est.
Ligna acabula: ligna sicca ad citius ignem accendendum.
Prunа ne. Carbo ignitus.
Cinis pulvis in quē ligna: carbones & prune cadentes convertuntur.
Uncus vnci. harpago.
Uter vtris: vas coriū in quo vinum portatur.
Tripos odis. ferrū habēs tres pedes sup quod

cubus ponitur.
Sartago t frixorium idem.
Solum coli instrumentū quo aliquid colatur.
Mortarium mortarij illud vas in quo pistāt coqui sibi necessaria.
Pistillum li.tignū quo in mortario percutimus.
Cathena ne notū est a capio dicitur.
Annulus ferreus annuli ex quibus cathena cōstat.
Tinea nec.tela vel vermis qui illam terit.
Scobs bis.pulueres t immundicie domus.
Scopearum.quibus scopimus seu verrimus.
Situs situs.domus illunies.

¶De ponderibus.

Uncíola le.parua uncia.
Uncia cie.duodecima pars assis. idest libre.
Sextans uncia tdimidia.quasi sexta pars assis.
Sextans antis.sexta pars assis idest due uncie.
Triens entis.i.tertia pars assis.hoc ē quatuor uncie
Quadrans antis.tertia pars assis:idest tres uncie.
Quincunx cis.quinq; uncie.
Semis semissis dimidium assis:hoc est sex uncie.
Septunx cis.septem uncie.
Bessis is.octo uncie.
Dodrans antis.nouem uncie.
Decunx cis.decem uncie.
Item dextans pro eodem.
Undecūx cis.undecim uncie q̄si uncia dēpta ab asse.
Cubitus ti.mensura duoꝝ palmorū vtputa a medio brachij vsq; ad extremitates se extendens.
Modius modij:mensure genus continens duo t viginti sextaria.
Sesquimodius modium t dimidium.
Ulna ne.vulgo ōr cana alīs mensura: t ēm aliquos idem est quod cubitus.
Dragma tis.octaua pars uncie.
Libra bre.instrm quo res cū lācibus ponderantur.
As is.vel assipondium.ij.pōdus ex duodecim unciis constans.
Sextertium tij.vel sextertius tij.due libre t dimidia.
Sesquilibra bre.vna libra t dimidia.
Tressis is tres libre.
Decussis is.decem libre.
Uigessis sis.viginti libre.
Centussis.centuz libre.
Libella le.diminutiuum a libra.i.parua libra.
Selibra bre.dimidia pars libre.

¶Finis.

¶Martini Ibarre Cantabrici in cōmendationē introductionū latinaꝝ Aelij Antonij Nebrissensis Carmi nibus ars ipsa quasi filia quedam pulcherrima ab illo genita de se loquens paucis monstrat quā pridem sede bonus pater glossematis munitissimam domo sua.i.arbitrio iudicioq; suo tandem abdicauerit. Quidnā in primis faciendū sibi mandauerit. Quā statim viam corripiendā: vbi sedes parandas consulnerit. Quantū denicq; patrijs hoibus fortasse t externis ars ipsa cum parente simul iuncta tribuerit cōmemorans.

¶Carmen elegiacum.

Tempora iam lustris abeunt exacta duobus.
A patrio postq; pectore pulsa vagor.
Prepit atq; fator patrias excedere curas.
Supremum geminans tercq; quatercq; vale
Postq; cirratos pariter iubet atq; magistros
Quos aluit numeris conciliare suis
Illo ego perpetuas merui iam frondis honores
Tempore quo florens hma iunēta fuit.
Egredior validis comitum glomerata datorum
Presidijs:iussas nec mora carpo vias.
Ad rondam propero:namq; illis ronda diebus.
Aurilium Christo dante subacta fuit.
Hic vbi deuenio regine ad limina nostre.
Procedo.t faciles iam patuere fores.
Pulchra tunc primum sponda se forte fouebat
Namq; dabat leges canaq; iura prius.
Accessi propius roseo suffusa rubore
Cum breuiter repeto iussa paterna memor.
Pierides aderant:cesserunt libera verba
Protinus hec paucis carmina pauca cano.
O regina viros paribꝰ que cingis hiberos.
Legibus:atq; equo pondere iuris :aue.
O pietate grauis suppler pia munera posco.
Da liceat populos clarificare tuos.
Tua domo semper victrix t semper in armis
Ambrosio cepit fic grauis ore loqui.
Hesperios inter populos quodcunq; precaris
Accipe barbato nato puella patre.
Discute corde metus habita felicia regna.
Tuiſq; abero:t munus quod peris ipsa feres.
Dum tenues ergo current ad flumina rivi
Ad aiores fluuios littore dumq; bibant.
Dumq; ego mirato fuerim notissima mundo
Illius in nostro pectore vultus erit.
Post vbi responsum presens dedit illa petenti.
Ad nostratas pergo notior ire vias.
O ppida transcurro votis cedentia nostris
Plurima qua dicunt altera iussa patris.
Ergo vbi clara tuos tenui salmantica muros
Et penitus tota peruagor vrbe volans.
Quis nouus nō placido celebrabat seria vultu
Candidior quis nō pectore ore fouens
Certe erat Enceladus clarus siue ille Palemon
Hospitio ardebat me vegetare suo.
Postremo hec lero dicebat pectore verba.
Cedimus antoni casta minerua tu es.
Inde per hispanas paulatim deuehor vrbes
Plurima clarificant obiter ora virum.
Eloquium tandem patrie largita latinus
Barbaricus hesperio compuli ab ore genus.

¶Martini Ibarre Cantabrici verbis ars ipsa ad lectores.

Ecce adsum patrio rursus renocata labore.
Ocyus en properat barbara turba mori.
Archetypos mecum mansuros candida porto
Quos bonus exiguo comparet asse puer.
Sed caueant cygnis iterum coniungere cornos
Ah pereant si vllos talia monstra iuuant.
Ah pereant tersos lacerant quicunq; libellos
Tota quibus nondum pagina prima patet.
Uir bonus t sapiens totam me erploret ad vnguem.
Ignarus taceat:si pudor vllus adest.

¶ Martinus Ibarra Cantabricus Michaeli Raimundo discipulo. S.P.D.



IAmpridē hortaris mi. R. latini sermonis amantissime: vt grāmaticas introductiones Aelij Antonij Nebrissensis quoad possem in viā reducēdas restituendasq; curarem. Naz ipse eas ab exemplari vero impressorū secordia paululum declinasse iam a me quotidianus lectionibus intellexeras. Et quoniā munus quidē efflagitabas tū operis authore dignū: tū etiam cōmoditatibus studijsq; tuis pulcherrimum: tu ipse compertum habes q̄ precibus tuis que velles impetrandi facillimus sit semper tibi apud me relictus locus. Veruz officiū erga te meum nondū etiam ad te proficiscebatur: quia nulla nouarū impressionū oportunitas mihi hactenus occurrebat. Calminius tandē vir sane antique virtutis ⁊ bibliopola quē vnum eandē ꝓuinciam mecum vna curare fortunatū estimabā: superioribus diebus ad me venit. Causam omnē primo mihi proposuit: rogauit statiz vti ī negocio suo cōmunib⁹ scholasticorū vtilitatib⁹ maxime necessario: partem aliquā mihi cure assumerē: nihil ea re detrimenti se habere compertum non nihil glorie posse capere: quod ego ita fore incertus eraz ille mihi sponte pollicebatur. Itaq; excusationē huic etiā viro afferri vlla mi. R. qui mihi sūma familiaritate coniunctus erat neq; boni neq; liberalis officium esse viri putabaz. Is igitur vbi petitionem suam fore mihi periucundam respondi: quo magis ad eam rem mihi animus accenderetur: tria exemplaria diuersis impressa locis protinus ad me attulit. Sed vnū illud iam primo singulis exploratis magna authoris diligētia nūc nuper in hispali vrbe correctū quasi ducez p̄cipue sequi decreuim⁹. Nā duo reliqua alterū Cesaraugusta delatum alterū nr̄a barchinone īpressuz q̄tū vtroq; iudicio arbitrioq; nr̄o exhauriēdū videbat: nihil amplius nobis in ea re auxilio fuerit. Illud aūt mi. R. cōmemorādū poti⁹ q̄ p̄tereundū cēseo: ꝙ in solo textu plus me hercule triginta locis extremū hoc op⁹ sublatū: euersum aut certe mētitū dep̄hendim⁹. sicuti est Perpres ⁊ ales. aut si mauis Perpes. Ales. Similace. fornax que dat ī ius. Impubis iūges. Pres dis. Fraus dis. Puls pultis. Per e tm̄ cetera mittunt Posco cū disco. Sorbeo sorpsi. Dat pario pepi. Capio dat cepi. Rastrorum vel a Capistrorū vel a Balneū i. Cepa e. Et vtrūq; dat atū. Audio obedio. Aduerbio quot accidunt. Caleo les. vel ob numerādū pecunias. Jonio in magno. Excipit res rei. Refero ⁊ effero excipit vbiq; Offa offella. O in cremēto. U in cremēto. Nihilomin⁹ breuiat noīatiuo dtō. Que abiectās multa p̄terea adhuc alia suppleuim⁹: que paulo accurati⁹ scrutāti passim cōperientur. Quib⁹ in locis. Quid faciēt iuuenes fugiēt cū talia pr̄es: aut qualē obsecro īterpretationē illā estimabim⁹: que textum ipsuz luce sua vacantē nō repudiat. quid memorē sexcētas vocabulorū significationes in illo eodēq; exēplari deprehensas. Certe quas ex monstrosis pulcherrimas fecimus quarū tamen vnā mi. R. certa quadaz contagione lesaz parce amabo de nostro grege ortā esse arbitrati. Nā cū ipse apponēdū tradidissem. Scurra home donarios. illud enim ꝓprie significabat. quidā fortasse qd̄ aiunt speciei recti falsus est Catholicone de mortue authoritatis doctore qui sequitur curiā gr̄a sibi supposuit. Dictuz plane lepidum magis quā elegans expositio: nisi magis velis pagina dare pondus idonea fumo. Illa vero altera: vesti dura de or. pro eo qd̄ esse debuit: or de vesti dura cuinam īputari debeat coniectura scribi potest. Ceterū de laudib⁹ authoris dicere superuacaneū videret: q̄ppe quā maximaz inuidiaz ingenti gloria superasse optim⁹ quisq; equo animo fatetur. Verū ille quidē qui errores quosdā in eū somniauit: somniatos a pudore ꝓcul edidit: satis habeat ꝓ vulgo male audit ꝙ cū sic abutat patiētia nostra: nō sumus archilochi. Sed nos hec omittamus: maius enim negociū ego arbitror mi marquetoꝝ familie proles nobilissima hac opus tua cā tuoq; noīe diligētia mea q̄ emendatissimū per oīm ora volitare: q̄ cuiusq; moles aures verbis ledere. Deniq; mi. R. romane eloquentie amantissime libellū hunc lectitare pergito credemi. quantus quātus est totus elegantia est. Et qui te hortari cepimus illud non solū rogo: sed familiariter moneo tuorū maiorum atq; in primis patris tui Francisci Marqueti clarissimi viri ⁊ bis cōsiliarij res preclare gestas crebro memīeris: summaq; ope adnitaris: vt quas ipse facturus es: qd̄ ita spero cōfore illis ipsis adequent. Nihil amplius aut maius Martinus Ibarra Ryamundo suo cōmendatum habet. Vale.

¶Antonio nebrissensi Arius Lusitanus
Greco quantum Thebe memorantur alumno.
Versus palladia cuius in ede micant.
Aut quantum lesbos plectro spectabilis aureo.
Exultat numeris docta puella tuis.
Culta suo tantum felix Nebrissa poeta.
Bellerophonteis arua rigauit aquis.
Hisceit hic sacris thorum permessidos vndis:
Barbaricum nostro reppulit orbe genus.
Primus & in patriam phebum doctasq; sorores
Non vlli tacta detulit ante via.
Pegasidum ausus puro de fonte sacerdos
Nostra per ausonios orgia ferre choros.
Dic potens vario est: seu condit amabile carmen.
Dulcior andino defluit ore liquor.
Seu velit orator lingua diuisse soluta:
Eloquium dices hic Ciceronis habet.
Ipse triumphali redimitus tempora lauro.
Vinus sydereas incipit ire vias.
Viuet in eternum: viuet tua musa decusq;
Antoni: Aethereus dum vehet astra polus.
Hec te fama leuat nullo interitura sub euo:
Hec facit vt volites docta per ora virum.

¶Idem Arius ad lectorem.

Tempora rhemniacos contĕnant nostra libellos.
Dictaq; Aristarchi iudiciumq; graue.
Priscorum quicquid dictarunt corda virorum.
Hec breuis Antoni docta pagella docet.
Si via longinqua est hec ars compendia monstrat
Si timor: hec tuta per freta lyntre vehit.
Carmine demulcet melius quo seruet odorem.
Testa recens: paruo pondere gaudet bilas.
Liuor edax maciem atq; atror rubigine dentes
Tuq; tuum nasum comprime rhinoceros.
Inuidia rumpi: neq; quicq̃ liuor obesse.
Nec poteris quicq̃ tu quoq; rhinoceros.

¶Finis.

¶Antonius ad lectorem de literis grecis.

Literulas grecas fluxerunt vnde latine.
Si quis nosse cupit: longa terenda via est.
Et culmen tenteas: subeundi mille labores.
Rara quidem res est: at preciosa tamen.
Maiores maiora petant: mihi parua secuto
Sufficiat pueris prima elementa dare.
Illa modo sine quis nõ constat sermo latinus:
Et que si spernas: mox habeare rudis.

¶Eiusdem Antonij in grecas literas prefatio.

Qui literarias introductiões antehac latinis tradiderũt: imo vero q longiores cõmentationes ex instituto grãmatice pfessi ediderũt: nullã fere partẽ attigere: in qua nõ aliquid ex greco desumpserint: ita tũ scripserũt: vt cũ vtriusq; linguę gnaris & nõ pueris rudibus & indoctis loquerent. Mã & cũ de lris: deq; dictionũ orthographia disputãt: cũ de accẽtu atq; syllabarũ quãtitate: cũ de nominũ etymo

logia ⁊ declinatione: cum de partiũ orationis ꝯstructione: totam rõnem inchoatam relinquunt: atq; nos ad grecos authores mittũt. Grece vero litere qua via nostris hoĩbus tradi possint: nõ est in promptu: ꝓptera qđ p̃ceptoꝝ nõ minor est penuria q̃ libroꝝ: sz qđ magis obstat: est incredibilis hominũ veternus: q adeo ad hanc vnã rem obtorpuerũt: vtiũ monstro simile habeat: si quẽ viderint greca legere nedũ loqui aut intelligere. Ego vero cũ in meis introductionibus multos locos ex greco pẽdẽtes inchoatos reliquissem: cõicatare prius cũ Ario lusitano: a quo vno si qd vsq̃ est grecaꝝ literaꝝ apud nos emanauit: ausus sim facere qđ alius harũ reꝝ peritior facere debuisset: nõ quidẽ oĩa que sermo latinus ex greco fonte desiderat: sz illa tm̃ sine qbus introductiões nr̃e ꝯstare nõ possunt. Et qz nõ cõtingit nobis grecaꝝ lr̃arũ typos oẽs habere: ⁊ qđ omnibus qbus precepta nr̃a scribunt ignote sunt: vsi sumus magna ex parte latinis. Que tametsi authore Plinio satis cõmode pñt grecas oẽs designare: nõ tamen semper id assequi possumus: cũ ex diuersis literis plerũq; eadẽ vox efficiat: ⁊ ex eadem voce diuersos sensus coniectare liceat: vt qđ eta iota: ⁊ ei oi diphthongi eundẽ sonũ nobis exhibẽt: ⁊ alia ad hunc modũ. Imprimis itaq; lr̃as grecas ⁊ earũ noĩa grece ⁊ latine e regione scripta p̃posuimus: ⁊ de illarum ꝓlatione nõnihil adiecimus: tum de diphthongis ⁊ accẽtibus aliqd attigimus: de nominum deinde declinatione simul ⁊ accẽtu (cuius rei gratia hũc laborem assumpsimus) ꝓ captu nr̃o hec fuerint a nobis degustata: qui vlteriora nosse desiderãt: ad grecorum scholas illis eunduz esse moneo. Nam ego is sum qui neq; tardos operior: neq; precedentibus insto.



¶ Epitome.

☞ Hoc caput de literis ⁊ declinatione greca quantum fit satis latinis tractat: vbi que ⁊ qualiter ad nos transeant ille litere.

¶ Alphabetum grecum ⁊ latinum.

α	β	γ	δ δ	ε	ζ	η	θ
αλφα	βητα	γαμμα	δελτα	εψιλον	ζετα	ητα	θητα
Alpha	beta	gamma	delta	epsilon	zeta	eta	theta
a	b	g	d	e breuis	z	i	th
ι	κ	λ	μ	ν	ξ	ο	π
ιοτα	καππα	λαμβδα	μι	νι	ξι	ομικρον	πι
iota	cappa	lampda	mi	ni	xi	omicron	pi
i	c	l	m	n	x	o breue	p
ρ	σ	τ	υ	φ	χ	ψ	ω
ρο	σιγμα	ταυ	υψιλον	φι	χι	ψι	ομεγα
ro	sigma	tau	ypsilon	phi	chi	psi	omega
r	s	t	y grecuz	ph	ch	ps	o longũ.

Quatuor ⁊ viginti litere sunt in vsu apud grecos in hac serie.
α alpha que ab illis profertur eodem sono quo nos illam proferimus.
β beta que ꝓfertur ab illis quasi per u consonantem nostram ⁊ i vocalem: nos beta illam vocamus: quia ϰ semper vertitur in e.
γ gamma eodem sono profertur ab illis quo nos g nostrum ꝓferimus a vel o vel u sequentibus: ⁊ quo cum reliquis proferri deberet.
δ delta eadem voce ꝓfertur ab illis quo nos d nostrũ enunciamus.
ε epsilon eodem sono profertur ab illis quo nos e breuem.
ζ zeta eodem sono illi proferunt: quo nos z nostrum proferimus. Sed ab illis zita vocatur a nobis zeta quia ϰ vertitur in e longum.
η eta vt diximus ab illis ita quasi proferunt per iota nos quasi per e longum.
θ theta eadem voce illi ꝓferũt qua nos th proferre deberemus: sz ab illis thita: a nobis theta dicitur ita verso in e longum.
ι iota eodem sono illi proferunt quo nos i nostrum efferimus.
κ cappa eodẽ sono illi enũciãt q̃ nos c nr̃m a vel o vel u sequẽtib⁹: ⁊ quo cũ aliis ꝓferri dz.
λ lampda eodẽ sono illi proferunt quo non nos l nostrum.
μ mi eadem voce illi proferunt qua nos m nostrũ.
ν ni eadem voce illi proferunt qua nos n nostrum.
ξ xi eodẽ sono ꝓferr̃ a grecis q̃ a latinis: sed ab illis appellat̃ xi. ita ꝙ incipiat a seipsa ⁊ desinat in i vocalẽ a nobis literis inuersis ix. ita vt incipiat ab i vocali: ⁊ desinat in seipsam.
ο omicron eodem modo profert̃ a grecis quo a nobis o breue.
π pi eadẽ voce proferunt qua nos nostrum p efferimus.
ρ rho in principio dictionum ⁊ in medio si geminetur: semper a grecis aspiratur: atqꝫ eodẽ sono profertur ab vtrisqꝫ.
σ sigma eodez modo profertur a grecis quo a latinis: sed vtriqꝫ perperam pronunciant: quod aliubi demonstrauimus.
τ taf eodẽ modo profertur a grecis quo a latinis t exile: sed a grecis appellatur tauf quasi desinat in u cõsonantẽ: a latinis tau quasi desinat in u vocalem.
υ ypsilon eodẽ mõ ꝓferri dz a grecis ⁊ a latinis: sz cuiusmodi son⁹ ille debeat eẽ alibi diximꝰ
φ phi eodez modo pronunciatur a grecis quo a nobis ꝓferri deberet. nõ quasi nunc proferimus hoc est quasi p f lr̃az
χ chi eodẽ mõ ꝓferr̃ a grecis quo a latinis ꝓferri deberet
ψ psi eodem modo enunciatur a grecis quo a latinis ante suum antisigma proferebant ⁊ nunc ps literas pronũciant.
ω omega eodem sono illi proferunt quo nos o longuz proferimus.

Aduertendũ tñ ꝙ si post cappa siue lãpda siue ni sequaut̃ epsilon: aut eta aut iota aut ypsilõ a grecis proferri voce quadã ĩarticulata: cappa vcz sono qualẽ nequeo mõstrare: at sentio tãtũ at lampda quali nos hispani ll duplex: ni quali nn duplex pronũciam⁹. Sed an recte illo mõ proferat̃ ipsi viderint: id nos nõ posse fieri asseueram⁹: ꝓpterea ꝙ cõsonãtes eq̃ vires suas ad vocales sequẽtes proferant: no ĩatimqꝫ Quinti. de cappa id dicat. Aduertẽdũ quoqꝫ in scriptura greca quotiẽs post gãma seqtur alterũ gãma vl̃ cappa vl̃ chi vl̃ xi. loco gãma debere pronunciari ni literam aut si proferat̃ ni lr̃as illas loco ni debere scribi cui⁹ rei causam attulimus in libello de vi ac ptãte literarũ: cũ d̃ n litera ageretur. Aduertendũ p̃terea si post ni literã sequat̃ tau loco tau deberet proferri delta: ne fiat vt illi dicunt: sonus retorrid⁹. Si post ni sequatur p.p. vertitur in sonũ consonantis.

Earum quatuor ⁊ viginti literarum duo sunt genera: septem vocales alpha: epsilon: ita iota: omicron: ypsilon: omega: relique omnes sunt consonantes. Vocales rursus in tres partes diuiduntur: in duas semper breues ε epsilon: ⁊ ο omicron: duas item semper longas ηω eta ⁊ omega. ⁊ in tres medias siue ancipites. hoc est que possunt esse breues ⁊ longe αιυ alpha: iota: ypsilon. Consonantes rursus in duo genera diuiduntur: in octo semiuocales zeta: xi: psi: lãpda: mi: ni: rho sigma quarũ tres priores duplices di

cuntur. zeta pro sd. xi pro cs. vel gs. psi. ꝑ ps. quinq; posteriores liqde q̄ etiã imutabiles appellant lãpda. mi. ni. rho. sigma. Et in nouem mutas. beta gamma. delta. cappa. pi. tau. theta phi. chi. Quarum tres sunt exiles cappa. pi. tau. tres aspirate. chi. phi. theta. tres mediæ gamma. beta delta.

π	τ	κ	Exiles.
β	δ	γ	Mediæ.
φ	θ	χ	Aspiratæ.

De nota aspirationis.

ASpirationis notã antiquiores greci in ordine aliarum literarũ pinde ac si esset litera posuerunt: quẽadmodũ ⁊ apud latinos ponit. Deinde ⸗ litere figuram p lineam transuersam mediaz diuidentes in hunc modum ⸗ dextram illius partem exilitatis sinistram vero aspirationis notam esse voluerunt: illã Palemon vincentinus exilem. Brillus leuem nominauit. Item que aspirationis nota erat flatilem dixit. Per priorem dictiones a vocalibus incipientes que debeant proferri exiliter notarunt: per posteriorem que debeant aspirari. Juniores eandem rationem secuti o mediaz diuiserunt in hunc modum(). Possunt autem vocales omnes aspirari ⁊ non aspirari preter ypsilon que semper in principio dictionis aspiratur. Causam vero cur notam illam ex literarum serie tollentes vocalibus impendere fecerint hanc fuisse tradunt: ne spiritus videlicet ille extra vocalem esse putaretur: atq; occasionem daret putandi esse literam que sequentem vocalem feriret: quemadmodum apud hebreos he litera que ex eo inter literas numeratur ꝙ flatus ille suus quodãmodo sonat. Sed cum ex consonantibus quatuor a grecis aspirentur cur theta. phi. chi. figuras accõmodarint: rho vero propriam figuram non dederint. hãc fuisse causam putandum est: ꝙ in tribus illis aspiratio intra ipsas est ⁊ cum ipsis erumpit. in rho potius extra est: ⁊ cum vocali sequenti coalescit. ¶ De diphthongis.

DIphthongi ꝓprie dicte apud grecos sex sunt αι. αυ. ει. ευ. οι. ου. αι. que apud illos pfertur quo sono nos enunciamus ae nostram diphthongon: atq; semper in eandẽ vertitur: vt αιακοσ Aeacus αι. que apud illos profertur tali voce quali nos ae si auferas e finalem: hoc est per u consonantez hec diphthongus apud nos semper vertitur in au: ita vt u sonet quasi vocalis vt αυλε aula. ει. q̄ apud illos tali sono profertur quali nos i longum proferimus: atq; apud nos in i longum plerunq; vertit: vt βραχειον brachium: aliqñ m e lõgũ: vt penelopeia penelopea. ευ q̄ apud illos tali voce profertur quali eua si auferas a finalem: hoc est quasi per u consonantem apud nos semper vertitur in eu diphthongon: ita tamen vt u sonet quasi vocalis vt περσευοσ .οι. que apud illos tali voce profertur quali nos i longum proferimus: apud nos in oe diphthongon semper vertitur vt οικονομοσ oeconomus φοινιξ phenix υ. que apud illos tali voce profertur quali nos u vocalem efferimus atq; in eandem semper apud nos vertitur. Cũq; apud grecos u vocalis non habeat: per hanc diphthongon representant. vt δουλοσ dulos. Per hanc quoq; exhibent u consonantem nostram: sed illam quasi vocalem proferunt vt ψιλουανουσ psiluanus ουεσπασιανοσ pro vespasianus. ¶ Impropie diphthongi sex quoq; sunt quibus antiquiores greci vtebantur sequentibus vocales minusculis literis quasi significare volentes quod surdum nescio quid sonabant: quas deinde iuniores scripserunt: et vt antiquitatem illam designarent: ⁊ quod sonus ille subobscurus in desuetudinem abiit

ᾳ ῳ ῦι ᾗ ῶν α alpha subscripto i paruo sonat apud illos quasi u longum: atq; apud nos in a longum vertitur: vt asma atos. thrax cos. thracias. ⁊ in datiuis prime decli. vt martha theologia ᾗ eta subscripto iota paruo apud illos sonat quasi e longũ. Nos quoq; in e lõgũ vertim⁹ vt in datiuis prie ⁊ scõe decli. vt anchises dtõ anchise callipe dtõ calliope ῳ subscripto iota paruo apud grecos sonat quasi o lõgũ apud nos plerũq; vtit i oe diphthõgõ: vt tragedia tragedie. aliqñ i a lõgũ. vt παλην ῳδια palinodia. ῦι ypsilon ascripto iota paruo apõ illos sonat ypsilõ lõgũ: apõ nos sp vtit i yi diphthõgõ: vt harpyia coenomia: orithyia. Et ꝓ y lõgũ quẽadmodũ a grecis pfert ᾗνη Adscripto ypsilõ apõ illos sonat tali voce q̄li apõ nos pfert iui. si auferas i finalẽ: hoc ẽ q̄si ꝓ u ꝙsonãtẽ οροσηνδια apõ nos trãsfert i eu diphthõgõ. ῳ mega adscripta ypsilõ pfert ab illis tali sono quali nos pferimꝰ oua si auferas a finalẽ. hoc ẽ quasi ꝓ u ꝙsonãtem: qua diphthongo soli greci Jones vtuntur

dicentes. ατοο. pro aftos. Apud nos in vno tantum nomine hebraico scribitur in sacris literis hoc est moyses: vbi autem y nullum sonum habere debet: sed proferendum est moses quemadmodum Juuena. Strabo. Plinius. Justinus protulerunt et ex nostris grecis theologi prope omnes doctores. Ex latinis. Juuencus in quatuor euangelia. Arator in apostolica historia: passimq; Baptista mantuanus in suis operibus. Prudentius in variis operibus: aut si contendas ypsilon debere proferri: quasi u proferendum esse: vt in au eu dicimus.

¶De accentu.

Accentus apud grecos quemadmodū et apud latinos tres sunt: acut⁹. grauis. et circūflex⁹. Sz acut⁹ z circūflex⁹ dictiōis sunt accētus: grauis xo syllabe tm̄: vm̄ z syllabicus accent⁹ dicit. Est tm̄ qm̄ accētus grauis est dictiōis accētus: cū vcz in cōsequētia grauis p acuto ponit idq; in fine tm̄ dictionis dico in cōsequētia: hoc est cū oratio festinat ad clausule exitū. alioquin nunq; grauis poneretur⁹ p acuto. Latini nō cōsueuerunt accētus apicibus notare. nisi tm̄ ex Quintiliani pcepto in dictionibus ambiguis ratione accentus. At greci passim illos in qualibet particula imponunt hoc modo acutum apice tenui sursum ducto: ita tamen vt paulū in dexterā manum declinet in hunc modum. Grauem apice tenui deorsū ducto. ita tm̄ vt ad eandē dexterā paulū declinet in hunc modū. Circūflexū ex vtroq; ductū cōponunt vt prius ascendat partim descendat in hunc modū. Grauis itaq; cū sit vt diximus syllabe z nō dictiōis accent⁹ in qualibet syllaba collocari pōt pterq; in qua pdominans accent⁹ collocat: hoc est acut⁹ vel circūflex⁹. Acut⁹ vltimā siue penultimū siue tertiū a fine locū possidere pōt. Circūflex⁹ duas tantū obtinet sedes: hoc est vltimam z penultimā. Et aduertendū preterea q; dictio habens syllabā vltimā grauē a grecis ōr baritona: que vero vltimam acut oxytona que penultimam acuit paroxytona: siue baritona que antepenultimam: pro paroxytona que tamen vltimam circunflectit perispomene appellatur pro perispomene que penultimam. His prelibatis *propono regulas accentibus grecis deseruientes.*

¶Prima regula.

¶Accent⁹ acut⁹ poni pōt in vltima syllaba: siue illa sit breuis: vt calos sophos agathos. siue sit lōga absq; syneresi: vt pērhecoste. para scene. anatole. nā si hz synerefim circūflectitur. ¶Secūda regula.

¶Accētus acut⁹ pōt in penultima syllaba poni siue illa sit breuis sequēti altera breui: vt logos ponos onos: siue sit breuis sequenti longa *per naturā*: vt lebes etos. tapes etos. siue sit lōga sequēti altera longa: vt ethne: daphne dione. ¶Tertia regula.

¶Accētus pōt poni in antepenultima siue sequant⁹ due breues: vt dactylos. apostolos. angelos. siue sequat⁹ lōga z breuis vt egealia polidoros. Nā si breuis cū lōga aut due lōge sequant⁹ accēt⁹ in penultimā trāsfert⁹ vt dicaeos in nrō *antepenultimā acuit in* grō dicaeu penultimā. ¶Quarta regula.

¶Circūflexus collocari pōt in vltima syllaba modo sit natura longa vel synerefi: vt pēthecostes i grō z pentheoste in drō: nauficа p nauficaa. demophon pro demophoon. ex regula inferius pponēda sexto loco.

¶Quinta regula.

¶Circūflexus accent⁹ poni pōt in penultima p naturā longa mō vltima sit breuis: vt musa mea. Sed aduertendū ai et oi. diphthongos grecas qō ad rōnē accēt⁹ attinet p breuib⁹ esse habēdas: vt musai in plurali penultimā circūflectit. ꝯq; vltima sit longa diphthongo. ¶Sexta regula.

¶Syllaba vltima per synerefim cōtracta in quā debeat accētus circūflexus collocari ostare oportet ex acuto in penultima: et graui in vltima: vt qō de nauficа z demophon paulo ante diximus. Aduertendum tm̄ huiusmodi synerefim n omnq; fieri ex duab⁹ grauib⁹ existente accētu in aīpenultima. vt chryseos chrysus. Aggreos aggrus calceos calcus. ¶Septima regula.

¶Ultima syllaba existente longa p naturā accētus acut⁹ nō pōt in aīpenultima collocari: sed aut manet i ea et vltima. aut transfert⁹ in penultimā. Que regula ab oībus grecis pterq; ab atticis obseruat⁹ illi nāq; meneos et similia que per tertiā declinationē grecā inflectunt⁹: accentu in antepenultima a cuto pferunt: ꝯq; vltima pero mega scribatur. atq; vt paulo ante diximus ai et oi diphthongi in fine dictionis posite pro breuibus habent⁹. qō ad rōnem accentus attinet. ¶Octaua regula.

¶Diphthōgus finalis habēs ypsilon in fine si suscipit tonū circūflecti tur: sunt autez huiusmodi diphthōgi tres. αυ ευ ου. ¶Nona regula.

¶Monosyllaba neutra circūflectuntur: vt pyr pan to ton scor. ¶Decima regula.

¶Nūs actūs et vcrūs absq; synerefi si in vltima suscipiūt accētū acuūtur: vt calos calō cal e vel calos. Qō si habent synerefim circūflectunt⁹ vt nauficа nauficā a nauficа. ¶Undecima regula.

¶Gūs et dūs in lōgas desinētes si super se tonū habent circūflectunt⁹: vt time times time. sophos sophu sophos. ¶Duodecima regula.

¶Gūs in os dissyllabū definens acuit semp vltimā. vt bus boos. dius dios. cres cretos. car caros. graus graos. ¶Tredecima regula.

¶Nūs non definens in os dissyllabū hz accētū in eadē syllaba in qua rectus. vt agathos agathu. logos logeris lereos. Qō si rectus accētū habeat in antepenultima: z gūs in longā terminet⁹ transfert⁹ accētus in penultima p regulā septimā vt diceos diceu. ¶Qō si gūs creuerit. vna syllaba qō euenit in noībus q̄nte decima. quia in os breuem terminat⁹: accētus in sequentē syllabā transfertur: vt maneat in antepenultima: vt enigma enigmatos. ¶Quartadecima regula.

¶Nūs genitini tonū hz et tēpus: vt anchises anchisu anchise. time times time. aeas aeantos aeanti.

¶Quintadecima regula.

¶Rūs in eadē syllaba tonū hz in qua gūs pterq; in noibus quorū gūs est duarū syllabaz in os desinēs quem diximus vltimam acuere: tunc enim accusatiuus penultimam acuit: vt bus boos boa. zelus dios dia. cres cretos creta. ¶Sextadecima regula.

¶Accusatiuus monosyllabus *in n terminat⁹* circūflectit⁹. vt clis clidos clin. men menos men. sys syos syn

¶Septimadecima regula.

¶ Vctūs in eodē loco accentum habet in quo rect⁹: vt logos o loge vel logos. time o time. Excipiunt nomina cōposita in es longā terminata in quibus vltima grauis est: aut ex synerefi circūflexa: in his nāq; retrocedit tonus in vna syllaba: vt demosthenes: o demosthenes: hoc est penultima in añpenultimā. itaq; perebrenem in vocatiuo scribitur. et eodem modo origenes o origenes. aristoteles o aristoteles. De circunflexis ex synerefi pericles ex eo quod est pericles o pericles hoc est de vltima in penultimam. Composita vero in on. per o longum si vocatiuum terminent per o micron accentum retrahunt vna syllaba: vt agamennon o agamenno apollon apollo.

¶ Octauadecima regula.

¶ Nominatiu⁹ pluralis similem tonum atq; in eadem syllaba habet nominatiuo singulari. vt logos logi. Feminina vero que veniunt a masculinis illorum rationem sequuntur. Accusatiu⁹ et vocatiu⁹ nominatiui pluralis tonum suscipiunt.

¶ Nonadecima regula.

¶ Genitiu⁹ pluralis in on per o mega terminatur. Collocaturq; accent⁹ in vltima aut in penultima syllaba nam in antepenultima nunq̄ potest collocari propterea q̄ vltima est longa. In equisyllabis si rect⁹ acuit vltimam et genitiu⁹ pluralis in vltima accentum habebit vt time timon. si penultimā eodem modo in penultimam: vt logos logo. si antepenultimam accentus in penultimam transferetur vt enigma enigmatos enigmaton.

¶ Vigesima regula.

¶ Ntūs atq; ꝓinde vctūs singularis terminationem habent cōmunez grecis et latinis tametsi accentu greco et latino ꝓferri potest: mixtus tamen sermoni latino secundum regulas accentus latini proferendus est. In sermone vero greco accentus greci regulas sequatur oportet.

¶ Prima et vicesima regula.

¶ Si accentus greci ratio nobis fuerit incognita: tutius esset minusq; errori obnoxium si per regulas latinas vocabula moderemur quā si artis auxilio destituti feramur precipites in id quod se nobis ignorantibus obiecerit.

¶ De nominis declinatione.

SErmo latinus quēadmodū et aliarū nationū lingue non vsq; adeo purus est: vt nō aliqd sibi aliūde asciuerit. Cū vero magna illius pars ex sermone greco dependeat nō mō vocabulorū syluā ex eo detorsit: verūetiam quosdā casus mere grecos vsurpauit. Vñ Quintilia. recentiores inquit istituerūt grecis noibus grecas declinatiōes potius dare: quod tñ ipsum nō semp fieri pōt et subdit. mihi aūt placet latinā rōnē sequi quousq; patit̄ decor. Decoris aūt illius nos iudices esse nō possum⁹: neq; aliūde nobis cōstare pōt q̄ ex authorū vsu. Veluti si venerit ī dubiū an decēti⁹ ꝑ declinationē latinā inflectant̄ dido didonis calipso onis. io onis. vt antiq declinabāt an poti⁹ dido didus. calipso calipsus. io ius vt seculū eruditius quale fuit etate Quinti. q libro primo scribit. Neq; em̄ calypsonē dixerim vt iunonē. q̄q̄ secut⁹ antiquos Cesar vtit̄ hac rōne declinādi: sz authoritatē inqt cōsuetudo superauit. phocas ꝑterea vbi de declinatione greca his verbis scribit. Errāt q dido onis. aut māto nis. gtm̄ dicūt: et vocū asperitas ⁊ veterū authoritas eiusmodi declinationē repudiāt. Qd̄ si grecorū noīm grecā declinationē admittim⁹: et accent⁹ q̄ grecos recipiam⁹ necesse est: quare deutrisq; nobis hoc ī loco agēdū. ¶ Habēt greci ꝑtem oratiōis qua latini carēt: arthron illi: nos articulū vocam⁹. Est aūt articul⁹ ps orōnis q̄ preposita noī demōstrat cui⁹ gñis est. Gña vero apud illos qnq; sunt. Masculinū qd̄ designat articulo ο vt ο agatos. Feminū qd̄ designat articulo η vt η agathos. Neutrū qd̄ designat articulo τον vt τον agatō. Cōe duorū qd̄ designat articulis ο ⁊ η vt ο ⁊ η atropos. Epicenū hoc est ꝓmiscuū quod sub vna voce cōprehendit aīalia vtriusq; sexus. vt ο aetos ο ⁊ η chelidō. Articulus masculinorū in gtō est τον in dtō τω in accusatiuo τον. Articulus femininorū in genitiuo est τησ ⁊ in dtō τη in actō την. Articulus neutrorū in gtō est το in dtō τω in actō το Vctūs articulo caret: cuius loco ponimus o aduerbiū vocandi Greci ablatiuū non habēt Dualis et pluralis numeri articulos ideo nō posuimus: ꝓpterea q̄ latini dualē non habent: pluralē raro vsurpant: nisi quatenus articulū gtī pluralis τον aliqñ vtunt̄ declinationes grecorū quinq; que oēs ad tres latinas reducunt̄. Nam quarte et quinte nullū nomen grecū reperitur. Quatuor priores declinationes sunt noīm equisyllabicorū qnta est crescētiū vna in gtō: illa isosyllabica: hec vero peritosyllabica appellant.

¶ Prima declinatio.

PRima grecorum nominū declinatio que masculinorum est duas habet nominatiui terminationes in as et in es. per eta. que omnia mittunt genitiuum in u. vt eneas eneau. anchises eu. Sed in as desinentia faciunt datiuum in a. et in es desinentia faciunt in e vtrobiq; s nominatiui ablata vt eneas enea. anchises anchisa. Actūs ab vtraq; terminatione fit ablata s nominatiui mutata in u. vt eneas enean. anchises anchisen. Vocatiuus ab vtraq; terminatione fit ablata s uti. vt eneas o enea. anchises o anchise. Sed attici o eneas ⁊ o anchises faciūt quēadmodum in nominatiuo. In es vero gentilia in a faciunt vocatiuū. vt hic scythes o scytha. hic capadoces o ca-

Padoca. Hic perses o pſa: ſed quando eſt proprium nomen o perſe facit. Cõpoſita quoq; a metro qõ metior t poleo qõ eſt vendo. et tribo qõ eſt exerceo in a faciunt vocatiũ: vt hic geometres o geometra. hic bibliopoles o bibliopola. hic pedotribes o pedotriba. Sed cũ vocatiui vocalis longa fit quemadmodũ et nominatiui in tes definentia in a breuẽ terminant vocatiũ. vt hic ꝓphetes o ꝓpheta hic poetes o poeta hic rototos o rotota: hic leſtes o leſta. Aliqua tamen notantur in e. vt oetes oete. calippetes calippete. enarates o enarate. philoterſites: o philoterſite.

Cũ as definentia q̃ ad primã declinationẽ latinã referunt penultimã acuũt: ſiue illa ſit brevis ſiue lõga: vt andreas andreu. pythagoras pythagorẽ: eneas eneu: amintas amintu. Et hac terminatione latini vſurpant actiũ in an. vt eneas enean. pythagoras gorgan. Nota. ij. ſer. Qualia vincũt pythagorã antiq; reũ doctũq; plato. Vocatiꝰ q̃q; vſurpatur quando in a longum definit: vt o andrea o pythagora. Quod ſi vocatiꝰ in a breui terminatur accentus latini regulam ſequimur: vt o andrea o pythagora.

Cũ es per e longã que ad primã declinationẽ latinã referunt oĩa fere acuũt penultimã ſiue illa ſit brevis ſiue longa: vt anchiſes ꝯeres priamides: panthoides: atq; pinde oĩa patronymica maſc. Reperiunt tñ nõnulla acutia finalem. vt ſophiſtes tympaniſtes organiſtes et ſimilia. Et hac terminatiõe latini vſurpant accuſatiuum in an definentem: nam in am latinum eſt. vt priamides priamidan. panthoides panthoidan. Verg. in. iij. eũ. priamidẽ helenum graias regnare perviſes. Vo. ij. car. tartara panthoidan iterũ orco. Vocatiꝰ quoq; vſurpatur cum in e longũ definit. vt Nota. ij. ſermo. o laertiade quicquid dicam aut erit aut non. Ver. iij. eũ. coniugio anchiſe veneris dignate ſuperbo.

Nominatiuo eneas enen enea enean o enea vel eneas.
Ntõ anchiſes anchiſen anchiſe anchiſen o anchiſe vel anchiſes.

¶Secunda declinatio.

Secunda grecorũ noĩm declinatio q̃ femininorũ tñ eũ eſt in a vel in e longũ definentia in es cõiter faciũt gtiũ vt muſa es. calliope es. Definentia vero in a longũ vel in da vel in tha vel in ra. antiquiſſimi ſeruant in obliquis. vt theologia theologias. leda ledas. martha tas. hemera as. Drũs fit a gtõ ablata s. vt muſes muſe. calliopes calliope. theologias theologia: ledas leda. marthas martha. hemeras hemera. Accuſatiuus fit a ntõ aſſumpta n. vt muſa muſan. calliope calliopen. theologia theologian. leda ledan. martha marthan. Vocatiuus ſimilis eſt nominatiuo. vt muſa o muſa. calliope o calliope.

Cũa definentia que ad primam declinationem latinam referuntur: quedam acuunt vltimam vt agya: amia. thracia: antiphoa.

¶Quedã acuũt penultimã vt omnia que in a longã definunt. vt ſophia. theologia. eccleſia. comedia. Quedam acuunt antepenultimã vt egina artheuſa ſybilla ſcolopendra. Quedã circũflectunt vltimã que pati unt ſyncopen. vt nauſica ab eo quod eſt nauſicaa argyra ab eo quod eſt argyreos ſydera ab eo quod eſt ſydereos. chryſa ab eo quod eſt chryſeos. Quedam circunflectunt penultimam hoc eſt que definunt in a breue: habentq; penultimam natura longam. vt muſa gloſſa nemea altea. Et hac terminatione rectum latini vſurpant quando. ſ. longa reperitur. vt apud Papiniũ in. v. thebaiõ. nec facilis nemea latas euoluere vires. quẽ locum Priſcianus libro. vij. tractans nemea inquit. quia ſeruauit a productam accentum penultima retinet acutum tametſi eadem brevis eſt. A recto quoq; in brevi vſurpatur accuſatiuus in an brevem quoq; vt apud Papiniũ. vij. theba. Namq; ferunt raptam patriis eginan ab vndis: qz accentu greco hoc eſt acuto in antepenultima proferendum: tametſi penultima ſit longa.

Cũe definentia que ad primam declinationem latinam referri poſſunt quedam acuũt vltimam. vt time es. paraſceue. penthecoſte. quedam acuunt penultimam. vt daphne. priſcane. clemoſyne. Sed nomina ꝓpria feminarum vrbium t inſularum penultimam proprie ſemper acuunt. vt helene. eligone. calliope. ithace. parthenope. aſine melite. Et hac terminatione latini omnes caſus vſurpant: atq; proinde accentu greco illos proferre debent. Aduertendum quoq; nomina poſſeſſiua in ce a nominibus maſculinis in cos definentibus vltimam ſemper acuere: vt grammatice grammatices. ab eo quod eſt grammaticos. dyalectice ab eo quod eſt dyalecticos.

Nominatiuo muſa muſes muſe muſan o muſa.
Nominatiuo calliope calliopes calliope calliopen o calliope.

¶Tertia declinatio.

Tertia declinatio grecorum noĩm articulorꝫ maſculinorꝫ femininorꝫ cõium in os p o mega definẽtium t in on neutrorꝫ abiecta s vel n faciunt gtiũ: vt hic meneleos meneleo. hec halos halo hic t hec eugeos eugeo. hoc eugeon eugeo. Drũs ſimilis eſt genitiuo. Accuſatiuus fit a nominatiuo s mutata in n. vt menelos menelon. hallos hallon. eugeos eugeon. Vocatiuus ſimilis eſt nominatiuo. vt hic meneleos o meneleos. Sed quemadmodum pauloante diximus: q̃q; os finalis ſit longa nihilominus tñ hõe articulorum accentus in antepenultimam tranſfertur. Latini ex hac terminatione q̃q; raro tamẽ omnes caſus vſurpant: vt Vergi. ij. eneiõ. androgeos in recto poſuit dicens. Androgeos offert nobis ſocia agmina credens. vbi os longum eſt. Juuena. quoq; creditur olim velificatus athos t quicquid grecia mendax. Genitiuo quoq; Vergi. vſus eſt in. vj. eneiõ. In foribus letho Androgeo. Paulus quoq; Hieronymo interprete in epiſtola ad Corinthios primo. Ego quidem ſum pauli: ego autem apollo. qui genitiuus atticus eſt neq; ẽ indeclinabile: vt quidã ſomniant. Idem quoq; Hieronymus ablatiuum poſuit qui datiuo ſimilis eſt in eadem epiſtola dicens. De apollo autem fratre notum vobis facio. Accuſatiuum quoq; ex declinatione greca vſurpauit in epiſtola ad Titum dicens. ſenã legiſperitũ t apollo ſolicite premitte. ſicut t Ver. ſgeo. Aut athon aut rodopen aut alta ceraunia celo. Nam quod o natura longam breuianit factum eſt ratione ſequentis vocalis.

Nominatiuo hic meneleos meneleo meneleo meneleon o meneleos.
Nominatiuo hec halos halo halo halon o halos.
Nominatiuo hic t hec eugeos eugeo eugeo eugeon o eugeos.
Nominatiuo hoc eugeon eugeo eugeo eugeon o eugeon.

¶Quarta declinatio.

De declinatione.

Quarta grecorū noīm declinatio q̄ masculinorū et femininorū et cōium duorū generū est in os pmicrō terminat̄ et neutrorū in on ēt p o micrō. Quorū gtūs in u definit os siue on ntī mutata in u: vt hic logos logu. hoc odos odu. hoc rilō rilu. Dtūs fit u gtī mutata ī o mega vt logu logo odu odo rilu rilo. Actūs fit s ntī mutata ī u. vt logos logou. hodos hodou. rilos rilou. et regula neutrorum. Actūs fit os ntī mutata in e. vt logos loge. hodos hode. ſm antiquos vero vcūs similis est ntō. vt hic logos o loge vel logos: et hec hodos o hode vel hodos. ¶ In os et on definentia que ad secundā declinationem latinam referunt̄ quedā acūtuntur mā. vt acacos pleonasmos. asteismos solo ecismos: et omnia nomina possessiua definentia in cos: vt grammaticos grammatice grammaticō. logicos rethoricos: catholicos. Quedam acūt penultimā vt arctos: logos lophos: quedā acūt antepenultimā vt caminos: ephebos: laremos: epiros: camelos. Quedā circūflectūt penultimā: vt euros: oestros: acheloos. Ex hac termiatiōe latini frequenter tres casus vsurpant ntīū actīū et vcīū. Ouī. rij. met. Aecon agnoscit summū prolēq̄ faretur. Idē in epsto. Solueret in speculis omnis abydos erat. Idem. Utq̄ rogē te et scribā tibi si quis abydos venerit aut quero si quis abydon eat: sed abydo q̄ abtūs est latinus accentū habet latinū: hoc est in penultima ex declinatione latina abydus abydi. Ver. ſ. geor. Pontus et ostriferi fauces tentantur abydi.

Nominatio hic logos logu logo longon o logeve logos.
Ntō hec abydos abydu abydo abydon o abyde vel abydos.
Nominatiuo hoc rylon rylu rylo rylon o rylon.

¶ Quinta declinatio.

Quinta declinatio grecorū noīm masculinorū et femininorū ac neutrorū et cōium duorū q̄ ad tertiā declinationē latinorū referunt̄: diuersas habēt terminationes ntī de quibus singulatim dein ceps pſequemur. Quorū gtūs erit gn̄aliter in os vt aeas aeantos. Dtūs fit a gtō s mutata in ī vt aeantos aeanti. Actūs fit ī dtī mutata in a vt aeanti aeanta. Uctūs plerūq̄ similis est nominatiuo. vt aeas o aeas attice cōmuniter aean. Ntūs pluralis qui frequēter a latinis vsurpat fit a gtō ſinguluri os mutata in es. vt aeantos aeantes. Neutra tm̄ et regula gn̄ali in a definunt os gtī mutata in a vt epigrāmatos epigrammata. Genitiuus pluralis fit a gtō ſingulari os mutata in on o mega. etiam necesse est vt in habentibus accētum in antepenultima mutetur in penultima: vt aeātos aeāton. epigrammatos epigrammaton. Dtūs nō vsurpat̄ a latinis. Actūs pluralis qui frequenter vsurpat̄ a latinis fit ab accusatiuo ſingulari addita s. vt aeanta aeantas. Uocatiuus similis est nominatiuo eiusdē numeri. vt aeantes o aeantes.

¶ De genitiuo quinte declinationis.

¶ In a definentia que omnia ad tertiam declinationem latinam referuntur: breuiant illud a tam in recto q̄ in obliquis: possuntq̄ habere accentum acutum in penultima: siue illa sit brevis siue longa: vt dogma dragma. Possunt et in antepenultima penultima existente longa: vt perisema: anadema: diadema: arthymata: apothegma aenigma: quedam circunflectunt penultimam. vt aema. astma. asma. doma. zoma. poema. scoma. bema. que omnia faciunt genitiuum assumpta tos. vt dogma dogmatos: dragma dragmatos. Latini ex hac terminatione genitiuum pluralem frequenter vsurpant. sed mutant accentum in penultima: propterea q̄ vltima est longa q̄ scribitur per o mega: vt granma grammaton. epigramma epigrāmatō. Martia. Argutis epigrammaton libellis. hinc illud ineffabile dei nomē quod ab hebreis quatuor literis scribitur tod ve vau he. pro quo ipſi legunt adonai: tetragrammaton a grecis dicitur. Elemēs quoq̄ a nostris frequenter citatur in libris peristromaton.

¶ In ī iota vel in ypſilon noīa sunt neutra greca: sed a grecis declinantur apud latinos indeclinabilia sunt. Dissyllaba accentū habent in prima acutum vt moly. cici. stimmi. cōmi. meli: sed ab eo compoſita in antepenultimam trahi ferunt accentum: vt hydromeli. enomeli. oxymeli. Polisyllaba vero antepenultimas acūtūt: vt piperi. cinnaberi: finapi: q̄uis penultima sit longa: vnde a latinis penultima circūflectit̄ in finapis: et mutant apud illos genitiuum in os purū: vt moli molios: cici cicios. stimmi stimmios. commi cōmios. meli melios. Neutra vero a cōmunibus duorum generum in his terminatis antepenultimam acuunt: et ad modum communium declinantur. vt hic et hec philopatris et hoc philopatri philopatridos hic et hec phigopolis et hoc phigopolidos. Latini ex hac terminatione casus recto similes vsurpant. vt Ouī. Alcoli vocant superi nigra radice tenetur.

¶ In o mega definentia noīa sunt gn̄is feminini: possuntq̄ reduci ad tertiā declinationem latinam: vt volunt cesar: hīnc accentum acutum in vltima: mittūtq̄ gtūs in oos. vt dido didoos. sapho saphoos. clio clioos. calipso calipsoos. erato eratoos. mirto mirtoos. lāpedo lāpedoos. māto māroos. Dtūs formāt os mutata in ī et actūs os mutata in a vt diodoi diodoa. sapphoi sapphoa. clioi clioa. calipsoi calipsoa. Per syneresim tamen mittūt gtūs in us. hoc est oos mutata in us. in qua susci piunt accentū circūflexū: vt dido didus. sappho sapphus. clio clius. calipso calipsus. manto mantus. Latini ex hac terminatiōe casuū vsurpant et obliquos synerizatos. vt Ouī. in priapeia. Penelopes primam didus si prima sequatur. Idem in epistola Sapphus. Ennius legisses authoris noīa sapphus. Idem in. ſ. de arte. Nec mihi sunt vise clio cliusq̄ sorores. Accusatiuū quoq̄ vsurpauit Uerg. in quarto eñ. Et nomine dido Sepe vocaturum. et Hor. Lolīs fidibus canentē sappho. Et Ouī. in priapeia. Atlantiademq̄ calipso.

¶ In an plerumq̄ sunt masculina acuentia finalem: acūtūq̄ os in genitiuo: et retinent semper a lōgam vt titan titanos. pean peanos. pelcan pelcanos. acarnan acarnos. pan panos. pro deo pastorū. nā pan generis neutri pro eo qō est omne pantos semper facit. Compoſita vero penultimam acuunt vt hermopan hermopanos. eupean eupeanos. Latini ex hac terminatione genitiuum et accusatiuum vtriusq̄ numeri ſurpant vt Uerg. viij. eñ. Panos de morte licai. Idem in buc. Alcumena vna in filuis imitabere pana canendo. Idem ſerto eñ. Cetum peana canentes.

¶ In en per e lōgū masculina reperiūtur et feminina cōia duorū generum que partim acuunt vltimam: ut masculinis hymē. solen. lichen. aden. splen. zen. men. et ex femininis siren troezen. partim acuunt penultimā vt hic et hec arsen. keren. que omnia os assumpta faciunt genitiuum: sed quedam retinent in obliquis e longum: vt hic splen splenos. hic zen zenos. hic chen chenos. hic men menos. hic damen damenos. hic solen solenos. hic lichen lichenos. hic hellen hellenos. hic iren irenos. hec siren sirenos. hec troezen troezenos.

Quedam vertunt e longū in epſilon.vt hic aden adenos.hic auchen auchenos.hic poemē menos.hic limen limenos.hic azen azenos.hic pichmē pichmenos.hic et hec arſen arſenos.hic et hec teren terenos. hec phrē phrenos.hec glen non declinatur.Latini i ex hac terminatione accuſatiuos vtriuſq; numeri vſurpant.

Cin in per i iota maſculina fiunt feminina vltimā acuunt habentq; pleruſq; alterā terminationē in is mittuntq; grīm in inis ſuper nominatiui terminationē os aſſumpta.vt hic delphin vel delphis delphinos: thelchin vel thelchis telchinos.actin vel actis actinos:hec ſalamin vel ſalamis ſalaminos: eleuſin vel eleuſis eleuſinos.chin chinos.Latini ex hac terminatione accuſatiuū ſingularē et nominatiuū accuſatiuū et vocatiū plurales frequenter vſurpant.vt Ouidius Senſit delphina melentho. Uergilius in buccolicis . Orpheus in ſiluis inter delphinas arion.

Cyn py ypſilon gnis maſculini ſine feminini penul.acutū:atq; os aſſumpta faciunt genitiuū penulti.lōga vt hic phorcyn vel phorcynos.moſyn moſynos:polryn polrynos:hec gorgyn gorgynos.

Con per o mega que ad tertiam nōis declinationem latinam referunt quedā acutū finalem vt ſarpedon gerion.amazon.ani hedō. carchedō.calcedō. Quedā acuunt penulti.vt zenon. platon. theon. croton. demophoon.laocoon.acheron.medon. Quedā circunflectunt vltimā:que.ſ.ſunt contracta et acuta et graui: vt demophon pro demophoon.profidon pro profidoon.laocō pro laocoon. Que ſi habēt in penultima ancipites: hoc eſt ai ypſilon longas per omicron in obliquis declinent.vt hic machaō onos.ficetaō onos.oraton onos. opaon onos.apiſcon onos.alcmaanō aonos .lycaō onos . elacon onos. ptiaō onos. amithaon onos . orion onos.orion onos. amphion onos.hiperion onos.pandiō onos.ethion onos.dollion onos.dolophiō onos. molion onos.nomion onos.iaſon onos. Habentia vero eaſdem ancipites ante on correptas per o mega declinantur vt amphitrion onos.perition onos.pigmalion onos.eurithion onos.deucalion onos. eurethaliō onos.endimion onos.actorion onos.anthemion onos.hippotion onos . Habentia vero epſilon ante on o mega ſeruant.vt alcmeon onos.theon onos.eleon onos.medeon onos.fimeon onos.Sed habētia ae diphthongon ante on o mega ſeruant.vt aegaeon aegaeonos.maeon onos.actaeon onos. quod etiam aliquando actaeones per o micron facit.

Exeunt quoq; nomunq; in ontos.vt acheron ontos. laocoon ontos . Sed de his explicātius per varias terminationes agendum eſt.Latini ex hac terminatione pleruſq; accuſatiuos vtriuſq; numeri vſurpant: vt acherō racherōta.Uer.arcq; imis acherōta affatur auernis. Laocoō laocoonta.idē illis illi agmine certo laocoonta petunt.demophoon demophoonta. Ouidius epiphili . facerpectes demophoonta tuum. platon platona Uota. pythagoram antiqui rerum doctūq; platona.zenon zenona. Aldar. Democritos zenonas inexplicatosq; platonas.

Cin don definentia o mega ſeruant vt bubon onos.arabō onos.

Cin con ſine chon definentia o mega ſeruant:vt glaucon onos.lacō onos.glycō onos. Sed cyton onos.o micron habet.

Cin don definentia o mega ſeruant: vt fidō onos. celidō onos. Aliquando o micron habent vt fidō onos. antheon onos.alpheō onos. macedō onos.carchedō onos.calcedō onos.chelidō onos. mydon onos. ſarpedō onos.velonthos . A duobus cōpoſita per nt declinatur.vt carchedō ontos.

Cin gō definentia o mega ſeruant. vt egō onos.agō onos. Aliqn o micrō habētvt tigrō onos.leſtrigō onos.

Cin lon definentia o mega retinent:vt dolō onos.ſolon onos.

Cin mon definentia o mega retinent:vt ſimō onos.amō onos.timon onos. Aliquando per o micrō vt daemophon onos.lacedemō onos.ſtrymō onos.androemō onos.

Cin on definentia o mega retinent.vt daphnon onos. platanon onos. et ſimilia zenon onos. ſinon onos. menon onos. Aliquando per o micron declinantur:vt agamemnon:mennon.canon.

Cin oon definentia in ontos crescunt:vt laocoon:democoon.

Cin pon definentia o mega retinent. vt lampon onos.

Cin phon definentia o mega retinent.vt trophon onos.typhon onos.circūfleta per nt deſignantur: vt plutarchus et ſeruant ſemper per o mega:vt demophon ontos.xenophon ontos.agloaphon ontos . crethiphō ontos.cherophon ontos.

Cin rōn definentia o mega retinēt vt chiterō onos.charō onos.trerō onos.chirō onos.pleurō onos.

Cin ſon definentia o mega retinent.vt eſon onos.traſon onos. Aliquando per o micron declinantur: vt iaſon onos.oloaſon onos.

Cin ton definentia o mega ſeruant.vt pluton onos:platon onos. myton onos.cratō onos.

Cfola participalia per nt declinantur:vt phaetō ontos.chaon ontos. vcalegon ontos.medon ontos. creton ontos.achimedō ontos.amphimedō ōtos.eurimedō ōtos.autumedō ōtos. laomedō ontos. phlegeton ōtos.peleagō ōtos. Que finerefim nō patiuntur per nt vt quemadmodum ſua finerei zata declinantur vt demophō ōtos.democaō ōtos.hypocoō ōtos.aeglaophō ōtos.

Cin ar habētia penultimā natura lōgā eadēq; circūflectūt.vt hemar.hepar . vthar.hidar . Ald onoſyllaba ſo acuūtur. vt car caros.par. pſar.diſſyllaba penultimā acutū:vt mecar.onar.demar.poliſyllaba añr penultimam.vt delear.oliar.aliphar. carear. In ar itaq; maſculina et feminina aſſumpta os faciunt gtīm q; ſi ſunt monoſyllaba producunt a vt car caros. par paros pſar.pſaros. Si ſupra ſyllabam breuiāt illud a vt machar charos.onar aros.demar atos. Neutra vero in atos faciunt gtīm a quo breuiſſi ſint poliſſyllaba.vt delear deleatos amiar atos. aliaphar atos.carear atos. et diſſyllabicorū aliqua natura lōga penultimātia in tos q; faciunt gtīm.vt hemar matos.idar idatos. epar epatos.vthar. vtharos. Penultimantia vero in breui faciunt gtīm in ros.vt hipar hiparos.thenar thenaros.nectar nectaros. phrear vero quod ex hac ratiōe debuit facere phrearos . et ſtear ſtearos.ephreatos.et ſteatos faciunt.

Cin er per eta q; maſculina ſunt quedā acutūvltimā:vt monoſyllaba ther theros.ſer ſeros. Et ex diſſyllabis quedam vt forter:ether:aer:quedā acutū penultimā.vt iber. Ald onoſyllaba aſſumpta os faciūt gtīm et ſeruāt e a longū in obliquis.vt ether etheros pher eros. Sed ſupra ſyllabā maſculinā acutiſona ſi habent r ante t retinent e lōgum in obliquis.vt iuter luteros.foter ſoteros.oleter teros. Excipiuntur after eros.et pater eros que vertunt e longum in breue. Quod ſi non habent vertunt eta in e bre. vt ether eros. er eros . et daer daeros.aner aneros.ſpinter vero et eleuther ſpinteros.et eleutheros per ea lōgum faciunt.

¶ In er grauisona si penultimā hñt lōgā vertunt e lōgū in breue: vt pierpieros. phrater phrateros. Sed ip nultimam habent breuē seruant e lōgum. vt iber iberos. erier erieros. panter vero simplicis seruant declinationem. Feminina in er supra syllabā mutant e lōgum in brenem. vt mater materos. meter teros. deuterō meteros thigater thigateros.

¶ In er neutra q̄ rara sunt appositione os faciūt gtiū. vt cer ceros. ab eo qō est cear cearos.

¶ In ir per ei diphthōgō appōne os faciunt gtiū: vt chir chiros. phthir phthiros. ir; ros. et ab his cōpositi antichir antichiros. polithir polithiros. his adde martyr martyros.

¶ In or definētia apud grecos oia scribunt p o mega preter hec quatuor a nor. calor. aor. eror. hñt aūt oēs nita acutū accentū involtima aut penultima. Acutisona positiōe os faciūt gtiū seruantq̄ o mega in obliquis vt phor phoros. ichor ichoros. Etiā grauisona habentia l añ or seruāt o magnū telor teloros. pelor peloros. Sed si nō habent l vertunt o lōgum in breue: vt nestor nestoros. hector hectoros. meror meroros. mestor mestoros. mnestor mnestoros. cū propriū est viri nomen: sed mnestor adiecti nū o magnum retinet.

¶ In or cōmunia habent o micrō in obliquis: vt hic & hec apator apatoros. ametor ametoros. pandamator pandamatoros.

¶ In or neutra o magnū retinent in obliquis. vt helor heloros. tecmor tecmoros. Veteroclita ro sunt scor scatos. et hidor hidatos. Et definētibus in r latini frequenter actōs vtriusq̄ numeri vsurpant vt ab eo quod est car. Oui. iiij. meta. Liciecq̄ ppinquos caras addit. et ab eo qō ether. Uergi. j. ge. Quocūq̄ illa lenē fugies secat ethera pennis. Idē aera per vacuū ferri. Et nominibus terminatis in or ppe semp actūs vsurpat: vt hector hectora. nestor nestora. rhetor rethora.

¶ In as que ad tertiā declinationē latinā referunt. si sunt masculina penultimā acuūt. mittūtq̄ gtiū in tos: vt tabas tabātos: acamas antos. acragas antos: agamas antos. eas antos. alibas antos. andrias antos. tapescas antos. aras antos. athamas antos. athlas antos. bibas antos. bibras antos. calchas antos. canas antos. caras antos. charidas antos. chelas antos. ciphas ciphantos. cribras antos. coriphas antos. elephas antos. gigas antos. imas antos. licabas antos. midas antos. dedas antos. palas antos. plecas antos. periphas antos. phidas antos. hilas antos. phorbas antos. polydamas antos. pphas antos. psalgas antos. telcutas antos. theuthras antos. theumas antos thoas antos. telmas antos. Feminina vero vltimā acuunt: assumūtq̄ in gtiū d: vt acras acrados. lampas ados. pallas ados. plias ados. monas ados. dyas dyados. trias ados. hobdoas hobdoados. ogdoas ogdoados. decas ados. Arcas vero vnū ex masculinis sequitur femininorum rationem. Latini ex hac terminatione gtiūs vsurpant: vt Lucanus jn. ir. Palladios in medio cōcrepectore gorgō. Dat inū quoq̄ vt Papi. in achilleide. Palladi l ittorree celebrabat syros honorē. & acūm vt martialis. Pallada pretereo res agit illa tuas: & fere accusatiuus semper ab authoribus vsurpat: et ab eo qō est apesas. Papinius in. iij. theba. Nomine lernei memorant apesanta coloni. Et ab eo qō est calchas. Uergi. eñ. Adagno calcantha tumultu ptrahit in medios. Reperiuntur quoq̄ nōnulla que mittunt gtiū in anos vt melas melanos: talas talanos.

¶ In es p eta masculina q̄ ad tertiā declinationē latinā referunt plerūq̄ acuūt penultimā: mittūtq̄ gtiū in etos: eque p eta. vt chares charetos. chremes chremetos. comes etos. crates etos. cures curetos. dares etos. epares etos. egyes etos. gloes etos. egnes etos. laches etos. lebes etos. magnes tos. masses etos. masties etos meges etos. mendes etos. myces etos. mines etos. *niorges tos neres etos. penes etos. phrages etos. pides etos. pigres tos. piles etos. planes etos. tigres etos. tapes etos. thales ethos. Nec alīq̄ mittunt gtiū in os vt chares charu. comes comu. dares daru gies giu. mices micu pides du: piles pilu. Ad onosyllaba q̄ acutisona in etos faciunt gtiū: vt cres tos. *agnes agnetos. thes thetos. Et acutisona plurium syllabarum: vt ages etos. ables etos. admes admetos homithnes etos. Et nomina quedam latina que in sermonem grecum traducta mittunt n quam rursus in genitiuo resumunt: vt demes dementos. creses entos. prudes entos. prudentos. vales tos. Compositā a cleos quod est gloria circunflectunt vltimam: mittuntq̄ genitiuum in eos per epsilon: vt agatocles cleos. pericles. cleos. sophocles cleos. Latini ex hac terminatione accusatiuum etiāq̄ numeri vsurpant. Silius lib. iij. illum fidonio fulgentem ardore tapeta. Papinius in theba. Altosq̄ miser re tapetas. Ouidius in epistō. Uiginti fulnos operoso ex ere lebetas. Ausonius. Fictilibus fama est ceruesse agatoclea regem.

¶ In es diphthōgo vnum reperitur femininū. hec des detos. & vnum cōmune duorum. pes qui facit pedos.

¶ In eus diphthōgō q̄ ad secundā declinationē referunt: vltimā semp acuūt: mittūtq̄ gtiū in eos vel ei: et diuinum in ei solutas vel per fiuereſim cōtractas: accusatiuū in ea. vetus in eus. nti ablata. Latini ex hac terminatione omnes casus vsurpant: vt pentheus pentheos vel penthei pentheo vel penthi. penthea o pētheu. Ad artia. Flet philomena nephas incestu thereos et que Uergi. in buc. Aut ibi mutatos therei narrauerit ortus. Idem in eodem. Orphi calliopea lino formosus apollo. Jauena. alchinoen bacchi thebas & theseā fausti. Oui. vj. meta. Si voluere ambe voluisti tu cū tereu: sed eu circūflectitur per regulam octauam q̄ diphthōgus finalis habens ypsilō in fine circūflectit si totum accipit. Uergi. iiij. geor. Illa quis et me inquis miserā et te perdidit orpheu.

¶ In is oia reducunt ad tertiā nois declinationem latinā quorū quedam acuunt vltimam vt crepis crepidis. anletris. et omnia fere patronymica. vt priamis eneis thebais. Quedam acuunt penultimam vt paris. craris. cypris. themis: tethis. mēphis. Quedaz acuunt antepenultimam: vt sybaris. thamiris. adonis thamyris. Charibdis. Sed in is ppria masculina in dos faciūt gtiū. vt adonis adonidos. paris paridos. theonis theonidos. Habentia quoq̄ penultimā tōgam: et ennis ennidos. gymnis gymnidos. latris latridos. Et apolis qō est ciuitas cōposita masculina sola vel cōmunia: vt agesipolis dos. eupolis eupolidos. hic et hec phygopolis dos. apolis dos. Et cōposita a mantis qō est vates: vt cocismātis dos. pmatis dos. Et habentia ante is vnam cōsonantem. vt crathis dos. Sed habentia duas immutabiles in thos faciunt: vt omis omithos. mermis mermithos. Ad onosyllaba vero habentia i logum additione o in os faciunt genitiuum: vt cis cios lis lios. Appellatiua etiam et nō denominatiua que penultimam habent breuem. per os purum mittunt genitiuum vt echis echios. matis tios. ophis ophios. Et quedā ppria vt agis ios. agesipolis lios. anacharsis sios. busiris busirios. gaosis gaosios. iphis iphios. sentis tios. sybaris sybarios. thamyris thamyrios. zennis zennios. Quorum aliqua per dos plerunq̄ inflectuntur: vt agis agidos. thamyris thamyridos.

ridos.agesipolis agesipolidos:busiris busiridos.

Omnis polisyllaba feminina nō habētia duas terminationes p dos faciunt gtīm siue sint acutisona. vt ene mis dos.priamis priamidos.t hmōi patronymica feminina:vt auretris auretridos.coronis coronidos. crepis crepidos.doris doridos.pegasis dos.stragetis dos. Siue circūflexa vt bēdis bēdidos.miotis tidos. Siue barytōa.vt ciptis dos.cytharis dos.depotis dos.mēphis dos.eris dos.menis dos.politis dos.roratis dos. Que aūt sequunt p os purū declinant acris acrios. asthlibis os.charibdis charibdios.ros roios. cisseris rios.dmois dmoios. epitefis epitefios. geris ios. hibris brios. lachnfis lachnfios. nemefis nemefios. megris megyrios.panegyris panegyrios.sardis dios.scepsis psios.episcefis.episcefios.fois foios.timiathis thios. Et breui penultimātia. vt conis ios.spanis spanios. polis polios. et ab eo cōpōsita feminina solum tr acropolis os. Aduertendum tamen cp illa que cōmuniter faciunt genitiuū in dos. more ionico per os pu rum declinari possunt. vt paris paridos vel parios.mentis menidos vel menios.thetis thetidos vel thetios memphis mēphidos vel mēphios. Latini et hac terminatiōe omnes vsurpāt genitiuū vt Juuenalis. Lurinur ad vocem iucundam et carmen amice thebaidos. Datiuū. vt Catullus. Ad oxtefero:theseī qualem mi noidi lucrum. Sabin⁹ in epi.demophōtis ad phillida. phillidi demophoō patria dimittit ab vbe. quib⁹ in locis quia i terminalis breui natur:accentu greco sunt pferenda. Accusatiuū quoq; vt Ausoni⁹. rex magis an regnum minoida sollicitat grex. Vergi. Phillida mitte mihi meus est natalis iola. Papini⁹ in calce thebaidos.nec tu diuinam eneida tenta. Uctīm cp vt idē in eodem loco. O mihi bis senos multum laborata per annos thebai.et Ouī.in epistola. prima mihi nutrix eoli dicit amas. Nominatiu⁹ preterea accusatiu⁹ et vocatiuus plurales vsurpant:cum in es vel in as breues terminantur: vt acheloides vel acheloidas: cadmeides vel cadmeidas.belides vel belidas.

Ons diphthōgō per epsilō t iota et ois per oi diphthōgō cp que sunt polisyllaba vni⁹gīis siue trium in entos mittunt gtīm.vt sele is seleentos.simois entos.pyrois entos.opois entos.charietis entos.temeis entos.phoneis entos. Monosyllaba vero uia scilicet per eis diphthōgō p enos faciūt gtīm: vt his henos ctis ctenos. dis denos.et ab eo cōpōsita. vt medis medenos.vdis vdenos. Lis aūt clidos facit et auteris ridos. Latini et hac terminatiōe u tīm et accusatiuū frequenter vsurpant. Uer.s.eñ.vbi tot simois correpta sub vndis. Idem in.v.hectoreos omnes tantum simoētacp testor. Ouī.ſ. meta. interea volucres pirois eous et ethon. Flac⁹ in argo. Et formidantem patrios pyroenta dolores.

Ons vr per ypsilō quedā circunflectūt vltimā vt ithyr.et ex monosyllabis mys sys:quedā grauāt eandē vt ithyr.botryr.necyr.rhadamātyr. q̄ oīa masculina sunt: retinētacp i grō ypsilō.et faciūt i os purum:vt ichthys ichthyos.mys myos.sys syos.tiphys tiphyos.botrys botryos.necys necyos.rhadamātys yos. Acutisona vero que per tria genera declinantur vertunt in obliquis ypsilō in es epsilō. vt ocyr oceos. tacyr taceos. bradyr deos.ocyr oceos.pachyr pacheos. Horū neutra in epsilō definētia masculinorū seruant declinationē. Cōposita simplicibus an ys eodē mō inflectunt sicut sua simplicia. vt callychthys callichthyos qm̄ ichthys yos. sa tirbrachys cheos.qm̄ brachis cheos. Sed si aliter cōponantur:in dos faciunt genitiuum: vt epelys epelydos.neelys neelidos.

In is feminina grauisona per ios mittūt genitiuū. vt pitis ios.chelis chelios.genis genios. Excipiūt cosmis ithos.t cois coitthos. Acutisona vero p dos declinātur vt clamys dos.pelamis dos.ocrocis.ocrocydos Oritona preterea siue circūflexa habentia solum in nominatiuo i longum t in obliquis breue p yos. purus declinant:vt crimnis.crimnios.thetis thetios.orphys orphyos.dris drios. Aglis tamē aglithos facit. Latini nisi hac terminatione genitiuū vsurpant. vt Luca.in.ſ.thetios vnda vage lunaribus estuat oris. t Uerg.ac cusatiuū in buccolicis.que tentare thetin ratibus.

In os p o mega monosyllaba acutisona siue hāntia d th p os purū faciūt gtīm:vt dmos dmoos.tros troos. thos thoos. Que ho nō hnt in tos.vt chros chrotos.phos photos. Polisyllaba etiā oritona:vt aptos otos agnos otos.hidros otos.t breuem penultimātia:vt monoceros monocerotos. rhinoceros rhinocerotos. gelos gelotos.eros erotos. Que ho lōgam penultimātem per o purum declinant:vt heros heroos.minos minoos. Excipiť elos elotos.p era:qm̄ elos erat p epsilō. Attici ho hero helo mino elo dicunt s utī remoto. Ins duo sunt neutra circūflexa mittētia gtīm in thos.phos photos.t os othos. Adar.ab eo qō est rhinoceros acūm vsurpauit in distichis. gestauit mō frōte me iu neucus:verum rhinocerota me putabis.

In us q̄ p oy diphthōgō a grecis scribūť circūflectēria vltimā p untos mittūt gtīm vt plac⁹ placūtos:simūs untos.opus opūtos.cerasus suntos.anthem⁹ muntos.phicus cuntos hidrus tos. hericus cuntos: trapezus zuntos. q̄ oīa p synerefim ycta sunt ab ois in ys vt opois opus cerasois cerasus. Acutisona in os punctūt gtīm. vt bus boos.nus noos.chus chroos.chnus chnoos. Excipiť pus cū suis cōpositis q̄ mittunt gtīm in odos. vt pus podos.chitrapus podos.pipus podos.tripus pod os.edipus odos.t edipus facit attribus declinatiōcp apud poetas edipodes edipode per primam declinationē. Excipitur quoq; odus odontos cū suis cōpositis que oīa ereūt in ontos sicut t suum simpler vt archiodus archiodontos. aciuodus dontos. cauliodus dōtos. Latini et hac terminatiōe tū rectos tū obliquos vsurpare solēt. Uer.r.est amathus est cel sa mihi paphos. Ouī.r.meta. a tū forte rogo fecīdam a mathūra me allis. Idē.ſ.de pōto. cede puer facta patrodus opunta relinquet. Luc.lib.ix. meritū phicuntia ruinas. Curtius regionem inquit eam vsq; ad trapezunta defendere. Luca.in.vii. t subdita sipus montibus. Vinc sipuntos in grō t sipunta in actō:vñ postea sipontus siue sipuntus ea ciuitas in apulia dicta est.

In ns rs vel ls grauisona sunt. t per duas cōsonantes in obliquis declinant:vt tyrins thos.helmins helmithos.macars macartos per t exile.nam habentia a ante duas illas cōsonantes in tos mittūt genitiuū: nō habentia a in thos per th. Iraq; er rōne hals alros debuit facere. Sed vt seruaret dasea nominatini habitos fecit. Omnis enim vocalis precedens liquidam si post eam sequatur d vel th tenuatur:t qr obliqui similes notatino spiritus habent adiectum est t t fecit haltos. Papi.in.iiij. the.ab eo quod est tirins accusatiuū vsurpauit.sinus.erit in arma antiquam tirintha deus.

In ps finita p p in obliquis declinantur:siue sint monosyllaba siue polisyllaba. composita siue simplicia.sed polisyllaba penultimam acuunt:monosyllaba quoq; acūtum:vt ops opos.thops thopos.ciclops ciclopos.lelaps lelapos. euriops euriopos. excipiuntur hec que loco p suscipiunt b in genitiuo propter parum literarum affinitatem:vnde t a latinis per b quoq; in genitiuo consueuerunt scribi: vt libs libos.

nips nibos. phas phabos. phleps phlebos. araps bos. calyps calybos. chernips chernibos. tharips tharibos. et tria per ch cinips phos. catelips cateliphos. sciraps sciraphos. Aduertendū est ꝙ in ops polyssillaba per o micron scribuntur: vt ethiops pos. merops ropos. cecrops pos. enops pos. pelops pos. Preterq̄ hydrops pos. cyclops pos. melops pos. canops pos. nycralops pos. cercops pos. scolops lopos. myops pos. canops canopos. et etiam quecunq̄ deducuntur ab ops opos: quod est oculus: vt helicops helicopos: sicut econtrario ꝙ ab ops opos: quod est vox omicron habent. vt merops meropos. Latini ex hac terminatione accusatiuos vtriusq̄ numeri cum nominatiuo plurali frequenter vsurpant. Hora. j. ser. pastorem saltaret vti cyclopa rogabat. Vergili. iij. eneidos. infandi cyclopas et altis montibus errant. Idem in. xj. enei. vidit cyclopas Ulysses.

¶ In ax quedam acuto accentu in penultima proferuntur: vt thorax: pheax: anax: philax. chorax. quedā circunflectunt penultimam: vt aulax: climax: hylax: cyax: que in obliquis c habent: thorax rhacos. pheax acos. que aliquando t cum c accipiunt: vt anax cos. vel anactos: astianax nacos. vel nactos. hyponax nacos. vel nactos. aulax aulacos. climax climacos. Que vero a verbis in zo desinentibus deriuant̄ g accipiunt in obliquis vt ab harpazo qd̄ est rapio harpax pagos. a crazo qd̄ est voco cecrax cecragos. a spazo quod iugulo aposphax phogos. similiter atrax gos. lalax lagos. Sed dissyllaba masculina natura longā penul. habent a pductū vt thorax racos. pheax acos. eax eacos. illax acos. plutax acos. Excipiunt̄ hilax acos. et ciax acos. et siax acos. positione vero longa penultimantia corripiunt a: vt harpax gos. cecrax gos. Neax autem et phenax et chordax a pducūt: sed chabox indifferentem habet. Super dissyllaba breui existente penul. a producūt: vt hierax cos. ecophilax lacos. asphalax vo asphalacos. corripiūt latini ex hac terminatiōe frequēter accusatiuos vtriusq̄ numeri cum nominatiuo plurali vsurpant. Iuue. Viridē thoraca iubebit afferri minimasq̄ nuces. et Mar. accipe belligere crudum thoraca minerue. Vergi. in. vij. eneid. vmbonum crates alij thoracas ahenos. Idez tertio. puerum astianacta trahebat ad soceros.

¶ In ex per e longam acuunt penultimam: seruantq̄ illud e longum in obliquis. vt myrmex mecos. narthex narthecos. scoplex lecos. pelex lecos. talex lecos bex quoq̄ becos. hisplex vero et ab eo compositum anthisplex hysplegos et antisplegos faciunt. Habentia vero o mega in penultima vertunt e longum in breue vt alopex pecos.

¶ In ix x partim acuunt penultimā vt perdix: cilix: tetrix. ptim circūflectunt: vt chenix: phenix: suscipiuntq̄ e in genitiuo plerūq̄: vt perdix pdicos: cilix cilicos: chenix nicos. phenix phenicos. Tetrix vero tetrigos et mastix sticos. per g facit. ornix ornichos per ch. Cōmunia aūt que a feminis fiunt simplicium seruāt declinationem. vt hic et hec callithrix chos. qathrix cos. fecit: homostyx chos. qz styx chos fecit. In lix vo finita correptū habent vbiq̄ vt cilix cilicos. helix helicos. homelix homelicos. Latini ex hac terminatione vsurpant accusatiuos cum noīatiuo plurali vt cilix cilica: cilices cilicas: phenix phenica: phenices phenicas.

¶ In yx per y psilon partim acuunt penultimā: vt bombyx: bebryx: onyx: sardonx: coccyx: ortyx. Partim circūflectunt eandem: vt cerix: docedyx. Masculina vero simplicia natura longa penultimantia c habent in obliquis: vt ceryx ycos. doedyx ycos. ethyx ycos. tranyx tranycos. etiam cum positione longa penultimantia q̄ habent in vltima syllaba b vel g vel d vel pt. bombyx bombycos. et penultimantia in e. vt eryx erycos et habētia in penultima a sine g. vt adryx adrycos. Nam habentia g per d declinantur. vt pharyx rygos. larygx larigos que nos per n enunciamus pharyx et laryx. Super syllaba quoq̄ penultimantia in a g habent vt turbaryx igos. Et penultimantia ī o nō illato n vel b. vt corcyx cygos. mortyx tygos. ortyx ortygos. qd̄ et hortycos fecit apud philemenē. Itez que a pheugo et zeugo cōponunt̄: vt psophyx prosophygos. homoryx homorygos. Sed habentia n ch. habent in obliquis. vt onyx onycos. stonyx stonycos.

¶ In yx feminina multisyllaba per g declinantur nisi alia rō prohibeat. vt antyx antygos. pompolyx pompholygos. petyx tygos. Sed monosyllaba acutisona plerumq̄ g habēt. vt styx stygos. Nix tamen nichos et nictos facit apix apicos. ¶ Sciēdū aūt ꝙ in yx simplicia habentia longa natura vel positiōe in uoīatiuo solo y natura corripiunt: in alijs aūt casibus pducūt natura. Cōposita aūt et penultimātia breui vbiq̄ corripiunt.

¶ In ox per o mega rara sunt eaq̄ facere monosyllaba acutisona: habentq̄ in obliq̄s c ptox ptocos. box bocos. Excipitur rox quod per g facit rogos. et ciamotrox ciamotrogos: quia a trogo quod est voro cōponitur g in obliquis accepit.

¶ In x. habentia g ante x. quam nos vt pauloante diximus quasi n pferimus per g. in obliquis declinantur vt pharygx siue pharinx pharingos. larygx siue larinx laringos. menyx siue meningx meningos sphigx siue sphinx sphingos. salphigx siue salphinx salphingos. lygx siue linx lingos. linx vero p fera lincos facit. Habentia tamen aliam consonantem ante x per c declinantur. vt olx olcos. sarx sarcos.

Cassefaton vel quaquofaton secunda est quaquocormie species [illegible]
[illegible] latine male sonas dictu: est [illegible] vel dictionis male [illegible]
[illegible] sonantis platio vt apud lucretium libro tertio
[illegible] luce sua quantum lucere valeret ubi lusillaba [illegible]
cassefaton facit: [illegible] quasefaton duobus aut tribus modis: [illegible]
aliqua dictio vel oro obseme vsurpatur vt apud marciale
[illegible] ad vetulas fastidis [illegible] puellas ubi arrigere ad
vetulas obseme accipitur: [illegible] modo fit [illegible]
aut syllabarum [illegible] in somnio cipionis: [illegible]
aliena: tertio modo fit quasefaton auctore [illegible] quando post [illegible]
[illegible] sequitur dictio alitera [illegible] incipiens [illegible]
numerum cum nabibus equat

¶ Aelij Antonij Nebrissensis grammatici introductionum latinarum in secundam editionem: ad preclarum adolescentem Gutterium a toleto Salmaticensis academie psule. B. M. Prefatio incipit feliciter.

¶ Epitome.

¶ Apelles et coo insula pictores inter facile primus in aluta rium quod contra suam professionem iudicium intentaret: cauillas intulit hic habetur: et quare secundam huius grammatice editionem fecerit: et que sit grammatice vtilitas.

Apelles cous a quo vno Alexander ille magnus pingi se curauit: alios edicto prohibens: qui plura solus in arte pingendi quam reliqui omnes contulisse dicitur: qui denique pictores cunctos ante se genitos et si dicendum est futuros superauit: solicitus erat academie nostre presul nobilissime antea quam tabulas a se perfectas diuenderet: aut donaret: captans ex occulto vulgi sermonem illas in pergula transeunti populo iudicandas proponere: vt si quid vitij esset in pictura iuste reprehensum emendaret. Cumque a sutore culparet quod in calceis nescio quid contra rationem artis sutrine pinxisset: postridieque sutor circa alias picture partes cauillaret: ferunt Apellem ex latebris indignatum prodijsse: monuisseque sutorem ne vltra calceos iudicaret: quod ipsum deinde in proverbium venit. Quorsum tam multa de appelle: vt ostenderem me in prima introductionum mearum editione fecisse tale quiddam quale Apelles in pictura. Nam cum et ratione professionis et officij mihi publice delegati non alienum ducerem in tanta scriptorum varietate opus illud qualecumque fuerit componere: fateor me non satis prudenter fecisse quod opus prematurum emisi: neglecto Horatij consilio: qui in arte poetica iubet: ne precipitet editio: nonnunquam prematur in annum. Sed cum me contentio quedam incredibilis atque amicorum efflagitatio compelleret: quicquid illud erat quod genuissem in lucem edere: edidi tandem illa potissimum fretus spe: vt cum inter manus doctorum simul et indoctorum diu circulatum esset: capto illorum iudicio: quod Apelles faciebat: si quid esset:

Aelij antonij. Nomen authoris et materia libri et is cui opus dedicatur in hoc titulo continetur. De authore tamen et materia alijs in locis plura diximus. Is vero cuius nomine editiones nostras primum emisimus est Gutterius a toleto preclari ducis albani filius illo tempore scholarum prefectus: nunc episcopus placentinus (Gutterium) quo nomine patruum magnum: hoc est aui paterni fratrem refert. (A toleto) non toletano: nam toletanus est toleti natus: a toleto quorum maiores inde cognominati sunt. (Academie) translatio est ab academia Platonis prope athenas. (Salmaticensis.) Non salmantinus vt indocti nunc loquuntur. (B. M.) in compendium sic scribebant antiqui pro bene merenti. (Apelles) hec prefatio duas partes continet. Prima narrat causas cur secundam editionem fecerit: deinde cur illi potissimum opus dedicauerit. Sed quia signum leuitatis cuiusdam videbatur bis idem opus edere. Apellis exemplo se excusat. Ordo est. O presul nobilissime academie nostre. Apelles cous solitus erat proponere tabulas iudicandas populo transeunti etc. (Apelles cous) ex coo insula non longe a Rhodo que patria quoque fuit hippocratis medici: neque enim fuit iudeus vt quidam delirauit: ductus illa ratione quod Hora. iudeos apelles dixit: quasi circuncisos et recutitos. (Alexan. magnus) rex macedonum. (Pingi se.) Ex pli. lib. xxxv. natu. histo. tota hec historia est accepta. Hora. quoque lib. ij. epi. Ne quis se preter Apellem pingeret: aut alius lysippo duceret atra. in gemmis quoque vetuit se ab alio sculpi quam a pyrgontele. (Contulisse). i. addidisse voluminibus etiam editis que eam artem continerent. (Captans) quasi ex insidijs aucupari volens. (Ex occulto) loco vbi latebat. (In pergula). id est in mensa. est etiam pergula pulpitum vnde concionantur: et fulcimentum per quod vites protendunt ramos. Iudicandas. Plinius. Post ipsam inquit tabulam latens vitia que notarentur auscultabat: vulgum diligentiorem iudicem quam se preferens. A sutore. Pli. ferunt inquit a sutore reprehensum quod in crepidis vna intus pauciores fecisset ansas. Eodem postero die superbe cauillante circa crus indignatum prodijsse denunciantem supra crepidam sutor ne iudicaret. quod et ipsum in prouerbium venit. Sutrine. Sic appellatur ars sutorum sicut textorum textrina. Alias partes scilicet circa crus. Ultra calceos. Pli. crepidas dicit. Quorsum tam multa: quia nimis euagatus est. redit ad propositum. Tam multa scilicet dicta sunt: vt ostenderem: respondet interrogationi. Ratione professionis. Artis grammatice officij delegati: id est cathedre mihi et salario decrete: non alienum immo proprium. Ducerem. i. cogitarem. Prematurum ante maturitatem. Emisi publicaui. precipitetur acceleretur. In nonum annum alij codices habent decimum: contentio et efflagitatio importune preces. Genuissem et concepissem fretus spe: id est confisus circulatum huc illuc defert quibusdam de rebus etiam quod articulos obliquis detraximus imitati sumus Ioannem pastranam. imputare exprobrare. Ne vsurpem. i. in vsum meum assumas quod Apelles dixit.

Anto.

Gutteri⁹.

Toletan⁹

B. M.

Apelles cous.

Per gula

Adagium supra crepidam sutor non iudicet.

¶Anto. huius itaq; cur hoc opus Sutturio a toleto dicauerit tres causas enumerat. Prima est qõ intellerit semp res suas ab illo plurimi fieri. Adultis argumẽtis. i. signis. Ab incẽte. i. incipiẽte. Deinde scõa ratio quod est scholasticarum rerum iudex ordinarius. Labores nostri. i. opera: t est meronymia. Jn cẽsuraz. i. q̃ iudicandũ esset. Nunc accessit. Tertia ratio est q̃ vult haberi gratus t accepti beneficij memor. Suppetat facultas. i. subministret. Gratiam referre. i. debitum soluere. Expectes. s. a me grãm referri. Habẽda ratio. i. respectus: es alienũ. i. debituz. Si nõ re. i. effectu. Accipies igitur. Nec est operis dicatura. Elucubratum. i. vigilatũ t per vigilias elaboratum ad lucernam. ¶Jnfantie studia. i. grãmaticam. Jn vulgus ereat. i. publicetur. Illud vero preceptum quoddam vtilissimum addit in calce huius pfationis. Aditus. i. accessus. Qui cum progenis. hic pictor quoq; erat ad quẽ cũ Apelles videndi illum gratia nauigasset: celebris illa contentio de lineis secandis inter illos fuit: quod vero hic dixit de pictura protogenis ex Plinio ppe ad verbuz sumptum est. Eure antie. i. laboriose. ¶Lux illo. s. protogene. Nocere nimiam diligentiaz in omnibus hoc contingit fere: vnde est illud sapientis: ne quid nimis: in illa doctrina scilicet grammatica.

Nebrissa patria authoris.

Est locus. Describit originẽ atq; antiquitatem patrie sue nebrisse dicit q̃ fuisse condita a libero patre inter estuaria bethis: quo tempore viros hispaniam pagrabat. Deinde dicit inde habuisse parentes mediocris conditionis. ẽ locus hemistichium est Vergilij primi enei.

Hesperia.

Est inquit locus hesperiaz graij cognomine dicunt: sed Ver. hesperiam vocauit italiã: hic vero hispaniam. Nam qua rõne greci appellauerunt italiam hesperiam: eadez latini hispaniam hesperiam dixere. Bethis arũdine cictus: at q̃ oliua potiꝰ dicẽ ornatus. vt Aldarij. li. epigrãma. Bethis olinifera crinem redimite corona: sed arundine cinctus dixit: vt q̃ poete fluminibꝰ coronas arũdineas dãt vel ppe Nebrissam estuarium a noie dictum arundinum est ero decanas appellant. Jn leuã. qm̃ per estuaria Bethis in campos refunditur a parte sinistra. Atq; tenet: possidet occupatq;. Direrat hunc scz locum.

Bethis olinifera.

Estus.

¶Estus. i. estuaria. est autem estus ipsum maris cremẽtum ex ratione cursus lunaris. ¶Fluuio stagnante. stagna autem illa non tam ex fluminis refusione q̃ ex colluuie imbrium colligũtur. Albinam fic hodie dr. fuit autem aliquãdo estuarium: sed limo confusuz est sicut alia multa. ¶Secula nostra. i. hoies uri seculi. Genus volucrũ. varium. i. diuersorum colorz Nam proprie varius de colore dicitur. authorz est Tutius de finibus. maris t paludis. i. marinum t palustre sine lacustre. ¶Excludit fetus. proprie excludere ouа est auium cuz fetus ex oui testa educunt. Jncubituq; fouet. nam incubare est ouis cum crocinnt insidere. est añt histerõ pteron: q̃ prius incubãt post ea excludunt. Haud pcul atq; nebrissa inter estuaria Bethis condita fuit authore Strabone Plinio t Ptolomeo: cuz quo tpe alter aliqueus qui oblimatus est in mari prumpebat non longe a turre capionis.

Excludit. Incubare.

vt recognoscerem emendaremq;. Jn quo fateor eum nisse mihi nonnunq; quod Apelli cum sutore illo vt quibusdã de rebus ab indoctissimis sepe hominibus admoneret: t ex eoꝝ sẽtẽtia non nihil operi meo adderem. Caueãt tñ moneo imputare mihi quod ab eis accepi: ne vsurpem ego in illos Apellis illud: Sutor vltra calceũ nõ iudicet. Hyjus itaq; q̃ secũde editiõis mee opus partim alieno iudicio: partim meo recognitũ atq; emendatũ: cui dedicarẽ potius q̃ amplitudini tue nõ habebam. Primum q̃ multis argumentis intelleri quanti me: quanti studia mea ia inde ab ineunte pueritia tua faceres. Deinde q̃ nulli iustius cõsecrandi erãt labores nostri q̃ florẽtissime huius academie presuli: a quo potissimũ castigaretur: si quid esset quod in censuram caderet. Huc accessit qõ cum non ea mihi suppetat facultas qua possim tuis in me beneficijs gratiam referre: sed neq; id tu expectes: habẽda fuit a me tñ quẽadmodũ tñ es alienum: si non re: certe volũtate atq; animi gratitudine dissoluere inciperẽ. Accipies igit opus tuo pclarissimo nomine elucubratũ: nõ q̃ existimẽ te ita abũdare otio vt vacet ea repetere que fuerũt infantie tue studia: sed q̃ videor mihi quodãmodo tue in me liberalitati profuturũ iturũ facere: si non quicquid illud est qõ elaboramus tuo potissimũ noie in vulgus ereat. Illud vero in presentiarum hanc lectorem admonemus hos in toto opere illa tñ precepta secutos que sunt in arte grammatica vulgata magis: t quibus ad sermonis latini facilem cultatẽ adiit? facillime parari pot: idq; fecimus duce ipsi? in primis de quo tã multa diximus) Apollis consilio: qui cum protogenis picturaz opus immensi laboris ac cure supra modũ admirie miraretur dixit ofa sibi cũ illo paria esse: aut illi meliora: nisi q̃ manum ille de tabula nesciret tollere: memorabili precepto nocere sepe nimiam diligẽtiam in illa maxime doctrina: que cuz pueris literarũ rudibus proponatur debet esse q̃ simplicissima.

¶Vale.

¶Elegia de patrie antiquitate ⁊ parentibus au thoris.

¶Epitome.

¶Bethicam humum a bethe fluuio vt auguror denominatur huius nostri Antonij natale solum laudatū satis offendet lectorē siue ab antiquitate soli illius dimentare sine a preclaris que in ea sunt rebus: venuste autem suos cū tamen claros nullus dubitet sententia preterit.

EST locus hesperie qua bethis arundine cinctus.
In leuam campos influit atq; tenet.
Dixerat hunc estus fluuio stagnante vetustas.
At vero albinam secula nostra vocant.
Hic varium genus ⁊ volucrum maris atq; paludis
Excludit fetus: incubituq; fouet.
Haud procul hinc colitur muro Nebrissa vetusto:
Quam bacchus posuit litus ad oceani.
Hamq; ferunt semele genitum gangetide victa
Inuasisse feros hesperie populos.
Et socio amisso a quo lusitania nomen.
Duxerat: in calpes littora vertit iter.
Dumvehitur curru per inhospita tesqua marisme.
Que sequitur tigris deficit: atq; sitit.
Et curru pando residens silenus asello.
Et varie lynces: menades ⁊ satyri.
Ventum erat ad peculam que fontinalia dicunt
Indigene: diuus nunc Benedictus habet
Ad strepitum lymphe tigris prior arrigit aures.
Et cauda ludēs: prenia monstrat iter.
In gelidos latices ⁊ amenā frondibus vmbram
Et fontes sacros arida turba ruit.
Quiq; refecta cohors syndis salientibus esset.
Captus amore loci dicitur esse pater.
Concilioq; habito satyris dixisse vocatis.
Atq; mimalloneis: cetera turba silet.

¶Anto. Littus ad oceani. i. nō lōge ab oceano. ¶Nāq; ferūt poet narrant. Semele genitum bacchum filium iouis ex semele cadmi filia. ¶Gangetide su baudi terra: sic dicta est India a gange fluuio qui illam dinidit mediam vt sit: India intra gangem ⁊ extra gangē. Ouid. in amo. gangetide terra dixit. ¶Hesperie populos. hispanos populos feroces. Uenisse ātbacchum in hispaniam mediam deuictaq; vulgarum est apud poetas ⁊ historicos. Bacchꝰ iuuiser semele filius

¶Socio amisso. lysia aquo dicta ē lysitania deinde ⁊ yphilon ȳso in u. sicut in multis alijs lusitania inquit emerita ⁊c. Lusitania

¶In calpes littora idest ad hispanie promontoriū qua oceanus terras irrumpit. i. gibraltar. et est dispositio: vt fit ȳo simile qō de fundatiōe nebrisse dicitur: nam cum conset bacchum a lusitania ad calpem venisse: atq; nebrissam satyros qui in illius comitatu fuerunt incoluisse: credibile est ab illo fuisse conditam. ¶Per inhospita tesqua idest deserta locā ⁊ aspera in quibus non est hospitium: nam illud est tesqua apud Horatium in epistō. Admarisme sic vulgo appellatur hispanie ab indigenis: quasi marine vel potius maritime. Tesqua.

¶Tigris animal familiare baccho atq; in illius comitatu frequēs atq; illi dedicatum. ¶Deficit ⁊ sitit. i. siti languescit. Tigris

¶Silenus hic satyrus fuit bacchi pedagogꝰ ⁊ comes. ¶Asello pando idest cuius spina est in ventrem demissa. Ouid. primo fast. Senex ⁊ senior pando silenus asello. Silenus bacchi pedagogus.

¶Varie lynces maculose. Uergi. primo: eē. maculose tegmine lyncis. sunt autem lynces quoq; i comitatu ⁊ tutela bacchi sicut tygres Uerg. item in geor. quid varias bacchi lynces Lynces.

¶Menades bacchi sacerdotes qui illum in bello quoq; seguebantur. Satyri in comitatu quoq; bacchi fuerunt. Menades

¶Ad speculam tumulus est mille passibus a nebrissa distans. vnde campos latissime patētes speculari possis qui et eo specula dici potest: ad huius radices fontes sunt quos indigene vocant fontinalia sacra quoq; fontium apud Ouiō. in fast. Fōtinalia dicuntur: diuus Benedictus qui in ipso monticuli vertice sacellū habet. ¶Tigris prior. Omniū prima vt sit cōparatiuus gradꝰ p superlatiuo. Arrigit aures quasi ipsentiens. Specula.

¶Cauda ludens. i. caudā motitans. Uergi. p̄mo geor. colludere plumas. ¶Prenia precedens ⁊ dux viam monstrans. Latices aquas quas diximus ex fontibus fluere. Frondibus vmbram qz illic sunt arbores multe. ¶Fontes sacros. quia nymphis sacros. Uerg. i buc. Vic inter flumina nota ⁊ fontes sacros. Fōtinalia.

¶Arida turba. i. sitiens. Lohors bacchi exercitus. ¶Undis saliētibus. Uerg. in buc. Dulcis aque saliens sitim restringere riuo. ¶Pater liber: pater ficenim cognominatus est. Pater. Lōcilium.

¶Concilio habito. est autē concilium vbi oēs ordines conueniunt plebei: scz ⁊ senatus ymilites. Satyris ⁊ mimalloneis comitibus vtriusq; sexus. sunt autem mimallonei siue menades siue thyades siue bassarides bacchi sacerdotisse: dicte sunt autem mimallo nec siue mimallonides ab imitando quod bacchum imitentur. Ouid. de ar. Ecce mimallonides fusis in terga capillis. et Pers. Torna mimalloneis implerunt cornua bombis. ¶Accipite. oratio est bacchi ad comites attentosq; illos in primis facit. ¶Hic collis. sacra bacchi in agris ppe vrbē per noctē flebant: cū itaq; bacchꝰ oppidū fundare decreuisset: hūc collē primū sacris faciendis elegit. Nysa vrbs arabie vbi bacchꝰ a nymphis fuit educatus. Citheron mons boetie p pe thebas baccho atq; illi sacris dedicatus. ȳ. itij. eē. ¶Orgia nocturnus cq; vocabulum cithe. ē ät Ouid. hemistichiū ex. ij. me. natusq; ad sacra. cithe. rō. A nebride. sūt ät nebrides dāmarum Mimallonei. Nysa. Citheron. Nebrides.

pelles quibus sacerdotes bacchi amicte vtebantur in sacris ad qd̄ allusisse videt̄ Syllius italicus cum libro.iij.punicoꝝ dixit. At nebrissa dionyseis conscia thyrsis quam satyri coluere, leues redimitaq̄ sacra nebride minas. Nec qui plus .quatuor in rebus dicit agrum nebrissensem prestaturū omnibus alijs :vino: oleo:frumento:melle: quarum due vinum et mel bacchi inuentioni attribute sunt. Oleuꝫ aūt ⁊ frumentū cōiūcta sunt ijs duobus. Iactet se.i.glorietur baccho vino : ⁊ est metonimia. Flaue:quoniā quo tpe frumēta sunt matura flauescūt. Uerg.in bucco. Molli paulatim flauescet campus arista. Et.s.geor. Flaua ceres alto ne quicq̄ spectat olympo. Sacra nocturna:quia vt diximus sacra bacchi per noctem fiebant. Bassarides bacchi sacerdotes ab eo quod bacchus a vestis genere bassareꝰ dicitur. Persius. Et raptum vitulo caput allatura superbo bassaris. Iam tarthessiacas. Dicit q̄ sub primam noctem ceperunt sacra peragere. (Undas tarthessiacas).idest sol occidit in oceano.nam tartessos est que postea Carteia est appellata nūc est Carthagena nō longe a Calpe. Syllius italicus in libro punicorum. Tarthessos stabulari cōscia phoebo: idest vbi sol equos disiungit confecto itinere diei. (Curuo littore)epithetō littoris(Thyrsos)ramos quos circūferebant et vibrabant in illis sacris. (Resonant vlulatibus)id quoq̄ faciebant bacchantes. (Tua sacra) idest hymnos sacros bacchi. (Insomnes)idest peruigiles. (Trahunt orgia).i.differunt per totam noctem :sunt autem orgia ꝓpria bacchi sacra .quoniā orgi est furor. Uer.iiij. Trieterica bacchi orgia. (Donec orta dies). Seneca tragicus .dum matutinos predicit lucifer ortus candida formosi venerabimur ora liei. (Est prope)describit locum vbi nebrissa posita est. (Surgens clementer) idest paulatim ⁊ modice. Sil.lib.s.punicorum . Clementer surgente iugo. (In austros).i. a parte meridionali. (Parte reliqua).i.reliquis tribus lateribus. (Precipitante latus) idest habente latera in precipitio. (Promissa menia) subintelligenduꝫ est in concione illa superiori :q̄ oportebat prope esse aliquam vrbem vt diximus. (Auspicio)sumpto ex nomine augurio vt sit a Nebride nebrissa authoritate Sylū. Mendū nāq̄ ē in Strabone Ptolomeo ⁊ Plinio Nabrissa ꝑ nebrissa. (Polleret)satis potens esset. vt ex historia Gottica apparet ⁊ monumentis literarum in marmoribus(Roderico rege). Qui fuit Gottorum vltimus rex. (Furores lybici).i.lybies furibūdi.(Diruerāt)euerterāt. (Uiget)frequētatur. Hic. Domus. Uerg.in eñ.(Ingenui)id est quoꝝ maiores nō seruierūt.i.pares ⁊ coequales. Et media cōditiōe.i.nec plebei neq̄ patricij sed medio ordine Johānes pr̄ est. Qr adhuc viuit agens etatis annū nonagesimū (Catharina)per thlsequēti a nō catherina interp̄tatur nāq̄ pura siue purgata. Debemus patrie quia fuit vite principiū .sed illa plus debet mihi :cuius subdit cām ne videatur impietate reus:quia tribuit mihi vitā mortalem ego illi nomen eternū. Hunc honorem vite mortalis ex Uerg.iiij.geor. En etiam hunc ipsum vite mortalis honorem.

Nebrissensis ager fertilissimus.

Bassarides.

Tarthessos.

Thyrsus.

Orgia.

Roderic⁹ vltim⁹ gottorū rex.

Catharīa.

Accipite o comites:letasq̄ aduertite mentes.
Hic mihi collis erit religione sacer.
Nec tam nyssa mihi natusq̄ ad sacra citheron
Gratus erit :quantū a nebride dictus ager.
Nec q pl⁹ baccho:qui se plus iactat oliuo.
Et cereris flaue messibus :atq̄ fauis.
Quare agite o satyri:nocturna reposcite sacra
Et vos bassarides hunc celebrate locum.
Jā tarthessiachas titan descendit in vndas.
Et fessos curuo littore soluit equos.
Inuadunt thyrsos: resonant vlulatibus agri.
Et te bacche vocant:⁊ tua sacra canunt.
Insomnesq̄ trahunt bacchantes orgia :donec
Cedere luciferum cogeret orta dies.
Est prope monticulus surgens clementer i austros.
Parte tamen reliqua precipitante latus.
Hic promissa pater fundauit menia bacchus.
Nebrissamq̄ vocat nebridis auspicio.
Que cum polleret roderico rege:furores
Diruerant libyci:nunc renouata viget.
Hic domus:hec patria est:hic me genuere parentes.
Ingenui:⁊ media conditione pares.
Nam mihi Johānes pater est Catharinaq̄ mater
Debemus patrie :plus tamē illa mihi
Illa mihi dedit hunc vite mortalis honorem.
Sed studijs nostris illa perennis erit.

¶Finis.

[illegible]

¶Aelij Antonij Nebrissensis grāmatici z poete vasti dicta philosophoz ex Diogene laertio potissimū collecta incipiūt. z primo. Liber primus de vndeciz sapientibus.

Pythagoras ille samius cuius fuit magnū in studio sapiētie nomē: cū philū ta venisset: interrogatus a leonte phliasioz tyrāno quē ie esse profiteretur: Philosophus inq̄t sum. Is em̄ cū videret alios eius dē rei studiosos mari ma quadam arrogantia sapientes appellari: qō intelligebat solū deū eo noīe cēseri debere: se nō sophō sapientem: sed philosophū hoc est amatoꝛē sapiētie honestioꝛi vocabulo predicauit. Oēs igitur qui ante illum sapiētie studio incubuerūt: sophi z post illum philosophi appellati sunt. fuerunt autē ante Pythagoram complures: z habiti sunt sapientes: sed quos grecia iactat ppe oīm cōsensu fuerunt septē. Thales milesius. Solon salaminius. Chilon lacedemonius. Pyttacus mitrylenēus. Byas prienus Cleobolus lyndius. Periander corinthi⁹. Ee pi sunt autem appellari sapientes cp cū adulescentes ionij iactū rhetisa piscatoꝛibus emisissent: esseq̄ inter illos de tripode aureo cū piscibus educto ex area cōtenio: nō ante sedatū quā delphos missum eē responsumq̄ ab apolline. De tripode ex phebo queris milesia pubes. Vnic tripodē addico cui⁹ sapientia prima. dat ergo thaleti. Thales illum alij dare rursus ali⁹ alij: donec ad Solonē vēsum est qui deū primū esse sapientiā asserens illū delphos misit. Sūt q̄ Anacharsim scythā. misisse cheneus. epimenidem cretensem. Pherecidē syrū inter septez sapientes ānumerare velint. z hi q̄dē oēs appellati sunt primis sapiētes flomerūt circa olympiada q̄q̄gesimam: hoc ē añ natalē xpianum anno circiter sexcētesimo. Phie ꝯo duo principia fuere: alterum qō ab Anaximādro cui⁹ Thales milesi⁹ pceptoꝛ fuit. Pythagore ꝯo Pherecides syrus. appellatusq̄ est illud phie genꝰ ionicū cp Thales fuerit ex ionia: hoc añ italicū qō illi⁹ authoꝛ Pythagoras in italia plurimū fuit philosophat⁹. Erit igit opis nr̄i liber primus de his qui prie sapientes appellatē. Cōs de philosophis ionice philosophie. Sequit⁹ de italice philosophie authoꝛibus.

¶De Thalete milesio.

Thales primus ex numero septē sapiētuz pre Examio z matre Cleobulina genitus patriā habuit phenicia. Postea ꝯo ciuis milesi⁹ ascriptꝰ est. Uixitq̄ annos nō agintā. Et cum perseueraret celebs nepotem ex sororeſi lium sibi adoptauit.

¶Eius sententie sunt.

Ducere vxorem mater suadebat ephebo.
Nondum est tps ait: post modo tps erit.
Iubebat rursus cum iam foret acta iuuent
Iam mihi nō opus est esse maritus ait.
Sorori cur nō quatos generauerit: inquit:
Me enim potuit flectere talis amoꝛ
Quod vir nō mulier cp homo nō bellua: qō stirps
Erecta foret: cp nō barbara letus erat.
Cunctarū rerum deus antiquissima res est
Ingenitus: q̄ fic omnia cum generet.
Oīm in rebus res est pulcherrima mundus.
Quicquid sibi qō summa fecerit arte deus.
Maxima res locus est qui capit oīa solus.
Velocissima mens omnia cum peneret.
Omnia que superat vis est fortissima rerum.
Et sapiens tps cuncta quod inueniat.
Sermones raros eius qui pauca loquatur.
Esse bone mentis significabat opus.
A vita mortem parui referre putabat.
Cum male compacto copore tps abit.
Quesiuit quisq̄ cur nō moreretur z ipse:
Si mors ipsa nihil nil qz differat ait.
Alma dies an nox prior esset facta roganti.
Ille refert: facta est nox prior vna die.
An ne dum fallat peccans aliq̄n rogatus
Nec tunc iste latet cum meditatur ait.
Deprehenso in mecha querenti an peteret inquit.
Vara fides nō est peior adulterio.
Que res in vita foret ardua difficilisq̄.
Cum peteret quisq̄: gnothi se auton ait.
Que facilis cōtra rursus querebat z inquit.
Ille pericula cum nos aliena monent.
Querenti que res esset suauissima rerum.
Quesitis tandem si potiare libens.
Cūq̄ rogaretur quid sit deus: intulit ille.
Cui neq̄ principium: sed neq̄ finis adest.
Quā rem vidisset perraram difficilemq̄.
Cum periit ficta morte tyrannus ait.
Quo miser aduersos fortune perferat ictus.
Si peiore loco forte inimicus erit.
Tunc bene viuemus feliciter atq̄ beate.
Si que insectamur nō faciemus ait.
Quis nam sit felix: inquit qui corpore sanus.
Fortuna locuples: qui bonus z sapiens.
Absentis memorē tanq̄ psentis amici.
Esse inbebat eum quisquis amicus erat.
Nō faciem colito fucis: nō corpus amictu
Sed mentem virtus imbuat atq̄ colat.
Qua pietate patrem fueris matrēq̄ secutus.
Illa etiam gnati teq̄ sequentur ait.

¶De solone salaminio.

Solon ex Execstide filius patriā habuit Salamina insulā ꝫ athenas positam. Postea vero legislatoꝛ atheniēsiū factus. Pisistrati tyrāni dñationē fugiens in egyptū nauigauit: atq̄ deinde in cypꝝ: vbi die suū obiit anno etatis octogesimo: mādans vt in patriā Salamina sua ossa reportarentur.

¶Eius sententie sunt.

Querebat Cresus quis felix eēt: z inquit
Expectāda dies vltima semper erit.
Ornatus gēmis ostroq̄ insignis z auro.
Cresus ait nū res pulchrioꝛ vlla foret.
Quas ait ille aniū ludēs natura creauit
Panones: galli: phasides atq̄ merops.
Humane vite spacium digesserat annos
In decies septem de hinc labor: atq̄ dolor.
Impius obscurus malus atq̄ ignobilis esto.
A quo nō fuerit falsus vtercp parens.
Et qui versurā patrimonij fecerit olim.
Accusatoꝛi cuilibet esto reus.
Et qui nequitia famosus z indecoꝛ esset.
Ille tribunali rescindus erat.
Sermones operis quedam simulachra putabat.
Et qui polleret viribus esse ducem.
Et legem tele similem dicebat arachnes.
Quod cedit magnis: inferiora capit.
Cur nō scita tulit de cōfectoꝛe parentis.
Quod desperasset hoc foꝛe crimen ait.
Tunc ius humanum minime violabere si qui
Leditur z qui nō leditur eque doler.
Divitie gignunt satiem sati esq̄ superbum.
Vic spernit leges iudiciumq̄ simul.
Virtus ac phitas iuramento potioꝛ fit.
Mendaciū noli: fac meditare bona.
Nō incōsulto fiat delectus amici.
Nec tam lectus erit rescicēdus erit.
Cōsule que optima sunt nō que suauissima factu.
Tunc rege cum primum sceneris ipse regi.

Dux animus vite tibi fit: fortuna sequat.
Nec animo semp pareat: ille regat.
In primis venerare deum: reuerere parentes.
Si potis es: nunc congrediare malis.
Eius precipue celebris sententia fertur.
Seu chilonis ea est: nil nimis vt cupias.
Augenti gnatū quidam nil proficis inquit:
Ille refert lachrimor: nil qz proficio.
Ne forte qui tegant quod intus habebunt.
Odium memento singulos pbe cernes.
Dum voce te alloquuntur ac tenent blanda.
Ne lingua duplex ex atra sonet mente.

¶ De chilone lacedemonio.

Vilo pre Demageto lacedemonij fuit: primusq nō mō ephorus: que dignitas lacedemonie ea e q apō romanos tribunatus: sz ēt qui primꝰ instituit vt ephori regibus adiungerētur ad illoz iniuriā in plebē rēperandam. Obiit ipse senex cōplexus filiuz q in olympia fuisset coronatus.

¶ Eius sententie sunt.

Iratus frater quur nō foret ipse tribunus.
Per contabatur: quum tamen ille fuit
Eui usq fastus tua ferre superbia frater.
Quod nunc potui: quos ego sepe tuli.
Scitanti esopo faceret quid iuppiter: inquit.
Extollit mites: atq superba premit.
In quo prestarent sapientes insipienti:
Ille refert: distant spe meliore sui.
Que res difficilis: reticere archana parere.
Ocia si possis: atq superba pati.
Compescenda tibi semper plectoria lingue
Precipue qn mensa parata tibi est.
Nec carpas alios: sed nec sermone lacessas.
Accipies aliter plura dolenda tibi.
Intentare minas noli: namq esse minuti
Atq pusillanimi: nec muliebre magis.
Promptius ad tristem casum venietis amici.
Et voto: quā si res aget ille suas.
Est humilis cōiunx modico ducenda paratu.
Ne maledicendum libitinia sacrat.
Precipue teipsum charus obseruare memento.
Nō contēnendos dei n venerare senes
Detrimenta feras potius q̄ turpe lucellum.
Voc etenim semper sedere: at illa semel.
Arridere viro quem res fecere secunde.
Elatum noli: crescat vt inde tumor.
Fortis mansuetus sic esto proximus vt te.
Nō tam formidet quam vereatur ait.
Eruperanda tibi est ꝓpria iracundia semper.
Discedunt q domi rite preesse tue.
Cum mens deprimat sensus interprete lingua:
Fac cures semper premeditata loqui.
Execranda tibi fit diuinatio: sine
Vaticinantis erit si ne fit artis opus.
Difficiles factu res nunc poscere debes:
Nec festinandum est cum tibi fiet iter.
In medio sermone manus nō est agitanda.
Non bene sensati nam que putabat opus.
Jam promulgatis parēdum legibus esse
Atq bono cini semper amāda quies.
Aurifices libicis explorant coribus aurum.
Auro mens hominum sepe ꝓbatur ait
Jacturam semper comitatur sponsio: sed qui.
Liti gat t debet: creditur esse miser.

¶ De pittaco mytileneo.

Ittacꝰ patre Hyrradio mytilenē habuit
priaz: q̄ vbs ē lesbi insule: t cui? tyrānū me
lanchrū pfugauit: phrimanē ꝓterea ducez
Atheniēsiū cū ō achilitidis agri possessiōe
certaret: in singulari certamine ſplicitū reti suscepit
agrūq suis restituit. Cum post victoriā .x. ānos mytileneoz rēpu. tenuisset: se magistratu abdicauit: decēq alios in sup ānos vixit: de q Callimachꝰ poeta
Vospes acarnites rogauit pittacon olim
Sit mittyleneū hyrradioq satum.
Adagne senex gemine cupiunt mihi nubere: quarū
Et genere atq opibꝰ cōuenit vna mihi.
Altera precelli: quid prestat ꝙsule dicq.
Utra ex his potius fit capienda mihi.
Vic baculū tollens sic tela senilia dirit
Consilium pueri qō petis ecpedient.
Quis celer in gyrum iactatus verbere turbo.
Assiduo latus vertitur in triuijs.
Insequere illoz momtus: sic fatur at ille.
Scitatur referunt: tu tibi sume parē.
Que postq audiuit: monitis puerilibus herens.
A magnis hospes abstinuit thalamis.
Atq parem paruas tetus traduxit in edes.
Sic dione qualem si sapis ipse cape.

¶ Eius sententie sunt.

Ebrius t petulans si quēquam forte cecidit:
Is duplici pena turpiter acta luat.
Signati argenti mittebat munera cresus
Is tamen argentum nouit accipere.
Addidit t causas: duplo qz plura teneret
Quam capit: extincto fratre quod auctus erit.
Est virtutis opus res ardua difficiliscq.
Nō facile est igit cuilibet esse bono.
Omnia posse deum iussit quod cūcta voluntas
Sed cursum fati non retinere solet.
Et qui priuatus potuisset forte latere.
Clara magistratus dat documenta sui
Quesitus quōdam que res foret optima: dixit
Quod nunc occurrit vita beata puto.
Tunc nō immeritas querit victoria laudes.
Cum tua funesto sanguine bella carent.
Uni cq virum frugi querendum diterat: inquit.
Si nimium queras non tamen inuenies.
Et quid gratificum querenti: tpa dixit.
Quid foret obscurum: qō dea cecca pareat.
Quidcq fidele foret. que sustinet omnia tellus.
Quid contra insidias que fiat t vnda maris
Est prudentis opus casus vitare futuros.
Fortis cū feriāt tristia posse pati.
Cum fis facturus quicq predicere noli.
Quod si non facias mor habeare leuis.
Erumnas alijs non exprobraueris vnq.
Ne te consimilis forte querela premat
Depositum potius q̄ mutua reddere debes:
Nec alium lodas t si inimicus erit.
Esto bone frugi verat: pius atq pudicus:
Et solers fidus derter amicus ait.
Illius in primis celebrauit grecia dictum:
In quo mortales tpa uosse iuber.

¶ De biante prieneo.

Bianti pr fuit Tantamꝰ pria? o prieneeq
cās: mortuꝰ est cū cām p amico diuisset ii
uenulus. Nā cū a dicēdi labore q̄uisset: cu
putaq finu ex filia neporj reclinasset: audiuisseq
ꝑm eū cuiꝰ patronꝰ erat iudicatū: animā efflauit.

¶ Eius sententie sunt.

Aduersus nullū: cunctis affabilis esto.
Nam fic multorum est cōciliandus amor.
Et validum corpus natura munus amica.
Si patriam seruet: est rationis opus.
Ne mireris opes alioꝝ: pluribꝰ illas
Fortunam constat sepe dedisse malis.
Infelix ait aut hominumq miserrimus ille.
Fortunā aduersam qui tolerare ne quit.

Quod fieri non posse putas nec amaueris unq̃:
Literiusq̃ malum fac meminisse velis.
Ecquid difficile est q̃renti: fortiter inquit.
Rerũ omnes mortis deteriora pati.
Dum vehitur pelago nauẽ iactantibus austris.
Clamabat facies impia turba deos.
Pectore sedato cum sic ait ille: silete
Obsecro: ne vos hic velificare sciant.
Contẽptor diuũ quercebat ⁊ impius olim
Ecquid sit pietas: retulit ille nihil.
Miranti causam cur nã sic ille taceret:
Que nihil ad te rẽ pertinet inquit tagis.
Ecquid dulce foret sciranti: spes ait ille.
Dec recreat vires: fessaq̃ mẽbra leuat.
Sequoq̃ malle duos inter censere inimicos
Dicebat quãsi char⁹ vterq̃ foret.
Alter em̃ mihi fic inimicus fortè paretur.
At vero ex illis alter amicus erit.
Ecquid homo faciat gaudens aliquãdo rogatus.
Si quocunq̃ modo forte lucretur ait.
Facet fic misere disponas tempora vite.
Ach victurus sis nimis: atq̃ paruz
Sic⁊ amandus erit: quem deſignabis amicuz
Ach post odium sis habiturus eum.
Quod facturus eris cunctanter p̃emeditare:
Et decreuisti quod semel arripies.
Pectq̃ deiqz sunt: fic te sentire decebit.
Et bene sensa bonis esse loquenda tibi.
Indignum quia sit dines: laudare canero.
Et capere non violans si quid habere cupis.
Ellendenda tibi sunt ex emate feceris vnq̃
Que bona fecisti sunt referenda deo.
Discebonas artes miserisq̃ viatica cunis
Dicebat ritinas si tibi queris opes.
Cum patria capta vigor permitteret: aurum
Pro se quisq̃ vebat solus inanis abit.
Vnicalignis virit cur exoneratus abiret.
Et sic ille refert: omnia porto mea
Nobilis illi fertur sententia plures.
Et hominũ numero q̃ putat esse malos

De leobolo lyndio.

Leobolus Euagore filio ex lyndo Rhodi vrbe fuit. siue vt alij tradunt ex caria insigni corporis facie atq̃ viribus. Scripsit autez enigmata atq̃ suias obscura sad tria. milia versuum: quale illud est.

Est vno genitor: gnati bona pignora bis ser
Triginta cuius gnate: sed dispare forma.

Dec nisi ex aspectu nigre que colorib⁹ ille
Atq̃ imortales omnes monentur adunam.
Obiit sener annos natus sexaginta.

Eius sententie sunt.

Copia verborum rerumq̃ inscitia versat.
Mortales tempus perficit atq̃ sapit.
Et mulier sensit: virgo est erate locanda.
Filia mozatam quod prius esse decet.
Officio charum magis efficiemus amicum.
Munere nõ charos demeruisse potest.
Egressure domo tecum prius ipse voluta
Quid facturus eris: quid quoq̃ non facies
Fecteris cum forte pedem tecum acta recense.
Quid recti quid non feceris ipse boni.
Corporis est moles multa mercede domanda.
Quod sibi: quod menti commoda multa parit.
Nil audire nocet: no cuit semper nocebit
Cum sine delectu verba loquentis eunt
Blanditijs non nisi despis vtor agenda.
Obiurgare tamen hanc sine teste licet.
Atq̃ hylarem vino serium punire caueto
Cum serui merces sit cibus atq̃ merum.
Que tibi sit dispar vxorem ducere noli:
Affines dominos namq̃ habiturus eris.
Extollat ne te rebus fortuna secundis:
Sed nec in aduersis deprimat illa cane
Fortune motus patienter ferre memento.
Presertim si non culpa sit vlla tua.

De periandro corinthio.

Periãder cypseli corinthioꝝ tyrãni filio⁹ ex ipe cẽ eiusdẽ vrbis dñationẽ exercuit annis q̃ draginta. Obiit aũt octogenarius: hic primus satellitio stipat⁹ ad corporis custodiã icessit: fuit qui dicãt aliũ fuisse periãdrũ sapiẽtẽ patria ambracia: aliũ vo corinthioꝝ tyrãnũ. Itaq̃ ex cognomine ortum errorẽ: vt tyrãnus sapiens putaretur.

Eius sententie sunt

Numorum causa studiosus nil facit vnq̃.
Cum sit turpe lucrũ: nilq̃ decoris habet
Qui tuto regnare voles amittere ne tam
Armatus miles: cq̃ tueatur amor
Forte rogabatur cur pergeret esse tyrannũ
Quãdo tyrannis erat sic odiosa sibi.
Respondit q̃ non possum nõ esse tyrãnum.
Quod cui me credã nullus amicus erit.
Dulce quies homini: temeraria vita periclis
Obuia: sed domini pessima conditio est
Esse immortales idem dicebat honores.
Rare voluptates: atq̃ perire breui.
Nec te dissimilem dulci prebebis amico
Siue fueris felix: siue sit ille miser.
Redde fide summa quicquid promiseris illi.
Nec secretum animi pdere verba finas.
Non modo qui peccat verum peccare volentem.
Puniat is inder qui bonus esse volet.

De Anacharsi scyta.

Anacharsis scytha Gnuiri filio⁹ ex mre greca a quibusdã iter septẽ sapientes numerat⁹ est Is cũ athenas venisset factusq̃ eet soto ui familiarissimus: in scythiã rediit: vbi cum patrias leges grecis mutare vellet: a fratre Laduido qui a pud Scythas regnabat per spẽz venationis sagitta confixus interiit.

Eius sententie sunt.

Tres vnas vitis fert: quarum prima voluptas.
Ebrietas post hanc tertia mestitia est.
Est mirũ fertur dixisse cq̃ inter achiuos.
Artifices certant iudicat artis inops
Et quod ler qui se maledictis forte lacessiunt.
Punit: ⁊ athletas censet honore deum.
Quo pacto quisq̃ posset non ebrius esse
Forte rogabatur: consiliumq̃ dedit.
Qui nimio vino titubanti verba notabit
Et turpes motus: hic erit abstemius.
An ne forent plures extincti cq̃ perituri
Et holum numero forte rogatus erat:
Cum sic ille refert sciranti: dic mihi queso
Inter quos nautas annumerare velis.
Cunq̃ insultaret inuenis non sobrius illi
Sedato vultu talia verba refert.
Si temetum inuenis non fers: die pocula lymphe
Cofectus senio qua ratione feres?
Sciranti quenã est nauis securior: inquit
Venerit in portus que sine labe suos.
Ecque res homini foret optima: que mala rursus
Que nocet: aut prodest: garrula lingua refert
Et multis vnum tibi deligecautus amicum.
Ne minus in plures languidus error amor
Iudiciale forum res est fallentibus apta:
Vnc ⁊ auaritie maxima causa subest.
Cuidam exprobranti scythicis quod natus in oris.
Esset respondit talia verba sener.

Nunq̄ est aut dabitur probro sua patria cuiq̄.
Attice tu probro semper eris patrie.
Fac tribus abstineas his: lingua: ventre: pudendis.
Ipsius inscribunt semper imaginibus.
Discenti nauem tenui constare tabella.
Id spacium nautis est mora mortis ait.

¶ De Misone cheneo.

Mison Strimonis filius patria cheneus et ipse a nonnullis inter septem numeratus Nam ⁊ Plato in ꝓtagora illum ꝑ periandro constituit: ⁊ apollinis oraculo sapientissimus est iudicatus: fuit autem quod ⁊ ipsum innuit nomen mortalium osor. Uixitq̄ annos septem ⁊ septuaginta.

¶ Eius sententie sunt.

Ille per estatis medie graue tempus aratro.
Aptabat stiuam: cui anarchasis ait.
Ante diez ꝑperas o mison munus aratri.
Ille refert properat munera nemo satis

¶ De epimenide cretensi.

Epimenides phesti filius patria cretēsis ex vico gnosio pro cleobolo inter septem a q̄busdam numeratur: sunt qui dicant hunc in antro obdormiuisse annos septem et quinquaginta atq̄ experrectum cum rerum omniuz faciem miratus esset a iuniore fratre iam vetulo agnitus est. Sunt qui dicant illum non obdormiuisse: sz ad tempus secessisse. Uixit annos centum ⁊ quinquaginta septem.

¶ Scripsit in carmine opera complura: sed quod legerim nullum extat dictum nisi quod paulus apostolus in epistola ad Titum huiꝰ implorat: testimoniuz illum appellans prophetam.

¶ Erates ai pseuste cacathiria gesteres argi. Quod carmen heroicuz diuus Hieronymus sic interpretatur. Cretenses semper mendaces male bestie ventres pigri. nos vero addita metri necessitate in hunc modum vertimus. Eres semper mendax mala bestia venter obesus.

¶ De pherecide syro.

Pherecides Badis filius syrus natiōe a nōnullis inter sapiētes numeratus est. Primusq̄ oīm de natura rerum deq̄ diis scripsit: atq̄ vt Lice. thusculanarū questionuz lib. j. scripsit: primus dixit animos hominum esse immortales. Extat adhuc Thaletis epistola in q̄ ostendit se velle ad illum nauigare: vt disserentem de rebꝰ diuinis audiat. Periit consumptus phthiriasi hoc morbo pediculari: cuius tumulo huiusmodi epigrāma scriptum est.

¶ In me finitur sapientia tota: quid autem
Si plus Pythagore nostro dicas? q̄r primus
Grecorum in populos non mentior ista locutus.

¶ Finis.

tautologia vo ⁊ grecqua latine idem sermo sibi eadem locutio fit

Est enim tautologia plurium dictionum vel clausularum vna re significantium vana incultatio plautus in mercatore [illegible] mea [illegible] fallar [illegible] ipsse ad [illegible] ubi [illegible] superfluit

Aclipsis atica dictio latine defectus vel carentia fit est enim alicuius dictionis defectus in oratione defectus

Vt in sacris gl'ia tibi [illegible] ubi verbum sit de est

Apostrophis dictio greca latine [illegible] vel ab [illegible] vocatur est autem ob ai dolorem vel indignationem [illegible] de [illegible] vigilius [illegible] prestat fluctus ubi in particula [illegible] aut aliud simile

Enigma grece obscurus [illegible] fit latine quod alii [illegible] in ter tropi species [illegible] auctor vero nouam facit [illegible] speciem Et finitur sic

Enigma est obliquus [illegible] dictum quod [illegible] potest [illegible] potest mater me genuit eadem me genuit

Responde est [illegible] ex aqua [illegible] statim in aqua resolbitur

Tapinosis

Hec est tercia huius primi [illegible] formula in qua agit de [illegible] id est inordinata oratione [illegible] speciebus Et hic de prima [illegible] tapinosi sibi est autem [illegible] grecqua [illegible] latine [illegible] interpretatur: est et enim tapinosis magne rei [illegible] est humiles voces [illegible] longe plus [illegible] designent ut miles [illegible] magno ut apud vigilium [illegible] cabernas in [illegible] armato milite [illegible] id est magno exercitu

¶ Christophori Scobaris Bethici Ad melite preclarissimum principem Dominū Joan. Baptistā Barresiū de causis corrupte locutionis opus varie erudi tionis plenissimum incipit feliciter.



Dictus tue amore patrie ac magnitudine tuorū erga me meritorū princeps amplissime quibus absentē me pinde ac si ꝙcꝫ tibi pfiterer semp accumulastis: instituti aliꝙd tuo nolle insigni tū cudereqꝫ si ad tm̄ virū min⁹ foret nūeri cōsentaneū: at certe quāta sit ad gratiā referendā animi voluntas hoc indice opusculo monstrabiē. Accipies igiē princeps humanissime integre et corrupte locutionis ex idiomate latino erutas cās intentissimū plausum tuo soli⁹ fauore adepturas ⁊ decus eximiū tā etiā re scia parū admodū expeditū: vt has lingue latine minutias quib⁹ me pcepisse incubuisti euoluere valeas. Sed qꝺ videbar tue in me pfusissime liberalitati nescio qꝺ oblitionis genere non aliꝙd eorū ꝙbus tēpus indulgen⁹ tuo eximet lēmate nūcupatū: inde idipsuz tuo nol dedicauim⁹. Vale princeps optime atꝙꝫ viue diutissime.

¶ Liber primus.

¶ De causis corrupte locutionis idiomatis latini inter adiectiuū ⁊ substantiuū.

Inter tres naturales idiomatis cū cuiusuis tū etiā latini cōueniētias adiectiui ⁊ subsētiui prima est vt quā oim partiū prima. i. nomē ipm cōstituit. Nā relatiua atꝙꝫ añcedētia nō min⁹ pnoia ꝙ noia esse solēt. Ultimā vero cōuenientiā nomen et verbū eque conficiūt: de quarū vtraꝙꝫ seorsum suo loco ꝝbū factur: nūc adiectiui et cōueniētiā aggredimur. Sed qz vir sedulo eā cognoscim⁹: nisi pre-
ceptorem eorum differētiā: iō quot quib⁹ modis inter adiectiuū ⁊ substantiuū nō conueniat disseramus et ipsum quidem fm genus diuersum.

¶ Quod adiectiuū nō cōueniat cū substantiuo diuersi generis. ¶ Causa prima.

Disconueniētia adiectiua ⁊ substātiua in genere.

Terūꝫ apud latinos pcedit pnomē alicui⁹ gnis subintellecti cui⁹ etiā dar adiectiuū: lz alieni gnis illic pateat substantiuū. Sed tanta est pnois vir⁹ aliqō substātiuū subintellectū expimentis qō adiectiuū pnois nunꝫ retūdi ꝙat ad substantiuū gnis alieni expressum: vt si dicas ego viso plato ne effec⁹ sum prosus bestia: nō aūt effecta sum prsus bestia. Tu Cesare rerū potito creat⁹ fuisti vbis prās nō creata fuisti vbis prās. Ausoni⁹ in quodā epigrāmate. Ego sum fact⁹ femina de puero nō aūt puta. Qō etiā euidēti⁹ erit si substātiuū pcedēs explicabiē: vt si dicas. These⁹ viso Platone factus est sarū. Annibal inter otandū fact⁹ fuit fabula: pcedens vero substantiuū nescio qd retinet eminentie: quam sibi se quis substantiuū asciscere non poterit. Cū igiē in clausula vnū sit tm̄ substātiuū. s. femina: nā ego cōe triū generū pnomē est. Qō nisi illic p nomine proprio ponere debuisset adiectiuū illud fact⁹ cōuenire potī cū ex pcedo substantiuo scz femina: ꝙ cū subaudito substātiuo in pnoie ego: qō cū non fuit: cā hec prima habuit differentie locū. Est etiā in hoc loco annotatione dignissimū adiectiuū interdū magis respicere genus obliꝙ (structure scarabe) est vilissima volucrū. Pyroppus est splendidissima gemmarū. Acarus est minutissimum animalū. Gnus. Bel. li. rij. Leena est acerrimū animalū. Admoneo: preterea plerūꝫ adiectiuū magis adherere substantiuo appellatiuo pcedēti ꝙ subsequēti pprio. Pli. iunior ad arriū. Adulta claraꝙꝫ exempla sunt: sufficiat nobis vnum. Euphrates philosophus. vnum. s. exemplū vbi potuit dici vnus scilicet euphrates philosophus.

¶ Altera causa.

Ad quartū calendas.

Ex idiomatis latini pprietate dicim⁹: ad quartū kalēdas Februarias: ad sextū idus Maias ad tertiū nonas martias: pro eo qō grāmaticorū vulg⁹ forte diceret: sextas idus: quartas kalēdas tertias nonas. Lice. li. vij. epi. ad tertiū idus Maij Lentulo et marcello presto fuit: idez ad Eneū Pōpeiū literas a Lucio Domitio ad tredecimū calēdas Maij artij allatas esse inde: ad attici cū lib. iiij. literas habebā Epheso ad quintū nonas sextiles datas. Cū igiē calē. nonas idus. nolā sunt gnis feminini substantiua quoꝝ adiectiua gnis alieni videē qrtū tertiū sextū: ⁊ reliqua corruptiōis habuit idioma locuz. Nisi velis tertiā quartū ⁊c. aduerbialiter scribi vt pridie nonas: postridie calēdas. tertio nonas. qnto calēdas. aut appositiue quandā esse subintelligendo diē. i. ad tertiū diē appositiue calendas et reliqua: vtram malueris sequi expōnonē subinde causam habebis.

¶ Tertia causa.

Non cōueniūt preterea gne adiectiuū et substantiuū: eo qō neutrū genus reliqua cōcipit gna a quib⁹ differt plurimum: quod vt facilius pateat: ex exemplo comprobemus: et eo quidem Quintil. libr. institu. xj. vbi inquit. Nam et roga et calceus et capillus tam nimia cura ꝙ negligentia reprehendenda sunt precepit aliqn gen⁹ neutrū. Lice. s. tuscu. dic queso nō te illa terrēt triceps apud inferos Cerberus. Locythi fremitus traie tio Acherontis idem ad gallum. terranova que ex lege excepta sunt in honorem adducere fungos bellucias: ex quibus exemplis liquet substantiua vel masculina vel femi-
nina esse adiectiua vero neutra predicta genera complectentia: vnde hec tertia causa locū habuit differentie

¶ Quarta causa.

Adiectiuū in gñe neutro substātiuari.

SVbit neutrū genus in adiectiuis facile apud latinos significationē substātiuā: qō cū ita sit frequenter, adiectiuū et substantiuū videnť gñe differre: quippe substantiua noīa gñis diuersi iterjecto verbo cū neutro illo gñe videnť recte esse cōstructa. Lice. tuscu. li. .v. Mālū mihi videtur esse malum idē inibi. Mālorē censes sempiternū esse malū. Pli. ad racitū. Aliud est actio bona: aliud otiosa. Li. ad treba. vtrū superbiorē te pecunia fecit. p vtra. Pli. iunior ad arrianum. Stabat modo consularis: modo septēnis. Jam neutrū nō dixit neuter cuius substantiuū fuerat. Mārinus piscus apud poetas vehementius negrias. Vergi. Dulce satis humor est depulsis arbutus hedis. idem. Triste lupus stabulis maturis frugibus imbres.

¶ Quinta causa.

OJfferūt etiā gñe adiectiuū et substantiuū. Quotiēs casus deficit ad explicandā significationē actiuā vel passiuā: vnde adiectiuū gñis vnius cōuenit cum substantiuo p̄m significationē generis eiusdem voce tñ gñis alieni. Nā p eo qō dicendū est diligentia mei vel potiꝰ mea vnius cōseruata est respectu illud mei gñis masculini passionem significātis transmigrat in femininum: possessionis significatiuū. dicimus eñ mea vnius diligētia: et q̄ sequūtur. Lice. in pisonē. Dico mea vniꝰ opa rempu. liberatamen cū nomine adiectiuo: vt hora. saty. iij. Q̄ū mea nemo scripta legat vulgi recitare timentis. Ecce mea timenta ideſt mei: igitur passio fugienda grīs mei causata est locum differentie.

¶ Sexta causa.

NOn assentiť adiectiuū substantiui voci sed significationi cuidā alieni noīs: vñ adiectiuū et substātiuū videnť plane differre gñe. Uer. Pars arduus altris pulueulentus equis. pars ideſt milites ad exercitus. Sallu. pars in carcerē acti: pars bestijs obiecti sunt. Sed huius differentie causam magis substantiuū q̄ adiectiuum videtur attulisse.

¶ Septima causa.

SÆ oppositō reperitur interim adiectiuū magis vocē q̄ significationē sui substantiui sequi: vñ et ab genere differant adiectiuū et substantiuū. Noīa aūt verbalia in tor. vt doctor: auctor quandā habitudinē significātia: ex terminatione videanť plane substantiua significatione tñ rem adiectiuā sapiunt. sunt, etiam in plurali eorūdem feminina: dicimus aūt adulter vxoris alienę corruptor. Adulterium corruptio coniugij adultera viri alieni corruptrix: et subinde vinū inctator: aurū consolator: ingenium inuentor. Quale est illud tps. olim rerū reperto: adinuentorq̄ probus est: vt Plan. in aulu. Tinū inctator est dolosus. et June. Mūlorūq̄ inibis et capratore macello. Mār. tñ cū feminino cōiunxit. Ac tu p̄sa cinus bassa furatorq̄ eras: erat aūt bassa femina tribas. Aliquando adiectiui substantiuū latet. licet patescat illic alind substātiuū. Teren. Solus mearū miseriarū est remediū: subandi echinus non atem solus remedium sed solus echinus dicereťur.

¶ Quod adiectiuū et substantiuū non conueniant secundū numerum.

¶ Causa prima.

Adiectiuū et substantiuū quādo pñt discrepare nūero

QUod adiectiuū et substantiuū differāt gñe diximꝰ: nūc aūt qō plerūq̄ etiā differunt numero ostendamus: cuius prima causa est. Q̄ñ adiectiuū significationē substātiuū nō quidē vocē respicit: ancꝺ videť aliq̄n prolepsis implicita. Uerg. alterū in alterius mactatos sanguine cernam: et sub alia forma. Legati missi magnis de rebus vterq̄. et qō in aliū vsum iam accitauimus. ps in carcerē acti: pars destijs obiecti sunt: vbi non modo nūero sed etiam genere differre videntur.

¶ Altera causa.

NUmero preterea differūt in his dūtaxat participijs absenti et presenti. Quibus dať substantiuū gīs. Teren. Nescio q̄d *pfecto nobis absente turbarū est domi.* Pōpo. arrelanarū scriptor. Quā eñ apud forū presente reſtibus mihi vendidit: p nobis absentibus presentibus reſtibus. Nisi magis assentiaris Nonio Mārcel. dicenti presente et absente dictiones esse monoptotas. i. per singulos casus illa terminatione variari.

¶ Tertia causa.

OJscordant rursus adiectiuū et substantiuū numero: qñ accipitur participium futuri in rus in gñe neutro ad circūlocutionē futuri infinitiui modi. Quadrigarius apud gellium. aruspices dixerunt noīa et snia pcessurū: que etiā discōuenientia in gñe est. Valerius antias apud eundē Gellium. Et quod speremus deos dñfacturum. Licero in verrē. Sed quocunq̄ venerint: hanc sibi rem sperant presidio futurum nisi malueris participium illud in rus infleribiliter capi.

¶ Quarta causa.

NOn assentiť p̄m numerum adiectiuū substantiuo qñ adiungiť gerundium grī singularis cum substantiuo plurali. Plan. in captinis duob?. Noīandi tibi istoꝝ magis erit q̄ edundi copia. Aul. gel. li. xv. fecisseq̄ videť eum librum medius sui magis admonendi q̄ aliorꝰ docēdi cā. Nisi velis grīm illū pluralē regi a grō gerundij singularis certa quadā natura de qua diximus in cōmentarijs super Donatium Nebrissensem.

¶ Quinta causa.

HAbent nescio quid venustatis et elegātie sunus sua sunus: et q̄sq̄ suus et q̄sq̄ q̄dq̄: q̄ñ in clausula coniungunt pīsertim si quisq̄ cum suo substantiuo non concordat in numero. Quā cām potuisse ad rem hanc referre. vt si dicas scholastici suum q̄sq̄ rei literarie librum legentes incumbunt. Si duo fuerint duo: tunc vtrumq̄ vterq̄ vtraq̄ vtrumq̄: vt si dicas. Oculi suā vterq̄ pupillā hāt. Licet horum diuersa referre inēpte redeunt in suū pristinus vnusquisq̄ nidum migrantes. Uer. p se q̄q̄ viri summa nituntur opum. et. Etiā hs vsum in singulari. Quin. li. .v. tñ vnusquisq̄ totum ferat. Sed hic non interuenit sinus sua suum.

¶ De causis corrupte locutionis inter adiectiuū et substantiuū secundū casum.

¶ Prima causa.

Adiectiuū et substan. aliq̄n casu discrepant

OJfferunt etiā casu et id q̄dē plurifariā adiectiuū et substātiuum: atq̄ potissimus pter regimen abscōditum qō facile erēplis patebit. Quin. li. vij. An huic pcuratorē esse nō licet: idē pcurator tibi esse nō licuit: ideſt nō licuit tibi re esse pcuratorē. Unde actū a verbo esse datiuum ab impersonali licuit constat regi. Ita pene Plautus in milite. Quin tu huic respondes: aut factum aut non factum supplere esse. Uocatiuus etiam cum substantiuis per varios casus adiectiuorū inuenit alternos. Cum nominatiuo. Mār. Secretusq̄ tua cunne lauaris aqua. Cum dto. Lice. li. vj. de repub. grates ingen

tibi ago.summe sol.vobisq; relinq; celites. Cū actō. Mdar.damabunt oēs te liber esse meū. Ter. iiij. ge.te dulcis cōiunx te solo in litore secū:te veniēte die:te decedēte canebat. Cū abitō. Sil.li.j. te surgente puer mīres recolent procere part?:verū aūt illi cūne.sol. celites.liber:cōiunx.puer a secūda psona vbi impatiui modi subintellecti attentionē facientis reginē. Quoruz adiectiua a variis verbis expīs ordinant. Hā illud Horatij poēs tū cōcessum est. Quis nō malarū quas amor curas habet hec inter obliuiscī. Illud Catulli.fasellus ille quē videris hospites ait nauiū esse celerrimū: z illud Qui.in opere fine titulo. Et vacuus somno noctē quā lōga pegi:quā longa.i.quantū longa fuit nox illa.quod cū admiratione legendū est.

¶ Altera causa.

Peccatoz nola verbis accusationē significātib? a suo casu sepenumero deturbāt adiectiua cui? repugnāte hic affert Tullius exēpla. Si qs furet rē sacrā de pfano tenet ne sacrilegij:an furti:an vtroq; nō aūt vtriusq;:q̄ sustulerit rē sacrā de sacro furti ne tenet an sacrilegij an neutro:nō aūt neutrius. Accusare hunc potes vel furti vel sacrilegij.vel de vtroq;:vel de ambobus:nō aūt vtriusq; aut amborum:huius autem constructionis causa est q nomina peccatorū cum huiusmodi verbis idem valent in grō quod in ablatiuo prepositionē habente vel non habente.

¶ Tertia causa.

Differūt silr casu adiectiuū z substātiuū ꝓpter defectū vocis actiue vsui nō accōmodate certis quibusdā pnoibus primitiuis in singulari grō frequenter:de quo supra iā diximꝰ etiā in pīs;z raro nō eñ dicim? mei ipsius diligentia:sed mea ipsius diligentia administrani rēpu. Illud aūt mei passiōnē significat:quā clausulā illa non patit. Mdis vero iādiu exoleuit:vñ ei? loco successit deriuatiuū meus a.um.idētidē pcipiendū est de tui et tis:sui et sis:si mō sis vsurpiā repiat. Lice. pro murena. Ex tuo ipsi? animo cōiecturā aperis. Idē in pisonē.dico mea vnius opera rēpublicā liberatam. In plu.vero numero iam illa superior necessitas neminē cogit:quū duplex extat.grūs scz nostrū vel nostri:vestrū vel vestri. Sz vt singularis numeri pportionē obseruaret numerus pluralis. Aliqñ etiā,distulerūt pnomē et ei? futurū substātiuū. Li.ii.vj.epi.itaq; cōtentus ero nostra ipsorū amicitia. Idē li.iij.de oratore. Volūtati vr̄e oīm pui vbi dicit nostrū ipsorū amicitia et volūtati vestrū omniū parui. ¶ Quarta causa.

Mdea ipsi? diligentia.

Est quedā possessio latinis permissa:cuius structura inter adiectiuū et substantiuū non conuenit ꝑm casum regimine vario id faciente. Ter.tu mihi,quodcunq; hoc regni concilias.i. hoc regnū. Iuue.plus hominum est iam in pelago ideſt plures homines.

¶ Adiectiuorum diuisio.

Adiectiuo rū q̄dā ꝓpetuo adiectiua: quedaz neq; plane adiecti.neq; plane substanti. censentur. Ita tōsubstātiuis sētiendum.

Ifis causis corrupte z integre locutionis ꝑm genus numerū et casum:nunc videndū nobis est:vt tā adiectiuorū q̄ substātiuorū accedāt nonnulle diuisiones z annotamēta vñ rei latine accrescer cōmoditas non exigua hinc sumentes initium. Adiectiuorū q̄dā sunt ꝓpetuo adiectiua:vt bonꝰa.ū. hic hec hoc felix. Quedā vero ita se gerūt:vt neq; plane substantiua:neq; plane adiectiua censeātur. Huiusmodi sunt nomina numeralia atq; pnomina:de quibus ita scribit Talla.Dicimus hoc nulle:quia vt ne time reor:nec adiectiuum plane neq; substantiuum est. Sunt hic hec hoc:iste ista istud et nonnulla alia pronomina. Nā cetera adiectiua non patiunt sibi ita adherere vt pronomina. Dicimus enim hic robustus messor.ista robusta mulier. nec dicimus antiquus robustus messor. Antiqua robusta mulier:z nomina numeroz sunt his pnoibus similia:vt centum auree patere:mille armate naues:hucusq; Talla.

¶ Substantiuorum diuisio.

Substātiuoz q̄dā sunt ꝓpetuo substātiua.vt celū est:as:q̄dā ptim substātiua:vt ea q̄ sūt substātiua in recto nō aūt in obliq;.z q̄ sunt ptim adiectiua.s.significatiōe nō q̄dēvoce:de quoz vtriusq; cape authoritates.dicim? hic hec testis.sz in obliq; adiectiuū est. Tulit celo dirit Luca.hic z hec hebes. Iuue.rñ hebeti tantissima ferro scripsit.Repiunt ētī recto hmōi nola neutra:sz rari? quū hec duoz gūm cōia. Luca.sequit iperiūq; comes. Iuue. Depositū tibi sospes erit. Solin?. q̄bus fontib? pfluit Minerue numē. Oō voce finit substātiua significatione ꝏo adiectiua nola ꝏbalia terminata in toz.vt inuentoz amatoz destructoz iā supra ostendimus. dicim? eñ vinū lucratoz tps coz repertoz pbus. Lumē callis lignis expulsoz:mare piscīū pseruatoz. Voz aūt femīna plane z voce z significatiōe neutra fiūt Ver. Victricia arma secut? Adaph? Negi? in.xij.eñ. Numina iustas miserūt victricia penas. Hoc nomē annus adiectiuum vr hre.significationē sicut phas z nephas. Mdartia. Et quicqd voluit testa vocatur annus.

Verbalia in toz voce substātiua significatione adiectiua.

¶ Que adiectiua magis ꝓponantur:que vero magis postponātur substantiuis.

Adiectiua substantiuis frequētiꝰ preposita.

Unt q̄dā adiectiua q̄ magis ꝓponi q̄ postponi:q̄dā ex opposito poscūt. ¶ Quedam vero se habent indifferenter. Adiectiua tūc suis pene ꝑsunt substātiuis quū vel prepositio intercidit vel coniunctio vt mea q̄dem opiniōe tua aūt dignitate. Sua eñ cuiusq; sūla frequētius q̄ opinione quidem mea dignitate aūt tua:sūla eñ cuiusq; sua:z in ꝓpositionibus nullo in tpe. Longo post studio honestissimo cū honore. Li.j.offi. Nec q̄dē qō oīm philosophorum cōis est. Idem mihi mea quidē sūla nescio an vlla beatior. Quin.lib.j.nam id mea q̄dem opinione satis non est. Licero ad celium.mea vero officia ei non defuisse. Idem ad eundem. omnis enim peregrinatio z q̄ sequūtur.idem ad Sulpitium.omnes eñ cause quas cōmemoras iustissime sunt. Sed de prepositionibus accipe exēpla. Brutus ad cassium. Quo in statu simus cognoscere. Lice.j.offi. quam quidem ad remvt videmur magnam attulimus adiumentum:idem inibi.vt vtroq; in genere laborare. Plī.ad Voconium.paucos post dies me regnus conuenit. Terg.longo post tpe venit. Fallit tamen nōnunq; precedens obseruatio:sed raro. Quin.li.v.itaq; hominem q̄dē malū occupatum hanc conditionem fuisse quantus a.um.frequētissime sub tantiis ꝓponitur. Lice.in epi.nō edepol quantam egeris rem nec q̄ tum facimus feceris. Idem pro Pompeio.quanta deinde ceteris in rebus temperantia:quanta fide:quanta facilitate:quanto ingenio: quāta humanitate.z in compositis. Quin.li.j.q̄bus quātūscūq; numerus adhibet ꝏ:poterit ꝏo aliqñ postponūt. Ju.ue.premia quanta bonos maneant. ¶ Sunt preterea constructiones in quibus substantiua adiectiuis frequētius ꝓponuntur:cuiusmodi est vltus a.um. Lice.lib.vij.epi. Nec eñ fructum vltū erbis peto. Quin.li.j. Sic cū z sine humore vltro. Solū qō aliqñ fallit. Lice.ad tertu. Oō sine vlla dubitatiōe si Pompeiꝰ paulus modo ostēderit sibi placere facient:similiter quisq; fere semper postponitur superlatiuo cui adiungitur. Lic. ad volutium. literas longissimas quasq; fere. Quintili.lib.j.optimus quisq; preceptoz frequentia gaudet.

Substantiua adiectiuis frequētiꝰ ꝓponenda.

¶ De multis adiectiuis cū vno substantiuo.

Congerunt plura adiectiua vni dūtaxat substātiuo: quorū interim aliud alio magis increscit: aliud vero disparia sunt: vt preruptus: procax: petulās: festiuus: venustus: facetus: attenuatus: iminutus: sublatus. Et p̄ pōpeio. Oō bellū expectatione pōpeij attenuatū atq; imminutū est: aduētu sublatū atq; sepultū. Idē li. ſ. epi. neq; vllū officiū erga te hoīs amātissimi: prudētissimi: diligētissimi: preterniſi facile sepe veluti piphiaſim alicui⁹ reiuaria adiectiua. Li. li. vſ. epi. externos multos claros viros nolarē. Plautus bacchidib⁹. ducentos nummos aureos philippos p̄bos dabis. et illud Voca. foſſū api differri nautis Lauinibus atq; malignis: vt ſit ſtructura nautis malignis atq; caponib⁹ malignis.

¶ De multis substantiuis cum vno adiectiuo.

Recipit Valla pluribus substātiuis adiectiuū nō debere p̄ferri cōiunctione p̄ſertim media: nō itaq; dicet neuter oculus cernit leſa pupilla vel albugine: ſed pupilla leſa vel albugine: ſiue pupilla ne albugine leſa. Lic. ad lentulū. Luciū Rutiliū et fide et alo ſingulari. Oō obiter fallit. idē ad lentulū vt vides in coniūcta cā et dignitate. Q. Cur. li. iij. proiectiſq; amiculo et literis. Oui. ro. amburebat rūt. Antiſa pharoſq;. Reperiunt ſimiliter plura substantiua vno precedēte adiectiuo et id quidē ſine copula Li. ad lentu. Nos cū marimo cōſilio: ſtudio: labore: gratia: de cā regia miteremur. idem omnia mea cura opa diligentia gratia prouidebo.

¶ De multis adiectiuis ſine substantiuo. atq; multis substātiuis ſine adiectiuo.

Articul⁹ color rhetoricus.

Nō apud poetas mō verūetiā apud oratores complura licet inueniri adiectiua citra substantiuū. Lice. pro lege agraria. quod neceſſe fuit proculſa ac proſtrata plura videre: etiam plura substātiua ſine adiectiuo vllo quē rhetores articulū appellāt. Lic. vbi ſupra. id ſine ſolliciudine cura laboris tandiu preſtiterūt quandiu de illius ſalute eſt deliberatū: etiā interiectis cōiunctionib⁹. Quint. li. ſ. Sed preſtet alicui vel gratia: vel amicitia: vel pecunia: nam quando substantiuū alterius substantiui et appoſitiuū appoſitio eſt figura: cui⁹ ideo mentionē feci: qm̄ tam oratoribus q̄ poetis eſt communis. Plin. ad aniū quid agit comū rue meeq; delitie. Vergi. Corydon ardebat alexim delitias domini. offendunt enim duo substantiua quorū alterū exponit alterū nomine alicui⁹ rei proprio. Lic. in verrē. pronūciā ficiliā virtutem eius eſſe ſeruatam. Q. Cur. adv̄bem celeras exercitū admonit. Ceſar in commentariis erat in oppido Ilerda proximo colle.

Appoſitio

¶ Sub qua forma substantiuū ſine adiectiuo nō poſſe repiri conſtat.

Admonēdi etiā ſum⁹ in hoc p̄ſertim loco apud oratores cōſtructionē repiri: vbi nequeas substantiuū ſine adiectiuo offendere: dicimus enim ſumma eq̄tate imperator: claro gñe dux: pulcherrima indole puer magna vir authoritate: q̄ exēpla creb̄a ſunt a pud oratores: neq; enim dicim⁹ imperator eq̄tate dux gñe: puer idole: vir authoritate: hiſtorici vero vtunt hac forma ad aliud substātiuū p̄ cuius ſeptimus caſus: ſummus equitate imperator. Dux genere clarus pulcherrimus indole puer: authoritate vir magnus et reliqua. Salluſt. L. Antonius pedibus eger. Ver. inſignem pietate virum tot adire labores. Luca. lib. ſ. Imago clara et per obſcurā vultus meſtiſſima. idem inibi. effundens virtute crines ceſarie. Quem caſum poete frequentius in accuſatiuum vertunt per ſynecdochen. Iuue. ſat. viij. tener attritus cathedrā pumicelūbū. Vbi orator diriſſet: tener attrito lumbo: et hiſtoricus tener attritus lumbo: grāmaticus vero attritus lumbi diriſſet: vt Seruius ſeptimo enei. licia fertilis frugum ſcripſit.

¶ De cauſis corrupte locutionis inter relatiua et antecedentia.

¶ Liber ſecundus.

¶ Relatiua et antecedentia genere interim differre. ¶ Cauſa prima.

Relatiuus cū añcedēte ſ gñe aliquādo diſcrepat.

Non capit idem genus ſepe relatiuū cū añs: quū p̄ſertiz ſubaudiē substātia rei: quā locutionē latini precedente vel maſculino vel femininō: p neutrum genus referre conſueuerūt. Perſius. nō ego cuiq; eſſe qō archeſilas. i. ipm qō fuit archeſilas. Martia. nō eſt mentula qō digitus. i. eadem res. Toren. qui habet ſalem quod in te eſt: ideſt que res.

¶ Secunda cauſa.

Recedentibus maſculinis et femininis interdum relatio exhibetur neutra. Plinius Junior ad iuniz. facies liberalis multo ſanguine multo rubore ſuffuſa eſt ingenua totius corporis pulchritudo et quidā ſenatorius decor: que ego nequaq; arbitror negligenda. que. i. quā faciē: pulchritudinē et decorem quendā. ¶ Aliq̄n etiam p̄cedente maſculino et feminino refert ipm maſculinum nōnunq; et femininum. Ver. lib. viij. Quatuor a ſtabulis p̄ſtanti corpore tauros auertit totidem forma ſuperante iuuencas atq; hos. et que ſequūtur. Plinius ad maurici. quū publicos mores atq; etiam leges ciuitatis intueor: que vel imprimis ſenſus hominū ſpectandos arbitrātur. que. i. que leges ſiue que. i. mores et leges ſub genere neutro maſculinum et femininum concipiente.

¶ Tertia cauſa.

Refertur plerūq; añs p̄m rem nō quidē p̄m vocē. vñ relatiuus et añs genere differūt. Uno mō q̄n ſub intelligitur primitiuū pnomen intra añs deriuatiuū. Lic. ad lentulum. Ad arbitrium cui⁹ quidē a maſti ſemper cōferemus: tuū p tis ſcriptū eſt. Si vſus id pateret. Terē. in andria. Laudare eius fortunas meas qui haberem natum tali ingenio preditum: meas p mis ſcripſit. Cui dictioni optima non aſſentit conſuetudo. Alio rurſus mō q̄n relatiuū citra pnomen illud derriuatiuū refert genus alienū. Quale eſſet illud Terē. tij. Ubi eſt ſcelus q̄ me pdidit: et illud ſacrū. O vere digna hoſtia p quē fracta ſunt tartara. Nam illud Lic. li. vſ. epi. et quē illi appellāt rubam belli ciuilis. diuerſaz habuit rōnem: de qua re in commentationibus regule actinozum quarte iam diximus.

¶ Quarta cauſa.

Differunt etiam genere relatiuū et añs qui⁹ quis vel qui inter duo appellatiua cadit nola: quorum vtrūq; referri pōt: vt eſt ſupellex pulchra: quod ſpeculū vel quā ſpeculū dicim⁹? eſt beſtia feror quā vel quem leonem appellamus. Quin omiſſa rerum qui nerui ſunt in cauſis diligentia: idem retorquetur et certe Entymemate qui rethoricus eſt ſyllogiſmus. Plin. in coitu vero hunc quod interimit appellatur. Quod ſi duorum ſubſtātiuoz ſequēs eſt p̄ceſſiū p̄cedens vero cōe: frequētius p̄ceſſiū referas. Salluſtius. eſt locus in carcere qō Tullianum appellatur. Quod documentum aliquando fallit. Ceſar. li. iij. de

bello ciuili. Usus est cōsilio edito loco qui appellat petra. Atella.li.iij.ab eo flumine qō saliā vocāt. Nā si p priū ꝓcedat: sequaturq; commune appellatiuum fit relatio sequentis. Bel.li.iij. Quum lybadiā venissemus quod est oppidum atticum.

¶ Quinta causa.

Non cōueniet relatiuū cū añcedēte qñ añs nulli⁹ gñis est determinati: añcessit enim tota oratio que ad genus neutrū retundi solet. Terētius in adelphis. Uxorē nunq; habui. qō fortunatū isti putāt qō i. vxorē habere. nā in illo ỹficulo Horatij in sermonibus. Dic ego ꝓpter aquā qō erat deterrima. illud qō nō refert: sed causat. itaq; exponēdū est quod idest quia: vel nam.

¶ Relatiua t añcedētia numero plerūq; differre.

¶ Prima causa.

Beferk sepe t añs ad singula indiuidua respiciēs nō quidē ad spēm ipsam quā referri oportuisset vt si dicas rotundū est celū quos septē tm planetis assignant. Boetius. nil imbecilli⁹ hoīe quos morsus muscarū necat. a quo parū differt illud Persij. patricius sanguis quos viuere fas est. Relatiuū t añs qñ ꝓsunt in numero discrepare.

¶ Secunda causa.

Blatinū ꝓterea non añcedētis quidē vocē sed significationē refert: vñ diuersi numeri referunt. Sallustius in catilina. Seruitia repudiabat: cui⁹ in initio ad eū magna copia concurrebat cuius. i. seruitiorum sine seruorū. Nam seruitiū ij. pro seruo vir vnq; legas.

¶ Tertia causa.

Precedēte numeri pluralis añcedēti t sequēte altero numeri singularis añcedēti iterdū idonei authores relatiuū exhibuerūt plurale. Quintilianus li.iij. Neq; sunt audiendi quidā quorū est alburius qui tris modo partes esse primas volunt.

¶ Quarta causa.

Relatiuū differt numero ab añcedēte: qñ quedā intercidit diuersitas: nā melius exēplo quā narratione apprehendes. Li.li.vij.epi.ad atticū. Uenio ad epistolas tuas: quas ego sexcētas vno ꝛpe accepi: alia alia incundiorē. ꝓ alias alijs iucūdiores. Plini⁹ ad gallū: atq; ita diuersissimos ventos alium alio latere frangit. Relatiuū t añs qñ i ꝓsona disconuenire ꝓsunt.

¶ Relatiua t añcedētia in ꝓsona etiā non conuenire vnica causa.

Dscio an alibi ꝓterq; in recipꝛocatiōe inter relatiuū t añs nō cōuenire ſm ꝓsonā cuiusmodi est illud Uergi. Uiuite felices quib⁹ est fortuna pacta iam sua. modo felices secunde persone est: sua vero tertiam refert personam.

¶ Relatiuū t añs ꝓ quādā licētiam aliqñ casu conueniunt. Qñ in casu queniāt relatiuū t añcedēs antithesis.

Quoniam t relatiuū t añs casu: no. qō diuersorū verboꝝ idē regimē coegerit. qō frequēs est: vt video hoīem quē diligo. Sed qō relatiuū tanq; adiectiuū t añs tanq; substantiuū suo officio fungūtur. Quam figurā antithesim grāmatici dicūt. Licet Valla ꝓpriā nōis figuratā quidē syntaxim esse iudicet. Uer. vbē quā statuo vra est. Qui. cecidere manu quas legerat herbas. Li. ad lētulū. Hac a me finita dicta magni⁹ aliorum mor⁹ est facē. tū eorū quorū oportuit: tū illorū etiā quorū nunq; putarē. Nisi velis subintelligere quorū sc̄z motuū animorū: sicut alibi saris explicuim⁹. Quī timeo ne quos potuerit cibos venena fiant. Plini⁹ ad tacitū. ꝓsuasum habeo posse fieri vt sit actio bona: q nō sit bona oro: ꝓ cui⁹ nō sit bona oro. ¶ Li. ꝓ Gneo Lā. q sit videtis. Quī. li. ij. Sed narrandi quidē q nobis optima rō videat demōstrabim⁹ ꝓ eo qō neoterici grāmatici dicerēt demōstrabim⁹ rōnē q videbit nobis optīa. In qb⁹ singulis casū relatiui sequit añs. Sed apud oratores frequēti⁹ relatiuū ꝓfert apud poetas ỹo postponit vt quos potuerit cibos vidē quā statuo. ¶ Preterea est quedā latina locutio ꝓ principiū ꝓteriti tpis q reducit latine ad verbū impsonale dūmō attrahat añs ad relatiuū ꝓcedēs sub eodē casu. Li. ad herē. li. j. Qm igit demōstratū est: quas cās oratorē suscipere oporteat. Ad alle cōstruas demonstratū est causas quas oratorē suscipe oporteat. Nā hmōi impsonale actiū nō admittit. Sed neq; demōstrare sunt cause quas oratorē suscipe oporteat: aliud est em demonstrare causas quas oratorē suscipe oporteat: aliud aūt demōstrare quas cās oratorez suscipe oporteat. dicāt videl iā eas sciisse. illud vero ignorasse. Relatinoꝝ partitio.

Relatiua aut sunt substātie aut accidētis: substātie aut identitatis: aut diuersitatis: idētitatis aut recipꝛoca: aut nō recipꝛoca: non recipꝛoca vel cuiusq; persone vel certe cuiusdā persone: cuiusq; persone aut ntm aut ꝓnoīatiuū: ntm. vt qui ꝓnoīatiuū aut demōstratiuū. aut longitudinarium demonstratiuū: vt ipse longitudinariū: vt is: certe cuiusdam persone aut ꝓme vt hic: aut secunde vt iste: aut tertie vt ille. Diuersitatis relatiua aut sunt duorū aut indifferentiū aut pluriū duorū: vt alter. indifferentiū: vt reliquū vt exterum plurium vt alius. Accidentis relatiua vel sunt qualitatis vt qualis: quātitatis vel relationis: quantitatis. aut discrete aut cōtinue: discrete aut numerorum vt quot: aut numeralium. item numeralium. aut ordinabiliū: aut diuiduorū aut duplicabiliū ordinabilium: vt quotus: diuiduorum vt quotenus duplicabilium aut simplicitar aut ad mensurā: simpliciter vt quotuplex ad mensurā vt quotuplus. Relatiua quantitatis cōtinue aut solidi aut tpis: solidi vt quā tus? tpis vt quotēnis. Relationis vero vel possessionis: vt cuius vel patrie aut gentis vt cuias. Relatinoꝝ accidentis diuisio.

¶ De quis vel qui.

Inter oīa relatiua quis vel qui potissimū obtinet locū: est em quis vel qui relatiuū substātie idētitatis non recipꝛocum cuiusuis persone ntm. Relatiuū ỹo eo ō:: qm rē antecedētē refert. Quod omnibus quidē cōmune est: substantie aūt q añs substātiuū referat identitatis adiecimus: nā idē ipsum añs supponit qō refert. vt Plato legit q docet. Ego ỹo potius dicerē relatiuū imaginis ꝓ idētitatis q dicto nō est latina. nisi qō aliqn est assentiendū vulgo inter imaginē et similitudinem tertiat Valla differentiam capi. deuelut et tanq; subdidimus: nō recipꝛocū ad differentiā duorum ꝓnominū sui t suus: que distarat relatiua sunt recipꝛoca. Scripsimus tandē notatiuū quoniam inter omnia relatiua imaginis solus quis vel qui est nomen: reliqua vero omnia ad vnum ꝓnomina sunt quod maxime liquet intuēti. quādo loquor de quis vel qui nollem intelligi quis esse relatiuū: qō minime est: sed dictionē illā que relationē facere potest: vt qui que quod cuius cui et reliqua. Quisvel q iter oīa relatiua potissimū obtinēt locū.

Quis a ſis greco deſcē dit.

Grecanicā originationē hec dictio q̄s hz: vt Ser. in arte teſtat: nā a greco tis. deſcendit: fuit ali⁹ apud veteres duorū gn̄m nomē cōe. Plau. in aulu. hic mihi quis ea eſt quam vis ducere vxorem. Primum tripartito hac dictione interrogatiue: indefinite. admiratiue: nunq̄ aūt relatiue. Scias per eam interrogamus aliquādo exprimim⁹ eius ſubſtantiuū in recto: vt Luca. quis furor o ciues aliquando ſubaudiē: cū preſertim ꝓsonā nō q̄dē rē ſignificamus. Iuue. Quis numerare queat felicis prelia galle militie. Martialis. non tantos quis ferat labores. q̄ ſi q̄s adiūgat obliquo fere ſemp genitiuū erit plurale: vt q̄s hominū quis militū. Iuue. quis nam hominū eſt: quem tu contentus videris vno flagitio. In nominibus vero collectiuis nō formidarē eo vti in ſingulari. vt quis populi. quis totius cohortis. Accipere etiam quis indefinite: cum preſertim negatio precedit. Perſius. nec quis callidior: burū torquere flagello. Aduertendū eſt hanc dictionē quis potius regi ab altero verbo ſi forte interuenit ratione ſuppoſiti: quam ab hoc verbo neſcio neſcis ex vi tranſitionis. Pli. rum mihi neſcio quis in aurem inſuſurrauit. Iuue. auſus hoc

Quis ē fre quens dictio ad reperendum

bere neſcio quos titulos egiſſipus. Idem Iuue. neſcio quis pugnas vidit. Quinti. tamen aliter dixit li. vi. Ne prohiber iſtū neſcio quem quod ſi dixiſſet iſte tunc ſubdidiſſet neſcio quis. Quod eſſet nihil prohibebit ita neſcio quis. Sumitur deniq̄ admiratiue: ſed tunc ꝓ qualis accipi videt: vt ſi dicas quis globus o ciues qualis. In obliquo vero q̄s iā poterit relatiuū repiri. vt in dtō plurali. et in ablto. Ver. O terq̄ quaterq̄ beati. Quis ante ora patrū cōtingit oppetere. Sed nūc quis ſyllaba longa eſt: vt viris multis. quū aūt quis ſus eſt rectus ſyllaba b:euis eſt: vt ſanguis vomis. Iuue. Si quis in edicula deus.

Quid t q̄s an t ī quo differant.

¶ Eſt preterea quis ſeu quens dictio ad reperendū. Licero quis eos poſtulauit: quis producit niſi quod q̄s vn⁹ multorū eſt: vter vero duorū vt quis digitorū tibi dolet. Quis cui preferatur: vter oculorū lachrymat: vter pedū eſt velocior. Li. tmē li. ij. offi. quis cū comparatio adiunxerit: ait. n. Quo enim quis verſutior: et callidior: quā dictionē quis egregie ganter refert qui. idem. iij. li. offi. Nā q̄s eſt qui vtilia fugiat aut quis potius eſt: qui ea non ſtudioſiſſime proſequatur. Ab hac dictione quis componūtur quiſquis. q̄ſnam. q̄ſq̄. q̄ſpuras: q̄ſquilie arū. cui⁹ ſingularē enarrat. Plenius: deturbare in q̄t ſaro. homo q̄ſquilia eſt. q̄ſquiliū vero fruter eſt vnde gra nulla coccina decerpitur. ¶ Quid eiuſdē ꝓpe rationis eſt cuius fuit q̄s niſi q̄ ſepe ſubintelligit verbū vñ regat. Lice. ad marium. Quid ne id quidem leporis habuerūt: q̄ ſolent mediocres indi vnde fit q̄ frequenter adiūgit verbis abſolutis. vt quid iocaris. q̄d veniſti. q̄d tandiu ſtatui. q̄d attinet iſta ꝯba: q̄d refert et ſimilia. Lice. ad celiū. ego vt quid me ethefie mozabunt. celeriter vt ſpero vos videbo. Accipit etiam quid ꝓ in quo teſte Valla quid tibi tm̄ mali feci: quid offendi. i. in quo adiūgitur q̄d genitiuis ſubſtantiuis. Teren. in ecyra. Sed quid mulieris nomen habes. Eſt etiam apta dictio vt repetat. Licero ad figulū. quid ſit forti t ſapiēti homine dignū: quid grauitas: quid altitudo animi: quid apta vita: quid ſtudia: quid artes.

¶ Quis que quod.

Quis q̄ qd qualiter accipiuntur.

Hec tria relatiua indefinite atq̄ interrogatiue accipi ſolēt. Iuue. dat cuſtos affixis ibidē q̄ nūcupat gemmas aliqñ relatiuū t añs cadūt ſub eiuſdē ꝯbi regimine. Lice. ſ. offi. que cura exſuſcitat animos. t illud eiuſdē. cā q̄ ſit videtis. Aliqñ ſubaudiē añs. dū tm̄ relatiuū poti⁹ a ſequente q̄m a precedente verbo regat. Perſi⁹. ſunt quos pacuuius q̄ et verucoſa mozet Antiopa. Iuue. ſunt qui in fortune caſibus oīa ponāt. Accipit etiam quis ꝓ qualis. Lic. ad lentulū oſtendā equidem panlopoſt quid ſit meo ſenſus t ſtatus. Habet autem qui apud authores alias alias q̄ſq̄ ſignificationes nam qui aliquando ſumitur

Qui varias hz ſignificationes.

ꝓ vtinā. Teren. in phozmi. Qui dii illum omnes perdant. Aliquando ꝓ cur aut quamobrē. Lice. t ad. qui enim beatior epicurus quod in patria viuebat quā Metrodorus quod athenis. Aliquando et idē q̄d quemadmodū. Teren. Nunc ſi quid potes aut tu: aut hic Byrrhia facite fingite. inuenite efficite qui detur tibi: ſumitur etiā ꝓ vt: vt. Teren. in andria. Non q̄ argumentū narret: ſed qui veteris poete maledicti reſpondeat. Aliqñ ꝓ vnde. idē in ecyra. Nec qui hoc mihi euenīat ſcio: accipitur etiam ꝓ quomodo. Lic. qui fieri poteſt vt eius dolorē non angeret qui mecum ſemper familiariſſime vixit. inuenit q̄ interrogatiuū: ſed vno Apuleius qui nam hic nouus eſt hoſpes. Accipit etiā indefinite negatione preſertim precedente. Plinius. Metrobus neſco qui añ eam eratē incognitus noſtris. ¶ A qui quatuor tm̄ cōponunt noīa quidā. quicunq̄ quiuis. quilibet quozū nullū relatiuū eſt. Unū in hoc loco ꝓtermitti non dz q̄ annotat Valla quū dicit: qui idem eſſe q̄ quippe. Lice. ad Torquatū. necq̄ erat e a mea cā atq̄ fortuna: vt cui ipſi omnia deeſſent. Ita q̄ñ ꝯo aliter. Quin. li. ſ. oīa noua oſtēdunt vt q̄ ſoli⁹ didicerit q̄ inter multos faciendū eſt. ¶ Que et quę

Que t q̄ interrogatiue accipiūt

plerūq̄ interrogatiua ſunt. Belli⁹ quam malū eſt iſta cōperies. Li. ꝓ cluētio. q̄ aūt tps veneni dāti illo die. Ubi nō diceret: q̄d autē tēpus ne duo ſubſtantiua iungerent. Niſi cū hoc noīe opus t ſum es fuit: vt q̄ opus eſt verbis. Li. ad Sertiū Sulpitiū. Libenter a te petere ſoleo: ſed quid opus eſt. Perſi⁹. Et q̄d opꝰ erat magnos ꝓmittere montes. ¶ Geminatur ſepenumero relatiuū ſine copula ab vno tm̄ verbo cōſtructū. Terentianus maiorū inſtituta cecidērūt que mo dekie que ſobrietati patrocinabant. Luc. li. ſ. Que mare q̄ terras que totū poſſidet oꝛbē nō cepit fortuna duos. Aliqñ a diuerſis ꝯbis etiā citra copulā. Pli. ad ſoyrinum. Nā q̄ audiui: q̄ legi ſponte ſuccurrūt. ¶ Utunt optimi authores hoc relatiuo ꝓ tantus a. um. et id quidē elegantiſſime. Quin. Si potuiſſet redimere oculos matris qua pietate fuit. i. fuit enim tante pietatis. Lucli. viij. epi. Quod ſi mihi ꝓmiſiſſes qui meus in te amoꝛ eſt. i. tantus añr amoꝛ eſt in te meus. ¶ Per dictionē

Qđ accipit indefinite.

accipi ſolet indefinite q̄d faciat vult ſcire Lyris quod ſobria kellat. ¶ Aduertendū eſt: quod q̄ ponitur inter duo verba potius qui quā quod reperias. Plinius ad voconiū. Rñdebo inquā q̄d ſentiā. Martia. Nō ſum diuinus ſed ſcio quid facias. ſed ſi ſubaudiatur illud vel ipſum: vel aliquid ſimile poterit intercidere q̄d ad torquatū. Moderate feramus quod euenit. ¶ Sumitur quod ꝓ quia frequentiſſime apud authores.

Qđ p qua

Lice. v. thuſc. Beatior epicurus quod in patria viuebat. idem ꝓ Gneo. Verumtamen illis imperatoribus laus eſt tribuenda quod egerunt: venia danda quod reliquerunt cuiuſmodi Horā. in ſermonibus vt dimittā vbi videt relatiuū femininū. q̄ minime eſt hic ego ꝓpter aquā quod erat deterrima: q̄. i. nā vel q̄ Sed duo aūt ſignificatione adiūgitur peculiariter quibuſdā verbis vt credo: opinor: puto: leto: et ſimilibus. q̄ dicitur ꝓ indicatiuū ſine ꝓ ſubiunctiuū modū. vt quod Tales: vel quod Taleas: leto. Qđ ꝓfacis vel q̄ ꝓfacis

Qđ t quia differunt a quo et vt.

credo cū aliis certis quibuſdā verbis cuiuſmodi ſunt. Volo. mando. iubeo. erigo. poſtulo: et ſimilia cū ſubiunctiuo tantū conſtruunt vt quod ſcribas volo. Non quod ſcribis volo. Niſi in alia ſignificatione illic volo: i. ſcribere. hic vero illud ipm q̄ ſcribis pariter in ſimilib⁹ locutionibus. q̄ ſolus ꝓcōmo q̄ ſolus differt a quo et quia a quo et vt. Nam hec inſtrumentū: illa efficientem cauſam ſignificare videt: vt non ego

gnū qđ nō ābulē: vel qz nō ambulē: sed quo citius velyt citi⁹ eā. Studeo hist⁹ijs q vel qz sciam nō quo velyt narrā facā. Quū et qđ sepe se mutuo substituūt in oīone. Lic. in bruto. Angebat etiā molestiā qđ magna sa pientie ciuiūq; bonorū penuria iā in ciuitate esset vel quū magna sapiētiū ⁊c. ¶ Est etiā qđ aliqñ dictio ad uersatiua. Li. q si quis a me huius consilij mei cām querat. ita rndeo p sed si ꝯs a me: ⁊ q̄ sequūtur. ¶ Sup plendi sunt grāmatico: pleriq; recētiū q̄ pcipiūt q qñ est relatiuū p literas illas quatuor scribi oportere. Cū dictio pq ⁊ apicē quendā sub hac forma q quasi velint pferi syllabā sine vocali posse fieri plantino more nedū apex ⁊ q̄ poterunt syllabā cōflare. ¶ Pere leganter authores hac dictiōe qđ vtunt: quū sum ē. fui impersonale pcedit: vt si dicas nō est qđ timeas: nil fuit: qđ caderes: est qđ diligamus mutuo. Li. ad treba. Neq; est quod illā exceptionē interdico ptimescas. idē ad eundē. quod hnc properes nil est: idem sed tamē est quod gaudeas. ¶ Unum tandem est hoc loco minime pretermittendū aduerbia localia posse etiā capi relatiue. Li. pro Sneo. fratris sui mēbra in his locis qua se parēs psequer ex̄ dissipauisse. Ad ea dī. qz pqua loca ybi re rum cū ascendenti in nullo cōueniūt neq; gñe: neq; numero: neq; persona.

Qđ qñq; aduersatiua dictio.

Aduerbia localia relatiue capi possunt.

¶ Ipse ipsa ipsum.

Ipse ipsa ipsum est relatiuū substātie idētitatis cuiusq; psone demonstratiuū pnomē. Reliquas oīculas et initio relatiui pcedētis facile apprehendes pter duas has vltimas. s. pronomen et de monstratiuū adiecimus ergo pronomē quoniā quis vel qui singulas capit differentias nisi quod nomen non quidem pronomen est: preterea addidimus demonstratiuū: qñ nō modo omnes indifferenter refert personas: sed easdem etiam nobis facile demonstrat: vt ipse dicam ideſt ego: ipse dicas. i. tu: ipse dicat. ideſt Tullius vel Licero. vnde fit quod ab alijs differat pronominibus: quod cum refert frequenter pro sui tanq̄ reciprocū ponitur. Quinti. Circa quem inexpugnabilis est grammaticis interipsos et philosophis pugna est: ideſt inter se: quod vero omnium personarum sit expressiuum multis comprobatur exemplis. Uergi. Neq; ipse miserrima vidi ideſt ego. Idem. ipse canas oro ideſt tu. de tertia modo psona creberrima sunt exempla q̄ que afferre debeamus. ¶ Habet rursus alicuius speciminis et excellentie emphasim ideſt expressionem: vt de pythagora dicebant olim: ipse dixit: quasi quo nemo neq; sapientior neq; veracior erat. Ceres tamen ipsius ipsa ipsum. declinabant: vt bonus a. um. Unde non dicimus ipsud vt illud neq; istud pro ipsum. Admittebat etiam comparationem et superlationem ipsior et ipsissimus: sed eleganter hanc dictionem refert. qui Cice. lib. ix. epistō. ego tibi ea narro que tu melius scis q̄ ipse qui narro. Latinius q̄ qui barro.

Ipsequādā emphasim habet.

¶ Is ea id.

Is ea. id. Relatiuū est substantie identitatis non reciprocū persone cuiusq; pronominatiuū: longi tudarnū hanc differētiam longitudinariū apposuimus: quoniam vt adducit Valla hic de spacio p pinquiore: his vero de lōgiore intelligunt. Ceteras vero particulas ex superiorib⁹ diffinitionibus facile vnusquisq; cognoscet. Primilegiū nō exigui mōēti hoc pnomē is iter cetera pnosa sortit: qđ nullo fere sine relatiōe repiri cōstet pterq̄ in gñe neutro. Qui. li. ij. nō dissentit Theodectes sine ipsius: id opus est. cōstat autem id operis dici potuisse. Accipitur is pro talis. Licero ad cecinnam. ex natura rerum et is rursus rēpor vt nō possint ista aut tibi aut ceteris esse diuturna. Adirum est neq; in promptu rō dā reperiri quadmodū hec dictio is ea id post se postulet quis vel qui. Quod in Licerone plus septentis locis repe ries cuiusmodi est illud ad Lelium: quare scito me sperare ea que sequuntur. idem: nam ea que speras. idē. omnia enim cui spero me satis fecisse: etiam eleganter preponitur ei quis vel qui: vt si dicas: qui virtutem amplectit is cūcta possidet. Licero ad celium. Tullia meā facie que ea me cura vehemēter sollicitat. ¶ Idē et demū. Idē et demū ostituunt qđ cōpositum p ēt ponit. Quin. li. j. quare in his quoq; libris erūt eadem aliqua multa mutata plurima adiecta olī vero compositiora: ⁊ quā nos poterimus elaborata. ¶ Aliaduertēdū est eadē vtiq; accentum habere in tertia syllaba a fine. in quo pleriq; errant eadem in ablatiuo in penultima in quo erat nemo. ¶ Solet hec dictio reperi apud idoneos authores. Plinius ad Erutium eundem anteq̄ scriberem eundem quum scripsi eundem etiam cū remittor non tanq̄ eundem lego. ¶ Adiungitur etiam cū ipse eam. atq; dicimus idipsum certo quodam loquendi modo peronato: vt si dicas assecurus fuisti in bello sū mam victoriam atq; idipsum summo cum honore. Licero ad lentulum: multi rogabantur atq; idipsum cō sulibus inuictis etiam in alto genere. idem ad Torquatum. nec tamen is ipse a quo salus petitur. hz explicatam aut explorata rationem salutis tue.

Vic et is. differunt.

Idē et is. demum.

¶ De hic iste ⁊ ille.

Hic iste ⁊ ille relatiua sunt substātie idētitatis nō reciproca sueyuū qōq; deseruiētia psone. hac aūt vltima particula differūt a ceteris substātie relatiuis q̄ nulli⁹ sunt certe psone: hic ẏo ad primam personam vel ad res prime persone: iste ad scōam psonam vel ad res scōe persone: ille ad tertiā psonam vel ad res tertie psone attinet. Lic. p gneo. huius aūt orationis difficilius est eritū quam principium inuenire. i. mee. idem. forti animo istam militiā tolera. i. tuaz de ille frequētissima sunt exempla et aliqñ cōfundunt. Licero ad trebatiuz. Et si salui redierimus ⁊ salua ista offenderimus. i. nr̄as res. Romanas. idem Philippica scōa. quid ego illas istius minas cōtumeliasq; cōmemorem. Accipiuntur ista rela tiua duplicer relatiue ⁊ demōstratiue. Plinius ad Artiuz virtutibus suis addit. At ego nūc illas magis mi ror. Teren. vide tu illum. Adiungitur hec dictio pulcherrime certis quibusdam dictionibus: vt illud ipsum hoc illud. i. illud vnum ⁊ reliqua. Lelius ad Licero. illud vnum monere te possum. Lice. in verrem actione prima. illud vnum credo oēs aduertere. idem in plogo ad Terentiū. Sed si te illud vnū monuerimus. Lui scioni peculiaris est emphasis. Ter. hic ille est. Ter. ille ego qui quondā gracili modulatus auena. ¶ In hoc vero qđ Valla scribit ille illa illud referri oportere longius: hic hec hoc ppius exceptionē patiē. Nā si ante ille ⁊ hic alterū altero prius precesserūt: post vero eundē obseruabunt ordinē. Lic. ad Atticum. Postremo si vir verissimile videt fortasse oderā multo petius hūc quā illū ipm Clodium. Illum enim oppugnarā: hunc defenderā illum. s. clodium. hunc. s. bursam. Clodius aūt ppior fuit. Bursa ẏo remotior. ¶ Ducusq; qđ de relatiuis substātie nō reciprocis dictū est. posthac ẏo de relatiuis substātie reciprocis dicendū erit q̄ materia quantū secū afferunt difficultatis ⁊ laboris: iam ipse Valla opere illo de reciprocatione satis expli cuit. nedū quid hoc in loco defueriz: illinc queras rogo. Nam nos tñ ea fere scribimus que ad ordinem pertinent. Valla vero que latinitatis obseruatio perstringit meminit.

Hic ⁊ iste et ille quo differunt.

¶ De sui et suus.

Relatiuū reciprocū aut est in vna tm̄ oratione: aut in duplici oratione in vna tm̄ aut trāsitiue: aut per transitionē: transitiue: aut primitiue: aut deriuatiue: aut mixte: primitiue: vt cato defendit se deriuatiue vel appositiue: vel suppositiue: appositiue: aut actiue: vt cato defendit filiū suū: aut passiue vt cato defendit a suo filio suppositiue aūt aut actiue. vt suus filius defendit catonē. aut passiue suus filius defendit a catone: mixte: sic: cato defendit se suo ore: z cato defendit a se suo ore: pter transitionē aut primitiue: aut deriuatiue: primitiue sic: cato cupit me amicū sibi: z a catone cupior amicus sibi: deriuatiue autē sic. Cato cupit me amicū suū: z cupior a catone amicus suis filiis: in duplici oratione transitiue aut pter transitionē: transitiue aut primitiue: vt cato rogat me vt defendā se: aut deriuatiue: aut mixte: deriuatiue aut appositiue: aut suppositiue: appositiue: aut actiue: vt cato orat me vt defendā suū filiū: aut passiue cato orat me vt defendar a suo filio: suppositiue aut actiue: vt cato desiderat vt suus filꝰ defendat me aut passiue: vt cato orat me vt suus filiꝰ defendat a me. mixte aut actiue: aut passiue: actiue vt cato prestat se vt defendat filiū suū: vel cato orat filiū suū vt defendat se. passiue: vt cato pstat vt a se suꝰ filiꝰ defendat: vel a catone rogatur suus filius vt defendat a se. preter transitionē vero aut primitiue aut deriuatiue aut mixte. primitiue: vt cato orat me vt defendā rēpu. se tribuno deriuatiue vt cato orat me vt defendā rēpu. sui vel suo amore mixte: vt cato orat me vt defendā se causa sui amoris vel ppter suū in me amorē: z cato orat me vt defendā suū filium amore suo vel amore sui.

Sui z suꝰ substantie idētitatis reciproca.

Non sum ego ignarꝰ hanc esse materiā illā q̄ nūc mihi offert: quā Laurētius Plautonico labyrintho similimā scripsit: vbi etiā principes in loquēdo fallunt. ac theseo pares: sed fauētibꝰ supis nō est adre aliēd alieniꝰ addere iuētis dū tm̄ nostrā apuerim arboꝛē cuiꝰ ablaqeatis ramis fructꝰ affert vberiores: atq; illinc aliq̄d palato: aliq̄d sterq̄linio deseruiet: sui z suus duo sunt dūtaxat substantie idētitatis ppie reciproca relatiua primitiuū alterū idē alterū deriuatiuū quoꝝ vtrūq; aut in vna aut in duplici repiunt oratione. Reſciamus tantisper reciprocationē duplici oroni hērētē quam Pris. rē transitiuam appellat: dum eā quā vna tm̄ oro capit aperimus. Quā etiā transitiuā libuit appellari: dico aūt transitiuam amplo captā mō. i. quocunq; regimine trans xbum fuerit: hec autē reciprocatio tripartito pcedit. Nā pronomē primitiuū fit tm̄: aut p nomē deriuatiuū: aut mixte. Sed primi modi sunt hec exēpla. Cato defendit se cato recordat sui: cato fauet sibi: cato nō discedit a se: in quib⁹ locutionib⁹ nec vlli licuisse siue p primā siue secundā pſonā loq̄: vt si velles dicere. Ego defendo se: tu recordaris sui z q̄ sequunt. Li. ad Sulpi. Quus miscellus se ad pedes cesaris abiecisset. z p infinitū idē negauit se facturū fuisse. Deriuatiuū autē reciprocū ſi a. um. est. Oō appositē z suppositē ts repiri atq; vtrūq; actiue z passiue. Lui hec sunt exēpla. Cato tuet suam. cato recordat sue snie. Cato fauet sue rōni: cato nō discessit a snia sua. Adar. recitat sua carmina pauꝰ: passiue. Cato defendit a snia sua: et hoc p appositionē: sed afferam⁹ exēpla vbi reciprocū deriuatiuum regit one suppositi. et hoc etiā actiue et passiue: vt sua snia defendit catonē: sua snia defendit a catone: hec aūt exēpla apud oratores p quā rara sunt: poetis tm̄ sepe pmissa. Plau. in sticho. suꝰ ret regi nō plꝫ. Ter iubet saluere suus vir vxoꝛē suā. Ter. sequitur sua quēq; voluptas. Luca. li. ſ. matrēq; suus cōterruit infans. Adar. cū sua riserūt secula meonidē. p sum es fui oīb⁹ hec locutio cōis est. Qui. li. ſ. q̄ſ suꝰ cuiq; dign⁹ est. Terē. suꝰ cuiq; mos. Exēpla passiua vir repies. Relatiui reciproci vltra trāsitionē exēpla prim primitiui ptim deriuatiui sit. Appello aūt reciprocationē vltra trāsitionē quotiēscūq; euenit reciprocatio posteaq̄ suppositū z appositi oronis trāsierūt vnū rone trāsitiōis vnū xtrute cuiusuis alteri⁹ regimis: vt cato cupit me amicum sibi. cato cognoscit me amātē se. cato elegit me defensoꝛē sui. cato defendit me se tribuno. cato locutus fuit mecum ad domum suam: z p deriuatiuū. Cato cupit me defensurum suā dignitatē: cato optat me defensoꝛē sue cāe. aut in sua cā. cato cupit erat me ꝓsulē foꝛe suo magistratu. Sz hui⁹ reciprocatiōis vltra transitionē non ola exēpla sunt crebra. Admonēdus sum in hoc loco q̄ scribit valla. q̄ ad suppositū meli⁹ loquamur p suus a. um. q̄ per eius: vt de⁹ tuet nos ppter suā clemētiā. Tuetur nos de⁹ sua bonitate melius q̄ ppter eius clemētiā eius bonitate: cato eiecit me a domo sua. cato alloq̄tur me aī domū suaz: melius q̄ a domo sua ante domū eius. Ad appositū xo meli⁹ loq̄mur p ei⁹ q̄ p sui vel suū. vt amam⁹ deuꝫ ppter bonitatē ei⁹. Allocutus sum hoſem aī domum eius. Itez erpugnani Pannibalē cū militib⁹ ei⁹. Inuenisti pastoꝛē in ei⁹ casa. Eiecit auꝛ ab agro ei⁹ aliq̄n hec fallat obseruatio. Terē. suo sibi hūc gladio iugulo. Oō si appositū sit aliq̄ pnomē relatiuum cuiusmodi est is ille ipse meli⁹ per suus q̄ p eius fit relatio. Li. li. ſ. academicoꝛ. Ē longo intervallo ad suam villā reduximus: ꝓterea q̄n appositio adiungitur siue nomē adiectiuum siue participium frequentius per reciprocationē quā citra eā loquūtur authoꝛes: vt vidimus Platonē differentē z hylarem intra suū gymnasium. Legimus tantalum famelicum in eruberantia fuoꝝ ferculoꝝ. Credimus christū non fuisse peccatoꝛ hoīm culpa mortuū fuisse. Adirum est illud q̄ valla scribit de hac ppositiōe inter pcedente genitiuo aut drō aut ablatiuo melius ipse a. um. pcedēte vero ntō aut actō suus a. um. aut sui cadere. Exēpla Ciceronis ipse Valla adducit. Cice. ipsoꝝ inter ipsos concessu ita tributū fuisse. idem inexplicabilis grāmaticis inter ipsos z philosophis pugna est idem a doctis inter ipsos mutuo reprehenduntur. idē oēs pres inter se quodā lepoꝛe cōsentiunt: idē Pythagoreos ferunt hoc animo inter se fuisse huius rōnis pene sunt oīa verboꝝ substātinoꝛ exēpla: vt quisq; letatus est gloria sua. Adanseolū p se stat. Oō philosophus maiꝰ est inde se fuit. Licet in hoc vltimo exemplo aliq̄d dubiū est. Adixtam autē reciprocationē dicimus cum primitiuū z deriuatiuū in eandē veniunt clausulā. Cice. in ope de vniuersitate. nō solum suis erga me: sed meis erga se bñficijs erat mihi charior. Terē. suo sibi hunc gladio iugulo. Plau. in trinū. ille huc salutis reuenit reddit suum sibi. Accedat nūc reciprocatio duplicē oronē complectens. Cuius cōstructio altera trāsitiua: altera transitus vltra transitionē est. Transitiue aūt reciprocationis intra duplicem orationē tres sunt spēs. primitiua: deriuatiua: z mixta. Primitiue vero vsus latinus frequēs est: vt Cato rogat me vt defendam se. Terētius. tunc hoc timet ne deseras se: idem. orare iussit si se amas hera: iam vt ad se venias videre reait cupere se. Cicero ad treba. familiaris meus ad me scripsit te ex se quesisse. Altera species est deriuatiui pronominis z hoc appositiue z suppositiue ateq; vtrumq; z actiue z passiue: vt Cato orat me vt defendam suum filium. Cato orat me vt a suo defendar filio. Cato cupit plurimum vt suus me defendat filius. Cato precatur vt suus filius defendatur a me: z quod Valla adducit. Puer castigatur a me sed suis non placet: castigo puerum z suis non placet. Quod si due tertie adsunt persone: tunc dubia vertitur sententia. Quale est illud

Quinti. itaq; accedã in pleriscq; Ciceroni atq; in his ero que indubitata sunt breuior in quibusdam paulum fortasse dissentiam. Nam cũ ẽt iudiciũ meũ ostenderẽ suũ cũ est legentibus relinquam. illud autem suũ ad legentes non quidem ad Cice. refertur. Cum iamdiu vita defunctus fuerat. Sunt aũt preterea quedam locutiones quas indifferenter siue per sui siue p̃ is: aut ipse aut illi pnũciari videmus: vt ipse petit qõ suum est: vel qõ ipsius est: quisq; cupit quod sibi vel quod sibi prodest. Cicero pro Marcello. Multi dubitant quid optimum ẽt: multi quid sibi expediret. idem pro Ligario. Legatus in pace profectus in pincia pacatissima ita se gessit: vt ei pacem esse expediret. Que exẽpla t crebra sunt: t apud laurentiũ legas. Oõ si ex determinata persona tertia ad eandẽ fiat reciprocatio: tunc tertia erit spes quã mirtam appellamus: vt Cato prestat se vt defendat filium suũ: vel Cato docet filiũ suũ: vt defendat se: t passine. Cato prestat se: vt a se suus filius defendat: a Catone suus filius erudiẽ: vt defendatur a se: vbi nõ est illa supior vehemẽs ambiguitas: Iz hec exẽpla illa ambiguitate nõ careant: que ẽt perquã rara sunt. Adhunc locũ relinquimus exploratũ alteq; reciprocationis membrũ duplicẽ orationẽ cõplectens. Sed preter transitionem. Cuius ẽt tres sunt spes. Primitiua derivativa: immixta. Quarũ exẽpla t quare in ardore patent t oibus sunt fere nota ptermisi. causas vero quibus reciprocatione vel minus vtamur: vel plus iusto sunt vsui scribit Valla. Quo neq; luculentius: neq; approbatius scribet quisq; igiẽ eas illic petendas subricuim?. ¶ Annotat serui. i arte iter se t sese dicriam: vt hi dicamus: quũ aliq̃d in aliũ feciss oñdimus: vt cesar fatek se nocuisse Pompeio. Quũ aũt in seipsum aliq̃d dicatur feciss tũc sese vtimur. Lice. ad Leptam. preter operã in qua sese beneficium dedisse putabat. Idez ad Centaulum. vltus est ipse se se. Sed nescio an hec obsernatio sit vsq; quaq; vera. Dria iter se t sese.

¶ De alius t alter.

Alius t alter relativa sunt substantie diuersitatis: vt alius sit multorũ: alter vero duorũ. diuersitatis aũt relativa dñr. Quũ referant aliq̃d: sed pro alio supponunt: vt si dicas quedam hoiem video eumtem: t aliũ venientẽ modo aliũ. i. hoiem intelligo: nõ tñ eũ qui ibat: vñ hec dictio aliũ retulit hominem sed supponit p venientẽ: nõ quidẽ eũte. Sunt t alia duo relativa diuersitatis reliquus a. um. Ceter cetera ceterum. De quibus etiam dicendũ est. Alius alia aliud: de pluribus q̃ duobus: pro diuersis dicit Teren. dat fidem vtorem sibi hanc fore. Nã ei aliã pr̃ desp̃derat. Plinius ad Tacitum. Aliud est eñ epistola: aliud est historia. Aliud dico: aliud oibus scribere. Refert ẽt vt diximus pluralẽ singularis numer?. Lice. ad atti. li. vij. Venio ad epistolas tuas: ego sercentas vno tpe accepi aliã alia iucundiorẽ. Sed õ duobus. Lice. li. iij. offi. Itaq; maiores nostri aliud ius gentiũ. aliud ciuile esse volnere Plinius ad tacitũ. Aliõ ẽt actio bona: aliud oratio. ¶ Reperiẽ in hac significatione hec dictio pulcherrime. Ysidorus lib. v. Alia alijs locis cognomina acceptat. Pli. ad tacitũ. Aliud alios mouet. Alter t de duobus dicit t de pluribus loco tñ secũdo. Cicero ad Atticum. Quum habeam duas res quarũ altera mihi vino nunq; eripiet: altera ne moriẽs quidem. Idem in philip. Quũ duos secũ haberet animos. Adustellam t leonẽ: quoz alter gladiatorum ẽt princeps: alter poculoz. Sed in priori loco etiam ponitur vnus p alter. Licero p lege agraria. Due sunt huius obscuritatis cause quirites vna pudoris. Altera sceleris: atq; inter plura alter ponit loco secũdo Cesar lib. iij. de bello Alexandrino. Tribus aũt lateribus regebatur vnũ latus erat adiectum flumini. Alterum editissimo loco edu crum. Terminat palude cingebat. Geminat hec dictio pulcherrime Plau. in amphi. Alter puer alterũ altera apprehendit manu ptinaciter. Cesar lib. vj. Come alteri alteris nõ solum mortibus mortes exaggerabãt: sed tumulis tumulos exequabant: hinc altero as. deriuat. Qui. i fastis. Ille suã faciem trãsformat t alterat alter. ¶ Fit preterea in hoc relativo plepsis semper implicita: de qua alibi mẽtionem fecimus. Uerg. alterũ in alterius mactatos sanguine cernam. Nam alter ris. pro eo qõ vulgo dicimus libripenso nomen grecũ est. Mar. quid pereunt stulto fortes haltere lacerti. Ceter a. um. atq; reliquus a. um. relativa etiam sunt diuersitatis. Quamquã ceter in masculo vir liceat reperi in alijs generibus crebro reperias. Pli. ad Arium. Julianus cum cetera vita tũ vel hoc magnus t clarus. Lucre. li. j. Leutriaq; negeẽ quam cetera pars animi. Pli. ad Octa. Nam cetera fragilia: t caduca nõ minus q̃ ipsi hoies occidũt: t in genere masculino preter q̃ in nominatiuo singulari. Lentulus ad Ciceronem. Adaioze cum authoritate apõ exteros erimus. leges etiam frequenter cetera aduerbialiter. Uergi. Cetera parce puer bellum. Est etiam ceterum dictio aduersatiua perelegans ad capita incunda. Tranquillus. Caput diuitijs Tyberij ita incipit. Ceterum secreti licentiam nactus t quasi ciuitatis oculis remotus. Reliquus a. um. pariter vt ceter a. um. relativum substantie diuersitatis est. Quod per singula cõspersum genera cõperimus. Cesar. lib. iij. de bello Alexandrino. magnum numerum interfecisset nisi locorum notitia reliq; se texissent. Suc. i Julij vita. Reliqua militia fecũdiore fama fuit. Iuca. li. j. Reliquo id nunq; reparari tempore posset. Reliquũ quoq; cõnexio nis est inceptiua dictio vt reliquũ qõ est valeas qõ reliquum est vale. Alius t alter differunt. Valter erj Ceter. a. ũ. Altero as. are. Reliquus

¶ Qualis talis.

Accedãt igitur accidentis relativa: Cum exposuerimus: quid de relativis substãtie sentiamus Relativa accidentis quiddam habẽt cõe: qõ semp referũt aliquod adiectiuũ. vt Julius est pulcher: qualis est Adrianus. qualis. i. pulcher. Proceros fuit anchises. quãtus athlas quantus i. altus vel proceros. Plato fuit athenien sis: cuius fuit Hypocrates. Cuius ideſt athenien sis accidẽtia relativa tripartito sunt vsui quippe aut qualitatẽ: aut quantitatẽ: aut relationẽ significant: quorum suum cuiq; pene est correlatiuum: de quibus suo loco dicemus. Qualis dicto relativa fecundissima est. nam t oĩm formarũ qualitatis est capax. Interim t quantitatis t relationis q̃libus latinos legenti explorarum est. Est enim qualis dictio relativa t indefinita atq; interrogativa. Cuius antecedentia omnes species qualitatis esse possunt: vt doctus eruditus. clemens. velox rubicundus. pallidus. valtus. minor obliquus. sphericus. Quin. Nec moribus modo perfectus: qualis adhuc nemo fuit. Licero lib. vij. epistolarum. Cesare. Ad itis: clemensq; natura: qualis exprimitur preclare. Ouiõ. li. vij. Quis enim non faber vasculum aliquid quale viderit vnq; facit. Colu. lib. x. De minoribus autem animalibus qualis est lepus hic preciptam. Aliquando subauditur animus. Mar. Ocia da nobis: sed qualia fecerat olim Mecenas Flacco Uergilio que suo qualia ideſt optima. Sequitur interdum substantiuum subsequens magis q̃ precedens: quod omnibus accidentis relativis commune est. Lice. lib. vj. epistolarum. Accidit q̃ pulcherrime ingeniis excellentibus: quale tuum est delectatur: t illud. Columelle: quod in alium vsum iam accommodamus. De minoribus animalibus qualis est lepus. Singulari tamen exemplo Horatius aliter scripsit De relativis accidẽtis. Qualis.

in epodo. Adame putres equina quales vbera. adiungitur sepe cum suo correlatiuo. Lice. lib. vi. epist. Cui si est talis qualis tibi videri scribis ego quoq; aliquid sum. & cum substantiuo. idem in opere de vniuersa re. oratio talis sit qualis sit illa: que neq; redargui neq; conuinci potest. Quinti. Sic igitur orta vir talis qualis vere sapiens appellari possit. Accipitur etiam interrogatiue. Iuuena. satyr. x. Qualis rediit salamine relicta.

¶ Quot & tot.

Quot & tot tripl'r accipiuntur.

QUantitatis plurima sunt relatiua futura: sed ab eodem existimo qđ ab discretā ptinet quantitas quot atq; ab eius correlatiuo tot initium faciamus. Nā discretā quātitatē partis ad numeros potim ad numeralia reiecimus. Quot igit' tripl'r accipit' relatiue indefinite atq; interrogatiue. Siquidem primo modo sit exemplū. septem sunt planete quot ēt orbis clymata. Interrogatiue. Plautus in cystellaria. perge dicere quot annos dicit' nata. idem quot illi blanditias: quot amomi fabricas: indefinite idem in sticho. tot quot digiti sunt tibi in manu. huius aūt relatiui omnes numeri sunt antecedentia. vnus duo: tres: quatuor: quinq;: sex: & reliqua.

¶ Quotus a. um.

Quot' accipitur tripl'r.

QUotus a. um. relatiuum est accidētis discrete quātitatis ordinabilis. Accipit' idēridem tripliciter Relatiue interrogatiue: & indefinite. Lice. ad atticum. Scribam enim de quoto anno. idem ad hyrennium qua die quota hora noctis factū esse dicat'. Interrogatiue. vt si q̄ras. Adusa musę quo est declinationis. Rīdeo prime. Accipit' multipl'r hec dictio pro relatiuo numeri & nōp ordinabili Adartia. Sis quota de libico littore puppis eat. i. quot naues. & quo subauditur minimū aut nullū. Iuue. Quota portio fecis. i. parua vel minima. Licero quotus quisq; istud fecisset nullus huius correlatiuus est totidem. Pli. lib. vi. c. cxxvij. Adurium iecuris fibre ad numerum dierum in mense congruere dicuntur totidemq; inueniri. Quotum eius lumen sit. Licet Lucretius dixerit in ethna. nec tota pars: homo terra quota totius vnus. huius autem relatiui antecedentia sunt proprie nomina ordinatiua: vt primus secundus tertius &c.

¶ Quotenus a. um.

Quoten' an sit relatiuum.

QUotennus a. um. diuiduorum nominum cuiusmodi sunt bini: terni: quaterni: quini &c. Relatiuum censetur a pleriscq;. Columella lib. vi. Quotena semina iugerum in ternos pedes. Lice. ad atticū. xij. In ripa quotenorum iugerum vt cetera precia constituerunt: in quibus exemplis pro quot scriptum esse videtur.

¶ Quotuplex & quotuplum.

Quotuplex & quotuplū relatiua sunt quantitatis quorū vnum veritatem & materiam alterū pendus & mensuram referre videnť. Quoq; antecedentia crebro reperias: vt duplex: triplex: multiplex: duplum: triplum: octuplū &c. Illa trium generum magis sunt communia: hec autem frequentius neutra: vt si di reris duplex ostiuiēdi via: quotuplex finis est: & si dederis mihi triplū quotuplū permittis quadruplum reddam.

¶ Quantus tantus.

Quātus & tantus correlatiua.

QUantus a. um. relatiuū accidentis est cōtinue quantitatis. Quod ipsam simpliciter refert cognitudinem. Cuius correlatiuum tantus tanta tantum atq; antecedentia omnia nomina adiectiua quātitatē continuā significantia. vt magnus: paruus: longus: altus: amplus: pusillus: exiguus: arctus. refert etiam aliqñ numeq; pondus & mensurā: qō relatiue interrogatiue & infinite accipitur. Plau. in mene. Quanta est hominum summa. Septem milia: vbi quāta numeri retulit. Plinius iunior lib. i. Non quia tibi placet: sed q; tantum quantū ego sapis. Licero in arato. Tantus quantus erit collucens lacteus orbis. Idem lib. vi. epistō. Sed tantas spes quantas nunc non haberet. hec exempla attuli: vt huius relatiui cum suo correlatiuo frequēs cognoscatur repertio. Subiungitur etiam cum quale vel totidem. ij. philippicorum. Tantā essent gloriam consecuti: quale autem beneficium est. idem pro Pompeio. tot loca adire: tantos cursus conficere potuit. Dicimus preterea tantidē quātidē non quidem quantundem quantidem: sed duntaxat quantū. Lice. lib. vi. epi. Quantū de illo libro tundem de me iudicij fama detrahatur. Adella. lib. ij. tantūdem pene in pelagus exceds quantum retro hispania absceserat. Plautus in persa. Ego tantundem scio quantum tu.

Tantūdē Quantus.

¶ Quotennis.

Quotēnis an sit relatiuum.

QUotennis & quotenne cōplures volūt relatiuū esse rēperis: vt quot cōponant quot & annus. Ego vero frequētius lego quot annis & quot annos. Quale est illud Plauti in epidico. Quot annis nomina inueniunt nona. Idem inibi. Perge dicere quot annos nata dicatur. huius nominis antecedentia sunt. Septēnis vel septuennis: triennis: quinquennis: & reliqua. Plini. lib. vii. cxxvi. Primis diebus bis: septennis tam graui somno premitur. Plau. in pennlo. Puer septuēnis surripitur cantagine. Idem in mercatore. Uides puer sum septuennis. Idem in pennlo. Altera quinquennis: altera quatrimula.

¶ Cuius a. um. cuias atis.

Cuius & cuias relatiua acci dentis.

CUius & cuias relatiua sunt accidentis: sed ad aliquid dicta. i. relationis. ¶ Quorum alterum possessiuum: alterum patrium est. Plau. Eum ducam cuia & fidicina. Idem in cistellaria. Cuiatem esse oportet. idem in trinūmo. Cuia vox prope me sonat me cui bene volentis. Lice. p murena. Si enim cuia est fidicina. Uerg. Cuium pecus an melibei. Accedat nūc cuias atis. Quod etiam cuiatis & ineffectē. Plautus in penulo. Post vbi sit: vnde cuiatis capta ne an surrepta. Acrius apō Adrast. Qui neq; cuiatis esset vnq; potuimus scire. Lice. v. tuscu. Socrates quidem quum rogaretur cuiatem se esse diceret mundanum inquit. Lauren. tamen Valla hoc relatiuum cuius vult significare nō modo patriā vel nationem: sed etiam secram atq; professionem.

¶ De causis corrupte locutionis inter nominatiuum & verbum. ¶ Liber tertius.

NOminatiuũ ꝛ verbũ in numero ꝛ persona conuenire, oportere euidentius est pueris quã quos id admonere debeamus. vt ego amo tu doces. Uergi. scribit. Ceterũ quod differũt inter se plerũq; extant cause tam numeri ꝙ persone. Regula p pueris.

¶ Nominatiuũ ꝛ verbũ nõ cõuenire.

¶ Prima causa.

SUppositi numerus a verbo abhorret interdũ. Quotiens synthesis euenit: nã attributio ꝓprietatis cũ significato: non quidẽ cũ voce concordat. Apul. i ij. floridorũ. Ingens hominũ frequentia cõuenire. i. homines frequẽtes. Uerg. Pars in frusta secant. i. aliqui illorũ. Hora. Maxima pars vatũ decipimur specie recti. i. plurimi vates. Suppositũ qñ cum verbo discrepare ꝓt

¶ Altera causa.

SUnt quedã noĩa voce quidẽ singularia. Significatiõe vero pluralia vt oĩs quisq; vterq; ꝛ similia q̃bus potius fauet ratio quã quorum meminimus supra vt pluraliter adiungant. Horati. Iactam⁹ iam pridẽ omnis te roma beatũ. Quintus curti⁹ lib. iij. pro se quisq; grates agebant ideꝫ. ditissimus quisq; humilitatẽ inopiaq; eius criminabant. ꝛ Hieron. interprete machabeoꝝ lib. j. c. planxerũt eũ oĩs israel. ideꝫ inibi: ꝛ dixerunt, vnusq; quisq; ad ꝓximũ suũ. Terẽtius in adelphis. verũ de ea curemus equã vterq; partem.

¶ Tertia causa.

INcidimus sepenumero in hãc ipsaꝫ discordiã per syllepsim ideſt conceptionẽꝫ. vbi proprietas cõcordat cũ dictione cõcipiente mediante siue cõiunctione copulatiua: siue prepositione cũ Uergi. lib. j. Remo. cuꝫ fratre quirinus iura dabant. Licero. ad cesarẽꝫ. Sustulimus manus ego ꝛ balb⁹ idem ad Lentulum. non obscura cõuersatio ꝛ cõtentio oĩmq; Pompeij familiarũ studiũ. In eã opinionẽ rẽ adduxerunt. Terẽ. hec si neq; tu facimus neq; ego nõ finit egestas. Que etiam locutiones singulari passim efferuntur numero. Hora. tu quid ego ꝛ popul⁹ mecum desideret audi. Lice. li. vj. epi. Supplicare vna cũ fratribus tuis nõ destitit. Plinius ad Ictianũ. Est adhuc cure hoĩbus fides ꝛ officiũ ꝓ eo qõ quis diceret desideramus: destitimus sunt.

¶ Quarta causa.

TUbet seruius honoratus librum super ene. primũ versu illo. hic illius arma. hic currus fuit. Quotiens sunt diuersoꝝ numerorũ noĩa verbũ vicinioꝛi respondere debere. ergo si esset illius currus ꝟ arma dixisset fuerunt non fuit. hec Seruij⁹ cuiusmodi illud Horatij est si modo ego ꝛ vos scimus. ꝛ illud Ciceronis lib. vj. fami. Licet sub alia forma vt arbitror prius hic te nos quã isthic tu nos videbis. Quod preceptum frangi apud solutam oratiõnem scribentes videmus. Quinti. libro secundo. Sꝫ alij quoq; authores inter quos eratosthenes idem preceperunt ꝛ poete vt Horatius libro secundo Serm. Quibus ipse meq; vescor. i. mei familiares ꝛ ego vescimur. Uergilius libro octauo. Colles inclusere caui. ꝛ nigra nemus abiete cingunt.

¶ Quinta causa.

DIscordat igitur sepe nominatiu⁹ ꝛ verbũ ꝓpter plepsim implicitã quale est illud diui Pauli Hieronymo interprete. Alter alterius onera portate. intelligitur enim q̃ alter alterius onus portet. Salustius in iugurtha. Alius alius aliũ in domos suas mittãt.

¶ Sexta causa.

PRopter prolepsim explicitã nemini iã erit ambiguũ hãc discordiã accidere posse. Uerg. ñ. eneiõ. Uẽti cõligunt zephirusq; eurus eous. notusq;. Persi⁹ scribim⁹ inclusũ numeros ille. hic pede liber.

¶ Nominatiuũ cũ verbo cõuenire secũdã personam.

¶ Causa prior. Noĩatiu⁹ an possit ꝭ persona a ꝟbo discrepare.

ALiquũ est vt quẽadmodũ noĩatiu⁹ ꝛ verbũ in persona nõ cõueniãt aperiamus. Cuius potissimuꝫ Eclipsis figura. i. euocatio cã est tũc eũ tertie persone nomen ꝓnomini siue prime siue scõe persone patimur adherere. Uergi. Ast ego que diuũ incedo regina. Hora. Cur ego poeta salutor. Non autez regina incedit poeta salutat. vbi semper euocans asciscit sibi personã euocatam vt si dicere velis tu nũquid ego fuisti: nos fuimus vos aliquando. Non autem dicas: tu nunquid ego fui: nos fuisti: vos aliquãdo, nisi in alia significatione.

¶ Causa posterior.

LEctitur interdũ ꝓna verbi ad suppositũ excellentius neglecto suppositio magis primo. Lice. lib. iij. epi. Quid ẽ qõ tu aut illa cũ fortuna queri possis: ꝛ illud Horatij qõ in aliũ sensũ iã accitaꝫ quib⁹ ipse meiq; vescor. ꝓ mei vescunt. vel potius ipse. i. ego ꝛ mei vescimur. Nam illud Laurẽtij in herodoti trãslatiõe minime licẽtie dabitur. neq; ego neq; tu periclitabor.

¶ De verbi finitiui suppositio obliquo.

ESt preterea aduertendũ interdũ casum obliquũ: interdũ verbũ infinitũ. Interdũ oꝛõnẽ ipsã verbo finito ꝛ ꝓsonali dare suppositũ. Oꝛõ gtus det ꝟbo suppositũ. Lice. in verrẽ. Quũ illius temporis vel conditio aut status aut fortuna illius diei vel rẽporis. Aliqñ accusatiu⁹ dat suppositum aut cũ prepositione aut sine ea. Lice. Quũ ꝛ per meipsum egissemꝫ per drusum sepe tentassem. i. ego ipse egissem ꝛ tẽtassem sine cõpositione. Urbem quã statuo vestra est. de qua constructione alibi satis multa diximus quãdo in verbis aliud verbũ a verbo principali. Lice. ad heremiũ: obfuit plurimũ eo rẽpore reipu. cõsulum siue stultitiã siue maliciã dicere oportet: siue potius vtrũq;. vbi stultitiã ꝛ malitiã nõ reguntur a ꝟbo illo obfuit sed ꝭ impersonali. oportet. Aliquãdo vocatiu⁹ est suppositũ indicatiui. Persi⁹. Lensoꝛẽqꝫ tuũ qõ trabeate salutas pro trabeatus nisi subaudiatur imperatiu⁹ audi vel attende vel aliq̃d simile. Aliquãdo effectiu⁹. Lic. Ad dionem. non poteſt effugere huius culpe penam te patrono ideſt tu patronus. Idem ad Lentulum. idq; me meminerã nobis priuatis. i. ego priuatus. idem inibi. tenebam memoria nobis cõsulibus. i. ego consul. Aliquãdo verbum infinitiuũ. Plini. iunioꝛ. quatenus denegatur illi diu viuere. Aliqñ tota oratio. Quiõ. Queritur interea quis tante pondera molis sustentare queat. vbi suppositum illius verbi queritur totũ illud ẽ qs queat sustentare tante pondera molis.

¶ L. Chȝistophori Schobaris Bethici ad preclarissimum. B. Petrũ a cardona Comitẽ Solisanensem virum omnigena eruditione preditissimum Dialogus incipitur feliciter.



Spinor necne circũuenit opinio illustrissime Princeps: dialogicas nugas has immortalitate adepturas. Quum in mortalium iudicium pdierint tuo dũtaxat nole infignitas: insolentissima sed recentem senties meam ȝ calabri cuiusdam pulcacias: cuius nomini parcendum fuit quoꝺ dã verborũ priuilegia ꝓpugnantis. Que nos rumpimus iure quoꝺã ducti latiore: professore: sic dici posse: ego aror: vt amor: tu pluis: tu fluis: cuiꝰ ꝓfessionis calaber est refractarius egregiꝰ hanc philosophicandi nos ideo cepimus puinciam: quoniã tuus Callimachus ipsuȝ detinuit philosophicari: vt tanta iactura nostro saltem auctario resartiatur atq; hoc dialogo rei crementum sumãtur spicati. Vale ȝ salue vineq; diutissime.

¶ Dialogus

¶ Colonus ¶ Calaber. ¶ Bethicus.



Dij boni deeq; oẽs: atq; singuli cur non pluitis: tantũq; cõpescitis estum. estis igitur idcirco vel infelicissimi miserrimiq;. Siquidem mortalium cura tã vos vrget parum Calaber. Audis deus an nõ audis Bethice: qui colono similis fatuissimo secundã nature verbis personam circa grãmaticorum regulas elargiris. Colo. Arabor tellus inquit nunc mihi per oẽm contumeliam sene direq; colono totoq; exercebor anno. Eui preter mei cruciatus sarritiones: occationes: truncationes: sterconationes perfrictiones: placet nihil. At arabere araberis. Tellus perpetuo mihi obuoria araberis inquãim mo ablaqueabere: pastinabere: occaberis: ȝ perufitabere. Cala. heus heus audis an prorsus non audis Bethice. Eu tua vnius precepta rusticanor oꝺ aptissima arabor araberis: sic obsecro te dij boni secundent omnes ficulis hinc abigere iã vbibus. quibus tua vndiq; precepta displicent: luceatq; per te colonos erudiri bellatissimos miq; similimos. Bethicus. Ne tã inurbane conuiciare preco: ȝ tantã ne verborũ contumeliã mei mereatur ignoratio. Quin partius istis oposissimis conuicijs parcito modestius. cur enim tã spurce ꝓpe semꝰ loqueris. Ego vero longos logos: vt plautine loquar ȝ illotos veluti inauditos facile resputo: immo istuꝺ ipsum meũ indignabar modo. Cur te potius phyfice qui grãmaticus es loqui inuet: quã exegetice. Nam grãmatici qui plus rebus ꝙ verbis cauent ȝ rationi plus nature ꝙ idiomatis indigent. bene amplam (vt mea fert opinio) errandi viam capiunt. atqui ego nõ minus aror ȝ pluo profiteor ꝙ ȝ aro ȝ pluit: aut mihi prode qua tu meliore ne ducaris: quo fit minus dicendum siue aror siue grandino. Calaber. Nescio que logicalia pre te semper fere mucida rancidaq; quibus ȝ facta infectaq; refellis ȝ asseris annuis ȝ renuis: adeamus iudicem queuis potius qui nos hac lite subleuet. Et qui istas duas nugas cauillosissimas ita pessundederit: vt eas nõ patiatur emergi. in grãmaticalibus enim parum laboro qui te victum ȝ vinctum dedã facile. Bethicus. Et logicalibꝰ ȝ grammaticalibus culinaria ȝ pomparia sunt vocabula: atq; adeo nota parum preterꝙ apud quosdã physiologos et illos quidem minutissimos. Licero aũt topica scripsit dialetica sine logica: nõ quidem dialecticalia non logicalia. Quin. vero grãmaticam artem meminit atq; grãmatica tradit precepta nõ grãmaticalẽ nõ grammaticalia. Sed donemus hoc diteris liceat. Susq; deq; ferã circa testes vltro posthac sermone magis vtaris latino aut barbaro dummodo fis sententiã mutaturus ȝ vt aror ȝ pluo dici posse fis ꝓfessus. de iudice vero quod dixisti placet admodũ: proinde que malis pronuncia. Sed si vinutũ tuũ nosse latinũ vt nosse videri vis quemuersam Siciliã peragrasti nostrũ vinutuȝ diligeres. Quo nemo neq; eruditius. neq; magis prudẽter ferat inter nos sententiã. Tametsi ego quẽ iudicẽ causam vellẽ meliorẽ in ea presertim re quã magis multorũ authoritas ꝙ paucorum inepta ꝓceptio est defensura. Cala. An plures authores aror ȝ pluo ꝙ aro ȝ pluit dici oportere preceperunt. Bethi. Istuꝺ enim post videro: ita nõ cõtinuo habenda est fides fame sic ve. sic precipitius magis vulgate. Sed magis probabili. Calaber. Si placet inder sed vt equa sorte procedamus postea ꝙ tu iudicem pnunciasti ȝ liceat per me locum disserendi decernere. Quem si admittis forum edico vbi populo scitissimum prebebimus spectaculum. Bethicus. Agendũ nunc more calabro institores enim ȝ olitores atq; pistores intra vestras scholas de suis oblatrant mercatibus: ȝ cum pueris ob iter lusitant. Literarum vero professores de suis quisq; dogmatis intra fora boaria seu olitaria confutaneas sententias promunt. Sed nihil mihi ab re erit quominus id quod sentio vbiuis expectorauerim dictum veterrimum est. Conscientia mille testes.

Aro.
Aror.
Grãdinat
Grãdino
Pluit.
Pluo
Logicalia
Grammaticalia.

¶ Vinutus. ¶ Salonia.



Duo nunc me ab te Salonia admonuerunt scholastici dissertionis illius: cuius vt sis futurus iudex sum apud forum inter calabrum bethicũq; tuũ horam circiter vespertinam. Quam tamen vellem potius inter cõueniret vtrũq;. Salonia. At qui istuꝺ ipsum tã esset mihi iucunduȝ quã quo iucundum nihil esset magis si per eos fuere liceret: agitur enim de re non minus triuiali ꝙ magnis negotiis quidem viris dignam hoc tamen exploratissimum est. Bethicum nostruȝ qui hec semper veluti fabricada deliria fecit nihiliȝ supra quã dici potest has friuole iactantie minutias spernit ad certamen non detrectaturum inquã nisi impense lacessituȝ. vtpote quẽ honor priuatus magis mouerit quã palme cupido. Si quid agas cum sint ad hunc motes hominũ plerich; quos nulla ratio manuefaciat: neq; deliniat: muribus atq; hirundinibus simillimi mures modo ȝ irũdines cedo: quas vnq; vidisti manuetas. At ego Bethico non adesse non possum nec si possem volo: tum quia olim preceptor: tum quia semper amicus eximius: ȝ in re quam tuetur calabro rectius sentiat magisq; latine precipiat. Vinutus. non possum me Hercule illorum vtriusq; stulticiam satis mirari veluti quos apud certũ arbitrũ de nigro candidoq; certare delecter. Naȝ qui ad alterutrius tranquillitatem pertinerent. darem operaȝ vt precipuãȝ si non quanto oporteret certe quanto valetes studio vigilãtiaq;. que vero ad velitationes attinet viderint alij. Unde mi. Salonia. Officij studiq; mei esse putato eos pacificare. Quoquo possim modo. Quod si minus succedat. Statuo ab eis prorsus esse demigrandũ. At at ecce apud angeli tonstrinã calabrũ meditabundũ ȝ cũ codicibus etiã. Scȝ me veluti sese cõmisuruȝ iã expectat. Salonia. Deus ne nostrũ spreueris Bethicũ: seorsum ego vehementer precor. Vinutus cue deduxeris. Iuppiter ero: vt ainunt omnibꝰ idem vel potius Mercurius. Nã ecce caduceũ caduceatoriq; incedo. Quo si fungi non valebo tu fecialis esto: ȝ fedus ipse percute.

¶ Vinutus. ¶ Calaber. ¶ Salonia.

SIs maxime felix nedū salu calaber quā doctissime licet ante hunc diem iusseris nihil quō me alle
risses amplius non tamen secus atq; pro viro erudito et probo me quicquid docuerit elaboratu-
rum suspiceris. Cala. Bene pfecto res se habēt: atq; ago gratias plusq; ingētes. Et enim Sicilie
vniuerse nemo est quā percepta omnē q semel nouerit: cui per officiū t sapientiā omnem summe
placidus non sis: vnde fit qō te mihi nō displiciturū cōfidā in ea maxime re: quā cum semel intellexeris non
mihi inficias ibis nedum aduersabere vnq;. Vinutus. Esto tuā sniam mortaliuz nemo disturbare possit: qō
facile reor. Ad allem tñ vos tantas cōponere lites. Atq; equatis veritis receptui canere: quam siue tuā siue
Bethici sniam: trutinare. Quorum admiratorem potius q; arbitrum me semper gessi. Unde quanto precuz
uemo rogare te possum rogo: t si passus eris humillime oro: vt cum Bethico a velitando discedas: qui iam
et veteranus t emeritus est cui t disciplī t amici suppetunt plurimum a quibus vehementer vereor ne fis
explodendus qñ notus minus es. Si presertim in cōtumelias eruperis. Quos ne Bethicus, q̄dē ipse feru-
ta qua plurimū valet tanq; Hercules clava cōpescet. Quocirca ne sit incepti pigēdū cuperē te: prius inhibe
ri t idipsum eo me demereberis obsequio cuius gratiā vir me vnq; celaturū sperē. Cala. Oia pro te agerem Bethicus
uinute: hoc tñ agerē nunq;. Tñ eñ abest ab eo qō iam stabilini vt potius mortaliū libēter oīm simultates t q. L. chri-
odia subirem: vt etiam vitam ipsam: qua homini charius esse nihil dz: perderem q; a disputando cū Bethi- stophoruz
o tegiuersarer: proinde ne de hac re posthac sepius efflagiter abs te vt ne preceris vehemēter iterū atq; iteꝛ schobarē i
posco. Vinutus. Ne vnum quidē verbū iā igit faciā: qñ adeo tibi eranimis snia hec disputatio cōstituta ē rei telligo lu
si euentū ipse videris. Cala. Et hūc ipsum rei videre volo euentū. Salonia. Nimiū ptinaciter calaber rige di erat ma
scis quē tāri viri preces nihil mouerint. Honesta eñ honestis persuadere facillimū est. Et eñ refert plurimū gister.
que sit suadentis persona. Nam quibusdā ipsa abūde sufficit authoritas: quosdam ēt rō ipsa tuetur. Quoz
dicā vtiq; fit nihil video quominus vinuto nō assentiēdū sit. Cala. Nihil agis Salonia tuis pphaleratis
verbis nihil agis nunq; eñ persuadebis mihi honori pprio alicuius authoritatē esse pferēdā. vilissimū nem
pe est honorē eruī ipm: vt alteri obseq̄ris qñ velit nolit Bethic? disputatur? est qñ iā oīa sunt pscripta: q̄ppe
vt ipse iudicē ita ego palestrā declarari aut se nō audere atq; dare herbas se ꝓfiteaꝰ inuitus. Salo. Et iur-
bane t proterue loqueris qui hoī te longe eruditiori atq; absenti ita detrahas nos aūt te monitū atq; ro-
gatum ist hunc concessimus: qō boni cōsuleres vellē: nō aūt auditū in Bethicū cōuicia atq; tibi herbā datuz.
Vinutus. Lane mi Salonia: ne succenseas exterē t tu docte calaber qñ nihil ex te qō nobis placeat extorquē
dum video. Vale auspicatissime. Bethicus. Antoninellus. Vinutus. Salonia.

ADeūdum Antoninelle cum Quintiliano: t dū exieris serā abdito: mecq; ad foz vsq; deducas volo.
Anto. Fiat mi ꝓceptoz optime Bethi. quo magis magisq; discordias fugito eo me pniores circū-
dant atq; circūueniūt. Uerūtamē cū hāc gñis grāmatici cām actionēq; cōfidero: nihil video quo
quicq; possit fieri imprudentius nihilq; deliniosius. Hoc tñ me cōsolatoꝛ alacriter quem suscepit
non me esse exorsum cōtrouersiam. Sed verba pdere nō minus sumptus est dum decoris t honoris atterat
nihilō liceat ne me clamitet inclamitet: gāniat: frēdat: dentionet: hinnifremat: arcadoꝛcet: rixet: furiat: dū tñ
ne eo res deueniat: vt iaculemur: titionemur: cādelabremur: t si qñ hec fierēt quis nescit inter hispanos digi
tos captonas calabras atq; manubias. Lucanas facile posse reperiri genus octīgenties ab hispanis supa-
tum. Sed eccum vinutū cum meo Salonia. Ade si nō opinio fallit pacificatuz acciuctus: venit vterq; oīm
qui viuunt charissi me saluissimus fis vinute t tu dilectissime Salonia.

VINUTUS.

Iurpiter ad palmū media veteranus arena.
Iudiꝛ habet metas stulta iuuenta suas.

BETHICUS.

Nos tamen inuiti saphicos vrgemur ad ignes.
Utruear partes iam satis ipse meas.

SALONIA.

Iade igitur: te non vsus deterreat asper.
Ante pedes calaber concidet ipse suos.

VInutus. Jam de cantilenis satis multa: nā post cenā plura canemus. Pietatē in te meā atq; am
rem summū Bethice pstantissime iā pridē agnoscis. Que faciūt vt q̄ tibi vtilia t honesta esse sen-
seris: detegā: nūc aūt ne a te discedas opz vt summatim dicā abiecte sortis laborē respuere. Bethi.
Rupit modestie claustra prudētissime. Joānes furoꝛ incussus atq; deliriꝰ magnitudo que me adi- Adagiū In
gunt per violētiam summā: vt ad virulētas grāmatice decet rōnes mihiq; maxime odiosas descendam. No- puz auribꝰ
ui eñ consilia tua eriminasq; virtutes doctrinam mozes t prudentiam summam cum in ceteros amicos tuz teneo.
etiam in me: debeo igitur tibi supra quam vel ego possim soluere vel tu facile cedere nec est quicq; tam ar-
duum: tam difficile quod non eque pro tuo vnius iussu fim facturus: atq; pro mea dignitate. Unde quod
medius roges. Locus non est: qui tam nunq; sum fugiturus authoritatem: malo enim imprudentiam requi
sieris meam q; voluntatem accusaueris. Facigit me iam inhibueris. Uide ne lupū vna teneas aure: nā de
calabro q̄d fiet. Siquidē inhabitationē istam veluti irritā nō patiet calaber mala gramia pastus nominis
domine cerebroꝛsum t neq; tu tñ interim iube castiga: monefelix sum atq; btissimus. Si quoquo tibi modo
enunctoꝛ: perpolitoꝛq; imprimis viro prudentissimo grauissimo sapientissimo potuero satisfeciſſe. Nō autē
dubito tam obiecte sortis vesanam disertionem esse futurā aio. Sed spero nobis deos nō defuturum erat
eñ Hieraldi scientissimi illius nobilis snia cuius mihi in mentez frequētissime venit. Deos sepe ne in loca
quidem vilissima ingredi cudere: t in calcariam atq; carbonariam descendere quanto plus agitur pro veris
contra falsa p vernaculis contra noui tia. p natiuis cōtra ascita: pro lepidis cōtra polluta p tersis cōtra i cru
data eos interesse necesse erit: nā rei minutias iudicis authoꝛitas illustrabit: ego vero vt aliquid p me dicaz
quem feram nunq; tinui. Sed neq; canem lucernariuum neq; hominē qui malus est: nu giuendum cōtuma
cem atq; refractarium. Vinutus. Perēni teneo memoria dulcissime christophoꝛe quāta me t humanitate t
benivolentia semper tanq; ad opi parū adiutrialeq; epulū accipias. Si qd ad te petendum quod sepissime fit
accesserim: nihil enim est apud te ram populare tanq; et republica q; bonitas comitasq; facillima. Ceteruz
disputandum sit necne. Quod tamen summo fiat vtriusq; honoꝛe. Quodcq; maxime reoꝛ aio: ferā indifferen-

ti. Nam calaber ille egregius rupe caucasia duriozꝝ neꝯ digiti transuersi rimulã ad ꝓces aperuit. Vos igꝝ pernicaciã demiraturus ad te accurrebã veluti ad hoiem euestigio cessurũ. Quẽ cũ intellexerim per meos at negotium sumas integrũ me sine iudicẽ fine assessorũ malueris alterũ vel vtrũq; subeaz dum mõ tu beas: tametsi constituerã huic grãmatico spectaculo nullo me accessurũ pacto. Bethicus. tanꝯ diuinam rideum iuro mea iã mens presagiuerat idipm prorsus qõ est. Vos a calabro ad me curriculuz agitare. Tesi cõpescam ipm ad nullas iniurias euasuz nisi calaber oleũ camino adiecerit sed audi obsecro ꝑconiũ hoc audiamus ꝛ preconẽ cõremplare: que tã arrectas ppli ad se auriculas faciat reginale. S. edictũ est: atq; nisi rudiores buccas neq; inflatiora guttura: vereoz ne intestino disploso crepitãtem inclusam alum expedat polimentis ꝛ frumẽto vt suspicoz vultuosus hõ vescit. Quid ne dixerit mi Salonia. Si rectius calles epinito Salonia induxit. Quibus polypira plurima fuerint ꝯ polypira plura redia passuros tametsi cũ incoeriguo triumuiris eñ nupsit questrix dulcedo frumẽtaria. Bethicus. Felices qui te talẽ genuere parentes: ius dentes ita amussim genuinum frangunt. Sed bene habet iam passim ad calabrum appulimus.

¶ Bethicus. ¶ Calaber. ¶ Vinutus. ¶ Salonia.

Antoninellus. Esto felix erudite calaber. Sunt ne marime res he nr̃e quas tã obstinãter nedũ imprudẽter astruim⁹ ꝛ in nr̃am etatẽ oẽm ꝛ in posteros memoriã future sempiternã anpoti⁹ dim: diũ pollicẽ meremur: ꝛ vt in vtraq; nr̃m fronte vesica crepiter ventosissima oĩ plebi risu facura. Lala. Teneo ego quã optabã ad dispurãdũ occasionẽ quã multiplicib⁹ insurranobus pene ereptã a miserã. sed nũc iam mei voti cõpos ero. Licet ꝛ me terpellaueris ad tesa nudum. Salue randẽ vnũ abs te dũtaxat in primis posco: hãc litẽ tuis argumẽtis ne longiore ciã. nã qõ ad me attinet duobus ferme verbis cãm agã meã: ꝛ issimul perdes tuam. Bethic⁹. pepigi tecũ aliq; nisi tibi exciderit memoria. Sine testib⁹ nihil te ire emẽdatũ acti testes affuerint iã ꝓces veluti plane emẽdaturo. Dixisti insimul: qõ apud latinos inauditũ est. Lala. Unde hec inania scias ꝛ ego scio quibus tibi nimis places: nã altissimũ volumẽ de his insanisꝫ cõposuisti. Bethi. Et nũc in claua vna bis peccasti. Volumẽ eñ in significatiõe hac nemo dixit atq; insania pluralẽ numerũ nõ agnoscit ꝓter tuas vnius insanias. Lala. Facile cõmones hoiez ad turpiter stomachãdũ irritãdũq;. Bethi. audi mi Calaber: ꝛ si ego tibi assentiar esse hodũ insimul altissimũ volumẽ: ꝛ insanias carebis ne stomacho. Lala. insultãdo disputas. Bethi. At dicã esse post hec cõsimul voluminissimũ. Insaniarũ ꝛ si q̃d veraci⁹ est dũtaxat tu ꝛ stomacho ꝛ liene ꝛ iecore ẽ si voluntatis corde cuius parũ habes: careas. Vinutus. Vic erudite. Calaber nisi tu patrocinio tui nemo susceperit. Unde nulla rõ est q; nõ te defendas: authoꝛes accita: rõnes enuclea: atq; te sigillatim medica. Tu tñ Bethice cane ne tua lenitas iocosa calabrũ ledat quippe stomachãti: quã infesti lepiditas. infestius est mihi ẽ tu Calaber qui nos isthuc adegisti sustine emẽdari: tarari redargui: q; ẽt ꝛ tue sunt partes. Serũ eniz ignoratia litigiosa est nõ quidẽ scientia. Bethi. Accipio eñ cõditionẽ ꝯissimã: vt cũ labar abs te emẽder calaber: ꝛ tu si q̃d peccaueris vt corrigaris sustine. Lala. erra tu atq; pecca ꝯ tũ vis Bethice. Sã si q̃dlego effutiuero nemo parsum curato nulli eñ cedã emẽdãti: nisi prius de aro ꝛ pluit inter me: atq; te cõuenerit. Cõsequẽter eñ in reliqua tua deuenienius errata. Bethi. bñ admones nã si pro peccatorũ quãtitate reprehẽdendus es tabellione velociore ꝯ sit ipse boreas opus erit cuius copia nũc non est. Sed heus antoninelle tũc hãc pronunciã calabri emẽdãdi subeas volo. Ant. Et in votis hoc ipsum iam mi ꝑceptoꝛ erat atq; mihi magis cordi futurum ꝛ hoc quidem nunc mirabar qõ necne vsus esset calaber sine dubitatiõe ꝛ interrogatione vlla. Uinu. ergo docte calaber. Nã tue cause iam planũ facias opz: ad quã destruẽdã hunc cõcessit. Bethi. tuũ vero est id pmulgare qõ ꝛ tu propugnaturus ꝛ Bethicus oppugnaturus est idẽ ipsum ego cẽsoꝛie existimaturus sum. Lala. Profiteoꝛ irrefragabiliter hoc verbũ aro as. cũ ceteris ꝟbis eiusdẽ nature: vt suo edo ceno: ꝛ reliq; non possiungi actõ significãti aĩal rõnale in voce actiua: neq; ntõ i voce passiua: vt si velles dicere. Ego aro hoiez sic seminaꝯ a me. Tu cenaris ab illo. Etiã pfiteoꝛ ꝟba illa ad solã naturam ptinẽtia: vt pluit: nigrit: serenatur: clarat: tonat: fulgurat: ꝛ cetera silia: ꝓter tertiã singularis psonã aliã hr̃e nullã quoꝝ vtrũq; me habebis acerrimũ defensorẽ. Teneꝫ ne q̃d sentiã ego Bethice an potius resumã idipsum iterũ atq; millies. Ant. Animo fragoꝛ vspiã lectũ est cuius originatiõe irrefragabiliꝫ dici possit. Bethi sicut i puerozũ lusib⁹ heus antonine er more delicto oĩum prio parcit ita vellẽ calabꝛo i prio statim erroꝛe ignoscereꝫ. Sz rẽ erudite calaber teneo: suiam tuã miro ordine ꝛ pspicuitate summa plenissimã: atq; suie mee oĩno discordẽ: cõstat aut quemadmodũ in hoc viridãte cãpo nr̃e expedite sint acies comu vocat ad pugnã. Uenere faciales. Idcirco est certame hostis hastã cõiecit in agrũ. Sz aĩal est nullũ tã inalidũ qõ irritatũ non ercãdescat: nec q̃sꝫ ferit audaci⁹ q; nõ ferit. Sz adesdũ Calaber ingeniosissime anteꝯ man⁹ cõseram⁹ ꝟbosas qũo jã mihi tecũ nullo federe conueniẽdũ videsꝫ ad q̃d supponenda necessario mideas: vellẽ fine q̃b⁹p ancipitia q̃dã vt dilabamur necesse est atq; illis suppositis tue quã poposcisti breuitati cõsulemus. Lala. hoc quã libentissime q̃dẽ Bethi. Utra mauis tuum aro ꝛ pluit grãmatica tueri methodica ne an historica. Lala. nõne dixi mihi ab hoste dialectico insidias fieri ꝛ ne bulas obiici ad decipiendum: ego vero semper ꝛ vbiq; dixi audio Alterãdri Rhodolphi. Dugutij. Ebrardi. Orbothi. Larcalij. Pastrani. Capuani. Grãmaticã historici istius tui. ꝛ Alexandrici methodici grãmaticam nõ audio: vel que tua hec interrogatio est. Bethi. O lepidissimã ignoratiã melliflussimãq; grãmaticorũ nuncupationẽ: an ita disputas grãmaticã: vt Quintiliani vtar verbis. Alexandrica ꝛ historica sine vt Diomedes appellat horisticẽ ꝛ exegeticã sicut pastranã ꝛ capuanam. Lala. Quidni. Bethi. tota nẽpe erras via. Illas vero introductiones quas tu induxisti mõ quedã velut instrumẽta sunt ad grãmaticã illã capescẽdã quã Quint. methodicã. Diomedes vero horisticã dicit. Itaq; ille sunt in libris scripte. Hec vero in alia re subiecto eruderate. Sed Quintilia. textũ audias oportet vt nullus sit ad ambigẽdum tibi locus relictꝰ est nite inquit sunt partes due quas hec pfessio pollicẽ. i. rõ loquẽdi: ꝛ enarratio auroꝝ quapilla methodica hanc horisticẽ vocãt. Et quibus iam tibi satis liquebit nõ me vllas insidias facere velle: sfronte certare sed na. Lala. innestigemus igitur q̃d sibi vult Lanraber iste tuus in illa grammatices fractione. In cuius vita nihil eruditum nihilq; politũ aliq̃n fuit: ptersꝯ q; indeos atq; marranos hispania plurimos gignere solita est. Anto. heus heus ꝓceptoꝛ õz ne latine innestigemus pro vestigem⁹. An poti⁹ suspicaꝯ sibi q̃d vir poetarũ est in oratione soluta concedit. Bethi. Bone Calaber. Quod Quin. cantabrum appelles placet impẽse. Ob id nomẽ tanto latinitatis lumini per contumeliam indideris vehemẽter doleo. Nam q; hispaniam semper ineruditam fuisse atq; hebreoꝝ ꝛ neophitoꝝ genitricẽ extitisse ꝑ furoꝛem vesanissimum debacchantis fa-

Insania plurale ne scit.

Iracundũ facetie lepide vbanitates non iuuant.

Aĩal ẽt inalidũ ꝛ pusillum irritatuz ercãdescit.

Diomed.

Quinti.

Rius paterer: nisi cp prius demonstrari falsum esse sine posteriore nõ põt: nã vtrobicz vtriuscz rõnib9 me vti
ops. Sed de tua calabria pauca subiiciã: qua in orbe toto simplicius delatius infamius nihil est pter cp q oli
grea fuit. Hispaniam ais hoies necp solitã parere atqui tellus ipsa aconiti genitrix: ad veneficia inculpa nõ
est. Sed philtrorum venefica: mõ vo quos hispania vomuit nũc indeos calabria comes. Lala. nimiuz perples
eloqueris: vir te intelligo. Bethi. vis ne me aperte obloqui nullacz circuitione necz enigmate vti. Lala. Eu
pio plurimũ Bethi. audi. Quos hispania p oĩa diritatẽ cõmmelia todiũ indeos pepulit. Lalabria oĩ studio
arte amore cõpleta est atcz nũc eos dulcissimo fouet gremio. Rursus ineruditã hispaniã semper fuisse testa
tus cp eloquẽtiores z sapiẽtiores z quã qui ex hispania asciti sunt. Calabria sit elargita. cognoscas lz in cp
nis latinitatis erate z plures z pstãtiores. Calabris Lucanis apulis bruthijs hispanos fuisse atcz indies fu
turos expectãdũ est: an nõ tibi *in mẽtẽ* poetarũ. Silua illa venire potuit quoz prẽ aliquã vbanissimus poe
ta epigrãmate quodã illustranit nã z amicos tantũ z sue tempestatis poetas recẽsuit. epigrãma eiñ hoc est.

Quoscz senecas vnicũcz lucanuz. Facunda loquitur corduba.
Hudent iocose canio suo gades Emerita deciano meo.
Seliciniane gloriabitur nostra. Nec me tacebit bibilis.

Calabria calabri in deos hispa nia truſos receperit.

¶Quid Martialẽ ipsum uolem cui9 epigrãma illud est partẽ cui9 nũc ascini. Quo in stilo illo nemo unecz yr
banus necz mordaci9 scripsit. quid trogũ pompeiũ cui hystorici oẽs ingenue cõcedunt. Quid iustinũ q̃d põ
peiũ Melã cõterraneũ meũ quid columellam memorẽ quid iã de summis illis poetis quib9 vir z alij poete
antecelluerunt. Lucano z Silio in gñe illo altisono dicam an Lice. ipse qui latinorũ oĩum specimẽ eximiuz
erat nõ de poetis cordubẽsibus in oratione illa pro licinio. Archia ÿba facit: q̃ iam in illa florentissima tati
tatis erate resonabãt. Ecquis vo est tã a sensu cõi alien9a quo Quin. summe eruditus nõ cenſeat quẽ a Li
cinio ipso vir differentẽ pensitarunt plurimi inter quos est campanus cui9 hec leguntur verba. Quinti. enĩ qui
dus armis pugnandũ sit docuit Licero quo vincamus ostẽdit. Magnificus z plen9 Lic. Quin. Sũptuosus
eloquples. hic sententijs premit z pondere. ille viribz sublimitate amplissim9 laudator9. Lice. iudex exquisi
tissimus Quin. hic in pcipiẽdo summus est habit9 ille in dicendo eminẽtissim9. Quinti. acumine capit lectorẽ
Lice. candore delectat deniqz tanta inter eos vicitas est quã ta videri inter eũ põt q̃ primus sit oĩm in cursu et
ẽ qui nisi hic antecederet: ipse iã pueniisset: proinde de quintiliano sic habe. Si iudiciũ poscas meũ vt campa
nus scripsit deesse eloquẽtie qui quid a Quin. nõ discas. z ibi artẽ desinere dicendi vbi vltimũ eius fuit prece
ptũ quẽ per opprobriũ cantabrũ appellasti. Quẽ vt diu9 Piero. testat imperator ille galba ab oppido calla
gurritano Romã aduerit et quo etiã loco diuus Dominic9 cõcionatorũ antistes z ornatz ornãtus fuit. Hispa
niã z nõ ppetuo ineruditã fuisse Strabo ille cretẽsis. q̃ Aug. Octauũ floruit etate leberica geographia pla
ne demõstrat. Scribit enim hispanos marie Bethi. sua etate fuisse eruditos. Nam leges z carmina ppriasqz
literas ser milib9 annoz eos ante habuisse testat iã in vltima latinitatis etate nemo vsqz eo pertinax erit qui
nõ intelligat hispanos nõ latino sermone modo q̃ per totũ orbẽ perseuerat: sz etiaz punico qui apud hispaniã
floruit quãtũ illa vãdalorũ z gottorz pcella pmisit fuisse eruditos. Tulit eiñ etas illa Diginitũ. Junẽcũ. Pru
dentiũ Isydorz. Orosiũ damascũ cui pluria opa diu9 Piero. nũcupat. Leãdrũ cũ aliis multis qs breuitatis cau
sa subticeo: punicos vo q̃ nõ cognoscat est null9 Auerroem Auicẽnã Alagazellũ meiqz cõcinẽ sarrasim. qbus
oibus pceptorẽ meũ Antoniũ Nebrissensem annumerare nõ formidabo: quẽadmodũ oĩm illorũ postremissi
mus extitit nr̃e etatis oĩm pm9 z facile princeps cui9 institutiones grãmaticas si equo extimes iudicio q̃cqd
tibi ad cumulũ grãmatici deerit futuri id ad natura desiderabis non ab arte deposces. Vinutus. Dij te fecun
dent pserrime vir erudite Bethice qui ita patriã tuã ab iniuria liberas. atcz nos rerũ nouitate tantarũ ac
cumulas. Quinti. igit̃ diuisiõe intellecta deus docte Lalaber vltra manus ptem tuã defendi cãm p me. Lala.
ego vo. Quin. necz floscułos vidi vnq̃. Quomin9 ei9 diuisionẽ intelligere queã. Vinut9. age deus mi Bethi
ce pta animi benignitate. Quin. sensum excute. vt facilior ad disputãdũ sit. Lalabro aditus: nã qs de re quã
ignorat grauiter disserat. Bethi. imo abs te vehemẽter pero vt hãc authorũ exponẽdi puinciã salonie viro et
interpretatione z lectiõe multa ÿfato ĩponam9. quẽ nõ ita truculẽtis torniscz oculis cõspiciaẽ Lalaber quẽad
modũ me paueo eiñ ab hoie ita timiter intuẽri fascinari. Vinutus. oẽs abs te exorari facile putam9 p illa tua
ora cãctos psequeris comitate bonitatecz o mi salonia. Salo. hoc vo p libenter. dũ tñ aures magis cp lignã
Lalaber acõmoder. Lalaber. Quasi aures meas alicui cõmodare fas sit9 ego aũt meorũ artuũ nemini co
pam facio vnq̃ pterq̃ medio qñ sum corpore eger. auto. corpe sum eger dicis. Lalaber tanq̃ hystoriã teneris
purũ affluit q̃n poetice direris eger sum corpus at q̃ oratores quoz offõ nũc te functũ geris egro sum corpore
dicit: cõsimilia vir summa sapientia. femina integerrima pudicitia. Vinu. adeo me impudenter cũ eruditis
viris agendũ est antonine. Jã video frenulo tibi opus est capistelloq̃: z caue post hac ita loquacitaueris salo
nia secuit eiñ. Quin. grãmaticã in metodicã q̃ ad pceptionẽ z analogiã attinet. i. sm grãmaticorũ loqui regu
las: in hystoricã qua ad authoz cõsuetudinẽ imitationẽcz precipua spectat. i. ad imaginem optimorũ loq̃ au
thorũ nõ vo iurta id tñ qõ pceptorũ norma dicrauerit. vt ecce Methodice dr difficiliter audaciter z scio quod
tu vis peccu ias hystorice vo dicẽs: difficile audaciter z scio te peccũias velle. itacz vt Quin. idẽ eodem. capite
aliud est grãmatice. i. metodice. aliud latine loqui. i. hystorice: modo vo tuũ est. Lalaber pnũciare: vtrã partẽ
ad tuã cãm agendã manus seq̃ authoz cõsuetudinẽ aut documentorũ pceptionẽ. Lala. Jã scribo vtroqz enix
mar mẽtionem vt video methodica grãmatica rõnis est: hystorica vo authoritatis magis ẽ cõsequar igit̃ fa
cilime ppositũ meũ: nã rõne z authoritate pfessur9 sũ. Sed rõne ita pduco: qõ fieri p naturã nõ põt: idvtiqz
dici nõ põt me vo arari aut me pluere fieri nõ põt p naturã igit̃ ne dici quidẽ poterit. authoritatem aũt citius
etiam quippe quod ego aro z ego pluo dici nõ possit. Alexãder z hugutius authores sunt. Bethi. satis ti
bi vbi et placeas docet calaber z rõe z authoritate ista si mõ rõ z authoritas equas veluti e philosophie penu
cruas sed assero neutram necz rõnẽ necz authoritatem vllam esse tuã in litẽ quã agitamus nam vt persuasum
tum tibi esse deberet et Quin. sententia. Rationem prestat precipue analogia: tua autem rõ nõ analogia. Et
vel dialogica phisiologica est ad artem grãmaticã nihil omnino pertinens. nõ eiñ qñ res sic vel sic se habeant
sermo latinus aliquid habet quo magis minus ue enunciari debeat: nonnunq̃ vero etiam rationem. vt idem
Quin author est. z ethymologia prestat. Si ratione igitur tuã cãm probabuz iri vis vel analogia vel ethymo
logia in re dubitarat latina procedendum est. Calaber nollem. Bethice iftis vocabulis tuis inusitatis deci
pi analogia et ethymologia que necz in doctrinali meo: necz in hugutio reperta sunt que cum cepisti eis vti

Calabria in deos hispa nia truſos receperit.

Authores hispani sũt Martia lis Trog9 pom. Ju stinus. Põ. mela. Columel la Lucan9 Silius ita licus quin tilianus. Hyginus Juuencus Prudẽti9. Jlidorus.

Antonius Nebrissen. quanti ab isto fiat.

statim vehementer abhorrui. Anto. Jam mi pater optime nihil ꝟbozū preter censurā i ipsā faciam prospicere melius qui maxime potes: dixit enim que abhorrui: pro eo quod dicimus a quibus abhorrui. Vinu⁹. Facile erit ita in vno verbo quis non facile labitur: ꝛ vni dictioni vt Quintilianus ait. potius vitium ꝙ virtus inest. Sed heus salonia dic calabro qñ hūc subiisti laborem quid analogia ꝛ ethymologia sibi velint? Salonia atq; hoc quod prioza absterse iussa nō minus placēt: quo libētius rem faceſſo. Aduerte animū erudite calaber quem admodū Lice. ꝛ Quin. authores sunt: hic vero in institutionibus ille quidem in opere de vninersitate. analogia dictionū flectendarū quedā certa proportio est. Sed melius fecero si memoriter vtrinsq; enunciauero verba. Quinti. Analogia precipue quā prime et greco transferentes in latinum proportionem vocauerunt eius hec vis est vt id quod dubiū est ad aliquid simile ō quo non queritur referat vt incerta certis probet quod efficitur in extremis maxime syllabis: hec Quinti. Addamus Liceronis etiam verba loco accitato que hec sunt. Quod grece analogia latine. Audendum est enim quoniam nostri hec primū a nobis nouantur comparatio proportione dici pōt quādo enim trium vel numerorū vel figurarū vel quorūcq; generū conti ngit vt quod vti primum postremo proportione ita postremum primo comparetur vicissimq; vt extremum cum medio fit medium cū primo conferatur. hec Lice. sed vt faciliora cuncta fiant subdamus exempla dicimus autem amo amat amant. imor amatur amantur: eadem obseruata proportione dicendū est aro arat arant. ꝛ aror aratur arantur. Sed natura an consuetudo huic obstiterit analogie vel bethicus defensurus est vel calaber obiecturus. ¶ Vinutus. mira vir memoria ꝛ pronunciatione salonia salonies. Quo audacius rogare te audim non minus ethymologiam detegas quā analogia abs te reserata fuit. Salonia. ꝛ hoc summe placet tam ꝛ si nihil precepisses mea iā sponte dicerem. ethymologia (Quintiliano authore) verborum originem inquirit. Que ꝯ aliquādo vsum necessariū quotiens interpretatione res de qua queritur egerit: ideoq; in diffinitionib⁹ assignatur ethymologie locus. Sed audiamus Liceronem in topicis dicentē quā greci ethymologiam vocāt. i. verbū ex verbo veriloquium. Adulta igitur in disputando notatione eliciunt ex verbo. hec Licero tamen in hac dissertione parum videamini directe ethymologie rōne egere. Sed conferamus singula. Ecce aro as. aui. eius dem analogie atq; proportionis est cum curo as. aui. Nam similes sūt vtrobiq; vltime syllabe veluti appendices at nō vtriusq; eadem ratio ethymologie est. Si quidē Varrone teste curo as. aui. verbū a noīe cura originē traxit. Cura ꝟo author eodem a corde noſe ꝛ vro ris. verbo cōstitui tur vt sit cura a cor ex vro vrporte quod excoquat. colligo demū curo verbū cura stirpitus origination atq; ethymologia ꝛ cōpositū ꝛ deriuatū ēt. Ero so quātū veriloquio suspicari lz nihil tale hz neq; enim derivat aliunde neq; partib⁹ cōstat q̄ppe primigenium verbū ē nūc erudite Calaber q̄ in latinitate disserēda aliis se accingunt rōnibus preterq; quas modo dixi nugones ꝛ nugiuendi appellari solent. Vinut⁹. nō possum tibi pereruditе salonia non nimiū debere cuius moria ita latinitatis archanis redundet apud quē vt vetus dictū est nemo obsedinē patitur. Lala. ꝛ mea minute nihil omnino rō erit: quā dudum a meo doctissimo ꝓceptore girgunillo excepi ꝛ quā oēs latini preceptores non quos noīaui paulоante modo sz ēt Bartolome⁹ Uerulanus cātalici⁹ serpus niger fiscus. Sipontinus preter vnum Nebrissensem. qui deo duce presto a nostris reiciet oēs. Anto. iam tu o mi dulcissime pater atq; heus tu preceptor optime non mihi iure succensebitis calabrū castigādi qñ mihi hanc imposuistis curā que singulis causis terna incipit insuere errata. Vinu. quid ne dixit quod obeliſco censorino legere videamur nam heus salonia me tua analogia ꝛ ethymologia ita rapuerunt: vt magis apud eos ꝙ apud me videar dſe cōstitutus quo fit vt qō Calaber dicat aduertā minus. Anto. quid ne dixit: qō si quis intra Bethicas scholas peccasset plane eques iam incessisset quo inquam ferulatio. quoniam aliud nomen nō succurrit mihi vlū ita fari liceat. Vinut⁹ exprome iā si vis ꝛ intelligam⁹ qō dixerit. Anto. dixit aūt dudū excepi ꝓnuper aut prideꝫ ex pi pauloante mō quorū alterū sufficiebat ꝓsto reiciet pro siue cito siue ꝙ primū reiciet. Vinutus. peris igit erudite Calaber rōnez tuā admitti eiq; satisfieri oportere quā authores tam sūmi ostentarunt. Hoc autem de thice refert non mea: nesci o tamē an permittet ipse ad gymnasium grāmaticū philologicas rationes asciscat. Qō si fiat exploratū mihi est. Ante diē clausoi componere ves per olympo: quā ego de ista lite sniam ferā. Bethicus p me agit rō aut docte Calaber qñ verū respuit oēz veritate exhausta ad me defecit. Sed ad pauca aduertas rogo ꝙ pri⁹tuā ercutiā rationē vt ex Quin. verbis elicit duplex rō ex tat nature altera. Itē altera idiomatis: hāc aūt emendatam cui aduersant barbara: illaz vero ꝓpriā a qua abhorrēt trāslata. ipse Quin. appellat rōni aūt nature repugnare possumus idiomatis quidē non possum⁹. Nā ecce dicere possumus mortuus vivit vivens pereo eloquentie flumē: ꝛ ferrū armare veneno. idiomatis ꝟo rōni obsistere nemo potest vt si velis dicere ego amas tu lego. ille docemus de quorū vtroq; Quint. audi. Translata alium naturam intellectū alii loco prebent. ꝛ hoc libro primo sed euidenti lib. viij. Tunc est translatio cū res ipsa de qua loquendū est naturalem modū excessit: ꝛ hoc de ratione siue vt tu dicis veritate naturali. Sed addamus de idiomate qō emendate loqui prior appellat. Quinti. his verbis libro ꝓmo emendate loqui regula q̄ grammatices prior est pars examinet cui⁹ ꝓrium emēdate loqui est. de quo ipse author intulit. prima barbarismi ꝛ solecismi feditas abstrahit: que singula si tēpus pateretur ipse nobis exponeret Varro. Sed sufficiat Quinti. Respondeo obsecro erudite Calaber vter sermo est fedior. ego aror. an ego aras. Lala. Omne est malū. Atqui vterq; est fedus vel malus hoc est sermo. respondēdū fuit: nā malū sermonē quis dixit in hac significatiōe: pape duorū vitiorū vnum dūtaxat verbum illud omne capax est. Bethi. Castiga mitius ne nos interpelles. esto erudite. Calaber vtriq; aliquid claudicet vtrum vtri tamen preferendū arbitraris: nā prioris Quin. ꝛ Lice. laudatores sunt posteri vero abiectissime explodunt. Translatum proprio melius est. Quintilianus inquit. Licero. vero in oratore. Illustrant quasi stelle quosdam translata verba. Lala. nemo transtulit per hoc verbū aro aut fulminat vnq⁹ Bethi. Cedes nelitī si tibi aro ꝛ fulmino translata monstrauero. Lala. eatenus tibi cedam quatenus adtinet: non autē quatenus ad authoritatē spectat. Bethi. at qui rectius nūc mihi sentire videris distinguēdo ꝛ longe teipsū prestas in eloquendo qō est multo dignius te ꝙ emendari tibi qñ cadendum est cū stare. Ecce Uerg. lib. vij. Et frontē obscenā rugis arat a lecto. ꝛ Quintilianū lib. viij. Nonne pulchū vel hoc ipsum est ex cōi intellectu ꝟbis que ꝯbus vtant omnes tm assequi laudis ꝛ glorie vt non loqui ꝛ orare sed quod periclitari contingit fulgurare ac tonare videaris. Lala. moriar mill ies si tale ess e in libris scriptū nou modo non audiui sed ne suspicatus quidem sum: quo fit vt iam ab authoritate metuere incipiam ne in ea etiam actum agam. Sed prius q̄ ad authoritatis pugnam descendamus vellem planū faceres an exploratissimum sit ratio nem ab analogia proficisci atq; apud latinos an pro comperto habeatur rationem ab authoritate distingui

Analogia quid.

Ethymologia.

Euro ꝟbū a quo originem trahit.

Duplex est ratio. Nature scz ꝛ idiomatis.

portere. Bethicus hoc aũt munus salonie est nõ meũ: q̃ nisi te docuerit: tu apte eruditione rñdendũ est non eñ speres meo ipsius pñdio cãm meã factũ ire iactrã. Salonia tã facile Bethico assentire Lalaber ꝑ hoc tibi factã maxime palã. Rõnẽ aũt ab analogia erui Quint. author est. rõnẽ inquit pcipue analogia pstat. non nunq̃ et pro ethimologia: cui⁹ vi cũ nõ ĩ probando sit vsus: opus fuit te ea rõne misere destitui rõnem pterea ad authoritate discerni. Idẽ author Quin. est cuius hec x̃ba legunt institutionũ. li. ſ. Illã id quidam dixisse summos authores cõstrebant. rõnẽ tñ negabãt pmittere. Idẽ paulo post. nos preter authoritatẽ oratoꝝ atq̃ historicorũ analogia hoc quoq̃ dictũ tuebamur quo patescit ad desperandũ nullũ tibi locũ esse relictũ si defensu dignã ab origine certaminis cãm suscepisses. Lala. congere obsecro Bethice quas potissimũ meministi authoritates quibus monstres: id plane dici oportere: licet idipsum p naturã esse non possit qõ si astrue ris firmissime mihi reliquũ est: quo tibi minus non assentiar. Bethi. hominẽ natũ ad decipiendũ me opinaris qui si transferri posse aro et pluo ꝓbassem. te mihi cedere annuisti. nunc decimo signum queris: non satis illa ꝓbatione contentus id quidem non faciam prorsus. Salonia. quasi difficile sit mi Bethice quod tã topere orat labescit. Jã calaber fis hominẽ miseratus inermẽ Bethi. prudenter mones. nam vt in ipso stadi certaminis initio dixi futurũ nũc iã in manibus est hec verba perdere non minus sumptus est. Arrige igit auriculas Lalaber et perci pe id quod p naturã fieri nõ poterit mihil habere quominus dici queat. Lala. hoc ꝓbatur scire aueo. Bethi. possunt ne q̃ ala carẽt et ea q̃ muta sunt per naturã loqui. Lalaber meo quidẽ iudicio nõ possunt. Bethi. atq̃ latini plurimi ea loqui scripserunt. Uer. in buc. Ald̃ ōtesq̃ fere siluesq̃ loqui untur idem in eodẽ opere. Nemus pinosq̃ loquent. et illud. ipsi te fontes ipsa hec arbusta vocabãt. Iuue. Jumenta loquentur et canis et postes et marmora. Luca. lib. v. equoraq̃ et cãpi rodopeiaq̃ fata loquẽtur t cõplura alia q̃ longe minus p naturã fieri nedũ esse vnꝝ possunt. Ald enãder apud Gellĩ. egomet vino mortuus. et illa quibus poetarũ libri sunt refertissimi. Jouẽ in imbrẽ et taurũ. Daphnẽ in laurũ. byblida in fontẽ. Balãti in mustelã. Terea in vpupã. Necubã in cauẽ. et sexcẽta hmõi alia. Sz totã hanc litẽ vbanissim⁹ poeta exrimit. q̃si cecinit illud qõ nõ est dicere bassa solet. Lala. Lite recidi. fateor te libẽter. in eo tñ qõ ad rõnẽ attinebat. nõ eñ opinio mea ꝓbari potuit ea analogia atq̃ ethimologia qua debuerat. nunc aũt reliquũ est vt penes authoritatẽ rigidius me habeã. Anto. dicẽ ne latine penes authoritatẽ an potius circa authoritatẽ. nam penes psonã dũtaxat et dñm significare palã est. Bethi. apagefis: antonine: malo eñ Calabrũ centies plabi q̃ nosvel semel interpellari impediriq̃ queso. Lalaber erudite q̃ sunt isti authores quoꝝ cõsuetudine t imitatione ad hoc profitendũ ducaris. Lala. ad vnũ oẽs preter Antoniũ istũ Nebussensem Bethi. Qui omnes quasi vero difficile sit vnũ aut alterũ multorũ ꝑsertim enũciare. Lala. Alerã. t Augustius oĩm primi hoc subtiliter inuenerunt: q̃bus te refragari nõ dign⁹ eris Bethi. aut refragari eis nõ possim intelligas licet. Sed etoverteꝝ id dixerit et augustius t Alexander: t an sint inter authores numerandi post videro. cur tñ eos oĩz primos fecisti: q: oĩm latinorũ facile principes sint: an q: etate ceteris oĩbus id ꝓcipientib⁹ aũcellu erũt. Lala. eos ipse aliquo mõ oĩz pricipes esse adhuc ꝓbare possum: nam de etate parũ laboro quos etiã credo fuisse priores. Bethi. parũ ne differre putas inter primos oĩm et priores. Quos ita cõfundis vt si ꝓter Antoninellum nullus reliqus esset tibi corrector. addis ꝓterea te de tpe parũ laborare. o terginersatio egregia: quasi Alexandrũ oĩm id ꝓcepisse primũ ꝓfitearis: sed primũ fuisse in tpe fis defensus parũ hist oꝛijs te fuisse exercitatũ facile prodis. hoc scias sed olim primum quos euolueris ꝓceptores. Seruiũ honoratũ hoc documentũ scripsisse exponendo carmen illud eñ. Uer. li. iiij. nix humeros infusa tegit: ningit ait Seruius prima et secũ dispona caret nã nõ est in nro arbitrio. sed ad deũ ptinet. hec Seruius qui añ Alexandrũ scripsit annos circiter octingentos quẽ ceteri grãmatici fere sunt immitati q̃ post eũ scripserũt: quoꝝ vnus Prisci. est qui in li. viij. idẽ ꝓpesentiẽs scripsit: pluit et tonat: t fulminat: t multa filia: q̃ ad hoies nõ ptinẽt ꝓprie quidẽ ad tertiã discipline ꝓdis. hec scias sed olim primum quos euolueris ꝓceptores. Seruiũ honoratũ hoc documentũ scripsisse exponendo carmen illud eñ. Uer. li. iiij. nix humeros infusa tegit: ningit ait Seruius prima et secũ dispona caret nã nõ est in nro arbitrio. sed ad deũ ptinet. hec Seruius qui añ Alexandrũ scripsit annos circiter octingentos quẽ ceteri grãmatici fere sunt immitati q̃ post eũ scripserũt: quoꝝ vnus Prisci. est qui in li. viij. idẽ ꝓpesentiẽs scripsit: pluit et tonat: t fulminat: t multa filia: q̃ ad hoies nõ ptinẽt ꝓprie quidẽ ad tertiã disciplinã

metri necessitas excusat. Lala. nulla mihi succurriti psoñ authoritas ad meam cām agendā. Salō. quid igr moraris qñ tibi lite cadēdñ vides. Lala. heus Bethice fi duas dātarat cuiusuis authoris mihi oñderis hu aror siue pluo aut verboñ his similiū authoritates polliceor me tibi herbā dare: et te in hac lite fuisse victrē ingeme cōfiteri. Bethi. hoc nēpe summe plz. Sz p duob? q̄ solū petis exēplis sex tibi ecce exēpla libenter elargiar ī his x̄bis quoñ silis natura ē tono as. edifico as. delibo as. diuello is. occido is. suo is. Ennius simul tonamus teatro. Pli. ī na. hi. plogo. q̄to tu ore p̄is tonas laudes. Sapi. in filuis. Qui trino iuueni foro tonabas. et illud Ezech. Viero. interpte. lapides viui edificemur. diuus Pau. ad Tymotheū. Ego eñ ī delibor. Plan. in epi. expectando exedor miser. Ver. Diuellimur inde hyphytus et pelias. Dona. in eunuchū vti intelligamus occidor. et vni? quasi sapiēs. Apuleius in meta. puelle illi assuebar. sed si exempla te delecta ut capē adhuc plura. q̄ mihi succurrūt. Iuue. saty. ij. planta, vndiq̄ magna calor. Diuus Bernar. p̄ona in rpi aspice clauos q̄bus cōfodior. Tertu. in apologia. cateruatim rpi pauper vindemiamur ad racemum nē vltimā. et in his x̄bis obruo et x̄so q̄ de rustica scribētibus sunt ppria et vtriusq̄ passima frequēs ē Colu. iiij. et se foris tm̄ terra versek idē li. j. me dica obruit aratro sed ecce primas vtriusq̄ psonas. Li. iterē ami. iiij. ego q̄ sicut oēs sciūt in foro in iudicijs ita x̄sor. Vergi. lib. ij. eñ. telis nostroñ obruimur. Lala. Vah. immortalē deū quis vnq̄ suspicaret hoc dici posse. pge obsecro tu Bethice et ad vnū vsq̄ reseca. Bethi. Accipe p̄terea hoc x̄bū aro as. necessario dici de his q̄ p naturā arari nō p̄sit. Li. li. ij. de diuinatiōe. et ne q̄sq̄ ita dēpiēs q̄ credat aratū esse deū. Ver. li. ij. et. iij. eñ. Vastū maris equor arandū. vobis pta ḡes nullū maris equor arandū. Mar. li. iiij. alloquēs libū suū. Inuersa pueris arāde charta. diu? Cyprīa. cōtra Demetrianū et ore pphete loquēs ait. pluā sup vnā ciuitatē: et sup aliā nō pluā. ps vna cōplectit: et ps sup quā nō pluero arescit. si vero citra translationē loq̄ hec x̄ba voluerim? negatiue enūciabim?. vt si dixeris nō aror. nō cenor. non pluo. nō tonas: q̄d q̄ aliq̄ de? ipse videk pluit: q̄ pluere quale est illud Esaie Vie. interp. nubes pluāt imbē nā q̄ pluo fit actiū multoñ testimonio p̄z. Prudētius cōtra Symmacū. Nubes x̄ba pluit zephiro spelle te. et sikia. Lala. Execro x̄ posthac atq̄ detestor Alexandrū ipm atq̄ Vngutiū q̄ ita me tādiu deceperūt vsq̄ ad p̄sentē diē. Bethi. caue dixeris ne adeo acerbe ipreceris: inq̄ maiores nostros iuehare. nā si q̄d illi delirarunt veluti posteritati p̄futuri conscripserūt. quoñ p̄fessionē quisq̄ suā maximis atq̄ eruditissimis quibū illa valuit etas documentis p̄secuti sunt in eā augendā: amplificandā illustrādā oēm vim oēmq̄ ingenii magnitudinē cōtulerūt. Lala. define queso de hoibus nihil tot verba facere. atq̄ ad rē redi. Bethi. miror eñ reprehementer illos qui his verbis pluit. tonat. ningit cōsuluerūt cur verba illa creo as. beo as. sanctifico as. sum es. intra illoñ numerū non scripserint q̄ dei ppria verba videnk: quale est illud ego sum qui sum tanq̄ solus deus esse dicak. vñ apud Abacuch legim? ipsi q̄q̄ erūt quasi nō sint. Sed et dicāt mihi isti cur pluuia e medio aeris regione in terrā aut e nubib? fractis erūpere et fluminā et fulgura tonitrua atq̄ fulgura officiat pius deus q̄ mentē intelligere oculos p̄spiciari linguā loqui corpa moueri. Sine quo actū est nihil. et p quē oīa facta sunt adeo ille rerū oīm parēs de? optim? maximus facit oīa: vt sine eo nunq̄ factū fit q̄q̄ ipetrando vel actū vel actū dici queat qō pulcherrime. Critobol? explicuit ille Vier. dicēs et calamū tēperare ad scribendū nunc terere manumq̄ aptare literis: tacere: loq̄: sedere: stare: ābulare: currere: comedere: ieiunare: fieri: ridere. nisi de? fecerit nō valebim?: hec ille qō cūctoñ est nulla x̄ba q̄b? rerū actiōes pmim? illas p̄mas et secūdas psonas rōne admittere poterūt. facessat obsecro nos tm̄ delirare et nullā poti? moliamur difficultatē vbi enim la est difficultas in latinoñ p̄sertim idiomate. cuius minimū rōne et plurimū cōstat authoritate. Nā ī huiusmodi rōne cōstat pōt anti q̄tatē supare posteritas vt in dyalectica vtraq̄ phia et in mathematicis. In nostria vo idiomatis alicuius antiq̄ quo pacto possumus nos antiq̄s et maiozib? nostris si mō sic locuti sunt repugnare et aēcellere. Lala. nullo nāq̄ modo. Sed age mi Bethice tantūdē me velis erudire in aro. ceno et cōsimilibus: qñ iā tibi addict? suz et sub tuis stipendijs mereo. Bethi. tametsi nihil insseris faciā si annuendū autem esset id circo verba illa aro edo suo et similia: neutra esse qñ nō nisi figurate primas et secūdas vocis passiue psonas admittere p̄sit cū suppositis illis aīatis. vt ego aror tu māducaris rōne pari oīa mūdi x̄ba que actiua sunt fierent neutra. Lala. cedo quodāmodo. Bethi. qm̄ ita p naturā fieri non pōt vt lapis rideat. saxa ametes vocēr. laur? edificet. nemus canat. sic ut p naturā fieri nō pōt vt ego arer tu comedaris filius seratur. ita quēadmodū hec cū his suppositis fiūt neutra. nisi figurate transferank: ita illa cum illis suppositis fiūt neutra nisi eque trāsferank. et tūc illa si ppie sumas neutra erūt oīa aut dicāt mihi neoterici p̄ceptores curtius et nō illis iniuria magis debeat fieri. cū vtroq̄ eadē sit rō. Lala. o sūme deus hoī homo q̄ tu p̄stat. verā mauti in erudito quid intereſt. Parcas mihi christophore Bethice si ad normā renuli tecuz loquar sum enī ingentissima letitia delibutus sunt ne aliqua tibi in manibus exēpla illoñ qui sunt admittendi authorum quibus patere possint verba que prorsus actiua sunt posse transferri. Bethi. si memoria exciderint sunt. Sz iam memini Ver. mille in locis in huc. Te nemus omne canet iussitq̄ edisscere lauros nūc oīs petunt arbos Vol. in epi. optat ephippia bos piger optat arare: caballus. Tu nu. vir erudite Bethice qñ tibi cū Lalabio cōuenīt est pacisscendo me: iam sententiā laturo opus non est. Sed carmine plia dando. Grammaticis igit cum tam sis vtilis: annos. Eripiant alijs sydera dentq̄ tibi.

Finis.

Alexādrū et Vngutiuz execratur.

Verba actiua trāsferri possunt.

Ad Christophori Schobaris Bethici ad predarū eundēq̄ pereruditū virū. D. Joannem Thomā paternionū Juris vtriusq̄ doctorē p̄stantissimū de verbis aprosopicis: id est impersonalibus enarratio incipitur feliciter.

Vtro citroq̄ aduersis atq̄ stirpitus eruditissime paternionie qñ latinitatis monumētis et faueas et delecteris. Si pōtini atq̄ Laurētij rōnibus vtar vtro meli? de impsonali sentiens verbo vir sedulo eristimes. est eñ q̄stio multa inuolutior. q̄ cui? pfundu nos rimari possum? at ne id prorsus nescire videremur tuo p̄sertim ānutu suffulti de cui? disparilitate quinz q̄q̄ adhuc pene scripsit nemo tamen aliquod nos nouuz fecim? x̄buz q̄ quātum p̄tectura iz arbitrari tibi omnigena viro plane eruditissimo disciplina non in iucundum apparebit quocirca aliquid sub tuo nomine ea de re scribendum duxi. Non q̄ rear tanto esse dignum viro: sed vt tuo quū adhereat nomini decus subeat immortale. Vale diutissime vtriuslibet iuris Antistes vbanissime modestissime

Verbo impersonali proprie q̄dfit.

Verbū impersonale dupliciter actiuum. s. et passiuum. Interest. Refert.

Cuius refert: t q̄d refert differunt.

Impersonale ῥbū q̄ greci aprosopō dicūt nō ꝙ psonis oīno careat nūcupat: sꝫ ꝙ voce sine actiua sine passiua pter tertiā singularē habeat nullā: sine ꝓpositiōis vt porte significatione nō fugiēs: nā i formis: insomnis: innocens: iscius: iners: inermis: nō q̄ oīno circa formā somnū nocumentū: sciam: arcē: arma atq; cetera id genꝰ fint pnūciari videnť. Sed q̄ illoꝝ aliq̄d in singulis illis defuisse putemus. Dicimus nāq; informe cadauer nō q̄ prius absq; forma fit q̄ fieri neq; sed q̄ formā se exuit rōnalē vel corporalis forma pmanſit. ¶ Est aūt impsonali ῥbo p prīū quid ē q̄ nulla quo ad fieri pōt suboleat persona: vt Quinti. li. ſ. inſti. author est. Sed actine gñalitatis cui insidā significationē plter. Iuue. currit ad vocē iucundā. i. oēs currūt. Ver. itur in antiquā situam. i. oēs eūt habet tñ aliq̄n psonas indice suppositō iimittas quā rē Beor. Talla his verbis demōstrat. Nos aūt hanc rem ita definimus impsonalia nō idcirco dici ꝙ psonis careāt sed psonarū voce indiscrete. siquidē vna voce tres psonas pnunciamus a nobis: vobis: illis: scuit regimine: tellū teder: cui etiā sententie assentit Diomedes dicēs impsonalis verboꝝ modus sine prosonis psona intelligi nō pōt. A qua sꝫa Prīſ. nihil abhorret. Impersonalia inquit verba cū p se finita sint psonarū et numeroꝝ additione pnoīa definiunt. Ūñ satis erudite dixisse Mdartialis capella videbit li. iij. Et impsonale q̄d cū oēs psonas cōtineat nullā hꝫ certā. Portiore tñ mō illa q̄ nihil psonale inuenerit: impsonalis nolabit ꝙ quoꝝ est author. Diome. atq; Prīſ. sed vtrīq; impsonali cōsulētes bipartito pcedemus actiue et passiue. Atq; ab actiuoꝝ regula prima fundamēta iaciam⁹. Interest et refert nūñ vel infinitiuū author sum. gñm ῥo et ablūm retrorsum exigere videnť: dicimus eñ q̄d refert: cuius refert cuia refert: scribere refert: aliq̄n oro finita siue cōiūctiōe siue extra cōiūctionē ad rōnē suppositi admittit vt refert vtrū diligā vroꝛē: t refert vt intelligas de quoꝝ singulis dicendū est. Ecce de q̄d cū q̄busdā eius cōpositis. Li. p lege agraria. quid interest sua aut q̄d expediat. Idē cōtra Lati. ego mea q̄d iterfit video. Pli. iunioꝛ. q̄d magis interest vestra t aliq̄n q̄d Li. li. iiij. de fi. fieri aūt pōt q̄d nō fit magnū potissimū interest: idē ad Rutilum non scripſi id q̄d tua nihil referebat. Plau. in rudēti. ecq̄d est q̄d mea referant: sed t in cōpositis exēpla ponam⁹. Li. li. v. epi. ad erpe cationē meā q̄dā interest. Idē p Plautio. Si q̄d mea min⁹ interest. Repiunť etiā i ntō i hoc illud t si q̄ sunt his filia. Li. p lege manil. illud primū Plau. refert Terē. i phor. q̄d tua malū id refert. Li. p Syl. vra eñ hoc maxime interest. vñ Doñ. illud Terē. erponēs stulto intelligēs q̄d interest testaꝝ veteres suppositū impsonali duos verbis subdidisse. ¶ Infinitiuū ῥo impsonali ῥbo supponi noti⁹ est ꝙ q̄d pbari egeat. Quī. i decl. nec sua interesse occidere quēq̄. ¶ Addam⁹ etiā exēpla de illius t cui⁹ atq; ei⁹ q̄ frequētissima sūt. Pli. ad verū nō illi⁹ magis interest q̄ accipit ꝙ mea q̄ dedi. Quī. i decl. ne putet illi⁹ interesse: vbi habita revideat. Idē in eādē ope nō odit me tyrannus cuius nō interest: an aliud occidit. Li. philip. i. Quis eñ est hodie cuius iter hanc legē minuere. Pli. iuñ. li. v. cui⁹ interest ꝙ maturissime iexplicabili morbo liberari. et. ff. rubri. de ver. obl. cui⁹ initiū est. idē in ris coheres emit. cui⁹ nihil interfuit nisi pena fit subiecta. Bel. li. iiij. ēt si cui⁹ ea dici q̄ nec interest meāq; dicit nec postulet. idē li. iiij. q̄d eñ refert mea cuiusq; q̄ cū loquoꝛ. Lau. li. iiij. iliados translationis: verbis interfuisse scripſit. cuia interest aut cuia refert rari⁹ apper. Li. p murena. ea cedes potissimuꝝ dicrimini dar cuia interfuit. Differt cui⁹ refert aut q̄d refert: qm illud pri⁹ rñm est hoc aūt indefinitū quo etiā mō illud refert. et illius refert distāt. Plau. in asi. q̄dnū si illū maxime referat t q̄ de Quin. ia mdirim⁹. vt pute illius interesse. Aliq̄n cui⁹ cū suo repiť substātiuo. Li. in publiū Seruiliū cuius cōsilij magni referebat. Lane dicens cuia ꝓsilij referebat: de quo paulo post dicem⁹. Iā i cōpositis istō cuia nusq; erit nō eñ dicim⁹ cuiaq; cuiadā cuiacūq;. Sꝫ semp cuiuscūq;. cuiusdā cuiuscūq;. t ita i reliq̄s. Li. p plautio. nō solū q̄d cuiq; debeāſꝫ q̄d cuiusq; iterfit. Istud tñ cuia tñ apō quosdā valuit vt eo pluralē numeꝛ efferre sint ausi q̄ prius inauditū ē. sꝫ semp p quoꝝ. Li. li. ij. academicoꝝ. itaq; modici quoꝝ iterat: id nocere apparuerint. idē i thuscā. hoīb⁹ inḡt quoꝝ maxīe interfuisset. Terru. i apo. nihilomin⁹ tñ primoꝛes quoꝝ intererat scel⁹ diuulgare surreptū a discipulis iactitauerūt. ¶ Possumus ēt dicere q̄d mea: q̄d tua: q̄d vra: q̄d nra refert: nō tñ dicere possum⁹ q̄d cuia refert p gtīm tñ dicēdū vr: q̄d cui⁹ refert a quo par ū differt illud Ciceronis q̄ paulo ante animi⁹ q̄d cuiusq; interfit: t in gtīs substātiuis ceteris: vt Lic. p lege manil. illud primū Pauli refert. Recipiāt adhuc hec ῥba gtīm alter aduerbialr sine estimatiōis rōne vt regis magni refert ducis paterni interest. multū refert. paz interest. t q̄ gtī sunt dūtaxat hmōi paucis magis sepsero magni parui tāti quāti: sꝫ caue in compariuis sine suplatiuis id nō erpiare. nō eñ dicis maioris vł pluris refert maxīmi vel plurimi interest: sꝫ magis refert marie interest nisi rōne pcij ponereť. vt Plau. in rudēte nihilo polpluris tua hoc ꝙ quāti illō mea refert. ¶ Aliaduertēdū ē potissimū in hoc loco ne pnoīb⁹ illis mea tua sua nostra adiunxeris gtīm tanq; substantiuum illoꝝ ablatiuoꝝ mea tua sua ꝛc. vt si velis dicere vra parū interest mea maioris refert. Sꝫ per circūlocutionē dicēdū cē seo. Quale est illud Plinij iunioris in epistolaruꝫ li. iiij. vehemēter itererat vestra q̄ putes estis. Terē. in adel. id mea plurimum refert qui sum maioꝛ natu. Idem mihi mea maxime refert q̄ sum natu maximus. Licebit tñ gtōs illos vnius solius t si q̄ sunt alia noīa p que quādā erpressionē sepenumero vsus frequēter enūciamus: vt si dicere velis mea solius interest legere: tua vnius refert audire q̄d iam planiter nunꝫ efferre oportebit: vt si dicere tentes nra solozꝫ refert vra vnoꝝ interest. sꝫ portius per aduerbiū nra solū interest: nñ vra refert. Et nihil obesse pōt addi aduerbiū tñ t ꝙ tū sꝫ diterimus supra tāti t quāti inuenirī gtōs. Nā illoꝝ rō diuersa est. Li. ad atti. Sꝫ ꝙ tū mea interfit existimare te certe scio. ¶ Admonēdi sumus in hoc loco actiuā significationē infinitiui ῥbo impsonali nō posse cōuenire in passiuā significationē ad eandē sꝰam nisi aliq̄d addať. Nā cū dicimus regis refert administrare regnū: tria dicimus: vnū scz regē esse gubernatorū: alterū gubernare esse in re regis: tertiū regnū esse gubernandū: sed si trāsferas passiue sic regis refert gubernari regnū dico tñ dixisti scz regnū esse gubernandū t esse in re regis gubernari: desuit igitur a quo gubernatur: dicas igitur oportet. Regis refert ab eodem regnum gubernari: vel regnum a rege gubernari refert. Et vt ad diuerticulum redeamus scias veteres ablatiuis illis mea tua sua: et reliquis genitiuum substantiue adiecisse. Lecilianus apud Mdarcel. vide mea hoīs quid referat. Addamus etiā pnomina illa mea sua. t reliq̄ si adiective accipiant. nihil phibere quominus in gtō sumi possint vt si velis dicere mei animi refert. Tue interest mētis. t q̄ iā diximus author. Lic. cui⁹ cōsilij magni referebat. Nostra etiā t vestra si accipiant adiective gtīm ꝙ ablūm mat sūt. Li. li. vij. epi. video q̄n q̄d mea iterfit t q̄d vtriusq; nostrū. Idē li. iij. vtriusq; nra magni refert nō diritvtriusq; nostra q̄ si gtīs ille ōs fuerit dicere possumus nra refert vra interest. Li. li. iiij. de fini. nihil interesse nostra existimamus. Colligemus igiť fieri posse vt in vna eadēq; clausula t nominatiuum t ablatiuū cū duobus genitiuis interest t refert sibi asciscāt. Lice. ad atticū illud mea

magni interest vt te videã. Idẽ ad treba. li. v. epi. sed magni mea ĩterest hoc tuos oẽs scire: cui etiã potuisse addere. Soli⁹ vel vni⁹. i. illud mea soli⁹ magni interest. cauẽdũ tñ erit ne clausule cui ntũs suppositũ declarẽdẽ et verbũ infinitũ reddat. duo aũt supposita ab eodẽ ẋbo regi nõ possunt: nisi fiat appositio. nõ eñ dicem⁹ pbari tua id ĩteresse arbitro: nisi illud adiectiue accipiẽ. sz illozũ alterz tñ. i. pbari ĩteresse arbitro: siue mea interesse arbitro: vt philosopheris. Lic. in pemio thopicozũ. Cũ aũt ego re nõ tã vitandi laboris eã quã ego id interesse arbitrarer hortat⁹ sum pterꝯ si ntũs quertaꝝ in actũ nõ trãsitiuũ. sed a pte anteriori aliquẽ infinitiui rõne. Colu. li. v. plurimũ refert id statim appehendat. vbi illud id ad esse potius ꝯ ad refert referatur. Sed plani⁹ etẽplũ demus. plurimũ refert vbẽ regi siue pterorem gubernare vbi pterẽ et vbẽ nõ ad referẽdum ad infinitiuũ regi et gubernare referunt. pariter id refert esse cõsentit: vñ etiã fit. Qõ inter nos hmõi et infinitiuũ mea aut tua siue sua cadere nõ possunt. Dũ tñ ntũs sit qõ nõ aũt quid cũ infinitiuo cõiũgi nõ possit: ut mõstrauim⁹ de id: sed ablũs ille siue mea siue tua trãsmigrat in actũ rõne infinitiui: nõ eñ dicere iubes ꝙ mea interest conari: sed poti⁹ iubes qõ me interest conari. vt Li. ad attu. Tu et hec si qd erit qõ me interficias re scribas velim. Admonẽdus sum in hoc loco z si circa hec impsonalia ẋba intercesserit aut ẋbũ psonale cuius tã gtũs ẋbi impsonalis mutet in ntũ aut a ctũ talis cõstructio latina erit: vt pli. li. j. epi. sed tu plurimũ interest qd esse tribunũ putes nõ dixit tua plurimũ interest: nã alia est huiusmodi figuratio a superiore. Idẽ li. iij. quos plurimũ refert a quo potissimũ accipias. Aduertendũ est ꝙ de infinitiuo loquimur. Hec verba interest et refert in infinitiuo nõ aliũ ascisce casum ꝙ quẽ modi finiti acceperunt. non eñ dicimus meo interesse. sed mea nõ rẽp. referre sed reip. Quin. in decla. negauit sua interesse occidere quẽꝑ. Li. li. v. de nobis qui nihil sua sentiat interesse. Suet. in tullio. alij ferũt dicere solitũ nõ tã sua ꝙ reip. interẽ. Habet verba obseruationẽ in cõstruẽdo ꝙ si relatiuũ sequit in cl'a sequẽti post impsonale ẋbũ magis finita ꝙ infinita oratione admittũt. vt si dicas nihil mea refert quos imiteris authores poti⁹ ꝙ quos sequi authores nisi addiderit inuẽt vl opz vt nihil mea refert quos te sequi authores inuenias aut si dixeris vtrã sequar vi ã vitioꝝ ne an virtutũ: nõ aũt dicendũ erit plurimũ refert vtrã sequi vi ã vitiozũ ne an virtutũ nisi adiecteris decet aut debeã: vel plurimũ refert vitiozũ an virtutũ vtrã sequi vi ã debeã tve li qd fike. Li. ad brutũ magni refert quos ꝙ sꝙ audiat. idẽ in verrẽ. li. iiij. nihil tua interest vtrũ pter. impet vbicꝙ cogat. Pli. in plogo ꝙ plurimũ refert sortiaꝝ aliꝙs iudicẽ an eligat. Quin. qd eñ refert aduersas res an secũdas equo aũ feras qñ etiã sine relatiuo ẋbũ finitũ daꝝ. Quin. li. v. institu. multũ etiã refert: si odij argumento nitamur idẽ ppe dixisse multi etiam refert: nos odij argumento niti. Cõstruũꝝ etiã cũ aliꝙs casib⁹ sed raro vel apud poetã tñ. Plau. in persa. ad meã rẽ refert. pnea refert. Quar. li. ij. nõ nihil a tanta nobilitate refert. Li. li. v. epi. Lozã me eẽdẽ ad laudes nostrã multũ video interesse. Idẽ in padoxis: nihil ĩterest iscitia gubernatoris. Idẽ li. iij. epist. de ambitu nõ qd interest inquies ac de maiestate ad rẽ nihil. Tertu. in apolo. Interest hoi deo cedere. Lau. valla cõtra pogiũ. mea libet vt mea refert scripsit. Est aũt suspicãdũ viro tam recõdite discipline ꝙ id dixisset rõnem non defuisse. Sed qñnũ ex altero ducẽ videam⁹ interim ꝙtum Sipõtin⁹ fit elapsus a valla: abhorres ĩ regimine pronom illozũ mea tua sua et reliquoꝝ. ait aũt Sipõ. mea refert. i. fert in re mea: tua interest id est in re tua. quoꝝ vtroꝝ est aliꝙd qõ nobis cũ Sipõtino nõ cõueniat vbi nõ possum satis mirari virum aliquem eruditũ ptes dictiõis cõpositeꝝ adiectiuũ posse recipe existimasse: qõ tã difficile est ꝙ qõ difficillimũ vt si velis dicere lucrifacio plumi: belligero lõgi agri cola boni oĩpotẽtis ioui qõ fieri nulla pmittit rõne dũ vsus pariet z quẽadmodũ lucri belli agri oẽs dictiões in cõpositione vl vt verius loquamur dictionũ ptes easum ascisce re in appositiõe nõ potuerũt pariter re illõ qõ pars illi⁹ verbi refert est adiectiuũ siue mea siue tua ad sententiã here nõ valebit. Preterea analogie rõne sicut dixim⁹ mea refert tua interest qm̃ re est nomẽ in cõpositiõe veluti adiectiuũ aliqõ admittẽs. Ira z ꝺi ceremus: ꝙ refert: ea interest z filia. Cui⁹ oppositiõ varia authoritas pauloante exẽpla oñderunt: dicim⁹ eñ qd refert: id interest z reliqua id genus. Quocirca Sipontino nõ parendere nõ satis cõstat. Esset postremo manifestari⁹ elenchus. z id quidem manifestissimũ sepenumero hic mea refert: mea refert exponereꝝ qõ ꝙ sit nugax z fallax: vel Arist. in suis elẽchis plane declarat quẽ elenchus fic colligo. Sueto. in iulio vt pdixit: scripsit dicere solitũ non tã sua ꝙ rei pu. interesse. Si igit in interesse ipsum per sipontinũ extat re: z in pcedẽti gtõ ꝙ fuit rei pu. est rei exponẽdũ ab integro erit: ergo rei pu. interẽ. i. in re rei pu. Qõ inauditũ qddã sapit. Aut transfer mihi hoc dictatũ vt magis elenchũ capias. Ilnons apparient augmenter nos biẽs. Qõ his ẋbis latinitate donabo nr̃e rei refert augeri: exponetu. Sipontino interprete. i. in nr̃a re refert augeri: vbi qd significeẽ video ita loquẽtẽ neminẽ audio. Ait qui personante iurare Sipontinũ ipm munꝯ ita exotice fuisse locutũ vt ceteros voluisse demõstrat meli⁹ aũt Plau. in persa. cum dixit ad meam rẽferet: p mea refert vñ refert z rẽ iuncta sunt. Idẽ in aulu. in rẽ hoc tuã ẽ. qd qõ illa dicto mea aliqñ recipit substãtiuũ vt Plau. in Ichno. si qdẽ mea refert opa. Potuissem⁹ hoc in loco innumeris nõ nũ strepẽtiũ impetu tumultuari si vel res ipsa p se nõ loqreꝝ: vel si grãmatica acerbitatẽ nris tribuẽ illis rõnibus declinari nõ arbitremur. Ad eli⁹ nẽpe valla. z magis erudite rei cauerit necesse ẽ: q li. elegantiarũ li. vi. Suauitatis gra z ne ninis duꝝ videreꝝ si meo refert tuo interest dicerem⁹ arbitrat⁹ est. Qnãꝯ quorsũ hoc Sipõtinoꝝ refutatiões euasioneſq tetẽderũt pterꝯ horsum dicũt eñ nõ dicimus ꝙ refert: sed quite refert. Qm̃ min⁹ durũ est illud. hoc aũt illud. hoc aũt lem⁹ suaui⁹ fitati⁹: z dicam⁹ opz mea refert nõ meo refert qñ illud consonat ius est hoc multo salebrosi⁹. Quin. authoritatẽ secuti q̃ instituti li. j. ita pcipit. inter duo que idem significant ac tam tũdẽ valẽt: qõ meli⁹ sonet magis placebit fortasse ad hũc locũ ogessisset quas z obstructiones z significationes sibi verba illa refert z interest vẽdi cauerint sz prius de refert agamus z hoc ipm tã psonale ꝙ impsonale excutianus. Refert aũt in voce impsonali tria significare ostat nãꝑ expedit officit. z estimat accipi solet. Pli. li. xvj. nec terre circa has tñ refert. i. expedit. Gallu. i iugur. magis refert me mihi atqꝝ vobis timere. i. expedit. Colu. li. vij. vbi de canibus loquit nõ multũ refert an villatici canes corporibus graues: parum veloces sint. i. obest z piudicat. Plau. in rudẽti. Qũo habeas id refert iure an iniuria. i. estimandus est. Linius li. ij. adeo ne est fundata leniter fides: vt vbi sim ꝙ qui sim magis referat. i. plus estimari debeat. in his fere significationibus duplici ff scribit reffert qm̃ re syllaba in talibus pducit positione atqꝝ in pterito per duplex tt rettuli. Verg. li. ij. ge. numero comprehendere refert. Pora. rettulit acceptos regale numisma philippos. z in supino relatum. Lucre. li. iij. id rursum celi rellatum templo receptant. Sed admiscimus interim eiusdem verbi quando est personale significatiões que plurime sunt: est aũt refero porto: reddo exprimo dico ostẽdo pduco renouo conuerto ascribo recenseo reuoco in consultationẽ pono assimilior fateor

Infinitiui ipsonaliuz ĩterest z refert eosdez petunt casus ꝙs modi finiti.

Referre cũ significatz.

Accepisse rõne dare quorũ singulis exẽplũ cape Lorneli? Taci. cũ ex agris segetes domũ referrẽt. i. portarẽt. Quin. in declinationibus. ad patrẽ arma nõ retulit. i. reddidit. Uer. li. ix. o mihi pteritos referat si iuppiter annos. i. reddat. et qñ ab ago agis et habeo es. differt. Qõ p bñficio reddendo accipiẽ Li. ptra Catilinã Debeo sperare deos mihi gratiã relaturos: etiã passiue cũ gra: sed semp singulari. idẽ. s. de legibus. referẽde gratie vo luptas poterit existere ꝛ in malã partẽ. Terẽ. in eunu. Inueniã pol ego parẽ vbi referã gratiã. i. reddã Inue. fary. s. et mi ltũ referens de mecenate supino exprimens et imitans. Luci. li. s. quis possit ordi. i. qs neqat re ferre vidicat: vel ostẽdat. Sli. rtꝛ. dirim? et terram referre multũ. i. producere. Uer. v. hũc motẽ hos cursus atq; hec certamina primus Ascani? longã muris cũ cingeret albã retulit. i. inuocauit. Idẽ. ij. eñ. referes ergo hec aũdibis pelide genitori. i. narrabis siue dices. idẽ. rꝛ. multa dies variusq; labor mutabilis eni retulit i meli? ideꝫ cõuertit. Traquillus. et in deorũ numerũ retulit ascripsit ver. in huc. Logere donec ones stabulis nume rũq; referre iussit. i. recẽsere. Li. in epi. referebã me ad illud incredibile. i. reuocabã. Quĩ. i decla. nõ retulit ad matrẽ nõ ppinquos cõsulnit nõ amicos. i. i consultatione posuit. Uerg. iiij. eñ. q te tñ ore referret. i. repsentaret et similis esset dicimus etiã refero acceptũ. i. fateor me accepsse nã fero habeo es. dicim? randẽ refero ipẽsuꝫ ideꝫ de impẽtis rõnẽ facio. ¶ Reliquũ igiꝫ erat vt de interest pauca annotem?. significat aũt interest expedi re differre pñs esse iterpositũ esse atq; distare. Lice. ad atticũ. ptũ in ea interfit existimare te certe scio. i. expe diat. Uale. mari. nihil interest an humi vel sublimi putrescã. i. differt. idẽ. quo facilius laborib? et piculis in terciet pñs esset. Lolu. arbores q̃ itereruũt ablaqueanẽ. i. iterposite erũt. et cũ ppõne iter Li i catilinã. Tybris et pone interest eos interest. i. interponeꝫ. et qõ dicimus ab specula ad lacũ interfunt iuga. i. iter speculã ꝛ la cũ sunt iuga aut de numeris. Lentũ pedes interfunt ab vbe ad balnea. i. inter vbẽ et balnea sunt centũ pe des. aliqñ interest cũ ppositione alia inter vt Li. ad torqua. li. vꝭ. Inter cãs amicorũ aliquãtũ iterfit. i. differen tie fit. ¶ Grãmatici pterea nõ dekuerunt q̃ sum es est huic pene regule ascriberẽt. Quib? quaten? fidẽ habeo: rũ ad gri casus cõstructionẽ: qñ mea est: tua est. Nemo vnq̃ dixit. sed meũ est tuũ est. Li. li. vꝭ. epi. ad torqua tũ. de te aũt ipso torquate tuũ est sic agitare aõ. idẽ in eodẽ ope ad cecinnã. puto esse meũ quid sentiã expo nere. i. interesse mea: sed si ibi meũ fuerit adiectiuũ nomen illius infinitiui meli? loquemur p dtm̃ primitini . pli. ad Pope. erit. n. et post emendationẽ liberũ nobis vel publicare: vel cõtinere. nõ aũt dixit erit nr̃m publi care ꝛc. Fit etiam sum est fui impsonale cũ signat nõ est rõ sed semp sequiť qõ Li. ad treb. nec̃ est qõ illã excẽ ptionẽ interdictio primescat. sed idẽ est quod gaudeas. pli. ad tacitũ. nõ est qõ cõrenas. hoc studendi genus q̃ loquendi modus tñ i tertia singulari psona fit. significat aliqñ sum es idẽ qõ attinet. vbi ꝟbi ipsonalis rõnẽ occupasse putam?. Colu. li. v. prudẽtis agricole est virã quã pcipue pbauerit conferere: et etiã cũ laus vel virtu peratio signat: sed tũc psonaliter efferť vt tu es magne authoritatis vir. cum vero signat valet tñ tertias pso nas recipit: sed nũeri vtriusq; repiť. Terẽ. in adel. argenti p̃ti est sumito. i. p̃ti valet. Li. li. iii. of. vt cõmodius putaret nũerari sibi. Qõ rãti eẽt p̃ suũ recupare. i. p̃ti valeret aut estimareť. Significat qñq; p est i tertia tñ psona cõuenit aut ly quorũ natura et ipm est vt iductũ. Uale. mari. li. s. nõ est iter patrẽ ꝛ filiũ vlli? rei ꝓpatio nẽ fieri. i. cõuenit. Uer. Neenõ et tyrii terre oĩ potẽtis aliũũ cernere erat. i. licebat. Et qb? facile cõstat sum es fuit illi? ꝟbi plerũq; cõstructionẽ admittere cui? significationẽ asciscat. Ordinis rõ exigit vt ad alterã impso nalis actiuorũ regulã accedam?: quã si diligenter euoluas: inuenies nihil obstare quomin? psonalia debeãt existimo re: vtpote quib? infiniti ni res suppositũ fit: dicim? eñ cõuenit mihi amare. i. amor: cõuenit mihi aut ipsum gubernare expedit regi. vñ elicuit Pris. Quotiens p dtm̃ tñ loq̃mur eclipsim manifestã fieri. vt plꝫ mihi nelegere. i. placet mihi legere. Sed authores vtraq; indifferẽter sunt vsi cõstructione. Li. p punctis. Quid sentire me cõueniat. Quin. li. s. Optimũ hunc esse cõuenit. Iune. Seuis inter se cõuenit vsis. Plau. in capti uis dic patri quo pacto mihi cõuenit de hui? filio. Aliqñ cũ supposito in nrõ. Li. li. v. de fini. Hoc mihi cũ tuo fratre conuenit. i. fuit controuersia est: et in plurali. Terẽ. nõ cõueniũt hec fratri mecũ: atq; sit ppositio inter ueniat. Semp fere sine suppositio loquiť. Quod in ablm̃ vertũt authores. Colu. li. vꝭ. de pãpination talis vinee parũ inter authores cõuenit. Plau. in capti. nunc ira cõuenit inter me et hunc Tyndare dicim? iraq; cõuenit mihi recũ: et cõuenit inter me et te p eo qõ cõcordes sumus. Addo etiã si p infinitiuũ cũ hoc verbo cõ uenit loquamur actiũ magis q̃ dtm̃ poni oportere. Lic. p Bu eo Pompeio quanto vos studio conuenit sa cerdotã salutẽ defendere. Idẽ ad heren. li. s. tres conuenit habere narrationẽ. Teren. imperatorẽ vna ire cũ ami cis pterã nõ cõuenit. Bel. li. ij. Utrũ cõueniat te prius sedere. Quod si infinitiui loco substitnať ntũs: magis nõ q̃ actõ reperiuntur authores. Lice. quid veteris: ne non cõueniat nostris etatibus ista oratio. Hora. li. s. epi. quo nescit vri cui non conuenit sua res conueni mus rursus quem in iudicium vocamus. Lice. actione. ij. in verrẽ. Non dubitauit quin si ipse verrẽ cõueniat equitate cause cõmouere hominẽ possit est etiam conueni re allocui: cuius et constructionẽ retinet. Teren. Conueni hodie aduenienti quendam mei loci hinc atq; or dinis hominẽ. cum tamen absolutum est simul venire significat. Sallu. postq̃ vnum in locum omnes conue nere. Uer. conueniunt quibus aut odiũ crudele tyranni. Uñ fit vt sus pico: vt huius simplex verbum peregẽ te sepenumero ad impersonale immutaťq; sicut cũ ntũs in suppositũ gtm̃ vertiť vt si latine dicere tentaueris Jesuis tousiours ioyeulx quant il me souuient du iour q̃ ie cõmencay a lire en grãmaire: dicas oportet. Sũ ma sum semper leticia delinitus cum illius diei mihi in mentẽ venit quando latinitatem cepi pficeri. Lice. in verrẽ. ita mihi deos velim propitios vt cum illius mihi temporis venit in mentem quo die citato reo mihi dicendum fit tibi non solum cõmoueor animo: sed etiam corpore phorresco. idem ibidem. cum mihi tyndari illius venit in mentẽ. aliqñ huicverbo venit tota oratio suppositũ dat. Li. actione. vꝭ. in verrẽ. venit eñ mihi in mentẽ iudicio. Ad. Aquilij. quãtũ authoritatis quantũ momenti oratio. Ad. antonij habuisse existimata sit. Accidit huius ordinis etiam impsonale frequenter est. Qõ pter spẽ euenit. Teren. in andria. Interea ali quid acciderit boni. Lic. nihil mali accidisse. Scipioni putandũ est. Jurisconsulti tamen pro mori accipiunt si quid filio meo acciderit: seruꝰ esto. i. si mortuus fuerit. Contingit plus de timendis sicut obtingit magis de optatis dicim?. Teren. hanc mihi experiri contingit conueniunt mores. Quin. li. s. nec tñ in quibus dice re nõ cõtingit minorẽ curã docẽdi liberos habeant. repiť quoq; psonale: quod quasi per sortem euenire est. Uiro. ad Damasuꝫ. Pater da mihi portionẽ substantie q̃ mihi cõtingit. et actiũ primi ordinis Uer. Funẽq; contingere gaudent. i. tangere. Seneca in Hercule furenti. anteq̃ domum contingit. i. introeat vel appellat euenit verbum ad magistratus ineũdos magis aptũ est. Sallu. in iugur. Ad etellus et Sallamus cons. de signati prouinciam in se partinerant: metelloq; numidia euenerat. Aliquando idem est quod accidit. Te

Intereſſe q̃ habeat ſignificata.

Sũ es eſt.

Conuenit mihi tecuꝫ et cõuenit iter me ꝛ te p eo qõ eſt ꝓcordes ſumus.

Accidit.

Cõtingit. Obtingit.

Euenit.

ren. in andria. Syn. q̃d p̄ter spem euenit ignosce mihi. ¶Placet. Quī. li. ſ. pueros adoleſcentibus ſedere pla-

¶Placet. tos nō placet mihi. ſed eu idē eius in voce paſſiua. Lyprian⁹. ſi hoībus placeā: dīs offendī. ſit aliq̃ p ſona-
las pſonas in hoc verbo ſz pſonali reciprocatio vt placeo mihi places tibi. ſibi placet. Oō eſt ſumma gl'oſa cheri. Quin. placeas licet tibi opū diuitiarū diues tuarū fiducia ſi mihi nō inuidere expedit pes ſumus. Iz cōſ

¶Licet. actō adiunctū repio. Li. ſ. thuſ. Licuit eñ eſſe ocioſo Themiſtocli: licuit epam⁹ nūde. Luca. li. vſ. vt certū ſit ceat mihi noſcere finē. Uergi. in buc. neq̃ ſeruitio me exire licebat: aliq̃ ſine dō. Lactā. li. iīi. Licet et illa ſen-
tentia puidere. repiī ēt cū actō ⁊ p̄poſitione vt. O. Curti⁹ li. iīi. tua intereſt quā tū in nos licuerit elegāter hoc verbū cōſtruiī cū actō et p̄poſitione p. vt ſi tranſferas hoc ȳ nacuīū. tu me nō p̄mitte che io lega. p te mihi ſe-
gere nō Iz. Aſciſcit aliq̃n ablīn cū p̄p̄one de. Oō q̃dā tragicū accerbiſſimūq̃ ſignat vt ſi latine cōuertas ch'te

¶Expedit. a poduto fare tāto male. cui tū de te licuit. p cōtra te q̃d tī licere ſit p̄p̄ie. Li. phili. riī. his expoſuit ȳbis li-
cere id dici mus qō legim⁹ qō mozī inſtitutiſq̃ cōcedī: neq̃ eñ qō q̃ſq̃ p̄t id ei Iz nec ſi non obſtāt p̄ceptā
rea etiam p̄mittis. Dec Lice. Expedit. i. vtile eſt. Dora. li. ij. car. expedit matri cineres opertos fallere. Quin. li.
vij. interrogat⁹ cuius veneno mozereī. rīdit nō expedit tibi ſcire: cui verbo et actūs et dīs ſimul adhereat.

¶Uacat. Teren. non expedit⁹ vobis eſſe bonas. Quinti. li. iij. p̄curatorē tibi non licuit. idem li. vij. an huic p̄curatori
¶Cōſtat. eſſe liceat. Uacat. i. ocij eſt. Iuue. ſi vacat et placidi rationē admittis edā. Uergi. et vacat annales noſtros
audire laborū. Quin. et cui eſſe deſerto vacet. Cōſtat. i. manifeſtū eſt. Lice. cum conſtet lupercis idcirco agi ſo-
diſſe. Quod ſi cū verbo voto adiungaī idē eſt qō p̄manere. idem Lic. ī thuſcu. et ſi tibi conſtare vis. idem alibi
qua in ſententia ſi conſtare voluiſſent: ſuam authoritatē cum ſalute recuperaſſent conſtat p̄terea ideſt em-
ptum eſt. Li. quod mihi conſtat carius quam ſi in foro emiſſem. conſtruitur etiam eadem conſtructione cō-
ſtat: qua et cōuenit cōſtruebaī. Nā ita dicī: cōſtat mihi tecū. Ut conuenit mihi tecum. Lice. ad hērēnium. ad
huc que dicta ſunt arbitror mihi cōſtare cū ceteris artis ſcriptoribus. i. cōuenire: oſtat. i. ſuppeditat aliq̃ eſt.
Iuue. quis ferat cui conſtet oia. Quarti ȳo ordinis oia p̄p̄e verba pſonaliter efferunī. Aſdar. Danę matrem
cybeles eſſe decebat auē. ¶Plau. in ſticho. Secūdas formas decet ſupbie. Quod verbū obiter dīn exigit. Te-
ren. in adel. me Hercule vobis decet. Bel. li. rſ. ſ. patur elatius quā eius etati decebat. quid aūt decere ſit Lic.
ipſe in libro de optimo gñe dicendi demōſtrat. decere inquit quaſi aptum eſſe conſentaneūq̃ tpi ac perſone.

¶Oportet. Oportet cū actō p̄petuo cōſtruiī. neq̃ nocet illud Ciceronis ad lentulū haca me ſentētia dicta magnus ani-
morū motus eſt factus: tū eorū quorū oportuit: tū illorū etiam quorū nunq̃ putarem. vbi intelligitur quaſ
ſcz motū oportuit vel aīs aſcīuit ſibi relatiuū: latinis frequens eſt. Sūt aūt q̃dā verba q̃ p̄p⁹ ad rationem
impſonalium acceſſiſſe videntur. Luinſmodi ſunt tedet pudet miſeret: et his ſimilia. quorū cōſtructio et ſi-
gnificatio plerūq̃ inuertiī. nā ſi infinitiuū admittūt actūs tranſitiuus efficiī: vt tedet me proficiſci. i. tedio
¶Tedet. factionis tenet me. Si tū gñ recepit actūs rōne ſuppoſiti agere viſus eſt. vt Teren. fratris me quidē piget
¶Pudet. pudet. i. doleo et erubeſco ob fratrē: ⁊ vī ſtrulerit. ¶Priſ. pudet me tui. i. pudor me hz tui. Oō et exponi p̄t. tu
¶Miſeret. beo pudorē tui. vt Iuue. habeat iam Roma pudorē: repiī etiā infinitiuus in clauſula vbi gñs ⁊ actūs eſſitī
vt ſi velis decere reipu. ¶Platonē ſue miſeret debacchari. Teren. in ecyra. non penitet me ſolā feciſſe. Quod
frequētius öz hoc modo. ¶Platonē miſeret ſuā rēpu. debacchari. Iuue. quē iā pudet ducere vbera matris nō
dixit aūt. quē iā pudet vbera matris ducere. Magis tñ impſonalia eriſtimaī. ſi abſq̃ caſu enūciem. Qui.
pudet dicere in q̃ pbra nefandi hoīes iſto cedendi iure abutunī. gñs vero nuſq̃ agentē inuenies ſed patiētē
vbiq̃. Teren. noſtrimet nos penitet. Uerg. in buc. Noſtri nec penitet illas vbi vterq̃ noſtri non noſtrū dixit
noſtrū mō et nri hoc differūt. Ualla colligit. Oō hoc paſſiue illud actiue accipi debet. ¶Penitet hoc vos po-

¶Penitet. nimus: cū que ipſe fecim⁹ nobis incipiunt diſplicere: vñ penitet vir dixerim: quaſi penitentia teneat et que no-
bis pudori aut tedio ſunt pena quedā videniī: vñ fit q̃ penitere p̄o pudere et p̄o tedere interim accipiatur.
Uerg. in buc. Nec te peniteat calamo triuiſſe labellū. i. pudeat. Idē. officio nec te certaſſe p̄ior penitet. i. te
deat. Lic. in Latone. Nū igiī ſi ad centeſimū vixiſſet annū ſenectutis eum ſue peniteret. i. tederet. Iunioni
vero tanq̃ perſonale hoc verbū declinauerunt. Hiero. in eccleſiaſtico. Fili ſine conſilio nihil facias ⁊ poſt fa-
ctum non penitebis. Ruffinus cōtra Hieronymū. Ille qui ante p̄o his penituit veniā non mereretur. ⁊ illud
euangelij. Aſdarci. Penitemini et cōuertimini. Beor. autem valla. Licero. exemplo ductus eriſtimat penite
vtriq̃ cū actō cōſtrui poſſe vt penitet me contumeliā. Sed Ciceronis hec verba leguntur. vnū id facinꝰ fit.
Quod penitere ſit neceſſe: quā ſententiā ¶Priſ. ante tenuit: quib⁹ Paulū aſſentirer niſi Laurentij authoritas
me coegiſſet in verbo huic ſimillimo. ſ. pudet. Quod duplicē actīn admiſit. Laurentij ȳba hec ſunt i apologia
Quid male dictorū audieris cū recordor pudet me vicē tuā. ab hoc aūt verbo tria deducunī participia pen-
tens penitur⁹ et penitēdus. Ruffin⁹ cōtra Hiero. tibi dabiī vinea penitens. Columella li. ij. itaq̃ hinc age
ſine exerceaī ſine ceſſet colono eſto penitendus. Acti⁹ apud Aſdarcel. neq̃ te neq̃ quēq̃ tue laudis arbitror
¶Piget. penitur⁹. poniī aliq̃n p̄poſitio de cum abſtō p gtō. neſcio tamen an ſatis cuꝫ imitatione. Ruffinus cōtra Hie-
rony. licet quidē de erroꝛe penitere. ¶Piget in his que cum dāno ſunt dici videī. Oīm piget tū nos eius oī

¶Pudet ⁊ pi- dolet et moleſtū eſt. ¶Plau. in trinu. pol. pudere quā pigere p̄ſtat totidē literis: Iz ¶Plauti authoritate videaī
get dīnt. pigere ad futura: pudere ȳo ad p̄terita referri oportere. Uerba ¶Plauti hec ſunt. nono dediſſe te pudet ne q̃
non accipi pudet. Sz quando de piget ⁊ pudet ſermo incidit admoneor eē p̄cipiēdum hec ȳba ⁊ p̄poni poſſe
⁊ poſtponi indifferēter. Terē. in adel. Fratris me quidē piget ⁊ pudet. Tertullianus in apologia. Inimobis
ſolis aut pudet aut piget. Quorū differētiam: Iz p̄ſonaliter et ¶Plauti ȳbis ſerui poſſumus in p̄cedūti dicā-
tis id quod pudet facilius fertur: q̃ id quod piget. vñ colligitur pigere doloreī: pudere aūt tantum pudoreī in
ferre. Terē. etiam perſonale illud poſuit in phormione: quod poſtea nos pigeat geta. Repitur etiam cuꝫ de-
tiuo. Quiī. ij. meta. ¶Pigerq̃ actorū ſine mihi ſine honore laborum. duo ab hoc ȳba participia formari vide-
tur pigitus ⁊ pigēdus. Syllius lib. vij. ne pigitū paruoſq̃ lares. Proper. li. iiī. poſcis ab inuita ȳba pigenda
lyra. Li. ȳo in libro de claris oratoribus gerundio vſus eſt. ad miſericordiā inquit inducitur ad pudēdum ad

¶Pudet. pigēdum. ¶Pudet duo ſignificata admittit. nam ſiue ille peccauerit quē p̄udet ſiue aliquis alius cuius pu-
deat pudere dicuntur. de hoc poſteriore Quintilianus. pudet dicere in que p̄bria nefandi homines iſto ce-
dēdi iure abutanī. de p̄iore Iuue. Si p̄poſiti nō pudet atq̃ ea dē eſt mens. ¶Plan. in mene. pdire pudet in
conſpectū tuum. Luca. tamen p̄ſonale illud ſcripſit. Semp ait meruit quē ſena pudebūt. Luius p̄teritum ⁊
puduit ⁊ puditum eſſe repio. Lic. ad atticum me deceſſiſſe ab armis non puduit. Apul. lib. ij. floridorum
Cum non puditū eſt oſtētare. Conſtruiī etiā vtriq̃ cū actō vt ¶Priſ. vult. Terē. in adel. Dei mihi nō tuꝫ

pudet qđ ꝛ psonale ꝛ hoc in ntō intelligi potuit. vt idē mihi quē neq; pudet q̄q̄ nec metuit quēq̄. nisi Terē. vñ dixi. Itaq; eo verbo vsus esset in apologia pudet me vicē tuam. Cū drō apud poetas inueniā. Syl. li. ij. Refides ad bella vocaū quis pudeat certare senes. quis pro quibus scripsit Plau. Ho cum ablto fine ꝓpo sitione hoc ꝟbū adiunxit in bacchidibus. Neq; me agit neq; te tuis in ius pudituꝰ est factis. Tria ab hoc verbo inueniuntur participia: pudēs puditurus pudēdus. Aldar. in penisse. mauult hoc dño mittere dona pudēs Pli. li. xxvj. ranq; pudituros esse extinctos. Qui. in deiania huic victor vitio nēpe pudēdus eras. Bernū Cice. scripsit in li. de claris oratoribꝰ: vt dixi in ꝟbo piget ꝛ in lib. de oratore cuius hec ꝟba legūtur de pudēdo sed non faciendo id quod non decet. Seruius aūt iubet dicere piget me illud facere ꝛ puderet me illud fecisse sed de hoc satis multa diximus. Aldiseret me tui. i. angoꝛē et tua miseria capio. Cice. miseret me infelicis familie. Cuius deriuatio Terē. vtitur atq; inopis te miserescat mei. Plau. in trinum. ita te aliorum miserebit. Caue tui alius miserear. idē in rudenti vnum te obsecro vt te huius commiserescat mulieris alꝫ persona offenditur. Vergi. Et miserescimus vltro. Teder eiusdē nature cum superioribus est preter q̄ q̄ frequentius psonale inuenitur. Bel. li. j. Verbisq; eius fatigari pteduissent: sed impsonale Hieron. in ecclesiastico. Idcirco reduxit me vite mee. Inpterito tamen non mō reduxit: sed ꝛ pretum est facit vt me pretum est conugii. vt ego sum pretus coniugium. Cel. sed vbi me vite illius ferme iam pretum est. Vergi. iiij. Si non pretum thalami tedeq; fuisset. Sueto. in iulio. quasi ptesus ignauiam suam scripsit. Campanus vero in vita pūi pretus rerum domesticarum scripsit memorie proditus est. Scipionē aphricanum non tedeo: sꝫ tideo enū cassem? ꝛ Tuculi? meminit cū ait. Quo facetior videret ꝛ scire pluſq̄ ceteri ptisum hominē. nō pretum dicere seruꝰ te. Admonēdū est hoc in loco ꝟbū teder ad reuerētiam honeste psone nedū ad pudorē psone vel rei turpis deduci posse. vt tedet me parētum ꝛ tedet me scelerum. i. erubesco ꝓpter parētes ꝛ propter scelera erubesco quorum exēpla frequētiora sunt ꝛ q̄ egeant demonstrari. ¶ Sunt q̄dam ꝟba psonalia. vt incipit definit pōt solet dꝫ: q̄ si pdictorum impsonalium infinitiuis adiūgantur impsonalia sunt: sꝫ si in aliis ꝟbis adhereāt semp psonalia manēt. Li. de petēdo consulatu. si hic eius liber est. Cuius authoritatis neminē posset penitere. Idē in verrē. Iāiā dolobella me neq; tui neq; tuorum liberorum quos tu miseros in egestate reliquisti miserere pōt. Q. Cur mulieris cōiugij ꝛ ꝑceps magis q̄ necessarium eē credebat penitere eum cepit. Dinus tamē Diero. in vita melchi. cepi captiuitatis credere scripsit. Reperiuntur ꝛ alia ꝟba ad hūc morē: sꝫ impsonalia Qui. in helene. t' inuenē facti peniturisse puret. Cū aliis ꝟbo infinitiuis psonalia manere multa exēpla declarāt. Quin. p ceco. Incipit apud tegladius hȳe. Nō agār. Cic. ad atticū. ne incipit quidē iam cōsolari vt solebat. Cū impsonali bꝰ aūt passiuis ēt adiūgunt. Li. in paradoxis ei gñi possessionū nemini nocere pōt. de q̄bꝰ cōmuno dicemus cū quō solet p parētheſim fiat impsonale absoluerim? fit aūt solet impsonale gñalitate illa q̄ obꝰ impsonalibus ꝟbis ꝓpria est significās. Cic. in Celio. Cū in hortos deciꝫ bruti commētandi causa vt ibidem veniamus tu non affuisti. i. pleriq; oēs solemus. ¶ Passiuū impsonale adeo ab anto. excussum est ꝟbū vt amplioꝛi expositione nulla exponi possit. hoc est a ꝟbis tm̄ neutris deriuari absolutis quandāq; gñalitatē ſsignificare. Iuuena. Si nihil est seruis incurrit. Luca. Hoc ordine belli itur. Sꝫ instant plurimi pro Prisciano ꝓcipiēte a verbis etiam actiuis posse deduci: quibus non modo assentior si ꝟborū mutauerit significationē vel cōstructionē vt Anto. adducit: verūetiā assentiēdo fidē habeo si inter neutra absoluta inseueris aliq̄d actiuū vt si velles dicere latine. Thes philosophes se oppugnēt doubtāt interrogant de ꝟtu a q̄lꝫ vng chescun selon la variete de sentēce. a philosophis de virtute certaꝫ obediꝫ disseriꝫ ꝛ credit inuta sententias varias. Ecce disseriꝫ in te reliq̄ ꝟba q̄ neutra sunt obediꝫ certaꝫ creditur. Cice. li. ir. epi. Sic agit vinit legit ꝛ scribitur. Quin. lib. x. de psonis indicaꝫ de rebꝰ contendit. Ter. in adel. ignotū est: tacitū est: creditum est. Lyppianus cōtra demetriāsam passim discurrit: capit: occupaꝫ. ꝛ illud Plauti in Pseudulo. Quid agit caudore ipse amaꝫ atq; agit acriter. Nā si ostructionē aut significationē mutauerint ꝟba actiua multis exemplis patet impsonalia passiua fieri posse. Ecce fugio te actiuū est fugio a te absolutū. hinc Luc. dixit in bellū fugit. Vindico diximus. i. vlciscor. ꝛ primo illud actiue hoc neutre aliter: a hoc aūt Sal. dixit vindicatum fuit in noxios. cū actō ꝟbo nullo mō cōstrui pōt. ait Anto. hoc aūt intelligi dꝫ ex rōne verbi impsonalis vt impsonale. Cūm si ad alias ostructiones respicias nihil obest quominus cū actō ostrui possint: quale ecce. Si modus infinitiuꝰ ꝟbo passiuo suppositū daret vt Ver. cur dextrā iūgere dextre nō daꝫ. Pli. locus tas pēnarū t seminū attritu sonare crediꝫ. Item lib. viij. qualē fuisse tradiꝫ sertorij ceruā. Quinti. lib. ij. efficier q̄ illud vtroq; certamine coronabaꝫ inuitū. ¶ Nisi q̄ hic Quin. antiprosim videꝫ effecisse vt vbē quā statuo vestra est. Idem in. v. li. sciam in testibus ꝛ religione ingenia esse in argumentis dꝫ. Nā qđ Plau. in aulula. scripsit Si opulento sit peritū pauperioris gram eq̄ dictū est: atq; qđ Ver. in. xj. li. scripsit. Pacē troiano ab rege petendum. Ubi gram ꝛ petēdū ex verbi speciali ostructione dñr. Quippe peto petis actū duplicē sepenumero sibi asciscit. Quoꝛ alter actūs ꝓpria ꝟbū sequit vt peto libros. petitum libros. ¶ Eō pert? est ꝛ actūs tp is rōne vel potius aduerbiaꝫ ostructus. vt Plau. in cassida. ab hinc factū est annos septem decim. cui sile est illud Ver. j. cū. Tercētū totos regnabit annos. In eo ho qđ Anto. ꝑcepit. sꝫ neq; cū ablto ꝛ prepōne a vel ab nisi gñaliter illā explicet. vt Li. actiōe sexta in verrē. res agit in senatu vehemēter ab hoibꝰ reclamaꝫ arbitroꝛ vt ceteros de frequētioꝛe vsu intelligi oporteat: qm̄ apō idoneos authoꝛes obiter siue gñaliter hmōi offendit cōstructio. Li. li. vj. nihil est inseruitū a me tpis cā. Idē li. iij. eiusdē opis. si rōnibus meis a te puisum esse intellexero. Idē ad trebatiū li. viij. ego tibi ab illo consuli mallē. Ad cauillationes tū ꝓpellēdas securiꝰ per datiuum loq̄ndū esse arbitroꝛ vt cū tu appellabas. Jaꝫ mihi libatur. Pli. li. vj. incredibilia haud multis visum iri dubito. Cice. actione. vij. in verrē. Aldulto mihi ante est indices prouidendum.

¶ Christophorus Scobar Bethicꝰ suo magnificētissimo. D. N. Lanarelle vtriusq; iuris antistiti integerrimo. S. D. Frinolissimā ꝛ nauci pcij ficulū dicet q̄spiā mittis christophoꝛe ꝛ quā nec laboꝛ exercuisset: nec cura limauit ad virum pluſq̄ ciceſpectissimum atqui ꝛ ipsum quero exoleri enim ꝛ dolabrari a deo. Nam qō ad ficuli minutiē attinet illō in promptu est qō laboris nō minꝰ natura ad corona quā ad bifaras gignēdas ꝛ non minus siue ad pyropa ꝛ culicem quā ad cancasum siue elephanta gignēdum ꝓstat. Ineptū est enī chirurgicam ossicula queq; ptermittere que sepenumero nō minus toto senore doloris afferunt lesa. Tu vero melius mi Nicolae qui stoico more vitia oīa equalia ducis equalesq; virtutes. Sꝫ hoc agas velim quomodo nihil ages ꝛ nihil agas qui cum lege nam eos qui in meam ficum post tuum asteriscon: si id tamen meuerint acutis naribus caperata froute excandescent iam proscripsi. Vale panhoꝛmi idibus saturnalitijs

participia ab hoc ꝟbo puder.

Aldiseret ſ.

Tedeo rideo dicerūt antiq..

Poteſt. Impsonale passiuū.

De fico caput expositio.

C L. Christophori Schobaris Bethici i Laurē. Vallēsis caput de fico expō ad optimū dēq; eruditissimū atq; vndecunq; cōsultissimū virū. B. Nico. Cānarellā Incipit feliciter.

Inter ficū z ficulneaz q̄dsit discriminis.

SCribit Valla differentiā inter ficū et ficulneā quorū alterū sine p arbore et fructu sine p morbo et substantiuū: alterū vero p quocunq; ex illa arbore materiato adiectiuū z q̄ potius ficulnus aū. q̄ ficulneus a.um. reperiri constet: vbi Valla bifariā pcedit nā prius de fico cōsequēter de ficulnea agit quorū aūt in parte prioze ꝓrisciani i posteriore vo ecclesiasticos quosdā sugillare visus est. ꝓris. duplici erroze cōuincit lapsus. Tū qz ficus in gñe masculino declinatiōis quarte posuit. Tum qz peream colligit. Aldartialē inter fructū et morbū gñis differentiā posuisse cum hoc Aldar. vnq; ne suspicans quidem sit prius illud p locū authorū optimorū consuetudine monstrat: apud quos inaudituꝫ est ficus in gnere masculino quarte reperiri declinationis. secundū rursus monstrat interpretis. Elencorū Aristotelis testimonio cecilianum non de morbo sed de fico fructu contentionem habuisse iudicantis: sed videor meo more facturus si ipsius et Aristotelis et interpretis verba huic indutero capitis initio ad illaz vsq; partem qua mōstrat Valla prisianū defecisse. que verba sunt scripta. Elencorū Aristo. li. ſ. c. xſ. et sunt hec soloecismus autem quale quid est dictum est prius: est aūt hoc facere et nō facientē videri. et facientem non videri. Quemadmodum cecilianus dicit. Si ficus sit secunde declinationis. nam qui dicit ficus maturas soloecismū quidem facit dicit secundum illum non videtur autem pluribus. Qui vero ficos videtur quidem: sed non facit eodem modem modo sit ficus solum masculini generis secundū quosdam nam qui dicit esse certam soloecismū facit. eos. hec apud Arist. legunt ex quibus eruit nevalla cecilianū de fico pro morbo nullum verbum fecisse: neq; de gñe eius esse contentionem sed de declinatione: nos tamen vt valle caput magis perspicue liqueſcat: mentem et Aristo. et interpretis exequemur: et id quidem ipsum quum voluerimus breuissime et perquedamme luti nos manu ducētia exēpla alterutrūq; soloecismi postē reseruabimus: vñ facile possimus nō suspicere q̄d sibi voluit a pud laurentiū interptis tertus ille. C Illaz qui dicit ficus maturas soloecismū quidem facit error liqua. Supponendū est q̄ cecilianus alibi Aldartialē reprehenderit hac dictione ficus in declinatione quarta vsum: quale potuit esse illud. Res mira est ficus nō hzvnus ager. nam Aldar. ceciliano vel infestus erat propter quem sepissime. Aldar. suis epigrammatis incesserat: tanq; edacē quale est illud. vllus si pudor est repone ficum. cras te ceciliane non vocabo. et tanq; plagiariū. quale est illud. Aldalo tamē recites ceciliane tua. et tanq; stultum. quale est illud. Aldille tibi nummos hesterna nocte roganti. Insexaut septem ceciliane dies non debeo dixi sed tu causatus amici aduentū lancē paucaq; vasa rogas stultus es: et tanq; auarum quale est illud. Dij reddant sellam ceciliane tibi. Et tanq; ineptum causidicum quale est illud iam de clepsidra ceciliane dicas. Et tanq; impudicum quale est illud: bellum omniū ceciliannus habet. Et in alijs sexcentis epigrammatis que propter breuitatem ptermitto: atq; in nostro epigrammate tanq; ineruditū qui ficus in quarta declinatione ignorabat cū dixi ficus rides quasi barbara verba et reliqua. vñ si q̄s fic⁹ maturas facit prisse. ciliano barbarismus videbaꝫ. tñ et si ceteris qui eruditiores erāt explorati fuisset ficus maturas per quartā declinationem dici posse. Aristote. vero monstrat soloecismum quem et neoterici dialectici frequentius dictionis figurā appellant duplici fieri modo: z qñ aliq̄d facimus atq; facere nō videmur: z qñ aliquid nō facimus: idq; facere videmur. hoc aūt est q̄d Aristo. dixit facere nō z facientem videri: z facientē nō videri. Quaz sniam ipse idē Aristo. in eius libri primi capite secūdo eisdem pene verbis explicuit dicēs. Dūe soloecismo precipit. Etem subandi soloecismus q̄d non est eorū que sunt facere vel eorum que nō sunt facere quod est. Sed facilius exposuero si exēpla subnectā. Soloecistes faq; has tendiculas obiiciat z argumenteris. Si video quicq; idipsum iam vidi. Igitur si facio domū eam ipsam feci. vel aliter si video iam vidi. Igit si fio iam sum factus: soloecismus aūt vtrobiq; est manifestarius: nā nō facientē colligit sophista facere loqui facere z faciens more Arist. pro qua cūq; cuiusuis que sit verbi significatione. video z ante domum fecisse quum ei facio pter illud pnūciari similitudinē: si video iam vidi. nam vtrūq; ab instanti ad preteritū enūciaꝫ. Sed quantum soloecistes oberret: aduerte igiť enim visus circa vllum temporis momētū. vñ q̄d quispiam videat sum quodammodo iam vidit: antiqui facere z fecisse longe aliter se habent nam ei eē simul idem quale fuit inuidere z inuidisse non contingit. actus enim illi in momentulo vno esse videntur: isti vero actus aliquādo etiam in diutina mora. Est igitur hic soloecismus. Qñ est non facere z facientem videri. Afferamus pretrea alterius soloecismi partis exemplū: que fuit facere: z nō videri faciētē. Sed ab exemplo iam percepto nō recedamus argumentaberis soloecistes captiūculis atq; prestigijs semper vsus: ego facio domum sed ea ad huc non feci. igitur cum ego video celum: sed adhuc illud non vidi sophismatis enim similitudo mentem disturbat humanā atq; multiplex phantasticum: vt fic mihi persuasum me celū videre z illud ipm cū video nō vidisse q̄d est videre z videri nō videntem. siue vt Arist. dicit facere z nō videri facientē: que altera soloecismi fuit pars colligo vt in ipso statim soloecismo exponēdi initio protulit. Soloecismi partes duas esse hoc est facere z nō facientē videri: siue nō facere z facientē videri. atq; hoc ꝑm Aristo. suiam. Sed dicenti quispiam quorsum hec ad ficum. in fico vero tale aliquid est: quale iā facio z audio verbis accidisse cognominus: thic multiplex phantasticū declinationū soloecismū faciens. nescio tñ an latini auctores omo soloecismum direxerint declinationū vitiū: preterq; si casuum immutationē ad declinationes adduxerint. In casibus autem diomedes autor est sepenumero fit soloecismus. sed dialecticorū ratio in his citra grāmaticoz institutiones profundius serpit. Aldonstrat igitur Aristoteles soloecismum z per declinationes z per genera posse fieri.

Ficus i femīno q̄d denot. z ficus secūde tñ declinationis.

Sed prius id per declinationes ostendit quo fit vt eius interpres ceciliani ficos indurerit: vel q̄ eo exemplo euidentius aliud adduci non potuit: vel quod in illa interpretis tempestate ficus adeo latini ignorabant vt etiam in nostra etate ignorant exceptis paucis z vt hoc exemplo quam ficus dura esset degustasset. Sed ad soloecismum. Qui dicit inquit interpres ficus maturas soloecismū quidem facit siue illum subaudiat cecilianū. Sed nō videť pluribus z hoc est facere nō videri: q̄d i am in verbis video z facio omniz est lepa. Ex quibus ceciliani inscitia facile apparet. nam Arist. suia de pluribus in eodē capite hec vt ter loqui. Si fic⁹ plurium opinio non vnius qualis ceciliannus erat: hoc est q̄d interpres sensit dixit. Quēadmodū ceciliannus dicit si fic⁹ fit sēde declinationis quasi ad vnū dixerit nemo pter cecilianū: vñ subdicit ꝑm illū q̄ dixit fic⁹ maturas soloecismū facit. veluti interpres cognouisset q̄ pter cecilianū vel duo vel nemo esset: qui hoc affirmaret. z hanc suspicor esse causaz cur interpres per cōditionē id exposuerit cū dixit. C Si ficus sit secūde decli-

nationis subaudi tu tñ. i. nõ quarte qõ manifesterur ratõe dicit ficus maturas fuisse soloecismum. Quibus adiecit illud verbum. ¶ Quẽ admodũ Cecilianus dicit. i. homo nihil qz plurimoz cõsensu discessit ꝓra Aristotelis loquẽdi legẽ: nolle quẽquam decipi in eo qõ dicit is ficus maturas vt intelligat hanc cõcentionẽ generis esse qõ adiectis ñ illud maturas indicare videat potius ꝙ declinationem: nam illam dictionem maturas eo adiecit interpres: ne dicto illa ficus ī singulari numero atq; materialiter in utõ accipi posset. qõ apõ Aristo. frequẽtissimum est. Experiamur preterea alterũ soloecismi membrũ in fico: quod est nõ facere: videri quoq; eliciendum est ex sequentibus verbis quomodo ōr. Qui ℞o ficos videtur quidem sed nõ facit: sed est qui dicit ficos videt quidẽ supple tu soloecismum facere: dixit autem. Videtur t nõ addit sine plures quasi dicat videtur alicui vni: qui per inscitiam ficos in declinatione dici negaret: quẽadmodũ Cecilianus fic? imaturas negabat in quarta: sed esto vni ei videatis. ¶ Nõ facit subaudi tu sine plures: nõ poetas nõ ꝟz oratores approbatissimos quorũ exempla adducit Valla in tertu. Si quis ergo ficos dixerit putabitis inquit interpres esse soloecismum ꝑm partẽ illã que est nõ facere t videri t hoc ꝑm aliquẽ videri: sed ꝑm plures nõ facere: quẽadmodum illud superius ediuerso erat. i. ꝑm Cecilianum facere ꝟz ꝑm plures nõ videri. ¶ Fasciculam igitur facimus colligendo ficus maturas: t ficos dici posse: t hoc ꝑm plures: quoz opinio vt Aristotiles in capite dicit loquendi lex est. nã vt Quinti. lib. institutionũ. ſ. inquit: interiz excusantur hec vitia aut cõsuetine aut auoritate: idẽ paulo post sine amare corticis: sine medio cortices facit soloecismum quoz neutrũ quidem reprehendo: cum sit vtriusq; Ver. Author. hec Quintilianus. ¶ Duplex mẽdũ arripuerũt oẽs valle codices: alterũ aut expictionis: alterũ ℞o additionis. Ubi eñ legit. ¶ Qui ℞o ficos ꝑm plures: quidẽ expungito hinc ꝑm plures: que verba apud Aristo. nõ sunt: t etiam Valle sententie aduersantur: nam siqs dicet ficos: nõ vt soloecismus ꝑm plures: qõ si videt secũdũ plures: nõ mõ valle: sed ipsi etiam Aristotelis sectatores repugnarent: qui dixit pluriũ opinionẽ loquẽdi esse legem. ¶ Est preterea addendum verbũ subsiantiuũ sit vt legitur. quẽadmodũ Cecilianus dicit: si ficus sit scẽ declinationis: qõ verbum apud Aristote. legitur. ¶ Post declinationũ soloecismũ inducit Aristoteles gñis soloecismũ per hanc dictionem finis: quem cõsulto preterm̃isit: qz mediocriter intuenti facilis est: rum qz ad ficum nihil attinet finis. ¶ Sed dicet qspiaz quis nchictũ Aristotelis interpres an ne potius ipse idem est Aristoteles. Ego ℞o teste conscientia mea diu multumq; cogitaui vter esset eorum. Sed nulla rõne adduci potui: vt hec dũtaxat exempla ficus t finis Aristotelis esse posse: nam apud grecos ad quos Aristoteles opa sua scripsit hec cõtrouersia in fico nõ est quẽadmodum apud latinos. Greci enim ficon arborem ficon fructum ficon morbum vocant: vnde greco sermone latinus paruerior est. Suspicandum igitur est boetium seuerinũ: qui vt ipse testat in opere de scholarium disciplina opera hec Aristotelis latinitate donauit e greco trãsferẽs aliquã dictionẽ que apud grecos similem veritatẽ faciebat: vt apud latinos ficus facit. exposuisse: atq; eius in loco substituisse ficum. cuius cũ Cecilano cõtentio veluti apud latinos notior esset. aut dicant mihi Aristotelis cõmẽtatores isti oẽs t Albert? t reliqui finguli. Tradebat ne grecis Aristoteles precepta greca subdendo exẽpla latina. Nil agit exẽplum li tem qñ ite resolui vt ait tepidissimus poeta addo etiã. Laurẽtiñ vallensem virum perq; eruditissimũ t que litere grece nõ latebãt: vtpote qui Homerũ. Herodotũ. Thucididẽ loqui latine fecit nõ interpretem in defensionem sui accepisset. Aristotilẽ ipsum accitare potuisset nõ in probationẽ mõ: nec in gloriam: sed in summũ deus. Sed de hoc eruditiores melius viderint: virit autem Martialis cum ceciliano inter Aristotelem t Boetium: quippe aristotelem ante natalẽ christianum annis trecẽtis t quadraginta tribus fuisse constat. Martialem vero post natalem xpianum annis vndecentum. Boetium deniq; post eundem natalẽ xpianũ annis quingentis: nec; itaq; illoz aliũ nouit si ab Aristotele incipias. nedũ ei? scripta sibi assistere potuit. Sõ tamen ignoro preter hunc Ceciliani alios etiam Cecilianos fuisse: qualis est ille quẽ Cic. in oratione p Marco Celio nominat cũ inquit: sed dubito quem patrem potissimum sumam Ceciliani ne aliquẽ vehementẽ atq; durũ t que sequunt. ¶ Sed ego verisimiliori assentior determinationi: aut dicent mihi illi qui bus magis satisfacit totum illud caput eẽ Aristo. solius qua meliore: q; mea fit rõne ducentis: noluit forrasse Valla boetium sed interpretẽ notare: vel qz nõ satis pro comperto haberet translationem Eleuchorũ Boetiani aut qz sibi parũ fauoris aucuperetis si ab homine rñ t si romano: qui barbare nõ docuit loqui: t q̃ Romane loqui nesciret suias mutaretis. Sed de hoc satis multa. ¶ Cum dixi ficus rides quasi barbara verba: barbare eñ loqui tam qui soloecismũ q; qui barbarismum facit dicimus. prima barbarismi ac soloecismi feditas abit. Quinti. inquit. Dicemus ficus quas scimus in arbore nasci: t hoc ꝑm plurimoz consensum q; nisi soloecismus videatur. Plau. ficus nobis attulit duriores precoces. Suetonius in augusto. caseum bubulum manu pressam t biferas ficus petebat. Pli. li. xv. Cum t absomi vicem habeat recẽtes ficus. Iuuenalis aliam vis decerpere ficum. Palladius li. iiij. Ficus virides seruari possint singule intra viridem cucurbitam. Dinus Dierony. in Hieremia. Calatus latus ficus bonas nimis vt solent ficus esse primi tpis: t illud q̃ acitanimus. Mart. Res mira est ficus nõ habet vnus ager. In omnibus aũt his ficus fructũ significat nõ quidem arborẽ. dicemus ficos Ceciliane mos. i. ꝑm id quod tu sentis. vt ficus generis sit masculini t declinationis secũde: nec; enim erat Mart. cõtentio cum Cecilio nisi de nois declinatiõe: sed obiiciet aliqs quo igitur Cecilianus errabat si ficum in scõa declinatione declinari asserebat cui t Mart. assentitur. erabat autem vt diximus: in eo qõ ignorabat in quarta etiam declinare oportere: sed afferamus nos aliqua ẽt exempla preter illa que Valla adducit in scõa declinatione gñis t masculini t feminini. Varro. in lib. ſ. de re rustica inquit quẽ edimus. Lucilius apud Nonium Marcel. sicuti cũ ficos primos propalã recẽtes protulit. t in feminino gñe Colu. lib. rſ. Tũc precor bifera descendit ab arbore ficus. Idem lib. xiij. catã massam cõminuebo pmistmeryr. Idem pinguissimam quãq; ficoñ. qui author ꝑ fructu nunq; aliter qnã scẽ declinationis t gñis feminini scribit. Lorne. Celsus li. v. Est etiam vulnus qõ a fici similitudine. t paulo post. in tutit aũt ficũ in aqua decoctã. Sed vtrobiq; de fructu cõstat Lorne. loquit: ideo hec adiecimus exẽpla qñ ex illis exẽplis q; valla indurit in scõa declinatione: genus erui nõ pot: ex quo ostẽdit supple tu Priſc. in operis maioris lib. rſ. vitium t fructum: quasi diceret quod minime ostẽdit de gñis. Auro. Hebrissensis preceptor meus putat omino hanc dictionẽ gñis exponendã esse idipsum qõ nos in tertu fecimus atq; substituẽdam esse aliã. i. declinationis: qñ eoz cõtentio vt ostendit interpres tñ de nois declinatione nõ quidẽ de gñe erat posset tamen dictio illa generis: vt a Verulano acri ingenio viro Rome percepi defendi: veluti pmãsura t in eius loco declinationis substitui nõ oportere: quod ita deducebat: ego magis sentio subaudi tu quam Priſ. sentit.

Codices Valle ī capite ō ficus i duplici loco sunt mẽdosi.

Ficũ tã arborẽ q̃ fructũ qualr greci appellent.

Aldartialē de gñis dīs sentire. Nā Prisc. solū sentit vitiū & fructū gñe differre. Ego ẋo: vt si dicat Valla ipm iā sentio qō vitiū & fructꝰ possint obiter gñe differre: sz magis adhuc sentio ego: hoc ē ficū p fructu ei de gñis masculini mīs esse declinationis scē: qō Prisc. ignorauit existimās gñis masculini ficū sīl & declinationē quarte reperiri posse. qō mauditū est. Nā illud aiebat Uerulanus qō Valla infra adiecit: nec differentia fuisset gñis iter morbū & fructū cū hoc ab illo dicatis. id Aldar. nō nocet qm illa dictio magis ē iter Valla & Prisc. itelligēda nō aūt iter Aldar. & Cecilianū q nō de gñe: sz de declinatiōe certabant. vter q añ plz. Sz securior Antonij via: & pluribꝰ cōprobata: tu ẋo vtrū malueris seq: hinc habebis author p arbore sit sepe dīre nō possūz in hoc loco vallā nō nimiū mirari: q sepiꝰ dixerit arborē q̄rte declinatiōis q̄ scē reperi: cuiꝰ sum apō oēs pene video q de arbore fico vaq̄ scripserūt excepta vniꝰ illa Ciceronis authoritate atq illa Palladij in titulo illo quē de ficubꝰ inscripsit: quē adhuc locū ego magis de fructu q̄ de arbore itelligo. Plin. li. xv. cap. de ficis seredis ita memorat. Palla. li. viij. capitificāde sunt arbores fici. Colu. li. iij. ficoz gña dispi dria pario co serunt. Cato in li de re ru. ficos pluriū gñm: quo loco serere oporteat. Ego ẋo arborē seri magis q fructꝰ vbiq̄ video p fructu & morbo mira res est: nusq̄ apō authores ficum istū p morbo legi neq̄ quarte neq̄ secunde decli. cuius inueri Prisc. fuit opifex nulla ducꝰ auctoritate p̄ter hāc Aldar. vnā. q quā sit nulla iā ostendimus cognoscere. nā qō Celsus li. v. scripsit nō declarat ficū apō latino s accipi p morbo: sz tm qō est vicus qō & a fici filitudine Sycosis a grecis uocat: neq̄ Valla alicubi dicit ficū morbū ee: sz p additionē affirmat ficū p morbo. gñis accipitis aliq̄ masculini declinatiōis scē est nō quarte. vt sit eadē rō & fructus & morbi cuius fructus filitudinē morbus appellat: & q̄ eadmodū latini ficū p morbo receperūt ita eius derivatiuum ficosus a. um. admiserūt. Uer. in priapo. inter eruditos ficosissimus ambulet poetas: Idē in eodē opere ficosissima me puella ludit recitat Prisc. dicemus ficꝰ ceciliane tuos. quē Prisc. & Sipontinꝰ & Domitiꝰ imitant. nā ita ẋsum hūc scribi debere cōfirmāt. Sipōtini ẋo ẋba sunt eadē esse hui⁹ vocabuli ficus declinationes fructū seu morbū significet gñe aūt differre: cū feminini gñis sit: qñ fructū significat qñ vero morbum masculini. hec Sipontinus. Domitiꝰ vero cōminiscēs tertū illū dicemus ficus Ceciliane tuos hoc mōt epigrāmate vtit testimonio Prisc. iz a nris redarguat. veluti Domitiꝰ doleat Prisciani in hoc loco reprehensionem. Sz id magis loco. vñ Aldar. imperitie accusationē cū flagitij crimine ꝓiunxit per iocū & dicacitatē: vt moris fuit. est: qō Cecilianꝰ adeo eēt inerudit⁹ nō solū: sz & flagitiosus vt negaret ficus repiri: quos semper secum & eodem cum dolore gestaret: & hoc est qō Valla dicit illius & nequitiā & imperitiā reprehēdere voluit: & paulopost. Cecilianū nescio quē vt flagitiosum hoiem sic ineruditū. ¶ Georgiꝰ ẋo Aderula nō putat Aldartialem in hoc epigrāmate de morbo sensisse: sz de ipso tm arboris pomo: vt iam p̄m interpreti snām exposuimus nec putat idē Georgius Aderula Aldartialē adeo fuisse ipudētē: vt rā illoro atq illiberali ioco vteret. Ego ẋo nō intelligo cur tā bñ de Aldart. sentiat Aderula: cū sint huiꝰ poete alij alijq̄ ioci multo turpiores. Haleotus aūt narti⁹ vir aliquin nō indoctꝰ in illo ope quē hoſpitē appellat: exposuit ficos tuos in seruos & familiares ficosos: qō & ridiculū sit nemo nō videt: vbi ēt scripsit ficum nusq̄ in lingua latina gñis masculini inueniri: quocirca Prisc. & Uallā acerbissime carpit: cū illo in loco ipse sit maxie reprehendendus. ficum ẋo masc. gñis sepe legi iā ostendimus. ¶ Nō deerit q negabit ita ẋsum illum primū legi cū dixi ficus rides quasi barbara ẋba p declinationē quartā: sed p scōam vt esset versus: cū dixi ficos rides quasi barbara ẋba vtit sensus Cecilianū risisse in eruditionē Aldar. q ficū p morbo in scōa declinatiōe scripsisset cū ficum p morbo ceciliannus nō putaret posse repiri in declinatiōe scōa: sz tm in quarta: quē Prisc. imitari vt & hoc est qō Valla dixit: nec ẋo Prisc. fauēdū fuit vt vnū seq̄rēt cecilianū nescio quē & reliqua: q̄ expositio si ẋa est: frustra interpretis ẋba adducit Uallā dicētis: quēadmodum ceciliau⁹ dicit si fic⁹ fit scōe decli. vbi p̄dicti aduersarij ānimum apparet. Interpres aūt sentit cecilianū tenere ficos dici in scōa decli. quare igit riserit Aldartialē dicentem eque ficos in scōa decli. Cecilianus: difficile explicatu putabit: atq̄ aduersarij rōvt cōstat plurimum efficax. Sed facile vtrūq̄ enodabim⁹ nodulū. Nā apud aduersariū inducitur Cecilianꝰ ficos dici negās p morbo: apud interpretē ẋo inducit Cecilianꝰ ficos dici asserēs p fructu eq̄ocū igit sophisma litē faciebat. Sz ducet q̄spiā aduersarij pstat adhuc rō cedo qūo: q: si Prisc. ceciliauū sequit: qō valla annuereꝰ & Prisc. ficꝰ morbo & nō ficos dici putat: necesse est vt cecilianꝰ ficus diceret & nō ficos vt potē quē Prisc. sequit & sequēter eī inuectio in Aldartialē valida fuit. qō Aldartia. ficos per scōaz decli. scripsisse cū dixit. Cū dixi ficos rides cū barbara verba & reliqua: suspicādū em est Uallā hāc expositionē: quā aduersariꝰ narrat aliqn indutisse. Sz anteq̄ cum interpretis ẋbis esset Valla cōgressus: nam hac aduersarij expositione eque Valla Prisc. refelere potuit atq illa interptis. Sz q: interpretis rōnem Valla sentiret p cedere p locū ab authoritate: quo in latinitate locus nullus maior est: atq hinc scōam rōnē cognosceret Valla per locum a similitudine constare cuius exigua virtus est: illam Valla cōpletus hāc alterā respuēdā dixit: & horum olim argumētum est ingēs qō vbi interptis ẋba legunt epigrāma est. Cum dixi ficus & reliqua. vbi ẋbo interptis ẋba nō sunt. hec ẋba legunt añ oīa cur ille riserit Aldartialē qō diceret ficos saltē p arbore atq ēt p fructu: nō hoc ergo ille redebat: quid ergo? qō gñe abutereꝰ: ne hoc quidē: q̄ppe cū dico ficos: quo gñe vrat nemo intelligit certe rīdebat qō alia diclinatiō eveniret cū ea qua debebat: vt ex scōo versu in quo mutata est declinatio apparet. Et dici ficus ceciliane iubes: qō igit cecilianus de declinatione agebat nō de genere debuerat Aldartia. ad declinationē nō ad genus rīdere: sed respondit ad genus. i. ad ficos tuos vt ceciliani morbum & flagitium ostenderet ergo coniunxit vt diximus accusationem imperitie. & hoc per declinationē cum accusatione flagitij & hoc genus vt sit animi alterū lingue. Item alterū nā nequaq̄ collectio est rotunda in Prisc. accusatiōis duplici errore cōnictū. i. q declinatione sit abusus: & q̄ poetā ppera intellerit aliquā inter fructū & morbū gñis differentiam facientem cum nullā poeta faciebat. ¶ Quidā ecclesiastici. hec est altera ps hui⁹ capitis vbi dam q de reb⁹ diuinis scripserūt ficulnea p fico mōstrat ee vos: qō latinis mauditū ēt est: respicite ficulneā & ceteras arbores. in libris autez sacris alia extant: que tantūdē valēt verba sunt hec optimi maximi dei apō Lucam capite vicesimo primo Hierony. interpte: videre ficulneā & oēs arbores. & que sequuntur. Qō nusq̄ alibi repertum est: prudenter rēperamentum apposuit: quod est si memoria nō excidit mihi. Ego enim plurib⁹ in locis inueni: sed semper apud titeras sacras. Salomon in canticis. & ficulneaz geminam te. Ambrosius. agrestem ficulneam ferunt̄ inserere. Hierony. in psalmis. in vineis ficulneisq̄ vberatum. apud reliquos vero authores pro ea illa arbore posseſſino. Palladius lib. iiij. culmina ficulnea obtruncantur. Plinius lib. xv. ficulnea ligna ex hedera tradit: & ficulnus vt Valla vult. Votarius. olim truncus erat ficulneus

'Prisciā. Uallā.

Uergi.

Uallā.

'Prisciaꝰ.

ficulnea.

i mutile lignū. Legim⁹ēt in libris sacris ficulneus a.um. p possessiuo ex ficu. Aug. in Luc. primus hō qñ peccauit foliis ficulneis pudēda velauit. ereūt derivata a fico etiā aliter vt ficari⁹a.um. Paladius lib.iij. finaliter ficatus capīci arbore ferūt. ⁊ p eo q̄ libenter ficos edit. Plī.xv. ficarios culices capīficq̄ ⁊ ficetū. i. p eo loco ficū. Gar.li.j.de re.ru. de fi ero grana etpedit obuuere. ficitor⁹ oris. ⁊ ficitas atis. Fleu⁹. ficitores oēs cupiūt ficatē ficum distinguit a pomo Afrani⁹. monstrat pomū inḡt olus ficū vnā. Sz ex Plinij verbis alio elici cōstat Catonē loquētē introducētis li.xvij. ca.xv. attulit inḡt quodā die in curia prore ex ea prouincia ficū ostēdēs prīo⁹ interrogo vos inḡt q̄n hoc pomū decerptū putatis ex arbore. Fleu⁹ mere grecevsus hodie inquit ficos mihi recens fuit. a fico ficedula cōponit ⁊ edēdo. est qñ q̄dā parua auis quā Aristo. ficoditē appellat. q̄ vuis ēt pascit. Mar. cum me ficus⁹ alat. cū pascar dulcib⁹ vuis. cur poti⁹ nomē nō dedit vua mihi. Sed hoc nomen nō nisi in autūno hz: postea formā simul colorēq̄ mutat. ⁊ melācoryph⁹ vocat. Oō coryphē melā hoc est verticē nigrū habeat latine attrica pillā notarunt nōnulli. Ficorū plurima extāt gña vt capīfic⁹. i. ficus silvatica grossus. i. scatiola. ⁊ eius diminutiuū grossulus li. Colu. li. j. ij. Sivoles ficū q̄uis natura facere cū grossuli minuti erūt fructuz decutito: precor ficus latine pdomos grece. ficu dila prima manu hic eadē ficus bifera ficus matularia. ficus alba coca. ficus callistrucia ficus: bifera dila vltima manu. ficus vua ficu fracassana ficu torma. ficu blanca dr inter ficus. linia ficus scrapana. Aratia fic⁹ ficu nūgila nisi ficus albiserata ficu pficaria gñalr. ficus pphyritis ficu frealī: ficus popularis ficu scachanti cholidonia. ficu ditrimanu ficus duriore ficu dicoiru duru. ficu palata. ficu cōpressa ipani. Laricace ficu sicca. Lotonū. i. ficu multū pichula. ficus alsula ficus bayrella. ficus pulla burthibello fic⁹ egyptia. ficu seneza grandi intra ficus serotina. ficu bifera de vltima manu ficus inferna latine grece helioscopū sine peccadactylum latro sapendactylo. Alda risca ce. aut ficus fatua spē difficus disapita. ⁊ a ficus. i. ficulnus derivatis. Plau. nuci bus fabulis ficulis dixi ficum salos nō ignorādū est er arboribꝰ nō florere: vñ male precātis puerbiū vetus fuit ad flores ficus venies. i. nunq̄. Finis.

Ficedula Aldo. Melanco ryphus. Attrica pilla. Plurima ficorū gña enumerat.

C. Christophorus Scobar Bethicus nobilissimo adulescenti atq̄ discipulo dulcissimo D. Johanni philippo a sancto Supriano. S. P. D.

Virgo.

Mitto ecce ad te adolescētē oīm quos natura peperit⁹q̄ vbanissimū ⁊ modestissimum ẋginē meā vel potius tuā voti in te mei specimē primū: vbi cōtra plurimorū grāmaticorum sententiam: sententiam tulimus vltro citroq̄ digladiati. si igitur qualem paranymphus ardebat: bene habet: si autez proceriorē recidemus aliquid: aut curtiorē addemus. Tu genitoris non volūtatē: sed ingeniū accusabis. Vale. Ex regia pāhozmirana pridie idus. Nouemb.

Zerander fic pcepit. Est cōis hō pariter cū virgine latro. Sed vt facillime astipulor Alexandro in his noib⁹hō ⁊ latro: ita maxīe differeor in hac dictione ẋgo. Ego q̄n de gñe atq̄ pprīa hui⁹ dictionis virgo significatiōe sum disertus: aliquāto sublimius q̄ qō alexandri secratores de hac re scribuntvalidissimis quibusdā authoꝛib⁹ disputabo. Non itaq̄ quēq̄ mozabor quedā fragilia atq̄ minuta corradens quib⁹ illi cauillantur: sed quibus animus est sermonis latini haud deneger optimi cuiusq̄ authoꝛis rōnib⁹ sumptis me credo cōplacituru multo maiorē cāmq̄ cui⁹ diu⁹ Vie. est scriptor ⁊ author nō suspicor alexandrinos pregere atq̄ tutari q̄ virgo gñis sit vtriusq̄. Scripsit enim diu⁹ Viero. quū in plogo dmi Johānis tū ēt alibi virgo virginis nomē applicitū nomini masculino. In plogo ẋo sub his verbis dicit. Johānī suā matrē pendens in cruce cōmēdanit dñs: vt virginē virgo seruaret. In hoc aūt loco ẋgo idē est ⁊ Johānes. Idē dicit Viero. in vita malchi. Jā capite canescente virgo maritꝰ fierēt: canit ēt ecclesia. Virgo electa a dño huic accedit illud q̄ Isaie. multa asserere audet. i. significationis cā: ẋgo em eo potissimū vtriq̄ gñi cōgruet. q̄n per liquide ⁊ viro ⁊ mulieri euenire solet. Hyppolit⁹ q̄dē fuit ẋgo pulcherrim⁹: sybilla ẋgo fuit ⁊ venerāda sacerdos. eo igitur erit eua dēdū. vt quēadmodū vir ⁊ mulier hō appellari solēt: nō secus intra ifantiā presertim tenerioꝛem virginis appellationē nō resp̄uere videnē. Vis tandē causis Alexandri conauē admiratores: sed tamopere Alexandrini isti flagrant in sua cā munienda vltro misereſcēs nō dedignabor eis opē ferre. dū tamen veritati denuo fauere velint. Noni⁹ nāq̄ marcellus hmōi de re scriptū reliquit virgines nō solū femine veruz ēt pueri inuenes dīr. Vec ille. ausoni⁹ in quodā epigrāmate. Unus epheboꝛ ẋgo repente fuit. Frontin⁹ in lilio de aquis. In vbē influūt aq̄ pie ⁊ fons ẋgo. vbi ẋgo cū nouib⁹ plane masculinis adiūgit. Sed tanta est in hac alexādrinoꝛū disciplīa ⁊ rō tanta multiplicitas. pplexio tanta vt mihi videanē. (qō aiūt) fine filo labirintum ingressi. Sed valeāt: ⁊ ad rēpperemus. Sermo oīs vt authoꝛ est. Quin. inter pleraq̄ alia rōne potissimū cōstat ex cōsuetudine vocāt plurimi. Prius tñ fine ad rōnē fiue ad cōsuetudinē nois ẋgo inisdēcidamus: pauca de ei⁹ significatione excutiamus. Virgo inis. nomē. ⁊ de aiantib⁹ ⁊ de carentib⁹ aīa dici solet ⁊ de his Lice. in oratoꝛe. phia casta verecūda incoꝛrupta virgo est. Varro in ab originib⁹. hec mellis dulcedo ẋgo permanet. Pompo. in fullonib⁹. Verū etiā virginē sine dolore vulsam mēdis. adiungit frequēter alias: sed ponam⁹ prius exēpla de beluis. Alb. ar. in rentis. si forte magis cupiat de ẋgine porca. idē authoꝛ. lib. vi. colnit votis hac se tibi ẋgine porca. de mulieribꝰ rursus nō de inuiolatis nō sed ⁊ de coꝛruptis dr Uerg. in duc. de paſiphae et riū iam filioꝛ matre dixit. Alz virgo infelix q̄ te demētia cepit. Hoza. lib. iij. car. de hyperme stra que linū cōingē obseruabat in oē nobilis ẋgo p eun. Pro incoꝛrupta ẋo passim scaturiunt authoꝛitates a muliere ob id ipsum distinguit: vt pi. qō si me inḡt emere ẋginē putarē cū esset mulier emptio non valeret. Sanguinē preterea quē nupte nuptūs amittunt oīm significabant: q̄le est illud Lucilij ẋginē amatrices pallet purigine rubia. Q nārūcunq̄ tñ ẋgo multiplex reperit: gñis semper est femininī: vnde est animaduertendū nos nō negare fiue virgo fiue quodvis aliud nomē femininū masculino misceri posse: negamus tñ ideo masculini generis esse quoniam alicui masculino adhesit: ⁊ ipsum iā nomen nō natura fit femininū. iō duob⁹ gñibus esse cōmune: qō si exēplis vtar citius patefecero. Dicim⁹ aūt pater est psona vt mater est psona. Sz vtraq̄ psona femininū nomē. de hmōi re plura sunt exempla: vt dominus est illuminatio. locus est sedes. filius est sapientia patris. Calamus est farrago: polippus totus est cartilago. somnus est mortis imago. Locus est carthago. ad hanc rationem ⁊ amussim dici potest Johannes est virgo: ⁊ quēadmodum persona illuminatio sedes sapientia farrago cartilago imago carthago nomina prorsus femininа nunquā fiunt masculina: hz masculinis illis pater dominꝰ locus filiꝰ calamꝰ polippus somnus adiūgant: pariter ⁊ ẋgo q̄uis Johānī copulet: fient dici pōt. Joāni oīm apostoloꝝ virgini. suā matrē ips cōmendauit: ita dici pōt. Hectoꝛi oīm troianoꝝ patriarchē priamus troiā cōmisit: sed ficut fortitudo hz hectoꝛi applicet: semp est femininū nomen ita ⁊ virgo

Virgo virginis est femininī generis.

Differẽtia est iter nomen cõmune duobus gñibus et duob⁹ adherens generibus.

q̃uis cum iohanne congrediatur. ¶ Scribamus igitur differentiam inter nomẽ duob⁹ generib⁹ cõe: ter nomẽ quod duobus generibus h̃eret: tametsi eis non est cõmune. ¶ Cõe aũt nomẽ si cum neutro concurrat ut lescit atq; degenerat: ꝛ ex substantiuo conuertit in adiectiuũ. itaq; fit triũ generũ cõe. qõ q; quibusdã difficile suasu videtur variis exẽplis comprobemus sed in his dũtaxat noib⁹ duorũ generũ cõmunib⁹ author custos comes: degener: diues: hebes: locuples: pauper: presul: sospes: superstes: testis: teres verticolor. Verg. Iuuenis potest satis author⁹. Iune. sanis cinerũ custodib⁹. Lu. sequit imperiũq; comes. Au. Bel. de gñe alimẽto constat. Vale. mari. diues ꝛ potẽs nature regnũ. Ju. hebeti lauissima ferro. diuus Piero. locuples tẽplũ scripsit. Uer. paupere regno. Prud. in plogo. opus oĩ eloquẽtie presul. Iune. sanctiũ. depositum tibi sospes erit. Ouid. elegijs. post mea mansurũ fata supstes opus. Luc. teste tulit celo. Suet. in iulio. colore candido ꝛ teretibus membris. Auso. in epigrã. quõdã ꝛ noua ppetis eui. Bel. lib. vj. tunica muliebri ꝛ pallio ẏsicolore. Solinus britãnia quib⁹ fontib⁹ pfluit est minerue numen. Nomẽ ẏo qõ duob⁹ gñibus adiungit: atq; eis nõ est cõe nũq; transit in adiectiuũ: sed quadã cũ ptinacia semp substantiuũ pseuerat: quale ẽ illud Uerg. in eñ. O dec⁹ talie ẏgo. Ubi virgo adiungit illi dictioni decus que neutra oĩno est: nõ tñ ideo virgo inis. efficit nomẽ neutrũ adiectiuũ sicut illa supiora fiebãt. de gñe alimento diues regnũ. vt si velles dicere. malo alimento felix regnum: medicinã dicũt hoc mel est virgo. vt si dixissent verbũ est caro. Nomen est pars: sed vtrobiq; sine ẏgo sine caro aut pars substantiue femenina esse runt. ¶ Est aliud preterea euidẽtis differentie signũ inter nomen cõe duorũ generũ ꝛ inter nomẽ nõ cõe ꝛ duob⁹ generib⁹ adiungit: quã sic collige. Nomẽ duorũ generũ cõe cũ noib⁹ substãtiuis adiũctũ adiectiuã vt̃ habeat significationẽ: cui⁹ inuenti in pr̃ptu sunt exẽpla dicimus aũt custos prudẽs: vt custoditor prudẽs custos vir vt custodiens vir. Horat. ij. ser. hospes tardus aduenies. vbi hospes substãtiuã habz significationẽ: tardus vero ꝛ adueniens adiectiuã ex oppositio Aldar. si comes ista tibi fuerit mẽbrana. i. mẽbrana comitans. Nomen ẏo qõ duob⁹ generib⁹ adiungit atq; eis nõ est cõe substãtiuũ iugiter pseuerat nũc substãtiuo nũc adiectiuo applicetur q̃ppe dicim⁹ pulcherrima ẏgo: etiam dicim⁹ virgo Camilla: sed vtrobiq; ẏgo substantiua dictio est. Aldar. dic mihi ẏgo feror. Uerg. nemorũ latonia ẏgo: an farrago magna. ꝛ farrago ẽ discursus nostri libelli. ¶ Est altera ẽt cã p locũ ab analogie rõne subducta: qõ ẏgo inis: nomẽ duob⁹ generib⁹ nõ possit esse cõe. quãm author ẽ Quin. rõnẽ pcipue analogia pstat. Analogie ẏo hec est vis eodẽ author: vt id qõ dubiũ est ad aliud simile de quo nõ q̃rit referat: vt incerta certis pbet: qõ fit in cõparatiõe similiũ i extremis maxime syllabis gemus vt si q̃rat̃ finis vt si masculinũ sit an femininũ. similiter sit illi hic panis. hec Quin. An nomẽ aliq̃d eorũ oĩm quorũ latinitas capax est: sine a nõie sine a ẏbo derinet̃ in go finitũ generis erit nisi femininũ nõ mehercule accipe exẽpla. A farre farrago: a plãta plantago. a carta cartago. a carne cartilago. a viro virago. a stego tigo. a cõpingo cõpago: mõ aũt ẏgo a viridi pfluxit. vt a viro virago. Que generis tñ pariter sunt feminini. ¶ Est pterea alia cã quã ẽt erui⁹ analogia. qõ ẏgo inis. nomẽ sit tñ generis femenini. Docet enim Quin. sanctũ institutionũ lib. j. noĩm gen⁹a diminutione cognosci. cui⁹ hec verba legunt̃: diminutio gen⁹ detegit. et fit masculinũ eẽ funicul⁹ ostẽdit hunculq; Quin. Quocirca Laurẽ. Valla in suarũ elegantiarũ li. j. illũ Quin. singulis generib⁹ plane demonstrat: vt a piscis piscic̃ulus. a soror sororcula. a mus musculum. a pauper q̃ duob⁹ gñib⁹ est cõe ꝛ pauperculus ꝛ pauperula designat̃. eadẽ igit̃ analogia seruata virgũcula a virgo deriuatur. Lui⁹ exemplo ꝛ ipse vtit̃ Laurenti⁹. nũc ẏo quoad perscrutari lz virgunculus nusq; legit: virgincula ẏo passim offendit. Iune. saty. xiij. Saturnus fugiens tunc cũ virgincula iuno. Frontinus in opere de aquis ducta inquit virgincula quãdã venas monstrauit. vñ satis iã cõstabit virgo inis. nomẽ generis tñ esse femini.

¶ Sed quid immoramur in re que nõ argumẽtis ꝛ rõnib⁹ eget: sed sola latinorũ cõsuetudine q̃ loquendi authore. Quin. magistra certissima est: vt author est Gellius. cõsuetudo quũ sit dña rerũ tum maxime verborũ est de qua placet pauca subiicere. ¶ Est autem sani idiomatis hmõi obseruatio. Quod hec dicto inuenis puerum ꝛ puellã virgo tamẽ puellã tantũ representet. Lice. p Syll⁹. quũ puerorum ꝛ virginũ veniebant mẽtes Horat. in odis. Uirgines leras pueroscq; castos dicere carmẽ. Aldar. oderit grãdis virgo bonusq; puer. Ouid. in ibide. missus ab arce puer scapulis se ẏgo misit ab alto. Sene. in hercule furenti. mactata est ẏgo missus est puer. ꝛ aliq̃n i nuenis tñ puerũ. sed virgo puellã solũ significat. Horat. in odis. Ui rginũ sectis in inuenes vnguib⁹. qui q̃ nec̃q diuus Piero. quẽ solũ sibi alexandrini presidio futurũ sperabãt secus q̃ ceteri optimi latinis scriptitat quale est illud psalmi. cxliij. Iuuenes ꝛ virgines senes cũ iunioribꝰ. Idẽ Aldacha. lib. j. Iuuenes ꝛ virgines infirmati sunt. Idem alibi in psalmographia. Iuuenes eorũ comedit ignis ꝛ virgines eorum non sunt lamentate. Est adhuc altera cã ab idiomate exorta: vnde patebit nihil obstare virgo virginis nomẽ quominus possit esse tantũ generis femenini loquũtur sic in idiomate hispano q̃ creditur plus ceteris latinitatẽ sapere: esta mulier es vn grã rosiã: tamẽ q̃q̃ qualitas ꝛ significatio lenonica tam mulieres q̃ viros inundat: quippe mulieres obiter vt viri lenocinio fungunt̃: lingua tñ hispania idiomatis p̃prietatem sequuta nõ patit̃ illud in gener e femenino dici: vt exẽplũ ostẽdebat. Qõ nõ dicũt vna gran rosian. sed vn gran rosian in eẽ tãtũ masculino. pari igit̃ rõne virgo virginis ex sue qualitatis ꝛ significationis rõne potuit generis esse cõis. nã ẏginitas ꝛ viris accidit ꝛ mulieribꝰ. idioma tñ latinũ perinde hãc dictionẽ virgo inis. sepsit ach sua solita ratione ꝛ vsu semp reperiat̃ femenina. Nos aũt latinorũ cõsuetudinẽ imitari tenemur: q̃ loquendi vt diximus magistra est. nõ aũt significationẽ naturalẽ cue omnibꝰ una ꝛ eadẽ est: q̃q̃ qũo significatio illo postulat. aliq̃n Laurẽ. nõ scriberet differentiã iter mulierẽ ꝛ ẏginẽ: si virgo masculus esset: a quo multeris nomẽ plurimum desciuit. ¶ Relinquit̃ igitur vt vicissim argumentari oui⁹ alexandri nostrũ responde am⁹: libentissime faceres diuũ Piero. latine ac plane scripsisse q̃n dixit Joãni virgini suã matrẽ pendẽs in cruce cõmendanit dominus. nõ ptinus Alexãder erat diffinitiuã sniam laturus virgo virginis nomẽ esse cõe. Ad priscianũ atq; eius significationẽ dirim⁹q; nõ significatio est certissima loquẽdi magistra sed cõsuetudo: vtrẽdũq; plane sermone vtramo cui publica forma est: sed neq; Prusciannus fuit adeo indoctus vt virgo inis. nomen cõmune esse preterperitã atq; inter tñ feminina idipsum posuit. Noni⁹ nãq; marcell⁹ quẽ ego accitaui cũ duob⁹ aliis quos alexandrinos ignorãt: vt eo magis quo latino sermone sunt eruditiores tñ pbat Varronis authoritate ductus hoc esse bñ deuirginare ita pueris vt puellis accidisse: nã de hoc nõe virgo neq; vnũ quidẽ verbũ facit: quo tãquam esse cõe. ad Ausonũ ꝛ frontini authoritatẽ respõdemus. s. vnus puer virgo ꝛ fons virgo dici posse. vt de veritas: sed veritas quãuis deo adiungatur non fit masculinum pariter ꝛ virgo licet Johannis annectatur. Si nunctas habeas aures non recte ergo Alexander precepit. Est communis homo pariter cum virgine latus

¶ L. Christophorus Bethicus reuerendissimo. S. P. D. Rainaldo a Aldontorio presuli Cephaleditano. S. P. D.

Dormidabat mea Capella humanissime presul: profecto formidabat ad te mitti: miruncq; in modū reluctabatur: me etiam q̄ sic impudēter se extruderē: neq; quantū virū peritura etiam satis aio cō plecterer: querebatur quid agis inquit Christophore: quū me per oē tuū dedecus atq; discrimen: tum incultam: tum ineptā imo rudem prorsus ad virū tū omniscq; eruditionis fastigium deturbare cupias: vide quidnam egeris: ne me cōuitio t opprobrio abisciat: t te literarum expertissimum penitus retineat. Cui ita egre nostro gremio discedenti persuasi. O mee delitiose: o mea visculata ne mihi neq; sisse consuluisse: ita ne de meipso essem pessime meritus: vt committere apud tū virum vel te male audire vel de me nō bene sentiri: abi bono sydere: nam Iuscq; deque feram quid alij senserint: dum tamen cui mitteris siue ad thus siue ad scombros inseruiueris. Perfricuit igitur frontem: nam ecce ad te incessit. Nostra capella: eam ista clementia tua singulari suscipias oro. Que nisi cilicia hispida suffecerit. Elitelarum tormēto cedatur: castigareq; ne pigeat: id enim erit liberalitatis tue agere qui t potes t soles. Si tū operculum orcā capit. Jam nō erit immodestum pastori capellā pascere si nō fuit immodestius eius posse vellus detōderi. Vale decem entissime pater t viue diutissime. ex regia Pāhormitana idibus Januarij.

Capella homeri cādida hoc tumulum indicat q̄ ariete mortuo faciūt sacra. Vi duo versiculi apud Bellium ex Varrone quum loquunt plericq; allucinantur siue structura siue cōtinuatiōe Astronomica tū eruditio pensi inopissimū quēp̄ sedabit facile: duo sunt dūtaxat verba quibus mens tinquit ad percipiendū capella: atq; ariete: que cum per strinxerimus: t structuram t cōtinuationem consequemur. vt Eleonides t firmicus authores sunt: hic in matheseis: ille autem in signorum momentis: aries inter signa cecus est: tametsi signorum omnium sit directissimus. de quo Aldani. lib. ij. Astronomi con ita scribit. aries caput est ante omnia principes. Licet. in arato. arietē cecum oscēdit. ait enim quis comes et aries obscuro lumine labēs. cui assentitur. Anienus in phenomene: qui de ariete loquens intulit semp̄ parū caret ignibus. Germanicus in fragmentis tantūdē scripsit: clara ve nō illi est facies: nec sydera pūr: ob scuat si luna sua virtute nitere. cui arieti Homerum similimū fuisse omnis antiq̄tas narrat: legas licet. Plutharcum. legas Aldartianum: legas Petrarchā. semp̄ se offendet cecus Homerus. Plutarchus oculis carum. Aldarti. cecuti entem meonium. Petrarcha cecucq; senē sed cūcta videntē scribūt Pome. aūt apud cumeos cecum significat: nam poete illi clarissimo. Aldelisigenes nomē fuit. Capella rursus inter astra locata est siue ega siue amalthea fuerit parum nunc refert misi q̄ ega solis filia pulchro candore legit cōspicua: quum utraq; iouis nutrix fuit: capellam vero celesti eternitate donatam sic meminit manilius li. ſ. astronomi con. Aldandi nutrito rege capella cuius ab vberibus magnum ille ascendit olympū late fero crescēs ad flumina vinctq; tonandi: hucusq; Aldanilius. hāc Eleonides t firmicus in trigesimo arietis gradu locarūt moribus influentē mētis cōcussionē animi q̄ vertiginē. quo circa quos horoscopo inuadit rerū facile satagūt atq; machinando sollici tamur. quis mō nesciat. Homer enigmate a piscatoribꝰ oppositō adeo fuisse petitū vt qua ipsius capella vitam finirer. Itaq; vt aries cecus homero ceco cōgruit: ita capellam cōcutiens homerum cōcussum abstulit. Aldcrasthne preterea authores atq; pediano suum quēp̄ priscoꝝ sacrificiū oblectatoꝝ cōsentaneū vel infestū: hinc diane canem vt cōstruā hinc Baccho caprum. vt festū antiqui mactarūt: qō apō poetas frequens legas. Ver. enseferit sterilēq; tibi pserpina vaccam. Ubi seruius. sterilē vaccā pserpine similem t cōgruentē exponit. Aldaccāt baccho caper tanq̄ vitibus infestus atq; nociuus. vñ Ver. Baccho dilectus honorē. t ductus cornu stabit sacer hircus ad harā. t reliqua faciūt igitur Homero apud tumulum sacre siue re cōgrua. arietem: nam vteraq; vt dicimus cecus fuit: siue re infesta. i. capella cuius vertigine pēriit homerus: in eo vero t mortuo adiecit Varro ad sacrificij mactationē respexit. Sic ergo structura hic indicat tumulum Homeri qō faciunt sacra capella cādida: ariete mortuo. est aūt dialiton figura t oratio coniunctiōe priuata. Sed dices tu pr̄ amplissime eruditissimeq; quorsum ista mi Christophore tā t si pene oia cōmētitia ad homeri stirpem atq; verboꝝ cōtinuationē: rerūq; seriem dicā t breui q̄dē. Scribit Berosus li. viij. antiquitatū t vni cadaueri vno holocausto sacrificabat antiq̄tas. Aldodo autē rei dubie. i. homero cuius stirpē eē dubiā plurimoꝝ testimonia declarant: re dubia. i. arietē t capella q̄ sacrificia fiāt scribit Varro nam pricula illa q̄ pbatiua est cū dicit ariete mortuo faciūt sacra vt sit sensus hoc indicat tumulū eē Homeri cuius stirpē dubitant plurimi qō. i. nō faciūt ei sacra sacrificio ancipite: scz capella t ariete. Tu vero meus Antistes dignissime: qui cū tantam pruinciam homini ingnauissimo t bone frugis expti imposuisti que abstraxerint: vt lepidissimus poeta: vna litura poteris emendare. Berosius. Aldanili⁹.

¶ Vale.

¶ Ad capellam author.

¶ Terris pagina cultior Jocellis.
Quam pumex leuius culus politit.
Et cito brevibus remissa sertis.
Ad calcem ende casyllabis decorat.
Emplas presulis incitato cursu.
Edes pergito cephaleditani.
Cuius candida cum videbis ora:
Demissis oculis: genuq; flexo
Narrato hec mea pauca verba: queso.
O sacrum ficule decus camene.
Phebei peridicum inbarni rentis.
Multa me legere precor benigno.
Tunc nostra ocia comprobabis ipse.
Quo fierent mihi litere beate.
Ut felicior vnus orbe toto.
Appeller vociterq; pro coronis.
Si in vnum omnia cogeras acervum.
Nulla vnq̄ mihi contigisse tanta.
Quam que gaudia dulciora cernas.
Hic: que nunc mihi affert december.
Perquiras igitur citato cursu.
Aldontaurī rogo cephalitani.
Aedes: hic tibi mens catoniana.
Et sacri tacij numeq; mores.
Sunt: splendent Sophie probata dicta.
Presul tu fane cephaleditane.

C.L. Christophori Scobaris Bethici De digitorũ gestu ad priscorũ cõputatiõez sup dicti Hiero. satyrã in Jouinianũ ad preclarũ virũ eũdẽq; eruditũ. D. Matthеũ Barresium.

TUr nõduz satisfecerim erudite matthee multiplex cã ertar: tũ qz barbaru s difficile latinuz eruditvt vernã nouiti?: vt tyro veteranũ. tũ preterea cp varia negocia in ipsis xpi nascentis saturnaliũsyracusas vsq; detraxerũt i qb? eadẽ de re scribere istituerã: digna illa quidẽ res atq; loge eminentcp cui? Bethicus aut possit aut debeat eẽ scriptor: qõ fieri tã põt cp celũ ruere. Tu igit neutri meecusabis: nec de elatione: nec de negligentia quarũ hanc semp fugi: illi vero inimicus sum infestissimus si tadius cp aut tu voluisses: aut ego debuissem scribere cepi. Sz agedũ interim qõ tibi vis cũ istis ad me ipsum retum laudũ plenissimis: quib? casu casu mutares: ne dũ Bethicũ cieres late diffuderis: late accrescis vbi spaciaris vbi q; cõstrictis: explicaris ꝛ pstringeris toti singula atq; singulis tot? heres accrescit meaꝝ laudũ ingens
Plinius. varietas per singulos oratorie ppe articulos: perq; gradus singulos incedis. Jã vagaris ad egyptum. Jam assurgis ad platonẽ. Jam artaris ad Latoneos: totus eruditas: tot? hilarescis succo plenus ꝛ nitore: ꝛ quod pulcherrimũ est rollutim nõ quidẽ subsultim quagaris. Quo magis ãceps sũ tuis ne ipis an tibi potior debitorib⁹ crus sim: sz hõ ineptꝰ precedẽtiz in mea errata ỏ labor: qui cũ tibi placere festinarioe debuissez ppositare displiceo prius atq; actũ ago literis tuis panes exigis a me at qui nimiũ supq; nimiũ est hoc sz dices duos salte
Apuleius hoc quidẽ pumis est hñti dũtaxat vnũ ꝛ hũc quidẽ rãcidulũ. Sz dũ illi pisanꝰ: ỏ vescaris volo ls nõ artocopone affabre elaborato. i. q; fit ista p bethicũ diui Pier. digitorũ filitudo. D. Pier. in Jouinianũ scribẽs xpi redemptoris nr̃i parabolã illã q; apud matthеũ. xiij. capite legit de fructu agri. xxx. lx. c. exponit. li. j. June. sat. x. apu. apologia scõa vbi aduertẽdũ est veteres in sinistra manu ab vno ad nonaginta i dextra ỏo accẽsse reliq; dimerasse. vñ June. de nestore loquẽs felix nimirũ qui p tot secula mortẽ distulit atq; suos iã dextra cõputat annos

Trigesimus molli digitoꝝ flexione demonstrabat: cuius Apu. author est: qui ait si. xxx. ãnos p. x. ditisses posses videri p cõputationis gestu erasse. quos circulare molliter debueras nõ quidẽ apire: sexagesimꝰ ỏo minꝰ denotabat: si superiori digitorũ gestu supponeret pollex velut i deprimẽdo: cui? author Aldus. et cp in sinistra disponeret: sed cp ita disponeret prosperi arte his demõstratꝰ ỏbis. Circũductis digitis pollex istat supernus sexagesimũ eliciat; numerũ: centesimꝰ: tandẽ numerus vt venerabilis Beda apud Aldũi. author vt dimostrat in dextra. Itaq; cp medio pollicis articulo vnguis indicis circũducti hereret et qua ỏpõe quasi Coelum sultabat. vñ. D. Hiero. ait. Centesimꝰ nũer? exprimit xp̃i nitatis coronã q̃s digitorũ gestꝰ hic fic depingere soli.

C Sed ad rẽ piugiũ: viduitas: xp̃initas ita se hñt: cp alio aliud increscit magis: ꝛ q̃dã ꝛ velut laboris amarituDine magis excellit: ꝛ inde eminẽtioze pmio qõ ꝛ amarꝰ donãdũ est: atq; ei cũ q; arctius aḡ xpstrictius maior palma parat mõ cp to sit laboriosi: voluptatis illecebris cõtinere cp eisdẽ potiri nemo est q; nõ videat: ꝛ qre manus dextre cp finistre onustior sarcina atq; cõpressior rigidior facile agnoscas. vñ virginitas in dextera effert eã quidẽ per pollicis ꝛ indicis corolã designantiz cp to sit depssior digitorũ structues dicta sit ei pollex supponat i sinistra: cp si molli osculoꝝ tũ digiti sese cõplectantur oẽs sentiunt ita. D. Hiero. pmiorũ numeros. i. xxx. lx. c. q erũarũ afflictiones que eosdẽ numeros apud veteres indicabant exposuit. habes igit cp ista nr̃a enigmata scriptam. Tu ỏo melius qui hec duriora nr̃atia ꝛ declines ꝛ cicurabis: atq; si quid erratũ erit: nemo est tecpso paratior ad emẽdãdũ. vñ ostẽdes te nõ tã laudẽ Bethici gerere vt ais: quã ab eo cauilla refellere posse. Accipias hec velim q; sunt scripta aio nõ quidẽ qua eruditione. Aldalui eñ impudẽtiã requisisses meã cp qõ voluntatẽ recusasses. Nã nihil põt nec amplius expetere: nec maius expetere cp hois beniuolã. volũtatẽ. Cetervm vt rides as nescio quo vobiscũ agatur modo: vt quos vndiq; sepserit nix: hyems ꝛ vetus nõ etiã ꝛ illud durissimũ aps nos deterrimũq; erit nõ posse fine lachrymis debere. Nã aquã q̃s si quis biberit nostrũ romẽ patiemur pinde alter alterius misereamur. Vale ꝛ rescribe. catine kalẽ. Januarij.

C.L. Christophorus Scobar Bethicꝰ suo Joãni ario auricolario regio atq; bñficentissimo viro. S. P. D.

NOuerã ego nescius mi amantissime Joãnes atq; omnis officij integerrime pector quũ te semel fuerim cpicatꝰ cp tũ mihi esses optimarũ auiũ allaturus. nã ipa te natura ad aliud peperit nihil ꝑcp de illis quos semel oẽs amicitia cõplexꝰ ppetuo mereris optime: cpti preterea has literulas scribi cũq; sint perigue feceris: quãti etiã cõsuetudinẽ amicitiãq; nostram nouit optime vt qñ nõ cõgnouisti vnq̃ quo ad ordinẽ me redigeres vite aulice atq; in honorẽ pstantissimũ: tanq̃ nihil nec nocte nec interdiu cogitares: nisi vt potuisses tuũ christophorũ ab humo tollere: extulisti nẽpe multo plus cp aut ego fuerim suspicatus aut tu obligatus: nisi cp tu cuinis nescis nõ esse obnoxius: ꝛ interdũ addictus ꝛ oberatus nã principi otriusq; nostrũ pregi Sicille heroi clemẽtissimo clarissimo optimo oĩmq; quos vnq̃ mires sufficere equalisimo vt me gerere pceptorẽ ꝛ sacrificulũ effecisti. Quũ igit nullo munere tot i me ogestis officiis figillatim redum soli de satisfieri p me posse cognoscerẽ: institui aliquid cudere cp si nõ reũ mali: at certe animi demonstrationi pdesset. Accipe igit qõ senserimus nos inter Pris. ꝛ Laurẽ. de suplatino ꝛ cõparatino exponendũ plurimũ dissentientes plura atq; recoctiora daturus: si nostras has vigilias te intellexerim aut ingenue emendare: aut libenter eis indulgere. Vale ꝛ viue diutissime: ex edicula regia. panhormi postridie kal. Aldarti. Anno a mundi opifice nato. Ald. ccccc viij.

Priscianus bipartito suplatinũ exposuit.

C.L. Chri. Barbici Schobaris Lau. Val. p Prisciano disertio incipit feliciter suplatini ꝛ cõparatini.

PRiscianus bipartito suplatinũ exposuit Pla. doctissimus. i. valde doctus: ꝛ achil. fortissimus grecorũ i. sup oẽs grecos fortis. Quarũ vtricp expositionũ refragat Val. sed an recte dissentiat ꝛ refragẽ aduertam?. Adducit Valla rõnẽ quare neutrũ alteri ꝓfert. Sz prioris hãc. ad quid eñ abiurdi quid cũ exponamus cõparatiuũ p cõparatiuũ suplatiuũ p positiuũ exponere: vtamur nos antithemate exemplo vt si in pportione equalitatis: cũ cõferas quinq; ad quinq; in eadẽ pportione cõferre conemur decem ad vnũ. Oõ fieri prorsus nõ põt. Posteriozis etiã hãc si Achil. eẽt super oẽs grecos fortis cum idẽ grecus sit: esset pariter fortior se. Quod neq; dici nec intelligi vllo modo põt eẽ. vt si velles dicere mũdus cõplectitur oĩa intra oĩa est mundus sese igitur cõplectitur mũdus qõ minꝰ põt cp qõ de numeris paulo diximus antequippe respectu eiusdem. Idẽ q; cõtinẽs ꝛ cõtẽtum esse non põt: his tandẽ rõnibus monstrat Valla grãmaticis nris Priscianum defecisse in superlatiua expositione sed non forte est conspiratis vir plane eruditissimus sine qSuperlatiuum est duplex.

tunc dialetica excciderit memoria: sine quia cum grammaticis agebat: vtpote nihil cauillationum sentibus: et inde fidem facile habiturus abdicam captiunculam: quam reserabo brevissime. C Est au-

tes dupler suplatiuũ cõparatum alterũ: item alterũ absolutũ. Quotupler est etiã cõparatiuũ nomen vt author est quin. q̃ ait: vtimur vulgo cõparatiuis p absolutis. Nõ apõ Li. frequẽs est: atq; est tale aliquid in cã quominus esse nõ põt: quã relationẽ ipse valla cõscripsit. cõparatiuũ ait ille (vt in summa colligã) inter duo esse suplatiuũ ꝓ: inter plura: q̃ nũerorũ rõ quotiens deficit: nihil nec cõparatiuũ nec suplatiuũ censeri põt. qõ cũ ita sit miror Valã plato doctissim⁹ inter suplatiuas locutiões nũerasse. Nã cũ Prisc. exposuit plato doctissimus. i. valde doct⁹. Dicto illa doctissimus absolutũ suplatiuũ est. i. nõ suplatiuũ: vir direrim. leo pisanus nõ leo eq̃ocatiõe: igit Valla decepꝝ: fortasse est. A cõpatiuo cõparato ad suplatiuũ absolutũ argumentans: quorũ rõ tã opposita est q̃ qõ oppositissimũ cõpatiuũ quidẽ cõparãtiuũ liceat exponi p cõpatiuũ leo fortior. i. magis fortis. Nã cõpatiuũ absolutũ p positiuo plane accipit: vt Valla ipse colligit dicẽs tristior ꝓ plus tristis scriptũ est qñ si suplatiuũ cõpatiuo cõferas suplatiui vlz plane etiã positiui hz. i. a cõparatiuo eque demonstrãt ac si esset positiuũ suplatiuũ ipm. dicim⁹ eñ sum miserior: te miserrimo. et sum miserior te misero. Lice. ad Teren. ego aũt miserior sum q̃ tu q̃ es miserrima. Qui. i ibi. q̃ mala cũ ruleris plurima plura feras. vñ fit qõ nemo mirabit si inuna eadẽq; clausula cõpatiuũ cõparãtiuq; suplatiuo absoluto: aut suplatiuũ cõparãtiũ cõpatiuo absoluto ceciderint. Aldella. li. iij. India alit formicas nõ minus maximas cani b⁹i dẽ i eo. li. gangis sit oĩm maximus alicubi latior. Nisi velis subaudi ẽdo suplatiuũ absolutũ cõparare maximas formicarũ aliarũ regionũ et cõpatiuũ absolutũ. itẽ cõpare alicubi latior q̃ illic. Sed aliaduertas rogo quãtã cũ positi no suplatiuũ habeat affinitatẽ. Nõ er eo vel facile agnoscas: qõ suplatiuũ ab altero suplatiuo deducere non formidarũt. Nã ab extra; extremũ et ab extremũ extremissimũ t a post postremũ t ide postremissimũ extulerũt. Tertu. in apolo. extremissimi tñ eorũ nõ reprẽdunt. Bel. li. xj. oiz nationũ postremissimũ dixit. Vox ꝓ illa q̃ effert in imus a. ũ. sine significatiõe suplationẽ causari nõ põt: vt claustritim⁹ finitim⁹ legitim⁹. ¶ Seruius honorat⁹ idẽ ipsum sentit suplatiuũ p positiuo accipi sepenumero oportere exponẽs illud Uer. Quo primũ iactari vndis: et turbine peni primũ. i. fil exponit. nã secũdo ad aphzicã nõ venerũt nõ tertio: sed fac suprascripta voluisse nihil: quo pbat mõ Valla qõ vel potissimũ erat pbatur⁹: vt ad ei⁹ inuentũ redeam⁹. valde aduerbiũ suplationẽ nõ significare. Quũ sint multa nosa positiua t cõstructiõe suplatiua: vt summ⁹: imus. vmus. solus Luc. li. iiij. et summ⁹ olympi cardo tz thethim. i. vltim⁹. Pli. li. ij. summũ est qõ volãt Saturni sydus. i. vltimũ. Qui. li. j. alti⁹ tñ ibũt q̃i sũma nitent. plus eñ significat sũma q̃ alti⁹ tz enidẽti⁹. Lic. li. ij. thus. est simũ quo nihil est supi⁹. Pli. iunior. li. ij. q̃ cñ magna t maior pditisset. rãdẽ suplatiui loco sũma adiecit Magna inãt iesũ fama pcesserat. Maior iuẽt est sũma ẽ facultas a sũm⁹a. us. sũme aduerbiũ nascit vt a validus. ũ. valde qõ nõ min⁹ ꝓ sũme suplatiuũ aduerbiũ eẽ potuit. Lice. li. xiij. epi. fami. fabio romano vtor valde familiariter. i. familiarissime. nã illud aliq̃d adiecit aduerbio illi familiariter: qñ si ses⁹ esset supuacaneũ adieciss⁹ valde: sed nõ cõparationẽ adiecit. igit suplationẽ absolutã. nõ eñ alĩ gradus pter tres apud latinos inteniunt pertim ꝓ ipse. Lice. ad paucas lineas. sed epi. ali⁹ se exposuisse visus est. Quum dicit Suetonius vtor familiarissime ac si diss⁹ valde familiariter. Quid qõ et ipse Valla assentit ca. de suplatiuo vbi mõstrat suplatiuũ p positiuũ et valde exponi posse. ait eñ veluti si in duas pres diuisa ciuitas fit: vt bello ciuili Põpeꝰ t Cesaris. Recte dicas maior: ps q̃ritũ sequebat Põpeiũ: minor cesarẽ: non aũt maxima aut minima: nisi accipias p valde magna et p valde pua minimã. hec valla. ¶ Videam⁹ vicissim interim an illa Valle expositio Plato doctissim⁹. i. valde doctus satis sibi cõstet. Adhibi aũt satis liquet elenchũ p eã effici oportere: qõ ꝓ sit fedissimũ Aris. in elẽchis plane demõstrat. qõ sic colligam⁹: scribit Lic. epi. li. x. ad Maciũ duo illa verba maxime maxima expone tu maxima. i. maxime magna colligemus maxima. i. maxime: maxime magna q̃ elẽch⁹ esset manifestari⁹: qõ lz repiri illud Quin. in extremis. maxie syllabis. Et illud interptis erhi et magne Arist. Nõ q̃ etiã sit optime optim⁹: et q̃ sequũt optime optim⁹. i. optime: optime bon⁹. Eape iterũ exponẽdo illud prius optime. i. plurimũ bñ colligeres optime optime optim⁹. i. plurimũ bñ optime bon⁹: atq; expone demũ illud siue plurimũ: si ne optime q̃ eque suplatiua sũt exponẽda: q̃ cũ exponas simili expositiõe in locos eribis: et grãmaticorũ cetus risum facies: etiã pcessum platabis ad infinitũ quẽ eruditissim⁹ quisq; semp effugit. sed de his spinosiores philologi viderint vestigati⁹. hoc tñ habeo cõptissimũ latinorũ neminẽ scire nec log̃ nec interptari vnq̃. Nacten de priori in illa suplatiui absoluti expositiõe. accedat igit altera q̃ cõparatiui et suplatiui in qua nõ min⁹ discriminis latere videt grecorũ fortissim⁹ Achil. negat Valla exponi debere sup oẽs grecos fortis Achi. nã tunc sese fortior fore t Achil. Oñ achil. grecus fit. Tallione pene pari pstigiator ego Lic. aũt duc⁹ illa. Ps. Nigi. oĩm doctissimo igit Nigidius sese doctior erit. nõ illud oĩm excipit ne minẽ quocirca nõ video cur tñ iniurie Prisci. debeat fieri. Si eadem rõne ceteris authoribus fieri nõ constet. Quũ pertim Pris. defensionẽ et suplatiui diffinitiõe eruere possim⁹. Si aũt vterq; suplatiuũ esse qõ ad plures fas gñis cõparat: gñis mõ ille sui litẽ dirimit q̃ nõ a primitiuo sz a derinatiuo pnoiẽ nascit. Itaq; Achil. fortissim⁹ nõ fuit: sed sui gñis. i. suorũ nõ ad se: sed ad suos cõpari cõstat. vñ seq̃ male exponi: igit fortior se. qõ erat incõueniens quũ ad se cõparari nõ cõstet. Nõ igit magis illud sup oẽs capiet. Achil. Quã oĩm doctissimo Nigi. cepit: licet igit Pris. eadẽ rõne eu adere q̃ Lic. oĩm eloquẽtissim⁹ est vsus. hic arbitror et hoc ẽdem periculo meo maxime esse aliaduerterim in oĩ suplatiuo cõparato aliqõ relatiuũ diuersitatis semp vel latuisse vel exulasse fuisse. q̃ diuersitas illa suplate rei: et eorũ q̃ cõparatio fit explicatur: vt hic Achil. grecorũ fortissimus subaudi ceterorũ ab achil. Nõ etiã relatiuũ ab idoneis frequenter authoribus exprimatur Uerg. ipse ante alios pulcherrimus oẽs infert se socio Eneas. Cesar. in cõmentariis. dissimilim⁹ reliquorũ ducum. in alia interptatiõe: fortissim⁹ inãt pre ceteris oĩbus est. Uñ hãc suspicandũ est esse cãm cur Zan. posse dicit hec est pulcherrima suarũ sororũ. Nã sororũ vna est: suarũ nõ est: qñ suarũ idẽtitatis nõ autẽ diuersitatis relatiuũ reciprocũ est. Nõ suplatiui locutio plurimũ reformidat. hinc elici põt oẽs has locutiões nullius esse latinitatis. Aldus ultre sunt insule sed illarũ Sicilia feracissima est. Nã Sicilia insularũ est. Sz illarũ nõ est. vñ eñ esset feracior se. Dozũ quinq; digitorũ tẽgissimus est medi⁹. Quũ si tẽgissim⁹ esset medi⁹. Quũ si tẽgissim⁹ esset dozũ t hi sunt quinq; nunc esset plus tẽgus q̃ qñq; digiti: aut medi⁹ esset tẽgior se. Idẽtidẽ Terẽtii comedie sunt ser quatuor. Andria est prima. nã andria est comedia: sed quarũ nõ est. Nã quarũ quũ sit relatiuũ idẽtitatis refert ser comedias: qõ fuit adcedẽs. Tũc aũt andria esset magis prima q̃ ser. Quo fieret aut qõ comedie eẽnt septẽ aut andria esset prior q̃ sit. i. prior sese. Que oĩa sensum fugiũt cõem. ¶ At si illi gri suarũ illarũ horũ quarũ non possessiuis nõ aũt et vi nois suplatiui reganť: et grãmatice t latine dici põt. nã qñ dz. Quarũ andria nõ est prima: si illa dictio prima nõ dicat excessum sup erlatiũ: sed esse tantum vnã comediam illarũ possessionis

Extremissimus postremissimus.

Suplatiuus sepissime ꝓpositiuo accipi solet.

Suplatiuus p positiuũ et valde exponi potest.

quidē est regimē non aūt suplationis: quo regimine Ad ella scripsit li. iij. grandia flumina emanāt. Quē
beronē et arusarū notissima accepim⁹. idē ꝓprie fieret si aliqs nūer⁹ suplatiōi cōtigeret: vt si dicere velis quē
digitorū medi⁹ est lōgissim⁹. illa dictio digitorū possessiōe nō aūt suplatiōe cōstat regi: qō si secus foret hoc
Sueto. necessario essent sex: colligam⁹ denicq; in cōparatiuis cōparatis vim quadā diuersitatis semp inesse quā si ne-
gligas sepenūero suplatiua se stirpit⁹ pessundabūt. Sueto. i iulio. Cesar prim⁹ oim instituit. subintelligē
rū a Cesare utūs ille oim suplate rei exceptionē patit. ¶ In noib⁹ tū collectiuis in qb⁹ aliqn suplatio sit nul
diuersitatē relatiui nō extigimmus. Nā tūc duorū generū ꝓprie semp euidēs diuersitas est. Serui⁹ Sulpi⁹
Lice. Nos in nobilissimo orbis terrarū gymnasio locūa cademie delegim⁹. Nolim orbis subintelligi alter⁹
Nā grecia orbis est: alter⁹ nō est. Od aūt mella scripsit li. iij. Tarrobane prima ps alteri⁹ orbis est: nō nocet
vbi cū suplatiuo prima alterius rela tuū diuersitatis adiecit. Od nō est natura suplationis sed possessiōis re
gis. Si ergo suplatiui tāta potnētia est: qō a se nunq; referri t retūdi qat: q; poterit mō fieri vt licet Achilles
sit grecor⁹ fortissim⁹ oim ide et sit fortior se aut sup se: qd qō illa Valle exō suispiā disturbaret rōnē. Achil
les fortissim⁹ grecorū. i. maxime fortis grecorū q̄ū sit grec⁹ putabit magis manē fortis q̄ sit t ipe fortis: al
nō minus mihi delirū appet q̄ qō i Pris. vitio dat sine exponas Achil. fortissim⁹ grecorū. i. iter grecos maxe
fortis: nā tūc quū sit grec⁹ Achilles esset fortis iter se. Que locutio adhuc nescio qd caude secū portat. Quo
circa si vniuersitatē relatiui illā de qua tā multa fecim⁹ ꝓba intelligim⁹ neutri cauillatiōes intercedēt
igit illud sup oēs nil nocere pōt: veluti oēs demat nullū. vñ Achil. qdē excipit. Et idioma te eñ sic latini loq̄
banf. vt iam oñdit Lice. Nigi. oim doctissimo. Sueto. oim prim⁹. Ad ella oim maxim⁹. i qbus gūs ille oim
cetera distribuit atq; capit ꝓter illud qō supfert pariter igit actūs ille oēs grecos capit atq; distribuit preter
achillē: qd qō hec dictio oē apud summos latinos frequēter exceptionē patit: sed benignitati cōsulēs rursū Lice.
exēplū dūtaxat asserā: quo res liquescat: et est ad Ad arcellū: epi. li. iiij. vt me nō solū oīa debere tua cā sed ea q̄
nō possunt. idē mihi. ad oīa que tui velit: ita adsim ꝓsto: hic ꝙ oīa vtilia: honesta iocunda: intelligit. nō aūt
Vallam Prisciano et merito prefert. his cōtraria q̄uis oīa oim sint capacia. hec illi Pris. fortasse afferent eruditissime mi Joannes in defensio
nē sui: aut qui sunt eruditioni rimatiores fortasse multo ꝓstantiora: quorū sniē an plane accedā post videro.
Ego mediusfidius poti⁹ Valle q̄ Prisciano operā nauo: atq; dū vixero nauabo. Ad Allēq; cū Valla milies
mendaciū dicere q̄ cū Prisciano nunq; errare: sed vt dixim⁹: exercendi mei rōnē habui nō quidē secū ipse
di. Donemus interim in huius questiūcule suplatiui exponēdi calce latinitate vulgaria quedā que nō ossus
sunt in ppatulo cuiusmodi est Paris est pi grāde de Roma: qua nō Ad iano. Pariſi⁹ est maio: Roma supa
q̄ Ad ediolanū: aut Ad ediolanū est maius Roma ꝓter q̄ Pariſi⁹: aut Pariſi⁹ est maio: Roma q̄ Ad edio
lanū: sz quia vltimus hic loquēdi modus p̄ raro appet exēplo pbandū est. Ad ella. li. iiij. Syracū domicilia
minus sit q̄ vbi ad latus se extendit. ¶ Idē yo recebi treinta gllēāde p̄n de tregientes: sum sortitus trein
Lolu. plura trecentis tricenis: siue sum sortitus cozonas plures trecentis triginta. Lolu. li. iiij. quo est formitatis
plus dispodio semisse. Rursus yo posseo dos casas menos de dezisseis: possideo binis minus senis denis ne
denissenis edes. siue possideo duabus minus domos sedecim: quibus quod facere poteris si inuenieris ydeo
quod mihi tam erit iucundū q̄ quo nihil esse potest iucundius. Vale.

¶ L. Christophori Betici Scobaris ad eruditū eundēq; amicū eximium Adrianum Acardum. Reuerēdissimi. D. Rayneri Montoro episcopi cephaleditani Auricularia in Laurentī Vallensis Caput de facio vt expositio.

Go vero mi Acarde si qd vnq̄ mihi fuit negocij cū re difficili. aūt opinor. frequēter difficilius nā
q̄ elaborabo aliqd: sz quo nihil quidē magis pu rē elaborasse: ꝙ satisq; fuisse q̄ quādiu me in hoc
Valle capite exponendo de facio vt exercui: cui⁹ sensuz cū viderer plane iā pcepisse atq; enchiridio
aīm alio diuerterē: redeūdo et haustus eodē sensu videbar. hac tū nostra expositione vel mediocri
ter intuēti spamus cūcta magis fore ꝓspicua. Expōnē igit fausti ter aggrediamur. t tu bene vale.

Facio. Vnitus feci: t que sequunt. Scribit differentia inter facio t quo rei alicui⁹ simul q̄ incipit t finem
inducit ab eo qūo idē ꝙ facio vel hoz alterū vel vtrūq; distincte articulatim q̄ significat. Repe
lat aūt Valla principiū cām instrumēta liter efficientē: qua alicuius finis assequēdi principium est.
Appel: atq; finē cām aliquā finalē ꝓpter principiū. i. cā efficiēter instrumētalis adducitur. Nā cum
dico. Cato fecit vt caium eiiceret. t Cato fecit mercaturam vt suus filius honeste viueret: in illa priore loca
tione principium t finis. i. cā instralis t finalis cōfundunt: in vltiore ꝙ late pz causa vtraq; seorsum distin
guunt sue quid eñ Cato fecit vt caium eiiceret. i. ꝓpter quē finē. nempe ꝓpter id ipsum ad caiuz eiiceret. Et
quid cato fecit: vt caium eiiceret. i. qua causa instrali vsus est vt caium eiiceret. i. ea ipsa hoc est caium eiio.
Od vt euidentius constet aperiamus liquidius exēplum: cato fecit mercaturam. i. cām instralem ad vitēdū
honeste. t Cato fecit vt suus filius honeste viueret. i. cām finalē ꝓpter quā iā mercatura fecerat. vñ mercatura
facere principiū est illius finis. i. honeste viuēdi. Que finē atq; principiū idē Valla alijs nostris affectum t
Valla. opus nūcupat voce quidē: sz nō re a prioribus dissimilibus: patris desiderium atq; affectus summus est ut
filius diteſcat: t cū eo agat honeste ad quē finē cōsequēdum t desiderium atq; affectū explēdum fine vinci in
suburbano: siue in pomerio hortos: aut diuersoriū apud forū: siue in flumine pistrinū facit. vñ in facio et fi
nis t principium cōfuse aliqn latēt siue affectus t opus. aliqū ꝙ plane distinguunt: sz afferam⁹ nos alibi
super exēplū eque simillimū. Ego faciā vt cognoscar. i. faciā me cognosci. t faciā idipsum vt cognoscar vbi p̄
cipiū t opus. i. me cognosci liquet. Sz cū eo ꝓfundit idipsum vt cognoscar. i. finis t affectus: qō est me t cog
nosci: in qua clausula simul ingressi principium. i. cām instrumētalē siue opus t finem. i. cām finalem siue af
fectum t hoc confuse. t hoc est qō Valla significauit qn dixit. ¶ Idē est igitur ingerere hmōi fines siue opera t affectus. Ac si dicam ego faciam editionem vt cognoscar iā p̄n cipiū. i. editio t opus que cā est instralis
satis distinguit a fine cuius cā illa editio fiat: qō est vt cognoscar atq; dicar. Que cū sit cā finalis: vt affectus
optissimus est. t hoc est qō Valla dixit. ¶ Aliud est ergo qō ipse facit. i. editionē. ¶ Aliud propter qō illud
Duplex vendi facio significatio. ipm facit. i. vt cognoscat. ¶ Admonēdus ꝓterea sum illud in hoc loco cuius Vallā tamen id in p̄n capite
non scripserit: oportuit tñ alibi meminisse. Od hoc ꝙ facio vt duplicē significationē apud latinos capit.
Est aūt altera: qn facio suā quādā: liceat mihi noua fari. facilē pre se fert significationē: vt quando dicimus

facio rē diuinā vt filiū mei sospitent: faciā pedi culos parasito: vt ab oibus illudat: facit ptor carcerē insonti: vt sontes emendent: facit solitaurilia colonꝰ: vt segetes fecūdent. ī q̄bꝰ singulis satis liquet vtraq; cā et istrumentalis t formalis. Altera huius ꝯbi facio significatio est q̄ superiori aduersat quō facio patiꝰ: nō quidē facere ipse intat vt si dicas facio dānū. i. iactura naufragiū, vbi facio nō est quod alicui aliquid infero: sed potiꝰ qō aliq̄d patior. In his aūt locutionibꝰ nō est ille causarū pcessus opis et effectus qualis supioribus accidebat Nemo em dānū facit: aut iactura alicuiꝰ finis cā: sed eo aliqs ipulit. casus cā mō et casus plurimū differunt. Ari. author phi ficoꝝ li. ij. Nā fiue casus siue fortuna paccidēs his quibꝰ accidit cōtigit: sp pre se quiddam portentus ferūt cā vero ppetuo p se dirigit cuiꝰ semp et q̄dā prius. ad cuiꝰ esse seq̄t aliud. Sz scribam⁹ interi. differētiā inter casum atq; fortunā: vt magis liq̄scat id qō adducim⁹ casus aūt qua fortuna cōioz est q̄ eodem Ari. authore et rōnalibꝰ accidit: et rōne eptibꝰ. Quippe naute et rati submergi. eq̄ri et equo plabi eq̄ ptingit que ola casualia: dīr fortunā q̄dē in illis tm dicem⁹ ee in q̄bꝰ rōnis ductio ꝫ p accidēs fit vt q̄s arator auri repertor merollā qua se dicitissimū fecit. hūc ẏo recte fortunatū appellaueris eiusq; fortunā. Quā ollā auro plenissimā sine canis vnguibꝰ fine sus rostro reuenarēt: qm̄ et canis t sus rōnis sunt exptes fortunari nō recte dicat minus minusq; eoꝝ fortunā nūcupabis. nisi volueris fortunam per translationē similitudinis accipere vt si dicas taurū quē Pphasiphae adamauit fortunatū et lapides (vt idē ipse Ari. scribit) q̄bꝰ are pstruūt fortunatos. Cā ẏo vt dicim⁹ longe a casu t a fortuna seiūcta est. ad cuiꝰ ee ꝫm ītaturā sp aliq̄d seq̄t: vt colonꝰ faciat sementē vt segetes flauescāt: t pastor admissurā faciat: vt eā possint fecūdari at q̄s dicet. Nauta facit naufragiū vt sui inimici ineantur. Mercator facit iacturā: vt res publica fame pirēt: vbi vtrobiq; cārū nullus est memo. nā t nautā naufragiū et mercatoꝝ ēiacturā facere nō aliqs finis t affectus ꝫ casus miserandus coegit. Dō si q̄s dicat. Aliqs fecit naufragiū vt a liberoꝝ oculis opiret q̄bus odio erat. Hic ẏo facile rndere potero t hmōi naufragiū fieri: nō est aliq̄d pati pter volūtatē q̄ est ppria vt dixim⁹ talis cōstructiōis significatio: ꝫ ē verū facere p rōnē cuiꝰ enidēs fuit electio qualia erant illa supiora fecit caro mercaturā: vt sui filij hōeste viuere pt opꝰ fecit vt cognosceret in q̄bꝰ t rōnis et cāe electio pstat. Est pterea aūaduertendū qō aliq̄n facere vt non cārū sene illā: ꝫ rerū fiditudinē quādā significare videt. vt si q̄s dicat faciā mercaturā: vt tu soles t feci iacturā vt ceteri iā fecerāt. t sepcēra hmōi. Quibꝰ illud sacrū simillimū ē sicut ego facio ita t vos faciatis vbi potuit dici vos facite: vt ego facio. Poetis tm̄ t cū vt et sine vt pmissū ē loq. dicūt em̄ vt erēplis vtar faciā intelligas t faciā vt intelligas. Oui. li. viij. met. faciasve silvas amēidē eodē li. Dij facerēt sine pre fozē. Dō pallinevir dicerim sine vt: vt si velim dicere fiat intelligaris fiat docearis quoꝝ vtriq; si addas vt melius sonat fiat vt intelligaris flet vt docearis: sed quō de facio t fio loq̄mur illud inter vtrūq; sensit. Dona. in eu. expositione t facio seruoꝝ est. fio vero liberoꝝ: vt seruus dicat faciā liber vero fiat. an ītini id frequēter direrint. Doñ. videt facio vero olim passiuā habuit vocē. Tintinni⁹ apud Noni. petūt pfitiū bona gra: vt puifaciat. Nigi. li. xxx. id qd dico hmōi facit. Sed interrogabis fortitā mi arcade: q̄ sunt illa q̄ Lau. tanq̄ de re manifesta subtricuit li. iij. cap. circiij. eiusdē opis: quō dixit facio solēnitatē t facio sacrificiū nunq̄ ago t multa hmōi q̄ igit sunt ꝫ multa hmōi. Sūt quidē hec plurima esse adhuc possunt. vt poete quoꝝ nullū nec primū nouissimū explorasse fit mortaliū vlli. Dicim⁹ aūt facere actozē. agrū. auctionē. bnū. bellū. carcerē. cadauer. cedē. piecturā. copiā. certiozē. clā castra. conuitiū cōuiniū factū fidē facimus fun⁹ ferias flagitiū fallaciā finē furtū deuotionē detentionē die dānū delitias desidiosum disertū dubium difficile gaudiū gratū gratiā gregē iter iperū indicē incendiū ingeniū iacturā insia hypbatū soloecismū barbarismū ludū litē lenocinū liberū martyriū missus mysterium mirū mentionē modū munus manes mozē nephas nuptias nomē nugas nasum otiū os officiū expositionē expeditionē poresiatē pacē pliū pecuniā plebē palā pediculos pnētū ptes ptectū pedē parē gōnem pisum rēpu. rē magnā sterc⁹ sumptū somniū sedulo semē sementē stomachū summā temerariū taurū viam mozē vitiū verbū vestigiū vitā vim velaturā vinū ẏsum votū virū viridē umbrā vocē assulas mile bieniū admissurā pēsum miserū optimū odiū opꝰ reliquū locū periculū eruinas exemplū versurā opꝰ t pplura hmōi

¶ Facere actozē atqozē pallozē putozē crebra sunt apud de re rustica authores. Colu. de re ru. li. iiij. q̄ res mox actozē facit. ¶ Facere agrū cā pū nem⁹ pdiū oli netū q̄ fiūt hmōi multa repias apō eosdē de re rustica authores idē Col. li. j. ea ināt q̄ faciūt honestiozē agrū. ¶ Facere auctionē estimationē potionē: t plurima hmōi dicūt aut actionē facere ē aliq̄d in auctione vēdere. Li. phi. v. feliciter vir auctionē faciebat. ¶ Dicimus ēt ¶ Facere beatū aliquid. i. ditare. illud catulli in epigrammatis. vnū me facerē beatiozē. i. ditiozē facere haruspicinaz idest sacrificiū illud facere. Lice. li. vj. epi. qui hodie harnspicinā facerēt in senatu. ¶ Facere bellū et pacem Soli. sed plerūq; bella faciūt. Li. li. tiij. epi. hirci⁹ scōz pliū fecit. ¶ Facere carcerē. i. alicui carcerē cāri. Quille carcerē fecit q̄ inde pcedit. ¶ Facere cadauer t manes. i. occidere. Apu. li. viij. Cadauer quod ipse fecerat unide cōplerus est. Lu. li. vj. Ipsa facit manes hoīm mozs oīs in esu est. Et facere cedē. Li. li. in actuarū. Latinū cedē; ifinitā faceret. ¶ Facere cōiectura. Li. p aulo Licinio. Oēs hi quoꝝ tu ex etate cōiectura facere potes. ¶ Facere copiā. Ter. in phor. obsecrat vt sibi eius faciā copiā. i. pbeā facultatē. ¶ Facere certiozē. Li. li. sept. Velim faciā eos pliteras certiozes. Verg. tm̄. iij. eñ. Anchisen facio certū dixit. quē rō carminis ercusat. Si em̄ diceret certiozē inter duas syllabas lōgas breuis vna caderet quā heroicꝰ carmen nō admittit. Quod magis mirandū est. P. Landidū virū impense emendatū in lib. libico illo quā ex eo cp dicendū fuit certiozē. Licinius etiā in passiua significatione certior fio. Li. li. j. epi. Erebro certior p me fias de oībus rebus quod nomen si sum es fui ẏbo adhereat positiuū magis capit dicimus aūt sum certus nō quidē certior. A. Gel. certo inquit sumus vir bone nō ignorare re quid vena appellat. ¶ Facere clā et palā. Plau. in mene. quē me clā natus facere ea oīa facit palā: est autē facere palā pro facere sicut facere clā occultare. ¶ Facere castra. i. castra metari. Li. li. vj. in Terrē. Imperator syracusanū loco statiꝰ sibi castra faciebat. ¶ Idē mihi facere bellū in sicilia cognoueris. ¶ Facere quitiū. Plau. ī merca. Male mihi pcas: et facit mihi cōnitiū. i. quitiat. ¶ Facere factū. Oui. li. nisi. met. Nec em̄ ꝫ irrita cuiꝰ facta fecisse deoꝝ nā agere actū operā pdere est. Teren. actū agam vbi illinc rediero. ¶ Facere fidē. Luca. lib. v. Fecitq; negaris numinibꝰ metus ipse fidē. i. fidē indicauit. ¶ Facere ficinus. Li. li. ij. de fi. Videne facinꝰ facias. Latin. in epi. Sepe facis ficinus. ¶ Facere funus. Li. p Cluētio. funus iā sepulto filio fecit. s. edit inferias. ¶ Facere somnū. i. sopire. Iuue. saty. iij. Quibus dā rira somnuz facit. Idē nūq̄ facit somnū claustrū lectica fenestra. ¶ Facere inferias. i. esse feriatos. Apul. li. ix. arrētus nobis ferias fecit. ¶ Flagitiū facere. Plau. in mene. id hec flagitia facere censebas. ¶ Facere fallaciam. Teren. nequam fallaciam faciam. i. fallam. Facere finem. Pli. iunior. libro. v. finem epistole faciam vt facere possim

Casꝰ t fortuna dīr.

Facio cuiq̄ bus noibꝰ i actō pōt iūgi.

Auctionez facere.

Facere te certiozē fio certior.

Ēlā t palā facere.

Agere acta facere factum.

ideſt ſtuiã. ¶Facere furtũ. Voz. li. epi. nec furtũ feci nec fugi. i. furat⁹ ſum. ¶Facere deuotionẽ voti ſoluere
eſt. Abella. li. ij. velut deuotionẽ feciſſe p futura victoria. ¶Facere deditionem. i. dedere ſe. idẽ. tandẽ nouas
deditionẽ nicomedie fecit. ¶Facere diẽ. Apul. li. ij. aſini aurei: ſõl nouus diẽ facit. ¶Facere dãnũ. i. iniuriã
cipere. Plau. in mer. Et dãnũ feciſſe haud mediocriter. ¶Facere delitias. idẽ in mene. delitias mihi facis. i.
blandiris. ¶Facere aliquid deſidioſum. Colu. li. rij. Nimia ei⁹ ſpes deſidioſum faciet cõtubernalẽ. ¶Facere
diſertũ. Voz. fecũdi calices quẽ nõ fecere diſertũ. ¶Facere aliq̃d dubiũ. Oui. li. viij. met. Corea quid faceret
Facere regrãz p̃ eragere iter. diũ. i. dubitare. ¶Facere difficile. Idẽ. viij. Quẽ mihi difficilẽ iunonis gratia fecit. ¶Facere gaudiũ. Luc. li.
vi. Gaudia nã facere cõſpectũ in ceſare vultus. ¶Facere rẽ gratã ſi hanc inueris graniſſimã mihi feceris.
¶Facere gratiã apud veteres p eo qõ nũc dicim⁹ ago gratiã. Plau. i mene. de cena facio gratiã. ¶Facere gre
Facere viã Conficere viam. gẽ. Varro. li. iiij. de re ru. Alinorũ gregẽ qui facere vult. ¶Facere iter. i. ire. Prop. li. ij. nocturnũ his vacui terra
ciamus iter: tãetſi hic tranſtulit poeta p coire: dicim⁹ pagere iter p abſoluere pfectionẽ. Voz. li. ũ. ſer. ambo
ppoſitũ pagũt iter. nã facere viã eſt vbi nõ eſt via eã apire: dicimus tñ cõficere viã p ire. Apul. li. ir. totam
quã nocte cõfeceram⁹. ¶Facere imperũ. i. iperare. Plau. in mene. me iubes facere iperũ in eũ. ¶Facere indi
cẽ. Quin. li. viij. q̃ tractat facilior nobis iudicẽ faciẽt. ¶Facere incẽdiũ. Plau. i mer. in corde facit amor incen
diũ. Ingeniũ facere idẽ: feci ego ingeniũ meum: reueni vt illũ perſequar. ¶Facere iacturã. i. eã capere. Pli. mi
nor. li. ſ. epi. Jacturã grauiſſimã feci ſi iactura dicenda eſt tãri viri amiſſio. ¶Facere inſſa. Oui. li. ir. facilia
ſtrenua inſſa. ¶Facere hipbaton ſoloeciſmũ barbariſmũ er ſi hia: tus q̃ grãmatici dicũt alba facit albenſis pr̃
facit patris. i. formar. Pli. iuñ. lib. ir. epi. nõ potui tõgius hipbaton facere. Quin. li. ſ. Nã duos in vno noſce
ciebat barbariſmos: idẽ amare corticis ſine medio cortice. p gen⁹ facit ſoloeciſmũ. Idẽ z pr̃ pr̃is faciat. z pau
lopoſt. faciat tñ venus veneris. ¶Facere ludos. Plau. in mene. amabo deſine ludos facere. ¶Facere litem.
Quin. li. viij. pptervẽba que litẽ faciunt. ¶Facere vitiũ. i. ruinã minari. Lice. in tropicis. Si edes cecidẽ cor
rũt vitiũ ve fecerũt. ¶Facere lenociniũ. i. lenonis offõ fungi. Plau. in merca. hoſes vxori meę mihiq̃ obiectãt
lenocinĩ facere. ¶Facere caput liberũ. i. manumittere. idẽ inibi. liberũ tibi caput faciã. ¶Facere martyrĩ
ideſt occidit. Euſe. de rẽplo rpianos plurimos ficiſſe martyriũ. ¶Facere remiſſuz. i. prermittere et parũ curare.
Teren. miſſa facio: effundite. Plau. in mer. amore miſſum facere me illi dũ obſequar. ¶Facere miniſterũ.
Apul. li. iiij. tũc forte ducti miniſteriũ faciunt. ¶Facere mirũ. Terẽ. in ecy. nõ mirũ fecit vxor mea: ſi hoc egre
tulit. ¶Facere mentionẽ. i. meminiſſe. Lice. pro lege agraria. neq̃ illi⁹ rpis feci mentionẽ. ¶Facere modũ.
finẽ idẽ li. rſ. quapropter modũ faciã: nũc tñ ſignificare putarit. ¶Facere munꝰ. Uergi. iiij. eũ dines q̃ munera
Dido fecerat. ¶Facere mortẽ. i. mortificare. Colu. li. ij. nã ille ager mortẽ facit ꝟ terrimã comitẽ mortis famẽ
¶Facere nephas. Lic. phi. v. ſz facit ſibi quiſq̃ nephas. Oui. li. ir. met. vlciſcor faciocq̃ nephas. ¶Facere nu
Ago nugas agere nugas. ptias. Terẽ. dum nimis nuptias ſctãs ſtudent facere. ¶Nomẽ facere. Plau. in meñ. q̃ tibi nomen eſt fecit
mihi. i. indidit. idẽ. iuuentus fecit mihi nomen piculo. ¶Facere nugas. Apul. in apolo. faciendo nugas pro
derat dicimus etiã ago nugas. Plau. in merca. nugas ago ꝟ reſiſto tã marime res. i. nihil tago. reperi etiam
dare nugas. Idẽ in mene. nugas nunq̃ edepol mihi dabit. i. decipiet. ¶Facere naſum. Catul. in epi. roñ re
te faciant fabule naſum. i. vt ſis totus naſus. ¶Facere ociũ. i. id pmittere. Uerg. in buc. Deus hec nobis ocia
Agere ociũ fecit: nã agere ocia eſt ociari. Luc. li. ij. ocia ſolus agam: ſed dare ocia facere ocia eſt. Si. li. riiij. qui nunc delit
ocia mundo. Lice. p lege agra. iſtos quibus ociũ oci oſi fecimus ocioſiſſimos reddã. Quin. li. r. aut ociũ ſtu
diorũ faciant. ¶Facere officiũ. Plau. in epi. feciſti iã officiũ tuũ. ¶Facere os. Oui. li. viij. me. cornua ora facit
ideſt conuertit os: in roſtrũ corneũ. ¶Facere expoſitionẽ. Quin. li. iiij. ea q̃ credibilẽ faciũt expoſitionẽ. ¶Fa
Facere pediculos. cere erpeditionẽ. Q. Cur. erpeditionẽ quã ſiue feciſſet ipſe. ¶Facere pconiũ. pconiari. Li. li. viij. epi. reſcripſit
eos qui facerẽt preconiũ. ¶Facere poteſtatẽ. Li. li. in necriuarũ. ſi quis de his rebus dicere vellet: fecit pote
ſtatẽ. ¶Facere pacẽ. i. pacificare. idẽ li. rij. phili. quid eſt aliud ꝟ non pacem facere. ¶Facere pecuniã. i. lucra
ri. Bel. ſummã pecuniã eũ faceret. ¶Facere plebẽ. Terẽ. Paulatim plebẽ primulũ facio meũ. Facere pedicu
los eſt illos alicui immittere: vt oẽs fere dicũt quod adhuc non legi vnq̃. ¶Facere prouentũ. Colu. lib. ſe
res maiorẽ faciet prouentũ. ¶Facere partes. Quin. li. vñ. teſtamenti quatuor partes fecit. ¶Facere profectũ
ideſt proficere. Q. Cur. nec minorẽ ſub eo preceptore profectũ fecit. ¶Facere pedem. Uergi. vna oẽs fecere pe
dẽ. i. grauiter ſuſtinuerunt. ¶Facere parẽ. Oui. ir. meta. Teſta parẽ fecit. i. adequauit. Facere q̃ſtionẽ. Oui.
li. vij. cõtroverſia que primã queſtionẽ facit eã dicimus. ¶Facere ꝓtroverſiã. idẽ li. ſ. ideoq̃ fecur etiam e
mur ꝓtroverſiã fecerunt. ¶Facere riſum. idẽ li. v. ſi riſum fecerit orator. ¶Facere rempu. Sallu. in ca. nolite
exiſtimare maiores noſtros rempu. ex parua armis magnã feciſſe. ¶Facere rem magnam. Oui. lib. ſi. meta.
cunctaq̃ magna facit. ¶Facere ſtercus. feſtus Pompe. cunire eſt ſtercus facere. ¶Facere ſumptũ. Plau. in
mene. ſi hunc pudet feciſſe ſumptũ. ¶Facere ſementẽ. i. ſeminare. Plau. in mene. ego iam ſementẽ in ore fa
ciã. ¶Facere ſtomachũ. i. indignationẽ inducere. Li. li. ſ. epi. vt mihi ſtomachũ facerent. ¶Facere ſummã. i.
cõpationẽ collegi. idẽ inibi. ſummã feci cogitationũ mearũ omniũ. ¶Facere temerariũ. Pli. lib. viij. epi. et
ego temerariũ faciã. ¶Facere taurũ. Oui. li. ir. meta. te faciebant cornua tauri. ¶Facere viam de qua iam
Velatura. dixim⁹. Quod aliquando non eſt viam aperire. Proper. fecerunt rapidas pallia noſtra vias. i. tepefecerit.
¶Facere vocẽ. Apu. li. v. vocem ſibi fecerat pſichen. i. duxerat. ¶Facere verbũ vendico et attribuo. Teren.
illud meũ non facio verbũ. ¶Facere veſtigiũ. Col. li. iiij. que veſtigiũ fecit acies. ¶Facere vitam idem: nam
et res vnicam vitam faciunt. ¶Facere vim. Oui. lib. viij. facientẽ cupidine vires. ¶Facere velaturam. i. ve
cturis vinere. Eſt enim velatura precium quod naute dantur. Col. li. ſ. dicuntur qui vecturis viuunt velaturã
facere. ¶Facere ſemen. Oui. li. v. meta. vir iacta q̃ ſemina fecit. ¶Facere vinũ. Colu. li. ſ. minus bonũ faciat
vinum. ¶Facere verſus. Catu. in epi. idẽq̃ longe plurimos faciat verſus. Facere votũ. i. vouere. Proper. lib.
iiij. Jun onis votum facite impenetrabile diri. ¶Facere virũ. Oui. li. ir. facitq̃ viros ſpubibus armis. ¶Fa
cere vmbrã. Quint. li. v. nam corpus in lumine vmbram facit. Oui. li. iij. meta. fecerat exiguas iam ſol altiſſi
mus vmbras. ¶Facere vocẽ. Cato. ſi quis ad nemus vocẽ faciat. ¶Facere aſſulas. i. minutatim frãgere. Plau.
in merca. at etiam ceſſo foribus his facere aſſulas. ¶Facere mille. Catu. in epi. bein cum multa milia feceri
mus. i. numeraverim⁹. ¶Facere bienium. Plau. in merca. bienniũ iam factum eſt. ¶Facere quinquẽ. Catu.
in epi. Vos quinquaginta lauta facitis. ¶Facere admiſſurã. Var. recte cum admiſſuras faciunt. ¶Facere penſum
Plau. in merca. penſum faciat: edes verrat. ¶Facere reliquum: ideſt relinquere. Licero pro marcel. vt quic
quid fortuna belli reliquum reipubli. fecerit id velit eſſe ſaluum. i. reliquerit. ¶Facere opus. Teren. opus

faciā: vt defatiger. ¶ Facere officiū lib. j. epi. Hora. officiū facio: tu poscis vilia. ¶ Facere exemplum. Plau. in mene. exempla edepol faciā ego. ¶ Facere periculū Apu. de socratis deo. bono periculo periculum faciam. ad quorum imaginem innumera extant exempla que recenseri superuacaneū duxi: ad illū tm̄ recurrēs quod Pap. de verborū significatione rubrica scripsit facio inquit omnem complectitur causam. Uellē tamen latinitatis professores discreuerint: vel vbi facio ab ago seiungitur: vel vbi admitti non potest. Quis enim pateretur dicentem facio causam pro defendo facio animam pro morior facio equum mulam currum pro moderor quod latinis inauditū est. Dicimus autem causam animam equum mulam currum non faceret: ⁊ illud vbi neutrum locum habet: vt pro eo quod dicendum est hiemat pluit glaciat. Imperiti dicunt, agit vel facit frig⁹ pluuia glacies. Est etiam aduertendum latine absolute interogasse per facere: respondisseq; per agere. Terē. in adel. Syre cessas ire: ac facere. Syrus quid agam. Recipit rursus facio varias significationes a constructione quam sortitur multiplicem: vt facio quando absolutum est: idem est quod conuenio. Martia. non facit ad seuos ceruix nisi prima leones. Ouid. in pari. ad talē formā non facit iste locus. Hora. li. j. episto. sapit et mecum facit et ione indicat equo. idem mecum facientia iura. dixit. Reperitur etiam neutrū ordinis secundi cum his particulis bene et male. Teren. in phor. dij tibi mala faciant: et illud psalmographi diuo Hier. interprete. Benefac domine bonis et rectis corde. et in hac syntaxi etiam pro prodesse. Pli. hoc et tussi facit: et pro coire. Plau. in ruden. Mauult ancille facere quam libere. in qua etiam significatione prope est facturio. i. coire cupio. Plau. facturit postq̄ ancillam respexit. est etiam facio actiuum ordinis secundi. Teren. in and. sine te hec semper solum fecit maximi. Dicimus etiam fac si facis. i. exple si potes: et hoc maxime in ludo veneris. Eleganter etiam dicimus tantum in presenti imperatiui modi fac. pro eo quod vulgo dicitur pone per calo. vt si dicas pone per calochiolo sachia: nolo voglio dire: fac sciā. promere tamen id nolo. Uergi. iiij. eñ. Quis me autem fac velle. sin et ratibusq; irritam accipiet. ¶ Componitur facio multipliciter cum prepositionibus vt afficio: conficio: deficio: efficio: inficio: officio: perficio: proficio: preficio: reficio: sufficio. componitur et cum aduerbijs a verbis atq; nominibus: vt benefacio: malefacio: fabrefacio: madefacio: pinguefacio: assuefacio: calefacio: candefacio: excandefacio: condocefacio: commonefacio: frigefacio: feruefacio: consuefacio: tepefacio. dissuefacio: mansuefacio: orbefacio: stupefacio: ignefacio: vmbrefacio: cōgelefacio: putrefacio pudefacio: labefacio: expergefacio: terrefacio: perterrefacio: ⁊ plurima his similia: ⁊ ea que ad primam efferūtur cōiugationem vt sacrifico: magnifico: deifico. clarifico: edifico: viuifico: mortifico: iustifico: falsifico. ⁊ illa q̄ tm̄ in passiua voce legunt̄. vt versificor: gratificor: modificor: testificor: ludificor: carnificor: ⁊ que sunt hui⁹ plasmatis que desiderati uam atq; frequētatiuā habuerunt significationē: vt facesso is. factito as. illud tm̄ aduertendum est hoc nomē factionis. preter id qd̄ significat ciuiū diuersa studia ad seditionē: ⁊ qui hoc faciūt factiosi appellant̄. Tertulia. i apolo. cum boni ꝯgregant̄: nō est factio dicenda sed cura. significat ēt faciēdi potestatem. Lice. ad treb. qui factionē testamēti nō habuerit: sed in his peccatum ingens faciam si ad vltimum pellexero chartam. Satis enim mihi est locum: vt Fabius instituit ceteris assignasse longe meliora repertu ris quorum tu vnus mihi ⁊ dilectissimus ⁊ perspectissimus quidem es. Uale.

Facio ⁊ ago quō dr̄ant.

Uerbi facio varia cōstructio.

Facio.

Cōposita a facio.

Factio. Factiosi.

Aelij Antonij Nebrissensis latine lingue (apud Hispanos saltem) reparatoris acutissimi introductiones quas ipse author latinas appellauit: cum eiusdem huberrimis cōmentarijs: necnō q̄plurimis vltra alias impressiones nuperrime per Bertulphum Ledium additis: felicem sortite sunt exitū: quas vt perlegenti in propatulo erit: summo castigauimus labore. Anno vero domini Millesimo quingentesimo vicesimo quarto die xx. mensis Aprilis Lugduni opera egregij viri Joannis moylin als de cambray calcographi meritissimi.

¶ Registrum huius egregij operis.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z ⁊ A B C D.
Omnes sunt quaterniones: preter s qui est duernio: ⁊ t ⁊ D qui sunt terniones.

¶ Ueneunt he perq̄ docti grammatici Aelij Antonij Nebrissensis latine introductiones Lugduni in vico mercuriali sub signo scuti Basiliensis.

